SACRORUM
CONCILIORUM
NOVA. ET AMPLISSIMA COLLECTIO.

IN QUA PRÆTEREA QUÆ

PHIL, LABBEUS ET GABR, COSSART1US S, J.

£/ novijfime Nicolaus Coleti *m luitin tdidert,*

EA OMNIA INSUPER SUIS IN LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR. QUÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI,

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

EODEM OPTIME MERITO PRÆSULE

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM,ET OPEM PRÆSTANTE

EM.MO CARDINALI DOMINICO PASSIONEO

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIO,

ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS, CURATA,

Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata, Ad MSS. Codices Vaticanos, Lucenlcs, aliolque rccenfita, &perfcda.

ACCEDUNT ETIAM NOTE, ET DISSERTATIONES QU AMPI.UK IMIE, QUÆ IN CfTLU ED1TIONIBUI DESIDE 1 cK

TOMUS DECIMUS NONUS,

,Ab anno DCCCCLXlrIl. v.fyut ad ann. NÎLX.X. txclufivt

apud antonium zatta.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

od f-dvum-.y ftrtmtpts ob Hubr-tc U'eàrr ur nuKf tc » aur. HiOlu^o/a, juda Harnani /Wwjy ». /'br^w .Vf) Cfffll.)

ttpogrJphus lectori.

JL Luries « nonnullis eruditis Piris , tranfalpinis praciptie , 'admoLtus ***fui,*** /MW *Pitam, morefqw,* hrw r« *confias a Joanne Dominico Manfi gtftae literati** *rti ditanda gratia› antequam ad Lucenfes Infnias λ ftlicis memoria* Climkntk X1H. *eveheretur, in boc Conciliorum Opus infertrem , npmtnque ejufdem imthortalitati commendarem. Equidem fateor› mt extra officium rem diftulijfe, non qwa\cafera- quin a fuggefiionibus eorum recedere exiftimaffiem , fed quia finceris puttfqut Piri tonsi monumentis profefio carebam . Ipfe fiquidem multo obiverat v̇· gravia ,* dr 0MXMM, fMciMr *fugiebant; labores improbos in illnfirandis aliorum Scriptis exan- tlaverat, quorum nonnulla magna quidem molis,* 0· *pluribus tomprebetifa Polumt- nibus eleganter, pureque latine verterat,- alia fupplevtras luculenter,* dr *abunde $ variat infuptr ingenii fui praftantiffimi elncubrationes protulerat ; ac demum prater ettnRa Infiituti fui munia, nulla habita ratione aratis feneRute oonfefia, bujufce emendanda, augenda, & ad artem Crisites revocanda P. Labbci, & Jacobi Cof* fartii Col/ebiionis provinciam orfus erat, digefferat, perfeceratque·*

jit re quidem vera, longi temporis intervallo jam exaRo, a Matris Dei tan- dem Congregationis Clerico Regulari, cui venerando in Etclefia Inftituto ft vove- ras ab tneunte asote pradiRus Manfius, ^dRa ipfius obtinere tnibi conceffum ***fuit.*** *Hinc nullus amplius excufationi locus › adduntur fiquidem mihi quotidie fiimuli , quibus rentsi nefas, ^decedit, quod communibus defderiis illud me impellit face- re fatis, nimirum obfeqwum meum, fummaque erga eundem, dum inter vivos age- bat, objervantia, adeo ut ab officio meo recedere quammaxime cenferem, fi boc et- iam fupremum ipfi parentare inficiarcr . Quapropter ne jdRa eadem ulterius inqui- rantur, neque aptius, neque opportunius, quam bic edere, vifum eft; proponuntur mina volumini Operis, cui multum infudavit optime meritus Manfius, ut fpecimen indefefii Piri in literis promovendis prabere poffint Pofteritati.*

NOI

NOI RIJOR.MATORI

Dello Studio di Padova:

AVendo veduto per la Fede di Reviiione, ed Approv^zione del *P. D. Filippo, Rofa Lanzi* Inquifiror Generate det Santo Offizlo di *Venezia* nel Libro intitolato : *SacroruvT Conciliorum &c. Rufiore P. Philippo Labbeo Soc. Jefu curante Htcolao Coleti, & Joanne Dominico . TManfi &c.* non v'effèr cofa alcuna coniro la Santa Fede Cattolica , e parimente per atteftato dei Segretario Noftro, niente contro Principi , e buoni coftumi',, concediamo Licenza ad *Antonio "Latta* Stampator di *Venetia* che polii effere ilampato, oflcrvando gli ordini in materia di ftampe , e prefentando le folite Copie alie Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Data li 20. Dicembre 1767.

Ç Sebailian Zuftinian Riform.
(Alvife Vallareffb Riform.
(Francefco Morofmi lec.Cav.Proc.Riform.

Regiftrato in Libro a Carte ^5.alN. 2^04.

Davidde 7\iarcbefini Segr.

SYLLA BUS
EORUM, QUÆ IN TOMO XIX-
ÇONTINENTUR.

*

Qu« hoc Indice *ß* notata funt, noltrx Editioni noviter accefîere *P. Joannis* i *Dominici Manfi* cura, qui ad Archiepifcopatum Lucenfem eve&us, gloriole obiit ; omiiTis iis, que forte fipothetarum vitio notari non potuerunt.

LE-

CON

COMMENTARIUM

COMMENTARIUM
DE
VITA ET SCRIPTIS
JO: DOMINICI MANSI,

CONGREGATIONIS MATRIS DEI PRIMUM CLERICI REGULARIS ,

AF.CHIEP. DIOECESIS LUCENSIS,

Am fere confuetudo obtinnit, ut qui de Literaria fapublica bene meruerint, eorum Vita pofteritati confignetur. Etfi enim mentis acumen , prxfiantiam , laborem eorum /cripta exprimant » femper tamen /egentium animis quoddam ftudium inbxret Viri ingenium animique indolem, quam /ibi pro fuo quifjue affeftu effingit, cognofcendi. Hac noflra xtate, qua verum ab Eruditis Viris maxime amatur , ntbil acceptius offerri poffe arbitrati fiemus quam Joannis Dominici Manfi bominis in omni /iteratura prxfiantis animum, vitaque inftitutum exbibere.

Et ut Stirpis originem leviter attingam, eam Gens Manfia e Germania deducit, qux a ditiione Man, *qux illius provincia vocabulo Virum exprimit, Manfi fubinde Italica lingua vocitari capit. Quidam enim Gbcrardus Vir in primis Nobilis, Moguntinus natione, qui inter Otbonis* (Forte iub Othone I. qui Roma in Germaniam rediens Lucam advenir, An. 964.) *Imperatoris copias merens, cum in Italiam adveniffet Lucx confiitit, ibique domicilium natius, ac Civitatem adeptus, & Eilio, qui ibi natus fuit, cui primum nomen Manfus, fiirps* Manfi *vocari expit (Jo:* Vrl|an. lib. 4. hift. Cap. i. *ôc. j.). Ab boc Manfo pervetufix tabulx probant omnium Manforum gentem propagatam effe , qua primas femper in fapublica obtinuit , quxque prxclariffimis Viris floruit, qui maximis muneribus, legationibus, av prxeipue /cientiarum laude majorem Nobilitatem Familix afeiverunr.*

Ne quid vero Joanni Dominico ornamenti deeffet, Jofepb Manfi, a quo ipfe progenitus, Joannis Filius, in Uxorem duxit fafam Torre, qu.c patrem babuit Joanncm Torre, Virum cum Juris peritia, tum morum probitate prxclarum. Is nobili loco natus non inter fuos cives modo prxdoRi Viri laudem meruit, fed (y apud Parmenfem Ducem faynutium ll. Farwfium furhmam xftimationem adeptus efi . Ejus quippe invitatu Parmam concejjit , ut inter ampliffimum illud Judicum Collegium optaretur, a fummis Confiliis illi effit, ac prxclariffimis muneribus ornaretur. Haud recens tamen boc Nobili Familix decus fuit. Nam centum ferre annos ante Francifius Torre, Avi ipfius Frater, eodem Collegio optari meruit, & ab Alexandro Farntfio, cui apprime carus , Civitate Placentix donatus fuit . £χ· bac nobiliffima Uxore, qux cum frirpis Nobilitate morum fuavitattm , folidamque virtutem conjunxit, longam filiorum feriem fu/cepit Jofepb Manfius, quorum inter Mafculos natu primus fuit Joannes Dominicus, qui anno 1691. die ii. *Februarii in banc lucem prodiit. Duo alii Fratres poft multas forores/ub/ecuti funt, quorum alter natu minor, Francifcus noml·*m *famam fe coptulit, ubi cum fui ingenii prxclarum fpecimen dediffet*

acerba marte abreptae fait. Mer domeflicis carie intentae, publicis Magtftratibus perfundus, bonoribufque Senatus atc&us, improvifo morbo oppref-fas 6 vit*, ÙP fiirpi fit* finem impofuit. Nondam enim Matrimonium inierat, folufque fuperftes ex fan gente ncc filios > nec baredes babwt. Sorores omnes, quarum nonnulle etiam majores natu in Sacrarum Virginum contuberniis nJque n teneris annis diverfat*, in iifdem, ubi per atatem licuit, /aeramentorum fodere fe perpetuo devoverunt, facratifque divtrfis claufis addid* fumma Religionis, ac Pietatis laude vitam tranfegerunt.*

*jidoltfcentis animus per eas artes excultus fuit, quas pro illorum temporum infelicitate in pretio erant, & in quibus magis e confuetudine quam ex inftiiuto ingenui adolefcentes imbuebantur. Defiderabatur enim in multis Parentibus Jolicitudo, & in Praeceptoribus /cientia, quibus ingenia <5· excitarentur, & ornarentur. Jacebant turpiter liberaliores artes, Gr<ec*que liter* omnino a fcbolis exulabant, puriorque feribendi ratio omnino exoleverat. Farborum deleflus nullus, nijt qui aut ineptum fienfum redderet, vel plane inutilem. Sententias e<c in pretio erant, qu* velfutilem falem efferrent, vel inconcinna verborum conjunctione, difirabiaque fignificatione inanem laborem mentis ofientarenf. Sed adolefcentis peracre ingenium, ac fingutare mentis acumen nemo erit, qui Jane non miretur; nam vix latins lingu* rudimenta didicerat, ut Je ipjo, nullo duce, eam feribendi rationem inierit, qu* pariorem locutionem Japeret, dr incomptum novumque ftylum, primo faftidire coeperit, ac demum omnino refpuere. Libros pracipue bifioricos jam tum av/diffime perlegere conf'nevit, nec bianti ore, ut adolefcentum mos efi, omnia probabat, fed qu* veriora fibi videri poterant, Jeligebat. Memoria cum mire fupra reliquos *tads fu* adole/centulos pr*fiaret, ita ut qu* femel fub oculos obvenerant abe (ervaret, & ufque ad ultimam fentflutem reminijeerttur, Mtbores fimul conferre, rerum gefiarum ordinem, temporum computationem accuratius dignojetre baud ipfi difficile: Quam exercitationem fin· fim, ac primo levi conatu, ac quafi peg jocum fujceptam, debine pro virili profecutus efi. Nemo fibi mentem fingat eos, quos ad fummam fidentiarum laudem perveniffi. Jufpicimus, facili aditu eo contendifie, fed fummo labore non intermiffa contentione, immaniqueftudio adnixos foiffi. Contemnenda efi profitfio nonnullorum audacia, qui cum fummis labiis fcientiam aliquam degufiarint, injuriam fibi irrogari putant, fi dofli viri eorum lucubratiunculas vel parum laudant, vel minus avide excipiunt.*

Non eo inficias tamen Patrem Bartbolomeum Beverini (**Beverinut obiit Lucx Kal. Odob. 1786.** *) e Congregatione Matris Dei Virum liferarum bono natum, multos annos ante puriorem feribendi rationem in patriam revocafie, ùr ad omnes liberaliores artes publicis inftitudonibus aditum amplio, rem aperui(fe. Sed nefido quo malo fato, qu* meliora funt ex fe ipfis in deterius abeunt, ac quafi rubigine quadam quit pr*clariora funt, obvolvuntur, ita ut fi non omnino abfumantur, dignitatem tamen ftre omnem amittunt.*

Verum Manfius in illo quafi flexu <tatis non ad omnem literaturam filum paratiffimum ingenium, fed etiam quamdam ingenu virtutis indolem proferebat, ita ut *que fidentiis, ac pietati incumberet. Quare mens illi fubiit, quo primum per *tatem liceret, abdicatis rebus omnibus fe totum in aliqua facra fodalitate cultui Divino devovendi; Ætatis fue jam armum decimum fiextum attigerat, cum Matris Dei Congregationi nomen dare ficum, & ex animo cogitabat. Prima enim Religionis femina, ac animi fui in pietate excolenda fiudia eidem referebat accepta. Mohfcentium fidalitia, in quibus ab ineunte *tate erga Matrem Dei fingulari cultu addifius fue-*

rat,

r-z» confodalium exempla, ac pracipm moderatorum graves exhortationes , yùbus ad virtutem juvenes excitantur, ftimulos addebant anima jam natura ipfa ad Pietatem eamparata , ita ut fine bafitatioue propofitum fuum firmaret. ,

**dnno igitur* 1703. *Neapolim concejfit , ut ibi R^tligiofic vita rudimentis imbueretur. Locus qnippe pro tota Congregatione Tyrocinio addilias Neapoli confiitntus efi , ubi R^fligiofi Tyrones in peramano feceffu rtclufi, ab omni alia cura avocati per biennium, uni pietati , ac feverioris difciplina infbitutis per omnes exercitationes excolendis Je dedunt. Quare decreti biennii /patio incredibili alacritate, divinis, rebus cogitandis, ac moribus ad IQrum Rjligiofum formandum /ancioribus comparandis incubuit. Quam a primis diebus vivendi rationem inftituit » fervandi ad religionem u/que fancitas le~ gts femper u/que ad extremum fua vita diem fanCe confianterque Jervavit. Quare jam tum praelarum virtutum omnium Jpecimen in juvene adbuc bomine vel emeriti viri admirabantur, morum pracipue fnavitatem, innocentiam, ac eximiam caftimoniam efferentes.*

ExaHo Tyrocinii biennio Sacramentorum feeders Congregationi obfiriCus dic ij. jtugufti 1710, *in Patriam revocatus fuit » ut confuetum /ludiorum curfum , & aggrederetur , & conficeret. Nihil ipfi tunc jucundius quam ut vacare poffet fcientiarum ftudiis , quas ipfe, ut flagrantibus juvenum animis evenire filet, properato curfu, nec mora patienti fibi addifeendaf *fft putabat, <4t in ipfo qua/i veftibulo, adituque Pbilofopbicarum quaftionum, in quibus inutili ambage verborum ingenia torquentur , bafit anceps s remque non us fibi finxerat animo, dignitatis, ac fententiarum plenam ifed aridis vocabulis, obfcuris , & inanibus oppletam preceptis repe* riene, quam fibi ineundam effe fiudiornm rationem ferme ignorabat . Hac fiepe fiunt vada, & fcopuh, in qua plurima juvenum ingenia illifa franguntur fummo ff^tifublica literaria damno. Nam tadio afftCi flagtaniiorti mimi, tifi qtu nopriikfct trUmfw fkkjtfiic<r mftiwmu, utiliores reddita fins, ftudiorum curfum inc^ijuiftusabrumpunt, nulloque re* — f I*9 dentate peUuntur, vel gloria ftudio, eo incertum c£*"** ·?* metamque fibi proponunt. Quare inutili labwt jtaCi mifiro otio tandem contabefiunt, vel nulla infiruCi folida /cientia inanibus fcriptiunculis prafiantium virorum fibi laudem proripere geftiunt, vel inepte fibi deberi contendunt . Manfius qua pollebat mentis acie , a rtCo tramite non defiexit , confiliumque iniit ex bis vadis fine periculo emergendi. Nam quo inutilia fatis effe fciviffi fibi ducens , quaque captiofi firmonis, ancipitifyue obvoluta tricis revolvens, filici exitu ex bis /copulis evafit. Quamobrem multum diei in evolvendis prafiantioribus libris, (3* in unaquaque facultate magis probatos turbores /eligens , iifqut maxime inharens, infumebat. Nec ei qua permittuntur ab affidua contentione otia voluptati erant, nifi librorum aliqua legione condirentur, quos fecum femper deferre illi in more erat. Quart ob memoria incredibilem prafiantiam , menti/que perfpicuam methodum tantum fibi ad biftoriarum maxime cognitionem, omnemque literaturam commodi, ac quafi naturalis habitudinis fibi comparavit, ut non modo poftea in fcribtndo non bareret calamus, fed quafi per otium arduis etiam, obfcurifque rebus illufirandis incumberes.*

Abfoluto praferipto fiudiornm curfu munus ipfi eafdem facultates tradendi fuit demandatum. Collegam habuit Patrem Hieronymum a Porticu, f Hieronymus a Porticu obiit Luae anno 1751. decimo Sepe. Kal. Decem· bris.) *qui fummam fibi in Theologicis pracipue facultatibus fcientia Undem magis promeruit, quam fibi comparatif. Hic enixe non modo qua ad*

Λ

*illuftrandas difficiliores quaftiones fibi aptiora videbantur librorum leEUont, ne morata confideratione parabat, fed tanta etiam animi contentione perficiebat, ut vix otiKaliquid ad alias mentis exercitationes fuperefies › modo confla ferio Rerpendbret, in Hfque gravius momentum haberet. Hac prafeSo (ludiorum ratio maxime probanda eft › cum raro ver*doflrin* lande pr*flare cateris quifquam pofitt, nifi qui per omnes fcientiarnm gradus* mo~*rato animo confcenderit. .Alter vero ne minimum quidem a reliquarum facultatum Jiudiis abreptus tantum impendebat Operis , quantum fibi fat efie uorat ad fuas fententias firmandas ; jam tum animo fuo prxclariora moliebatur , qua poftea aggrefius bono totius Rjipublic* iiteraria perfecit. Unum tunc in Manfio defiderabatur ab omnibus, quod in ipfo juventutis afin, quo vires alacriores ad ftudiorum labores afferri* poffiait, melior ipfi valetudo ineflet. Nam anhelitus difficultate , ac pedoris anxietate laborabat, qua fenfim abfumi, ac viribus exhauriri videbatur ; quare medie* artis periti verebantur ne tandem acerbo fato fundus expedattonem , quam excitarat , txtinguertt.*

*Sed *tate etiam corporis valetudo augeri capit , quo pr*ftare viribus fibi videbatur, eo vebementiori contentione, ac ftudio in rimandis pluteis Domefttc* Bibliotheca, in perlegendis qu* ibi ajjervantijr antiquis Monumentis, ac undique perquirendis incumbebat. Trienii fpatio Theologicis facultatibus tradendis immorato, alia illi demandata fuit provincia, Tbeologicas nempe infiitutiones ,qu* mores fpedant publice edocendi Lucenfem* Clexum, *cafufqne confcienti* , uti vocant, explicandi. Frequentem auditorum numerum P. Conftantinus Rjncagtia, (* Conftantinus Roncaglia obiit Lucae 6'. Kal. Mare. 1757.), *fumma doflrin* commendatione, qua apud omnes pr*ftabat, ad fe advocaret, Manfius eidem muneri fuffedus non fidum non minui, fed in diem augeri meruit. Cum vero deprehenderet anxios, dubiofque Tyrones quotidie impingere in nonnullas difficultates, qu* in cafuum refervatorum, uti appellantur, explicatione, offendi neceffe erat, cum a nullo adhuc fatis elucidat*, ac evolut* efient, operam fuam in iis declarandis ftatim navavit. Prodiit hic primus fu* cur* partus anno* 1714., *qui vividum fui autboris ingenium fatis perfpicae profert. Exceptus liber omnium plaufu, tantam illi *ftimat,onem afeivit, ut eo inconfulto quidquam momenti a nullo fufeiperetur ,* 6* *qnafi ad Oraculum ex omni ordine homines ad illum confluerent. Multos annos has facultates tradendi incommodam provinciam fuftinuit, partim amorem in Juvenes facris rebus additos, partim ne qu* diuturno labore didicerat, defuetudine tandem memoria exciderent. Cum enim Theologicarum quaftionum fcientia, qu* ad mores attinet , nullis , ut ita dicam, limitibus circumfcribatur, nullaque certa methodo inftruEa fit , quin potius fententiarum varietati, innumeris ferme decretis, ac legibus nitatur, menti firmius confuetudine docendi, quam uno ftudio, a* meditatione adb*refcit. Âd b*c accedebat, flagrantis ingenii vis, qua ad alia ftudia , eaque longe ab his aliena rapiebatur; quare enixe illis incumbens , *gre ferebat fe omnino a Theologicis facultatibus removere . Neque enim *ftum animi fui in una continere poterat facultate , fed quidquid a doflis viris probari pofitt, quidque bono eruditorum utcumque cedere pofie putaret, ftatim in mentem erigebatur vel notis illuftrare, vel novis lucubrationibus ornatum publico donare. Prodiit libellus , per id tempus Jo: Burcb; Menctoiii, (* Lucx Ty^js Leooardi Venturini, lyaS.) de Charlataneria erudi, torum declamationes dux cum noris variorum, *tumultuariis notis ab ipfo aufl*, qu* cum laude except* ab eruditis fuerunt.*

M bujus interim Republic Arcbiepijcopalem fedem, a Clemente XII.*

elatus

flatus fuit Fabitis Colloredo, eduflus pene invitus esc Oraturin Bjtmano (ut vocant)S. Philippi Neri, qui nongentis modo Nobilitate › verum etiam morum innocentia, animiqut /navitate , fumme apud omnes commendatus » dignus vifins fuit, ut Bernardino Guinifio Patrisio Lucenfi Antifiiu numeris omnibus abfoluto , /officeretur. Tanto oneri quod maximum a bonis omnibus habetur, /e imparem Juftinendo refutans , viri pradolii , probique opem quartbat. In Manfium ftatim licet fama folum fibi notum /pem omnem convertit, nec minimum ba/tt, quin ipfum praeligeret ut fibi & a confeffionibus, & a confiliis effit. Quamobrem Lucana Ecclefia regimen fufcipiens ipfum in curandis rebus facris, in infitiandis animarum RjBoribus, in tota adminiftranda Diotcefi non adjutorem, fed quafi ducem adhibuit. Sed cum vere demijfi animi fui fenfu , honoris vel ipfam /peciem exhorreret , probata virtutis, fpeflatafue fidei virum in omni juris exercitatione verfatum /uo jintifiiti confiituit , cui Jumma cura › adminiftrandafue Ecclefiaftica rei illufttior provincia incumberet.]p/e interim comes adbibitus in reliquis muneribus, totum fe dedit maxime in Sacra Viiicationis, *ut vocant, laboribus obeundis . Quare perampla Diacefis ruralia templa perluftrans , diffitas etiam regiones , acceffuque afferas ipfe prafens adibat , curabatque ubique ut nihil a facrarum legum fiatutis alienum permitteretur. Nitorem* i· *fitfelleflile , pracifue in iis qua ad /aerum faciendum prafcribuntur , ornamentis, fi minus pretium, fiolicite quarebat ; quod omnes etiam pauperes Ædium facrarum cuftodes facili negotio praftare poffunt. Studiofius vero ad fanitas probatafque Canonum leges populorum I{,eflorum mores, ' eortimque vira rationem componere /atagebat. Periculum fapius /umebat de eorum /cientia , quos fi minus gnaros reperiffet, ipfis religionem injiciebat, at ultro abdicato regimine , magis idonei /afficerentur , vel naflo opportuno temporis intervallo fedulo curarent, ne impares tot obeundis muneribus, ineptique in novum periculum vocati deprehenderentur.*

Hi/ce difitntus curis, novi/que femper implicitus mentem eandem, eandemaue alacritatem ad /cribendum, legendumque afferebat, ita ut illi magis deeffe libros, quam tempus videretur. In Armariis jîrchivi jircbiepi/copalis templi, multi, iique pervetufii, ac rariffimi Codices, tabula ac membrana effervantur, qua omnia Mobillonius, ac Lndovicus Muratori, praclariffimi nofiri avi Piri fumme laudarunt. Manfio loci hujus penitioris non modo facilis datus, juin etiam omnia illi patere vel rariffima humani[fime permiffum fuit { quod illi apprime gratum fuit, cum multas diei horas remotis arbitris , infumere in illis rimandis pro /uo voto poffet. Hac fua erant obleflamenta, bac fpeflacula, hac folatia , quibus defatigatus animus ab omni cura levaretur. Sed cum perpauca diei hora, quas fibi ex affiduis laboribus detrahebat, nec fatis pro legendi difficultate , nec pro /na cupiditate eflent» /uppliciter petiit, obtinuitque ut fecum deportaret, ac pro /noram fiudiorum opportunitate retineret, quos naflas effit codices, qui in rem /nam conducere opportune aftimartt. Perillufiris illius /acri catus ampli(fimis Piris, penes quos cufiodia Archivi, omnifque facultas efi , pro fingulari humanitate ita deviflus vivebat, ut omnia illis /< debere putaret. Nejcio,quo malo fato, a ouibufdam praftantiorum Bibliothecarum Praftflis tanta amulatione ab evolvendis antiquorum /criptis Piros eruditos arcent, ut vix illis /noram Gothorum nomina itmotefccrt permittant. Quantum profeflo mftra Italia Muratorio debeat vix verbis exprimi potefi, qui ex abditijfimis pluetis prafiantiocum Bibliothecarum hptumera pene Monumenta eruit, in apertam lucem incredibili eruditione prolata . omnium eruditorum commodo donavit.

Sed

Stà enm in Scientiarum acquifitione, *r max/me m *perquirtndif* unrA> «MNmm/ff , *congerendiJque ad veritatem bifioria iUuftrandom* m-w *abditiffimis notionibus, id eveniat, quod mercatoribus afilet,* fw *au&is pecuniis, in dies ipfis nova ex inopinata aperiantur uberiora negotia , quAns multiplicato fenore rem propriam in immenfum excrefcere fentianr, ita'Manfio quotidie rerum confcribendarum ferme infinita /egesparabatur. Nec illum, quod hominum conditioni commune* efl'e *Jblet, in fuit lucubrationibus producendis laudis gloria, vel nominis commendatio movebat: fed ipfa voluptas quam animis creare folet fcientiarum aequifitio* i *atque illud fingulare oble-Slamentum, quod veritas ipfa propius infpeRa , ac proprio labore ex fuis quafi latebris edulia ingerere foies, non alliciebat modo, /ed quibufdam quafi ardentifimis facibus JubjtRis , animum inflammabat. Verum flagrantes matus ita continebat , ut id fblum quod publica utilitati , quodque Catholica fljligionts dignitati, quod prqfe&o virum Rjeligiofum maxime decet, prodejfe plttrimum pofit, feligeret . Quare ad ftomacbnm ufque fe fafiidire , ajebat, aliquorum feriptorum ineptifimam audaciam , qui bac noftra atate careris ft praftare vi ingenii arbitrantur, quod a receptis veterum fententiis, firmatifque <y [apientifimorum Virorum probatione & facularum diuturnitate inftitutis, longius abducuntur. Flagrante igitur mentis fua cfiu agi permittebat i» ea omnia qua /ibi utiliora videri poterant, ac pro rerum copia non uni perficiendo operi allaborabat, fid in multa » cademque maxima mentem animumque intendebat. Jam anno* 171J. *ex gallica idiomate in latinum verfitm prodierat Luca (* Typis Cappurii, & Venturini.) Di£Hona·lium hiftoricuna *&c.* licerale faerx Scripturae, *en elegantia ac opportuna animadverftonum additione ornatum, ut praftontijfimi ^îutboris /ui -duguftini Calmeri dignitati omni ex parte abfolutum refponderet (* Videantur aûa ena ditorum Lyptix an. »7*9.) *lifdsm typis fubmittebantur imprimendo fupp/ementum ad DiIlionarium (* Prodiit anno tyjt. Typi* Leonardi Veatu^ rini.) drr. *& prolegomena (* Prolegomena prodierunt ann. 1719. fampti* bus Leonard! Venturini.) *ac Difirtotionts ejufdem authorls eadem diligentia latinis literis donata : eodemque tempore fedtdam operum novabat in transferendis m latimtm fermonem Commentariis* (Prodierunt duo Volumina Ty* pis Saivaroris & Dominici Marefcandoli an. tyja) *Uternlibus in omnes libros veteris, (y novi teftamenti, ut immenfum opus a fi* authors fimoma laude confeHum, tantum incrementum /umeret commendationis, quantum latius ejus prafiantia utilitati» pateret. Difertas etiam animadverpones addiderat paulo antea Ludovici Tbomapni operi* de veteri» & nova Ecclefix diiciphna, *Luca recufo fianptibus Leonardi Venturini anno* tya*. A^jrrwn* *interim admoverat, quafi tot lucubrationibus exornandis difientus omnino vacaret, ac pro virili aggrefjùs fuerat Immortalis Cardinalis Baronii Αηηο·lium novam editiomm curare, qua omnibus numeris ut abfoluta prodiret, eri·ticem bifiorico cbronologicam jtntonii Psgii fingulis paginis fubtecit, notifque eruditis ubi opus effet ornavit, una cum animadverfiombus Clariffimi Viri Dominici Giorgi, qua eonfulares fafios refpicitms ,* Fsrfecutxs poftea etiam exornare Odaryci Bjdnaidi* (Typi* ejufdeai Leonardi Venturini.) *eorumdem AunaTium continuationem. Prodiit orimum Volumen* orneo »73». *Paucorum igitur annorum fpatio tot Rjtfpetblica liseraria pTaciaris Monumentis infiruRam, ac ornatam fe vidit, ut mirum non fuerit fi undique doBi Viri certatim gratias referrent, fummifque londibus flagrantem nnimtmo ad novos labores excitarent.*

Verum enim vero etfi in deltBu Badiorum ufque ad BjtBgimtem fui animi integritatem fervaret,· tamen ipfi labes impaUafuit, quod beanei oro

la-

*kxiores /ententias, & amplecteretur , 6· e/rrrer ; perinde fptcimen parum ***** Vin, rtf/gjrtfiie confilii non Zrw tandem prxbniffet, in permittendis novis quibujdam voluminibus, qux Lucenfibus typis recudebantur ,- in ftubtis ettam levibus, uti a quibufdam fuis umuPts objiciebatur, animadverfiwhu, vel ut errores obtegerentur , ve/ ut λ nullo improbarentur efficere fui nominis authoritate Patiebatur . /n tantam hominum invidiam vocatus ne minimum quidem ve/ indignationis , ve/ querela fen/um edidit, fed incredibili demijjione ftatim calamum amovit ab exarandis notis › qux opportune /abjiciebantur operi, ac ubi innotuit Juum laborem improbari omnino a/iena voluntati paruit. Hac etft ferius ipfi evenerint , tamen hic adnotare opera pretium duxi cum altius origo hujus invidia effer repetenda.*

Magno jamdiu xflu diverfx facrarum fodalitatum Jcbols, ferventes nimium, JuiJque fententiis adbxrentes , quxfttones aliquas de probabili opinione (ut vocant) agitabant. Nec privata contentione res agebatur, /id in publicum acrioribus fcriptis erumpebat tanto impetu, ut quotquot probabilem opinionem defenderent in eandem invidiam impellerentur. Exorta interim Lucx levis momenti controverfia inter recentis fodalitii focios , & aliquos facros confodales e perilluftri Dominicana familia de quadam imagine DepiHx SanRiffimx Virginis, excitataque ara in Publico templo fub nuncupatione R^ofarii, uti appellant, ipfe /ententiam fuam aperuit . qua fodalitio favebat. Quare ut probabilis opinionis affertor , in fufpicioncm venit nimium favere poffe facili doBrinx , laxiorefque /ententias proferre . Hac fuerunt quaff primx /cintillx odii, ac invidia, qux poftea in ipfum exarfft. immorabatur tunc F/orentia P. Hieronymus Lagomarfinius Vir e Societate ftfu literarum laude eruditis omnibus notus. Inter ipfum ṽ Manfium crebra viciffim epiftolx dabantur, quibus invicem de re literaria certiores reddi curabant. In vulgus prodierant quadam carmina, qua cum autborem non praferrent, obtujos iîtus qui in iis in Je jaciebantur, nec repellere cogitavit. Hos tamen ad Lagomarfininm mifît, qui ut amabat politas tireras \ refcripfit , fi nec legiffe carminum firiem, qux fibi incompta videbatur- Ha litterx a Manffo deperditu, vel potius e juo penu JubtraHx declarare poffe putabantuer, quod aliqui fufpicari omnino caperunt curajff ipfum editionem cuiufidam libri, quem Pater Gbrzjjus e Societate je/u lucubraverat. Prodiit Lucewfibus Typis liber in vulgus tanta commendatione ut nihil prxftantius 0* /apore /ermonis, ac vi fententiarum , ac doHrinx, aliquibus vijus fwent. Sed cum profufam Patris Danitlis Concinx Viri aque dolii , ac R^eligiofi, fed fervidi fane ingenii , argumentorum rationem, ac potius declamationum feriem qua 0* hifloriam probabilifmi , & rigorifmi , (y fuam Cbriftianam Z bcologiam compofuit, lepide quidem fed acerrime reprehendat, facile invidiam aliquibus creaffet. Ut enim multitudinis mos eft in diver/as. partes Jcifli multi fortaffe imperitiores ad Catum ufque laudibus Patris Goucinx dolirinam , acutumque feribendi fiylum attollebant , xquiores alii vel modifie ferebant aflum prxdoHi viri , ac filentio animi /ententiam tegebantt vel faciles nimium in publicum privatas querelas cenfurafque efferebant . Inserim deperditu literx fuerunt Manffo , humaniter redditu a Viro E^eligiofo e Dominicana familia , quem ftatim adivit, ut gratias illi refera ret pro fingnlari officio , quo ft profecutns fuerat. Hanc colloquendi familiariter occafionsm naHus, de fuo/rum ftudiorum ratione , ai etiam de mutuis Lagomarfinium inter (y fe epiftolis certiorem reddidit.' Obteflatus Uli interim , punlluftrem ampliffunamque .Dominicanam fodalttatem , virofque omnes vere, (y fincere colere, do3rhutm maximi facere, quin fe totamque fxnm Congregationem ex fuis legibus Divi fbomx fenttntiis in Divisus*

mi·

maximt facultatibus adb<crere. Tefiari veto fibi nee in mentem quidem veniffi unquam Parris Danitfis Continu dofliffimas lucubrationes, Theologiamque Chriftianam ve/ *verbis carpere , vel firiptis improbare. Mirari fane quod in fufpicionem fit vocatus, monitum quod in limine totius operis legitur , fieriptum a fe fuiffe . Quantum a veritate alienum fit, vtl boc unum aperte demonftrat . Ipfe enim longe aberat a Civitate, quando amico , cui Editionis Gbczpfan* perficienda: tura demandata fuit, monitum operi pr<c figendum traditum fuit , fibictue omnino ignotum auftorem fuiffie . Precari denique , obteftarique ut injufiam de fe opinionem abjiceret , ac valida fua officia interponeret , ut P. Daniel Concina certior redditus de animi fui in illum obfequio, veraque itftimatione t inutilem contentionem abrumperet. Comiter inde ufqtte ad asdium fores dedufius , officiifque omnibus viciffim obfiriHi , omnem penitus litem extinftam putavit.*

.Addictus igitur fuis ftudiis, pacato animo totus erat in evolvendis libris, congerendifque monumentis, qua jam in ordinem componebat, pro conficienda nova Conciliorum colleHione , qu<g ad Labbeanam Peneiam addenda erat ; & qua in fex maxima Polumina diftinRa prope diem pralis committere moliebatur . Quare ipfi novum , inopinatumque accidit , ut lis, quam jam omnino extinflam putabat, acrius inftauraretur, fibique jam aperta odia fubeunda effient. P^omx etenim tot fubjiciebanster invidior faces apud Dominicans familis alumnos prsclartores, ut P. Daniel Concina Vir fane Rjligiofus tam injuftam Manfi imaginem in fua mente expreffierit, ut in eum ardentis fui ftudii ingeniique vim omnem efferre cajfirit. Laxiores, ut ipfe ajebat fententias, nimiumque faciles, qua ex fraflatu rclervarorum Cafuum, *ut inferibitur, edufias, cenfuraquc notatas , ftatim ad fitmmum Magifiratum, qui Dolîrins fanfliori fervands prsefi, librofque vel permittere vel proferibere penes ipfum eft, detulit. Mentemque firmavit ipfo autbore librum Gbegianum in vulgus emanaffio . Manfius fubmiffam , bumanamque epifiolam dedit ad perilluftrem Pirum, qua a ft removebat omnem injuriam, fincereque teftabatur, fi opus effiet juramento etiam firmaffiet, fe nullo patio editionis libri jam memorati confictum fuiffe, feque ignaro pralo fubmiffum fuiffe. Extant epifiols utrinque data, quibus faciles rationes, quibus impofitas fibi notas purgare nititur, immobiles alterius fententia, nec juranti quidem fidem pr<cfiandi, utpote qui* probabilem *fe gereret, nec unquam in mitisrtm partem defrendendi, perfpicue dignofcitur. Pater etiam Mamacbius Pir ex eadem familia prsciariffimus, in* Ephemeridis litorariis *Rj>m<e editis , acrius in eum fiylum acuit, qusque prodibant in vulgus a Manfio exornata non levibus animadverfionibus carpebantur . .Alii etiam ad apicem ufque eofdem* cafus refervatos *ferutati, multas fimul cotegeffierant labes,. ut omnino proferibendum effie Maufianum opus videretur. Quantam in eum bsc excitaffient injuriam prucipue apud Principes Romana Curia Piros , facile qui eorum ftudium in fervanda doflrina puritate , fummamqtte Religionem norunt, conjicere poterunt. Cardinalis Befogjus , qui non Manfium folum , fed totam etiam Congregationem , benevolentia ftngulari amplexus erat, vir fiummu integritatis, morumque innocentia, <egre ferens ipfum, totamque facram fodalitatem i» tantam bominum invidiam, fermonemque vocari , Citeras ad eum dedit amoris plenas, quibus de notationibus, cenfurifque fuo dt' Cafibus refervatis libro impofitis certiorem reddidit ,* 0* *enixe hortatus fuir ut, in periculum jam adducas nommllas fuas [ententias , non fatis perfpieua expofitas defenderet, declararetque. Se ingenue fateri nuUo paRo de[centers poffie m aliquorum fententiam, qui fuum opus in proferiptorum librorum mmntnm accenfindum effio putabant, cum maximi ò4 Piri probitatem , ac doflriiue integritatem ftmper fecerit.*

Man-

Manfio ta de re *nibil cogitanti, moleftius quicquam baud evenire potuit, quam cum Cardinalis Uteris, quantam fibi invidi* notam inuftam eff'e intellexit. I^efpondit fiatim fe incredibili amantiffwni Principis benevolentia obftribliffimum vivere, quantique faceret, & quantum rebus fuis opportuna futura fit autboritas, cr fuus favor vix eloqui verbis poffè. Gratias igitur maximas agere, [eque libentiffime juffis fuis obtemperare, daturumque fuarum tbefium defenfionem, clarioremque explicationem quam primum. Haud profebio vereri cauffam fuam apud fapientiffimos Kjomana Curia viros , tum apud omnes aquos homines diluendam efle ; fed non ignorare nonnullorum infenfam mentem, conftantemque invidiam, a quibus fe defendere poffe omnino defperabat. Non ire injicias, dejici prorfus , ac in omnem moerorem agi, cum ea a fe exarata objicerentur, qua laxiorem in omnem turpitudinem viam aperirent, franumque in omnem luxuriam e perditorum hominum moribus omnino divellerent. Sibi profebio nibil antiquius femper fuifle, quam veteris difciplin*, fanbliorumque morum inftituta ut farta, teblaque fint pro virili curare, ò* indubias iniquis prafertim bijce temporibus libertates franare, convellere, ac fi fibi daretur, omnino profligare. Qui ergo fieri potuit, ut aliqui homines, qui & difciplina , & R eligiofa vita feveriorem ratiostem profitentur, fe praelare fecifle putarint, fi inutiles turbas excitaverint, fi injuriofas maculas impune fibi inuflerint, & in pravum fenfum ac omnino a fua mente alitnum detorferint leviora quadam , qua fola non fatis fervata verborunt conjunblione in fttum opus irrepferunt peccata .* Caluum rcfcrvacorum Tradacum, *quali[cumque ille fit, publici iamdiu juris fablum in omnium manibus fine ojfenfione verfatum fuifle, oculis omnium fubjebium tot annorum [patio, ac ad trutinam quotidie ferme revocatum, nec unquam a» tota pradobia Lucenfi Curia non improbatum modo , fed ncc ulli ex tot praelaris viris, fapientiflimifque Epifcopis ne religionem quidem erroris vel peccati injeciflè . Mirari profeblo perfpicatiffimam privati bominis ingenii aciem qui tandem aliquando bo/citantem tot prafiantium virorum infeitiam fuis animadverfionibus excitarit.*

*Verum fi Manfio apud fummos illos Cbrifliana B^eipublica Moderatores bac fummam injuriam procrearunt , facile tamen fuit infinitis ferme Autborum fententiis fuas in dubium vocatas Tbefes a ctnjuris vindicare .· Qua vero ex ancipiti verborum jenfu, ac non fatis perpenfa mutilatione diblionum, in prapofterum fenfum detorta , peccata objiciebantur, jubmifle , fincereque mentem declarando, ac verum feribendi inftitutum, omnem oflenfionem excutere, maculamque prorfus diluere. Quamobrem omnis i enfurat nota a fupremo illo Magifiratu fublata fuit, firmaque Jietit jam aequifita laus pr*ftantis, fameque dobirin* Viri . Quart literas dedit Cardinali Before , ipfius benevolenti* ac amori fingulari acceptum referens, quod cum laude ab omni injuria opus fuum vindicatum fuerit. Cui bumaniflime rtfcripfit (* Data Romae Kai. Aug. 1750.) *pr*ftantifltmus Princeps ; Officiis fuis, qu* profeblo in fua caufa adhibuit, nibil referendum eff'e, fed felicem exitum uni tribuendum fu* virtutis merito, ac *ftimationi , quam in Rjsmana Cu>i* fibi comparavit. Verum animadver[tones iu Manfium notat* in vulgus prodierunt, quodque omnino ab omnibus bonis improbandum , vindicat* jam ab omni fufpicione erroris in periculum vocat* fententi* in apertam lucem producuntur , ac fumma injuria bonefiiffimo viro infenfiflim* macul* appinguntur·*

*Cum"'jam in promptu baberet abfolutam novam Conciliorum Colleblionem, quam jam pr*lo fubmiferat, confilio fuorum Amicorum in tanto incidi* *ftu ampliffimum Mec*natem qui & fe (2* fuas lucubrationes defen-*

 deret.

derer, fibi quarendum eflè putavit. Laudes interim quibus pleno ore ab omfabus Hjx Sardinia commendabatur, & maxime fingularis amor in literas, bonajqne artes» ac in Viros qui feientiarum bono ac utilitati allaborant be· nevolentia, in mentem erexerunt ut tantum fibi Patronum afeifeeret. jtugufiam igitur Taurinorum je contulit, ut /{egi præ/ens ip/e fita manu abfolutum primum volumen offerret ; fimulque occafionem /umeret opportunam , quo/dam prafentes viros /alutandi, quorum con/ortio /rui aliquando jam conftituerat, bibliotbeca/que ornatiflima illius civitatis, ac monumenta perlufirare. Hoc ipfi praclarius erat infiitutum, ut longa itinera, laborefque ipfi /olatio eflent, fi doRi alicujus viri amicitiam, vel abditi alicujus vetufiatis monumenti inventionem compararent. Quare non illi obleRamento fuere, qua in omnibus admirationem excitare /olent, voluptatemque creare rariora urbis ornamenta, fed una filicita amicorum inquifitio . Veneriam , qua villa efi ita magnifice, ac ornate infiruRa ut nibil deliciis, nibil Rjgia dignitati deefle omnes /ateantur , non longe diflitam libenti animo nec vifit, ratus /e nimio difpendio ttmporis boc fibi obltRamtntum quarere, fi aliquam horam vel eruditis colloquiis, vel librorum leBioni detrahere cogeretur. IndiRadie, qua fibi ad Rjgem aditus permiflus fuerat, tanta benignitate exceptus fuit, ut facile inteUigeret quanta apud eum in afiimatione effet. Submiffe igitur , ac modefie opus Juum offerenti, precantique ut pro animi fui magnitudine , infitaque benignitate , /pecimen etfi humile ob/equentiffimi ftudii, ac officii /ni, quod exhibebat, dignaretur grato animo excipere i R,ex humaniflime refpondis : Nibil fibi acceptius evenire potuiffe , quam prafiantem Virum , omnium commendatione jam fibi per/peRum , pra/entia cogno/cere . Miri· fice deleBari in /cientiarum Patronum /e vocari, cum bonas artes ma> ximi /aceret, viro/que doRos amaret, D. O. M. fi profeRo gratias agere » quod fibi hanc mentem dederit, ut pratelarum in fico imperio duceret, fipro virili curaret ut liberaliores artes, /cientiaque omnes excolerentur impenfius, ac promût, honoribufque propofitis majus quotidie incrementum haberent . Se /cire profeRo prius efft populi Patrem, quam Regem fibique prius ejus felicitati profpiciendum, quam /ui nominis immortalitati. Unam incolumitatem populi, ac Rjipublica tranquillitatem /e beatum facere, rerum gefiarum laudes, prrhorum felicitatem , viRoriarum gloriam, cum vel unius hominis /anguine comparari debeat, mnnifi fibi moleftiam creare, Quare laudes quibus efferri utcumque poterat /uis potius copiis tribuendas , quam /ua virtuti ,· fi quid nominis, ac gloria fibi comparavit, hoc D. O. Maximi fingulari in eum largitati referre acceptum. Gratum profeRo fibi effe Volumen a tanto Viro lucubratum, /ciret, & maximi aftimare quod Juo nomini dicatum eflet. .Ad bac Manfius modefie proferens ea, qua in eum gentes omnes pleno ore encomia congerunt, hac pauca /abdidit.

Kegem praftantijfimum a /e in Patronum fui operis vocatum ut /ua dignitate, ac nominis Jplendore, quidquid minus laude dignum offendi in publica luce poflet omnino obtegeretur. In tam mentem elatum non a /ua ln cubratioms pretio, quod quanti valeat /atis ipfe perfpieste noverat, fed omnium ferme DoHorum hominum, qui ip/um ut /cientiarum omnium Mecanatem ampliflimum JuJpicantur aflidua per/uafione effecerunt ut ipfi in/cribere/» offerrttque. Gratias interim, quo ipfi majores poffet referre pro incredibili benignitate, qua fi fuumque opus pro/equi dignatus efi.* Seque ad laudes quibus illum jure optimo non /ua ditionis modo populi, fed Civitates omnes, vel ip/a barbara gentes, ad quas regum gefiarum fuarurn fama pervafit, ad Calum ufque attollunt, addere, quod minimum humillimi officii fui /petimen in tantum Principem, quod aliquando dederit, gratum acceptumque*

pro

fro fio magnanimitate accefferit. Colloquiii inde habitis, bumaniflimis » ornatiffmifque verbis ab to eft dimiffus.

Tanti Rjgis favore auBus, Mediolanum verfus iter deflexit, ut Ambrofianam Bibliothecam pracipue, innumeris feri antiquioribus monumentis refertam perluftraree. Perum cum multa jam a Muratorio publici juris faBa omnem /iteraturam documenta probe fciret, nec fibi tantum otii datum, quantum ad effodiendos Thefauros illos antiquitatis pro Juo voto exoptaret i fortaflè invidiam etiam excitaret in fdolis quibufdam , fatis fibi duxit nonnullis notatu dignis ditefcere . Poft laudem quam fibi vindicarunt nonnulli praelari Piri, pracipue Muratorius ex immani labore, quem in rimandis iftis Antiquitatis Monumentis, ac folicite perquirendis infumpferunt, quafi recentioribus quibufdam omnis praclufus ad gloriam aditus effet, ὐ exbaufti ad nova producenda antiquitatum omnium Tbefauri » infana amulatione fepeliunt , <r nulli literato Piro vel externam voluminum inferiptionem legendam permittunt » Quare diu praflantiora monumenta delitefiunt , qua tandem omnino vel pulvere abrafa, vel vetufiate confumpta prorfus depereunt, vel inutiliter in pluteis latent. Multi*enim maxime ferventioris in- &en" homines aliorum floria excitati fumma moliri animo infiituunt : Sed cum labori multum, ftudioque dandum fit, barens in medio turpiter ; qua» que ipfis ardua evadunt, nec aliorum induftria concedunt.*

In Patriam tandem reverfus novum opus idque maximum aggredi decrevit. Cum enim fibi pro complemento ad Labbeana Concilia /ui Jupplententi fex a fe Palumina exaBa nec dignitati operis, nec rerum addendarum moli refpondere fibi viderentur; tatam recudere, eamque additamentis fuis locis ornatam, novis undique colleBis Conciliis, Synodis, Epiflolis, Canonibus etiam ineditis, rarioribufque auBam publica utilitati donare excogitavit. Multa jam fibi in promptu erant, multa facili negotio conquiri, multa etiam defiderabantur, qua non aliunde quam e praftantioribus Bibliotbe cit λ fe erui poffe intelligebat. Erat tunc temporis Pienna in Auftria a négociés Rjipublica Lucenfis apud Imperatorem Joannes Baptifta Sardinius , qui, cum aliquot Annos ex Senatus Confulto ibidem immorandum fibi effet, fecum adduxerat Claram Sardiniam Uxorem fiam. Legati munus non filum fumma integritatis laude, fed ea etiam dignitate qua deieBum Optimatem decet, obibat. Accedebat etiam Piri ingenium , indolefque animi , qua femper in omnibus ad praelare agendum movebatur , quare & fia originis Nobilitatem, delatique muneris fplendorem, & indtcftria, ‹3" impenfa modefle quidem , quod omnibus probatur , fifiinere ipfi perfacile erat . Cogitatio illi incefiit Manfium per aliquod temporis fpatium , ut fui amicifiimum ad fe Piennam vocandi ; quippe qui cum fumma eruditionis laude apud illam etiam nationem commendaretur, facile confortium literatorum virorum, multorumque praflantium etiam autboritatc & dignitate in illa fumma Imperii Aula familiaritatem fibi conciliaffjet. Hoc enim ftudiofe quarunt ii , qui fuorum Principum apud exteras nationes négocia curant, ut Principum Pirorum clientelas, ὀ aqualium amicitiam familiaritatemque obtineant, ut op. fortuna ad rem propriam tempora aperiantur, officia, favorefque affequantur facilius, quaque pertraBant prompto aditu , & cum laude conficiant . Pix Utera reddita fint Manfio, quibus bumani(fime Piennam invitari intellexit, non modo fe amici(fimi Piri obfequi defiderio, fed ejus invitatum pro fuis votis omnino cefftffe refcripfit, tum ut optimatem a fe fimme dileBum, fuamque uxorem faminam omnium virtutum laude praclariffimam inviferet,*
7 *tum ut iter fifeiperet quod tandem fiorum ftudiorum caufi aggredi meditabatur. Pindobonenfem enim leBiffimam Bibliothecam uberrimam fibi mate·*

riem parare poffè intelligebat, multamque ex nonnullorum literatorwn Virorum confortio, quad nifi prafens numquam obtinuiffit « Iter igitur, quo cititte potuit Vtnetias arripuit, ibique cum Antonio Zatta Bibliopola fibi devinfiiffimo, cujus curai multum debet literaria Rjfpublica ob praftantiflimas librorum editiones , quibus producendis femper infudat bono omnium eruditorum , eonfilium iniit, firmavitque adornanda nempe nova nniverfe Labbeana Conciliorum ColleRionis. B^eRa inde expeditiore via* Fienuam *fe contulit.*

Hofpitem a fe vocatum quanta animi fui voluptate Sardmius excepe-rit, omne officiorum genus, quo ipfum profecutus eft, declaravit. Vir Munificentiffmus, veraque laudis flagrans non eum modo pro fua dignitatis fplendore, fed pro fua etiam benevolentia ac amoris fingularis /ludio & domi fua, fuoque contubernio perhonorifice colere ; & apud optimates , Principefque Viros laudibus extollere , in eorumque focietatem adducere , dolorum virorum confortium apud fe vocare , ut nihil ipfi ad bofpitii folatium, voluptatemque deeffet , folicite comiterque curavit. Verum Manfius etfi mirifice tot exquifitis ad /olatium Viri B^eiigiofi aptifftmis obleFiamentis deleRari poffet ; nulla tamen alia voluptate arripiebatur vebementius , quam Windobonenfem *Bibliothecam adire, magnamque ibi diei partem in evolvendis libris infumere. Tanta barebat femper animo addifeendi cupiditas » ut nec leviter illum attigerit commune omnibus, Italis prxeipue , Imperatorem , vel tpfam Reginam Hungari* , ubi faltem ex ipfo occurfu obvia fefe offerret occafio, videndi. A diuturna legendi contentione revocabant fotum confortia DoRorum virorum , quibufeum verfari , amicitiamque inire illi fuit femper antiquifftmum Inter omnes Comitem Firmian virum aque Nobilem, ac eruditione prtelarum , Virtfque doRis addiRifftmum fingulari amoris /cedere fibi devinxit- Ob jua merita multum valebat gratia apud Imperatorem, tantique aftimabatur ut legationis ad R.egem Carolum Neapolim munere optime funRo, gubernium Infubria una cum Mutinenfi Principe cui primus bonos eft , ipfi demandatum fuerit . Tres ibi Menfes commoratus gratiis bumanifftmo bofpiti habitis , in Italiam rediit, Lueaque receptus manus ftatim praconcepto operi admovit . Etft uberem in novam Conciliorum ColleRionem adornandam fecum opem detuliffet, multaque jam fepofita in fuo penu haberet, attamen defiderabantur quamplurima, qua nifi e Vaticana Bibliotheca ab fe erui poffe perfpieue noverat. Eo fe conferri, ubi otium naRus effet, jamdiu decreverat , Neapolim iter fuum fubinde protrahere. R^omam igitur vere anni i7i6. rediit ftatimque ad Vaticanam Bibliothecam fe contulit, ut fi poffit propofitum , confiliumque fuum conficeret. At cum infinita propemodum ibi ad omnem eruditionem Monumenta congefta fint , Tbefauros illos antiquitatis effodietis , uberiorem materiem reperit , quam pro temporis anguftiisinfirui poffet . Opera pretium duxit modo fe faRuritm fi *ttT futtm conficeret, reverfufque pofiea Lucam in feriem & ordinem conquifitas notas referret, Bjsmam denuo regreffurus, ut pacatiori animo aliquos Menfes ibidem infumeret . B^emiffa igitur fua contentione Cardinalem Paffoneum fieptus adiit, qui in fiàs ^dibus ampliffimam Bibliothecam inftruxerat, quam non modo deleRu librorum, fed & ornamentorum pretio fingularem effecerat, quocum primis ob/equii officiis exaRis ftatim in fummam familiaritatem, ami^ wnit. DeleRabatur mirifice Princeps prxftantiffimus pradoRt Virt focietate , fermonemque maxime de librorum Antboribus, prtftantta, raritate, deleRu, qux omnia praelate noverat, quam frequenter habere. Quamobrem cum prope diem fe recepturus effet in feceffum quemdam, quem omni & ad delicias, & ad commodum apparatu fibi conftruxerat in Monte Portio, duodecim circiter ab Urbe MilHariis dijfito, eni-*

act, Nt *ftcum aliquot dies rttri degeret, fummo comitate invitavit. Locum Jelegerat in ipfo claufo, quod Sanfii B^omualdi Jodales, difti Camaldulenfis Eremites fanHe religiofeque fervantes, ab omnium aliorum bvninum fo cietote, vel ab ipfa etiam confodalium converfatione fejunHi, filentio , jejunio, fiacrifque faciendis toti vacant . Quafdam fibi cafas in amaniort nemoris loco confiituerat, qua , uti Camaldulenfium legibus fancitur , fingulx feiun&im addiHa funt Eremitis. Ht cum rudi muro excruiïa fint, ac fimplici cultu ad paupertatem Rjligiofam compofitu ; ipfe fervata forma ad delicias ujque exornaverat. Quot bofpites humani(fimo Principis invitatu eo conveniebant , tot cafuia finguhs aftignabantur , in quibus nibil deerat & commodi ad bofpitium, & nitoris ad voluptatem. Inter alterutram cafam , qua plurima erant , & feparata, varia intercedebant via (epibus vago ordine claufa, buxo viridi conflits, qua ex aquo tonfa, ac intervallis diftinHa (> aditum aperiebant ad fingulas domos, & afpeStu deleRabant. jîlia via ad deambulationem magis protraHa bine antiquioribus monumentis diftinguebantur, inde fontium aliquorum, qui etiam ad quoddam claufum , in quo aves aliqua inclufa bofpites cantu excitabant» deducebantur , ornamento decorabantur. Quadam etiam arborum quorumdam umbra obtegebantur , qua tandem tn denfiorem infimul confertorum ramorum quafi tefiudinem definebant . Eo quotidie pomeridianis boris folitam potiunculam, ex fabulis ex Afia petitis, uftulatifque confeftam, quam* Caffc *vocant, locufque etiam ex eodem vocabulo barbaro* CaAcaus *diitbatur, fumptun omnes bofpites conveniebant. Frequens profeRo bujus exotica potionis ufus bac nofira atate tantum excrevit, ut raro merus fit purufque . Attamen multi tum e plebe , tum etiam culti urbium incola non fatis ftomaebo feciffè putant , nifi banc atram potionem, quacumque illa tandem fit fumant, modo nomen Caffe retineat . Hoc etiam ufuvenit ad animi folatium focietatemque Amicorum alendam : quare locus mifcendis fermonibus, nuntiifque vel veris, vel jalfis venditandis, aut captandis invicem defignatus Caffe vocitatur.*

Officiis tanto Principi perfolutis , reliquos invifit amicos . Quare ad Collegium Romanum fe contulit, Patres Lagomarfinium . Labantem, ac Bofcovtck Jalutaturus. Fix aditum prutergreffus obviam cafu labuit eundem Patrem Hieronymum Lagomarfinium , quem peramanter amplexus , de tota literaria contentione, quam cum P. Daniele Contina maxime habuit, in quam & ipfe licet infeius vocatus fuerat, certiorem reddidit , indicavitque quibus levibus fcintillis invidit tantum in fe incendium excitatum fuerit Ipfo comitante ac deducente ad prudivitem , infirufiiffunamque bibliothecam accejfit, ubi Patra La-ggari, ac Bofcovick invenit, cum quibus de literaria re fermones habuit. Infpiciendam inde obtulerunt bumaniffimi illi Patres pretiofam multarum antiquitatum , ac monumentorum colleflionem , <> aliquas pracipue tabulas dcpiRas , qut fi fides affectu vetuftati habenda eft , nullibi pruftantiorcs confpiciuntur. H<e in antiquis parietibus confeRu funt, quas piRor quidam in fubterraneis vetu/lioribus locis inventas , prucifas , JeHaJque, integras eruerat, ac litura quadam purgatas, expolitafque ita antique venuftati reddiderat, ut nitorem mirabilem, perinde ac recenter a fluorum Autborum manibus fublatu effent, prufeferrent . Quanti facienda fint buc antiquitatis Monumenta , fi fuppoftta non *fint, vel boc unum declarat, quod lineamentorum proportionem , ordinem, ac elegantiam, colorumque vivacitatem , albarum prucipue , qui colores incogniti antiquis fupponuntur , perfpicue proferant. Patrem Mamacbium poftea primus adire voluit, ut fi*

Jffn9t^tas ad^ttc prufianti Fico bucere poffet, proefus extingueretur. Hac Aqgnfi fineeca demijjione ita captus fuit , ut non *modo fe comem exbibue-*

*, fed arfliffimo tti/m amicitia vmtuh ft ὐἱβτἵἵἱτη ditUrtvtrit * Netfi polim Rjtma, qua via Monofieritem Caffincnft adiri potefi , ftatim ft coufu/it, nt huerimoervetuftam illam Bibliothecam infpictret, quuque aifiuam rem proficere poffeut, notate fectmt deferret. lateratwum Virorum fiudia Manfi adventum Neapolim pruftolabantur, pracipue Comitis Firmian , fnc twit temporie a negociis Imperatoris confiitutus apud utriufque Sicilia Rjgem legati munere fungebatur. Flares ibi menfes commoratas ò* tempos, & otium habuit, quo com illis prado&is Viris, pracipnt Martorello , ac Molochio din verfaretur. Sed com ex ana Vaticana Bibliotheca minori labart a fe comparari poffc cognoficeret, qu<c rara ibi, net ad fuam rem apta vetufiatis monumenta inveniebantur; quo primum afiivi calores deferverent , nec diverfitas Cali, atrifque in Campania, ac Rjomano agro infefti, valetudini officere poffet, lateam redire decrevit , inibique rebns fitis utcumque compofitis Romam reverti. Hoc vere infequentis anni effecit, Urbemque petens piares Menftt in Vaticana Bibliotheca tanto afin fiudii, ac laboris infumpfit, ut in feribendo ac legendo, evolvendifque tbefauris illis antiquitatis , multifque non adhuc bene perpenfis ad exemplaria conferendis, animi fui contentionem ad decem ufque horas in diem protraxerit. Summo quippe mane ex S. Maria in Campitello adibus , ubi morabatur, ad Vaticanum fe quantocius conferebat, tantumque temporis, quantum ad cibum fumendum fufficere poterat , fibi fubducens , reliquum diei integrum leBioni, feriptionique dabat. Sub vtfptram domi fefe recipiebat , agre quidem, cum inde fibi abfcedendum effet, fummamque voluptatem abrumpere cogeretur. Cardinalem interim Fajfionenm, quando ipfi vacuum fuerat, frequentet adibat , quotum de fuo infiituto fermones habebat, Viroque apprime in omni eruditione verfato qu<t a fe congefia fuerant fubfidebat, ipjumque quafi ducem in tanta rerum copia fufpicabatur. Quod ita gratum illi erat, tantaque amtni fui voluptate afficiebatur, ut Manfio ampliffimam facultatem fecerit in eadem Bibliotheca pro fua voluntate immorandi, utque etiam rariora in pluteis fepofita quacumque monumenta ipfi paterent mandato fuo effecit, quippe quem penes fumma in eamdem Bibliothecam authorises erat. Tantum eft dofiorum hominum, qui cum nobilitate fcientia, etiam animi nobilitatem costfungunt, in literas, bonafque artes ftudium, ut fe praclare feciffe putent, fi eafdem pro virili foveant, iijque qui fidentiarum bono allaborant opem, favoremque praftefit. Quod contra evenit quibufdam animis parum ingenuis , qui numquam depofitis Natalium Maculis , potius invidia tabefiunt , quam patere finant tbtfauros antiquitatis , perinde pretium: amittant , fi in rem publicam aliorum Iaborts educantur* (a).

*Rom**

(a) *Sljttntt ftcrrtt £w. fJwti** D-nt»icifn Menfitu» facile ex litttrii ttnjictn ll-er*, pro txbturitndif BiUitlbtca Vâticoue rtuttit ftipplktitt ipfit Priecrpt rtddida Axtmu , Sk ipf» ft Mnt.*

Dei due Soggetti , ch'ella mi acceona aver idea di prefeiegliere per la iovraintendenxa alia grand'Opera Labbcana, m'è folatnente noto il nome di quelio, che dimora in Firetue, e i' ho in qualebe Aima ; deli* altro poi dimorante in Venetia, non poffo dir coit alcuna , poichè affiito di Ini mi ritrovo aD'ofcuro. Siccome poi da lei *fano* ricercato del mio parere, JeGderando che a' (uddetti doe Soggetti preftaib la mia afliAcDza , c dafii loro la liberti di efaminare i Codici della Vaticana , di cni tengo la Prefecture (poichè apponto a tale effettoa fuefpeie è determinata mandarli qui); non mi pono rifolvere a darie «cran configlio, ftantechè non ho cognitione deU'abiiitè d'efli due Soggetti in tali materie Dirù bene, come ferilD in altra mia, eflere neceffario, cbe mandi Perione dotte , ed intendenti , trattandoG di daminar Carte, c Codici molti intricati.

U unico cooCglio , ch* arrei a fnggerirle (giacch'è difpofia di db fer efeguire a pro. prie rpefe) fi è, che procari, cbe il P. Gio.* Domenico Manfi della Congregatione della Madre di Dio fi difponeflfe a qui venire. Q>efio iolamente io conùdero capace di diflbter-

rarc

Λ,μ μ Mr tem/xrr *luHus fat ex morte* <S7. *Pontificii BenediHi XIV. yt ob eximia Virtutis tandem non ab Urbe fiolum, fed ab omnibus nationibust vel ab iffis infenfis Cbriftiana Rjligionis boftibus fummo bonore colebatitr, quafi delapfins e Calo effet ad totius Orbit gubernium frac/art regendttrn, M novi Pontificis creationem fiemmi Senatus Principes ex diffitis* crf4m *regionibus afriti Rjsmam convenire ex antiquo inftitutu debent, qui in Vaticanas ades, ubi extruHis cubiculis recepti fiunt, concedant. Inde foftea egredi cuique nefas eft, Claufinmque tanta religione fervatur, ut ad illos aditus ncc ad anticos › familiarefiqne alio modo pateat. Hac occafione , cunt Mail· fas quotidie ad Vuicanas ades accederer , fafitts fua folita officia vel fer Nuntium velfer fi ipfum, fortafle ex ftculiari ftrmiflu /acri Senatus , Cardinali Paffioneo perfolvebat, & fafius ad boram ufquc colloquia pro-* ****- *Hinc Manfi nomen apud illos fractari(fimos Principes» Jutbore Faflioneo plura de illo colloquente, commendari capit, ac in omni literatura inter primos Italia Viros praftantes accenfitri. Cardinali etiam Rjeggpnico , qui Pontifex Maximus renuntiatus fuit, mirifice gratum erat tot fiapientiffimorum Principum calculo Viri ingenium laboremque probari, ut in deleriu foftea eorum, quos in fummum Cardinalium Senatum optandi funt , fra oculis fieHarum Virum baberet. ProfeHo multi, iique frobatiflimi Viri, in eam fintentiam venerunt , Pontificem optimum tunc temporis in Manfium mentem, propofitumque defixifle , ipfum inter alios ad tantum bonoris gradum aflumendi.*

Verum frac/ariflimi honores, quos Manfio deferri fofle quidam fufpitari, quidam etiam vereri capemnt, novam ipfi invidiam procrearunt. Ma· num jam Lucam reverfus appofuerat ad purgandam DiHionarii Enciclopedici editionem, quod cum primum Parifus fummo omnium plaufu prodii(fer , Lucenfes nonnulli e re Uteraria non *leve aliquidfi faHuros putarunt, fi propriis typis caftigatum. illuftratumque denuo prodiret. Hac maxime Manfio provincia demandata fuit ut pro operis dignitate opportunis notis affofitis fi quid Jubeflet erroris corrigeretur, ut in omnium manus nova editio libri devenire abfque ulla fiufipirione poflet. Ut primum volumen in lucem prodiit, ftatim ad eos qui librarum cenfura prafunt, delatum fuit, cumque jam Parifiana editio profiripta effet, ac anathemate confixa, bac in Manfam injuria a finis amulis apud probos omnes conflata fuit ,· ipfum nempe ad libri correHionem vocatum fuifle, ut quafi nominis fui autboritate errores foveret. Notulis enim quibufdam, ut ipfi opponebatur, ubi opus effet afpofitis, non tolli errores, fed liberius permitti videbatur. Pontifex ipfe banc Manfio inuftam notam ubi intellexit ita averfam mentem fumpfit, ut Patri Frederica Sartefebi totius Congregationis moderatori teftatus fuerit, maxime delete , quod Vir fummus , & in magna apud omnes aftimatione ea ftudia profitcuius effet, qua fua laudi iniquiffimam maculam intulerant, quam nullo paHo apud fie diluere potuiflet. Hac nt primum illi ab eodem Friderico Sarteficbi per Epiftolam patefaHa fiunt ,* non *alacriter modo paruit ,* ër *omnem ab fie abjecit fiuficeptam provinciam ; Verum etiam nullam pro fie*

Cate-

rm dalla Gran Biblkxeca Vaticana *cote* de* gM dellc fatiebe t ch' ba imprefo ; cd a tai , ptaccbè ad ogo'altro accordera i'acceflo inogni tempo, cd ora alia medeiiau . La coafielio taterfi <|i Ini, ficcoox qoeilo, il cui nome ci* indo cofmcoo, pub accedere ad ogn'altra Bi* ouoteca u d* Italia, che d'Oltnmoaii, icaza cba per lui fia taiojoo di verana raccomanda* tiooe . Lodn *inuoto le* booae intenaiooi di lei, aè poflo ta non ammirare il grand*aoimo, coo cui fi accinge ad ooa il laborloia , e diC* pendiota Opera. Tali tana *li* aiei *tantianenti,* de'quali potrà fer»iriene , fe li cooofce giore* voli, e intanto le auguro dal Gelo ogni febciti.

c *tofi***.

caufam dixit, nec purgare fe apud Summum Pontificem opportunum duxit; ratttr fe melius otio fuo confulere » ac tranquillitati, fi tempori , ac oblivioni omnia relinqueret. Facuttm enim illi erat in fui defenfionem afferre aliquorum Cardinalium prufiantifiimorum facultatem fibi faftam purgandi Operit, plane perutilis, fuffragiumque quo Luctnfium confilium approbarunt» Sed ftmel impreffe animis Principum infenfic mentes nunquam ut plurimum ita revocantur, ut prima rurfus locum habeant .· nec iniqua nota oblittrantur, cum nec aditus ad ipfos facilis, & aliorum officia Jemper defidcrentur.

At cum impendiis Antonii Zatta, qui comes ei in hoc itinere fuit, Romam denuo fe contulijjit, Bibliotbccu Fatican Codices invifendi gratin, ibique ambo ad ofeula pedum intromiffi effint, Sanftiffimus Pater Clemens XIIL quafivit a Manfio, quibufnam ftudiis tunc addiftus effit ? Refpondenti Manfio in novam Conciliorum Colleftionem incumbere, fubjunxit Pontifex .·* P. Manfì ci è nota la voftra virtu , percio fare aisai mcglio impiegarla nella grand' Opera de' Coneil), dt quello che nell' Encidopedia . *Rpprebenfio quidem mitiffima fi ob calumnias ei inuftas conferatur animi Pontiff cis exaretbatio! Utrifaut deinde benediftione collata, addidit Pontifex interrogans Manfium, Volete nulla? cui ipfe refpondit;* B. P. la *facolta di* dar cento benedizioni in articolo di morte/ *aliaque permulta , qua obtinuit ,· fient & Antonius Zatta eadem ipfamet occa[tone. Robuftiffimi erat corporis habitus adeo ut in reditu cum ipfa Antonio Zatta, Fenetias verfus, ut qua R,omx collegerat» digereret, Auriga jam prope Fiterbum relifta RJbeda, ipfe nec ferventis aftus timore percitus , nec montis afcenfus , totam viam pedibus percurrerit , nulla atatis grand<ev<e ratione habita . Ex quo faftum eft, ut Fenetiis in domo ejufdem Zatta letbaH corriperetur morbo adeo ut a Medicis jam deftitueretur , attamen divina auxiliante ope, fumtnifque curis, <y impendiis amiciffimi bofpitis ad priftinam valetudinem redaftus eft,*

Manfius interea in patriam redux , cum ingemo ita pacato comparatus effit, ut nec profpera nec adverfa vix minimum moverent, omni fepofita folicitudine fuis ftttdiis vacabat, nec Conciliorum modo nova Colleftioni perficienda allaborabat, fed etiam ad ea omnia, quu Uterorum bono effe utcumque putabat, mentem operamque convertebat, Fabricii jam anno 1754. *Bibliothecam mtdiu & infima latinitatis notis, additamentis, ac multa autorum ferie iUu[iratam Typis Patavinis publici juris fecerat. Pii Π, dum quotidie pralo /ubmitttrentur Supplementi Labbeani immani labore adorudla volumina, in lucem prodierunt Orationes ex manujeriptis Codicibus partit» eruta, partim hinc inde difperfc diligenttffime fimul collefta , qua etiam argumentis (quod nonnifi apprime in omni literaria hiftoria Ferfato facile) adornata notifque illuftrata fuerunt. Novam pariter editionem praftantijfimi Anaeleti Rjinfeftuel additamentis nonnullorum Theologorum auftam promendam curaverat, in cujus operis fine Epitomen moralis doftrina, (y Canonicae ex Bullis prucipue aliifque operibus Immortalis Pontificis Benedifti XIV. concinnatam adjecit. Sumptibus Joannis Baptift« Albrig^i publico 0o· natum fuit anno* 1758. *Ad Balutiana antidota, ferme eodem tempore» novis ineditis monumentis, praefationibus , notis , adornanda fua ftudia divifit. Opus in quatuor Fblumina diftributum diftinfto cbaraftere, charta nitida Lucenfibus Typis prodire capit anno 1761, Nec calamum eodem tempore removit ab illuftranda notis prxftantioribus hiftoria Ecclefiaftica Patris Gravefon» qu^e Fenetit's anno* 17Î1. *imprefia fuit. H<ec porro erant Ftri obleftamenta pluribus (etfi arduis) ftudiis infudare, (y ne una contentione animus defatigatus tandem infringeretur› modo ad bifteriam Jaeram , modo ad moralia»*

»MZi4 , uune ad philologies» quodque mirum eft modo etiam ad latinam Pœfim fie convertere . Quamobrem ut fitdulo agrorum cultori advenire folet , quod cum fegetes mature]cere, fruRufquc re(pondere fiuo labori ceperint , tante fiunt opes , Tbefantique › ut quibus gaudere magis debeat prorfus ignoret . Latinis verfibus , quibus componendis , nifi adolefirent , nunquam ftudium fiuum navavit, /ucciffivis boris deleRari jam fenex capit» cum mufa jam frigefcere fiolent, 6 carmina omnino jacere. Quare nonnulla Epigrammata confecit › qua bac npftra tempeftate pro nitido ac polito eruditorum guftu quafi omnino exolefcere vifa funt ; horum aliqua tamen cum ab humaniorum artium amatoribus non improbata fuerint» ipfi etiam anfiam dederunt ut Jua vita feriem exametris & pentametris defieriberet, tum Laurentio Gratiani, qtd. Medica .Artit non minus peritus» quam adbmnem leporem» ac falem comparatus erat» quocum familiariffime quoad vixit arebat › verbis › jocifque ludent boc Difticbo eum in conventu Jnotum Con/odalinm excitavit.*

Gratia nulla tibi eft .· quamvis det gratia nomen.
Tc Medicum populus.* non medicina facit.

Pluris tamen aftimabat Virum boneftijfimum, qui nihilominus ftatim › ut promptijimus erat › etrufeo Epigrammate refpondit : Ipfum inquiens , in eruditione non magis valere quam boves oui arandis a$ris infudant , fed mcjjis aliis cedunt ¡ quare eruditi Viri laudem fibi praripere , magis quam mereri ut boves» qui revera nomen familia , ipfi vero laborem- jugumque aeffierunt.

*Dum bis ftudiis» remota omni aliarum rerum cura , quieto animo vacaret, jamque atate ad feneRutem vergente» annum enim Jeptuagefimum expleverat › quidquid fupererat Vita fiua temporis , ac Virium , impendendum fl'' tffie /peraret in adornandis novis ad Eruditorum commodum lucubrationibus» donandifique Republica literaria fui ingenii maturis fruRibus, fublato inopinata morte e vivis Jofepb Palma» Lucano Arcbiepifcopo , omnis [ludiorum ratio turbata fuit, in omnemque animi dejeRionem conjeRus. Cum etenim Summus Pontifex BenediRus XIV. Rjmpublicam Lucenfem , humanijfimofique illius cives fingulari amore profequtretur › tum ob fianruinis conjunRionem › qua Jua familia cum illis erat conjunRa › tum ob officia fumma comitatis › ac benevolentia › quibus, dum Luca prima fiua juventute conftitiffiet cumulatus fuerat , Senatui induiferat , ut quadam ad inftar dotis pecunia fumma erogata in novum Ecclefia Lucenfis proventum , penes ipfum facultas effit trium Virorum nomina confcribendi › quibus Summo Pontifici delatis» quem ipfie probaffiet, eligerer. Senfit ftatim Manfius omnium Senatorum animos in fe effit cvnvcrfos › nomenque /uum pro certo in eligendorum numerum recenfendum. Quare coaRo Senatu in Manfium omnia Senatorum fuffragia eligendum convenerunt» dein in Patrem Martinum 'I*renta ex Servorum Maria (uti appellatur) Ordine , poftremo Vincentius Torre Ecclefia S. Petri Majoris prapofitura ornatus eleRus fuit. Ubi nomen Vincentii Torre inter eleRorum numerum relatum quoque effit i/fi utcumque innotuit, inopinata voluptate perfufus fuit, in fipem ereRns fe poffie ex bis vadis ac fcopulis tuto emergere, ac in fiuo cubiculo» ftudiijque confiftere. Sanguinis enim, ac amicitia vinculo cum Vincentio Torre devinRus erat, ipfiufque praelatam ingenii indolem noverat tum ex affidua cum eo totaque ejus gente confuetudine › tum quia ufique ab ineunte alate ab ipf0 animi, ac rerum Juarum moderator» ac quafi parens obfervatus › femperoue*

*dtlrilus fuerat. ^tatis jam fenefcentis fibi confcius, ttfi viribus conflaret, ***** banc pro fe-sanfam afftrre /metre pqffet, ac pr0 virilicurare «r fi. bi inele&em W Epifcopatum Vir atate adbuc florens proferretur. £^β0. hm fiatim dedit ad Cardinalem Cavalcbini, ?» prodatarii munere apud Summum Pontificem /ungebatur, in qua Confohritd /ui majoribus quibus poterat laudibus animi ornamenta efferens, ut ipfi tonsum munus demandaretur orabat, & obteftabatur. Se enim imparem, dicebat, maximo fyftinendo oneri, vel ratio haberetur atatis [na, vel animi fui imbecillitatis » omni pro dignitate muneris adjumento virtutis defiituti. Se prqfcfto ducere fibi piaculo , fi hac reticerer, fummumque Pontificem latere utcumque pateretur . Epifcopum Lucenfis ^publica magnis iifaue difficillimis curis Jubeffe, & ubi Mttftuts beneficiis, fuit Principibus obftriRi font » etfi nibit fibi de fua Rjtpublica verendum effet , tamen ne validiores quidem pof fe in gradu confiftere . Pirum /ratium viribus , ftudiifqne ajjiduis confitmptum, quod Pirtutis robur opponere fi Ecdefiaftica jura vel pravis Costfiliis convelli videat, vel autboritate infringi? Divina (*r humana fus deque verti ac pcrmifccri neceffc erit, fi connivere plus aquo deprehendatur . M bac accedere Diecefim longe, lateque fines fuos extendere, magnaque ex parte alpinis Montibus efie pofitam , quo acceffus afper , praruptufqm, fpem omnem fibi eripere, a fe luftrari unquam poffe , prafentiaque cognofci. Pre· cari igitur obteftari ut Pontifici Optimo enixas fuas preces , ac fua vota exponere dignaretur › Et fi qua laus fcientia, fi quod /pecimen Virtutis, quod nullum in fe effe perfpicne cognofcebat, Pontifici mentem injicere potuiffet fortaffe» ut Je in Epifcopum eligeret, fciret fe maximo beneficio cumulari, fi tantam pro fuo Con/obrino habere vim poffet, ut ipfum eo honore donant. Se profefio quamdiu vita fpiraret fua gratum futurum , nnllamqm oblivionem memoriam tanti beneficii deleturam. Hac epiftola ut Cardinali Cavdibhiio reddita,ftatim ad SanUiffimum Pontificem delatafuit, qua audita in Cottfilium venit Virum a Manfio laudatum in Epifcopum Lucen[em eligendi.*

*Pirum cum male aflefta valetudo Kincentii Torre (etfi incertam vêtu dintitu protrahenda fpem faceret} cum viribus atate adhuc florente profieret: Tamen non levis fufpicio apud Medicos erat ex anxietate refpiratinnis, & ajfidua tuffi tabem aliquam in pulmonibus ineffe, purulentumque vicus foveri ita ut m fummo di/crimine verfari vel ipfis Amicis videretur, Pa&a a Summo Pontifice eleftio eju/dem Torre, ut per Tabellionem innotuit tanta illum voluptate perfudit, ut quafi jam omnino valeret » Ejomam quam primum pergere decreverit, ubi expeditis, qua fibi agenda erant, Epifcopali Ordine infignitus ftatim in Patriam reverteretur. Oborta interim inter Ejsmanum Pontificem ac Lucenfem R^cmpublicam de penfibnibus imponendis levi controverfia, negotium bafit * cumque jam prope diem fpecimen exhibiturus fua /cientia coram Pontifice /e pararet, nuntium ei miffiun fuit ne condifta die ad Pontificias ades accederet, /ciretque fisum periendum differri. I/es tandiu proirafta eft , ut radio afleblus melius fibi profpicero putarit, fi re infeHa, in Patriam reverteretur, ibique ut privatus degertt , ac domi fua quie/cens meliorem opperiretur fortunam . Morbi interim vis non remiffa modo, fed ex hyemis rigore vebementior fafta ipfum paulatim abfiuntre, ò* corporis vires exhaurire capit: denique Martio menfe dum ruri moraretur ut Calo mitiore frui poffet, ultimum diem obiit, eadem virtutis, ac innocentia laude, qua totius Jua vita curfum pie, /anfteque duxerat.*

Eledii .Antiftitis obitu, ex candidatorum numero unus fuperftes relinquebatur Manfius : Pater enim Martinus Trenta, cum & ipfi interno morbo

bo laborare: , novam expertus medicamenti vim , potionis nempe cuju/dam in pice dilut » quam Gallice* eau du Coud ran *appellant, in Jummam anxietatem, difficilemque anhelitum inopinata morte abreptus fuit . Miror equidem quod Itali, qui Patres /cientiarum /unt , ita alienis moribus addiXi ftnt› ut propria, quamvis fi*piffime meliora parvipendentes , incredibili voluptate peregrina ampleXantur , qua /*pe inutilia , fi*pe cenfui , fepijfime valetudini incommodum afferunt; & ut medicamenta, ita & vit* injtltuta, quaruntur. Omnium bonorum luXu vere Rjhgiofi Viri mors tum Civitati tum Senatui innotuit, qui ob virtutum fuarum pr.eftantiam ab omnibus cui· tus, dignus tanto in Patria honore habitus fuit . Quodam igitur quafi jure Manfius a Senatu, in numerum eligendorum rur/um optandum effe , nec in dubium facile revocari poterat. Quare pro virili Senatorum fiudia a fe removere & precibus, & amicorum officiis interpofitis (ludens , hoc praejudicium antevertere poffi pro certo habebat. Verum ut Confcripti Patres indiXa die ad eleXionem convenerunt , Manfique nomen in concione prolatum fuit, non fuffragiorum confenfu modo, fed omnium plau(u probatum fuit.*

Lucam redeunti, Promam enim perrexerat ut Comitiis /u Congregationis intereffet, dum fenis in Conventu quorumdam literatorum hominum , quem penes fe Pius Giannelli Vir bonis artibus apprime deditus comes , bonefiu/que fiudioje vocabat, redditum nuntium fuit per epiftolas , quod ad Epifcopatum Lucenjcm denuo a Senatu eleXus fuit. Subticuit primo Manfius filentio premens Jui animi turbationem , nec cau/am ftatim fubit* mefiti* aperire opportunum duxit. Sed cum fatis latere internus animi *ftus inJpeXantium oculis non poffet, rem rotam aperuit, omnefque nova l*titia affecit. Quare illi certatim gratulabantur honorem quem diu reddi debere pleno ore pr*dicdbant.*

Jam antea Rj>m dum aliquot dies immoratus fuerit, pr*/cius, /eu 'veri"* timens ne in numerum trium candidatorum rurfus accenferetur, Cardinali Cavalcbinio enixas preces obtulerat , ipfi prt/entia teflatus, propofitum fuum , iam per Uteras alias ipfi fignificatum, altius b*rere animo fuo, nec ab eo ullo paXo recedere unquam poffe ; etfi res fu* morte eleXi fui confobrini immutat* utcumque viderentur. Quare ipfum obteftabatur ut & fuam autboritatem, & validiffima officia apud SanXi[fimum Pontificem interponeret, ipfique fuum conftlium aperiret, ne in fe eligendum mentem aliquando converteret. Qu* enim momenta quondam prorfus dimoverant ah omni vel levijjima cogitatione, qu* obrepere pofitt tanti fubeundi muneris , eo modo longe validiora efiè, cum ad /epmagefimum duo ferme asms accefferint. In bac profeXo *tate nec e re fua , neque e publica Ecciefi* utilitate fe faXurum putabat fi banc dignitatem fibi deferri Permitteret ; quin probi cordatique jintiftites preces afferre /olent, ut ipfis liceat /ummam provinciam abdicare, curarumque infinitarum molem deponere. His confeXis Luc* receptus /uis fiudiis pacatiori animo , quafi nibil fibi impqfierum timendum ejfit totum /e dedit. Decimum jam Labbean* ColleXionis volumen pr*lis Vtnetis fubmittebatur , & ip/e, perinde aa tempus aliquando deeffe poffet, nervos omnes intendebat, ut qu* imprimenda Jubinde erant, in promptu haberet, numerus enim voluminum vigefimum longe excedere /uppufabatur. His ftimulis quotidie excitabatur, ne quid fibi adverfi contingeret tum per *tatem, tum etiam quia tempore 6* otio utendum efl ftdulo dum vacat: femper enim homines temfus fibi /ero fientiunt deeffe.*

His diftento fiudiis, nibilque amplius verenti, en nuntiatio reddita per Epiftolam a Cardinale Negroni mandato Pontificis /criptam, ipfum tandem ad jtrcbiepifcopalem fu Civitatis fedem implendam deleXum fuifle. Vtx/a-*

 cile

cik diElu quanto ip/um malefti dolorijque finfu aHaium nuntium affecerit, incredibili enim perturbatione commotus , ac quafi oppreffus , nec rcfpon/a amicit t honorem groculantibus, fuppetere , nee quid confilii fibi /umendum ignorare omnino videbatur. Senfit enim ftatim quam «efre laturae effit , a libris ac ftadiis omnino divelli, & antiquam vivendi confuetudinem pror/us immutare debere: inde quam fibi provinciam affumendam, quod curarum onus fuis humeris imponendum » in quos tempeftatum fluRus conjiciendus effet. Proftratum amicorum corona , qui aderant reficere curantes , rem aiebant non ita arduam effi, ut fibi fingebat; Nonnulla enim, fi Orocul con/piciast- tur, inanem timorem injiciunt, qu* propius admota , quaµ larv*, ttmbr*- que evane/eunt. Id quotidie evenire /olet in bis omnibus , qua maxima haberi /olent dum turbata mente /u/piciuntur, quippe qua primo cfpeElu ita ardua apparent, ut etiam paratiffimum quemque virum e gradu dejiciant. Sed /actli aditu eo /*pius adnitimur , quo nec obtutus convertere poffe confidimus , 6* ubi eo gradum ducimus /*pe voluptati funt , qu* nec poffibilia putabamus. Perum b*c nec fubjicienda erant Piro, quem longe pr*ftantioru argumenta movere poterant Quare aternis Providentia: decretis fibi omnino acquit/ctndum tffe ftatim duxit , /eque non humana /ed Divina mente delectum, quem nec ullius prtftantis Piri /uffragatio, aut .Amicorum officia , eo advexerant.*

His igitur tandem excitatus , & maxime ne viri probi partibus ullo patio deeffet (nam per amicum jam antea epiftola Rjcmam miffa fuerat, qua declarabatur ip/um a /uo propofito dimotum /niffi) literas reddidit Cardinali Negronib , quibus gratias illi referebat maximas , qui incredibili benignitate ad Jc Epiftolam dederit, qua de βia tItEltone certiorem reddiderit , tum etiam Pontifici optimo, qui nihil fibi merenti maximum honorem in fua patria contulerit . Ægre quidem perpetuum vale /e dicere fuis ftudiis, cum Epi/copalis muneris cur nec otium , nec tempus ad legendum , /cribendumque fibi effent impofterum datur* . Agi /e pro/eEio in immen/um Mare, reliEia tranquillitate fui con/utti contubernii r ac humilis /ui cubiculi , fraElis pene viribus & in ea <ctate conftirutum , in qua gratius nihil Piro poteft evenire, quam ut in tuto /e rteipiat, incerto/que vit* curfus labore/que quieto animo finiat. Se pr*terca ad Ecckfi* gubernium vocari populos regendi arte omnino imperitum, ac ignarum ubi vada /copulique laterent. Una tamen /pe refici quod qui Ju* Providenti* vi ad Epi/copalem dignitatem vel invitum /uftulit, D. 0. M. omne etiam auxilium qua cur/um tentre, & tempeftates eludere poffet fibi effer colluturus.*

Rjtmam igitur Martio meuje (dic *ti.* Mart. 17SJ. *) /e contulit , ut Summo Pontifici /e fifterct , a quo probatus in publica fitmmi illius Senatus concior* Epifiopus renuntiaretur . Perbenigne exceptus fuit a San&iffimo Principe, eique /uum ob/equium, fubjeElionemque teftatus, gratiis aliis, /upphees preces exhibuit, quibus /ubmiffe petebat, ut expen/arum , qu* fibi /ubeund* erant, partem fibi aliquam remittere dignaretur, ut poftta pro/uo voto majores populis /uis eleemofinas erogare poffet. Unum e /ua gente /teperefie, qu* ex improvi/a fratris /ui minaris /e natu morte, extin&a fuit cen/umque (7 fortunas omnes difirallas /uiffe. Se etfi primogenitum, omnia * je jura ufque ab ineunte *tate abdicaffe , /eque ita impofterum ab omni pecuniarum qu*ftu alienum vixiffi , ut qu* in pretium laborum non levia emolumenta fibi /oluta fuerunt, ne teruntio quidem /ervato in comparandis* Aàr/x, *maxime ad /ua ftudia neceffariis, & in ornanda /ui Collegii BiHiotheca, tnfumpferit. Oblatas preces futuro Senatui in Men/em udprUis indU fio perbenigne remifit, ipfique gratulatus /ua ftudia , ac pr*ciput Novam*

. *Lab-*

Labbean Coileflionis Conciliorum 'ditionem ab Antonio Zatta fibi jam per-//·«·» curatam, dijcefium λ Je permifit. Quanta vero apvd Patret fummi i/littf Sénatus in commendatione effiet Manfius , vel boc unum declarat ytod fupplicem libellum illis in Confiftorio oblatum , in quo ut tax* ex' penfarnm, qu* fingulis pro rata in vefligal cedunt, ut ex parte fibi donarenter rogabat» eo tempore» quo nullum iniquius excogitari poteft , non modo incredibili liberalitate, verum etiam fumma alacritate remijerunt . Annon* enim caritate tota Italia, fed maxime B^oma premebatur , ob ingentem frumenti vim» quam alio a(portari ac diftrabi ab bis qui rei frumentari* pr*fiunt» fidentes nimis agri fecunditati, permijerant . Quare Principes illi angebantur urbis totius fumma egeftate, cum quotidie ex 'vicinis oppidis incol* turmatim in Urbem confinèrent, ne fame afiumpti extremum diem obirent» communi malo largioribus pro eximia pietate elcemofinir profpicere adigebanturc Adeo ut aliqui Cardinales eximi* fanilitatis Viri ut largiorem ftipem egentibus fuppeditarent» fuis omnibus confiumptis Vefligalibus, cenfium etiam imminuerint, & e proprio patrimonio non mediocrem pecuni* [ummam diftraxerint.*

Indifla die, qu fuit fexta Aprilis, qua caram Summo Pontifice publicum fu* [cienti* fpecimen documentumque daturus erat, ftatim ut in genua provolutus periculo fe fubjecit, momentum injolita benignitate ipfe Sanfliffiimus Pater adjecit» cumque ab examine abfolvit , b*c m viri commendationem proferens:* Luculentum de tua idoneitate teftimonium babemuj . *Pontificio oraculo probato eleRorum examinatorum catus non gratulari modo pr*clarum honorem, fed novis laudibus pleno ore perJeqnebantur. Nona die Wf^m A/ienfis in Senatum vocatis Patribus , iifidem diverfa opinantibus circa rationem opportune profipiciendi annon* caritati, quo Jaflum fuit ut ad plures boras condo protrafla fuerit , animique Cardinalium t*dio afficerentur; tamen Manfi proclamationem a Pontifice faflam in Arcb/epiJcopam Lucenjem pergrate exceperunt, quodque Jummam admirationem creavit, fupplicem libellum non modo fine moleftia audierunt, Jed unanimi etiam conjenfu fupplicantis votis paruere. Demum Cardinali Enrico Eftuardo Rhegio cum Janguine pr*claro, tum fingulari Pietatis ac Rjeligionis ftudio omnium ore commendato facultas facia fuit ab eodem SS, Pontifice, ipjum in Epifcopum confecrandi, quod fupplicibus precibus petierat.*

Rjgius Princeps dum in Tufculana Civitate facris peragendis in Paficbate immoraretur, tertio die fefio , novo permiffiu Pontificis extra Urbem folemnes ritus babendt confiecrationum Epi[coparum, ab ejus manibus, pompa qua tantum decebat Principem, & Ordinem Epificopalem, & infignia dignitatis recepit. Florenti adbuc <etate Cardinalem Eftuardum» qui ingénu innocenti* indolem fronte ipfa exprimebat , feni imponere manus , cbrifmate Jacro inungere, ac in Epifcapum folenni ritu inaugurari, vix fine pietatis ftnfu , 0· ut verius dicam, lacrymis nemo pr*fens afpiciebat : Tantum in Viro juvene Majeftatts» ac decoris fpecimen : Tantum in fene demiffionis modejbi*que documentum elucebat. Gratiis babitis Rjgio Principi, ad cujus Ædes poftea deduflus, bofpitii etiam honore cumulatus fuerat» R^omam altera die rediit, ut qu* fupererant fibi obeunda apud illius fummi Senatus deleHos Viros, (r pr*cipue apud Summum Pontificem officia perfolveret . Inserim a Pompejo Batoni ftudia aliquorum Confodalium ut Mati[tus in fua Congregatione *ternum viveret depiflam effigiem obtinuerunt . Ardua quidem res erat Virum in fumma commendatione maxime apud exteras nationes ob excellentem pingendi artem, qua pollebat» co tempore quo Nobiliares adven* Rjtmam frequentes ventitant , (r magno pretio fuas -effigies ad*

vivum

vz-uwm *pi&as comparare curant, adducere Mt aliquam baram ab inceptis tabulis conficiendis /ubtrahtrtt, & manum operi admoveret. Tanta valet pr*· ftantiffimus piHor ingenii vi in effingendo caloribus quocumque vultu, ut quos depifi* tabui* referunt, ipfos & audire & videre, pr*feutiaque cognofcere videamur.*

Rj>m rebus confeclis Lucam fiatim rediit, die nempe z.Maji Senafqne adveniens ibi per diem integrum canftitit, ut amicorum quorumdam facietate /rueretur› novamque quam conftruxerant Librariam Cellam, multis jam refertam libris, ac maxime ineditis quibu/dam Voluminibus, infpiceret. Conflitit etiam apud Epifcopum Saminiatenfem Dominicum Poltri, Virum tum literis, tum virtute, & maxime ftngulari humanitate commendatum, invicernque & curas Epifcopales, & ftudia communicarunt. Lucam ut pervenit, ex omni ordine Viri gratulatum venerunt, nec folum confuet* a Senatu gratulationes perfolut* fuerunt, verum etiam finguli (y fua ftudia in illum, <> voluptatem qua maxima afficiebantur declarare geftiebant. Etfi h*c fuomm Civium amoris documenta grato animo exciperet, tamen in fuo tandem cubiculo receptus obortis lacrymis; en (inquit) omnis fpes otii pr*- frt feriptionem, ac leflionem, ac fohta ftudia extinfta voluptas, en penitus fublata privati hominis felicitas. Modo alieno [ludio, alienes voluntate agemur.· Faxit Deus ut fecundo curfu inftitutum, captumque iter te neamus. Quantum valeam vix mihi ipfi confcius: boc unum fcio me tanto ferendo oneri & per «tatem, & virtutem animi prorfus imparem. H*ftt ftmper alte animo infixus hic ftimulus, (y nonnifi agerrime memoriam refricare prateriti otii, ac folitudinis patiebatur. Suum cubiculum, fuaque privata Cella Libraria, Bibliotheca fuo labore, ac induftria pr*ftanttoribus Hbris infiruCla obverjabatur /*pe ante oculos, nec facile inde animum avertere pottrat. Sed graviores cur*, ac ab illius ingenio prorfus alien*, quas fecum defert Epiftopale munus alio vel invitum avocabant.*

De ejus rehgiofi inftictiri fervando ftudio.

*Mirari proftfto omnes, qui literarum fludiis incumbunt non definent, quod Manfius in omni fere eruditione verfatus, femperque in feribendo, evolvendis libris, in educendis e pulvere, <jr latebris pluteorum antiquioribus Monumentis, fanfte ad religionem ufque fui inftituti leges fervoris Norunt enim, qui in aliqua facra fodalitate Sacramentorum vinculo obftrift vitam degunt, quam *gre, quam incommode cum affidua legendi, fcribtndique contentione componantur disjunila tempora, quibus ftatutis horis ad obeunda diverfa munia vocantur, qu* non mediocrem, (y mtiiorem ftepe diei partem fibi vindicant. Quod in illis maxime fodalitatibus moleftius efficitur, in quibus non *tas, non dignitatis, non literatur* ornamentum vel a minima lege eximit, fed omnes ex *quo fingatis ftatutis fubjiciuntur. Manlio a primis ufque Tyrocinii fui initiis, antiquius nihil fuit, quam leges omnes, quibus iibftcingebatur integre fervare, ntc unquam a propofito vel legendi voluptas, ve/ feribendi contentio vel minimum dimovit. .Abreptus l«pius evolvendi, percipiendique alicujus antiquioris Voluminis fiagrantiffima cupiditate (y fi diem integrum infumere pro momento haberet, ut fuis muniis reddendis pr*fto effet, fummam voluptatem abrumpebat. Quoties cum pr*lo qu* ab ipfo adornata fuerant jam fubmiffà effènt, a Typograpbis vel Lucenfibus. vel Venetis maxima injiceretur folicitudo curandi perficiendiqtte quam primum qu* imprimenda erant, ad audiendas (ut ajunt) Confe[fonts vocatus, quod frequtntiffime eveniebat, quafi omnino vacaret fepofitis libris, re-*

liHo

M?o calamo, vel tinea iffa abrupta, ftatim fcdebat judex, ont verius Pa, ter, mmt/ *benigne excepturus, quot quot ad ipfum confluerent. Lepide* yw-*dam mené dum P. Daniel Coucina, qui fua male affefia valetudinis cau-fa Lucam ventrat, nt Termalium aquarum vim experiretur, nervorxmque pracipue dextere manne Jointam virtutem rejiceret, qttibus morbit unicum remedium, eum vifitotum venifiet, ac in ejus cubiculo mifcendis fcrmatùbas immoraretur, Manfio figno fafium fuit , quo ad audiendam {nandam, pau-perculam faminam vocabatur : Tu ne , inquit admiratione plenus , ani tot ftndiis implicitus bono publico adlaboras , confefiarii munere fungerit ? Hac provincia, fanfia equidem, confodahbus tuis omnino rtlinquendn cft, qui ne inutilibus rebus vacent, fatms m audiendis mulierum querelis, tempus infu-mum. Quod fi etiam in dirigendis eorum animis, informandi[que perferio-ris difciplhue inflitutis pretiofttm tempus afiumeres, mtbcrcule tecum irafee-rer,* (> 4 *maximo piaculo nequaquam abjolvtrem. Cui Manflus , quafo te (inqqit) fotitum animi tui aftum cohibeas , neque bic uti in* ientientiam probabilem, *vim tuam illam, qua Theologiam Chriftianam dofie frripfifii, efferas perperam. Nam neque joco , neque ferio id efficias , ut de /exsensia abfcedam. En tibi meorum ftudiorum ratio, quam fervendam mibi propo-fui: Tantam lefiioni, ac feriptioni concedo temporis, quantum mibi jupereft ex horum meorum munerum abfoluta obfervantia, & ab bis fucciffivas bo-ras fotum detraho. Quin fi tibi candide animi mei [ententiam aperiam, nul-la alia m exercitatione verfari cum majori alacritate fateor, quam in exci-piendis, ut tu lepide ais, muliercularum querelis t iifque confilio, omnique caritatis officio opem ferre, axi ad Pernitentia Sacramenti tribunal accedunt. Imo mirifice erigor , incrtdibilemque voluptatem capio , quoties paupercula ac ruftica cujufiam mulieris animi direfiioni incumbo. Hac jam multos an-nos in [no potius Gurguftio, quam domo infirma valetudine detenta parum inftrnfio lefiulo jacet, cum qua alsiores fermones babeo de rebus divinis , fimplicique ejus fermons magis edoceor ego, quam ipfi nova a me fuppedi-tentur rudimenta v'trtutum.*

*Hac virgo ipfius cura ufque a primis annis, quibus retifia ruftica pa-terna domo, fe in urbem receperat, cum excolendam fe dedifiet, tot virtuti-bus animum exornari, tot divina gratia donis a Deo cumulari eft admira-tus, ut ipfius vita narrationem inftituere» acatiorum utilitati publico dona-re decreverit. Hac igitur cras totius fua vita ratio. Summo mane perfo-!*** ** η#***" fa fancita, pro rerum divinarum meditatio-ne, ftatim in templum defeendebat, ut fingatis etiam diebus qui ad [e vel <*·/£« juvandi, vel peccatorum expiationem petituri accederent benigne am-plefierettor, omnique caritatis officio profequeretur. Qua bora ad Jaerum fa-ciendum vocabatur, ordo enim fervatur atatis,* er *dignitatis, ut illi inte-*i™"· rrdr * **0*Γζ**Λ* continuo , tantoque muneri quo poterat majori animi affefiu fatisfaciebat. Quod ut praftantius conficeret fepifiime Zonam ferreis aculeis intextam cingebat, quod illi pro more erat diebus pracipue Pirgmi Matri Dei facris , vel nota aliqua Religionis diftinfiis. Exafiis vix fo-Utit gratiarum afiionibus, quas protrahere pro voto prohibebatur , ne deefi-fet ullo modo rttiquis, qui ab ipfo audiri frequentes expetebant» quique op-periebantur quotidie vacuum bora tempus, ut quafi ab ipfo oraculum pete· renet Tum demum quafi rem omnem confeciffet in fuum cubiculum quieto pacatoque animo fe recipiebat, lepide cum fuis feriptoribus jocos aliquas mb-fcens quafi per animi relaxationem, quibus tunc ftudebat adornandis lucubra-tionibus totus incumbebat. Diebus vero faffs, & maxime fqfemmoribus, in-tegro mane fedebat judex in fuoTribunah petnirentia (ut ajunt) quod tem-*

poris

^orû fpatium cum omnium votis explendis non fifficertt, baris etiam vefpertinis, ad Je aditum omnibus paterc volebat, ut buic pracipuo Sacerdotis muneri fatisj'aceret. Sex integras boras continuas audiendis tum Viris tum Mulieribus infumebat, quibus duas addebat ex vtfptrtinis, ad quas nonnulla etiam accedebant noRurna in fuo cubiculo, in quibus adiri ab aliquibus Sacerdotibus, multis optimatibus folcbat. Tantum illius animo alte barebat legum Juarum ftudium, ut nulla alia exercitatione ne minimum quidem ab iis firvandis removeri potuerit. v

Verum nun bis folum maximis muneribus folvendis, fed iis etiam omnibus ad qua ex fui inftituti vel conjuetudine vel lege adigebatur, iifque non levibus, fubeundis fedulo addifins erat. Sacras conciones ad populum tum in fua ade, tum in aliis templis, quoties vocabatur, fapiffime babebat. Cui etiam muneri fufficiebatur, ft quando condifla die conjodalis cafte aliquo vel imparatus exifteret, vtl impeditus non poffet. Quin etiam cum illi demandata effet fingulis Fefiis diebus tradendi frequenti auditorum numero, explicandique facra dijciplina inflitutiones incommoda provincia, eadem multos annos funRus fuit, ac levi intervallo faRo [uggefium afeendere confuevit, ac orationem elegantem, ac pro argumento eruditionis plenam recitare. Ipfi etiam in ufu erat, quafi bac omnia fibi parvipendenda effent, pofi prolixiorem concionem, & cattcbefis traditionem vel ad claufa [aerarum Virginum eas divinis rebus inftitutndas, vel ad λgrotos, Sacramentali abfolutione donandos, vel morbo preffbs, agtftatt ajfumptos <y ftipe, & caritate levandos. Diei vero aliquid fibi femper fupereffe ftudebat, quod vel ab 'Pfo neceffario otio detrahebat, ut vifitatum iret infirmam Virginem, de qua jam fatis diximus, quacum longiores fermones de divinis rebus habebat, folicite incumbens ne fanRioris vita infiitutis ullo paRo deeffet; Opificiumque divina gratia in ta admiratus, fapius reconditos animi finus ptrluftrabat, ne illufio, aut error aliquando fubrepero poffet. Nec detffe ferebat ullo paRo flagrantiffimi amoris ac pietatis fua officiis, quibus profequi eo omnes Jolitus erat,(& fi diuturnioris temporis jaSluram fibi faciendam effc dignofieret), qui animorum fuovum moderatorem., & parentem elegerant, opemque fuam in extremis vita angoribus expetebant · Ad plures enim boiras leRutis afftdere, folatium omne afferens quo efficacius poterat; plurefque noRes etiam vigiles ducere viJus efi in eorum cubiculis, ujqut dum animam efflarent, momentumque ultimum obirent.

His di(lentus curis torque rerum diverfarum exercitationibus implicitus, ne dicam diJiraRus, mirabitur jure aliquis, quomodo tot ac pene inji nita volumina perlegerit, tot abditiffimas notiones eruerit, tot membranas, tabulas, chartas firutatus fuerit; & ea diligentia, & obfervatione, ut nihil momenti fuam memoriam fugeret, quaque e divtrfis autboribus eduxerat, nullo modo prateriret, ubi recenfenda fibi effent. Quod profeRo praciarum in Manfio, qui in ampliffimis colleRionibus, quas exornavit, tot diverfarum rerum non ipfum latuit, quod jam pranotatum ab aliis fuerit, publicique juris faRum,' quare laudem accuratioris Authoris jure promeruerit. At mirari definet, fijciet, ipfi nullum unquam vacuum fuiffi momentum temporis, quo vel non aliquid legeret, vel Jcriptioni daret. Si colloqui cum amicis, qui frequentiffimi ad fuurn cubiculum conveniebant, ipfi vtl neceffum, vel bonefium erat, calamus fere femper bartbat charta, Juofi que mentis conceptus exarabat, dum interim alios fermonis lepore recreabat. Alio avocabatur, lineam inceptam abrumpebat, fummam men/is contentionem Japtus in evolvendis perlegendifqne attente libris remittebat fiatim, nec tamen longa intervalla, divtrfa munia, aliena prorfus a fuis Jiudiis exercitationes,

jfficei'e poterant, ut non fiatim vel litteras profcqueretxr in fcribendo, vel lineam in legendo emitteret, ant verbum apicemque prxtenret. Neque hic taceam, quod Japifiime illi contingebat, quod cum femme incumberer in recenfcuda aliqua vtl temporum computatione, vel declaranda difficultate, fi futilis illi propofitio, vtl quxfiiio fieret aquo animo audiebat, comique fronte refponfum dabat; toque proceffit patientia ut adolefcentibus qutbujdam, quibus ad /cribendum utebatur, primas grammatices difficultates fciicitantibus, quafi ludemagifter declararet, quin etiam perlegebat qu ab ipfis in latinans fermonem verfa erant, ne fuorum practptarum animadverfiouibus fabderentur. Tempus prqfeHo etfi deeffe fcientiarum magnitudini omnes fateantur, in annos tamen quafi augeri videtur, fi ordine, ac utili* ter impendatur. Quare ne /ineam quidem nifit rariffime ipfa concubia noHe exaravit, tum ne Juis legibus deefier, tum ne a-necefiario fomno boras fubtraheret. Pr^pofiero conatu literati aliqui fervente adbuc juventutis teftu a ntcefiaria quiete boras fubripiunt, ut fuis ftudiis donent/ Jtd raro frudum percipiunt laborum, nam vel valetudini obfunt, vel rerum confufione labo* rant. Scenti* omnes, & maxime obfcur* bifioriarum, monumentorum, (y antiquitatis cognitiones pacatum animum, vacuumquc curis, nullaque mole-Jha frailum requirant. Pomeridianis horis, aftivis pr<ecipue, in quibut quieti aliquid dare temporis natura ipfa exigit, in Juo cubiculo receptus, ac lodens, calamo inter digitos ftntlo, vel librum leftitando, bis, vel ter caput ad pcftus femifopitum demittebat, Jlatimque excufib fomno libero ut an* tea curfu, vtl feriptionem, vel letlionem perfequebatur; folum ut ita diram remiffiore ad momentum contentione refeftus. Hxc ufque ad xtatis fua feptuagefimum fecundum annum, quo fiudia, feceffumque fuum relinquere coaflus fuit, confiant t ac fervata ratio fui infiituti, vttxque fuit.*

De Animi ejus habitu, ac comi prxeipue ingenio.

Mentis, animique, ut plurimum frons ipfa, ac vultus totus indicium ffi, internofque animi babitus, indolemque indicare videntur. Manfio porro u *frons Jemper bilans, vultu[que ad [navitatem › ac modefiam fefiivitatem compofitus, ejus comitatem, facifitatemque animi fingularem fatis per/picue declarabant. Adeo pacatum ingenium illi natura dederat, ut nec matons nebulis, aut ira xftu perturbari nifi ad momentum potuerit. In morte fratris fui minoris natu, qui acerbo fato dum Rjsma degeret fuuRus fuit, etfi ab omnium bonorum oculis, qui eum notant, lacrimas expreficrit tam inopinatum nuntium, ipfe unus vix ad boram doloris fignum ofiendit, ne de arniffo fratre fibi carijfimo, non fatis dolere videretur. Alterius fratris qui unus e Jua ftirpe fuperftes erat, improvifa morte abrepti, ita parato animo ^extremum fatum audivit, ut vix unum alterumque trifttti* verbum emi(ent, folum mccrore affici afferens, quod improvifa morte /unHus efiet, quod fane ebrifiiano viro maximi doloris argumentdm eft. Quod vero gens fua exiiulla in funere fratris, fiirps omnis fublata efiet: quod avit* fortun*, quod pftcdia, quod ville ad extraneos bxredes devolverentur, quod domna fu* ornamenta fub bafia exponerentur, diftraberentnr omnino, nullum in eo molefti* fenfum excitavit. Nec minori animi cofiantia Matris fu* funus duxit, qu* ad extremam ufque Jeneftam femper bona valetudine, integrifque viribus vitam protraxit, etfi cum ea confuetudine diuturna devinUus effet majori amoris vinculo, quam cum alus fratribus: Pjts /itas enim unus Jemper curavit, tamen taurum dolere de ejus morte vifus eft, quantum filii amori dandum putavit, ne minimum quidem a fuis ftudiis, exercitatio-*

 mbuf-

*nibufqtte avocaripermittens. Quin etiam marienti pr*feus femper adfuit , ''I* extrema officia, quibus agentem animam profccutus, fuit, tum religionis, tum pietatis ficco oculo pcrfolvit. Notatu etiam dignum videri pateft, quodnibiffibi ex materna hereditate fumpfit, ctfi penes fe ex teftamento facultas omnis difponendi effiet, nec alius bures e fua ftirpe fupereffiet , nifi fili* in diverfis Sacrarum Virginum Claufis Deo Sacramentis devota, qu** que jam non mediocrem partem avitarum fortunarum confecnt* fuerant , cum nunquam nullam hereditatem abdicaffient i fed totam & ex axe ad Gentem lorre , a qua ipfa progenita fuerat ut deferretur curavit » folum fibi pertenui annuo in vitam fuam legato reli&o paucorum aureorum . Nihil de obitu fui Genitoris diximus/ eo enim orbatus fuit, dum prima fua juventute ob male' afftiïam valetudinem ac refpirationis anxietatem ultimum fibi fatum timeret » ac recenter a paternis amplexibus divulfus › eadem animi conflantia, qua nuntium rebus omnibus remifit, eius mortem fuftubt.*

Ai fi rerum humanarum vici(fitudines, quibus omnes homines fnbfunt, vix molefti aliquid afferebant, ita ut folitam hilaritatem folvere 'ullo modo valerent! non minus tamen injuriis ipfts , quibus aliquando acriori ira exardefeere folent, vel ipfimorati homines, quo pacatiore animo adverfa fuftinent, moveri potuit. Infenf* inuft* fuerunt cenjur* not* quibufdam fuis libris, & quamvis fibi compertum effet a quibus Authoribus tot conflarentur in fe injuri*, nullas tamen querelas de iis inftituit ; doluitque folum fibi maculam impingi, a fe pro virili diluendam ,· quod laxiores in fuo de* Cafibui refervatis *trabiatu dobirinas doceret, quibus profligati homines , per-Sue in omnem turpitudinem liberius abire , cafiique ac probi corrumpi nt. Quandam de Epocbis Concilii Sardicenfis lucubrationem ediderat , qu* poflmodum tn novi(fima Conciliorum Colleblione fuo loco reçu/a efi : Us inde orta eft hteraria inter Patrem Matnacbium qu* multarum Epiftolarum concertationi locum dedit . Subjiciebantur interim invidi* faces ab iifdem fuis *mulis ; quare eo litis *ftus devenit, ut acriorem ftylum in Manfium doHiffimus vir exacuerit, aflus quibufdam verbis, quibus authoritatem quorundam Gracorum feriptorum ille excipiebat, eos appellans Gr*c* fidei Autbores . Ut fenfit Manfius yirum probati(fimum , quafi in eum convicium jafiaffiet, quippe quem Gr*cum natione, de injuria conqueri, non folum illum certiorem reddere pro virili ftuduir , de pr*poftero fenju , & prorfus aheno a finctra fua feribendi rasione , ad quem fua verba diftorferat, fed ‹b* veniam petiit, rogavitque quam enixe ut injuftam de fe opinionem deponeret ; Interim cui ponor ratio faveret , cuique vifiori* laus deferenda effet, alieno judicio omnino committebat. Ipfum poflea Mamacbium vifitatum odiit, quoties Rjsmam concejfit , uec cum ipfo communi officiorum genere verfatus fuit, fed quafi ipfi devintffitmus viveret fingularis amoris ttflirnonia reddidit.*

Vtrum tam mite ingenium ut nec tnjuriis moveretur , nec, rerum vicifiitudinibus perturbaretur, ut modum excedere confummat virtutis unquam vijus fuerit, non tantum ejus i^eh^ioni ac pietati, quantum etiam natur* tribuendum. Nec qui virorum excellentium animum exprimunt , laudationem intexere oratorum more inftituunr, fid veram effigiem animi effbrmare contendunt. Dum privatam vitam degeret b*c indoles comitatis, pacatique animi omnes, quotquot ipfum noverant , in fui admirationem pertraxerat. At cum per Arcbiepijcopalem dignitatem aliis pr*ej]c adaflus fuit, una b*c fortajje etfi leviffima nota ejus glori* quodammodo intereba-tur. Kirtutes enim ipf* cum Sonoris gradu novam quandam dignitatem affirmere conjpiciuntur, ita ut qu* privatum bominem decent , f*pe in bis*

qui

perfionam publicam fiuftintnt vel vitio fiunt , vel faltem prtftantiam amittunt.

De fingulari animi fui demiflione.

Quod profitâo pr,eftare in Manfio vifium fuir , quodque ab ipfib fervaturn femper u[que ad extremum fiu vit* tempus *quo cur/u virtutis , finit quidam animi fui dcmiffionis fienjuS, quo fînçert, nullaque fimulationis fipecie t nec fidenti* laudem ajfcciare, nec fua tn pretio habere, quin immo parvi pendere confucvtt . Quamvis enim pr.tclare cognofictret fit eruditione maxime multos alios Juperare, ac multa fibi comperta effe ex affidua, ac diuturna Itâione librorum ; lucubrationes tamen fuas , ac quacumque exararet ita modefie alieno judicio fiubjiciebat, ut fi nota aliqua ctnferentur, Jubmiffe dcfienfionem exhiberet, qu* fi non (atis probari videret, *quo animo in ajtorHfn fententiam defcendcbat. Ad preces amicorum quorunaam, qui inita inter fe fibcietate Enciclopedicum didionarium , uti infiiribitur , quod Luteti* Parifiorum typis tmprcffum, omnes literatos viros in (ui defidcrium pertraxit t denuo Luc* quo pofifet accuratius renidere inter fie convenerant , Manfins operam fiuam impendere acias fuit › ut opportunis notis , qua Catholicum dogma l*di poffe videretur, caftigatum prodiret. Uix in lucem primum volumen edulium fuit, fiurnma approbatione ab omnibus exceptum fiuit, quippe quod ab omni erroris Jufipicione vindicatum, in omnium manus tuto devenire poterat, ftatim tot in B^omana Curia animadverfionibus notatum fiuit, ut inter proferiptos libros accenfieretur . Manfio vero tanta injuria creata fiuit Æmulorum fiuorum nunquam extinfla invidia , ut vehementer Optimi Pontificis animum moverit . Ut jam antea narratum fiuit, rumor erat apud nonnullos, apud multos opinio, apud aliquos etiam metus, quod in Jummum Cardinalium Collegium optari pofitt . Alulla enim de fieleflu Rjligiofiorum Virorum a Pontifie fiafla futrat major commendatio, quam de Manfio ; ac fi qua illi mens de eo eligendo inceffèrat , nonnulli Cardinales , ut rafiioneits , Antonedus, Galiius, aliique doflrin* laude profitantes augebant mirifice. Accedebar etiam, quod Pontifex non alio Confilio agi maximopere optaret quam uno conficienti* fu* motu; Quare validiffim*, qu* ipfi quotidie ad faftidium ufique preces offerebantur pro aliquibus pr*ftantioribus religiofis Viris, ab amplijjimis Principibus, ipfum omnino retrahebant ; nec melior ratio a tanto commendationum *ftu emergendi offerri fibi videbatur , quam virum feligere, quem una doflrin* laus commendaret. Sed tantam in Sanfliffimo Pontifice b*c inufta nota injuri* offenfionem . moleftiamque excitavit › ut Patri Friderico Sartefebi totius tunc Congregationis Moderaton, pedes Sanflitaiis fu* ofculaturo , hac gravi fiupercilio , hec non fine ammi perturbatione ejjatus fuerit. Qu*fio te , certiorem facias Manfium » quod fuis ad Enciclopedicum dtâionarium animodverfionibus adjtâis, fibi profitât) rebufique fuis maxime obfuerit. Satis enim fiuperque tum ex tuis literis ad eum datis, tum ex Epiftolis amplififimorwn Cardinalium BefoTjj, & Galli ipfi innoteficere debuit, a nobis improbari , quod operam fiuam navaret in curanda Editione libri , quod ab bac fianfla Sede omnino proficriptum eft, & anathemate confixum, Sciat igitur , iterum* Cr *non fine animi nofiri dolore dicimus, fibi, rebufique fuis , nimium obfmffc . Et quamvis idem P. prjdcricus, pro ca qua apud Pontificem valebat gratia enixe illum purgare, ac ab omni injuria vindicare fiuderet ; ipjum, modifie fubjiciens, ftatim ac per Epiftolas fibi redditas, vel leviter reficivit ab bac fan 3a fiede operam fiuam improbari , ftatim calamum depofiuiffe : Nec prius*

denw affumpfiffe, nifi novo permiffu fibi faBo a Cardinali Befo^a , certior rtddittH eflet non folum B^ipublic [iterari*, fed (y Kjsman* Curi* non ingratum ejjc laborem fam . Uerum enim vero tam alte Pontificis animo bA Ttbat b*c macula tnufta Manfio, ut in eadem verba rurfus eruperit : Sciat Matfas jibi, Juifque rebus maximopere detraxiff. Sane a quibufdam cordatis amicis, ut norunt ipfum banc invidit plenam in Je JufcepiJJe provinciam ; ctfi laude dignum videri pofat , opus omni Intratorum generi apprime utile opportunis ammadverfionibus, & ab erroris fufpicione , & a prafiripttone vindicare , tamen ut ab Ji omnino abjiceret, hortari, obtefiariaue Jtuduerunr. In quibufdam etenim libris virus tam alte latet, errorefque tanto verborum fuco , & ornamentorum apparatu fubjiciuntur , ut ne integra quidem voiumma a legentium animis removere fufficiant . Ad boc accedere tttam videtur, quod novas Jententias afferendi procacitas, ac liberior feribendi licentia bac noftra template ita legentes Jibi conciliat , ut nihil verius putetur , quam quod novum , inujitatumque ; nibil magis probatum , quam quod aud.icius effertur . Quibus omnibus nullum remedium ferius, itieffcaciufque adbibetur, quam animadvtrfiones fubjicere, quas nec quifyuam Jibi rcligiont ducit legere , juin etiam praclarum putet, fi eas vel defpiciat vel omnino convellat . Ut liter* reddit* fuerunt Manfio, quibus mens Pontijieis patefacio Juit, ftatim ab fe omnem fufieptam operam abjecit, nec paruit modo , Jed nec ullam in fui dcfeiifionem , nec ad Befogium , nec ad Gallium, nec ad Paffioneum lineam exaravit. Quare mirari omnes videbantur , quam fubmiffe modo manum operi admoveret , modo retraheret : modo amicorum precibus morem gereret ; modo obfifierct, fine ulla animi moltfiia, ac perturbatione, perinde ac illi effet vel juis amicis fe fubjictre, vel aliorum voluntati, modo Jubmifie fe gereret .*

cfet/ *fi unquam Ju* ver* demiffioms fperitncn in apertam lucem prodiit , u, profeBo evenit, cum per Senatum in eligendorum ad Arebiepifcopatum Lucenfis Bjipublic* numerum relatus fuit. Cum enim per quendam Jui amicil]imum ex Senatorio Ordine Optimatem dt fui eleBione fuerit certior redditus; vix diHu facile, i,i quantam animi perturbationem , *griiudmemque dejeBus fuerit . Non illi tunc voluptati erant amicorum colloquia, non joci, Jakfque , quibus mirifice deleftabatur ; quin nec folitis fiudiis vacare, nec leftioni, vel Jcriptioni incumbere ullo modo valebat . Omnia illi faJBdium , molefiiamque creabant, qu* antea ob1(8amento effe poterant. Cum vero reliqui qui a Senatu dileftt erant Viri innotuerunt , quafi nova fpes unprovifo affulgeret, qua JluBus animi fedarentur, frontem in folitam hilaritatem explicavit, omnemque trijlit;* Jcnjum drpofuit . Ut jam fatis narratum fuit, in trium Uirorum, quos Senatus fuo fuffragio delegerat, numerum con/criptus fuerat Pincentius Porre, fibi Janguinis, & amiati* vimulo divinftiffimns , cui fiatnn tantam provinciam demandandam fore, tum per ararem, tum per integritatem morum, pro certo exiftimavit, fi & ipfe ur pro voto res cadtrei ftudium omne impenderet , ac pro virili curaret . Neque Banc arum: fui demiffonem o/lentarc affeftabat , dum deferendos fibi honores propius ajpiccret , ut quafi confuemdine fieri affoler etiam a probatis Viris, qui quo mifs *Jlimatione virtutis prtjlant, eo magis abduci a dignitatibus gejhant , ut quafi invni eo vocentur, quo eniti vehementius exoptant ; cum haud ignorent, ut piurimum a SanHiffmis Pontificibus eligi, qui minus ad Juprema munera mbiare videntur. Perum ea efi hominum condicio, ut ea etiam qu* omnino exhorrere videmur, quafi confuctudine timoris, aliquando tandem minus terreant, ac licet inviti tamen 'fine moleftia amplcHimur. Hoc Manfio profecio evenit: nam quamvis non fine animi fui*

per-

*Pfiturbatione ad Epifcopalem dignitatem vocatut fuerit ; fubmiffe tandem amicorum fuorum confiiiis, totius Civitatis votis, Sedis jlpoftolico Oracu- L*s J**bjecit. Hoc enim vero virtutis indicium eft, ac probatio , quodfte- ili in alteram partem quis poffit , nec firmato confilio obdurataque mente ubi bonefium pr.eelarumque fit de fiuo gradu permittat abfcedere.*

Hanc demffam animi fui indolem in omnibus ftmper protulit , adeo ut dignitates omnes etiam in Jua Congregatione degens , vere & ex animo Jempcr longe a fe rejecerit. In comitiis fiuo Congregationis habitis Luco anno 173S. *ad Collegii ejufdcm Civitatis pr.cpofituram eleflus fuit, cui dignitati ex pnmovo inftitutu, bonos adjunüus eft* Vicarii Generalis, *uti appellant, ut nota aliqua pr#clariori dijiinguerctur, quippe quod caput, (y Princeps eft totius Congregationis . Profcnferat ipfe elellorum vota in fui eleidionem colitmare pojje in futura concione, ac tempeftive obtenta a Kjsmano Pontifice facultate quamcunque dignitatem abdicandi, poft multas preces oblatas, tandem fibi fallam facultatem in medium protulit , feque a fufeipienda provmcia vindicavit. Quare nec Congregationis Moderatores , ntc Confodales Jui ullam impojierum illi dignitatem demandandam ejje rati fiunt, ue moleftiam crearent Piro, quem apprime obfiervabant.*

Tama vero vel ex ipfio ingenio ad omnem demijfioncm quafi confuetudo erat, ut non minus communia bomuium ob/equia oftimarit , quam ipfis reddere etiam humilioribus e plebe quacunque officia humanitatis, (y amoris . Quare nec loca, nec tempora, nec conditio, nec otas ne minimum quidem ipfum removebant, quin omnem opem , gratiamque paupello cuicunqut bumanijjime afferret. S.cpffime dum per publicas vias , ac frequentiora urbis loca incederet, fi ex humiliore loco natus aliquis fibi obviam fieret, faciles aures probebat, apertoqut capite preces excipiebat. Quodam mane hiemis tempore cum ad Epiji opales .edes jam elellus Epifcopus 'pergeret , ruftica quodam multer fafice lignorum onufta, cafiu prope ipfum. corruit, onufque Juuin improvifio lapfu longius abduftum fuit . Ipfe ftatim anxius an qutdquam Ixftonis pajja fit fcifciratus , ftatim auxiliariam manum.porrigens erexit, ftruemque lignorum ut rurfus capiti imponeret effecit. Quod cum a /no *focio illi fubmijje quafi exprobraretur : An , inquit , pauperi auxilium pr.cftare dedecori effe poteft Piro R^eligiojo ? Quicitnque mirari velit , miretur profefto: Semper mibi boc cuicunque caritatis officia projiare in ufu fi**· Seriufque animadvertam an omnino deceat, quam opem tulerim. Denique vtftitus ipfe ad demijjionem bumilitatemyue compofitus erat . Nam plerumque vilis & abjeftus , nullaque arte compofitus, quin fepius neglectu quodam vilior efficiebatur: Sed tamen femper nitidus , ac mundus jervabatur. Incejju ipfio, locutione, verbis ipfis tantam proferebat abjellionem ut nifi communis hominum oftimatio prxclarum redderet , parvipendendus primo afpeclu ab omnibus videretur. Nec huic fiuo menti, ac demiffo ingemo etiam Epifcopali honore auflus , ullo pallo defuit , quin potius quafi prodaram omnibus Pïrtutis facem extulit, fipectmen proferens fincero demiffanis, bumiiitatifiquc Chrifiiano. Infinito propemodum pauperes mulieres, ac e trivio homines ad ipfum confluebant, fiolcmnioribus procipue feftis diebus, ut S aeramento Panitentio fiua peccata expiarent, dum Rjjigiofi viri in fua congregatione privatam vitam degeret. Hos omnes eodem animi affictiu ac ftagramijfima caritate ampldli etiam dum gravioribus curis agebatur, conatus fuit ; quare dum per meliorem valetudinem, ac robuftiores vires potuit, omnibus fe proflo obtulit, & ex Juperioribus odibus in Principem Ecclefiam defeendebat, ut facilis ad omnes aditus paterer , ac Patris peramantis, ac animorum moderatoris partibus omnibus fatisfaceret. Nec bis finibus conti-*

neri

neri potuit demiffiut animi fui fenjus , ac vera pietatis flagrans , quin ad humiliores quofque , dum agri decumberent , Jiatim ac certior redderetur , invifendos fe conferret, eofqut confiho, & amore, & larga fiipe ubi opus erat levaret, .ac jdpoftohea benediftione Jolaretur . Nec femeZ, aut iterum ba officia abat, fed quo abjeftiores, eo frequentius invifebantur , qui tantum aberant, ut ipfius prafentiam pertimefeerent, quin potius Letitia fin-$ulan levarentur. Quare ad eorum tuguria libero acceffu properabat , nui·lujque vel fu.e paupertatis, vel Jqualloris verecundia afficiebatur, quin ejus adventum prsfiolabant vehementi(fime, quafi aniantiffimum patrem exceptu-ri, a quo a fumma dtjtftione effient erigendi.*

/

De iis, qua: in Epifcopatu geflît.

Multa , eaque prxftantiffima a Manfio conficienda effit fiatim ac gu-bernium fu diaecefis moderari carpit, omnes pro certo habebant , quotquot Virum cognoverant Sacrorum Canonum peritia, literis, ac fcientiis omnibus ernatiffimum . Nec communem cxpeftationem 'fefelliffiet eventus , fi vel <eta-te validiori ad clavum fui regiminis pofitus fuijjet ; vel qux excogitantur mehora a fupremis moderatoribus poffient Jemper dbfoluta lege fanciri . In quacunque bene morata Republica infinita propemodum peccata leges tolerant, quibus omnibus occurrere nefas efl· ; ne tranquillitas populi icedatur , tieve mala erumpant pejora, quibus nec remedium apponi poffiu. Confilium quippe Jiatim fumpjcrat, addendi ad jancitas jam leges , recentes aliquas fanftio-neo., quibus Clericorum praecipue morum Janftirati profpicertt, ac irrepentes nonnullos abufus opportune refemderet . Quare concionem publicam indicere decreverat, flatim ac fu.e diacefis vifitationem, uti appellant, inflituiffiet, a pra[entia, qutbus maxime occurrere malis deberet, & in qua peccata l bus magis animadvertendum , digno/cerct . A vigilantiffitmo Pnedeceffiore fuo,'qui duo de viginti annos ad clavum Lucenfis Ecclefia federat , etfi multa edita effient paftoralis folicitudmis prxclara documenta , legefque con-dita: Nullas tamen fynodalis Janftiones edixerat: quare fiatim vifitationem Dicecefis fux aggredi decrevit.*

Sed ipfn /ui regiminis initio, ita rei frumentaria caritate Italia tota premebatur , ut in fequentem annum Sacram Dtacefis Pïfitatiotltm remittere necefium duxerit. Ipfe enim prxeipue Edomat cum Martio menfe immorare-tur oculis fuis injpexit quanta laboraret annona egeftate vel Princeps illa urbs, qu.e ob immenjam agri ubertatem frumentis redundare folet ; ttme enim ptorfus exbaufla, quotidie opperiebantur ad portus naves, qux vim rei frumentaria' opportunam adveherent ; qua cum ex longinquis remotifque regionibus deducenda effiet, ob incerti itineris periculum , quifque fibi extre-mum fatum in diem timebat Ubique locorum plurimi ftabat frumentum , l-iic.tque aureum ad modium emendum vix fujficiebat . Quod pretium etji non leve, tamen minimum erat, quod in reliquis Civitatibus folveretur. Tot malis commotus, ne I\urales populorum Rjftores, fodalitates , ad aditui omnejque qui i enfui /ubqefti Junt , maximo populorum damno penfiones fol-verent, ac folitum veftigal conferrent, folius urbis vifitationem pro tunc in·ftituit, qux facili negotio, ac pertenui impenja conficitur . Satra profefto urbis loca, ac ttmpla potius ab Epifcopis ad fer vandum decorem, quam ut quidquam ofiendi a fe poffie putent, quod animadverfione dignum fit, luflra ri folent. Tantu^ nitor in facta fupelleclile, tanta in Cufiodibus templorum cura, tanta in frxjcftis facraimn rerum vigilantia, ac fludium, ut nihil

ad

nd ornatum, nibil ad dignitatem, nibil etiam ad rerum omnium elegantiam defiderari facile pofifit.

Vere igitur infiequentis anni 17(5, in quo remiffa annon caritate omnes Itali* populi refpirare vifi funt, facram Ditrcefis vifitasionem aggreffus e/l › eaque loca primo fibi lufiranda cenfuit, qu* remotiora , qu*que vigili Paftorum cura magis indigent. Caferoni* regionem, qu* fu* dictioni fubeft, tnviflendam, petiit ; qu* Provincia cum inter adipium montes pofita fit ad Æfaris oras, unde originem ducit flumen , quod E^eipub/ic* Lucenfis ag rum interluit, abruptas vias babet, impervioflque montes, quo acceffus afperpr*-ruptu[que. Pars major Province* ad Mutinenfem Ducem pertinet, in qua oppida nonnulla jtrcbiepiflcopi Lucenfis jnrifldtRioni fubfunt, reliqua pars epufdem B^eipublic* imperio paret, multi[que privilegiis gaudet, . Vix facile difiu quanta Letitia gens longe a fua Paflore pofita, nec fiolita eum pr*flentia afipicere Manfiutn exceperit i tanta erat in omnibus probitatis , benevolenti* *ftimatio ! Turmatim populi obviam illi gratulatum ibant , cumque ex c*li ingenio tum homines , tum mulieres acri mente pr*diti fint, quali vel aflptUu flolo Viri comitatem fingularem dignoflcercnt, omnes aut manum oflculari, aut veftem propiufque quo fleri poffet accedere geftiebant, nullus vel a Principis autboritate metu refugiens, vel dignitatem nimis veritus ab ejus conflpeHu fle fubducebat. Pleno ore illi faufila omnia precabantur , fltque beatos fi diutius , quam fua jam longxva *tas fibi fperare permitteret, , tanto bono gaudere poffent, pr*dicabant. Neque eorum expeffationem, ac opi. nionem Manfius fefellit. Se quippe omnibus facilem pr*bebat , bilari flron- ac naturali quodam riflu qui humanitatem fingularem indicabat vel humiliores excipiebat ; pr*fio etiam fle exhibens puerilis ipfis audiendis, quanta cum animi flui voluptate oves juas invifleret, declarabat. Sed non viarum afperitas, non itinerum labor, fed perditorum hominum vitia, obdurar*que in pravis moribus confluetudines fiunt, qu* Sanfiiffimum Paftorem defatigant. Ebcu quant* folicitudinis funt vigiles cur* in‹ excutiendis maxime fl oralium Sacerdotum moribus , qui fi animadverfiione digni reperiantur , nunquam vel delicia probantur , vel panis coercentur. Habent enim omnes fluorum facinorum vel patronos, vel flocios , qui ad C*lum ufque bos profligatos homines attollunt, quos alii ad inferos deprimunt, utque pefles populi diris omnibus exeerantur. Oppidulorum incol* pr*cipue inter fie diffidentes in partes diverfias abeunt, fingulorwnque fenienti* ita vari* funt, inconfiantefque ut profligati, ac ficeleftiffuni homines facile fiolertiares eludant, totque ofifundere nebulas valeant, ut vel apertiffima ficelera obtegant . Quare non impune flolum , audaciuflque graffantur, fled & probis, integrifque vi. ris fl*pius pr*feruntur. Quamobrem leges in delitla feruntur, ne fingulares homines probri nota cenfeantur, utque, ut ita dicam, boni plectantur, qui novis flatutis fiubduntur, ne ipfis liceat, quod ante impune licebat. Ipfe profelio Pafioris pervigilis partibus pro virili fiatisfacere fluduit, cumque nunquam agi vel metu , vel ullius officio paffus fit, quando in vitia animadvertendum effe intelligeret, Jedula inquijitione mores pr*cipue eorum qui animis pr*funt obfervabat , peccata fi qu* reperiret , acriter redarguens , ac inexorabilem in laxam vivendi confuetudinem , ac profligatam in turpitudinem , libidinemque fe pr*bens libertatem. Quod vero fibi prxeipuum duxit, probitatis fibularis omnibus documenta relinquebat, & exemplo ad pietatem* integritatem, ad caftimoniam, c*teraflque virtutes pr*clariffimam facem pr*-*

*Argumentum fane non laudis modo , fed admirationis , ac potiMS pie„ fatis erat omnibus hominem fluflpicere jam pene *tate confeHum ad fle ver.·.*

titan-

*litantes rufiicos, ac miferabi/cs homines incredibili caritate ampleRi , querelas facili aure excipere, verbis folari, favore pvofcqui , ad fandiores mores excitare, ipfofque vel primis Cbrifttan.c fidei rudimentis infiituere . *4d multas boras, perinde ac florentibus viribus conflaret alacri animo frequenlijjimam confirmandorum turbpm [aero Cbrifmate liniebat, illique folatio erat quod [acris rebus peragendis diutius immoraretur, ac Sacramentum conferret illis populis, ad quos perrare Epi/copi accedunt.. Quare et(i etfivvo calore defatigatus videri poffet , iis quiab to fci[litabantur an laxitudine aliqua laboraret , /e ne minimum quidem dolere flarim refpondebat : tanta animi fui voluptate in fuas oves Pontificis munere fungebatur, ut vix po/iea ad momentum quiefeeret, ut Vires omnes reficeret.*

Neque vigilem curam jolum declaravit in perluflranda Diaicefi, quod munus flatim refumere decreverat, remi/fi aeris rigore qui 176? hitenfus adeo, diuturnufique fuit , ut putarint finiores homines vim frigoris •dnni 1709, [uperaffe, fed & libéralisaient, ac munificentiam oflendit. Decet proftdo Principem , qui alus cum dignitate , tum virtutibus pr<eefle debet, non p<cnis Jolum in pravos bomints animadvertere, fed O bonos praemiis afficere, ἀτ fegniores exemplo , ac voce excitare . Nibil illi antiquius fimper fuit quam morum fanciitatcm , animorumque culturam promovere , etiam dum privati Viri perjonam gereret. Quare optimo Jeni vix verbis dici putefi quant voluptati erat, fi Sacerdotum mores fandiores infpiccret , 'vel contentionem ad jcientias, vel in adolefi entulis prtclariot tm ad virtutem indolem dignofeeret . Nibil ex vtdigalibus, ac fuis proventibus , fuum effe putabat, nifi quod flatim elargiri ad inopiam egenorum hominum levandam , vel ad alliciendos ad literas, ac virtutem comparandam fuorum [ubditorum animos. Crebra, & larga Bellariorum dona, qua fingulari opificio a fitcris Ihginibus Civitatis elaborata ad irritamentum gul*, vel ad flotnaebi refedum antifliti offeruntur, vix ipfius oculis Jubjiciebantur, flatim fui Seminarii alumnis di/tribui jubebat. Incredibili amoris fenfu afficiebatur, erga bos Jcledos ex tota Jua ditione adolefcentibus , cumque ex eorum cultura magna ex parte felit itas populi pendeat, pro virili curabat ut fandioribus moribus literarumque laude praflarent. Ipfe fuo exemplo , cum nulli vel puerulis ipfis non notus effet publica omnium commendatione eruditionis ac docirin*, incitamento erat, ut alacrius Juts partibus omnes refponderent i 7:,0“ acrius efficere fatageb.it pra/antia non raro ipfe perteulum Jument in privans hterarus concertationibus, erudisajque enodandas quaftiones proponens ac difficultates objiciens. Sijeuabaescr frcquentifflme ab eorum moderasonbus ingenium Indolem , Pietatem , ac mirifice 'de eorum progress, ac commendmioiie delefiabatur. Quare fi publicum ornatis lucubrationibus fpecimen ingemi darem, tantam animi fui voluptatem, fejlivsimqut gaudium exprimebat, ut lacrimis etiam obortis eorum Jtndimn, eurum, laborem profufis laudibus gratularetur e ita ut vix explicari poffis quantum flagrantium juvenum animis lasisiam crearet, aihm.que ad jcientias excitarer.*

Singulari ejus fiberaliraii maximum deerat adjumentum, cum fatis pro mmijuo flo ingemo nee prarmis praflantts virtutibus homines , profeoui «te egenorum mopia largiori flip, fHC,Kmn _ Permoleftc fereba, , nec magis fisum animum angi ajebat , quam quod ad fluras Jolvondas, penfioimpo nas par. non ,em... florum ve&igflium , proven,«umque fib. effet impendenda. Cum emm Jam JentJcensc ^ate ad Epi/iopflen, dignii tatem cvthlus ejjee, mbilque fibi aris toto vita f«.c curfu rejervattir, afena p,cuma fer, m immenflm obftrmgi nerefle fuit, Cumque ufura qua fibi fol- ■venda erans non mtnfuram [umerem a eoufueto pecunia accepta enfin Jf,d

a vi-

a vita fua fpatio , ac incerta forte nimmm UcRigalia imminuebant. ,id bac accejjcre annorwn fterilitas, reique frumentaria Caritas, qua maximam reddituum partem confiituit ; quo fici at ut prcfii lolom agrcrumque Cùndu-Elores rerum omnium inopia , (oliendo omnino imparti effient . Quare non largitionibus folum, ac amplioribus cleemofinis modum imponere cogebatur , fed /u.c rei domefiica [edulo profpuere , opportune a necejfariis etiam /um-pttbus parcendo . Verum adeo ipfi tnblejlum erat , cr a fui ingenii in lole atienum, fiagranrifjimam in pauperes caritatem cohibere', ut fi qua ad luas manus obventiones deferri contingeret, rei domefiica moderatori /ubducerct , Jtatimqut in tlcemofinam erogaret. Pauperculus quidam lenta tabe jam pene abjumptus m Ppifcopalipm adium veftibulo procumbere adaR'us fuit, cum nec domus illi fatis infiruRa effet, nec quifquam illum m proprio bofpitio, ue confanguinei quidem recipere vellent , ob morbi contagionem , qua mfiii P°ife e pi'b' homines plus aquo verentur. Id quamvis agre ferrent familia-res t acquiefcere tamen ipfis uecefium fuit. Nam mandavit ut aptiori loco re-ceptus commode decumbere poflèt, nibilque ad vita alimentum, morbumjuc cu-randum deeffet. Ipfe poftea languentem egenum non femel invifit, qui tandem omnino confumptus diem extremum obiit. Unus relinquebatur locus aliorum cura, ut ab ejus confpeRu longius, quo fieri poffet pauperes abducerentur , nec tam facilis ad ipfum aditus pateret. Quidquid enim aris inerat petenti-bus fiatim largiebatur, nec fatis fibi dare videbatur , fi vel teruncius refi-duus foret. Percupiebat quotidie ut tandem are alieno folutus , integris ad fe veRigatibus redeuntibus nullos imponere limites fua tiberatitati cogeretur, ^dnno »766. Coloni omnes Lucenfts agri ad folvendos condiRos canones ob communem fterilitatem omnino impares , & ob prateritorum annorum rei frumentaria caritatem prateritas debitiones in immenfum augere addeban-tur.- Ipfe ut redditus confueti incommodum etiam mi/erorum rufticorum ho-minum fibi excrefcerent, paRum iniit, ut dimidium penfonts debita perfol venti, totum debitum quodeumque illud effiet remittentur , nec quidquam inpofierum pendendum fupertffet, nifi condiRa in annum obventiones. Id eo confitio prafiitit ut quantocius fieri poffet ab omni are alieno liber nullum modum fervare cogeretur, Juoqtte in pauperes concives amori pro voto ob-

w *J<q*> poffet - Erat equidem lepida joci occafio apud fuos familiares, cum nimia pro fui animi facilitate fubmiffone rei domefiica moderatorem ohfer-varet, qui ftudens fcdulo parfimonia proventum omnem foticite praripiebat, rationemque eorum, qua ab ipfo impendebantur, exigebat, plus aquo timens ne obaratus aliquando folvendo poftea effe non poffet . Si enim ca(u aliquo ipfi pecunia fumma fiolvi contingebat , eam eidem tradere omnina renuebat , fubdens mirari profeR) quod vix unius teruncii dominus effet. Caveret fibi alio paRo\ nam qua ad fuas manus obvenerant , pauperum erant , vel ad libros fibi emendos, vel ad munera aliqua elargienda jam a fe praftituta Sapius etiam a quodam fuo familiari Sacerdote , quocum ver/ari pra ca-teris confuebat, cum fupplices deferrentur preces aliquorum miferorum ho-minum, qui vel ad atrium, vel ad januam Epifcopalium adium frequentes accedebant, feftivn quodam rifu fiatim eleemofinam largitus , rejpondebat , vereri fe vehementer, ne cum bifee mifellis aliquam focietatem iniret lucri*, nam caufam illorum peralacriter agebat, & frequentiffime fine moleftia ia-Jiaurabat.*

Inter afliduas fui Paftorahs muneris curas , fiemper illi obverfabatur mentis cogitatum rapiebat , qua in adibus fuorum con-fodalium extat Bibliotheca fuis fumptibus , ac labore prafiantijfimis libris auRa, C> in elegantiorem amplitudinem redaRa . Dum vitam in fua Con·

& 'fuion' pnvatam degeret ipfi ci4randx Btbliotbec provincia fuit dtman- ?*■ tn *"›·· '7i>· /7A confirman-dnm ejk decretum fuit. Archiepifcopah dignitate auftus ptrfonam banc e e etft abfins voluit, nec a fuo gradu decedere ullo paft0 permifit . Quare /«Mwneroj ferme ftlefty hbros, quos libentiflime a Juist confodahbus ampla facultate donatus fuit , ut ad fuas <tdes deferret, retinerctque , quippe quos xre proprio comparaverat, eidem femper addiftos elfe voluit', & quibus m dtçsaugebatur vel amicorum libcralitatl·, vel lucratorum virorum in tum ajiimatione, vel fubditorum ob(equio , ad eandem ftatim fuèmittebat. Nonnullos etiam quos defiderari in ipfa noverat folicite inquirere, ac numerata pecunia emere Jatagebat, ut quantum feri poffet in omni facuitatt abjoluta redderetur .*

Quamvis fint in Civitate Lucenfi nonnull illuftres Bibliotbec* tufn apud facras B^ehgiofoi um virorum fodahtates, tum apud aliquos Cives eruditos, nulla tamen praftat magis vtl librorum deleftu, vtl numero, vel etiam elegantta quam S. Man* Curtis Orlandingorum , uti appellatur, Bibliotheca . Htc in Jupremis Ædium locis ad commodum confodalium , qui ibidem fedem babent › fepofita eft , ac pro loci angujiia in fatis amplam longamque cellam protrahitur. Ordine ibi, ut in bene inftruftis Bibliothecis fervatur , libri compofiti funt in ligmeis armariis, qu* tantum inter fe fpatii habent' quantum columnul* qu*dam affabre elaborat* concedunt . H* ad ornatum creHa porticum fuftinent & ipfam ligneam, qu* in duos ordines totam librorum congeriem dividit, facilemquc aditum ad fingulot pr*bet. Quafit quodam periftyho ampla m medio area relinquitur, qu* exedr* inftar aliis diftinftts pluteit bine inde inftrufta divifimque fepofitis, & ad feribendum & legendum aptiffima efficitur. Sed cum in dies doftiffimorum virorum in vulgus efferantur infinit* lucubrationes, ac libri, quos defiderari in Bibliothecis nimis agre ferunt , qui hieras, eruditionemque amant, mens femper illi inbxfit hujus cell* libraria fines extendere, locique anguftiam disjefto muro removere, ut latius fpatium nafttis , uberiorem librorum vim conferre poffet , & elegantiorem, & magis abfolutam reddere . Ubi liceret fibi, mentem banc conficere ftamerat , ficpiufque flagrantiffimam banc fuam cupiditatem fuis con/odahbus aperuerat , magnaque cum voluptate bac de re fermonem inftituerat. Ntbil enim ipfi majus obleftamentum creabat, quam harum librorum aequifitio, Bibliotbecamque quafi fuam iifdem augere. Sed ubi funt uberiores proventus , etiam impenf* majores fiunt, maxime fi aliorum etiam voluntate, ac cupiditate, decernantur . Quare etfi l^eftigalia ad extraordinarias etiam impenfas fufficere abunde poffent, tamen mokfta *gritudo demum, ac mors ipfa banc illi fummam voluptatem pr*ripuit.*

De ultima ejus infirmitate .

Septuagefimum fcxtum jam vit fuie annum attigerat , cum ut mos eft fenefeentium Virorum, qui fi adbuc valeant , perinde ac integris prim<e juvent* viribus confient , injuriam fibi irrogari putant, fi qu* a validioribus prxflari folent, iifdem obeundis minus idonei cenfeantur, imparem fuis viribus perfonam , provinciamque gerere omnino voluit. Nulla quippe ratione nec a fuis familiaribus , nec a Medicis ipfis dimoveri potuit a firma voluntate geftandi fuis manibus argenteam Thecam , qua confecrata boftia , uti appellatur, deferri folet in folemni fupplicatione , qu* ubique Cbriftiani Orbis maxima pompa ad memoriam Sanftiffimi Sacramenti verumaue Cbrifti Domini Corpus colendum , peragitur Qu* inde creari folet defatigatio pr*-*

pr-tftantiores cham v cos deterret, tum ob itineris longitudinem, tum ob fihs ferme ad meridiem vergentis fefventiores radios , tum denique ob <prolixum' incommodumque progreffum ,· quare tires jam debilis fenis ita cxbaufit ut mirum fuerit, fi in itinere non omnino defecerit. Sacri Mhiifiri qui bine inde comitantur Pontificem , ita illum pene frafium fifimere conabantur, ut fuis ferme brachiis deportarent . Ipjemet aJalius fuit poftea fuis familiaribus fincere fateri, fe ita labore profiratum fuifie -viribus, ut omnino ignorant , an Juo an alieno grefiu iter confecerit . Sed cum vires per (ttatem exolefeunt, quiete ac otio fovenda: fint, non violenta contentione folicitanda · ntim agerrime quod virtutis amittunt reparant , ac fapiffime prorfus extinguuntur. Quamobrem [enem tanto 'ferendo labori imparem non quies poftea non confieras potiones, uti prateritis annis contigerat , reficere valuerunt c Sed perinde ac nervorum virtus vividiore/que fpirnus omnino jacerent, nulla arte erigebantur . Id unum cura domejlicorum relinquebatur remedium ut opportune profpicerenr, ne quod virium fupererat ullo paHo imminueretur. Enervis igitur, ac languens Domi fe continere adafius fuit, & quafi tenui, nec fatis perfpeHo apoplexie ibiu correptus fuiffet, ex parte vi nervorum foluta nec dexteram manum libere movere, neque eidem lateri Je fuftentare, linguamque ipfam ad expeditam loquelam folvere valebat, Informes praierea nocles ducebat, prolixxque vigilia frequentes erant . Attamen rejpirare aliquantulum vifis fuit, fiatim ac liberiori Calo Mariia, ubi Villa Epifcoporum fita eft , vix quatuor mille pafiuum fpatio a Civitate diftans, frui licuit. Jn melioris fiatim valetudinis gradu con/t/iit, viribu/que non mediocriter refici capit ; & tum maxime dum Autumnalem ibidem rufficationem exegit. Verum Aprili menfe 17*8. *cum quotidie familiaribus fuis diHitaret vereri fe ne ad momentum altero , eoque vebementiori apoplexia morbo corriperetur, tandem die z6. in confieta fua fella fedens ac reddito divinarum laudum penfo, quod in toto fia mala ageIta Valetudinis tempore ufque ad religionem perfolvitf clamitans videri fibi laxari nervos , cerebrumque vi infolita perftringi , fiatim ferme oppre(fis ex eadem fua fella corruere , nifi a Juo Domeftico fuftineretur, illi necefium fui(Jet . Eo vis morbi ffatim proceffit, ut Medicos, qui advocati ad eum invilendum convolarunt, ad extrema remedia adegerit. Sapius vena incifa fuit, largiorefque fanguinis emijfiones fafla, affixa genibus urentia irritamenta, qua vulgo* vilcicancia *appellantur. Mens tamen illi femper integra fuit, licet morbi vis ne minimum quidem remitteretur , ita ut appofita irritamenta a fe divellere conaretur. Qux enim a Jano Planco in boc a Medicis excogitatum agrotorum tormentum feripta fuerant fubibant in mentem,* Cr *ut inutile omnino,* ò* *fortaffi etiam exitiofum & ipfe reputabat. T'andtm quafi conclamata effet valetudo, etiam e temporalibus arteriis Janguis emifius fuit. Sed tandem erigi non parum vifus fuit ex emetici cujufdam Jumptione , quo e ftomaebo per vomitum biles permulta, peccantefque limpha, qua ibidem altius infiderant, exbaufta Junt . Quare excitata vires t Jenfufque minus torpidi , oculique vivaciores , vita protrahenda non medioirem [pern omnibus , vel Medicis ipfis crearunt . At valetudo ita infirma jam tum pravidebatur, ut tantum agerrime vivere poffet , non ut aliquando convateJceret. Igitur vix e cubiculo poftea Pedem efferre illi datum, nec vel unum greffum producere nifi aliena ope fiftentaretur. 7~adio affecius, cum nec librum legere, nec literariis fermonibus vacare diu poffet, nibilque obleHamenti reliquum effet, ad faftidium levandum modo ruri degere , modo inde Lucam remeare adigebatur.*

Hic fibdere non abs re fafturos duximus , quod cum corporis vires

languefcunt , anime edam virtus quodammodo immutatur. Dum inferrif r enim viribus conflabat, ac prefertim cum florente adhuc juventa robd/tum animum gereret, parum adeo fervand valetudini ftudebat , ut joci occafio effet, ahorum nimis fortafle foUcitam curam afpicere. Ebeu fepiflune dicebar, ebeu quantis non indigemus! Ipfe enim nec pomtridianas potiones, qua Caffé dicuntur, fumebat, nec fub noliem byemali tempore repetitos bauftus calid* aqu* eX exoticis herbarum foliis medicat* , neque in mane forbitionem ex Americanis Amygdalis Zaccaro ac pretiofis .aromatibus quafi in pultem redaliis compofitam ; qu* noflra hac tempeflate maxime a /iteratis hominibus, virifque P^cligiojis tanto ftudio adbiberi folet : perinde ac nec diu aliquam contentionem ferre, nec propria munera obire fine pr*fidio bujufce potionis valeant. Ætate jam jam ftnefcente, ipfi quoque borufn ufus primo frequens, ' deinde confuetudine afltduus, ac neceflàrius evafit . Sed Medicorum confilia, torumque pro curanda valetudine pracepta flocci facere fctnptr perftiiit. /Reficiendas equidem ajebat, efle vires, qu* per laborent , & Per *tatem paulalim abfumuntur, & quidquid mentem , animumque ebrifliana permiflaqus fabricate recreat, virtufensque corporis ac robur fervat, fateri plurimi habendum ejfe. At medicis legibus, qu* ab unoquoque vel pro temporum can- * fuetudine, vel pro hominum conditione, vel pro cujufque ingenio , 0* cogi·, tatu praferibuntur, caco duflu fubjici, nonnifi mulierculis, <$r timidis bomunciis convenire pojfe. Quare cum Laurentio Gratiani, quem alibi comme, moravimus, quocum familiariflime agebat, fere quotidie lepidos fales, etiam dum ejus ope indigebat, contra Medicos artemque medicam jaciebat. Medicum, ajebat, fi curantis perfonam aflumit, gravi flatim incejfu , fupercilio ad terrendum compofito, ad miferum agrotum accedere , quafi Tbefauros omnes natur* in fuo penu concluderet, pulfum explorat, frontem tangit , cibos removet, Arabos debin quofdam cbaraHeres feriptitat , horam, momentum ad fumendum medicamentum pr*feribit ; valetudinem meliorem auguratur-. abfcedit·. res tota confella eft. Inde miferrimus agrotus vel mo* riatur, vel convalefcat, perinde eft . Nam fi pereat, in fatis erat: fi concalefiat Medie* periti* tribuendum. Sed cum ejus natura infirma fuit ac pene imminuta Medicum propius, φ quafi femper barentem lateri percupiebat.- nec pedem e cubiculo efferre , nec ruri vel unum diem commorari tuto pojfe arbitrabatur nifi & -Medici fui, & amici pr*fentia reficeretur.*

Sed jam pro male aflefta, & conclamata valetudine diu vitam protraxifle dici poterat. Quare cum quotidie alternis vicibus nunc melius haberi, modo in deterius abire videretur, tandem die 14. *Septembris infolito ac vebementiflmo vomitu aggreflus , quo concretus fanguis etiam exbauftus fuit , prqftratis omnino viribus, vit* adhuc producend* omnibus fpem omnem extinxit, incredibilemque maerorem injecit. Tanta quippe erant in pr*clariflimum Pirum, in optimum Epifcopum, in communem Patrem Civium omnium fludia , ut modo viveret, fatis fibi pro votis omnia fecunda efle putarent. Luc* tum morabatur Dominicus Poltri Epifcopus Saminiaitnfts , qui e thermis luetnfibus redux, ad Epifcopales *des illo mane ejus invitatu coneefferat. Pr*fentia amicijfimi Antiftitis quantam caperet animo fuo voluptatem, quantumque viri dolii, ac bumanijpmi colloquiis deletiaretur , inde plane dignofatur, quod morbi magnitudinem fuperare vifus fuerit, multafque boras cum ipfo verfatus fuerit . Sed tandem illi decumbere necefle fuit , ac in fummum angorem dejeHus ob refpirationis anxietatem , jam ultimum diem fibi imminere oerfpicue intelligent: tum non a Medicis, fed a fuis familiaribus Sacerdotibus extrema adjumenta petiit : Eos rogans enixe ut agentem animum, quando ipfe amplius non valeret ob virium debilita-*

tem ,

(y piis precibus , (y validioribus ajfeftuum excitamentis i in BeatiJJimam Virginem Patronam fuam, (y in ejus filium dulciflimum Jefem , in cujus Vulnerum' ofculo extremum fpiritum exhalare percupiebat , juvarent , Ô ufqae ad, ultimum, momentum perfequerentur. Ecckfi* igitur Sacramentis ea pietate ac religione, qua femper toto vita fuo curfu praftare vifus fuit, a fe receptis , dilefto fuo populo ultimum vale dicens » ac flagrantifimo amore faufta omnia a D. 0. M. illi apprecatus , placidi fine decefit die 2.7. Septembris 1769.*

*Quanto omnes Conctves fuos lutiu, ac marore affecerit mortis ejus rumor, ftatim ac in publicum pervafit, vix verbis exprimi poteft › quamvis in diem vererentur,, quod tandem evenit , Dolere omnes quod ad, regimen Lucenfis Ecclefia fetius accefifit, quam ut ampliffima viri merita, ac bonum totius Eflpublica pqftularent. Satis tamen ac diu vixiffl illum omnes prudiêare, qui probitate fua ommbus magis fubeffe obfequio ac benevolentia t quam imperio pr*ejje, ac dignitate , qui eximia morum integritate fingulis pruire exemplo, quam legibus vifus fuit.*

Die jo. ejufdem Menfis elatum cadaver in D. Martini templum quod Princeps eft Civitatis, deportatum fuit, ibique folemnes exequi confueta funebri pompa celebrati fuerunt, virtutefque defunEli diferta Oratione laudate· Hoatftat* etiam fuerunt a maxima populi frequentia , qui eo confluebat ex pmtti ordinej ut flagraniijfimo quifque fuo in eum amori, ac obfervanti* fatisfaceret, feqfuftfque lacrimis, ac acerbijjimo dotori faltem ultimo confpt^ist mortui AntiftiHs folatii aliquid daret . In tumulo quo Arcbicpifcopi fepeliuntur reconditum fuit Cadaver, ad pofterarmn memoriam tn mortua ejufdem manu ad pcHus depofita futi conferipta Charta in l^ibea tbeca reclufa bac inferiptione notata*

D. O. M,
JOANNES DOMINICUS JOSEPHI MANSI FILIUS
PATE.ITIUS LUCENSIS
MOPJJM SUAVITATE INNOCENTIA CASTIMONIA
EFFUSA IN PAUPEE.ES LIBEE.ALITATE
PE.ÆCLAE.US
EE.UDITIONE PB^ÆSTANTISSIMUS
DE REPUBLICA LITEE.AEJA OPTIME MEBjTUS
AECHIEPISCOPALI TANDEM DIGNITATE AUCTUS
SENIO ET LABOE.E CONFECTUS
OBIIT LUCÆ
IV. KALENDAS OCTOBEIS CIOIOCCLXIX.
VIXIT ANNOS LXXVII. MENSES VIII. DIES XII.

Memoria tanti Viri celebrata fuit ab Academia Obfcurorum, qu Luc* cum diu jacuiffet, multos Jam annos , rurfum in lucem fe extulit flagrantis in literas juventutis Civitatis ftudio, & aliquorum Eruditorum Civium induftria, inter quos Manfius etiam accenfendus . IndiRa quippe publica concione in diem feptimam Februarii anni 1770. ornatijjtma habita fuit a Confocio P. D. Ubaldo de Nobilibus Canonico Rjegulari Lateranenft Concionum praftantia Celeberrimo , Funebris Oratio , quam ficuta fuerunt nonnulla carmina, a doRis illis /ociis recitata. Hac in unum colleHa typis Lucentibus mandata funt (y in vulgus manarunt die 9. Maji 1770.*

Nullum adbuc dederat fu obfervanti* documentum alia Hiftori* Ecdeftaftica Academia, cum iifdem ferme viris conftet qu* Obfcurorum appel-*

pellatur; Hanc Manfius ipfe, quippe qui fumme (aeram eruditionem ama-bat, ad exercitationem Juvenum, quibus ad (cribendum utebatur, frequentejque in privata (ua Cella libraria ver/'ari (olebant , inftituit. Primo finer non exceffit ejufdem CelKcfpoftea in fuos etiam confbdalcs dimanata , laurta interim etiam pr<tftantioribus Civitatis Virjs formam publicam jumpfit. In eandem demum nomen dederunt .Amplijfimi Viri, qui tiovam .dignitatem , maximumque decorum eidem contulerunt . Inter quos in primis fuerunt Cardinalis Quirinus, Nicolaus .Antonelli, ffneas Silvius Piccolomini, Francifeus lcpntri , Donatus .Arcbangeli, Scipio Siafiei, P. Francifcus .Antonius Zaccana, Gorius, ac ferme plerique Itali eruditi Viri. .At die 16. .Aprilis in publica concione , aliquorum fociorum ftudio coacia in fuum principem , ac aurtorem laudatio recitata fuit a Difertiflimo Confocio Philippo Sardi , Catbedralis Canonico, qui ea elegantia fermants, ea dicendi fuavitate , Optimi •Arcbicpi/copi Virtutes, Eruditi, ac F^eiigiofi Viri laudes expreffit, ut (umma omnium commendatione excepta fuerit.*

~ln publico Catu, qui primum in Menfem cogebatur erudita differtatio ab uno ex Confodis in Hfloriam Ecclefiaflicam habebatur·. .Atque ut ordo Jervaretur, a primis Ecclejt S*cuhs exordium durtum fuit, qu*Jiiqnefque vel folvend*. vel dedarand* pr*fcript* . Manfius, ut Curtor, .Academi* Princeps perpetuus renuntiatus nonnulla addebat , quibus lumen propofit* qu*(fioni pr*clarius accedebat. In illis lucubratiunculis Jemper aliquid nov* eruditionis elucebat, quod vim ingenii apprime in omni rei biftorica , ac pr*cipu* antiquitatis peritia verfati perfpicue declarabat. Piget proferto harum lucubrationum feriem ad manus non devenifie , quas publico aliquando donandas efle putaram. H* inter inedita ejus opera accenjeri poffunt.*

Defidcratur etiam Martyrologiutn , quod S. Hieronymo vulgo aferibitur a I ranci(co Staria Florentinio Lucenfi Patritio vulgatum , Hoc Martyrologium e Manufcripto Codice a Florentinio (Prodiit Lucx Typis Hyacmti Pace 1668.) *publico donatum tantum illi apud Literatos Omnes nomen afcivir, ut facile pr*fiantifiimus haberetur. Ipfe enim Volumen adornarat commentario perpetuo, ac difiertationibus elegantijfimis illuftrarat . Volumen jam rarum ipfemet .Aurtor denuo recudere decreverat, jamque in fuo codice ad oram novas adnotatiqnes adjecerat. Hic Codex Manfio communicatus, ut Fypis mandaretur denuo curavit , & jam a fe abfolutum anno* 174i· *Leonardo Venturini imprimendum dederat. Pr*ter eruditas novas fui .Aurtoris notationes, ipfe fere ad fingulos dies alias fubjecerat : Vita Florentinii ab ipfo adornata, pr*Jcribebatur, una cum judiciis de illo clarorum Virorum illujirata. .Accedebat denique Martyrologium Vandelberti ex Mfi Codice Lucenfi ab editis non raro diferepantis. In eo adornando fumma alacritate operam impenderat, cum in eo quafi exultare videretur immenfa Viri eruditio. .Ad duo Volumina maxima opus excreverat.*

OPERA EDITA JOANNIS DOMINICI MANSI.

*714· *rJpRertttut de Cofbus, dr excommunicationibus Epijcopis refervetis, confertus od nortobelU Luton*.* Lucz Typis Scbaftiani, & Dominici Capurii 1734. Prodiit iterum in vulgus declaratis nonnullis quzftionibus, quae ex mutatio* ne aliquorum verborum ia eadem Tabella fadla ad quintum , & o&avum Cafum in Synodo a Fabio Gsllorcdo celebrata anno 1738., denuo folvenda erant, & illuftranda.

*72®· *J*: Bnrcb'. Mtnckenii de Cburletonerio eruditorum dedemotiones du<t cum notis variorum.* Recuius fuit libellus Lucae typis Leonardi Venturini cni *fupplementi i»co* adjeâz fuerunt fuppreflb nomine a Manfio *nota tumuituaria.* Cum plaufu

exce-

excepte fuerunt ab eruditis, fxpiufque novam editionem conficere vi maiori notarum aufta excogitarat. Sed fortaffe hxc leviora- poftea vila fûnt , quam Ut a fe publico donarentur.

1725. Prodiit in locem Typis Capurii , & Venturini *Dtilionanum hifloricum, criticum, cbrouologicum, geographicum , à' Inertie Sacre Scriptura.* In hac veriione ex Gallico Sermone in Latinum Manfius lui prxftantjiiimi Auiloris Auguftini Calmer -dignitatem, ac elegantiam non folum fervavir, fed auxifie eÿam dici poteft. Nam qux ex vitio Typographi , vel fui audoris .olcitatione menda in opus immenfum irrepfere , opportuna ad marginem notula, vel in ipio textu corriguntur; idque maxime in prxfationibus Didionario Biblico , Sup· plemento, diflcrtationubus commentatiifque praefixis. Videantur acta Eruditorum Lipfix Anno 1729. pag. *166,*

1729. Edita fuerunt Lucx; *Prolegomena & Difjertttiones In omnes,* Cr *fingulat Ster* SCriptur* Itbros.... Emo tc Rmo Trincipi Trofpero S. R. E- Ctrdmalt lainbertino .* Sumptibus Leonards Venturini.

17p. Editum fuit, *Supplementum td Diflionerium Hifloricum, Cruicum, Chront>ibicum t Geographicum ', £ bterale Sacr* Scriptura Auflore R. P. p. Auguthno Calmet Bcncdifliteo Abbate Scnoncnfi. Opus Gallice primum ab AuSlore, nunc vero Latinis Uteris traditum » Je: Dominico Mtnfi Congregationis Matris Dei Lucenji. Emo ac Rmo Prindpi Jofepbo S. R. E. Cardinali Accortmboni.* Lucz Typis Leonardi Venturini.

1731. In vulgus manarunt duo prima Volumina.· *Commentariorum literehum m om- , nes hbros Veteris, & novi Ttfltmcnti* ejufdem prxclariffimi Authoris; reliqua feptem volumina infequentibus annis prodierunt. 'I ypis Jo. Dominici Mare» fcandoli. Verlio eadem qua alix , elegantia accurataque textuum collatione prxftat.

1718. Rurfum impreifum Lucx typis Leonardi Venturini, in tria maxima Volumina in vulgus manaverat Opus Ludovici Thomafini *De Veteri, é· nove Ecclefi» difciplina* , opportunis animadverfionibus illuftratum , *cum elogio bflorico* P. Ludovici Thomaûni latinis literis a Manfio tradito.

>7jt. Quo anno poftremum Volumen *Commentariorum Iltcrahum* abfolutum fuit , prodiit e Leonardi Venturini prxlis primum Volumen immenfi Operis Immortalis Cardinalis Baronü. *Annales Eeclefiafiici Ctferis Bannit s. R. £. Cardi' utiis une cum Critice Hfiorico-Chronologic* Antonii Ptgii fingulis Baronii paginis tdjeEia, tc eorumdem Annalium continuatione ftudio Odorycl Reynolds .* Ut opus apprime toti Reipublicx literarix utile numeris omnibus , quo fieri pollet , abfolutum prodiret, a fe excogitatum inftitutum Leonardo Venturino prxfcripfit, notas adjecit eruditione plenas , & opportunis animadverfionibus refertas, novis & adhuc ignotis Conciliis fuo loco interpofuit. Concilia addita ad fexaginta accedunt. Adnotationes alias a Cl. Viro Dominico Giorgi lucubratas addidit , qux faftus confulares ab anno urbis conditx, ufque ad annum Chrifli 567. illuftrant. Apparatum ad Annales ex plurium Audorum fimul congeftis Opufculis, cui longam eruditamque przfationem prxfcripfit, confecit ; appendicemque fubdidit, ut lumen quod ferius ipfi compertum fuit ad quartum Ecclefix (xculum in obfcura Chronologia illuftrandum afferret.

»742. *Rerum t Ctfiruccio Gefltrum ex quo rediit In Ptirttm feriet Chronologic* ex editis , itteditifque monumentis expre/fe * T. Jotnne Dominico Manfi cum notis .* Incipit ab Anno Chrifti «314. & delinit in annum 1328. Legitur in Vita Caftrucii Antelminelli Lucenfis Dticis A udiore Nicolao Tegrimi edita Lucx Typis Capurri.

I74d. *De Epochis Conciliorum Sardicenfium, & Sirmienfium, cutcrorumque In ctuft Arienarum: qua occefionc rerum potiffimtrum S. Athtnefii Chronologie reflituitur..... Émo Principi Jotcbimo Cardinali Bcfutio nuncup:* Lucx Typis Philippi Marix Benedini.

<748. *S*nflorum Conciliorum 6* Decretorum Co!!echo nov* , fcu Collcflionis Conciliorum * 77. Philippo Ltbbeo, dr Gthriele Cofftrtio Societtis Jefu Presbyteris primum vulgtt*t dein emendttioris, é* amphoris Optra Nicolai Celeti Sacerdotis Venetiis recul» , fupplementum \ In quo additamenta , variantes letitones , emendationes »d Concilia , ac decret* permultr exhibentur . Omne ex editis , & MSS. Codicibus undique quafitis Gracie, latinifque collegit, digejfit, additifque prafationibus, notis , dtjfertationibus hifioricis, criticis, cbronologicis, degm*ticis illufiravit Jo: Dominicus Manfi Lucenfis Clericus Regularis Congregationi! Matris Dei. Luc* typis Jofepbi Salem, & VincentiiJuntini In fex Volumina maxima omnia difiributa ;* qux in Angulos fequenus Annos in vulgus manarunt.

In

In ephemeridis Venetis ad diem 20. Aprilis 1748. η. ιό. pag. iij. hrc in laudem Maniianx novx Conciliorum Colkdionis habentur. „ Dopo aver terminato ΓAurore la fua lodevole imprefa delle Annotazioni al Pegi *Critice In Annales Baronsi:* ed al Rainaldi *Coisnnua:lo ^innchum Baronii^* ζζ quale opera rifulta dalla editione, che prefentemente fi eleguifee in Lucca di detti Annali Baroniani, e fe ne divulgano di mano in mano i Volumi compiuti : Ecco fi accinge ad una nuova importante fatica , vale a dire alia Collczione de' Concilj, la quale comprenderà fci Volumi in foglio. Nella prefazione fpiega egli ampiamente il fiftema, che ne ha formaro............ed in quefta nuova carriera è cos) felicemente riufcito , che noi fappiamo di certo avere egli radunato qu) di nttovo feiccnto Concilj e piii, i quali non fono raccolti nella fopraccennata Collezione Veneta.... Oltre poi il numero fuddetto de"Concilj, che il P. Manii chiama nuovi , egli ci fomminifta notabili aggiunte a tutti quelli, che leggonfi nell' ultima raccolta *Veneto Labbeana ;* e poichè non fi è cbntentato Γ Aurore di confeguire in tale occafione la femplice gloria di Coilettore , percio veggonfi di quando in quando incrodotte alcune fue difiertazioni, nelle quali ci và correggendo Γ Antica Cronologia, e la Storia Conciliare. In oltre da libri inediti egli ha prodotto molti pezzi importanti , che afpettano «Canoni de'Concllj, ed alia migliore lezione di alcuni Documenti già da altri pubblicati... Ha con felicità reftituite le iottoferizioni dei Concilio Romano del 743. lotto Zaccaria Papa; le quali per confeifione dell'iftef-fo Labbè erano molto difettofe, e mal concie..Laudes inde perfequuntur exdem Ephemerides, quas repetunt ad diem 12. Apr. 1749. n. ij. pag. 116. nec non in fequentibus Annis. Hxc hic fubjicere opere pretium duximus , ut refpondere diffufam libri inferiptionem fui Audoris menti , & Ledorum expedationi appareat. Videantur etiam ada Eruditorum Lipfix Anno 1750. Kal. Maii.

1749. *Nava editio Hifloria Ecclcfiaflica P. Natalis ^flexandri*&c. in vulgus manavit iifdem typis imprefla, qubus prima editio a P.Conftantino Roncaglia fuis animadverfionibus publica: utilitati reddita, & ab omni cenfurx nota vindicata . Huic Manlius novas annotationes adjecit, quibus hinc inde Bafnagium feriptorem Annalium Politico-Ecclefiafticorum carpit, ac eruditi confutat. In fine tertii Voluminis fynopfim vitx, & operum Patris Roncaglia addit; fuumque aperit Confilium novarum adnotationum.

Vcnetiis aliam editionem e fuis typis protulit Thomas Bettinefli novis adhuc Manfianis notis adornatam 1759.

1754. Jo: *^iherti Fabricii Lipfienfis Sacra Theologia inter fuos D., é* Profcfloris publici , Bibliotheca Iatina medio, & infima atatis, 'cum Supplemento Cbriftiani Scbottgenii, editio prima Italica β 'Y. Joanne Dominico Manfi Clericorum Regularium Matris Dei Luctnfi e MSS. tditijquc codicibus correHa , illufirata , & aufla. Accedunt In fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita , cum hic primo adjefla .* Patavii ex Typographie Seminarii 1754. apud Joannem Manfrè VdTum. in 4. tria.

27J5. *7ii 11. 7. M. Olim ^Enaa Silvii Piccolomini Scncnfis Orationes Politica & Ecclefiajltca: ex MSS. Codicibus fere omnes nunc primum eruit ; reliquas hinc inde difpcrfas collegit, dr ad MSS. Codi. recenfuitt argumentis, adnotationibus, & prafationc exornavit, atque appendice aliarum 'Pii II. lucubrationum ineditarum auxit Joannes Dominicus Manfi Clericorum Regularium Matris Dei Lucenfis .* Ex Typographie Philippi Marix Benedini. Vol. 2. in 4.

17^5. *Memoris della gran ConteJa Matilda reflituita alla Talria Luccbcfe da Francefco Maria Fiorentini. Seconda editione tlluftrata con note criticbe, e con t aggiunta di molti Documenti appartenenti a Matilda t ed alia di lei Cafa da Gio: Domenico Manfi della Congregatione della Madre dt Dio:* in Lucca 1756. nella Stamperia di Vinceazo Giuntini.

1758. *Λ. P. F. Enacted Rcinffcftucl Ord. Min. S. Francifcl Theologia Moralis, brevi fimulque clara Methodo comprebenfa cum novifimis acceffionibus PP. Maffei Krefslinger, fit Dalmatis Kicks ejufdem Ordinis. accedunt fupplementa nunc primum edita, in quibus prater Bullas felefias Benedifli XIV. continetur Epitome dofhina Moralis, é* Cananéen ex operibus ejufdem Tentificis opera Ir fludio P. Joannis Dominici Manfi Congregationis Matris Dei.* Mutinx lumptibus Jo: Baptifix Albrizzi Hieronyn filii Veneti Typography 17jg.

Epitome feorfim recufa fuit Venetiis , & poftea Lucx 1769. in Typographie Jacobi Jufti.

»7JP'

17J9· *Sdcrorum Conciliorum nova, é* ^dmphjfime Collegia, In quo prater co qua Philippus Labbeus, ér Gabriel Coffartius S. J. & novijfimc Nicolaus Coutu tn Lucem edidere ; ea omni injuper Juts tn lons optime difpofita exhibentur, fwx Joannes Dominicus MonJi Lucenfis Congregationis Moins Dei evulgavit : Edisto novifiima cb eodem T. Monfi, potifflmum favorem etiam, dr opem pr^lante Emo Cardinali Donunico Pajfloneo Sanfla Sedis ^ipafiohea Bibliotbecario, ahifque EruditiJJimis Viris menus auxtltasrices ferentibus curata, novorum Conciliorum, novorumque deerttotum additionibus locupletato, ad MSS. Codices Vaticanos, Lucenfes, aliofquc rtcenfito, .4r ptrJcSlo ; ^Accedunt enem nota, & di/fertatiunes quamplunma, qua in catcris tdiliinibus defiderantur.* Florentix cxpenlis Antonii Zattà Veneti.

Hoc opus jam abiolutum perfectumque mifit Venctias ad fupradi&um Typographum, una cum Salmonis latina traduéh'one, *De metbodo/ludendi Conciliis*j opus quod notis & additionibus illuftratum Apparatus pretioii locum tenere voluit ut apparet ex ipfius litteris die 20. Aprilis *1169.* confcriptis, quae lunt hujufmodi, prout in calce («).

1760. *Theologia Moralis In quinque libros djlributa, quibus materia omnes praSlica cum ad externum Ecclefiarum, tum intetnum con/cientia forum fpeilantes novt. methodo explicantur eduliore Paulo Lapmann Sariet. JeJu Theologo, m epitomen redaEia, If nunc primum pluribus m laus expolita, colligata, auEla, It frequentibus, luculentijfimifque cnimadvcrfiotiibus illujlratu u R. T. Joanne Dominico Manfi Congregationis Matris Des Lucanfl. -Accedunt fuis lacis accommodata egregia omnes regula In praxi obfervanda ex Theologia Morali R. T. Conflamini Roncagha ejufdem Congregationis. Editio novijfima uberrimo return codice locupletata.* Patavii 1760. Sumptibus Remondinianis.

I7<ft.

<a) Moltllluflit Sig. Sig. Patron Colmo.

Lucca tl di io. *Aprile sj6g.*

Non fui pronto a rifponderc all· fua Letters dello (corio Mario per poter effere a portata di conlolarla con que(la, dandole notizia, che cel termine di un mefe incirca aviô finita la dtfpoGzione di tutte le Aggiunte, che rtmanevano a faiG a'Concilj, col fegnatue a' luoghi loro i neceffarj richiami.

Cert'è per altro che gli AmanuenG ricercano ü lôro tempo per referivere cib, ch' hofcielto dagli ultimi Manofcritti, che mi pervenaero da Vienna, e da altre Citii.

Dico che ci vorrà del tempo, perche non fono cofc, la cui efeeuzione G poffa affidare alii foli AmanuenG. V'ha molta diiGcoltà per intendere It caratteri, onde v'ha bifogno della mia affiflenza, principalmente per quelli che mi pervennero dalla Germania. Non mi pof-fo impiegare di propoGto le non qualche giorno fra la fettimana, e qualche poco la fera, attefe k incombenze, alie quali devo foggiacere nel gelofo mio Stato.

Se viveilî corne prima, nel mio ritiro di femplice Chierico, l'avrei Sig. Antonio Carif. Gmo, follevata afiai prima della fpefa menlua-k, di cui è aggravata pet li detti AmanuenG, del che pare appunto mi dia tretta per liberarG: febben per altro, conGderandola compiacente nelle fpefe ch' impiega per queff' Opera, mi fa penfare, che la cagione delle fue premure provenga dal nfleffo alla mia età cadente, per la quale dovendo io cedere ai comun Fato, reflat doveffe delufa dell' inticro termine.

Su queftn punto gli db ragione di dubitare. Mi feneo in fatti aneor io d'effer vecchio, né qui ho bifogno d'alcuna prova: ficchè non mi lufingo veder terminata l' intier.·» flampa. Solleciti elle per tanto le (lampe (ne, mentre già none in mano Originali abballanza, menu' io pin preflo di quello le prometro, avrb condotto a Gne il lavoro: c per darle un faggiu della mia parola, ecco che le taccio fpedire un fagotto con altri tre Tomi belli aggiuflati. Me ne retlano percio in mano foli ire per tl termine totale (*).

La Traduzion del Salmon intorno al Mctodo di lludiar i Coital) è già compita, nè mi reftano farle che poche Annotaziom per riporle a pie di pagina, e 1'avra fra due fettimane. Abbenchè quello dovrebbe andare nell'Apparato deH'Opera, come in altre mie le ho detto, con tutto cib le do la libertà di premettedo a qualunque Tomo, che le piaceffe, mentre farà cofa grata alii fuot Affoctati, per effere un' Opera deGdetata, e neceilatia ; anzi la conGglterei flamparne qualche cetttinajo a parte, aificurandola d'uno ipaccto felice.

Giunto al termine di quel poco mi refla a fare, darb mano, piacendo al Signore di darmi vita, alia Traduzione in latino del Dizionario de'Concilj ; ma anche a quello avrb motto da aggiugnere, ed accrefcerlo d'alcune mie cofe. Queflo del pari lo potrà (lampare in feguela del Salmon, da frammetterii verfo la metà dell' Opera, mentre daranno una grande lluflrazione, c rifehiaramento. PenG in tanto a profeguire a gran paffi la flampa dc'Concilj, co'qualiavrb compiuta ogni letteraria mia fatiea.

Parlai con il Librajo dell' Encyclopedia, che mi rifpofe, ch'effo le l'eriverà ! occorrente.

Le ho fatto un nuovo Affociato alia Srbcia EccleGaflica di Monûgnor Godeau, e potrà fpedirmi It Tomi ufeiti in Carta fina, unitamente aeli altri libri ebe mi dee mandate I Faccio nne, e mi creda ec.

(*) *Dot mefi dapo mandb gh altn trt rtmamisti, t cost fuppit con gloria a tuiti gl' impegni fuoi.*

•7<I. *Stepbani Ballurdi Tutelenfis Mifccllatoea nvoa ordine digefta , It non pasecls ineditis Mensmsentis, opportunifaue animadverfionibus auHa, opera ac ftudia Joannis Dominici M»ηβ ΐMηβι.* Lucx *ij6t.* Apud Vincentium Jun&inum, fumptibus Joannis Rkxomini. Tom. 4. in folio.

IJSI. Hfioria Ecckfiafiica bariis collogttiis dige/ia, ubi pro Tbeoiogia Canaidatu rts ρΛα-pua »M /i/MR «d *bifleriem,*fcd etiam ad dogmata, Criticam,* C^rcMe/^ùw, ὰ £f*/r-*fi* dtfciplinam pertinente1 per brevet interrogationes It rcfponfiones perfiripguntur , & W» praeiaro ordine collocantur : Opus novem tomis comgrcbcHfum aufiorc Fr. (gnatio Hyacintho de Grawfan facra facultatis Tarifi&ifis Doilore, It Collegil Cafana-ttnfit Theologo Ord. FF. Fradicatorum. Editio novijfima luculentifftmis additionibus ,* Ptrprnw/fW *adnotasionibus iltufirata, It continuatione uffue ad .Annuito MDCCLX. lo-cupletata a P. Joannc Dominico Manfi Congregationii Manli Dei Lucenfi .* Venetiis ex Typographie Remondiniana.

Opufcula nonnulla bic adne&imus, qux alia etrufeo fermone feripta funt, alia latinis literis.

1751- *Diario Sacro Antico, e Moderno delle Chiefe di Lucca compoflo gia da un /tcfigiofb delta Congregatione delta Madre di Dio, riveduto ed accrefciuto dat P. Gio: Domenico Manfi delta medefima Congregatione.* In hoc libello fuis civibus perutili non vulgare pretium habent qux ibi afferuntur ex antiquioribus monumentis tttm ArcbiepHicopalis , tum Canonicorum S. Martini Archivi deprompta , qux peculiares liturgies Eccletix Lucentis exprimunt, & obfcuriffima Epilcoporum Chronologiam illuftrant.

Au^or hujufce Opufcoli fuit primo P. Gabriel Grammatica ex eadem Congregatione, qui farpius Lucentibus prxlis novis fernper additionibus audum fubmiferat. In editione *7J4· necnon 1736- a Mantio hzc confe&a legitur diflertatio. *Di{feriattone\o dtfifa det primato stella Crfiianiti di Tafcana della Cbiefa di Lucca.*

1755. *Succimo ragguaglio della Vita di Catterina Bi^getti contadina dello Stata di Lucta Tertiaria Francejcana fentta dal P. Gian-Domemco Manfi delta Congregatione delta Madre di Dio fuo Confefforc.* In Lucca 1755. per Giuieppc Salani.

Pr *infigni Codice Caroli Magni alate (cripto Ir in Bibliotheca Maioris Ecclefia Luccnfit J/rvato commenteralt.* Extat in Opufculis P. Calogerà Tom. 45. pag. 73. ad 1JJ.

In nova editione Commentariorum in Sacram Scripturam P. Auguflini Calmet additiones qualdam ab Audiore è Nancis tranimiflas Gallice feriptas nec adhuc vulgatas, Mantius latinas reddidit, & inferendas fuis locis Typographe tradidit. Prodiit hzc editio Anno 1791. Typis Nicolai Coleti Venetiis.

Ne quid tilentio prematur, hic iubdimus etiam animadverliones nonnullas aπpoiitas Di&ionatio Enciclopedico Lucae recufo, ad ea loca in quibus dogma Catholicum declarandum , aut ab erroris fufpicione vindicandum effe videri poterat, quas perlequi detiit, cum non fatis omnibus probari fuam operam intellexerit.

Dedit pariter Apologiam pro fua de Epochis Conciliorum Sardicenfis & Syrmienfium ad Cl. Virum Ephemeridum eruditorum , qux Romx vulgantur, Audiorem Anonymum Joannis Dominici Manfi pro diifertatione fua de £pochis Conciliorum Sardicentis, & Syrmientium Apologia Lucx edita 1747.

Joannit Dominici Manfi Clericorum Regularium Matrit Dei Lucenfis pro (ua de Anno habiti Sardiccnfii Concilii fententia ad V. C. T. Tbomam Mariam Mamacbium Cafa~naflenfit Bibliotheca Pra/eFlum Affertio altera . LuCX Typis Jofepbi Salani , & Vincentii Junclini.

Epitome Doflrina Moralis ér Canonica ex Concitationibus aliifgne Operibus f. r. Benedi-Hi XIV. excerpta a 7. Joanne Dominico Manfl. Epitome hujttfmodi addita eft Tbeologix Ligorii excufx typis Remondinftnis anno 1763-

A P. Friderico Lucenti , Redore Generali Congregationis Matris Del in fuo libro de Scriptoribus Congregationis ejufdem , de Joannis Dominici Manfi Operibus ineditis §. *2.* indicatur opus *de Ortu , ér progreffu Fidei Chrijtiana ,* quod nos omnino latuit. De hoc opere affertur Vinciolus in fua Epiftola ita foribens. *Omittam alia, fua a te expeflantur non minus elaborata, ut opus pre. cipue omni laude dtgniffimum de ortu ér pr^refiu Fidei Cbrjfliatut.*

Ad manus inter alia ab ipfo exarata, diflertatio venit, ita inferipta *de Catbolitorum, It Hcrcticoeum Martyribus, ac Martyrio.* Iu ea diflcr'ationc notas quibus

veri

veri Chrifti Martyres diftiqguuntur eleganter & nitide aflert , & luculenter hzreticorum, quos ipü jaâant Martyres, ex hiftona adducit, & quantum a vera Martyrii Laude abfint demonfirat.

Iα eodem libro Epiftotn etiam notatur v^dassdNiN A. 7. *Danieli Contine Ordmit ^Tredicetonttn dete.* Edita Lucz Typis Jpfcplii Salam <3c Vinccntii Juadinii in qua fibi obje&as cenfuras ad fuum *de Cefibut rtjtrvetu* &c. tra&atum diluit, ac defendit. Ibidem etiam a diligentiifimo sudore notatur quod idem P. Daniel Concina in opere edito Venetiis, non Liiez anno 17 j cui titulus, *Efplicezione di quettro pered*>ji* &c. paradodo V. pag. 47. n. aj. iermonem habens dr *freti»tu de Cefibut* &c. j. 1. n. 1. hzc habet. *H libro dei P. Menfi fu dinunzieto elle Segr» Congrcgtzione delf Indice . E' flete Mentevole delle profcrizione : E quendo non lo jlempi fpurgeto de moltt propofizioni folfe* e fcendelofe J intende (come I notorio In Route) iffb fetto condenneto.* Has iniquiflïmas maculas ^ta Manfius diluit, ut tantum abfuit ut a fapientiffimis illis Patribus profcnptus fuerit, quin potius cum laude fuerit permitius. Extat Epiftola reddita Manfio ab eodem Secretario S. Congregationis Indicis , uti appellatur P. Ricchinio fub die 1. Augufti 1750. Qur hic fubditur. *Ere dovuto elle fiqgolerijtme fttnte cbe be di V. T. Et. R. e delle Corfgregezione Il poffo de me. Jette el Sig. Cerdinele Temburini, per felvere de agni ptricolo il di lci libro , onde elle non dtvt /epermene gredo eleuno : devo ben lo rtngraZlerle , ficcome feccio divote· Mente de'co/rtefijfimi fentimenti ton I queli meco fi ejprime...* Eadem fermé referipfit fub eadem die 1. Augufii 1750. Cardinalis Befoszius. *Deve V. T. ettribuire el fue merito, ed el concetto cbe qui fi be delle fue Virtu, e non e' miei uffili queli per eltro bo intreprefo molio volentieri, /' efito felice delle fue couje Intono el libro dc Cefibus Rtfervetit* &c. Cardinalis denique Gentili, ne alia tefllmonia afferam, hxc & ipfe in Epiftola ad Manfium reddita die 29. Julii 1750. icribit. *Entrendo e mifure delle perticolere /lime cbe nudrifeo per le ptrjone di V.* T. *e porte di ognt fue lettererit foddirfezione e convenienze bo proveto moite pieceret cbe non fie per ferfi più le motivete releztono dei fno libro per cui , 0 per ~"^Il benemtrito putore goderb del peri di patere fempro can frutto impiegore ogni mie piet ejficece e dovuu effiflenze.*

FINIS.

O R ATI Ô

HABITA IN SEMINARIO LUCENSI X. CAL. JUNII MDCCLXIV.

CUM PRIMUM AD ILLIUS URBIS

A RCHIEPISCO PALE M SEDEM ASCENDIT

JOANNES DOMINICUS MANSI

CONGREGATIONIS MATRIS DEI TOTO ORBE CLARISSIMUS.

SI imago animi vultus eft, PRÆSUL AMPLISSIME, A indice» oculi cupiditatum, ftudiorumque intimorum; e* intentione frontis , A conjedu luminum in me plurimorum , mirari admodum plerofque fufpicor , quod nos Adolescente» . qui propter ctatem neque ad inveftigandutn fatis acuti, neque ad ornandum uberes, neque multa ad iotelUgendum fumus praediti fagacitate, & celeritate ingeniorum, humeri» noftrts tantum eneris in laudatione tua pofitum conamur fafeiper», quantum nec robuftus quisque multam dicendi experientiam, ufumque habens rerum maximarum, poffit cum dignitate faftinere. Quin geflu ipfo, & veluti digito innuere nobis «elle videntur in tabula illa benè pida, &. hic ad memoriam pofleritatis collocata vim, & copiam tantam L'brorum, quos Tu Ipfe fcripGfli, fuo ordine una cum tui imagine diftributam ; ut illinc fpecies quaedam afoedu penè terribilis objiciatur, que ingenti fplendore divins fapientie, & doâria* tu* undique circumfufa Adolefcentiam nofttam percellat, St à fufeepto canfilio, veluti quodam- impetu, pulfaque deterreat. Quomodo vero, inquiunt, vos. Pueri, afferre in medium aliquid licet induftria veflra circumlitum, quod iim Ipfe de fe non dixerit, quod non fua ipia monumenta tefteatur, quod communis fama, & vel ferme hominum exterorum non longé, latèque diffeminant? Arrogantis elt igitur dicere hoc temporer*dè de fe , fuisque viribus (entieatis filere.· concedat uiuj, A confuetudo, C qu* hadenus fuit, dum, non poteft fine periculo reprehenfionis teneri. Ergone qu* res invitamento adhuc & excitamento luit, proh fabito impedimento fit, A oflbns»? Ergo quia immenfum quiddam, A infinitum fentiunt homines in laude tus, adeo ut non modo tenuitas noftra, fed ne ulla quidem ubertas ingenii, nullum etfi incredibile genus orationis accedere illuc , imo nec elpicere, A afpirare poffit : iccircd vel iu primo aditu , veftibuloque labatur oratio, multitudinis perculfa clamor* moneatis eam oon pofle tantos curfus conficere? at non idem frontis tu* indicium, non bec clamitant ifti oculi; alia profeAo vox oris, A vultus tui. Erumpit, erumpit inquam illinc ea, qu* antea in nos temper fuit humanitas, A fuavitas illa mirabilis, cui, quod nunquam 1ère apud alios, ex dignitatis acceffsone accretio dulrôdinix fada efl. Hcc nos finit bono indulgere animo, A conceptam intime prcdïcationis tu* voluntatem emittere tandem , vel cum periculo fatietatis. Inftar Parentis optimi, qui lubens circa fe patitor digladiari cum flrepitu puerulos filios, ut ex umbratili illa pugna eujusque indoles extet, A quis audacior, quis Iradior, quis valentior viribus, quis ingenio folertior apparear. Quid? O plufquam paterni amoris argumentum ! Non modo laudes finis haurire tuas, fed A earum aperis foetes uberrimos, non quidem tui cauta taaquam inanis glori* cupidus , quam nunquam amafti, fed commuai omnium maxime Ecclefiailicorum, quos ad eandem contentionem laboris, eaademque rationem (ludiorum domeftid exempli vis, A efficienti* poteft allicere. Et quanto id validius modo, cum ipf>us EccleFiaftjci Ordiois Principem, A Ducem Eundem, quam tot Sciiplorem Librorum, tante parentem eruditionis, tot tsotorumque sudorem monumentorum habemus ? Su igitur magnus campas, fit infinitus, immenfu»; at efi apertus ad laudem; at fi minus gloriofa, Jufl* tacnen, A debita excurfio, quin A propter exempli utilitatem felutaris : vix enim fieri poteft, ut tot praadare fadorum amplitudinem, dignitatemque imitatio aliqua non confequatur.

Obvium quidem ad intuendum, A ad contemplandum perfpicuum fuit Ornameutum illud K non modo dignitatis, fed A virtutis Infigne, quod preter cetera Summus Hebraic* Gentis Sacerdos gerebat in pedore veluti monile quoddam à collo pendent, A è monili veluti bulla gemmis diflinda cUriffimis, in medio pidas opere Phrvgio dnas voces habens,, qu* Latine DOCTRINAM fanant, A SANCTITATEM. Ex quo amnibus bene veritatem intuentibas facile erat cogitatione cotnpledi, debere Pontificem, fecretis penitus vitiis, omnium laudum, maximè vero (cienti*, A virtutis lumine accendi. H»c fpecies objeda extrinfecus ad interiorem mentis habitum pertinebat, non modo illorum veterum, fed A noflrorum Antillitum multo mag'u, quo fanAior efl muneris fundio, A public* religionis, falutisque animorum propior cura y adeo ut quanto quis eo otnamenti genere reliquis prcflat modo, tarto melius magnitudinem Imperii, A Nominis dignitatem fiifiineat ; beatiffimiqUe fint illi, qui Pontificem habent iifdem partibus expletum undique, A cumulatam .

An quxrX hic *Urit Lata* num fit ejufmodi novas antifles fuus? Proh funeri1 id qunrai *Urit Lata,* qua non peregrinum Illum fartita efl , fed Civem ultro in hanc fortem afeivit, non aliuudd accerfitum, fed hic ex Patricia Gente fufeeptum, hic ingenue altum, atque inflitutum, A *è* ludo ipfo, A pueritie diCriplina in Religiofam Domum fummis, A eruditiffimis viris effluentem profeâum : tanto ingenio, tanta memoria, tanto difeendi ardore, tentaque juvandi ceteros cupiditate in (ludiis penitioribus, ut vel extrema adolefcentia docendi fuere Dogmata manus honorificentiflimètueretur? *Urit Lata,* qu* Illum juvenem adhuc mirat* eft in publicum edentem Sacrarum Literarum feriem univerfam cum interpretatione rerum omnium Latine redditam,, que antea Gallice legebatur; itemque duos earum Libros, qu* in qunilfanem venire poffunt cum magno ad Indicem fupplimeato, fimiliter in Latmum converfas? Subinde piares Theologi* morum tum aliorum vel emendatos, vel audos, turn fuum de peccatis, qu* fibi Epifcopus apud nos vo luit integra referveri' Paulo pofttotum*Ettlrfafita* Hi/eri* per fecula bene multa diffufum Opus, notationibus temporum, A oromifeuiaanimadveriionibus diffeminatum ? Hinc *C^hattll,* A *MatHUii* res gefias cum additamento ex fontibus reconditis haufto : hinc *Pli StcmJl* P. M. Orationes, qu*.nondum lucem afpexerant I hinc *Balatll* monumenta in ordinem digeila : hinc *FaEritti* Bibliothecam quampluritnis fcriptorum nominibus auftam hinc additiones *^4aaat·* tides , *Gmtftxii,* Tbem«/e«· , *Daajatio , Natall ^ltxanan* graviffimas : hinc coiledas, A in fex volumina diflrlbutas landiones multas ubique terra, rum per Ecdefiam in Conciliis omnis generis latas : hinc denique eafdem in novas editiones tradudas, A fuo loco perbelle, A apte Wifpofitas ? *Urit Litta,* que, (i mores fpeder , vidit Eum apud fe integerrimi Temper, A religiofiflimi viri opinione florentem adeoque fibi à plerisque vel è fummis Poteflstibua deledum moderatorem animi, datum CenfiMcmLibro-

brorum , InfpeAiforem rçnrm Monafiicvum, A Ecclefiafticarum .propolītum fibi à fuis tanquam exemplar veteris difciplīns , ab omnibus fapientia, *A* virtutis? Et qnrrat Zuvm num ᴓmoribus, Jr do* Arina perfeftus fit Antilles fuus, A quid beatitudinis poftit fibi ab Eo *jure* optimo pcfflicrri ?

Iliuftriora'hatc foie ipfo tint.- cum MANSI nomino, mihi videor dicere omnia, & fumma . Quaerendum igitur potius, quid pr*cipua quxquo geflarum rerum poliulaverit ab Eo laboris, eruditionis, & omnis generis Literatur». Quo in loco fortunam mihi ipfe gratulor meam, qui tuis pene verbis loqui poffum, PRÆSUL SAPIENTISSIME, A in medium explicaro ea, que Tute de (criptis tuis in limine quornmcumqee Operum attulilli I Et quod ad Interpretationem illam Sacrarum Literarum Latine redditam: Senflfti *Ipfe* quidem nullum adhuc ea de re proditum Commentarium, qui fbret numerisom nibus abfolutus ; tenebas plure* doftiflimos virot uni aut alteri earum parti operam navade cum laude: pnrclare traAafIh ea, qur ad Geographiam fpeftant, Eo^rrrruMi, *Clrrima» , Hrlendua» , tarbartnn»* : hunc itidem de animantibus facri·: De veftimento veterum Sacerdotum largiter *Braaaiaat ;* uberrime Ma/uxs In Jofue ; In Pfalmos Mass: in Ecechielem *Vb'llialpandn» :* unum, qui omnia (cite complevere tur, cui nec prophana erudito, nec linguarum penitior (cientia, nec cenforium judicium deeffèt , qui fervite modum, A rufiis finibus contineri, & tem peranter uti nollet ingenio, defiderari. Verum vix in manus inciderunt *Calateti* V.C.commentaria, ac uni huic datum vidifti, quod nondum alteri. Videte veto, ac verfionem »n Latinum fufeipere unacutn etntndatiooe , expolitione , exornatione conjunftsm , idem fuit: *1after ille* wea/ *in fudlaa» Setrrmul Liferarna»* «aaar , Ipfe inquit , *dlattna confurtudtnr f» Sut valijlar , Crinitae» jaa» (β^βîiηη juvandi >rifrtt ia eo tenera erudiiltnit, in bene tue [abiit diaricatio ara» abjecit.*

At quanta dimicatio hec fubeunda, Dii boni.' Quz Immenfitas latitudinum, longitudinum, altitu dlnum. Quod mare fcomilofum, profundum , in quo velati adverto agmine fafto iuftantur venti, A unde quafi altu quodam effervent, A huc actedum modo, modo illuc recedunt I Quid cum Tibi A incerto eurfu, A maxima hyerne uavigandum? Omnia viucet amor communis boni. Et vicit quidem, Auditores, magnific«otiffime vicit Jamdlu extat Opus integrum , expolitum undique, limatemque, certa doArina refertum, omni undique affluens eruditione : non ita fufe extentam, ut legentes deterreat, nec contradam adeo, ut eorum mentes cumulate non expleat. Ceffet igitur MANSI, A przclare fecum anum vident, *luo* bono fruatur, tandem in molli otio quiefeat. Ut quiefeat, utotiofa vivat MANSI? Dixerat Ille olim: *Ulinaa» quod d» Sutrli Literie per not laeboatua» Jaa» . laedent frici exitu perftauu» , deceu» vriuaiinibui editit, idea» Cr in Ecdefiajllta Hiftria eraditur aliquit eUrejfur efictret, ut ex pavif furit .jaiutadvcrjfonibuf Narifil, Pagi/, TjMemaatil, Depinil, Nourrit, af doßjftu»amu» vriareu» ,* f» i/*crifta ornata SS. Patrua» ediderant, infauratatu Ecilcβiβiteratu ^dnnaliua» ferit"» babertului,* Quod cum diceret, jam complexam animo tenebat Ipfe ejufmodi renovationem. Jam notaverat locos omnes , qui fcrentexornandi, qui emendandi, qui fuppjendi ,qni ex inordinata in ordinem ducendi; Jam viderat Monumenta omnia, qua poil V'. *Barouti* primi Annalium Parentis clartfiimi mortem prodierant, vel qu« iplius *Pagri* acerrimam aciem effugerant, ut pote in locis adhuc fepulta tenebricufiffirais. Detexerat Concilia multa, que vel alter omiierat , v«| alter non fuo loco noCuerat. Percurrerat duo *Peterjtii*volumina , tria *nalutli,* quinque *Mabitlonli,* feptein *ljrnlali,* oovem *Marteau',* A *Durandi,* viginti lentem *Muraturi/.* triginta A ofto a Ballaudo , ejuSque Socis, qua SaeAocum Afla contineat, elaborata: inlhper *jiuecdata* omnia qux vocant, *Setardi Cotelerti,Leibnitti,Dacberli ,Tolïü, Grabil, Pnlorun»,* A aliorum novem, quos Ipfe nomfnatim recenfet. Hac, inquam, omnia intentislullra*eratoculi* tini'ula voluti cribro fubcreverat, excripferat, qur fibi acerent, codices magnos earum rarum impleverat. O fi vidiffes ingentem illam feriptorum flruem, illam ornamentorum vim uno in lococongeffam : quxnam magnifico opere excitanda moles , dixiiTes, quinta munition· fepienda , quanto intercludenda vallu, in quantum fiftigiutn attollenda*f* ArchiteAum qucr>« , qui faciendo open marum admoveat *I* Ecquis tantus Artifex, qui te tneliur, te citiu* poffit ejufmodifubffruAionem ad CoelumufquoMrtinfentem fabricari? Nullus profedo fuiflet, Auditores, nullus tantus machinator, A opifex, qui cum pari artificii, celeritatis, A puichntudinu laude coni* ceret.

Refte Typographus fub Prrfatione, tanquam ia polle Templi, inicriptum voluit.' *Si* geo -deaefr/ *bi /a* vosuiuiaa *bene triginta 'difrertiti*aeeda *tarifant fplendora , / qaa fulgent endettant , /* gea rmua aetasraw *innuar IUufrentur, Id latum accepinae referendtea» // IOANNI DOMINICO M^CNSI: KeftiaBat cene friftt ille rl boe* auuMruas «edar, aijf p«far*lum fudii fubjedjet tyt additeatratii frit. Muriate vero continuati» reran» per Uninaldua» faDafyaalaiftt peuttui borrida fit* drmerfa , ηiβ in tergenda , exp·· licadt^ne defndâget bit Vir nanejunn labare,* «et /adit *[arietate defejfue.*

Verilliine diftum *: Nunqaau» tabart, aut fndii fatielate dtfrfut.* Nam, obltupefcat Pofteritas , fi pre* fena hrc xtas nondum fatis grata miratur, viden'ut poil tot curAis novum pedibus iter ingreditur, lon* gum, falebrofutn, deterrimum, non una lata via, A perpetua , fed multis, itemquetranfvertis abruptum , fulverulentum hie, A arfluofum, illic precept, de ubneum? Plane loquar. Rea, qua ad cognitionem Conciliorum pertinet , ab initio ad hrc ufque tern* pota in Ecciefia univerfe una cum faeculis, &. «tatibus hominum, eo addufta videbatur jam, ut nihil illi detrahi, nihil vix addi poffet. Quod enimfrex-)o decimo fexto *Merhnxc* fuerat duplici Libro complexui, idem onera *Crabbe* ad volumina crevit poflrnodum tria, tubinde ad quatuor (ludio *Serli,* ad navem cunfequenti farculo labor· *Biait*, hrevi ad decem , & feptem fudoribus *Labbn', Alofartil,* noftro tandem contentione *Coleti* ad vigimi & unum. Proh fidem veftrain/ nonne magnum tulffet homini robuho. A otiofo hrc omnia prrter illa jim diâa lege* re curfim . & leviter tangere? At qu.r.tum igituri primo capite ad extremum infiliere iinguli», cunfta incife, membratimque fciutari, ad rationem temporum, ad naturam, fitumqae locorum, ad prreepta difciplinr perpendere, harc argumentis probare, ill· •uftoriiate convellere, hrc traftu leni, duro illa ex* polite, totas quandoque paginascommovere , adjicere vero tanta, ut fex lngentia volumina feparatim confeâa ex rebus additis extent.· A tamen adhuc multa fupertint, ut nunc teinp. tii cum nova editio excuditur, prarter illa fex volumina in hanc traducenda , tam lauta fupellex adiit Typographe, ut quando totum Conciliorum Opus reculum luerit, cum Annalium Libris do numero poffit contendere : adeoque (i cum decem illi» primis Sacrarum Literarum, & triginta confequentibus Aunalium , triginta nirfus volumina ConciGorum conjungas, Ceptu agi ista *Tornat*, quos dicunt *la follo* habebis ampli (Timos , quarum ftaguli dabunt tibi hunc Virum paflim interpretantem obicura, exornantem incondita, diftingentrin ambigua, multiplices fententias afferentem , nihil dubium in *Cbronoiagle* . in *Geographia* , in *Hiforia* relinquentem, nova ex *It it* perenniter propter infinitam rerum omnium cognitionem prementem: Solis inilar, qui dux, nrincM· moderator luminum reliquorum totum orbem fuia radiis accendit, nec quuquam patitur tenebricMum latere. O rem portenti fimilem in omnium foculorum memoriam propagandam !

Poteflis hic vos cum animis veftrir, Auditores, cogitare quanti fudoris hrc fuerint, A quanti fumptus, fufeipiend* etenim Illi fuerunt peregrinatione› in longe dlffitas oras, delitescendum in tenebris Bi bliotheevum , tabefeendum inter codices mendis corruptos , *A* membranulas lituris interlitas, duriffinurt excribendi labor exantlandus. Erravi, Auditorvs, errari. Nihil Illi dulcius, nihil jucundius , quam in ejufmodi tenebris occultari, pulvere infici, excribendo defatigari. Non ita deleftantur alii conviviis, celebritate ludorum , corporis voluptatibus , ut Ipfe labore improbo, quo fallere quandoque boras, quin dies folulos eonfuevit. Fuit in locis, in quibus nobilitas urbium smplllïimarum , edium re» Siarum magnificentia, maieftss Imperatorum grassem Illi admirationem movere potuiffent. Relinquebat

bat hec aliis, fibi aditxaa in Bibliothecas Regum illorum unie· poΛolebat: ibi delicia, & emeres fui, ibi fuavitatea, & gaudia, ibi opes, At diviti* , qua ia aliorum commodam parabantur. At quid longinqua loca commemoro? Propinqua nobis, *Λ quafijfl»* nitima eft illa ad *D. Merl·».* Bibliotheca, augulla quidem, ft fanda, locuples, ft referta Menumentit pretfofiffimi*, ft fpeciatim codicibus bene quadringentis maeufcripcis, quorum Ipfi per Colwncn *llle/trifiator* exemplum famere licuit, feque noris divitiis exaggerare adeo, ut, quod olim deOrigraeferebatur, ipfe BrdtferbrM esa»·fex/ fieret. Et revera quoties hac Domus, quoties faburbiumnoftrum port ambulationes illas *teüirei,* quibus ipfi honoris noftri gratia libuit fape interefle (dulcis adhuc, at amata in pofterum recordatio ; nam quod datum antea , ultra non dabitur) quoties, inquam , hac Domus, fuburbiutn noArum vidit Eum fedentem in medio, corona maxima exterorum , domefticorumque virorum, fubito, *flt ex* abrupto fais multa itemque diverfa inter (e quatentibus facere, ft memoriter eifdem verbis, qua legerat, recitare tnm XxttM.uavffracs, tum Prophana , tum *Sacra , Oratori»* , Portree, PWr-*n*u» , Hl/trlit ;* ex Scriptoribus omnibus reprehendere nunc, laudare illum, albmare pro dignitate Libros qeosque , de Theologia vero morum tam late undique ad multas heras diflerere, nt fatu itat hac *te* totam in lina Ejus collocafle videretur *t*

O ürÀr *L»c»,* d Libertatis Sedes inclyta, à beata quem tibi Antiftitem *efte* voluiltif Suid ti prater hanc immenfam dodrin* copiam , uno pefln , uti initio, ft quali prêterions judices fanllitatam ; quid , inquam, tamitluflie, egregium, praeclarum in omhi virtutum genere, cujus ab Eo petere exempla non poliis? Temperanti* ne, ft mirabilis in fumma potedata rerum omnium modi ? At non vides cum dignitate accofltonem fadsrn efle humanitatis , cum fortuna moderationis , cum amplitudine medeflie, Chriftianat humilitatis, ft lenitudinis ? Amoris M in falutem tum auimorum, tum corporum, in publicam incolumitatem ,& religionem ? At non videt zfluantem Ipfi fub pedore flammam illam, que non patitur dies, nodesque nifi deextirpandis viriis, ft de excitanda virtute, & fublevannis calamitatibus cogitare ? Voluntatis in (ludia literarum, & ea maxime, qu* EcctefiaAIeumOrdinem poliant, exornent, perficiant? At non vides hac una de caufa libi oblatam Poteflatem .ceteroqein inviiam, ft (emel, ft fepius firmiffime repudiatam . gratulari ; quod Clericos maxime Adolescentes liceat in hanc muneris partem explendam impenfius commovere, ft vehementius impellere ? Non fentis iccirco patienter ferre, ut de fuis laudibus predicetur, ideoque adduduni, ut labores fuos Ipfe per fe carminibus exornaret ' caneret quam fummis viris carus , quam eruditis acceptus, in quos c*tus (iteratos aferiptus, à quot Civitatibus ejulmodi focietate donatus : ft me, diceret, K<mm, me yroetr>, *Perafla, Plf»»-re», Cofentl», Fellinl»"*,* «Xarinroaa, *Cerlhæa, Forne* Concitl,* re/asvrr<fimiliterhonellarunt, nedum *Patrle,* ubl alterius cetus fociutn, alterius ducem fapientum agmina voluerunt? Quid fibi hac narratione propofitum, nifi ut quemadmodum (criptis, ita ft exemplo ipfo, ft fpecie honoris fui ad pugnam provocet, eunda movear, moliatur eunda, ut tandem ingenia non amplius molli otio tabefeant, nec levi, ft nugatorio Audio implicentur verius, quam explicentur ; fed rite ordine, & ratione formentur ad illuftre aliquid inafpeduni, ft communem lucem cum fuo, tum aliorum commodo, ft Ecclefialltci Nominis dignitate proferendum ?

Et ob id ipfum putandum prrfertim Te, PRÆSUL AMPLISSIME, ad haec ufquetempora *ferratum* divinitus, toties è faucibus mortis ereptum , ifla forti, ft operofa lenedute sudum, fuis tandem manibus à Deo ipfo in tam fublimi Cede locatum , ut ex altitudine ifla non infculptain pedori extrinfecus, fed incriufecus infitam , ft foras ex feriatis, didis, ft faftis tuis erumpentem veram doftrtnc, ft fanditatis fpeciem largiter/emicantem intuentes Clerici habeant, quem pene (equantur, quem imirentu^ quem exprimant. Quod fi commune id arteris? praecipuum tamen nobis, quorum oculi tanto propius exemplum hoc perfediffimum tangunt ; tantoque preflius h*cimitationisneceflkasurget, quanto ardiorem hic Vivendi rationem profitemur. Quift hcc eadem imitatio majorem continebit laudationem , quam quz verbis exprimi poffit ; probare enim tunc fade videbimur, quod modo oratione perfe» quimur.

FINIS.

Dicebat Jofeph Landus Civis Lncaafia,
Alumnus Seminarii, Philippi Landi
antea in eodem Seminario Rhetori*,
nunc Redoris Nepos.

ORA-

ORAZIONE FUNEBRE

IN COMMENDAZIONE

DELL' ILLUSTXISS. E AEVEAEND ISS. MOHS/GMOAE

GIANDOMENICO MANSI

DELLA CONGR- DELLA MADRE DI DIO PATR1ZIO, ED ARCJV DI LUCCA

Recitata il di XXX. Settembre MOCCLXIX. nd Giorno della fua folenne Depofizione

DALL'AB. CRISTOFANO MATTEO MARTELLI LEONARDI

*Mttflrt di Eioyιηζ*A *ael Semintrit Arttwfttvilt.*

AHi villa » plena d' orrore , - d' affanno .· E quelle è 1'auguflo Tempio, terrena Gerufalemtne, the, qutfi rea}« Spofa , in altritem» pi io vidi liera, e con faflo abbigbarfi a pompa d* otlro, d* argento, e d* oro riccamente veflita far di fe vaga moflra al Divino fuo Spofo *f* Queflo è quel Tempio, a cui, pochi d) andarono, io vidiin lungo maeftevobtreno Γ almoSENATO, e i'aflbllato popol Lucchefe tripudiando concertera, mentre all' intoeoo in maniera giutiva, e trionfale e le fonore trombe, e i timpani militari, e i facri bronai fuonavano,- e lo interne pareti d* armonioG concenti, di feflevoli cantiletie, inni giulivi ecbeggiavano Co· avemente , e per mano de' Sacerdoti pompofamente adorni, fovra gli Altari di faflo, e di dovizia veftiti, e fregiati ſT incruenta immolavafiEucariftica Divina Vittima? Oh! come nel volger di pochi giorni (che in breve cangiano le umane cofe) e tanti oggetti ridenti, e tante cagioni di giubilo inunlacri* mevol fpettacolo, in una forgente di dolore, e di pianto ionofi in flrana guifa nvolte! Spar)dalla bella figlia di Sion tutto it fuo mâraviogliofodecoro : it vivace color falubre le renne menoful volto; equa, fi vedova fconfolata in nero lugubre emmanto, di diletto in vece, prefenta agli occhi miei trifleaza, e paura. Il lungo, rotto, lentiSmo fuono de* facri metalli mi rimbomba fulcuere, e mi sbigottifcp. Le patetiche melodle, i canti manchevoli, i Sacerdoti gementi, >! volto fquallido de*primati, dclfoltopopolo, che mi circondano, il funeflo barfume di quelle Gaccole, oggetti fon tutti , che ovunque rivolgarni il guardo , mi fcuotooo di raccapriccio, e di orrore. Ma che forfe del «i grave, e pubblico lutto è iogfufla, *e* fconvenevole lacagione? Ah che fe il guardo umiliato innalzo alia cima di quella funefia mole, e veggio là sù giacerft lafreddafalmadel Nobile , Saggio , Virtuofiflimo GIO: DOMENICO MANSI, raclito vofiro Concittadino.e amantiflimo Pallor vofiro non meoo, che mio, ahi ch'io rirnango coavinto, che become al cader del pallore, tutto fi feompiglia, e diferta il gregge, edognivalle, ogni luogo al lamentevol balato delie fmarnte Pecoretle piange, e nfponde; cod ben fl debbe a tanta perdita Γ nniverfale coflernazione, e defolamento. £ perché la fola eloquenza nel pubblico lutto mancava, non ad eccitare (che nella morte del pubblico Amore inutil (force faria) ma a prender parte nel pianto altrui, a me fi è dato il *It·* *- iocarico di farmi interpetre del fuo dolore. E come che io mi veggia, che al merito per fe medefimo, ed alia virtà iovragrande di no tanto Principe, noopiàopportunamente l* eloquenza debbe detinearfi, e colorarfi de* tracti più lugubri, animarfi de'piùcompaffionevoli modi, ed arietta ; quanto adoperarmi io non deggio di lei debole interpetre, io, cm dal favore di quelle ottenni, comunque Γ eferciti, diefercitarla? aperta da lungi a mo la via, ad eflergli grato in quefto, non mai da me penfato, acerbo cimente. E perebè il core e le middle, penetrate dall' acerba ambafeia, comune a tutti, in me hanno di soprappiù il colmo di quel dolore, ehe è mifero fi Slio della mia gratitudine, tuttochè lion mi luünghi i vincer colla collanza la forza del duel, che mi affanna, pure facciam coraggio, nè fi defraudi Γ afpettativa vofira, ed il marito fuo, tn riandande, io colla voce, voi col penfiero feguace de'detri miel îual prédite abbiam noi fatta netla morte del cornue 'ailore Γ indito GIOVAN DOMENICO MANSI·.

TRE fono i prngî, e te doti, che ad ogni Principe a me fembrano convenire, t) perché egU fia degno in fe dell* alto grade, a cui vien follevato; il perché fia da i popoli a lui foggerti amato, e riveritos cioè a dire; nome, e concetto di linge» lar probiti: ricco teforo di non volgar dottrina; e diligente, indefelTa operazione in cid, che ha rapporte alla dignité che folliene : per la prima dello quali prerogative fi rende ei meritevole del principato, che ottiene : per. la féconda feuopre le vie, e le maniera conofce, per ritenerfl con lode in quelle: e per Γ ultima alla dignité, che lo fregia, aggiunge ornamento ,e'decoro. *{Or* quefli luminofi cara> teri, che propri efler denno di ogni Principe, dn cui nella terrena focievole félicité fi abbiano i fudditi fuoi a flabilire ; coo quanto più di ragione vet> none efiG pretefi dall* Apoflolo Paolo aTimoteo, e Tito nella perfona fovrana di un Vefcovo, che al fegno pià feabrofo, e fublime della celefle bentitudiae debbe incamminare f e quafi fofpingere il popolo a fe commeflb? Degniflimo adunque di ogni ap* provazione, Vefcovo, Prelate, e Pallore veracemente é, e dir fi debbe colui, che di quefli fuoi peculiari, Dobiliffimi fegni venga notato, ediflinzo.Sia pure flato a profitto, e fia a gloria perenne di quelle Repubblica fortuoatiffima, e fia in benedizione, e mercede di quell* Anima grande, corne queflitra chiari fegnali nel noflro Paflor defonto concertera infieme, e tal mofler tra loro gloriofa lite, che incerto penderé il giuditio d'ognuno, chedecider voglia dt maggioranza. Venne egli aquefla voflra Arcivefcovile fpeciof* Cattedra con la collante, univerCal fama di fpecialiflîma probité. Vi venae gib confumato, e maturo nella pià foda prodigiofa dottrina. Vi ftette (ahi/ poco vi flette) adoperando una mirabile attivité. Sicché tutti il defideraroooin Principe, e Γ accolfero approvando, e plaudendot tutti fentiron, per fin che viflè, foave, ed amabiln Γ obbedirgli : tutti videra pià gloriofo il felice governo di un Pallore efemplariflimo, dottiflîmo, operofiflimo.

Ed in fatti quai più perenne, piàvera, piùdiftefa rinnomansa precorrere lui poteva alla Cattedra Vefcovilel Quai* aura più favorevole fenza contralto recarvelo f E quando io dico, che fu perenne l'idea della fua probité, intendo dir cofa , principalmente richiefla io un facro Pallore, ed aflai commeo» dibile nel noflro Defonto. Poichè per quanto uno fiafi adoperito - riflorare 4 forbire , e radere con geuere di vita fanto, *e* virruofo le macchie, che Γη qualche tempo, febben lotitano, vergognofamento il notarono; ha fempre la memoria deli uomo, di che togliere al pregio prefente, e diminuirlo col pafTato confronte ; e cofa male giudicare, o atmeno imperfetta quella, che non è libera da qualunque difettor nella maniera, che fulla candida preziofa vefla di colta Donzella una benchè minima fozza macchia fi conofce dtfeonvenire. E quella taccia îuanto più perniziofa, quanto più difdicevole a dir è in un facro Prelate, che il fuo principal dovo»

tt,

r», Mβî v>zfo, *al* ogni vizfofo eorregger·, eiee-citando; ben Iteu profit*· alrrni, e coo fea vergo* cna il fiuebbe. qoando ei, rampogoando i colpevoli, fi udifle rifpondère: - ta «near· ûl fetii un giorno, a tu folli, di quel cbe mi accefi, accofate. Machi ail* innocentiflmo, ad integerrimo Paflor ooflro una menomiflïma co!0 pot·*· farfi, a rlnfacciar ira la accotef Anzi di tant· virtÿ, che fono, quai mai non ti dimoftrava apertamante in Lui, a nella opintone degli nomini intimante fitenzio, everapgnofa bmiliazione tra le accufe, - le rampogne «tel contrario difettaf Deh ! perché non poi»' » udir adeflb le voci di quella Religione, che nella fua più tenera età raceolfe, ed allevô ntl fuo chiufo recioto quelle hennata (incera pianta, e che tutto potè fpiarne H vigore, Γ incremento, e le produzioni? Quelle Jtehgione là mi par di vedere edeffo appiè di quel tumolo col crin *tparfo*, ed incolro defolata, *e* fofpirofa : e ritorcendo di tanto ta tanto lo fguardo impauri'to alf'albero prediletto, rocifo, egiacente, parmi che dica affànuotemenie : Ah.' quando avronn· >o Γ uguale? Ben mi ricordo con quanto trafporto , eon quanta virtuofa importunità voile, ei giovmetto, venirmi in feno. Corne egli vinfe , quafi per fehemo i ritegni, - le *forte* de i Parenti, - del Tangue. Rimembro la generofa rinunzia, ch* ei Primogenito, - fenza rifetbo, fecedelfuo patrimonio, per veflirfi dl quelle povere, e ruvide lanemie, più baldanaofo per cid che acquiflava, che difanimato per qnanto et perdeva. Rammento ancora quelrobufto, non mai rallentato voto, che ei tollo prefe pe'i vafli fpazi della più fublime virtù, onde flupivano i p>à provetti, e fi incoraggivano i più dimeflî. Mi 1H ancora prefente alla memoria la rigida , ed incolrbile oflervanza fin della rnenoma delle mie leggi ; amore appaflionato alla religiofa povertà, percui e le vefii più logore, e le celle più trafeurate e difeomode eran Γ ufata fua più bella feelta, Lacieca ubbidienza ricordo, fol di fe page, per cui china*· ad ogni impero la fronte, e ol cui per modo fi di* lettô , che, tieufata ogni preminenza fopradegti alrri, antepofe Γ ubbidire at comandare, to flato di fuddito, a quelle di Superiore; tanto, che nel grado pur di Arcivefcovo, mandando letter· al Pref·· dente Generale, voile ferbare, più de! cofttme, Γ •ffetto fommeffo, di proteftarfi umiàilimo figlio. Ahimè! Chi più di lui dedito alla Oratione? Chi più tenero amante della Divina Madré? Cbipiùardente di zelo nella falute delleanime; incatenando rndefeffamente azione ad azione. con cui *vederte*, poterfi - quelle render giovevole ? Chi più patiente di lui ne* fuoi difagy, c nelle infermuà? Chi più Ïelofo délia fua immacolata pudicitia, cui ancora arneticando nelle malattie guardô co»l, che feppe contraftare agit occhi altrui una villa , fatta ornai necefiaria? Chi più di lui mortificato^ Io , io lo vidi, flringerfi in ogni tempo al fianco un ilpido fanguinofo cilicio, e fo ben io , cbe già fettnagenario , già •letto a quefla Catredra andô a pretentarfi al fommo Pontefice cinto di quefla tormentofifâma zona. Chi finalmente più umile e men curantedi femedefimo? Egli virtuofo coal, benemerito della fua Congregazione, amato terra modo da tutti, allorchè fi mode alla volta di Roma, per effere untoit» Arcivefcovo, proftrato la fera innanzi a'piedidi tutti piangendo tutti teneratnente , imploro dal minimo fino al «naflimo di «ogni mancanza fua benigno compatimento , e perdono. Ecco quelle che dice a noi ia Religione, aggravando il fuo dolore colla rirnembranza di tanta virtù perdura . E più cote minutamente direbbe , te non le trbncaffe la voce il fofpira, - il finghiozzo. Ma taccia pur ella, che la luce di un tanto uomo venne largamente a rifrlendere in faccia ancora del Mondo : coficchè ciafchedutto di voi potè a fungo tempo, dopo un maturo efame, refiarne ferito, e abbarbrgliato. Richiamate alla memoria Γ imporranza univerfale, e continua délia opera fua, *e* frar.cameote giudicherete, cheben doveva effet per ogni riguardo perfetto quelle. il quale in ogni occatione potè effêre a tutti neceffarfo, e foddiafaceote. Molti fono tra voi, chefentooo tuttavia nelt' animo, e net coffume fateaviffima forza della Divin· parola, die egli, noa dallo Hudio, ma dal fuo tervore animata, vibrava fui popolo affbïlato, e commette. La vefira Citti, le vicine ville fpirano ancora la fana dutrrina, che egli, catechizzando i faaKiulli, Inneffà - /rutto, eprop·--- ■ione perpetua in quelle docili, - teeer* meeti. Ne! fqo Tribunal· di Renltemte, epene fempre «d ogni condizioa di petteue, chi pud ridire b tracele tegrete, cui «g|i «dopera va, traccie ficnre, e redo vuoae di effêtto, a convertir·, a contermar·, «d a perfezionare le animе, che ail· condocta fua ti commertevano? 1 fuoi penitent·, perfect nelt· voftra Città integerrime , ecoflumatiffime, «quelleCaterina, la di cui probità avendo egtiileffo lodevolmet» *refa* immortale, nette lodi di tel la virtù fua non mono, che n* era flato il Direttore, vennaT, fens· volerlo, a maniteftare : tutti quefli fanno chiara teftimonianza, quanto più puro forte quel fonte, da cui effà attingevaa le aeqee , onde eran fatti coa) moodi, • forbiti. Chi era quegli al cui difcernitMnto da chiccbeflia fidavafi l efame pericololb dv'figfi fuoi, che «feiravano a' voti migtiori , fe uon il Padre Gian Domenico Manfi ? Chi quegli, a cui fi ricorreva per fame, per giudizio, per regola ne'cafi dubbi, flanti a taluno acofcjenz·, fanon il Padre Gian Domenico Manfi ? Dal Padre Gian Domenico Manti gli lleffi Magiilrati, per fe illuminatiffimi, non poche fiare tra gf incerti pareri, e di più difficile fehiarimento, addimandarooconfiglio: e fleuri della fua probità non corrotta dall' amor dipartito, non violata da propria ditezione, le fue rifpofte, quafi divino oracolo riverirono , accoifero, e a' aftretferono a compter· fedelmeiM··

Ma nulla più ne convince della fua fingolare, - codante virtù , nulla più ne palefe la bnona fama, non mai alterat·, non mai diminuit· nellaopinione degli uomioi, quanto il faperfi , che quattro de'voitri, Γ uno all'altro fucceduti, Arctvalcqvi, Catchi, Guinigi, Colloredo, - Palma (i qilaliiopominocon qMIla riverenza , che fi conviene alla tore gloriofa memoria) e lui fiimarono fommatnente , - a lui commitero nella maffìma , - più malagevole parte le cure della Diocefi, e dove ef& giugaare non pote»no colla vigilanza, - col configi» , fi confidarono di avere affai proweduto colla acrortezra , - cotte zelo di un tanto MiniRro. Enoolappiam noi, che Γ immortal Colloredo , titubante noli' animo , ad accettaie l'oflerugIt Lucchefe Cattedra , quand» nel maffimo ondeggiamento de'fboi peufiari udi afficurarfi, che nella perfona del Padre Gian Domenico Manfi avrebbe trovato in Lucca un valido appoggio , un braccio deflro dalle fue Paflorali incumbenze, alter finalmente preponderando qnafta fiducia, inchinô Γ animo alla onorevole offerta ? Sicchè le di un »i degno Paflore, fe det fuo felice , pacifico, e ben regolato governo, il quale è a bramare , che fia un prototipo a tutti i pofteri, tn, o Lucca, ne anJafli fuperba, e faflofa , tn iflefla ne fei debitrice , e ne dei aver grado non mano a quegli , per la cui eflimaziong II aelantiffimo Fabio π morte a felicitarti. Cha dird poi di quell· mirabile cofpirazion voftra , o Padri Lucchefi,quando nelle due ultime feelte da'più ragguprdevoli perfonaggi, che voi proponelle a! Sommo Pootefica , onde riempiore quefIo Seggio vacante, voi in ambedue con pieni fuffragi concerted* nella parfona dell'adeffb defonto Prelate? Io non fo, che altro mai dir fi porta in piena conteflazione di unalumi*r.ofa* virtù, *di* tutti conofciuta, e veramente provat». Poichè in nna Repubblica, dove tanti fono gli occhi principali, vegliaoti terra i coftumî de' Cittadini, accorti a fcoptirne i , * I* yer* » ° fimulate virtù ; quello certameûte è fuperfore ad ogni eccezione, che per unanime fentimento venga giudicato fapgio, retto, a da bene. Che fe aqueita librata pubblica fcelta l'appredaziono fi agginnga dello fleffb Vicario di Critto, quafi direl , oh· tellimonianza n'è refa poco m«n che iafallibifa . Ma che altro poteva attendere qnefla Rennbblka, fe non ehe Roma facilmante approvaffe nella perfona di Gian-Domenico Manfi , at primo leggerne i! nome famofo , la voftra faggia elezione? tïià fin dalla prima prefentazione fi tnaniteflà del Sommo Pontefice Γaperto favore, inclinante a lui ; Ma il Manfi folo mancando a(fe fteffb, adoperati tutti gll sforzi delta fua umiltà* e della non curanca di cio, che fi flima dagli uornini, potè rimuover Γ animo di C'emente, e farte piegaie, meveè te fue partioffciofe, nel meritevolifljmo Monfignor Toire Arcivefcovo electo ·, flupendo Rama, trovarG uetno ,

ch· ad an* digaité cotanto ambit·, rinugaaBb coal, com· pugnano gli altri, per confocuirla. Ma piacque a l.giufll gnidizj del Cielo. ai tapir· a quefla Citté per morte immatura quell Arcivefcovo» eletto non me· per iflanza del MauG, che par vote del Somme Pontefice; a adora fa, cba dovect· il DoilroTrelato alla irremovibile dcftinaztoo di demeate cedere fonag difete. a *fu* quefla Cattedva dIF* ■ratura tenramente un· volta, piacnandoM egli locoofolabiltnente, a lagnandofi dallai·· iafbflki··za, afcendere par la féconda. La qui nuova lietlffima ai Padri, lietiflima al popolo, poichè ginnfo a quefte mura, parte che la Citté tutti, mofla a tripudio fi fvellefle dalle ime fedi, - ch· da ogni Sort·, - per ogni via sboccando a torrenti la folia elle genti, empiente ogni luogo di piaufo, - di arriva, non che l'aria, il fuolo medefimo ne venifît commoflo. Manifeflandofi in quefla Iniblita efultazione, che non tanto era grato il dopo molti anni acquitta» in Paftore, qualunque egli forte; quanto l'avare acquiftato in Palter· Π gié da tutti conofciuto, a defiderato virtuofiflîmo Gian Domeni» co Manfi.

Ed ecco per quai codante, divolgatifli ma fama di fpecial probit! hi quelle Pallor Santiflîmo riputato degno *di afceadera fu quefla* lumtnottffim· Catredra. Alla quale principahrtima dote, e quafi unico fondamento, fui cul fi debbono le dignità collocare, oh! cqtne oppportunamenre fi aggiunf·, non folo a meglioconduryelo quafi con roddoppiati vanni, ma a flabilirvelo ancora con Comma lode, una fia>golare, a a quello grado «onvenevol dottrina! E quivi, o voi che mi udite, quai mi fi flendedinan-•i agli occhi profonde flermiaato Oceano, cui dea folcar la oottra Oratione. Ma vi a' ingolfi pure, chi il brama, e tutta t'altezza, la longitudine, - la vaftiti ne mifuri, che io non ho remi, non vele, non legno per inoltrarvimi. Egli fcicgliendo dal lido, fi arratti pure, ad ammirara il vivace, pene» trantiffitno ingegno del ManG, - ftupifca» çoma egli potefle, Maeftro a fa madefimo, le più ardue ditcipline Filofofiche, e Teologiche apprendere per maniera, da poterne eflere altrui precettore. Paffi a fermarfi col guardo nella fua, dirai quafi infinita indelebil memoria, e credendo a fe fleflb appena, confideri, corne egli mai vi potè fcolpire perpetuamente, e la idee di tutte le facolté, ch· gli acquifiarono il nome di letterato, - la infinite opinioni, a fentenze di innumerabili autori letti ed apprefi; • la ferie di tutti i tempi, de' fecoli, degli anoi, e de' momenti, e la diflinziooe di ogni perfona, di ogni fatto, che eran prefenti nel fuo difcotfo non meno, che fe degli avvenimenti giornalieri della fua patria faveliaIte. Spinga niù oltro i| naviglio, ed imbattutofi in quella grandiofa mol· di melucci volumi, alert per lui tradotti, altri raccolti, altri illuftrati, ed altri infine prodotti dal proprio fonde, dieci Tomi in Foglio del Calmet, treat· del Baronin, altrettanti deConcilj, quattro del Balusio, I· memoria di Caftruccio, e Matilde, la Orazioni di Pio fecondq, le Aggiunte all'Annato, at Graveion, •I Tomafini, al Dufazio, al Natale Aleflandro, la Biblioteca dal Fabbrizio, i Cafi Rifervati, il Roncaglia, il Laitnan, epilogato, c refo alia Pratica, a cento altri ooufcoli quafi per foharzo fdrucciolati alia penna; imbattutofi, io dico, in quatio gran monte di volumi, che ftaocarono, e ttancano tuuavia I Torchi Veneti, ed i Lucchefi, inarchi periflupore le ciglia, nè teppia comprendere, come egli potefle mai, divorar col guardo, vagliar colla mente,il ior cogliendo, rigettando la· forfbra, conciliando pareri, in vitta contraddicentïfi, decidendo fuII· Centenae, alterando!·, rinuovandole, il numero innumerabile di tanti voluminoti Libri; come egli poterte, tante pergamene, tanti manuCcritti, tofi dak le et* cancellati dalle foxzure, reti impercettibili per vizio dello Amanuenfe, Ccorrer volando, e logger quai fuo carattere, per iflabilir·, confronter·, • ordinare, quanto ha di più controverfo, di più difparato la Cronotogia. E che poi lo poterte quel Manfi, cagionevôle della falute ne* primi anni della fua giovinezza; involto in quotidiane brighe di -Pulpito, di Scuola, di Coofeflionario, di Vifite,di Efami, di lunghi corfi, e ricorfi viaggi, da Lucca a Roma, da Lucca a Turino, da Lucca a Vienna, e per la Liguria, e per la Lombardia, e perloR··

gw di Napoli, - per cent' altre riaomate contrade ·, qurilo è quelle, che pig refla ad ammirara; feeabraodo, cm ad aomo appena, tutt> facto agit Audi, aon che - colui, che mendicar dorera Γritagli del tempo, ad i momenti notturni, «lai fonno, - dalla fiaacheesa iaterrotti, poterte venir ben fatto» quanto egli fecoÿ Coatiaui pure l'ardito aocchiero a fpasiare, - cfiieda alla Seaaa, al Taatigi, al Danubio, alla Dora, al Tebro, ed all'Adria, feudiron mai nfaooar le 1er foci del nome di G'to Domenico Manfir fe la produaioni del fuo Ingeg·· han preflb de 1 loro abitanti - flima, e valor·; e comprefo dl aneraviglia, al nome gloriofo feflivamente rtfponde-re ndri ogni fponda; e motmorando fbavemetnente ogni flutto,che adertb dovrà gonfiarfi del comun pianto, moflrerà In fua maniera, che la fama di lui non ha pib angufli limiti del dotto mondo,' che un volume» recantefi in fronte il fuo nome, oltro paf» fa i mari: che lo defidera ogni bibliotecat cherende ficuro il commercio ad ogni Stampatore, e ch·ne confacta alla immortalité il fuo autore, riverito da 1 dotti, amato da i Principi, favurito da i Car» «linali. e commendato, non Tenta mercede, da i Somml Poutefici. Quefla *é* la ricca merce di cognitioni, onde puô ritornare onutto, chiunque vogiia, tenerfi ail* alto *della fua* interminabil dotrrioa. Ma io barcheggiaudo fu picciolo fehifo. e in lago placido, - chiaro» entiché efaminarne la quantité, fon vago piuttotto, di farmi ammiratore della qualité di una feienza al rinomata: E ben fon pigo di me medefimo, tal ritrovandola, quai più era dicevol· a quello, che aveva il' Ciel deflinato in vofiro Arcivefeovo· ciod dottrina feinplice, e pur·, dottrina fehietta, e fincera; non eccirante un dolce prurito aile orecchie; non tendente licoi mfeofi ai piedi mal cauti, o non troppo ficuri, non celante fottotl vago afpetto de' fiori e delle erba odorofe uo toflico micidiale; ma doctrina utile, c fruttuofa, e che rifehiarando a buon giorno Γ iatelletco, eccitando'a volonté, nella difciplina, nel dogma, nel coftnnie derivava i fatubri benefici influrtt. E quefla lode, oh! quanto pochi arroear *fe* la ponno gli feritrort de'tempi eoari! i quail, allô ingegno difpiegando foverchiamente le vele, e fidatl di troppo Mlielürze, per fe manchevoit, delta ragione, maotre G fiogono di fcooprir nuovi rnondi, non maifeoperti, e tmperfcrutabili, n in manifefli errori fi avvotgono,· o per malizla e parlano, e ferivono in modo, che de'fenfi loro ǁ a temere non meno, che delle ambigue rifpofte di Apollo Deifico. Ma il Manfi, che per la profond· univerfale eruditione, per lo fuo acutifliino macchinante ingegno poteva al pari di ogni altro, far plaufibile moderna pompa e di fpirito forte, e di Filofofo di nuovo penfare, ammainindo *h* vele ad ogni trafporto della fua mente, teaoe le note viq. procuré di agcvolarle altrui, e fuggendo ogni cieco feoglio per acque tranquille, e Î>ure manifottauti il fonde in ogni parola, io ogni critto, e fo, ed ogni altro conduite felicemente ala vérité. Di quefla dottrina del Manfi, rimirata in quefto profpetto, io più mi pafeo, mi dilecto, emt confolo. Nè fon lontaoo dal credere, che di quefla fi dimoflrafle appieno foddisfatto Clemente XIII. quando, v«nutogli il ManG innanti aH'ufato efperinwnto dei fuo tepere, con iteecial privilegio, con ampliflimo encomio alla fua dottrina, corl diceodo, lo licenzid. Leco/rat··· de mm *iJtMtUit hitatu «#-/ffaaawea·*: cioè di quell· idoneité di dottrina fincera, Crifliana, Cattolica, e contecentiflîma ad un Arcivefcevo. E ben per te, fortunato Dominio Lucchefe.beoper loftefIb Paflore, ordefonto, che quafi egli pretego, didover uo tempoiv»r uopo, econtentezza di quell· fehietta dottrina, onde aveva - la mente, e le cart· imbevutq, penad per tempo a propagari· ancora nolle quotidiane fcuolo in tanti, e tanti difcepoli» che poi trapiantati dal fuo rigogliofo feminario, ora in preflb che tuet· le parroochie ruflicane, ed urbane, frutto di fana dottrine producono, - lo verfan fu i popoli, per nulla degenerante dal pritno feme. Oh! come aflunto egli a 3uefta Cattedra, dovette fentirG inondato Γ animo i dolce foavité, veggendo coai moltiplicato lo fpirito della fua dottrina; confiderando, che per quanto dal fuo Pallore lontane foflero le Pecorelle, eflè non oftante, quafi lontaaiflimi prati, cui bagna, e féconda lo fleflb fiume diramaro io più rivi, avevan

pafootı, ed acque falubri per canali , *4a fe* prove* menti, fuar d'ogni timored'intorbidameeto,dicarruttela, e di ficciti. Nè quelle lftefib lieto penGero fapri abbandooarlo per l'avvenire, nènon potré riforgere ad oeni itante nella fua mento ne! Cielo ancora. Poiche per quanto fopravvieeranno i fuoi difcepoli, e i difcepoli de i difeepoli , peroetuanti per fuccefliva traditione i(vigore della fua domina ; fintanto cbe in quefla dotta Citti faranno aguzzati gl'ingegni dalla Accademi* EccleGaflica , per lui iftituita, promofla , pérfrzionata, e di prelentedopo un qualche languore reftituita per zelo altrui ; ed egli di fe medefimo, e del vantaggio di quefla Dio* cefi, prerarato da lui, dovré compiacerG ; e non pur noi viventi, ma i noflri pofleri inlieme ammireranno la fana, la perpetua dottrina di queflo dottiiUmo Pallore. Degno ben era adùnque, chs un uomo per tanta *virtù* luminofo, per tanta erudizione itnparegeiabile; non rinaanerte più nella afeofa condition di privato; ma che finalmente quaG gran candelabro, polio fovra del moggio, tramandafle luce dall'alto, per meglio diffondetli a benefizio degit abitanti nella cafa di Dio. Eccolo pertanto innalzato a quefla fublime Cattedra Arcivefeovile . Ecco veftrto degit altri arredi Sacerdotali quel gran Sacerdote, cne gié nel fuo Razumale dell' Urim , e Tummitn, cioè di perfezione, e di dottrina andava ad· mo, e fregiaro.

E pare a me, che per iftimarfi ben collocatoqueflo onor principale nella perfona dei Manli ; per credere, che più d'ornamento dal Manfi alia Cattedra , che dalla Cattedra al Manii ne venifle allor compartire, doveflero ballare con traboccanza quelle due ftngoiari doti, che noi riconofcemmo fin qui : per le quali e poterafi fare perfetto efemplare di probità al gregge commeflbgli; ed alia erudizione. al difinganno, al nutrimento fuo, mercè di una fcienza integerrima, adoperare . Ma fe d'altronde alla rerta cognizione di quelle , che in tempo acconcio, e opportuno li reputa bene , e ^iuflo a farfi, fi aggiung* Γ atione iftell* dalla propria mente diretta, e i! noflro Pallore egregio, non accorto legislatore foltanto, ma fattore lui fteflo delle leggi det fuo intelletto; non intelligente allapiùdelle ottime, e fane maniéré, ma efecutore, ed operatore di quelle riguarderemo, deh! fe Dio vi falvi a qual fplendor più brillante poteva egli recare Tonor dei Barolo , ed il fulgor delta Mitral Convinto egit dalla grandezza dell'animo fuo, e dalla vera fapienza , che quelto folo veracemente ê principe, it quale e gli animi giunge, e le perfone de'fudditi a dominare ; e che non al fopracctglio minacciofo , e fevero ; non al tuono imperiofo delle parole , non al difprezzo ributtante degi'inferiori , ma all* ferma dolcezza dei volto, e delTanimo, alla factbrâ lnlinghiera dei tratto, volontarj fi arrendono i tuori ; giudicô, effer legge principalif&Ria della fovrana dignité , intelligence ptimaria della fua mente , ed operazione ta pifi incumbente al fuo carico , il trionfare per qttefla via fugit animi e futle perfone fog. gette , per dirigerle , a fuo talento, ove tornaffe meglio I indrizzarle. Ond' ei fi abbafso e fi addomefticô per maniera , adattandofi ad ogni qualité di perfona, che ertendo egli pure per dignité fuperiare a tutti, parer* fovente nella familiarité del difeorfo, nella uniformité de i pareri, nella affabilIrtima converfazione pari a quaiunque perfona volgare. Chi , per alto o per umil che fofle, cht mai vi fu, fu cui non feenaeffe il foave rifo della fua bocea ? Che non forte allettato dalla dolcezza di fne parole? Che non a'incoraggifle a venire a lui ? Chi pad nominarmtfi , che dimaodato , non otteneffe ad ogn'ora facile accefIb ? Che pariando, non fofle benignamente afcoltaro? Che, interrogando, e pregando , non ne riportaflie rifpofi* , promerta , ed efaodimento ; e che, non efaudito, dolceperla fua bocea non fentifle fin la ripulfa? O Dio immortale! Quali e quanti efempj tanto maggiormente ftupeodi, quanto renduri più rari di amotevôlezz* , di carné, di compaflione abbiamo veduto noi cogli occhi noflri nella perfona dei noflro Prelato ! Quando, fpiate egli femalattie, *Je agonie dl ogni* perfona o nobile, o plebea , lui vedevamo reeerfi alie loro cafe, ed ajuti foirituali, e corporali diftribuire graziofamenre. Ed io medefimo non porto gré fenza un iatimo fenfo di confufione infieme, e di teeerezza, non porto non ricordarmt, che, giacendo perieolante inletto, per ben due volte vidi l' amite tetto mio penetrare. appreflarti ofpitalment* alie coltri dei mio dolore (ah? che dirlovi non pofs'io, fenza piagnere, e finghioztare) queflo gran Ponrefice appreHarft vid'io, qnefl'Unto del Signore, e il proflernato fuo fervo racconfolar per maniera, the gli agitati, e farnetici fpirti miei parte di quelfollievo fentivano, che cercavano invano dall' arte, e dalle medicine. Ma tempo è ornai, che T altro effetro d'amore, la liberaliflitna munificenza fua prenda luogo nel mio ragionare ; quelle, che fuor d' errore pud dit fi Γ affetto fuo prédominante: quelle, che talora impotente aile fue funzioni, in anguflia T animo, in fbfpiri il petto, in lacrime gli occhi all' inefaudito clamor de' poveri gli fece rivolger fovente: quelle alla fine, che fola fola il fè defiofo di fearfe monete, e di tutti i refori dell' Univerfo. A roi, a voi mi appello, omendichi, oDonzelle orfane, bifegnofe, o famiglie liete una volta, e pot ridotte a pafeervi tra Γ* vergogne del pane del voflro dolore, voi dite, fe io dica il vero. Non fofte voi quegli, che a torme aflblhndovi al fuo palagio per ogni dl, con quell* itlefla ficurezza , con cui al voftro granajo , al teforo voftro firefie andati, quindi ne ritornavate fempre l/eti dt liberali elemofine? Non forte voi quelle, che l'onellé voflra , ridotta a gravecimento, ponefle in falvo col di lui prontoopportuno fuflidio, e di dote per lo Matrimonio, e di alimento per lo Monaflerof E voi Famiglie onorate, e mifere infieme bon fofte quelle, che per meli, rer anni vi foflentafle di ciô , che (egretimente vi veniva da fui Religiofo , d* lui Arcivefcovo in rilevanti femme di venti , di quarante , e fin di cinquante Scudi per ogni fiata. Pariate pur francamente, pariate: ciò cb'era bene occultare, lui vivo, meglio è il rivelare adeffo, lui morto. E quendo , egti reftituitofi da Rom* a Lucca gié unto in Arcivefcovo, vol pezzenti vi aflbltafte at fuo cocchio, additandogli il voftro bifogno tra le voftre congratulationi , deh ! ditemi, qua! ne avefte rifpofla ? Se nel dirlo temete, d'intenerirne troppo, ciô non mai vi ritenga , che in queflo giorno di tanto dolore it pianto non vuol mifura. Egli meffo in mezzo da quefla vit calca di gente, cui guadagnata ave* gié colle fue c»ritatevoli profufioni , più lieto dei fuo rrionfo , che i Cef«ri, piagnendo per tenerezza , cost riprefe. *FIlll emttfimI. Pruett II Citl», Int I» -vive ; e fe* mi *verrifalte,* di' *nfcire êa quelle engaflle, cbe/lrettauaeate utl* prrweae , fart* *quell·, cbe a,trl, farl v/tr·.* O fpirito di carité ,.di munificenza fingolare ! E ben tutto fu votlre mai fempre: poichd non in luffi, non in addobbi, non in morbidezze , non in lauticonviti, non a grandezza de' parenti diliîpô le annue entrate ; ma tutto quelle, che da unmodeiloequipaggio, dauna tn.ilerizia non fordida , da une meafafrugale, dall* quiete dei debiti fopravanaogli, fu tuttoquanto per voi; coticchè, eletto egli Vefcovo, per tante femme di denaro, ritratto dalle fue vegliate carte, non più d' nno Scudo trovô efler Tavanzo della fua libéralité: o morto adefle Arcivefcovo.........Deh! perrnettetemi, < he da quefta troppo penetrante immagine io ritorca il peniiero, ertendoa voi note, corn' egli è morto, e lafciate pinttofto, che io più a volo , che a corfo le altre azioni fue delibi per faggio. Saggio dello zelo fuo verfo delle anime a fe confi3ate fu la fu* prefenza al C nfeflionario allarichiefta di chiccheflia; e Γ impazienza, e la fretta , che diefli dell* Vifita Paflorale, cui egli in poco più di tre anni quafi conduite a termine, non lafeiando angolo dell* fua vafta Diocefi fenza delfuoprovvedimento. Sjggio dell' amor fuo rapporto a Dio, efurono i quotidiani fuoi Sacrifizj, finchè lo potè, el* quotidiane Comunioni, quando lafcio di potere ; 0 fu T afliftenz* d' ogni dl , taivolta a più d'una Meff*. Furon le vifite giornaliere a i facri Templi; ›l fuo ritiro d'ogni giorno, e per più ore aile faute meditazioni; la fua afliftenz* aile Prediche, ai facri Uflv); la comportez**, la divozione, nell'efercitire le lacte Funzioni. Nel che pregovi. a richiainare all* mente quelle due ultime Frocefìroni, una a dimoftrazione di penitenza, Γ aitra al trionfo dell' augufliflimo Sacramento impiegate, nelle quali, per quaoto fofa' egli configliato, e quafi forzato, a cedere alla fua provettaettde, edebolezzadi membra; ctd non pertanto . vinto ogni configlio, ogni iftanze

dai Γμ Tanto coraggio, che lui face*· di fe mag (tort, vidimo cogh occhi noftri Il trémolo vecchiardlo canuto, e bianco pel lungo giro delle noftre yrontrade, muover traendo il fiance antico, ed altarii col buoo volera» rotto dagli anni, e dai cammino, - dal pefo. che reggeva, ftanco, a anelante: fendo agit co») ad ogonn, che il vedea *t e* miravalo , tenero fpettacolo di compa(Doue, einunoeScaciflîmo efempio di zelo, di foffeienaa, di divozione, *forte* non mai veduto Γ eguale in quelle Citté. Ah! che fa k> teneffi quelle difcorfo, e quelle cofe narrafli preflo altri popoli, che non le videro, non le provarono, confido, che rutti gli defterel a meraviglia di un tanto Pallore. Ma ben ftrano faria , che tu o faggio, o gentil popolo Lucchefe, tu , che vedefti, tu, che toccafti çon mano le tante mirabili azioni di un tuo Concittadino, di un Pallor tuo, nonam* tniraffi queft' nom finglare tanto affabile , tanto mifericordiofo, unto fatichevole, ed operofo. Ma queft' uom fingolare, queflo tuo Pallore zelantillimo, o Lucca, già fu , ed or più non è. Egli, che per la fua impareggiabile probiti, per la fua inarrivabi! dourina, per la fua inelbmabile attività degniflimo era, dkrimanerfi immortale, in quelle Cattedra, ,a cui renne, in cui Dette, cui merito con fama univerfale di virtù, e di fcienta, e Cui illufIrè magSiormente colle fue paftorali fetiche, ah! che egli ovette alla tine , correr la ftefla via, che tutti ban corfa, e correranno i mortali. Un annoe mezzo già andà, che in grave periglio di morte, donandolo il Cielo a i pubblici voti, aile preghiere de' roveri, parve, voleroe promettere la fua immortalité. Ma oggi ha il terzo giorno, che il Cielo iftelTo di furto, temendo quafi dire·, che *le* accorte fuppliche no(Ire gli faceflero amabile violenta, elotoglieflero ancora a lui, per ritenerlo fra noi, ce lo na t<4to all'improwifo. SI. Il fantiflimo, il dottiflimo, il telantiffîmo Gian-Domenico Manfi, il voftro Prelate , il voftro Pallore nella età di anni 77. meü 7. giorni ri. dopo cinque anni, cinque meü, giorni it. di gloriofo Pontificate , caro ai Padri , cariffimo certamente a tutto il popolo , a lutta la plebe (tefiimonianta dei merito fuo al pari di ogai altra valevole *) nel* bacio del Signore egli è mono. Deh rimiratelo per P ultima volta «ù quelle eccet* fa Piramide , e piangete emeremente il voftro danno irremediabile. Mirate fenza operatione quel capo, in cui coftituirono il fuo domicilio tante dot* trine. Mirate fenza moto, quelle mani, che fi ftefero tante volte in follievode* bifognofi. Mirate fenza vita quel petto, in cui foggiornarono tante virtù . Non più dagli occhi fi volge fopre di voi quel guardo benigno. Non più nel labbro fi fpiaga quel dolce riCo, nè fuonano le Coavi parole. Nè più da tutta la perfona partono atti, a voftro vantaggio condotti. Di tutto il voftro Pallore lol ia memoria, e Γ anima grande fovralla ancora. Quella faràfempre in eterna benedizione, finchè Daté lavoftra Repubblica, che io defidero permanente, quanto la dura* zion delle cofe. Quella, fatta abitatrice fortunata ne' Cieli, mercè dovuta alla fua intégrité, nè (po§liera ancora dell' indole fua beneficentiflima verfo i voi, dail'alto vi mira, e porge ail'Alttflimopreghiere per voi. E per fommo de' fuoi defiderj prêta tftantemente , che i faggi Padri Lucchefi , librando la feelta de i Perfonaggi, degni di fuccedere a lui, a quelli inchinino i fuoi fufflagj, ne' quah fiaerettitudine di coftume, e faniflimo Capere , e zelo grande.delle Anime. Prega, che il Somtno Ponteüce 3uêllo trafeelga, in cui meglio rifplendanoquelle tre or), proprie di un Sacro Paftore. E prega alla fine, che quel gregge una volta fuo abbia un'immagine più bella di *le* nel fuo Succeffore. Deh! vagliano quelli fuoi voti: onde noi, ricuperando un Pallore, che raflbmigli quel, che perdemmo, potiam fentir meno acerba, rneno aflannofa la prlrazione prefeote.

Quelle con orazione forfe tfoppo prolifla, a chi mi afcolta, ma certo mancante al merito non volgare del Perfonaggio comptante, to in luogodimolti, che per dignité, per dottrina poteaoo di grau lunga avanzarmi, per folo fenfo di pieté, e digratitudine verfo un Pallore tanto di me benetnerito dicta.

ELOGIO

PF FUNERALI

DI MON .V IGNORE

GIAN DOMENICO MANSI

DETTO NELL* ADUNANZA UE Vfl. FEBBRARO MDCCtXX.

DALL' ABATE

D. FRANCESCO UBALDO DE* NOBILI.

FRA i tanti Ufizt, che gli Uomini viventi in Société debbcno rendent fcambievolmente, il fare Elogio a coloro, che per coipiiui Attributi, o dell'Intelletto, o del Cuore lo meritarono, non è l' Ufixio it meno importante. La lode, che ft di a ^uegli Uomini, che furono Gnndi, c una letione pet quelli, che debbono effer tai·; e a coloro, che in prô della Société impiegarono i loro talenti, fa Société illeffa, che ne rirevèo comoJo, o decoro , retribuifce per certo vicendwole patte queGa, quafi merce'e d encomio. Dritta Ragione vorrebbc , che gli Uomini rmiufi ancor viventi riguardaffero quefta lode come Patrimonio dalla Vir. tù infeparabileintperciocchè per tma parte la Virrù efige onore in quermomento itleffo in cut comincia o ad efiftere, o a manifeftarfi ; e per l'altra parte l'Uomo che dona alla Société I fuoi talenti , e gran portione del fuo *ft Atfft,* non fennr ratrod' efiere grand# dopo morre , ma fibbene d'effere *k tTe ,* e perrio riputato, ed onmato mentre egli »ire:Mi *h* loJe . che fi rende ad im>» lolo ne umilia molt· ; e la Paflione troppo Ipeffo offende, e vince la Ragione. Una vereognofa *cfperienzt cl dlmoftra per* quelle, che l'Umano Genere quaG fempre fu ineiullo con gli Uomini coetanei,' e l' Encomio de'Virtuosi direnne ornai un debito delta Poftcrité.

1 Funerali *dl Gun* DoMtanco Mln ll ftabilironoun confine Immobile tra la prefenxa , e la ricordanza di Lui; e la tomba, che viera vederne anche gli avanti, mette un'intervallo fmmenfo tra Lui, e coloro, che lo anno conofciuto : Coal rimangono trah* quilli qur-tli affetti, che commuovonfi nell Uorno , e ingelobkono in eifta d'un'Ogretto troppo forpaffante 1'uguaglianza de'fimili; e l' Ambitione , l Intereffg, i propri riguardi, e quella che indi nake peffima prole, emulatione , ed invidia, fi placano. menu· non agifeono contro un' Uorno, che doo è più.

Not, Accademlci, fummo fempre gli ammiratori d'un tanto Uomoquanto fu il M««i ; Noi loamammo ancor vivente. Rimane adeffo, che rendafi '11« memoria di Lui queft ultimo tributo; ed F.çli, che vire fempre, e fempre riveré negli ammirabili fuoi Volumi, viveré del pari ne'Falli della fua Patru I noflri Nipoti nel riandarli in ogni tempo diranno, che la Patria fu ghifla verfo un Cittadino co ai illuftre , « impateranno qual gloria ne venga •gli Uomini alloracchè, become fece il Mλημ, a profitto, - a decoro dell'umano genere divengono Juminofi, - grandi . Quelle, Accademici, è quelle efattameote, che ciafchcduno di Voi penfa , e fente ; ed k> facendb ΓElogio d'un tanto Uorno, che fu noflro Concittadioo ; noftro Paftore , notiro Socio , non altro debboeffere fennonchè organo dette voftre idee, e de'voflri fertimenti. Queflo è 1' Ubt opcr me il più giocondo, e il più gforiolb, che roteiT· da Voi Hecretarmifi

Gun Dominlco Mami fu f Uorno della Société , o ,piuttoflo un Genio vivente a gloria, e ad utile dell· Société. Queflo ê il più vero, e il più magnifico Elogio, che per qualfiafi aforzod'Eloquenza poffa farfi. Chi noe ignora quali Geno i Sociali doveri, e di quali attributi l'Uomo in Société rirent» aver debba fornîto lo fpirito , noti puo ignorare quai* Elogio fia per un'Uorno il dire , che Egli dt fociali virtù fia ricco, e de'fociali riguardi viatto offervatore. O Société! Nom· foave, - (auto! Chi fa feda« pli Uomini in Société viventi, - della foetal· vita gloriantifi fel abbaftanxa inrefo, e venerator Lo intefe, lo venerd Graw-Domlnlco Mamll; ed ecco perc<o nel Minal un'Uomo di nuit· più follecito che di *ademrirt que'* facri riguardi , ch· la Société degi' Individui gradatamente, e con certo ordine richieJe. Dico gradaramenre, e con certo ordin· .· Imçerciocchè, lebbene Γ unione degit Uomini richieda dagl'Invidui tutti ugualmenre quegli eflenziali Ufirj,- quei riguardi, che fono i vincoli nece(fari per cui gli Uomini flanno infieme; vi fono però que fingolari ufizj, che a proporxione dêl range, de minified,de'talenti, da i noneguali Individui looo inegualmente richiefti . Altro è che chiedefi da i Grandi, altro dal Volgo: da i facoitofi Uomini, e dagli Artieri, dagli Uomini di baflb ingegno, e di cuore mediocre ; e da quegli Uomini , che anno tnaggiore intendimento , · cuore più vafto , non chiedonfi 1« medefima cofe. Dlrè più precifamente. Per natural Dettame, e per focial· lilirtixtone è ogni Uomo debitore dl certi Ufitj a fe ffefto;è debitore di certi altri ofirj a i fuoiftmili. Debbe afe, •ll'ingegno fuo, al Cuore; coitura, correxione, ac* quifto di lume, di nozioni , di Virtù , d'attitudine ad efercitarla ; Debbe a i fuoi fimiti amore «prefidio configito, magiftero. Quelli fono que' riguardi , c que'doveri per i quali tbrmafi l'Uomo Cittadino ; Quelli lon quegli t'firi, per i quali comodo, e ficu* ro vivere nella Citté fi ftabilifce. Coloro che di tali doveri fono violatori, rei fi fanno tuttoinfiemedi offirfa Société; ma non tutti ugualment·. E dclitto più grave a i Ricchl il negare fovvenimento , che non agli Uomini di facolta mediocre : Più grave a i periti Artefici il negare magiftero, ed opera, ch· non agli altri di mezzana afera; Più gravvagliUo^ mim di feelto lignaggio il negare coitura a t proprj talenti, che non al Volgo.

Quelle , Accademici , è quafi il compendio d*' Sociali Doveri ; e queflo è in corto Γ Elogio del Mλνπ. I più grandi Attributi, che formatio ΓUomo Sociale, fono i colori, 0 piuttoflo i lineamenti formanti i'immagine di Lui. Nacque Egli in quefla libera Patria da chiariflima Stirpe tra i Patrixj ;

• una

• nna felice eJamloat Ifpirogtl quel generafo org*gfto che fdegna i baffi fentimenti, - fi volge »11· ■ziooi più ntlH, - più glorior·. If Formatore défia Nature fornillo d'Hgegno vivace. di fenfo fablime, di cuore drino, e grande; ed Egli inter·, che non de'veleari, ma de'maflimi Ufiij era percid alla Société «ebrtort.

Uoo fpirito di si fatta tempra, - di taie capacité, doveva dunque a le ftetlb coitura,e ifliituziooe. Penfaao volgarmente gli Uomini, che ii riegare a fe taie ufixio, e il conTentiro, ch· nell'oxio languifen, e fi disfeccia il vigore dell' intelletto, - cm in an· lvnga ignorante ammutolifea altioe l'intima ,del dritto fenfo compagne, avidité di fapere, peafaoo , dico, che ul cola non fia iniquité; - ch· nondebha l' Uomo per tal cofe rimproverarfi : Ma quelle non è ch· acciecamento, O fia, chenell'Uomoperil un*intimo Dettame, ovvero un'appetito ingenito di Société; O fia, che la Natura ifpiri nelfanimo de'Regionevoli Γamteizia de' (uoi fimili , ficcome variamente i fomtni Trattatori dei naturale Diritto penfarono; rempre, - da ogni fiflema per invitta confeguenta deducefi, che giufla i naturali principj la coitura del ptoprio fpirito non pud dall* Uomo, Mη da qualunque degli Uomini trafenrarfi , fente offendere il Num· , fenxa tradite (e fteflb , fenza nuocere a i fuoi fimili. Conobbe if Mansi fine dal la prima giovinexxa un Vero cosi femplice, e fentendofi ηβlΓ animo una facolté corredata di molto vigore, e di lume vogliof», e di noxioni, pofe toflo •gni cura per rendere a fe medefimo il troppo importante Ufixio.

Sciolfe i primi paflî fulla via defla fcienza , e a vita foltaria fi rivolfe. Abbandond il paterno tetto, e flabili di trarre i fuoi giorni in parte ov< non giugoeflero a fcuoterlo gli flrepitl dei Foro , non qoelli del Senato.· ove niuna cura perturbatrice roccar lo poteffie ; non fellecitudio· di Patrimonio , non penfiero di famiglia, non diflurbo dicittadinefca feccenda . Potré quelle fembrare flrano a coloro, i quail nemmeno intendooo di Filofbfia il vocabolo ; poicbè non faune quai tranquillité, e ficurezza di animo , e liberté di Cuore, ed equilibrio di affêttî flia bene ad un Uomo delle feienz· invefligatore . Pur troppo a grave danno della Société non mancano coloro , a i quali il quieto, e tranquillo vivere non altro è che ragtone d'ozio , di prevarication·, e d'ignoranza; ma quefli fone il difonore dell'umano Geneve. Non meritano nemmeno t'onore d'uo rimgtorero; forfe nemmeno quelle d'un difprezxo ; Ignorarii è meglio. Bello fpettacolo alloncontrq era vedere Giant Domenico Mansl nella fua folitudine . Stabilifce tra fe , - fe, Egli dovere efferequell'Uomo, ch· a giovamento degli altri Uomini doveva [·ftft, e comincia a riguardare *fe come* Uomo facro ioteramente allo Studio. Spettacologrande, ammirabile era il vedere Lui abitatore d'angufl·tugurio; e lé non altre intorno a Lu> Xggirarii cure, - defidetj fennon di Scienta, « di Vérité; non altre ore trafcorrere, non giorni, non flagioni fennon flagioni, giorni, ore di lez'tone, di profonda iovefligaziooe; non altra delizia avvicinarii a Lui, non altra idea di piacere, itnoon il folo piacere dierudirfi : Piacere , che lutte rapivagli lc ore del giorno , • in gran parte quell· ancora della notte . Lé n«l romito abituro non altro vedevafi fennonehè volumi, alimento di Scienxa: Non d'altro lé parlavaG fennon di Scieoza.· Agll Amatori dette Science era folo noto quel tugurio, c dalle labbra del Mansl parlante non altro feendeva fennonchè parole di Science.

Un'ingegno per tal modo avido di fapere avrebbe fdegnato ogni altro Oggetto ùiorchè un'Oggetto •bbracciame in fe fe fctence tutte, e le azioni, d ogni genere ; ma i| conofcere che cofa fia *ltperr* gV infegnô, che l'Uomo poichè ha limitata facohé , e corto vivere , non pud elfere Somme fe non fia d'una fola Science invefligatore. S«ntiva in fe vigor· d'ingegno incapace d'atterrirfi a vida dell· εù fublimi, delle più ardue, ma il Mansl facto al· Société , più che la grandeczа , - la gloria del fuo Nom·, cercar voile negh Stud; la pubblica utilité. Per non negare a fe fleffb - cid chie a fe fleflb doveva » trafeorre prima quelle difeipline per le quali formafi nell' Uomo il Cuore.* divora avidamente i Trattatori delle Divine cote, - dell· morali *t* trapafla con piè franco, cco· anîmo imptrziale te ipinofe quiffioni p«r le quali anche in grembo all'Unité dividonfi I· fenote; e Igfciando era via I· flerili fpcculazioni, folo raccoglie i fodi Princip; , le accertate Mafl]me, gli utili Document!, e con tanta dovizia fe ne fornifen , ch· ■ prd de' fuoi molti Difcepoti pnô fpanderne , non rivi, ma fiumi. Nell* ampia, e profonda, e per ogni verfb diflefa Facolté delle Teologich· invefligazioni averebbe potuto immergere tutto il vigore det fuo ingegno ; ma pensd, che la feienza dell'Ifloria, dalla quale anche le Teologiche norioni in gran part· dipendono, flata farebte più utile .

Vi è chi diff·, che Γ Erudizione, e la Storia effer doveva occupatione degl'ingegni di non primaria liera; ma non fo fecon ragione. SapereΓIfloria non ù ccrramenre il riempiere la memoria d' una folia innumerabile di Nomi, non un nudo ricordare i paflati avvenimenti : Quefla è vanité , anxi frode di coloto, che, o debbono, o vogliono appalarfi di menar rumore tra il volgo degl'ignoranti . ,'immergerfi nelle foire caligini dell' Anricbité, e sbarrazcarle, e cercare io quel bups un Vero ; lo flabitire a i fatti il proprio rango, onde il falfonoo C mefcoli coi Vero, non il probabile coi certo *t* il dar regola, - ordine a i fecoli oltrapaffati, coficchd fviluppandofi con chiarezza fotto gli occhi de' Viven ti moflrino la non confuis conifpoodenza de'fatti , e de* Tempi: il diffbtterrare dall· antiche rovin· , e dal cenere di tante fpente Popolazioni le più vêtufle, le più importanti memori·, coficchè *ptr*opera dei diligente Iflorico vedaoo i Viventi paflare fotto i loro occhi non interrotta l ifloria dell' umano Spirito; e quafi una gran tela formarfi, ove coa i nativi colori vedanli rivivere i coflumi, ip«ofamenti, gli affetti di tanti Uomini, di tante Nazioni, che glé furono: il formare il vero carattere degli antichi Eroi, onde la Virtù degli eflinti Ga fempre io inetzq aU'umano Genere aperta fcuola, e viventlezione.- Quefto è il vero fpirito, e i* intimo Genio dell' Ifloria , e queflo non *è* certamente affare per i inediocri ingegni.

Anche Γingegno del Mansl poteva feorrere vie cosi ,rdue; ma egli era Uomo facro ali'utile defle Société.· Lafciô quelle , che potev· fembrare più fplendido; e ft applied a audio, che era più vantaggiofo , è alla neceflîté de' tempi più adattato L Ifloria per divenire utile dee farfi nitida, e puna , *e* tale non pud direnire fenza hinghe, e nejoie ricerche. Quelle non poffono farfi fennon da chiami eroicamente il pnbblico vantaggio; e quelle furono dal MAMicoraggiofamente intraprefe. Era quel Tempo , in cui cominciava il miglior fenfo dopo iungo Tonno a rifvegtiarfi. L'imperitia, *e* la négligeai» de'tempi precedent! lafciati aveva negletti nelle Biblioteche tanti illullri Monumenti; e tanti altri avevane sformati con inette favofe, e coo vane immaÎ;inazioni,e inranto l'Ifloria, e ΓEccfefiaftica mafimamente , chiedeva di venire nel fuo bel gmrno.

Non v* *I* chi non fappia quanto con la rubblica utilité fia intimamente congiunto lo fgombrare 1' Ifloria della Chiela da i fuppofli Fatti , dagli apocrifi Scritti, dalle groflolane crédulité . I contaminatori del boon fenfo fabbricato avevano in quell* ultime Eté un Gftema, in cui gli affari di Religione fconoefli vedevanfi da quelli della Repnbblica ,- quelli inutili a quefli, anzi perniiiofi; ma quel fiitema , che meritara di mai non nafeere, rapidemente pafld ,e peii. Importava alla Repubblica .alla Chitfa , alla Société , che la facra Ifloria venifle nel vero fuo lume. L- Citté , e le Naxioni fono giornalment· cid che fono, o ciô che di mano in mano divengono; la Chiefa, la Religione non pud eflere fennon quelle, che fu fempre. Se incomincia ad effere ciocchù non fu, finifee di eGfter·, e la verac· Ifloria effêr debbe irrefragabile teflimonio d'una mvariabiie identité / Ed ecco quanto import!,che dall* Ecclefiaflica Ifloria I dubbj, gl'immaginati, gl'inett Monumenti fi sbandifeano. Qtsefto incominciato era alloraquando Gian-DomCnlco Mans' aile Iflori· che ioyeftigazioai recd il fuo ingegno: Ma, corne fpeflo interviene, cbe dagli Uomini emendatori d* un difordine un altro fe ne produca;cos),fpiegatafi al'ora nel fuo vafore Parte critica, e divenuta il Génie dominatore, tnietendo a groffi fafci i dub.

b| documenti, - gl* incerti farti, con falce, determinata fempre a necide'e, quati ienza dittinzione recide*ali it tutto. L' fllor«a della Chiefa diveniva a gvan pafl> un flottuante Pirronifmo : e fotfe la Mifciedenza non fe ne dotera. Oh quanta nmleftia pieparavafi, quai media , quant* notofe indagini a t Pmfeffor» dell'Iftoria, agli Amatori det Vero,della Chiefa , dclh Société ;

Ecco intacto un Da|o, onde -idurre a catcolo la fcmma quafi imrnerU *de'ttavagl-*, delle fetiche, de' tediofi GuJi, a pubblica utilité Jal M »>-si foftenuti. Ffcludo dal computo quello , che dee fatfi da chiunque vogl-α deli'Eccleliallu a Hl«>ria acquittare le generali uorioni. I claffici Scrittovi , gli Annalilli , alt antichi, i moderni, gl itahani, gli oltramontani Trattatori formatio una fori* di fmilurati volumi da atrerrire ogoi mgegoo. rhe fia mediocremente intolierante. Aggiugnete tutto quello, che a colmo d' Ctudirtone do*è ttjlrnrierc ,1 Mansi: Egli non iaf-C'0 angolo di ti »a(la Provincia non veduto , non efa-nmato. Voi, che fpelib lo riputatte una vivente bibltoteca, V»i lo Gipete , .the Scrittore non vi fu tra gli anticlit a Lui ignoto, non avvenimento , di Ctti rmn *ricorda* le ancora le ininure circoflanze , non F»t'o di cui non determinalTe Γ Epoca , non Autore di cui ig.-oratte il Nome , o non fapelle il : »afor*. Le Gre.h*, te Latine, le Funzefi, le G'ermaniihe, le Ang'iche.le ltrliche llone , e delle parti'olari Chiele i fingohri Monumenti, tutto era a Lui manifefliflimo. Dio immortale. quanti «u !|, quai rortentofa pazienza ! I'ppure G1AN-DOME NICO MANSI non altro fa fmo a qui fennon eru«lirii un po più efattamçnte di quelle cofe, che ad ogni Profeffore d lliorra "on *è* lecito ignorare.

Guardate adeffo Je tante Opere, ed it>iigri , che furono dal Moui donate al Pubblico , e fingolarmen'e il Supplemento da Lui dato alfa coll.-none de Concifj , le memorie di Matilde , il Raronio , Γ Annato, il Fabrizio , e moire altre, ‹h 10 trapaffo, e che a tutti fon note. Non contate le orribili fatiche di compilare, detcare . fcrivere un cl gran numern di V<»lumi: e nemtneno valutinfi *l* lunghi, e trequenti vuggj per l'Itaba, per la Germania da Lei hacco , miel mo, e ai non frefca Età foftenuti. Formater! *Mo* un'idea di quello che da Lui dovè farfi per rifitar* , e timefroiare tanti Archivi, tante Bibliotech* , ed tvi dalla polvere fcofle , rinttacciare , divorare un numero quali immenfo di *pergamene,* e ronfunte dal tempo › e quafi impercettibilt caratteri ; indi raccoghere ‹'igerire , valutare, giudicare , «mendare innumerabili Monumenti, permodochè nel diligente confronte nemmeno sfuggangli Je variann lezioni, e finalmente per efatto efame, e ben peiaro giudizio riordinare cio che era indigeflo , fapere i tô cheapocrifo, conciliare co cliedifiordanre, flab'lire cio che negli aftrufi cronologici punti vi è Ji riù conttoverfo : formatée i , dico, unidea di tutto quefto : valutate quindi il vantaggio tutto , che alla Sacra lüoria , alla Chiefa , »'» Sotierà ne rifulta, e poi dite fe Glan D< mcnir<> fu Uomo, anri Vittima facra al pubblico Bene .

Tu, Sap entiflimo Senaro , Voi, Otrimi Padri di quelle libe-a Patria Reggitori , nominandolo alla Catt*dra Vrfcovile lo volette Maeflro di quefla Chiefa, Paftore di quelli Popoli , fpiegafje coil la pubblica r · nnofi enza . La Patria, i Cittadini, ogni Nazione, Roma ifteffa , e in Roma il Somme JSarerdote applaudirono. Applaudirono quelli alfa vulgata ornai, e in ogni luogo celebre erudizinne di Lui; ma quelli non poterono farne pieno Elogio , poichè ne -gnoravano i più glorioli Attributi . Fu grande i'ingegno di Glan Dominico Mcksl, fu portenrofa la fullecirudine con cui a perfezione di fe , a vantaggio de' fuoi Gmili lo coltivo ; ma fu non meno grande il Cuot di Lui , ed Egli non meno lùllecito di farlo atto , per rend.'re a *le,* eagli altri r riù importanti fociali Ufizj.

Se rUomo abbia vailo, e fublime ingegno , ma baflô, e picciolo il cuore, fe abbia colto Γ intelletto, ma iocolta, *e* feroce la Volontà, o non è capace, o non ardifee giovare a i fuoi Gmili , o tutto intraprende per nuocere . Ed oh perché in mezzo «Ha Società tante Scuole fi aprono per efler fonti fit feienaa ali intelletto de'Gioranetti, niuna ie oc âpre per formarne il cnore! Il veto nmto coeducente all'umana Felicità è Γ amicitia del Name , la noflra , de' noftrt Gmili . e quindi Pefercizio di quelle Virtù, che a i rre mentovati g*neri d' amicitia fono rifpondenti . Allorachè con le nozioni dell'oneflo c del giuflo iRruito *è l'intellect©, con* Γ aflidua efercitazione acquittait tal'indole, chel'opetare bene, e onellamente divenga un coflnma . Cuai formafi il cuore deU'Uomo foetale ; coù il Mauct formà il fuo.

Già è detto più fu , che Egli Tulle prime moffe della foagloriofa camera tutte trafeorfe quelle fciqnze, ‹>›e erano a tal fotmazione opportune . Quindi , poichè nello Audio detl'Ifloria , che è maettrg dei vivere, e vera formatrice de'cottumr, fempre videfi fott' occhio gti efempj , le gefte, le inligni Vinù de'grandi Liemini , un cuore fatto corne quello del M«ksl di nulla più fu vago . che d'imitatli . Voi conofcefle , Accademici , e Voi fapete fe in queil'Amico vedefb germogliare quelle tante Virtù, ch'egli tot mando Je fleflo vi aveva feminate · Il Gemo dominante di qneK cuore era 1'Amore de' fuoi fitntfi. Ed i›o quai Ricratto quanti fplendidl (olon ! Equtbbrio d' inclinationi , moderazione , tranquiHnÀ , hhiertezta , attitudine al bene d'ogni genere, ortore al nuocere, equità, difiniereffe, veiiità . Gutezza , ecco quanti glorioA attributi chiedonfi in un umre rerchè ivi 1'ingenua , e magnanima beitevolenza Ilia come in propia fua fede.* mb ecco tutto itiG‹ me il perché ad un Animo *formato* come quello Jel M il beneficate, il foccorrere › il giovare er» , * rnciiiiazione , e coAum«.

Se aa che i lineamenti del volto , e il contegno della P<-r(ona lono un indice dell'animo, il volto del Mam mamlellava con ventà , ch eglt era an' Uomu foi mat© per amate, per ginvate a i fuoi fimili. Sulla fronte dr Lui, e nel ciglio regnavi una ferma tranquillité da iracondia , e da indifereta fe* verità fotfe non mai tutbata. Sulle l«bbra del Mansi iempie tv.tiva un nfo dimoflrante benevolenza, veriti, e lchiettezza : un rifo confinante col cuore , Ed oh qual cuore lotto tali fembianze ! Un cuore iemp'e a giovare pteparato ; un cuore invitante 'empre i fuoi firaih a pafcerfi delle fue beuehcenze : largo in verfare que'telbri di feienaa, che polfedeva , non mai ad alcuno nego configlio , non mai agit affütti conforto; non mai a i defiderofi di fapere negô megittero. lebbene i difcepoli , gli alflittt , i bifognofi di ccmfiglio foflero in tanta frequenza , che pnteffero ad un' Uomo men vogliofo di giovare divenir oltremodo pefanti.

Un cuore coù vafto , coi) magnanttro , cosi benefico doveva giugnere all' Eroifmo Vi gWtnfe , ma non dovè per giagnervi o ulcire fuora ȷdel fuo fentiero , o vtolenrare il paffo . La prim»' volta , che, il Nome di Lui fentto fu tra gli Eletti a queflo Arcivefeovado , per rifiutarlo , per determinare 1'animo del Somme Sacerdote alla feefta di Vincenz© Torre, (la di cui gloriofa meryioria fempre a noi è cara, e degna tra nol di perpétua onoranza) non altro dovè fare fe non che (e^uire placidamente, ficcome fempre foleva, i ccmfigli del fuo DiGnterefle, i moti della magnanirrtg fua Benevolenza . So, che un tal© rifrato, fie Chiatnifi a filofofico efame, pnd tra la virtù, e la viltà divenire un Problemg. Non g'à parlandofi del Mansl. Non era orrore di fatica , no© picciolezza di genio, non btafimevoJe timore , che formatât in Lui l' idea del gran rifiuto. Un'Uomo avvezzo elle più gravi fatiche , e nelle più penofe occupazioni invecchiato , non f'arebbefi atterrito alla vitta di quel pefo , che anche non Prelato portato aveva per si fungo tempo, mentre Γ ottimo Colloredo aile cure dei Manu tutte lafeiava le più pefanti pattorali follecitudioi ; *e* un Cuore si grande a villa d'una Dignité anche maggiore non era da fgomentarfi. La verace (lima, la fincera , e fervida attezione, che il Manm nudriva per un tal'Uomo qual'era il Torre; e finalmente la perlualione ingenua , che (lava in mente a! Mansi , che a vero vanraggio di quelle Diocefi , e di quelli Popoli doveffe il Torre a quetta Cattedra innalzarfi , fu la ragione , che potè a taie Ufizio determinatio.

Dio immortale! un' Uomo di tanta Science « e di tanta Virtù fornito, avente un cuore si grande, e tan-

- tanto benefico nul mal farebba Jivonnto a prà della Chief· e delta Sociati feUa Sode *Vrfcovtle* , alforchè, fofprngendovelo i communi Voti.dovè finalmenta montarvi ? Da quelle profonde minière dl beneficence vBUuto avrebbe I ndiana Soci-ràfcendorna a torrenrt ammaetlramento , a conGplio . e prelidio, e corrosione, e fowenimento, e ruttocid onde gl' indigenti aooo follewo, i ciechi fcorta , i deboli fertnezsa, gli afthtti conforto, i timid) iicuiMi», gl' ignoranti magiltero.

Ma finalmenre fotto'l pefo degli «uni, e più dello fetiche tanto vigore d'ingegno , tante vivedti , a grandeua di cuore doré riinanerfi opprefla . La Motte , che finirobbe d' cflere un mele, fe accorciendo i gwrni de' camvi, e pernixiofi Uoinini , quell) nferbafie de Grandi, e da' Benefici , la morte preflo ci tolfe anche il piacere di vedere uno fpirente avamo d'un Uomo al grande , onto il capo di Titre , e vellito di manto Sacerdotale mollrite agli Uommi da sè beneficati gli argomenti di quelle gratitudine, che aveangti poiuto retrihnire. V«»ne quel giorno infauflo in cul (emimmo dire, Gian-Domenico Mansi non d più. Mor) ΓUomo della Société ; a noi vediamo nell'Uuiverfo rU manere un vuu«., cui riempiere fari torfe opera di Secoli. La merr.nri· di Lui fari immortale tra noi ; ad Egli the vive fu in Cielo tralle Anime Grandi fi tompiaceré di vedere virer titrtavia in Terra i! fuo genio, e durare permanente la fua JJtnrficrticento, le fa memoria d« Lui chiatni a ricalcarna Je grandi orme i Polleri imitatori,

IN MOR.TE DI MONSIGNOK.E

GIO-DOMENICO MANSI

DELLA CONGE. DELLA MAD1E DI DIO. AKOVESCOVO DI LUCCA

ORAZIONE

Recitata Della Pubblica Adunanza dell' Accademla Ecdcfiaftica da Lui inûituita in dctta Città

DA FILIPPO SARDI

P4TXIZJ0 ucchwj, ccnonico *dkllacxt iidu u*

Il dù χTi. Aprile dell*anno moccuuç.

Gltande, e pericolofo intraprendimento egli è quefto, Virtuofi Accademici, a che l' alerui comando vnoi ch' io m* sccinga in quefto giorno, di ragiouare, io dico, alia prefonta volta delle lodi, e la memoria celebrare dei Defanto noftro Pallore, Padre infiene, ed Iftitutor primo di quefla Accadentia Ecclefiaftica, Mowttonoaa Gio-Domenico Mansi. Perciocchd, fe le gefla degli uomini grandi da altri nomini medefimameate grandi tranate efler vogliooo folamente, come potrd io rozzo, - novello Oratore periar degoamente d'un Uomo alTetà noflra fingolarirtimo, e come potrh ii debile» e baflb ragionar mio l'altesse, e lo fpleodore adeguar delte cofe, che dei Mansi pariando » focos dirC graviffime tutte, e luminofiflime *f* La quai cofe fe ardua, e difficile farebbe in ogni tempo, difficiliffima oggi di riene, dappoichè due valenti Oratori in quefto campo gii innansi difeefi il più bel fior della meflê avendo gib tolto, poca, o nines fperansa di ben raccogliere ad altri, che appreffo veoga, hanno lafeiato. Per la qual cofa io farei gib per cedere di buon graJo all'onore infieme, ed all'incarico, fe la fteffa altezsa, e nobiltè del fuggetto, che da una parte mi db ragion di timore » per l'altra meglio, e più fottilmente confidente non mi porgeffe motive di conforto, di fperansa, e dird ancora di ficurezza. E nel veto, fe vi ha alcuno tempo, in cui Γ Oratore dell' artificio, e degli ornamenti dell'eloquensa non abbifogni.e porta feats danno di fut caufa effere incolto. cià allora certamente addiviene, quando l'argomento, ch'ei prende a trattare *è per* fe grande, magnifico, fublime; perciocchè quells cofa non ha druopo d' effe.-e da altri aggrandita, ed ornata, che grandirtima è da fe, e colla propria mole (lb, e della propria luce fi adorna baftevolmente. E certo, ficcome vegiamo nella natura ii belliffimo Cielo effere a noi cagione di grande maraviglia, e diletto foltanto, chè nudo, ed aperto venga a moftrarfi-- co-i le chiare azioni de'fommi Uomini, febbene con piano, e femplice modo fi manifedrino, per la natia loro be! lexxa grandemente piacciono, e G ammirano altamente, e G lodano. Ecco dunque quali avranno ad elfer le parti mie in ragionarvi del Mansi. Dirnudamente, e fehiettamente le *cofe* operate da Ini; ma ficcome quelle grandi faranno, e luminofe, quefla iflefla nudité, e fchiettezza mis diverrb per effe grandezza, e fplendore. Preparatevi, o Signori, ad udir 1' elogio del Mansi non da altri formato, che da lui, e a più non dividere come far Uovefle in addietro, Γ attention vofira, e la lode tra il merito del lodatore, e la virtù del lodato.

L'effer dotato d'una plena chiarezza d* intenditnento, onde conoftere il veto perfetramente, e di una vigorofa fermezza di volonté. onde il bene,abbracciare, e a quelle attenerfi coflantemente, quefla era la bellesza, quefla la periezione dell'Uomo nel!' invidiabile, ma troppo breve ftato della fua prima innocenta. L'avvolgerfi ora per entre allé tenebre dell' ignorante, e dell' errore, e fluttuar ntll iiuerto difordine delle fue partioni,- quefla è l*blüflima miferia di lui caduto da tanto onore, ed • cornotta, - informa condizione venuto. Queif Uomo pertento, che per mezzo di folida fcieoxa 1'ofcuro iatelletto riempiendo vada perpétuâmes»della pura, e candida luce del vero, » Γ informa volonté procari di render· flabile, - coftaate mll' acquiflo, - pofledimento della virtù, è manifolio, che quanto in queflo duo cofe avrb fatto d*avansamento, altrettanto dalla prefente umens miferia allontanandofi, a quelle primitiva boatb e perfosiono fi faré avvicinato, in cui ficcome ogni psêgio d ripoflo, cost ogni cara, ed ogni Audio doHUomo effer dee collocato. - rivolto ner ogni tempo Or eccovi, o Signori, additata la ricca, e nobil forgent·, da cui le moite, - fingolariffime laudi dfo icendoao dei noftro Mansi. SeOben· mal diffi additata. dovea niuttoflo direrammentata/ perciocchè • a chi tra not pud effer· ignoto, qwfl· due cofo aver formato tueto Γordine, - la cooditioa tutta dei viver di lui, voglio dire un perpetue acquiflo di vaflo fapere, - dottrina, in cui fu ecceliente, - un continue efercisio dede più fublimi Morali, '· Crifliane virtù, nelie quali divenue Cagolare* Per quefla doppia via. che ad una fola meta conduco camminando egli tanao a .quelle perfetioa· C apprefsd, che pud dall' Uomo in terra ottenerfi (quanto fi è da noi flefli e fentito, e veduto, - chlara fama nelie più rimote parti diffufa alternante fuona, e per l' Oration mia faré manifoflo.

E perché la copia grande delle cofe per ogni parte mi circonda, e mi ftrigoe, to gié non mi erre* flo, o Signori, a porvi fott'occhio i luminofi pre£i, e diflinti della chiara Stirpe, da cui it noftro Io: Domenico trade i natali; quantunque per eltra parte cià dovefli io pur fare, accioochd forte a tutti aperto, e palefe, quanro la gloria de'Domeftici efempll co' fuoi onorati fatti accrefceffe egli, - dilatarte, e in tai guifa quelle fplendor degli Avi, che ne' più degli Uomini fi rimane vuoto, a ftraniero ornamento, in Lui merci il boon frutto, - l'ottima corrifpondenta della propria Virtù proprio merito divenifle, e fuo verace onore.

Ma non paflerô io gié fotro filensio la frefca, - puerile eth di Lui, che aella Paterna Cafs quell' ottima inftiruzioue ritrovd cbe era di fe degoa, e del fuo fangue: perciocchè io qoefla io gié vedo il primo non dubbio germe fvilnpparfi manifeflameote di queli virtù, e i primi lampi apparite di qoel· fspere, che a tanto grande altexxa crebbero appreffo, p fi follevarono. Era veramente fingolar cofa, e piena di altirtimo prefsgio vèdere il Mansi in quell' età, che Γ etade effer fuole della leggierexxa, dell'incoftanza, dei divagamento, appena cooofciuta la bellezza della virtù, a lei rivolgerfi, e vinta ogni difficolth lei con mature configlio, e con paffi uniformi, e coftanti feguire; nd minor maraviglia recar dovea certameote il vedere quell' ingegno nofeente dominato gib in fublime grado dall amof della feiensa, e del veto > non conofcer altro diporto, che lo Audio, i l<bri effer l'unkn fua cura, e delizia, quefli avidamente ricercare, conforvar diiigentemente, e in felo vederli arreflarfi » quafi fin d'allora prevederte quale, e quanta riccbezza di

di tapera potato avrabbe an giorno ritum» *a* comun giovamemo: ciafcuno agevolmente s immagina » quanto belle . - grandi fperanze fi dovetteio rifvegliare a tal villa aell animo de' Genitori , de' Coaglunti, - degli Amici di Loi. In non fo perd, *(t* quolli tanto iananti glugnefleto colla fperanxa , quanto Egli apprafib pervenne fciicemenra coll'opera.

Ma quantunqu· landabi|e fia la Paterna adtacaiione , non cosi foveatemente addivieae pet adventure, che Γ Uomo tra le domeflkhe pareti a gravi, ed ardae cofe Il defti, e fi accingar per laquai coût la Divina Provvidensa , che far volea di Gro: DoMiaico Manu un Uomo , che fopra il comuo* de£ll altri fi tevafl·, oe prepaid a lui con maravîgfimfa difpofiaione il' più atto e confirent» mono , che defiderar fi pocefl» . Era di quelle flagfont , fiecome per ognl tempo, in Cngolar grid· di Sentit* , e di Dottrina Flftltuto de* Chierki Regular) della Madré dl Dio, e fe altrove chiaro fptendeva , in Lncca potea veramente dirfi il Santnario d'ognl hadevoi collum» , e d»Il» più folida kienza *t* Vomini riputati per Apoftolkbe fatirbe, chiari per China di EccleCaftica eruditione ou) fi vedevano . e fi ammlravauo; qui la follecita iflruzione delta Gtovent* , Γ emmaefiramemo del Popolo , il difficile indrizzo dell'Anime erano a tal fegnu pervenut) , che avidatnente accorrendovi i Cittadmi, larghiflima meile ne ridondava nel campo Fvangelico . Or dov» potea meglio collocarfi quell'Uomo , che ln roftum», e ln dottrina dovefle ottener» eccallente, fe non U dove e l'uno, e l'altra s) grandement» fierivaoo? Qui fu dunque dalle voci del Cielo chiamato il nolire Mansl. Pendera dalla fua ubbiJieuz* a' divini voleri Γadetnpimento del nobil fine, e cul per quelli vema deftinatn^. Pubbidienua fu pronta, e generofa,- revente illuftre , e fingolare , e i! Mansl in mette a dotti, » virtuofi Uomlni divenne queirUotne, che in fapere, e in vlitù a molli fovrafland·, poch· a fe uguali conobb».

Molti , *e* bei pregj fi racihtadnno in quefta foie axione di lui, la quite per lofoo date, e conditione affai più grande , e virruola fit , che in molti efler non foole, io-cuî talvolra per tort), e bafli fini degenera, e divien· anco brntra , » vlzfofa. Era Gm: Domxmlco ln fua Famlgli* Primogenito: la Paterna fucceflione, le pubbliche Dignité lo afpettavano. Era nel fior degit anni, d'egregia indole, di vivaci talenti ; gli onoel. ed i piareri fotto un af petto fe gli ofierivanninnanti, che i fenfi allettando, poteano agevolmente fedurre, e vincere la région» . *Nulle perd port* fupervr» la coilanta di quell' animo termo , ed immobile in fuo proponimento , e per colmo di ftraordmarla virtù voile per fir.o abbandonar con generofir* cio, che potea riten»r con giufiitia, ed altro non recd feco, entrando la Religion» , che quelle poverti , <he a proie(Ter ii accingeva.

Quelle furoao le virtù , di cui quafi cinto, ed armato pofe mane all' opéra del|a Religiofa perfusion* e ficcome altor* prenamente fi maniiefia il mafehio valor del Soldato, quando polio fi vede entre il dure clmeoto dalla battaglia ; coal locat» egli in quefta cfercitatioo*, ed efperimento della Clauflrat vita , iacominciô tollo a far palefe, quanto follè egli ricto di pregj e nell'animo, e nel cuore. Sono le Regolari offerv,nze , liccome quelle , che all'umane paffioni contraddicooo, accompagnate da nna certa quotidiana difficolti , e fatica, la quale non fenta un tango efercitatnento fi vince, » aller folamecte fi perde, e dilegua , quando il dovere divenuto coftume, diviene nel tempo ftetlb placida , e confutuat* virtù. Ella è però certa cofa , che fine da'primi anni di fuo Religiofo viver» il noftro G».* Domenlco foddisfaceva a tutto cosi compiutatnente, che i più proven! Uotnini, » coloro, che a lui per comando fopraftavano , flupivaoo alternent* di feorgere ta un Gtovine, che taeominciava, tanto di perfexlone, quanto appena in chi ê preflb ai termine fi ritrova. Quelli erano gt'incominciamenti dei Mansl : niuno citimi però , che Γ animo di lui veraeeote pande, ed elevato fe ne appagaffe , perché a colit (empre maggiori era iatefo , e rivolto perpetuamente . Qaindi fentendofi egli fornito di non ordinarj ralenti, e confiderando maturarnenle, quell'ifleffa Provvidensa, che glie ne aveva fatto dono , averlo ancjta chitmato a profeflaie un Ifiituto, di cui il fio» primieru *I* laCriftiaaa iflrittione , *e* giovamento de Popoli. dirtttamente penad di coniacrarh tntti ad un tant» nobile intendimento,· delrberd di farto per modo, cbe al molto valore d»tla fee forte infieme foffir cotnfpondente , ed infieme all eccetleuza della fua vocatione . Difficil cofa Ù, o Signori, a ridire , quanto il Manm adoperafle per giugnere at confeguimento di nn tanto fine*. quanta tofi* la contention dell'animo, la diligenta, la collanta nell'arprendere ; quanto retto,e luminofo i*ordine, il mctodo degi‹ tludi .quanti dl numero, quanto vaq per età , per lc trattaxionl *I* votami foflero da tai aflìduamente fetti, e ponderati ,· quanto ei mrduafle, contenir·, - ferivefle in quel tempo, che tutto per lui fu tempo di Audio, dl profitto, e ai fcienta. Allai più manifefiamente il drranm» le moite, e feblimi cognitioni, di cui ln breviffimo giro d anni colma, - ricca divenne la gran mente di lui.

Faito fuperiore alia condition de'faoi tempi coltlvd egli, e dilîgrotamentt- apprête i fecreti. « gl infegnamenti delta natural Filofofia , tna non quelle Filofofia i'Intelletto d*l Mansi port appagare , che o involta, - confefa nella barbara ofcunii de i <«· caboll, o dietro faarrita al'* inutili quifiioni infinite, o pet foverchia ardirvtza d* immaginaic prefentuofa troppù dalla vérité, rh'effer pur dre I unico fuo feopo, traviando fi allontara ; m* quelh banal, che a grado a grado a' principi drllr <o(t rifalendo il treat· tuttu a parte a parte contempla , Γordine ne ricerc· . la bellezza ne difcuopre , ne fente la bontl , *e* ti dove fia d'oopo dubitare opportunément·, e dove affermare . Penetrô innanti nelio fiudto dell Uomo, cui fottiltnente conobbe *I* in cid da molti diverfo, i quali fe medefimï ignorando, le più eltranee, e ritnote cofe avidamente cercano di fapere : la varia indole ne difiinle, gli ufi, le coflumanse , gli officj , te leggi non meno quelle , per cui l'uomo fe ftetlb goverua , che te •lire tutte , per cui la comnnanza nafee, - la focleté, - le Nationi C formano, - fi reggon gl' lm« quelle veriti tutte o naturali, o profane egli, qnantunque Uomo facro, ed ali'acquifto intefojprecipuamente di facra dottrina, non riputd già di poter fenza biafimo ignorare, ni fenza danno del medefimo intendimento fuo principale, ben cooofcendo il vincolo, e leg*me llrettiflimo, che tra di loro congiunge le nollre cognitioni tutte , e faggia* mente awlfaud·, che in vano fi lufinea di pervenire ad altetza di facro Ecclefiaflico ftudio colui , ch* innanti non ponga il oecefiTario fond*mento del naturale. ed umano. Egli À il vero però , che Cccomea quelle, quafi a nobil meta, tendeva il Manu primariamente : cosi . corne vi fe pervenuto, in quelle tutto Γanimo pofe, ta quelle fielte coflantemente. frota più altrove deviare , ed ta quelle , a vero dire, acquiflà valore, e famefiogolanlEma.

Or chi non fa quante cofe abbracci. ed a quant· fi efienda la facra Ecclefiaflica feienza f Tutte perd nell* ampiezxa loro abbraccià , ed a tutte fi ehefe con maravigliofo evento il fublime tagegno del Mansl . La cognitione dette veriti da Dio alt'Uom rivelate, ficcnme quelle, rhe leva Γ Uomo (opra fe fteffo , ed awirinandolo al fuo principio il rand» quafi divino, e la belltffima, » principaliflhna parte di qnefli ttndj ; e in luella riulci egli finaolarment· docte, e valente. NA per ottener queflo fine fu eg‹i contento di tener l' ufato - comun fentiero; perché gli Uomini grandi per altre vie camminino, che non i vulgar*. V>de , - iconobbe egli certatrente quelle dotte , ed infigni opere , in cui a'giorni noftri la Teotogia bene, e coptofamente fi tratta, t iltafIra : ma non dovevan bafiare I rivi , benchè limpidi, e chiari a quell* iagegno, cite per feftetlb rifalir poteva alte footi, dono· quefta fcienza fcaturifce, - fi attinge. Di qui oacqne Γ oftinato ftudio, e da quefto la profonda intelligent* delle divine Scritture, che - lui non meno cofld della accurata cognitione dette originali lingue Latina, Greca, Ebraica , delta notitia, ed efame delle Verfiooi , e Parafrafi cosi antiche come moderne de'Sami Libri, delle opinioni, de'fentimenri de'Sacri Interpreti ormat quafi ad infinito numero crefciuti: Di qui nacqoe la rafia letton*, e il ptofoa-

do conofcimento dette Opere de'Padri della Chiefa, delta definitioni de' Pontefici, e de'Concilj, dove nonmenola infallibile interpretatione delie Santé Scritiure G ritrova, che l'incorrotta teftimoniänta dette Sacre Traditioni ; fopra le quali due cofe tutta è collocata , e ripofa la Teologicâ Facolté . Quefti Üudj , o Signori , coal originalmente faiti fingolàr fatica rlchiedono, e cof?»nza d'animo, coteprefi effet»do, e difperfi dentro on» immeufa ferie di volumi; pronta accortetza, e forza di ratiocinare addimandano per trar fuori dalle tenebre degll altrui detti ta vérité, perdiridere il dubbio dal certo , il fa.lfo dal veto « per librar con giutta lance l'autorité di chi fcrive, tl pefo, e valor de'concetti, etutto condurre alla forma, ed unité della Catto!ici Dortrina. Per quefti è neceffaria l'intelligenta delta ftoria di tutte le Genti . l'efatta notitia dell'antica e moderna Geografia, il preeifo calcolo de'tempi, cofe tutte fpinole, e da infinite opinioni intricate , e ravvotre . Tutte quefte cofe addimandano tali fludj, e niuna al Mansi mancd · Nè cio folamente, ma tante, e si variate cognitioni , quante fono quelle non meno profane , che *(acre* fin qui da me ri.ordate, e deferitte, le quali infie me raccolte, e confiderate quafi fembrano fuperare le forte dell' umano intendimento ; quefte, io dico, non folo non generarono entro la mente di lui confulione, e difordine, lo che in tnolti veggiamo accadere ; ma tutte vi fi trovarono 11 chiare , diftinte , ordimte, e renacemgnte impreffe, che ballava ud folo cenno di fuo volere, per averle tutte pronte alfoccorrenza , e prefenti . Era cofa veramente pient di ftupore udir quell·'Uomo negli ftefli fuoi familiari tratieniinenti entrar con chiaro , piacevole, e profonde ragionare in qualunque ardua , e difrarata materia, render di tutto fondata ragione, e fempre nuove , ed inafpettatie cofe piodurre , e non eflervi mai quiflione, benchè difficile, ed improwifa, alia quale non fapefte egii con altrettanto proota , che adeguata tifpofta fatisfare maravigliofamente.

£cco, o Signori, la grande , e lnminofa maniera, cen che il fi apparecchiô a gtovare l'anime de'Fedeli, ed iftruir la Chiefa di Dio. lo non fo , quanti tra gli Uomini contar fi poftano , che un si nobil fine con tanta eccellenza di mezzi li storzine d'ottenere . So bene , ch'egli m guifa il confegui, che a pochi, o quafi a niuno è conceduto. Niun facro miniflero c più gelofo , e difficile , niuno più importante, ed alia Chiefs giovevole di quel'o, che nella potellé delle chiavi locato le veci in terra dei Somni" Dio, legando, e fciogliendo le anime, fofliene. Or quanto, e qual foffe it frutto, che quetlo altililimo officio ainminiftrando ricavo il Mansi dalla fua valla dortrina a comun bene, af fai fu manifefto per coloro tutti, che d'ogni condition . d'ogni flato a gara accorfero a vaterfidell' opera di Lui , i quali non fapean bene qual cofa in lui più doveftero ammirare , o la vailità dei fapere , o la ferment dello zelo , o ta dolcezza della carità , con cui mirabilmente fapea condur le anime ncl cammino della falute. Nè ballando a Lui quella dortrina, che allé tenebre , ed al feSreto delle orecchie è commeffa, pafto a diffbne.-.'a nella Luce dell' Evangelic! Predicazione, e potè vedere (cofa a pochi conceduta) i certi , e fenlibili effetti negli animi di chi lo afcoltava del fuo fervido, e dotto, comecché eftemporaneo parlare.

Ma una via ancor più fmgotare trovô egli di renderli alcrui giovevole. Fatto tra' *fuol Profeffbre* di facra feienza morale feppe con altrettanto erudita, e profonds, che facile, e accomodata maniera tutti dichiararne i principj, e le confeguenze , ch'aro il metodo renderne , e manifefta l'applicazione , che avidi , e brarnofi accorrendo ad udirk> in folto numero i noftri Uomini Ecclefiaftici, avvenne cofa mtravigliofa a dire? tramandata co si per lungo giro di aoni, e con perpetua fuccef Gone propagata la fana dottrina di lui nel noftro Clero, e da quefto vicendevolmente a quelli Popoli tutti trafmeffa, fenti finalmente, e lt avvide la Diocefl futta quanta, non d'altronde venirle quel fanto, falutar pafcolo , con cui viveva , e pel Cielo *it* nutriva , che dal Mansi, il quale colla voce', e coll' opera di molti poteva dirfi reraccmente , che quafi terra la pafeeffe , e giovafie mirabilmente .

Quefte oerd erano cofe dosnefticbe; ore la doc. trina del Mansi era tale, che ooa uaa, od altra particolare, ma la Chiefs tutta univerfale doveva fentirne utilité, e giovamento. Vedete, o Signori, come andava gradaramente crefcendo, e dilatando i confiai. Era a luce comparfa la grande Opera votumlnofa, con cui il FrancefeCalmetcon infigae fatica tutta dati'into al fonsmo illuftraodo la Dtvina Scrittura, areva a comun giudixio deeli Uomini dotti portato a ben'alto fegno qneflo (radio degniffimo, ed allo Chiefa giovevole fopra ogni altro. 11 Gallico idioms, in cui l'Opera fit foritta dal celebre Autore, ne limitava fenfibilmente la generale utilité . e giovamento; la Italia, e la Germania fpezialmente con molto defiderio afpettavano un Uomo, il quale non con bafta, e mercenaria Opera, come pur troppo fpelfo addiviens , ma con altrettanta coftanza nella fatica , che foodo di fapere tutta chiamandola a eritico efame la illuftrafle, e caftigaffe, ed eftendefte, e taie rendues la facefte nelr idioma latino a loro familiare, e comune. Queft'Uomo fi trovà, e fu il Mansi; Il quale talmente nell'imprefa riufcî, che nello univerfale applaufo gli Eretici Scrittori del Giornaledi Lipfiacon pubblIca non fofpetta teftimoniansa giunfero a rendergliene un tributo di ringraziamento , e di lode.

Ma io non debbo abufarmi della pazienza voflra, e mi fembra di effere a quel Pellegrino fomiglievole , a cui gié il giorno, e la luce vien meno per giungerc alla prenffa meta del viaggio,il quale non fenza difpiacimento Pafagâ, e Ville ad offervarfi betiiffime dai lati fi lafeia, e pafla ohre;cosi io intatte lafeiando moite cofe degne tutte di memoria, vengo finalmente a quelle parte pi& luminofa della Scienza del Mansi, con cui a tutta la Chiefa di Dio rendè immortale , e fegnalatiftimo giovamento. Non è alcuno, che ignori, quanta fia la bellezza. la dignité, la utilité indicibile délia Storia Ecctefiaflica . Per iftoria Ecclefiaftica , io non intendo or quelle, che con nuda, e digiune narrazione deicrive te cofe alla Chiefa accadute. le intendo dire di quelle, quafi primitiva, ed originale. la quale tutte abbracciando le Divine , ed Eccleliaftiche Scienze, che ad efla fanno capo, become al Mare i Fiumi, dimoftra la Cattolica Dottrina colle flefte Divine parole,- che la dichiara, e la conferma con la incorrotta perpetua Traditione, manifeftandola nell'autentico Teflimonio de'Padri, e de'Dottori d ogni été, d' ogni Natione ; che difeopre il veleno d'infinite Eresie, e ne porge Γ antidoto falutare Colle' voci delle Chiefa, o ne' Concilj adunata, o per bocca pariante de' Sommi Pontefici ; di quella lo pario, che la fana Morale da'fuoi puriflimi fonti deduce: dove le leggi fi ritrovano, con che (lé, e fi governs il grande Corpo della Chiefa, dove fi rende ragionede'Sacri Riti, e coftumanze, con cui tl fommo Effere il pubblico culto fi prefla. Di queffa io pario , e dico , che quefta utiliflima , e degniffima Facol'i , become fu dal Mansi in ogni fua parte poffeduta con eccellenza ; cost per opera di Lui maffimamente montô in quel grande , e fingolare incremento, in cui la veggiamo, e per cui fu degna della luce di quefti tempi. Interroghi la univerfal fama dell'été notha colui, fe pur v'ha , che di cid , che io dico pur voleffe più diftiota prova, e più manifefta , · urliré narrarfi per ogni parte, come per lui parlarono it più efatto, e gafligaro linguaggio della moderna Critica i prlmar/, e più rifpetrabili Scnrrori della Chiefa; nuove, e moite, e utiliffime notitie per lui dalla polvere delle vetufte Biblioteche vennero a luce; d ignote gefla, e Decreti di Venerabili Concili in grandiffitno numero *li arricchimnoi* Fafti della Chiefa; Finalmenre per tui ie parti tutte di quella feienza, fepararamente illuftrate, e riftabilite da i più famofi Uomini di queffa eté.cosi rinnovate in un fi conglunfero felicemente, e fotto la fus mano nuova fiabilité ricevettero, nuova vita , nuova bellezza. Quefto riftoramento della Storia Ecclefiaftica tutta Tu il grande , e fingolàr beneficio, che a degnamente corrifpondere alfa fua vocazione, reco il Mansi alla Chiefa tutta diDio, e fu forfe il più grande, che recar le poteffe fingegno, e il fapere di un folo Uomo privato. Egtl

perd

perd quafi poco fatisfaUo della fala opera fua,quantuoque 11 fruttuofa, e féconda, acciocchê querto giovamento viepiù cnetbefie, fi dilatarte, e anconei tempo avvenire fi efteedefie, cercù di moltiplicsr-la. pot coti d>re, cofl altrui, e renderla cosi permanente, e perperae. Voi già ben vi accorgete, o Signori, di quai cofa incendo io qui di pariare : eoi vedete, che to parie della Iftituzicne di qaefta Accadentia, che alla iltattrazione dell' Ecclefiaftica Stvria deRinata unicamerte, da lui riconobbe la fua origine, il fuo nafcimenro, da lui ebbe vita, forata, e vigore, e che ad alto (lato cvefciuta rapidanaence diede ben pretio indubitate prove di quanto ne avellero a fperare la Patrie, e la Chiefa, e quanto efficacemente aile mire, e al defiderio del Chiariflimo fuo Ifiitutore forte per corrifpondere.

Quelle cofe tntte, che degli tludj, e del fapere del Mamss ho divifate fin qui ,1 febbene con ingiuria di altre moite, che mi è (lato ferta tacere, tali fano, e coal grandi, che alcuno forfe entrer potrebbe io fofpicione, ever quelle il fattamente in gombrato il vivere di lui, che alto efercizio delle virtù tutte poco, o nulla di luogo vi rimanefle, e di tempo. Ma cM cos) debitarte dimofirerebbe di non fapere, che in cià appunto da i comuni i grandi Uontini fi dillinguono, i qualipià, e diverfecote fanno ad un tempo, e ti perfettamente ciafcuna. quafi in efla fola fi efercitaffero unicathente. E nel vero quali, e quante furono le virtù, con che il Mansi accompagné fempre i fuoi lunghiflimi Audi, e fatrcofiflîmi r E qui nulla io dico dell'alto fine, a cui furon rivolti queAi fuoi Audi medefitni, nè dell'ufo, ch'ei ne fece coftantemente rettiffimo, per cui divennero anch'effi altrettante belle, e turninoie Vinù. Tanta dottrina, e tanto ingegno da tutti conof'ciuto, e ripurato, chi non vede quanto agevolmenie avrebbon potuto levarlo in orgoglio.e renderlo difficile, afpro, della propria opinione tenace, e d'altri poco curante, come in mqlti fuote addivenire? Niuno però fu più umile, umano, facile, cortefe, d< fua fctenza liberale, ed a ri.crederii pronto, che il Mansi. Uomini firanieri, da lontane parti a bella poAa venuti per conofcere, ed atnmirare un taie Uomo, appena a'proprj occhi potean credere, nafconderfi fotto s) abbietta, e femplice apparenta quel celebre Letterato, di cui tanto fuonavu la Fama ; fe la dottrina che in larga copia fluiva dalla fua bocca convint! non gli avefle, p ter nette grandi Anime ottimamente infreme albergare grande umiltà, e grande fcienxa. E a chi mai negô egli lume, e atuto, e confielio fia nelle Morali, fia nelle Letterarie occorrenze ? Quella Aeffa Ce'** fiplitaria, dov' egli cinto da i Libri fi.logoravi netlo Audio, diveniva fpefio per le altrui neceffità Arepitofa, e frequente, colà tutti accorrevano, i dubbiofi per ctmfrglio, gl ignoranti per luce, i tiœorofi oer conforto. Potea ben effet egli nelle più pi ..fonde, e dilerte (peculation! immerfo, ed intento, niuno da lui percló vemva rigettato; ma prontameote abbandonandole, tutti pazientemente afcultava, con fereno vi(o, e dolci maniéré accoglieva, confolava, ed ammaefirava ; la dottrina di lui non era quai torrente, che inondando percotefed opprime, ma quafi Fiume reale, the foavemente ir ga.ido i campi gli féconda, ed impingua. Cofi e';.i e queA» piena d: fiupore il penfare, come con raro inn-flo Greffe il infieme congiungere ourlle >it' ". . he la efieriore or · ra dell'Uomo ricniedendt - (o el tumulte, e delta dillratione, con quetii f'-idj, .he occupandone tutto Γ interno animo addimandmo ia folitudine, ed il ritiramento. Ma quanto crefceià la maraviglia, fe fi pon mente a quelle moite, e gravi cofe, che da lui noo entre aile Religiofe Mura. ma nella focietà, e nel commercio degli Uomini fi adoperavaoof In quel tempo fierté, che perlui di nuove opere fi arricchivan di giorno in giorno la Chiefa, e le Jettera, nef Tribunale di Peaitenza fédéra con infiancabile affiduità, e diligenta; gl'informi fe le ritrovavano appreffb al dolorofo letto per conforto, e per foccorfo non tanto di lingua, che di mano : appariva nelle Carceri ofcure, e luce donava, e confolazione a quegli infelici : tenea cura principaliffima delle Sacre Vergini Claufirali, cui con foaviflima prudenza reggeva, e a cui veniva mofirando il veto cammiao della perfezione. Ma che più ? Quattro zelanti, e faggÿ PaAori nortri fi fiimarono felici di poter dividere col Mansi le altiffime cure del fanto mmiAero ; le quali con quanta intégrité, zelo, e dottrina fi amminiÜraflero da lui, farebbe a dirfi dirtintamente, fe la Città tntta, e ia Diocefi non ne rifonartê pur anco altamente.

E tante, e si varie cofe da effi» ad un tempo operate, per le quali l'opéra fua crefcer fembrava, e moltiplicarfi oltre l'ufaso, già non fi creda, che a fe medefimo il toglieflero, e che per giovare altrui, con difetto non difficile ad intervenire, a (e recafle nocumento. Pari elle defcritte finora da me erano le più intime, e fegrete virtù, e doti del Mansi; ferma ed immobile la Religione, (olida ed illuminata la pietà, fiegolarmente illibato il pudore; era fobrio ne'cibi, e rigido caAigatore del fuo corpo, fino a doverfegli vietar l'ufo di quegflfirumenti, che non mortificato Γavrebbon folamente, ma d'Arutto; finalmente vuoto di ogni ambitione, e talmente degli oneri fchivo, e del comando, che degniffimo effendo di prefedere, elerte cofiantemente di fempre ubbidire. Ma fe it Mansi gli enori fuggiva, e il comando, per lo contrario il comando, e gli onori lo ricercavano fpontanei, e lo attendevano: e il tempo era venuto finalmente, in cui quefia lucerna, che fotto i| moggio fi fiava occulta e nafcoAa, fovra il candeliere fi ponefle, e nella Chiefa niaggiore, e fempre più benefica luce venirte a di(fondere.

Siamo giunti, o Sonori, a quel parte, in cui tutto cid, che io fon venuto mofirando fin qu) det fapere, e della virtù Ji Glo: Dvmznico Tintera fua ellrinfeca prova, e adempimento riceve per la più autentica, e folenne teAimonianza, che giammai fe ne port's defiderare. Per la morte di Giusterc Pain», Uomo di memoria degniflimo, e di lode, era vuota rimafia, e vedova del fuo Paflore la Cattedra di Lucca. Egli è ben chiaro di quali, e quanto gravi, e fublimi, ed eminenti, prerogative rivefiito erter debba queU Uoino, che dal comune Aato, e condizione per comando di Dio fi aAume, e fi folleva alia divina Digniti, ed al formidabile officio di facro PaAore. La fcienra delle umane, e Divine cote, e it fantn, ed illibato coflume tsnto in eA'<» debbon crefcere, e dalla comune mifura allontacarfi, quanto crefce, e dal cornun fi allontana 1'altilfimo grodo, in cui vuol collocarfi. Or quelle prerogative, che tanto grandi fono, e tanto a ritrovarfi difficili in qn folo Uomo congiunte, fcorte furono, e ritrovate nel Mansi. E dee ben notarfi da chi fcorte furono, e ritrovate. Non da uno, od sltro privato Uotno, il cui giudizio d alia preventione foggetto, ed all'inganno ; ma dal Senate nofiro illuminatirtimo formato, e comporto di quanto v'ha tra noi di principale, ed illurtre; dal Senate nofiro, il quale lo aveva fotto degli occhi prefente, e di tutta la vita di lui era il tefiimonio d' ogni eccezione maggiore, da queAo, io dico, fu it Mans· riputato degno, ed unitamente a due elettiffimi Uomini nominato per ben due volte ali'Arcivefcovato di quefia Patria. Quefia illufire teAimonianza del valor fuo ognun vede, quanto fia fplendida, e.certa; pur non e nè la fola, nè la maggiore ; ma fi conforma, e fi accrefce rer titra la piu facra.e venerabile, che in Terra › ver fi p'-.la, per Γ Oracolo, io dico, del Somma Pontef.e, de! Vicario di Gesù CriAo, il quale, fe crJ- '^o da pri-na all*umile, e ritrofa modeilia di J· .afciollo ftare nella privata fua condizione ; po--ia p'U al bene, e al decoro di quella Chiefa riguardando, che non aile preghiere di lui, lo elefle ad erterne degno Capo, e PaAore, e quafi non pago di aver data una cotanto manifefia prova delTalto concetto, in che tenea Gio.· Dombnico Mansi, altra oe aggiunfe ancor più luminofa, e dirtinta, allorchè voile, ch'ei libero forte da paella ufata legge, che i Vefcovi novellamente eletti a foAener coftrigne pubblico efame di lor dottrina, e fapere, dichiarando folennemenre in faccia al Mondo tuito, non eflervi d'uopo di alcuno efperimento a conofcere quella Dottrina, e valore, che gil da tanto tempo per pubblica, e cortante Fama era a tutti artai noto, e palefo.

Dovrei or qui, fe il tempo non mi forte nemico, e la Oratione già non toccarte il fuo termine, quelle cofe ridire, che Gk>: Dombnico Mansi, no-

F

flro Padre, t Paflor divenuto operô di fe degne , e di uo tanto miniilero. Dovrei farvi palefe .corne quelle vittù, che a lui furon compagne nelTcfcurità, e nel fileazio del Chioftro , il feguirono cofiaattmente in mezzo al tumulte, o alla luce delta novella dignité ; onde feppe eflere nell* altezza del 5rado smile, nelT autorité manfueto, cello flrepito elle cure d'animo fempre chiaro, fermo , e tranquillo. Do*rei dimofirarvi, come le altre doti, che più largo campo richiedono, e proprie lon veramente degli elevati porti, e fuWimi, crebbono io Ini , e fi dilatarono quafi flumi reali, che vinti una volta gliargini fi fpaodooo per la Campagna, e Tinondano; coficchd fu intrepido , e fermo nell' opporfi al difordine , geoerofo , e magnanimo nel coftodire , e promovere i dritti dei Santaario , animato perpetuamente da quelle Carité *follecit»* , ardente, univerlale, che il primo, e principal carattere coiiitutice di facro Pallore· Tutto ctô dovrei dirvi , ma queñe cofe. che aneor vive, e recenti *t'* aggirano nella pubblica luce, e vivono nella memoria di tutti, pofiboo per me tacerfi fenz'alcun danno dei nome , e della gloria di lui , poichè la Fama aflai meglio paria , e ridice cid , che io non faprei con acconcie parole fpiegare . Una cofa dird folatnetite, che cotri per turte valere fenz'alcun dubbk>. Le virtu, ed it faperc- del Mansi in mezzo a tanto fplendore, e in tanta aftezza di Dignité iungi dal perdere l' antica lor luce e belleaza , l' accrebbero ii fattamente, che fe per affe era egli flato fine a quel tempo buon Cittadioo, ottineo Kellgiofo, valentiflimo letterato, fit ancora a giudizio univerfale degniffimo Arcireftovo.

Tale , e tanto era l'Uomo. o Signori, ch' ora da noi coo danno irreparabile fi piagne perdute · Ma la memoria di lui non d da credere, che fia giammai per eflineuerfi in alcnn tempo tra noi, ae cancellarii: i noflri polleri ammirandone la vtrtù , lodandone la fcienza, ci porteraono invidia d' averlo cooofciuto , e trattato prefente : Coii fia egli per ogni tempo da* noflri Ecciefiaflici tutti , become grande, e perfetto efemplare, riguardato , ed imitato; e fpezialmente queñi eletti Giovani , i quali ia qnefto facro afilo (-) autriti fono , ed educati per U Vigna del Signore, - per la fperanza della Chiefa, ogni qual volta rimireranno la terrena Irnmagine di Lui, che pendente da quelle Pareti fié loro dinanzi agli occhi continuamente, fi ratnmen* tino ancora quelle eccellenti prerogative, che Tanimo ne adornarono , te quali a mifura delle force imitando effi , faranoo ad un tempo la delizia de fuoi, it bene della Patria, il foflegno e Tenor della Chiefa.

(-) L'Orezi»»e f» recitat nell» Sala dei Seminarie ^rcivefc»vile, deve di arefente rifiede Γ ^tecadentia Ecclefiafitca.*

I L FINE.

AVENNATENSI S

SYNODUS Æ"<

A JOHANNE XII. PONKIFICE,

Prrfcnte Ottone I. Imperatore,

Anno dccccl xvii. habita.

Br M..fi S-ppl T l U. Avjcad v.p

"Г btcl.mi O C»-. Scllafrr.

N nomine Domini. Johannes epifeopus (ervus fervorum Dei, omnibus Dei & fandas ecclefiz fidelibus denunciantes mandamus, qualiter poft juftam, & lega, lem eledionem, & contecratio.iem Martini epifeopi Ferrarienfis, in fanda Romana ecclefia a nobis fadam, in civitate Ravennas venimus cum ipfo venerando Martino epifeopo, •1iifque quampluribu* de noflra urbe Romanis, & in generali placito cum dopno Ottone imperatore diverfas caufas, lites infpiciendas, & deliberanda*, & nobifeum tum relidentium quoque aftantmm populorum multitudo clericorum, & laicorum, epifeoporum, & abbatum de quamplutibus regionibus infra bafilicam beati Apollinari* convocatur; novus occurrit fermo przdidi Martini epifeopi Ferrarienfi* fupplican* & petens a nobis, ut omnia quz a fanda Romana univcrfali ecclefia per papam Vitellianum, & Adrianum, & Leonem fanda Romane ecclefia pontifices anteceflores noftro* in tempore Conflantini, & Caroli imperatoris, per antiqua privilegia fuerant largit*, tradita, & confirmata; ita & no* per hoc noftrum confirmaremus przceptum; cujus fcilicet precibus, & petitionibus, & omnium pnncipiim, epifeoporum, & abbatum, aliorumque clericorum, & laicorum inclinati pro Dei timore, & illius venerabili* fratris tsoflri prefuli* Martini, omnia qua a fandis noftris aoteceflonibus, Romana fedis pontificibus, per antiqua privilegia Urtonem judicem Ferrarienfem perleda fande Ferrarienfi* ecclcfiz beatiGeorgii, tempore Martini, *& Àudres, ·& "Jo'hannis przdecefloium przdidi Martini tradita effe cognovimus per hoc noftrum a parte fande Romanae ecclefiz beati Petri apoftoli in przdida fanda Ferrarienfi ecclefia beati Georgii fimiliter coram eundis aftantibus, & videntibus per hoc noflrum confirmamus prxeeptum, Maflam videlicet Babilonicam illam, quz vocatur Ferraria, in qua ipfa fanda ecclefia beati Qeorgiifita, & confecrata eft cum duodecim fundis tuis; cui alias omnes maflas minores pofitas infra noflrum ducatum, & comitatum Ferrarienfem cum omni obedientia, & fecuiitate fubjugamus; maflam fcilicet & ripam Pullario!us, cum duodecim fundis fui*, & mai* lam Conftanuacus cum duodecim fundi* fuis, & maflam quartifianam cura duodecim fundis luis; & maflam Doncro cum duodecim fundis fui*; ficque maflam Petriculi cum duodecim fundi* fuis; & maflam Popularis cum duodecim fundis fuis; fimiliter maflam Curuli, & maflam Saledam cum viginti quatuor fundis fui*; & maflam Seneticair, & Caftilionem cum omnibus fundir fuit; fimiliter & maflam Firmianam cum omnibus fundis, & pertinentiis fuis. Has quidem omnat mafias cum omnibus juribus fibi pertinentibus, fient a fandis noflri* fupradidis antecefloribus in prnfata fanda Ferrarienfi ecclefia beati Georgii largitum fore cognovimus; ita & nos per hoc noftrum, ficut fupra di&um eft, in fanda noftra eccl. & fibi pradido Martino confratri, & epife. noftro, & fucceffloribus tuis infia totum

frg» ducatum, atque comitatum, dt epiicop. uoflrum A
— Ferrarienfem in fingulu maibs ,· ecclefias, clert-
chx'vt co>· P^byteros, diaconos ordinare, fitconfecra*
H> 11 re. Super hzc quidem omnia, omnibus tam pra-
initibus quam abfenitbus notum fieri volumus, per prrdiâum epiCcopatum Ferrarienfem, fit ce* elefiam S. Georgii, fit te Martinum epifeopum, tuolquc futuros fucccifaies, epifcopos, utramque parochiam perpetuo, ficut fupradidi noflri antecedores habuerunt, 4 tenuerunt in fuo dominio; ita A nos in jure, fit dominio, feu privilégia lanâz notas Roman· ecclefiz beati Petri apo. Holi, fit do(Uo nolUorumque fuccciTorum fem* per tebcmus. lit fit lemper fub noltra elediooe, ordinatione, inveftitione, fit confecrationc, &diftridu· St non liceat unquam nemini do tuis B fuccclToribus futuris, eligendis in ipfo epifeopio epifropis ad nullius ele&ionem, nenue inveftitionetn, vel confecrationem ire, uni ad ooftram faudiflimam fedem Romanam fit apoilolicam beati Pcin apodoli nollrorumque fucceïiorum; fit non liceat nemini nofborum fuccellorum, vel alicui regni magna perlons, regis Icilicet vel ducis, epifeopi, neque archiepifcopi hunc przfatum epifeopum, fit ecclefiam fSndi Georgii, neque epifcopos a dominio, & jure, fit ek&ione, ordinatione, inveflitione, confecratione, dillti&u fandz Romans etclefise beau Petri apofloh feparary. Si qua: vero perfona hujus noflri regni, regis vel ducis parva, vel magna hanc fupradiâem no(Irani Ferrarienfem fandam ecclefiam beati C Georgii a jure, & dominio & poteflate epitroporum fiiorum, eledionc, confecrationc, fie inveftitione fande ecclefiz, fit fedis Romane beati Petri apofloli feparayerit, vel alienaverit, aut fi de omnibus, quz a fanda Romana ecclefia fibi funi data, & tradita diminuere vel moleflare tentabit ullo modo, vel ingenio unquam in aliquo tempore anathematis vinculo a parte omnipotentis Dei, fle beaue virginis Mariz, fit beatorum apoflolorum Petri, & Pauli, fit omnium fandorum, & noftra perpetuo alligamur, cui omnes qui aderant ibi refpondeiunt dicentes: fiat, fiat. Quorum nomina fuut hic in parte deicripta, ideft in primis:

Martmus epifeopus fandz Sutrinenfis ecclefiz. D
Wide epifeopus land* Scrfenatis ecclefiz.
Johannes epifeopus fandeComelicnfisecdefiz.
Alio prolhofcnnanus fle apocrifarius fandz Romane ecclefiz.
Johannes dux urbis Romz, qui vocatur Gambaruto.
Stephanus iniculator urbis Romz.
Nec non Paulus Glorioibs judex.
V igo judex ferranenlis.
Petrus Dativus iflius civitatis Ravennz.
Johannes Dativus Ferrancnfis.
Leo Daüvus de civitate Faventia.
Petros flt Stephanus Dativi Ferrât
Petrus comes.
Garardus, Ct Hirardus de comitibus·
Arderatus, fit Rambertus germani comitibus
Johannes dux de Romano.
Johannes ft Ahnencus germani filii fui
Paulus flt Petrus ducibus Traverfaria.
Petrus filius ipfi Pauli.
Romqaldus dux.
Paulus filius Vitabiani.
Jonaones eoofiil, flt patricius.
Heraldua filius Jaraldi ex genere ducum.
Atelbertus, fll Sergius germani ducibus.
Andrew films quondam Amabtl Datrvns
Deus dedit de Ponte Augufto.
Gafirius films Johanms coofnlis.
Vitahs de Liuto.
Johannes & Lutcio germani, filii quondam Anafiafii confulis.
Leotarius.
Petrus de Malo.
Mauncius Spars inferno.
Vitalis films Vitalis de Marino.

Dt taitUunikm aetnti civti Rroew.

Johannes conful de Tabellio, qui vocatur Uter
Stephaniis Tabellio.
Dominicus Tabellio. Apollinaris Tabellio.
Sergius Tabellio.

Dt ctnctlltrili «afm.

Vitalis cancellarius.
Martinus cancellarius & farfore.
Leo cancellarius.
Sarius de Ciflcrno.
Dominicus & Bernardus cancellarii de arbore Gaudenti. ldi omnes de civitate Ravenna.
De Ferrarienfibus autem. Joiuuncs archipresbyter find* Ferrarienfis ecclefiz.
Loptcitms arctudiaconüs.
Petrus presbyter. Georgius presbyter. Bonizo presbyter, & primicerius. Johannes archilubdiacont.

Dt Laycif.

Leo de Andrea conful.
Rofredo filio ejus. Ixo conful.
Gregorius de Daniclis, & abus Gregorius con* fill. Petrus coniul filius Leonis confulis. Anfel* mus conful filius Ratmbaldo Paulus conful, qui vocatur de Naflafia. Johannes qui vocatur de Crifania; de aliorum hominum multitudo, quo* rum nomina edet longum ad feribendum.

ANNO CHRUU ANNO ch,T'

^RAVENNATENSE CONCILIUM ALTERUM

Pro jl'folver.di archcpifcopatur Mjeâtlmrgtnfii infitiationе, Ann? 968. oilokri mtnft. prejtntt Ottone I. & Joomt XIII. itlekreUtm.

sJpjTVol R Avennatenlia concilia duo pro flabilienda Magdcburgenfis archiepifcoMXus inflitutione diflinguenda
Ni ">i· AV e(Te Pagius in critica Baromi ad An. 967. n.4. fit 5. dudum animadverterat; conflatque plane ex narratione ret ea de caula geflz in iifdem conciliis, alterum ab altero fefquianno fejungi. Ex his vero in meis ad Pagium adnotationibus deduxi alterum Ravennatenfe ConciliumOdobri rnenfe an.968. convenifle. id vero ex calculi fupputatione deduxi: tum pariter ad pqflremum hoc concilium referenda ea omnia inftrumcnta cenlui, quz Ravennz Odobn metric anni illius, five a Joanne XIII. five ab Ottone I. imperatote ad caufam illam pertinentia data funt. Ex his quzdam fuppeditatLu* Uig, qua cum ad ada ejus concilii referri poftinc, ideo ex eo huc transferuntur.

JOAN*

Aftro frudum boo® operationia, in quo letari «»f- fi*,exhibeas, Scriptam per manamStephaniSeri- niarii fande fed* apoftolic* in menfe Oâobri indiâ. XII.

anno <η*ι>τ'

JOANNIS XJL BCdLA

ANNO CKHUYi

AD ADALBERTUM MAGDEBURGENSEM ARCHUPISCOPUM.

Primatum illi inter univerfo* Germani® pntfo- ie», flt arquaient cam primariis Gal* lie honorem conflituit.

fe*aes «pi/coMu, *ftnnu [marum Dtt, diU8« aa- Uf* M *ciiriju tonfratri , MnUtrt» S. Mngdtbar.*

Kx

SI ea loca, qu· ad falutem maxime populi & B genti* ad Deum converfioms fundata funt privilegio noflr® auâoritatis munimus & decora- mus,- hoc ad proveâum & divine, religionis cul- tum pertinere nullo modo dubitamus . Igitur quia fedem Magdeb. cui Deo authore prendes, Doftra tuorumque comprovincialium auihoritate archiepifcopalem effe decrevimus, quem inter es- tera* ecclefias ordinem, vigorem, primatum , & sequitatem habere in polierunt debeat , apoflolic® ledis privilegio muniri fanximus. Dei igitui om- nipotentii auâoritate, & B- Pern , apoflulorum principis, & noflra. te tuolque iuccefloxes in per- petuum, & ecclcfiam tuSm omnium ecclefiaium ■rchiepifcoporum , & epifeoporum , qui in Ger- mania funt, ordinati in fedendo, in judicando , C in confirmando , m fubfcribendo , in fententiis dandis , omnique eccicfiaftico ordine primatum habere volumus. Eorum vero , qui funt in Gal- lia, item Mogoocienf. Trcvirenf. flcCoionieni. cc- défi® in omnibus parem honorem & fimilem vi- gorem prefenti privilegio confirmamus. Ceterum, more Roman® ecclefi* , ecclcfiam tuam duode- cim presbyteros, fle feptem diaconos , fle viginti quatuor tubdiacooos Cardinales , qui fandaliis fle lifinis utantur habere volumus . Super hoc vero iifdem presbyteris , fle abbatibus ecclefi* faofti Jobannis Baptifl® in fuburbio ejufdem civitatis conftruft® tunicis uti concedimus. Quibus exce. pus fle epifeopis (uper altare in honorem B- Mati- ritii dedicatum miffam celebrare aliquis nullo mo D do prefumat , quod non ad fuperbiam , fed ad loci fanâitatem fpeeiali reverentia pratenti privi legio munimus, fle decoramus. Quapropter frater fraterrime, Dominicorum falubnter reminiicens mandatorum ita in comaniffr plebis regimine, Iu· crandifque animabas invigila , ut redemptori no-

ALTERA EJUSDEM AD EUMDEM BULLA .

Confecrationem epifeoporutn omnium'inter Al- biam & Salam, jufque pallii illi & fuccсftoribus tribuit.

Jafl*M*e/ *tpiftngw, fmttt ftrvmH Dt», cktr&ma tanfratn mjl··· ddaUrrta fanOa Magdahargtnfir tctltfia Artitfr«fali in Dmtna atmata falaitm.*

IT* te, frater chariflime , fle coepifcope nofler vita morcfque tui baâenus idoneum reddide- p re, ut multa tibi credere , plura etiam commit- tere, faut bono difpenfatori, non hefitemus. I- gitur qui* ad paflorale culmen plebis tus , fle comprovincialium tuorem, fle noflra poft Deum te authority* promovit, & quia tanta Sdavorum plebs ultra fluvio* Albiam fle Salam, fcilicetDeo naviter acquifita, paucis paftoribus minime tueri poteft, qualiter epifeopi tu® fedi fubjeâis paro- chias rationabiliter , flr. caute dividas , flt di(tri- buas , fu® difpenfiitioni* fle diferetionis exa -vini committo; fle hoc fereniflimi fpiritualis filii no- fln imperatoris augufli, qui ejufdem tus ecclefi* fundator & auâor eft, cura, diligentia, & judi- ciofieri, per prsfenti* privilegii munimen (htuo, flr confirmo. Si ergo ab apoftolic* (ede, cui Deo au&ore prefideo, ecclefi* tu* conceffum , ut ab ejus reâoribu* epifeopi, qui ultra Albiam & Sa- lant conflituti, & conftituendi funt, poft futuri* temporibus conterrentur, fle ipfi ejufdem tu® fci- licet ecclefi* archiepifcopot * fient pro tempore fuerint, confecrent , qui pallium fecundum mo- rem Romane ecclefi* a noflra fede recipiant . Unde, frater chan(lime , dileftationem * tuam * f- 4/1*- admoneo fl(obteflor , ut animo fi* foiicitus, ne awa,a aliquid fibi commodi dato aut gratia, quscumli- bet fupplicatio perfonarum in (acris ordinibus ven- dices, ted ad hoc oficium ille perducatur,quem morum gravitas commendet , fle vite preterit® aflio. Oramus autem omnipotentem Deum , at fua te munitione circumagat, fle faccrdotii fufee- ptum officium operibus implere concedat. Aâum per manus Stephani Scrinisrii « & biblioihecarii fsnfts Romane ecclefi* 10 menfe Oâobri , In- didione ftatutum duodecima.

Çÿ* HATTONIS II. MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI ET PATRUM QUORUMDAM SYNODI RAVENNATENSIS

p s c x e r ü μ

Q»n> lata quadam ditnait fna λ f avalfa Magdchnrgetf artkitpifcepa fuijitit.*

tbid.

IN nominz fanâ* flt individu* Trinitatis , E Hatto , divina auxiliante clementia fanft® Mogonciaccnfis ecclefi® archiepifcopus. Qnia fol- H«J»· pâ{]orum in augmento gregis probatur ; nec tantum eccicfns noftris prsefle, quantum pro. defle jubemur . Idcirco nos onus nobis impoli- tum in plura dividendum cenfuimus, ut dum in plures participatur , ab unoquoque noftrum ju- gum Cnrifti, quod iuave, & onus ejus, quod lè- re eft, aequius, & portabilius portetur. Ad dila- (andos quippe fidei ebriftian* terminos, fle Scla- vorum indomitas gentes ultra Albiam fle Salam jugo Chrifti (ubdendos, in Mqgdeburg fedem ar- chicpifcopalem ficti, & in Mcrlcburg epifcopum, Magdeburgenh ecclefi® fubficiendum flt ab ejus archiepiicopo ordinandum, archiÇpikopali noflra auâoritate ceniemus, & inftuuimus . Epifcopos vero ultra Albiam , Brandeoburgenien» (cilicet , & Havelbergentem , noflr* baâcoua ecclefi® fub- jedos, a debita nobu obcdsenlia abfolvimus , &

r

gy przferipta Magdeburgenfi ecclefiz, ejufque arArium, quant & futurorum iadoflria, qualiter nos obedituros «que permittimus, & confentimus. Ne quam vero fanfta Magdeburgenfis ettlefi*futuri», quod abfit, temporibus a noflri* fuccefforibus iude moleftiam patiatur, eartam confentaneam confcribi juffimus, & in przfentia fereniflimi domini augufti imperatoris, vel ve* nerabilium epifeoporum, quorum nomina infetins inferentur, legi vel recitari, & fubferiptiombus corroborari be confirmari rogamus · Ego Hatto S. Moguntinz ecclefiz archiepifeopu» manu ptopria confirmavi fit fubferipfi. Ego Everardus fanâz Leodicenfis ecclefiz epifeopus coofeafi, & fubferipfi. Ego Reginoldas fanâr Rubilocenfis epifeopus confenfi, ac fubferipfi. Oldericus Pergami epifeopus interfui..Ac 'fubferipfi. Hubertus epifeopus fubteripfi. Miloepifeopusfubferipfi.

anno CH,:;Sn

OTTONIS MAGNI DIPLOMA IN EO CONCILIO EDIIUM,

2«o piodium quoddam arebtepifeopo Magdaburgenfi concedit.

IN nomine <anâz & individuz Trinitatis, Otto, divina favente clementia imperator Auguftus. Novent omnium noftrorum tarn przlenterver..u dileüz conjugis noftrz Adelheidis, filiique Ac coimpcratons ooftri Ononis, tale noilrz proprietatis praedium, quale nos in Boden· hufen uique ad banc diem habuimus, cum omnibus appenditiis fuis, tam in mancipiis, quam in zdificiis, terris cultis, & incultis, pratis, paIcuis, filvis, aquis, aquarumque decurfibus, molendinis, m mobilibus, & immobilibus, exitibus & reditibus, quzfitis, At inquirendis, fanâoMauritio in Magdeburg liberaliter offerimus, »Ac archiepifcopis illius eccleiiz perpetualiter cor.ccdimus, ut teneant, Ac potlideant, Ac fuis uGbus, ficuti res ecclefiaflicas juxta libitum adjungant. Et ut hoc nofttz munificentia munus eidem ce· B^efiz fidelibus noftrifquc verius credatur, hanc cartam fcribi, Ac annuli noflri impreibone fignari juffimus, quam Ac propria manu iubteifirmavimus. Data Vil. non. Oâob. anno Doninicz Incarnat. DCCGCLXVI11. Indiâionc X. (lege XI.) anno vero regni Domini Ottonis XXXIV. imperii autem VII. Aflum Ravennz in Domino feliciter. Arnen. Signum domni Ottonis magni At mviâiflimi imperatoris auguffi. Ludigerus cancellarius ad vicem Haddonis archicapellani recognovi.

ANNO CHKJSTJ »♦.

fcÿ· DISPUTATIO INTER CATHOLICOS ET JACOBITAS, CONSTANT1NOPOL1 HAB1ΓA.

Agentibus pro Jacebitis Joanne eorum patriarcha, Ac pro catholicis patriarcha Conflantinopolitano, forte Policuâo.

Anno Alexandri 11S0. Chrtftt 969. mtnft Ab, vel Augufto corom 1'mperotorr habita.

^Duerunt hue ufque conciliorum editiones celebrem difpntationem, juffu Grzci imperatoris NiceO phori anno Alexandti 11S0. die 13. mentis Ab, id ell Augufli kria iccunda, inter Jacebitalum, At catholicorum Grzcotuin patriarchas de fide inflitutam. Renaudotus tom. 2. Litur. Onent. pag. 489. ejus fummam e MS. codice Seguierano; integra vero aâa mox e Syiiaco codice vulgavit Aflemanus B'H. Orient- tom. II. pag. jjj. quz tamen aâa non e publias quidem ubulis, quz tunc forte Icnptx fini, fed e Synodica Jcannis patriarchz Jacobitz ad Meiinam patriarcham Copiorum reprzkntantur. Quz liquid referant catholicis aliquanto invidioium, id lludio partium hzrctico knptori debetur. Hxc lene juvat Icâorem, antequam Synodicam iplam legat.

SYNODICA IOANNIS PATRIARCHAE IÀCOBITARI'M,

Ad Mennam Alexandrinum Captorum patriarcham.

/^\Uum imperator ex urbe Emefa Conflantinopobm rediiflct, quo nos *(Joaxnem Jacobstarum patriarcham)* adduxerat; patriarchz *(Poheuflo)* mandavit, ut nos arcefletet. Arceffivit ille kria quinta ante Dominicam in Hofanna, przknnbus ejus clericis. Antequam vero patriarcham adnflemus, occurrit nobis ingens hominum multitudo, qui inconditis clamoribus terrorem nobis incutere volebant, ad patriarchz colloquium euntibus. At Deus per tuas acceptas preces patientiam nobis dedit, At foititudinem.

Poft multum vero temporis ad patriarchz tandem zdes pervenimus, cui milites Ac turba magna afliflebant. Salutavimus eum, Ac ipfe falutemquoque nobis dicens, federe nos juflit. Mox percontatus eft, inquiens, *cujufnam loci patriarcha es? Antiochena fedis,* refpondimus. Tum ille: *duo igitur patriarcha eftis, qui unam fedem tenetis, an fcbifma inter vos eft, O tu unam fedem tenes,* C *& otter alteram?* cui ego: *fcbifma,* inquam, *fitter not eft.* Quod cum ille auij^ffet, excep t: *ecquis patriarcharum te admtfit quum tn patriarcham ordinatus fuifti?* Rclpondimus: *dominas Mentas.* Ait ille: *at is bareticus eft: fcnpfit enim nobis epiftolam erroribus plenam, ejnfque m Cbriftum fl. des haud orthodoxo eft: Alium autem habemus orthodoxum Alexandria patriarcham, Eliam nomine.* Cui nos confeftim tefponium dedimus, piout Deus nobis fuppeditavit, dicentes: *non alium no. Vimus Alexandria patriarcham, prater patrem Mennam, qui eft nifter 1» Cbriflo pater Ü commmifter.* Tum ille: *Tua vero quanam eft tn Cbrijtum fi*Dder? *Affirmat ipfum de calo defcendiffe, Ü inbabitaffe tn fanHa Marta Virgine, & ex ea corpus cannaturtle nobis tndmffe, necne?* Rrlpoodi: *confiteor, Deum Verbum, ljus eft emit jacula filum patris, de calo dtfcendiffe, & mbabitjfie tn Janiio Det genitrice Virgine Marsa, & ex ea perjonahter corpus connatural nobis, anima rationali, AT intelligente proditum aflumpfitfe, atque ita ex ea natum fuiffe Deum hominem faitum abjque mutatione* <.crrver*fione.* His. auditis: *dua,* inquit, *funi igitur in Cbriflo natura?* Cui nos: *Chriflum ex duabus naturis compofitum novimus I unam autem dumtaxat natu-*

fy · anno CHAiSTI *** *naturam ipfum fatemur poff umemm, tf unam perfimum Verbi Incarnati -* foft longam difcepiationem difceffimus eo die.

Quum vero dies Dominica pafchatis effet, ctfi Liturgie & oblationis atque feflivitatis expertes, juxta illud prophète: *folemnitatesvefiru, m tnRitiam convertentur:* arceflivit nos tamen imperator ad magnam eorum ecclefiam, offenditque nobis ornamenta eccleGx, cjufque multiplicem apparatum, fle flolas, Sc vela, & lampades, & innumerum populum, qui eo confluxerat, & magnitudinem imperii fui, exiftimans caducis iis rebus puerorum indar, capi nos poffe. Sumpta autem euchariflia egreflus imperator arceflitos nos duris termonibus hunc m modum alloquutuseÜ. *En Cbnfixm dividimus, ut ait Paulut, tJF altui quidem dicit, ego /um Cepba, altui altertui je effe dicit, tf id negat quod prier affirmat.* Cui (aggerente Deo per *veilras acceptat preces* congruum & opportunum dedimus refponium. Et poil longam confabulationem dimifit nos cum populo i a quo in paratas nobis xdes ufque *deducit* fumus.

Dominica nova iterum adeffe nos juffit imperator, & blande nos etl alloquutus. *Moslemam,* ait, dT *Judai reprehendunt nos, auditores, & dicunt, variat inter net harefet effe, juofdam 'cilicet Melcbitas, 'alto< Jocobitas, altet fùfionanos & a· t hoi ex ahii fefln. autem, , esu'a efi fcb.fmatii inter net tI vos ? Congregamini, & ferutemur /cripturas, uno, duobus, aut tribui men fibus, & tnqutramut ubmam fit verital, & Jequ-i mur eam omnes.* Hxc ait, volens nos dulcbus termonibus ca^te: exiffimabat enim fe veritatem tenere. Cui protinus rcfpondimus, nos m ca re ab imperatore haudquaquam diffentire, fimulque pro ejus incolumitate precati fumus. Rogat ille: *quem futura difputationi praeffe ipfe velim : utrum ipfum, an patriarcham, aut métropolites, vel monachos?* Rcfpondimus, eum nos optare, quem clemeniuTimus imperator flatutffet: *quandoquidem,* ajo, *fub vefira lumus poteflate ; modo a:·flt vis, iff injuria.* His ab eo dimtffi, ad noflias xdes regredimur.

Poli biduum a patriarcha vocati accedimus. Invenimus eidem alTidences epifeopos Ac magi liratus imperii. Difputatum ell. At illi nullum ex feripturis teftimonium protulerunt, fed fola tui cerebri commenta producentes, eadem pertinaciter tueri conabantur, affirmantes Cbriflo duas naturas inefie. Nos contra Chriilum ex duabus quidem naturis compofitum ; id tamen intelli* gendum effe ad mentem omnium fandx ccclefix Dodorum, velut in homine animam & corpus. Quumque illi repofuiflent, homini quoque duas ineffe naturas; contradiximus, affirmantes nosunicam agnofeere naturam compofitam, nec Chriilum dici niG unum, Ac unam voluntatem, atque operationem unam. At illi a lententia minime reccffere, nec fcipturarum verba attenderunt. Et quoniam identidem opponebamus, a nobis ni htl ex noflro fenfu affirmari, fed ea dumtaxat, qux fandi patres, & fandx ecclefix dodores Chri-Hi Dei noflri unitatem optime intelligentes docuerant: qui non agoofcebant poff unionem, mfi A naturam unam Dei Verbi incarnati, atqueomni-, no dualitatem perada unione remanfifle negabant: patriarcha fubintulit. *Cede deflores, quot vefira opinioni, feflaque patrocinari affirmatu .Omnet,* ajo, *pains dabo, qui ecclefiam adificerunt,* jf-*demque confirmavere fua quifjue atate. Hufui,* fubdit tile, *quant memorabas umonti teftimonium mibi ex Cyrille redde.* Quod nos adutum faduros fpopondimus. Exiffimabat nimirum id nor num. quam effeduros. Defcriptam ergo Grxcc obtulimus SyHogem teffimoniorum, quam ad hujus voluminis calcem fub-iciemus. Quum porro ea minime legeretur: *Jibes,* ajo, *ut perlegantur patnarcba tefimonia deflarunt ortbodoxorum, qui communs partium confenfu fufcipiuntur ; ipfique funt* ft *patres neftri. Et ollendite nebit ex patrum decretu, utrum Chrifie duas naturas ante unionem, an poH illam tribuerint, nolque patrum diflu confentientes habebitis. Entefiimoma : funt autem pauca quadam: ignorantes enim vefirum Jermenem, cetera multa pratereunda duximus, ut inde fidei nofira veritatem certitudinemque cognofcatir, neque not imperitos atque erroribus implicitos cxifiimetis.* Ad hate conticuere illi, hoc tantummodo iubdentes, Gregorium theologum in priori epiilola ad Caledomum Apollinari objicere, eumdemque graviter reprehendere, quod Chriilum negaret aiTumpifle corpus perieâum, anima rationali intelligente praeditum : duafque naturas ficut animam, & corpus Chriflo aiTercre. Tum vero.· *percurrite,* Cajo, *epijtoiam ab initio ufque ad calcem, flX perJpicietis, quomodo Janflus deflor unionem definiat in eadem epiftola, quam protuliflis, Ü quomodo affirmet:* non alius efi & alms; abfit: fed uterque in unione, Ac commiflione unus : Non quod lanâus G egorius inducat in Chrillo commilitonem, & confufionem ; fed quia veritatem umoms certam, atque indubitabilem reddere voluit, Chrillumque unum effe, & agnofei in corpere,- nec duabus conflare naturis, iicut dicitis. At illi fententiam fuam pertinaciffime tuentes : *en ergo,* ajebant, *commiftionem, tJ confufionem facitis, (T divinitatem pajfam fmffe affirmatu, fi unicam naturam afleritis.* Unus potro Deus novit, qux gefla fuere, & qux in hac noftra cum illis D difputatione diflcruimus: quoniam duodecies hadenus nos ad collationem provocarunt. anno chkbti ***'

Hxc vero funt teflimonia (a) qux grxee feripta eis obtulimus confona dodtinx faodiCytilli : quorum primum eflejufdem Cyrilli : ex fermone Athanafn de Incarnatione Dei Verbi &c. Vos itaque legite Ac expendite omnes etufmodi textus, quos Spiritus Sandus loquutus cfl per ora fandorum patrum, Ac quidquid demonüravit S. Pater Cyrillus in omnibus fuis libris, quorum lux efl lux foils : quxve idem circa incarnationem Dei Veibi offendit : quoniam ubi anathematizat, Ac affirmat mentem fpeculationi intentam videre duas naturas ad uniogem, Ac compofitionem venire in Chriffo, nofque confiteri unam naturam, unamque perfonam perfe&am ex duabus per umonem fine dcfedu aut commiffione, aut corruptione unum incarnatum. Teflatur etiam pater Cyrillus antiquos patres hoc idem ienfiffe, Ac eadem fimiltiudine ufos fuiffe : Ac iecun-

(a) *Tet-monia.* Audorcs quo» ritat Joannes, hi funt. (Orat.m Diodorum. & Andream Samofatcnui», ubi Anaftaln termonem de Incarn. Dei verbi titat. *Greyi >im Taumeturiui* de hde. *Juhui pafa Poma* Orat, adverfus eo·, qm incarnationem Dei Verbi impugnant. *lOcm* orat, de unione deitatis A cerpons Chnlti. *Ucu»* m epiftola ad Dionylium epifeopum Cypri. *Greioriut TbcJcgut* orat, de nativitate Domini. *Idem* orat.(de De·· verbo. *Cyrillus* epift. ad Aeacium Meletinnenlem epifeopum. *Idem* epi!!. ad Soccellum. *Idem* tem a. adverlus Nelto· sium. *Idem* epiilola heorflatica ad Theodulium imperatuir.i,. *Idem* epiilvl» ad EuJosium piCsb. tcrum Coallantu nopolitanum. ASSEM AN.

£9» eundum reliquos omne* eleâos p*u«s credimus, aflvmsmus ana® eff« Chrftum ex duebw natur» 8c *petionu* (<) divinitate ft humanitate perUAs, faftamane feifla «man naturam, ft perforum ana® Verbo incarnato homini fado. Omnino autem negamus poft unionem duas naturae duafque perfoaas, vel does voluntates, cur conorarias operationes. Qpicutnqo· enim boc dicit, anatbemaiisatur & rejicitur a fandis patribus ft Îreflantibus dodoribus , quemadmodum prefati binus. Et hoc eft Naftorii affertio , & ^oflrina, & omnium ejus gregalium.

anno Christi *

Porro quoties ajebam, banc efle Neflorii h·refim , vehementer excandefeebant , fibique id permoleflutn effc prefeferebant , Neftorium cum tuo errore exeeraates , quamvis & ipfi eft» do-B Arinam confedtntur , ft doceant . Et nos qtridem fiuc ft alia, quas coofulro praeerimus , illis fapius iuggeffimus. At illi in fua pertinacia, atque inveterato errore perftitere , his modis nohifcum agentes, fuique imperii audoritate nobis inflantes , ft vim intentantes, juxta vetus ada. gium; qui dominatur, fapit . Ut vero intelleximus, fetipturarum oraculis eos minime acquie· *icere, aec* veritati manus unquam daturos : me *neftre*, fubjecimut, *voluntate ad* $V i$ *venimus, net v^fetttn diffitere ambivimu/* avyasw ; *fed impereteri/ mandato ner buc accedere etyifiis, regatique, fidet neflre fundamenta aperuimus , quodque nobit tradidere, prafiantifiimi paires , & ertbodoxi dofhrtt, qui Det tccltfiattt returent* , eamfae *pro* C *pugnarunt , atque apafiolicam fident confirmarunt . Vet entem nec illis*, nefas *nobis atquirfcitl/. Implete ititer Optra patrum vqftrorum*, eprawfae *wftigitt infifiite ; Ne/ itidem uqftri/ fequtmur.*

Eaim vero poflquam patun nos nulla vi, nullo metu a propofito dilccffuros, nec minis nec pollicitationibus infirmitatem virtutis πoftre ad eorum vota pertradum iri , (quoniam extrema pati nobis deliberatum fuerat, ft mortem cetera inevitabilem oppetere) ipfi contuentes mortis metu noflram conflantiam minime fradam, continuere fefe parumper, nofque m carcerem confecerunt. Sic haflenus nobifeum agitur. Meliora a Dei clementia prrflolamur, veflns nimirum exorata precibus . Spes autem noflra in Deo eft ftD patientia firma, quam nulla vis, nullus metus , aut caius ullus franget-- ft confidimus in eo, cujus ipes non confundit, fore ut nos minime deferat, fed contra nobis gaudium ft finem bonum fit allaturus, fuumque judicium in nobis impleturus .

Quod autem rerum nollrarum feriem hoc Iibello retexere fuafit, fuit , quoniam competimus vobis nuntiatum fuiffe nollrum in urbem Conftantinopolitanam adventum: fed fortatTc res, ut Agefl· fi»<, mini®· tenetis; fis®· qafppe a nritata plervmqoe aberrat. Coopartumque praeterea nobia eft, vos pro veftra ia noa benevolentia ex noftro infortunio aon mediocri nscerore a&dos; quandoquidem alter alterius membra fiamus , ft Iuum unum membrum dolet, reliqua eidem coo*olerc* confequeos eft , quia uno ipiritu animati fumus. Tum étiam ne vobis , quod abfit , ulla incidat adverfus nos fisfpicio ex iis, quas Satanas maledidus ferere folet, aut a flagitious hominibus vobis infisfurrari contingat : qui enim maledido diabolo adherer, ipfe decipitur, ftfcdnftua puras mentes perturbat, etfi de veftra bona meute optime fentiamns, nec eam delatorum obiredationibus patere credamus. Demum quia Deus, cujus nomini laus & gloria . q0>n> oppido cupiamus fieri certiores, vos bene valere, veflraqu· omnia quam optime fefe haberet reliras, in3uam, benedidas ecdefias, ft omnes paftores veins jurifdiAioui fubjcdos , quos ut Deus veflris precibus tueatur, oramus : nec non monachos , qui in deferto agunt , ft fandos patres : ut tribuat nobis Deus benedidionem veArarum eorumque orationum. Quod autem fupplices etiam atque etiam a fanditate veftra flagitamus , rogate omnes fandos, qui in veftris provinciis commorantur, tum propinquos, tum a vobis remotos , ut pro noflra infirmitate, ft pro univerfa ecclcfia orthodoxa ipforum matre ac nutrice orent : quia nobis incertum non eft , a Deo non confundi eos, qui (impliciter in corde puro invocant illum, fed illum petitionem eorum ipfis tribuere. Precamur etiam fanditatera & pruftantiflinum fraternitatem veftram, ut nos folari dignemini in hac tribulatione, in qua iumus « ft in hoc exilio literis veftris, in quibus conqniefcamus. Enim, vero cpiftolam veftram contueri perinde erit, ac fi gbnofam perfonam veftram videamus . Salutem divinam fpiritalem dicimus diledioni nobilis anime rut ft omnibus elediflimis epifeopis nominarim, atque univerfis difeipulis veftris, ft iis qui pro vobis accepti funt ; & praecipue illuftri ac fapienti domino Macario feriptori. Ego vero & Sergius Métropolite Symnadc, ft Joannes epitopus Ikamatuss , ft 'Conftantinus epifeopus Garnie , qui necum funt in exilio & omnes noflri difcipuli, David, ft Zacharias : & fideles familiares noflri in regia urbe vobis falutem dicunt; vofque Deo commendamus , ft oramus , ut nos Gmiliter Deo vos commendetis, nobifque parcatis, atque in veftra acceptabili oratione noftri memoriam habeatis.

ANNO CHRISTI

Hec fcripfiraus feria fecunda die vigefima tertia Ab. (augufli) anno Alexandri Macedonia millcfiino duccntefimo odogefimo.

(e ' E dittbn< nelurn & perfanil* . Locutio 1 nullo veterum Monopbvlitarum, ,uod fciam . ufurpata , primum cccurnt in Synodic» Theodotii , ur notavi lupra torn. II. paç.nj. Eadem legitur in epiftola Athanafn Antiotbeni ad Philotheum iexageûirum tertium Coptorum patriarcham, his verbis.· *Confit/mer , e»od F.mmeneet /fl Cbrifnl n~ nei, Do'·»/·»/ enet , nnn/ phnl*, rouun *prejafon , ene neture , »ne perfuie internete re dutbei perfudi, be/ rfl »«- n»n» , r* divimtete fcihcet, C bnmunitttr.* tJbi Athanaiius perfonam cum natura contundit ; mox lubjunrit boc ineptiflimum ratiocinium : *P dicimus Cbrifium Dominum poβ odunetionrm duts efe neteres , uut In deebel notem , et efinantur qui je ,apltniel putent , qtmm mfipientet font , quomodo dicendum non erit , Cbriflum quoque duos efle perJones , & tn dualus pertusus : Et fit pre Trinitste queterniiul ebtredetur, quum fieri nequeat , ut netura fit , rufi tn perfona* Perfonim ergo a natura haud dillingunnt recentiores Monophytitæ , qui tamen anum in Trinitate naturam unam, trefque perfonas in iis ipfis Synodicis , qua» citavi, diferte fateantur; necetfario fequitur , eos vel omnino carros efle (id enim in Incarnatione non vident , quod in Trinitati» myfteno perfpkaciHime intuemur) ; vel fioinnet repugnare , qui nunc perfonim a natura diftmguunt , nunc utramque pro una eadeinque refumunt . *A ΓΓΣΜAN*

nota **assemanni,**

,ηΛMi ""- ut ferffrtm I"-" *f-*

NO-

* NOTA DAV. WILKINS.

Q Ois Aelfricwt ifle fait, qoi bo· fcripfit eanooe* , nt Wulffinu* ifle. «d qtseni fcripti foot , rimato quidem ooo el facile. Videntur ambo fuiflh epifcopt : fie dignofeitor VVulflinu» ex Aelfnci verbi» , A VVulflino paiera innuit ft Aelfricns,dum alloquitur eum fratri» nomine. *Jftifrtcat* (inquit) brnraff· /r«srr, *veaerahU e- fttfeefa Walffaa tFe.* leperio (ub hoc foculo duo» tantum VVulifino», leu VVulfinoa eràfcppo» : unuœ qui Schirburoenfem cathedram adiit an. DCCCCXL. eandraque (nuit ufoaa ad an. Dora DOÓCCLVIU alterum quiDorcvftmfam accepit an. MLIIL caque (ruebatur «fana ad annuos Doaa. MLXVII. neutri veto horam Aâfncum quempiam eoepiieopu». Ia intarflitio multo» quidam. Cridianenfem anno Dom. DCCOCI.XXVIH. Herefordenfem DCOOCLXXX1ILVViltunenfem an. DOOOCXC. Cantuarienfem in an. Dom.DCCCCXCV. Et Eboracenfem m an. Dom. MIll, qui Alfricu» Putta, al. Puttoc diAu» nique ad an. Dora. MLI. fedetn dicitur renuiHe. VVulifinum inter iAoa m val uoum . Mox autem ab exceflu Aeltrici Puttar (proximo feilicet, vel anno altero) VVulfinu» quidam (tu e diAu videas) fetuet exhibât in Doeceflrenfi cathedra , quant an ille citiu» adierit , vel Aelfticu* Putta Eboracenfem diutius obtinuerit ; cattum non omnino eft ex auAorum calculi» : una autem ft claruerint, ago illi» canone» tflo» attribuerem, A circa an. Dom. ML1I. collocarem.

Sunt veto qui fuperiori Wulffiao(ideft Scbirburnanfi apafcopo) boa referre videntur, A Aelfrico illi Gram* aaatico, quem alia» dicunt abbatem S. Albani, alia» Mataaetburic , alia» Abbingdomae , & demum Cantuinn arcUenifcopum. Sed bi* male quadrat Syncbromftnu» nam Aeliricu» ille grammaticus erudiri fe ait in fchola venerabili pnefuli» Aetuelvvoldi Wintonmfi», qui hoc non claruit pnefulatu ante an. Dom. DCCCCIXIII. hoc eft poft fexennium a VVulifim Schixburmnfia obitu. Quod ad Aelfricum etiam abbatem S Albani , nihil borum in vita eju» memoratur.· nec quod MalmeAurfo unquam effet abba» aut Abbingdanaa, aut archiepilcopusCantuari*; led quod monafteru fui S. Albani rebus intentu», cito poftea natur* debita perlolvit, ut inquit codex dlius monaflerii MS. Hee ab aliis fuggerantur. Audi femetipfum de fe ipfo m prefatiooe ad fermones fuo» catholico» . quibus de hi futamAuntur canone» : Af» *^4eljritai ateaariat,* O *aeifahr prtAgter,* rme/or *licet, tali conveait aedtat ,* mw|w Am *la dleiat .detMredt régit al .Atlfcag» ejlfcepa fatcegare .Actleiwldi ad attaafenaa»* q«eddaal *Coraell affellatata .* rOgatu *^dÿielaierl Tlaai(* feu mioifiri) *tapai wtal, atyte ioaitat ajjaeiaa^ae laaotaert. Miü jaat laat ta ateaieat veau* (O *Dei fpero a*ta) Iiïraat tiaa» e Latiaa Jeratvte »a Aagltcaat* (fie jam Saxonicutn appellabant) *treatferreidiotae, lcc.* E mibut i quet iltud MS. in quo primum exhibebantur fermones illi catholici , et ifti canone», feribi etiam At rrao»terri e Latino in linguam Saxouicam cspiffe in diebus Aethelredi reais, cum tam mortuo Aethclvoldo. V Viutotueniem cathedram obtineret Aelphcagus, hoc eft inter an. Dom. DCCCCLXXXUI. quo fodem illam adiit, & MVI. quo eveAut inde eft in Archiepifcopatum Cantu»rue : ftonuffe etiam iub eodem tempore deprehendimus Æthelmerum Thanum (de quo loquitur) Cerncnlis mon»Aeni in Dorceftrenfi pago fundatorem . Subicribentem enun eum jam tum videat in charta quadam Æthelredi regi» fup. (anno MVI) ad hunc modum. £<· *ÆiMæer daaüai atri da/tfer u/Ht jaat .* Qpa» prnterea tulit Ælfncu» ifte dignitate» , exploraram non habeo, mb quod ad Sigvverdum feriben» fe abbatem nominat. Sed eilo demuin quod hic nonepdco-Pu», Wulffinum epifropum tanquam frater ialutavit: defidetetur tamen (ut dixi) epifeopus quifpiam , cui (cnberet, Vulffinos Sjrnchranu». Ad fuperiorem vero WulfTinum , fi hi fpeAent canone» , fuperiori alicui anno tribuendi funt : fed Aelfricum. quem hic querimu», eundem effe conflat, qui fermonn vertit, i. grammaticum Hxx SPBLMANN.

Licet Spehnanau» in nota marginali (Clar. UfTer. in MSS. noti» audit) Savillum in hac'chronologia flatuenda caligafle dicat, oculatiffimum tamen ego putaverim fuiffe Savilium noftrum ,& caliginem obferville , quam Schirburnenfium epiicoporam hic fbcceflioni affuderunt Flor. Wigotn. «Jc Matth. Flonletut. cum Alfredum noflri huiu» Wulffini anteceflbrem alter anno DCCCCXLf. alter DCCCCXL. obuffe 1eribat. Anno enim DCCCCXLVIII. reji» Edradi chartae fubferibit Alfredus Schtreburn. eptfcoou» . Neque minus fallitur idem Florilegus cum anno DCCCCLVIU. Allfium Dorfet epifropum obuffe narrat ; VVulifinum noftrum eo nomine intelligent , de cujus fucceffore etiam addit ; *^4naa DCCCCLXXk'lll. ^lfwoldat Dtrfettajhua cpifcoful* «drir, O i» *Sceretuaa ftpultat cfi.* Quum tanen de Wulffioo feriptum reliquerit in Schireburnenlium epifcoporum catabgo Guillielmus Malmesburiu» : hunc Dunftanus archiepifcopus, cum effet epiicopus Londouue , abbatem apud Weftmonafteiium fecerat . Ita commiffum officium fanAe & prudenter adminiflranti honos epifcopali» apud Schirebutniam iiupaftus . Anno vero DCCCCLVIU. (quo Alffium; five VVulifinum moituum fingit Florentius) Londmenfis ercJefiiç epHcopatum Duniiano commifsum indeque ad fedem Cantuarienfcm fequente anno translatum illum fuifle , ipfe quoque agnofcit Florentius VVigorn. ad ann. iecuod. Dionyf. DCCCCLVII. Oc DÉCCL X. eodemque anno Matthxus Flonlegus Vulfium, live VVulifinum (quem anno DCCCCXI. vita funAum Rufie dixerat) Weftmonaflerienfis coenobii a Dunllano Londinenfi tum epifeopo conflitutum fuiffe abbatem confirmat.

Neque neceffe eft, ut VVulflino fynchrono aliquem Aelfricum epifeopum qurramus, ob illam epiftolr citionibus hifce praefixe epigraphem : *^dalfrieat haatllit frater veaerabtll efifeefa kValffao , /elateat ta Dumi»»* Neque enim VVulfinum fratrem hic appellat, fed feipfum humilem fratrem , ideft , humilem monachum nominat ; non autus (ut ftatim fubiicit) aliquid feribere de epdcopali gradu, fed de inferiorum tantum ordinum officiis , ac «l presbyterum non aAnodum deceret canones aliquos epifeopo preflituere . Nihil igitur obftat, quominus canone» iftos circa annum Dotnini DCCCCLXX. ab Aeliiico pratfcriptos exiftimemus ; quando VVulfimiis (ut in hbto i. de geftis Pontif. refert Malmcsburius) cordedim in Cede epifcopali monachos , clericis eieftis, inlliruit, ne in tanta contemporaneorum epifeoporum fedulitate dormitare videretur , cui conjugatorum clericorum cieAioni prrvii fuerunt priores ifti Ael/rici canone».

In anno illo DCCCCL XX. completi funr poll rexi» Aethelftani mortem anno ao. Porro Aelfricum pofl regi» Aethelram mortetn plus annis jo. conflat abbatem Malmesburue faftum fuiffe, utnabet in vita Aldbelmi , ejuldem monachus ccentxiii Guillielmus , de quo etiam in Croylandenfis moaafterii bifloria , Ituulphus . Hoc eodem tempore , rex Edyarus clericis eje&is e monafterio Maldemesbirie , quos Edvvinns frater tuus monachis exgulfis nequiter introferat, monachos revocavit , prxficien» eis in abbatem Alfricum , virum in ecclefiafficis officiis tunc celeberrimum, donans ei chartam fuam in hunc modum. Deinde integram Edgar! chartam auno DCCCCLXXIV. datam recitat ; in qua de Aelftico honorificam hanc rex facit mentionem *t Oaoruat aaaat aotaiae y41-frlcaa» , viraat la otaaiial Fcilefa^uu eaperitaitjfrmata effiau , faaiefiSiati toajhtai tteaoKi , faad adagii Hfarto voeaat aatataie Maldelatetbare .* Vide quae Guil. Malmesb. in libro ae vita Aldbelmi memorat. Hxc doAiffimus USSER.1US.

à

CON-

CHaiin T^iCJ' E>.ii:<ee& D p g Π —T·ÏΓ>·'ηT>>> l!13<'ΈΣ*,'ΈB: A'',S1

CONCILIUM ANGLICUM

A Dunstano ARCHIEPISCOPO CàMTUIRIÆ adverfus Clericos conjugatos celebratum,

In fuo Monaciafns promovetur: comes juidom propalent ob inceflas nuptias publicam agit gtrnitentiam. Referuntur obiter Edgari regis cum velata tirgw violentus cen- eubitiist úî injunita ei poenitentia fepttnnalis.

. P,.* Bt Mmb-T·». '•hoc»*>· *** *HUjus toncàlt occafionem probeit delta jam Ed gari regts eratto, & indulta pariter autbori eatis copia, de ps fle Hovedenul'.* Anno *969.* rex Angloium pacifi-us Eadgarus fando Dunllano Dorobeinenlis, & beato Oiwaldo V Vigornenfis, fit iando Ethclvvafdo VVintonienfis ecclefi* epifeopis, przeepit ut expulbs clericis, in ma>oribus monaderiis per Merciam conftrudis moiuchoi collocarent, (Jode landus Olwaldus lui voti c?>npoa efteâus, clericos VVintonienfis ecclelix monachalem habitum fufeipere renuentes de nunadetio expulit; conientientes veto huic,ipfe ambles monachixavit, eifque VVIffinum tnagoz religionis virum loco decani praefecit.

S.-iu. .rem tSi oaiu *De tpfo euetem concilio fle Osbernus praecentor ContUOTiCnfis, >/l.| fiirnit anno Domini* 1074 & *Annc fecutus Joannes Capgravus. Per idem icmpus t inteliige fab annum* 974. *procedenti)* auihoiitate Joannis pap* Dunilanus archiepifcopus, coado générait concilio» (latuit, Ac decreto firmavit, ut canonici omnes, presbyteri, diaconi, iubdiaconi, aut calle viverent, aut ecckfias, quas tenebant, dimitterent. Habebat autem regtm Edgarum in hoc negotio fidelem adjutorem, i firmum detentorem. Hujus enim decreti executio Oiwaldo V Vigor nenti, & Ethelvvoldo V Vintonienti epdccpts commiila eft· B. ergo O.waldus (eptem monatleria m lua Jiceccfi, e);discleiic s inlolemer viventibus, condruxtt, Cc monachos introduxit, & abbates ei prztecit, ATc. *Addat praterea pojl ahjnoi Chbernui:* m aliis ctiainC Anglix locis infigner ecckfias B. OivvaiJtis ob eamdem cautam, cj-.l s ckr »is, monatlicz in Hitiirionis vir t na.<dn ; puta eccleliam Sandi Albani, land* .t helredz virgulis m Eli, & eam qu* apud Beamtkd.m honorabilis habebatur. Inecclelia (andi Albani Eitricum abbatem, in cccleiij Elienii Brithnoium, m Bcainticdcnu Gjtminnum. Qu* vero monalleria condiunt, ea inviiere lolebat, Ac tum termone, tum opere, ea qu* ad ammtrum ialutem pertinerent, illis paterno affedu mimdrare. Porro monafterio in Rimelci* Abbo Floriacenkm mo achum drgeic soluit, motuin ianditate praeclarum ; \ luens egrepie erud ttim, et monachos doceiet. (choiis ptxelkt, & tum icgul-rein liv. moniiiicamD dilciphnam, tum Herarum tcientiam promoveret. Is Abbo Du illani hortatu. beau Edmundi regis & martvns paifionrm accurate conlcrinlit. Tandem Fi.rnacuin revenus, & abbas efle.t'js, a fuis m<n>.l-.'S occntis ed. *Hac in aHit ! lnfli Ojt'Valdl ùab'ntur :u\'j Bsrmilm, >jut .u 1<;,1l>· n.tm Edpir; revlt l^auilralem virg-.nem vi comnrimentis \lrr> , /emlt ad pramtjfl drrnum renuit,* ÎT *ex Olberno (ijuem Olbertum vocal) t'a pergit.*

s f h... eeoj.ic.H- ''a^'ne citream*, Eiarlid^at ea rempeliate VVentinz ecclefi* EthelvvolJus v r eximi* land tans, & educatio- Pa,r'5 D«inilarii non parum infignis. H'C cognita de canonicis cccldix lux › quod nimium fzculares exiftebant, voluntate Durtftani, monuit eos feme! & fzpius, mores & adus mutare» * correâ onis vit* femitas relidis foeminis arripere. At in przlentiarum quidem id Gbi poffibiie effc negantes, voce corvina femper in craBinum cor» reâionem lui pollicebantur. Quod ipfe gnarus non diu fuilinuit: paratis namque quamplurimis monachorum cucullis, die*quo communio, Servite Domino in timore, cantabatur, chorum intravit, veftes quas paraverat fecum deferri faciens. Et projedis illis in medium, canonicis ait: eerretlierù.

Animadvertillis quid modo cantaveritis? Animadvertimus, inquiunt. Jgttur, inquit, fi fervire Domino in timore, & ei vultis exultare cum tremore, apprehendite dilciplmam, vcflrm. kilicet monachalem, ne pereatis, ficut cantaflis.de via julta. Ad quod illi obflupcfadi, more foi>to inducias petunt, id fe faduros m futuro promittunt. Tunc ille; M hi credite, amplius non credam huic veftrz reiponfioni corvinas. Sed aut difciplinam in przfenti apprehendetis, aut loci illius beneficiis Ac conversation!, hinc eliminati, jamjim cedetis Itaque nonnulli ex iliis ftatim, abjetto clericali habitu, monachi fadi funt, ceteris verbo pontificis de ecclefia eliminatis. Czterum quia ifti qui noviter fuere converfi, regularis dilciplmz normam fine aliorum inagiilerio dode fervare nequibant, monachi de Abendonia illuc ab eodem pontifice addudi funt, qui monafticæ inftitutionis tramitem ibi docerent. f *autem poji bac fecula fint de duobus conciliis eso-m de cauja celebratis, b'Vintoniente éX Calenje, inferius fuis locis opportune dicetur.* coavtrù.

Ad id concilium generale (itJ ab eis nominatum, good ommi Anglia epifcopi in idem coweniffent) fptflat quod de publtca comitis tncefiuofi poenitentia ibi fafla idem Osbertus Jcnbit bis verbis. Qurre «en.

Comes quidam ptzpotens cognatam fuam illicito fibi matrimonio copulaverat, & a Dunllano femel, fecundo, & tertio redargutus, incelluin futim divortio expiare nolebat. Quapropter gladio Spiritus (audi a viro Dei percutfus, a liminibus eft land* ecclefic feparatus. Qui typho tadus iuperbie, regem adit, Dunftanum impir f< im-noderat* feventatts accufat, regia fandione ie ιψ ejus tj rannide hberum conditui querula voce precatur & oblectat. Cujus verbis rex acquieicens, Dunllano mandat, ut hominem cum ea quam duxerat, m pace manere finat, & a quibus irlum lutpenderat, liminibus factis reftituat. Miratur ille ad audita, & dolet religofum regem per mendacem hominis linguam, ante rei inquibtionem & examinatu nem, «.(Te kdudum. Ponit tamen hominem ad rationem, & tam pro comimflo crimine, quam & pn pter injuftam fui criminationem apud principem terre fadam,paulo durius increpat, cupiens eo medo ad poenitentiam, & comdonem cor illius emollire. At ubi vidit iplum non folum verbis fuis non coofcntire, kd inluper contumaci fpiritu contra fe furere, lictftuo ü. O, Uun/i.oo M.I1 lüœ ,.

ANNO CHRISTI r*».

derete, minarique, fupra id quod ab ingreffn do mus Dei fuipeuderat, ut dixi › omnem ei coreptum munionem fidelium, donec a iua pravitate difecderet, interdixit. Tunc ille feipfo deterior effedus, immani eft furore comptus , & nihil eorum quae poflidebat alicnj'us effe momenti reputans, ad hoe-folum fe totum Audebat impendere, ut Dunftano excitaret fcaodalum, & Chrifiiaux legis jugum, quo a iua libidine coercebatur, fibi faceret alienam . Legatos itaque fuos Romam deAinat, Ac talibus aflucia quorumdam Romanorum corda, At ora in fuam caufam lar. go munere, largiori fponfione, permutat. Qpid inde? prxful apoftolicx fedis Dunftaoo , pecca, catori homini condeicendere , vrrbis ac literis mandat, Ac cum ecclefix gremio integre conciliare monet, hortatur, imperat . *Sed fi pernitens peccet'em reliu-jueret , voluit mundulum intelligi; uttemm uhter potuit iutellexiffe. Eertiteuimt

• Vc.b» B·>·ė1.

<*·■« «o». â·»!·» ia cnacilio p». blKt pMi-

Ad <]J® Duoftanus ita refpondet: Equidem cum illum, de quo agitur, fui delidi ptenitndinem gerere videro, prxeepti» domni papas libens parebo . Sed ut ipfe in peccato fuo jaceat , & immunis ab ecclefiaftiea diiciplina nobis infuhet, Ac exinde gaudeat, nolit Deus . Avertat etiam Deus a me, ut ego caufa alicnjus mortalis hominis , vel pro redemptione capitis mei, poAponam legem quam fervandam ftaiuit in fua ecclefia idem Dominus meus Jefns Chriftus Filius Dei. Hec ille relata fibi audiens, AcDunftanum ex his qnx certo diceret infiexibilem effe certiffime (ciens, Ac excommunicationis l'ur poena , cum pudore hominum, conftridu», tum timore periculorum qux talibus nonrunquam accidere folent perterritus, obftinatioaem fux mentis depofuit. At abdicato illicito conjugio, poenitentia) fibi cultum impofuit. Dunftano itaque generale totius regni concilium de obfervantia Chriftianitatis celebrante, ipfe fuimet oblitus, nudis pedibus , laneis indumentis corpus ami&us , virgas manu ferens, concilio fefe medium ingeffit , «Sc ante pedes Dunftani gemebundus Ac ejulans corruit. Quo vifo moti lunt cmnes qui aderant ad pietatem; & ipfe pater omnium majori prae exteris pietate motus efi . Io vultu tamen fervato diiciplina rigore, utpote hominem Deo conciliare defiderans, lacrymas ejus ad horam feverus fuftinuit: ac demum a toto concilio poAulatus , lacrymans Ac ipfe culpam indulfit. Ita ab excommunicationis vinculo abfolutum, communioni fidelium, gaudentibus eundis, eum rellituit· *Hn· «tfqpe Burouiut.*

Sequitur prelihata narratio de Edgaro rege clauftratem virginem comprimente , Ac de injunda illi feptennali poenitentia.

"T^Erpetrutum efi Edguri boe fetius pluribus unnis X untt ifiud cenethum, & injunAn tum ttiurn buc paniftnliu, II quu tn conjugntot tiericos rex gruviffimt tsuituiur. Anttriori igitur loto truni i^u tnb<tndu:ftd cum huit ub uutSoribui referuntur y nas fic utique collocemus, Oibertum e Buronii recitMiti.

• -I. M.Jfi. ova Ap«» S.r <·« ■» M.d

Quadam enim vice rex Edgarus in monafterium virginum , quod ' Wiltolnix iitum eft , venit. Ibique captus fpecte cujufdam pueli», qux de nobilibus Anglorum nata , inter non velatas nutriebatur Ac cuftodiebatnr: eam in fuum colloquium adduci fecretiua juffit . Illa cum duceretur, timens pudori fuo , raptum ab una fanftimonialium capiti fuo velum impofuit , eo modo fe protegi fperans, fi forte rex quid inbonefti a a fe exigere vellet. Quasi ipfe velatam intueus.

ANNO CHRISTI

A quam fubito, inquit, fan&imonialia efiedaeslar— que velum detraxit capiti ejut, illa conatu quo poterat iruAra obmiente.· abufus liquidera ipfa eft, Ac gravi fcandalo quoque per Augliam religiofi ex hoc mente vulnerati font. Quodfcandalum eo vehementius fuit, quod rex idem legitimam uxorem babeb.'t , ElAedam videlicet cognomine Candidam, Ordineri p'xpotenti» orientalsm Anglorum ducis filiam , de qua Ac fandum Edvvardum genuerat.

Ubi vero res Dunftano iunotnit, acerbo moerore percnffhs eft . Igitur cum io re non fegiris ad regem veniret, Ac ille venienti pro more occurreret , cumque per manum ad folium fuum perducere vellet · manum DunAanus turbato vul- B tui retraxit, nec eam ab homine contingi paifus eft . Ad quod ille attonitus (non enim illum fcire putabat quod clanculum a fe fadum exiftimabat) cur manum fibi non dimitteret inquifivit. Ait : Tu, poftpofito omni pudore , adulterium commififti : tu, defpe&o Deo , & fignum caftitatis non veritus, virgini fuam integritatem prsripuiAi: Ac cur manum fummo Patri Virginis Filium immolanti * impuris manibus non tradam, queri» ? Lava prius per ptEtiitcntiam manus tnas a fordibus fuis.* Ac tunc demum , quo gratix Dei concilieris, honora Ac ampledere manum pontificis. Tertius ille ad hxc, terre procumbit, pedes antiftitis petit; fe peccaffe gemitu verba interrumpente conteAatus· Quod Dunftanus videns tantum in rege humilitatis exempium, vehementer complectitur . Velocius ergo illum erexit, Ac pacato vultu cum co familiariter, qux falutem anime ejus operarentur, k>quens, feptenocm ei pcenitentiam injunxit . At ille pontificali abfolutione potitus , omni ftudio injunftx fibi pmnitentie operam dare , Ac multn quibus Deum placaret pietatis opera ipfi pœnitentie, ioAindu Ac conulio patris fui, follicitus ccepit faperaddere.

R«x pwal- <<ru Uklpi- ..r - D<n- ftann.

Ipfe preterea omni ordini homiottm in luo regno confidentium legibus fibi in Chriftiana religione fancitis uti pnecipiebat : ipfe fecus agentes indifta vindifta corripiebat ; ipfe in pravitate perfidentes condigno examine puniebat. Exempli D cauf» , ordo clericalis plurimum ea tempeftate erat corruptus, Ac canonici cum presbyteris plebium, voluptatibus carnis plus xquo inferriebant. Quod malum Dunftanus corrigere cupiens , authoritate Joannis apoftolicx fedis antiftitis apud regem obtinuit , quatenus canonicis , qui caAe vivere nollent , ccclcfiis quas tenebant depellerentur, Ac monachi loco eorum intromitterentur.

^ τιπ ιX'.™i '"[" i0“"

Hac *tx Otbtrl» tf Surio Buroniut, de^uibuittiu>n vidtudut Cupgruviut t» wtii funAorum Dm· fluni, Ofwuldi , Etbtlvuoldi. Et uudi qmd idtm Cupffruvtui rrftrut dt pomitentiu iflu rtgi tmpofnu.*

E Denique cum magnitudinem peccati expoluilfet DunAanus, Ac paratum illum regem ad omnem fatisfaâionem reddidiffer, fêptennem cipœnitentiam indixit, ut in toto hoc fpatio coronam regni non geftaret : jejunium in hcbdomada biduanum tranfigerer: thelauro» fuos pauperibus large difpergeret . Super hxc facraodis Deo virginibus monafterium Septonix fundaret: qua* tenus qui unam per jeccatum Deo virginem abftulifliet, plures & per plura Ixculi volumina aggregaret. Clericos etiam male aftionis de ecclefiis propelleret, monachorum agmina introduce* set, jutias Deoque acceptas leges ianciret , & per omnes fines regni, populis cuftodiendaa mandaret, Nihil enim erat quod minus aut fegniua rex impleret, quod a redore vite fue praeceptum fuiffet.

J/o''*,! "·)·>«*·

fuiffet. Elapfo tandem feptennali* poenitentia termino, congregatis omnibus Angliae principibus, epifcopis, & abbatibus, impofuit regi coronam coram omni multitudine populi Anglorum, cunftis letantibus, Deum in fando Dianflano laudantibus, &c.

lice fyoodu* celebrata «fl ia An|l>a 4 TanAo Dun-

ftat» Canraarieafi aKfcfaqfcepo, auctoritate Joanni*. Ex &vv ifeii» * T*? ... apud Suriam (Mpbria iffa habentur. per idea· telepae uthxiMe JtjUi foeDn»· /fanat arcbiepiltapas, penarli ataoli·, patent #· lteret· frenavlt, at MMuri uwvi, presbyteri, dtaram, fabeUatoap, «arf tajte vlvernt, an* tttlejku fans ttaebanf, dsanitrrenl. Generale Concilium nominatur, quia in eo ornat» Angit» epifeopi coovenifleuc. In eodem boc concilio comitem quenda» pnupotentem ob tacefluofa* nuptias poblicam egiOa pepmteluiain refert Osbertus apud Sanum in Dunftano, decimonono Maii.

CONCILIUM ROMANUM

A Joanne Papa XIII. celebratum anno Domini dccccl xix.

In quo Beneventana fedes Archiepiteopatus titulo infignita.

Zii/ c pat fynoJo fapereU prater Jeannie papa littrat m cadeau datai, qatbas Beneventauns artbuptftopetst infiitmtar; peas r* Italta fficia tenta VIU. bic enbibemas.*

Joannes epifeopus fervus fervorum Dei. *Dile&iffiata nabis Landalpbe, venerabili atqae neeritt benerabils Btneveatanenjis G Sipontina S. eccltfia, & Meda per nefira apojblica aatbaruatis concejJleana arcbttpifc.*

CUm certum fit, Deo tervientibus ineffabilia eremi regni premia refervari: nobis tamen fteceflis eft horum beneficia eis tribuere, ut Dei laudibus ex remuneratione valeant multipliciter infudare. Et quia Beneventanenfis ecclefia], ita exercendis Dei laudibus magno conatu pia· que religione infiftir, atque erga reverentiam fancde & apoftolica Romanas ecclefie praecipue esu beraffe cognovimus, quod nobis olim apud eam manentibus omnino confiât inventum: debemus iuque ex ardore caritatis, atque Audio Divini cultus eam caufa honoris ac reverentia fublimiorem inter ceteras ordinare. Et quoniam fanda fedes eft. ubi beati Bartholomci apoftoli corpus requieteit, merito decet augmento! cultus amplioris decorare, quoniam fit ad hoc divine miferationis refpeâu curam regiminis fufcepimus, & ad exhibenda Deo tedula fervitia, dt canoras laudes, potentia fua devoto* debemus follicite invitare. Itaque prafidentibus nobis in fanâa fynodo aûa ante confelfionem beati Petri apoftolorum principi* feptimO Kalendas Junias, propoliti» in medio facrofandis quatuor evangeliis, prxfente dominoOttone gloriofiffimo imperatore augufio, Romanoquc, notlro filio, nccnon Romanis, atque Itaiicis, dt Occidentalibus religiofis qoamplurimis, arque etiam catholicis dt fapientiffitnis totius ordinis viris; hortatu fiquidem benigno ipfius profati domini clementiffimi imperatoris augufti, una cum eontenfu infradidorum prcfulum, atque facerdotum, omniumque clericorum S. R. E. qui inferius fubfcnpferupt, quibus....... Beneventanam cathedram velle exaltare, intervenientibus videlicet Pandulpho Beneventans dt Capuanz urbium principe, feu Spoleti dt Camerini ducatu* marchione dt duce, fimulque dt Landulpho excellentiffimo principe filio ejus, ufum pallii tibi, przfate przful, ad fola Mi(Tarum folemnia peragenda concedimus, fcilicet in his feftivitatibos, id eft, in nativitate Domini, Epiphani», Purificationis fanâc Dei genitricis dt virginis Mariae Bria, fimiliter & in Annuntiatione ejufdem beate Maris, & in Pakhali feftivitare & in alcenfione Domini, dt Pentccofte, 4 feftivitate S. Joannis Baptific, & in natality's beatorum apoftolorum, dt in affumpitone beatas Mariae, pariterque io nativitate ejufdem, fimulquc & in da dicatione fanda ecclefic tui architfpifcopatus, nccnon & in die confecrationis, & confecrationuc epifeoporum, tribuentes tibi infuper cum eo poteftatem & honorem arehiepifeopatus, ita ut fraternitas tua, & fuccefiores tui infra fuam diœcefim, in locis, quibus oltm fuerant, temper in perpetuum epifeopus confecret, qui veftr* fubjaceant ditioni, fcilicet fande Agathe, Abellini, Quiotodetimi, Ariani, Afculi, Bibioi, Vulturari·, Larini, Tbelefus, Alifie. Adjecimus etiam ut utaris pallio in feftivicatibus B· Michaelis arcbangeli, dt translatione B. Bartholomci apoftoli. Pofteri vero tuas ecclefie re&ores poft obitum tuum contecrattooem ipfius archiepifeopatus, ac honorem pallii ab hac faofta & apoftofica, cui Deo autbore defervio, tede percipiant. Confirmamuique tibi fucceiforibufque tui. fimiliter Sipontum & ecclefiam B. Michaelis archangel in Monte Gargano, & Varranum oppidum cum maffia, & villis, de omnibus peninentiis ccclefiarum fuarum, qualiter ab antecefioribus nuftris per conceffionem privilegiorum pufiiden vtdentur. Statuentes infuper apoftolica cenimatub Divini judicii obteftationc, de validis arque atroctbus anathematis interdiâionibus, ut nullus unquam alicujus dignitatis poteftate preditus homo pratfumat, vel etiam quwcunque magna ÿarvaqufr perfona quoquo modo audeat deftruere, Dum profeâo perenniter irrefragabili jure decernimus, ut ordinata in fuo effe maneant: fi tamen, ut fupra diâutri eft, fucceflores tui a fanât Romana & apoftolica fede coofecrationem & ulutn pallii decretaliter accipere non diltulerint. Si quis autem, quod non optamus, nefario aufu prefumpferit h*c refragare aut deftrucre, vel aliquam jafiuram aut moleftiam inferre, fit anathemati* vinculi* innodatu*, dt cam diabolodt ejus atrociffimis pompis, dt cum Juda proditore Domiui noflri JefuChrifti, cterni fupplicii incendio con* cremandus. At vero qui pio intuitu obfervator, & m omnibus extiterit cuftodieu* hujufmodi a# pofiolici inftituti ad cultum Dei refpiciens, benediâtonts gratiam à mifericordiflimo Domino Deo noftro multipliciter confequatur, dt viteeterne particeps effici mereatur. Amcn.

Scriptum per manum Stephani ferimarii S.R.E. in mente Maji, Indiâ. xn.

ANNO chbsti

Ego Joannes fanâa ca.holies ucapofiolic® Ro-A man® ecclefia XIil. papa io boc privilegio a nobis promulgato manu propria fubfcr.
tt Signum dom.Ottonis piitEmi imperatoris.
Sico f................ecclefia in hoc privilegiocon-fenfi & fubfcr.
Joannes epifeopus Galifan® ecd.
Joannes epilcopua Anagnina ecd.
Marinus epifeopus fanda Sutrenfis ecd.
Benediâus epifeopus fanâa Terracineniis ecd,
Leo epifeopus fanâa Oftienfis eccl.
Benediâus epifeopus fanâa Portuenfis ecd.
Gregorius epifeopus fanâa Albancnfis ecd.
Joannes epifeopus fanâa Salernitana eccl.
Joannes humilis epifeopus fanâa Caftranenfis ecclefia. B
Joannes epifeopus fanâa Sarfinaten. ecclefia confenfi & fubfcr.
Stephanos epifeopus fanâz Ficodenfis ecclefia confenfi.
Conftantinus epife....................
Ignizzo epifeopus Floren. ecd.
Hubertus epifeopus...................fubfcripfi.
Guifridus epifeopus fanda Virodunenfis ecd.
Sigulphus fanâz Placentiae ecdefia confenfi & fubfcripfi.
Luitprandus epifeopus interfui.
Bozio epifeopus tanti» Allenlis eocl. confcnfi. — I
Abraham land® Fnoiigcufia ecclefia epifeopus A*·*·®, contenti.
Rateiius epifeopus fandz Marficanx eccl. con-fenfi & fubfcripfi.
Reginaldus fande Rubilanenfis ecclefia epifeo-pus confenfi & fubfcripfi.
Albericus S. Reatine ecclefia epifeopus fubfcr.
Domninus archiprcsbyter S. R. £. conlcnîî & fubfcripfi.
Crefcentius presbyter Card. S. R. E. confenfi & fubfcripfi.
Theopbyladus S. R. E. presbyter confenfi fie fubfcripfi.
Benediâus archidiaconus S. R. E. conienfi.
Ego Bonifacius humilis diaconus S- R. E. con-fenfi.
Leo diaconus S. R. E. conienfi.
Joannes fubdiaconus S. R. E. confenfi.

Datum vi i. Kal. Junii per manum Guidon!» epifcopi fanda Sylvzcandid® ecclefiz, ôcBiblioth. fanda fedis apofiolic® , anno pontifie. Domini noftri Joannit XIII. Pspz quarto , imperatoiis Ottonis *mtjorii vtl.* & minoris n. Indiâ. fu· pradifta duodecima, anno dominica Incarnatio-nis DCCCCLIIX.

CONCILIUM MEDIOLANENSE,

In quo Albenfis EcclcCa Aftenft unitur.

DE *þoc bobet Ugbel.ut Itol. focr. tarn.* 4. *in Epifcopit Aften/ibui nom. 19.* Cum autem iis temporibus Albenfis civitas ita a Saracenis deva-ftata ac defolata fuiffet, ut ad antiquam divita-tis dignitatem adurgere non poffe videretur, ip-iamet Albenfis cum fua dicecefi AAenfi Ecclefia unita efi, illiufque Epifcopo Rozoni , ac fuccef-foribus fubjefia in Concilio Provinciali , quod Mediolani in Ecclefia S. Theclx Landulpbus Mediolanenfis Archiepifcopus coegit; eaque unio a Benediâo VI. fuit comprobata anu. 13. fui Pontii indidione xiii. E/ *in Epifcopit Albepfibut* λ. 8. mdras *pone trudit.* Quod cum Otho M. Al-ba pertranfiens deprehendiffet , & ubi Romam devenit, rem ad Pontificem fummum detulillet, nulla aptior ad eam ccclefiam in priftinum re-vocandam viia ratio , quam fi Aftenfi tum ma-xime florenti ecclefia uniretur. Itaque Pontifex •d id coado Epifcoporum tum Roma exiften-tium Concilio, eorumqoc fufliraeio reprobata , tum ipfe, tum Imperator ad VValpertum Me-diolanenfem Metropolitani literas dant , quibus prxeipiebatur, ut in Concilio Provinciali hoc ip-fum execution· mandaretur . Cogitur itaque in S- Thecis templo fufiraganeorum cetus , adfue-rantEpifcopi Antonius Brixicnfis, Aldcgradus fcu C Andegraffus Laudeufis , Atnpoldus Novarienfis , Luttifredus Auguttanus , Gottifredus Aqueotis , Otho Dcrtbonenfis , & Roho feu Ro10 Allen-fis, qui Pontificis & Ccfaris epiftolis auditis Al-benfem Epifcopatum in perfona ejufdem Rozo-nis unierunt . Qua quidem cvenille cenfemus , cum Otto Romam fecundo efi profedus, hoc efi anno 966. quod non pridtm eveniife perlpcttuin babemus ex Afienfis Ecclefia monumentis, qux Rozooem co ipfo anno eledum affirmant. *Unde boc bouferit Ugbellut, nc<pu profert ; nequt prolotu In exoenen deduxit. Nuno (proteruoiffb , quod ava. 966. mu fuit fecundo Olbonit Mogni Rimem pro-feftio, fed <juerte ;) unno 966. non Bcnrd.eiut VI. fed Joonnei XIII. Rjtteee fedebot* & indi&io p. non* D *cttrrebut ; ineo nullo ηάιβιϙ* xm. *Incidit m Poutificotune Benedici VI. offuuepti emno p~)X <3 poti unnme defmtfii. Mibi tutate* peffe rejici videtur boc Concilium in nun. 969.* fas Amm *morobotur Otto M. & Jtonnet X11I.* 7. *Colend. Jxuioi Synodum celebruvit, jn fva Bedeventum ereflo eft in metro-poiine. Ex boc Synodo doto od Volpertum Ar.bieo. Mediolon. liter* fuper eu unione ,* 1· *Synodo provincial* 4 *Voiperte decreto coneproboto deinde fuerit o* Jmum *XIΠ. o»no ejnt Ptnttf.* jv. *vel* v. *ind.* xiii.

CONCILIUM LONDONIENSE,

Habitum fub Edgaro rege anno regni fui xi». hoc eft Domini noilri DCCCCLXX. vel DCCCCLXXI.

In quo alebtrnme privilégie ab Edgar» rege Glaflaaieafi tenait» conceffd ranfirmentier t reftrvata autem regt & btereddm fttii toajerendt betulam fafiaralem /ratn \iefh peteftate.

M.im J'ttJ.'* /·"» Loriofie recordationis Edgarus Anglorumrex, >J blius Edmundi regi» › cujus ftudium divinis cultibus pooflimum invigilabat, «d monaflerium fandx Del gemuicis Mari* in Giafliogabiri fre 'quenier adveniens, & cumdem locum elatiori prr exteris dignitate excofcre lumino elaborans ftudio, plura admodtimque magoıfica privilegia contulit communi epdeoporum, abbatum, primorumque confilio.

Quorum primum, ut nullos niti cinldem loci monachus ib'dem fungatur abbatis nomine vel officio; nec alius nili quem fecundum tenorem regule concorditer elegerit parilis conventus affenfio. Quod fi slieiins loci abbatem vel mon» cliutn eidem loco prerhei necelfitas ingruerit non alitttr aflumi ccnfuit, nili quem congregatio ipfius monatlerii fecundum timorem Dei fibi prccfle ekgtrit. Tamen ne hoc fiat, oblervato omnimodo, fi ibidem quifpiam, vel extremus congregationis, dii officio aptus reperiri potuer,t ^on,fhis fiquidem eleàtonem fui abbatis P‹rpctuo manere cenfuit: fibi vero fuilque bxredibus tribuendi fratri eleâo partoralçm bacu um pou flatem retinuit.

Sanxit etiam, ut quoties abbas loci vel monachi aliquos fuonim (acris ordinibus infigniri decernerent, a quocumque prxiulum canonice ordinato, aut in illius ledc, aut in eodem tanA® Manx Glaftingenfi monaflerio, ram monachos quam clericos, quos idoneos judicarent, ad titulum fan&r Mari* ordinari facerem.

Concedit etiam, ut ficut ipfe in propria, ita totius infui* caufas in omnibus tam ccrleliaflicis quam fxcularibus negotiis, abfquc ullius contradt&ione, abbas aut conventus corrigeret. Nec omnino infulam nativitatis fua confciam, five epifeopus, five dux aut princeps, aut cujnlcumque ordinis alius, licitum foret intrate caufa quidpiam faciendi quod cootrariu-n inibi Deo fervientibus effe poffit: ficut & pr.rdeceflbres fui fanxerunt, A privilegiis fuis confirmaverunt, videlicet Cemvvines, Ines, Ethelardus, Cuthredus, Elficdus, Edvvardus, Ethciftanus, EJmundus, omnino prohbuit.

Ubi etgo genetaii aiTenfu, utdiflumefl, pontificum, abbatum, optimatumque iuorum, hre privilegia ipfi loco conferre ditpofuu iituum proprium chore dccentiffitne formatum, autoque decoritum, (upcr altate land® Dei genitricis pofuit, ipfm'que donatione eidem fanâa Dei genitrici, ne lu s monachis, ea perpetualiter poflidenda attribuit. Eumdcmque lituum mox in ini prxfentia fecit ficati in medium, ne cuin cuiquam dare vel vendere poOet quilbet abbatum feqnentiuni: praxipiens panem illius fervari in loca ad jam donationis teftimonium. Recogitans vern quam multi temeritas humane levitatis, quibuique folet fubrepere, vereulque ne forte quis ia poftcrqm vel tuse privilegia loco ilJi auferre, vel monachos inde moliretur ejicerer inclyto domno Joanni papas, qui Oâaviano in regiminis honore fucceffe rat, direxit idem chirographum regie liberalitatis, orans nt & ipfe hre roboraret fcripto apoftollcx authoritatis» qui benigne direâam fufeipiens legationem, coocordi aflenfii Romani concilii fancita ab iis firmavit, fchbendo apoflolic® authoritaiis prasccptionefn; terribiliter intorquens in violatores, fi qui forte emerlerint, perpetui anathematis ultionem- Igitur domni prrdiâi apoftoiici eidem loco direfium teflamentum, venuflx tecordationis rex Edgarus, fuper aram beatiflim* Dei genitricis Man* ibidem ad perpetuale pofuit monumentum, jubens diligenter aflervan in poflerum ad notitum quorumcunque fequentium.

Ea etiam utraque, ne videamur talia commentari, his gratum habuimus fubdere advetfus eos, qui non ut pallores per oflium intrare, fed ut fures & latrones io idem ovile Unâx Maria a-Imnde qoerunt irrumpere-

DIPLOMA JOANNIS PAPÆ XIII.

Noverit eundorum notitia fidelium quod ego Joannes XU. conditoris clementia, fatUlx R.omane fedis exUlcns indignus papa, glonofi Anglorum regis Edgari, necnon & fandx Dorober. neniis ecclefi· archiprefalis Dunflam, fiimruHTo pulfiitus fum rogatu pru monaflerio fanâx Marix, videlicet Glaflingeberi, quod ipfi afli amore fuperiu regis, in mulus & magnis poflefllonibus ditaverant, monachorum inibi multiplicantes normam, prccepioque regali firmaverant, quod & ipfe *facere* Don differam. Quorum aflentiens benigne petitioni, in finu Romane esclefix, & beatorum apoflolorum prorr&ione, cumdem locum fufeipio, dt privilegiis aflruo & corroboro; quo fine tenus in eo quo nunc pollet, permaneat monachal! ordine. Ipfi quoque monachi de fuis Gbi adhibeant paftorem. O dmatio vero tam monachorum quam clericorum in arbitrio .ibbatis & conventus fit, Decernimus etiam, ut nulli omnino hominum eamdem infulam, caufa placitandi, vel aliquid perferutandi aut corrigendi, intrare liceat. Si quis autem id molitus fuit contraire, aut poffrffiones ejutdem ecdefur auferre, retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, ex nuthoritate Dei Patria, & Filii, & Spiritus fanâi, fanâarque Dei genitricis Mari*, ac Ss. apoflolorum Petri & Pauli, omniumque fandorum, perpetue fit addiâus malediffioni, nifi refipuerit. Omnibus vero eidem loco jufla fervantibus fit pax Domini noftri Jeio Chrifli, Amen; noftraquc ftipulatio inconvulfa permaneat.

A&um tempore Ælfiwdi ejufdem monaflerii abbatis. Hxc igitur pcxdiâus rex Edgarus duodecimo anno regni fui facro fcripto Loodonun con-

confirmavit, aodemque anno (qui fuit * nongentefitnus fexageGmus quintus dominicas incarnationis) prafatus papa Roma in generali lynodo aii-Aoriaavit.* cnnâofquc ponorisdignitatis, qui prefucrunt eidem ooocilio generali, ea coitoborare imperavit. Perpendant ergo contemptores tanta comminationis, quanta fubjaceart teotentie excommunicationis, *&t.*

CHARTA EDGARI REGIS.

Ex *funtjcrfple* cadrer *Gltfltnitufi.*

IN nomine Domini noftri Jefu Chrifli. Quamvis decreta pontificum, fle verba facerdorum inçonvulfis „ligaminibus, velut fundamentaintranetima, fixa fuut: tamen plerumque tempeftaubus flt. turbinibus fatculafium rerum religio fanft® ecdeti® miculis reproborum diflipatur ac rumpitur. Idcirco profuturum fuccedentibus pofteris effe decrevimus, nt ea qu® falubn confilio, flicommuni affenfu diffiniuntur, nollrts literis roboi ata firmentur. Quapropter dignum videtur, ut ecclcfia beatiffim® Dei genitricis femperque virginis Mati® Glaftoni®, ficut ex antiquo principalem in regno meo obtinet dignitatem, ita fpeciah ... dam fle lingulari pnvilegji libertate per nos honoretur.

Hoc itaque, Duiiftano Doroberneofi atqueOfvvaido EboracenG archiepilcopo adhortantibus, conientiente etiam flt annuente Britbclmo Fontanenfi epifeopo, ceterifque epifeopis, abbatibus, primatibus, ego Edgar divina difpofitione rex Anglorum, cetcrarumque gentium in circuitu perfidentium gubernator fle redor, in nomine alnus Trinitatis, pro anima patris mei qui ibi tequiefeit, fle antecefforum meorum, prrfenti privilegio decerno, ftatuo, confirmo, ut pred'âum monaderium, omnifque poffertio ejus, ab omni tributo fifcalium negotiorum uunc flt in perpetuum libera fle quieta permaneant, fle habeant focam iac,nn ^f' "* ,'^ere & quiete ficut ego hsbeo in toto regno: eamdem queque libertatem fle potefiatero, quam ego in curia mea habeo, tam in diminendo quam in puniendo, fle in quibuslibet ommnb negotiis, abbas fli monach' prefati monaderii in Tua curia habeant. Si aurem abbas vel quilibet monachus loci illius, latronem qui ad fuipendium, vel quodlibet tnottis periculum ducitur, in itinere obvium habuerit, petedatem habeat eripiendi eum ab imminenti periculo m toto regno meo.

Confirmo etiam fle corroboro, ut, quod hafle nus abloom:bus nulb.s anteceflonbus diligenter obfervatum eft, FontanenGs epifeopus, vel ejus miniflri, fuper hoc monallerium, vel fuper parochialcs ejufdem ecclefias, videlicet, Streete, Mirielinge, Budeclca, SchapvvicKe, Sovvi, aut fuper eorum capellas, nec etiam fuper eas qur infulis continentur, fcilicct Bekeria, qu® parva Hibernia dicitur, Godeneja, Marteneieja, Fcrramere, Padenebergia, flt Adredeleja, nullam potedatem omnino habeant: nifi tantum cum ab abbate, caufa dedicandi vel ordinandi, advocati fuerint i nec eorum presbyteros adfynodum fuam, vel capitulum, vel ad quodlibet placiiutn convocent; nec ab officio divino lufpendant. fit omnino nullum jus in eos exercere prefumant Monachos fuos flt prcdiâarum ecclefiarum clericos, fecundum antique ecclefi® Glaftoni® coofuetudinem, flt apoftolicam tudontatem, archiprcfulis Dunfiani, fle omnium epilcoporum regni mei affenfu, abbas a quocumque comprovinciali epifeopo voluerit prdinari faciat.

Dedicationes vero ccclefiarum, fi ab abbaie rogams foerit, Fontanenfi epifeopo permittimus, In palcba quoque chriima fanAificationis fle oleum a Fontancnfi epifeopo ex more accipiat, fle prz fatis eccleliis fuis diftribuat.

Hoc etiam fuper omnia Dei interdiâione fle noftra auâoritate (falya tamen (and® Romane ecclefi® fle Doroberoenfisdignitate) prohibeo, ne perfonacujufcumquepoteftatis, five rex, five epifcopus, five dux, qut princeps, vel quilibet mini(lrrorum eorum, GlaAonia terminos, veliupradidarttm parochiarum, pericrutandi, rapiendi, placitandi gratia, vel quidquam aliud faciendi, quod contrarium poflit effe ibidem fervientibus pi®lumant: abbati tantummodo flt conrentui poteftas fit, tam in nous caufis quam in ignotis, in modicis fle io magnis, fle in omnibus omnino negotiis, ficut fupra memoravimus. Qtiifquis autem hujus privilegii mei dignitatem qualibet occafione, cujufcumquc dignitatis, cujuLumqucordinis, cujukumque profeflioms, pervertere vel in irritum deducere facu lega prefumptionc amodo tentaverit: iciat te p.oculdubio ante diftri&um judicem, titubantem ttemebundumÎ|ue rationem redditurum, nifi prius digna fatisaâtone emendare ffuduerit.

Acia eft hrc privilegii pagina fle confirmata Spud Londonism communi confilio omnium primatum meorum, anno ab incarnatiooe Domini nofln Jefu Chrifti nongentelimo feptuagefimo primo, mdiâiooe quartadecima. Hujus domeouffipulatores fuerunt, quorum nomina inferius charaxari videntur.

SUBSCRIPTIONES

Ego Edgar rex totius Britannic prefatatn libertatem cum figillo fan&c crucis confirmavi.

Ego Eiligina ejufdem regia mater cum gaudio çonlenû.

Ego Edward clyto* patris met donum cum triumpho fanâa crucis imprefii.

Ego Kinedius rex Albanie acquievi.

Ego MafcuGus archipirata confortavi.

Ego Dunftanu» Doroberncnfis ecclch® archiepifeopus, cum trophxo S. Cruci», flt cun» fuftragancis prr'ulibm, regis donum corroboravi.

Ego Oivvalde Eboraccnfis ccclcfic pumas conicntiens fubfcnpfi.

Ego Ethclhvolde WintonicnGs eedefue minitter, flt Glaftonienfis monachus, lignum fan&c Crucis iatprefli.

Ego Briichtclm Fontanenils epifeopus contentions corroboravi.

Ego Ellftao epifcopos confirmavi.

Ego Ofvvolde epifeopus acquievi.

Ego Elfwolde epifeopus coaceQi.

Ego VVinfige epifeopus cum figno fsndrCrucis condufi.

Ego Segegar abbas vexillum fanâr Cnicis im* prelb.

Ego Efcvvi abbas confirmavi.

Ego Ordgar abbas corroboravi.

Ego Ethelgai abbas conccfG.

Ego Kmwordc abbas confenG.

Ego Fidemau abbas confolidavi.

Ego Elpbeh abbas fubfcripfi.

Ego Adulf 'pHerefordcofis cedeGe cslsfcopu, corroboravi.

Ego Ellphere dux domine mea faoâ® Mare Glanonieofis ecdefia libertatem omni devotion cum fig'ffo fande Crucis confirmavi.

Ego Oslac dux conleofi.

Br>

CH*R?STI Ego Ethelvvinc dux hoc dpnum triumphale 'UJ'X crnf'* p»opria manus depiibone imprelfi.
,n. Ego Oivvolde minifies confirmavi.
Ego Elwrde mintfter conoboravi.
Ego Ethelfie minitier confenfi.
Ego Ellikic minifter confenfi.

Hanc privilegii paginam rex Edgarus, duodecimo anno regni fui, facro feripto apud Londonism, communi confilio optimatum fuorum confirmavit. Eudemque Joanues papa xm. hanc jpfam paginam Koma in generali fynodo auftorizavit: cunâofque potions dignitatis viros, qui pizfuerunt eidem concilio, confirmare fecit, ad inftantiam przdiâi regis Edgari, & beati Dunftani, ac aliorum nobilium przfcriptonrtn. Et ad fupplementum firmioris fecuriratis idem apoflolicus diftuin privilegium apoftolica fuffulfit autom ate, cujus hxc efi feries:

DIPLOMA JOANNIS PAPÆ XIII.

Noverit eundorum notitia fidelium, quod ego Joannes XIII. conditoris clementia fandas Romane ledis exiftens indignus papa, gloriofi An* glorum regis Edgari, necnon & ianfiat Dorobernentis ecclefiz archiprefulis Dunftani, iumm^ffo pullatus futn rogatu, pro monallerio S. Mariz Glailengcbitri, quod *ipfi adi amore fupernl regis* in melius reftauraverunt, & monachorum ibi anno CHR,is n n/atorem numerum aggregantes, normamqua aeriorem infiituentea, prccepto regali firmaverunt, ut & ipfe idem facere non difleram. Quorum affentiens benigne petitioni, in finum Romanas ecclefia & beatorum apoftolorutn proteâionem eumdem locum fufeipio, & privilegiis ailruo dt corroboro; quo fine tenus in eo quo nunc pollet permaneat monachali ordine: ipfique monachi de fuis fibi adhibeant pallorem, & fe fuofque, quos idoneos judicaverint, quocunque in Dorfsbernenfi ditrcefi placuerit, ad ordinandum dirigant.

Decernimus etiam nt nulli omnino hominum eamdem infulam, placitandi caufa, vel aliquid aliud ibi perferutandi, aut corrigendi, intrare liceat. Si quis autem huic rei molitus fuerit contraire, aut poffefliones ejufdcm ecclefiz auferre, retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, ex auâoricate Patris & Filii & Spiritus fanÔi, faoâzque Dei genitricis Manz, faoAtque Petri apoftoli, omniumque fanâorum, perpetue fit addiâus malediâioni, nifi refipuerit. Omnibus autem eidem loco jufta ferventibus fic pax Domini nollri Jefu Chrifti: notha autem atlipulatio inconvulia permaneat.

AD CONCILIUM LONDINENSE

Gla/lontenfit unotii firma & effe jabentar anno 971. *labitam,*

ADDITIO.

m.iü 'T·! un a.»o ,r*. /"'Um de juribui tn commodum etenobii Glaffonienfis ab Edgaro rege concedis in con£lllO eflurn fit, eademque occafione litet» quzdam Joannis XIII. ea de re datz apud Labeum afferantur, juvat & aliam epiffolama Wil« kins ibidem recitatam, ejufdcmque argumenti hie afferre.

JOHANNIS XIII. PAPÆ AD ALFRICUM DUCEM,

de Gla/hauufi coenobii juribat confervendil.

EPISTOLA.

Joanxet eptfcopnt, fervat fervoram Dei, ÆZ/rrroD inclyto dact amantiffimo filio nofiro fpintaait, fe- Zi/mv centmasm, *G apefloltcam benedtiltonem.*

Bx VViI. *'■· to».|. P*C «П· Rklatione quorumdam fidelium competimus, te plura agere mala in ecclefia fanftz Dei genitricis Mariz, quz vocatur Glaftingebury, (quz totius Britanni» prima, & ab antiquis temporibus, ad proprietatem, & tutelam Romani pontificis pertinere diguofeitur) & przdia, ac villas (fcilicet & ecclefias de Brente, de Pulton, quas Ina rege dante operam cum aliis ecclefiis, quas adhuc jufte, & canonice pofTidct, fcilicet Sovvejeftret, Mereling, Budecal, Seapvvic) ab ejus jure tua avida cupiditate diripuiffe, & propter quod eidem loco propinqua inheres habitatione, illi femper nocivus effe. Opportunum autem extiterat, ut tuo fuffragio fanâa Dei ecclefia, cui propinquus habitando tffeâus es, perpiurimum accrefceret; & copia tui adjutorii proprietatibus ditaretur. Sed (quod nefas eff) tuo decrefcit impedimento, tuaque humiliatur oppreflione. Et quia, licet indigni, non dubitamus nos in beato Petro apoffolo omnium ecclefiarum curam, omniumque fidelium fuicepifle foliicitudinem; ideo tuam ammonemus dileàionem, ut pro amore apoftolorum Petri & Pauli, noffraque veneratione ab ipfius loci cefles direptione, nil de ejus proprietatibus, ecciefiis, capellis, villis, & podeffionibus invadens. Quod fi hzc non feceris, fcias te vice apoftolorum principis noftra auâoritate excommunicatum, & a coetu fidelium remotum, perpetuoque anathemati fubmiffum, & «terno igni cum Juda traditore perenniter mancipatum.

CON-

ÆE. fsweBeesaeeeeeBaeweeeeeKe^eBM»»)^»»»·^

1 CONCILIUM ROMANUM

quo rmnUGiA monastsrio Sancta Mama Glastonia

A rege Aegiorum Edgsro conceffa confirmantur anno Domini ncccctxxt. tempore Joannis pap« XIII.

C»»(i Cm- (iU>

T^Dgarus rex Anglorum, & Dunftanus Doro. A Xu bcrnenfis ecclefue archiepiicopusGlaflmgcbi- 4 ri monallerium quoddam io honorem Dei & beata Virginia erexerant, pluritnifque opibus di- tarant. Et cum metuerent, ne pofieria'fortafle temporibus ab aliquo luccetfbrc ea qua ipfi pie fanfteque fundaverant everterentur; miffo per le- gationem ad Joannem pontificem fundationis in- ftrumento, rogarunt, illud auâoritate apoftolict muniri & confirmari. Pontifex cum benigne di» redam legationem fufcepiffct, *cencerdi 4fnfe*, inquit VVillelmus de geftis regum Anglorum, Aawaa» *cancil/i, faacita ai eu firmavitfettiend» aftjialice naDetitatu freceftienem, temiilter* raryvrai *l» vieia/eret,fi t·/ ferte emerferintt fer· petni anatiematu* W/ivam.

Msesasa»siMms0<satm!mseimee<aeian»B»BSMeB<aeia·

H ft L»ih»r,

» S'T NODUS TULLENSIS

CoK.G<r·.

Su* Gxrardo Episcopo

Anno Chrifli cml·xxi. Jcannis XIII. Papa VII. Ottonis I. Imp. X*

S. *Gerardn/ Epifcapm danat Ecclefia S. Michaeh/ iena fundam Talla vicinat m mente fita,*

/■ *nemine Dei aterni Creatori/, ac Redemptori/Bien generi/ hnmani, Gerardiu done divina dignatio· ·it knmilt/ Sanfie Leneieram Sedi/ Epifcopn/.*

JUfte rationis ordo, & Chriftiana fidei Religio cunâos Catholico nomine glortantes commo- nendo poftulat, ne vitam pratentem, fecularium cupiditate bonorum duâi, voluptuofe tranGgant, veluti pecora, qua natura finxit prona, atque ventri obedientia; neque in bene agendis torpe- fcant neve errent pariter cum his, qui aliam yi-ç tam prater hanc minime fperant. Si igitur nu- jus confiderationis cautela competit omnibus Cru- cis Cbrifti vexillo armatis, quanto magis Epif- copis, quos pietas Divina praudere.jvoluit in tra- dandjs S. Ecclefia negotiis, 9t corrigere pro vi-' nbus, quidquid in Divinis negligitur cultibus. Proponentes denique ante oculos «ternorum ma- initudinem bonorum, ne prafenti negligentiaof- cii ia culpam trahamur; aâus noftros impigro Audio in melius revocantes more paftoralt, ti- tnore perterriti ccepimus meditari de cooftruendis, fit renovandis Sanâorum Oratoriis, quatenus eo- rum faffragiis confequeremor premium aterna remunerationis, fit pro terra caluin hareditare •oftemus. Accrefcente vero per dies aliquot hu- ius voluntatis defiderio, lacrymis ftratum rigan- do, per revelationem divinam commonemur ho- nori S. Michaelis conftruere domum orationis in fupercilio Barri-mootis. Hae vifione plurimum exhilarati, de mifericordia uberi certiores effcâi, grates egimus Omnipotenti, qui infert fe me-E dium de fe loquentibus, prafertim vineam fpon- fia fua fideliter excolentibus. Poft expleti noftri operis folemuia condituitur dedicationis dies, il- lis ipfis Calendis, quibus recolitur memoria ejus- dem Arcbangdi a fidelibus populis. Terminavi, mus ergo hujus Ecclefia ambitum, habentem ex uno quoque latere longitudinem XII. pertica- rum, qua pertica continuit numerum pedum XX. fit unum, ubi fit facravimta fepolturaai defunâo- ' mm. Ad hoc oratorium dedicandum multi con- venere fidelium, quorum confultu, auâoritatis fiacra decreto, noftrxque Ecclefia judicio, faerie ufibstf.illius'Ecclefia cooceffimu» dotis nomine, omnem decimationem proxima villa Barii nomine, ex omnibus, unde decima datur; quin etiam Ustui- mus, ut ipfi parrochiani ibi habeant baptifte- rium, fepulturam, omneque corporis fit anima refugium.* ac ne ad aliam Ecclefiam convenire cogantur, auâoritate Divina interdicendo excom- municamus, & ab introitu Sanâa Ecclefia ie- gregamus, confortioque illorum, qui dixerunt Domino: *Demine, recede a naii,* innodamus. Ad hanc etiam donationem adjecimus decimatio- nem vinearum, qua funt plantata retro XXX. annos, ac poftmodum plantanda ab ipia radice utriufque montis. Barri videlicet & Barrifni. His itaque peraâis, providentes, ne fervitus Di- ł^rina mini negligeretur, apud faeratiflimum at- que antiquum mburbii noftri locum, Corpore gloriofi Chrifti Confeflbris, ac primi noftra Ec- clefia DoAoris Manfueti, decoratum, ubi Abbas Ban[redacted]tus pneefle videtur, locum illum cum omni- bus, qua nobifeum ibi contulit pia fidelium de- votio," fervituti ejuidem factari loci, & Abbatia Fariberti, ejufque fucceflbrum providentia, per teflamentum hoc legali conceftiooe & confirma- tione fubjtcimus, ac perpetim habendum decer- nimus, eo rationis tenore: ut unus de monachis fois ibi femper moretur, atque de prabeoda nso» nafierii alatur, ac veftiatur. Enim vero precamur, obteftamur, & monemus per tremendam Divina poteftatis juftitiam omnes, qui bkncSanâamb poft nos eftis rediiri fedem, ut incerta vita memo* res, hoc noflra parvitatis decretum, quod juAe a nobis videtur taâum, A Divisas auâoritatis fenteutia roboratum, noftra etiam manu nolira- que Ecclefi* confenfu adjudicatum, five fubicri- ptnm, nullo mod· faciatis irritum, fed veflra femper pietatis ccnfura fiSbnixum, inviolabile maneat in avum. Caterum fi quifpiam mente percultus ad tam illicita fuerit prorumpere aufus noftra Paflorali auâoritate, ut dignum eft coer- ceatur; & nifi digne poenitendo, vel Ecclefue, cujus pervafor extiterit fatisfaciendo fuam corre-

xerit pravitatem , perpetue maledictionis incurrat damnationem , nec habeat cum Sanâit aliA0 Pâr,rm › Quorum non timuit invadere pof. feflionem. Et ut in pofterum verius credatur, ac firmius obfervetur manu propria fubterfirmavimus , & manibus fidelium noftrorum roborari fecimus. Ego Gerardus huic Tcftamcuto faveo, & figno Crucis roborando fubfenbo , annuloque noftræ Ecclefir configno. Signum Grimaldi Primiceiii . Sign; Sindcbtldi Comitis Tull. Sign. Bernizonis Advotati. S'Rn· Amaelardi Decani. Sign. Odelrici de Mirumvalt. Sign. Arieti Majoris. Sign. Heriberti Arcbidiaconi. Sign. Richardi de Ca, ftimaco. Sign. Archimcnni Scabinii . Sign. Rodrodi Presbyteri. Sign. Ludovici de Commercio. Sigoum Harvini de 1 iropulis Scabinii. Signum JQanteri Presbyteri. Sign. Beraldi de Vindopera. Sign. VVamern Scabinii de Viddiaco . Sign. Girardi Presbyteri. Sign. Folchemni de Afimanna. Sign. VValben Sc*bioii de fullo. Signum VVarneri Diaconi. Sign. Almarici lawi. Signum Seiv*Id· Scabinii. Signum Heinrio Diyooi. Signum Notherti laid. Sign. Vix^nis Scabinii. Signum Adtopi Diaconi. Sign.* Immonis latci . Sign. Leutberti Scabinii. Sign. June Cantoris . Sign. Hagonis laici Signum Hayducii. Signum Hildebaldi Archidiaconi . Sign? Letueii de Riguejo . Signum Magni . Signum Waldulfi Preabyicri. Signum Seivardi laici. Signum Arnaldi .KJUtam Tulli publice in plenaria Synodo VJL Idua Oâobrta anno Incarnationw Dominics cmLXxi. IndiAione xiv. ordinationi» vero noftrs v111. Regnante Magno Ottone. Sereniffimo Imperatore xxxv. Imperii fui anno . DuceLoibaricnfium Friderico. Summo, & Pontifice Joanne XII I. Ego Heribertus indignus Sacerdoa, atque Ecclefic B. StephAni^Canccllariua Icripfi.

CHRISTI ". ANNO CHRISTI

CONCILIUM APUD MONTEM SANCTÆ; MARIÆ

IM PAGO TakDANENSI,

In quo a eomprovincialibu» epifeopia confirmatum eft decretum Adalberonia archiepifcopi Remenfis, qui monachos in Mofomenfi coenobio pro canonicis collocarat, habitum anno Chjifti uccuCI xxii.

HUj(ennellii ntHI tdidit A. P. Jafnbm Sirann· d«/, prnttr Adalktrtnit dtcrtlnm. Fitpint anttm pafiea cndittm* jatif*num MS. in yav & dterttnm tdtm tmtndatini, & htrrn Jnannit Papa XIII. in tndtat* cMCi/ia *rttitntn, & tpifctpornm fntycriptitnti, & ttnciiit claafala . Qua net tn tjui aptgrapbn* w»c *tdimnt, «» nd nnnnm* 984. *nt Hit mtndpfi tadtiii Vitin dreeptm tJidtr.lt, jtd ad* annum 971. *nt m Arnalβ vita, & Joannn XIII. tpifiola inttilt^imm. In tilt igitur codice, ptil S. Arptjfi Lntknritnfit adoltjitntii martirinm, mirtcnln, trnni iatitntm, narratur trig» Mt/omtnJ>s tetnniii nbAdnlktrnnt Atmtram tpifiopn in/lilnti.* Menfis, *inyait ,* erat November, vu. id. quando in hoc loco conftiiuti hint monachi; ab Incarnat, inn. dccccl xxi. Indift. xv. * epafta xxn. concurrente vu. Lii.de. cemnovennali cyclo lunari xix. Adalbero natali Domini celebrato legatos fuos cum literfr Romam dirigit ad *D.* Joannem papam, cognomento albam gallinam privilegium pofeit monafterio. Regredis legatis cum apocriliani* papx, & privilegio, Concilium in paco tardanensi apud montem S. Mariae colligit menfe M^jo, (*anni [dliett nnjtqntntii 971·).* In co Ic&um cfl privilegium Joannis pape.

* Indtotta ·»«»<« Srp tcnkal.

JtanntJ tpifcepnr ftrvm ftrvnrnm Dti, cariffimo in Demine fratri Adilktrtni fanfla Atmtnfii etcltfin digntfiimo nrtbiprnftdi, ptrpttnani in Qtninn fnInttm.

SI ecdefias longe lateque diffuias divino nutu n fanfta religione crefcerecognofcimus, Deo omnipotenti laudibus exultare gratiafque juge referre debemus. Quapropter cognovimus tua induftria ftabilitum in Moiomo caftro, quod eft fuper fluvium Mofar, in *veoerntione Dei genitrici** Marie, roonafterlum monachorum religione decufatum, * tui/que proprietatibus, ccclcficque tu«, terris fit ecetefiis dotatum, quod fub pagina R.Petri apoftolorum principis decreti, noflrique, te orante iufcepimus. Infnper locellum , <pi à Stéphane viro illullri atque ejus conjuge Freduide, *Tln* nomine conflitutus, fanfloque Rcmigio iuppofitus fuit , quem cidem mooaflerio Mofomo, quia per fe ob exiguitatem rerum Hare non poterat, contulifti, coliatis rebus id compenfatione B. Remigio, confentiennbus fratribus. Ut autem cognofcat univerfa ecclefia , nos unanimiter aflentire: a te collate vel conferenda , feu à quibuslibet , in icrris cultis, & incultis , vineis, pratis, ecclcfiis, mancipiis utriufque lexus; aquis, aquarum decurbbus, in omnibus ad fupradiâum monaflerium pertinentibus , B- Petri apoftolorumprincipis, & noftri, firmamus decreto: quatenus fine livore oblatrantium locus quietus & inviolabilis jugiter permaneat. Si quis interea, quod nou credimus, temerario aufu contra ea que ab hac noftra auftoritate pie & firmiter per hoc noftrumprivilegiumdifpofita funt, ire tentavent, vel hcc que a nobis ob laudem Dei, pro Habilitate jam *di&i* monaflerii, flatum funt, frangere & in quoquam tranfgredi: fciat fe auftoritate B. Petri,' cujus quamquam immeriti vices agimus, anath* matis vinculo innodatum & cum diabolo & Juda traditore Domini noftri Jefu Chrifti , sterno incendio concremandum . At vero qui pio intuitu oblervator in omnibus extiterit, cuflodiens noftii apoflolici cooflituti ad cultum Dei refpicientis praeceptionem , benediâionis gratiam, & deliflorum fuorum indulgentiam confequatur, & vite sterns particeps efficiatur .

Scriptum per manum Stephaoi (criniarii S.R.E. in menfe Aprili. Data per manus Andreas eptfcopi ix.Kalend. Maji, anno pontificatus Domini noftri fanftiifimi ', & tertii decimi pape feptimo. Imperii autem D.Ottonis majoris Aueufti xi. Junioris H. quinto: in menfc Aprili. Tα* diâiooc *xv.*

/wU rt.c.i d««. fM‹*«

CHMISTI

Alalkertnii artbiepijctp Je rtfemaliene ctnelir Af»/aavra#r, *& ttenaibii In et tnfiMil·.* iuiu viacmci

ADalbero divina propitiante clementia fanda Remenfi». ecclclîe archiepifcopu» Notum fiat univerfit tum prefentibus, tum etiam & fu* turi» fidelibus, quondam nobis, eprfcoplo gratia ac benignitate regia contradito, fandorum quo* que loca quxdam honore integro repentie pluri* mum valentia.; quaedam vero pullinae dignitatis flatu deficiente prorfus negleda. Inter qu* etiam ille Mofomi cœnobiali» locus, antiquitatis Audio certptim conftrudu»# ab exordio fcilicct fandimonialium vita aptatus < poAmodum vero canonicorum ordine ab Herivco prrdeceilore no* flro melius informatus, atque in honore fand· Dei genitricis Marial digne coofccratus, fed nefandis ufibus utrobique negligenter incultus, reboa quidem partim fubnadis, partira vero intercurrentibus Wulis, finiftrr ceflit fortuna. Quo igi* tur comperto, adhibito fidelium noflrorum dili-C genti cenfiiio, liquido perpendens eumdem locum, pro mundi infelicitate, in canonical! ordine utiliter flare non polle$ «ternorum fpe, pro* ut opportunum extitit, ibidem monaflica religionis vitam ordiriato abbate * Ledaldo conflituit: ut ejusdem loci rcligiofi cultores, tam rebus delegatis quam etiam forte delegandis utentes, continua vota Deo folventes, fint & pro nobis, & pro polleris noflri», cctcrifque ordinibus jugiter orante». Quocirca paternitatem loco rSoflri fub Q rogandorum in illa charitateenixius imploramus, quo fub divini amoris refpedu, hujus rei gefla conducibili negotio confcntanee pietatis faveant zelo, idque liberalis auxilii indeficienti bafe dignentur temporum curriculis confolari atque fulcire: ut ex eo gratiam Dei feliciter adipifeentea, hujus preflantioris emolumenti mereantur fore confortes. Sed & hoc ex decretis fandorum patrum, fub audoritate paflorali omnimodis inhibemus, immo etiam cum. divini nominis obteflanouc omnino interdicimus, ne unquam hujufcetnodi llatutum qualibet temeritate ab ullo noflri ordinis violetur: quin potius in reliquum flabile & inconcuflum jure perpetuo id ipfum venerabiliter confervetur. Nam fi per laicoa in rem hanc injuria invehatur, in eos proculdubio excommunicationis jaculum cum anathemate iu« torqueatur.

Anno igitur ab incarnatione Domini noflri Jefu Chrifli, DceccLxxii. provinciali fynodo menfe Maje conflituta, generaliter congregata apud xnontem fande Marie in pago Tardassent·, hoc decretum lolemniter recitatum eft coram veneran-

A di» epifeopi», abbatibus, cctcrifque fidelibus, huic· noftr® inftitutioni pi.0 aflenfu faventibus, immo etiam collaudantibus atque confirmantibus. Quo-rum videlicet primus ego Adalbero jam preferiptus archiprrful, eidem concilio Deo aurore pontificali audoritate prefiden», manu noftra fubfcribens, idem corroboravi. Sed & ceteri non lecua cenfuerunt manibua impofitis folidari hoc rpfum pontificale flatutum, apoflolic* audoritatis privilegio petitionis noflra: obtentu, undecumque iubnixum, ac per hoc fummo honori omnibus reverenter habendum.

Ego Adalbero land* Remenfis ecrlefi* archiprrful fublcripfi fit corroboravi.
Ego Wido Sueffionenfis ecclefic epifcoput.
Ego Hildricus Belvacenfis ecdefic epifcoput.
Ego Tbebaldus Ambiancnfis epifcoput.
Ego Haidulfus Noviomenfif epifcoput.
Ego Theudo CameracenGs epifcoput.
Ego Adalbero Laudunenfit epifcoput.
Ego * Gibvious Catalaunenbs ep:fcopus.
Ego Conftantius Silvanedenfis epifcoput.
Ego Lindulfut Tarvanenfis epifcoput.
S'gnum Alberti Remenfis archidiaconi.
SignOm Leudonis.
S- Thebaidi archidiaconi.
S. Hugonis archidiaconi.
S. Gerapni archidiaconi.
S. Rogcri arcbidiaconi.
S. Erluini archidiaconi.
S. Emmonis archidiaconi.
S. Rodulfi abbam fandi Remigii.
S. Odelei abbati» fandi Medardi.
S. Ratoldi abbati» Corbejenfis.
S. Berlandi abbati» fandi Vincentii.
S. Axoni» abbati* fandi Bafoli.

Poftquam bate *da funt, bone memoria praefui Adalbero data benedidiooe lolvit concilium, cum pace & gratia redeuntibus lingulis ad propria. Mofomenii abbatia advocatum dedit Gode* fridum fratrem fautn, & ejus fucceflorei. Annia Exix. ecdefiam Remenfem rexit. Obiit x. Kal. Februar. Cui eodem anno fuccсflit Arnulfus.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

Decretum boc Adalberoois estât in appendice ad Flodoardum. Hji *etle», inquit, Malien Majaneeje Ceeoile» a friari Jtfetiair pnlaffam, t* enea/rceal arti-ne» refaneavit, ejeftlaftee rejaramiaali tenerem. ee fee Jaftetintla tempera lametareter. befejnecji eeàori-mll fee ernèlep» laafirmen>lt.* Led* funt etiam in hac lynodo luere Joanna pape xiu. ad Adalberonem archiepifcopum, Mofomenii* Monaflerii fundationem ab co fa&am confirmante*, date ax. Kai. Maia*. Indiftione xv. Anno pontificatu* epu vu. qui annui fuit Chriâi DCCCCLXXII.

.!. Gif»»-

VITA DONI PAPÆ V.

DOnus, qui ab aliis Domnus & Domnio nuncupatur, patria Romanus, fadus eft pontifex huj'us ooninis fecundus anno 97*. duodecimo Kalendas Odobris. Qpi, cum fediflet raenfibus dumtaxat tribus, obiit xsv. Kalendas Januarii.

CONCILIUM INGELHEIMENSE

Fearizata ca«/c Adnl^ertut, ntptib S. Ujtbrbl, vivtntr Utàritt Epiftepo Angtt/l·»», dr^Mtr Bpifcnpi ; fielnltuit UtUlricum numJurum Epifcepum ; Adnikertni vtn coMrntrnJnndn ai Ottont ftbuH prararatiaariai cent /pe in Epifttpeinnf'fift nttrltnt UénJrici.*

Mi Cfer. H.r· Co, traU. H.uw·

IJ Evertentibus de Italie Imperatori^us, Patre £x fcilicet, & ipGua prole ad Franciara, *faâa cii Synodus in loco, qui dicitur Ingilcnbeim, 9uam Archicpifcopi, cum casteris fuis fuffraganeis Sanaum Udalricum cum fuis Legatis honorifice invitaverunt, Adalbcronemque ejus nepotem cum co venire decreverunt. Illuc vero cum pervenirent, ft Antiftites*Ibidem congregati, Adalberonem baculum Epifcopalcm publice portare cognoviflent (defignatut enim folummodu fuerat ab Ottone M. avunculi fui in Epifcopaiu Auguftano fucceffore) irati funt contra cum, ft dicebant, ut contra canonice reAitudinis regulam in hxrefim lapfus fuiffet, & quod Pontificalis honorem fublinjitati* vivente Eptfco-E; fibi plus jullo vindicaret, & ideo ultra eum pifeopum ordinari non deceret. Quibus ille auditis, prima die Synodale colloquium intrare devitavit, & in alia domo tum ceteris Clericis Epifeopi remanebat, Antilles autem cum paucis fijjs capcllanis Synodum intravit.

Cumque cau'a S. Udalrici fuiffet ventilanda (Nam nigrum cucullum indutus, Epifeopalibus curis penitus le exuerat) ft ille pro infirmitate tam fonora voce, ut tota Synodus audire potuiffet rationem proferre non poffet; advocabatur unus fuus Clericus nomine Gerbardus, qui extra Synodum cum Adalberonc remanebat, ut pro eo defiderii lui rationem per latinitatis locutionem manifeftaret; cumque vix pro denfitate multitudinis in prsfentia Imperatorum, & Epifeoporum pnelens'ftetiffet, inteirogabatur quid defideraret dominus fuus? quibus interrogationibus multiplicatis dixit: non debeo interrogationibus veftris refpondere pro domino meo, nifi illo precipiente. Cui dixit Epifcopus; frater, bene tibi notum eft, defiderium meum, enarra hoc, & obfecra, ut eorum confiliis, & permi(lionibus Deo juvante, expletum fiat. Tunc praefatus Clericus Gerhardus in pnefentia omniqm dixit: Excellentiffimi Imperatores, ft religiofiffimi Antifines defiderium domini mei eft relinquere feculum, ft (ecundum regulam S. BenediAi fandam inire vitam, & tn contemplativa vita diem cxpeâare obitus fui. In indumento pro certo habitus exterioris, poteftis cognofcere voluntatem animi interioris. Iftis, ft aliis rationibus ia voluntate domini fui in finem deduâus, terra tenus cecidit ante pedes Imperatorum, ft Antiftitum obfecrans, ut petitionem domini fui fecundum Dei voluntatem implere non dedignarentur. Qui fimul refpondendi inducias uique in craftinum diem poftulaverunt, ft polita inter fe «(limaverunt qnaliter caufa Adalberonis terminaretur.

Quidam vero Epifeoporum adjutores Adalberonis fuerunt ne prorfus a jpe Epifcopalis ordinationis poft vitam Avuncuft^fisi excluderetur. Hsc cum inter fe prolixe terntocinarcntur; ultima in unum ratione coadunati omnes fimul firmaverunt, nifi Adalbero fe facramento excufaret, quod non feiret hnrcfim minere, quü Epifcopalem potentiam cum baculo arripuit, nullo modo ulterius legaliter Epifcopus fieri potuillet. Altera vero die cum Epifcopo etiam Adalbero Syoodali interfuit colloquio, & cum eipredlftum crimen imputaretur multi* objeAionibus diverforum cum luis adjutoribus a pncdl&o crimine fe defendere /latuit. Hoc cum eiadunatio omnium Epifeoporum non confehtiret, fecundum prndiAsm deftlnatiooem Epifeoporum Sacramentum perfecit per nomen Patris, & Filii, & Spiritu· fanât fuper quatuor Evangelia.

Tunc iterum Epifcopus Odalricus petitionis fuse refponfa, qunpridieprocraftinatafuerunt, perpr·diAum fuum Clericum expetivit: quia defideravit ut pracdiAus fuus nepos Epifcopus ordinaretur, & ilfc fecundum regulam S· BenediAi in Mooafterio cum corum confenfu defeivire mere* rcturEpifeopi autem, quamviset* ex toto non placeret, aperte ei in Synodo contradicere noluere petitionem fuam: fed fapientiffimi ex ipfi· cum conftlio aliorum extra Synodum enm ambulare cum illis pullulaverunt, tbinue cum eu, & cum fuis Clericis fapientiflimis fecretam locutionem habuere, dicentes; Reverende Pater, cui notaeft omnium Ecclciiafticorum librorum normula, qui femper callem reAirudinis ambuiafti, nondeviando; nonJ*decet nunc Illam viam, quam* femper tenuifti, omittens, feminariumex te fumat talia error, ut alius in loco tuo te vivente ordinetur: quia fi ex te talis confuetudo incipit preflari; in pofierum multis reverendis, & bonis Eptfcopis ab eorum nepotibus, & Clericis talia defiderantibus multa coocrefcunt adverfa. Melius ubi eft, ut in eo mintfterio, in quo cepifti Deo fervire, permaneas, quam tuam voluntatem fequens, aliis plurimis fcandalum facias, quia ex te Canonici, ft Monachi, ft Sanâimoniales, ft eaereri Chriftiani ad rrAitudinis datum debent confiringi, qui ex femetipfis per climata cadere feftinant: qui autem, incaute ambulando, ceciderunt, ex re, Deo juvante, erigi polle, fperandi lunt. De nepote autem tuo Adalbctone tuas voluntati Satisfaciendo in commune firmamus, ut nullus alius a nobis poft tuum difceffum ad illum locum in quo tu pallor exiliis, eo vivente ordinetur, nili ipfe.

His confiliis confentiens S. Epifcopus Udalricus, cum eis in Synodum regrediebatur, ft tunc cum confenfu aliorum antlftitum fecit ab Imperatore Adalberoai commendari in eorum unafentia, procurationem fui habere, ft fub iplo totius Epifcopatus cautam difpofitionem ia ^tonibus adimplere. Taliter vero iftis terminatis finita Synodo Epifcopus, & Adalbero cum fuis ad Auguttam revertebantur.

ANNO CHXISTJ

Bjefdem Ceutiiii lepibeimenfie Decretum, pt^Csp- Ujnfi AUν, & AUitifa «fgiMir rr^ratr· dsrivMs Spifafe Ojmttngerf.

IN nomineSanftat, & individu* Trinitatis. Otto divina favente dementia Imperator Auguftus. Noverit omnium induflria fidelium noflrorum tam pnriantinm, quam futurorum, qualiter vit venerabilis Luidolfiu OfoebruggenGs EccleGo Epifeopus, nofterque fidelis, ac coufanguineus, aeceffitate corapulfua, de Saxonica terra Ravennam ufque ferenitatis noflne dementiam* adiit querimoniam faciens, Ecclefiam fuam decimis, unde jam a xtt. annis tranfaâis, Apoftolicaau-Aoritate, fit multorum noflri Regni Principum confultu, Ac Judicio definivimus, & Drogoni ejufdem Sedis Proflilt, noftra libertatis, & immunitatis praeceptum fuper hac eadem m fieri praecepimus, Ac dedimus, iterum a Corbejenfe Abbate › & Herifordenfe Abbatifla, fuifque fautoribus, temeraria' prarfumtione depraedatam effe, fic multos acceptis inde beneficiis, nam nos de hac vita deceffiue, apud illos diffamatum eft in eorum adjutorium conjurafle. Hoc vero non «quo animo ferentes, quoniam iter nofttum Romam direximus, pnediâum Epifcopum nobifeum illuc uf «quevemre fecimus. Ibi vero hoc negotio, caeterifque pro quibus venimus apud Patrem noflrum Joannem Apoftolicum tradatis, *tjm mff» 6* tmtfilie* avear *literit ihnffii hglittletm* caagrrgaadam *prexime mtiemmtli tempore pre Ecclefiefiice imort faiilitnto* i» far re, cnterifquc quamplu-

Arimis condiximus. Illuc profatum Epifcopum foofqoe adverfarios ante nos convocare prccepinius.· huic vero Synodo ' interfuerunt Ruodbertus MogontienfisAjchiepifcopus, At fui fufiraganeiOthal-*tient* Auguftenfis, Poppo WereiburgenGs, Anno Wormatfenfis, Erkanbaldus Argentinenfis, Otuvvinus HildinesheimenGs, Rchinoidus RabulocenGs, vel RubilocenGs. Gero CoJonienG* archiepifcopus cum fuit fufiragsneis, NotkeroLuo-dUenfe, Liudolfo Ofnabruggenfe, Buodooe Mimigardcfbrdcnfe: Thidricus Treverenfis Archiepifcopus, & fui faffrâganei: *Theodricus* MetenGs, Virigfrithus Viurdunenfis, Gerhardus Toleni». Prediuicus JuvsnenGs Archiepifcopu*, Athalda-Et, Hammaburgenfis Archiepifcopus; Athalrtus Magdeburgenfis Archiepifcopua cum fuis B fuffraganeis, Fokkone Miinenfe, Gifdhario Merfeburgenfe, multique alii noftri Principes, Duces, Comitet, Clerici & laid .quorum nomina, fic numerus comprehendi non poiTunt. His vero nobifeum in Jyaedr confidentibui, Epifeopus, Ac fui adverfarii in medio conflabant; ibi utrinque fententiia auditis fie fubtiliter dijudicatis decimas Epifcopo canonica auâoritate reddi debere omnes affirmabant, Gcque Abbas, Al Abbatifla fufoue fautores dyaaddf *fnietuie* conviât decimas Epifcopo reddiderunt, & xxx. libras auri pro injuflitia illata, Ac un. bann............ certis induciis, perfolvendas promiferunt.

Quapropter ob amorem Domini noftri Jefu Chrifti, & monitum dileât filii noftri Ottonis .... Oper. . . . Archiepifcoporum, Epifeoporum, fit cancrorum plurimorum.

VITA ET EPISTOLA BENEDICTI PAPÆ VI.

JL'lJ.x"i.e *7« Oho»'· pilori,

BEnediftus patria Romanus, filius Hildebrandi, poft obitum Doni fubrogatus eft in locum ejus xtti. Kal. Decemb. anno Redemptoris 97*- Hujus temporibus Otto magnus Imperator, funeribus matris Ac VVilelmi Moguntini epifcopi pnemiflis, mortuus eft in Saxonia anno imperii fui duodecimo. Adelais reliâa conjunx animam defon&i Ottonis mariti fui profecuta fuit iis pietatis Officiis, que a VVitichindo in fine libri 3. deferibuntur. Poft obitum patris Otto fecundus folus imperare cepit, qui cum patre fextum annum imperii fui inchoaverat. Benediâus a Bo-

BtuSiai aw*

Bîlâcio FranconeRomano Fernitii filio, cardinale diacono, viro fceieftiflimo, captus Ac in carcerem detrufus, ftrangulatus eft ab eodem, anno Chrifti 97» cum fedifiet annum unum, menfes tres, Ac dies aliquot. Sedem apoftolicam facrilega cede optimi pontificis vacantem faerilegus homicida Bonifacius, qui feptimus ejus nominis repetitur alibi nuncupatus, violenter invaGt, eamque annum unum & menfes tenuit. Hunc ego, antiquiores feriptores imitatus, inter veros Ac legitimos pontifices numerandum non effe judicavi j quod fedem apoftolicam turpiter ingreflus, turpius deferuerit. Nam cum poft multa alia fcefera fic flagitia homo nefarius Vaticanam bafilicam omnibus ornamentis fuis expoliaflet, Bencdiâus Albericorum, de quorum familia erat, ope Ac auxilio fretus, eum ufque adeo exagitavit, ut Roma reliâa Cooftantiuopolim abire cogeretur. Qyando fic ^ua occaGone Romam redierit, dicam infra in vita Joannis xtv.

vn*ri«*s* pMtifcr.

C BENEDICTI PAPÆ VI. EPISTOLA ad Fxideuicom Salisio so imum Epifcopum, & ejus comprovinciales. Ipfi cjufque fuccefloribus vices Apoflolicas in Norica fic Pannonia concedit.

Btfudifhu divine favente gretie atqm Mini popnli /Muniti eltHtone Apofteltcni, Friderice Saluber, eccltfie erchiprefnli, «m cmb *fnit fratri, hu, videlicet Nerite provincia tpifcopii* › saaa*furam In Cbrifle felicitatem.*

PRotoplafto generis humani, atque ejus femine ferpentina fuafione in gemina cadente morte, multas Deus mifericordia dudüs medicinas mifit in hunc mundum, patriarchas fcilicet juftos, propbetas veridicos, legiferum cum lege, At his omnibus mundum falvare non valentibus, noviffime filium fuum humana carne indutum ad redemptionem generis humani ad terras tranfmittere dignatus eft. Eo itaque inter homines conE verfante, duodecim elegit apoftolos, quos ad feminandum verbum Dei in corda fidelium per univerfum tranfmifit orbem: quorum atque totius ecdelue fanâum conflituit Petrum principem, cui gregem commiGt ecclefiafticum, tertio ei dicens; *Pnjee «met menu* cui etiam ligandi atque folvcndi tradidit poteflatem dicens: ftwin. f«e *lignvtrit fnpev terrem, erit ligntw* dST *n tct~hi*; fwdraasfue *felverii feper terram, erit fe~lutem*, dl ia cqZis. Et non folum lanâo talis concefla eft Petro potentia, fed etiam luis iuc-

I —I ■■ccfforibus , ejus vicem in ecdefia tenentibus , eadem ligandi atque folvendi a Oeo tradita eft poteftas . Sandi itaque Petri apoftoli fuc* ceffores per loca , prout opus erat atque decuit, conftiiuerunt archiepifropos , qui eorum vicem tenerent in ecdefiis : quia ipu univerfas rege* re non poterant ccclctias . Nos quoque vicem Beati Petri apoftoli , prout hominibus illius temporis poflibile eft, in eccictta tenentes, Astuta illorum anteceflorum noftrorum confirmare , quantum poflumus, libenter dci<dcramus.

Concedimus itaque vicem apoftolicam' Friderico Salsburgcnfis ecdefis antiftiti, ejufque fucccfforibus, ih tota Norica provincia, fit in tota Pannonia, fuperiori videlicet & inferiori, quomodo fui antccefiores eandem poteftatem a noftris habuere antecciToribuj : ira fcilicet, ut nulli liceat in prefatis provinciis fibi ufurpare pallium, bec epiicopos ordinare, nec ullum officium quod ad archiepikopum pertinere debet, preter prefatum archiepifeopum ejuique fucceflores. Quicunque autem buic refragari, vel contendere voluerit decreto, quod nos vice *B. Petri apoftoli fungentes, confenfu noftrorum epifcoporum ac totius cleri Romeo· eccletiz, decrevimus; friat *le* B. Petro ejulque vicario eflfe^contrarium, atque fore ana* tbcma ufque sdfatisfadiouem, five fit cpifcopus, aut presbyter, ire clericus cujufcunque ordinis, five laicus cujufcunque fuerit dignitatis; quia fan* da fandorum antecciTorum noftrorum folvere no* lumas neque velemus. Sed quomodo *illi confen** fu fuorum epifeoporum ac totius cleri cooftituerunt, fiat ex eorum pariter, & noftro decreto firmum atque perpetuum ? Qpicumque autem epifcopi per amicos, five clam per aliquam fraudem, aliquando ejufdcm dignitatis petierint, five petierunt privilegium, illos fufpendimus ab eadil'oitate: quia illicitum judicamus, ut aliquis epicopus, fine totius fua; provincias, atque fufiraga* neorum fuorum confenfu, pallium, five aliquod archiepifcopatus privilegium, a Romano Pontifice acquirere prefumat.

«88*4®·

COMPOSTELLANUM CONCILIUM

Pre *iniiando Cafario Met» S.Cacilia Monltftrrtitnfis* ra *Tarraeontnftm arebitpifcopam.*

Anno circiter 97». celebratum.

t» Suppi. EX epiftolaCzfarii sbbatis S.Crciliz in Monteferrato , quem ex Baluz.i tom. VII. Mi* fcellan. pag. $7. Venetus Labbei editor in colledionem fuam tranfiulit, dtfeimus monachum illum ad SJacobum Compoftellam perrexifte, ut Tarraconenfis archiepifcopus confecraretur, ibique in concilio epifeoporum ejus provinciz adtntffutn, probatum, ac demum confecrationem ob* tinuiiTe. Agendum fuerat a patribus, de reftituendo eo archiepifeopatu, pofiquam a Saracenorum vexatione provincia requicvifiet . Deliberari id nequaquam poterat ab epifeopis ejuidem Tarraconenfis provinciz , qui archiepifcopo alteri , Narbonenfi feilicet fubjedi fuerant. Quare ad fynodum alterius provinciz res delata . Decretum eft pro Czfario, qui tamen initiatus, & in fuam provinciam redux eofdem provinciz Ius epifeopos adverfarios nadus eft; qua de cauta ad Joannem XIV. literas dedit in loco mox relato recitatas . Ad annum hujus concilii quod attinet , quanquarn 'annus 938. in iifdem literis exprimitur , mendum tamen fubetfe ex eo demonftrat Baluzius in notis ad eandem epiftolam, quod Czfarius apno 972. abbatem tantummodo agebar, ut ex Bulla Bcnedidi VI. ad eum anno illo data confiat.

ez ROMANUM CONCILIUM

Pro confirmanda audoritate apottolica translatione Monachorum ad coenobium Mofomenfe.

A Jtannt XIII. anas 972. crlelra/M·.

p»u/ MOfomenfe Remeetis diceccfis coenobium canonicis regularibus olim cefferat ; fed cum rcligiofie profeffionis ardor io eo plurimum intepuiuet, Adalbero Remenfis archiepifcopus translatis de Tingenti cœnobic monachis illud attri* buit. Ne quid vero ad translationis hujus firmitatem deefiet, poll natalitium J. G felium anni 971. legatos fuos Romam mifit apoftolicum diploma ea de re impetraturus. Pontifex habito concilio, bullam dedit cum aooftolicis legatis, qui concilio in venturum mentem Majum in pago Tardenfi habendum intereflenr. Rem Dârrat sudor chronici Mofomenfis in fpicilegio Datherii torn. 11. pag. 569. edit, in fol. his verbis : Papa /iMnNM «flcis/iaw Û* m/acrrde/aar *In bu arnmbat ftntntialt rtyura jt&iam, & per Dri pati—» , D«r tanta vira, pantifiti vidcliett mftra* (Adalberoni) *annanrtt, anam* swsîmm ia *bar b—a apart nftafit teitflHiat. Praindt ncctpta* aerarie , *& fteanJaa»* Reavasz *dignitatit tanfnttndimm paratit [triptifau* ex papirea *tama tbartu fteit privilegiam , caaftilait deerttam,* yaed *boae Mtjtmtnftm tttltfiaat eam fait mtnacbu, atfa» maaaebia ardtna tn ptrattaam taamtar, ^aaaita Mam itvna tkmaniia /tv·* Evsadaas *dtfpamrtl : at ia faa eamiliacaram tpifeafit & pmrali fyaaia ncitata— anfo. Qyod* hie indicatur Joannis XIII. papas privilegium inter ada Synodi apud montem S* Maris in pago Tar* danenti recitatum legitur apud Labbeum to. XI. col. 947. edit. Veoet. fignaturque die IX. Kai. Maji, ex quo certum tempus habits fynedi Ro*

a

CON.

CONCILIUM MARZIALENSE

ab Honeilo archiepifcopo, & comprovincialibus provinciae Ravennatis celebratum anno DomiAi dccccl xxui.

Ex UbM Appât

Iu quo, inter cetera, composite epifeopatus Bononieniis, & Parmenfis controverfie

£k Tean П. Italia fare.

IN nomine fande, iodividueque Trinitatis. Anno Dominica incarnationis dccccl xxiiu apodolatus dpmini Benedidi primo, imperii vero domini Othonis odavo, pontificatus domini Honefli Ravennatis mctropolitaui tertio. Dum ab eodem facrofando Honcfto archiepiicopo , fuifque fuftraganeis, fcilkct Joanne epifeopoCornehcnfi, Gerardo epifeopo Firentinu, Dodone Cefinate, Alberto Bononienfi, Uberto P.trmenG, Sigulpbo Placentmo, in capella juris lande Parmenfis ecclefia in loco Marzalia fila, ad honorem vocabuluraque S. Marie dedicata, fanda fynodus de quibuldam necefiariis ac utilibus regni ecclefiarum ftatus rebut habita coleretur: perventum eft, ut Albertus epifcopus Bononienfis in medio iliorum aflurgeus, inopiam fui epifeopii adeo conqueftus clt , quatenus fuarum ccclefiarum farta teda, clericorum pauperuiavc fumptibus necefiaria, fuppeditare nullatenus valeret. Inter ceteras deo'que fuse inopias anguftiss, qundam loca juxta Bononiam fita , ab Uberto Parmenfi epilcopo tune temporis detenta, juris fu*ecclefie, videlicet Bononienfis, efle penitus conclamabat.

Cujus quidem inceflabilibus querelis prelibatus dora nus. archiepifcopus commotus, Ubertum Parroeniem epifeopum omni affedione, quid ad eum prsdida loca pertinerent, difcuifit. Tunc demum ptzfatus Ubertus epifcopus eadem loca fuse fande Parmenfi ecclefie, fibique quarundam feriptionum titulo, ex quorumdam predecefibrum fuorum epifcoporum parte deveniffe, profefius eft «

«p.κβpι. i Enim vero dominus * archiepifcopus Uberto epifeopo fuggcfftrant, quatenus paedidi amore prefentiaque domini metropolitan·, fuoiumque fociorura & fratrum, predidum Bononienfem epifcopum non jure fori ventilaret, fed potius illius eptfcopio diligentiam adhibens, res omnes illas , dc quibus fuper eum hadenus querebatur, Bononienti ecclcfiis, ipfique Uberto epifeopo legaliter refutaret ; & ut ille uberto epifeopo, furque Parmenfi ecclefie, ob isoc proprietario jure plebem fande Marie de Monte Bello concederet, & in duobus locis tornaturas vinearum triginta, videlicet in primo Ideo juxta monafterium S. liais vineam tuum, quz tribus viis publicis circumdatur, quarto latere coheret terra Gaufipigc; alteram vero prope monafterium fandi Joannis fi. tam, qua fimiliter tribus viis publicis circumdatur , quarto latere cohcret terre, quam detinet Dominicus filius Britoms ; necnon & terrulam jugerum decem in finibus ipfius Parmenfis epiicopii jacentem, molendinumque cum fullone pariter fuper fe habentem, unanimiter omnes decteverant.

Quibus confultibus ambo, tam Ubertus Parmenfis epifcopus, quamque Albertus Bononienfts, acqmefcentes, prout preferiptum eft, alterDatim unum alteri io eorum prafentia concedit : ficque in eadem fynodo fanda definitum eft, ut poftbac a nemine illorum fuorumquè fuccefiorum replicetur. Sin autem quifpiam illorum deinceps temerario aufu hanc communem fynodalemque Menfuram tranfgredi quoquo modo teotaverit, tara Ubertus Epifcopus , quam Albertus, fuique etiam fucceuores : decrevit fanda fynodus libras centum auri, ut violator injuriam patienti componat: hac tamen decreti pagina in fuo vigore confiftat. Itaque pari confcnfu tara dominus archiepifcopus , quam omnes pnstaxati epifeopi , fanxerunt, quatenus luse fynodalis inftitutio in perpetuum inconvulfa permaneat. Et ut ab omnibus, prafentibus videlicet, & futuris, firmius obfervetur, huic fubfcripietunt.

Honeftus Dei nutu , lande Ravennatis ecclefie tnetropolitanus archiepifcopus , huic diffinitioni interfui , diffiniens annui, & fubfcripfi.

Joannes epifcopus fanda Ccrneli* ciclcur, in hac diffinitione interfui, & iublcnpfi.

Gerardus epifcopus fande Faventine ecclefie , huic diffinitioni interfui, fit fubfcripfi.

Albertus epifcopus fande Bononienfis ecclefie, fubfcripfi, huic diffinitioni interfui.

·β><8>4HW «e»- -O

CONCILIUM MUTINENSE

IN quo CONTSCTIISIA 1NTES DISSIDENTES (a)

Germanos proceres Petram & Lambertum compoGta fuit, anno Domini dccccl xxul. tempore Benedidi papas VI.

Cirf« a lacu cMcilU. HÆc fynodus convocata eft ab Honefto archiepilcopo Ravennatc apud Mutinam, ad componendum dillidiuni illud, quod intet duos germanos proceres, Petram nimirum d Lambertum, agitatum fuerat. Id qua ratione fadum fuerit prolixius enarrat Rubeus, libro y. hiftorie Ravennatis, anno 973. /

(a) Anno hmcSynodo, Provincial*.«vtnMtenfivbinasafli|natu aLabbeo in Collediooefuareperto. Id ve> ex incuria faftum neu dubtt», cum Syuodq* Maraalieafc A Synodus Mutineatis unum . idemque Concilium lue-

anno CHRISTI r> *G. C.* Hzc tantum Biaiua. Noe veto opera pretium duxmsus afta ipfa bujus, ieu conventus. (eu coacilh, juamhbet lacunofa, & barbariem redolentia, hie exhibere, Uli a Rubee iib. *f.* bift. Ravenfl. edit· Cunt ex MS. codice Urfianz bibliotbeot, vetuflate exefo.

Temporibus domni Benedifli apoftolict .... ejus, 10 Dei uotnioe ·αηo primo. imperante domno Otcone piiflimo anno vi. die nono Septembr. Aâura in loco ubi dicitur Martialia, territorio Mutineoii, dum reiideret ibidem Ho-g reftus coangelicus, ianâiftimus*arcbiepifeopus S. Ravennatis ecclefiz, prope Huvium SicIa, fubtus papirione tjufdain archiepiicopi, & cum eo etiam reGdcntibus, quamque multitudo, fulgidaque fama polientibus, tam Romanorum, & Longobardorum, archiepifcoporum, ducum, comitum, presbyterorum, diaconorum, & aliorum graduum clericorum, judicum, contutum, caftaldiorum, & aliorum ordinum,....... nobilium.· inter quos etiam Ubertus epiicopus Parmenfis eccleiiz, Ubertus epifeopus Bonomenfis, Joannes epiicopus Cornelicnfis, & Leo epiicopus Fcrrarienfis ecceletix . . . . S. Arimtncufis ecclefiz, Adalbertusgra-ç tia Dei comes, filius quondam Bonifacii; Petrus comes, filius quondam Severi; comes, Garardes, & Arardus Germani comitibus, Lambertus comes,...........S.Petii, Marinus comes Ferrarienfis, Ildebraodo, & Rodulfo ger.... Arnninen-Cs, Petrus, & Lambertus germ.........filiis quon. dam Joaoni de civitate Bononia. Paulus judex cx genere ducis, de civitate Ravenna, Petrus judex de civitate Ravenna; presbyeri .... diaconi .... S. Ravenn....... presbyteri.... diaconi.... Parmenfis ecclefiz ...... du\de Traverfaria — Andrea films quondam Petri magiftri miiit. Rodaidus fiiius Rodaldi dux, magilho militum, Romoaldo filius Sergi, Petrus filius Adelberti, HcnncusRomualdi ducis..... Attelianus, & Gerardus germ, confulibus. Mauritius filius quondam Romano conlule, qui vocatur de Theodo .... Item Bonomen. de monte cleri, de Galligata, de Bobio. In i(lorum fupraferiptorum ptzienua, orta eft lis, & magna altercatio, inter Petius, & Lambertus germ.... filii fuprhlcnpti «... ecclefiz, quo modo iuprafetiptum Uberi tum detinet prxdia, dc rebus, poifeilionibufquc eorum, contra voluntatem Petri; Ac Lambeito feerm. Ac fic cum illis contendar. Tunc domnus Honellus lancliili mus....... quale, altercationes, audientes, una voie coeperunt dicere, quod bonum Ac ratum eft, ut lege inter fe definiantur, ut inimicitia inibi non adccetcat. Suprafcripti vero epifeopi, *& comitl, At* duces atque ....epifeopus fanâr Parmenfis, clara voce, dixit: Paratus fum hxc omnia adimplere, At per legem definire. Sicuti vos commendatis, atque (ancilis .... fupralcriptis Petro, & Lamberto germ, hzc audien.... ex jure q. pereniurr.noftrorumjure, proprietatis, &quam per pizccptores At Emphyteofim de ianâa Ravennate ecclctia .... Ubertus epifeopus detinet, Ac contempfit croîtra P......- dimus, Al tu nobis contempiit ante dcllo potito in integro At curte ASufiano, prfitz fubtus pleoo jure proprie ...i..— · moaaftcrio fandi Joannia cale Puroaia, atque, anno & a fanô. Roman---boâi Martini, ibi arfifi. C™ST| cata, cum inis perunentiis, ft mada Siltccfe cum oratorio fanâi Angeli, atque fundum Oimitula............ft in fundo Ruda, fimiliter jure .... ft tn quarto fimiliter fuper fluvio Rheno, ft intro civitate Bononia ioloa terna, cum cafis, ft vacuamentis, una cum........... dicitur Melloocclo, juxta Repone, ft....... pntfatafanâz Ravcnnata ecclefia, & de monafterio fitnâi Joaonii cafa Puteria.... verumetiam, ft de fanda Romana ecclefiz, ft aliis rebus circo circa Bononia, vel ubi........ quam nobis pertinenti*bus proprio quamque, & de condi domnus, Domnus Ubertus epifeopus ianâa Parmenfis ecclefiz, refpondit pariter cum fuo avocatore, nomine Ingelfredus.............quondam BenediBi de Vallaria, de ipfius przdiis, & curte, & capellic, cum omnibus eorum pertineotiis....... Unde vos, advetfum nos convenitis, nos etiam contemptimus, & habemus pro inveftituris magnis Ottonis imp..... ft diâum audivimus, quod pertinent fuprafcnpiz res, qualiter fupradiâum, ooftra Parmenfis ecclefiz, ante prrfentiam imp. unde reclamavimus, & per ejut jufTionem, inde inveftiti fuimus, unde nunc modo fum...... quia nullam icriptionem inde habemus, nec ullum direâutn inde rtpenrr potuimus, nec nihil ooftra Parmenfis ecclefiz attinet, nec nos; *fed* veftra *juftttia* eft, ad habeudum vos, & veftns heredibus: ft fi ullum unquam in tempore, Ego Ubertus epileo· pus .... fucceifonbus, aliquam feriptionem often· derit, vel hzc ex parte noftra ecclefiz, ft vacua, Ac inter ficedula, ft falfa computetur, & nullum in fe habeat vigorem, vel firmitatem.... Duirumque fpopondiffe fuprsfcripta Ubertus epifeopus Parmenfis ecalefiz pariter cum fuo avocatore in aliquo tempore ille, vel fui fucceffores, aliqua moleftia inde fecerit, vel altercaverit, vel invefiitionem ille facere voluerit, vel inftiu. ...quot inde monftravenr, tunc daturo fe promifit a fupraferipiis Petrus, At Lambertus Germano, vel ad eurum hzredibus, argenti libras centum, & omnes illas fupraferiptas rea in duplum reftituere fcilicet (tiprafcripto Paulo judex, ft Petrus item judex de civitate Ravennz prudenter fanxerunt, lecundum manifcftationem, atque fponfiooem judicavimus, eidem Uberti epifeopi manere *In* ipfa k fponfionc, Ai de iplis omnibus rebus, & poBef(iombus, Ac cuttis, feu przdiis, ft capellis, ft omnibus prxdidis rebus, tacito, & contempto, fibi, luifque luccefforibus, elle ft permanere., & iptis Petrus, Ac Lambertus gertn. quiete, Ac pacifice ipfi, Ac hzredibus illorum habere, Ac pof fidere in perpetuum. Tunc (enatus & populi multitudo, qui inibi aderant, laudaverunt, quod reâum, Ac judicatum eft, Ac definitum. Hoc faâum eft fubdie, mcnfe,IndiB.fupraferiptafecunda,Ter. riiorio Muimenfe, in loco ubi dicitur Martialis.

Houcftus Chrifto auxiliante, fanâz Ravennatz ecclefiz arcbiepifeopus, huic ut prrtaxatittn eft, notitiz confenfi, Ac fubferipfi.

Joan-

tuerint. Lete, fi iubet, Chartam spud Kubeum Hdl. Ravenn. hb. v. ad Ann. >73. ex qua nna Synodi» illa Colleâoribus innotuit. Temporibus Benediâi Apollolici Z. . . anno ejus pntno, imperante R. Othone anno vi. die ix. Septembri». Aâum m loro ubi dicitur Martmlia territorio Mutmenii · Ex his erge «.onftat Concilium Marzihente idem fuifle ac jMutmenle, & m eo duplicem illam controverfiam tum de juribus Ecclefue Bonomenl s «b Epdcopo Psrmenli ulurpatis, cum de ditfidio Petti Lambetti fratrum definior funt. Animadvertere tamen juvat mendum irrepliile quo ad annos Otboms 1l. in inferiptione Coociln Maxxalienfis, neque enim Otho die ix. Septembris anni hujus imperii annum vm. ut ibid, legitur, at fextum tantummodo, ut *tt&e* in Charta apud Rubeum, ajebat. Reliqux notr temporanz anno buic V7t. congruunt, cum hoc ıpio anno die ix. Septembris BenediHu» annum pontificatus tui primum & Huneftus Arcbiepifeopus Ravennenns annum przfulatus Itu tertium referant. Ctzpifle enim Hooeflam anno psi. poil diem xx. Julii ex tabulis a Rubeo indicatu dikwu. . 4^

— Joannes epUcouus fiinA* Conte.jeoTu ecclefic, tat notitie, bcut judicatus efl, *interfui.* & «J^'ûMcripfi.
Joannes ardudiacosu Boncafcafis.
•*Am*.. *Jnaonw diaconus,* dt * vel.
to*.*. Joannes presbytes Bonon.

Rétros exiguos presbyter Booonien.

A Adalbert» comer, & Arardus comer. ll l --
Paultu, Deo annuente, Dativo ex *genere* d·· cis, «t faperius judicavi. **>*? ni.
Petrus, divina gratia. Dativo, ut foMrius is- aerfisi, A ...
Afpiraodus judex fieri palatii.
Aogeiottus judex fieri palatii.
Tbeutpertus judex (acri palatii.
Et alit plores.

C^BATHONENSE CONCILIUM

In quo Edgarus rex Anglix confecratur.

Anno dcccclxxiii. celebratum.

£<r cim. *Saxo*. ed eaav maxtn.*

H VVH- Itor iMk.l m·»,. H §·M>l. V».û m •M· HOc anoo fuît Eadgarus Anglorum guberna- B tor cum magno honore in regem conferri- tus in veteri civitate Acemannefceafter (diâa) ; incoln vero alio vocabulo Baihooiam appellant . Ibi fuit gaudium msgnum omnibus exortum in faufto illo die, ^uem vulgus nominat, appeliatquePen- tecofles diem. Ibi convenerat ficerdotumccetus , in- gens monachorum turba, iapientumque concilium.

WROMANUM CONCILIUM

Pro confirmandis ecclefic Trcrirenfis juribus

A BtntdtS» VI. pnfifict »«- I. iit VI. K»I. Ftknerti ladiB. I. Cirifli esae 973. *tekirétant.*

COncilii hujus, (nbobfcura licet, mentio dc res geflsr deducuntur ex bulla BenediAi VI. pro juiibus ecclefic Trevirenfis confirmandis, dt approbandis. Ait enim in ea pontifex fe illa de- cievtfTe *tttim trimi/ ftdti AptfUlicn tttfxlta, grt taito^at tffiafx.* Quibus verbis defignari conci- lium aliquod cleri, dt epifeoporum fubutbanorum evocatione colleAum, neminem arbitror refraga- turum, qui pontificum Romanorum ejus ctatis mores in rebus alicujus momenti decernendis compertum habuerit. Annus dtmenfis habiti coe- tus in ipfa bulla reAe exprefli defignant Janua- rium menfem anni 973. En vero bullam ex au- Aore geftorum Trevirenfium archiepifeoporum in coUeAtone Monumentorum Manenti tom.1V. ac- ceptam .

PRIVILEGIUM BENEDICTI PAPÆ,

dtdit tpifeept Tixtderict Trtvirtrf.

Bnediiftti tpifetpat, ffrvtti ftrvorutx Dtt, certffi- xtii xokti ή Cinfto fretrtbai aatvtrfii tpiftopn, ac *Mint digxiteiu, & trdinir catkoltcu* vins , *prefntihu fcilutt & fxtxrli, ptrpetuM» fala- Ute.*

M»n< Y o1..,,, a^XUia, licet indigni, divine tamen dignationis eratia difponente , beati Petri apofiolorum principis facratiffimam fedem, univerfaleque in toto orbe magifterium fufeepimus , neceffe eft otanium ecclcfiarum , ut diligentifiimam follicitudi- ncix ita continenter habeamus, ne carum jura auAo- ritate ejufdem apofiolorum principis, ceterorum- que fucce(Torum ejus venerabilium patrum invio- labiliter ftatuta, & confirmata, nofiro minuan- tur ac pereant tempore; fed potius corroborata decenter augeantur atque proficiant. Idcovcfirami C nofie volumus fanAitatem, quod Tbeoderieo di- leAitfimo fratre noflroTrevcrenCs ecclefic archr- epiicopo Romim dirigente legatarium, ad fan- Aorum apofiolorum limina audivimus, fieut et- iam pridem audiendo, imroo dt legendo comper- tum habuimus, eamdem ipfam pre ceteris Gal- barum ecclefiis catholice Religionis exordium , dt chiiftianr Religionis catholiceque fidei rudi- menta prima percepiffe per faoAorutn virorum Eucbarii , Valerii, Materni, dt ceterorum e»an- gelicam doArinam , quos tempore fuo prcdiAus beatidimua Petrus apofiolus ordinavit, & inflru- xit, nec non illuc ad predicandum direxit. Un- ^de totius ordinis nofirc ledis apofiolice conful- tu, gratuitoqne aflenfu jura privilegiorum, que a fanda Romana matre Ecrlefia prefatis fanAis, corumque reliquis fuccefforibus , ideft Agritio , Maximino, Paulino, Severo, almtficis dt apofto- licis viris , a primordio ufque nunc authentice conceiTa funt, quaeque etiam ipfius civitatis exci- dio, incendio aliquove calu confumpta approban- tur, eidem 7 reverenfi ecclefix prcdiAoque fratri noftro Theoderico, dt pet eum cunAis fuccefto- ribus fuis reconfirmare , recorroborare dt omni modo rellituere dignum duximus decernentes &c.
E Ut Treverenfis preful port quemlibet ordinarium legatum apoflolicc fedis in Galliam, Germaniam- vc deftinatum, primum inter alios pontifices lo- cum obtineat. Et fi miiTus Romane ecclefic de- fuerit , fimiliter port imperatorem, five regem (edendi, fententiam edicendi, dt fynodale judi- cium canonice promulgandi primatum habeat , utpote in illis partibus vicarius nofirc fedi» apo- ilolice merito cooftitutus. Neque enim dignum eft, ut illius ecclefic prefui aliquo tempore ce- teris non habeatur prclatus, cujus honor in silis partibus fub ipfo apofiolorum principe extititprs- mitivus. Pari namque modo lancimus, omnes m

£S* parochiis ejus degentes, fise ordinationem , & promotionem cujuslibet ecdefiaftici gradus apon- ipûur percipientes , eidem ipfi matrici ec- vlefin eptfcopoqne illius deb^fe canonice placere obfequt, & jure obedtre. Si qtytem decrero bea· ti Cfcmbntis papal fuper boc ita cautum videftir. * St Vebtt tplfctft WO βMĬTβBT , MVW preibpteti, draco·», /«IdracM»t «e rtltfti clerict ctnOt, temef f,,, prtncipft /ai· teeJerii erdnti, fim mferiern , 4/y«e rtltqai pepuli, tribxi & hag«« «·» obtempe- revennt , a hneitibet fenile eccltfie Dei elttni erunt, dicente Detenet Slftt vet fpenit, nee /per- ttit. inter bxc quoque omnia, quae ad fupradi- Asm Trcvetenfcm ecclefiam intra & extra civi- tatem pertinere videntur, ideft ecclefias cum uni- verbs rebus fibi attinentibus, feu monafteria tam monachorum, quam virginum, quas ex prreep- tir, live fcnpt s regum, feu imperatorum , five eorumdem fundatorum auAoritate, ad fe perti- nent, & peninere debent, fit quidquid omnino ilh ipfa ecclefia ubique, & quoquo merito pof- fidet, & poffidere debet generaliter & fpcciaIiter concedimus , reformamulque prrfato Tbeoderi· co fiatri, & coepiicopo noftro, fuifque fucceffo- ribus ad perpetuam fanâs Trêverenfu eccleiie

orauTi

• Cha tp. 111 ad Rafi ***

A dominationem , atque ditionem, per hujus no*. Ars apoltolicc ledis precrptroois ieriem , hac pnelcnri I. mdiAione, 4 ufque in finem izculi valituram. Contra quam fi quis agere pradum- pferit, & quod jufie, & canonice a nobia decre· tum eA in aliquo infringere lentaverit, loat fe ex omnipotentis, & pnrdiAi beatulum apoltolo- rum principis, omniumque fandorum, ac deinde noftra auAoritate damnandum ft anaibesiatixan· dum, cum omnibus impiis sternis fuppliciis de. putandum . Qui vero boc privilegium noftrum obiervare fideliter ftatuerit, benediAionis gratiam & mifcricordi· plenitudinem io celeftibus caftria B inter eleAorum numerum efficaciter a Domino Deo conlequi mereatpr.

ANNO CHRUn

Scriptum jper manum Stepbani notarii, feri- niarii fanAc fedis apoftoliae, in menfe Janua* rio indiAione I. Data vj. Kal. Februarii per ma* ppm Widonis epifeopi & bibliothecarii fanda fedis apoftoliae, anno, Deo propitio, pontifica* tus domni BenediAt fandiffimi fummique ponti- ficis, & univerfalis vi. papae primo, imperii au* rem domni Ottonis majoris x 11, minoris au- tem vi.

C ANNUM CHKISTI

CHARTA EDGARIS REGIS

CANNUM CH*“TI

MaltnesburienG coenobio confe&a

Se induet clerieei fecxlerei ejeciffe, moeecbefpie vite regeleris indexiffe.

t»|utph hl· 0ar Crofl.

M.lu> ‹l‹

ECo Edgarus totius Albionis bafileus, necnon maritimorum, feu inlulanorum regum cir* cumhabittntium, adeo ut nullius progenitorum meorum lubjedione, largiflua Dei gratia fuppe- lente, fub>imatus, quid imperii mei potiftimum Regi reg· m dono darem, tanti memor honoris, folenius Ixpe traAavi. Pir igitur fautrix devo- tionis pervigili meae fludiofnati lupeina lubito infmuavit pietas , qurque in regno meo fanda reftaurare monafteria , quae velut mulcivis icin- dulis, canofifquc tabulis, tigno tenus vifibiliter dnuta, fic (quod majus eft) intus a icrvitio Dei ferme vacue fuerint negleAa. Idiotis nem- pe cleticis ejeâis, nu'lis regularis religionis di- icipbn· iubjcAis, plurimis m locis fandioris fe- nei, fcibcet monachici habitus, praefeci pafto- res, ad ruinofa quaeque templorum redintegranda opulentos eis filfalium munerum exhibens fum- prus. Quorum unum nomine Eluricum, virum in omnibus ecclefiafticum, famoGftimi conditui cuilodem coenobii, quod Angli bifario vocitant ou «nate Mddc.nelsburh. Cui pro commoditate anime mez, ob Salvatoris noftri, ejufque kmper virginis Mariae, necnon apoflolorum Pe- iri, & Pauli, Aldelmiquc almi przfulis, hono- rem, particulam terrr , & nominatim terram cum pratis, & filvis , munifica liberaiitate rclittui . Hsec a ptzdiAis accommodata clericis a conten- txfo injufte poflelTa eft * Edolnoro; led fuper- ftiiiofa fubtil'que eius difceptatione a fapicntibus jneis audita, ft coofliâationc illius mendoia ab

ra mllri, ■•««peel··

• .i Sdn- nodw.

b eifdem me potiente conviâa, monafteriali a me reddita eft ului , anno dominice incarnationis nongentcfimo fepiuagHhnoquarto , regno vero mei decimoquarto , regis couverfationis primo .

Mtlmtibuntnfii,

SUBSCRIPTIONES.

Ego Edgarus totius Albionis finitimorumque regum bafileus cum figno fanAc Crucis iftud chirographum confirmavi.

Ego Dunftanus Dorobernenfis archiepilcopus iftud donum regium bagic Crucis tropbato cor· roboravi.

Ego Ofvvaldus Eboracenfis arcbiepifcopus fub· fieri pis.

Ego Atbelvvoldus epifcopus WintonienCscon. fignavi.

Ego Lefwinus DorcaciftrenCs epifcopus con. fenfi ·

Ego Alftanus epifcopus Londonienfis annui

Ego Turketulus abbas Croylandiat lubno- tavi ›

Ego Athelgarus abbas novi mooaftcrii Win· tonite approbavi.

Ego Adulpbus abbas Burgenfis collaudavi.

Ego Alferus dux adfui.

Ego Atbetvvinus dux adftiti.

Ego Britboldua dux alpcxi.

Et alii.

VITA

>»» #»·

VITA

BENEDICTI PAPÆ VII.

fMMlo *

BEnedi&tn hujus nominis feptimus, omnium A fuffragio anno Chrifti 975. creatus eft Rö-manus pontifex› quando auxilio Albericorum de quorum familia ipfeeiat, adjutus, tyrannum, & invaforem throni apoflolici Bonifacium ab urbe difcedere, fit pontificatum deferere coegiflet. Exemplo & auâoritate Leonis Oftienfis, qui li-

C«B···»·- kk

bro 1. cap.4. Benedidum feptimum ejufdem nominis Benediâo fexto, nullo alio interpofito, fuccedifle refert, ego cum reverendif&mo & il* iuftrifiïmo ordinale Baronio, Bonifacio iNo fedis tnvafore e numero & fene pontificum expun· âo, eumdem Benediâum feptitnum fexto cognomine Benediâo fubjungo, ob caufas quas fupra allegavi.

prKrde··) Bocdia. i

Hic Sergium Damafcenum epifcopum a Saracenis relegatum benigne excepit, eique ecclcfiam S. Bonifacii, five Alcxii, colendam tradidit: in qua cum ille monachos collegiffet, reftitutaque obfervantia monaftica annos quatuor illic egiffet, fanâo fine quievit. Hujus temporibus Otio fecundus, dum poti obitum patris decem annis imperium tenuiiTct, propter cladem fibi fuoque exercitui in Calabria per Grecos, & Saracenos illatam mcerore confedus, obiit Rome anno Redemptoris nongeotefimo oâuagefimo tertio.

O»»ıj ■».

Otto tertius, quem parer adhuc vivens per Moguminum, & Ravennatem archiepifcopos Aquifgrant regem eligi & coronari procuraverat, in locum patris defunâi fucceftit. O&avo menfe poft mortem Ortonis, Beocdidus papa ex hac viia migravit decima Julii, anno Chrifti nongentefimo oâuagefimo quarto, cnm annos novem fedem pontificiam tenuiffet. Sepultus eft in bafilica fande Crucis.

Duo jj). f.«- e«<«.

B«i>«diâi •bit··.

PILGTUMI LAÜRIACENSIS PRÆSULIS epistola ad Benedictum pp. VH.

Petit pallium, & privilegia cetera ecclefi* fur alusconcciTa· fidei fus confcflioncm mittit.

OrdiMJ et wamur ckeriffititt preregét» JtnH Kt-h/m ftdu nntvtr/tli pniifia Bmrdifl», Pılχη-m<j fttnfitt Ltutrucnfii fttltfa httettlu ftrvittr^ FtdthtMirm fftrnH' dtvtm^m Jrrvitune.*

NOtum fieri dignetur vobis, fumme facerdotum praefui, quod fuper omne animi mei defiderium nunc deleâarer, & apoftolorum vifitare mina, veftraque optabili peifrui prefentia, & ça facie ad faciem, que lueris, ft internuntiorum committo indiciis, fanâiflime paternitati veftrae coram rational'.* nifi quod a ncophyta Ungarorum gente huc ire prohibeor, apud quam foedere pado, fub occafione pacis fiduciam fumpfimus operam exercere prrdicatmois. Hujus enim ter. ror gentis ex longo tempore etiam aliarum provinciarum praedicatoribus meae dimcefis hadenus •ditum daufit, ad quas nihilominus prstfentisopportunkaa temporis ire me vocavit. Quibus Deus omnipotent, quoniam folitafuapietate femperdiiperfa congregat, aperire dignatus eft januam cordis fui, diu claufatn: ut difciflb velamine duritie fuc, depofitaque ferina crudelitate, leni jugo Domini colla fubatittam. A qua ergo praùra Ungarorum gente mulis precibus *ipfe invitabar renire*, aut midbs meos in opus evangelii illuc dirigere. Ad quos dum tranfmitterem fatis idoneos viros ex monachis., canonicofque presbyteros, atque dc fingulis ecclefiafticis gradibus clericos, & vita, omnique converfatione illorum fic ordinata, quemadmodum io geftis Anglorum didici; tantum divina gratia frudum flatim miniflravit, ut ex eifdem nobilioribus Ungaris utriufque fexus catholica fide imbutos, atque facro lavacro ablutos circiter quinque millia Chrifto lucrarentur. B Chriftiani autem, quorum major pars populi eft, qui ex omni parte mundi illuc tradi funt captivi, quibus nunquam (oboles fuas licuit nifi furtive Domino confccrare: modo certatim,. nullo obftante timore, offerunt eos baptizare, ft gratulantur omnes tanquam de peregrinatione fua in patriam reduâi, quod Chriftiano more oratoria audent conftruere, & licentia percepta linguam ligatam io laudem falsatoris prefumunt folvere. Ipfi enim barbari mira omnipotentis Dei operante clementia, quorum licet adhuc gentilitate fine quidam detenti, nullum tamen ex illo-C rum fubditis vetant baptizari, œe facerdotibus invident, quocumque libet proficifci. Sed ita concordes funt pagani cum Chriftianis, tantamque ad invicem habent familiaritatem; ut illic videatur liai* impleri prophetia.* *L"pm & agaar p· flemur Jiml: Itf ú îti nmfdtnt ptites.* Fadum eft ergo, ut penc cunda Ungarorum natio fit prona ad percipiendum fidem fandam, *fed* & alias Sclavorum provinci* ad credendum prompt*.* ft eft ibi theffis quidem multa, operarii autem pauci. Inde quoque vifum eft, jam neceffarium elfe, quatenus fanditas veftra illic jubeat aliquos ordinari epifcopos, quia ft quondam Rotnano-D rum Gepidarumque tempore proprios vti. antifles eadem orientalis Pannonia habuit, &Méfia, meas fande Lauriacenfi, cui ego indignus miniftro, ecclefi* fubjedos, quorum etiam quatuor, ufque dum Ungari regnum Bawariorum invaferunt ficut prefenti cognitum eft aetati, in Maravia manferunt. Quod nimium grave, ac valde onerofum eft mihi, ut mei pontificii parochias folus praedicando circumeam, quibus neceffitate, & adjutorii inopia cogor nunquam meam fubtrahere pnrfentiam. Ecce, dominorum amaiiflime, hujufmodi ecclefiafticis mancipatus officiis detineor, ftne feciflemmoram fcpedids gentis converfioni, ire & proflerni ad veftra (anâiffima veftigia diftuli. Legatos autem meos, pnefentium fcilicet portitores, ad veflram deftinavi ferenitatem: quos audire dignetur, quefo, clementia veftra, & eorum, meifque mixtim precibus praebere affenfum; quatenus pallium, infulamque pontificalem, quod ipeciale munus honoris ab hac ledc tantum dirigitur metropolitanis, quod etiam mei prcdeceflores a gloriolis hujus principalis catbedr* primatibus accipere foliti erant, mihi vero hoc ipfum benigno animo per illos diriger· dignetur. Pariterque etiam privilegia apoftolic* audoriiatis meat ecclefi* per eoidem miftos meos ve-

veftris prefmtata facris obtutibus , more pradecefsoram veftroram .oborarifupplico, ft confirmari; ut hac apoftolica fandione, ft benedidiooe munitas, mihi commifli populi gubernationem canonice exequi valeam ; ft veftris ia die judicii rationibus imputetur, quod in illis finibus ex paganis nova ecclefia domino lucratur . Quondam varia , ac perverfe .hsrcticotum fed· timenda funr , quos fspe contigit deprehendi , alio· , quibus prsfunt , errore ,fuo corrumpere , quos agnitione orthodoxs veritatis debuerant illuftrare. Ut lmk tam peftifera de me amputetur fufpicio, folenne fymbolum catholics fidei f, quam ipfe teneo, ac doceo, veftto apoftolatuiprofitendum falubre cedico.

Confiteor, ft credo fiindam atque ineffabilem' B Trinitatem, Patrem, ft Filium , & Spiritum S. unum Deum naturaliter elle, unius fubftantie , unius natura, unius majeftatis , & virtutis: & Patrem quidem non genitum, non fadum , fed ingenitum profiteor. Fons ergo, ft origoipfeeft totius T'-initatis. Pater namque ineffabili fubftantia Filium genuit, nec tamen aliud quam quod ipfe eft, genuit, Deus Deum, lux lucem. Filium quoque de fubftantia Patris, fine initio , natum ante fecula, nec tamen fadum fateor. Igitur non ficut Filius a Pane, ita Pater a Filio eft : quia non Pater a Filio, fed Filius a Patre generationem accepit. Filius ergo Deus de Patre , Pater autem Deus, fed Deus non de Filio . Si enim Pater fufemper habuit Filium, cujus effet C Pater Deus: ft ob hoc Filium de Patre natum fine initio confiteor . Spiritum autem fandum , qui eft tertia in Trinitate perfona , unum atque squalem cum Deo Patre,-ft Filio, credo efte Deum, unius (ubftantis, unius quoque naturs, nec tamen genitum, vel creatum , fed a Patre Filioque procedentem, amborum eile Spiritum . Nec enim procedit de Patre in Filium , nec de Filio tantum procedit ad fandificandam creaturam *: fed ab uttifque piocedere monftratur , quia caritas, five fanditas amborum efte cognoicitur, ft nec Patris tantum, nec Filii tantum, fed fimiliter Patris, ft Filii Spiritus dicitur. In relativis vero perfonarum nominibus , Pater ad Filium , Filius ad Patrem , Spiritus fandus ad D utroique refertur . Que cum relative tres perlons dicantur, una tamen natura , vel fubftantia creditur. Nec ficut tres perfonas , ita tres fubftantias prsdico.* fed unam fubftantiam, tres autem perfonas. Quod enim Pater eft , non ad alium, fed ad Filium; ft quod Filius eft, non ad fe, fed ad Patrem eft; fimiliter Spiritus fandus non ad fe, fed ad Patrem , ft Filium relative refertur, in eo quod Spiritus Patris, ft Filii praedicatur. In hac ergo fanda Trinitate tres perfonas unum Deum confiteor . Ergo non ipfum qui Pater eft , dico etiam Filium , vel Spiritum S. nec ipfum Filium , Patrem aut Spiritum S. fateor; vel eum qui eft Spiritus S. Patrem vel Filium dicere valeo: fed quod Pater eft, hoc Filium effe , hoc efte Spiritum S. fine ulla ambiguitate pronuncio. Perfonas enim diftinguo,non naturam Deitatis feparo . Tres erro illas unius atque infeparabilis nature perfonas ficut non confundo, ita feparabiles nullatenus prsdico . Cum nulla ante aliam, nulla poft aliam, nulla fine alia, vel extitifle, vel quippiam operata .fuifle aliquando credatur. Infeparabiles enim inveniuntur in eo quod fuot, ft in eo quod faciunt. Habetenim.Patcrnternitatem fine nativitate, Filius «ternitatem cum uadvilsle, Spiritus vero fandus •ternitatem proceffionis a Patre ft Filio fine nativitate. De his ergo tribus perfoms, Wa Filii perfona hominem Iterum fine peccato pro liberatione geoens humani, ex Maria viraine, novo ordine, novaque nativitate fumpfit. Novo ordine, quia invifibilia ia divinitate, invifibilia mooftratnr io carae ; nova autem nativitate eft genitus, quia incorrupta virginitas, fit virilem coitpm neicivit , & fecunda Br Spiritum S. carais materiam miniftravit · ei enim Filius non perfooam hominis accepit, fed naturam . Naturam enim noftram io unitatem fus perlons affumpfit: & idcirco Filius Dei, & Filius nominis unus eft Chriftus. In eo namque quod Filius eft Dei, «qualis eft Patri ; & in eo quod Filius eft hominis , minor eft Patre – Qui etiam ex quo homo eft, pro deltdis noftris palfionem fuftinuit : mortique addidus ft cruci » veram carnis mortem accepit. Tertia quoque die virtute propria fufeitatus de fcpulcro. Hoc ergo exemplo capitis noftri, in hac carne qua nunc fum, & moveor, refurredurum me credo. Idem autem Dominus & Salvator nolicr , perado re* furredionis fus triumpho paternam udem repetiit, a qua per divinitatem nunquam receffit . Inde in finem fiecutorum venturus, judicabit vivos, & mortuos, reddetque lingulis prout gelTit quifque in corpore, five bonum five malum.Ecclefiam fane catholicam pretio fui fanguinis redemptam , cum eo credo in perpetuo regnaturam . Credo & confiteor unum baptifma, in remiffionem omnium peccatorum . Hanc ergo fidem profeffionis mes inviolatam me retinere, & ab ea nunquam deviare promitto.

Qualiter ergo ex prxlibata fide idiotas erudire debeam , & ipfe in fufccpta novitiorum ecclefia convcrfari , referipto paternitatis veftrs cautus flagito ut merear edoceri. Memetipfum enim iterum iterutnque fanditatis veftrs fidei , precibufque fubnixe commendo. Dignam autem veftrs fublimitatis memoriam, quam tota per orbem frequentat ecclefia, ego cum omnibus mihi fubditis, votis Ac orationibus celebrare non defifto. Quidquid etiam burnani fervitii, quod veilram deceat magnitudinem, ex me conferri poffit, totum,& ex toto, pro libitu voluntatis veftrs liberaltter expendere, pater dilcdiftime, fatago.

BENEDICTI PAPÆ VII. EPISTOLA
ad Gallos it Gunanos.

Laureacenfem, hoc eft , Patavienfem ecclefiam metropolitanam effe decernit : hujus & Salisburgenfis limites conftituit : Pilgnmo Lauriacenii archiepifcopo vices apoftolicas delegat.

DihUiffitnit Aβiὐ l» CinU» filii/ Hredtierte faile* Afagaa/tM *KcUfie*, d? *Dietrie», faite Trt-Vfmtfi/ tnltfie\ etptt Adelktrt» fenite Megdtbergtqfi/ tttltfl» ; feriae»* avvda Grream' *faite Ctlenie^fi/ tecltfie; etjM Fridtric» faite Jitv»·nt^fit tttltfie /ed & Adelde# faite Brtnttnfi/ »ctl<fie, ertiitpifeipl/.* rsrfr«rfMe draeiaa *Otttni tfaitfifiue» ieepreteri Angafi», etje» etptti fu» Hnrx» frectUntiffie* dect Beoverienm , ntt-rifat cmitihu GtOi», ttfM Gtmeni» , &#-di^nt* drcriM *gretie preditu/ * ept/hlice ftdi/ · fr./.n.,.*

O Portet juflis fupplicationnm petitionibus nos femper faciles, & humiles exhibere : & prascipue cum frater·is religioforum confacerdorum precibus follicitamur, qui paffim ab omni mundi termino teooreat ft regulam, itqop proprii officii

di vigorem ab hac nniverlali fanda Romana ecclefia, ejufque fortiuntur miniftro, vicario fcilicet beati Pttri principis apoftolorum: cujo» quamvis indigni, ejufidem tamen gratia fit dono, po> teflati fuccefiinMu, d ordini, cui voce dominica dicitur: *Te et Pftnu, & faftr keee ftirte* sdr- *ficele tttltfiM»* awM· . Quapropter dignum aftimavimus, affenfdm prabere congruis poftulationibus reverendiflimi archiepifcopi, quas per probabiles perfooas nobis intimavit, rcfponfalium fuorum duorum presbyterorum, quatenusfibipallium, fic metropoliranum honorem catbedrsfus, finds Lauriacenfi ecclefis reftiiueremus, confinio Ungrorum adjacenti: quod omnino nos eidem ecclefia debere tcftautur antiquitfima fecum apportata privilegiorum teftimonia. Io quibus enim continebatur, quod state pontificatus beati Symmachi hujus aims fedis apoftolici prxfulis, prsfata fanda Lauriacenfis habetur ecclefia metropolis: fit in quantum tam exinde quam etiam de paftiooibus beatorum martyrum, qui illic plores io tempore perfecutionis pro fide Chrifti variis fuot tormentis muldati, colligere poffumus, ex omnibus ecclefiarum dimcefibus Pannonis, haec antiquitate, fic archiepifeopii dignitate efle primitiva creditur: qus jam multis retro adis temporibus cx vicinorum frequenti populatione barbarorum deferta, fit in folitudinem redada, nullum Chriftians profetlionis habitatorem meminit, ufqucdum iovidiffimus Auguftus, fit pater gratis, genitor quippe pii imperatoris noftri, quem adhuc fupereffe, fic diu dominari mundus exoptat, bellico tropharo eorum vires retundit. Nunc autem, quamobrem votis exultaotibus in laudem omnipotentis Dei erumpimus, non folum fspe dida fanda Lauriacenfis ecclefia, hoftium ceffaote terrore, cum accolis fuis pice, & tranquillitate potitdr: verum etiam ipfi dudum inimici, illum quem perfecuti font more gentili, jamjam Chriftutn baptisait profiteatur, & facerdoies modo habere defiderant, ac prout fcire rudes poterunt, venerantur; & ecclefia» quafdam in fua terraj, quas patre» incendio dederant, pofteri reftaurare videntur. Hac ergo luadente ratione: quod prsnominati fande Lauriacenfis ecclefia archiepifcopi poftulatio, antiqua apoftolita authoritate commendatur; fic prsterea, quod cum jullum effet, pariter etiam utile vifum eft, ut ad frudificandas Deo gemes, ex novitiis cultoribus fidei Ungrorum, atque Maravorum, five etiam aliis mulQs provinciis Sclavorum fus parochis finitimis, illic ordinatis epifeopis fecundum quod antiquitus * depofiti erant, eis hunc conftitueremus archiepifeopum. Quoniam autem Salisburgenfis ecclefia metropolis abufa eft fubjedione lands Lauriacenfis ecclefia, pontifici obliterata fit attenuata fua dignitate ex devafiatione barbarorum, quam propterca perceptis apoftolicis privilegiis nequaquam patimur privari: cum fit priora fiot Salxborgenfibus, fit ideo anthoriutivs, vel authorabiliora. Qua conditio tettimomi etiam apud (ocularia viget, fie prasvalet. No» veto in hujufmodi coaftitutionibus omnem calumniam atque contentioni» occafionem, Domino adjuvante, facilepropulfamus, amhabos parochiis ab invicem certis limitibus fequeftratis, & tamen apoflolicis fandionib» ubique ftabilitis, quasnofirum eft Temper defendere, fit fecundum evangelicam fêntentiam nihil ex eis folvere, fed adimplere. Uode ergo audoritate fit poteftate B. Petri principis apoftolorum, atque exemplo beatorum pontificum fcilicet prodecefforum noftrorum, eandem fandam Laureacenfem ecclefiam., ejufque redores jam archiepifcopos, amodo perpetim ab omni Sazburgenfis ecclefis ejufque prefulum fubjediooe ac ditione abfolvimus; d honore metropolitaoo fublimamus. Bt fient modernis temporibus fandas memoris Agapitus papa terminos earumdem parochiarum ab invicem dtftinxit, fit fic ipG diffinimus; ita quoque ut fanda SakbwgenCs ecclefia fuperioris Pannonia epifeopos habeat fuffraganeos, quibus ufque huc fui pontifices praeffe videbantur, cum tanta talique dicecefi, quali hadenus in inferiori ufi funt Pannonia: fanda autem Laureacenfis ecclefia in inferioris'Pannonis, atque Mafia regiones, quarum provincia funt Bavvaria atque Maravia, in quibus feptem epifeoporum parochis antiquis temporibus continebantur, fuique antiftite» archiepifcopalem deinceps habeant poteftatem, cum tanta taliqae dicecefi, quali hadenus in fuperioriufi funt Pannonia. Quibus utique in fuperni * prsceptis injungimus, ut juxta beati Gregorii decretum, Anglorum archiepifcopis diredum, alter illorum qui prior fit io ordinatione tempore, fit quoad vivat, prioratum teneat fit in ordine. Penitus enim determinatis utriufque ecclefia dicecefibus, omnique exclufa altercandi occafione.* canonica fub diftridione interdicimus, ut neuter ea* rumdem ecclefiarum archicpifcopus invadere alte* rius parochiam prsfumat, vel quibufeumque jurgiis aut difceptatiooibus fuper diffinitis a nobis modo rebus alter alteram follicitare audeat. His igitur fedatis, venerabilem confratrem noftrum Pilgrimum archiepifcopom, canonicis literis muoiium, fedi fanda Laureacenfis ecclefia inthronilavimur, palliumque ei fecundum antiquum e/ufdem ecclefia ufum direximus: atque in provinciis Bavvaria, regionum quelque inferioris Pannonis five Mcefic, & in contiguis fibi Sclavorum nationibus circumquaque manentium, noftram apoftolicam authoritatem, & vicem exercere committimus atque delegamus: quatenus illic, more antecefforum fuorum fande Laureaccnfi ecclefia archiepifcoporum, habeat poteftatem presbyteros, & epifeopos ordinare, atque conftituere, & rX pradidis gentibus fua fanda prndicatione parare domino plebem perfedam.

* «poiui. H.

tr AD EPISTOLAS BENEDICTI V 11. PAPÆ LABBEANAS

ADNOTATIO CRITICA.

Ks Sm»l Mafl m *'_7t "·*''.

TNicam Benedidi VII. epiflolam affert LabkJbeus, eadetdque pontifex juftisPiligriniLaureacenfis epifeopi petitionibus annuens divifioois terminos inter metropolim Salisburgenfem, & Laureacenfem cooftituic. Sed non fuo authori Ehas literas adferiptas fuiffe, cum ad Benedidum VL, non vero ad Benedidum VII. referende fint, ita ego in meis ad Pagiumanimadverfionibus ad A. 479. 9. evici.

Has literal Piligrini archiepifcopi Laureacenfis epi-

fcg» epiflola refponfivss, magno errore Bendiâo VIL trik..; cenfeo, eum revera a Beoediâo Vf. ieri
anno pt« fuerint, quod rallo negotio demooftro. Di
Cfn^TI Γi®" ,aot a<ˢ Gtrmaaiam epiieogos , ac inter ceteros ad^Gerooem epiicoputn Cok>-nienfem. Gero autem deceflît anno 974. die III. Kal. Julii, ut aderit annalifia Saxo Eccardi ad eumdem annum . Suo igitur au'thod BcnadiAo A VL qui anno 973· A deinceps faeris prafeit tri , buanda fōñt, & ā ■eoedijão Vtt. cui bueafque anWo"*
adfcriptac fuerunt abjudicanda. Qpamquam enim CHatsri
Beoediftum VII, anno 974. cepdTe fupra in *".
nota ad A. ç7y. 3. ottendtanus, ab exitu tamen anni iUius exordium ejus duci oportet ; Gero autem dimidio ejus anni dcceficrat

&

^•BENEDICTI VII. EPIST OLA

PRÆFATIO COLLECTORI S.

EA que de aliis Romanorum pontificum epiftolis monui ; hare pariter de epifiola hac Benediâi VII. arbitror repetenda. Nimirum pontificis hujus , quemadmodum Ac aliorum epifiolas alias me facile potuiife colligere, nifi ea mihi propofuiffem tantummodo afferre, cx quibus momenti aliquid ad ecclefiafiicam htfioriam accederet. Eo confilto duâus unam hanc Benediâi VII. epifioiam, (eu bullam affero, pro Corbejenfibns datam, in qua & vetera cœnobti illius jura afferuntur , flt pontificalium infiguium ufus in certis per annum folemnibus abbati ejus monafierii conceditur , cu> jus concelfionis exemplum, vel novum prorfus tunc fuit, vel (ane non commune, & fere fingulare. Affert bullam hanc Lunig Spicileg. pag. 80. fignaturque Benediâi anno VII. indiâione IX. imperii Ottonis XII. legendum tamen XIV. quem agebat Otto imperator auno 9S1. quo bullam illam (criptam annus pontificis & indiâio demonfirant.

AD LIUDOLPI1UM ABBATEM CORBEJENSEM

Ctrbtjtnji! wwafttrii jure finfirmai & ptntificalin frnnmtnla nbbati concidit.

Brnedrilnr tpifcopMi-t ftrztn [trvornnt 'Dei, Lindo/· pb , leltgiojo ebbtti joniln Corbtjetfif tcclefi* , noftroyte dilefiiffimo fin» , Jiufynt Jttcttffonbus in perptmnm.*

Spici., CUM lummt apoflolicc dignitatis apex in hoc divini profectus nitore dinolcitur prrfulgerc, cum in exercendis Dei laudibus fui impentius (luduit laboris exhibere certamen,- ob hoc debita nos ejuldem apoilolicz palloralis compulit iollicitudmis cura, quidquid ad fiabilitatem piorum pertinere dinofeitur locorum ubertim promulgari, & apotlolicz iniliuitionis cenfura confit mari. Igitur quia pollulafti a nobis, quatenus monafierium S3. Martyrum, protomartyns Stephani, atque Viti martyris in loco, qui dicitur Co<bc;s , privilegiis lcdis apollolicx, & infulis decoretur, ut tub jurifdiftione lande nofirz fedis, cui Deo auitore defervimus, ecclefiz judfdidionibus fubmittatur : pro qua re piis defideriis faventes hac nofira audonrate , id quod pollutes etiedui mancipamus, &. omnem cujuslibet ecclefiz facetdotem, in prztato monallcrio ditionem quamlibet habere, & audoritatem , prater fedem apollolicam ptehibemus: ita ut , nifi ab abbate niooailern fuerit invitatus, nec nudarum ibidem folemnia quifquam pretumat celebrate, omnimodo fiatuentes, apollolica Centura fub divini judicii obteltetione, 6c validis, atque atrocionbus anathematis intetdidionil us , ut nullus unquam ptzlumat, quacumqtte dignitate fit perditus vel potefiate , vel etiam quzeumque magna parvaqucD pertona in eodem monalterio vel ejus caufis incumbere, aut de rebus & poffeffiombus, vel quiquid ad illud monafierium pertinere videtur , quoquo modo auferre, vel alienare; promulgantes nempe, & hoc audoritate beati Petri apofi·lorum principis, coram Deo, & terribili ejus fututo examine per Jioc nofirum apofiolicum privilegium atque conftitutum fancimus atque decernimus, ut loca, quz ab abbate quolibet in eodem monafierio commutata, vel etiam concéda funt , nec non & aliz laicorum poffefiiones, B quz a regibus, vel ducibuj , & a ceteris chriHianis ad eumdem teitettim locum largita atque oblata funt , aut inpotlcrum illi conccffx fuerint firma Habilitate przdiât monafierii exillenda, atque in perpetuum (latuimus permanenda . Concedimus etiam , & confirmamus apofiolica aufloritate, ut de alio monalterio abbas ibi oon confiituatur ; (ed ipfi fervi Dei fecundum regu· lim beati Benedicti viventes, etiam cx fua propria congregatione potellatem eligendi abbatem habeant. Infuper etiam concedimus, ut in prx* cipuis fetlivitatibus, idefi m natali Domiui, atque in Epiphania, £< purificatione fanfiz Mariz, die refurreâionis, & akenlionis , penteco* fie , & fefiivitate S. Joannis B^ptiftz in nataC linis apoilolorum, in fetlivitatibus S. Mariz & Sanftorum, quorum meritis jam diâum monafierium dedicatum efi , abbas ipfius loci intra miffarum folemnia dalmatica , & fandaliis utatur. Si quis autem, quod non optamus, nefario aufu prziutrpferit his , que a nobis ad laudem Dei pro Habilitate jam difti monafierii fiatuta funt, refragari, aut in quoquam tranfgredi, fetat fe anathematis vinculo innodatum; & Diabolo & ejus atrocitfimis pznis, atque cum Juda traditore Domini noilri Jcfu Chufii «ternis inccqdiis & fupplicio concremandum deputamus a Domino. Qui vero pio intuitu, & in ominibus extiterit cufioditor huius noilri apotlolici conndituri, ad cultum Dei refpicientis, benediâionis gratiam a mifericordiflimo Domino Deo multipliciter confequatur, & vite «ternae particeps affici mereatur. Scriptum per manum Johannis notarii noilri , & facrofanâz Romane ecclefia , nonis Aprilis indiâione IX. Datum per manum Stephaoi epilcopi & bibliothecarii fanâz fedis apofiolicz, anno, Domino propitio, pontificatus Domini noftri Benediâi fummt Pontificis & univerfalis ecclefiz papa in facratiffima (ede beati Petri Apoftoli feptimo, imperante Domino nofiio Ottone coionato , anno imperii ejus XII. quarto nonas Aprilis.

CON-

awijvaaviiawim aini<miainiTn.‹iw>'m>iSw><twiAWi.m-4>w»aw><iw»

ANNO •4 M. Ckr. ι"· ‡ι ·· λΝμο "ST

CONCILIUM ROMANUM

IN Q.00 fONtpacrus VII. Ant ium kxcommunlcatuã,

Habitum aeno dcccclxxv.

BEnediffus VII. ubi ApoAolicam fcdem adeptuseft, Synodum celebravit, in qua Boaifecium VII. Antipapam excommunicationis lententia perculit, uti difcimus ex Epiftola Adalberonis Remenfis Archiep. 0t Stepbani Romani diaconi ad Theobaldutn Epifcopum Ambiancofem, mox in RemenG Concilio afferenda, in qua Stephanos 0c Adalbero in Concilio RemenG congregati 8. Cal. Odob. eumdem Theobaldum excommunicant , quod alias ab Hugonc pfeudo-Archiepifcopo RemenGs ordinatos fuiffet , fit praienti iynodo iniercile reçula(Tet : *Et ^a»nia»et* inquiunt , *jadici» dentini Benedict VII. Pape in [ynada* , f«4 *Banifaciat dannatai e/l* , iacuraAi/ii A *reperdu* r<, sue *ejat filiat Sttpbanat S. A. E.* dfeww asvdrri *tih prevalat tlc.* Porro hujus fynodl adverfus Boutfacium VII. meminit etiam Gerbertus Remenfis Archiepifeopatus invafor., in Adts Remenfis Synodi a fe, vel fuo juffu fcrtptis; *Succedit Aaatu,* inquit, fe *Pentifaatatee barrendant* MNaAraav (nempe Benediâo Papa VI.) *Malefaciat* (its Bonifacium VII. appellat) «raflas *ntartriee tteqaitia faperant , & jane prient PenhJĭcit fan'atne craentar. Sed (tient bit fagatat, tJ* ›» avqpu *fjnada danenatat efl* . Denique ejufdem fyoodi mentio in epitaphio Bcncdidi VII. a Baronio an. 984. n. 1. recitato.

«•CONCILIUM ROMANUM

<«· Trtvirtrfntia rpifceperaae jera iterant ceafrntantar,

4 *BnediHa VII. pantifict tmaa ejat friat»,* *Cbrifli* 975. *ceUkratane .*

X» SuF-pt. Ma»ü T. I. ru ·ι»›. ANno 97$. Januario menfe Benedidus VII. fummum facerdotium jam tenuiffe cOr.tra Pagium, ferius illud repetentem , in mea ad gium nota ad eumdem annum num. I. demonftravi. In hoc ipfo vero pontificatus exordio , a Theodorico TrevirenC epifcopo rogatus, *juraeccleG®* fu® prsfenim in cellam SS. Quatuor Coronatorum de Urbe afferuit . Qua in re conferenda, vel confirmanda concilium ex Romano dero & epifeopi; Romano⁴ pontifici aftiftencibus Beft habitum, tit illis verbis indicatur : *Nat turn aaHaritate B. Petri Apejtelerain principii grata it»- Pqae facerdetam, clcrictrantqae , titinfant Etntana plebit affenfa tlc.* PerGmilc eft igiiur concilium iftud alien in eadem caufa a Bcncdido VI. college, de quo ad annum 97J. Annus vero poflerioris hujus fynodi in eadem Bcnedidt bulla ext'reftuk ('gnat annum 975. En bullam ex geftis Treviienfium archiépifcoporum ex Martcnc Veter, monum. tom. IV. col. 154.

ÇâpBENEDICTI PAPÆ VII.

Balla pr» Trevtrenfii arcbiepifcapatiu jaribtu

ttMinna ^0· *iv*"' cq| ›,«.' T)Encdi£tas epifcopus, fervus fervorum Dei , charitfimis nobis in Chrillo fratribus univerfis epifeopis , ac totius dignitatis & ordinis catholicis viris, prsfentibus fcilicct & futuris , perpetuam falutem. Quia licet indigni &c. Unde omnium tam prsafentium , quam futurorum fanâitatcm, & induftriam node volumus dc fanda fratris noftri Theodorici fande Trcvirenfis ecclefi® arcbiepifcopi primatifque, noftra predeceffprumque noftrorum ab- exordio chriftianitatis per beatum Petrum conftitutione, totius Galli® & Germani® in eumdem apoftolorum principem devotione , qui in fua fede, ecdefiam Chrifti gloriofius gubernando multa monafteria, qu® ufque ad fua tempora manfcrunt , deficnte reftaurando, beatorumque apoftolorum limina cctens fiepius, nullo longioris vite periculo (eu labore territus, liberaliffitne vifitando, nobis ad hocufque complacuit, quod eidem fuimue ecclefi® poftidenda in perpetuum aliqua conferre juftum «luceremus. Qpapropter notum fit omnibus, nos cum audoritate B. Petri Apoftolorum principis, gratnitoquc facerdotum , Hcrkorumquc totiufquc C Romane plebis affenfu eidem S. TreverenG ecelefie cellam quatuor Coronatorum condooaffe in perpetuum poffidendam, cum omnibus appendiciis fuis, aquis fcilicet, aquarumquedecurfibus, pratis, pafcuis, vineis, filvis, cultis & incultis , curtibus & manfionibus. Qu® omnia eidem fratri uoftro Theoderico S. Treverenfis ecclefi® archiepifeopo vicarioque noftro cariftimo in parti» bus totius Galli® & Germani®, ac per eum eundi» fucceforibus in perpetuum poifidenda , tenenda, ac ordinanda per hujus noftr® apoftolicx preceptionis feriem tribuimus , quaccumque eadem cella ex diverfis donationibus fidelium authentice fecundum legem Romanam poflidet , vel jure po(fidere debet, data videlicet , 0c ufD que in finem fxculi quoquo pado danda , feu per violentiam inimicorum eidem cell® ablata , (eu per incuriam commanentium in eadem cella perdita ex integro, & ad integium eidem fratri noftro Theodenco S. Treverenfis ecclefi® archiepifeopo, digniftimoque noftro vicario in partibus totius Galli® & Germania, unirerfifque fuccefforibus fuis per eum a prefenti indiâione III. bea-

W beati Petri Apoftolorum principis noftraque per-
--------.OMttimas auâoritate. Contra quam fi quis age-
CMKtsri re Pr«fumP<eri‘ » & quod i“ft« › & canonice a
n nobis decretum eft i io aliquo infringere tenta·
vent, fciat (e ex Omnipotentis, fit prasdifti bea-
tiflimi apoftolorum principis , omniumque fan-
r âorum , ac deinde noftra anâoritare damnan-
dum dtc.

Scriptum per manum Stephani notarii regto-
Anarii fanâa ledis apofiolic· in menfe Januario·
indiâ. III. bene valete. A·η&

Data XV. cal. Februarii per manum Wido- c
nis *epiicopi* & bihliothccarii S. Sedi» apoftolicar, anno Deo propitio, pontificatus domni Benedict feptimi pap· primo, imperante domno piiffimo principe augufto Ottone a Deo coronato magno imperatore anno VIII. indiâ, III.

<

UT RAVENNATENSE CONCILIUM

Pre fimoma l» fleffione «lAataw coenobii S. Joameit Svangelifa Parmeifii vetanda t Anno circiter **976.** **ai** *epijcopit ejut provincia celebratum.*

DE hac fynodo ita ego in meis ad Pagium noti» ad An. 976. 5. dificrui. Hoc circiter anno celebrata fuit fynodus quzdam Rarennatenfis, de qua h«c author cozvus vitae S. Joannis abbatis Parmenfis vulgate a PP. Bollandianis ad diem 21. Maji pag. 179. Aavrnaam per· *rexit* (S. Joannes) *atque ibi t» faniia fynodo fub, ter confirmante arcbteptfcape cum eaterii ceepifcapit decretum* ia *pronominato monafterie* (S. Joannis Evangelifta: in fuburbiis Parmie) *tali ordine con, fcripfit, ut fi qun unjutm ex fuccefforibut fuit per* BpKMuaav, *aut aliunde abbatem cnflitueret , anathematic jocule feriretur.* Hec author de *Joanne* in abbatem jam confccrato a Sigefrido II. qui Parmenfcm epifeopatum non citius quam anno 973. adire potuit. Cum autem Joannes ifte p<>ft adminiftratam abbatiam feptennio , anno 982. obierit, ut correâo errore, qui in aâa irrepût, probant Bollandiani, hinc liquet fynodum Ravennatenfem non citius anno 975. nec fenus anno 9S2. celebrari potuiffe . De hac fynodo nihil apud collcâores.

CONCILIUM CONSTANT1NOPOLITANUM

Q.00 Basilios patriarcha

DepoGtus fuit anno (a) mccccl xxv. fub Bcncdifto papa VII.

IN hic fynodo , quz tcfte Curopalate habita fuit indiâione tertia , Bafilius patriarcha erimi· nis accuiatus deponitur, & ia locum ejus fubftituitur Antonius Studites . Barouius anno 97J. num. 10.

CONCI UM REMENSE,

IN QOO ThEOBAL DtJJ EPISCOPOtS Ambianensk

Ecclcfiz ufurpator, cxcommunicatus eft , przfidente Stephano diacono Benediâi VII. papae legato, celebratum anno Chrifti mccccl xxv.

Epiftola Adnlbertnit Remenfium erebieptfeopi, (f Stepbani Amvavi *diaconi, A Tbeobuldum epijcopam Ambionenfem.*

IN veterate dierum malorum, vide tandem qtfid D lucri tua tibi contulit abfencia : *ooftrene* ut abutaris patientia, contemptor legum divinarum atque humanarum ? *Sedem* apoftolicam appellafti, nec adifti. Lueras pecunia, & mendacio tuo Rome editas, a te accepimus xi v. Kalendas Augufti, plufculum in te quam pro te continentes. Cui fynodo nec interfuiflcs, nifi interpoGta conditione refervandi honoris: quod abefte fuit , non adefie. Cur latitas ? Cur fanâam fynodum fugis *t* Ei que aâa eft v. Non. JuL exhibere te nolmfti : & prefeoti, qu« dcnunciata eft agi vm. Kal. Oftobr. intereffe recufas. Convenerunt pro *te* reverendi medici , qui morbos tuos optime noverint, tyrannicam fcilicet vim qua .infulatus es contra reginm velle, ac illum tuum pfeudoarchiepifcopum * cum epifeopis excommunicatis , * »<·>< Hr- qui fuarum manuum impofitione velut quodam contagio te infecerant. Et quoniam judicio domni Benediâi VII. papae in fynodo, qua Bonifacius damnatus eft, incurabilis repertus ea , nec ejus filius Stephanos S. Romane ecclefie diaconus mederi tibi praevalet : velut morbidum & morbofum hircum feparamus te a grege dominico,

(«) Bafilium Patriarcham CP. an. 974. dejettun oflcadant Zooaras, aui ait, eum *pefi fuudriemum» fua defitw.enh* loco motum *eftt,* & Leo Diaconus, qui ea de *19* ajir, cum de iis , qua» anno 974. |efta funt, loqui· Cur. *PafiiN ad -A». Cb. pjj.* η. IJ.

ANNO CHRISTI

& «x^autboritat· omnipotentis , & S.Achicpifcoptu interfui , & firmavi com reliquis.

AMNO CHAUTI »»»·

Maria , fan&iqoe Petri principe apoftolonim , dbaMMiMM w, * cxcommamcamus, facriique liminibus ccckfia «cuna, nique adveram tui recognitionem * & dignam fatisfadiooem.

SUBSCRIPTIONES.

Ego Stephanos Tante Romana ecdefi* diaconus ad vicem domni Benedifti Papa VII. huic ftatuto pnefui, & prefcripG.

Ego Adatero tante Remenfis ccciefia ar-

Nota Jacobi Sjxmomdi S. J.

Sententia hajut exe»»lam ex veteri libro deleri* ptum, Andren Querçecani diligentia debemus. Annum autem ex conieAura illum adlcriplioMU, quo conflabat damnatum a BenediAo VII. pulfumque ab apoilohca fede quam invaferat Franconem , qui Bonifacius dicebatur . Tbeobaldum porro .nte anoot fere triginta epifcopum Ambianis ordinatae Hugo pfeudoarcbiepifcoput Kemenfis. Quam ob caufara excommunicatus jam fuerat in fynodo Trevirenfi, cui Marinus legatus pntfait anno pqp> & nunc iterum eadem lentenția percellitur.

CONCILIUM VV1NTON1ENSE,

SOI SANCTO DoNSTANO CaNTUASUJE AXCH IEPHCOro,

In interftitio regnorum Edgari, & Edwardi martyris regum celebratum.

In qn dem «errime centenditur de clericis nueretis menecbifve preferendri, imeg» dominice pro monecbu dicitur elocute, & centroverfiem pretimu diremiffe , profentibus Edgbr* rege cum fu» cenjuge , fonti* Dunffen* ercbiepifcept Centunrue, eunt ceteris epifctpit, obbotibui, &c. Eifsr* principe Merci*·rum, Etbelwin* dece erientelium Anglermn, Elfweld* fu* germen», Britbnetbo cernite , eam nobilitet* tofini regni.*

DE *b*c cencili* bos Binior « Bertni** : DumB Anglie clerici non latis probat* vite opera principem flt optimatum, abbates eorumque monachos optime viventes e monsfteriis ab Ethevvaldo VVintonienG epifeopo aliifque regibus & viris pie fundatis ejeciflent, eorumque bona invafiffant: delatum eft negotium ad Dunftanum Cantuarienfem epifeopum , qui fynpdum apud VVintoniam congregavit, in qua circa medium utriufque partis ditputantis conflidum, *inquit Metfbeur VViJimtuuflerienJil* , imagoj dominica , qu« altercantibus aftabat in ecclefia, expreffe locuta ita allegatur: Non fiet, non fiet: judicaftis bene, male mutaretis. Qpare *(inquit idem Mettbeui)* clerici, omoeique eorum fautores , elingues redditi, nullam deinceps monachis controverfiam moverunt.

Hebetur in bem fententiem vetn/lioris exibaritotis feriptor Wilielmur Melmeiburiur, qui rem fic memoret: Defundo Eadgaro, clerici quondam ab ecclefiis rediviva praelia fufeitarunt , dicentes ingens efse, & miferabile dedecus, ut novus advena veteres colonos migrare compelleret : hoc nec Deo gratum putari, qui veterem habitationem conceflilset ; nec alicui probo homini , qui fibi idem timere pofsct quod aliis prejudicio addifse cerneret. Ea de re io clamores & iras furredum , & ad Dunftanum perredum eft , praecipue proceribus, ut laicorumeft, fucclamantibus prejudicium, quod clerici padi fuerant injufte, leniori confilio fuccidi debere. Nam & anus eorum Efferius omnia pene monafleria , qua reverendiffimus Ethelwoldus monachus , *tc.* VVentanus epifeopus conftruxerat in provincia Mercioram, magna ufus infolentia evertit . Itaque frequenti fynodo coa&a, primum VVintoniam ventum. Qiis ibi fuerit finis certaminis, alix liters docent, dominicam imaginem exprefee locutam, clericos eorumque fautores confudifse ; fed adhuc non fedatis animis, Caine concilium inditem ubi, *&c. ut leger in Calnmffi concilio bic inferius bebiio.*

G<·· bb· ·· *·

Hoc itemqm Fonelenfi, & penteree quidpiom . Congregato , *inquit*, fuper hoc celebri concilio apud VVintoa, imago Crucifixi voce humana ia veteri moaaflcrio VVintoa coram omnibus viam Dunftani afseruit efse veram, fic dicens : Abfit hoc ut fiat, Abiit hoc ut fiat ; Judicaftis bene, mutaretis non bene. In cujus rei memoriam, in capite refedorii ejufdem monafterii fuper capat Crucifixi fic feribitur :

Huween mere crux prefenr edidit ere*
Coelitut effete', que profpicir bic fuberete.

Hujus litis, & ipfius fynodi, ente Melmesburium meminit Edgeri foculi vicinius Florentini FVigormnfiit ttx *mirecedi.* Cujus, *inquit, fcilicet Eodgeri,* decefsu totius regni flatus eft perturbatus, & poft tempus laetitiae, quod illius tempore ftabat pacifice, cœpit tribulatio undique advenire ! Nam princeps Merciorum Alferus , quampluresque regni primates, magnis obaecati muneribus, abbates cum monachis de monafleriis, in quibus rex pacificus Eadgarus eos locaverat , expulerunt, & clericos cum uxoribus fuis introduxerunt. Sed huic vefsniae, viri timorati, dux orientalium Anglorum Atbclwinus Dei gmicus , & fuus germanus Alfwoldus , & Brithnotus comes vir reiigiofus , reftiterunt , & in fynodo conftituti fe nequaquam ferre pofse dixerunt, ut monachi ejicerentur de regno, qui omnem religionem tenuerunt in regno . Congregato dein exercitu, monafteria orientalium Anglorum maxima ftrenuitate defendunt. Dum h«c aguntur , de rege eligendo magna inter regni primores oborta eft diuenGo. Quinam namque regis filium Edvvardum, quidam vero fratrem ejus elegerunt Æthelredum. *Sic Wigernenjis , totidemque plene verbis ipfitm idem poffeo Hevedemtr. Audiendus demum outbnr chronici Wint*nienfit monefferil , eu vetuflo menttfcnpt*, qui bmge olitor rem exbibuit.*

Anno, *inquit,* dominica incarnationis nongentefimo fexageGmo oSavo, anno regni Chriftianiflimi regis Edgari ofiavo, anno pontificatus fui Atbelftwoldi quinto, labbato Katnifpafmarum , expulfi funt clerici a novo monafterto VVintoaue, quod modo Hyda nominatur. Chroxie. VVII.mi.

Clerici vero, dum ab ecclefia, qua veins nominatur coenobium, in urbe VVentana, expulfi, rediviva prslia fufeitarunt ; inter fe altercantes, ingens effe & miferabile dedecus, ut novus advena

-vena veteres colonos mi grare compelleret ; hoc A rent, coram rege & archiepifoopo philofophan-<

CHim ncc Deo RM,um p*at**· qui veterem habitatio- l nem conceffiffet, nec aliqui probo homini , qui fibi idem timere poffet , quod aliis prx;udicio accidiffe cerneret : ea de re in clamores & iras forredum, ielpirandique ad priftmam dignitatem propofitum arripientibus canonicis, apud VVintomam luper hac re convenitur.

Adlcivit rex inclytus Edgarus, &|Dorcbernen-Gs ecclefic archiepifeopu s ianAusDunftanus, pro utraque parte judices veraciffimos , in refefforio prrdiâi monafterii pro tibunali confidentes , in orientali videlicet parte ipGus refeâorii, in medio fodilis, habentes a tergo murum, io quo erit crux immurata, a tempore quo canonici, regeÆ- ·<,»« .. (hclredo ' tertii filii Athulphi regis permittente , g '"graviter tamen id ferente, monachis per Danos interfodis, ecdeGam fxpe didam uforpantes intrabant, rege Edgaro cxterifque ibidem prxfentibus penitus ignorantibus. Qui murus tunc erat ubi modo tertius gradus confidit , quo ittir ad fodem piarfidentis, five ad prxdiffx crucis imaginem , fecundum Vigilantium in libro de baGlica Pciri, capitulo nono , cum quo etiam concordant plurimi antiqui chronicantes . Stant parte Gnillra refodorii duces , cum totius regni magnatibus , nemon cum expullis canonicis , pro ipGs clericis allegantibus . Ex patte vero dextra loli duo tandilbii'i pontifices alluerunt, videlicet fandus Otvvaldus Eboracenlis archiepiicopus ,

VVcntanx ledis annfies landiffimus /ithelvvoldus, cum monachis, & pio ipfis ut permanentes. Tandem magnates regni contemplantes fe fore vidos, promida vitas emendatione, ex patre clericorum, regem & archiprxfulem humillime deprecantur , ut reintrarent canonici , quorum precibus, lacrymis, fufpiriis , motus clemeutiilimus rex Edgarus , io ardo coolhtuitur ı quid foper hoc agere debeat mente ruminatur . Quid multa ? Veniam clericis fob fpe emendx conc<-i forus, licentiam reintrandi ipGs annuere propo fuit. Cum igitur fontentiam fuc diffinitionis erat in proximo proponendi, audita eft vox divinitus afflata de imagine crucis muratae perfonans* Ab Gt hoc ut fiat: Abfit hoc ut fiat.* judicaftis bene : Mutaretis non bene. Quam quidem vocem ani. culatam foli Edgarus inclytus princeps, fir fandus archiprxfoï Dunilanus , qui judices csuix extiterant, audiverunt*'Ad quam quidem vorem ftupefaâi rex, & archiprxfoï , corruerunt proni in terram, exteri vero omnes audientes vocis io num quali tonitrui magni, ceciderunt perterriti in terram. Quid plura? Vox fecundo de cruce perfonuit regi, & archiprcfuli fub hac forma ' Surgite, ne expavr icatis, quia hodie juflitia, fic pax in monachis olculatx font,. Sicque ftabilimentum fufeep't oı do monafticus , ut inhabiter in domo domini in longitudinem dicum, mali-«no confilio clericorum diffipa'o, ut icribit Vigilantius in libro de bafilica Petri, capitulo nono, ut icribit Wihclmus MalmesburieuGs de regibus libro iecundo, Athelwoldus cx monacha GlallonienG abbas AbbandonienGs.

ANNO CHRISTI 97i

ANNO •«la.X.· £,"7' "' fe- Kelt:nJ

ANNO CHRIST m-

CONCILIUM MAGNUM KYRTLINGTONIÆ *

POST PASCHA HABITUM ANNO CHKIST I DCCCCLIXtll.

Prxfcnt bus Edvvardo rege fic Duoftano aichiepifeopo CantuarienG.

£v *Clron. Stic.* />j/. J24.

F«

ERat magnum aliquod concilium Kvrtlingtonix C poll Palilia ; ibi obibat Sdemon epiico· ji's lubitam morte n 1- calend Maji 7 Erit ille Dcvomx epifoopu», X in votis habebat . ut corpus fumi tepelireiut Cndiantunx m fode foa epifeopal .

Tunc ordinavit Edvveardus rex & Dunflanus archiepifoopus, ut illum ferrent in monaGenum 5. Manx, quod eft Abbandumx , (a) (quod eliam ita factum eft.

Et honorifice quoque fepultus eft in Boreali parte m porticu $· Pauli.

---------- ***;■&-i,*·**·»

ANNO CH"ST' CHRISTI

CONCILIUM CALNÆ VILLÆ REGIÆ

VVh ctm* sub S. DuNSTANO ABCHIEPIiCOPO CaNTUARIįF,

Habitum, anno tv. fanfti Edvvardi martyris; cui prxter epifeopos alios & ceterum clerum, omnes aderant Anglorum optimates, rege tamen propter teneram xtatem ablentc:

In jio dum tcrtKt ('■'.tenditur de e-iciendit monjcbtt, redncendifae pretbytern ftCHÎnribni} (uvi ttKSribtti fnn & itbertf, 'onciiitbuii deiidit fiinrutm.

C,ft r,f. i.b

T"V Aec *Milmeibunul >tj:* Sed adhuc non fe-C dat<x animis , Calnx <.oncilium indicium ; ubi cum n cnenaculo , abf-nte propter xtatem rege , confidentibus totius Anglix fenatotibus , magno confliâu , & controveifia rei ageretur , & validiffimum illum murum ecclefic , Dunftanum dico, multorum conviciorum jacula, imperent, nec quaterent, foas partes cujufcumque or-

(«1) In veriinne Spelmanni paulo aliter hrc efferuntur; ita enim ibi; *Ordinarunt tamnane rex Edwatdm & ihtnfanxj trihrF'i'ctp»i tti dtmtnei rn/licane reliptnit latt/a ad ecdeflam S.Mari* Ablandanenjem tereirinarentur ; fntd Cr feBnm ef.*

ANNO cnaisn -dinis virta fummo ftudi tuentfros, folarium totum repente cum axibus, in trabibus diffiluit & concidit. Omnibus ad terram difis, folus Dunflanus ftam fuper unam trabem qu· fupcrftes erat , evafit probe ; reliqui vd exanimati , vel perpetui languoris compede detenti. Hoc miraculum arÂlepifcopo exhibuit pacem de deticis , omnibus Anglis tunc & deinceps iu ejus feutentiam concedentibus. *Hec t Melteiitrit Btmtiot, Dt *flr* Htaneat Hmitagdoaleafii fitfl.*

Abk 5. Edvvardi fandi regia anno quarto omnes optimales Anglorum cecidetuot a quodam Sola no apud Caloe , prater fandum Dunilanum , qui trabe quadam apprebcnfa reftitit. Uude qui. dam eorum valde Isii fiant , quidam vero mortui. Signum fcilicet Dei excelfi hait, quod proditione & interfedione regia ini ab amore Dei cafori effent , & a diverus gentibus digna contritione conterendi. ANNO CHRIJT»

99 *β8κ*β#* <e8n88n8 9·*β9·

CONCILIUM AMBRESBIR1Æ

ÂMIIOIII WILTONI EN1I

Celebratum anoo Chrifli dccccxxviii.

frr wcn* ail// a*Aita dee ceaaharu». De X *fi* lto Wirgtleafit*: In Eaftanglia apud villam qu· Kyrtlioege nominatur, maxima fynodus celebratur. Dehinc apud Calneregiam villam dum alia celebraretur, totius Anglic majores natu , qui ibidem congregati fuerant, excepto Dunftano, de folario corruerunt; quorum quidam mortui font, quidam vera mortis periculum vix eva- B ierunt . Tenia apod Ambresbyrig fynodus celobrata Domnani· praful Sidemanmu obiit . *Hoc iUt ỹ inferior Joraoleafie :* Celebrat· funt (foyai/) in Anglia très fynodi ; prima apud Ker· Iynge, fecunda apud Caine, ubi omnea proceres, excepto DunAano, de folario corruerunt : tertia fuit Ambresbyteri. *Anni* am aveavsaaf, *fed fit* Ilii in Edgari regi/ vita po/ntt.*

gÿ*OTTONIS IIL AUGUSTI LEX

OT'IO II

AβMM (a) *Stadnico Aικ ltrliat lavtdei Ottt.*

CAPUT I.

Uotidie contra leges agitnr, quotidie malum mali facere non verentur. Ideo hanc (A, K legem per omnes erum divinitate propitia valituram eiTe adjicimus, ut toto anni tempore liceat judicibua cauiaa agere, lites dirimere, tumultum queilionum determinare. At definire, ut qui quotidie legem offendunt, quotidie legis lententia fctiantur. Nec enim tempore mellis, vel vindemiarum legis edidum effugere debent, qui in nullo tempore peccaredefierunt. Bene (c) eum facere, verum dicere, juftitiam amare, redum judicare omnibus temporibus licuit , femperque licebit , J^uia a bonis nunquam, a malis autem operibus emper requiefecodum effe catholice didicimus . Et hoc jugiter conlervandum Deo audore , Ac Imperiali majeftate decernimus. David autem rex & propheta dicit.· Bear» y«r *cafiodtttnt jadieia* , tf factant jeflitiam la oom import.* In nativitate vero Domini, & in epiphania, & in llatmis jeju- C nioium diebus, in diebus Qsadragefimalibas , in Pafcha, *In* Afcenfione Domini, *lo* Peotecoffe , in Dominicis diebus de in feftis pracipuis judiciarios motus fequi , publicas queffioncs appeti, ut h· folemnitates, qu· font Chrillianorum,cum omnia vigilantia celebrentur, penitus prohibemus. II. 49. x. fecundum editionem Goldalli.

(Stqatlar ia red. *Eflea.fi five legit fart , five Gtfo.)*

Hz font feffivitates precipu· in anno, quu per omnia venerari debent.

Natalitnbum (d) Saoâi Stephani.
Sanâi Johannis Evangeliflc.
Innocentium.
Odavae (e) Domini.
Oda*· Epiphanie.

O' (-) Q«»id fibi velit verius ide , quis cedipu» mihi ediderat ? corrigendum utique video ; fed alii* emendationem apponendam relinquo.

(fi) Audi rod. Ellen. *legt eant ftr ^v*m» dlviattale propitia volltaro*, rduiwvr. Infra : *tnmltat fhonant teminert* . infra . *impare , tttcfitutt vtl vindemiarem.*

(I) Error Typograpbi. Cod. Eflen *Bene enim facere.* Infra . L* *natall ver» Damlni.* Et infra . *Ut jmni toto vigilantia Jflmnltatel.* f««d *CfirtjUamram ed, teMrmtar &c. Ho fnat frfiivttafer.* An hre etiam at* Octone III. manarim, an vero addita a quopiam Gloifstore vetufto , dm flatim decernat. Ego Gloflim, fed antiquam fufpicor quod fex aliquot feAivitatibus hic minime commemoratis intelligete polfumus . Illud *venerarl deheal* non fatis conform cum eleganti ac nobdi ftylo, quo lex ipfa canEau eft , Gerberto forlitan , qui Silverier II. Papa fuit. earn disante .

ro natale, five *mrtalitlnm* Saudi Stepbaai , cuju* exemplum alibi non facile reperias, n.fi fit vitiatus

(r) Hoe eft circumcifonis die*. Que infra Odavc dieuntw, re vera qusm adhuc appellamus odavam diem

anno CHmsri

Purificationis S. Marie.
Pakhz dierum 0A0.
Letatur major.!.
Akeoiioms Domini.
Pentecoftcs.
S. Joannis Baptiftc

A Octane Apoftoloran, maxime tamen SS. P». tri & Pauli.
Dedication» S. Archangels Michaelis
Sanâi Martini.
Affumptionia fanâs Marie.

A*

GT LEGES PRESBYTERORUM NORTHUMBRENSIUM

Cam ad mores eorum corrigendos, torn ad ipfortun minifteria promovenda,

Bx MS. Call. Car?. Chr. Cmttlr. S. XVIII

I. ÇI quis Pr«hvtero alicui injuriam aliquam in- O tulerit, omnes focii ejus cum auxilio epifeo- B P* diligenter compenfationem curent, & fint ad quodeumque jultum faciendum, uti fcriptumefl, *car nuat tf axiteta nt.*

II. Et (quafi) Dei interdiâum prohibemus , ut nullus facerdos vel emat alterius ecclefiam vel recipiat, nifi is capitali crimine effecerit, ut altui defervire impofterum dignus non effet. Et fi quis presbyter contrarium fecerit , perdar dignitatem fuam, & lociorum fuorum amicitiam ; & nullibi mittam celebret . donec obtineat eam is, qui jure illam poffidere debeat, & folvat is, Jui injuriam fecit, xx. oras epifcopo, xn. oras acerdoti, quem ex ecclefia fua ejecit; xn. oras omnibus focii» ; & perdat etiam pecun*am illam, fi injufte aliquid pro alterius presbyteri ecclefia C dederit Quilibet etiam facerdos inveniat fibi xi X. fidejuftiooes , quod leges ptesbyteiorum debite pbfervare velit,

111. Et fi quis facerdos delinquat, ac contra epilcopi mandatum mittam celebret , folvat pro (tianlgredionc) mandati illius xx. oras; & ad hzc etiam dchftum illud compenfet, quod antea patravit.

IV. Si presbyter epifeopi proprium ediâum negligat, folvat xx. oras.

V. Si presbyter tributum laicis det, quod facets initiatis debebat, folvat xx. oras.

VI. Si presbyter archidiaconi ediftum négliger, folvat Xli. oras.

VII. Si presbyter criminis fit reus, & abfquepin archidiaconi ediào mittam celebret, folvat xu. oras.

VIII. Si presbyter baptifmum vel confettionem negaverit , compenfet hoc xn. oris, & faltem apud Deum intercedat fedulo.

IX. Si presbyter jufto tempore chrifma non quzrat, folvat xri. oras.

X. Quilibet infans mature baptizetur intra ix. dies iub poena vi. orarum; fit fi infans paganus (h. e. abfque baptifmo) intra ix. dies per negligentiam mortuus fit , emendent (parentes) apud Deum abfque mulâa mundana; & fi fupra ix. dies fuent , emendent apud Deum, & fol-B vant xn. oras parocho illi quod ethnicus tamdiu fuerit.

XI. Si presbyter populo male indicat feftum vel jejunium, compenfet apud Deum, & folvat xn. oras.

XII. Si presbyter injufte extra dicecefim ordinem obtineat, lolvat xu. oras, & diaconus vi. oras; & perdant ordinem Taum, nifi di<xceian>is epifeopus ordinem illis confirmaverit.

XIII. Si presbyter in non confccratis edibus mittam celebret, folvat xn. oras.

XIV. Si presbyter extra conleeratutn altare miffam celebret, lolvat xjj. oras.

XV. Si presbyter in ligneo calice eucharifiiam confecret TU. oras.

XVI. Si presbyter abfque vino mittam celebret, lolvat xi/. oras.

XVII. Si presbyter S. eucharitliam neghgar , folvat χn. oras.

XVI11. Si presbyter fxpius , quam ter uno die, miffam celebret, folvat xn. oras.

XIX. S· quis ecclefiailicam pacem violet, compenlet pro ecclefiz dignitate, & pro immunitate C ejus.

XX. Si quis cum ecclefia mercaturam exerceat, compenfet pcenam violate legis.

XXI. Si quis ecclcliam ncceflariis fus fervire factat, compenlet hoc pceoa violatae legis.

XXII. Si quis presbyterum injuile ex ecclcfia ejecerit , compeulct hoc pœna violate legi» ·

XXIII. Si quis presbyterum vulneret , compenfetur cura vulneris, & ad comperlationem altaris propter ordinem illius dentur xn. orz ; pro diacono vj. ors ad altaris compenfationem.

XXIV. Si quis presbyterum occiderit, folvatur plena capitisellimatio, & epifcopo xxiv. ore altaris compenfationem; pro diacono xn. oras ad altaris compenfationem·

XXV. St presbyter ecclefiam dedecoret, unde omn s ejus gforia oriri debet, hoc compenlet.

XXVI. St presbyter rem indecentem in ecclefiam pofuerit, hoc compeni

XXVII. Si presbyter rem ccclcfiz ejecerit, hanc compenter.

XXVHÎ. Si presbyter fuA fponte ecclefiam deferar, in qua ordinatus er>t , boc coinp<-ntet.

XXIX. Si presbyter ium contemptcrit , vel eum illufent verbOj Vel faâo, hoc compenfet.

XXX. Si presbyter cum alio pugnet, compenfet ei & epifcopo.

XXXI. Si presbyter aliis in re injufta auxilio fit, compenfet boc.

XXXII. Si presbyter aliis juftum auxilium deneget , hoc compenfet.

XXXIII. Si presbyter alium non admoneat ejus , quod noverit ipfi detrimento fore , huc compenfet.

XXXIV.

poft feftum aliquod folemne fgnificant . Anaftafius live quis alius auAor vite Leonis IV papas spe-te advemtfe ait praeclarum & celeberrimum dem, celebrator. Tum infra lubdir ; O.iarva» -Ajjamftionu beat*Del Genitrici Jiear «wmlmc Aranc aa/M .olebatur , vlgillu faerle jft. celebrarl preteepù Vide Amalarium de ecc.ct. Olfic. lib. IV. cap. J*. Microforms & alios .

XXXIV. Si presbyter tondue negligat barbam vel comam, boc compenfet.

anno CHRiSTi

XXXV. Si presbyter concubinam deferat, fe gum accipiet, anathema fit.

XXXVI. Si presbyter temporibus conftitutis non pullet vices, nec horas cantet, hoc compenfet.

XXXVII. Si presbyter cum armis ecclefiam ingrediatur, hoc comaenfet.

XXXVIII. Si presbyter incondite peragat ecclefiaflicum annuum miniflerium die vel node, hoc compenfet.

XXXIX. Si presbyter ordalium male difpofuerit, hoc compenfet.

XL. Si presbyter toufuram obvelet, hoc compenfet.

XLI. Si presbyter ebrietati deditus fit. vel fcurrilis aut cerevifiarius fuerit, boc compenfet.

XLII. Si presbyter aliquid occultet in parochia (m inter viros ad injullum regimen, compenfet hoc.

XLIII. Si presbyter annuos ritus per oblivionem praetermittar, compenfet hoc.

XLIV. Si presbyter fynodum negligat, hoc compenfet.

XLV. Si presbyter ad juffitiam non inclinaverit, fed epifeopi decreto adverlatus fuerit, hoc compenfet; vel feparetur a artu ordinatorum, deperdat tam focietatem, quam dignitatem quamlibet, nifi fe iubmittat, fe magis compenfet.

XLVI. Si quis divinam vel huipanam legem fpernat, fedulo compenfet.

XLVII. Omnes unum Deum venerari & diligere debemus, & unum chriftianifinum diligenter fervare, & omnem paganifmum omnino abjicere.

XLVIII. Si igitur aliquis notus fiat, quod paganifmum aliquem exercuerit, vel per fortilegium, vel per tsdam, five aliquo veneficio delegetur, aut idola colat, fi fit regis thanus, folvat x. femimarcas; dimidium Chriflo, dimidium

XLIX. Si fit alius terre pofleffor, folvat vi. femimarcas; dimidium Chrifto, dimidium fundi domino.

L. Si fit rufticus, folvat xn. oras.

LI. Si regius thanus hoc negaverit tunc nominentur ei xn. fe fumet xu. cognatos & xu. peregrinos, ejufdem atfiimationis; & fi deficiat, tunc folvat poenam violate legis, decem femimarcas.

LII. Si terna pofleffor boc negaverit, tunc nominentur tot ejus «quales, omnes ejufdem uilimationis, quot apud thanum rrgis; fi boc ei defecerit, folvat poenam violais legis vi. feminarcas.

LIII. Si colonus hoc neget, tune comminentur ei tot squales ipfius, omnes ejufdem ssftinationis, quot aliis; fi hoc ei defecerit, tunc folvat poenam violate legis, xn. oras.

LIV. Si conventus fuperilitiofus fit in aficujus terra, circa lapidem, vel arborem, vel fontem, vel aliquas ejufmodi nugas, tunc folvat is qui hoc fecerit, poenam violais legis, dimidium Chriflo, dimidium terra domino. Et fi tens dominus ad difcipliium auxilium prxbere noluerit, tune habeat Chritlus & rex hanc compenfattonem.

anno christi

LV. Die folis mercaturam prohibemus ubique, & omnem populi conventum fe omne opus, fe quamlibet peregrinationem, tam cum cornbus, nuam cum equis fe cum oneribus.

LVI. Si quis aliquid horum fecerit, folvst mulâam, homo liber xtt. oras, fervus vspulet; exceptis peregrinis, qui ex neceflitate metam emetiri debent. Et propter bellum proficifei licet vigilits fetiorum, neceflitatis caufa, inter Eboracum, & fex milliaria menfurata.

LVII. Si quis felium aut juflum jejunium violet, folvat mnlâatn xn. orarum. Volumus etiam ut quilibet Rome denarius iolvatur circa feflum Petri epifcopali cathedra. Volumus etiam ut in quolibet Vvapentachio nominentur duo fideles Thani, & unus presbyter, ut eum colligant, ac deinde tradant, prouti audeant jurare.

LVIII. Si regius thanus vel aliquis terra dominus cum detineat, folvat x. femimarcas, dimidium Chriflo, dimidium regi.

LIX. Si aliquis villaticus denarium celet, vel detineat, folvat terra dominus illum denarium, & fumat bovem unum illo homine, & fi terrz dominus hoc negligat, tunc capiat Chrillus & rex in plenam compenfationem xir. oras.

LX. Si quis decimas detineat, fe fit registhanus, folvat x. femimarcas; terra pofleffor vi. femimarcas, colonus xn. oras.

LXI. Et prohibemus ex Dei interdifeo, ut nullus vir hsbeat nifi unam uxorem, & illa fit legitime conjugata, & data: & ut nullus vir uxorem ducat in cognatione, ictiicet infra quartum gradum; neque vir aliquis Iponforem fuum in baptifmo uxorem ducat, & fi quis hoc fecerit, non habeat Dei miferkordiam, nifi refipifcat, & compenfet, ficati epifcopus indixerit.

LXII. Si is tunc in injuffitia vitam finiverit, perdat honeflam fepulturam, fe Dei mifcricordiam.

LXIII. Si quis cum moniali concubuerit, fit uterque capitis «ffimationis reus, tam ille quant ipfa, fe fi ;in hoc abfque poenitentia moriantur, perdant honeflam fepulturam, fe Dei mifericordiam.

Si quis legitimam fuam uxorem viventem dimittar, & aliam uxorem injufte duxerit, non habeat Dei mifericordiam, nifi illud compenfet.

Sed retineat quilibet juffe uxorem fuam, quamdio illa vivat » nifi accidat, quod ambo eligant cum epifeopi coofenfu fepartri, fe inde police caflitatem fervare velint.

Si aliquis inpoflerum juftam legem fpernat, compenfet boc diligenter.

Omnes debemus unum Deum diligere, de colere, fe unum cbriflianifmum fedulo fervare, & omnem paganifmum abjicere, Volumus etiam ut pretium fundi paâo datum, de juxta legem fafea emptio, fe fidejuilio, ffe verum teftimoninm, & juftum judicium, & plenarium juramentum, fe praflipulatio firmiter permaneant, & premium ad potandum datum, & domini legitima dona; ac faltem unua chriflienifmus & unum regnum femper in populo fint. ✕

dhukt l ~ГТ ~~'ІГ~~' — ·~·~·~'ІГП^ЇП3;ıГТМ(1ІЕВііІО·ІІ cniiisT

cr ROMANUM CONCILIUM

Quo mooaflorium Bifulduisenfe fub S. Petri tuitione recipitur, ejufqne fur* ac latifundia afferantur,

A Bntiiffo VU. mm 979, tt/ehra/apo.

fV'i ,,,, Tl eonc'›'* *&* ®mn·* perierunt , nihil-que fupcreft itifi BeoediAi bulla pro monaiterio Btfisldunenfe , quod ante nonnullos annos Miro Geruodcnfis epifeopus in pago ditecefis fuo confinxerat . Bn bullam, in cujus tamen notis chronicis error quoad cram irrepfit , cum non quidem xra MVII. fed atra MXVII. legendum fit.

PRIVILEGIUM BENEDICTI PAPÆ VH.

pre MMajlrria *Bifiddentajl.*

Moaafirriuni fui fa» frottHuno fnfeifit , tjtti p«f-*ltrianti* eaajfrasat, a^afae *tl concadit privilagia.*

i»v <<m» T)£nedidus epifeopus, fervus fervorum Dei di-^ll'I Gausberto abbati mouafterii Bi-'* iulduoo, quod eft fitum infra caftrum Bifulduni , ad flumen Fluviani, ejufque fratribus tam prscfeotibus quam futuri* regularem vitam profeffis, falus, pax, & beaediAio, quod ad mundum permaneat. Amen.

Cum conflet Dominum Deum noflrum honorem fanAo univerialis ecdefir inceffantcr a propagantibus beate fidei sugmentare , neceffe eft accipientibus ab illo totius cure regiminis: & idcirco ego BenediAus papa cum *coetu* epifeoporum, presbyterorumque, cum omni caterva clericorum in Romana fede degentium , fub norma beatiffimi Petri Deo militantium, in noftra protcAwmc lufcipimus , & prefentis feripti pnvilegio roboramus illud donum, quod dileAus filius noiler (a) Miro epifeopus Geruodcnfis per paginam donationis Romana ecclefia tradidit pro remedio anime fue, fuorumque parentum , videlicet ecclefiam S. Petri Biluldnno cum omnibus ecclefiis, fle prédits, & villis , & dominicaturis ab eo datis , feu ab aliquibus fidelibus io futurum coneeffis , adipifei potuerit , noftro in hoc preienti privilegio in perpetuum confirmamus & in omni libertate difponimus : flatuentes etiam, ut ordo monaflerii, qui fecundum Deum & regulam B. BenediAi ab eodem epifeopo inftitutus effe dtgnofcitur, femper inviolabiliter fub regimine proprio abbatis obfervetur . Przterea quacumque bona idem monafterium in futurum dmatione, & pontificum conceffione, regum vel principnm oblatione, multorumque fidelium, dante Deo, poterint adipifei, a modo firma nobis fub tutela B. Petri A noftri illibata io fempiternum permaneant. Concedimus fi quia de illis regionibus alodia, vel aliqua oblatio mercedis fauAa Romane ecclefi· relinquitur, profatum monafterium per noftrum beneficium poÆdeat in Îempitarnum, & abbas, qui prceft , «el qui profuerit in eodem mooafterio, per fiogulos annos quinque fislidos S. Petro Romas ptrfolrat io cenfum ; de fi minime annuatim venire non poffunt, ad quartum annum viginti folidcs periolvant. Statuimus etiam, ut quando abbas ipfiua monafterii obierit , neque a regibus , neque *a comitibus* neque a quacumque perfona ibidem abbas conllituatur ; led a cunâis ibidem degentibus fervis Dei juxta patris BenedlAi regulam eligantur abbates, qui a Romano pontifice , vel a fuo mandatore benediAionem fufeipiant. Confirmamus igitur, & flabilimus ut nullus arcbiepiieopns, nullus epifeopus io ipfum monafterium, fire fisas ecclefias a prodiAo epifeopo datas, neque clericos in cis flantes, io eodem monafterio, ocqoe abbatem, monachos A converts fisos audeat & pnefumat fententiam excommunicationis inferre, vel a nullo poffint interdici rei excommunicari, oifi a Romano pontifice.

Item etiam concedimus, ut fi quis caufa orationis ad prsediAum monaflerium renerit, habeat licentiam introducendi , & omne omettsm audiendi, nifi forte quis reatu luo proprio fuerit excommunicatur . Concedimus quoque 'K1U› loci abbati correAionem cunAorum fuorum ciericorum, ut nullus epifeopns, nulla ecclefiaflica, vel laica perfona dominationem ibi habeat: fed quidquid ecdefiaflicum eft per manum ipfius abbatis , & fub regimihe ipfitis cunAo fubfiflant tempore. Oleum vero feu fandum chrifina baptizantium , confecrationes altarium, a quocumque voluerit catholico epifeopo fufeipiat . Cimiterium de omni villa Btfuldini , fle de omnibus circumflantibus villis, licut a fupradiAo epifeopo conflitutum eft, confirmamus, A roboramus Ac.

Datum VIII. idus majas, imperante domino noftro Ottooe. a Deo corduato, magno A pacifico, anno XII. & indiAione VII. annoDomimea Incarnationis nongentefimo fcptulgefimo nono. Æra MVII.

»· ENGELENHEIMENSE CONCILIUM

Pro afferenda utriufque coenobii Malmundarii, A Stabulenfts fub uno abbate conjunAione, aliilqoe ecclefia negotiis agvodis .

Anno 980. caraaa *Oilana П. ttaaptroion ttlthrotnm .*

*r"\'Jpi m«>6 fu 1AE bac Synodo juvat ea modo repetere , quas p JLx olitn in meis ad Pagimuadnotatiooibus differai, uno hoc tantum addito, nempe erratic me cum in annum 979. fynodum hanc contuli, du» Aus

(4) Fundationis chartam monafteni Bifuldoncnfis a Mirone epifeopo Getumienfi, A comice Bifoldunanfi, ara frattibua ipGiu Olibano , & Seniofrido comitibus babes in Marce Hifpanmo appendice pag. pip. Maxt mlk.

fy dus io eam opinion··» ex indidione Vil. fit an· Aissperii *entn» XIII.* In eo vero imperator
-quo XIII. imperii Ononis, que ambo convenire fe affirmit conflilium aanuam /« cadra fymodo effi- anxo
anno arbitrabar io anni 979. mentem jojunium, ,quuo /tapaeraa marhiu" Willigif Maguntini ,Deode CNA1ST>
CHRISTI Ottooii diploma, unde concilium illud eruitur,, rici Metenfis , & Notgcri Leodienfis. Ejufdem
* obfignatur. Id vero per olcitantiam a me affer_ fententis & fynodi tempore *dive* meaatrie *Ott··*

mas fateor, quanquam enim indiâio annum illum 979. figtsat , ànni tamen Ottonis cum an- 00 980. qui pariter annus in eodem diplomate adnotatu» eft, congruunt . Quare prsftat duos temporis charadcres confonos retinere , & iodidionem corrigere , quam ad unicam indidionis notam uttumque reformare. Hoc ergo emendato errore, estera mihi iterum adopto.

Anno ifto Synodus EngelenheimenCs fub Ottone II· celebrata fuit , & in ea agitata cauta monachorum Malmundarienfium , & Stabulenlium. DuO erant infignia coenobia a S. Remaclo 'I ungrenfi epifeopo conflituta, qua de re nos in nota ad A. 651. 9. Ambo vero uni , cidemque abbati parebant: Cum autem haec monafteriorum fub uno Stabulenfi abbate conjunâio incommoda effet Malmundaricofibus, divifionem & duplicis abbati* ele&ionem tentarum, quod tamen illis negatum fuit fynodi Engelenhcimenfis fententia & diplomate Ononis, quo judicium fynodale confirmavit. Datum ell illud II. aawa/ Je- *nil* «aw *Dmninice incemetienir DCCCCLXXX. indtfliene VII.* aaaa orra regat *Jecnndt Ottnii XIX.*

nit 11. habite interventu *vieinti «pifctpnmni* meminit Fridericus Colomenfis archiepifcopus in fuo diplomate dato anno 1118. indidione VI. Estât utrumque diploma io colledione Veter, moaum. Martenii to. I. col. 50. de 88. De hac fynodo nihil in collcdionibas . Denique unam eamdemque fynodum cenfeo, ac fynodum illam Engelenheimenfem , cujus meminit Theodericus monachus audor coevas, io hiftoria inventionit corpori* S. Ceifi epifeopi , que Treviris aeno 978. ada ell. Ita enim ille capir. II. JVaa *raMta p*fi* (ab inventione S. corporis , nempe poli biennium) carrqgaAs *«fi impertnli «difln ftlemnts fyntdm «pifcepnrnai,* a/y«v ailaloav, pa/raav v/dr*lictt Belgice,* aec aatv Grravia/o apad *rtgele pelttimu,* faad Variance vacaia/a B»jç//ra4et» vacatar, /· yea waaalla *ectlejieflice etilitjii nectfnrie* , /acraraav caaaaam* prov/aotr *enH«ritet« dulciter funt prnnenlgete* ; aljae *ftecceffnre peficriteti invtelnbilittf eb/ervende indi/te* . Ca/ *necefitrii/Hr interfuit Treverice tctltfût MeirepolitMai* benigna1 *Écbertnt.* Addit in eo concilio decretam faille folemnem *Û.* Celfi translationem.

CJ»ROMANUM CONCILIUM

Benedido papa VII. & Ottone II. prefentibus Anno 981. habitum.

F» Soppi M»o T.III. Ap(χ»4.p·|· >>:■ Ei vrk.ro M«>0< Feriri. Srmr. r.üt D.C» ,0·. Scii» M»

„ AN fyoodus hrc Romana eadem habenda „ fit cum fyoodo ejufdem loci, quam an- „ no 981. habitam in caufa Gifilcti Magdeburgenfis archiepifeopi Pagius ad A. 983. num. „ 10. contendit, ambiguus brreo. In meis enim „ ad eumdem Pagium adnotationibus demonftra- „ tum arbitror, fynodum in caufa Gifilcri non- „ nifi anno 982. conveniffe. Noftram *vero* hanc „ habitam anno 981. chroniae omnes notr, re- „ de inter fe conflantes , demonftrant. Fit er- „ go , ut fynodi dur per duos fucccdentes an- „ nos Rome celebrate cenferi pollini.

In nomine Patris & Filii & Spiritus Sandi . Domno noftro Otto, divina favente gratia , augufto imperatore , anno quarto decimo , fitque domno Benedido fummo *0c* univerfaiis papa de apoflolica facratiffima beatilfima beati Petri Apofloli domini anno feptimo, in menfe marcio & indic, it., in Roma, refidenre magnifico domno Ottone imperatore, &-feliciffimo papa Benedido in finodali concilio, inecclefia fanda Lateranenfi , & cum cis innumerabilis populus, epifeopi, egregii, nobiles, fapientes, Romani , Saffoncs , abbates diverfi , nomina quorum gravilfimus eft tranfeurrereaffirmacionis caufa (fic legitur) *p««n.* liters narrat, patriarcha Aquilegenfis , Homuepiicopus, Benedidusepifeopus, Azoepifeopus, Comaclenfis epifeopus, Fantinus epifeopus , Gebizo epifeopus, Leo Vercellenfis epifeopus, epifeopus, epifeopus, epifeopus. Ugo abbas, abbas , abbas, abbas. Et omnibus his refidentibus & de communi hutilitate fande ecclefir loquentibus, occurrit fermo de Leone epifeopo Fcrrarienfe dicens: Qyeruur fanda Ferrarienfis ecclefia beati Georgii epifeopato coram univerfo concilio ad hanc fandam nniverfalem ecclcfiam matrem omnium ecclefiarum ; & ego Leo , indignus adminillrator de praedida fanfta Ferrarienle ecclefia , de Onefto archiepifcopo fande Ravennatis ecclefie, a quo multa injuria & contumelia ipfe predida filia veftra Ferrarienfis, & ego jam dtdus indignus Leo procurator illius continue patimur; de hoc feilicct quod fanda Romana ecclefia per beneficium in *ipfa facrofanda Ferrarienfi* ecclefia dedit, tradidit, atque in perpetuum emancipavit Maffam idem quariifianam que vocatur caporc, quam domnus Leone fummo ÔC univerfaiis papa io tempote de Andrea ipfius fanda Ferrarienfis ecclefia epifeopo emancipavit , una cum aliis undecim mallis in noftro territorio Fenarienii fine omni condicione, fit coram univerfo concilio ipfo iniilumento emancipaciollis atque tradicionis perlcdo & audito . Quefto eft iterum de predida Malta quartifiana quam ipfe Ooeftus archiepifcopo, volens nobis malam conluetudincm imponere, nunquam depraedare fle devallare non ceftat . Quo audito, jubente univerfaiis papa *6c* pratdido domno Ottone imperatore, omnibus relident, ibi atque adftantibus laudantibus refutavit ipfe Onefto archiepifcopo ipram Maffam quartifianam in ipfo Leone epiicopo Fcrrarienfe. In tali tenore & pado, quod û iple aut fui fuccefforcs ipfam in futuro depredate, aut devaftarc... aliquo modo vel ingenio, promifit & obligavit fe in manu ipfius epifeopi Ferrarienfis dare & componere fibi fuifque fuccefforibus pena auri libras quadraginta ; & foluta pena in fua femper maneat firmitate & anathematis vinculo univerfaiis fedes teneatur. Hujus rei teflis eflat fanda & univerfaiis fedes cum omnibus circumdantibus . Et ego Stefanus feriptor fande Romanae ecdcfic feripfi, complevi & dedi.

CON-

CONCILIUM SENONENSE

Anno Domini dcccclxxx. ceeeixatom.

Io quo Serious archicpifcopus monafterio S. Petri Vivi nonnulla reftitnit.

Ex tbtonito S. Petri Vivi, tom. 11. Sptciltg. Decbtrittti .

ANno ab Incarnatione Chrifti dcccclxxx. In- A diâione odsva. Cum feddrem ego Sevinus archtepifcopus Senoocnfis, & circutnfrdeTent quidam de coepiicopis noftris , cum perfonis cede* fic (antis Marie virginis , fantiique Stephani protomartyris, quorum confilio & adu vigor cc- ciefiafticus vigere debet: venerunt ante noftram prxfcntiam abbas monafterii fandi Petri Vivi,& (antii Suviniani martyris cum turma monachorum cjuidem ecclefis , petentes a nobis ad fupplctnentum vitius & veftitus fui & (iicceftorum fuorum, aliquod augmentum largiri a nobis fibi clementer. Quorum petitionibus, & precibus preditiarum vel prenominatarum perfonarum , con- " tentienter, aurem accommodavimus, & quod petebant, quia fuum effe vidimus , concedimus . Scilicet altare quod eft in pago Senouico, cum villa qus dicitur Alfonus, in honore fantii Petri dicatum, quod olim domnus Egil bone memoris hujus ledis archicpifcopus eidem cedetis dedit, & litteris firmavit. Item in villa qu» dicitur Sanceias, altare quod eft in honore Cantii Santiiani martyris confecratum . Item tertium quod diftat a crypta pneditii monafterii quinquaginta dextros in honore fantii Saviniani martyris & protoprcfulis nollri . Quartum quoque in C pago Pruvicnfe in villa qu» dicitur Naudus, io Minore fantii Lupi confecratum. Ad petitionem igitur Raioardi cjufdcm monafterii abbatis , & monachorum ejus , dedimus lire quatuor altaria, ut ipfi & fuceelTores eorum ex omni tempore poifideant ahfque alicujus fervitii adminiflratione, & ia eis fideles facerdotes ad fervien- dum Deo omnipotenti digne cooftituant·

Poftulo ergo farenitatem lucceïïorum meorum archiepifeoporum , ut ficut cupiunt feripta voluntatum luarum cuntio tempore fieri rata , ita ortbographium defiderii met fideliumque meorum perenniter fervent (labile. Unde & propria manu firmo , roboratidumque coepifcopis meis & fidelibus (antic Dei ecclefia humiliter deprecor & trado. Praeterea violatores hujus privilegii, &diminutores , gladio Spiritus (anili , nili refipuerint, & fatislecerint quibus damnum datum eft , ferimus. Atium in ecclefia fande Marix, & fandi Stephani Senonicx urbis, fynodaliter atque feliciter.

Sevinus peccator archicpifcopus firmo & figillo ineo muoio.

Odo Carnotenfis archicpifcopus * . Sic I· M S
Rainoldus Parifiorum epifeopus
Milo Trecarutn epifeopus.
Ego Manaffes Aurelianenfis epifeopus.
Theodoricus hujus fedis archidiaconus.
Gtunerius huius ecclefia archiclavis.
Albericus VVaftinenfis archidiaconus.
Griverius cancellarius fcripfit.

cr AD CONCILIUM SENONENSE

Quo jura nonnulla monafterio S. Petri Vivi afferuntur anno 9S0. celebratum

ADNOTATIO C A *I T 1 C A.*

Ex Surp' n»»i T 1 p>(IN finccritatcm concilii hujus fufpicionem mo-D vet Cl. hiftori» ecclefiaftic» Parifienfis feriptor Du Bois adnotans ex teftimonio D. Suaftai nullum tunc temporis ecclefis Aurelianenft Manaffem (cujus nomen in fubfcriptione concilii hujus legitur) prsfuiffe. Sed neque Rainoldus ecclefiam Parifienfem tunc regebat. Idem vero Parifiorum epifeopus huic concilio fubfcribit . Quare five ea, qu» de hoc concilio in chronico S. Petri Vivi afferuntur commentitia haberi, five concilium iftud ad aliud tempus, quocum hcc omnia quadrent, transferri oportet.

ANNO C*H-U £5» ANNO

REMENSE CONCILIUM

Pro veritate miraculorum S. Landoaldi indaganda .

Intro fpolium anni 9S0. & 981. *celetrolum.*

ITa ego olim de concilio ifto fcripfi in meis E ad Pagium adnotationibus : Circa hunc annum fynodum quamdam provincialem Remis celebratam difeimus , non quidem ex colletioribus fynodorum omnium , apud quos nulla de hac mentio; fed ex monacho Gandenfi coxvo in hiftotia translationis corporis S. Landoaldi relata apud Bollandiftas ad diem 19* martii pag. 46. Narrat in ea autior miracula viri illius fantii literis demandaffe Herigerum , quod dein feriptum a Neotdcgario Leodienfi epifeopo approbatum , fuiique literis commendatam fuiffe . Extant autem liter» ille in exordio vite S.Ladoa!dt apud eofdem Bollandiftas ibidem feripta *noo* 980. «■· *diffiene oflevo tertio decimo Koindoi jtiïï*, *tmperonte Domim Ottone poft mortem patrii oHmo epifto^*

«*fe..

& epifapeiei Mineri w mm*- Port bac, fubdit Aerarum reliquiarum ia locum aptiorem agerent,
—i---------- r—___:h..J -j quod ab ipio Gandavum veniente praftitum fuit, anno
a**o archiepifcopum Remcnfeaa allatum, ab ipf® -"- Idiket jxmi «m* ai hnrnetine Perlt nenegfatee CH*'ST'
,1, ditis etiam tcftibos veritatem miraculorum, qua e&egefan fecaede I»dÆ. drame. Ex tota narratio-
in eo narrabantur, confirmantibus /» pinijfae nis hujus ferie intelligimus concilium hoc Re-
fan- tpjt cnw ehii eptfceptt ffan- · His narra- mente collocandum elle intra biennium illud,
tis author drtn miflo* faille tcrib>t monachos, quod inter diem XIII. KaL junii anni 980. &
qui cum epifeopo Noviomenfi de translatione ia- diem id"um junii anni 98a. comprehenditur. S

CHXiT'

CONCILIUM ROMANUM

IN CAUSA Giseleri Macdeiurgensij episcopi secundi

Celebratum anno ¹ dccccl xxxhi. tempore Benedidi Pape VII.

c>it)tra> II. •Kiftemk* F TTOc tempore habitam faille Romas fynodum. AA in qua inter alia agnata lit cauia Gifeleri Magdcburgenfis cp:fcopi, teftatur Ditmarus lib.3. chron. Quod ait Gilclerum malis artibus ab Imperatore cam urdem obtinmfta, fidem nu'lam merctur, eum Adam probate fidei antiquus chronographus. libro x. cap. 14 Gifelerum virum fandum fit Vvmulorum apolioium nominet. Vi-,, de Bsroniuin anno 983.

B, L-a..

CONCILIUM ROMANUM

a Benedicto PP. VI.

contra fitnoniacos habitum anno Chrifli DCCCCLXXXIII.

Ex codice Mt monaft. Cuxanenfis in comit. Ruicinoneaii edidit v. cl. St. Baluzius ad caput X. lib. vr. de concord- iaceidotii &, imperii.

B*Enedifai eptfcopa>, fervet /rrverww Dei.* Nolum cfte volumus omnibus catholicis & orthodoxis archiep·icopis, epifeopis, abbatibus, regibus & principibus, ducibuique & comitibus, vel urivctfis m toto otbe terrarum Chntlo famulantibus, qualiter fynodum aggregatum eft ia ecclefie bean Petri Apoftolorum principis, ante facratiflimum ejus corpus, una cum domno Ottone ierenifiima imperatore augufto, ipiriruali filio ncfl.o, cum noftiis fuffraganeis, archiepifcopis, & epifeopis, presbyteris, dc diaconibus, vel eundo clero fandas catholice & apoftoliese Romanas ecclefiar. Et ibidem perleda funt capitui* de faerts canonibus, qualiter liceret epifeoje facris ordinibus aliquod premium accipere. Et auxiliante Deo, fit annuente ipfo apoftoiorum principe beatiifimo Petro, ia eodem loco interdiâum eft primitus a noftro proprio ore de poftea a eundis venerabilibus archiepi(copis & epifeopis in eodem faciatilTimo loco refideniibus, quod ab iftabora ia antea, ab oftiario ufque ad iacerdotium, nullum pretium exinde accepturos eflie, ficuti in decretis fandorum patrum conti-
Ch.k.4o«- netur. „ Si quis (epifcopus per pecuniam fecerit
«··»·. ordinationem, & fub pretio redegerit gratiam,
*. 4"- oon PO'·® vendi» ordinaveritque) „ per pecunias epifeoppm aut presbyterum, aut diaconum, vel quemlibet ex his qui connumerantur „ io clero, aui promoverit per pecunias difpen- „ latorem, aut def nforem, vel quemquam qui n iubjeâus eft regulas, pro fuo turpiflimi lucri „ commodois cui hoc attentanti probatum fue- „ rit, proprii gradus periculo fabjacebit. Et qui „ ordinatus eft, nihil ex hac ordinatione vel promotione, quas eft per negotiationem fada, » proficiat: fed fit alienus a dignitate, vel follicitudine, quam pecuniis qu«fivit. Si quis vero mediator tam turpibus & nefandis datis vel acceptis extitetit: fi quidem clericus fuerit, ç,, deponatur; fi vero laicus, aut monachus, anathematizetur.

„ Item in eifdem decretis: Si per pecuniam, C··.
„ hanc obtineat dignitatem: dejiciatur fit ipie, '*·
& ordinator ejus, fila communione modisom-
„ nibusabfeindatur, ficut Simon magos a Petro.

Veium etiam propter illam peifimam emptionem Hierofulyma capta eft.· quia ipfi (aceidotes iniqui, qui debuerant efte obiervatores legis & prasdicatuies, ipfi primi fa& fuerant prevaricatores. Denique invenerant fibi quoddam ingeniolum, ut perfuaderent filiis liracl de longinquo venientibus, ut v<ftimas lecum non deferrent, pled munera; ofteremibufque fibi, non ficut prsccepium erat a Domino, immolabant; fed ad hoc fibi refervebant, ut aliis atque aliis venderent, & ad hoc fibi pretium muneris multiplicarent.

Nam idem Dominus & Salvator nofter Jefus Chriftus, non per prophetas, neque per apoftolos, aut per dodores aliquos, fed per fe ipfum, jirgeilaw de funitulit fecit; & ejecit satui de tene ?***· ». pl·, hvei ^neqte tj evei; munenleriemne ef. fndit «r, dT neenftt faoertit. Et lit fa celui»* keu vendaient, dixit: Auferte hmc, n»hte fecere dnexn pétrit xhi, dnexnt negatielinit. Domus aurem a. Salomone ira condita fuerat, ut domus Dei vocaretur, efletque, ficut ipfe fapientifltmus Rex. Sed domus negotiationis faâa eft, quando in ea boves, & oves, & columbe vendebantur.

Unde nos, cariftitni fratres, & dilediflimi filii, follicire vigilare oportet, qui paftoralem curam in noftris ovibus exercendam fufeepimus, ne eas lupinis dentibus lacerandas tradamus; & ad ultimum nofmetipfi, qui paftores vocamur, in die tremendi examinis apud pium & benignum judicem

•λιλ «■ •ntcor*· ¹ Annus emortualis Adalbert! Archiep. Magdebur^enGs, quo fynodus haec Romana habita, contigit non anno A. £sd ut tradit Chnmogiaphus Magdeburxenfis Mi. in Bibboc. Regi» atiervatus, & ex eo Pagius ad an. Cb. *t). n. 7 & iaqq. Chroi.oa> aphus itim Magdeburjenfis a Meibomo publicatus allerit Gifilerium anno ylr. {·ferpto · ttcneeUEe 9ÿe ft'l·* /-ichiepiicopatum Magdeburgenfem ab Ottone Imp. J. Id. Septeml. nt mox ere-. acrepilie, * 1- ttceml. (bletnm ritu Mijdebur^! a Clero dr populo iuilie fufeeptum. Hrc igitur Syrodus ho< eodem anno (91 celebrata.

............—cem Iqpi rapaces inveniamur. Pro quibas vcftrsm
Chr ist i ^ao^am fraternitatem rogando, obfecrando, no nendo, A arguendo mandamus , ut omni occaftone poûpofita, dilittati Audio, A follicitudiaa maxima, ea qua vobis agenda tranfmifimus, im, plere iludeatte. Nam G quislibet presbyterorum, put diaconorum, gratis donum *Spiritiu* frnfii ah arçhiepilcopo, fiv^ a metropolitauo (no acciperq non potuerit: ftndeat venire ad fandam matrem Romanam epcleGam catholicam , atoue apoftolicam , A in eadem epiftopetem benedififonem accipiat fine omni Gmoniaca bcrefi.

S.QrsssHs. „ Is autem qui ordinatos fuerit, G non c< pluito, neque exaâus, aut petitus, poft acce„ ptas chartas A pallium, offerre aliquid cuili, „ bet et clero çratua tantummodo caufa volae„ rit, boa accipi nuito modo prohibemus: quia „ ejus oblatio nullam culpa maculam ingerit , „ qua ex accipientis ambita non' procefiit.

Quiconque de fandi; ordinibus hanc noftiaai viderit eprftolam , A verba vpl exempla fandorum patrum non obfervaverit, fetat le non elle connumeratum inter difcipulos Domini A falsatoris noftri *Jefn* ChriAi ; fed damnatum inter
7»» ... impios, A inter eoa fqi dmvramr Dvanina Drv : Arrrdr · wii/, *fcleniiet vient tum Muter .*

Hi vpro qui legitime illam cuAodieriot, Apio intuitu obfervaverint, recipiant partem cum A Abram, Ilaac, A Jacofr, ia reguo cmlorna » on·' cum eodem Domino & ialvatore noftro fefu Chrifto,, qui nuncAfemper viyit & regnat Deus in eunda facula ùacqlorum. ANNO CHIU3TT »»».

Hane itaque noftram epifiolam jubemys atque prncipimus, ut per manum carimmi confratris noftri Mironia epifeopi, eundis aliis archiepifeopia & epifcopis deportetur , ut idem ipfe per fuum laborem & certamen, dignam exinde mercedem recipiat, & frudum afferat * io pcenitentia.

OBSERVATIO.

Nulla temporis non infignitum eft boc concilium , H Mrrwa», inquit Balusius, mm *fftu fMeeuH ture Me» D fttur Miret eolfcope , Gtrunleuji altlrut, lfree tire»* am··· nccccLxxiii. *fe» lelbeir»» vecett , el terire Nerioueef erftriffifnfe teufftreter Jit : fe» tfi tuilietert , iilo» effe .ffveteale» el* mmm DecLCLxxYin. gm Xmmw - μμα/ιμμ - *Beuelige I'll, ttitirateu» t/l el Hjlelirelt» rprlet Gl/eltri fflinfi Megiel»rifejh* , fM *arelit, ut elicui ejrleut, erttlul t*

WiMUear *eut ertipuut*, aut tnhMM» - £· *ttttm* «sm *Quote» II. tetifje* <«■< , *lerit* .

Catcram hic Miro ex illuflri genere ortus erat, frater nimirum Olibani comitis BiluMittenfis ; idemUemhue in veteribus a&is fe comitem *A* epifeovum inferibit. Fuiffe autem virum magni npminu, patet ex ve» teribus aftis illius «vi.

69* AD CONCILIUM ROMANUM

Io caufa Gtfelerel Magdcburgenfis epifeopi.

ADNOTATIO CHAONOLOGICA

•Mi· N<·β Ï. ' a»· «<?■ fc« ·<■*»·· Jr». ** A*' QYnodum bane Romanam ad annum 981. pertinere vix dubito. Licet enim Adelbertus Moguntinus obiit anno 981. die XIII. Kal. julii, ut prefer laudatos a Pagio feriptores, a..na'lifta Saxo Eccardus confentit ; Romana tamen Synodul, in qua ei luccelfor datus fuit, nonnifi ad fequentem annum pertinet, cum habita fueCrit die HI. idut aprilis, juxta ac tradit Chrono· grapbus Magdcburgenfis apud Pagium hie, Aanalifta Saxo Eccardus, qui ambo cum Ditmarum ad iiteram exicnbant, perfpicue detnonftrant banc pariter fuiffe genuinam Ditmari leâiooem , nec nifi corrupte tn ejus textum *pro* aprtli, irrepfiffe Jepsewfrisv.

ANNO CHRIS11 ANNO CHRISTI

VITA JOANN1S PAPÆ XIV

lottitn XIV. qaaado po»· ■U<« la^ai. JOannes , qui antea Petrus nominabatur , ex epifeopo Papienfi A archicancellario Ottonis fecundi , anno ChriAi 984 lub regno Ottonii tertii faâus eft Romanus pontifex , hujus nominis decimusquartus . Quod cum Bomfacio VII. apoftolies ledis invafori , qui necato pontifice & expilata bafilica Vaticana , ut tupra dixi , ConAantinopolim fugerat, innotuiffet , fimulque Ottonem Imperatorem , qui fuo hunc patrocinio defendebat , e vita deceflGffe cognoviftet *: fedem* iterum invafurus, Romam rediit, catbedram Perri involavit, & quem in ea fedentem inveniebat Joannem, inde non tantum exturbavit , verum etiam vinculis alligatum in fanâi Angeli munitionem , que a fuorum faâione detineba■o,10<ı·> tur, magna cum tyrannide intrufit, detentumque 'bidem tnenfibus quatuor , violentus A facrilegus .<«<·■· «· n««i. pratdo tandem fame perire coegit: A ne quid illi, qui partium Imperatoris erant , amplius fpcrarent, corpus extio&i pontificis pre foribus munitionis Angelice civibus omnibus Ipeffandum exDhibuit. Illi vero dum intuitu macilenti cadaveris pontificem fame extin&um vidiffent , & doluirfent, venerandum corpus in baftlicam S. Petri delatum (epelierunt. Interea invafor fedis , duonnnque pontificum crudeliflimiis interfe&or , parricida nefandus, & truculentus predo Boni- >««>'·<!·· facius antipapa , Petri cathedram, proh nefas ! 3<«"nZthk per lyrannidem occupavit . Poft quatuor autem ·« menfes quibus fedem apoftolicam violenter & in- '"'. jufle detinuerat, ultore Deo punitus, morte re- oni.»e*»t. pentma interiit. Defundi cadaver, faâioG illi ,*·*»«<··«·♦ quorum fobfidio vivens nitebatur, nodatum lanceis vulnerarunt, A per urbem traxerunt . Hrc ex antiquis Vaticanis codicibus Baronins anno Cbroneru 984. & fcquentibus. Videant recentiores chrono- "" „41Γ· grapbi, quantum pnedonem A tyrannum in nu,· ·*·*'*'· merum optimorum pontificum referant , qui potius inter famofiffirnqs latrones, & poientiflimos patrie proditores, Syilas, & Canhnas, annumerandus erat.

VITA

æ TW*OÎH»O**aHOiH«MM*OO·40MOMMη|Θ·μMNηIOIηHMηM'^^*

*.

VITA
ET EPISTOLÆ
joannis PAPÆ XV.

i«.»«rv. *...<*. ' v··o4··ı·. Cur Rmm TOanoes patria Romanus, ex pâtre Leone poft-J ei presbytero natus, poll extindum tyrannum (O|B|B|I^. fuffrâgjo legitim· eJeâtu eft anno Chrifti 985. fob regno Ottonis HL Hic timore eoram qm· pndeceffbr paffus erat, feceffit in Tufeiam, euma novo tyranno Crefcentio Nomen* tano, qui titulo coufulatus munitionem fandi Angeli poffidcre aggreffuseft, infeflaretur. Cumque legationes adOttooem mittere frequentaret, Romani memores eorum quas propter injurias pontificibus illatas ab Ottonibus anterioribus paffi erant, e veftigio honorifica legatione eumdem Joannem revocarunt, dataque illi omni (iecuritate in orbem redire rogarunt. Qpod dum faceret, omnes adventanti occurrerunt, piis officiis ftobfequiis eumdem honorarunt, feque illi fubjeceront. Libentio Hamburgenfi epifeopo pallium concedit. Leonem Trevirenfem viceepifcopum adre-8®·° Anglie & ducem Nortmannorum ablegavit, ut eos inter fe diffidentes conciliaret. Àda pfeudofynodi Remenfis, qua amoto Arnulpbo Gerbertus fubrogatus fuerat, improbavit, ft amotum fedi fu· reftitui feliciter * procuravit. AdCrefcenr'· tyrannidem, qu· in dies magis magifque invalefcebat, propulfandam, Ottonem regem Germani· Romam venire rogavit. Antequam vero accederet, defundar eft pontifex optimus feptimo Maji, cum fediffet annos decem , menfes .... dies duodecim. Sepultus eft in bafilicaS.Petri in oratorio S.Mari·.

M ■·*·η«M ♠•ru» P.c.· c-T m·» • m tf- Ai**· "C**,**" s»Tj. c? okitwjMa- "h²

EPISTOLA JOANNIS PAPA *XV*.
AD OMNBS FIDtLEI.

De pace concilianda inter Ethelredum regem Angli· & Richardum ducem Nortmannic, quem raarchionem vocat.

Jte»9tt ^âatasdcciatai [anUa Aaetane tcclcfi f»f» tmaibat /delibat falatm.*

?·'· ii % c.p'·, ' KjOverint omnes fanda matris ecclefue fideles, ft noftri utriufque ordinis per climata foculi dilatati, qualiter nobis relatum eft a compluribus de inimicitia Etbelredi Saxonum occidentalium regis, nec non & Richardi marchioois. Unde nimium triftis effedus, utpote de filiis noftris fpiritnalibus: tandem inito falubriconfilio, accerfivi quemdam apocrifiarium noftrutn Leonem, viceepifcopum S. Treverenfis ecclefia : & mifi cum illuc cum literis noftris exhortatoriis, ut reGpifcerent ab hac fuperftitiooe. Qui tranfiens veftras intercapedines terrarum, tandem marinos tranfmeavit fines, & io die nativitatis Domini pervenit ante confpedum regis prefati , moxque ex pàrte noftra falutato obtulit literas , quas illi miferamus. Qjii, accerfitis eundis fui regni fidelibus utriuique ordinis fapientioribus, ob •morem & timorem Dei omnipotentis, nec non & S.Petri apoftolorum principis, & per noftram admonitionem paternam , firmiffimatn conceffit pacem cum omnibus filiis & filiabus fuis , prefentibus & faturis, & cum omnibus fidelibus (uis fine dolo . Qua de re mifit Edelfinum fande Schireburnenfis ecclefue prefulem, nec non Leofflanum filium Alfvvoldi , & Wulftani filium Edcrelnothum, qui tranfierunt marinos fines, & pervenerunt ufque ad Richardum praefatum marchiooem. Qui fit monita noftra pacifice fufeipiens, fimulque audiens decretum fuprafaii regis, libenti animo pacem firmavit eamdem cum filiis fuis & filiabus pnsfentibus & futuris, fit cum omnibus fidelibus fiais: eo rationis tenore, m fi aliquis eorum, v«l ipfi, injufte aliquid contra alium perpetraverint , digna emendatione purgetur . B Paxque maneat perpetualiter ft ioconvulfa, facramentorum utriufque partis ftigmate ftipulata Ex parte fcilicet regis Ethelredi, Edelfinus, pr·-ful fande Schireburnenfis ecclefir, ft Leofllanus Alfrvoldi filius, ft Ederelnotbus VVlftanl filius. Ex parte Richardi Rogerius epifeopus, Rodulphus Hugonis filius , Truteno filius Tburgis . Adum Rothomagi Kalendis Martii, anno ab incarnatione Domini Dongentefimo nonagefimo primo, Indid. quarta. Et de hominibus regis, vel de inimicis fuis nullum Richardus recipiat, nec rex de fuis, fine figillo eorum.

C II. AD ARNULFUM COMITEM Kt
• T ALIOS.

C«»tul«.u , ·*i,β · D· Lxa D«- « iptciitjii.

Ut tnonafterio fandi Richarii, qu· abftulerunt , refliituant.

Jmmss *Epijctpar fervat ferveram Dei , Araalf» ceatiti, Baldamo ceatiti cam metre faa , Goiherte vicecemiti, atqae Iliarda , dileltifimii filiis aaflrit fpiritaelihu,* aamuuMdaas *falateae*, &ape-*jielxam beatdi&itaem,*

D MOnemus vos a pravis operibus recedere, ft bonis operibus adherere, quatenus Dei omnipotentis mifericordiam confequi mereamini, ft vitam perpetuam acquirere valeatis. Quapropter , cariffimi, mandamus vobis, ut omnem hereditatem, quam abftqiiftis ex tnonafterio S. Richarii confeftoris, pro Dei omnipotentis amore reddere procuretis. Nam fi reddideritis, habebitis benedidionem fandi Petri, ft noftram : fi autem monitionibus noftris non obaudieritis, ex andoritate Dei omnipotentis ft noftra, fciatis vos effe excommunicates & maledtdos, & ab ecdefia Dei, E ft a communione omnium Chriftiaoorum feparatos, nifi ad fatisfadionem perveneritis.

III. AD EPISCOPOS ALIQ.UOT

Ut reftitui curent, qur fandi Richarii tnonafterio funt ablata.

Jomnt/ tpifctpm, ftrviti ftmniH Dri, Gaideni ' vtatrabili eptfcopt, Falconi Aatbiancnjii civitati» vtiurabili epifeopo, Ba/daine Tfr^aacif/fj civt'atit *'* F *cpi.*

I— *UltiîtfiHiu film aofirii [prrtlatliktu* ,Arium fanai Richarii confefforis per noftram & ß...»..»^,

CHnlSTt

SI fofpitatis copiam, alacritatifque abundantiam erga vos fore noverimus, baud aliter t quam de nobis ipfis letamur. Ceterum mandamus vo> bis, quatenus p/o Dei omnipotentis amore, fan. dique Petri veneratione & noflra interveniente, huic nomine Ingilardo fuccerratis, ut motu/le- per vaftruffl auxilium relevetur. Illis quoque mi- anno litibus, qui hereditatem monafterii abfluleront, CHRfSTI ?eftras excommunicatorias iiteras unicuique mit. **' fere non prztermittatis, ut omnia, que de pre. dido monafterio abftulcrunt, reddere procurent ı In hoc apparebit quod fandam Romanam cedefiam diligitis, cum noilra deprecatio apod vos venerit, fi eam adimpleveritis.

C^AD EPISTOLAS JOANNIS XV. PAPÆ

APPENDIX.

AD OMNES V 1 D E L ES

Balla Cfrbijr^fitai monachii jarra fvedani aeva *trUnenter, afftrnntur vtlrra.*

B< s»rr' M.fi fu .■II. B. L...» Spic.l ecd pq. »>.

GOnvenit epifcopali auAoritate maximeque fummi ptefulis, pie, folliciteque temper cogitare quatenus itaecdcfiarum follicitudines habeant, ut facris locis, in quibus jugi famulantium fedu. litate Deus placatur, opportuna conferre fuffragia non detredent. Unde ego fervus fervorum Dei Johannes fairofanflz apoftolcz fedis przful omnibus fande Dei ecdcfiz fidelibus fuggero, quod venerabilis abbas Thetmarus. monafterii quod vocatur novaCorbeja, per interventum Hildibrandi Mutinenfis epifeopi, nofliam efflagitavit clementiam, ut omnia przeepta glorioâflîmorum imperatorum, feu regum, five quorumlibet principum chirographa, necnon etiam quz ano·* liris przdeceffonbus, Adriano, atque Stepbano Collate, vel conferipta funt, noflra quoque audoritate confirmaremus, & roboraremus; & his quas ab apoflolica fede decreta funt, noflrz fubfcriptionis chartulam adjungeremus. Nos itaque comiderantes religiofam ejus petitionem, pafloralifque elle officii fervorum Dei jugiter utilitati, commodifque profpicere, decrevimus, ut duomonafteria!, Corbejente videlicet monachorum, atque Hcnfordcnie fandimonialium, de omnibus rebus, que vel in communi Principum charta, vel precapiis confirmata elle agnofeuntur, nihilominus talem ex apoflolica fandione obtineant firmitatem, ut nihil habeant unde *fe* tueri poffint, qui· cumque fibi promittunt hzc aliquando fe poffe immutare, vel infringere. Habeant ergo przfata monafteria returm fuarum liberam in omnibus diipooendi regulariter poteftatem; & ut plenius protequamur, quod fandos apoflolicos jam didos intendiffe fentimus, atque ante eos B. Gregorium, ac reverende memorie Nicolarm fanxiffe deitatibus monafteriorum invenimus, nos humiliter tantis audoritatibus (ublcribendo confirmamus, ut nullus epifcopus Patherbrunnenfis aliquam ex eis vel accipiat, vel cxpote.'r portionem, neque vel in his, cui regiminis locum tenent, vel in ipfis congregationibus, aut ipfis coenobiis poteftatem obtineat; neque iplorum dominatione potiatur ulla, neque in clericis, neque in famulis, aut in omnibus quzeumque ad monafteria ipfa videntur habere poffeffionis refpedum, ficut ab omnibus cis hadenus tervatum & conceffum eft epifeopis, in quorum parochiis res eorumdem monafteriorum conjacere videntur. Nam ipfius przfati monafterii abbati fuifque fucceflloribus licentiam damus, juxta altare fedendi, populoque inIra fuum monafterium vel cellas, fecundum Deum prcdicandi ac docendi, ita ut nullos epifcopus per fe ad ipfa monafteria, vel cellas eorumdem, vel oeconomus ejus, vel archipfesbyter, aut archidiaconus illius, feu qualibet ex ejus agentibus perfona poteftatem habeat accedendi, nifi forte neceffitatis caufa, vel ditedionis gratia vocatus advenerit; ne importunirate fui, miniftrorumque fuorurn inquietudine facris locis fiat -no'eftia. Neque in ecclefiis przfatis monafteriis fubjcdis, vel in presbyteris e·idem ecclefiis ordinatis aliquam teutet facere perturbationem, novam conftituendo, antiquam conftitutioncm violando; fed Gcut regulariter ac canonice difpofuerint, ex Ion. go jam tempore manentis ita futuris temporibus maneant inconcuffe. Ordinationes, quz neceffariz fuerint ipfis monafteriis, agere non differat; altaris quoque, & bafilicarum benedidiones, five confecrationes, prout neceftitas poflufavcrit, vel in ipfis monafteriis, vel in agris eorum libenter concedat; chrifma quoque olrumquc confecratum per fingulos annos przbere non differat, & pro his omnibus nullum munus exigit, ne Spiritus fandi gratiam vendere conatus, inde, quod abfit, damnationem incurrat. Hocconftitutum non folum Patherbrunnentem, verum etiam omnium locorum epiteopos, ubicumque przfata monaftepria, vel ecclefias, vel agros, vel familias habere noteuntur, obfervare fine cundatione, feu contradidione opoitet, ut nullus poteflatis jure rebus eorumdem monafteriorum abutatur, fed maneant omnia in poteftare prrlatorum eis, & regulari difpofitione, quzeumque, ut diximus, vel in agris, vel in familiis, vel in decimis eis conflant effe collate. Sicut & apoflolica & imperialia przcepta, partim fimul, partim fingulatimeis confirmavimus. Abbatem vero, & abbatiffatn in his locis femper eligendi habeant poteftatem, ut eam eligant perfonam, quz propofitum converfationis in utrolibet monaflerio, moribus & habitu profiteatur, non canonicum aut laicum, neque alterius monafterii monachum, in quofpecialiter nos audire dignetur regia dominatio, ut nullam eifdem monafteriis proponat perfonam, quz non ab ipfis congregationibus fuerit regulariter eleda. Quà de re noverit clementia, vel nunc exiftentium, vel fucceffionis jure omnium futurorum principum a fede apoflolica fancitum, noftraque fubfcriptione roboratum, nec βoη antecedentium regum przceptis cautum, ut paedidis monafteriis nullam praeficiant perfonam de quocumque ordine, nifi quz per eledionem probabilem fumatur. Quoniam vero mulrz qunruntvr ab importunis hominibus malignitatis occa-

fl·» fiones, ne neceffe £emj ᴛ advrfatela clypeopro-sediaaia repellere, quod apoftoiica decrevit audoritaa, nos quoque approbamus, ut qui ordinati fotrint ad regimen fsrpodidorum monafteriorum, nulla poteftate pravalente dejiciamur, niG criminis confis fuerint deprebenfi, cujus irerito Redores non debeant adminiftrare oficium. lofami* vero maculis, five criminis alicujus denotatione fi fuerint appetiti, non prater canonicam aut regularem deponantur examinationem . Si quis ergo apoftolios fedis decretum contempierit, proculdubio damnationis cenfuram fufcipiet, quam credimus divino Spiritu per apoilolicam linguam probatam. Nos igitur noftram fubfcriptiooem annali ooftriimpretlionelignantes, obfecramus coepifcopos ooftros omnes, in quorum manus ifta devenerint ζ ut fua etiam audoritate & fubfcriptiooe hac confirmare velint, ut quicumque hac temerare pmfumpferit generalisatis ooftrc lententiis ita anathematis vinculo obligetur, ut neminem habeat, de cujus favore blandiatur, aut fe tueri putet a lententia damnationi,. Ab imperatoribus etiam sut regibur five ducibus, aut a quacumque poteftate, qua pro tempore tunc ordinata fuerit componere cogantur mille libras auri optimi, medietatem paedidi, mooafteriis, ac medietatem cameras eorum principem. Cundis autem ifta fervam ibus fit pax Domini notlri Jefu Chrifti, quatenus & hic frudum bons ad>oms recipiant, de apuddiftridum judicem premia «terne quietis inveniant· Scriptum per manus Stephani primi ferioei Saode Romane ecclefiz io menle Junio, & indictione fecunda. Datum ealend. Julii per manus Joannis epiicopi Sanda Epbefienf. * ecdefia, & Bibliothecarii fande Sedis apoftolice. Anno pontificatus domini Joannis fandifltmi, quinti decimi pape, tv. Indidione fecunda.

anno CHABTI * *' — * A» ‹»»« ^XJI'**dis «▪ivut,

EJUSDEM BULLA.

NvaaAjteriam caodiiem λ *Gtktkarie II,* Cas*fiantunfi tpifctpt Jeb aptflelica taiMnt tKcifa , variifa* Jeaat.*

Jetnnti tpifctpat, ftrvai ferotrua Dti. la attaint fanlta, & inJtaiJaa Trinitatu, Patrii vidtli- ctt, tI Filti, lJ ipifitat fanSt.

L»»>t Spicit. XTOtutn effe volumus omnibus Chrifti fideli-JLN bos, qualiter Gebebardus II. amabilis epifeopus Sanda ConftantienGs ecclefie, dilediftimus confrater oofter, orationis caufa Romam veniens, ad limina Apoftolorum Principum Petri, & Pauli, & ante noftram prafentiam, retulitque nobis, quatenus ipfe, Dei nutu compulfas, «defiam Coenobitarum conftruxiiTet fuper ripam flaminis, quod dicitur Rhenus, ad honorem Beati Gregorii Confeflocis Chrifti, In quo loco regulam, S-Benedidiabbatis, & monachorum fratrum luculenii(fimo ordinaret: ubi devotiffime de luis propriis prediis, que a fuis parentibus illi eveoerunt, & partem de rebus fande fua ecclefie obtulit ad iubftentaiionetn * ftipeodium illorum videlicet monachorum, qui lo ipfo fando monafterio fieculo * Chrifti laudea perfolvere diu noduque non çeftant r de quibus noftre bumiliiatis fopplicans clementiam , ut predidus locus ipfefub tuitione fit defenfione S. Pe(ri noltraque nofttumque fuccefforutu pontificum in perpetuum maneat. Ita tamen ut nullus rex, aut dux, neque marchio, nec etiam epifeopus, qui per tempora in ipfo epilcopio fuerit, aut ulla perfooa audeat de omnibus, que ibidem ab ipfo jam dido Gcbebardo epifeopo concéda funt alienare, aut quoquo modo de ipfo fando monafterio extrahere , fed tuta d Habilita, atque firma, ufque in futura tempora concedimus permanenda. Sed & hoc apoftolica praeceptione, rogante fnpradido confiatre noftro interdicimus io nomine Domini noftri Jefu Chrifti, ne aliquis eidem monafterio praficietur, nifi quem communi confeofu fratres, ibidem Chrifto fidulo fervientes elegerint, eledumque epifeopus bcnedidionis titulo confirmare procuret. Et hoc ipfum de Advocati ciediooe decerni placuit. Si vero, quodabfit, aliquando contigerit , ut epifeopus ejusdem fanda ecdefia heretiens vel fcbifmaticus exiftat, fratres fupradidi monafterii ex audoritate fedis apoftolicc habeam pote(latent ecclefiafticoa ordines requirendi, ubicumque catholicum noverint elfe epifeopum, ne ille iniquus de hoc aliquam eis injuriam inferto przfumat. Nam fi quis aliquis homo, cujnfcumque fit ordinis vel poteftatis, quod non credimus, in aliquo difrtimpere temptaverit ea, qua ab ipfo jam dido contraire noftro in predido monafterio concéda funt, & a jure, & ditione ipfius monafterii auferre voluerit, nifi refipifeat, excommunicatur a corpore & fanguiae Domini noftri Jofu Chrifti confiftat, & anathematizatus a SS rairibus omnibus & a nobis, nec in exitu vite communicet, fed etiam mortuo nomen ejus inter miflaruvnfelemnia nullo modo recitetur. Qui vero pio intuitu cuftos & procurator hujus noftri praecepti extiterit, benedidiotis gratiam vitamque sb ipfo Domino Deo & Salvatore Jefu ChrLfto mereatur in faecula foculorum amen. Scriptum per manum Joannis Notarii, & Regionarii, & Scriniarii facri Lateraeenfis palatii , in menfe Aprili, & Indidione fecunda: Datum vero feptimo calendas majas per manus Gregorii epiicopi facra Portoenfis ecclefie, ftt Bibliothecani fedis apoftolica, anno pontificatus Domini noftri Joannis fandiflimi papa quarto. A

anno CH'|,,T* * ': — * '·*·»<··▪

ANNO "S?" ia -a..·· Cm· *Ctiltn.* — ANNO *.*.

ADALBERONIS ARCHIEPISCOPI REMENSIS

Epistola bvocatoaîa.

Ad comprovinciales epifeopos.

MUlta fnper ftatu eedefiarum Domini, œules fuper publici, privstifque negotii, ratiocmaiuri , cum oottrae diceceleos confratribu, cariflimo vos invitamus anedu , non tantum noftri , quantum veflri caufa honoris , ac utilitatis . Locus loquendi , mons S. Maria Terdo-Enenfis; tempus, m. Iduum Decembris. Valete QeU in hoe (it mcon efl. \

EJafikm tpiflaia AvatarJe Caaterett^i tpifetpe

TTIs litteris accepts, Baldninum, quem nuper JL'JL excommunicavi^nus , excommunicate › ob fuam

fmtn uxorem mile derdidam: & quodnegligen- d'ut'B1 «A delitum, obedientia corrigatur, m- hilque fibi profuerit Romam adiifle, dominum Papam mendaciis dilucidecum Paulus dicat; *Si* A *1"U vAit alu>d anuemcitventt prnterqiumt tccepi* — *jht, etiam A»gelm, flt.* EAote ergo nobifcum divinarum legum defcnfores, qui facerdotalis dignitatis gaudetis effe participes. Valete.

ANNO ch.hST' Ft l.ppl«- <4. CMita,

CONCILIUM APUD GALDONIS CORTEM

ANNO CH,uST'

im Provincia Rbmens 1,

Ad quod VValo, ejufque faµtores iterum vocati funt fub perna excommunicationis.

HUjus fynodi mentionem legimus inter epiftolas Gerberti, quarum xxix. feribitur VValoni, ejufque fequacibus ex perfona Adalberonis Archiepifcopi Remenfis, qua Ac habet. Hadfewas */inltitiam vejlram patienter tnlimnl,* èX *<jttia fynt-•Lilia decrete pxrvipenditir, Vtcati ctntemmtit*, À»· B "»*»* *divinii prnfertit. Ad* Cenorttam saArvrtflw Fra/raw apad *GAdtnii ctrtem kaktndnm In CA. Jnliu vtt iteram audiendae vttMMi. En antnt* «w« *nite, aut Jententiam darnnatitnit eadem dte,* f«a *ammt vnllii, cum veflru faattrikni expefhtt.*

«W>«o <t§SM§i· <*·<>·——

SYNODUS LANDAVENSIS

CHRISTI ›»«

A fando Dunttano archiprxfule Cantuaric, anno Domini bccccLxxxvm. coofecrato.

2,va *Artkmail rttf Gantu tk fratricidium anatient» declaratur.*

ARthmail Guentir, filius Nougui, occidit fratrem iuum Eliied, imino lemetipfum, ut ctl metrice didum,

*SatcHn^nt *... ahum mobittr ladere, primum*
Jpjnm fe jacuit percutiet prtprtt.

Ex fado tam execrabili homicidio, & humano generi exofo, epifeopus Gucaunus mifit legatos per totam parochiam fibi fubditam, βζ obtemperantem ecclefic fu® Landavrx, propter clericos omnes de majoribus gradibus ufque ad inferiores C gradus, ut Gmul convenirent apud Landaviam. Et congregatis illis omnibus de tine ad Enem, ut prcdixtmus, affirmante tora fynodo, fecit regem anathematizare, & ablata fibi tota chrittianorum communitate, fit audito Abi fado anathemate, requifivit veniam lacrymabili devotione apud Landaviam, & injunda Abi poenitentia de fratricidio perpetrato, largitus ett in eleemofyna Deo, & fandis Dubricio, Teliavo & Oudocco, & Gucauno epifeopo, & omnibus prxfulibus Landavic m perpetuo, *Lanm Mtkaegel, Lickrtt,* &c.

anno C,XST'

CONCILIUM ROMANUM

anno

in causa S. Adalberti bpiscopi Pracemsibos

Rettituendi celebratum, anno 1 dcccclxxxix. tempore Joannis pap® XV.

c.»f» <0». QAndus Adclbertus Pragenfis epifeopus cum Bohemos luos fibi valde contrarios effe experientia didiciffet, fecundum evangclicam fentemiam eos dclcrcns, anno Chr.983. fub Benedido papa VII. Romam venerat, ut confenfu Romani pontificis epilcopatum dimitteret, fibique ad loca landa peregrinari liceret. Perada peregrinatione Romam revetfus, inonafferiun j›. Bonilacii ingreffus ell. Cumque in eo, tanquam in palxffra Chrifti, integro quinquennio fe pugilem flrenuiffimum exhibuiffet: Pragenfes emendationem polliciti, epifeopum fuum repetiverunt, eaque de caufa duos viros ad fedem apoftolicam ablegan^rnu® ruut. Quos cum pontifex audiviflet, conventum hunc fynodalem collegit, in quo poil diligentem fadi inquifiiiooem vilum ert land® patrum com D gregationi, plane nece£arium effe, ut epifeopus ad poeuitentem populum redire cogatur, quantumvis ille reludetur. Addidit pontifex hanc legem ôc conditionem: A *nndiertnt earn, teneant cnm henedifltant: fl vert* km *nndterint, nbf<jite peri, cnit fui capitli malernm ctnftrtta, declinet.* Sententia concilii & imperio abbatis Addbcrtus ob temperans, magno cum dolcreplurituifque lacry mis ad epifeopatum rediit. Qua ratione eumdem epifeopatum ob ingravefeentia populi peccata iterum deferuerit; quave occaAone poffeaHungarorumapoffolus effrdusStephanum regem baptizaverit, refertur apud Surium in adis S. Adelberti, die XJ. Aprilis, tomo x. & in vita Stephani Hungarorum regis apud eumdem torn. 4. die Xf. Augutti- Ad.ib·.»··

CON-

l Dith.Tiaro primo rrkpenfi Epucop· anno Cb. OJ. defunâo fubrogatut eft S. Adalbertus. Fort annes Epifcopiri 'rptem, inquit primus Aiffor ejus vit® cc.vvus, relido JEptlcoparu Romam venit. Erat */>// dubm R»nne lmfcretrix A»ι->β· Tbecfhanla, mater efue,* far *mtd» regnat, teriml*, Cr *Deo juvante maximal Otto*. Qpare Theopha-

CONCILIUM KARROFOSE

APUD KaXXOFOM PICTAVBNSIS

Dittcefis tnonafterium ab epifeopi» Aquitani* ii. celebratum Kal. Junii», anoo Chrifti circiter occccLxxxix. Joanoia XV. pape, anno ». Hugonis regia iti. Villelmo m. Aquitanorum «luce.

Ex eftgrtfit Jec. Sirxttxdi S. J. UM defcrirff tx EqtbfiHxfi cadite Jean. Tillii.

INDEX CANONUM,

PAÆFATIO.

PRedecefforum noftrorum audoritatibus >fynodalicis roborati, in nomine Domini, & (alkiunoaldu* arcniepilcopui lecuna* Aquitaniae, cum omnibus epifcopis comprovincialibus, convenimus aulam que olim Karrof vocitatur, taon epifeopi, quam fit religiofi clerici, neenon etiam fit omnis uterqu· fexns, auxilium divine pietatis implorantes: ut qui quedam in noftris domiciliis, moribus peftiferis, per longam tarditatem concilii diu pullulare cognovimus, rcfpeâu cxlcflis gratiis, & eradicentur noxia, & plantentur utilia. Nos ergo in Dei nomine fpecialiter congregati decrevimus, ficut in fcquentibus manifcftata da-rcicunt, ita

CANONES.

I. infrttfloribui ttclcfiernm.

Si quis ecclefiam fan&am infregerit, aut aliquid exinde per vim abftraxerit, nifi ad fatis confugerit fa&um, anathe-D ma fit.

A//. vOiarbeaM rtt ftxferxHt Jirifitatihif.

Si quis agricolarum, ceterorumve pauperum, predaverit ovem, aut bovem, aut afinum, aut vaccam, aut capram, aut hircumt aut porcos, nifi per propriam culpam» fi emendare per omnia neglcxe-■— anathema fit.

JK'W. "*"»«' <'"<«'- *fm^ihu.*

Si quia facerdotem, aut diaconum, vel ullum quemlibec ex clero, arma non ferentem, quod eft fcutum, gladium, lori* cam, galeam, fed (impliciter ambulantem, aut in domo manentem invaferit, vel ceperit, vel percufterit, nili poft examinationem proprii epifeopi fui, fi in aliquo delicto lapfus fuerit, facrilegus ille, Cfi ad fatisfatftionem non venerit a liminibus fanftx Dei ecclefiac habeatur extraneus.

SUBSCRIPTIONES EPISCOPORUM.

Ego Gunbaldux arcbiepifeopus Burdegaicôfis fubferipfi.
Ego Gislcbertus Piftaveofis epifeopus fubfcr.
Ego Hildegarius Lemoviccnfis epiicopus fub. fcripfi.
Ego Frotarius Petrocororum epifeopus fubfcr.
Ego Abbo Santonus epiicopus fubferipfi.
Ego Hugo Eogolifmenfis epifeopus fubferipfi.

 ## DE CONCILIIS IN CAUSA ARNULF! REMENSIS ARCHIEP1SCOP1

Ante annum 988. & deinceps celebratis.

DISSERTATIO.

ARnulfus Lotharii regis filius fpurius ecclefiaftice licet quietis & a curishccularibus vacationis profeflionetn aflumpfifter, a publicis tameo negociis fe continere nequaquam potuit. Carolo Lotharmgix duci patruo fuo favorem occultum primo, dcin & palam przftavit. Quare cum ducis illius arma exdibus & vaftatiombus Galliam depopularentur, tot malotum auftor & E*confcius habitus Arnulfus in conventu totius* Gallix epifcoporum damnajus eft, ait Gerbertus Rementis arcbiepifeopus m epiftola ad Widero.ium Argentinum epifcopum, cuius fragmentum Ducbelaius in tom. IV. hift. Francorum ediderat; paulo integriorem e Mabillonii febedis Maiiene Veter. Monum. com.I.col. 35t. vulgavit, *fedomnino* integra dabitur inferius poft aâa Cone. Doro-

pliania cum anno 990. Koroe fuerit, Chronographus Magdeburgenfis adhuc ineditus reAe fctipfit. »90 S. *Malberttu Ko**· ad S. yfitaiaat, iafel» Mitia* faix *tfet, faBtu tfl Menatbtu.* Integro (altem quinquennio iln Monachu.n profeflm efl, ut afletic AuAor pollertoris ejus vitae in AAι» SS. ad diem sj. Aprilis n. 14. *£atf*~* fMOMMo *plexa tulti l» leaxeferio erat,* ab anno fcilicet Chritli 990. ad 994. quo ad Epifcopatum red re compulius efl Ad hunc igitur ennum protrahenda hxc Romana Synodus ejus cauia celebrata.

fy rocurtcnfif. Conciliem hoc primam eft omniana .q»»»?*0* deinceps io caufa Amulfi cekbrat* font, eodem Arnolfo adhuc privarim vitam agente, ut ex epiilola illa coaftat, io qua, prolequirar Gerbertus, damnationem illam fobftuht deinAdal» bero epifeopus Lauduoenfis, io cujos diœcefi age» bat Arnolfos; atque ita ecclefis reftitutns, RetnenGs archiepifeopus reounciatas fuit. Concilii bujos, *cujna* certus locus ignoratur, annus facile detegitur; cum enim Carolo arma inferta in .Galliam inferenti Arnulfus cobsferit, ejufque criminis reus eam penam incurrerit, haberi utique non potuit ante annum 987. nuo idem Carolus e Gallis porthabitus, pneferri ubi in regni gubernatio* ne Hugooem acerbiflime tulit. Nemo buc ufque intercolleAores concilii hujus, quod fanefirequentiffimum faille oportet, meminit.

anno CHaun

Ita vero ecclefis redditus Arnulfos, anno le» nuenti a damnatione fua nempe 988. in concilio Remenfis pfovincis ecclefis illius infulis donatur. Extat concilium iftud apud Labbcum tom. XI. pag.983. Venet. edit, quamvis anno nen fuo refertur; non enim anno 989. led potius 988. die X. KaL Februarii, ut Pagina demoaflrat, Adalberoni RemenG fatis fuoâo Arnulfos foccef-fit. Alterum eft boc ac conciliis in caufeArnulfi habitis.

Tertium deio fuccedit concilium Silvaneâenfc, quo in predones Remenfis prorincir, fle epifeopii Laadunenfis pervafores anathema diâum. Arnulfi in eos fentenriam legas in collcrtiooc Ve-C neto Labbcana tom. XI. coi-986. fed annum corrigas; cum enim urbis Remenfis invafio fexto nondum clapfo ab ordinatione Arnulfi mcnfe contigerit; qua occafione in prsdoues foviit, & in Illos concilium animadvertit; ab anno 988. removeri concilium illud nequaquam poteft. Utrum vero bcc omnia (incere prxftiterit Arnulfos, an vero potius, ut proditionem fuam ea Gmulatiooe tegeret, aliis judicandum dimitto. Non diu enim poft caedium & vaftatidnum illarum, quin & in carcerem detruGonis auflor ipfe lux redargutus eft, qua de re legas Baronium io annalibus ad A. 990.

Quartum concilium in collertionibus omiflum illud fuit, cum Remenfis, vel forte etiam aliarum provinciarum epifeopi Arnulfum turpis pro-, ditionis reum infimulaturi convene·unt. Dies tunc di&a Arnulfo, qui fope vocatus, numquam venit; quare a patribus iynodica data eft ad joannem XV. ut fua ipfa aurtoritate vel Arnulfum cogeret ad caufam fuam *defendendam, vel* deponendum permitteret. Extant liters illae port concilium Silvaneâenfe apud Labbeum col. 988. Datas veto in concilio nuodam indicat Gerbcrtus in eadem epiftola ad VViderodum his verbis: *Zv/rrea legatu, literu fynodtcù Romanus pontifex, utecdéfia turbata fubveniat, admonetur.* Quodnam fit concilium, vel forte concilia ifta, A ubi locorum Gallis celebrata, ignotum. Nec de anno fatis confiât; certe poft Silvancrtcnfc parum, convenit.

Quintum aliud concilium indicat idem Gerbertus, paulo poft verba illa fobjungens.· *Jtaquegravium epifeoporum faUo confultu, legatu & literis fynodicis, ac trina admonitione Arnulfus conventur decem & confinait meufibut, ut a coepio furore defifleret.* Cum vero vocationem illam faâam afferat Gerbertus, poftquam Romanus pontifex requifitus, ut manum adjutricem ferret, neglexit; reda inde coniecutioncdeducimus, fynodumhanc pofteriorem, & plane diverfam ab ea effe, qux literal ea de re ad pontificem dedit. Nec hujus pariter concilii, itnmo forte alarium conciliaram. locus certumque tempos rdcitnr; quamvis de tempore facilis eft conjeAara; cam enim decem & oâo continuis menGbas judiciali illi vocationi Arnulffo refliterit, totum temporis Illius fpatium quod ab anno 989. inclinante, ad 990. Intercedit, concilio vel conciliis illis afCgnandam eft.

anno CMKim

Hsc omnia concilia pone fequutum eft conci» liabulum Rcmenfe, cujus Gerbett^j. in eadem epiftola meminit, ejufque eftaAimotni continuator, ex quo Labbcus tom. XI. coi. 991. Venet. edit, complexus eft. Omnium ibi geftarum fumma eo tendit, ut Arnulfos & epifeopatu, & libertate privaretur, Gerberto io ejus loco conftituto: annus, menfis, & dies non latet, legitur-Bque ibidem, (a)

Res ita codftituts font, non vero compofitc; nam paucis elapfis annis proftratus Arnulfos erigi iterum ccepit. Igitur Joannis XV. juffu miffot eft in Gallias Leo abbas S. Bonifacii, qui concilium primo quidem Mofomii oppido Belgice in Remenfi metropoli habuit. Cognita tunc Arnulfi caufa eft, auditufqae Gerbertus pro fe perorans; prohibere tatneu non potuit quominus a facris abftinere fe juberetur, donec res maturius in RemenG concilio ad Kslendas Julii ejufdem anni indido difeuteretur. Habitum eft concilium iftud Remis; pro Arnolfo judicatam: tum res Romam delata ad Pontificem. Num ftatim a RemenG concilio caufa delata Gt Romam, penitus ignoro; illud conftat, nonnifi fob Gregorio V. qui ccepit anno ^oB. Majo menfe, & Roberto io Galliis regnaate mi(Turn foiffe Romans Abbonem Floriacenfem^nbbatem, ut curaret Arnulfi reftitutionem, terte Aimoinoin vita ejuldem Abbonis, fcribentc miffam Abbonem ad Greg jrium, nt Arnulfi caufam tradaret, regteffumque eidem Arnulfo pallium, a Romano pontifice acceptum tuliffe. Cum vero addat idem Aimoinus Grcgurium pontificem ftatim ab affamptione fua ana. thema in totum regnum Francorum comminatum foitfe, nifi Arnulfos reftitueretur; indicari his cenleo, fobobfcure licet, dejedi hujus archiepifeopi caufam jam tunc a Romano Pontifice definitam, ablolutamquefoiffe; id vero prxftitum θιη 1 icinenfi quodam Concilio demonftrat Canon primus Concilii Romani anni 998· prout legitur in codice Udalrici Banbergenfis, de quo ego in additionibus ad idem concilium. En Canonis verba: *placuit fanHa [enoda, at omnes epi[copi occidentales, qui in depqfiliom Arnolfi Remenfis Arcbiepijcopi fuerunt, & eaterit induciis meati Papien[em [rnodum fpreverunt, & inconvenuntei caufar ad confutandam [ytodum per manum laicalu perfona miferunt, ab epifcopali oficio fafpandantur.*

Quo tempore fynodus hrc Ticinenfis convenerit, fob quo pontifice, has habeo conjeâuras, quas proferam. Anno 997. *Papa Ticini complurium Epifcoparum conciltum adunavit,* verba font Chronici Hildcnsheimenfis. Hoc igitur forte in E concilio eadem Arnulfi caufa cum aliis definita eft. Ratio temjloris, & rerum circumflantis omnes cum hac fynodo quadrant; nam anno 995. pro Arnulfo in Gallia decifom eft: anno 99Ô. vacatio eft farta, five quod Gallis res adeo fuerint perturbais, ut nihil obtineri potuerit pro Arnulfo; Gve quod vivo adhuc Hugone regenumquam evinci potuerit, ut reftitueretur Epifeopus parti ejus averfus. Anno demum 997· Hugone jam e vivis translato, fedatifque domefticis diffenfionibus exteras ac potiflimutn Gallicanas turbas fopire aggretfus eft Gregorius; Qpare inconcilio

(·) Concilii hujus aâa fufiori ftilo ab ipfo Gerberto deferipta infenus ptoierentur. *Manfi.*

ANNO CHRISTI S·»

cilio Ticini habito cautam hanc?.iterum difcuffit, A .Amolfom reftituendum judicavit, recuiantefque Gallos minia terrait. Tunc a Roberto Franco, nim rege Abito FlonaceuGs mittitur ut pacem amica cum Pontifice componeret . Vir fanâua Pontificem adiit, mandata ab eo accepit, & pallions pro Arnulfo, regreffufque it* cum rege fe geffit, ut tandem depoGtu*Epifeopus facerdotium amiffum reciperet·

ANNO CHIUST!

Nec ita tamen caufâ penitus abfoluta eft; co. gnofeendum enim fupererat deEpifcopis, quiArnulftam injuffu Romani Pontificis exauâoraveram. In illos ergo difta eft fufpenfionis fententia in Concilio Romano anoi 998. Hue ufque nos ducunt ea, que fuperfunt , hiliorica mono* mentă. An res ultra precedent, atque cum ignorantibus ignoro. ft

ANNO CHRISTI

ANNO CHKtsn »»»

CONCILIUM REMENSE

DCCC C LXX XXIX. IN Q.UO AsMOLFOI

Archiepifcopn* Remenfit, cleftus eft.

Sm&* «c *miwrfai tttkfit ctikliu, /alutta ii» cmt filii AηηηΉî atttnptiu .*

PI« memori* patre noftro Adalberaoe fenfvs corporeos relinquente, datum lumen paftoris amifitnus, praeda hoftium fadi fumus. Itaque dum molimur tanti viri refarcire ruinas, elapfa funt canonica tempora, violat* funt leges, quibus cavetur nullam fedem amplius triginta dierum fpatio vacare licere. Nuncque tandem pulfantibr divina lux fe aperuit: β1 quo fequeremur oftedit, depulfo aotichnfto , fimomaca hsrefi dam«os, inquam , dicimur ' epifeopi dkrceieos Remorum metropoli*, cum omni clero, di verfi ordini* populo acclamante, orthodoxis regibus noftri* confentientibo*, eligimus nobi* in prefulem virum pietate praftantem , fide inGgoem , conftantia mirabilem, in confiliis providam, rebus gerendis aptum; in quo h* virtute* que fic clare relucent, indicio funt cetera* abefle non poOe. Arnulfum dicimus regi* Lotbarii filium : quem etfi altu* fangui* vitio tempori* fub anathemate pofiti aliquo infecit contagio, fed tamen hunc mater eccleua purificans myfticis [abluit facramenti*. Hunc, inquam, dicimus Lauduoenfis ecclefi* filium, & ut verius fateamur, Remen-Q fis. Ea quippe civitas Remenfe territorium, Reu menfi* parochia eft, neo fic a B. Remigio divifa, ut neret aliena. Nimirum ille Deo plenus , unitatem appetens, non fcilfionetn afteftans, fic fcidit, ut cohsreret velut pars in toto: & quis, & quantus futura* elTet intelligent, natalefolum beavit (acerdotii dignitate. Eligimus ergo Arnulfum, hinc ortum, hinc educatum, fimoniac* h*. refis expertem, a faftiooe tyrannica remotam , fua cuique debita jura reddentem, fauâuarium Det non diflipantem . Sint procul ab eledione noftra dolus, & fallacia: nec putent eam ad fe ^rtinere filii Belial. Filii pacis & concordi* , Em flabilem fle folidam in perpetuum faciunt, confirmando, corroborando, fubfcribendo.

LIBELLUS FIDELITATIS

f»k facit cbtrograpbi tlitus ab Anitlfit artbitptfap».

EGo Arnulfus, gratia Dei preveniente, Remorum archiepifcopus, promitto regibus Ffan- B coram Hagooi & Roberto, me fidem puriiTimatn ferraturam ; confiliutn & auxilium, fecundum meum fcire fit poffe, in omnibus negotiis prubiturum; inimicos eorum, nec coufilio, nec auxilio ad eorum infidelitatem fcienter adjuturum . Hoc in confpeftu divine majeftatis, & beato, rum fpirituum, & totius ecclefia affiftens, promitto, pro bene ferratis laturus premia «terne benediftionis. Si rero, quod nolo, & quod abiit, ab hia deriarero: omnis beoediAio meacon-

« » & epifcopatum meum accipiat alter. Rece-, me·, fintque perpetuo inimici. v H«e «8® chirographo * me edito, in teftimonium benediâionis, vel malediâioais me* fub· fcnbo, fratrefque, & filfos meos, ut fablcribaor, rogo.

Ego Arnulphns archiepifcopot SS.

Not* SirisiMi Binii.

IMltt bu φὸ fatuatur, tueift Arattipki cmnniterirtt teat txceannanitatnnf; Û encilii Silcaatlfafii ivotElwaa & matbma.*

Arnolfos Remeetis archiepifcopus ab Hugone Francorum rege ad cam dignitatem promotus, venerat i* fuipicionem, quafi conlcius forer illius proditionis, qua per presbyterum quemdam Remenfeta * Gislebertum nomine Carolus frater Lorharii civitate Remenfi potitus erat, ipfumque Arnulfum captivum abduxerat. Augebat fuipicionem, quod filius Lotbarii regis defunfti, dt Caroli nepos enet , adeoque ejus juffu civitas Carolo patruo fuo tradita faiflet. Ad quam fufpicionem toilendam cum ille fententiam excommunicationis, que estât in concilie Remenfi , cap. is. adverfus omnes qui tam nefaria perperraflent, privarim intorfiffet ; voluit Calliarum epifeopos conveni re , idemque quod ille fecerat prarftare. Obtemperarunt fuo archiepifcopo aliarum cccleflarum antifiites , atque eosdem pnMones , poti habitam orationem inveftivam , fententia anathematis condemnarunt. Recitata funt ifta omnia poflea in Remenfi concilio, atque inde a Gerberto in fuum commentarium translata fuerunt · 44

AR-

• -*- Arnutphus pofl ejus ad Remen fem Archiepifcopatum evrSionem ab Hugone rege defeivit , & utraque Armalphi rebellio per menfes 19. duravit , in univerfum annos tres , ut colligitor ex epidoU Gerberti ad Wil-Ratode* Argentiœnfem Rpifcopum a Baroni» ad ann. Chrifti pp». n.gp. relata. Qpare cum ejus depofjtio contigerit in Synodo Remenfi an pps. nccefle efl ejuieleAionem ad an. pii. referte. Vide Pagm» <d -4»mm» *Cbnfii* pps. ». s. <ÿ· /ef;

,,M

AR N ULFÏ ARC HI E PISCOPI

Rr mr nih Commonitorium rt anatnbma in pradonca Remorum.

Araalfttt gratia Dei areUtpifcafttt. Cmnttnitdritettt frodmhu Aemanm.

QUid tibi vis praedonum Remenfium federate manus? Nihiloe te movent pupilli, & vidua lacrymz, nec advocatus eorum? Velis nolis, dominustuus ipfe teftis, & judex, & gravis ultor, cujus judicium non effugies. Vide quid ante oculo· ipfius egeris. Saoâam pudicitiam virginum non erubuifii: matronas, etiam barbaris verendes, nudas rdiquifli.· orpbanum & pupillum B non refpexifti. Parvum tibi hoc. Aeceilifti ad templum matris Dei cunâis mortalibus reverendum, ejus atrium perfregifli, polluifii, violaffi. Quod oculi ibi viderunt, concupivifti: quod manus attreâare potuerunt, rapuifti. Et nos quidem contra divinum ac humanum jus, mifericordia abutc-tes, quod cibi & potus abflulifti, non iodulgemus, fed propter impia tempora non exigimus. Exigimus autem reliqua omnia, quo pollutis manibus pervafifti ac retines. Redde ergo, aut fententiam damnationis in pervaforesrerum ecclefiafticarum a facris canonibus promulgatam, eam in te latam, mukotiefque ferendam, excipe.

Auâoritate omnipotenti· Dei, Patri·, & Filii, At Spiritu· fanâi, interveniente & adjuvante bea» ta Maria femper Virgine, auâoritate quoque ÔC poteftate apoftolia tradita, nobifque rciiAa, excommunicamus, anathematizamus, maJedi:imus, damnamus, fit a liminibus fantte matris cccleGe feparamus vos, Remenfium prcdonum auâores, faâores, cooperatores, fautores, & a propriis do* minis rerum fuarum fub nomine emptionis abalienatores. Obtenebrefcant oculi veftri, qui concupiverunt·* are(eant manus, qu» rapuerunt.* debilitentur omnia membra, quae adjuverunt. Semper laboretis, nec requiem inveniatis, fruôuque laboris veftri privemini. Formidetis ac paveatisfa facie perfequentis, & non perfequentis boftis, ut tabefeendo deficiatis. Sit portio vcftra cum Jud* traditore Domini, in terra mortis & tenebrarum, donec *corda* veftra ad plenam ûtisfaâionem convertantur. Hic aurem iir modus plene farisfaâionis, ut omnia injufte ablata, preter cibum & potum, propriis dominis ex integro reibtuatis, coramque Remenfi ecclefia pœnttendo humiliemini, qui fandam Remenfem ecclcfiam reveriti non edis. Ne cedent a vobis ha malediâiones, fee· lerum veftrorum perfecutrices, quamdiu permanebitis in peccato pervafionis. Arnen, fiat, fiat.

CONCILIUM SILVANECTENSE

in quo rRoviNCijE Remknsis buscofi,

Przdonibus Remenfis civitatis anathema dixerunt, anno Domini [1] occccxe.

IteotBrtia efifcopmrtm Rmctfi diacefetr wt decreti.

QUouique fe extendet effrœnata licentia veftra, alterius proditoris Judz fatellires? Ad quem finem fcelerum progredietur inczpra veftri ducis audacia? Ducis dicimus Adalgeri presbyteti, qui nomen facerdotabs dignitatis firo nomme polluit. Te igitur interpellamus, funefte presby ter. Quid tibi vifutn eft, poft illa cruenta anus, quibus teLauduni exercuifli, ut iterum vilis po-p. flata faâus, Arnulfum Remorum archiepiicopum1^ traderes: cum ante velut fidiffmus cuftos cubares, conviva afliduus effes, confilia diiponeies, factofanâa adminiftrares? Num rigorem ecclefiafticz feveritatis, vel judicium omnipotentis Dei effugere te putafli? Urbis portas aperuifti, bofies introduxifti, venerabile templum matris Dei, atque ipfis barbaris reverendum, velut hoftium caftra oppugnafti. Num etiam vos, prredonum maxima portio, qui ecclefia: ingentibus beneficiis cratis obligati; qui dicitis, hereditate poffidea-E mus fanAuarium Dei; qui figna militaria loricati, & galeati, cum Rutis, & lanceis ante aram B. Dei genitricis intuliflis, qui pollutis manibus paftorem cum clero, & populo, inter fanâa faaçâorum comprehendiftis, cuftodiz diflrfbui(lis, carceri mancipafiis, & adhuc retinetis. Num, inquam, vos divina jura effugietis? Vos quoque, quorum dolo & fraude, confiiio & auxilio, tantum fcelusfaâumeft, cum his qui principcstanti facinoris fuerunt, conlociandi eftis: ut poenam peccati fimul feratis, qui caufa peccati fimulconfpirailis, bonaque civium Remenfium praedones impiiflimi, velut fub bafta diftraxiftis. Nec etiam vos abefie debetis, qui in Adalberonem Laudunenfem epifeopum non minus levia perfeciftis. Et ut pullulantem hzrefim refeindamus, que ditat omnia licere Karolo etiam in facris locis: Rbmenfem fimul ac Laudunenfem ecclefiam, utramque facrilegio, quamvis diffimili pollutam, a facris removemus officiis, donec legitime reconcilietur utraque. Et ne quis nos talibus tnonftris hominum favere, talibus negotiis aftcnfum praebituros putet, fed pro fide, qua vivimus, omnibus expofitos periculis: fententiam noftram ita confirmamus, ftabilimus, corroboramus.

Anathema i» reae.

Auâoritate omnipotentis Dei Patris, 8c Filii, & Spiritus (anâi, interveniente & adjuvante & Maria

[1] *Necdum < /«< ordinatione featu/ meufii elofim erat,* inquit Gerbertus in laudata epift. ad Arjtentinenfetn e>ifcnpum, fcr *ecce qua/ι temfeft·· urbem ab eo proditam bo/hi invafit, SoaBuarium Dei fallait, ffolla diripuit, Clematr fofulum captivavit. Poft bac vero ^Arnulfbui fuai prodottet fub anathemate fa[ttil, atque* at *idem facerent* *Jutiliarum epijcofti imperavit*, refpiciens Gerbertus ad Synodum Silvanedeniem. Quare Araulphi proditio & Sil''v»neArnfi, Synodi celebratio anno 918. fexto nempe menfe ab ordinatione Arnulpbi accidere. *Petitu ad jtaia. Cbrifti* >91 η. s.

Maria femper Virgine, cum omnibusfanftis: au loricate quoque ac poteftate apoftolia tradita, nob-lque rctifta, excommunicamus, anathematiaamus, damnamus, & a liminibus fande mattis ecckfis feparamus Adalgerum presbyterum diaboli membrum, epifeopi & cleri, & totius populi Remenfis traditorem: eos quoque qui hujus traditionis extiterunt inventores, auftores, fa&ores, -cooperatores, fautores, civiumque depopulatores, fit a propriis dominis rerum fisarum iub nomine emptionis abalienarores. His adjungimus Laudunenfis epifeopii pervafores, ac ipfius epifeopi graviffimos tortores. Fiat illis, ficut feriptura dicit: Qui dixerunt, hereditate poflideamus fsnduarium Dei, Deus meus pone illos ut rotam & ficut ftipolam ante faciem venti, ficut ignis qui comburit Clvam, & ficut flamma comburens montes; ita perfequeris eos io tempeflate tua, & in ira tua turbabis eos; imple facies eorum ignominia, & qusrent nomen tuum Domine. Erubefcant & conturbentur in fieculum foculi, & confundantur, & pereant; & cognofcant quia nomen tibi Dominus, tu folus altiffitnus in omni terra: & quia pupillum fit viduam non miferati funt, neque templa Dei reveriti, dominiumque ecclefiarum fibi ufurparunt, fiant filii eorum orphani & uxores viduo, (enitetur fenerator omnem fubftantiam eorum, *& diripiant* alieni labores illorum: nutantes transferantur filii eorum & mendicent; ejiciantur de habitationibus fuis; fiant dies eorum pauci, & principatum eorum accipiat alius: & duplici contritione contere eos Domine Deus noder: nifi refiptfcant, & ecdefiae catholico fruduofe pœnitetuia (atisfaciant. Arnen, fiat, fiat.

EPISCOPI REMORUM DIOECESEOS

Salute ditaat* RrverradijMN Pa/ri A.

Mittunt exemplar procedentis anathematifmi.

Quoniam frater & coepifeopus noder Arnulfus intra fuam ecclefiam captus, propter vtm hoftium, ut fertur, non fatis quo fui juris funt, excqui valet; nos noftri officii non immemores, quod olim io famofiffimos prodoces fuo confilio feceramus, repetivimus: hoc addito, quod in cibo & potu contra divinum & humanu^a milericordia abufifumus * utipfe. Sed infuper duces, & comites, & confeios totius faflionis, anathemate damnavimus: esmque ecdcGam ab officio fufpendimus, coieras Chriftiaais fidelibus fufficere polle judicantes. Itaque decreti atque anathematis exemplar vobis mittimus, noftreque fententis vos favere atque idem facere hortamur, monemus, oramus.

OasaxvATio G Coss*it ii S. J.

Huc ufque Arnulfb fluduerant, ut vides, comproviocialrs epicopi. Mox autem Huaoni Jte(i oMecuti, aha omnia lenierunt t ut ex epiftolia & Synodo Aeeenfi, aus tubjicio, intelligss.

Beatifiu Fapa'Jeanni Huge gratia Dei Francorum Heu.*

Novis atque inufitatis rebus permoti, fummo ftudio, fnmmaque cura, veftra confilia expetenda decernimus: quippe cum fciamus omne tempus io humanis ac divinis ftudiis excgiffe. Confidetate ergo quo fafta funt, & facienda preferibite: ut & facris legibus fous honor & regalis poteftas non annulletur. Arnoulfus Regis Lotharii, ut dicunt, filius, poflgraves inimicitias ac (celera, que in nos, regnumque noftrum exercuit, loco parentis adoptatus eft a nobis, ac metropoli Remorum gratis donatus, jusjurandum praebuit, quod contra praeterita & futura valeret (aeramenta. Libellum fidelitatis iub nomine chirographi confcripfit, recitavit, corroboravit, corroborariquc fecit. Milites aeomnescives jurare coegit ut in noflra perfifterent fide, fi ipfe aliquando in poteftatem boflium deveniret. Contra has omnia, ut certiflimi telles funt, ipfe portas hoflibus patefecit; clerum ac'populum fus fidet creditum captivitati & praedat diflubuit. Sed cflo eum efle addiâum aliene poteftati, ut ipfe videri vult; cur cives & mihtes pejerare cogit? cur arma contra nos comparat? cur urbem ac caftra contra nos munit? Si captus eft, cur non patitur liberari? fi vi boflium oppreflus, quare non vult fibi fubveniri? & fi liberatus eft, cur ad nos non redit? vocatur ad palatium, & venire contemnit: invitatur ab archiepifeopis, & coepilcopis, nihil fe eis debere refpondet. Ergo qui vices Apoflolorum tenetis, flatuite quid de aiiero Juda fieri debeat, ne nomen Dei per nos blafpbemetur: & ne forte jufto dolore permoti, ac veftra taciturnitate, urbis excidium, totiufque provincial moliamur incendium. Nec judici Deo excufationem praetendetis, fi nobis quaerentibus atque ignorantibus, formam judicii dare nolueritis.

Deuiiue & revertatiffiuto Fape Jeauai, Epifcopi Femora Diotcejeei.*

Non fumus nefcil, beatiifime pater, jsmdudum oportuiffe nos expetere coofuha fandâs Romano ecclefis pro ruina atque occafu facerdotalis ordinis: fed multitudine tyrannorum prefli, longitudine terrarum femoti, defiderranoftra haftenus implere nequivimus. Nunc itaque veftro examini non fine magno dolore perferimus novum atque inufitatum crimen Arnulfi Remorum Archiepifcopi, qui famofiis apoftata faâus, locum Judo traditoris olim in ecclefia temnet. Qyi filius quondam ecclefis Lauduncnfis, cum epifeopum fuum dolo & fraude ceperit, ccclefiam ejus pervaferit, ad cumulum fuo damnationis Remenfem fibi crdditam cum clero & populo captivavit. Nec movet eum noflra vocatio, vel potius faluberrima exhortatio, non Archiepifeoporum comprovincialium multoties repetita admonitio, non canonice fafta coram Deo & Angelis ejus profeffio, non chirograhi in confecftu ecclefis recitata deferiptio, non numerofa (aeramenta miris excogitata confiliis. Stant fuo vitio quamplures ecclefis palloribus viduats. pereunt innumerabiles populi fine faccrdotali benediftione fic confirmatione: ipfe faâiooc tyrannica!, divina humanaque jura contemnens, tyraunidem exercet: regibus noftris, a quibus tantam gloriam gratis confecutus eft, interitum meditatur. Ergo tandem admonftra perditiflirai hominis expergefafti, ivimus in fententiam Domini dicentis: *Si peccaverit ia te fréter teal, vada & cerri pe* ane la/rr *te tf ipfe* fele*. Si te audient, litcratm erit fratre* tuum; fi ante* te* non *audient, adbibe tecum adbac* tmxav *vel duet, et te ere ttfitu* duorum vel tria* fiet e*ae vertit*. Qaad* vos «m *aadient* rnr, *d* ecclefia: fl aete* ecclefia* aea audierit, fil tibi ficat etbaicut C pabluauai.*

Adefto, pater, ruenti ecclefis, & fententiam ex facris canonibus promulgatam, vel potius ab ipfa

~ ■ 'ipfa veritate prolatam, profer in reuna. Sentia-Adc in ejus qui domuiDei praseOe poSit, grçhiepi··—· chrktl mu(*° v°b'* alteram Petrum defenforem fitcor* roboratorem Chriflianas fidei t ierat fonda Roma na ecclefia fententiamdamnationis in reum, quem univerfalis damnat ecclefia. Suffragetur nobis ve-Ara audoritas, de in hujus apoftatv dejedione , fcopi nova ordinatione; fimulque invocatis epif- -AÏÎcti copis noftris fratribus .ncccilana promotione, ot C"/r.TI fetamus de iatelligamus, cur inter cetera· epodo-" latum vcflrum prafetgc debeamus.

CONCILIUM ANS A NUM

Anno Dccccxc. celebratam. In quo Ûuniacenfis monafterii pofleffiones epifcopali audoritate confirmantur, de varia eduntur decreta.

Eκ cberteri» CltntMcttf'

Decretum quod apud (.a) Anfam fecit Burchardua Lugdunenfis cum aliis bene multis epifeopis congregans venerabili abbati Majolo juxta petitiones (uas dc fratrum

NOrerit omnis catholica fanda mater ecclefia, quia anno Incarnationis Domini nofiri u Chrilii 990. indidione 11. in Lagduncnfe territorio quem vocant Anfom in bafiltca beati Romani congregatam fynodum vidimus, aggregaits ibi fcilicet fandis ac venerabilibus patribus, videlicet Domino Burchardo fande fedis Lugdunenfis ecclefix archiepiIcopo, Teubaldo fande ledis Viennenfis archiepifcopo, Walteno fandx fedis Æduenfis venerabili epilcopo, necnon Domno Lamberto fanda fedis Cabilonenfis epifeopo, & Leutbaldo fande fedis Matifcenfis epifeopo , VVigonem etiam fande fedis Valentine ecclefie Civitatis epifeopo,"Erboldum Utrace Surbis epifeopo, Eurardum fande fedis Montana civitatis epifeopo, Humberram fcilicet fande fedis Gratiopolitane civitatis epifeopo, Anfelmum fande fedis ecclefie Augufte civitatis epifeopo, Amico fande fedis ecclefieTerentane civitatis epifeopo: quibus multa ob edificationem orthodoxe fidei & fande Dei ecclefie ftabilimentum multa tradentibus, & SS. Patrum roborati documentis, eo* ram fandorum patrum antiftitum fcilicet & abbatum conventum, necnon & aliorum religiofo-rum virorum, adiit fandi loci Clunienfis coenobii diledus & a Deo nobis datus Odilo abbas venerandus, necnon & Domnus Vivianus precipuus prior, cum alia cohorte fibi coherenttum non modico conventu fratrum , implorantes eorum prefulatus dignitatem, infuper & oftendentes quantis qualibufque premerentur anguftiis, fcu jam didus locus Clunienfis landilfimus premeretur malis.* pofcentes eorum fanditati, ut fubanathematis terribili vinculo privilegium in Dei nomine ad habendum eis concederent. Quibus fandilTimis patribus adquiefcentibus poftulantibus, dc tam pro reverentia fandi Petri, cujus fungebantur officio, dc aliorum fandorum quorum ibi memoria habetur, quamque & domni ac fandifiimi Majoli abbatis in omnibus Dei magnifico cultore, de cujus (i) tranfitu triftati. fed olim clarefccntibus gratulati, vel etiam pro pèrfecutori. bus, jam facratifiimi loci infeftationibus , quidquid in illorum ionat privilegiis vel cartis acquisitionum, fine alicujus inquietudine, fua pontificali audoritate inviolabile privilegium conceffe-runt. Scilicet omnia eorum ecclefias cum decimis & fervitiis ad eumdem coenobium pertinentibus, vel burgum ejufdem fondi loci infra dc extra fine praecepto dt conlenfu abbatis, relira* tribus ejufdem loci aliquam perfonam nullus prefiimat. Sancimus etiam privilegio conceden-do, & in omnibus confirmando potefiate fandi loci fuperius dido, infringere, aut violare , vel praedam auferre, vel ecdefiis cum domibus dc cellariis ad eumdem locum pertinentibus, fcilicet in pago Matifcenfi, Lordonem montem capere , vel deprndare fua pontificali audoritate excommunicando , anathematizando , vebementiffime contradixerunt : Blanofcum fcilicet, & Beroofiacuna, curtem dc villam fibi adherentem, Macecrias dc Peronnam, Caviniis, Solefiriacum, Socionas & Claromane cum appenditiis *fais, S.Vidorem* conftitutum fupra fluvium Remis, Belmontem etiam in pago Cabilonenfi fito, in pago Lugdunenfi Saviniacum dc Romanam poteflatem, Chavariacum , dc Tofciacum , Poliacum , Artadunum, Ambertam cellam com appenditiis fuis, Luvirendam, dc caftntm Ojedcllis, Monaflerium Somna, qui vocatur Carnslocus, Reyniacum monaiierium in?comitatu Matifconenfi fupra fluviolum Remis, necnon dc ecclefias cum poteflatibus ad locum fupradidum.Cariloci coenobium , ^necnon etiam Regniacutn cum fibi pertinentiis : videlicet domibus, cellariis fibi adherentibus, & quidquid modo habere velpoffidere videntor, vel quidquid in futurum ad augendum nutu divino fuerit, in quocumque loco & pago, nulla qualibet perfona infringere vel depredare minime audeat, fue etiim prafulatus audoritate prohibuerunt dc vehementer fub teftificatione anathematis vetuerunt: ut nullus judex publicus, aut exaccionarius , comes quoque, vel quilibet exercitus proprius aut conduditius, caflrum *(acere ,* aut aliquam firmitatem infra aut juxta eumdem locum yel poteflates ejusdem jam didi loci fo-crati cdificare aliquotiens quis prafumere audeat, flatuerunt etiam io eodem fando concilio, ut nulla faecularis dignitas, feu militaris foblimites, aut homines juxta Ciuniacum commanentes, dc in locum quoque jamdidum Carum locum commorantes, in eumdem callrum ,vel in burgum ejufdem loci praedam auferre, vel pradam aliquam tam in bubus, vaccis, vel porcis, quamque etiam in caballis, vel quidquid praeda. videri aut nominari poteft, foris intus nec de intus foris

(λ) Anfa oppidum olim non incelebre ad Ararim Inviam quatuor a Lugduno diflitum leads verfus Mitifconem .
(b) Trinfitus hoc loco non de vita ad mortem intelligendas eft , qui anno contigit , fed de abbatial! dignitate , quant aliquot ance obicum annis dimilit, lubroaato fibi S. Ddilone, cujus eledionem habes Spir. tom.f.

ANNO CHRISTI

,tis mittere audeat: quia ooo decet *I»oûn conio* A bitis in jam dttto loco morantes a malignis vel fuperbis hominibus molcilia» ingeri. In boc pri. viiegio coofcribi jufferunt. (c)

Ia

Ac vetaverunt a nullo homine Corpus &Sanninem ..... tare ad infirmum nifi facerdotis

II.

Nunquam autem fervetur Corpus Dominicum io ecctefia amplius quam diebus vin. & (em per renovetur ia die dominico.

HI.

Ad vigilias frequenter veniant: cum gemitia *k* (ufpirio ibi flent, fine loquacitate, & fcurrilitate. Ad opus Dei nihil agsnt aliud nifi quod ejepe- dit antmabus eorum.

IV.

Ad venationem nullus clericus eat, ab eo fc iat, quem irridet, effe damnandum.

V.

Eft autem decretum a fandis patribus in concilio & catholicis epilcopis, ut facerdotes abuxoribus fe abftineanc : fio autem , in ecclefiis factum myfterium noa laciant, & ipfa· ecdefias quas poflideat perdant.

VI.

Incantationes neque augurie uee divinatione· anxo faciant, mc credant. Qpi autem fecerit, nec a CNRisii poenis perpetui· nec ab incendii· liberabitur, nifi *>K per veram fatisfaflionem emendaverit.

VII.

Sabbato vero poft nonam çpera nulla *faint* . Dominico autem emere aut vendere nullu· arxfumat, nifi tantum quod in die manducet. Placitum non quxrat neque faciat.

Laici omnes feria iv. a carne abfiineant, ic vi. feria jejunent, fi ira poffunt perficere , aut pauperibus eleemofynas tribuant. Secunda & iv. & vi. feria miflas audiant fi poffunt.

IX.

Hujus igitur privilegii confervatoribu» pax a Deo patre & Domino Jefu'Clirifto omni benediflione celeffi veloci curfu fuper eos defccndat. Violatores autem anathema maranatha damnentur, nifi refipuerint & poenitentiam egerint, aut ab abbatibus fanâifiiroi loci Clunienfis vel a fratribus ipfius loci abfoluti quandoque fuerint. Sin aliter eterno fupplicio damnati permaneant , Arnen. Fiat, fiat.

»AD CONCILIA ANSANA DUO,

Alttrutiii'»W9 990. af/eraav MW 994· *ctitbrtt*.

ADNOTATIO a a i t 1 c 4.

MMfeVr'i P«t np,.* asm ,,·. ***'

TN conciliorum colleâione Veneto-Labbeana A. tam. XI. coi 987. anno 990. collocatur conçibmn quoddam 10 oppido Anfa, quod leucis quatuor Lugduno diftat , celebratum , allidentibus Burchardo Lugdunenfi , & Thcobaldo Viennenfi archiepifcopi» cum epifeopis comprovincialibus novem . In eo vero canones IX. ad ecclefiaflicam difciplinam reformandam lanciti; ficut & Ciuniacenfibus poffeifiones fuc afferuntur. Item ad an. 994. concilium aliud Anfanum profertur ex iifdem omnino patribus conflans, in quo canonici in ecclefia S. Romani oppidi Anfa inffituuntur , vel reftituuntur. Duo hcc concilia unum idemque cenferi debere , nec nifi ab uno eodemque concilio anni 994.hec omnia fancitafuifle, multiplici argumento demonftro . Infcriptio concilii D tirai 990. plane mendofa eft, cum anno illi afligoet Indiflionem II. qux luperiori anni 989. conveniebat; fecundo', Patres illi graviusfe accepiffc fignificant nuncium de *tractu* S. Majoli . Obiit autem S- Majolus anno 994. ut Pagius ad An. 993. egregie demonftrat. Martenius quidem, qui concilium iflud primus vulgavit , Anecdor. tom. IV. coi. 74. cenfet *trttfliu* nomine defignari hic fpontaneam illam demit&onem dignitatis , qua & Majolus aliquot ante obitum annis fele abdicavit. Sed vix perfuaderemur muneris paftoralis dimiflionem a patribus iliis defignari nomine . Quin & abdicationem illam non ci- E rius quam anno 991. contigiffe Pagius ad annum 1048. 3. demonftrat. Non ergo ferme de illa haberi potuit in concilio anni 990. Denique C concilio huic Anfiino afledit Leubaldus Matifcenfis, qui fedem illam poft Milonem tenuit . Milo vero Matifcc recenfetur inter patres conciliabuli RemenCs anno 991. celebrati; & Leubaldusunui fnit ex patribus concilii fecundi (ut creditur) Anfani anno 994. habiti. Abfurdum erit igitur concilium Anfanum anno 990. comminifci , cui Leubaldus quidam Matifcenfis interfuerit ; idCooue pronum eft reputemus Anfanum concilium fuifle unicum an. 994. coaâum, in quo & canones illi conditi funt , & firmata Cluniacenlium privilegia illa, qu· concilium anni 990. authoritate fua roboraflie creditum fuit ; ac demum in eo pariter concilio de ecclefiae Romanenfis adminiftratione deliberatum , quod hucufque ad idem Anfanum concilium anni 994. optime relatum eft.

Ad hoc ipfum conciliem fpe&areeenfeofequens inflrumcntum donntionis , quod in bibliotheca Scbufiana eentur. L num. XXXIX. Guicbeonus vulgavit, ex quo hic.

DONATIO ARDALDI COMITIS

Mbw/ler»· *SwiMecufi.*

I» Dti

EGo Artaldus (I) comes, Geraldi (e), quo fidam nobilis viri,,&Gimbergir filius, reminifcens fragilitatem corporis mei, & amplitudinem peccaminum meorum, necnon & bonorum omnium, qu* tam pro acquifitione, quam etiam pro defenfione honoris njfeil con-

(-) Hic utMun ia chartario deeft foliuaa , contineo» faMcriptiones «pifcoporwn & initium (laturorum ejufde m concilii.

(*) *tMKt*) LugJunenfi» fcilicet Λ Forenfia , Hiftoricis Ltfdaneafibns A £arrrrw«« notai Horn ni conilam planiorem hiAoriam habemus ab cruditiflimo Domiao de la Mirre, *tcrhfa Mtutiibnjvui mllcgiei* fl·· 9»elt· tT /·ιηβ· dl»»]»·» GtliCHEON. *(<·) GtreUi}* cap* pater fuerat alter *ArulAu* conte». GUICHEO N.

„ - —contra Dei praecepta, egi; pavefeo Dei judicia CHRiPrt pro b'· metueo* «terna perpeti fupplicia ; verum quia longanimis eft tuper me Domini patientia , non differo diutius pernitentis fiibirc remedia. Nuper itaque iacerdotum ac mimftrorum.Dei adii confilium, quaerens ab eis falubre confilium, qui dijudicantes me fecundum fandorum canonum ftatuta, hzc inter cetera mihi indixerunt monita, quopoffint levius mea fulvi pec* ı cata. His falutaribus przceptis monitus , confidersns quz , & quanta erga fanfti Martini monafferium, quod vocatur Saviniacum, (a) commiterim mala in depredando villas ejus , ac devaitaodo agros, primum ipfi *beate Martina* aliquid ex rebus meis poffeflionis tribuo. Igitur ego *Artaidai* dono de hereditate mea ecclefi· fandi B Martini, quam regit Dominus abbas Hugo, (à) una cum grege fibi commiflb . Eft autem ipfa hereditas lita in pago Lugdunenfi , in agro Cogniacenfi, fuper fluvium Ararium, in villa Toriniaco, hoc eft vinea indominicata , cum currilis, viridariis, campis, pratis,fylvis, aquis, aquarumque decurfibus , fervis etiam & ancillis , quantumcumque in ipfa villa vifus fum habere, & in villa Cafocco manfutn nnum , cum omnibus appenditiis fuis, id eftcunilis, campis, pratis, lyl-,Avis,tt quidquid ibi vitus ium habere h· reditatils & quidquid io *Miferteca·*, & iu Muti videor habere, id. eft, portum cum pifcaiionibus, terras cultas & incultas, itrvos & ancillas utriufque lexus5 quidquid ego in prcdiâis villis, fit a nvulo Aforg«M ufque in Rounecum vifus fam habere totum, ac integrum ufque io exquifitum , do· no fanfto Martino, & monaflerio Saviniacenfi ad ftipendium fratrum, Deo ibi infervientium , pro emendatione ma|i fafti, pro abfolutione omnium peccatorum meorum, & omnium parentum meorum '. tali vero ratione hanc clcemofinarn in donationem fieri jufli, ut a die praefecti fupradiftc res in dominio & poteftate Sanâi Martini permaneant. Nullique hominum liceat ab hodierna die, & deinceps, quidquam de ipfis rebus ab ipfa ecclefia auferre & deminuere,, nec mihi , nec alicui parentum meorum, vel propinquorum, nec epifeopo, nec abbati, nulli, inquam , potcftati . *S. Arttldi* comitis & uxotis ejus Theodcbergi« (c) qui ita fieri & firmare rogaverunt . *S. Fredebeant, Vtcbardi, Milenit, Bernardi* , & akciius *Beraidt, Ettlenl* , *Leadegerit* . Data per manum Gerberini, menic martto, regnante Conrado (d) tege.

ANNO CHRISTI

«88» *88» *88» «88» -88» *88» >88» «88»*88» *88» *88» *88» *88»

CONCILIUM NARBONENSE ADVERSUS

SCCtESIAJrICOSDM BONORUM 1NVASOXES

habitum anno Chrifli circiter dccccxc.

ANno dominiez incarnationis circiter ^po. Ermengaudus Naibonenfis archiepifeopus provinciale concilium habuit , advenus nobiles Viros, qui non tantum ec< lefia(licorum bona omnia invadebant, (ed m eos etiam izviebant. Interfuerunt autem concilio non tantum provincia Narbonenfis epifeopi, fed etiam multi laici nobiCles, ut Raymundus comes Rutheneofis , Rogeriuscom-s Carcaflonenfis, ejuique filius Rsymundus , Raymundus vicecom<s Narbuncofis , idemque E· mengnudi anhiepiicopi frater , GuiHelmut vicrcomes B'terrenb», al-que. /la *GtttUtlm. Catellui tn caameatariu Octi/an^. Ité. V- >« Er* raengando.*

ANNO cHxisTt

CONCILIABULUM SIVE PSEUDOSYNODUS

ANNП Æ°n

Remenfis, qua Arnulfus archiepifcopus depofitus, & Gerbertus eidem fubftitutus fuit, anno Domini occccxct. tempore Joanms Pape XV.

aft·· I· CmcHi»· fc*,e' ■ *l,e*

'· bat pfeade-fynado geflam fxertl, ex le· gttimit afin Fgtnaldut tn aaffaria qaad efl apad Aitnoniant defertpfit bn verbis : In ilbs diebus in Remenfium civitate erat archiepifcopus vir bonus & modeftus, frater * Lothani regis ex concubina, nomine Arnulfus . Hugo autem rex invidebat ei , volens exterminare progeniem Lotharii regis. Congreganfquc in urbe Remenfi fynodum, in eum locum idem Hugo rex invitavit archiOj'ifcopum Senonicz urbis nomine Seguinum, cum fuffraganeis fuis. In quo concilio fecit degradari dominum Arnulfum archiepifcopum Remorum dolo nepotis fui , quem tenebat Din carcere, dicens non debere effe epifeopum natum ex concubina. In loco autem eiuscoulecrall fecit dominum Gerbertum monachum philofophum: qui Gcrbrttus magifter fuit Roberti regis , filii illius Hugonis ; At domini Leutherici archiepifeopi iocceflons venerabilis Seguuu : Arnulfum autem mancipari cuftodiz in Aureliane civitate. Venerabilis autem Seguinus archiepifcopus non conleofit in degradationem Arnulfi, neque in ordinationem Gerberti ; juffio autem regis urgebat. Alii vero epifeopi, licet inviti , tamen propter timorem regis degradaverunt Amulium , & ordinaverunt Gerbertum . Seguinus autem

(s) *Sauintatani*) monatlerium ordinis S. BenediAi, Divo Martino'dicatum , in pago Lugdunenfi non longe ab •ppido Is Biesle. *GU1CHF0N.*

(*b*) *pithel Hago*) qui eicAus fuit anno «Î4. indiA. a. confentiente Conrado rege, & Burchatdo Archiepifcopo Lugdunenfi vid. cartul. Savimac. *GUICHFQN.*

(*c*) *Tbeodeterya*) alibi T etberji» vocatur . *GVICHE^-------*

(d) *Reputate Cearado rep*) annus bic deed , led cum Hugb'-iUyjniacenlis abbas vixerit ab anno pt*, ufque ad annum looj. & Coniadus mertuus fit anno qyj. uti jaro lupeiius judicavimus, necefle eft ilium eveniffe ab anno ^4- uique *4 annum *GU1CHE0N*

tem plus fimens Deum, quam terrenum regem ni'u't coffemire nequitias regis: fed tnagis quanmm poruit redarguit ipfum regem, propter quam catifam ira regis contra eum efferbuit. Cum ma* gno itaque dedecore expelli julfit Arnulfum de eccleGa beate Marte Dei genitricis RcmcuGs, & Ge alligatum retrudi in carcerem · Alligatus autem in carcere Aureliane civitatis, ubi detinebatur nepos ejus Carolus, manfit ibi annis tribus. Nunciantuj Kcc omnia praetuli Romano, S;ui vjtlde indignatus fuper hoc fado. interdixit acris, omnibus epifeopis qui Arnulfum dejecerant; & Gerbertum ordinaverat, dTc. Hec *At rt-M in tftodo-fynodo Ktmtnfi gtfiu, prM&o loco. Pofl bcK tkideiot fnkjnngjHtr,* fwpmede Jmmiw papa *indifio a/m frnodo Kcnttnfi, ta prtfinti* Leonis ob. hotu ftdt opo/iolitt tbltgtli, 6&A bnfm concilié-Mi rtlrtfieri flat inoproMi mondfXHnt. Do fnikcu i»fr* /«· loco,*

CHEUTt M.

NOTA Sevealni Binh.

Caulam babiti conciliabuli prebuit rumor, qui de urbe Remenft per Arnulfum prod ta augebatur. Nam cum Hugo rex Francorum fua promotione Arnulfum ad hanc dignitatem arcbiepifcopaleni evexilfet hoc fummo Iludio deinceps peregit, ut epiicopunt fuojudicio ingratum in ordmem redigeret, aliumque in eius locum lubrogatet. Cumque Arnultus ad judicium iyoodale vocatus, ad pontificem tanquam competentem judicem provocaffet: midis itihuc binis legationibus hoc non fine dolo ac fraude mandatum fuit, ut fi poft liceris fedi apoftolicr ante triduum exhibitis non audirentur, in Galliit' «-«irent. Quod cum legati prrftitiffent, faoque judicio id quod teges ecclefiaflicae de pontifice hac inreconlulrado jubent fumma cum fraude perfeciilent, A in Galbas revert,(Tent: indifta eft epifeoporum congrecatio: vocatus eft, de proditione aliifque criminibus & irregularitatibus accafatus Arnutpbus archiepilcopus Remenfis. Cumque ille allegaret fe a Carolo patruo luo Laudum captivum detineri, neque alio proficiicendi veniam impqtraie porte; Hugo tex Francorum Laudunum proditione epifeopi fubegit, & Arnulfum qui ibidem in vinculis detinebatur captivum abduci, A (ynodali huic patrum congregationi judicandum prrfentati · coque modo quo fupra dixi dijudicari mandavit.

htHb.

Aβι <·«· Jisbsli.

Afta Concilii germana, pura, timpticia, A (incera, ficut ab exceptoribus notaris vel ali s (cripta fuere, non extant. Gerbertus Arnulfi adveriarius in hoc cot»cihabulo ad Rfmenfem arch><*pilc<ipatum eveftus, A S Romauo pontifice deinceps amotus, eadem afta edidie, addidit, alibi vero ex ufdem nonnulla furtulit A expunxit, quaedam autem paraphrallice tranllulit A mutilavit.

AAsColc 1k&«1l <<r«

Quod fi ita eft, veri(fimum ede apparet, libellum illum, quem onultit blafpbemns A mendaeus intextis antebae ediderant centuriatote», quemque bocnofliotem-P°re '.n odium Romaoar eccleliae novatorrs anno 1600. Francofurti in lucem emiferunt, non tam afta (ynodalu Remenlis concilii, quam (criptum quoddam A opus Gerberti in ipfa a&a (ynodalia pro arbitratu illius cmifium, continere, vanamque A mendacem elle inlcriptionem, qua libellus A opus ipfius Gerberti Spoadna *tcdtfi* Golliiinr* nominatur. Si enim Romanus pontifex, prout mira dicemus, afta hujus congregationis plane improbavit, amotumque judicio (ynodali Arnulfum fedi fuse reftitui demandavit· non tam fynodus, quam pfeudofynodus appellanda erat. Qjias blalphemiss A calumnias contra Deum A ecclefiam, quotve mendacia buic fuo libello Gerbertus infensent, videre eft apud Baronium, a quibus recenfendis atque boc loco

Lbtllx ..

•<>'i 'r *- »<·ό· <di- Fu.to i°ui qnsln'

A memorandis ego pvopierea in pnmis «bflineo, quod tam aftu alicujna conciliabuli, quam commentitu» Gerberti lcripto continearitur. Quiiquis ea lcite voluerit, anno Domini p>». numero ja. A feqoentibiu Baronium confulat. (a)

anno CHRIST!

II.

ELECTIO GERBER.TI REMORUM Archiepifcopi.

CEmper quidem, dile&fTtmi fratres, judicia a O Dei jufta funt, led interdum occulta'. Ecce enim port dUTolucionem bone memorias patris Adalberonis, quemdam ex regio femine prodeuntem nobis ecdcfiseque RemenG prefecimus, & B clamore multitudinis impulG, feriptura dicente, vox pbpuli, vox domini; & fandorum canonum tnftitutis deGdêrium ac vota cleri & populi in elcdiooe eprfcopi perquirentium. Caligavit acies mentis ooftrc litcram incaute fequendo, concordem fententiam divinarum feripturarutn parum inveftigando. Non erat quippe vox domini, vox populi clamantis, crucifige, crucifige. Ergo non omnis vox populi, vox domini · *nec* omnis cleri & populi vota & defideria io elcâione epifeopi perquirenda funt; fed tantum fimpîicis & incorrupti, id eft fpe queflus minime illedi. Sententic patrum exponende: nonli* ceat, inquit, turbis eledionem facere eorum qui ad facerdotium provocantur; fed judicium Gt <-C pifcoporum, ut eum ipfi qui ordinandus eft propent, u m termone oc hde» & in cpucopili vita edodus eft. N<>n igitur epifeopi Remorum dice.efeos, fecundum has conftitutiones patrum, favore & conniventia utriufque principis noftri domiui Hugonis Augufti, & excellectiftitni regis Roberti, affcnfa quoque eorum qui Dei funt in clero & populo, eligimus nobis archiepifeopum Abbatem Gerbertum, astate maturum, natura prudentem, docibilem, affabilem, mifcricordem. Nec prarferimus illi vagam adolefccntiam, ambitionem fe extollentem, omnia temere minitbantem: immo nec talibus fubjugari patienter auditu perterimus, quorum fapienua & conftlio eccleGaftica ac civilia jura admimtlrari non poife fci- i» «noquoq» «fifcofO !>«<,,. culandum, maxime tamen in eo qui caueris prseeft metropolitano. Eligimus itaque hunc Gerbertum qui .... fuit. Hujus vitam ac more» a puero novimus, ftudium in di-nnis ac humanis rebus experti famus. Hujus conGliis ac magtfterio informari quaerimus. E/us eleâionem fabfcribendo confirmamus, rtabilimus, corroboramus cooamuni omnium bonorum con. feniu.

E

HI.

(a) Haec tamen ASa a Gerberto confctipta hic ego danda cenfui ex editione Franrofuitenfianni fdoo. tum quod rari(fime fefe offerant, cum pariter quod nonnulla, imo plura contineant ex veruftrnnbns alus Conciliis defuopPta, ex quibus leâiones nonnullae veterum illorum Conciliorum fafta collatione delumi poffunt. Ceterum quod ibi nonnulla fefe efferant afpenora in Romanam Ecclefiam diAa orthodoxas (eAorum aures nequaquam offendent, quippe qui juftum dare pondus noverint rebua ac diAis efferatorum in eamdem Ecclefiam hominum, quos sion rs;io, led rabies, A frpe etiam aflentatio rrabefat in adverium. Porro fi huc ratio valeret ad ifta ifta lupprimenda prrvaluiflet etiam, pe afta concilii Bafileenfis darentur, ut malit pariter fupprimerentur eorum, quae adverfus Gresonum VII. difta A gefta funt. Addendum eft etiam Pontifices Romanos caliginofis illis temporibus non ea luxiffe morum fanAimonia, qua A praecedentium, A notirorum leculorum tempora claruerunt, M|w|*.

ANNO CHaisri *"

III.

PROFESSIO FIDEI GERBERTI REMORUM ARCHIEPISCOPI.

EGo Gcrbcrtus gratia Dei przveniente mox futurus archiepifropn* Remorum, ante omnia fidei documenta verbi* fimplicibu* affero, eft Patrem fit Filium fit Spiritum Sanâum, unum Deum effe confirmo: totamque io Trinitate Dei* tatem coeffenualetn, & coniubftantialem, & coeternalem, & coomnipoteniem predicts. Singulam quamque in Trinitate perfonam verum Deum, & totas tres perfonas unum Deum profiteor. Incarnationem divinam non io Patre, neque in Spiritu ianfto, fed in Filio tantum credo, ut qui erat io divinitate Dei Patri Filius, ipie fieret in homine hominis matris filius - Deus verus ex patre, homo verus ex matre. Ca ncni ex matri* viiceribus habentem, & animam humanam rationalem, fimul in eo utriufque nature, id eft hominem & Deum, unam perfonam, A unum filium, uonm Chriffum, unum dominum creaturarum omnium que funt & auâorem, fit dominum, & reâorem cum patre & Ipiritu fanAo confiteor,- paffum effe vera carnis paflione, mortump vera corporis fui morte, refurrexiffe vera carnis fue refurreâiooe., &. vera anime re* furrefffone, in qua veoiet judicare vivos & mortuos affero. Novi & veteris teftamenu unum eumidemque credo authorem, & dominum, &Deum. Diabolum non per conditionem, fed per arbitrium fi&um effe malum. Credo hujus quam geflamus, * doo alterius carnis relurreâtonem: credo judicium futurum, 4c recepturo* fingqloa pro eis que gefferunt vel poena* vel premia. Nuptias non prohibeo, fecunda matrimonia non damno, carnium przceptionem non culpo, pernitentibus reconciliati* communicari debere confiteor. In Baptiimo omnia peccata, id eft, tam illud originale contraâum, quam ea quz voluntarie admiffa funt, dimitti credo. Et extra ecclefiam catholicam nullum falvari poffe confiteor. Sanâas fynodos quatuor, qua* univerfales mater Ecclefia confirmat, confirmo.

CS* IN SEQUENTEM synodum præmonitio.

HAnc Synodum ideo (opprimendam, nec cum ceteris inferendam Labbeus cenfuit, quod Card. Baronit rationibus conviffus fiditism effe credidit, fabellam a Gerberro archiepifeopo primum Remenfi, dein Ravennatienfi Archiepifeopo, tandem Romano Pontifice fub nomine Silveffri II. fabricatam, ut intrufionem fisam in Remenfam cathedram defenderet. Quas autem Baronius affert rationes tanti non effe hodie Eruditi judicant, ut Gerberto putidum adeo commentum affingant, cenfentque vulgo omnes Gerbertum reipfa & fmcere recitaffe aâa Concilii vere habiti pro affunfptione fua ad Remenfem cathedram & Arnuipbi depolitione. Illa tamen, non ut a feribi» ejufdem Concilii deferipta funt, dedit Gerbertus, fed flilo fuo veftita & expolita, quod & ultro ipfe in prefatione ad hanc hifforiam admonuit. Fateor equidem Concilii hujus Patre* in agenda cauia Arnulphi ultra praeferipto* Catholice Ecclefiz Epifcopis limites tranfcendiffe, Ac multo liberius, quam ut par erat, in Romanorum Pontificum auâoritatem excurriffe adverfus tunc vigentem in Gallia dilciplinam, adverfus capitularia Regum Francorum. Sanxerat enim Carolus Magnus impe-. vator quoufque provehenda effent obiequia erga Romanum Pontificem verbis illis: *m memoriam Δ Petri Apoβoli bonoremul & apofiolltam Sedem, ut }»« nei/7 Sacerdotalu mater efl dignitati1 ' effe debeat magifira eccltfiaftica rationii. Quare fervanda efl eunt maifuetudine bumilital, n/ iitti vix frrendum ab illa S. Sede imponatur jugum, feramut, & pia devotion toleremut. Si* vere, quod M» *deotf, quilibet, five fit preibyter, five diatonni aliquam perturbationem machinando, & nofiro mmifierio infitiande redarguatur, falfam ab apo/lolica fede detulttfe epifiodam, aliud quid, food id* mm *convenefft, fulva fide AX integra arta apofioltcum humilitate penee Epifcopwn fit potrfias, utrum eum in tarte. >*av, aut tn aliam detrudat cufiodiam, ufque fyuo per tpifhlam, aut per idoneoi t fua partit legatot apoftolicam interpellet foblimaatem, ut pottffimum fua fanfia legatione dignetur decerneret quid de talibut, jufio ordine, lex Romana ftatuat definire ; ut & 11 corrigatur, tj calem modui imponatur*. Hane legem recitat Gratianus dift. XIX. cap. 3. & eft integra in can. XXX. coocil. Tribur. an. Spj. Affert etiam Baluzius inter Capitularia an. 801. Hzc igitur difciplitia tunc in Ecclefia Gallicana vigebat, Ac ex ea pariter iutelligimus, Epilcopos ita debacchantcs in Romanam Ecclefiam digniffimoa effe nomine feditioforum.

» REMENSE CONCILfABULUM

Habitum Duroccrtori Remor. fub Hugone Arch. & Roberto Francor. Reg. Cum Apologia ejufdem Synodi feripta a Gwberto, tum quidem Archiepifeopo Remenfi.

Ex vetuftiffimo Codice Miciacenfis quondam Monaffetii.

Incipit prologue Synodi Remenfi1. G. Papa.

Licet «muli mei dentes in me exacuant, di&aque, & faff* profeiudere parent, plus tamen amicorum obfequio, quam invidorum odio permoveor. Non enim ubi non erat timor, timere didici; nec amicorum infeffa relinquere ne*gocia · Accingar igitur, fie fummarum quidem genera caufsrum, in Remenfi concilio expofita breviter attingam, ut Ac geflorum veritas innote*

feat,

fjb feat, & que a fummi* viris retraftaia iunr agno-*Jennt..r.* Peto autem ab hujus *facri conventu** prolati* , fi quid mina* grave *ei parum com-«pteftero» ʻʻe ‹ʻʻ- injuri», led mem adferibi ignorantiae; ab auditoribus quoque; ne me aliena vel parum dixtfle denotent. Siquidem triplici genere interpretationis utendum fore cenfeo, fcilicet ut quedam ad verbum, ex alia in aliam transferantur linguam. In quibuldam autem fententiarum gravitas , & eloquii dignitas dicendi genere conformentur : Porro in abi* una diftio occafionem faciar, & abdita inveftigari, fle in lucem ipfo* affc&u* manifeQe proferri. Qtua etfi ad plenum affequi non potuero, his tamen modisdo-âiÆmonim bominupn fententias conabor interpretari . Sed catum amplificationes, digreflkmes „B & fi qua ejufmodi luot , quodam fiudio refriogam; ne odio quarundarn perfooarum , potiiΓι-mumque Arnulphi proditoris moveri videar, quafi ex eju* legitima depolitione Remenfe epticopium legitime fortitus videri appetam. Alterius erit hoc operi*, aliifque implicitum qusftsonibus cutn de propriis, communibus, & differentiis epiicoporum, archiepifcoponim , vel metropolitanorum, patriarcharum , feu primatu , vel etiam Romani epifcopi poteftate , ut animo concepi , prolixius difputabo. *Explicit Prolegut.*

anno

INCIPIUNT CAPITULA.

INCIPIT SYNODUS REMENSIS.

CAPUT I.

ANNO CHRISTI

ANno ab incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti dccccxci. indi&ione quarta , anno v. regni Domini Hugonia AuguRi, & excellentiflimi regi* Roberti, congregata eft Synodus io Remenfi territorio. A&nm eft autem magna induftria principum, ut quia omnes Galiiaram epifeopi eo convenirent, qui comprovinciale* cffent. Deinde ex vicini* provinciis *Fama* At digni, tate honefliores, dt qui legatione fuarum provinciarum digni viderentur , fuorumqoe fratrum abienthtm fua p<<ienti* fuftinere poffent.

Igitur XV. Kalend. JuL colleâi funt in bafilica domni Bafoli conftfloris, Remorum quidem Duecefand : Guido Sucflbnic· urbi* epicopus , Adalbero LaudunenG* , Herveu* Beluacenfis , Gotefmanou* Ambiancnfis, Ratbodus Noviamenfia, Odo Stlvaneâenfia.· ex provincia Bituricenfium, que Aquitanorum effe putarer , Daiberto* Archiepifcopus: ex provincia Lugduneofium prima Gualteru* epifeopus Auguftiduoenfis , Bruno, Lingo-

py ,1 -- ANNO CH*,ST* Lingooenfis, Milo Matifconenfis. Eκ provincia A, qtm eft prima Sequanorum tnetropolis, Remenfique provincia» contigua, Sigumua archiepifcoput, Arnulfos Aqreliattenfis, Herbeotus Antiûodorenfis; prieterca diverfarum urbium abbates quampforimi aderam: port folitariam eptfcoporum difputationem, refidere fufli font · habitaque ratione totius fumnus Synodi, dignitas prdatur* ac poteftas quafi judiciaria, ftetit panes arcbiepifcopum Siguinum, quem dt aetas. * vit* meritpm ac feientia commendabat. Amulius autem venerabilis epifeopus, ordinis curtos, ae omnium gerendorum interpres declaratus eft, eo quod inter omnes Galliarum epifeopos fapieotia, A eloquentia clarior haberetur. Hunc pofl expofitam allegationem eorum Sacerdotum qui minime adeffe poterant, port totius Cieri ingreffiam, quibuCdam fenrentiis pertraftatis, hoc modo prolocutum accepimus,

CAPUT IL

Ita quidem eft ut dicitis, revendiffimi Patres: nullus tumultus, nullus accufator improbus, nullus judex iniquus, hoc fanftum Concilium agitare debet. Servetur unicuique perfon* fous locus, debita reverentia: nullufque aut fe aut alium prajudicio gravari putet, cum fit Lbera facultas & proponendi, flt feifeitandi, & refpondendi. Confultationes autem, five deliberationes, fic in medio locentur, ut nemo caultur imponi fibi qaod nolit, aut eripi quod velit. Sane quern me priorem dicere voiuiflis, dicam quod fentio in prxfentia relira, ut cleri tfuper admiffi, id paulo altius repetam, ut rei bene digetla melius innotefeat. Ego quippe eum inter varios tqmultui bellorum pro pace Ecclefic, cui autbore Deo defervio, totis virfb. elaborarem t novi nuncii fima, inauditi federis rumore, fic fubito turbatus fum, ut etiam in vilibus rebus lingua balbutiret, intelle&us hebefccret. Ferebatur quippe illa nobilis urbs Remorum, dolo proditionis hortibos patuifle, prsdn ac direptioni ceffiffe, fanda fandorum armata militum acie polluta fuifle. Horum omnium malorum incentor, audoc, quod tine magno dolore animi referre nequeo, is qui tutari debuerat, Arnulfus epifcopus nuociabatur: facerdotalis dignitas hujus caufa impetebatur: vixque erat qui noftro ordini non infultaret. Nunc quia religionis amore, & Audio fereniffimi regis noftri domni Hugonis congregati fumus, querendum eft, quomodo tanta infamia carere poffimus, & fi frater & coepifcopus norter Arnulfos illata erimina diluere queat, vel crimen regi* majeftatis propulfare. Scitis enim, omnes nos infimulari probro infidelitatis dt perfidi*, caufa unius. Si, inquiunt, juftis epifeopi utuntur legibus, fidiflitnique fois regibus font, cur hominem impuriffimum fois legibus non puniunt? nimirum aliorum flagitia ideo moliuntur celare, ut impune liceat eis peccare. Abfit hoc ab vefiro lanftiflimo coetu, abfit, ut contra divinas & humanas leges quenquam moliamur defendere, val damnare. Dicant tantum qui noverunt fcrjem geftorum: iique foos exponant cafos, qui grqves (ut ipfi afferunt) injurias pertulerunt: tum, fi qua cootradiftio foent oborta, difeuffis partibus ex authoriiMc canonum judicium protralgetnr.

CAPUT III.

ANNO CHxiin

Tum Siguinus: non patiar, inquit. difcvffionem fieri ejus qui dicitur cfle maj itatis obnoxius, njfijforte convifto fupplicii indulgeatn promittatur. /ruMdfM fng<A*«sv prranr* sapie Ta-/«rmu mandit *pnUtum tfl ex teint n.*

w Sepe principes contta quoslibet majeftatis ob· M noxios, facerdotibus négocia fua committunr: *i,* & quia Sacerdotes a Chrifto'ad minifterium „ falutis defti font, ibi confennaot regibus Aeri „ judices „. obi jurejurando fupplicii indulgentis „ promitteretur t doo ubi dilcriminis fehtentia w preparatur. Si quis etiasn Sacerdotum contra £ µ hoc commune cortfultum, difcuflbr in almis „ periodis extiterit Jfit reas effufi fanguinis, ad „ Chriftum, & apad Ecclefiam perdat proprium η gradum. ?

CAPUT IV.

Graviffimum vero eft, ait Daibertus, ideo te judicem prarbere in alienis negotiis, ut cum reum convincis, tu concidas: cum dijudicas, tu damnatus abeas: fi hoc, *nqait Htrotmtptfctptu*, periculofum eft: videte ne fit pcriculofius, jud'eia ecclefiaftica deinceps a fcculanbus non expeftari. Coniequeos enim eft, ad forenfie jura nos pertrahi, fi divinis legibus in aliquo videbimur obniti. At quomodo fine jndicio relinquetur, quod commiffum effe conftiterit? vel cur coutra principem nortrum caulabimur, fi quod attingere non audebimus, judiciaria potcftate conceditur.

CAPUT V.

Bruno epifeopus dixit: Nullum certe veflrum sque turbat tanti dilcriminis examen, ac me: ego quippe folus ob hunc infmhifimum per ora omnium volito. Ego eum in has miferias precipitaffe videor, qui contra omnium bonotum vota, memetipfom in pignus obfidis dedi, pro fe confervand* fidei: tanti erant apud me regis Lotharii merita: tantumque me carnis affinitas permovebat. Et cum fcirem hunc Lauduneofis urbis pervaforem, totiufque'tyrannic* fsdionis fuifle principem; fub obtento tamen hujus honoris, ad meliorem flatum vite attrahere mfus fum: ut qui difeordiarutn & bellorum incentor extiterat, pacis & charitatis ipfe jaceret fundamenta. Attendite pacis principia; attendite hominem mala pro bonis reddentem. Homines mibi percharos, fle ad ufum vit* multum neceflarios, id eft, unicum fratrem meum, comitem Gislebertum, meumque confobrinum comitem Guidoncm, cum ceteris, quorum amicitia gloriabar, fua fimulata captivitate ver* captivitati contradidit ·, me pacis fponforem in mortis dilcrimine, dereliquit: k pu impudens audacia hominis! qui mei, imo fui ®* totius Ecclefi* homicida, adhuc improba froote negat, quod negari non poteft. Certe ex his que confitetur, eliciemus ea quas propalare erubefcit. Certe io pnsfentia regum, in pratentia epicoporum, ante ora cleri* populi, /aeramentovolens obligatus efl, fe principibus fuis adjumento foturum cooblio & auxilio, fecundum fuum fcireftpoffecom tra Carolum; itemque inimicis dominorum inorum, nec confilium nec auxilium fe laturum /cicurer ad eorum infidelitatem; neque pro preterite m* futuro facramcoto fe pridens rclidurum. An non erat inimicus Carolus qui regtfum pervadere nitebatur? an non inimici Rotgerius & Mannafes, qui

cr qui clerum & populum ejus in ecclefia ipfius ar. j -■, mata militum manu ceperant f Hoa ipfe confe- ANNO cretales & primo» amicorumeiTe fecerat; hosco- iH^Π1 ree "oni* „i,·*eΓ^„» Φ»· fe. elegerant , qui fibi 5>riocipatum contulerant, quibus fine perfurio su- erre nihil poterat, quos seceftario juvare debe- bat, nifi in fe peccarent. At quid peccaverunt ? Fidemnc prornifiam fervare, quid fibi perfuadere nifi. funt f IgnOfeite, fratres, fi dolor nimius de gravitate facerdotair aliquid derogavit, & fi ora- liqnem finire non finit, quam veftra intelligentia ex prcccdcntibus ad plenum comprehendit.

CAPUT VI.

Hic Godeitnannus Ambianenfis ecclefis epi- fcopus fubimulit : inulta venerabilis pater Bruno profecutus efi , que quanto magis fidem dubiis faciunt, tanto magis reum majeftatis -arguunt , ac facerdotio indignum revincunt. Sed quia pau- lo ante de pericnlofa difcuflione termo habitus efi, velim aofte, quid pater Bruno inde fentiar. Non eft enim equum nos fieri auâores effun- dendi (anguinis, qui debrmus efie sudores illu- tis. Et ille: fentio, inquit, reverendi patres, & hoc vos intejligere quod dicitis , & alterum pu- dori efie quod tacetis. Nam movent vos divina leges,- movet etiam-homo affinitate carnis mihi conjunftiflimus, utpote avunculi mei regis Lo- tharis filius ; habeo & rependo charirati vctliz multiplices grates. Sed abfit hoc a me., ut amo- ri Chrifti amorem (anguinis prnferatn ; aut ut meo (inguine (quantum in me eft) ecclefia Dei polluatur. Ergo agite: difeuttionem fimul & ju- dicium aggrediamur : nec (anguinis effufionem perhorrefeite , cum apud benevolentiam princi- pum jufte petita obtinere non difficile fit. Cum hoc maxime fit pertimefeendum , ne dum forte uni perforas parcere volumus, ficut frater&coe- pifeopus nofter Herveus paulo ante retulit , fic eam, & omnem Ecclefiafticum ordinem fub pe- riculo (anguinis relinquamus. Itaque is presbyter, qui urbis portas aperuit ; intromittatur fi placet : atque 'geftorum! ordinem pandat. Ab univerfis di- ftum eft: Placet.

CAPUT VII.

Quoniam , inquit RatbodusNoviomenfis ecclefiat epifeopus, a multis noftrorum fratrum audio di- ci, libellum fidelitatis (ob fpecie chirographi edi- tum ab Arnulpho , ad damnationem ejus polle inficere ; quoniamque Lotharienfium qtiofdam contra hanc feripturam fama eft difputarc : in- terim de hac re judicinm tantorum patrum expe- riri velim, quidque de eo fentiendum fit, agno- fcere . Synodus dixit : Proferatur in medium : prolatus eft itaque libellus chirographi ad hunc modum.

CAPUT VIII.

„ Ego Arnulphus gratia Dei preveniente Re- „ morum archiepifeopus, promitto regibus Fran- „ eorum Hugooi, & Rotberto, me fidem purifi „ fimam fervaturum, confilium , & auxilium , „ fecundum meum icire, & pofte , in omnibua „ negotiis prebiturum : inimicos eorum nec con- „ filio, nee auxilio ad eorum infidelitatem feien- „ ter adjuturum. Hrc in confpeâu divin· ma- „ jeftatis & beatorum fpirituum, & totiu» Eccle- „ fi« aififlens, promitto, pro bene fervatis latu- „ rus premia «tern· benediâionis: Si vero, quod „ nolo, & quod abfit, ab,hi» deviavero , omnis „ bcnediâio mea convertatulr in malediftioucm , anno „ & fiant dies mei pauci-, & epiicopatuin meum CHnvrt „ accipiat alter . Recedant a me immici mei , ***' „ finique perpetuo inimici. Huic rrgo chiro- „ grapho a me edito , >n teftimonium benedi- „ Aionis, vel malediâionis me* fublcribo , fra- „ trefquc & filio* meos 'ut fubicribant , rogo . „ Ego Arnulphus archiepifeopus. SS.

CAPUT IX.

Quo perlcâo, Arnulphus Aurelianenfis eccfefi· venerabilis epifeopus (ubjunxit : Habetkjnqusm , h*c feriptura maximam vim reprebenfioma^f'ha- bet etiam lubtiles defenfionis vires , habita ra- tione petfonarbm- Nam ejus author Arnulphus deteftabilis eft, eo quod ob immenfum ambitura affeâati honoris ; inauditum feculo prius mora- mentum fui dcteftabilc reliquit . Qui vero com- mentati (unt, rem utilem ac neccfrariam fecitte vifi lunt : ut fi aliquando fidem promittam per- negate vellet, feriptura contra (e teftis exifteret; fi deviaret ipfe, contra fuam profefltonem & (ubfcriptionem veniens, honore fe privaret , fle ne forte peccans nomine (ummi Pontificis diu. tius defenderetur: ipfe fummus pontifex fenten- tiam fuse damnationis in fe dixiftevifus eft. Sed quia presbyter adeft , finem dicendi faciam , ut ipfi locus pateat. Inierim tamen dum presbytero C flandi locus eligitur, fignificabat fibi allidentibus, quendam epifcopum ex herefi ad fidem catholi- cam converfum, beato Gregorio fimilem libellum porrexitte: fed hoc intereffe, quod hic Arnulphus malarum caularum rationibus permotus fit , id- efi, perfidia & cupiditate: ille autem optimarum, ideft, fide catholica & amore habendi Deum . Erat vero ibi ita feriptum inter estera.

CAPUT X.

„ Et ideo , poftquam comperto divifionis Ia- „ queo, quo tenebar , diutina mecum delibera- „ tione pertraftans, prona & fpontanea volunt»· „ te ad unitatem fedis Apoftolics , divina gra- tia duce, reverfus fum; ne'non pura mente , „ fed fimulare reverfus exiftimer , fpondeo fub „ ordinis mei cafu, fit anathematis obligatione , „ atque promitto tibi, fit per te S. Petro Apo- „ ftolorum principi, atque ejus vicario beatifTi- „ rao Gregorio , vel tuccefToribus ipfius , me „ nunquam quorumlibet fuafionibds vel quocun- „ que alio modo ad fchiftna, de quo Redempto* „ ris noftri mifericordia liberante ereptus fum , „ reverfarucn: fed femper me in unitate (ecde- „ fic catholice, tt concione Romani pontificis „ per omnia permanere. Unde juratus dico per „ Deum omnipotentem, & hcc fanâaquatuor E· „ vangelia, que in meis manibus teneo , & fa- „ lutem geniumque Mauricii atque Tbeodofit do- E }t minorum noftrorum R. P. gubernatores , me „ in unitate (ficut dixi) Ecclefic, ad quam Deo „ propitio reverfus fum, & communione Roma* „ ni pontificis, femper , fle fine dubio permane- „ re. Quod fi (quod abfit) aliqua excufatione , „ vel argumento ab hac 'me unitate divifero , „ perjurii reatum incurrens, (sterne peene obli- „ gatus inveniar, flt |cum autore febifmatis ha* „ beam in futuro feculo portionem.

CAPUT XI.

anno CHAISTJ

Adalgeru* .: Scio me , inquit, noo magnam babitt*rum expedationem in dicendo, reverendiffsni Patres, cum omnia qua* pro defenfione mea di&urus fiim, contra mo fbnaffe videantur, hoc enim fit io initio intellexi, cum Dudb , Caroli aniles, ut hujus proditioni* anâor exjflercm , machinatu* eft ! Cui cum refponderem , cur. ex tanta mafia hominum ego clericus fic Sacerdos potilfimum eligerer , ut finitorem fit epifeopum meum traderem ob caufam C*(0li, ad quem nihil attinebam? Primum , focordiam fit fatuitatem hominum me fcire dicebat ; meum autem ingenium ,, prudentiam , animi magnitudinem , miri* laudibus extollebat ; denique ipfum meum feniorem hoc ita velle , fibique ita pratcepifse ; cui cum fidem quafi fpopondifsem , non tamen fatis tutum fore boc mecum reputabam, nifi ex ipfms fertiori* ore, non bene credita , per mcinetipfiïm fine interprete recbgoofccrem. £ju* amor, ejus imperium, me in ha* prccipitavtt miferias. Quctcbam tamen ex eo , cujufnam *iretus* auxilio imperata perficerem , fic fi fibi pertirnefceodum foret : qui cum Karolnm fibi patruum efse dixifset , Mannafien quoque fic Rotgerium (aeramenta quae voluerit praeftitiffe : avunculum fisum Rotbertum, Caroli fervum, comitem fidiffimum fore defignavit, cum aliis quibufdam ; fic ut hoc faâum fub fpecie honefti tegeretur, rnanus, fic Sacramenta fimul Carolo przbui . Sed juftu ipfius, claves urbi* accepi : fed a manu ipfia* porta* aperui, fed illius praecepto . Hxc ii quifquam veftrum aliter efte putat, mcque indignutn cui credatur ; credat igni, ferventi aquz , candenti ferro : faciant fidem tormenta , quibu* non fufficiunt verba mea. Ipfi hoftesmei, quibus nuper invita* elle cœpi , teftimonio erunt, cum fuo me beneficio vivere comprobabunt ; quando velitum anathema perhorrefeens, eorum tunc mirratione , gladio* Richardi fratri* epifcopi vix evafi, hanc meam confeflionem expavefcenti*.

CAPUT XII.

Ad h« Odo epifeopo* Silvaneftenfis ; Bene nunc (inquit) anathema in memoriam redit . Pater enim Arnulfu* , hunc noftrum Arnulfum in chirogaphofe damnaffe dicit; no* autem quod' dam feriptum ab eo in tempore ipfo accepimus, per manto* Guidoni* venerabili* epifcopi, io quo & confeflio fui fadi, & damnatio ipfius conti* neri videbatur ' quod io przfcpti jubeat recitare fan&ita* vertra . Synodus dixit : Recitetur. Recitatum itaque eft io hunc modum : ,, ,, Aroulfu* gratia Dei archiepifcopu* communi- ,, lotium praedonibus Remorum. Quid tibi vi* ,, praedonum Rcmenfium (celerata manu* ? nihil- ,, ne te movent pupilli fic vidue lachrimsc , nec ,, advocati» eorum? velis, nolis, dominus tuus, ,, ipfe tefti* & judex, & gravi* ultor, cujus ju- ,, dictum non effugies. Vide quid ante oculos ip- ,, fins egeris.' faoâam pudicitMxn virginum non ,, erubuifti, matronas etiam barmans verendas nu- ,, das reliquifli: orphaoom fit- pupillum non re- ,, fpexifti- Parvnm tibi hoc ? acceffifti ad tem- ,, pium matri* Dei, cunilis mortalibus reveren- ,, dum: ejus atrium perfregifti , polluifli, viola* ,, fti . Quod oculi ibi viderunt , concupivifli : ,, quod manu* attreftare potuerunt, rapuifti. £t ,, dos quidem, contra divinum ac humanum jus, ,, mifericordia abutente*, quod cibi , fit potus ,, abftulifti, non indulgemu»: led propter impia. ,, tempora non exigimus: exigimus autem reliqua omnia', qur polluti* manibus pcrvafifti, ac retine*. Redde ergo, aut fententiam damnationis, in ^rvafores rerum Ecclefiafticarum facris Canonibus promulgatam : eam in ce latam, multotielque ferendam, excipe.*

anno * '

Aaa/AeflM ia *predent/.*

,, Authoritate omnipotenti* Dei! Patria fic ,, Filii, & Spiritus Sanfii, interveniente , & ,, diuvante beata Maria femper Virgine , auâo- ,, ritate quoque ac poteftate Apoftoli* tradita , ,, nobifquerelifia, excommunicamus, anatbemati- ,, ramus, maledicimus , damnamus, & a limini- ,, bus fan&U matri* ecclefia* feparamus , vos Re- ,, menfium prsdonum auâores, faâores, coope- ,, ratores, fautores, fit a proprii* dominis rerum ,, fuarurp fob nomine emptioni* abalienatote* . ,, Obrenebrefcânt. oculi vefiri, qui concupiverunt: ,, arefeant maqus, quae rapuerunt: (debilitentur ,, omnia membra, quae adjuverunt.) Semper la- ,, boretis, nec requiem inveniatis , fruâuque la- ,, bori* veri privemini : formidetis fic pareatis a ,, facie perfequentis, fic nosi perfequentis hoflis , ,, ut tabefeendo deliciatis. Sit portio veftia cum ,, Juda traditore Domini, in terra mortis fic to- ,, nebrarum, donec corda veftra ad plenam fa- ,, tisfaâionem convertantur. Hic autem fit mo- ,, dus plans fatisfaâionis , ,ut omnia injufte a* ,, blata, prefer cibum fic potum , propriis dotni- ,, nis ex integro reftitusti* , coramque Remenfi ,, ecclefia poenitendo humiliemini , qui fitnâam ,, Remenfem eeclefiam reveriti noo cfti* ; Ne ,, ceffent a vobis h« malediâioncs , fcelerura ,, velirorum perfecutrices, quandiu permanebitis ,, in peccato pervafionis. Arnen: Fiat, Fiat.

CAPUT XIII.

Quo perleâo, Gaaltcriu* Anguftidunenfis ecclefue epifeopus: Quidnam, inquit, hoc portentum eft: fatifne fanaa menti* eft hic epifeopus , qui pro jaâura viliflîmae fupelleftilia eo* damnat : fuper fui autem fic cleri fic populi captivitate tacet: pro pauperum tugurii* iorte magia carie , quam vi ruentibus, anatbematisat : fic pro populo Dei per orbem terrarum famofiflimo nihil dicit ? Nempe , omni* terrena creatura, homine vilior eft : fic omne manufaâum xdificium , templo Dei vilim. Sed forte quia Apoftolu* dicit , *β tferitrit immicuj tutii,* cÂ* *illtât: β f-t»t» de illi:* tanquam pietate ufus , predooibu* cibum fic potum indiilget : attamen ab auro fic argento deterret. Quid hoc *d pauperes Chrifti ? certe ii aurum fic argentum non perdiderunt , quia non habuerunt; fed cibum fic potum, quem ad ufum vite non fine magno labore conquifiverunt. Ecce audillis, fratres, argumentum perditi hominis, pauperum necatoris, praedonum nutritoris. Intellexifti* quia ad hoc voluit capi, ut fua fimulata captivitas, veram nobilium efficerec captivitatem. Ideo facrilegos a concione noo arcet, quia fe auftorem fiicrilegii efte cognofcit : nec fic tamea evadit, dum auftores, inventores, faâores, cooperatores, fautorefque fimul permifcet. Ipie enim auâor, cujus confilio fit imperio proditio faâa eft. Ipfe faftor fic cooperator, ut per quemdam faptentem dicitur: *Ceetitu illi tiu,* arnaau erae* /*«. Ipfe fautor, qui ufque in praeiens tacendo confenfit: fic, ut fama eft, magnis infiipcr beneficii* cumulavit. .Tendit materia mc

iu

"Wfc.,.

in tmmeafun, fed contraho termonem qua pof-A tun brevitate, ne videar quafi criminales dj- dare.

iNNa βH^τ

CAPUT XIV.

Guida epifcoput: Si in propriis confcriptÎQnibus, nbi cavere fibi potuit Arnulfus, ita làfus eft : quomodo in proxima Synodo Sylvanedis habita, damnatus non eft / Conveneramus quippe in unum oos omnes, qui hic adfnmus Remorum diœcefa- iri . «.onqueftum fandam Remenfem ecclefiam noftrarum omdium matrem defolatum iri, Metropolitanus nofter cum clero, & populo teneri ab bollibus praedicabatur . Rumor tamen fad* produionis frequens erat: itaque noftrorum comprovincialium communi confultu, ftatuimus ana- B thema in reos, quod nullus aliquo modo (e occultans, fubterfugere poffet. Ejus exemplar (fi placet) proferatur , prolatumquc eft in hunc modum ·

OKATIO INVECTIVA

Kemenfit Dioecefeot, vice decreti, habita Sfivanefht.

QUoufque fe extendet effrenata licentia relira, alterius proditoris Jud* fatellitcs? Ad 'quem finem («Ictum progredietur, inempta audacia veftri ducis, ducis dicimus Adalgcrt ptesbyteri, qui nomen iacerdotalis dignitatis iuoC nomine polluit? Te igitur interpellamus, funetle presoyter? Quid libi vilum eft, poli illa cruenta arma, quibus te Lauduni exeteuifti, ut iterum vilis apoftata fadus, Amulium Remorum archiepifeopum traderes , cum ante velut fidiffimus curtos cubares, conviva affiduus effes, confiliadifponeres , facrofandx admimftrarcs ? Num rigorem ecclcfiartic* feveritatis, vel judicium omnipotentis Dei effugere tu putafti ? urbis portas •peruifti, hortes introduxirti, venerabile templum Matris Dei , atque ipfis barbaris reverendum , velut boflium caftra oppugnafli. Num etiam vos, praedonum maxima portio, qui Ecdefic ingentibus beneficiis eratis obligati : qui dicitis , *Here ditate pofideamut Jantfaarium Dei,* qui figna mi- D litaria, loricati & galeati, cum fcutis & lanceis ante aram beate Dei Genitricis intuliftis; qui pollutis manibus pallorem cum clero & populo intra fanda fandorum comprehendiftis, cuftodi* diftribuiftis, careeri mancipaftis, & adhuc retinetis: num, inquam vos divina jura effugietis? Vos quoque, quorum dolo & fraude, confilio & auxilio tantum fcelus fadum eft , cum bis qui principes tanti facinoris fuerunt, confociandi effis, ut pceuam peccati fimui feratis, qui caufa peccati fimul confpiraftis, bonaque civium Remetifium, prrdones impiitfimi, velut fub hafta diflraxiftis. Nec etiam vo» abeffe debetis, qui io Adalberoncm Laudunenfein epifeopum non minus levia pcrfeciftis. Et, ut pullulantem hcrefim E refcindamus, qu* didat omnia licere Carolo, etiam in facris locis: Remenfem fimul ac Laudyoenfe.m ecclefiam, utramque facrilegio (quamquanj .diffimili) pollutam, a facris removemus olfietis , donec legitime reconciliesur utraque . Et ne quis nos talibus monftris hominum favere,' talibus negotiis aflenfum praebituros putet : fed pro fide qua vivimus, omnibus expofitoa periculis fententiam noftram ita confirmamus, flabilimus, corroboramus I

Anathema ia reti.

ANNO CHKiSU

„ Audoritate omnipotentis Dei Patris & Filii & Spiritus fandi, interveniente, & adjuvante beata Maria femper Virgine , cum omnibus Sandis: auftoritaie quoque ac poteftate AfOftolis tradita, nobifque relida, excommunicamus, anathematizamus, damnamus, & a liminibus fand* matris ecclefi* feparamus , Adslgeium presbyterum, diaboli membrum, epifcopi, cleri, „ & totius populi Remenfis traditorem: eos quoque qui hujus traditionis extiterunt inveniores, audores, fadores, cooperatores, fautores, civiumque depopulatores, fic a propriis dominis rerum tuarum fub nomine emptionis abalienatores, his adjungimus Laudunenfis epheopi» pervafores, ac iplius epifcopi graviifimos tortores. Fiat illis, ficut Scriptura dioit ; qui dixerunt, *Hereditate pojfideamut janilnarium Dei, Deui meat, pone illot ut rotam, & ficut flipulam ante fanem venti. Sicut ignit qui comburit fjlvom, tf ficut flamma comburent mantet ; ita perjequeru tot tn tempeflate tua, tf* m *ira tua turbabit eoi. Imple aciei eorum ignominia , &*
„ *querent nomen tuum Domine : {erubefcant tT*
„ *conturbentur in feculam jecult, tf confundantur ,*
„ *tf pereant: tJ cognofcant, quia nomen tibi Dominui, tu folus altiffimus* iu *omni terra.* Et quia
„ pupillum & viduam non miferati funt , neque
„ templa Dei reveriti , dominiumque eccicliarum fibi ulurpaverunt , fiant filii eorum or-
„ phani, & uxores vidue. Scrutetur fenerator
„ omnem fubftantiam eorum, & diripiant alieni
„ labores illorum.'. Nutantes transferantur filii
„ eorum, & mendicent , ejiciantur de habitationibus fuis ; fiant dies eorum pauci, & princi-
„ patum eorum accipiat alter. Et duplici contri-
„ tione contere cos, Domine Deus nofter : nifi
„ refiptfcant, & ecclefix Catholic* fruduofa pœ-
„ nitentia fatisfaciant. Arnen; fiat, fiat.

CAPUT XV.

Signinus Archicpifcopus; Pervenit hoc feriptum ad notitiam Arnulphi ? didum eft perventffe : fubjunxit : fufpcndit fe poft ab eorum communione, quos juftirtime damnatos accepit? Immo, inquiunt, eos omni fidelium communione , dignos habuit. Ego, inquit non fatis admirari queo fuper ejus audacia. Primum ipfe prsulones (uos *a communione removit,* cifque modum damnationis praefcripfit, ut omnia injufte ablata reftituerent, coramque Remenfi ecclefia humiliarentur , qui fandam Remenfem ecclefiam reveriti non effect; & ficut paulo antea a quibuidam fratribus mihi relatum eft, reftitutio amiffarum rerum aut vix ulla fada eft, aut nulla; pœnitentia autem a nullo publice fufeepta, ob *facinus* publice admiffum . Occulte autem qui potuit, cum feriptum ~fit : R«*ppbliceppeccat, ppbliceppeniteat ?* vel, quomodo pro vili fupelledile reos damnavit, ficut frater & coepifeopus norterGual teritis paulo ante retulit, pro violata ecclefia a communione nullum removit? an vile putavitef- fe crimen, quod divine leges per fe totum ulcifci poffe non putant, nifi ad humana jura transfundant ? Sicut enim feriptum eft in Toletano Concilio , capite decimo: *Nulle teneantur eventu neceffitudinit, y*i DemmiCit fe defendtndot commtferuat claufirie. Si qmt autene hoc decretum vtoiare detornaverit , & ecclefiaflica excommunicationi fub. jaceat, & frvtritatit rette feriatur feattntta.* Ecca

cr hic plane dicitur, quod ab epifeopi* axcotnmu-nicandi fint hi tocrilegi, & a. tege digna pro meritis pcena animadvertendi; fed q*is ipfo* ab· lolvcre poteft, nifi pœnitente*, Aligna fatisfa-âtone veniam poftulantes? At hi quhndo farisfecerunt, ut abfolvi portent, cum neminem r«»c-ra captum abire liberumfciverint? Sed efto, Arnulfu* eo* abfolverit: cur ergo clericus ejusRaineri vicedomini filius, retentus eft? Si per vim faftum eft, A Arnulfo invito, in crimine facrilegii permanentes, etiam ab idoneo epifeopo abfolvi non potuerunt. Si autem eo confentiente, obligationem pro abfolutionc ab obligato acceperunt, Item, efto, Arnulfu* eos abfolverit; quomodo id fine fuorum clericorum pmfentia potuit? At cos non interfniffe confiât, dpm abtol-▾ erentur; interfuerunt autem, dum obligarentur. Irrita autem habenda eft, quь folennis debuit effe, fi in abditi* abfolutio faâa eft . Scriptum quippe eft in concilio Carthaginenfi , capite vi. gefimo tertio, *Ut tpifcopxr nuUiur caufom uudtut , ai/yirv proftnt10 cltricorum fuorum: irrita trit ftnttnlut tpifeopi, nifi proftntio cltricontm confirmetur.* Et quia feriptum etl , *Imptur, cum 1* profundum peccotorum vtnerit, contemnit:* tantorum fcclerum ipfc fibi confciu* , facrofanâa traâare non erubuit in ecclefia; quam fratres, A coepifeopi nothi Remorum Diœceicos, noftro contuitu *t* commnionc fufpenderant juftirtimit de Caufis. Qpapropter fi placet, capitula Canonum fuper hi* perquirantur, ut nemo caufetur hunc noftro, led vero fauâorum patrum damnatum effe judicio , Synodus dixit : Placet , perquirantur ; prolate lunt itaque in medium ha lententis.

CAPUT XVI.

Dt duntnttu, tf mrnifirurt tentuntiiur tx concilio 4*hacto*o, *top.* 4.

Si quis epifeopus damnatus a Synodo , presbyter aut diaconus a fuo epifeopo, aufi fuerint de roinifterio facro contingere, five epifeopus, juxta praecedentem confiietudinem , five presbyter aut diaconus: nullo modo liceat ei, nec in alia Synodo reftnutionis fpem, aut locum habere fil-tisfaftionis. Sed & communicantes ei omnes abiici de ecclefia, A maxime fi pofteaquam didicerint adverfum memoratos prolatam fuiffe fententiam, cifdcm communicare tentaverint. Item, fi quis excommunicant*, ante audientiam communicare prziumpierit, ipfe in fe damnationem protulit.

£x *concilio Curtbucinis, oop.* ip.

Item placuit univerfoConcilio, ut qui excomtnunicatus fuerit pro fuo negleâu, five epiicopus, five quilibet clericus, A tempore excommunicationi* fuse ante audientiam communionem prrlumptcrit, ipfe in lc damnationis judicetur protuliffe fententiam.

Item ex Concilio Cartbogiuu, top. 13.

Ut epifeopus, qui contra fuam profeffionem in concilio habitam venerit, deponatur. Si quis contra profeffionem vel fubfcriptioncm venerit in aliquo, ipfe fe honore privabit.

CAPUT XVIL

Arnulphtu epifeopus dixit: Quamvis bare'ita fe habeant, rcverendifljmi patres, certumque fit hunc Arnulphum omnium patrum concordibus damnari fenteutii* ; tamen ne ih invidiam adducamur , admoneantur fi qui funt ftudiofi ejus defeniia,-ni* ; habeantque locum contradicendi ; fuumque Arnulphum quomodo libetdefcnfandi. Sirqueboc nodrum adiâum fub difeiplin* Ecclefiaftica ; ita ut nullus deinceps excufandi pateat locus. Excufet nunc, qui eum juftas putat habere caufas . Hic clerus ipfius adeft , hic abbate* icicntia A eloquentia non ignobiles; exigent jacentem, at. tollant humiliatum *: tu* fi injtifte dcjeâum exifti. mant, qua juftitia reformari debeat, edoceant . Non enim in mina fratris & confaccrdut's noftri letari nobis fas eft; nec quifquam in injuriam *fui* ducet, fi ea quas contra Arnulphum di-Aa ve! faâa funt, veracibus cognoverit refelli affertionibu*.

CAPUT XVIII.

Siguinus •rchiepifcopus dixit : Sicut frater & coepilcopus nofter venerabilis Aroulpbus per. oravit, auâoritate Dei Patris omnipotentis , A Filii, A Spiritus fanâi, adjuvante beata Maria temper virgine; cum omnibus fanâis; automate quoque hujus facri conventus precipitous, ut nemo in hac Synodo filentio regat, que pro defenfione Arnulphi putaverit effe idonea ; vel fi ca que circa ipfum faâa funt, *repreheufione digna* esiftimat » *Nec deinceps* alicui licentia pateat refricandi aut remordendi, quod hoc facrofanftum Concilium decreverit „ qui fe nunc defenfioni lubduxerit ; cum utique A ex tanto tempore excurrere potuerit, & nunc ei omnii copi* dicendi adfrt. Sed nec occatione infidiarum libi quifquam blandiatur, cum fcismus Principes uoUros, omnibus licentiam abique injuria veniendi, & caufa* proprias exponendi, que vellent , concetfiffe. Sic acculatoribu* five obtredatonbus, tam prefentibus, quam futuris, rei contra Ar. hulphum, vel contra nos tertis confcieotia pre. iens, qua in extremo examine quifque dijudicandus eft: Ce nobis judicantibus, prefens forma Chrifti in ultimo judicio judicantis; habeant drfenforcs exemplar mifcricordie, qua mifericordibus mifcrendum eft.

CAPUT XIX.

Hic cum ab univerfi* patribus pronuntiatum effet, Placet, placet hoc ediâum Siguini: ftapor fe quamplurimis infudit, qui pertinaci epifeopo*rum fententia Arnulphum damnandam tore putabant: quofdam autem fpar detondendi in magnam animi alacritatem perduxit. Et fisse quidem. ecclefia! filii acculare nolebant, pudore permoti: defendere autem minime pnefumebam , confcicntia fimul A anathemate devindi. Sed aderant acerrimi defeofores, fcientia A eloquentia infignes, Johannes fcholafticus Antifiodorenfis , Romulius abbas Senonenfis, Abbo rcâor coenobii Floriacenfis, ignorantia praeteritorum geftorum prefli, A anathemate ad dicendum provocati.

Faâo itaque filentio, diverfarum partium multiplicia librorum volumina fubito apparuerunt . Multa denique in medium prolata, multa intef confidente* collate ingens fpeâaculum prnbuerunt: in primifqne Stephani archiepifcopi, e trium Conciliorum epiftola adDamafum perleâaeft: itemque Damafi refponfio continuata in hunc modum.

C A-

CAPUT XX.

t>t. *epifcoponim & fummorum negotiorum ecclefiafitcoram coafa femper ad fidem Apofieficam fiat referenda.*

<i· tZrrM· ■h *Γε*,τî «°'»»·*, ****.

beatiffitno & Apoftolico culmine fublimato, fando patri patrum Damafo papej, & ^¥Bino omnium preiulum pontifici, Stephaniis archiepifcopus concilii Mauritauiz, & univerfi epiicopi ex tribus conciliis Africana provincia.

Notum veftra facimus beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis pofiti, quosdam fratres ttoftros, venerabiles videlicet epiicopos, vobis incoaiultis, a proprio dejicere moliuntur gradu, cum veftra fedi epifeoporurn judicia, dc Iummorum finem ecclcfiatlicorum negotiorum, in honorem beatiflimi Petri, patrum decreta ominum, eundam refervare fententiam, inquirendi reverentia de Dei rebus, quas omni cura & folicitudine oblervare debemus. Maxime vero debent ab iplo prafulum examinari vertice Apoftoliko, cujus vetufta folicitudo eft, tam mala damnare, quam relevare laudanda. Antiquis enim regulis ccnfitum eft, ut quidquid horum quamvis io remotis, vel in longinquo politis ageretur. provinciis, non prius tradandutn vel accipiendum fit, nifi ad notitiam almas fedis veftras fuiflei dedudum, ut ejus audoritate, juxta quod fuiflet pronunciatum, firmaretur. Et reliqua multories talia, dc his fimilia, que fuper his conllituta iunt. Quibus, fi illicite fadum eft, ut femper veilre ledi conluetudo fuit, feftinanter occurrite, dc pro his viiiliter, ut pater pro filiis certantes, ftate. Sicut bene ad Jcfurn filium Syrae «fidum eft: *Ufque nd mortem certa pro veritate, & femper Dominai Deu/ tam pugnabit pro t»; accipere nim ptrfonam impii ■»« efibenum, at decimet a veritate judicli.* Sin minus illicita funt her, pateat nobis talis omnibus licentia, beatiffime pater: aut fi liceat hos vel aliquos etiam minorum graduum clericos, nifi canonice tempore legitimo vocatos, aut fine legitimis accufatonbus, aut abfque veris dc innocentibus teilibus; vel nifi manifelle canonice cocvidos, aut fponte confeffos, vel a fuis fedibus, aut fuis rebus expoliatos, vocare ad Synodum, vel damnare. Quia legimus, eos non pofle canonice ad Synodum, aut fuam diu tenendam dc gubernandam, viribus fcilicet pleuiter refnmptis, retlitutionem vocari fuifque omnibus fibi legaliter reftitutia integerrime: dc fic imperare, ut veniant ad Synodum, nifi fponte voluerint.

CAPUT XXI.

Item epifiala Demrnfi emadem Stephenam, (f ad coacilia Africa food eptfcoporam judicia, & majore/ caafa aon aliter qaam aaSoritate Sedi/ Apoftolica fiat terminanda.

Damafus fervus fervorum Dei, atque per gratiarn ejus epifcopus fanda ecclefia catholice urbis Home, Stephana archiepifcopo concilii Manritani, dc univerfis epifeopis Africana provincia. Ledis fraternitatis veflra literis, primo gratias ago, quod tantorum fratrum merui benedidione frui. Deinde, quod circa fratres folicitos vos reperî, dc cum «is crucem Domini deferre, qui ait: *Qaivalt venire pofi me, abmgtt femetipfam, fjT tollat cracem fuam, ÿ fe^aatur me:* dc reliqua ad hunc modum pertinentia. Igitur quoniam in prafentiopportune geftorum confultatione, Apoftolicis veAra beatitudo viiceribus commota not hortata eft, tuitione fratrum Apoftolica impendere au- anno ctoritate, & eorum injuriis fubvenire: dum com- cmr,st liat, Vos eadem cum Apoftolo compatibiliter dicere, y*ir *infirmatur, & ego am infirmor, fcandaliK.atar, Ü ego <*·* arorl* fatagentes, ne aliquis de his qui nobis crediti funt, a levis beftiis laceretur, aut capiatur;, pro qua re oportet juxta veftram prudentem commonitionem, magis autem fecundum Oomini divinam preceptionem, nos qui iupra domum ejus, hoc eft, umverfalcm catholicam EccleGam epilcopale luicepimus miniflerium, folicite vigilare, ut ne quid de facris ejus muneribus, id eft, Apollolici juris, Apollolorumque luccclforibus atque miniflris, quiiqnam nobis dormitantibus valeri lupprimi, atque injufle nobifque inconfubis damnari. Scitis fratres charidimi; firmamentum a Deo fixum & immobile, atque titulum lucidiflimum fuorum (acerdotum, ideft, omnium epifeoporurn, Apoflolicam fedem ede conditur am, & verticem ccclcfiatum. 'Iu cs enim, ficut divinum pronuntiat veraciter verbum, Petrus: dc fuper firmamentum tuum, Ecclefie columna, qui epiicopi intelligiintur, confirmata iunt: tibi & claves calorum regni commiffi, atque ligare, dc folvere potedatem, qua in calis Iunt, dt qua in terris, promulgavi. Tu- propbanatorum hominum dc membrorum meorum, maximeque meorum diicipuiorum exiliis, ut princeps dc dodor orthodoxa fic immaculata fidei, cujus vice hodie (gratia Dei) legatione pro Chrifto fungimur; dc omnes hujus fan* de Sedis prefules ejus vicem geflerunt, gerunt, & gerent. Ideo cmnia, que innotuiftts non licere mandantem, niu vos tam pleniter ntflrudos elle (cirem, quod eunda fuper quibus confiditis, illicita elle non dubitetis. Difcutere namque epifcopos, ÔC fummorum Eccleftafticorum caufasneeociorum, metropoiitanos, una cum omnibus luis comprovincialibus, ita ut concordent nego ciis, licet. Sed definire eorum atque ecdefiarum fummas querelas canfitrum, vel damnare epiicopos, abfque hujus lande fedis audoritate, minime licet, quam omnes appellare, fi neccfle fuerit, & ejus fulciri auxilio oportet. Nam, ut nodis, Synodum fine ejus audoritate fieri, non efl catholicum.· necepifcopus nili in legitima Synodo dc fuo tempore Apoftolica vocatione congregata, definite damnari poteft: neque ulla unquam concilia rata leguntur, que non funt fulta Apoftolica audoritate. Accufatores aurem clericorum, de telles fuper quibus rogitaftis, abfque ulla infamia aut fulpicione vel manifefla macula, dc vere fidei de pleniter inftrudi elle debent; dc tales, quales ad facerdotium eligere divina jubet audoritas. Quoniam *iacerdotel* (ut antiqua traditaedoritas) criminari non poliunt, nec in eos teftificari, qui ad eundem non debent nec poflunt provehi honorem. Vocatio enim ad Synodum, juxta decreta patrum, canonica ejus qui impetitur, tam fua prefentia quam de fcriptis atque apocriGariis, per fpacium fieri debet congruum atque canonicum: quia nifi canonice vocatus fuerit tuo tempore, dc canonicq ordinatione, licet, venetit ad conventum quacurtaue neceflitate. nifi fponte voluerit, nullatenus fuis rclpondeb t inficiiatoribus. Quoniam nec feculi leges hoc permittunt fieri: quanto magis divine? De ejtdis vero, atque fuis rebus expoliatis, nihil vobis verius figaificare queo, quam quod fandi patres definierunt, dc noflri predeceffores Apoftolica auflori tate roboraverunt. Ita enim hac fe habent: epiicopos ejedos, atque liiis rebus expoliatos, *écrit-*

1

F

proprias prias© recipere, ft fua omnia cis r reddi, fandi Canooea decreverunt: ft poftea fi quis eos accufare rellet, cqoo periculo facere faoctrerunt. Judices effe decernentes epsfcopos redte fapsenies, ft iufte* volentes ad tempus, diaque illis refumptis viribus ft fisis poteflarive fruenitbus rebus, emicifqne, ft Des fervis fapieotibus confutentibus viris, io ecclefia convenientes, ubi tcftes efflent fingulorum, qui oppreffi videbantur, ft reliqua ad hunc ordinem pertineotia, quas prolixitatem vitantes hic oon inferuimus, quia his fulficere credimus. Si nuis autem his non eft contentus, legat ea, & latiabitur. Scimus enim, homines ioaimcv noa poffe cum armatis rite pugnare. Sic aec illi qui eje&i, vel fuis bonis funt expoliati, cita illis qui in fuo ftaot ftaru, ft fuis fruuntur amicis atque bonis, litigare rite pofflunt. Necfecnli quoque leges hac fecularibus fieri permittunt: fed prius ejeftos vel oppreflbs aut expoliatos, cum fuis omnibus reftitui jubent: ft poftea fuo tempore (ficut lex eorum continet) ad placita venire pracipiunt, nec ulla carceris cuftodia appellantem arceri permittunt. Docent enim ex parte (ficut noflis) terrena, qu« funt cateftia. Accufatores vero ft accufationes quas fcculi leges non adlcikunt, nullatenus funt in horum admittende caufis: quia omne quod irreprebenfibite eft, catholica defendit ecdcGa.- & hoc a majonbrh definitum effe, propter pravorum homtnum infidias non dubitatur. Decet enim Domini facerdotes fratrum cauüs pie traâare, ft venerabiliter intendere, atque eorum judicia fuper facrificia ordinare, ne proterve aut tyrannica dominatione (ut de quibufdam refertur) fed charitative pro Deo ft fraterno amore cunfta peragere, & quod fibi quis fieri juxta Dominicam vocem non vult, alii inferre non prrfumat; &, io qua menfura meofi fueritis, remetientur vobis. Ea veto que Apôflolorum praedicatione ft patrum inftitutione pcicepimus, femper tenere debemus, ne aliqua nova cudere, aut ad noxam fratrum femper intendere videamur. Sed alterutrum onera portemus, ut juxta Apoftolurn, legem Domini adimplere valeamus. Tempus enim congruum praevideri oportet, quando nniufcujulque accufatr perfonr cauta, reâithme in medium producatur, quatenus gravitatem ejus & confonantiam, quz contra patrum decreta vel Synodi confeffionem prodi, minime cognofcatur, quam ordinabiliter (omnes intendant, ut adeam in omnibus rationabiliter) refpondeant, ft jufle fe velle mamfcfte offendant. Nullus autem introducatur perlonaliter; fed accufatores, & accufati aequa audiantur ratione, juxta quod geflorum ordo exigit. 'Accufatores vero ft judices non lidem fmt: fed per fe accufatores, per fe judices, per fe telles, per fe accufati, unufquifque in fuo ordinabiliter ordine. Nam inferiptio primo temper fiat, ut talionem calumniator recipiat.* quia ante infcriptionem nemo debet judicari, vel damnati, cum & fzculi teges hzc eadem retineant: de quibus omnibus vera femper fiat aequitas, quatenus acculationis ft judicii ac teflimonii mercedem per veritatem gefforum confequi valeant. Scriptum cfl enim: *Abominitio* Domino *labln anndocio, & trfbm folUrcnt, proftrtnttm* areadacra, *& ftminontrnt intrr frjtrti {condole,* alfav *litigio dettjiotar, ipfo montntt,* a/yae *dictait: Non fociti colanmioao froxtMo tat,* aec *vi opprima tam,* ava yavd *tntqnitm tfi, ntc injnfit jnditebu* : aoa *co^fidnobtt perjonam ponpern,* arc *bonorti vnlinm poitntu. Jn. fi· judico proxmo too: & quod tibi non vii fini, nltm non focini, tr ηἰι^ηβ.*

A ANMO „“TI

Et maxime praccytum habentes Apoftolicum attendere oobis ipfia ft gregi, in quo no* Spiritus fandus pofuit eprfcopcs, regere Dvi ecclefiam, quam acquifivit per Csnguioem fuum proprium; convenit ft iterum, Attendite lupos, at. tendite malos operarios, qui perverfa faciunt, ft adverfa loquantur, ut detrahere femperdifctpulos Domini, ft infamare queant. Quos corrigere vos, ft omnes Domini facerdotes fummo Audio oportet: quia pejus malutu oon eft, qnam ut cives civibus invideant, ft facerdotes, vel clerici, facerdotibus vel pontificibus infidientur, teflante etiam veritatis voce: *g^i voi tmgit, tongit pogiiiont ocniintti:* pai *jcendjhzovcrit nnnnt* dr *faillit iflii notiini tfi tlli nt fnfptndotnr moln* Bovaria *la colluat tjm, & drwergatwr ln projnndmo aris.* Et item: *^totoi qot non [unit Jiandnlinntm* -- mm. llie proculdubio fcandalizatus cil ia me, qui ejus fcandalizst cpifcopum val facerdotem: & multa talia, que bic non interuntur, ne nimis prolixa efficiatur epiflola. Monentes auoque, inftruere debetis memoratos vicinos veros, ut a talibus fe fubtrahant: & que illicite cirea prefixes fratres egerunt, cito corrigant: & quos nobs incontultis inferunt, nobis inconfultis plena iatisfaftione fanent, & cito libi eos reconcilient, ft noluerint Apoflolica fedis fufcipcre cenfuram. Nam ft quid fortafle in eis aut contra eos emerferat, noftrum fuerat expedandum examen, ut noflra (ut femper huic fedi fuit conceffum privilegium) aut condemnarentur auftoritate, aut fulcirentur auxilio; neque enim fuo pro libitu noflra debuerant jura pervadere, ablqu* Apoflolica fedis difpofitiooe mandante. A tai bus deinceps omnes fe abflineant facerdotes, qui no· luerint ab Apoflolica petite, fuper quam Chrtftus (ut praêdiâum eft) univerfalem conflruxit ecclefiam, cui epifeoporum fumma judicia atque majorum cauta (ficut paulo fuperms memoratum eft) refervata funt ,4oliditate, atque iaccrdotali honore fecludi. Induci* enim accufatis in criminalibus, epitcopis, fex menfium, vel eo amplius (fi neccffe fuerit) concedenda funt: quoniam & laicis hoc permiffum, nullus fecularibus imbutus difciplinis ignorat: quanto magis facerdotibus, qui fuperiores^efle *eis.* non dubitantur? Habetur quoque in decretis patrum fancitum, non fore canonicum, quemquam facerJotem judicare, vel damnare, antequamaccufatores canonice examinatos pratentes habeat, locumque defendendi accipiat: ideit, inducias ecclefiaflicas, ad abluenda crimina, & cetera: nec extra propriam fiat provinciam, primo difcuffionis accufatio fine Apoflolica przceptione, cui in omnibus caufis debet reverentia cuftodiri: quoniam & antiqua docet hoc patrum regula, in qua & imperialia pariter llatuta concinunt. Cr/amuai, inquiunt, *iifctfit ibi ogitondo tfi, abi cnmaubni[· /vav tfi*; nam alicubi criminum reus prohibetur audiri, ft alibi in canonibus praecipitur: f««c«waegerré ia *fnii.locil, abi orto, fani fimtnda*; & reliqua. Taiia & his fimHiat falva tamen ii» omnibus Apoflolica auâoritate, ur nihil in his diffiniatur, priufquam ei placere cognofcatur, qua omnes fuflultos effe oportet: & fi quid eis giave intolerandumque acciderit, ejus eft femper expeftanda Centura, neque enim proterve, aut (limulo fur cogitationis impulfus (ut fzpe adum agnovimus) detrahere, aut accufare przfumac quenquam facerdotum: quia injuria eorum ad Chriflum pertinet, cujus vice legatione pro poClo Cbrifti *Unguine* redempto funguntur. Cau! enim eorum, qui Dei caaf* Ium,«jus judicio

B C D

axno

, ANNO omsTi *** cio rrfervsadit , qui valet carpas occidere , A autanana mittere io gehennam, qui dicit : *MM* wadiAaav, A qge ramÜMav, asud quem coafeieoda auda eft, cui aoa abfcondwMur occulta. Inftraendi etiam omnes funt, quoniam per nos iliis Chriftns intonuit, non eue ovium , lupi infidias provident, fed palloris. Monet igitur beatus •pofioius Penh» , at de hts temere, leviterque profanatur judicium, de quibas nemo poteft verius , vel melius judicare quam Deus . Tu autem, ioquit , quare judicas fratrem tuum , aut cur (pernis cum? omnes enim flabimus ante tribunal Dei. Scriptum eft enim : Vivo ego , dicit Dominus, quoniam mihi flcAetur omne genu , A omnis lingua confitebitur Domino . Itaque unufquiique noftrum pro (e rationem reddet Deo. B In hoc ergo non fibi quifpiam temerarios aufus ufurper, ut prater quod ad concordiam pertinet, aliud agat, uode unitae ecelefia diffipetur . Non ergo leviter quifquam aflentiat in detraftione, vel judicatione , aut damnatione fratrum , maximeque faccrdotum qui proximiores famDco, A Qui proprio ore Chrifti corpus conficiunt: quia ad hoc venit ira Dei in filios praevaricatorum , qui Chriftum in fuis perfcquuntur membris. Nolite, fratres, nolite cfici participes eorum , nec communicetis peccatis talium , aut infruftuofis verbis illorum : magis autem A redarguite talium coetus, qui extendere moliuntur quafi arcum in fratres linguas fuas . Defendite ergo fratres , A omnes monete, ut armentur contra fratrum per- C fecurorcs. Confidimus autem de vobis meliora A viciniora falutis, qua neque mors, neque vira , neque angeli, Aeque principatus, neque inflantia, neque futura , neque fortitudo , neque altitudo , neque profundum, neque creatura aliqua < magiflro gentium docente) poterit nos feparare a charitate Domini nofiri *Jefu* Chrifti, quae maxime in faccrdotibus A reliquis perficitur membris ejus. Nolite itaque amittere confidentiam vcftram, qun magnam habet remuncrationem. Ecce enim judex ante januam afliftit , coronas hilariter promittens his qui pro eo fratribus auxilium ferunt, A oppreflh (uccurruot, atque io charitate collaborant. Quod fi fubtraxerit fe quis, non placebit Deo, (ed cadet : quia non fuWcrarit cadentem , fedD emarcuit.

Ei fxH xlmuxtx.

Temere enim judicat, fi quis epifeopumabfque fedis Apoflolics auAotitate condemnat , cum ei (ut paulo fuperius prclibatum eft) hoc fpedaliter privilegium refervatutn fit.

Itm xlijxxntx.

Ille proculdubio fecit in judicio , qui ea fibi vendicat, que ei vindicare non licet : ideo nue huic fedi cooceffa funt, ut nullus ufurpare une ejus confultu prefumat, qui non vult honore ecclefiaftico indiguus aut contemptor judicari. Itaque oportet propulfare négligentes, fed ita , ut Dolentes non roborentur: A bonos improbis atque infidiatoribos fratrum refiflere , ne corpore E defidus oppreffi, taciturnitatis teneamur obnoxii. Itaque qui poteft obviare, A perturbare oppreffes, A non facit, nihil agit aliud quam favere impietati. Nec enim caret (crupulo focietatisocculte , qui manifeflo facinore definit obviare .

CAPUT XXII.

Allan» eft autem etiam Tomus , ab Lotharienfi regno per manus Ratbodi epifeopi Noviom—fir› in quo bec continebantur. Ex decro- Ati» fanAi Qemeatis papa, de accufetione. epi(coporum. Accufandi vel teftificandi licentia denegetur, qui Chriftian· religionis, A nominis digoitaiem , A fua legis , vcl fui propofiti not* mam , aut regulariter prohibita neglexerunt . Tsanfgmffbres enim leg» fua (ponte , ejufque violatores, Apoftata nominantur. Omnis enim apoflata refutandus eft , A ante reverConem fiiarn non in accufettone aut teftimonio fufcipicndus. anno Chr isti **'.

Ex Jitntii Ittfhxni .

Nullus epifcoporum, dum fuis fuerit rebus expoliatus , aut a fede propria qualibet occatione pulfus, debet accufari, aut a quoquam ei poteft crimen objici ; pnufquam integerrime reftaurctur, A omnia qua ei ablata quocuoque tint ingenio , legibus redintegrentur , A ipfe propria fcdi , A pnftino flatui regulariter reddatur.

/r«M *tjxfbai.*

Accufatores A aecnfationes, quas feculi leges non recipiunt , A anteceflbres noflri prohibuerunt, A nos (obmovemus; nullus enips alienigena, aut accufator epifcopporum fiat, aut judex . Unde A de Loth feriptum eft : 1nereflui erat advena, nunquid ut judices ? Accurator autem eorum nullus fit fervus , aut libertus , nullaque (ufpefta aut infamis perfona. depellantur etiam cohabitantes inimici, A omnes laici.

Ex dfertti/

Nemo pontificum aliquem fuis rebus expoliatum epifeopum, aut a (ede pulfum excommunicare aut judicare prufumat ; quia non eft privilegium, quo expoliari poflit jam nudatus.

Ex JftrtlH Jxlii Pxpt.

Si qtiis ab hodierna die A deinceps epifeopum, porter hujus fanftr (edis fenteutiam damnare , aut propria fede pellere prsfumpierit, fetat (e irrecuperabiiiter efle damnatum, A proprio carer· perpetim honore, eo(que qui abfque hujus (edis lententia funt ejeAi vel damnati , hujus fanflar fedis auftoritace icitote priflinam accipere communionem, A in propriis reditui (editas.

/rear.

Nocumenta epifcoporum funt prohibita, ita u‹ qui talia tentaverint, aut eis nocere pratfumpferint , fiquidem clerici fuerint, a proprio gradu decidant: fi vero monachi aut laici fuerint anatbcmacixentur.

Ex ixerttit Symxtacki Ptpi.

Ordinis dignitate , A communione privetur , qui vivo pontifice , quolibet modo epifeopatum ejus convions fuerit ambiffe, vel tentafle, omnefque pariter hujus culpc reos, anathematispeena duximus pIcAcodos.

J/rav.

Nulli fas eft vel velle vel pofle tranfgredi Apofinite* (edis prccepta, nec ejus difpotitionis miniflerium, quod omnium (equi oportet charitatetn. Sit ergo ruinas fu« dolore proftratus, quifquis Apoftolicis voluerit contraire decretis : nec locum deinceps inter fecerdotes habeat, fed extorris a faoAo miniflerio fiat: nec de ejus judicio quifquam poftea curam habeat, quoniam jam damnatus a (aoAa, A Apoflolica Ecclefia , ejuffiue auAoritate A propria inobedientia atque proumptione · quoquam effe non dubitatur : quia majoris excommunicationis deieAione eft exigendus, cui (anfta Ecclefia commiffa fuerit difsiplina; quia non folum prolatu fanAa Ecclefia juflionibua parere debuit , fed etiam altor , ne praterireot, intinuare. Sitque alienus a divinis , A pontificalibus officiis, qui noluit praceptis obtemperare Apoftolicis.

anno C''**T1

Ex *dotrtfis Bafeiii Papa.*

Oves ergo, uiaepsflori fuo comanti* fuerant, eum nec reprehendere, nifi *a reda* fide exorbitaverit, debent, nec ullatenus accufare potiunt : J|uia fsda paftoram , oris gl*d»o ferienda non unt, quanquam rede reprehendenda videantur . Ideo ifts dicimus, quia his (criptis veftris teperimus , quoUam epifeopo* veftris in partibus propriis ovibus accufatos , aliquos videlicet ex fnfpiciooe, fit aliquos ex certa ratione: & idcirco quofdam fui» effe rebus expoliatos , quofdam vero a propria fede pulfos: quosfcias occ ad Synodum comprovincialem, nec ad generalem poffe vocare, nec in aliquibus judicare, antequdta eunda qu* eis lublata luut, legibus poteftati eorum redintegrentur.

Itita tjafim.

Errorem veftrum corrigite?, fratres, & ab omni erroris macula voscullodite, ut purum Deo munus offerre valeatis. Servos Dei nolite perfequi, Epifcopos nolite infamare, neque accufare ; quia Deus eos fuo judicio voluit refervan.

Ex *drcretis Adriaai PaM.*

Homicid* , malefici , fures, facrilegi, raptores, venefici, adulteri , & qui raptum fecerit , vel fallum teftimonium dixerit, leu qui ad facrilegos magofque cucurrerint, nullatenus ad accufationem, vel ad teftimonium erum admittendi. Qui crimen intendit , agnofeendum eft , fi iple ante non fuit crimioolus.- quia periculofum eft, & admitti non debet rei adverfus quemcunque profeffio.

Ex *decretis Faisais Papa.*

Similiter ftatutum eft , & nos eadem ftatuta firmantes ftatuimus, ut fi aliquis clericorum fuis epifeopi» infefttu, aut infidiator fuerit , eofque criminari tentaverit : aut confpirator fuerit, ut mox ante examinatum judicium fubmotus a de. ro, curi* tradatur, cui diebus vite fu* deferviat, St infamis abfque ulla reftitutionis fpe permaneat , nec ullus unquam prclumat accufator fimul effe & judex.

Ex *detritis Marctlli papa.*

Si qui epifeoporum expulfi fuerint, aut expoliati luis rebus, primo omnia legaliter reddi ,qu* eis ab inimicis aut yetfecutoribus ablata font , & (edes proprias cum omnibus ad le pertinentibus regulariter congregatis reftitui, & poftea tempore congruo vocari ad Synodum regulariter congregatam , cenfemus. nec liceat ei , priufquam hrc fiant, de fe juxta ftatuta praeditiorum refpondere, aut de luis iinpetiiiunibns , fi fe videiit prsgravari , reddere rationem . Sed his rite peradis, fuilque omnibus libere difpolitis, fi tum jufte videtur, fuis refpondeat accufatonbus : fit fi ei necefle fuerit, inducias accipiet non modicas, ut explorare valeat ea, qus objiciuntur ei, nc aliqua deluius fraude nocenter ruat.

Ex *décritit Anacleti papa.*

Accufarores , inquit , & teftes effe non poffunt, qui ante hefternutn diem , aut nudiuftertius inimici fuerunt , ne irati nocere cupiant, ne |»fi ulcifci le velint. Incffenfus igitur accufatorum, & teftium sffodus querendus eft , & nou iufpeflus.

Ex *ietrttit Dmfi p*?*.*

Qui accufare alium elegerit , prefens per fe , & non per (alium) accufet, neque ullus unquam judicetur, antequam legitimos accufatores prafentes habeat, locumque defendendi accipiat, ad abluenda crimina.

anno CHXtSTi

Sylverm» autem pepa de fraudulenta fui prebenfion* querimonia* faciens , inter cetera dixit : Qpi talia contra tne egerant, anathematiaavi; & una cum epifcopis, Apoftolica, & Synodali audoritate ftatui, nuUum unquam epifcoporum ita decipi : hujufmodi vero prefump*ionem anathema maraoata fieri in coofpe&u Dei & fandorum Angelotum.

CAPUT XXIII.

In his omnfttas qui defenfioni Arnulfi findebant, quatuor quaedam principaliter ingerebant . Primum, ut fu« fedi reftitueretur : neque enim fpoliatum refpondere debere. Deinde, legitimas vocationes, & ut Romano pontifici caufa fignificaretur» tum accufatum , accufatores , refles, ac judice* in magna Synodo difeernendos, neque fibi aliter CX ratione canonum poffe videri caufam confia, re. Qpibus omnibus diligenter confideratis , ab^ altera parte refpondcbatur: Juxta hunc ordinem decretorum , omnia pene confammata effe. Nam ut ab ultimis , inquiunt , repetamus, accnfator ejus ad hanc caufam fatis idoneus eft . Qtiippe nec ante inimicus, nec ad accufandum metu aut premio addudus: fed tantum xelo religionis permotus; & qui, fi eum non cognoviflet , eo quo utitur presbyteratu dignus haberi potiet . Vocationes autem ejus ad Synodum per epiftolas canonicas, & per apocrifarios, non fotum fex mmfium, fed etiam anni Ipacia tranfeendunt. Addebant preterea , fedi fu* minime pofle reftitui , eo quod etiam reftitutus vocem loquendi non haberet: Sic enim contineri in Africano concilio , titulo duodecimo: *Si clerici titra aniaree taajaaa /ita* pirgare cailnapfertat, sutlla tortate vox pofl-ev peiitm inàâmr.* Et quia captio ejus iqyidiofa putabatur, neque inufitatum , -neque alienum a factis legibus idem reperiebettsr . In hiftoria quippe Remcniium pontificum feriptum confiebat, Hildemaonum Belvacenfem epifeopum, detentum in monafterium fandi Vedafii, Synodum expedafle : eo quod apbd Imperatorem Ludovtcum infimularetur, ad Lotharium Celarem profugere volutfte . Eboncm quoque Remorum arcbiepifcopum idem molientem , per Rothadum Sucffonicum , & Erchentadum Pariliorum epileopum in Fuldenfi monaflerio, pro fimilibus fimilia fuftiuuiffc . Juftun ergo videri, ut qui de Regi* majeftatis crimine impeditus , vocationi epifeoporum non paruerit , judiciaria poteflate conventus fit , idque firmari ex Africano concilio, titulo ttigefimo odavo.

CAPUT XXIV.

Crefconius Villaregienfis epifcopus, plebe fua derehda, Turbumenlem invafit ecclefiatn, & ufque hodie commonitus , fecundum quod flatutum fuerat , relinquere eandem quam invaferat Eecclefiam, contempfit adverfns ftatuta, que pronunciata fuerant. Confirmata quidem audivimus, fed petimus fecundum quod nobis mandatu* eft, ut dignemini dare fiduciam ; quo neceflitate ipfa cogente , liberum nobis fit , redore* provinci* fecundum ftatuta gloriofifljmaru* priocipum adverfus illum adire.* ut qui miti admonitioni fanflitatis veftre acquiefcere voluit, & emendare illieitam, auftorirate judiciaria protinus excludatur. Aurelius epifcopus dixit : Servata forma discipline , nou exiflimabitnr appetitos , fi veflra charitate modefle coovcotns recedere detredaverit, cum fuerit fuo contemptu & contumacia

: judiciaria, eun* A tere confelta fanda Romann ecclefia pro ruina · · atque occata faccrdotalw ordinis', fed multitudl· m Tyrannorum periit, kmgiradme terrarum fe· moti, defideria noftra haAcnus impletu nequivimus. Nunc itaque veftroexamini non fine magno dolore perferimus novum, atque imifiiamm crimen Arnulfi Remoram arcbiepffcopi, qui farnofus apoftata fsâus locum Juda traditoris olimia eccicua tenet, qui filius quondam ecclefia Launeafis cum epifeopum Grani doto, ft fraude ceperit, ecdcfiam ejus pervaferit, ad cumulum fua damnationis Remeofem fibi creditam cum clero, ft populo captivavit; nec movet com noftra vocatu», vel potius faluberrima exhortatio ; non archiepiicoporum comprovincialium multoties repetita admonitio, non canonice GAa roram Cleo, & angelis ejus profeilio; non chirographi in conTpeftu ecclefia recitata deferiptio ; non numérota (aeramenta miris excogitata confiliis Stant Gio vitio quamplurcs ecdcua palloribus vi. dusta, pereunt innumerabiles populi fine facer dotali benediftione, ft confirmatione ; ipfe fadione tyrannica divina humaoaque jura contemnens tyrannidem exercet. Regibus noftris, a quibo, tantam gloriam gratis eoofecutns eft, intenuun meditatur. Ergo tandem ad moudra perditiffimi hominis cxpcrgefa&i Ivimus in fementiam Domini dicentis: *Si ftteatant* ta *ttfreiirtau, va*dv, ft *ctrript tma mttr iffma filma. Si tt ttilimt, Iterem trirfrttrm taam ; β aatoa ft* Casa aadfens, ariife *tttma adhat aaaat tal data at ia* ars deeram , ori *trima frt taa mtrhma 9ftdA ata eaditrii* m., dic *tttltfia. Si mittat & Eaitfita* wa *aaditrit t/t tiU fitat attaint, & paUicmau.* Adedo pater, ruentiEcdefiv, ft fal· tentiam ex facris Canonibus promulgatam , vel potius ab ipfa veritate prolatam, profer In reum. Suffragetur nobis veftra auftoritas, ft in hujus apoftata dcjcftione, ft ia ejus qui domui Dei praefle poffir, archiepifeopi nova ordinatione, umuleuc, invocaris epitropis noftris fratribus, necdflaria promotione} ut fciamus ft intelJjgamus, cur inter octeros Apollolatum vcflium proferre debeamus.

anno chkuu ""t.

propriis, quas deapteat (ut di&om eft,) earum fcalpeatcs aures, ad feducendum viriola vit* homines: vel certe laftari, ft ab hue eoafcrtin feparad, qui putant proprie plubi Incuba·dumi ft noomuMuam conventi ad concilium venire décrétant, iua forte ne prodamur flagitia metuentes. Diro (fi placet) circa bos no· tantum Dtcscefes efle fervendas : · tm etiam ft de propria ecclefia , que illis male faverit, omni modo adaitaadum , at etiam auftoriure publica rrjidsamr, atque ab ipfis priocipalibos cathedris removeantur. Oportet enim, ut qui univerfis B firatribus, ac toto concilio inhnferit, non folum fua juro integro, fed ft dioxefes poffideat. At vero qui Gbimet putant plebes fuas fefficere, fraterna dife&ione contempta, non tantum diceccfes amittant, fed (ut dixi) etiam propriis publica careant auftoritate, ut rebelles.

CAPUT XXV,

Ad Romanum autem pontificem caufam perlatam fuiffc dicebant, exemplaribus in hunc modum prolatis: Bcatiflimo pap· Joanni Hugo gratia Dei Fraucoram Rex. Novis , atque innutatls rebus permoti, fummo Audio, Gunmaquecura veftra coufilia expetenda decrevimus, quippe C cum fetamus, vos omne tempus in humanis ac divinis Andiis exegiAt. Confidente ergo que faAa font, ft ferienda prefcribite, ut ft facris legibus finis honor reddatur, ft regalis poteftas non annulletur. Amulius , regis Lotbarii (ut dicunt) filius, poft graves inimicitias ac feelera, qua in nos reguumone noftram exercuit, loco parentis adoptares eft a nobis, ac metropoli Remorum graus donares , jusjurandum prebuit , quod contra preterits ft fitters valeret facramenta. Libellam fidelitatis iub *aoouot* chirographi confcripfit, recitavit, corroboravit, corroborarique fecit. Milites ac omnes cives jurare coegit, Ut in noftra perGAerent fide, fi ipfe aliquando ia poteftatemhoftium deveniret. Contra hac omnia, D ut ceriifltmi teftes fiunt, ipfe portas boAibus patefecit : clerum ae populum fuse fidei creditum , captivitati ft predu diAribuit· Sed efto eum effe addiftnm alien· poteAati, ut ipfe videri vult; cur cives, ft milites pejerare cogit *t* Cur arma cottfra nos comparât ? Cur urbem ac caftra contra nue munit? S captus eft, cur non patitur liberari? Si vi hoftium oppreflus, quare nou vult fibi fubveairi ? ft fi liberatus eft, cur ad nos non redit? vocatnr ad palatium, ft venire contemnit. Invitatur ab arehiepifeopis ft coepifcopis ; nihil fe eis debere refsondet . Ergo qui voces apoftoforun tenetis, Aatuite, quod de altero Juda fieri debror, « nomen Dei per nos blafphcmetur , ft oe tortu jufto dolore permoti, ac veftra tsci E turmtate urbis excituum, totiufquc provincia mo Uacrar incendium. Nec judici Deo excufationem pratendetis, fi nobis quaerentibus atque ignorantibus, formam judicii dare nolueritis.

Ittat tfiftifmam tftfili ad taadtat.

CAFUT XXVI.

copt ММПМ DxBcefooe: No· feians ericii , BostMtam pates, jamdudum opormifl· aw expo- CW GsmruL Tea. XIX.

CAPUT XXVII.

Hie epiftolts io media Synodo récitatif, mif-Goait eanua tcripus, & reUta legatio a defen* ioribnt Arnulfi perquirebatur, ft de prim· quldem menfis uodecima rvperiebstur, de altero autem nibil memoria dignum. Sed legatee tantum icripta Romano pontifici porrexifte, primo* Îue fe Nande acceptor effe; poftea varo quam ieribetri comitis legati equum corpore proflantem , niveo colore infignem cum aiih muneribus pontifici obtulerant, fe per triduum ante janua palatii defatigata, necaduriffos, iofefto negotio, reddfe. Aftipulabaatur etiam Bruno* *m* epifeopi prafentes clerici, qui fe pro ejusca-Eptione Romanum pontificem adrife dicebat. A quo maledifta in reos cam ex aoftoritate Apoitolica expeterent, ejus miniftri fnmtnamfolidorum decem dari cenfebant. Qaibus derifis, eo quod fi pecunia redimi poffet, nec mille talenta merits infiment, hoc tandem in refpoufis ab ipfo pontifice receperunt, ut is , pro quo captus enet , bene illi profpiccret. Non ergo fedem ApoAolicam huic judicio prajudicare. Bene quoque Africanos epifeopos iuper hoc Romanorum rypopermotos huffe, qui fuper ha reSynodo CCXV1I. epifeoporum , tempore Zofymi papa inchoata , ft per tempora Bomfacii difleota. tandemque iub

ANNo Christi ○'. „„pi poteftate feanri vellent, ia userais mooimc·- tu flataerunt. Qpod eoacibum qnontam iafigne eft, 4 beati Augaftrai prefemia tlluftratum, A artificialis coaloitattoaibus expolitum , vinique multiplici argumenti huic Synodo prarbait , ad plenum bis geftis anocftere utile judicavimus.

CAPUT XXVIII.

Multa fitper his pater Arnulphus poblice locutus eft, multa cum fibi tantum affidentibus contulit, quo ne forte minus foavitatis habeant, ita fparfim pofita, ut font ab eo prolata , ea in unum colligere maluimus „ ut continuata oratio plus utilitatis ftudiofo Icâori conferat. Noa vero, inquit, Reverendiflimi patres, Romanam ecdefiam propter Beati Petri memoriam femper honorandam decernimus, nec decretis Romanorum pontificum obviare contendimus, falva tamen auâoritace Niceni concilii, quod eAdem Romana ecclefia femper venerata eft. Statuta etiam factorum Canonum diverfis locis, diverfis temporibus (fed eodem Dei fpiritu conditorum) in «ternum valere precipitous , ab omnibus fervenda cenfemus . Duo autem lunt , que magnopere a nobis previderi debent, ideft : Si Romani pontificis filentium , aut nova conilitutio promulgatis legibus Canonum , vel decretis priorum prsjudicare poteft . Si enim filentium praejudicat, omnes leges, omnia priorum decreta, eo filente, filers neccfle eft; fi autem nova Conflitutio, quid profunt leges condita; cum ad unius arbitrium omnia dirigantur? Videtis, quia da his duobus caufis admiffis ecclefiarum Dei flatus periclitatur, & dum legibus leges quarimus, nullas omnino leges habemus. Quid ergo? num privilegio Romani pontificis derogabimus? minime. Sed fi Romanus epifeopus is eft , quem icientia, A vita ineritum commendet, nec filentium, nec nova conilitutio metuenda eft. Quod fi vel ignorantia, vel metu, vel cupiditate abalienatur , vel conditio invidiam facit (quod fere fub hac tempora vidimus, Roma tyrannide pravalente) tunc multo minus idem filentium, & nova conftitotio formidanda funt. Non enim is, qui quolibet modo contra leges eft, legibus prajudicare poteft. Sed o lugenda Roma , qua nothis majoribus clara patrum limina protulifti , noftris temporibus monftruofas tenebras futuro feculo famofas effudifti ! Olim accepimus claros Leones, magnos Gregorios. Quid dicam de GeIsΓιo, β(Innocentio, qui omnem mundanam Philofophiam fua fapientia & eloquentia fuperant ? Longa feries eorum eft, qui fua dodrina mundum repleverant. Eorum itaque difpofitioni, qui vita merito A fcientia eundos mortales anteirent, reâe univerfalis ecclefia credita eft; quamvis & io hac ipfa foelicitate hoc privilegium tibi ab Africanis epifeopis contradidum fit, has credo quas patimur miferias magis, quam typum dominationis formidantibus. Nam quid fub hac tempora non vidimus ? Vidimus Johannem cognomento Odaviaoum, in volutabro libidinum verfetum, etiam contra eum Ottonem, quem Auguftum creaverat, conjuraffe, quo fugato , Leo neophirus in pontificem creatur. SedOttoneCa> fere Roma difcedcnte, Odavianus Romam venit, Leonem fugat, Johaonem Diaconem nafo, dextris digitis, ac lingua mutilat, multaque cade primorum in urbe debacchatus in brevi moritur , cui Benediftum Diaconem , cognomento Grammaticum, Romani fabftituuot, cum quopoftaggreditur,obfidet, cepit, deponit, pcrpetuoque exilio in Germaoiam dirigit. Succedit Otto- ni Carfari CnfisrOttonatura, anate eundos priacipcs armis, coufiito ac (dentia lupetam. Suce·* dit Rom· ia pontificate horrendum monfirma Bostifecius, eundos mortales nequitia fuperans , etiam prioris pontificis fanguinecruentus, iedhie etiam fugatus, atque in magna Synodo damna, tus poft obitum Divi Ottonis Romam redit, *ia.* fignem virum Anoflolicum Petrum, Papienfiaecclefie prine antiftitem, data facrameniorum fide, ab arce urbis dejicit , deponit, fqualore caneris afleftum perimit. Nam talibus monftrls hominum ignominia plenis, icientia divinarum fit humanarum rerum vacuis innumeros facerdotesDei ~~per orbem~~ terra~~rum, fcientia, fit vite merito~~ coo. fpicuos fubj.ci decretum cil *i* Quid eft boc, Re. vereodiflîmi Patres? tel quoruim vitio fieri credendum dl, nt caput ecclefiarum Dei, quod io fublime ereâum gloria , & honore coronatum eft, ita in infima dejeftum ignominia & dedeco, re deturpatum eft? Noftrum, noftrum eft hoc peccatum, noftra impietas , qui quxrimus , quo noflra hint, non quo Jeiu Chrifti. Si enim in quovis ad cpifcopatum clefto morum gravitas, vite meritum , divinarum ac humanarum rcrutn icientia fubtiliter inveftigantur, quod in eo qui omnium epifcoporum magiftcr videri appetit, ioveftigandum non eft: cur ergo in fumma fedefic infimus conftituitur , ut etiam in clero nullum habere locum dignus inveniatur ? ~~Quid~~ hunc , Reverendi patres , in fublimi folio refidentem , vefte purpurea , & aurea radiantem , quid hunc (inquam) effe ceofeiis ? Nimirum fi charitate deftituttur, folaque fcientia inflatur & extollitur, Antichriftus eft , in templo Dei fedens , & fe oftendena tanquam fit Deus. Si autem nec charitate fundatur, nec /cientia erigitur , in templo Dei tanquam ftatua, tanquam idolum eft, a quo refponfa petere, marmora confulere eft. Quo ergo confultum ibimus ? Evangelium docet, quendam in ficulnea ter frudum quefifle, dt quia non repererit, fuccidere voluifle, fed admonitum expeftafte. Expcdemus ergo primates noftros, quoad poftumus; atque interim divini verbi pabula , ubinam aperiri valeant , inveftigemus. Certe in Belgica dc Germania, qua; vicinae nobis lunt , fummos facerdotes Dei , in religione admodum praeftantes, inveniri, in hoc facro conventu telles quidam fiant. Proinde fi regunt diffidentium animofitas non prohiberet, inde magis epifcoporum judicium petendum iorc videretur, quam ab ea urbe, qur nunc emptoribus venalis expofita, ad nummorum quantitatem judicia trutinat. Quod fi quifpiam dixerit fecundum Gelafium, Romanam Ecclefiam de iota Ecclefia judicare, iplam ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam judicio judicari. Is, inquam, qui hoc di* Ierit, eum nobis in Ecclefia Romana conttituat, e cujus judicio judicari non poflit : quanquam hoc ipfum Africani epifeopi impoflibile indicant, nifi ~~forte~~ (inquiunt) quifquam eft qui credat, ~~unicui~~-libet poffe Dominum noftrum examinis infpirare juftitiam, & innumerabilibus congregatis io concilium faccrdotibu* denegare.

ANκη' CHaisu »»♦·

Sed cum hoc tempore Roma nullus pene fit (ut fama eft) qui literas didicerit, fine quibus (ut feriptum eft) vix oftiarius efficitur ; qua fronte aliquis eorum docere audebit, quod minime didicit ? Ad comparationem quippe Romani pontificis in aliis facerdotibus ignorantia utcunque tolerabilis eft; in Romano autem, cui de fide , mori-

««WUI HKIMM WM, wumwh· m· »qpsr pappaMS «WMNVMT , rusas UMUUV «MB, ANNO CHaiSTl

anno CHUSn 4eti roceft. I· en» eft (ut quibufilam placet) qui fomudufli Exach. prophetae uaoratur m gaaophylacio, qnod refpicit riam tBcridianam, dt excubat m euftodii» templi; cur tetem loco prior, fcieatia inferior non atqao aoimo ferat jndaefam locn inferiori», feientia peiori»? Certe ipfe Apo-Aotaruta princeps non abouti judicium quamvis loco minori», Pauli, feientia priori», ia faciem fibi rcfiftenca; quoniam non fana videbatur do-Arina magiftri, dt Gregorius papa cum dicat, fi nue culpa in epifeopo invenitur, oefcio quis Apoftolica fedi fubjeâus non fit, fubiofert. Cum vero culpa non exigit, omnes fecundum ratio· nem humilitatis pares foot. Involutu» ergo eri· minibus fentiat praefle fibi Rpmanum pomifi-cem·, qui nullis atrocioribus faftis praegravatur, ioteUigat parem dignam fe ac Romano pontifice in quolibet negotio laturus fenteutiam. Sed cfto, ponamus nunc Roma effe Damafitm; quid contra ejus decretum aftum eft? nempe, fi bene recordor, primum capitulum fuit, quod Epifcoporum & fummorum negociprum Ecclefiafticontm caufa femper ad fedem Apoftolicam fint referende. Utique relate funt non folum ab epifcopi», fed etiam a Principe noftro fereniflimo, liberaque poteftas Apoftolica fedi data eft, & vera inveftigaodi, dt cognofcendi, dt dijudicandi per temporum intervalla nimis prolixa, nec prius adeaufam acceffimus, quam defperatione judicii ejus protraheremur. Confultus eft *ergo* Romanus epiicopos ut oportuit, dt de hujus Arnulphi depolitione, dt ejus qui domui Dei digne pnaefle poffet, fubftitutione, fed cur nihil rcfpooderit, quorum intereft, ipfi viderint. Nos autem Sardicenfe concilium, quod privilegio Romana Ecclefia plorimnm favet, ita ad banc caufam infleâimus, ut quod de folo epifeopo in qualibet provincia relido dicit, ad Romanum epifeopum afieâum cffe credamus. Sic enim habetur titulo fexto.

„ Ofius epifeopus dixit: Si contigerit in una „ provincia, in qua fuerint plurimi epifcopi, „ unum forte remanere epifeopum, ille vero per „ negligentiam noluerit ordinare epifeopum, dt „ populi oonvenerint epifeopo» vicina» provincia», „ debere illum prius conveniri epifeopum, qui in „ eadem provincia moratur, dt oftendere quod „ populi petant fibi rcAorem, dt hoc juftum cffe, ut dt ipfi veniant, dt cum ipfo ordinent „ epifeopum. Quod fi conventu» literis tacuerit, „ dt diftàmalaverit, nihilque refponderit, tunc „ fatisfaciendum effe populis, ut veniant ex vici-„ nis provinciis, dt ordinent epifeopum.

Juxta hujus fententia tenorem, ad petitionem populorum ab epifeopis, dt principe conventus eft, ut fua auâoritate Arnulphus deponeretur, & alter fubftitueretur.

Qpia ergo conventus literis tacuit, & diflimulavit, dt nihil refpondit, nunc fatisfaciendum effe populis cenfco, ut epifcopi, qui ex vicinis provinciis convenerant, & hunc Amulphum, fi depofiiione dignos eft, deponant, de fi forte qui domui Dei praefle poflit, repertus eft, epifeopum conftituant. Et quoniam Damafus epifeopo-rtun fumma négocia metropolitanis difeuterecon-eodit, definitionem eorum fua poteftati attribuit: Dnmafo quidem non refiftimus, fed feriptum beati Gregoni in medium proferimus. Aa/ur, iaquit, *frafratiaat Ntatafiaa al nat vannittaliae- »it Paalaat Ttatiaa amtaiit tfiftftftat^ iattralia attia ia tarfarMi triattaa larfiut, a fait faifft tlariw aatafataat, at^tt latita a^gaithnt ilat* ymd

Canes/. *Gaatmi.* Tom. XIX.

fe pas m, *it petitu aenfatat Jam*, wra φηη ftfiu rf, Mφ.* ft» d» *te iUe dtpefit»t eptfce-pâli fntantia t ejtu iet» tant fraternuaiù vefira cenfnfa φ ap^etpant erdatataet.* Ecce hic Paolus apifcopus, ignorante Gregorio, deponitur, alter in loco *ajat* fiibftituitur, caulis cum fuis cftcftis per latorem apicum Gregorio fignificatur; non in depofitores Gregorius uJcifcitur, fed in depofitum alterius favit: ait enim poft aliquanta: ftju *fi farta* (pMd eae *tniitaat*) pe/! *itpafitiaam faaat iatttrtcaait, at atntt ftrvarfa aliand it tftftapata h^ai, at^aa rarfat ai lac^aali-att^ffirara frafmtftiaat ttaiavarit, fratmitatit*]|v<£r< *ft centra tmprelitaleat iffiat aatalaa vlger accendat, effet Daatiaii campta, & faagaiaii canatmitat privati»» j» attaafitria nat afyat ai ditat alitat fai ad agndaat cartt pamintian rttradndton, ftatnuu ptrpatrati fularit atatalat digait diftat fittiiat tatandart, faa/* avqgfe fe *initrtta aaina faa naaaittr aagtrt dafidrret*. Qpomodo nunc decretum Eufebii papa fervatumeft? Etenim paulo ante io Tomo decretali IcAusn eft. Oves ergo, qua paftori fuo cotnmiffa fuerint, eum nec reprehendere, nifi a raâa fide exorbitaverit, debent, nec ullatenus accufere poffuut. Quia fafta paft^ris oris gladio ferienda non funt, quamquam icâe reprehendenda videantur. Certe hic Paulus a luis ovibus, ideft, a fuis clericis reprebenfus & accufatus eft, non de fide, fed de corporali crimine. In hac itaque decretorum vel canonum varietate hoc obfervandum eft, ut caularum eventus finem accipiant juxta «equitarem, nullis animorum perturbationibus improvide admixtis. Et quoniam fummi *ecgocii* difeulfionesn dt definitionem a metropolitano prims Juftinianx faâam faille cognovimus, doceamus etiam nunc, quod epifcopi» etiam fuorum metropolitanorum famma négocia difeutere liceat.) Scribit irem Gregorius umverfis epifeopis concilii Vizacbii: *Sicat, inquit, laaiaHit diferattan^tt afl, rrvartatiaat ff lmaraaa irhinat tttiiltrt priartbat, ita nfiIIiiuJ, & Dai titaarii tfi, fi fan in tij* «vrrvdfsasus *iaiignt, aalla diffianlalttrtt ptftpantrt^* SH«a», *^aad alfit, carpat incipiat anriat inv». itra^fi iaagaar aaa faarit cnratat ia capita. Ama aaaltaat J^tidaat tttaparit ^aadaat ai aat dt fratre aafir* Chamtia priatata vaftro pariata faat, ^a» car atfintat* aaa *atadica atetrara tramfigereat, ftd praataatihu divarfit tnialatiemlat,* d? *ntaxitaa ctr~ caatfeviaatilat infiihu, ea aalit aaa fait /pariat» rcfximdt; tF fataian ita faat gravia, at tranfire indifcaffa, aalla atada deleant, frataraitatel» vefirent He laetanter afialil»!, at enat* awvai *fallui-tadiae ac vivacitate veritatit iadagart falfitatiene atah/t medii deleatit, tF, at aadita fnt, allicat ceaeaica raftcaatar, aat falfa, (F fratri/ aefiri ia. necantia dia fal nefanda eginienu dilacaraltene ntn jaceat.*

Unie na ptttt dtfiiia taper in rtqnijftient fitt ai. *taeneatat at aaa tajafiaat ptrfaaa Jit gratia, fever, nen llandiamta, vel pnedliket aliad, fata-*

//fer, *vel a traatHe varitatit excutiatt fti facerdetaliter ad invefitganiant vet vtritaMa prepter Deane acciagitt. Nata.fi fait in lec ata piger φ, aat atglig/httr prafatapfarit ft exlilere, dt&it cri. taââiat apad enenipettntlnt Deannnnt ft neverit tffe earttcipeaa^ tajas atia ai perfcratandat faltiliter nefandi caxfat faciaarit* mm *aeevetar.* Er hie ptofe. ôo intelltgimus, nullam perfona» peccantem ei. fe, qua» judicio univcrfalis Ecclefia non fubjaceat,

I I

ceat. Ornais esum criminaliter peccans, vel, ut — Ita dicam, alteratus, & quafi legibus capite minor cenfetur. AccwfiHur apdd Gregorium Lucii- In* MUitae civitatis epifcopo», & ex epiftoiis coepiscoporum illata crimina vera efle cogooftit. *Et lita*, inquit, fera *tenti farinarli utria ala itbet iilairoue iifbtri, fruiermtai vefira irci vriqueritar it fratnbai et coefaceririibui fibi ntfirit aibibtai, ut ipfii qatqut fraftntibtu, freiiia,* ac *latiifafla veritate i preHiluae LaciUuue le efifcapatui eritnt, queat bajui fcelerii nntagiunt atacuUvit, fiaient fine euibeguitatt ieponert.* Progreditur ultra, & iis confocios criminum dignam Romano pontifice iententiam jaculatur. *Quia vtn,* inquit, *artrbyleri, vel itatom qaidaut froiita iniquitrin faiffe tanfeii at fartitifei umaeranlur, fanflites veftra fabrili iniagriiout iiftattri ; 6 fi ite repererit, ab bontrh fal ipfti fiaeiiiter grain rijiciat, & i· neonafieriit, ubi iigne wuleant agere, ai penitentiriu iepuitntur.* Alba *aibee felit tfl, quia /cit iiHani Ezrtbttht prapbete: Fili boatinunt, perfode parietem, fed quia, inquit, per bei inulti bujui labe peccari perbibentur efie tollapfi, caniIti, qui rei efle tlanermt, Daatiritt tarptrie & fargunit parrieifriieue privare vot convenit.* Ecce hic convenit non nutrit vitia, fed amputat. Quid eft enim aliud, de manifeftis peccati* tacere, quam (celera nutrire. Sed efto. Taceamus de his, in quibus fe ledi conqueritur, quid aduri erimus, fi irmati duces genialis Icâi noâurna furt» deprehenderint? Si itati rege» quemlibet no- (Irum majeftatis reum convicerint? Quid, inquam, aduri erimus, fi quodam colludio, longi* ambagibus, perplexi* cavillationibus fedeludi fenferint; num eos judicii formam Romae pecunia redempturo* putatis? reumque fibi defututum, Ïuin auri flt argenti montes Romani* oifeiat, fe redimi pecunia fperet? At fi remota abufu St confuetudine & fpacio terrarum ede putati*, qua: prxponimus, fint vobis exempla e vicino petita. Egidius certe Remorumarchicpifcopus, quia Hilperici regis amicitia ufus fuiffe ccnvidus eft, ad Childeberti regis fui infidelitatem, in urbe Metenfi a Galliarum epifeopis depofitus, apud Argentoratum (qua: nunc Strateburgi* dicitur) perpetuo exilio damnatus eft, cui mox Romulfus, Lupi ducis filius jam presbyter fubftituitur; nec Magnus Gregorius, privilegii Romans ecclefic acerrimus delenior, quicquam pro his, aut contra hec dixilfe repetitur. Ebo etiam quidem Remenfis ecclefis metropolitanus ob crimen regie majeftatis apud Theudonis villam a Galliaruas epilcopis deponitur, longeque poft a Nicolao papa requifita, & cognita ejus depofitio eft, ac deinde a Sergio corroborata. Quid ergo? Num Damafi decreta damnabimus? minime. Sed in caufi* latentibus, & in quibus ob magnitudinem (ui juxta provocatio fit, ad univerfaie Concilium, vel ad Damafumrecurremus, fi tamen cum Romae commorari audierimus: quamvis etiam ad Damafum provocatio Africanis inhibeatur conCiliis, ut (uperius didum, & adhuc dicendum eft; at in caufis evidentibus, fic in quibus ad Romanum epifeopum nulla provocatio fit, provincialibus, vel comprovincialibus utemur concilii*. Qpod etiam Antiochena Synodus velle videtur, capitulo 14.

minalihu ta juiicio epifeepormn fuerit accafriui, caariagar satan it ipfit epifcopit provincia, y» caaveacraat iiverfai babere fnientiai, tt aliet quiitm inaocenftui tuât pronuntiare, ahot renat: proffer bufitfatodi igitur cntrrvcrfiaat aueputandem, ApónuS /radb /mada, MsrrapatiMwm *rtfrrpr- *alterui vattaa provontar, ff aHqaaatai teat te tfi- /effti aliae, f« feritat (tint, dirianaat* yanfiteasta *fuerit promulgatum.*

Qpamvi* & hoc Concilium, quod de privati coepifcopl noflri cauia agitur, univerfaie videri debeat, utpote plurium provin» iarura judicia eoalinens, ne forte ad placitum loqui videamur, veteruraque fententia* male interpretari, audite quid hinc tentiat Hincmarus Remoram archicpifcopus, & tn lege Dei eruditifljmus. Scribens enim ad Nicolaum Papam, ita inquit: *Abfit a mbit, at privilegium prima ỹ [iterate fedû fenile Romana Ecclefia pontificii pro fic parvo ftniaanti, ai centroverfiai 6 jurgia tant fuperiorh quam triant «aftnorit ariritr, Meant, tf catrri fecrantat Conciliorma Canontt, Ü Innocentti atque alierant fenila* Amsom *Ettitfia pontifitara iecreta, lu Synolii previnciriibat, e Metrtpolttanit pracifimt ltnainarl, al vefiraua [uwnaaae at.Utritattin fait.* gaudens dacswa/. *At fi forte it Epifcopit caufa nete fuerit, unie terta & eupreffa in fritit rtgulit* w, *babeamm juiicta, ob id in provinciali, vel in comprovinciali nequeat enamine iiffimri, ai iivinum oraculum, ideft,* <d *Apcftolicam [titia mbit inde eft recurrendam*, De provocationibus autem idem Hincmarus «que nobifeum fentit, quod a fufpc&s judicibus & minoris auftoriuiii ad nu- Cjori* auâoritatis judicei légitima provocatio fit. Ab eleâis vero, & ubi neu* eaufa decidit, nullam omnino fieri polfe, de quo & in Africanis conciliis ita legitur: *Ul ab eltHu judtcibui provocare* M» *liceri.* Si autem fuerit provocatum, eligat qui provocaverit, judices & cum eo ille contra quem provocaverit, & ab ipfis deinceps nulli liceat provocare, hem in eisdem Conciliis dc eadem re, capite vigefitno fecundo.· *Slued fi derui ab Epifcopit provocanium putaverint, non proveetnt nifi ai Africana concilia, vel ai primriee fuerunt provinciarum, fint & it epifeopri fape COafiitutum eft. Ai tranfmarina autem qui putaverint appellandum, a nullo intra Africam in cttttmwriotu fufeiplantar.* Nimirum per tranimarina Romanam ecclefiam volente* intelligi, çaufam, nbi orta eft debere terminari, Africani epifcopi confirmaverunt. Videat autem, qui poteft, quod non fine quodam fcrupulo paulo ante leâum eft: *Ut noftu,* inquit Damafus, *Sjnoiaat fint ejut, ideft, Aaavaw Sedit auHoritrie fieri, ntn eft catbobcum.* Qyid eigo, fi barbarorum gladiis circumfcvientibus licentia commeandi Romam intercludatur: vel fi Roma barbaro cuilibet ierviens metu libidinis ejus in aliquod regnum efferatur, num interim aut nulla concilia erunt, aut orbis terrarum epifcopi ad (uorum regum damna, vel interitus ab hoftibus difponcndarumf rerum confiha, fit concilia expèâabunt? Et certe Nicaenus canon, qui ipfa Romana ecclefia tefte omnia concilia, omnia decreta eminentia fui exuperat, bi* in anno concilia debere fieri dicit, nihilque iode ad Romani epifcopi auâoritatcm ibe«are praeferibit. Sed infuper ejus privilegio (ueut Africana Synodus interpretatur) multum derogat. Et de privam quidem cautis, in provinciali Synodo: de communibus, in generali concilio eadem Africana Synodus judicandum pr«ftribitl, capite nono concilii Milevitani. At nos cootroverGarum lite dcpulfa Romanam quidem Ecclefiam, ob memoriamApoQolorum principis, ita ut a majoribus noftxisaccepimus (quoad poflumus) amplius quam Afri colamus; flt fcu

Pjm feu ft digna ft· indigna praiatura fit, fi ftatuaA» cnnwe notuerit, nt vel ibi canfa ejas trrmt.
-M.rtgnorum patiar. ah aa rafponft petanms, fie- „ netw, ipfb tn fe damnationis fententiam dinf- anno
inno nt edam pro caafe Anudfi tàftam *tfk* conflit . „ ft judicetur; tempore fane quo m- communi, chkisti
tiax-n — w cat, ne® jB eeckfia wei parochia comm»·

jndidi promulgaverit formam, in altero pax ec>^ defiantm, & unitas confervebitur, in altero vocem Apofloii audiemus dicentis: -τνμβρμ tofe; Mmaaaftwrhpnmm eoad *ecttji/Hr, ntlknuju* , licet angelum de cado effe fe fingat. Porro fi tacebit, ut nunc, confiait· leges voce conditorum loquentur. Sed, o infelicis tempora, quibus patrocinio unce fruftrantur ecclefua. Ad quam deinceps urbium confugiemus, cum omnium gentium dominam humanis ac divinis deftituatur fubfidiia videamus ? ut enim piamus dicamus , palamaue fateamur poft Imperii occafum hascB urbs Alexandrinam ecclefiam perdidit, Antiochenam amifit; & ut de Africa taceamus, atque Afin ipfa jam Europa difcedit; nam Conflantioopolirana ecclefia κ fubduxit, interiora Hifpanias ejus judicia nefclunt. Fit ergo difceffio, fecundum Apoftolum, non folummodo gentium , fed etiam Ecdefiarum : quoniam cujus miniflri Gallias occupaverunt , nofque totis viribus premunt, Antichriflus inflare videtur, &, ut idem Apoftolus ait, jam myfterium iniquitatis operatur tantum , ut qui tunc tenet, teneat, donec de medio fiat , ut ille perditionis filius reveletur , homo peccati, qui advertatur, & extollitur fupra Dei nomen , Deique culturam. Quod jam in operto fit › ut Romana potentia cooquaffata, re- C ligione profligata, nomen Dei frequentibus perjuriis impune humilietur, ipfius divina: religionis cultus etiam afummisfacerdotibus contemnatur. Ipfa infuper Roma jam pene fola a feipfa difcedit, dum neque fibi neque aliis confidit. Proinde fi placet charitatt veftrs, quia Pelagium patriarcham a duodecim epifeopis auditum effe Icimus, ut Beatus Auguftinus in libro quodam contra eundem Pelagium feribit, quoniamque Romana ecdefia a nobis eonfulta nullam judicii formam promulgavit, ex factis legibus capitula proferantur, & a quot epifeopis epifeopus detentus audiri debeat, & qui caufa *fu»* dicende adeffe ooluerit, quam fententiam excipiat. Itaque jubente Synodo hn fententie recitate funt. Ex concilio Carthaginis titulo deamo.

CAPUT XXIX.

„ Fœlîx Epifeopus dixit : Suggero fecundum „ ftatuta veterum conciliorum, ut fi quis epifeo„ pus, quod non optamus , in reatum aliquem „ incurrerit, & fiierit ei nimia neceflitas , non „ poffe plurimos congregare, ne in crimine reM maneat a n Epifeopis , & presbyter a fex „ epifeopis cum proprio fuo epifeopo audiantur , „ fit diaconus a tribus.

Ex concilio Carthaginis cap-/· „ Aureliusepi„ fcojms dixit: Qpifquis epifeoporum accuûtur, „ ad primatum provinciae ipfius caufam deferat „ accufator, nec a communione fufpendatur, cui „ crimen intenditur, nifi ad caufam fuamdicena dam eleftorum judicium , die flatura, literis „ evocatus minime occurrerit, hoc eft, infrafpa„ dum meofis ex ea die, qua eum literis icce„ pifle conftiterit. Quod fi sliquis veras neceifiw tatis caufss probaverit, quibus eum occurrere w non potmffe manifeftum fit, caufa fus dicenM das intra aherum menfem integram habeat fa„ ctdtatcm. Verno, nndiu pofl menfem fecun„ dnm non communicet, donec purgetur. Si auN tem ad concilium univcriale anniverfarium oc» nicet. Da contemptu judicii, ex epiftola Pa* N p« Bouifadi: “ prohat vera cda ilia, qnatadM vertnrn ft diâa lunr , qui ad ea conhitaoda N adefle minima vuh , ei nullus dubitat , quod ›› ita judicium nocens fubterfagit , quemadmo„ dum ut abfoiratur , qui eft innocens, qunrit. *n* Sed afluta cavillatio eorum, qui veriutis agen„ dum credunt effe coafiliis , nunquam inno* „ centfa nomen accipiet. Confitetur enim de „ omnibus, quifquis fe fubtevfiigerc judidum diu lationibus* putat. Veniet tamen aliquando ille, „ qui talis perhibetur, io medium ; nec prodeft „ illi toties lamiffe, toties fubterfugiffe, quem fui „ aâus, & commifla, quoeunque fugerit, ea que *n* fubjiciunt ilii, ii vera funtcrimina, perfequun„ cur, ut fi adeffe voluerit prefens, fi confidit , „ ad objefta rcfpoodcat ; quod fi adeffe neglexerit, „ dilationem ftntentis» de abfentia non lucretur . „ Nam manifeftum eft, confiteri cum de crimi„ ne, qui induito , & toties delegato judicio , „ purgandi fe occafione non utitur. Nihil enim „ intereft, utrum in prsfeoti examine , omnia „ quas di&a funt, comprobentur, cum ipft quo· tt que pro confeflione procurata conflet abfentia.

CAPUT XXX.

His omnibus pertraâatis , a defenforibus Arnulphi venia poftulatur, & quod ejus negotia minus caute prius inquifierint, dt quod concilium magnis dilationibus defatigaverint . Deinde adjungunt non fe controvcrfiarum genere adduflos ad ftudium defenfioois accefliffe, fed epifeoporum anathema fibi neccffitatem dicendi impoluiffe . Epifeopi vero, & qui contra Arnulphum ftetiffe videbantur, equo animo fe objefta accepifle dicebant . Sibi quoque placere , quod judicium pofl· fieri jam in commune legitimum putaretur ; nibilque aliud fupereffe, quam ut ipfe Arnulphus in medium deduceretur , & de qualitate fui fa&i juxta quod vellet, refponderet. Itaque jubenSynodo, in epifeoporum ordine confedit , cui pater Arnulfiu circa eum regis beneficia, itemque ipfius in regem maleficia miti colloquio commemorat · Negat ille fe quicquam contra regis falutem egiffe , fed pro fide ad eum conservata cum clero dt populo fe in propria urbe ab hocaptum fuifle , nihilque folatii proinde a rege tuliffe, fed infuper maleficia pro beneficiis recompenfata fibi effe. Opponit pater Arnulphus prefentem presbyterum, qui urbis portas , acccmis a manu ejus clavibus, juffu ipfius affirmabat fe hoftibus aperuiffe. Ille refpondet, presbyterum longe meditata dicere, falfaque pro veria narrare, fuamque innocentiam ejus fidis criminationibus haberi fufpectam non debere. Cui e contra presbyter ingerebat, quod fe ad accufandum nemo impulerit , quod locus fugo fibi patuerit , quod fibi femper fidtflimus fuerit ; nihilque aliud in accufandi- caufa fe habere , quam tu crimine proditionis liberaretur , qui ejus imperio paruiffet ; & fi quid in veri confeflione Synodi dubitet , vel fuo vitio adferibat ; Synodi decretis fe fubjiacere pollicebatur , tantum ccclefiafticc communioni redimeretur . Ad hec Arnulphus , teneri fe ab hoflibus conque rebitor , nec aliquando fe vidiffe epifeopum fic artraâstum; idcoque fe refpondere nefeire . Neque vero fibi rcliflos effe fuos monachos, fitos clericos,

g^cos, fistx abbates, quibus, qua vellet, pnscipere poſſiet, quod di&um infalfi hominis effe putabaror· Et Quidnam , inquit pater Arnulphus , his prxeipieodum eft? nam ut te e culpis eximant? fe quidem, fi pro tefiimonio ferendo dicis , en tui epifeopi, qui te frequenter pro femctipfo, ut apud Synodum venires, hortati funt. En tui Abbates , tunique clerus cum fibi pmlatts ; his] omnibus datur licentia te defendendi non folum voluntaria, verum neceffitate impofita. Ad hec ille ad priora relabebatur, non fe vidifle epifeopum fie attraâatum dicens, nec ita fe habitum fcire refpondere; doôum etiam hominem inter tot Capientes infipientem videri pofle. Cur ergo, inquit epifeopus Guido, fecundum tua vota nabitus, totiefque ab cpifcopis & domino tuo rege vocatus, refpondere noluifti? fe ille: Delatus ad regem eram , fe ideo quo vocabar, ire non audebam. Non ita eft, inquit Guido epifeopus , fed cum te in vicinia Lauduncnfis urbis apud Cavinioncm conveniflem, coram fidelibus teftibus clericis fe laicis, tertio te ad fratrum tuorum conventum invitavi fub obtcftatione Divini nominis, ex canunum auâoritate fe focietate omnium fidelium , ad dominorum quoque tuorum prefentiam ire monui, per fidelitatem, quam eis promiferas , per omnia (aeramenta, que ipfis prarbucras ; unde perjuram te effe negare non potes per chirographum , cui fubfcripfifli, & omnes nos fubfcribere fecilti . Sed cum tu rciponderes , non pofle te *ire fine* «JufloribusOddone» & Hetiberto, eo quod vim tibi inferri timeres, fratiem meum Gualterum obfidem (ibi obruli , me fe patrem meum comitem Gualterum itineris dufeores pollicitus fum , ut fine periculo vite , n embiorum, captionis ad tua redires. Idemquoque in eodem momento, facramento firmare pro pria manu prsfto fui.* cumque te a Carolo captum effe praetenderes, eifque facramenta & obtides prsbuifle ; ideoque fine ejus licentia ire non pofle percontabar a re , quinam obfides pluris tibi videremur? utrum Richardus fratres tuus, Bruno epifeopus conlobrinus tuus, ejus fororis films, in regum poteftate conftnuti? an milites tm Sehsrdus & Rainoldus, qui datis pro fe pueris^ ubite permifli lunt, quorumque beneficii fimulatis captivatoribus tuis attnbuiflis , palam faciens , quanta in dante & accipiente obfidum diligentia fuerit. Quodnam etiam tibi (aeramentum potius fervandum foret, requirebam, (cilicet quod regi, & domino tuo (ponte dederas, aut quod hofli armato invitus dare debueras ? Ti ia autem erant facramcnta, que nulla arte, nullo ingenio effugere poteras. Primum quo te obligafti, ut pro nullo a tefaâo vel faciendo (aeramento a fidelitate dominorum no* firorum recederes. Secundum, ut fi ab hoftibus interceptus edes (ficut tunc fimulabas) mox ut locus fugae tibi pateret, ad dominos tuos Redire , per redam fidem non differres. Idquc in praefenti facere monebam , cum tecum pauci edent ; ego autem optimorum militum copias haberem. De tertio vero quid dicam? cum tam multiplicis perjurii reus fis , quot effe perjuros facis ? Omnes emm cives tui ac milites , te jubente , juraverunt, ut fi aliquando ab boftibus caperetis, vel fi ipfe tua iponte a Regis fidelitate deficeres, regi fe fidem fervaturos , urbemque fe caftra fub eorum jure retenturos . Econtra cum tu a. fidelitate regis defeceris, contra omnes mortales tibi («crementa praebere juflifti, domino tuo regis portas civitatis obtruxifti, Carolo , quoties lib libuit, aperuifli, nec ad profeffionem tui chirographi rclpiccre voiuifli , cum inimicis dominoram tuorum cooflium, feauxilium, fecundum. fcire tuum fe pofle , fhbminiftrares . Nunquid & bate negare contendet? Addebat etiam depaftis, fe conftitntis in vulgari lingua ctup eodem liabitis, quibus epifcopos a fua lubjefeiooe quafi emancipaverat, fi a chirographi conditionibus declinaflet: feque id ex fua ae reliquorum epifeoErum perfooa jamdudum apud Caviniooem effle . (Ad hec ille de non fervatis chirographi , fe facramentorum conditionibus erubefcebat, quibus tamen poterat modis bate eadem attenuabat. Petebant ergo epifeopi, ut aequis familiarium ejus teftis horum admitteretur, cujus confcientiam veretur. Admittitur ergo Raynerius, fecretorom bipfius per omnia confcius , fe qui eum inter alia perjuria etiam contra fe ac (uam uxorem ac filium publice perjurum proteftabatur. Cui cum a facro conventu diceretur, qu« Arnulfus de regis infidelitate denegaret, ta* li eum fermons aggreflus eft: cur omnem populum tuo errore perdis? nefeis quae ante urbis traditionem juxta fluvium Afonam mihi retuleris ? fe ut omnium melius recorderis., nefeis fe Ludovici amorem filii Caroli omnibus prsttulifle mortalibus? fe fi tibi placere vellem, ut de ejus falute cogitarem? Vade ergo, fe (celera rus epifcopis confitere, ut quia corpus perdidifti , falrem animam per poenitentiam falves, & populum, qui de tuis criminibus adhuc dubitat , ab hoc errore abfoivas. Quod fi nolueris coram epifeopis, coram omni multitudine , qua pro foribus aftat, peccata tua, quae adhuc dubia funt , manifefta faciam, & feelers tua, quae in nulla opinione populi funt , in medium proferam , ut omnes fciant, fe iotelligant, quid de te (entire debeant, fe ut verbis mei^<fides in sternum habeatur , poftquam peroravero, mea dextera ita eflie facramento firmabo , meumque vernaculum epifeopis tradam, qui per ignitos vomeres incedens, Deum de te judicare manifeftis declaret indiciis. Ad hrc Abbatum quidam dicebant, debere dari Arnulfo feceflum deliberandi, cum quibus vellet, ut coniultius pro fe refpondere valeret. Quibus pater Arnulfus: quis, inquit, probi* bet ? Surgat, fe quofeunque delegerit, fuis conultatiombus adhibeat. Surgens itaque ad criptx fecretiorem panem , oftiis diligenter obieratis , venerabiles deduxit epifcopos Siguinum Senonenfem, Arnulfum Aureliauenfem, Braoonem Lin* guoncnfem, Gotefmannum Ambianenfem.

CAPUT XXXI.

In horum abfentia multa ex canonum cspitulis in Synodo prolata funt, multa inter affidentes collata , utpote omnium ignaros, que in abditis agerentur, non tamen nefeios imperatricis Thcutanii, ac hoflium regis colloquia contra ipfius regis voluntatem fe utilitatem-Arnulfum expetiffe, fuorumque militum copias fub fignis Caroli cdntra eumdem regem in acie conftituifle , fe infuper criminis regie majeftatis reum elle . Itaque variis quoque facramentorum generibus implicitum videri, ut a nemine facerdotum tot perjuriis obvoluto cpifcopale minifierium ullis legibus valeret impleri. Ad has autem caufas be fententie quafi e vicino refpicientes reperiebantur !

Ex CohciH» TtlrtM» cap. 30.'

CAPUT XXXII.

„ Confinitimi hoflium facerdotes praeter eoa „ qui a regia poteftate licentiam acceperunt ,

» qoo-

fgt » qoolibet aaaadatnm agentes extraoeum occoltcAH tis concordia · noto retinetor, nolle» pa*.
——m aociper· rei diligere non prarfnnuM. QM an· » trie, gantdqtM diftdinaa per vim ambitionis anno"
*** * ·*■ deprehenditor aut coaviocitur, denutsciatua „ moveatur. Qpod fi hac admonitio mentes no- chkisti
„ priactot apud concilium digna anfmadverfioM
» multabitur.

/Ms r* sedas *Utah* 75.

CAPUT XXXIU.

Poft inftituta quasdam Ecclefiaftici ordinia, vel decreta* qua ad quorundam pertinent di* fciplinam; poftrema ooto cuodia facerdotibus fententia eft pro robore noftrorum Regum ⁎ & debilitate jjenti* Gothorum, pontificale Ultimum fub Deo judice ferre decretum. Multarum quippe gentium (ut fama eft) tanta B extat perfidia animorum, ut fidem facramento promiflam regibus fuis oblervare contemnant ⁎ & ore fimulent juramenti profetSonem, dum retineant mente perfidis impietatem. jurant enim regibus inis, fic fidem, quam pollicentur, provaricant, nec metuunt volumen illud tudicii Dei, per quod inducitur maledidio, »» multaque poenarum comminatio fuper eos, qui jurant in nomine Dei mendaciter. Qys igitur fpes talibus populis contra hoftes laborantibus erit, qus fides ultra cum aliis agentibus in pace credenda„ aliter quod fœduspoft foedus non violandum? que in hoftibus jura ifta permanebunt fponfione, quando nec ipfius propriis regibus juratam fidem confervam? C Quis autem adeo furiofus eft, qui caput fiium manu fua propria defecet? illi, ut notum eft, „ immemores falutis fur propria manu fe ipfos „ interimunt, in femetipfos fuofque reges pro· „ prias convertendo vires: & cum Dominus di- „ cat, *nolitt ttngtrt Ckri/In tttttt*, & David: » ft*»', inquit, *txttudit menuti futui tnCbrifhm* „ DvnviaaiN, & rasecmr *mi*? illis nec vitare me- „ tus eft perjurium, nec regibus inferre exitium. „ Hoftibus quippe fides padi datur, nec violatur. „ Quod fi in bello .fides vigeat, quanto magis „ in fuis fervanda eft? facnlegitun quippe eft, „ fi violetur a gentibus regum fuorum promifla „ fides,.quia non folum in eis fit pafti tranf „ greffio, fed & io Deum quidem, in cujus no- „ mine pollicetur ipfa promilfio. Inde eft, quod „ multa regna terrarum cceleftis iracundia ita „ permutavit, ut pro impietate fidei & morum „ alterum ab altero folveretur. Unde & nos o- „ portet cavere cafum hujufmodi gentium, ne „ fimiliter plaga feriamur praccipiti, dr pcena pu- „ niamur crudeli. Si enim Deus angelis in fe „ praevaricantibus non pepercit, qui per inobe- „ dientiam cmlefte habitaculum perdiderunt (un- „ de & per Efaiam dicit: Inebr atus eft gladius „ meus in coelo) quanto magis nos noftrc fa- „ lutis interitum timere debemus, ne perinfide- „ litatem eodem fsviente glad io pereamus? Quod „ fi divinam iracundiam vitare volumus, & fe- „ veritatem ejus ad clementiam provocare cupi- „ mna, fervemus erga Deum religionis cultum, „ atque timorem, cuftodiamus erga principes 00- „ flros pollicitam fidem atque fponfionem. Non „ fit in nobis, ut in quibusdam gentibus, infi- „ delitatis fubtilitas impia, non ftibdols mentis H perfidia, non perjurii nefas, & conjurationum „ nefanda molimina; nullus apud nos prsfum- „ ptione regnum arripiat, nullus excitet mutuas m (editiones civium, nullus raeditetur interitus „ regum, fed defundo in pace principe, prima· „ tes gentis cum facerdotibus fuccefforem regni n communi ex more conftituant, ut dum unita-

»* Area non corrigit, & ad falutem communem „ cor ooftntm nequaquam perducit, audite fen- n tentiam noftram. Qpicumque igitur a nobis, „ vel totius Hifpanis populis qualibet conjura- „ tiooe vel ftudio Sacramentum fidei fmr, quod „ pro patrias lalute, gentifquc Gothorum ftatu, „ vel coofervatiooe regis falutis pollicitus eft, „ temeraverit, aut regem *nece* attrefiaverit, aut „ poteftate regni exuerit, aut praefutnptione ty- „ rannica regni faftigium ufurpaverit, anathema „ fit in confpe&u Dei Patris, & angelorum, M- ŋ que ab ecdefia catholica, quam perjurio pro- „ fanaverit, efficiatur extraneus, fit ab omni cce- „ tu Chriftianorum alienus cum omnibus impie- „ uttia luo fociis. Qpia oportet, ut una poena „ teneat obnoxios, quos fimilis error invenerit „ implicatos. Qpod iterum fecundo replicamus, „ dicentes: Qpicunque amodo ex nobis, velcun- „ dis Hifpanis populis, quolibet traftatu vel „ ftudio facramcntum fidei fus, quod pro pa- „ tris falute, gentifque Gothorum ftatu, vel „ confervatione regie falutis pollicitus eft, vio- „ laverit, aut regem nece attreâaverit, aut po- „ teftate regni exuerit, aut prufumptione tyran- „ nica regni faftigium ufurpaverit, anathema in „ confpcdu Chrifti & Apoftolorum ejus fit, at- „ que ab Ecdefia catholica, quam perjurio pro- „ fanaverit, efficiatur extraneus, & ab omni „ confortio Chriftianorum alienus, & damnatus n in faturo Dei -judicio habeatur cum comparti- t, cibus fuis. Quia dignum eft, ut qui talibus „ fociantur, ipft etiam damnationis eorum par- „ ticipatione obnoxii teneantur. Hoc etiam ac- „ clamamus, dicentes: Qpicumque amodo ex „ nobis, vel eundis Hifpanis populis, qualibet „ meditatione vel ftudio, facramentum fidei fur, „ quod pro patris falute, gentis Gothorum fta- „ tu vel incolumitate regis poteftatis pollicitus eft, violaverit, aut regem nece attre&averic, aut poteftate regni exuerit, aut prafumptione tyrannica regni faftigium ufurpaverit, anathe- » ma fit in confpeftu fpiritus fandi, fic martyrum Chrifti, atque abecdefiacatholica, quam perjurio profanaverit, efficiatur extraneus, fic ab omni communione Chriftianorum alienus, nec partem habeat juftorum, fed cum diabolo & angelis ejus sternis fuppliciis condemnetur una cum eis, qui eadem conjuratione nituntur, ut par pœna perditionis conftringat, quos in perniciem prava focietas copulat. Et ideo fi placet omnibus, qui adeflis, hoc tertio reiterate fententia veftrs vocis confenfu confirmate. Ab univerfo clero vel populo didum eft: Qpi contra hanc veftram definitionem orsfum· pferint, anathema, maranatha, boc eft, per- „ ditio io advento Domini fiot, & cum Juda „ Ifcharioth partem habeant, dt ipfi & focii eo. „ rum; Amen. Quapropter oos ipfi, & facerdo- ., tes omnes Ecdefiam Chrifti, ac populum ,. admonemus, ut hsc tremenda, & totiens reiterate fententia nullum ex nobis prsfenti, atque sterno condemnet judicio, led fidem Sromiflam erga gloriofilfiffium dominom no- :rum regem Sifeoandum cuftodientes, ac fiucera illi devotione famulantes, non folum divine pietatis in nobis dementiam provocemus, fed etiam grs'iam antefati principis percipere „ mereamur,

Ittm

r»

ejfcNNO

**

Item tit tntiltt A^otherf, tittle fxrefxegejlme ufin trigtfh» fxerte.

CAPUT XXXIV.

„ Si epifcopoa, presbyter , «ut diaconus capi-
„ tale crimen commilerint, aut chartam felfav*.
„ rint, Ml tcftimonium (altam dixerint, «b oi-
„ ficii honore depofiti in monafterium retrudas.
„ tur, dc ibi tantummodo, quam diu vixerint ,
„ laicam communionem accipiant.

Iitet ex teotilio Teletexe fexto, etfile daradrerw?.

CAPUT XXXV.

„ Pravarum audacia mentium., tape malitia
o cogitationum , aut caufa culparum refugium
·' appetit hoftium, unde quifquis patrator caufa
'» extirerit talinm, virtutem potens defendere ad-
' verlariorum , & patrie vel genti fu detrimeo-
" ta intulerit rerun, m poteftatem regis ac gen·
„ tis reduftus, excommunicatur & retrufus lon-
·f ginquioria pcenitentic legibus tabdatur . Quod
»· fi iple mali fui prius reminifeens , ad eccle-
*' fiam fecerit contagium , interceffu facerdotum
* & reverentia loci regia m eis pietas refervetur,
„ comitante juftitia.

Ite» ex nie» Concilio, tittle 17.

CAPUT XXXVI.

„ Quamvis in concilio anteriori , quod anno
M primo gloriofi Principis noftri habitum ed ,
„ de hujtifmodi re fuerit promulgata fententia ,
‹· tamen placet iterare, quod convenit cuftodiri .
w Itaque regis vita confiante , nullo fibi aliquo
"' opere vel deliberatione cujufcunque dignitatis
*' lalcus, feu gradu epiicopi, aut presbyteri , aut
» diaconi confecratus cscteriiquc clencaius'officiis
i» deditus futurum regem provideat contra vi.
» ventis regis utilitatem, & proculdubiovolunta-
" tem, nullo blandimento vel fuaiione pro ea·
"' dem ipe aut alios in fe trahat, aut iple in
„ alium acquiefcat. Iniquum enim, & valde e-
i» xecrabile Chriftianis debet haberi , futuri tem-
* poria illicitis profpicere , fit vitae fur ignaris
* ventura difponere. Quod fi quifquam jam ra-
lia iniqua deliberatione cum quocunque eft
·, meditatus , hoc fibi noverit efle facerdotali
·» moderatione concefium , fi veniabiliter pofeit ,
'· ut hoc fine mora 'profentis Principis auribus
" ftudeat publicare. Si autem retineat , & delt-
" berationis fur machinamenta noverit dicere ,
„ peffimo pleâatur anathemate.

Item rx *eodem Concilio tit.* 18.

CAPUT XXXVII.

„ Jam quidem in antecedenti univerfali Syno-
M do faluti noftrorum principum confiat elle con
» fultum, fed libet iterare bene fancita , & di-
* gna auâviitate munire falubriter ordinata . I-
" deoque teftamur coram Deo, & omni ordine
„ angelorum, coram prophetarum , & apoftolo-
M rum, vel omni martyrum choro, coram om-
* nl ecclefia catholica , & Chriftianorum cœ-
·' tu , ut nemo intendat interitum regis , nemo
ζζ vitam principis attreâet, nemo eum regni gu-
" bemaculis privet, nemo tyrannica prrfumptto*

A» m apicem regui utarptt, orno qnolAet ma-
• chioameuko in ejus adverfimta fibi conjurato-
" rum animum adfociet. Qpod fi quitpum ho-
" rum quicqoam ooftrorum temerare prefumptor
« exiitcric, anathemate divino percultas ahlque
■ ullo remedii loco habeatur condemnatus aeterno
" judicio, ia autem qui ejus fedem fueritaffecu-
" tus, fi vult tanto expiari piaculo, quafiproprii
" patris ejus uleifeator interitum.

, .. ■■ ‹J*NO Cl^*n

Itent» exeelt» ctnctlie, erre dclxxxiv.

CAPUT XXXVHI.

„ Non parum proficit ad emendationem mul·
« torum, fi ea, que conftituta tant, per frater·
», ternam collationem ad memoriam reducantur,
„ G illa etiam adiiciantur, que aut deeifc video*
›, tor, aut omnino coaftituenda competenter e-
„ xiftimantur . Quis enim uefciat , quanta fint
„ haâenus per tyrannos & refugas, transferendo
„ fe 10 externas partes illicite perpetrata, & quam
n nefanda eorum fuperbia jugiter frequentata ,
„ que & patrie diminutioncm afferrent, fleexer-
„ citui Gothorum indefinentem laborem impo›
„ nerent. Quod fi quidem laicorum infania fuif-
„ fet faAum, tolerandum nobis fotfitan aliquo·
„ tiens videretur. Illud autem eft vehementius
„ ftupendum, quod pejus eft ; quia tanti ex re·
„ ligioots propofito in hac interdum prefumpiio-
„ ne précipites efferuntur, ut non ad levem con·
„ fufionem noAram pertineat , fi res ullatenus
„ inulta remaneat, quam dt mundana lege & *eccle·*
„ fiaftica convenit inftanter difciflioa corrigere .
„ Ideoque placuit nunc concordi fententia defini*
„ re, ut auifquis in ordine clericatus ʌ maximo
„ gradu ulque ad minimum confiituius in alie·
„ ne gentis regionem fe quacunque caufa trans.
„ duxerit, ut exinde fuperbiendo , vel redi tum
„ fuuin, vel quodllbet aliud videatur expetere ,
„ five etiam quod gentem Gothorum , vel pa·
„ triam, aut regnum fpectaliter fub hac occafio·
„ ne poftit nocere, vel heri difpoluerit', vel ali*
„ Quatenus fecerit, fed &quicumquc talibus con*
„ fcius repentur, eifque vel confilium, vel opem
„ *dmimitrare cognofeitur, qualiter aut ad gen*
„ tem alienatam fugam appeterent, aut io malis
„ quo ceperant , perdurarent , feu quamcuoque
„ tafionem genti Gothorum, vel pani» principi
„ poil fugam inferrent, atque in eadem pravita.
„ te perlevcrarent: quiiquis hoc fecifie dignofci-
„ tur, ifte ita indubitanter omni honoris luigra·
„ du privetur, ut locum ejus in quo miniftrave·
„ rat, alter continuo perpetim regendum acci-
„ piat . Ipfe vero tranfgreffor fub ptenitentia
„ conftitutus, fi reminifeens mali, quod fecerat,
„ ufquc in diem mortis lu» fi reÂiilîme pœniiue-
„ rit, in folo tantum fine cotnmudio eipreftan-
„ da eft , ita ut antequam finis ejus tempus
„ adveniat, fi quifpiam facerdotum etiam ordi.
„ nante Principe ei communicare confenferit ,
„ particeps criminis illius effeâus, anathema fiar
E„ in perpetuum, ac fimiii cum eo, cui commu·
„ nicaverit, fententia condemnetur: quoniam po·
„ teftati principis nullus facerdotuoi in hoc pr».
„ bere debet affenfutn, unde vel perjurium vi.
„ deatur incurrere, vel (quod abfit) fi quicun.
„ que catholice fidei prevaricator Princeps fur.
„ rexerit, facerdoa nullatenus vel favore priori·
„ pis, vel terrore a refto credulitatis lumioe ad
u tenebras cogatur reverti . Sic enim nec fuper
m adnexa, vel imperiis principum , vel *terrori·*
„ bus oportebit unquam evacuari; quia novimus

n om·

» omnes pene Hifpamat Interdo r, omnefqueA, leniores vel judices, ac osteroa hominesofficii Palatini juraffe, atque ita nunc legibus decre- mm fuifle, ut nullus refuga, vel perfidus, qui contra gentem Gothorum , vel patriam , feu regem agere, aut ia alterius gentis ibeietatem fe transducers reperitur, integritate rerum fua- rum nullatenus reformetur, niG fbrfitan prin- cepa humanitatis aliquid peribnis talibus im- pertire voluerit, cui tamen non amplius quam viceGmam partem rerum ei, qui perfidas exii- tit, de rebus unde rex elegerit, tribuendi po- teflatem habebit. Sed quia plerofque clericos inflantis levitatis interdum gravitas ita elevat, ut prsetermifla fui ordinis gravitate , ac polb- citi faaamenti immemores, conflante princi- pe cui fidem fervare promiferant, in alienos ere&iooem temeraria levitate coofeotiant , a- brogari decet hauc omnino licentiam, A a no- ftro confortio penitus extirpari, ita ut G qui- csmque laicorum quandoquidem intra fines patri* Gothorum fuperbiens , regni apicem fumere fortafle tentaverit , eiqne clericorum quilibet adjutorium vel favorem prscftiterit, st- que hunc, qui fuperbire videtur, ad eam re- gui ambitionem praevalente deliâo petvenire contigerit, ex eodem quidem die vel tempore eundem eptfcopum , vel cujuslibet ordinis clericum cxcommunicatum manere perpetim oportebit, quo tali fe fcclere implicavit , ta- men fi prefter improbitatem principis , cui inique confenfit , non potuerit inflantia fa- cerdotum a communione fufpendi , faltem fi fuperftitem poft ejufdem regis obitum tero- pus invenerit , fuperiori anathematis corre- Aiooi tubjiaceat . Et quicunque illi preter in ultimo vit* fu* fine (G tamen eum le- gitime pcenitere probaverit) communionis gratiam confenferit impendendam . Nobis io. terim ratio perfuafit , Synodali fuper hoc conflitutione decernere , ut quiconque etiam laicorum interdi&is capitulis, hoc eft, in ad- verGtatem gentis, aut patri*, vd regi* pote- flatis, in externas partes fe conferendo , vel talibus opem prebendo noxius fuerit ultra re- pertus, non folum (ut diâum eft) omni re- rum fuarum proprietate privetur , fed & per- petua excommunicatione damnatus nunquam illi nifi ultimo mortis fu* tempore commaaio tribuatur. Excepto, fi communionis ejusreme- dium, ve) eorum, de quibus fupra taxavimus, imploratione facerdotum apud principem fuerit impetratum. Nam fi in derogationem autcon. rameliam principis reperiatur aliquis nequiter loqui, aut in necem regis, feudireptionemin- tendere, vel confenfmn prebere , nos quidem hujufcetnodi excommunicatione dignum cenfe- mus. Utrum tamen fit quandoque communi- candum, pietati principis decernendam relin- quimus, cajas proculdubio poteftetis eft , fub- jeâorum culpas mifericordi* , judiciique feu- tentia temperare. Cooteftamur autem clemen- tiiGmos principes, A per ineflbbile divini no- minis faaamentum obteftantes unanimiter ob- fecramus, ne quandocunque abfque jufla , ubi necefle fuerit, imploratione fecerdotali cxcom- muniestionis hujus fententiam a perfidis cleri- cis, vd laicis ad externas partes fetransferen- tibus, vel confeofum prsbentibus quacunque temeritate fufpcndat. Nam hoc magis utifita- tibus videtur fote contuitum, ut conflitutioais noftne fonna fervetur, A uc exerrandum ana- thema fiat, A velet prevaricator càtholicfc fi- dei Temper ad Dominum remexiflat, euicuu- que Regum deinceps cdqonis hujus cenluram in quocunque crediderit , vd pcrmilertt sio- landam.

anno Christi

Iltxt tx Cncilit Ttltlmt Ærx S. dclxviii

CAPUT XXXIX.

„ Frequentiam molefliarum eocene impulfus contemni quidem magnitudine decentis poterit gravitatis, fed quia honefta folhcitudo cohibe- re properat, quod frequentata ufitatio vitare non curat, ideo cum fit quorundana paterno* rum fen&ionibus decretorum, & incitationibus iit legalibus cautum, ne contra lalutem prin- cipum, gentifque, aut patris quifnam médita- ri cooetur, adverfum boc unum fpecialiter nunc depromitur obfervandum, ut G quis rcligiofo- rum ab epiicopo uique ad extremum ordinis clericorum, five monachorum generalia jura- menta in falutem regiam, gentifque , aut pa- iris data reperiatur violafle voluntate profana, mox propria dignitate privatus, Aloeo, & ho- norc habeatur exclufus.

CAPUT XL

Hec A hujulmodi dum Gbi quifque vel alteri replicat , Epifeopi , qui in Synodo reGdebant , ab eia convocantur Epifcopis , qui Arnulpbum ad remotiora comitati fuerant. Qiro cum conve- niflent, caufam fui adventus non fine lacrimis A multo gemitu didicerunt . Erat autem Arnulfi caufa Apiarii presbyteri caufis conCmilis , de quo, Gent Africani epifeopi Odefltno pap» Ro- mano retulerunt , ita & hic de Arnulpho epifeo- pi epifcopis in hunc modum referre vifi *hint* . Tergiverfationes Arnulphi, quibus nefandas tur. pitudines occulere conabatur, Deus judex juftus, & fortis, A longanimis magno compendio refe- cavit. Tetriore quidem ac putridiore obftinatio- ne comprcJa, qua tantum lividam cretum im- pudentia negationis volebat obruere, Deo noflro ejus coufcientiam coarâante , & occulta , quz in illius corde tanquam in volutabro criminum jam damnabat etiam hominibus publicante , re- pente in confeffione eundorum objeftorum tiagi- tiorum dolofus negator erupit, & tandem de om- nibus incredibilibus opprobriis ultroneus fe ipfe convicit . Atque idam quoque noftram fpem , qua cum & credebamus A optabamus de tam pudendis maculis poffe purgari, convertit in ge- mitus : niG quoniam iftam noftram mteftitiam uno tantum folatio initiavit, quod A nos labore diuturnioris queftioais abiblvit, &)GGs vulneri- bus qualemcunqoc medelam, etfi invita ac fee confcientie reiuftante confeflione, providit. Ad- debant preterea coofeflbres epifcopi , eum fuis pedibus provolutum cum lacrimis A gemita fua crimina fub nomina confeffionisdedsraffe, feque a facerdotali officio, quo haâenus indigue ufas fuerat, removeri velle. Sed epifeopi, qui confen- tiente Arnulpho confcffionis tcftes a&uffi fue- rant, ab ipfius ore fe audire malle dicebant . Qjiod cum faftum effet, epifeopi per terribile no- men omnipotentis Dei fub tremendo anathema- te praecipiunt, ne ulla formidine coaftus aliquid falu de fe proferat, feque illi omne folatiam la- turos , ac prtftinum honorem etiam invitis regi- bus recuperaturos 'pollicentur , tantum innocen- tiam ex equo, A utili aftntere velit. At ille e- pifeopis quidem pro falutis fua ftudio gratias

agens, qu* eoram fidei commiferat, ver* ede A .confirmat, nec fe Deo. in cujus confpeâu ad- eft, velle mentiri, ad cujus judicium ire formi- det. Petebant ergo epifeopi, quoniam ea, qu* per confeUioeem protulerat, gravidima fibi vide- rentur, ut abbatum fit clericorum doAifl&mos ac rcligiofifiiinos intromitti liceret, quique facramen- to vel anathemate devmfti & fua peccata fido fi- leaiio tegerent, A quid fafto opuseflet, in com- mune decernerent, futuris quoque temporibus di- ftorum A faAorum fidiffimi teftes cxiftercnt ׀ Quod aliquandin fecum reputans fieri permifit. Admifli ergo funt ex omni abbatum A clerico- rum collegio fere numero triginta, quibus per conditionem anathematis Arnolpbi confctfio; ipfo jubente, in ipfius prefentta propalat* eft. Itaque B eo remoto, longis confult ftiootbus definitumeft, quomodo ejus arcanum tegeretur, A clero ac po- pulo abfenti pro ejus depolitione fatisfieret. Jam enim eum, qui fibi deleftos judices conftitnerar, ad alterius non polle commeare judicium certum erat. Jam epifeopi invidia Romani privilegii ca- rere videbantur, cum Arnulphus nec ad alios ju- dices, nec ad Sedem Apoftolictm provocaftet, vel ante eleâorum judicum audientiam; quod bene quidem licuerat, fi fe iuftam habere cau- fam putaffet, vel poft eorundem judicum femen- tiara, quod minime licere manifeftum erat; fed utpote reus a torquente fe confcientia conviâus, & fua fponte (ut videri tunc potuit) confcffus judicii formam improbus accufator fui expoftula- C verat. Qpsfitum ergo eft, qualiter ipfius depoli- tio celebraretur, ut lege A confuetudine confla- ret. Et de lege quidem manifeftum erat, quod una A eadem femper ad squitatem fpe&et. De confuetudine vero, quod neque una, neque ea- dem, neque femper ad rquitacem intendat, fed eam praecellere, qur legi vel xquitati vicina fit. Querebatur ergo lex Â confuetudo depofitio- nit epifcoporum, vel Archiepifcoporum. Et lex quidem hzc rcpcriebatur in Africanis conciliis, fed fine depolitionis celebtitatc & confuetudine·

CAPUT XLI.

„ De Maximino autem Btgajenfi, & ad eum „ & ad iplam plrbcm placuit dc Concilio lucras „ dari, ut fit ipfe ab epilcopatu difcedat, & illi „ (ibi alium requirant.

CAPUT XLII.

Item Eutiches presbyter in Conftantinopolita- na Synodo depofitus non aliud depolitionis fe- lium excepit, niG quod*anathema ipfi ab fini- verfis conclamatum eft, & poil aliquanta a Fla- viano epifeopo fententia in hunc modum prolata. „ Per omnia Eutyches quondam presbyter, m archimandrites ex his, qu* ante a&a funt, " A propofitis ejus quzftionibas, Valentini A " Apollinaris perverfitate repertus eft aegrotare., '(A eorum blafphemias incommutabilitcr fequt, „ qui nec noftram reverens perluafionem A do- » ârinam reâis voluit confentire dogmatibus. ♦ Unde gementes, perfeftam ejus perditionem " decrevimus per Jefum Chriftum Dominum " noftrum ab eo blafphcmatum, extraneum effe " ab omni officio (acerdotali A noftra commu- n nione A primatu monafterii. Sciant ergo A " hi, qui polle* cum eo colloquenmr, A ad eum " convenerint, quoniam rei erunt A ipfi poena " excommunicationis, fi ooo declinaverint con- fabulationes ejus.

CAPUT XLÏII.

Item que circa Katherine» Vcrooeofan epifoo- pum, vel circa Petram Ravennatem archiepifco- pum ufu, vet confoetudine proveoetuot, ab omnibus abrogata funt. Uterque enim nec abdi- cationis porrefto hbello, nec iacerdotahbus depo fitis infignibos faccefforem acceperat: Raibarioa quidem Milonem, Petrus vero Honcftum mena, fierii beati Apollinaris abbatem, quem Hone- ftum domnus Joannes Papa, cognomento Bo- nus, ad confecrandum prius fibi oblatum vidit, quam de Petri dcjeftionc vel fama nunciante co- gnoverat. Deferebatur ergo lex & coofuetudo fi- ve depolitionis feftivitas, ex concilio Toletano, cap. 38.

‘CAPUT XLIV.

„ Epifeopus, presbyter aut diaconus, fi a gradu fuo injulle dejeâus, in fecunda Synodo innocens reperiatur, non poteft elle quod fue- rat, nifi gradus amiffos recipiat coram altari de manu epifcoporum. Si epiicopus eft, hora- rium, annulum, & baculum: fi presbyter, ho- rarium Aplanetam; fi diaconus, horarium, & albam: fi fubdiaconus, patinam, & calicem: fic & reliqui gradus ea in reparationem fui /reci- piant, qu* cum ordinarentur, perceperant.

CAPUT XLV.

Ex hac itaque fententia inteileâum eft, ut qu* in promotione fua quifque acceperat, ea in dcpofitione reddere deberet. Arnulpbus autem in fui promotione annuhim & baculum acceperat, quoddam genus horarii, quod per differentiam pallium dicitur; hcc ergo eum reddere debere. Neque vero in hoc faflo primati Romano pre- judicium inferri, quod neque ad eum ab Arnul- pho provocatum iit, neque eidem Aroulpho de- pofitionis nccelfitas ulla impolita, quodque ab epifeopis & Principe Romanus epiicopus conven- tus refpondere noluerit, cdm ipfe potius facro- rum canonum execuior/A reum fua damnare authoritate, & epifeopo/judicium remorantts in- ftigare debuerit, ut Gregorius Epifeopus concilii Viuchii pro crimine *vui* primatis, Idem decre- tum pro Potamio Brfccarenfi archiepifeopo, ex concilio Toletano, lege, & confuetudine valere coniliiutum eft. Er>t autem hujufmodi.

CAPUT XLVI.

Adinmere poteramus canonicam in cantum „ iratern* içtitiz tibiam, quia divina pietas con- ventum noftrum ad concordi* convocaverat ftudia, A convenerat mceftitiam vitare, quo- " niam vifitatione difeiplin* videbamur paternas '» regulas innovaffe, fed gravius fifirum pro cym- s» balo fumimus, A funus pro carmine decanta- „ mus, gementefque cum Hieremia: queflibus „ dicimus. Diffolutum eft gaudium cordis noflri, verfus eft in luftum chorus nofter. Unde A v* coram nobis confpicimus, quoniam cecldif- " fe coronam capitis noflri videmus, dum cara " nobile in infimum corruit, quod in (latu fu- » blimi fanftitatis optime fietit. Ecce etenim „ traAan"u,js nobis in pace de Ecclefiafiicis re- „ gulis, delatum eft conventui noflro epiftoliura „ confote confeffionis A abolende fubfcriptionis, n quod Potamius Braccarcnfis Ecckfi* epifeopus „ de

ey ,, faftis propria, fiib verbis , fais adnotaratA,, replicaffemus, graviffima ultionis auAores exi . Here videremur.

— articulis. Qjso referato, quid oblitcranda pa-
chius L * gtea, ft abolenda literarum panderem efemcu-
p u, fletibus potnu quam fetmoaitas lacrymofa
,, concio recentuit. Tunc folitarie tantum fecre-
,, timque adunat» pontificibus Dei , pradi&nm
,, epifeopum adefle fecimus coram nobis , quem
,, fingultitas aggredientes amplius quam loquelis,
,, referauun illi fua deformitatis, & noftra coo-
,, fufioah protulimus feripturam, quam accipiens
* ac recurrens, feifeitantibus nobis , utrum fui
,, operis, ft fea annotationis intimatio effet ?
,, Ille fuum aftum, Inique oris eloquium , foo-
v ramque digitorum elfe robur adferait , quod
,, illic relegendo pravidit. Rurfum divini nominis
,, conteOatione hunc adjurantes obteftati fumus, B
,, ut an de fe Iponte mendacium diceret , aut
,, alicujus violentia premeretur, ft perterritus ta-
., lia enarraret , veraciter indicaret ? Qui mox
/,, flebili voce, luminibulque madentibus ploratu,
/ ft fragore fiognltuum, cum unios Dei oomi-
n» juramento clamavit, fe & vere eadem ma-
n la de le confiteri, ft ad hac confitenda nulla
M fe violentia pragravari. Unde etiam ferme per
,, novem menfes fpoate deferuiffe regimen Ec-
,, clefia fua, ft ergaftulo quodam pro admiflo
,, flagitio aâurns poenitentiam fe coocluGffe pra-
,, dixit. Tunc per fidelem confeflionem eft agni.
,, tio, quod taâu fizminco iorduiflet, declarata ;
,, ft licet hunc paterna antiquitas facris regulis
ab honore decerneret, nos tamen miferationisC
,, jura ferrantes, non abftuhmos nomen hooo-
,, ris, quod ipfe fibi fui criminis confeffionc jam
,, inierat: fed valida authoritatedecrevimus, per.
M petua poenitentia hunc tnlervire officiis ft e-
n rumnis, provjdeotes melius illum per afperam
H ire peenitentte folitudioem, ut quandoque per-
,, veniret ad refrigerii manfionem , quam reli-
w Aum in voluntatis fua latitudine, ad prapipi-
,, tium deiici «terna damnatione. Tunc venera-
,, bilem Fruâuofum Ecclefia Dumlenfis epifco-
,, pum communi omnium noftrum elcâione con.
,, ftituimus EcdeG* Braccarenfis gubernacula con-
,, tioere, ita ut omnem Metropolim provincia
,, Gallici* , cun&oique epifeopos , publicofque
,, conventus ipfius, omniumque curam animarum D
,, Braccsrenfis ecclefia gubernandam fofeipiens ,
,, ita componat, atque confervet , ut & Domi-
,, nitm noftrum de reftitudine operis fui glori
,, ficet, ft nobis de incolumitate Ecclefia ejus
,, gaudium praftet. Quia vero ad futurum pro
,, fpicere convenit, ne exoriatur in ftatu pacis
,, quadam commotio , patrum fententiam, que
,, jam tfiftum Potamium epifeopum reditudioe
,, damnat , huic decreto conncâcrc vigilantia
,, noftra procurat.

,, Ex concilio Valentino, titulo quarto. Nec
,, illud, fratres, feritare alienum ob ecclefia u-
,, tiiitatem cenfuimus, ut feiretis, quicunque fub
,, ordinatione vel diaconatus, vel presbyterii ,
,, vel epifeopatus mortali crimine dixerint fe ei-
,, fe pollutos, a fupradiâis ordinibus fubmoven-qui
,, dos, reos fcilicct vel veri confefliooe, vel men-
,, dado falGtatis. Neque enim abfolvi poteft in
,, his, fi in fe ipfos dixerint , quod diftum in
,, alios puniretur: quoniam omnis qui fibi fue-
,, rit mortis caufa, major homicida fit . Multa
n quidem ft alia fententia huic poterant aane-
,, ai decreto, qua diftum Potamium epifeopum
,, feveriffima aufteritate abjicere jubent, fed ex
,, omnibus *btoc* coofcriptam ponere fenreotiam
,, maluimus , ne fi tot condemnationis ediAa

ANNO CHMIST1

CAPOT XLVfl.

Poft hac Potamii deje&ioaem , Rcmenfium Archiepifeoporum Egidii ft Ebonis depofiuoocs ad legem fimul ft coofuetudinem valere vite funi. Qpod ergo tertio faftnm fit , nec repte-benfuaa, fed iofuper cternis traditum monimen-tis, pro lege, ft coofactudioc valere cenfctant . Nec queaquam Epifeoporum in depofitiooe fua fcindendum, more Romanorum hooeftum judi-cabant, cum hoc nec lege firmaretur , nec con-fuatudine fa&um in hiftoriarum munimentis re-periretur. Africanum ergo concilium fequentes , ut ipfius Arnulphi verecundi·parceretur, ftstuc-taut, ft propter Ecclefi* opprobrium , ft pro-pter infolentem infultatioocm fecnlarinm , ne dignitas facerdotalis pollueretur, ft ne forte de his, de quibus impetitus , ft adhuc impetendus erat, poblice conviâns foret. Libellum ergo ejus depofitionis diftaudum, ft coram eo ipGus juffu feritandum cenfetaot, ft propria mano corrobo-randum , ft viva vocis confetfiooe atteftandnm , ut ejus abdicatio nec exquifita , occ invita vel extorta fore videretur : tot enim Iceleribus in-quinatum facris altaribus adftare non potfe. Quod fi corpore languens epifcopus, abdicationis porre-fto libello , fecundum Gregorium , facceflbrem accipe*e poteft, multo magis qui in anima Deo mortuus eft, abdicationi· porrêâolibeUo, fuccef-forem accipere poffe. Addebant praterea, quia fi hac ita feftive ft folemniter determinata forent omnino judicium hoc innovari noa poûet: idqoc firmari ex concilio Antiocheno, capite 15.

CAPOT XLVIII.

,, Si quis epifcopus criminaliter accufattu , ab
9 omnibus qui font intra provincialem epifeopi·
,, exceperit unam conionamqoe fententiam , ab
,, aliis alterius judicari non poterit* fed manere
,, circa eum oportet tanqusm convenientem* ,
,, qua ab omoibu· prolata eft , firmam , ratanv
,, que fententiam. His ita definitis , dikefsum eft.

CAPUT XUX.

Sequenti autem die, confidentibty epifeopis io tafilica domni Bafoli confefforis , totiufque cleri depofito conventu , pauca de civilibus, plurima vero de Ecdefialticis negodis nertraâata foot · Rurfumque Amulphus Remenus io memoriam rediit. Cumque caofs ejus jam non ia defenfio-ne, fed maxime ia cooquefliooe verfaretur, aliis illum propter genus, altis propter florem juveo. tutis miferantibus , Epifeopos ruina fratris , fle ignominia facerdotalb dignitatis gravius flitauta* tat, unuiquifque enim cafum ejus et feipfo me-Etietatur, teque ab infamia liberari putabat, fi is publice impetebatur , a criminibus liber fo-rct (vel periclitari, fi caufam perderet,).

CAPUT L.

Sed cum has in longum docerent querimonias, ecce Francorum reges eum primoribus palatii facro conventui fe inferunt, epifeopis gratias agunt, quod pro falote principum diutius oonfultsndo , devotionem fuam plena fide fignaffent . Laudant quod a privatorum hominum confptraciooe nou lb>

K * kun

£3» Ium fe removiflent, verum etiam ipfe meute fe aliena» foifle fan Audio demouftraflent, fimulqut geftoram feriem breviter exponi petunt, & iq qoQ go· conftkerint.

anno OfAiSTi ’’‡

C A P U T LL

Non inquit pater Arnulphus , hoc nobis adferibi débet, quod minime promeritos conflat . Pro falute enim veftra quamvit omni tempore conftdtandum Gt , hoc tamen tempus feluti fratris noflri ia periculo pofiti totum contulimus , fle fi res eo , quo volumus › deduâa non eft , non utique amore flt bene/olentia veflri, vel odio ipfiu* hoc aAum eft, frd difficultate cautarum , in quibus fi aliqua fimilitudo defenfionis apparuiflet, argumentorum fortia machinamenta, fententiaram validiffima jacqla pro ejus munimine excitaflemus, tanta nos pietas commovit, tantus charitatis fervor accendit . Denique non folum eos qui defendere parati erant, pro eo exacuimus, verametiam eos qui impugnare videbantur, noftro anathemate dubitare coegimus. Itaque ufrimque nnmerofn patrum fententie prolate font, fed nulla caram adjutus efl . Dedu&us quoque in medium eft, A interrogatus , qui primo quidem omnia negavi», fed cum Gbi fingiflatimincites esufarum proponerentur , neccffe erat ubi confiteri, quod publice faftum conflabat. Cumque ex Ius qus confitebatur, confequerentur ea,qu« negaverat, illa quoque quae plurimum celare nitebatur, in dubium adducebat. Inter has tergiverfatiooes cum hscreret, propoGtum fibi eft, ut fibi coofolcrct, qui feceflum petens, epifeopos ad remotiora duxit. Jbique dum de qualitate purgationum agere putaretur , flimulante confcicntia , lupito in confeflioncm peccatorum fuorutn erupit cunftofque: qui aderant, attonitos reddidit- Epifcopisautem falurem illi promittentibus, nihilque grave pallorum, fi rumores adverfos propelleret , ille nihilominus in fui confetTione permanfit, feque facerdotio privari popofeit. Huic confeflioni quidam ex abbatibus, inulti ex clero interfuerunt, fecretorum Arnulfi telles per longa fecula futuri . Sed fi placet, in prefentiam omnium deducatur, coramque multitudine ipfe fibi teflis , fle judex caufam fuam exponat, Gmulque acculatores, refles, atque judices invidia liberet , in fe uuo horum omnium perfonnn gerens.

c a put m.

Quo ingreffo cum univerfo populo, poft paululum filentium indiAum eft . Deinde pater Arnulfus ad Arnulfum: Videfne omnium ora in te unum converfa ? cur pro te ipfo non loqueris ? Qui cum male concinna verba effunderet , minufque intelligi poflet, ait pater Arnulfus: Efne adhuc in fententia , in qua te fero reliquimus? Sum inquit. Vifne te abdicare a Sacerdotii honore, quo hafrenus abufos es? flt ille: Sicut dicitis. Tum comes Brochardus ' Quid eft , inquit, iftud, ficut dicitis, palam eloquatur, palam confiteatur, ne poftmodum epifeopos ctimipa , que voluerint , finxifle diâitet, fe confeffum elfe abneget. Et ille.* Palam, inquit , dico, fle profiteor me errafle, & a fidelitate regia deviafle. Sed peto, ut Domino Arnulpho pro me loquenti credatis , ipiumque in veftra pnefentia deprecor, ficut mihi confcius, fit fibi placet, ut ita caufam meam exponat. Natura, inquit pater Arnulfus, taciturnus eft, flt infuper que fub teftimonio Chrifti noftra» fidei celanda commifit , palam confiteri erubefcit.' Sufficiat vobis hoc tat», tum nolle, quod publice confitetur, fcilicet facramenta qua regibus publice praebuit, minime confervafle, contra confcflionem flt fubfcriptionem fuam fob Specie chirographi feftam renifle. Nou eft oiU faris, inquit comes Brochardus, nifi publice fateatv, aut publice pernoget fub veftro tcfttaaMOfi fe traditkmem fecifle, ut alteri fit libera fcakai fu ejus locumfixcedendi. Imo inquit pater Arnulfos , noa eritis hodie pares facerdotibus, quibus iolis pura debetur confeffio: nonne, fi quis militum pro nominato Jcrimiue apud regem infimularemr, ipfe autem illud quidem denegarer , confiteretur autem ita fe in aliis peceafle, ut nec pradium nec beneficium obtinere poflet, proque fola vita fopplicarcc.' fi ejus, inquam, praedium vel beneficium regali munificentia vobis offerretur , accipere recularetis. Quid enim intereft inter omnia morrifera crimina, utram homicidio vel adnlttrio, an veneficio quis puniatur ? Satis ergo vobis fit, 2uod per confcflionem nobis fua peccata manifeavit, quod publice fe indignum facerdotio proteftatur, quod lie fe peceafle coram regibus in confpeflu EcclcGat confitetur , ut nullo honore hujus icculi dignus Gt .' non enim ad rem fpeAare videtur, utram hoc an illo crimine fe iplum facerdotio privet,

anno CH“l*T‡ ***'

CAPUT LUI.

Tum converfus ad Arnulfum : Quid ad hrc, inquit, dicis que pro te haAenus locutus fum ? Ita, inquit, dico flt profiteor, ficut haAenus locuti eftis. Proflernere ergo , inquit pater Aroulfus , coram mis Dominis , coramque tuis regibus, quos inexpiabiliter offendifli , propriamque confitens culpam, pro tui vita fupplica. Qui cum in modum crucis proftratus pro vita flt membris ejulatu, quo poterat, fupplicaret, in lacrymas , flt fufpiria iynodum totam convertit. Moxque Daibertus ByturicenGum archiepifeopus ad genua Principutn obvolutus humillimas preces omnium pro falute viri offert. Qpi pietate flexi: Vivat , inquiunt, veftro beneficio , 'noftraque degat fob cuftodia, nec ferrum, nec vincula metuens , nifi forte in fuga fpem pofuerit. Hoc diftum Epifcopis non fatis placuit, quippe cum putarent adolefcenti fugam facile pofle perfoaderi, ob cam rem mortis legibus iterum lubjacerct. Iterant ergo preces, flt iterum obtinent, juvenem minime gladio feriendum, nifi iterum digna ultore gladio committat, Elevatus itaque a terra, nihilque grave ultra metuens, depolitionem foi attonitus expeAabat. Querebatur itaque ab eo, utrum abdicationem fuam ex auAoritate Canonum folemniter celebrari vellet. Quod cum poteftati Epifcoporum aflignaffet, perluafum illi eft , ut culmen honoris, quod gradibus extulerat, gradibus deponeret, ReGgnat ergo Regi, que a Kege acceperat , Deponit quoque facerdotalis dignitatis inGgnia apud Epifcopos non quidem exigentes , pcc retinete cupientes, fed iis , quorum intererat , ia futurum relervare difponcntes. Deinde libellum fuse abdicationis fecundum exemplar abdicationis prcdeceffori fui Ebonis prsferibi rogat ; prsefcriptumquc hoc modo ja medio conventu recitat.

CAPUT UV.

„ Ego Arnulfus quondam Remorum archiepifeopus recognofcem fragilitatem meam, & pondera peccatorum meorum teftes confeffores meos ,' Signinum archiepifcopum , Daibertum archiepifcopum, Arnulfum epifcopum, Gotefmannum epifcopum, Heroeum epifcopum, Ratbodutn epifcopum , Gualterium epifcopum , Branoncm epifcopum , Milonem epifcopum , Adalberonem epifcopum, Odonem epifcopum , Guidoocm epifcopum, Hcrihcrtum epifcopum „ con-

Gl· „ oooftitnt mibi judices datiftoram nworamfllAxit, oiG ad Dean foderas ? Mundus ipfâ coo-

CHaen ** dium poenitendi, flt falutem mlomb meat, ut recederem ab officio flt tainrfterio pontificali, quo me rtcogoolco efle indignum, flt alienum me reddens pro reatibus meis, io quibus peccaffit me fecreto ipfis eonftflus teas, flt de quibos publice arguebar, eo fcilicet modo, ut illi fiat telles alii fiicecdendi, flt confecraodi in loco meo, qui digne preefle, flt prodefle poffit Ecclefia, cui haâenus indignus praefui ; flt M inde ultra nullam repetitionem sut inter- „ peUatjooem aurtoritate Canonica facere lateam, „ manu propria mea tebfcribens firmavi M. Quo yerieâo ita SS. Ego Arnulphus quondam Archiepifcopus SS. Huic libello Arnulfi, prefentes Epifcopi' teftes adfuerunt, ab eo rogati fubfcribere, SS. ac fingiliatim illi dixerunt.* Secundum tuam profeffiooem flt fubfcriptionem certa ab officio. Poft hoc clerum flt populum a (aeramentorum nexu abfolvit, ut omnibus libera facultas in a|. tetius tranfmeandi jura pateret.

CAPUT LV.

His foleqniter peraflis, ecce Adalgerus prcibyter ad regum pedes profternitur, feque privari communione conqueritor, eo quod imperio domini flt archiepifeopi fui, cui refiftendum non erat, paruerit. Cui pater Arnulfus: Apeniifti, inquit, urbis portas bortibus ? flt ille: Aperui ; flt pater Arnulfus: Ingreflus es templum Dei hoftiliter? Tum presbyter: Negate non pofium ; fle pater Arnulfus: Ex ore, inquit, tuo te judico. Sanguis tuus fuper caput tuum. Subjunxit Gualterius epifeopos: Quando, inquit, imperans epifcopus ita mniftatns eft, tu obtemperans, an manib<u juffa perficiens, confequentem mulâam exolves. Et pater Bruno: Tu, inquit, ac tui fitnilcs malis confiliis, & malis exeeutionibus ju. venem pcrdidillis: Ut ctgoille ploret, flt tu cantes? aut quomodo queftibus temperare potero, fi nuha afficiantur pana, qui filium patrui met in has precipitaverc miferias? Itaque presbytero jubetur, ut quod malit, eligat, âut perpetuum anathema, aut foam legitimam depolitionem : fua enim (ponte venerat iub conditione, ne quid violentus pateretur. Dtu ergo fecum deliberans, maluit deponi, quam fob perpetuo anathemate detineri. At epifeopi nulla miferatione circa eum addufti, verte facerdotali induunt, ac mox illi fingula quaque ufque ad (ubdiaconatum Gne reverentia detrahentes, fingillattm per fingula fubinfernnt: Certa ab officio. Deinde per legitimam reconciliationem, laicam illi tantum communionem concedunt, ac oeniteotte fubdunt; eos vero facrilegos, urbifqde proditores, qui nec fponte, nec vi aù fatisfaâionem venerant, iterato anathemate damnant. Poft bec Concilium folcmniter determinatur.

Explicit Synodus RemenGs.

WILDERODO ARGENTJNÆ CIVITATIS E

y *Giritrttu [slxttm.*

Bene concepta meliufque retenta cafta focietas, fanâaque amicitia quantorum fini eau. fia bonorum doâi noverunt, indoâi tepe ftupoerunt: Et quia horum bonorum eaufa bonum efi, fle quod exinde gignitur, bonum efle neccffis eft. Unde enim familio, unde urbes, fle tegna, nifi focietate, fit amicitia ftabiliuotur ? Qjiidnam aliud adteremi devia mortales aitra· traria fui potentia aliter diffidens, aliter conci, liatur amice, corporeum hominis incorporeo ea· dem copula ne&it. Qmb cunfta bona a maximo bono, ideft Deo, fle magno bono fbcietatis fle amicitie «terna lege fui conditoris ordinem fervant. Hoc igitur amicitiarum bonum tam pr«clarum, tamque jucundum, meo quidem judick», propter fe, non ut nuibufdam videtur propter aliud, expetendum eft; ut enim Seneca ait in moralibus. / .

anno chxisti **' /

SapscM *ttfi teatntet tf fi, tMn mhî*cam *vult, fi oiAil eliud, ut txmret* amûtdam, MC Mums asqpsa *vtrtu jxttt. Nn ed Ate*, f«ad *Aftiti Îfktnt, ta Atkeet, flAi* qgr» *eflideta*, B/Mcarrat ia vraca/a ceajcffs, ve/ faapr, *fld et* λλabfasm, cas *itft* agr» aJUrar, farm *ifft tir*camorntasa *AefUU eefiedie UAcrrt.* H«c generoGtas, hcc animi veftri prudentia fubtilius intellexi(Te vifa eft, cum me remotum, vixque folo nomine cognitum fidd interpretis dulci alloquio recreafti, mea vel commoda, vel incommoda exponi vobis curaftis, coque preflanti officio palam ficciftis, cui fit quanto Helvetia pareat facerdoti. Deponam igitur apud tanti judicis aures moderni temporis malorum materiam, quidve inter diffidentes conveniat, quidve in controverfia fit, ut toto genere caute cognito judicium diligens haberi poffit, cui pani faveat equitas.

Arnulfus regis Hiotharii, ut fama eft, filius,' Cpoftquam fuum Epifeopum dolo flt fraude circumventum cn<n propria urbe captivavit, poli multum cruorem humani fanguinis a fe effufi, poft praedas, fit incendia, in conventu Epifcoporum totius Galli» damnatus eft, at deinde poft obitum beate memorise Adalberonis a iblo Adatberone Epifcopo LaudunenG reconciliatus fpe obtinendx pacis metropoli Remorum donatus eft, acceptis ab eo terribilibus facratnentis, fle libellari profeffione pro fide fui regibus confervenda, quam fit viva voce in convectu EccleGa recitavit, flt propria manu fabferibendo corroboravit. Necdum a fua ordinatione fextus menfis elapfiis erat, & ecce quafi tempeftas urbem ab eo proditam hoftis invafit, fanftuarium Dei polluit, Dfpolia diripuit, clerum, flt populum captivavit. Porthec vero Arnulphus Iisos praedones iub anathemate pofuit, atque ut idem facerent, Galliarum epifeopis imperavit, praedia Ecdcfie, qua Str (aeramentum fuis militibus dederat, abftulit, oftibus contulit, conjuratorum (manum contra fuum regem, ejufque exercitum in aciem fub figois Caroli produxit Interea legatis flt literis Synodicis Romanus Pontifex, ut Ecclefia turbata fubveniat, ammooetur. Sed neque legatis, neque literis confidentibus confulit. Itaque gravium Epifeoporum fafto confultu, legatis flt literis *Synoditis* ac miti ammonitione Arnulphus conventus decem flt odo continuis menfibus, ut a cento furore deGftcret, feque a fcelere proditionis, & rebellionis, quo impetebat, regulariter purgaret.· noluit. Sed cum a fe fisutores maximos nequitie fus difcedere fenfit, territus, regem adiit, novifque (aeramentis, ac novis rerum conditionibus regis mente particeps faâus eft. Atque ita ira regis fedata, omni crimine fe exutnm credidit: indeque mox rediens fidem facramcntorum rupit, conditionibus non fervatis. At ii, quorum intererat, totiens fe decipi, totiens bonis fuis privari non ferentes Lauduni arcem occupant. Ar. nulphus^nter hortes regis invenitur, Synodo repi«lentatur, pro tot tantifquc flagitiis rationem teddere depofeitur. Qui diu fecum atque cum fuis

Py ΛHNO CHRIST!

fuit familianbus multum deliberans, faa fpoote A
.In confeffioMm peccatorum fisorum erupit Atf-
que confeffonbus altos teftes adhibuit, crimina fua in kbellom retulit, eique a fe viva voce coram Ecdefia recitato fnbfcripfit, infignia facer, doth depofuit, coque fe abdicavit, coofefforibos fuis ac tcftibus atteftantibus fic refpoodentibus : Secundum profeflionem, fit fubferiptionem tuam ccffa ab officio.

His de flagitiis *it* ferioribus Arnulphi fatis inter partes convenit, fed defenforum ftudia bifariam *fe* feinduot. Alii quippe regem facerdoti Arnulfo omnium peccatorum veniam tribuiffe dicunt, neque poft veniam qukquam non veniabile commififfc. Alii Romano Pontifici injuriam *fn&nat* videri volunt, quafi fine ejus auAo- B
ritate, fit fuis juribus refutOptis deponi non debuerit. Ad huc, Reverende, fimiliter difeutienda, quoniam res fnb judiciali genere caufarom pofita tum ratione tum feripto traftatur, ideft, conftitutionibus conjcfturali, dilfiuitiva, translativa, qualitativa, itemque legalibus ftatibus. Pri. tnum mibi videtur breviter dicendum de ratione fic veritate, confuetudine fit lege, itemque de legum differentia, fit quas quibus anteferantur in Ecdefiafticis dumtaxat caufis. His enim prstco* gnitis, facilius quaefita patebunt.

Plent, inquit Auguftinus, *veren eft,* f«rn *relie*, dr *veritni eenfettedni frepenendn tft*. Sed cum confuetudini veritas tuffragatur, nihil oporrrt firmius retineri. Is enim in libro de baptif- C
mo inter cetera : *Qned fi cenfnetnde Ecclefie frifimh »»» InMnt, Mf petton entkelkni .ërhi .terrerent rUefil/inn /hmitete cenfenfienit teelefit, et feed fer difpetetieeei ejefetedi te eli^neren nenter irrtfere eetferet, de feinte vernem enitettt fetentier verilet, b eniverfelu nedidnn feneret*. Legem partim natura, partira auâoritatc firmari didicimus; fit lex quidem naturas manifefta eft; quse autem in auftoritate confiftit, partim divina, partim habetur humana, fic in divinis vel in humanis facienda, vel non facienda prcfcnbit. Poft legem vero naturas data eft lex tum natura, tum gratin, que utraque auftoritate divina febnixa, tanto eft utraque prrftantior, quanto divinitas humanitatem fupervenit. Et quoniam D
Irgcm liter* lex gratie tranfcendit, hcc eadem iubtilis & multiplex, relut «b ipfo divinitltts fonte emanans ab Apoftolo accepta, tum a prime fedis Pontificum decretis, tum ab innumerabilium facerdotum conciliis dilucidata, & quafi per quofdam puriftimos rivulos pene in infinitum derivata eft. In bac itaque lege fumtnopere, ut diximus, auftoritas fpcftanda eft. Multum enim intereft, utrum Deus loquatur, an homo; & fi homo, utrum Apoftokts, an Cmpliciter epifeopus. Porro in epifeopis item multa differentia eft, que differentia eadem aufforitate fulcitur. Hanc autem auâoritatem aut numerus, aut fcieotia, aut locus, ut quibufdam videtur, attribuit. Et numerus quidem in Conciliis, ubi multorum E
catholicorum affenfus, ideft, fcientia in particularibus vel in divinis fuperveniens. Locus vero in maximis confideratur urbibus. R.urium numerus, fcientia, & locus tum a fe, tum inter fe differunt. Et numerus quidem *a* numero, vel pluralitate, vel rationis fic veritatis pondere fnperatur. Pluralitate, cum inter eque bonos fic doâos pars a parte diffentit. Rationis fit veritatis pondere, ut Arimitsenfis numero famofe Synodus a parvo Epifeoporum numéro calfata! Idem in numerofis ad individua. Itemque locorum ad alia fit inter lie collationem perfpici licet. Sit

..... anno CHRISTI »··

ergo in legibus maxfaram fie pratetpuum, quod Chriftum, per Apoftoloa, perque propoerea innotuit. Deinde his coofoea, fit confenfu omswim catholicorum corroborata fecundum in le* gibm vigorem obtineant. Tertio fuccedunt loco quacunque · fibularibus viris fcientia fit do* nuentia dariflimis io lucem intellrgcmi· prolata funt. Et ne farto *ad placitum* loqui videar, injuriamque decretis pontificum Romana inferre ccclefi·, GelaGum Romanas fedis pontificem fentcntiai meas primum afferam tefiem. Hic quippe in catalogo divinorum librorum authenticis premiflis feripturis, Nicaenam, Couftantinopolitanam, Epbefinam, Chakedooenfem quoque Synodum fubjungit, ita fubinferens : *Et fi fvn tend. /m e fen&u fêtnkei nfiitete, fefi lernn fenteer nvderiteten '& rtofinli* ffy' *cvHedienda...ietrm. nui.* Deinde ab umverfalibus ad fpecialia, (eu individua tranfitum fecit, atque adjunxit : *Item* feynv *tretintm eveninv fitriin «rIMxh rttn,* yart fe *uUt β faSe Ectiefie &enene cenfal* devinrent, nec eA tjm /Ut vel fredicetitne Jcfaili fint, fed iffim cnrnnmuenu ftr gretinm Dti nfae ed nltinmn* drew «v74 *fa fare ferti. eif«*t legende decernimu.* Deinde qualiter ipCuv fedis decreta accipienda fint, hoc modo diftin* guit : *Item Decretnlei epiftele pe ktetiffat fepe deverfir tenfwAni ek Urit Kene fre thvtrfernm fnirm cev/eleliene dederent, venereliliter fnfeifandee.* Et fic nomination quedam fpecialia determinans legenda, io1erti(Tinae ac diferetiflime tam de epiftolts quam de fpecialibus opufculis quid foret fentiendum expreftit. Sed cum hoc, inquit, ad catholicorum manus advenerit, beati apoftoli précédât lententia : Owum *fnkate, gnej fen·* eff lentft.* Hine locum differentiarum etiam Hincmarus Remorum venerabilis antiftes nepoti fuo equivoco feribens ita interpretatus eft. Awmadcwrfrade *igitur e/l diftreti» en vertu lenti Gelnfit tnier SyMdie tenait* & nfefielttenn mrenue efj/Mm*, yw/ *ente ttealin (iltkaft diverfii tentfenlni fn Merfmue fnirnet tnftltin. ne Merent, Inefft venerMiler fnftifiendei di. cent. Si* yen */imt neten tntilie fen&it fntrAes infittetn fefi fenteer nntUmnn eetfneinten diendn tf ekfervnndn detrivit. Uedeiten in detretit fnii iden dicit'. Petrel,* inquit, *neftri CelMtci, deflifte Peetificei in enefnefee henfi ^eehbet ten. fere feftitetn ftiiftii fre fide, fre veriteie, fre cencien cethelice, ntqm efiftelxe feeunden feriftereren treniten fredicetieeenqm nnjernn, fefle fenei cengregntiem, fenxerent, incenvnifen velee. rent, danefi firnenfve ceeften, wc I» lec e*. den teefn denee, eee fffiite feerent, ntre&eri ^mlelet recenti prefenftient ftmiferent. Qpeeten enn difiet inter Me fcilicet cencihe, pe cnftedien. de tT recifiende decrevit, dt incenvelfe fimepe deinctfi fetrei CetUlici nevere velnerent, U illee tfiftelet, pe diverfit tenefnihu ftv diverfnnn cenfeletiene dete fetttrn, pat venereUiiter fefeiprrâdar* dtcaar, «w *tndegmetikmecdcfiefticiîeiterctletm lgneret. Si* «un» yawfew m *Iû*, yaw *in piUfdnn illit efiftelii cenfinentur, taure, & ce. /Min velle Inctferinm, edverfm en*, ypt «Um *ftrvnre veleinm, fncienni; tf cencthii fecrii,* fu *ferfetne* uafer *rectfiend·, tenende,* caffadNedc, *ei<)M fepende fat, devindinm. StJ & e nnfatndim,* yam *CetMiee Ecdefie Meit, en pe in (un» Nicennn cencilien fetrri neftri cenvnernnt,* y*t *edhec, fient Ln fat, MhfnM fe feii evfi. Intienilm* vrâmt, *ptrviciêfignte difctdemm, £ M\ M certc tenenter, in feSen GenetUieceritn,* ûfef, MtSbraraSiMnan *efendenm, yai dijfaientnt* mhm

»· mtutiim. Nam à* heoteu Gelafiu, mfdem epifio- let mu folum [anu caeumhiu m quihtffdam odver- 'W *"". ·&·**» «*» d»cü Met diverfit tfimmbu pn diverfyrum tmtfelatione datet: Et hint forte adverfum me dicet: Ergt ce. lumnùru Apofielicam fedrm in fauSti ejut poutifi- cdhut, «· qteod maih fnferint, tf non tenenda decre- verim. OUr tihi oefpondtho, quod de lege non ye- daice fervenda eontradicenteheu fihi & dtcenttbui : "S' udmrfut promiffa Dei, Kefpendent Apo- 4«c«'fiolut, Ahfit : Een qmdem fanHa, If mandatum bmeum^ fed perfomi O Ti'i- tempe/tibut fuit congrua, qua propter tranfgrefitntt «riu pqfita efi, donec venerit femen, cui repromiferat Dent, ordinata per angelot la manu medmtont. Et illat emfiolat fenSerum tj Apofiolttorum virorum diverfit temporibut pro dtverforum confolatiam, fic- ut Gelafiut dicit, a fede Apofioltce datat, Ù* per eofdem Domini faoerdetet, qui tf Angele fecundum feripriemm appellantur, ordinata/ cum beato Gtlqfia Apofiolue viro venerabiliter fufdptendat dico, qua fuit temporibut cengruentet fuerunt, donec per facra comdia patre/ nofiri m unum couvcnteate/, ficut oqufdna Apofiolica fedit Pontificei protefiantar, fug. Frente Jihimet JanSo fptritu, quoniam aliter cre- ndum ma efi, manfura/ ujque ta finem feculi le- get condiderunt. Et ficut dicit de lege Apefiolur: Si enim effet, qua peffet vivificare, vere en lege effet jufiitia, ita, falva reverentia fedit Apefiolica, di- co, quia fi illa, qua in etfdem epifioht contineatur, O fuit temponbu/ congrua fuerunt, fubfequentibui temporibut, ita at in eit temporibut continentur, omnia Ef fimul cufiediri valerent, fervari, ac teneri congruerent, patret nefiri catholici, doSique Pontificet ia confiliii facrit leget manjurat ujque in jetuti finem »» conderent. Sujetpiendat igitur illa/ epdiolai venerabiliter cum beatoGtlafio dico, tfcum hguntur, ficut tpje pracepit Gelafiut, Apoftolica il- la pracedat jentontia, qua dicit: omnia probate, quod bonum ejt tenete. Et hac dico non ut in eit dicam quadam non effe bona, fed non per omnia jacrit tanombut patrumque conciUii confoua. Sicut & ApoAolus dicit: Lex quidem bona tT janfta, & mandatum fonSmn Efjufiam Et bonum, jed intem- poribut jun. Item idem Hiocmarus fscrarum le- gum differentia loquens inter cetera fic dicit: Quadam denique, ficut in cijdem epifielii ab Apojto- lit tradita leguntur, vel ex legibut flomanit affum- ptn inveniuntur, ita plenariorum conciliorum audio- ritate firmata jervantur, & quadam ex bit in con- cilii/ immutata juerunt. Sed fit quaedam de his que in regionalibus fuere flatuta conciliis, ple- nariorum Conciliorum immutata auâoritate, vel in poflerum irrefragabiliter confervenda tenen- tur, ficut catholici Doâores, & ccclcfio magi- flri demonftrant, & partim ex eorum diâis iu- pra oftendi. Et pneter ea que de verbis Augu- ftini in hoc opufculo potui, in libris de Baptif- mo dicit, primum quidem ofiendens differentiam inter epiftolare colloquium, quo ifia: epifiolx apoftolicorum, de quibus agitur, conditz funt, fit regionale ac plenarium concilium. Video, in. quit, quid adhuc a me poffit inquiri, videlicet, ut rcjpondeam vertfimijibut illii retionibui, quibu/ vel ante Agrippinam vel ipje C/prianui vel ilh, qui oit m Ajrica conjenjerunt, vel fi jorte aliqui ex tranfmartnit ferri/ longe difereti/, nullo quidemfive plenario, five jaltem regionali concilio, fed epi. fiolari colloquto commoti fimt, ut effe jaciendum pu- tarent, quod tJ fi conjmtudo Ecclefia priftma wo» baht^t, tf pojtee catholica orbii terrarum rebuftif- fima firmitate confeujioui/ excludit, ut quod per di- jputatiouet ejujmodt In aliquorum mente^ irrefere caperat, de falate venient unetatij potentior veri. tat Et umverjant madicina fanaret. Item differen- tiam inter regionalia, & plenaria concilia ollen- dit hoc modo; Nobû, inquiens, /·/««* oft /» a* portrait ahgna temeritate fenteniin, quod nolle «· catbelice regionali conedio coepta, nullo plenario terminata font, id aulem feearum eft jentantia vê- tit afferere, quod in gnbernatiane Domini Dei nojtn & Salvatori/ Jeju Chrifti moverjoli/ ecclefia cm- jeqfione roboratum eft. Item differentiam oftendic inter authenticas fcripturas & regionalia & ple- naria concilia; item inter priora & pofieûora concilia: ftair, inquit, ntfciat fanftam jenpturam catholicam tam veterat, quam nevi tegumenti cer- tit fnii termini/ contineri, eamque emiubm poflerte nias Epifceperum literli ita proponi, nt de ilia omnmo dubitari, vol dijceptan non pqfft, atrune ve- rum, vet utrum reSum fit qutequid in ea jcriptum effe confiiterit* Epifceperum antem literal qua pefi confirmatum canonem vel fenptu funt, vel jeriben- tur, & per [trmoaem farte japtentiorem cujuilibet ". ea re pentiori/ O per aliorum Eptfcaporum gra- viorem auBontatem, doSermoque prudentiam per Concilia lictre rtprihendi, fi quid forte In eit de- viatam efi, tf ipfe Concilia, qua per fiagnlat re- gientt vel provincial fiunt, plenariorum Conciliorum euSoritate, qua fiunt ex univerfo orbe Chrifiiano Jim nUii ambagibnt cedere, ipfaque plenaria fape pecore pefitrierHui emendari, cum aliquo experimen- to rerum aperitur, quod claufum erat, Et cogmjci- tur quod latebat fine ullo typo facrilega fuperbm, fine ullu inflata cervice arrotantia, fim ulla con- tentione livida juperbia, cum janfla humilitate, cum pace Catholica, cum Chrtfiiaua?

Et item: Quapropter dlnd mum ifit confiderent, quod omnthut patet, fi aufiordat Cyprtant cenfequen- da efi, mugit eam /equendam effe m unitate confer vende, quam in Ecclefia eenjattudim commutanda. Si autem Concilium *jq/ attendimus huic effe une- verfe Ecclefia pofieriui Concilium prapoucudum, lu- fitt fe merrihrum effe gaudebat, & ut ft tn tohut corpoeit compage retinenda ceteri imitarentur, jupiut ammonebat.

Nam concilia pofiertora prioribui apud pofierot Eroponamur, & aniverfim partdm femper optime Jarr prapomtur. Cypriauut emm jnuSa Ecclefia Catholice univerfitai non fuit, fed in ejai untverfi- tate permanfit, cujut radicem nunquam déférait, fed in cxjxi radice fotcundut, ut effet fecundior, ah agricola celefii purgatu/ efi.

H«c de aliis Conciliis a Beato Auguftino funt dida.

Cxterum de facra, & myllica Nicrna Synodo, ficut fupra ex verbis Leonis & aliorum ofiendi, nihil unquam a quoquam vel Apoftolicc fedis Poonfi- ce, vel a plenario Concilio, minime autem a re- gionali efi immutatum, quod non penitus fit ir- ritum. Sicut & Gclafius in decretis fuis dicit: Non, inquiens, ms latet in temptjtate perfecutto- nii Ariana plurimo/ Pontifitet de tniltit pact red- d/tn refp/ranlei, par certa/ provisant congregati/ jecum fratrdui Eccltfiai turfiatai compofuijje, ims tamen nt illtut Syuodi Ntcunu quidquid da fide, Ef communione catbohca diffimverat, numutarent, nec nova qutmquem pro lapfu damnatione percellerent, fad Mint decreti tanora fi rejipuiffet, judicare dent- natum, effctque confeqntnj nt nifi corrigeret, dam nattoni prootldubio fubjoceret. Item hmc Hincma- rus ad eundem. Aepetom tibi food dr ja/erti tenet liir ad Januarumo dent beatu/ Aegufrinui: Omma itoqne talia, qua nctpte janitoram fenpturarum an- flort

AcrirMtiiNjcMriBta/MrtSaciseMciZiMApVceparanwAa-AMae «reodi *leges Ecdefiafticentm* Cswmm candid/-.—
tMN*i«w«r, asc conluetudim univerlalis Eccle- A* *roborata font, fed iiwrjtrun lbcorum divorfis Vectibus innumerabiliter variantur, itu ut vix, eut omninq nunquam inveniri caufa poffint, quas l» ttt confutatis bounces fecnti funt, nbt facultas tniuitur, fine ulla dubitatione refecanda exsftimo · Qjm Verbo B-Anguflim quomodo placeant tibi tu videris : exiguitati autem mea tutius tf falubrius vtdtlur tun ili» facra fani concilia, iX unuiius ful nt tuitirt vüutriut, iucuictrt, utuftfui, rrhffis fatris ctutiliit, ille fuu ntiftinut rtfttuutu fuun iUu , fue tu rtjtcatu, tJ tsffttutu prupuuis ftffuutu, fuunian fiti tpfis tivtrfu ufitutuut ft uns ptQt^fffi m unuitus fnvuutu, utfttt ftfututu. Opnttt igitur ,* inquit Innocentius ad Decentium Eugubinum > Epifcopum, w, f«s *fuut Dtniui fntrtnts bnftfui, futt Ectltfia Knuuut cufttiit, u fuu nspriucipiun utttptfft* nn *tuiiun tft, ut tun ptrrgriuis uffrrtituiSus ftuttut, taput iuftitutiounu vittuutur* •*miittrt. ^fiit fit aultut futt Eccltfiu Btnuuu tuftttit, tf Dnuiui fuctrttits tpntrutftfui,* demonftrat Gelafius: *Ceufitinus,* inquiens, fitad *uullut jtu CSriftiuuus veraciter iguaret uuiufcujuffm Syuuti iuftitutun, futtuuivtrfalistccl^fia freinât affeufus, uullan nugis exequi feten pra ceteris apertere quan prinan,* f»u *uuanquanque Syuetsau tf fua auBeritate cuufimat, tf ceutiuuata neteratieue cuftotit pre fue fcilicet priucipatu, quen ieatus Petrus Apeftolus vect perceptun, Bcclefiauibileniws fubfequeute tf teuuit fenper tf rettutt. Ecce babes* C *fetuudun legen tf Evaugeliun-pleuitutiutn teftiun tejiificmtiun it fequeuits luceuvulfe ceucilils, tf it* m* *ftudeuiis peregrinis affertteusbus,* ApoftoJo etiam precipiente: *Deffriuis variis tf peregrinis nelite adduci . Peregrinas auten eas ajfertiens idae tnn lnneceutie iice, quia tx que fare ceucilia tu ecdefia catbelica celebrari ceperunt, illa qua fu» temport paruui viguerunt, in quantun ex cis facra tencilia affumenda viderunt, ab ufu Eccltfiaftice effinxerunt , ufjueque nuper a te quantun ex te eft , rtcrudefcere cceperunt, ut ad ea, qua afpiras libenter tranfire pojfn In affellun cordis licenter, tf a nullo coerceri vel judicari valeas regulariter . Sei nan fentiunt fecum, neque tibi confentiunt Deflores & nagiftri Ecdefia .* Hec quidem Hincmarus .D Porro Nicena Synodus quem locum obtineat in divinis legibus, quibufve nitatur tcllibus, breviter audi; *illa,* inquit , *Nicanorum canonum per fanftnm vere Spintum ordinata conditio nulla unquam eft parte jolubilis, nulla fibmet de multiplicatione congregationis fynotalia concilia blandiantur , neque trecentis illis decem atque ofbo epifcopis quantumhbet copiofior numerui- facerdotum vel comparare fe audeat, vel praferre :* catti *tanto divinitus privilegio Nicana flt Synodus confccrata, nt five per pauciores, five per plurei ecclefiaftica judicia celebrentur, omni penitus auforitate flt vacuum quidquid ab silorum fuerit conftitutwu itverfum . Do cujus privilegio ff* beatus Ambrqfias dicit; *Non bumana induftna, non compoftitioue aliqua trecenti* dr-E *cem tf 0A0 epifeopi ai concilium convenerunt , fad ut tu numero eorum per fignum fua paffioms tf nominis Dominus Jefas fuo probaret fe adeffe concilio. Crux in trecentis, Jefu nomen in decem tfoflo •ft facerdotibus.*

Et mibi, inqnit, Hilatius, *ipfe ille numerus bit fauHus efi, In quo Abrabam viflor regum impiorum , ab e», qui etiam In facerdolii* d? *forma, be. nedicitur.*

Et idem beatus Leo Papa: *SanUi illi tf venerabiles putres, qui l» urbe Nicuna, facrilego Ario cum fua impietate damnato, manfuras ufqm ia β-* r«/, *tf aibuc l» toto orbe torrorum In fuis rofti-* Wsewlws cvMvaf, *β quid ufque aliter quam il-lt fiatutmt, profumitur, fine csmUatsoue caffatur.*

ANNO cH*'*T' "

Et hinc Moâus Leo ad Fnlcheriam Augnflamt Castra *ftatuta,* inquit, caaessae pa/crw-*rum, qua* ante *longigfma atatis annos* ia *urit M-can» fpsrituahbus funt fundata decretis, nibtl cuique audere conceditur, itu ut fi fuit iiverfum alifuit decernere velit , ft potius mmust, quam illa corrumpat.*

Que fi ut oportet a eundi» Pontificibus intemerata ferventur, per univerfas Ecclefiac tranÎuilla erit pax & firma concordia, nulle de menira bonorum diflenfiones, nulle de ordinationibus lites, nulle de privilegiis ambiguitates, nulla erunt de alieni ulurpatione certamina, fed equo jure charitatis rationabilis morum, otficiorumque ordo (errabitur, & ille vere erit magnus , qui fuerit totius ambitionis alienus.

Hsk de legum divinarum differentia , & que quibus anteferantur , breviter dida lufficiant . Nunc quibus earum Arnulphus facerdotio inarternum defunâtis fit , expediendum eft ; prius de peccatorum generibus, deque ordine judiciario paucis prcmüfis.

Sunt igitur peccata in Deum, funt in hominem. Eorum autem peccatorum quedam funt occulta, qundam manifefta.

Unde manifeftum eft judicia & judiciorum ordinem juxta peccatorum diftribui qualitatem. Hinc fcriptum eft: *Ç«/ occulte peccat, occulte pceniteat:* dX «« *publice, publice pmmteat.*

Hinc judiciarius ordo duplex: Unus de quo dicit Apoilolus: *Si quis nominatur fornicator:* earn nominationem inteiligi volens, ut dicit Auguftinus in libro de poenitentia, que fit in quemque, cum fententia ordine judiciario & cum integritate profertur. Noluit enim hominem ab homine judicari ex arbitrio fufpicionis, vel etiam extraordinario ufurpato judicio , fed potius ex lege Dei fecundum ordinem ecclefie, five ultro confeffum, five accufatum, atque conviâum . Nam fi nominatio fufficit, multi damnandi funt innocentes: quia fxpe falfo in quemquam'crimen nominatur.

Qui ordo judiciarius qualiter exequi debeat , beatus Gregorius in commonitorio ad Joannem defeniorem euntem in Hifpanias dicit: videlicet ut alii fint accuistores, & alii telles, deiude caularum qualitas, & ut praefente accufato lub jurejurando dicatur teftimonium feriptis alligatum, & accufatus refpondcndi, & defendendi fe locum habeat, & examinatio perfonarum accufantiuin , ac teftificantiutn regulariter fiat. Quem judiciarii ordmis modum etiam Dominus innuit , cum in refulcitatione puelle in domo jacentis tnortuc , ac fi in revelatione non omnibus caule note , quofdam difcipulorum fuorum teftes, fed & patrem! fle matrem puelle fecum adhibuit. Alter vcro judiciarii ordinis modus eft eorum, que non fub paucorum notitia, quafi adhuc in cubiculo contpâa, ut patrata credantur, teftibus indigent ; fedquafi jam extra portam civitatis multa turba comitante datus, ad multorum cognitionem delata efle nokuntur . De quo judiciarii ordinia modo dicit Apoftolus. *Ege quidem abfens carpere, prafens autem fpiritu jam judicavi ut prafens eum,* P*i *fic operatus eft, ls* iimw Dasrisi sajiri *Jefu Cbrtfti congregatis vobis tf* aara *fpritu, cum Virtute Domim Jefu tradere bujufmods bominom Satana* is istrri/M· carni/. Et paulo fuperius: *Ut tollatur de media vqftrum qui bop opus fecit.* UndcAmbro-
; fins

«ta

cognito opere peUenJim pe< cantem fuifle de A fraternitatis dicit Onouu ηῄο trioom tjnt M. In qua re neque teftibus opus eft, netergtvemtioue aliqua poterat regi crimen. patratore autem manifeftorum ctfi ad judicium adduci non poteft, Bomfacius Papa ;ad VII, provincias decernens dicit de Maximo, qui (.«ventus etiam devitabat, A adefie minime volebat. Ataftu, inquit, *debitor, yaad Ite jedioieeo* nacras *febttffitpt, foneadmodext et obfbivotnr, fti tfi lenotmt fxorit.* Sed aftuta cavillatio eorum, quj verfutias agendi credunt efle eoofilia, nunquam innocenti· nomen accipiet. Confitetur enim de omnibus quifquis *fe* fabterfiigere judicium dilationibus putat. Nihil enim imerefl utrum in potienti examine omnia, B qtuè difta funt, comprobentur, cum ipfa quoque pro confeflsone procurata totiens conftet abfentia. Qpod fi adefie neglexerit, dilationem lententi· de abfentia non lucretur. Sic A Crleftinus de Daniele Galliarum quondam Epsicopo judicavit. Et quia nemo pnepoftere, vel praepropere fcilicet non commonitus neque conventuseft, judicandus de conventione hujufinodi patratoris manifeftotum criminum lex dicit: ftraaaywr *tribxi exfborilotibet jedioio ceewntet, vtl triber odiffit ed jxdxttm feorii pnvototm, eet no pro omibei pertetptorio, idtfi,* feed raa/awv *exti^gel/, feerit tvoroetxf, tf pr^fteiioeo fixn eped tent jxdtctnt, oqno oi daumctoixm txbibort nolnorit, edvorfxo texi q»ofi In contemettm jediteri poteft. fyininto* arc C *ntreSeri ptr. nppoUotimrm negette poffxxt, qnoiifi In fnteeoeattnjxoritjndkeinr.* Et hanc fententiam de tribus auftorilatibus conventis ex evangeltca virtute Ccleftinus ad Neftorium feribens de Epbefina Synodo de eodem decernens, A beatus Gregorius ad Joannem feribens comprobat.

De peremptorio autem feripto Africanum concilium monftrat de Creiconio, ut fi conventus refipifeere dctreftaverit, fuo contemptu A contumacia faciente auftoritate judiciaria protinus excludatur. Et idem concilium de faccrdotibus qui confpirant, A fuis plebibus incubant, A ad concilium venire detreftant, fisa forte ne prodantur flagitia metuentes boc ftatuit, ut non tantum Dascefes non retineant, verum etiam de propria D Ecclefia, que illis male faverit, omnimodo adnitendum, ut etiam auftoritate publica rejiciantur, atque ab ipfic principalibus cathedris removeantur, A etiam propriis publica careant auftoritate ut rebelles.

Animadvertit prudentia facerdotalis Arnulphi peccata non inter occulta, fed inter manifefta computari: Eptfcopos quoque Galliarum novas leges in Arnuipbum non coodidifie, fed legum conditarum diligentes oxeeutores fuifle; A quia legibus parere noluerit, lege peremptoria, ideft, epifeoporum totius Gallic literis conventus, fuo contemptu A contumacia faciente, auftoritate judiciaria a fua ecclefia exclufus fit; A ut vox ejus audiri nonpoflit, contemptus A contumacia unius E anni efficit.

Neque varo objici poteft, aut eum extra fuam provinciam evocatum quafi ad externa concilia, quo teftes producere difficile fibi fuerit, cum obfides A facramanta oblata fibi abunde fuerint, aut extra provinciam dijudicatum ab bis, qui ejus caufam ignorarent. * Sed neque primati Romano illatam, cum per XVIII. menfes literis legitis commonitus refpoodcre noluerit: Non enim ejus Cientium aut difllmulatio vel nova conftitutio jam coaftitutis prejudicat legibus. Sed O improborum hominum aftuta cavillatio! Deus dicit: *Ptccmttno froinno nfate od otoltfie oortt. corrifimdxno tf commontndxm, monitofot m» mdientno babtndxnr ficni beretkxnt* 4X paMraaaav: & Synodus Africana» *pottfinttprincipii coorcndem, & A Eccitfie mpellmdnno:* & tu -dicis, Aroulphum incendia, fedittones, traditiones, flagitia, *captivitates*, fuorumque direptiones exercentem, inorum regum interitus molientem, patriam hoftibus prodentem, divina bumanaque jura contemnentem nec communione debuifie privari, nec poteftate principia abjici fine epifcopi Romani jufTiooe, cum Apoftolus dicat: g>ra *princcpt non fint confie glocbxm portet, fled ed vindtffant molefioBonunt Inedrer vtro boxoreoo.* Favete omnes qui regibus veftris fidem promififtis, promiflamque fervare vultis, qui cicnim vobis commiflum & populum nec tradidiftis, nec tradere difponitis» vos, inquam, qui tantorum feelerum fafta perhorrefeitis, favete his qui obediunt Deo jubenti Ffccaatrav d* *eccltfiom* «m sAmdirerm ^alradam *fint ttbnitxm,* êX *pxblkenxxo.* Qjii iterum dicit: *Ve vebii, ficribe & Pbnrifiei*, yai *tronfitredintini* auadahuN *Dti, ta troditionono verront fLuxotis.* Iterum oro & deprecor favete his qui principi Apoftolorum obtemperant dicenti: *Opertet Deo obedirt megit* press ieavieiier & Apoftolo concinnanti; *Si yen vobit onxneiowt prêter quod eccepiftii, itm Anetini de celo, onntbento fit.* Ἐλ propheta his contonat: FÎ», inquit, *hlt* j«i *dienn» bonnm melone, & molem bonem.* Et ne quis nos in invidiam adducat, quafi privilegiis Roman· ecdefix derogantes, audiat Hieronymum dicentem.* *Si onfteriloj qxxrtlnr, orbit mejor eft orbe.* Qpod fi peribna major presbytero queritur, ille facerdos magnus Leo Papa accedat.* *Noto tenetnr,* inquit, *Petri pritnlegixm, ebi ara ex ejxi eqnitete fertur jndioixm.* Sed efto, in non judicatis novum & equitate Petri ponatur judicium, indeque ad Sedem Apoftolicam tanquam ad divinum ponatur oraculum. At quid judicata, fi judicanda exinde non informantur, aut quomodo manfuras in «ternum leges trecenti decem & ofto patre· conflituerunt, *b* horum conflituta ad unius libitum permutantur, aut perimuntur? Apiarius presbyter ab Afris damnatus, a Romanis communioni reftitutus eft. Scribunt Africani Epifcopi C«· leftino Pape, *contre Nuenom Symdem feftbem* videri. Ajunt calumniatores noftri fummum facerdotem Amulpbum a fummo facerdote Romano debuiffe tantum dijudicari. Ait beatus Auguftinus.* *Si Cecilione/ Mint Afirite primnttm ejnt occnfoto· rei, fttod l» vttt non potneneott pofit rxrito* cm- *vincent λ fiocrornm prodtferibni voleminet» ordinetem, vel ipfixmproditoremfmffe,* «tum *pofit morttmfine retredlettone ft ti onetberne iifitm,* Licuit ergo epifeopis Galliarum viventi Arnnlpbo confeflb, & convifto, ut ethnico A publicano dixifle anathema; licuit, inquam, fequi Evangelium, Apofto» los, propbetas, facra concilia, vivorum Apoflolorum decreta, ab bis quatuor non difeordantia femper in ufi> habita, fetnper habenda: *Si ocnlxt* rue/, inquit Chriftus, *ficendolizet It, orne eum, & projici nbe tr.* Et Apoftolus: *Cordo creditor nd jnftkiain &c.* Et item.* *Si nofimetepfioe jediceremeii, non ehqne jndicoremnr.* Et Synodiis Niccna *Si qui Jme exomineiione promoti fient prêtbyteri, ont epifcopi vel cxm dificntereuter, tonftffi font qned peccovertint, vel fi nb oliit evmcontxr,* dX *confitmtibi contre cenonem bominei commoti monet eit impofxermt, tolet conon non fnfeipit, ftd objicit.* Hoc enim quod irreprebenfibile eft defeodic catholica ecclefia. Coûfeiïus *etfer* Aroulphus eft fua fpoote fe contra fuam profefiioocm, A fub-

ANNO CHRISTI

*CMtt>«c·, XZ P«Wm i«»i«*ri*m r«t o»· *·» ffi' .T

fcripiionem fait regibus faAam vemffie: Cooffeffus eft ea, qu· fui novere confeffores, & hoc poft iadultam tibi vitam, membra fupplicia ; poftquam importun» fibi anathema ab epifeopis, ne quid falfi de fe proferret, dijudicavit iemetipium , ut Judas, ut Achat,- ut Acbitofel i crimina io libellum retulit, ut Potamus Bracbarenfia Ecclefias Epifeopus, dt boc juxta fedis Apoftolica traditionem , juxtaque fai fadi qualitatem » Scribit Zotitnus Papa Aurelio A provinciis feptem inter alia dicens.

anno CHXsn

iMxrnt dettoem in *Taxnncnfi concilii gravifimerum epifeeporum fenteutih* pre *calumniatore* dawea Sxr, rem *Bhecii inneccatii tpi/tfft vitam fulfil* ed*fe&ionibut appetiffrt, pefi vero indebite ei* eedrw Frecsr/e, *qui inter tattnt in Synode datmuhoni* e/»/B *affeaferat, facerdotium caufecitet efl, a* yw tp/r *vifa fee confeiui , datu literie i» abdicationem fai jponte fubmovit.* Et Joannes Papa de contumeliofo quodam epifeopo ad univerfos epifeoposper Gallias conftitutos fcribit: prodiArat, ioquiens , *COntumeliofum epifeopum, at habeat pernitendi iteratiem petiterium dare vohi cenfemai, ubi errorem faum evidenter allegent fub* dis *pnejfrraftrr, & Confait.* Et S. Gregorius ad Joannem prime Juftiniana Archiepifcopum ; *Dtlefhffimui,* inquit, */ator prafentium Ntmefion ed eet ventent indicavit , Ær»r dr gefiorum exemplaria, qua A«c detulit, continebant, Paulum Diadina civitath epifeopum : &* poft pauca: *etiam libellum,* ie f·» rs, *dt quibat ciccufatut fuerat , vera effe confejfut eft , ohuhjje* . £*<4 *de re fententia epifcopali, ille depofito, fe ejut loco cant fraternitatii veftra tonfenfu effe epifeopum ordinatum.* De moderatione autem , ac temperantia hujufmodi hbelii Leo ad univerlos epifeopos per Campaniam , & Samnium , ac Picenum , ccteraique provincias fcribit , dicens: *Magna indignatione commoveor, & multo dolore contrfior, quod qnojdim* sx *vobu temperi effe Apoftolica tredtlteeu oblitot, & fludio errem interitoi.*

Et poll aliquanta, de pcenitrntia, que a fidelibus poilulatur : *net dt fingulorum peccatorum* gruere *libello {triple profttfie publicetur confctentia peccetorum, {afficiat folii fecerdotibui tuditeri confeffiont fterete. Quemvis enim plenitudo fidei videatur effe leudebiht,* yx« *propter Dei timorem epud bomtnei erubeftert non veretur, tamen quin non omnium bujufmodi funt peccatu, ut te qui potnitentiem pefcunt, non timeant publicari, removeatur improbe* hin ton/uetndo, ne multi e panttentte remediis arceantur, dum eut nube[cunt, eut metuunt immicit luti jue fefle reftreri , qutbui peffint legum tonfttiutiom percelli.*

Et beatus Gregorius, ficut in ejus epiftolis multotiens invenitur, quia etiam pro infirmitate corporis, dato libello ab epifcopaiu fe valeat epifeopus, fi voluerit, removere, & in loco ejus alius lubrogari, demonftrat, ut de pluribus unum ponamus de Joanne Arcbiepiicopo : *Si,* inquit ad Anatholium diaconem, *idem rtverendiffimut Jtenuet forteffe pro molente fue petierit, ut eb Epiftopotui honore debeet voture, eo petitionem feripfo dente , comedendum efl.* Quod ti ex fententia Gregorii epifeopus corpore languens dato libello fuccefforem accipere poteft, quatnam invidia eft, fi Arnulpus in anima Deo & Ecclefia defundus, dato libello fuccefforem ex Synodi fententia accepit ? Sed forte, inquies, felfa de fedicit. Decernit Africanum concilium de illo epifeopo, qui fe Donatiftis communicate mentitus eft, ut epifeopatum amittat, cjufqueprofeflioni, & fubferiptioni credi debere judicatum eft fecundum fententiam Synodi, cui fandus Cafsrius ArciatenCs epifeopus icdisApoftolic· vicariat, fient fa ipfin^ {edit inventeur fcriotis, prefedit, docente Antio* ebena régula, po/aAne *eft concilium, nbi* ôwr-

anno

MtSw—/if——, AatiAfr . anftA inw-*

fedis auftoritateformatos, & continua moderatione firmatos, bis in anno omnibus femel epifeo* pis congregatis provincia celebrari, dt in eie precipiuntur Ungula, qua forteffe emerferint, corrigi, quatenus, ut dicit Gregorins , *prattrite torrigemur, & regulem future fufapient.*

Afr illud (inquit prefata Synodus plurimorum Metropolitanorum cum fuffiraganeis fetis, cuiprssfedit Ccfanus) *fretrei nlienum oh ettlefio utilitate cnfuimul , ut fctrelh qmcunque fuh onbaatio· -- vel dieconetul , vel prtibytern , fea epffcopotut mortali crimine dixerint fe effe pollutoi , « fupradifiit ordinationibui Jubtiovendot, reot fciltcet tueri tonfeffum, vel mendaeio falfitatit. Plequo nim abfoivi peteff it qui in feipfo dixeritumrtit teufmu, qua difta in eltum puniretur : tum emnii qui fibi fuerit mertii taufa , major homicida fit,* Domino dicente in Evangelio : *ex verht tail jufifieaberit, (P ex verbu tuit tondemnaherit.*

Et item.- fix *ere tuo te judice.* Et David propbeta ad eum etiam qui mendaciter fe ait interieciffc Saul Cbriftum Domini : *Sanguit tuar fuper caput tuum: et enim tuum locutum efl adverjum te.* Et S.Gregorius ad Maximum Solitanum Epifcopum de Andrea dixit : *fiele flagitari judicium* xra *debet de caufa, quam ipfe judicavit.* Si enim Arnulphus, ut tunc dixerunt Epifcopi, de fe verum conteffus fait, quod pro reatibus fais ab officio , & minifterio pontificali fe reddidit alienum, criminofus; ti falfam, tanquam falfas contra femetipfum teftis abjiciendus fuit : quoniam cum non liceat dicere contra proximum falfam teftimonium, Domino dicente in Decalogo, quod &in Evangelio comprobat : aaa *lequerii contre proximum falfam teflimonium,* multo minus contra fe» metipfum. Et fieri Canones, & jam publicat leges ad accufationem majoris natu neque ad teftificationem contra eum criminofos admittunt , multo minus ad gradum Ecclefiafticum accedere, vel in gradu Ecclefiaftico manere permittunt . Sicut Zofimus de Lazaro, qui inTauriocnfi concilio graviffimorum Epifcoporum fententia pro calumniatore damnatus eft, fcribit. *Unde,* ficut Leo dicit ad Rufticum, *hujufmodi lapfit ad promerendam mifericerdiam Dei, privata efl expetenda fcctffio, ubi tllu fetiifa&io, fi fmrit digfia, fit etiam fruffuofa.*

Toletana porro concilia pro regum robore proprias leges condentia Arnulpbum fpoliari proprio honore confeffum vel conviftnm fine mora jufleruut, eumque ufque in diem mortis fua fine communione in perpetua ergaftulo retruferunt. Caleftinus autem Papa eundem totiens jufte damnatum fruftra in examen dedu&um demonftrat, (ciens , ut ait Profper contra Caffianum, Asanutr/ «m gfiuwn *judicil, fed folum fententia remedium effe prafiaadam :* ideoque Caleftinum quafi non difcuffi negotii audientiam poftulantem, totius Italia finibus jirflit extrudi, adeo & pnedeceffcrum fuorum ftatuta, dt decreta Synodalia inviolabiliter fervare cenfebat, ut quod femel meruerat ab» fcidi, nequaquam admitteret retraftari. Mooftratum eft, ut arbitror, nullam Romano Pontifici jure fiiftam videri poffe injuriam, nec fine Romanorum Pontificum auâoritate Arnulpbum damnatum, nec fuas legibus vires recipere debuiffe: De quibus omnibus in Remenfi concilio plenius expofuimut'

Prior

CS* »,
ANNO Cl»h$T> Pî îor vero pari Arnulphi taufam defenden- —~tiutr per feipfam infirma cil, fcilicet quod Reges Arnulpbo peccatorum inorum veniam attri- ^uer*n*» quod poft nihil non veniabile comtniierit : facerdotibus quippe animarum pontificium, non regibus commi(Tum eftNeque vero ipfi» pontificibus ligandi & folvendi poteftas ad plac tum commifla ell : quem enim in peccatis mortuum Chritlus ad vitam ergit, facerdos abfolvit i flt quem proprius reatus implicat, facerdos ligat. Oftendit Chriftus hoc in Lazaro refufeitato, oftcndit Petrus in Simone Mago damnato. Jam vero alter clamantibus clamat Propheta : Marti/radear mi'«mi, n»a avenua/ar, *tf vivificabant animat*, yas *vivunt*· Quod Gregorius exponens ait.* *Sape in ligandit, ac folvtnfit fubditu pafior fuf\poluntatti motul*, aes Mirat cm/mmv saerrZa *fequitur.* Unde fit, «r ,A/b Uc Xtgasdi *& folvendi poteflate fe privet*, fmi iaac pre *feu voiuntatibut tf* aea are *fubjofforum mortbur exercet.* Unde refte per Prophetam dicitui *: Mortificabant* aaiaws, ut fuperius. Non monentem quippe mortificat, qui juftutn damnat, & non vifturum mortificare nititur, qui reum fuppliuo ablolvere conatur. Ac fspe agitur, ut vel damnet immeritos, vel alios ipfe ligatos folvat. Et Juftiniani Catholici Imperatoris lex, quam probat & fervat Ecclefia Catholica, capitulo 441. decrevit, a/ arave *epfeoput, nema preibyler entem manicet altqmm*, aa/ryaMV «aa/a *probetur, propter* faMV *Ecclefiaflici centtut* dec *fieri jutent.*

Si quis autem adverfus et excommunicavesit aliquem, ille quidem qui excommunicatur eft, majoris facerdotis audoritate ad gratiam fande communionis redeat. Is autetn qui legitime non excommunicavit, in tanttirn a iacra communione abftineat Epifcopus, quantum maj iri facrdoti vifutn fuerit, ut id quod injufte fecit, ipfe jufte patiatur. Et hinc Sandus Giegorius ad Joannetn epifcopiun injufte excommunicantem inter cetera fcripfit dicens: *Caffatu priai atque ad nihilum redafiu pradtUa fententia lue decretu, eu beati tetri Apofielorum principii euflarittie decerntmut in triante dierum fpetto fecrete communione privatum, ab omnipotente Det nofiro tenti exceffiet ventem cum femme paruilenite, m leerymu exorere. Quod β bene fententiam mfirem te cogneverimut tmplefie, remtfjiui ses tantum injuflitiem, fed lff centumectam fréteraitet11 lu» cognofcet, juvante demine, fevertut puniendum.* Et item alibi : *Quod fi centre bac, qua fiaaimut, quolibet tempore, qualibet eccafione, vel fubreptiene ventre tentevent, fuere te communione privatum,* sec eem re, *excepte vita ultime tempore, nifi cum cenceffa Hemoni pontificii decernimai jufione recipere. Hac enim confona fenfin petribut diffinitione faucimut, ni qui fécrit nefeit obedtre canouibur, nec fecrie admtntfirare,* sec *communionem capere fit dignut altanbut.* Sfultc ergo Arnulfus a regibus peccatorum abfolutionem accepifle putatur, cum Epifeopis tanto fui periculoconceftum efte videatur. Illud quoque irrifione potius dignum, quam admiratione, quod poft, eum nihil non veniabile cotnmififfe edicunt. Cum enim feriptum fit : *Verba fecerdotir aut vera, aut facrilega,* quonam modo purgandus eft, qui os tuum poftea perjurio polluit, qui facrofanfta privilegio profanavit, ea nimirum dextera, quam tot perjuriis addidam, tot fceleribus implicitam a facrofandis fitmyfticis nunquam retraxit, quam impiis, & damnatis a fe & totius Galli· epifeopis cum facra Buchariftia ofculandam prxbens non erubuit.

Erud<io antiftiti fatisfadum efle arbitror : nulfum jure videri damnatum, legibus Evangehorum, Apoftolorum, Prophetarum, Sacrorum Conciliorum, Decretorum quoque Romana ec*clefix* premium, viris doftiflimis, atque eloquentiftimis coniona: his fetuientibus, atque atteftantibus. At nunc te convenio, meaque tibi feria fuggero, magne Dei facerdos, ego parvus meritis non loco *facerdot :* ego ille *muùle j-#atui* *terni iSt alte,* dum phiiolophorum inventa perfequor, dum gentes indifciplinatas fugio, & non evado. Ego, inquam, qui magna utbis Remorum prodite, captivi, & fpoliati populi pars non parva fui, ad te quali ad tutiiTimum confugio portum. Ergo fluduanti falutarem porrige manurn, felium alleva, paria fi fors dederit, repenfurum. Nam & Amalccites recreatus Dux David fadus eft. Non aurum polcitnus, non prxdia requirimus, fola charitas eft, quam interceptam repofeimus. Edax livor, cupiditas exea finiftrorum ore difleminaverunt me alterius invafitfe fedem, meoinftioflu paftorem captum, accufatum, dejedum, quod ita non elle lacerdotalis dignitas Gallic teftis eft, telles reges & proceres. Neque vero me' importunum injecifTc huic offkio quifquam probare poteft. Noverunt hoc, qui me inkio, iuper hac re plurimum elaboraverunt; noverunt tranes & coeptfcopi met, quipoft Arnulfi dcjcdtoncm fub dtv.ni nominis atteftatione hoc officium me lufcixre coegerunt. Cur ita fadutn fit, fi forte requiras, nefeire me fateor; fateor, inquam, me ncfciie cur egenus ficcxul, nec genere, nec div tiis adjutus, multis locupletibus, & nobilitate paientum confpicuis prnlatus fit, nifi quod tui eft muneris, bone Jefu, qui *de ftercere erigit pauperem, ut ftdtat cum principibut, tS folium gloria lentat.* Tu omnium horum dator & diilributor, tu pacis, & charitatis auftor, tu icis me Germaniam & Belgicam femper honoraire ut dominam, coluifte ut matrem, pro earum adverfis palluifle, pro fecundis Ictam mentem tulifIc: & nunc quidem a te dulces alTeftus, quot perdidi, repofeo, tuumque antiftitem Vtllel'raum gratix indebite amifte reconciliatorem fieri oro, mecque interpretem innocentis coram prefultbus, coram rege fuo, coi favendo tempore Regis HLotharii gladiis hoftium addiftut fum. Et nunc quidem mala pro bonis retribuuntur nobis ab bis, quos pacis amatores, innocentium prote&ores exiftimabamus. Preffa jacet tyrannide omnis Ecclefia Gallorum ; atqui non a Gallis, fed ab his fperabatur falus. Sed una falus hominum, o Chrifte, tu es. Ipfe Roma omnium Ecclefiarum haftenui habita mater bonis maledicere, malis benedicere fertur, abutens ligandi, fle folvendi poteftate a te accepta : cum apud te non lententia facerdotum, fed reorum vita queratur, nec poffit hominis efte, impium juftificare, juftumque damnare.

Hrc funt, dulciffime frater, que rhetorum nugis complexus fum, amicitiarum, pariendx *io*~ciecatis, retinende benevolenti· caufa, infuper vobis fle veftris me, mèaque impenfurus. Periode veftrum eX|peâ«k> judicium, cum in his, tum in Remeofi concilio a me utrumque interpretato. In quo· opere res genufque dicendi doâia auribus fi placuerint. eiit mihi tutiflima merces id cftecifle, quod utmmis viris potuerit placuiffc.

ANNO CHRISTI

GERBERTUS

S/guiua *Arcbiepifcepe Stnenenfi.*

OPortuerat quidem prudentiam veflram callidonim hominum vertuiias eviuffe, fle vocem Domini audire dicentis; *Si dixerint vebtt , m ' Sic Cbrtfim , eet ten illic , unlite fefteri .* Rom* dicitur effe, qui ea , que damnatis, jufliheet, fle quz jufta putatis, damnet ; fit nos dicimus , quod Dei tantum eft , fit non hominis ea, quz videntur jufta, damnare , fit que mala putantur, juiLficate. *Dem,* inquit Apoftolus, *eft, }*ftifi<et, yvi/ eft, nudemnet?* confequilur crRo fi Deus condemnat , ut non fit qui juftifi. cet. Deus dicit : *Si petcêvtrit »· te freter tum , vnde , & cerripe cum.* i. t. d. 1· $. & reliquas ufque , *ut etbmcm , Ü pui>linnul.* Quomodo ergo noftn rmuli dicunt , quod m Amulfi dcjeâione Romani epifeopi judicium expeftandum fuit ? Poteruntne docere Romani epifeopi judicium Dei judicio majus effe' Sed primus Romanorum Epiicopus, immo ipiorum Apoftolorum princeps clamat : *Oper· ttt obedirt Dee mugii quem beminibm* ; clamat fle ipfe orbis terrarum magifter Paulus. *Si fuit ve bu emeuncievtrit, prêter feed eccepiflij , ttinm A»· gtlm de* czto, *«miberne fit.* Num quia Marcellinus papa Jovi thura incendit, ideo cunâis Epifeopi* tbunfièandnm fuit ? Conftanter dico , quod fi ipfe Romanus Epifeopus in fratrem peccaverit , fz· piufque admonitus Ecclefiam non audierit, hic , innuam , Romanus epifeopus precepto Dei eft habendus ficut ethnicus fle publicanus . Quanto enim gradus altior , tanto ruina gravior eft . Quod fi proptetea fua concione nos indigno* ducit, quia contra evangelium fcnlieodi nullus noflrum confentit, non ideo aconcione Chriftinos feparare poterit; cum etiam presbyter nifi con feffus sut convi&us ab officio removeri non debeat, przlcnim cum Apoftolus dicat: *f«rii nat ftperabit e cberitate Cbrtfii t* Et iterum ; *Certet fum enim, feed etfue meri, nefxe vite* dic. Et quenam major feparatio quam a Filii Der corpore, At fanguine, qui quo idte pro ooftra immolatur falute, quemlibet fidelium removere ? Quod fi hic, qui vitam ademit corporalem , vel fib< , vel alteri homicida eft hic ; qui fibi vel alteri vitam adimit frmpiternam , quo nomine appellandus eft. Neque vero Gregorii lententia in populum relata in epifeopos referri poteft : *Sive* , inquit , *jnfie, five injufte ebhgtf pefter, fenlentt» pe^ii* gregi *timende eft·.* Non enim epifeopi grex dicitur, fed populus ; quantum namque vita palloris diftat a grege, tantum vita palloris diftare debet a plebe. Non igitur a facra concione quafi criminofi confeffi , vel convifti fulpendi debuiftis , neque vero velut rebellis , ac refuga , qui lacrolanfta concilia nunquam devitaftis , maxime cum aflus flt confeientia fit pura, nec legalis fentencia damnationis in vos adhuc fit lata, nec legibus inferri pomt . Legalis ideo illata Don eft, qnfe Gregorius dicit:

Seetentle flet feripte predete, nec neutre feetem tie bebere meretur. Legibua inferri non poteft , quia Magnus Leo Papa dicte; *Nee tenetur fetri* , ; tis, ut fecerdotiom, quod ubique unum eft, ficut Ecclefia Catholica una eft, ita uni fubjici videtur, ut flt pecunia, gratia, metu, vel ignorantia corrupto nemo fecerdo* effe poflfit , nifi quem fibi hc virtute* commendarim. Sit lex communis Ecclefic catholicas evangelium, Apoftoii, Propheta, canone* fpiritu Dti cooftituti , flt totius mundi reverentia confecrati , decreta Sedi* Apoftolice ab hi* noo dUconiantia; flt qui per contemptum ab his deviaverit, per h*c judicetur, per haec abjiciatur . Porro haec fervanti , fit pro viribus exequenti , fit pax continua , flt continuo iempiterna. Vos bene valere optamus, xxccv. Iterum valete flt a facrofeu&is, fit myftiα* fufpcnderc vos nolite. Qui enim accufatus ante judicem tacet, confitetur; fit qui judice judicante poenae fe addicit , confitetur. Confeflio autem fit aut laiuti*, aut perditionis caul* Tahiti*, cum qui* confitetur de fe vera; perditionis, cum falfe de fe confingit, vd in le patitur confingi. Tacere ergo ante judicem, confiteri eft; confiteri porro falfe dc mortalia crimina homicide eft ; quia omnis , qui fibi mortis caufe fuerit , major homicida eft, fit Dominus dicit: *Ex ere tee te judice* , Repellenda igitur falfa accufatio, fle contemnenda illégale judicatio, ne dum volumus videri inpocentcs coram Ecclefia, efficiamur nocentes.

ANNO CHUSTt ***'

HUGO REX

A ? Æ JoANNI.

BEititudini veflrr ego & Epifeopi mei per T. Archidiaconum Remenfi* Ecclefic fcripta di. neximus, in quibus Arnulplu rationes vobis ex. planavimus; fed boc nunc obfecrando fuperaddimus, ut tnihi, metique jufta decernatis, nec dubia pro certis recipiatis. Nihil nos contra Apoflolatum veftnim egiffe feunus. quod fi abfentibus non fatis creditis, pnrfentes de prafentibu* vera cognofcne* Gratianopolis civitas in fine Italine, & Galliae pofita efl , ad quam Romani Pontifices Francorum regibus occurrere foliti *fuerunt.* Hoc fi vobis placet, iterare poffibde eft. At fi nos, & noftra invifere Ubet, fummo cum honore defcendentem de alpibus excipiemus , ac redeuntem debitis obfequiis profequemur, Hoc ex integro afteftu dicimus, ut inteiligatis, & cognofcatis nos fit noftros veflra nolle declinare judicia. Petimus itaque, ut Archidiaconi legationem benigne fulcipiatis, ut dutn quod petit, obtinuerit, nos tn fuo adventu efficiat latos, & in veflro obfequio ferventiffimo*.

CONVENTUS EPISCOPORUM

AVO © UXCELLDM.

Atuto Chrifti Dccccxct.

Anno 99t. Salia Epifeopus Urgclleofi* ad fe evocavit Vivanrm Epifeopum Barcinonenfe», fit Aimericum Ripacurtienfem, tum etiam Canonicos fle Sacerdotes, monachofque discefeos Urgeliciifis : fle cum eorum «uthoritate, fle confenfu excommunicari:, & alligavit, fcu inxerdifto fuppo-

V

softerionsm temporum verbis uta- A men in fe concitaret odia ejufdem Comitiff* fi..

r^Î^i œar« •*** Bpq/cspwtmv Cradrasm*, M Bare*.- rrarafc, ideft/psgos Cmdanienfem, ft Jfendta- nenfem pertinentes ad diœefim UrgcBenfem. <£aia pravi homines autboritate ufi Ermëagardia Comitrffat Certauienfic, filioramqœ ejua, eoflem pagos, coraasque eedefias perruperant, ft renium exinde Epifeopo debitum ei denegabant. Ne ta· liorumque ejns , diipeofetionc uTua eft, eolque excipiens ab excommunicatione, eam tulit in confiharios ft tmniftroa eorum, Arnaldum fcilicct , ft Radulpbnm, ft ornum fequaces eorum. Tum litent encyclics rom geftam continentes miffs ad onmes epifeopos, ut ft ipfi quoque eam exoommunicatiooem fua autboritate confirmarent. AMNO ch Ran

C ANNDM ÇHptin M

SYNODUS PR.OVINCIÆ REMENSIS ....

Adverfus illius pervafores circa ann. Domini pccccxcnt. habita.

b—ü *» pruttr tftfapntm cinwt»Mt»riiait* ·yrad *[tttycit* .

Gxxata Tus gratia Dei Remorum epifcopus, B Guido Sueflonicus, Adalbero Laudunenfis, Ratbodus Noviomenfis, Rotardus Cameracenfis, Odo SilvancAenfis, Fulco Ambiancnfis, Framerieens Morioenfis, Ili. Belhtacenfis, per gratiam S. 7 Ksrita- Spiritm epifeopi. Vobis Gerberto*, ft fits qui fub· ftripci font povafaribus , atque ryramys . Din modeftia feenndotam, furoris veftri rabiem fuftinuit: ft adhuc patienter expeâat. Quoufque ergo infenia veftra fenis intelleâibus noftris obfiftet ? Quoufque diffimuiatio pravorum, fimplicium quietem perturbabit? Cedes clero infertisa c|eri, monachorum , & pauperum rapinis non ceffatis. Convenimus ergo confcientiam veftram omnes epifeopi Remorum dimcefeos , ft ad fatisfaftiooem in-. vitamus, fpatiumque pœnitenti* uique in proximis C /. fefiUa» Ralendis attribuimus: tunc vos aut infertiles ec defias palmites recognituri, aut tanquam inutile lignum ab agro Dei gladio fanfti fpiritus excifuri.

G. C. Circa h*e quoque tempora datam fuifle naeeffe eft « Geiberto arduepueopo ftemenC cpiftolam ad Fuloonem Amhianenfan cpUcopum: quam , quod At ad rea eccleOtfUcas attineat, neque extet in ejus epiftolarum corpore. hic reprefento.

GERBER.TI REMORUM ARCHIEPISC.
Ad Fulconem epifcopum Ambiancnfem epiftola .

Increpat qood booa ecclefiaftica portaient .

IMTM. variai magnarum reran occupationes nulla moleftia magis afficimur, quam vtftrocum exceffuum crebra relatione. Et fi enim totius metropolis Remorum cura nobis injunfta eft i fed vcftri potiflimum, qui & annorum teneritudine, ft morum levitate , pondus fecerdotale necdum ferre diciftis. Cur ergo contra paftum io commune ft*, tutum uique ad tempus concilii pervafionem in propria parochia fedftis? nec io boc enim alteviamini fi res ecclcfi* funt quas diripuiftis,cum hoc nifi legibus fieri non Uceat. Acceflh ad hoc inlicitum, armorum prsfiunptio, ecclefi* violatio, quafi fe· cerdoti omnia in ecclefiis liceant. Sed aitauofto· Ius. Owa/4 *etM* , *ftd* ara aerasa rapedrmt. Licent per liberum arbitrium, quo male uf» cftis fed non expediunt per jura divina, qu* comempfiftu. Mdoemus itaque fraternitatem veftram , errata corrigere ; ft nobis, quos ofteodiftis, fi placet, fetisfaccre; ut horum exceffuum recognitio multorum peccatorum poffit effe abolitio.

CONCILIUM ROMANUM

Pro Canonixatione San&i CJdalrici Auguffani epifeopi celebratum anno Chrifti redemptoris dccccxclh. tempore Joannis Pap* XV.

Jmmhi tfifaftu frrvtu ftrvtrtnH Dtl tmnihu 'ar- *tbitpifctpit, fpijiffii, tj Matihu*, i» *GeUi** Grrrarare (vraarwlii/i , *ftUltm l»* draii·· ac apqfts/rca·· feacdifliracin.

m conventus effet feâus in palatio Latera- aiTwSri.*^·* "“‹G pridie Kalendas Februarii , refidente cifMtM «»i', Joanne fenftiffimo papa cum epifcopis ft presby M, »«· *,I teris, adfantibus diaconibus ft eundo clero, fut- Vtl pialib. t. gens rcverendifiiirais Luitolphus Auguffn epifcopus inquit: Domine fanâiffime prsful, fi vobis placet & omnibus epifcopis ft presbyteris hic refidentibus, libellus quem pre manibus habeo, coram vobis tegatur, de viia ft miraculis venerabilis Udal- E rici, fendu Auguftame ecclefi* dudum epifeopi, ft quid libitum vobis fuerit, decernatur . Quia Spiritus fenfti teftatur prcfentia ft congregatio facerdotum, certum effe quod legimus, quia nec poteft veritas noflra mentiri, cujus in evangelio ifla eft fententia: *Uhi* dee *vtl trti Ctngrrgtti* i* «aariac usae, *tli* & 'g*/«i*mavrdM verras. Quod Deum ita fit, nec huic tam brevi numero Spiritus fenftus decft: quanto magis eum nunc mtercflc credamus, quando in unum convenit turba fen· ftorum? fanduos namque eft pro debita veneratione collegium ·

Cumque pcriefH effet vita prediâi feoftiflimi epifeopi, ventum eft ad miracula , que five in corpore , five extra corpus gefta funt, videlicet cocos illnminafle, dnmoocs ab obfeflis corporibus effugaffc , pariayticos curaffe , ft quamplurima alu figna geflifle, que nequaquam calamo & atramento illullrata funt.

Qp* omnia lepida fetis urbanitate expolita recepimus, ft communi confilio decreximus memoriam illius, id eft feofti Udalrici epifeopi, afleâu piiffimo, devotione fideliffima venerandam.* quoniam fic adoramus & colimus reliquias martyrum ft confefforum, ut eum cujus martyres & con* (effores funt adoremus, honoramus fervos , ut honor redundet in dominum, qui dixit.* £«'«*·/ at*/<*. ·· *rttipit, mt rttifil.* ac proinde nos qui fiduciam no-

anno

.flrss juftitia non habemus, illorum precibus & me-A ritis apud clementiffimum Deum jugiter adjuvemur, ftu'a divina faluberrima prstcepta , & faoâorum canonum ac venerabilium patrum inflabam efficaciter documenta omnium ecclefiarum pioconfiderationis intuitu , imtno apoftolki moderaminis annifu, utilitatum commoditatem, atque firmitatis perficere integritatem , quatenus memoria Udalrici jam prefati venerabilis epifeopi divino *cultui dicata exiftat,* Jt in laudibus Dei devotiffime perfol vendis femper valeat proficere. Si quis interea (quod non credimus)temerarioaufucontra ea quae hac noftra authoritate pie ao firmiter per hoc privilegium conftituta funt, contraire tentaverit, vel hax que a nobis in laudem Dei, & pro reverentia jam difti epifeopi ftatuta funt re- B fragari, aut in quoquam trarifgredi : fciat fe authoritate B. Petri principis apoftolorum, cujus velim, meriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum. At vero qui pio intuitu obfervator extiterit, benediAionis gratiam a miferieordiffimo Domino Deo noftro multipliciter confequatur, & zternz vite particeps efficiatur. Scriptum eft per manum Stephani notarii regionarii & feriniarii fanAz Romanz ecclefia, in menfe Februario, indiAione vi. anno nongentefimo nonagefimo tertio.

SUBSCRIPTIONES.

Ego Joannes fsnftz Romana catholica & apofiolice ecclefiz epifcopus huic decreto a nobis promulgato confenfi Ct lubfcripfi.

Joannes epifcopus S. Anagnine eccL confenfi:
Benediâus epife. S. Piperoenfis eccl. confenfi.
Dominicus epife. S. Ferentinae ecclefiz confenfi.
Crefcenuus epifcopus hr9» Silvc-candidas ecclefiz confenfi.
Annifo epifcopus S. Cerenfis ecclefiz confenfi.
Bonito archipresbyter & cardinalis S. Luci* confenfi.
Benediâus presbyter & cardinalis S. Stephani confenfi.
Leo presbyter & cardinalis S. Nere! confenfi.
Joannes prcshyt. & cardin. S. Datnafi conlenfi.
Leo presbyter & cardinalis S. Sixti confenfi.
Joannes presbyter fit cardinatis Ss. Apoftolorum confenfi.
Joannes pifsbyter & cardinalis Ss. quatuor Coronatorum confenfi .
Joannes presb. & card. S. Clementis confenfi .
Crefcentius presb. & card. S. Callilli confenfi.
Benediâus archidiacoous.
Joannes diaconus & oblationarius.
Benediâus diaconus.
.oannes diaconus.
]li omnes confenferunt & fubfcripferunt.

Data tertio * Kalendas Februarii per manum Joannis epifeopi fanâz Nepefinc ecclefia, & bibliothecani fapAz fed's apoftolicc , anno pontificatus domini noftri Joannis fanAiffimi papas XV. oAavo, & imbajonc fexta. No.»..

ANNO CHRISTI

T ----- CHRISTI

CH RISTI ”*

HUGONIS, ET ROBERTI RR. FRANC.

Confirmatio fundationis Barguliacenfis.

IM Chrlftl nomine Hugo atque Robertus opitulahte divina gratia Francorum reges, annoincatnstionis dominice Dcccxctv. indiAione vu. Tegni autem noftri vin. communi omnium notitie tam przfentium, quam etiam futurorum notum efie cupimus, quia Emma PiAavienfiscomitiffa, in quadam curti, vocabulo Curguliaca, pro amore omnipotentis Dei, cum confenfu comitis Odonis fui fratris, eam ex noflro beneficio tenentis , monafterium conftruxit , futurolque ibidem monachos perpetualiter decrevit. Ut vero utriufque largitio firmior haberetur, jam defundo Odone comite, uxor ipfius Berta nomine, una cum filiis tuis, paiiterque Gauberto abbate clementiam tvoftram humiliter poftulavit, ut noftra affertione eamdem rem corroboraremus. At nos curam fan-D Az Dei ecclefiz in mente habentes ,eamque femper exaltare cupientes, cum confilio ficaffeniu tam epifeoporum, quam optimatum noftrorum , pro animarum noftrarum redemptione , eorumque , qui hoc expoftulaverunt, zterna falute, ipforum petitionem noftra authoritate munitam in per. petuum fore volumus . Sed ne pofimodum humana calliditate vel invidia contrarietas aliqua oriretur, defignando judicavimus, ut quicquid ad C eamdem curtim pertinet, cum vicaria, & ceteiis adjacentiis integrum habeatur,falvo tamen ji». re ecdefiaftico. Przterea noftrz infcriptioni inferere placuit, quatenti» nullius judiciaria pote* fias incolis cjuldem loci tnoleftiam inferat, ma> lamve confuetudincm ingerat , nec ad aliquem quicquam ex eadem re pettineat. Prêter id , nt decedente. abbate , alium conftituendi eleAum « fratribus * abique ullius pterii commercio, refpeAus ad przdiAum comitiffam, filiofque ejus habeatur. Super hoc etiam addimus, ut nulli futuro abbati liceat terras ad eumdem locum pertinentes feculanbus d>fitibuere , aut aliquo modo mutare abique illius loci utilitate. Si quis vero contra przlibatatn interdiAionem aliquid prfefumere rentaverit , libras centum coaAtis exfolvat iramque Dei omnipotentis irrecuperabiliter abfolvendus incurrat : flultaque ejus repetitio omnimodo truftretur. Signum Hogonis gloriofiffimt Regi». Signum Robert! regis. Data eft haec authoritas Parrtiaco palatio. Regnantibus Hugonc & Roberto regibus Ànno vin.

Rogeriu» protocanccUarius fubfcripfit.

CMAim IIL—........ -JIII· ·III<·I.II· ^ ^ I ^A-3AIII>-K«<_-H^----- AJ*»O(

GALLICANA SYNODUS LOCI INCERTIm *

Qua libertae quorumdam, qui fe in tuitionem monachorum Befiienfium contulerant, afferta eft.

Ja/rr aaaeae 994. *tf ioi6. ctlttotu*.

11 SappL MutT-Lp. ex m· *▪·>·▪ TTEdor Bifuntinus archiepifeopus cathedram il- Jan nonniG poft annum 994. afeendit, ut ex Sammarthanis in Gallia Chriltiana to.I. con- ftat. Bruno vero Lingonienfis epifeopus *anno 1016.* dcceffir, telle authore chronici Befuenfis . Intra boc temporis fpaiium habitum eft iftud Gallicum incerti loci concilium.Quid in eo geftumfit, ignoratur, prêter pauca iHa que memorantur in charta quadam relata io chronico Befuenfi, unde concilii hujus memoria ad pofteros tranfmiffa eft. En chartam ex Befuenfi chronico legendo in Spici, legio Dachcrii to. 11. pag.41 j. edit.infol.

Clvrra dr *Bn/blU.*

NOtum effe volumus pnrfcntibus ft futuris, quod Fulberrns & Bcrengerius fratres recedentes de Buftcllo, pro inimicitiis , quas vici eorum contra eos exercebant, dederunt alodium ipfius vici Buftelli S. Petro, & feipfos, & omnem pofteritatem fuam commendaverunt perpetualiter eidem fando, una deoerata cens omni anno, tam virum , quam mulierem. Ea conventione, ut fi ipfi, aut aliqni ex eorum progenie reverterentur in regionem, hereditatem fuam , quam fando dederant, ab abbate loci, ft monachis tenerent . Dilcedentes itaque de epifeopatu Lingonico,tempore Brunonis epifcopi, & ducis Henrici, ver.erunt in dicecefim archiepifcopatus Vefuncionenfis tempore Heftoris archiepifcopi, ft comitia Vvillelmi, pervenerunt in locum, qui dicitur Rollens, ft retnanferunt ibi fuper terram Teduini, ft Beroardi fratris ejus: qui fciiicct Teduinus , pater fuit Bernardi. Ea verb conventione in terra illorum remanieront, ut ipfis reditus, ft confuetudines terre perfolverent ; fanâo vero Petro Befue cenfum, quem debebant, annuatim deportarent. Timentes autem monachi , ne per fuccedentia tempora heredes Teduini , & Beroardi fratris ejus, ipfis hominibus aliquam violentiam irrogarent, vel in fervitutem eos redigere vellent,cum abbate fui Vvillelmo adeuntes concilium, in quo archiepifeopus Heftor, ft epifeopus Bruno cum aliis epifcopis relidebant, deprecati font, ut hanc chartam pariter, & libertatem illorum hominum ecclefiallica autboritare roborarent. Quod ipfi libenter concedentes cum confenfu aliorum epilcoporum, & totius fanfti concilii eofdem omnes liberos fandi Petri effe ftatuerunt , ft perpetuo anathemate excommunicaverunt, qui illis fervitutis jugum ullo modo imponere aufi fuiffent. Signum Hedoris archiepifcopi . Signum Bruoonis Epifcopi. Signum Vvalteri Epifcopi. SignumBurchardi epifcopi. Signum Goffcni Epifcopi.

ANNO CHRISTI >H· ANNO CHRISTI

MISCELLA EPISTOLARUM

ad Arnülphi et Gerberti Remensium Ar CHIEPISCOPORUM

Controvcrfiam pertinentium.

Com jojnni XV. renoneistum effet', depolitam effe a Remenfi fynodo Arnulfum fuffeâumque Gerbertum, epilcop» omnibus, qui concilio interfuerant , facris interdixit , quod fe inconfufto id aufi edent . Hoc phmum . Deinde miffu ad ipfum reais ft epilcoporum legationibus, minime placatior effedua, legatum mifit in Gallias Leonem S. Bomfacii abbatem,qui Mofomenfe concilium, ac deinde Remenfe habuit, in quo ftatutum, ut refiitueretur Arnulfo», Gerbertus deponeretur. Datu interim epiftolu quatuor, idcirco huctanquam in fafciculum unum colligimus , quod nullam préférant certam notam temporis, cui tribuantur.

HUGOHIS FRANCORUM REGIS epillola ad Joannem P. XV. D

Tuetur ea que gefta funt adverius Arnulfum : Pontificem rogat, ut veniat in Gallias, ut de iis prefect ipte judicet.

Beatitudimi veftra ego ft epifcopi mei .... per T.* archidiaconum Remenfis ccclefiT. fcripta direximus, in quibus Arnulfi rationes vobis explanavimus . Sed hoc nunc obfecrando fuperaddtmus, ut mihi, meiique jufta decernatis, nccdubia pro certis recipiatis. Nihil nos contraapoftolatum veftrum egiffe fcimus.- quod fi abfemibus non fatis creditis, prefentes de prefentibus vera cogoofcite. Gratianopolis civitas in fine Italiae ftg Gallis fits eft, ad quam Romani pontificesFran eorum regibus occurrere foliti fuerunt. Hoc, fi vobis placet, iterare poffibile eft, *At fi* nos ft noftra invifere libet, fummo cum honore dclccodentem de Alpibus excipiemus.-morantem, acredeuntem debitis obfequiis profequemur. Hoc ex inte* gro afleftu dicimus, ut inteiligatis& cognofcatis, nos ft noftros veftra nolle declinare judicia. Petimus itaque, ut T. archidiaconi legationem benigne fufeipiatis: ft, dum quod petit obtinuerit , hos in fuo adventu efficiat Ictos, ft inveftroobfcquio ferventiffimos.

S. C. Non venit in Gallis» Joannes, ut ab Huxooe rogabatur , fed legatum mifit Leonem S. Botjifatii abbatem , qui de hac caufa cognofcerct.

II.

GEBBERTI REMORUM ARCHIEPISCOPI Epiftola ad Conftantinum Miciaceofctn abbatem. Quid Leonis legatione, prefertim epifcopis metuendum. /

Satis fuper venerabilis *A.* legatione miratus fum· Referebat quippe l Hcc aurem Amnia non

anno Chr'is't'i ,n

nnn dolores, fed initia dolorum funt. Majus eft, A quod queritur, & quod appetitur, quam ego homilla & parvus; verumqoe proverbium eft: Tua res agitur, paries com proximus ardet. Et divinus termo.* A faoAnario meo incipite, id efta regni fundamento , & ab arce . Hoc fâffum qui doli comitentur in apertoeft. Hoeenimcooceflo, dignitas , vel potius gravitas confunditur Cacer· dotalis, ftatus regni periclitatur. Quod fi hoc inconfultis epifeopis agitur, epiicoporura poteftas, gravitas, dignitas annullatnr : qui epifeopum , quamvis fccteratum, facerdotio private nec potuerunt, nec debuerant. Si vero confultis, ipfi fua damnationis teftes funt.* quia a fe non judicandum judicaverant ; & qui contra profrifionem fuam & fubfcriptionem fuam, in libello abdica- B tionis a feipfis faffam, venire pnafiunpieront. Reducetur ad memoriam ejus captio, career prolixus, alterius in ejus fedem ordinatio , ordinatores, ordinatos, atque ab eo ordinati calumnia fubjacebunt. Ipfi quoque reges in peccatis fingulis peccatores apparebunt. Nec fibi quilque blandiatur quolibet cooquaffato, fe incolumi , nec falfo nomine fponfionis decipiatur: cum res & fada non et indulgentia judicum, ied cx ftabilitate pendeant caularum.

III.

EJUSDEM AD SIGUINUM AACHIEFIJCorUM Senonbniem EFISTOLA.

Eum obfirmare conatur adverfus Romanum judicium , quo fieri» interdiffum erat epifeopis, qui fynodo Rcmcnfi apud S. Baffolum interfuerim.

Teetetnitii ÎZ "XfoEt uexat quidem prudentiam veftram callidorum hominum Verfutias evitaffe, & vocem domini audire dicentis: *Si dixerint vobie : ecce*

Xt~ *bic Cbrtfttti, uni ecce illic, nohtc fefluri.* Rome

Mλ1Λ. *4. dicitur effe qui ea, qu* damnatis, juflificct ; & que jufta putatis, damnet: & nos dicimus quod Dei tantum eft, & noh hominis, ea qux videntur jufta, damnare: & qu* mala putantur, juftiftificare. *Deus,* inquit Apoftolus, *eftqui juftifient, quit eft qui condemnet?* confequitur ergo fi Deus condemnat, ut non fit qui juflificct. Deus dicit· *Si pecvuverit In te frotbr tune, code f/cernpe eum inter te, & ipfum folum,* fe reliqua ufque, *ut etbnicus & peiblicunui.* Quomodo ergo noftri zmu-ll dicunt, quod io Arnulfi dejeffione , Romani epifeopi judicium expeffandum fuit ? Poteruntne docere Romani epifeopi judicium Det majus effe ? Sed primus Romanorum epifeopus, immo ipio-

·Λ». I. rum Apoftolorum princeps clamat: *Oportet obedite Deo mugit, quum bominibue.* Clamat & ipfe orbis terrarum magifter Paulus: *Si quie vobu onnunciowrit, pettier quod uccepiftit, etmm Asgelni de talo,*

›, ,Ji *onoibemo fit.* Num quia Marcellinus papa Jovi

' A¹ thura incendit, ideo cunâis epifeopis thurincandum

___ ionftanter dico: quod fi ipie Romanus epi-E

a<t«iM ,o- fcopus in fratrem peccaverit, fcpiufque admoni-

au'cii·'**«! tu› ccdefiam non audierit, hic, inquam,Rotna-

cuadua op<. nus epifeopus prreepto Dei f-tft habendus ficut etbnifU» & publicanus . Quantum enim gradus

/Mcrc . altior, tanto ruina gravioreft. Quod fi propterca fua communione nos indignos ducit, quia contra evangeiium fentiendi nullus ooftrum confemit , non ideo a communione Chrifti nos feparare poterit : cum etiam presbyter , nifi conteftus aut conviftus ab officio removeri non debeat, prefertim cum apoftoius dicat; *Slftie mt feporubet » cboritute Cbetfti ?* Et iterum. *Certue fum enim,* fwd *neque more, neque vite, &c.* Etqttaoam ma-. joe feparatio, quam a filii Dei corpore & fangui- ne, qui quotidie pro noftra immolatur falute, quemlibet fidelium removere ? Qpod fi hic, qui vitam ademit/icorporalem vel fibi, vel alteri, homicida eft: hic qui fibi, vel alteri, vitamfempiternam, quo nomine appellandus eft? Neque vero Gregorii fententia, in populum relata, inepifcqpos referri poceft: *fioe,* inquit, *jufbt, fine râjtAe obliget puftor, fententm Mfturie greei timendu eft.* Non enim epdcopi grex dicitur, fed populus.* Quantum namque vita palloris diftat a grege , tantum vita paftoris diftare debet a nlebc . Non igitur a facra communione, quafi cnminofi coufetfi, vel convifti, fufpendi debuiftis : neque vero velati rebellis ac refuga, quia facrofaoffa concilia nunquam devitaftis F maxime · cum aAus fle confcentia fit pura, nec legalis fententia damnationis in vos adhuc fit lata, nec legibus inferri poffit. Legalis ideo illata non eft, quic Gregoriua dicit : *Sententiu fine feripto proluto nec nomen feutentiu b bere meretur.* Legibus inferri non poteft quia magnus Leo papa dicit: *Non tenetur Petre previlegium, ubicumque non ex oquitotefertur judicium.* Nem eft ergo danda occatio noftris «mulis , ut facerdotium, quod ubique unum eft, ficuc ecclefia catholica una eft, ita uni fubjicividetur, ut & pecunia, gratia, metu, vel ignorantia corrupto nemo facerdos effe poffit, nifiquemfibi has virtutes commendarint : Sit lex communis ecclefie C catholics evangeiium, apoftoli, prophète, canones fpiritu Dei conftituti, & totius Mundi reverentia confecrati, decreta fedis apoftolicss ab his non difeordantia, & qui per contemptum ab his deviaverit, per hcc judicetur, per hau: abjiciatur. Porro hcc fervanti, & pro viribus exequenti, fit pax continua fe continuo fempiterna. Vos bene valere optamus, xxccv. Iterum valete, fe a facro£» offis & myfticis fufpendere vos nolite . Qai enim accufatus ante judicem tacet, confitetur: fe qui judice judicante pan· fe addicit, confitetur. Confodio autem fit aut falutis, aut perditionis caufa: falutis, cum quia confitetur de fe vera; perditionis, cum falfa de fe confingit , vel in fe patitur confingi. Tacere ergo ante judicem, D confiteri eft: confiteri porro faua fe mortalia criinina, h<wnicid« eft: quia omnia qui fibi mortis caufa fuerit , major homicida eft. Et dominus dicit: Ex *ere tue te judice.* Repellenda igitur falfa accufatio, fe contemnenda illegalis judicatio ; ne, dum volumus videri innocentes coram ecdcfia, efficiantur nocentes.

ANNO CHAUT* >H·

9rtS^··

~

le·.

IV.

EJUSDEM AD ADELAIDEM Imf br at aicbm,et Episcopos Remendi diocefeos epiftola.

Remis aberat Arnulfus, cum Remenfem frnodum brevi habiturus effet Leo legatus: hortabatur Adelais, ut rediret.* caulas ille affert, cur redire nolit.

Domina *& gloriofo Adeloidi regime femper ungtfiu Gerbertue grutic dominé /ternorum epijeopue, emntkut fun coufrutribus, & cotesfeepie fiemorum iiKtJtn , bene oultre m Cbrifto.*

E fistola veftri nominis leta principia pertulit, monita falubria habuit, fed tnfti fine conduis eft. Suavem quippe animi veftri afteffum circa me oftendit, ad propriam fedem reditum maturare admonuit. Scd quid fibi voluit tam acerba con-

----

ewenri C>WI cooclufioF Ita emm fe habet. Cogaofeiw quia fi A bejufee monita parvi panderitu, utamur no- erem® rebus, & confiliis abfque crimine vafisi. Me urbi Remoram pnefidenta , quando non ii- coit, Wcet, vel licebit, veftris oti confiliis, Ac ro- bot mihi cotumilfii? An melius licuit Araulfoeam obtinente? Sed ille eam vobis dolo Ac fraude ab- Aniit; ego contra multorum dolos Ac fraudes vo- bis eam multis vigiliis multoque labore confer- vavi. Miram nimis eft, vcftrorum boftium vos non fentire infidias. Qai enim Aruulfum ad ve- ftri regni confufionemfua fedi reftituere quarum , non fibi hoc tutum fore putant, nifi me priusqut- libet occaGonc perdant. Qpod moliam verifimiie effe duplici capimus argumento, quia me Remis nuper pofito cum abloivere decrevifti: Ac quia Leo Romanus abbas, ut abfuivatar, obtineit, ob confirmandum feuioris mei regis Reberti novum Conjugtum, ut mihi a Remeoubu* per iiteras fi- gntficatum eft. Accedit ad hoc diferimen fides a prelcntibus Corte caimiciaca a Gtbumo Gibuini nepote pervaia. Infinitus, credo , erat villarum numeius, nec ad portidendum fuflBcere poterant Remenfcs, nifi ad colonias obtinendas invitaren- tur Catalannente». Quid ergo fi Arnulfits abfol- vendus eft* vel fi Gibutnus, vel alius quilibet in fede mes inthronisandu* eft: reditum meum fine capitis mei periculo intelligere noneft. Qpod ita effe, fed vos minus animadvertere, dubitare non debeo. Novi enim ftudia veftra omnibus mortali. bus pmdicanda, novi animi veftri daicitlirnos af fcâus circa me. Quibus fi refpoodctc nequeo me- ritis, refpoodebo votis. Qpoclrca ut mea vobis minus ingeram, deque me omnino taceam, quem divins gratia a periculorum immenfitate liberat, & in quantum ad me folum attinet, io omni fe- licitate difponit At confervet i per terribile nomen omnipotentis Dei oro Ac deprccor,utRcmenfiec. defia defolaus Ac attrita, fi quolibet modo vale- cis, Itlbvematis. Qya quoniam regni Francorum—— capot eft, fi deperierit, ut membra fcquanturne- calle eft. At quomodo non depetit, qua fubno- mine duorum, quafi inter malleum At incudem difpofita, dum eorum neutram rcAorem appro- bat, veta inter nudas maris fioeremige ftuAuat P Qpid porro fieri, putatis, fi tertius fine judicio ec- clefia ad numetutn accefierit ? Neque vero ha» lo- quor tanquam augur aut divinus. Memini etiam meos confpiraile non folum milites, fed Ac cleri- cos, ut nemo mecum comederet, nemo facris in- tereffet. Tacoo de vilitate Ac contemptu , nihil dico de graviffimis injuriis lape mihi a pluribut illatis. Ad hac ut redeam provocatis. At ut gra- viora patiar . mina* fuperaddit epiftoh . Qyid Reft, o divina majeftas! adeo ne nte infatuatum , vel a te (balienatum patent, ut vel gladio* im- minentes non videam, vel ecclefiam tuam fchif- mate confundam ? Ego vero improborum verfutias acute confpicio, Ac contra omnia fchifmata uni- tatem ecclefia, fi ficdecretum eft,morte tnea de- fendo. Peto ergo, o domina mea femper augu- fta, item a fratribus meis cocpifcopis , qui pro caufa traditoris Amalfi , five juftc, five injufta fub anathemate pofiti funt, ut me judicium ec- clefia expeftantem patienter ferant Neque enim ecclefiam , quam epifeoporum judicio regendam accepi, fine epifeoporum judicio relinquere volo. Nec rurfus contra epifeoporum judicium, obi ma- jor authorita* adfit, eam quafi per vim retinere Gdifpo»o. Qpac judicia dum expefto,cxiliuot ,quod 'a multis felix potatur, non fitoe multo dolore tolero. anno CHR,tT

0. G Hine epifloliw credidit Bsronlus frtiptsm poft *ftemenfcm* fynodum Leoni* legati . Probibilitu lutem nuh! videtur, (criptam effe, cum jam jamque cogen- da rflet ; eo ftificet tempore auo abftinere a divinio oflic·n luffiim effe <n Mofnmsnu concilio Gcrbertam , *mox videbimus.*

-O ·β> <9·

CONCILIUM ANSANUM

Anno occccxctv. celebratam Canonicos in Ecclefia Romanenfi inflituit, (eu reftttnit.

JE» *chartaria Htnuntrf·*

In nomine Sanfra, **Ac individua Trinitatis** Thcutbaldus fanAa Viennenfis ecclefia archi- profui postentibu» Ac futuris fratribus in Chtifto salutem. Patrum orthodoxorum fao&ione multi- farie multilque modi* promulgatum comperimas, qualiter paftorali* cura erga filio» ecclefia exer- cenda , quove psâo res ejafdem pro qualitate temporum, tranquillitatis videlicet, faventeChri- fto, dilatata ordinanda, inquietudinis vero de- fenfanda a malignis Ac importuni* hominibu* , qui fanftuaria Dei diripiunt, ficu: nunc cernimus loca per plurima ecclefia* defolatas, Ac pene a re- ligione a ianfti* patribus expofita diffolura* , in- ftigante hoc vento contrario, id eft diabolo, qui contra ipfam con&gcre non definit, malen* eam fuit erroribu» inne&ere, quam nequiter fanditus evertere, auâori* fui ju/Ta lervando fuha muni- mine, qui cum illa fe affare promifit omni tetn- 8re . Fidei ergo dogmati* regulam , quam a irifto famfit, incontaminate fervan* inviolabili At igniti fpoofi fui, qui eam *fine macula Ac* ru- ga elegit amore iuccenfa, quam viriliter, ut ita dicam, in juventute viguit, ipfa cam fc a Do- mino doffam a juventute fua meminit , Ac pro- D nuntiandam fe mirabilia ejus dicit.·Deu» docnlftl me ex juventute mea, flte. Declarant hoc AAa apoftoloratn infigma, martyrutnque de antiquo horte atque de tyrannis accepta viAorla , nccnon & confertorum fle doftorum palmam, qui , ficut B. Gregorius dicit, mundum vicerunt Ac fexum, fed quoniam mandi appropinquante termino, jam jamque quali couleâa fenio a ftatns foi reftnudi- ne paulatim non omnino tn fe, fed tn quoran- dam improbis filiorum fuorum moribus deflexa , liberari fe de procllofo hujus faculi mare turbi- do cupiens, & ad portam Calatis pervenire de- rtderans, ne a Domino deferatur , jugiter cum pfalmirta orando portu Ist , ne prajtcie» nre *in rf*'* ttmfort jtntBetu , tttm àtftctril vtrtm ntt», nt* E *darclm^xai m.* Er iterum, *& nfyttt m fnaAam O fanittna, Dtm tu derelinyuat nt,* Ate. Prsordi- nante igitur & favente fublimi arbitrii clemen- tia , nobis de ejus pace At rtabilitate atque doftri- na traâantÜMs , relidentibus me Ac coepifcopis noftris quodam loco in emfeopio Lugdunenfi, m Synodali conventu anno Dominic* Incarnationis occccxcinr. per confenfum At adhortationem ma- gnifici viri domni Silvionts, odierunt prafentiam no-

anno CHRISTI *'* cottram quidam canonici fanfte Romanenfis ec* A clefiz, qua eft conftruâa fuper fluvium Ifaram i,, honorem xil. appftolorum, five trium many-rum *Severint*, Exuperii, ft Felidani dicata, notham omnifarie expetierunt clementiam, ut eos per pontificale auftoritatis noftras prefidium, fecundum auftoritatem canonicam à fanftis patribus evangelicis atque propheticis ioftrumentis ft catholicorum fandorum opufculis compotitam, in prcdifta fede Jocaremus. Totis amem viribus nihilominus flagitantes, ut de hoc quod ad id peragendum, ft fuffoltiendum, ft couftruendum ego confero, ft pnediâns Silvios ft ipG canonici reddunt ad iptâm ccclefiam, vel ex fua tribuunt, ft quod fingtllatim ex rebus prefix» eccleCspoffidebant, ft quascumque poflident, ficut fupra B ieriptum eft,«ad muniendum reddiderint memoriale illis prcccptum fub privilegio juris ecdefiaftici more fieri juberent, ft pro futura firmitate traderent.* ita dumtaxat, ut oetno fine fuo detrimento inrecbperabili auferre audeat. Verumtafloco fi ipfi fzpe nominati regulares a fide non exorbitaverint, fic propofitum fuum fecundum poflx fuum, fi gratia divina contulerit, non obiervaverint. Ut ergo eorum cognovi appetitum probum, fi Deo aufpice, adoptatum pervenerint eifedum, m bone voluntati eorum videret impedire quemadmodum expetiere, hanc ferulam more przdccelTorum noftrorum illis contuli, fupplici devotione implorando. Pofco, Ifuccefibribus meis fuper hujufmodi decretum auâoritate no-C fira, immo venerabilis eccleùz noftre collatum przdidis canonicis, ut ipfi ab ipfis inviolabiliter oblervetur, & a nullo quolibet pafto ft ratione quoque tempore diflolvatur; ft ita per omnia tempora ab ipfis obforvctur, utpote fin decreta ft ftatuta a fuis iucccfloribus voluerint obfervari.Si uis nempe violator hujus colleâionis ooftrzexi lère, «ut diffolverc, ft dirumpere quolibet paûo tentaverit, nullatenus vindicet, fed fit damnatus ft a corpore ft vivifico fanguinc Chrifti alienatus, ac ab omni communion* ft contortio fanfte Dei ecckfi· feqiieftratus, ft dicator ei in «ternum, anathema maranatha. Ut hax autem noftne collationi* auftoritas noftris ac fuccefforum noftrorum temporibus firmiorem obtineat vigorata, manu propria fubter eam firmavimus, & venerabilibus epifeopis, ft filiis ecclefie ooftrsa firmare decrevimus. Signum Theutbaldi Viennenfis archiepifeopi, (a) Barnardus archiepifcopus Lugduoeofis SS. Amifo prcful Tarentafienfis, Guaitetius epifeopus Auguftoduneofis Lanebertus pontifex Cabilonenfis, Leutbaldus Matifcenfis, Humbermis praefui Gratiopolitanenfis, Guigo epifeopus Valentinenfis, Ebrardus pontifex Maurienenfis Anfelmus pontifex Aug. Aribaldus Uticenfis, Odilo abbas Ctunienfis ecclefic, Ado abbas, Aldeberttis abbas Inlulz Barbarenfis ecclefi», Hugo abbas Sabinienfis ecclefi», Barnardus abbas, Othmarus prepofitus Viennenfis, ft ceteri abbates ft canonici ejufdetn ecclefie. Rcnco prepofitus, L. Silvius, G. Otgerius decanus Viennenfis, Barnardus decanus, Fulcherius decanus, Gundulfus poeta. Aôa funt hzc in Bafilica S. Romani in loco qui vocatur Anfa vel territoria Lugduocafi poblice in concilio refidentibus prrfatis pontificibus ecclefie ordinibus anno fequente quo fupra notavimus, anno it. Rodnlfi regis regnante Domino noftro in «ternum, anno CHtt'STT

O -egb-egb «es-o «es» «o

t? II B Г.K LEGUM ECCLESIASTICARUM.

Ex Mf. Collrg. Corp. Cbr. Cxntakr. S. XVIII

Procemitim hortativum ad legendum hrc capitula.

EGo vos obfecro, fratres dileftiflimi, ut viglanti curetis labore emolumentum bonorum operum, & compenfationem malefaftorum vobis fubjefti populi, quomodo eum femper quam diligenter poflitis. docere viam, quz promovet falutem, five doârinam five etiam exemplis juftz vellrz vitae, ut tam vos pro eorum progreifu, quam nos pro veftra promptitudine, poftimus Deo dignos fruftus ferre iis, qui nobis concrediti luet, utiles. Rogo vos etiam fedulo fratres, ut vos base pauca capitula, que pro veftro communiufu ex (acris libris collegi, fiepiftime legatis, & ea in memoria veftra retineatis, & vitam veftram quotidie facrorum librorum leftione ft bonorum operum cultibus ornetis ac emendetis, & cum vobis fubdito populo, Deo auxiliante, ad czlefte E regnum afpiretis.

I. *Dt mxnert & dipnitatt Sactrdotum*.

Abfque dubio fcire debetis ft femper meminiffe, quod nos quibus commifta eft cura populi Dei, ft regimen animarum illorum, pro omnibus iis, qui ex noftra négligent»* pereunt, rationem reddituri fimus in die judicii, ft pro iis, quos noftris exemplis, ft doârinis Deo tbeiaûrixaverimus, accepturi fimus premium, vitam rternam. Nobis diftum eft per Dominum noftrum : Vos eftis fal terrfcSi igitur populusChriftianus eft Dei cibus, & nos fumus fal, tunc Deo auxiliante per hos populus ad Dei voluntatem (perficiendam) contineri debet.

Scire etiam debetis, quod veftri ordines fint pofteriores noflris ordinibus, & nobis proximi; ficuti epiicopi funt in loco apoftolorum in faofia fua ecdefia, ita presbyteri funt in Chrifti rainiftrorum loco. Epifcopi Aaronis, ft presbyteri ordinem tenent filiorum ejus, quoniam vos decet femper efle memores* tam magni honoris ordinis veftri, ft confecrationis etiam ac unâionis ejus, quam in manibus veftris accepiftis per Epiicopi manus, cum ordinem fufeiperetis, ut nunquam tam facram benignitatem perdatis, nec manus veftras tam facro unguento unfias peccando pol*luatis, fed conferventes veftram cordis ft corporis puritatem omni populo exemplum fiftatis bene vivendi, ft iis quibus praeceftis oftendatis viam veram ad regnum cclcfte.

II. <r»rf

(a) *Ltgt* Burchardr

II. £«ad *[ectfdrtti debtent orotiem & Irδιηι.* raeaevere.

ANNO cmRim »»♦·

Vos decet admodum iedulo /aeros libros legere, ft frequenter orare, quoniam jufti hominis vita per leâionem facrorum librorum ad Deum incitatur, & d.fponitnr, & per orationem ornatur juxta id quod David dicit: „ In corde meo abfcoodo eloquia tua, oc peccem contra te . „ Hæc nempe *iunt arma,* quibus diabolus, fuperatur, fcilicet crebra ft atSdua leftio facrorum librorum ft continu· preces . H«c funt illa inftrutnenta, quibus celeftc regnum obtineri poteft . His armis quodlibet vitium comprimitur ft his alimentis omnes virtutes nutriuntur , ft promoventur .

III. *Siftod vocenfet opificinm exerteent manuale.*

Illis temporibus , quibus a leffione facrorum librorum, & oratione ceffatis , debetis aliquod utile opus mundanum aufpicari , quoniam otium inimicus eft anime, & quia diabolus ultro fepe eum ad vitium aliquod perducit, quem invenerit ceffantem ab aliquo bono opere. Per coniuetam igitur facrorum librorum. Icâionem, poteriis tam diiccre quomodo ipfi ad regnum cœlefte pervenire poiutis, quam etiam quomodo (illud) alios docere debetis . Per preces autem poteriis tam vcbis ipfis, quam aliis hominibus, quibus vero amore conjunâi elite, fepe multo auxilio elle , tsm viventibus , quam morientibns . Per hanc operationem manualem poteriis corpus veflrum regere, ut fit eo minus habile advijia, ft etiam operari poriit-s per opus illud , ut bonis vcflris pauperes auxiliari queatis, qui ipfi nihil habent, & vires non habent, ut operari queant.

IV. *Ad Spnodxm venientei tptid fetum ferent.*

Quandocumque ad epiicopi Synodum conveniti[s] , habeatis vobifeum quilibet vclbrnentum miffale, & quilibet librum, & quilibet vafa eucharìriias ; & fingula quibufeum vobis concreditum officium adminillrare poffitis; ft duos presbyteros, vel tres, aut 'tot laicos ad ler vitium reiponlorium, ut fandum (aeramentum reverenter vobifeum celebrare poffint , ut in vobis cerni pollir , qcam diligenter & quam magnifice vus Deo in veritis minìricriis fervistis.

V. W pam/, c/aww, *if tytt in miffa fint mnndifiitnn.*

Injungimus etiam ut panes eucharifticos, quos in fando Sacramento Deo otfeitis, vel vos ipfi coquatis, vel fervi veftri coram vobis, ut fciatis munde & nitide fados cric ; & ut tam panes euchariftici, quam vinum ft aqua, quz ad eorum oblationem pertinent, in miri· celebratione omni cum puritate , & induftria , ft timore Dei tradentur, ft cuia eorum habeatur, ut nihil immundum in iis fit, nec impurum, quoniam nulla celebratio mirix fieri poteft abfque his tribus rebus, hoc eri, pan bus eucharitlicis , ft vino, ft aqua, prouti S. icriptura dicit: “ Sit Dei ti „ mor vobiicnm , & omne quod facitis , facite „ multa cum difigentia Vinum fignificat Domini noriri paifiouem, qu.vn pro nobis tuftinuit, «qua populum, pιo quo Chnllus fauguinem fuum effudit.

VI. *Vi femin» ad a'.C^re in ttiebrjlior.c non accedant.*

Injungimus etiam, ut iis temporibus, quibus presbyter mittam celebrat, nulla mulierappropiu3uet altare , fed ftet in luo lucu , & piesbyter m ab illa oblationem accipiat, quam Deo offerre velit . Mulieres recordari debent infirmitatis fisc, ft *fetat* lui imbecillitatis , & ideo cavere debent, ne aliquid illarum factarum rerum immundent, qua ed ecclefi·minifteriumpertinent; annq laici viri etiam caveant ne forte talem promeream pcenam , qualem Uua promeruit , cum atcam Dei portare vellet, id quod eum non decebat, quoniam ftatim ibi a Domino percutiebatur . <HA·** *t4·

VII. *Ut facetiae /tint m· celebret.*

Non debet presbyter unquam folus abfque aliis viris miffam celebrare, ut feiat, quem falutet , ft qui» ci rcfpondeat debet falutare circumflantes fuos , & illi ei refpondere debent . Recordari debet tunc dominici fermonis, quem in evangelic *iuo* dicebat. Inquiebat . „ Ubicunque duo vel M tres congregati funt in meo nomine, -ibi fum „ in medio eorum. „

VI1L *Ut ntbil* aes *ftniltmt pontinr m ecclefiu: non mrfti, non fanetm eo.*

Sepe etiam vidimus in ccdefiis tam frumentum, quam fenum, & quodcumque mundanum quid contineri ; aft nolumus, ut ibi aliquid con· tineatur , nifi quod ad ecclefiaflicum ornatum pertinet; hoc eft, fanflus liber, & vais euchariftica, & veftimentum miffale, & ccclefiariici habitus m fingulis negotiis, tam in veriimentis , quam in vafis , ne forte alias ad nos dicatur , prouti ad Jud«o$. „ Domus mea dida eft domus orationis, nunc feciftis illam latronum cryptam. „

IX. *De non Je/nliendo ia ecclefiie tfc.*

Antiquus erat mos in his regionibus, mortuos homines frequenter in ccclefiis fepelire, & loca, qua· ad Dei minifterium fanâificata , ft confecrata erant ad offerendum, ipfi facere coemeteria . Jam nolumus ab hinc, ut aliquis in cedefia fepeliatur, nifi fit vir Sacerdotalis ordinis, aut etiam tam juftus laicus , ut fciatur quod vivus protar meritum vite fuctalem locum corpus fuum ibi reponendi promeruerit. Nolumus tamen ut corpora qu· prius in ecclefia fepulta erant, ejiciantur, fed tumuli, ubi appareant, ut utrum horum (el'gatur) vel profundius illa in terra fepeliantui , vel tranfitus fuper ea fiat, & «qualiter, ac *conjcnicuter* cum ecclefi» pavimento condantur, ut nullus tumulus ibi videatur. Si autem in aliquo loco tot tumuli fint , ut hoc difficile fit laâu, tunc linant loca illa elle coemeteria , ft aufetatur altare inde, ft in purum locum ponatur, ft ibi ecclefi· fint, ubi Deo reverenter ft pure offer, i poftit.

X. *Ut tn eccltjiit non fint voniloqma &c.*

Non eft «quum, ut ob aliquam aliam rem ad ecclefiam adeamus, mfi ad orandum, & ex Dei amore; prohibemus etenim tam tumultus, quam lufus & vaniloquia , imo queeunque inutilia in factis locis fieri. Procul dubio ubicunque Dei nomen crebro urvocatur , & factum Sacramentum in miri· celcbtationaoffertur ; nullum eft dubium , quin Dei angelorum prxienna ibi valde propie fit; & ideo admodum periculofum eft in lactis illis lo, is vel illüd facere a-.it dicere , qncd locis illis non convenit, cum Dominus nollet illos homioes ejecerit ex templo fuo , qui tam emebant , quam vendebant quidquid Deo offerebant. Quanto magis putes , quod illos in ira er templo fuo fit ejecimus , qui mendaciis & vaniloquiis, ft immodicis rilibus , ft hujufmodi nugis loca ad Dei ininitlcrium confecrata foedant ft polluunt.

XI. *Ut fteitfj non celebretur, nifi in loco ftero .*

Neque ettam juftum eft , ut miffa celebretunm aliquo loco, nifi in ecclefiis,-neque in domibus, neque ia aliquo loco, nifi in locis illis, que Detis ad

ad *id* elegit, prouti feriptum eft ! " Non offeras A
_______ " hoftiam tuam in quolibet Joco, quem videris,,
annq " fed in illo foco, quem Deus ad id elegit, ut
CHRisTf M nomen fuum ibi ponat: " preterqusm in exer-
citu, tunc fervetur tentorium ad hoc tantum,&
coafecrata altaria l in quibui minifterium celebra-
tionis miffarum expleatur.

XII. *CZr frume U» babitet term facerJrte.*

Non eft juftum, ut mulier aliqua cum presbytero habitet m dotno", licet hoc canones matri & lorori concedant, & illis perfonis, quasalicujus infamia accufare non audemus ; attamen interdicimus Gdgalis mulieribus , quoniam G de cognatione earum fint , habent alias ancillas , qu4t»vereri peffumus , ne presbyterum ad peccatum allicient·

XIII. *Ut facerdei ebrietatem O tabernas fugiat, & inordinata etiam conoetMa.*

Cuicutnquc presbytero etiam quam maxime neceffanum eft, ut fibnpfi ab ebrietate caveat , & eiiam populo, qui et fubjeftus eft, illud doceat. Presbyteri non debent in tabernis comedere vd bibere, neque debent peregrini territor.um, vel domum vel fpeffaculum aliquod frequentare, neque cum mulieribus , vel cura aliquibus impuris perfonis aliquod commercium habere; fed fi aliquis venerandus paterfamilias eum ad domum fuam invitet fi vdit cum uxore fua & liberis fpirituali gsudio letari, & ab eo accipere refeffionem fpiruualis doftrinr , ae ipfi ex charitate porrigere corporalem refeûionem ; tunc decet, ut illum inç humilitate vifitetis , ac eum fpiritualibus veftris dodrinis reficiatis , qui vos mundanis fuis bonis refecit.

XIV. *Ut facerdates ahorum parochiae*t ad ft* nex *allidant* 4 *contrahendas drdmus.*

Non iuadeat aliquis presbyter aliquem de alterius ecdefite auditoribus ad fuam ecclefiam , neque (aliquem) alterius parochis doceat, ut fuam ecclefiam frequentet , & ipfi decimas fust det, & eos corrigat, qui aliis illas dare deberent. Sed quilibet gaudeat propterca quod quis ad ecclefiam fuam veniat, & Deo ejus rei caufa gratias agat, quoniam feriptum eft : " quod nemo alteri id facere debeat quod nolit , ut quis ei faciat. " Et diftum eft etiam in S. Evangelio: " quzctimque vultis, ut vobis alii faciant , facite hoc illis ipfi. Qnifquis autem hcc inftituta , & noflram doftiiiiam fpreverit, feiae alterutram horum (fe incurrere) vd quod ordinem perdere, vel quam graviflime compenfarc debeat juxta jus legis.

XV. *Ut f.scerdos alterius clericum* wn *fubducat.*

Jubemus etiam omnibus modis, ut nullus presbyter alterius presbyteri clericus fiat, nec eum perfiiadeat, nec aliquem , licet ipfe qutefiverit , illi lubducat, quoniam quam firmitfime in canoribus prohibitum eft.

XV|. *De presbytero, qui dato munere alterius etclefssm ambierit.*

Si quis presbyter inventus fit; quod vel facerdotalis, vel laict ordinis homini aliquod munus impendat, vel impenderit, pro eo quod velit alrenus presbyteri ecclefiam furripere, puniatur pro hac rapina, & pro hac violenta avaritia, alterutro horum ; vel quod ecclefiam fuam perdere , vel in carcere per longiorem & acrumnofiorem poenitentiam emendare debeat, juxta praeferiptum legis, & pro epifcopi juffu ac auftoritate.

XVII. *Ut nullus presbyter etgrotanlcm parvulum recufet baptizare.*

Si quis aliquem sgrotum infantem ad presbyterum apportet, cujufcumque presbyteri parochis fit, tunc ftatim eum baptnet, & ob nullum impedimentum illum baptizate negligat , qoocumcumque modo fit; fi propter aliquam rem hoc ANNO
negltgat, flt abfqtic baptifmate moriatur , tunc CHRIST)
fciat, quod in die judicii pro aoitna i|la ratio·
nem redditu rm fit Deo.

XVIII. Fi/is /sens nett prafswnda.

Nullm *iacerdos* , vel laicus unquam audeat preiumere, vel calicem, vel patinam, vel aliquod valorum, qu« ad djvinum cultum ianâificata tant, a^ aliquem mundanum uium convertere. Nini* rum qui ex confirerato calice aliquid aliud pre* ter Chrifti fanguioem bibit, qui in facramento Mille confecratus eft, vel patinam ad ulle alia fervitia adhibet prefer altaris › cogitet ne ipfi accidat, quod Balthazari, cum Domini confeerata vafa in fiuiim fervitium adhiberet, perdebat fimul earn vitam quam regnum fuum.

XIX. *De Jdsoles m eccbfss.*

Si quis presbyter velit nepotem fuum, vel quendam confanguineum fuum erudiendum mittere ad ecclefias, que nobis ad gubernandum concreditae funt , concedimus ei hoc libentiffime.

XX. *Ut preibyteri per villas fcMai habeant, G frytis parvulos doceant.*

Presbyters iemper debent in domibus fuis ludimagiftrorum fcholas habere, & fi quis devotus (homo) parvulos luos e>s ad inftrufttonem concredere velit illos quamlibentifiime fukipere , & benigne docere debent . Cogitare debetis quod feriptum fit, quod qui dofti lunt fulgebunt ficut fpleodor culi, " & quod " qui multos ad juftittam erudiverunt & docerunt, fplendebunt ficut llellx injeteroum. " Attamen non debent pro tnftruftione cotum aliquid a conlanguineis ipforum expeftarc, nifi quod propria voluntate facere voluerint.

XXI. *Dt vita fenffius inftitutndt pracepta plurima.*

Cum nçmpe tota facra feriptura exemplis ac doftrinis bonorum operum repleta fit, & cum ia campis facre feripturx facillime arma inveniri pollint, quibus vitta comprimi , & bona opera îiromovcri queant ; tamen nobis placuit in his criptis cujusdam fandi Patris fententiam adde re, ad ptomovendum & docendum bona opera · pio ea lententia paucis verbis dtftum eft , quid facete, & quomodo uos gerere debeamus. Primo omnium ibi juffum eft, ui quifque diligar Dominum Deum fuum cum toto fuo corde, fle cum tora (ua anima , fle cum omnibus fuis viribus ,· & proximum fuum ficut feipfum. Pofteal etiam juffum eft i ne quis occidat, ne quis injuftum adulterium committat, ne furetur, ne alterius rem tnjufte cupiat, ne in faifo teflimonio inveniatur; juffum etiam eft, ut quemlibet honoret; fic nemini faciat quod nolit, ut quis ipfi faciat , & abneget corporis fui defideria , & fequatur Chrifti praecepta , ac mundet corpus fuum , & mundi ornamenta non defideret, & jejunium amet, inopes nutriat & nudos vefttat, infirmos vifitet, mortuos fepeliat , omnibus alftiftis auxilio fit, & dolentes confoletur, & eos ipfosquantum poteft, femper poliea tam verbis quam faftis mundanis moneat ac confervet, fle.nibil eis adeo imprimat, quam amorem Chrifti . Et io ira fua nihil faciat , cujus cum poftea poenitere poffit , neque fakem per aliquod rempus iram retineat, ac in corde fuo nullum dolum foveat, & nulli homini pacia ofculum det, nifi in corde cum eo plenam pacem habeat. Et cum nemine iram retineat poft falis occafum in animo fuo remittat, flt verum Dei ac prqximi amorem nunquam oegligat; flt nunquam juret, ne forte pe· jeret,

fry
ANNO CH*2TI II

prat; & ex corde ac ore fuo temper veritatem proterat, Jc nemini malum malocompenfer. Nemini 'injuriam faciat, fed ft quis ei aliquam fe» cer^1 * patienter illam ferat , ac ex Dei atnore inimicum fuam diligat. Et fi quis ei maledixerit, ipte iterum non maledicat, fed ei potius benedicat. Et fi quis eum coram aliquo judicio axetretur & perfequatur, perterit hoc libenter . Non fit fuperbusj non fit ebrietati deditus, non fit fannoientus, non fit nimium edax, non fit piget, non fit marmorans, non fit dençdaior , lêd omnem fpem fuam in Deo collocet, & fi quid boni fecit , attribuat Deo non fibi ipfi, fle quod ipfe malum facit, vel antea fecit, friat hoc cx fe ipfo oriri. Recordetur fempet dici judicii, fit timeat interni poenam, & omni cum fpirituali defiderio defideret «terpam vitam, & meminerit quotidie uovjflimi diei'vit* ten, & quovis tempore annitatur bonum facere, & cogitet abique dubio, quod temper fit tn confpedu Det; & fi mais cogitationes quedam in animo ipfius oriantur, tunc confiteatur ea ftatim fpimuali fuo medico, qui eft confeflbr ejus. Et temper meminerit pslfioois Domini noftii, quomodo ille ex humilitate fua & pro noftra neceilitare egebat , qui creavit omnes creaturas, humiliatus in cruce eft affixus, & quomodo ipfius deinde tam pedet, quam manus clavis perforate funt, & quomodo laius ejus hafta transfixum eft. Tunc his cogitationibus difpellerc poteft malas cogitationes , & ex animo fuo exterminare. Os luunt a perverfis malis eloquiis continere debet , non fit ipfi gratum multa iojuflc loqui, neque loquatur vana vciba, que inutilem ritem excitant, neque diligere debet mulsas fic immodicas cachinnationes , fed fanâorum librorum ledionem libenter audiat, •c crebro preces fuas dicat , & fic anteaftum malum lachrymis & gemitibus quotidie in oratione Deo debet confiteri, & remi(Гıonem ab eo pete* re, & Deum fedulo orare, ut ipfum inpofterura prarfervet tam ab anteafta mali repetitione , quam a-quocumque maleficio . Corporis fui defideriis non obfequatur, nec propriam voluntatem tequatur, fed in omnibus rebus magiftri fui praeceptum audiat, licet fit tale, quale Deus vult ut non fit. Quod fi dodor , qui cum in doârina inftruit ,' ipte aliud quid faciat , recordari debet termonis, quem Dominus nofter in evangelio fuo dicebat, quod id, quod vos facere jubeat ; faciatis, & quod ipfi faciunt, non faciatis, cum ipfi vos in doârina inftruunt & contrarium faciunt. Non vult ipte ut fanâus dicatur antequam talis fit, fed^mereatur prius, ut jufte poflir tendus nominari. Dei praecepta quotidie faâis impicat, caftitatem diligat, nullum hominem oderit, invidiam aut rancorem non foveat, difputationes non diligat, fuperbiam fugiat, feniores veneretur, fic juniores amore Chrifli amet, & pro inimicis fuis oret. Cum iis quibufeumdifeordiam habuit, ante folis occafum redeat ad pacem, de anifericordia Dei nunqusm defperet. Jam hr funt dodrine d inftrumenta fpiritualis artis, quz fi a nobis die & node indefinenter exercitata fint , & ad vitz noftrz finem adimpleta, tunc erit nobis ejufmodi a Domino compenfaiO, quam promifit iis, qui pnecepta ipfius obfervabunt ac prrftabunt; cum " nullus unqpam oculos vidit,nec ulla auris audivit, neque in ullius hominis cor afeendit, quz praeparavit Deus illis , qui ipfum amant*

XXII. *De trttine deminien & faekele defeendir.*

Omnes fideles commonendi funt generaliter a minimo ad maximum , ut quilibet dilcat Pater nofter d Credo; fit ipfis dicendum eft ac confiderandum, quod io bis duobus fundamentum totjus cbrifttanc fidei eft; & mfi quis has duas ten tentias cantare poflit fit ita credat , prouti inibi didum eft, & illas fzpe recitet, non poteft efte chriftianus. Olim conftitutum erat, ut nullus eorum, qui neteiebatCredo & Pater nofter,vêl ad epifeopi confirmationem, vel ad bapnfma aliquem fufcipiat, neque aliquis fponfor ejus fit dum baptitatur vel confirmatur, nifi ejus fit cratis , ut ante nominatas tententias difeere nequeat,

annq cuxistt

XXIII *Dereene & vefare orend».*

Chriftlatus laicis etiain dicendum eft, ut quifque bis faltem oret die, nifi fieplus queat , hoe eft, mane & vefperi , nifi quia Pater nofter β(Credo poftit, cantet & dicat : " Tu Domine , „ qui me formavifti, & creavifti, miferere mei. » Deus mifeiere mei peccatoris. " Et Deo gralias agat pro quotidiano vi&u , & quod iplum ad imaginem luam creaverit. fir quod eum a pecoribus legregaverit . Et his ita fadis , & poftquam creatorem fuum folum adoraverit, invocet Dei fandos, & orer ut pro eo apud Deum ıŋ tercedantprimo fandam Mariam & omnes Dei fanâos. Illi qui rcclefiam adire poflunt , faciant in'ecclefia , illi qui ccclcfiâm adire non poflunt laciant id ubicunque funt, five vefperi, five ma. ne, quoniam pfalmifla dicebar. In omni loco eft dominatio Dei: & deinde loqbebatur ad Deum: „ Irs omni loco tu es, fit licet in czlum afeen„ dero ibi tu es- " Similiter dicebat : „ Nullum „ locum invenire poffum , in quo dominatio tua „ non fit. "

XXIV. *De die dominue cMhiu eelekrtruU.*

Dies folis admodum tende eft celebrandus , ideo jubemus, ut nullus homo przfumat in hoc fando die aliquod feculare opus inchoare , prrteiquam quum cibum fuum préparât . Excipe fi accidat nt proficifci debeat; tunc poteft five equitare , five navigare, five eam viam aggredi, quz ad iter illius conducit, ea conditione ut miffam fnam, & preces teas non negligat. Die folis Deus creabat prius lucem , & eo dte mittebat populo Ifraeliiico in deferto czleflem panem , & illo die retergebat a mortuis, poftquam antea fponte pro humani generis falute mortem effet paffus ; & in illo die mittebat fpiritum fandum teper lervos fuos; ideo quam maxime juftum eft, ut quilibet chriftianus illum diem maxima cum veneratione celebret. Oportet etiam omnem chriftia. num, qui hoc perficere poteft , die Saturni ad ecclefiam venire, & luminare fecum adferre, ac ibi cantum vefpertinum audire , & noflu laudes nodurnas, & mane cum oblationibus fuis venire admiffarumfolemnitatem. Et cum illuc veniunt, non audiatur ibi aliqua contentio , nec aliquod jurgium, nec aliquod fcandalum, fed ferenomodo in hoc facro minifterio tam pro feipfo, quam pro omni Det populo intercedat tam precibus quam elecmofynis fuis , & poft hoc facrum officium domum redeat, atque cum amicis, & pro» ximis, ac cum exteris fpiritualiter cibo fe reft* cut, & contra ingluviem & ebrietatem fe mu* niat.

XXV. *De fafci^iendii hefatHee fine tututrt.*

Cuilibet presbytero etiam maxime neceffariam eft, ut parochianos fuos diligenter inftruat, ac doceat, ut hofpitales fint, & nullis itinerantibus hominibus domum (pam denegent , benefaciant eis Dei gratia omnia, quz facere «eline rei poffint, quoniam abique dubio quod Dei caufa ad» renis faâum eft , DeoVipfi faâum eft , prouti ipfe ia die judicii dicet Iliis , qui ad dexteram ejus

fy ANNO CH rtISTI

erus manum collocati funt ; " Ego advena fui & vos me fufcepiftis^ " Qui vero Dei gratia aliquos advenas fufctpiunt, non defiderent aliquod mundanum premium , per hofpitalrtatem quam multi Deo placuerunt , ad.eo ut digni fuerint , quod Dei angeli eos vifitarent·' Nemo prrm um mundi cupiat ab advenis , quoniam illius loco ei promifTum eft eremum gaudium in regno Dei.

XXVI. *De perinrie.*

Macime etiam neceftarium eft , i>t n ligenter perjuria inhibeatis, & parochianis veftris dicatis, 'quam indecorum peccatum hoc fit, fit quantopere prohibitum tam in lege , quam in libris prophetarum , & in propriis Chrifti hbris . Etenim auditu accepimus, quod nonnulli hoc nimis parvum deliftum, quale non eft , credant ; fed eft aliquod maximorum deliftorutp, fic eodem modo compenfandum, ac homicidium, vel adulterium, vel aliud quoddam capitalium Argiliorum compenfarr. Scire etiam debetis & veftris parochianis dicere, quod cuilibet eorum, qui capitale crimen aliquod commiferit , & ad pmnitentiam fe convertere nolit, prohibeatur qualibet communio cum chriftianis hominibus tam m ecclefiis quam extra , tam cibus quam potus & cohabitaiio in domibus nifi ad poenitentiam feconvertere velint.

XXVII. *De felfo teflimonio.*

Presbyteris etiam valde neceftarium eft ut parochianis fuis dicant, quod nemo eorum ftudio proferat falfum tcllimomum , quoniam quam g<aviilimum delidum ^efl , fit Dominus oofter leve-riiTime in monte Sinai illud debdum prohibuit , fit ii.s dixit: " non filis unquam in aliquo tabo teftitnomo, quomam talius icitis nunquam ent impunitus. Quilibet homo , qui delidum hoc committit, vel corrmifit eadem poenitentia id purgare debet, quam prius de perjuriis fit etiam alus capitalibus criminibus ftatuimus vel ab omni chriftianiimo fit f-paratus. Quid magis flultuin eile poteft, quam rum qu>s ex cupiditate auri & argenti , vel pietioforum veftimentorum, vel alius muodanz rei, in tale grave delidum cadat , ut vel feptem annis, in feveriflima trumna in poenitentia vivere, vel ab omni chriibamfmo fegregari debeat? Dominus nofter dicebat, Il quod ho- „ mini nihil profit, licet totuin mundum lucre- „ tur, fi animam tuam perdere vellet. "

XXVHI.l/r *femdet ^ntltbel medo aliquo plebem doceat.*

Praecipimus etiam presbyteris, qui nobis fubjedi funt, ut diligenutrimi populum doceant; eos (quidem) qui in libris verfaii lunr , ut fæpc ac diligenter parochianus fiios ex hbris doceant ;^m autem io libris non funt vetiati prxciptar.t junioribus fuis , ut a malo ab.lineant , fit bonum faciant, pacem quzrant fic fequantur , fie dicant eis, " quod oculi Dei fint fuper jutios, fic aures „ ejus audiant juftorum petitionem, & facies Do- „ mini fit fiuser male agentes , ideo ut eos per- „ dat, fic deleat de terra memoriam illorum . " Nemo veftruro ab hac dodnna excufare te poteft. Quilibet veftrum linguam habet , qui bona eloqui vult, femper aliquos corrigere poteft. Simul ac facerdos quidam ahquem m errore viderit , omnes vires impendere drbft , ut ipfum ad virtutem ducat tam increpando, quam obfecrando, fit orando, ac neminem 'iliorum dimittat , antequam tiloa ad aliqua bona opera perduxerit. Volo etiam ut temporibus conventionis, Deo juvante, ad fynodos conveniamus, ut unufquifque mihi dicere friat, quos fruâus, Deo juvante , in parochia fua collegerit, fic quomodo parochianos fuas Ad *juftiliem* deduxerit , qui enica in errore vixerant, & fi quis meo auxilio indigeat, tunc. ftatrm przparet fe m vero amore Dei & hominum, & quam optime poiero illud? polica prasftabo.

ANNO CHKISII »>*.

*XX*IX. *Dt formule orandi.*

Debetr ef.-m monere paro<hi»nos veftros, nt preces fuas precipue eo modo faciant . quo vos ros orare docudtis . Primum Credo cantare debent tuuc erit fimdlima vera illorum fides huic veftro fundamento. Et poftquam *Crede* cantare rit, dicat ter, *Deni qui me creevifii, mijereremei, & ter, Dem mijtrtrt met petcetor.t .'* Et deinde cantet orationem Dominicam , ac poflea fi locum & tempus habeat , invocet prius (andam Mariam ac fanftos apoftolos , fit fandos mariyres, & omnes Dei fandos, ut pro eo apud Deum intercedant . Jit tunc frontem fuam cum fande crucis figoo armet , hoc eft ugnet fe , & tunc cum elevatis manibus & oculis in corde fuo Deo gratias agat pro eo, quod ipfi remilerit tam levia quam gravia ; fi autem tempus non habeat , ut hic omnia facere poifit , faciat tamen ficut (uprad ximus; hoc eft , dicat ter : *Dent* yar *me creaviiii mijerere met,* fit ter , *Dent mtferere mei peccatorii.* Et poilea interiori corde cantet orationem Dominicam, & fe fignet.

XXX. *De eodem & de conf.ffione.*

Quolibet die Deo femel vel bis ve! r.epios, fi pollumus, moratione noftra peccata noftra confiteri debemus, dicenre propheta. " Domine debdum „ meum tibi notum feci, fit injulliti.im meam adï* „ verifis meipfum, & tu Donvne remififti mihi „ impietatem peccati mei. " Tunc poft coufeflionem cum gemitu, & cordis compunflione debemus ad Dominum orare, & tum quinquagefimum pfalmum cantare vel xxtv, vel xxv. vel eotum ahquem, qui ca de re traftat ; & fic oratinnem complere. Confeflio, quam facerdotibus facimus p.ccatorum noftioritin, ad hoc nobis utilis eft , tpod per earn confcquamur falubria confiiia , & nAedicamenta eorum deliûorum , quz in nobis ipfn piopter propria noftra opera inctfe dicimus, & ut per obfervattones preccptorum *illotam,* que nobis injungit, potfimus peccata noftra abolere. Deinde conicilio, quam Deo foli confitemur , ad hoc nob>s utilis eft , quod quanto icpttis (penatorum) meminimus, tanto libentius Deus ea remittit, Domino dicente per prophetam; prrcataraNi tvorarw non recardar. Aft e contrario quanto fxpius peccatorum oblivifcimur, eo libentius Deus illorum recordatur. Nos oportet cogitare id, quod David propheta dicebat, & illud etiam quantum valemus facere . Dicebat : *tn-uUttitm meem cognoscebam , & ptccetnm meum /crnptr tji coram me.*

XXXI. *De nercelu in conftffione enumerandi/.*

Qiiodlibet peccarum pcemtentiatio confiteri debemus , omne quod unquam commifimus vel verbo , vel opere , -el cogitatione . Oβo funt principalia vitia, aft admodum pauci funt , qui non (in) aliquibus vel omnibus deliquerunt . L'niith eft gaftrimargia, alterum fornicatio , tertium iriUitta mundi , quartum defider um pecunir, quintum vana gloria , iêxtüm invidia , feptimum ira, oftavum fuperbia. Gum quis ad poenitentiarum fuum venit to confilio , ut neceflitatem fuatn ipfi indicare, vêlit , & peccata fua confiteri ; tunc pccnitdniiarius cum diligenter interrogare debet de eo, quod ipfi confitetur, quomodo res taâa fit, an (ponte, an invite , fic an fubito, an confiderato modo; & tunc ei pro quolibet rnaiefafto poenitentiam injungat pro ratione faâi. Valde diftert homo, quifciplum defenden-

do

fry do alium occidit, ab eo sui alii nfidiatus fuerit 2 .A ipfum occiderit . Ita le rei habet tam cum anno concubitu, quam cum quibufvis maleficiis . Pœ- Christi nitentiarius interrogaredebcr unumquodque, quod ad neceiutatem ejus conducit , & ipfum docere ut nihil ci dulitnulet- nec in vetbo , nec in fado ejus, quod unquam cogitavit fe contra Dei voluntatem feciffe ; & pcenitentiarius pro quibuslilibet rebus compenfatiooem ei imponere debet.

XXXII. *Ut Optra cberitatii quifaut /aciat, ú* fMMws avada *fitnt.*

Efurieotibus cibum dare debemus , fitientibus potum, nudi operiendi funt, & infirmos, ac qui in carcere funt, vifitare debemus, & advenas excipere, uti Dominus nofter ipfe dicebat : " Elu- „ rivi, & vos mihi dediftis cibum , fitivi & vos „ mihi dediftis potum, fui oudus & vos me ve- „ ftiviftis , fui infirmus , & in carcere , & vos „ me vifnaviftis. " Tunc quilibet m leipfo illud fpiritualiter habere debet, & in aliis corporaliter id adimplebit. Aft licet hoc omnino impleverit , non poteft eum ad vitam zternam perducere, fi in luxuria, & fuperbia, & in invidia, & io aliis diverfis vitiis, que enarrare nimis longum eflet , vitam fuam tranfigat. Sed fimulic homo meminerit, quod Chriftum in fe non habeat, qui dixit: " Ego fum panis vivus, qui de celo defeendi: " nec'verum amorem, qui eft anime nutrimentum , abfque dubio tunc eft efuriens . Aft fi per bona opera deferat prtftina fua vitia, Chriflo fe adjungit, & feipfum veri *amoris* dulcedineitn plet, tunc nutrivit feipfum efurientem in anima tua. Qui autem feipfum vidit teparatum a fluvio doârin* facr* teriptur», & Spiritus fandi , ille fatis erit fidens; aft qui feipfum cum fcaturigine verbi divini irrigat, & animum fiium cum dulcedine fpiritualis potus implet , dat potum fidenti fuo animO. Quicumque crediderit feipfum juftitia, & aliis bonis operibus feipfum operit , quid aliud agit, quam quod feipfum nodum veftiat . Qui autem jacet in ledo viliorum, & morboinjuftitic fu*, tunc fatis zgrotuseft, & in carcere valde tenebrofo . At fi l'urgat de ledo vitiorum fuorom, & per confeftarium aggrediatur, fit per lamentationem ver* compenfationis abfolvatur a peccatis fuis ; & deinde fludiofe egrediatur ad lucem bonorum operum, hic abfque dubio feipfum infirmum & in carcere vifitat. Qui autem feipfum viderit in via przfcntis vit* laborare , & cum procellis vitarum, quafi cum magnis aeris procellis inquietari, & viderit fe receptaculum bonorum operam non habere, tunc fciat, quod fit in itinere, deboipitio bene indigeat. Aft fi feipfum invitet ad domum fanâarum virtutum , & fe ibi in illarum tutamine confervet, tunc recipit advenam illum in feipfum. Omnia qu* homofibi ipfi fpiritualiter facit, Chriftum in fe cujus membrum homo eft, nutrit, fle potat, & veftit, & vifitat , & fufeipit.

XXXIII. *Dt mutui) partitum & hbtrerum officii›.*

Dei amici etiam admonendi funt , ut liberos fuos doceant obedientes effe parentibus fuis,quoniam Dominus dixit. " Honora patrem tuum , „ & matrem tuam ut fis longcvus fuper terram." Parentes etiam erga liberos fuos benevoli efle debeat, dicente apoftolo: " Parentes non provocetis filios veftros ad iram , nulla tamen peccata impunita linquere debetis . " Salomon dicit : * Qui parcit virg*, odit filium fuum. " Nullum peccatum in futuro fcculo abfque vindiâa negligetur, nifi antea hic penitentia compenfatum ut; quare cuilibet multo melius eft, hic filium fuum corripere pro malefafiis fuis, quam ad iram Dei ipfum refervere.

XXXIV. *Dt vrr» cbantatt.* αvv.i CHRisri

Presbyteri etiam populo dicere debeni^ quod fit vera chantas , cum quis Deum diligit magis quam feipfum, flt pttoximum fuum uti feipfum ; ût nulli homini id faciat, quoà non vult, ut ei fiat, & multa alia, quod nunc longum effet récenterc. Aft putant nonnulli , quod in cibo & potu fit vera charités. Hoc non eft. De boc emm dicit apoftolus. " Regnum Dei non eft cibus nec potus " Attamen ubicumque cibus & potus *Cf* vero amore Dei datur , boc eft valde bonum opus , fle inter alia ianâa opera numeratur.

BXXXV. *Ut iteime & tittmofin tam t› ut^otiatte- ar dtbtautur*, farm r *fruflibut*.

Admonendi etiam funt qui de mercaturis vivunt, ut ita mundana premia defiderent, ut faltem vitam zternam non perdant . Proculdubio qui nimis cogitat de mundanis premiis, de animz iuz falute valde aberrat. Et de hoc quidam lapiens dicit: confciectiam perdit in via fua,qui prsfentem vitam fumit pro via , fed necefte eft ei audire apoftoli doâtinam . Apoftolus dicit : non circumveniat veftrum aliquis alterum in mercatura , quoniam injurie illius , qua quis alios affecerit vel in minimis rebus, Deus erit ultor . Navigantibus «qualiter injunftum eft agricolis , ut omnium eorum, que in illorum negotiatione C incrementa ceperint, Deo decimam partem dent, & ex novem partibus etiam cleemofynas fuis faciant. Ita etiam cuilibet injunâum eft, ut per artificium illud, quo corporis fui neceftaria profpicit, anime fuz neceftaria procuret,- illaeftmelior corpore.

XXXVI. *Ut in btbdtmada ntt quadrate/imam caa- fttfwnts*, èT *paβitantut fiat Gc.*

Septimana ante initium quadrsgefime proxima, quilibet ad pcenitentiarium fuum abeat,, & faâa ,fua confiteatur, fit pcenitentiarius ejus talem ei psnitentiam imponat , qualem ob fafta fua ei faciendam effe iotelligit. Et omnibus parochianis fuis precipcre debet in mandato Dei, ut fi eorum aliquis cum quodam ullam diteordiam ha- Dbeat, cum eo tn gratiam redeat. Si quis autem reverti nolit, tunc ejus confeftionem accipere , fed epi(copo indicet ut ipfum ad juftitiam deducat, fi ad Deum pertinere velit; tunc omnis difcordia fle difputationes tedande funt . Et fi aliquis ibi fit , qui aliquam diteordiam cum alio habeat, tunc remittere fibi debent , ut eo liberius dicere poftint in oratione dominica : " Domine remitte nobis debita noflra, prouti remittimus iis, qui nos offendunt . " Et fic purificatis animis ingrediantur tempus fanffi jejunii, fit per poenitentiam feipfos purificent verfus fandum pateha, quoniam poenitentia fimilis eft fecundo baptifmo. Sicuti in baptifmo, prius eommifta peccata remittuntur, ita per poenitentiam etiam pu- Enficantur peccata, quz poft baptifmum eommifta funt.

Septem modis dicit nobis facra feriptura peccata remittuntur, primo io baptifmate, quod nobis datum eft propter rcmiffionem peccatorum , & fecundo modo per affliâiones. De eo ait pfalmifta: " Beatus eft vtr, cui Dominus peccatum non imputavit . " Juxta ejufdtm Davidis fententiam peccata remittuntur per baptifmum , fle teguntur per poenitentiam, fit per martyrium non imputantur . Et terito per elecmofynam remittuntur. De hoc Daniel *ait ad* Nabuchodonofoiem regem: " redime peccata tua clecmo(yn>< in mite-

misericordta pauperum. " Et i»oc ficut aqua ex- tinntt ignem, ita elecmoiynacxtinguit piceatam E* Do®«mm in evangelio dixit: *det* tittmofyw <*- ftrat, teneperfor tritu mandi* Quarto cum remittit iis, qui erga te peccaverunt, prouti in evangelio diftumeft: *remittite, ft remittetur vein, dateftdabiter vebil.* Et detnde: *Si dtaùfttitù tlUt,* qaw srg'e *vti peccaverunt, tant rmittet vebit caltflit Pater vefier* pftTAtj *vefira.* Quinto, tum quia per doârinana & per praedicationem preceptorum Dei aliquem ab errore fuo ad juftitiam reducit, prouti tpoftolus dicit: *fi quit peccaterem ab errere fao ad jaflitiam redaeterù, animam ipfiat liberat a marte, Cf maltitadineat peccatarum tyu ceeperit*: Sexto per tenun Dei ft hominum amorem, prouti diâum eft, verus amor Dei ft hominum cooperit multa peccata per (alvatorem Chriftum Dominum noftram. Septimo per pcenitentiam, «ti David dixit: *etaverfai faati» aruruna mea, teat mtbi fraBaut eft tergum.* Similiter dicebat, fimulac a faperbia mea & vitiis meis ceffavi , & pcenitentiam eorum egi coram Deo remiflionem eorum habeo.

XXXVII. *De ebjervatine fytadragefima,*

Jejunium quadrageGmale maxima cum enra obtervandum eft, ita ut nullus dies (it , praeter dies dominicos folos, quo quis aliquo cibo utatur ante horam decimam vel duodecimam , mfi quis adeo infirmus fit, ut jejunare nequeat , & (nift fint) juvenes, qui adeo adulti non funt,ut jejunium obfervare poffint . Illi enim dies funt dies decimaram anni, & nos eos cum omni rebgione, & (anftitate celebrare debemus. Moseft fxpc alius jejunium ex charitate amici eleemofynis redimere , (ed hoc nullo modd mercandum eft. Alio tempore homo jejunans premium abftinentie, ft peccatorum fuorum remiftionem apud Deum promereri poteft , dummodo jejunium hoc cum eleemofynis adornaverit . Aft hoc tempore cum quis jejunare pofttt ft nolit , abfque dubio atternam pernam fibi ipfi acquirit, quoniam Dominus ipfe dies illos per Moyfen ft per Eliam ft per (cipfum fando jejunio fanâificavit.

XXXVIII. *Ut jejunantium cibm pratermijjut pauperibat tregttar.*

Quotidie unicuique homini neceffe eft eleemo* fynas fuis indigentibus hominibus tradere; atta meo cum jejunamus , plures eleemolynas dare debemus, quam abis diebus, quoniam cibum ft potum, quibus uti deberemus , quando non je. junamus inter pauperes diflribuere debemus. Quando quidem cum jejunamus ft prandium ad crenam fervamus, non eft hoc jejunare fed tempus prandii differtur, ft cœna dupliciter augetur.

XXXIX. *Ut jejaniam nea felvatur ante Vtfperat.*

Multorum hominum confuetudo eft cum jejunare volunt , cum fimulac fignum nonx diei horat audiverint , cibum capiant ; fed hoc non eft permiffum ut id fit legitimum jejunium ; Sed hoceft verum (jejunium) ut poft cantum nonalem miffa audiatur , ft poft miifam cantus vefper*tinus illius temporis , & poft cantum vefpertinum quilibet eieemofynam fuam tradat , prout ipfi placuerit, & deiode cibum capiat. Si quis autem per officium aliquod coaâus fit , ut nee ad mifiam nec ad cantum vefpertinum venire poflit, attamen ita remaneat jejunans ufqoe dum fciat , quod mifta & cantus vefpertinus, perafta fint, & tunc adimpletus propriis fais precibus , & eieemolynis, bonis fuis utatur , ft prandium capiat.

XL. *A qaibat rebat if qaemede abflinndam fit.*

Hoc tempore abftinentia debet effe omniurn deliciarum, ft fabric ac eafta nobis vivtndunu........ eft.* Cum qu>· hoc facro tempore a caleoftovn* ft pifciblts abftinete poteft i fumrnum Boc jejunium eft. Illi autem, qui ex infirmitate, vel ex aliis aliquibus caulis ab his abftinere nequit, neceffe eft , ut moderate, iis utatur, ft illis temporibus quibus permiffum eft, hoc eft , poft cantum vefpertioom, nec vinum neque alium potum fumat ad ebrietatem aliquam, fed ad cordis refeâionem. Vini ebrietas ft voluptates peccati funt prohibita, lac ft cafeus non faut. Noo 'dixit apoftolus, nullum edite cafeum nec ovum, fed «icit : Ne inebriamini vino neque omni alio(pos), in quo eft luxuria.

XLI. *Dt crebra cerperit Cf fagaiuu Demini fufctptione* m ftnsdrsg^nM.

Quolibet die folis hoc fanfto tempore (quadragefimaii) (aera *fynaxls (umenda* eft ab omnibus exceptis illis qui excommunicat! funt, uti etiam die jovis ante pafcha , ft die venieris ft vigilia pafchatis & omnes dies feptimtnas pafcbalis atquali religione celebrandi funt.

XLH. *Dt iitibat If dtbitit id jejunio remittendi/.*

Sanftis jejunii diebus nulle difputationes aut lites movende funt, fed femper in Dei amore , ft in neceflariis operibus firmiffime permanere debemus, quoniam Dominus nofter redarguit eos qui diebus jejunii fidejuffores fisos monent , ft contentiones ac lites excitant , per prophetam : *C/n diebue Jtjuati invcniuntitr velantatct vefira, in illir diebur quafivifiit emeet vefiret débitera , tf propter litet ac contentione/ jejunatt, tf admodum tnjafie percntiiu fratru vefirot.* Omnes Chriftiani in Deo fratres.

XLIII. *Ut conjuget invicem fejam abflmeant**

Conjugibus etiam valde necemtrium eft, utfa fanâ.s his diebus cafte gerant, abfque ulla concubitus inquinatione , ut per vitam religiofam , purificata corda & corpora fanfta per bona opera ad fandos pafchatis dies adducere queant. Quoniam nihil prodeft jejunium, quod cum conjugali opere inquinatum eft, neque illud commendatur, nift orationibus & vigiliis, & eleemofynis fit ornatum.

XLIV. *Ut populat twitetar ad crebram cerperit tf fangam Demini fafceptienem ifc.*

Populo etiam dicendum eft, quod illis temporibus , quibus fandum (aeramentum fiimuut corporis & (anguinis Chriiti , hoc eft (aeram communionem, hoc magno cum timore & reverentia faciant, ft antea tam jejuniis, quam eleemofynis (eipfos purificent ft abftineant a conjugali opera, & a quibufeumque vitiis, ac fe tam precibus , quam eleemofynis, & quibufeumque bonis operibus prrparent, quomodo tunc multa cum reverentia eam tecipiant . Valde etiam pericuiofam eft, fi quis impurus & négligeas illam fumat, & etiam fi quis nimis, dico, ab ea abftineat; & nemo faltem (eam) recipiat ablque peoitenlia in fui venta , quam habere debet antequam confiteatur omne quod contra Dei voluntatem peregit, quod meminiffe poteft , ft juxta ftatutum ejus emendare (vult) . Multi Monachi tamen funt, & vidue tam fan&e , (&) religiofia vite, ut quotidie qoandocumqtie voluerint , hoc facere poffiot.

XLV. *Ut Mifja pablica »» efficiat pecaiiari/.*

Deinde injungimus presbyteris etiam , qui tam diebus (olis quam aliis faftis ante miflam ma!;nam (miffam) cantare volunt, ut hoc privatim aciant, ut nullam populi partem a miffa magna abftrabant. Peffima namque eft confuetudo quam multi

er multi homines t>m diehus lol.*,quan. ahis fetiis A obfer'ant, hoc eft quod ftatunjrtmo mane mt(. fam audire velim, & »llico port mittam a pt.mo mane per totum diem in ebrietate & delicti* ventri fuo ferviant, non Deo*. Precipimus igitur, ut nemo cibum-aliquem guile*, antequam ler-Vjtium mitte publice' impletum fit, (ed omne* tam femina quam viri congregentur ad mittam xfisgn.m, A ad (aoRam & fptritualem eccleffam, & ibi mittam magnam At pxcdicationem vcibi divini audiant. Et ficuti antea diximus, presby- ten preterquam m oratorin au.hbi gantant. mii (ecrctc hoc faciant,ita ut neminem a miff, ma gna abftrahant; & hoc fiat medio tempoic ma tutino, ut deuidc poftint ipG m>tta magne intc-refle. Cujulcumque otdinia hominibus injungi* mus, ut quilibet mittam magnam frequentet,ex-ceptis conlccratis virginibus (olis, quarum ηὐη eft mos, aut confuetudo ex monafteriis fuis egredi, debent intra naouatterii fw dauftra remanere,fit ibi miiUm audire.

ANNO CHRISTI

Capitnfa bac incerta edirioni* Joanne* Jobnfon v'cirius olîm Cranbrooki* i» cemitatu Cantii Tbeodnlfo epifc-po Aurebanenf) in Gallia «rtnbuit, eorurmue vrrbon-rn An^lo Saxonicim Aeltrico VViltomerrfi prinum» ep*-(copo, 4em Cantuaricnh Archiepitcopo adfcnbit an. 994. vei 99J.

I «(»·«» WdO»«Si·«»»»«»

CONCILIUM MOSOMENSE

ANNO CHRISTI SM-

Habitum anno occccxcr. 9 Leone legaro Apoftolico, ubi Llitterc Joannit XV. auditus Gerbertu*, Ota drvmo officio uique ad Remehiem lynodum abftinere juffus.

Anno ab incarnatione domini dcvccxcv. In-B didione viti a papa J eanne lyuodus de-nunciata eft habenda in parochia Remenfi Metropoli. Itaque iv. Nonas Junii convenientibus Mo-fornum venerabili(limis epifcopis, Liutolfo Tre-verenfi, Aymone .Virdunenfi, Noigario Leodi-cenfi, Sigefndo civitatis Mimgardevvrce, Leo abba* monafterii fanât Bonifactt urbis Roma:,vi-cem agetis domni Joanm* papx, medius inter cos confedit io ecclcfia B» Dei genitneis Mana. At-que in eotum profpeftu Gerbenas Rrmoiuta at-eh epifcopus, pto tus ordinatione rationem reddi-turus. Interfuerunt etiam hu<c conciho di retia-rum urbmm abbate*, non ignobiles, fed vita,mo- C ribus, & (cientia ptrclari. Ex laici* quoque ad-mitti funt Godcfridu* comes, & rdiqui. Fado ita-que (ilentio, cuofti* refidentibu» qui adorant, Ay-tno epifcopus furrexir, & Gallice condonatus eft, domnum joanoem popam epifeopo* Galliarum, cauta fynodi, ad Aquas Grani palatii invitafte, & eos illo ventre oolutffc: neram iovitaffe io urbem, & eo* non venifft: nunc pro luafolhcttudine, in Remenfi provincia concilium ftatuifle. Et qui de Arnutfi dcjeâiooe A Gerberti promotione contra-ria fibi dicerem, per luum vicariam velle cogno-(cere. Poft hcc protulit epiftolam plumbeo figtllo q munitam, quam diffotvens coram omnibus recita-vit hoc modo (e habentem. Joannes epifcopus ler-vus (ervorum Dei, omnibus archieptfcopis Gal-liarum, falutem & apoftolicam benediâtonem, & reliqua.

Hac epiftola recitata, furrexit Gerbertu9 Re-morum archiepifeoput: & hanc orationem iubin-*tuht.*

Semper quidem, reverentiflimi patres, hanc diem pre oculi* habui, fp« ac voto adeam mten-sh, ex quo a fratribus mera ammonitu* onus hoc ûcerdotü non fine periculo capitis mei (obii. Taati erat apud me pereuntis populi (alu>, tanti R erat auiboritas qua me tutum fore exillimabaro. Record*bar pr«tetitorum beneficiorum, dulci* at-que affabili* benevolenti· vedre, qua fispenume-ro cum mulra laude pr*fta»tium ufus fueram: cum ecce iubuus rumor vos offenfos iofinuat, vi-tioque dare laborat, quod maena paratum virtu-te inter alius conflabat. Horrui, faveor, & quos ante formidabam giadtos, pre indignatione vc-ftra poflhabui. Nunc quia propitia divituia» CQ-ram contulit; qu bns ialutem meam fempercotn-mtfi, pauca fuper innocentiam meam releram. Ego quippe poli obitum divi' Otrcnis Augufti cum ftatuittem oon dilcedere aclienteh patris mei Adalbeionis: ab eodem ignorans ad facerdotiutn piaxleâus ium, atque in ejus dtfceflu ad domr> num, coram illuftribus vins, futurus ccclefic pa-llor defignaiu*. Sed ftmoniaca berclis io Petri fo» kditare me liantem inveniens repuli*, Arnulfum pratulit. Cui tamen pluiquam oportuerit Edunt obiequiom prebut, donec cum per multos & per me apoilacarc patam ioteKlgans, dato repudii li-bello cum omnibus *ful» apoftatiet»* dereliqui, notf fpe nec paâione capeffendi ejus honotis, ut mei •muli dicunt, fed monftruofis operibus diaboli territus in effigie hominis latitantis, Non, in. quam, ideo ifium dereliqui, fed ne illud pro pbetteum incurrerem: *Impre prabt/* aawZraet, & *u pti astruat* avr *ttgitilit litirtiirtf»* yaridriw *üri utertbtrlj.* Deinde faoftionibu* eccle-liailicis per longa temporum fpatia pcrsftit, te-geque peremptoria confummata, cum nihil aliud rellarct, nifi ut judiciaria principis poteftatecoer-ceretur, & tanquam leditiofua ac rebellis · prin-cipali cathrdra removeretur: lege Africani cuts-eiiii iterum a fratribus meis & regni ptimatibus conventus & commonitus ium, ut exclufo apo (lata curam dtlciffi & dilaniati fufciperem popu-li. Quod quidem & du» diftuli, & poftea non fa-ti* (ponte acquievi: quoniam que tormentorum Snera me comitarentur, omutmodts intellexi. ax eft viarum mearum (implicitas, hre inno-centte puritas, & *coram* Deo & vobis (acerdoti-bu* in bis omnibus munda conicicntta. Sed ecce *et* adverto occurtit calumniator, vocum novita-tibus, ut major fiat invidia, obloquitur: Domi-num tuum tradidisti, careeri mancipalii, ipon-fam ejus rapuifti, (edem pervafilh. liane egodo-minui, cuja* nunquam fervu* fuerim,cui etiam nulhim (aeramenti genus unquam pratftitenm f Etfi emm ad tempusifamulatus fum, fecit hoc im-perium patri* mei. Adalberonu, qui me in R.C-menfi eccleGa commorari praecepit qnoadufque pontificis in ea (aerati moresadufque dmoicerem· Quod dura opperior, hofti·* preda faftus Cum: fit quae vcftra munificentia, magno»umque ducum largitas clara & praecipua contulerat, *v.oienta* pr-dornim mamu abftulit, meque pene nudum gladiis

anno C nt· fut» ereptam 'deluit . Deniqna poftquam ilium A apoftatsm dereliqui, vias fit itinera ejus non ob- f*|·*··· » otc Roold*· modo ei communicavi . Quomodo ergo eum tradidi, qui ubi tunc temporis fuerit uefcivi? Sed neque cum carecti manciRivi, Qui nuae nuper fub prefentia fidelium tcium leniorem meum conveni, ut propter me nec «d momentum ulla detineretur cuflodia. Si enim «uthoritas veftra per me flaret, tu tantum Amulius vilefcetet, ut mihi minimum valeret obefle. Quod fi contraria mihi , quod abfit, fententia vçftra decerneret: quid mea intereiTct utrum Arnuliui, pn alius Remorum conftituerctur epifeopus.

Jam de fponfa rapta, fedeque* pervafa quod dicitur, ridiculofum eft. Dico enim primum nunquam illiut fuiffe fponfam. quam pro legitima do- B natione fpiritualis dotis collatu ante beneficiis expoliavit, peofeidit, fit dilaniavit . Necdum faxetdoiali anulo infamius erat, fil jam omria quae denominat* fponfa» fuifle videbantur, fatellites Simonis vallaverant. Dico etiam ft concederetur quolibet modo illius iponfam tuifle, utique cfte defiit, poftquam pollutam fic violatam, fic ut ita dicam, adulteratam, fuis pnedpnibus prolira-vit. Num igitur eam, aut quam non habu t.aut quam fuo fcclere perdidit, illius fponfam rapui? S.*dem tutem multorum populorum multitudine refertam advena fic peregrinus nullis fretus opibus pervadere qui potui ? Sed forte apoftolica ledes nobis opponitur: tanquam ea inconluha fummum hoc negotium difcuffum fit, vel ignorantia , vel C contumacia Certe nihil afturn vel agendum fuit, quod apoftoliem fedi relatum non fuerit ! ejuiJ -m per decem fie ofto mentes expeftatafcntcnna . S-d dum ab hominibus confilium non capitur, ad fi>n *«- 0. Det fupereminens eloquium rccirctur.· *St (Httt ftmd^h^ tf,* fic reliqua. Et tratrem peccantem coram tcftibus coramque ecclefia commonitum, *tc* non *obaudientemdcCernit* habendum tan '**«*'' ' quam ethnicum fic publicanum. Couveutus ergo Arnulfus, flt communitus luens fit legatis epifeo. porum Gallia, ut a ccepto lurore deiiilrrçt, fit , fi valeret, quoquo modo ‹e a proditionis Irelere purgaret: dum monita ialubria eootemnit . habitus eft tanquam eihnicus fit publicanus. Nec tamen idcirco d judicatus ut ethmeus ob rcveren-D tiam (edis apoftohee, facerdoiitque (acri privtle·)>ia; led a fciplo in fcipfum damnationis Centeni ia ata, hoc Colum eum in omni vita fua praedare egifle dijudicatum eft· Quia nimirum (i fe ipfo damnante epikopi ablolverent , pa»<.am (celeria ejus incurrerent. *St,* inquit magnus Leo papa, •av-rt /acerderri *Û* Niaadvr *tffntut famnidn* , dawaati· *tfftxiitxiti itwvil.* Hac reim Damiver •evareav *tndtctvit,* J«r ***I'*· etundem gtntrelt* dt/erta ra/ervaw/. Et fflpa Gelafius: frrar y.i /<- *mtl tfl tum fm mitbtrt fatmuUnt, I· ptrncipt^t· hbtt rwt* «.-waramiww‹ *tffrH· txterati*·** fui fat tf* pnrnw. Exduio itaque illo a RemenG ecdeGa, mihi rduâami, muliumque ea qu· paf- anno CH**tTt ***' Ius fum, At adhuc patior, formidanti, a fratri· bus meis GaHiarum cpifcop<s boc onus (acerdotit fub divini nominis obteftarione impofitum eft . Quod fi torte a/facris legibus quippiam deviatum eft: non id malitia, (ed temporis importavit ne· ccditas. Aiioqui tempore hoftili omne jus , ôrn· neque licitum cavere, quid eft aliud quam patriam perdere, *tc* necem infeire? Silent equidem .leges inter arma, quibus...ille...fciahs beflia -O..... its abufus eft, út reverentitlimos facerdotes Dei quaG vilia mancipia caperet, nec ab ipfis facrofaoâis altaribus temperaret, commeatus publicos inter· eluderet. Redeo ad me rcverentiliimt patres, cui fpecialitcr ob falutem pereuntis populi, totiufque rcipublicas curam, mors luribunda cum omnibus fuis incubuit copiis. Hinc dira egeilas , horrea flt apothecas armata manu fibi vinaicat, lois veftra authpritas ut tantorum malorum levamen fieret cxpeftara eft: qua tantam vim habere creditur, ut non iblurrt RemenG , fed omni eccirfiai Gallorum dcfolatte flt pene ad mbiluin redaftse, fubfidio eftC valeat . Quod divinitate propitia exfpcftainus, flt ut fiat, omnes tn cuinm-ine oramus .

H<nc orationem Gerbertus finiens Leoni abbati (criptam protulit, fle epillolam papas recepit. Tum epifcopi a concilio recedunt, 0c comitem Go· defitdum confultationibus fuit adhibent. Poft bate G<rbertom ad fe vocant, fic Leonis abbatia monachum Joannem ad reges Francorum cum omni honore deduci laciar, orant dt obtinent. Deinde Kalendis Juliis Remis habendam fynodum de· nunciam. Jam fynodus foluta effe videbatur,cum ecce Gerbertus epilcopus legatos epifeopos accipit, tanquam a parte Leoms, ut a divino officio ufque ad denunctatam lynodum abftineat. Qui cum renuerer, in pratfentia ipfius Leonis perventum eft. Ibique breviter commemorat, non effe in poteftate cujufquam epifcopi, vel patriarchas , vet apoftoiici, quemquam fidelium a communione removere, Uifi fponte vel conviftum , vel ad concilium venire nolentem. Sibi autem nihil hoDrum obflare. Quippe qui nec confcftus, nec conviftus fit, fit qui lolus de Gallia ad concilium venerit. Non ergo fe fuo judicio damnaturum, qui in nullo genere oppofitorum fibi male confciusut. 'Sed modeflta fl< probitate domni Luidulfi Trevereníis archicpifcopi cônventos, flt fraterne commonitus , ne occationem fcandali fuis «mulis daret, quafi ludionibus domni apoftoiici refultare vellet,Iub nomme obedientie, ut a miffarum tantummodo celebritate abftmeret, adquievit ulque ad proximas KJendas Julias, quo tempoie alters lynodus tndifta erat, flt fic diGeflum eft.

»V ERONENSE CONCILIUM

*£»· jttrtt Vcroittpfit tftjcopi in ctchfaf fueffaei *4f*iltjtrf pctricrtbt jtibltfltj êtjùùtmtttr.*

Anno 99$. vel forte 994. celebratum.

Mtstip«f. ••a»· A Quilejenfis epifeopus Joanne» ecclefia» quaf-E dam in urbe Verona fitas obtinebat, quarum ecclefiarum presbyteri debitam Veroncofi cpifcopo fubjeftiooem negabant . Motefte id ferens Octeriua Vcroocufis epifeopus querelas ca de re (uas ad provincialem fynodum detulit, in qua au· dins partibus defimtum eft ,ut ecclciiarum illarum facerdotes VéronenG epikopo ad lynodum , SC prace^»·", vei fupplicationes invitanti, turn & tn Jailis per annum iofcmmbus *jubcmt* epifcopo, ne

nude

CF ANtib CHRISTI WI.

miff* ibi celebrarentur, parerent. Adfiserunt fy-A •nodo prater Joennem Aquilejenfem Joannes alter, quem Æmonenfem epifeopum egifie ex Ughellio Mutatorius conjicit. Sichardus quem CenetenG ecclefi* prafuifte e* sodem feriptore idem recognofeit, cum aliis, quorum nomina apud (Jghellium plane depravata leguntur. Hanc fynodifen* sentiam vulgavit Muratoriua in differt. Med. avi tom. V. col. 1003. eamdemque ex documento * Bartholomao Campagnola fibi traditodeditP.de Rubeis in monum. eccL Aquilcj. pag. 48$. Cura verb integrius appareat quod datum eft a Mutatorio pra altero; ideo hic ex eodem Mutatorio acceptum reddo, adferiptis in margine ex Rubeo variantibus . Concilii annns inter 994. & 995. fiu&uat. Indi&io enim VIII. qua fententia ejuldem B mox recitanda fignatur , cum novembri mente conjunda annum 994. ferrer; fed ia eadem fententia annus 99J. notator. Quare vel indiftio IX. pro VIII. legenda eft, vel nullamfeptembri mento indiAionis mutationem contra morem fere ubique tunc obtinentem faâam agnoicamusoportet.

SYNODI VERONENSIS SENTENTIA

pro Otherto Verontstfi epifeopo.

IN nomine Domini noftri Jefu Chrifti . Anno Incarnationis ejus DCCCCXCV. IndiAione VU1. die vigefimotertio mentis novembre. Dum in Dei nomme Johannes patriarcha lande Aqui C lejenfis ecclefi* in fynodo refideret in ecclefia beare Marie fit* io civitate Verone cum ccetu epifeoporum, facerdotum fcu levitatum ; furgens Oibcrtus epifeopus ejufdem (edis beat* Mari*, queri cepit contra eundem Johannem patriarcham de clericis habitantibus in titulis ipfius monafierii # fande Mari* antiqua, & (and*Margarite, quia «r fecundum canonicam traditionem, & an * tiquam confuetudincm fibi obedite vetarent * ha ut nec ad iynodum , nec ad proceifionem ipfius venire vellent, nec illud obfervarequod enters tituli de eadem civitate faciunt, fcilicet & anno CH*,STI miffas publicas precipuis feflis interdidi» ab epi· 'innfihrt fcopo facere non deberent . • Ad hcc idem pa- triarcha refpondent agebat quod hic edet antiÎuus mos, ut homines fui titulari agere deberent. &*,. *

*unc Larttbertus epifeopus Viceniinus (urgens ait; /cie *qaod me l» bac eccltfia arcbidiacono manente tlarici pradiftaram ecclefiarom prolibato /ervilia epifco*pa bnjes nvffr< *ecclefia exhibebant.* Id ipfum etiam presbyteri dt diaconi prenominat· Veronenfis ecclefi* dixerunt. Tunc prnfaius patriarcha videns, quod reftum & canonicum erat, quod Ipfe epi- , fcopus fciebat , * confultu omnium epifeoporum ' r',,k·*· ac facerdotum, qui in eodem concilio relidebant, Bftatuit, ut deinceps clerici de priefatu fui» titulis parati effent obedite Veronenfi epi(copo, tam in fynodali advocatione, quamque fit in proceffionis honore, feu etiam in mifiarum, cum ab eodem epifeopo interdiftum folemnibus fertis noverint , obfervatione. Verum fi aliquid a quoquam obje·. ftum fuerit, vel fi epifeopus ejufdem ledis illos ad placitum ducere voluerit, nulli fuotum cleri* eorum poteftatem illos corrigendi vel diftringendi tribuat ; fed advocato abbate fan&c Mariae , Sui pro tempore fuerit, in organo, quidquid ju- . um & canonicum eft , eo *· definiat . Quod ' ** ut venus *credatur,* dibgenriufque ab omnibus ob· iervetur pro futuris temporibus idem patriarcha cum ceteris epifeopis , qui in eodem concilio C adfuerunt, propriis manibus fubfcribentcs , hanc diffinitionis chartulam roborarunt.

Ego Johannes patriarcha confenfi ftfubfcripfi.

Ego Johannes epifeopu» intetfui.

Ego Sichardus epifeopus interfui, &fubfcripfi.

Rozo Tarvifianenfis ecclefi* epifeopus interfui, & fubfcripfi.

Rainoardus * Tridentinus epifeopus interfui ac ' *d»u». fubfcripfi .

Lambertus Viccntinos epifeopus interfui & Iub-

CONCILIUM REMENSE

Quo per Leonem fedi» apoftolicc legatum Arnulfus, Gerberto depolito, Remen(i ecdefi* reftitui jubetur, anno Domini dccccxcv. tempore Joannis paps XV.

Hac tfi illa vtra dy legitima fyxadai R.emenfi1, qua oBa pracedentit pfendofnedi autboritatt apafialica improbantor & plane annallantxr. Qjud in ea geflnm fuerit in appendice aftmoine narrator bit vtrbii: Nunciantur haec omnia, *de qotbnt fapratn tnctliabole Remeufi,* praetuli Romano, qui valde indignatus fuper hoc faâo , interdixit facria , omnibus epifeopis, qui Arnulfum dejecerant flt Gerbertum ordinaverant. Mtfit quoque Leonem abbatem a fede apoftobea ad dominum Seguinum archiepifeopum urbis Seoonic*, qui vice (na m urbe Remenfi fynodum congregaret, mandans illi, ut fine dilatione revocaret Arnulfum, & degradaret Gerbertum. ColleAo igitur concilio iterum in urbe Remenfi, ex jufliooe apoftolica revocatus eft Arnulfus de cuftoqia, A cum honore magno,E receptus in propria fede. Gerbertus autem intelligent quod injufte pontificalem fufeepiffet dignitatem, peoitentia duAus eft. Altercationem vero Gerberti pontificis & Leoni» abbatis valde utilem plenius invenies io geftis pontificum RemcnGum. *Hac de aAis bojas fynedt, Aimmi appendix. Libellas Gerberti refert, qatd h bac Jjm»-* D *oaJ», tpifctpi illi, 9« Arnulfum fed· (sta ejtctrant, dixerint, m tofini regnt difcnmiae nibil melini tf xtitiat fieri potniffe, quam l eeulafc paflm alsqatt popale & rvgaa ntiln conjiinetretar: rvavyvr a Leone arguerentnr,* yvad *illud fine apofleltca fedis antborUate fecifent ; rtfpendebant binas bac de* re *legationes Hornam miffas,* m» *f-iÿt aodiias ideo , qnia Crefcentmen palatu cnfiedem nolle manere corroptffent: nihtlqae, qnod falfnm effe^tonfiat ex verbis Aymoini fapra tn pfendo/ynodo Htmrnfi recitatis,fin» cenfenfn & aatboritatc Segnnti Semnetfs arcbitpifcopi, fedifyne apofielica legati, peregiffe. flora* Aac *dt it* Baron, an-t. *çgt.&9ÇJ.&C..*

Nor* G. C.

Parfiufit fibi Barrait» , «tam Binius, nt in omnibus folat, Ctcutu· eft , tantam faille Hugoniv retis erga Rom. Pontificem reverentiam, ut oWacutus fit huic raflenori Remenfi (ynodo , cduAumqae de careers Arnulfam reftituerit *t* quamqutrn ipfum , m germen Carolines ttirpis , fibi adeerfantem enpertus eflet. Hear m errorem 10-duAus eft ab Aysrani coorinuatore, cv|us modo verba leiitti. At reftitutum Arnulfum non faiffe , nepae Aure* lianeofi e carcere edoAuaa, nifi anni» poft Leonis legationem

tioucm ac fynoJuin tribu*, jam foHb Hugone rege A>. R<«to lolo rvgname, Gregono V. Pontihce, dicimu* «* Aymoino in hbto de r S. Abbonis. „ Pauci» [a- » bentibm »nni». inquit c»p.x>- occitio le prabuit, ut „ rogatu ac precibu» glortofi reg·» ftorberti, (Abbo) „ Roaiulram repedaret ad urbem. Przcipua vera earum, „'pro qjibu» direAu» eft, caularum hatc fuit: quia „ Arnulfu» Remorum arcbiepilcopua, abique jufla au- „ dientia, fcde Iua privatu», cuftoditrque fuerat man- „ cipatu». Ob hoc Greroriu», qui Joanoi in apoftoli- „ ca lucceiierat fede, non lolUm nobilitate jteneriaj, „ verum etiam probitate clarua menti», toti regno „ Francorum anathema fe inveAumm comminatu» cfl. Hac igitur ex re Italiam repetere fervu» Dei cogi- „ tur. Et capite xtr. Regrellu» itaque honorabili»Ab· „ bo ad regem, a quo miilu» fuerat: cunAa pro quibus „ terat, perfeûa nuncitt- Arnulfum kemenlem cufto- „ dia exemptum pontibratui leftituit: pallium ilii a „ domno Papa direAum reddidit. Poft hxc oer in- „ ternuntin» ipfi venerabili apoPôlico domno Gregorio „ amicabilet plenaique reverentiae dirigit literal in „ quibua innocefcit, fe cunAi, uti juiierat, perfecit- le: quarum'illud eft exordium Domino femper in „ Chiifto venerabili, S. Itmnanz & Apoftohcre ledu „ prxluli, ac ideo univerlalia ecclelue doAori, iuuail- „ Im», Abbo Floriacenfium reAor, in Chrifto falutem. „ Saepiua contingit, ut purita» integrr veritati», vacil- „ let lententia maieftdi interpreti». Quod ego, venera· „ bili» Pater, cavena, veftri animi fcnfa fideliter (im- „ plicitetque, ut piatcepi/li», deprompfi: nec anrmoli· „ tern regi» perhorrui, dum fidem, quam vnbi* promi- „ feram, ex arte fervavi. Quandoquidem nihil addidi, „ nihil minui, nihil immutavi, nihil reliqui. Horum „ omnium, ipfe Arnulfu», e cuftodia liberatu» & ab- „ foliitu», reftit eft: cui veftrum pallium coopertum „ obtuli, quomodo illud acceperam ex lanHi» manibuv „ veftri».

Quod fi tunc reftitutu» Arnulfu» eft, cuju» rei fide certa eft penes Aymoinum & Abbonem; qui laAum eft, ut qui Gregorio fucceffit Silvefter, eumdem quafi de integro reftituerit, palliumque miferit per literas, quas infra poft Silveflri ejufdem vitam reperiet? Ad epiftolam illam luac a nobit controverfia difceptabitur.

GREGORII PAPÆ V.

Gregorius V. qui Bruno nominabatur, natione Germanus, Ottor.is imperatotu confanguineus, faftus ell potitilex anuo demini 996. antequam Ollo Romam vrniffet. Hunc Brunonem nominatum fuide ante pontificatum, tcftantur Ditmarus ft Rupertus abb?$Tuiiicnfis. Crefcentii Audio & opera contra cum in fchifmato elevatus eft in thronum apoftolicum Joannes (quem XVI. nominant, & in nuineium pontifuum male referunt) natione Calaber, Placentinus epifcopus. Sed cum Otto imperator ad vindicandam injunam pontifici per Crefcentium il-l.ttam in Italiam veniflet, Romam expugnaflet, invalori (eda apoftolicz manus iacrilegas amputari, aures ablcindi, atque oculos evelli pnecepit. Cumquo a tyrannide Crclcemii (de quo Otto ûbituncatione capiti» extremum fupplicium fumpferat) Romani libeiiores f.ifti edent, poft illam membrorum amputationem afcllo impofuerunt, tenentemque alterius afini przeuntis tanquam reôoris caudam in manibus, compuletunt ut per publicam totius urbis viam hxccaneret: „ Tale iup „ plicium patitur qui Romanum papam de fua fc- n de pellere nititur “.

Hoc fehifmate fublato, Otto III. Roma coronatus eft imperator, poflquam regnum Germania» duodecim annis obtinuiflet.

Hic pontifex patriam luam infigni aliqua dignitate ornare volens, przvio fynodali judicio Roniz conftituit, ut penes folos Germanos effet jus eligendi regem Romanorum, qui poll diadema a Romano pontifice acceptum imperator & Auguftus appellaretur. Idem Bonifacium Ottonis cognatum recens ad fidem Chiilli converfum, ft martyrio fanât Adclbcrti [illegible], id prædicandum gentibus munere apollolatus donatum milit in Ruffiam. Heriberto Colomenfi archiepilccpo pallium donavit, in numeto fep'em clcétorum, quibus eligendi imperatoris Romani potellas concéda fuit, eumdem atlumpfir · Deluo-Aus ell anno Chrifli 999. pridie Nonas Febiualii, cum icuJlc'. annos 1 mei.Je» S.dies 4.

I. GREGORII V. EPISTOLA AD JOANNEM RAVENNATENSEM ARCHIEPISCOP.

Placentinam ecclefiam reftituit, Monte ferctranam fubjicit.

Confrato Joanni S. Ravennatis ecclefiæ archiepifcopo veneranda, fuifque fuccefforibus archiepifcopis in perpetuum.

Divinæ remunerationis premia, & bonæ aftionis noftra» labores ab cterna manu optate fruftificari fperantes, dignum duximus omni divinae fervitutis obfequio, hilari mente, itnpendere famulatum, maxime inreilaurandis ecclefiis, quas ab antecefloribus noftris ad divini ufum fervitii dicatos conipeximus. Quapropter confiderantes etiam univerfas hærefcs in S. catholica «cclefia miferabilirer ortas, dignas rcfecari S. Ravennat. ecclefia», tibi Joanni ejufdem ecclefia: venerando archiprafuli, tuifque fucceflbribus in perpetuum, paterno amore (ubvenimus. Placentinam ecclefiam injufte tibi a med ameccfforc ablatam, & contra canones fub nomine archiepiicopatus locatam, tibi, tuifque fucceilbribus refutantes in perpetuum. Infuper etiam a noflro apoilclatu poilulallis, quatenus pro omnipotentis Dei amore, mercedeque, anime noftrte, nec non & pro ftatu regni domini inviclilTimi tertii Ottonis imperatoris augufli, epifcopatum Monteferetranum,cum omni integritate fua, ex nollro dono fub jure S. Ravennatis ecclefia donando, & epifeopum confecrandi amodo in antea cui volueritis, tibituifque fuccefforibus, noftre apoftolice authoritatis privilegio confirmamus in perpetuum. Propterea tuis fiexi precibus, ad honorem S- Ravennatis eccle-(iz, & Habilitatem ejuldem venerandi loci,ipfum jam fatum venerabilem epifcopatum Monteferetranum, cum omni integritate fua, fcilicttecclefi»», capellis,cafis, cafalibus.curtibus, maniis, coloniis, abbatiis, cellis, fundis, leu terris, vinei, pratis, pafcuis, etiam famulis utriuique fexus, ft cum omnibus ad jus notati epifeopil legaliter perlinentibus, falvum ft in cun&is quietum confidere fub jureïanâc Ravennatis fedis tuitione. fine cuiuslibet quacumque conn«di<9ione. Ita fcilicct coufirinantes, dccciminus, m epifcopus, qui in eodem epi

ico-

(copie pro tempore fuerit a te, vel a tuis lue- cefforibu* ordinatus, line omni contradift'one, fubjeâionem impendat, de ut alii fuffraganei, in omnibus fecundum ecJefi· tuas profeâum obedient. lafuper namque fub divini judicii obteftariooe inrerminantes jubemus atque praecipimus, ut nullus imperator, vel rex, dux, aut marehio, de 'praefata confrcratione in aliquo te, tuofque fucceffores, Izdere prarfumat, fed a prefeuti decima indiâionc in antea ufque m perpetuum, queoaeumque eligere «oluerint, per nultram eooceflionetn, ecclefiaftico more, in pnetato eptlcopatu, epifeopum confecrare debeatis, *temota* omnium hominum coutradiûione. Siaiuent.s apoftolica cenfura iub divini judicii obteftajione, & •natbernâtis intrrdiâu, ut G quicumque humo cujuilibet poteflatis exiftens, przlumplent aniu temerario contra hoc apoftolice confirmationis privilegium age'e, aut a jme S. Ravennatiscccle- (iz prrfatum epiicopatum, donum, Ac cooiecr·tionem fubripere lentaverit, niti reiipuerit, & hi* monitis noftri* acquieverit, auâoritare Dei Ac aoftra non folum anathemati* vinculis innodetur, fed a regno Dei alienus cxiftat; qui autem verus cuftos & obfervator extiterit, benedifttonis gratiam a Domino confeqm mereatur.

Scriptum manu Petri feriniarii, notarii, & regionarii, S.R.E. in menfe Jvafio, indiftione fupradida x. Dat. non. Jul. per m>nus Joannis epiicopi S. Albanenfis ecclefie, Arbibliothccarii *Ita·* cU apoAoiice fedis. (

II. AD GERBERTUM RAVENNATEM EPISCOPO M.

Mittit pallium, Ravennatenfem ecclefiam mullis ornat privilegiis, mulus donationibus auget.

Gre^erim eptfcopitt fervas ferverunt Dei, Grrberto S. A eventatu ecclefin erebiepifeope, ec nefirt fptrtlaah filto, per te tn eandem ecc.tfiam, runftifaae fntcefjtribui tun arcbiepifaspu ;n perpettunt.

e, r ,^<, u(i)cii·. */^\° ° MI A M «poflolice fedis benevolenti·, & antique confuctudinis xdo provocati, fraternitatem tuam Ravennati ecclefie przfrcimus; infigoia prefulum ejufdem ecclefie dignum duximus tibi conferenda, cum ufu pallii, quo uti debeas certi* temporibus, certifque modis, fient auceceffores tuos ufos fuiffe cognofcis. Hoc te nihilominus admonentes, ut ficut a nobis hujus decori* ufum, ac facerdotalisofficii honorem accepifle te gaudes, ita etiam morum, atque acluunt probitate, lufcepium in Chrifto iacerdotitim adornare contendas. Sic enim alterno ens hunore confpicuus, fi cum habitu corporis, mentis quoque bona concordant, 'ut fori* compofitus, imus autem dire&us, Deo cum propbeta vere dicere *"rt,,;!'De* portis: *Provtiee* Dee snctnfpefiu mee femper, uthiV.* " · dextri* *inibi, ae unquam cemmoveer.* Ut autem caritatis in nobis fundata: dulcedinem recogno- (cas: ex gratuita largitate noftra, poft mortem Adcletdz Imperatricis augufte, donamus tibi, turque ecclefiz, diftriâum Ravennatis urbis, ripam i..:egt»m, monetam, teloneum, mercatum, muros, & omnes portas civitatis. Si veto alia privilegia aliqmbus iafla apparuerint, fanâ· ecclcfiac obnoxia, & huic noftro privilegio contraria: authoritate Dei, & S.Petri, ad nihilum redigenda ill· dijudicavimus & hoc q.iod facimus ,ftabi> limus, Ac intaâum permanendum jubemus. Dona Arnus etiam tibi, tuzque ecclene fanâz, Comiclentem comitatum, mortem Adeleidelmpetamcis auguftz: ut tu, luaque fanâ* eccleiu, iu>que fuccefTores,.illum, cum omnibus inibi peilinentibus, liteie teneant, Ac ordinent in peipetuum. Et quod bene fadum eft utbenerefirvcmus.Auin melius corroboremus: privilegium, quod tuopiædecertoti Joanni, cum Monteferetrana, Ac Cervienfi ecckfiis, Ac cum omnibus, quz (ibi largiti fumus, ex noflra benevolentia, tibi, tuaque S. Ravennati ecclefie, tuifque fucceflonbus confirmamus, Ac incorrupta femper efle decernimus, id clt, mooafteriutn lanfti T_homz apoftoli, & Euphcmiz martyris, cum omni integritate eorum, βi cumomniluiarebus, At poffertionibu* eorum cuiBtis, Ac incultis, tam in civitate Ariminenfi puditu, quam extra, fcilicet io comitatu PifaurenG, Anmincnti, Ac Monteferetrano collocatis. Quas omnia per centum jam curricula annorum, veftra ccclelia, A. veftri anteceffores tenuerunt, At vos, Deo giatia, tenetis quiete: id eft cafteJlum quod vocatur Ligab rri, cum omni pertinentia fua, Ac curte de laudo Hermete, cum przdifta ecdefia, Ac cum calaltbus, Ac appendicibus fuis: fcilicet cafteHum, quod vocatur Gallois, cum oinni pertinentia fua: nec nun Ac catbum, quod vocatur Grananolo, cum omnibus rebus, & pofIdlionibu* tui*. Et cafteHum quod vocatur Montccorlino cum omni'integritate fua: necnon & integrum calleilurp quod vocatur cruci*, cum Commbus rebus, Ac pofte'lîoDibus tuis Et ut paternitas bom:a: s noftre, filiationem tuae devotioni* fummo aflcftu, Ac affluenter in Chrifto enutriat, authumate Dei omnipotenti*, Ac S. Petri principis apoftolorum, boc noftro privilegio» pr«. ceptum de Regienii epifeoparu, cum omnibus fibi adjacentiis, a venerabili Oitone augufto, tibi, tuzque ecclefiz, tuifquetuccertorrbus attributum» conhimamus, tiabilimus, Ac incotivulfum perm·· nendum przcipimus, ut teneas, defendas, regas, & ad Dei honorem, ram tu, quam tui fucceflores, libere ordinetis. Confirmamus etiaoj tibi, tuzque eccleliz in perpetuum donamus Cafenim, cum omnibus inibi pertinentibus; Ac poteftate aputiolica jubemus, ut de fubtus ftrata,ufDque ad mare, niillus audeat diftnitum „aut venationem ullam exercere, nifi cui tu, aut tui lucceflores juflerint: fed abfque omnium hominum inquietudine, ad honorem, Ac utilitatem tuam, poteftativc omnia ibi factas Ac prrcipias. Omnia etiam privilegia jamprtdem a przdcccfloribus no ftn* tu» eccleliz coliata, o nniaque pracepraaut a regibu*, aut imperatuiibus, pro Det teipeâ'.i, attributa, hoc noftro privilegio in voluntate Dei, & authoritate fanfti Petri, confirmamus, corroboramus, Ac in rternum valere volumus, Ac przcipimus. Si quis igitur contra *bate,* qua per hoc nottrum privilegium pie & firmiter dHpofita tunc, temerario aufu iie cenraverir: kiat te authoritate B. Petri principis apoftolorum, cujus i nmerito vices agimus, anathemati* vinculo innodatum, Ac cum diabolo, Ac Juda traditore, «terei iupplicii incendio concremandum; ficquc urentediabiliterjinvolvendum, ne unquam a sexibus «n·thematì» fit abfolUtu*. At vero qui obiervator in omnibus extiterit, cuflodienshujusnoftri apoftoiici conflituti authoritatem, ad cultum Dei noftri refpicienus, beoediftronis gratiam a mifericordiffimo, Deo nolito multipliciter conlequatur, At vitz «ternx' particeps efficiatur.

Script, per manus Petri notarii, & icrieiarii S. Romane ecclefie, in menfe April.Indi&xi.Bouc valete.

Dar.

'«fi

Dat. iv. Kal. Maji, per manum Joaoois epifcopi S. Albaoen. ecclefix, & bibliotbecarii ianâa Apoftolicc (edit, anno pontificatus domni Grceorii fummi pontificis, & laniverfalis papc , in lacratiflima fede B. Petri apofloli anno 11. imperante domno Othone **m.** a Deo coronato, magno, dt pacifico imperatore, anno 11. in menfe, £c iudift. fuprafcripta.

III. DIPLOMA QUO PRIVILÇGIUM ABBATI* S. AmBAOSU CONFIAM AIDA.

POflquam beato Petro apoftolorum principi , dominus ac redemptor nofter Jcfus Chriftus ex utero virginis pro ooftra· redemptione, ut erat Deus verus ante (ccula, verus homo in fine fee- B culorum apparere dignatus eft , ligandi, atque folvendi in celo, & in terra poteflatetn tribuit, etiam januas regni cxleftn referandas conceilit , fupra lolidiutem fidei (anctam ftabdire dignatus eft cccleliam, fecundum illius veridicam vocem, dicentis: T« *et fitrat, & japer kanc petram* «*daficafo eccleJiam mean» ; & port» t*fert* w* prztM. *lefont adverfat eam* ; <'T *ttit dafo elavet regni* e*· *loram·, & qteodcHmqae h^avertt faper terram, ligatam erit fj* m *tall ; tJ qitfocamqae felverlt (aper terram , Solatam erit tJ tn c4h.* Poffquam dt hujus vicini finceriffime Deo famulanto, carentes ncbulsium denlitatibus, tantam digmus perceperunt potrftatem, & univerfi curam iunt fortiti Tegiminis; inter quos, & noftram parvitatem Dei C om nipotentis mifericordia connumerare dignata eft. Ob hoc univerfitati credentium innotelcere voluimus, quoniam abbatiam in honore celeberrimi Chrifti confefforis Ambrofii , necnon venerabilium martyrum Protafii & Gervsfii conlbtutam, ubi eorum (aera corpora reconduntur, per hujus noftrz authoritatis privilegium integertime corroboramus cum omnibus ecdefits , oraculis , curpbus, malTaritiis , diftnftis , ad ipiam relpicientibus: fcilicet Bafibano , monte Fclicia-io , Levemano , Cereiola , Lemonu, Capiate, Ofeo duâo , Campiliom , Amiciaco, Colonia , Veredcrio, Cavensct^, Villa Alba , *Cugmano , atque* cum univerly ad przfatam abbatiam (Þedanti bus: eo Scilicet ordine , Ut monachi ipfius cce nobii fimul cum abbate, qui mmc Fu»t, vel qui pro tempore fuerint, prziaxatas ecdefias, oracula, curtes, mailiritios, lervos, ancillas, Aldiones. At Aldianas , fine ahcujus majoris , mmoriive perfone contradidione, habeant, teneant , & poiiideant, atque io cotum u(ttm ac fumpium, Îrout melius providerint dillribuant, noliia apoolica auihontiie concedentes . Si quis vero , quod non credimus, diabolico (uafu contra hujus nolit* apoftolice concrllionis fitmnaiem in pollerum «gere tenuverit, prelibati monaflrm cœnobitas in aliquo, quod eis conceffimus, inquietaveiii ; fit auaihema horrendum a (retenus decem & odo panibus, ❦ ex confeniu fraudis Judx , Anamzquc adzquciur flammis, dt a Patre , E Filio, (andoque Spmiu , necnon a beato apoftolo Petro tnaled'dus in przfens, dc futurum, rei ctimtne aftndus femper maneat ; atque a catholica ccdcfia fit eliminatus , donec preoominate tbbaiis monachos , eotumque patrem digna fatufsdioae placare ftuducrit.

Datum IV. Kaî. Majas , per manus Joannit ep'fcopi S. Albanenitt ccclefr* , & bibhothecarii fande apoftolicc (edis : anno, Deo propitio, pontificatus domni Gregorii lummi pontificis, & u« niverfalis quinti pap*, in facratiflitni fede beati Petn apofloli fecundo : imperante domno Otto· oe tertio, Deo coronato , magno, & pacifico imperatore, anno **n.** in menfe, dt lodift. fupra (cripta **xi.** Scriptum per maBus Petri notarii fle (crmiaiii S. R. E. in menfe Aptili, & indiftione undecima. P. Bene valet*.

IV. AD CONSTANTIAM* REGINAM OALL1AAUM.

Ut fui V'IItt Juliani epifeopi pradalt faeraat , & s, incenderant, ecclefialitca , ergiajer antfort. do i;b late coerceantar. b,,,»,,,. •p®c»»p*. Sir»«.8l

/'"'ºqUm devotiffimam dominam fciam de eatlefti ^j**|'* Vu vita atque remedio anime (ux iedulo cogi ai*.s s<*^ tare, culpam me committere vehementer exiftt- A»dtp». mo, fic ea qua pro timore omnipotentis Dei funt fuggerenda, filuero ; fit te Unftiffimam de eccieGallica pace (edule non commonuero . Nimis mc Juliani fratris & coepifeopi noftn pro. clamatio nuper contrillavit : maxime cum ville iu«, videlicet ccclefis, a nequiflimis przdonibos Gnt depredate , atque nodurnis incendiis more furum combufl* : & dum iidem maligni juxta noflri predeceffotis Bonifacti decreta , pro emunttite illud *emendare* noluerint : dum fit ferculi leges hac eadem ita habete voluerint, lege vulgari tcfte m qua fic fcribiiur.· Si quis manu ar*mata* uique ad quatuor homines in vicum alte· rtus ad malefaciendum venerit, ille qui prior eft pto illicita przlumptione componat (olidos dcccc. Sequaees vero ejus, unufquifque folidos Lxxx. Si vero ibi incendium fecerim, fib' nonam compo· nant, przdam vero in quadruplum reflituant. SI Izcuh leges islem julhtiam habere voluerint, lex divina cur infenor effe debebit ? Cum m ipfius veritatis przfemia a Zucchzo conlaudatutn fit , fi aliquem defraudaret , ur in quadruplum refti· tueret. Et quia fummuin m regibus bonum eft juffitiam colere, ac tua cuique jura fervare , dc jn fubjedos non finere quod poteflatis efl fieri , (ed quod equum eft cuftodirt ; quod vos dt dili- Dgcre, fit omnino confidimus ftudere. Quapropter excellcnhz veflre menfe Novembri prrfentis anni * **n.** Indid. Petrum fratrem & coeptfcopum * *tn. w.* a gremio fandz Roman* eedefi* tranfmutimus, ut fratribus ejuldem provinciae in unum congregatis, emunitas, & przfumptio, & facnlegium, canonica auihoritate, & vcftra regia dignitate talem teimmum accipiant , ne poll hzc membra diaboli, filii nequam, in fanda ccdcfia te etiam ibi regnante talia prrlumant.

Nota Garbielis Cohaitii

Indifl onis certiiTima quam «ppofui , emendatio eft. Scrpta efl emtn epiRola mente Novemb. ann. pqt. quo anno Conflinturn Robettus *rex* conjugem duxit .Neque erum kubi potuir , vel anno precedent! , quo nondum regma erat Cenitantia ; vel coniequenti . quo Grevoriue Pon'ilex |sm inde a Februario menfe obierat < Porro Novembri ann. ÿÿS. currebat indiftio xrs. inchoata a Kal. Seprembr. quod erat iis temporibus pontifici* iadiAioms initium, immo *Sc* aliqoaadiu poftea fiut , at ex Gregory VU. epiflolis apparet, ac nominatim lib. s. epift. ip-

Non defignit Gregorius, cujus urbis epifeopus effet il- Je Julianus . Andcgavi forte , fiquidem eprflol* hujus exemplum ex Andegaveafi codice daferiptuua efl . Qpod t› na efl , addendi» Julianus Andegavenfium epftcoporum catalogo. Neque Jocus ipfi deerit. Nam circa MK tempora magtUM hiatus efl in *Galli» OriAiatu.*

^ ad

S.-it
I·»·

C9» A o EPISTOLAS G REGORU V. PAPÆ

4 r t R.N D I X.

*AMι fr· CHfriudi jeriNu eftatHmi i· rettmbafai ιΛ r»f*a lUni*
i» Csqfla *tin^i:*

TW "0®··0· Saofts» , ft individua Trinitatis ,A JL Gregarius qui ft Bruno fetfeba catholica, ft apoftolica Romane ecclefia Det gratis epifcopus ft iervua fervorum Dei. Defiderium quod ad religmium propofitnm ft (anftnrum locorum Habilitatem pertinere monftratut, fine aliqua eft Deo authors dilatione perficiendum; ft quoricsinquihuldam feudal ecclefia utilitatibus, vel commodis softer aflenfns, ft folitum apoftolica authoritatis expofeitur prafidium, nitro benignitatis intuitu nos convenit fobvenire , ft ratum propoGtum pro integra feeuritatc ex ratione (olidarn , ut ex hoc fandorum veneratio locorum, Calus, ft indemnitas profligetur , ft nobis quoque lucri ponffimum premium a conditore omnium preferibatur. Volente igitur atque rogante tertio Ot- B tone imperatore Augufto ft Lamperto fanda Onflantienlis ecclehe epifeopo , quoddam monafterium in ripa Rheni, juxta Conftanuam in villa qua vocatur Petrishufe, deGebehardo beata memoria epifeopo , in (tonorem S. Gregorii cooftrudum, apoftolica defenfiune munimus , & praceptaRomane ecclefie eo tenore decoramus, Îuatenus ad ipfum monafterium, cui nunc abbas 'enchcrpa prccft, cum omnibus ad fe pertinentibus, diverfis praidiis , cultis ft incultis , colona, ft familiis, vel quacumque idem Gebehardu« epifcopus haredi Urio pire, vel aliqua acquifinoos aiùidem monafterium contradidit , aut quueumque de epifeopio commutavit , aut fine commutatione permitit , bec ooô quicquid prediâus Lampe· tus epifcopus ad ipfum 'monafterium ' m quocumque negotio concedit , cum Siggeri prndiis, Tufcenancb, ft VVengiu vocatis,io pago Turgeu, fub comitatu Peretboldi Comitis G«is, quorum mdbm de rebus epifcopii per epifcopum Gebeiurdum, aliud dc ejufdem monafterii rebu» per prodidnm abbatem Penchenim acquifiiumcft, vel quodcumque per aliquem Qomioum timentium ad eundem piam locum concedendum eft, aat concdTum jam renit , apoftolica Beati Petri dcfenûoue, ac tuirkme ftabilitum , & in· coocuffum fub Chnfti teftimomo permaneat dc perfiftat. Hoc etiam jam apoftolica judione, cum confenfu tertii Ottooia im pent. ang. & Lamperti fupra^idi epiicopi, qui hnc fieri rogaverunt , omnino interdicimtu, ne forte aliquis eidem monafterio *erafigatar, nifi* quem communi* fratrum ibidem Deo fer»lentium concordia cogat ; ad epifeopum vero eum, qui ita eledus eft, flabdir· «atpum pertineat . Id ipfum etiam de advocati eledione decernimus. Eledo autem abbati , vel monafterio advocato cure fit re» monafterii curare, eiCque diffipaotibus refiftere. Si unia interca, quod non credimus, temerario aufu contra ea, qua ab inc ooftra authoritate pie, ac firmiter per hoc noflrntn privilegium difpofita tuor , contraire, vel hir, qua a nobis ad laudem Dei pro habilitate jam didi monatlerii ftaruta fiint , refragari, aut io quoquam traoigredi temptaverit, fciat le es auâontaie B. Plcrri principis apoftolcrum, cujus vel immeriti vicem agimus , anathematis vinculo innodatum, & enas Diabolo atque Juda traditore Chrifti acieroi» locendiia concremandum. At vero qui pio inruuu obiei va- £ tor notlrs falutifere preceptionis extuert. bcoediftionis gratiam a jufto retributore DommO multipliciter conlequatur , & rite astern· particeps effici mereatur in fecula baculorum. Arnen.

n

'■-WAD SAND1ONYSIANUM CONCILIUM

4aa« 996 iait/ana prv dhrferô ercfeAe *reftitendit*

ADNOT AT IO CHRONOLOGIC A.

DE an00 quo concilium iftud convenit na e-go olim differui m meis ad Pagtum adnotaiiombos ad annum 997. 11. Concilium Seudionyfiatuim ad annum lupetiorem 996· referendum efle potius quam ad prarfentem 997. certum deinceps , ritumque efle debet ; oam Segumus Senooenfis , qu· in eo concilio tam fœde habitus taxât, ac narrat Aimoinus spud Pagium, hic De vivit deceffit anno illo 996. die XVL Kal. nii, ut adnotat diligetuiflimus author brevi» chronici Senooenfis S. Golumbu vulgatus a Marten· Anecdor. tom. Ill. col. 1491. qui licet exeunt· feacnio XIL feribebat, re» tamen fuperioria statis, accurati(Erne adootat, ut eodem in corrigenda annalium chronologie felieillimc non fe* mcl ufus Gierun.

CTSENON-^NSIS SYNODUS

In qua Parifienfiriu canonicii altaria quadam jurti ecclefia Stnonenfij traduntur.

Anno 996. habita.

SYnodi hujus a&a dclunt, fola fupereft charta Leotherici Senonenfis archiepifcopi in boc concilio firmata, quam profert Dubois Hift. ecçkf- Parif.tom. 1. pag. 681. ex quo hic datur.

*Imperante auHontatii jumma ferentffimo favore laotbericat Senoneqfit arcbiprafid i7/a/?n^r*ai , Cbriflicolu In urbe degentibut umverfii, pignut patii eunt felicibm tncrementit gtmtna [alntu.*

Noverit cœtus rcipublic* , imiro cuneorum concio fedia noftrc fidelium, quoniam divini judicii & inexorabilis memores periculi . pietatis , utiliter cogimur immorari preceptis , fcilicet ut quidquid fupplicii pro humana fragilitate fumus obnoxii, per officia debite qualitatis , ex altera fraterna dileâionis impendia , fanâorum precipue per amoris incendia facile *Gt* expurgatum, flt quidquid dignum' queritur venir , nihil negari detur noftrv fragilitati , unde fentiar amplitudo chriftiaiti nominis, munificentiam noftig ferenitatis ordinantem. Privatis & publicis etiam compluribus conventam negotiis erga frequentiam provide dileâionis domni & chariffimi nobis Raginaldi Parifiorum pontificis , nec non & congregationis fande Marie gloriofe cultricis jam dide fedis, & nihil noftris dgnius fieri votis, quam verbi eorum obfequi ftudiis ; qua ipfe roborati, fic precum fub arma collcdi prenominate fedis A Parifiorum canonic! oborta humilitate Senonum prsfidia fubeuntes , noftrain acccffcrunt prefer»·tiam, rogantes fibi optata concedi de quatuor altaribus noftrc Dimccfi fubjacentibus . Quorum orata cordis fereno corde fukipientes , & cele* ftis curi* palatia tam nobis, quam fucceffonbua mercari curantes , itf amore agni divini , & in devotione fande Dei genitricis Mane, omnium fupernorum civium , fit pro ambarum utilitate partium concellimus in publica Senonenfis eccleft* fynodo cum affenfu Ragenoldi archidiaconi noftri, ex cujus minitlcno effe videntur , prenominatis canonicis quatuor altaria , videlicet altare de cellis in honoie S. Germani dedicatum , fic aliud in Vernolio in nomine fanâi Petri , aB liud quoque io Steovilla in nomine Janâi Germani , aliud quoque in Macbello in nomine S. Germani; & haec quidem altaria , per interventum domni pontifici Raginaldi, tali tenore obtulimus canonicis Parifiis S. Marie ferventibus* fil pro habenda inibi jugiter noftri , ooftrorumque epifeoporum memoria , fine tenus teneant , regant, atque poffideant fine ahcujus repetitioni* infcftationç fic calumnia . Datum in mente feptembri regnante Roberto rege Francorum anno IX. »

&

CONCILIUM ROMANUM

Quo conftitutum fuit, ut Imperator deinceps a feptem clc&oribua (1) Germaniz principibus eligatur.

Habitum fuit anno Domini dccccxcvi. tempore Gregorii papz V·

Skvxr inios Binius.

H·»μ n HUjus concilii a&a omnia interierunt ; ob c.ufam tamen in titulo allegatam boc tempore habitam fuiffe evidenter fatis colligit reverendiffimus & illuftriflimus cardinalis Baroniusex quinque aftertionibus. Quarum prima eft : Res
Fria· M- Hrli·. magm momenti non nifi confultis patribus , fit colleâis epifeopis in fynodo, fieri confueverunt. Haec res quanti momenti fit, indicat magna illacontroverfia, que hac de re inter caiholicos & novatores berencos jamdiu agitata fuit. Nos enim jus eligendi regem Romanum pontifici Romano Gregorio V. vel. X. acceptum ferimus : illi imperatori Ottoni, aut Friderico idem acceptum referunt .

Secunda ejufdem affertio eft, hoc tempore fynodum Rome celebratam fuiffe, idque probat ex vita S-Adelberti apud Suriurn his verbis: *Peft bac faffa tfi frnodul , & ulo jarii dudlui Moguuttmu arebiepifeopui antiquam cantilenam cantat, & epifco-* Cpvvs *fui&um a quiete monaflerii ad relifhtgreget n-vocare infiituit. Affenfit papa Gregarim, tf femelfuceptum gregem um poffe impune mm dimittere feri* ptura fententm affirmat. Velit nolit vir Det, eat* inquiunt epifcopi jedente1 ; aliter vinculi› nebatur anatbematu. At ille feeretum petent, adpapam ait : Hoflii quieti mea invidet, qui voi fua fiimulo sv/fcgety ut eo me redire compellatu, ubt animarum frudium non faciam, detrimenta autem captam anima mea immania: mitiga arumnam meam t dtfe&ui meo remedium appone: tufii receffui mea da vel nra folatium: G audiunt ovet mea quam clam vocem„ vivent moriar cum eit : fin mimu, pietat tua mihi fuccurrat, ut verba vita eit fperneniibut , m licentia tua vadam ad exterat & imultat geniti qua* Dnefciant waves *Domini. Acquievit Itbent voduntati bominlt Del papa Gregorlut, at erat fatü banul , quantum permifit vaga juventae . Aehqutt fandior Adelbertul monaflerium* [illegible] *& fratrum, molefie ferrn ruptam quietem, /ad ha·*

(t) BleAorale Collejiuai non in bac Synodo, fed friius inflitutum docet Pagius ad an.Cb. *pqo.* n s·. Arfeqa.

ANNO CHRtJTI

J*** fi* Ul* martyria fpem Vivam, cajat in fae pe- A dare ardedat langam defidrriam, *&'C. Ifta tunc io fyoodo. At hujus quoque concilii mentio habetor in vita fandi Burebardi Wormatienfis epifeopi, ubi pariter dicitur interfeifle eidem concilio Franco tunc epifeopus VVormatienfis, acccpiflcqoc ab eo tunc abbatiam, cujus inveftituram in eadem fynodo recitatam tradit, cumque hoc anno effe dcfunftum.

T«tl*.«fc iwt»·.

Tertia cjufdem affenio hoc eft. Ottoni magno a Romano pontifice cooceffum fuit, ut fibi focceffporem deligeret: ceteri autem imperatores eo jure caraerunt. Probat eadem his vetbis : Exut de bis Leonis pape odsvi decretum adOttonem primum imperatorem datum, quod St recitant ipfi novatores, cum inter alia ipfe pontifex, quo per-B trahat ipfum Imperatorem ad liberandam Romanam ecclefiam a tyrannis oppreffam, concedit ipfi facultatem k|igendi fibi fucccfforem. Snnthcc verba ab iifdem pariter recitata : *Pfet factae Lee ferWtt ferveram Dei, epifcepi fimtittercnm cnnfle clere B antverfe pepalo Remane, emnthie erdimhai hajnt alma arht (fient in ipfit ceafcrtptii apparet) eeaflilnimai, cenfirmamnt, cerreheramni, Opernafiram apeflelicam anthentalem cencedimut at^ae lan gimnr demine Otteai prime Tentenice regi, dtleftiffime fphritaali in Chnfie nefire filie ejafaae fncctffe4 nbat, bvjat retni Italici in perpelaam tam fibi fataltatem facetfierem eligendi*, flte. idque faftum, ut authoritate diplomatis hujus, ipfe fibi filium eligeret fucccfforem, in regnum primo, inde inim-C perium promovendum. Ex prsfcripto igitur Ro> mani pontificis faftum videmus, ut non rex cligeretur ab elcdonbus, fed ipfi imperatore* primus & fecundus Otto, fuccetfores regni in. imperium promovendos filio* nominaverint. Otto nutem tertius, quod prole caruerit., per pontificem Gregorium aliter imperio confidendum putavit, nempe ut ckâonbus principibus id concederetur ab ipfo.

C«t.

Qjitit· »t- Mrtl·.

Quarta sffertio, quam ad a&a concilii invertiganda affirmat, fit probat, iff* eft. EA firma, & in omnibus conflans affertio, ficut imperium authoritate Romani pontificis ex oriente in occidentem translatum eft, ita jus eligendi imperatorem Germani* cooceffum, vel dixerimu* regem in im-D peratorem promovendum, ab eorumdem Romanorum pontificum authoritate, & conccffione manaffe.* Accipe qua de hi* Innocentius tertius papa feripierit ad ducem Caringia five Turiogia : *AUti principibae jet, & petefiattm fhgcndi regtm*

Esi*· d· MΨlbÜIIM

{ /avprr*[redacted]v pm—spradu*a^^male*as, *relegnefeimet, at debemae : ad fwas de jnre antiae cenfaetadine nefcitar pertinere, praferttm cam ad ce» jat tf pateflat bajafmedi ah apafiaüta [ede pervenerit, paa* Ammnw *impenam is prfaaa magnifici Canti a Gracu tranfialet* »■ *Germanee·*, hac Innocentius. Iu concilio Viennenh eadem Clemens quintu* b>* verbis.- Aanraai *principii ertbadrxa fideipre-*

"«)«ni*r. **?" *.

fefiem, tfanBam Ramtnam eccitfiam, cajat capntffi Cbrtfiat redempter aafier, ec Kemmam Penificem'E ejafdeat redempteru vicariam, fervere fidei. &d:t ra devetiemt praaeptitadiie veneranttt, eidem-Reataaa Paatifici, a far apprrbatienem perfena ad tatperialit pramptitndinu apicem affamenda, aecnea an-Bienem, cenfecratienem, tf imperii cerenam accipiant, at faa fadmitterent capita, nen repetarxntindrgnam, feqm illi, & eidem ecclefia, faa a Grade imperiam tranfiaht inGermaaai, êf a</aa ad certet errem principet jal, patefiat eligendi regem m imperatmem premeveadam pervenit, afiringtre vineale juramenti, flte. id quidem adeo fine contradiftione a maioribus receptum eft, ut tempermii cleAorc*& imperatores ab eia elnfti, ingenue hoc ipfum ρ.-Γ-Γ-- fi fint, intelfexcriotque pariter eju* effe facultati* qui dedit· fit auferre pariter, cum viderit espediens effe reipubhcç Cbnffiaue quod & cetera exempla demon Ibant.

anno CHRISTI

Quinta cjufdem affenio hae eft. Facultas cligendi imperatorem concerta eft elc&oribus non abhnti·. alio quam a Gregorio papa V. Quod ut probet, illa praemittit : Sane quidem dum Oito Roma fuit, tradaffe inter alia qua ad regni jura pertinent Sigebertus affirmat. Si concilii Romani, de quo agimus, monumenta citarent, nobis haud laborandum effet in perquirendo qualis fuerit ifta ab ipfo pontifice ëfdem eleftoribus tributa eoncef- fio: num fcilicet ipfa fuerit omnibus Germania* principibus generattm collata, an tantum fex vel feptem certis nominatifque exprertis principibus (ut nunc font) eccleftallicis atque laicis exhibita. Certe quidem revocandum non eft in dubitationem, generalem faltetn concertant Germanis principibus omnibus earndem facultatem eligendi regem in imperium promovendum. Etenim idomnino aflerere, etiamfi alia quaque tcftimonia deeffent, fa&a ipfa non modo fuadent, fed cogunt. Cum enim, ut auditis, concertnm fuerit a Leone VIII. Ottoni primo ejulque fucceffloribus, foccсffores eligere reges in imperium pro* movendos, dt ab eis faftum ufquead tertiumOttonem confiet, & poft ipfum nunquam id tentatum ab ipfis fuifle inveniatur : plane dicendum eft, eam facultatem demptamfuiffe imperatoribus ipfis penitus, & Germania coilatam principibus, nec ab alio quam a Romano pontifice ; cujus dumtaxat id effet authorititts, quod, ut nuper audifti, eleftores, & elefti imperatores publicis feriptis ingenue funt profefli.

q,|,w ,f.

**.* ıH·.

His pramitlis, quintam affertiooemita probat. Ut autem non ab alio quam ab ipfo Gregorio id faftum fit, multa funt que nos id affirmare cogunt. Atque in primis, quem diximus, ipfe rei ufos, cum poft ipfum Gregorium Ottone imperatore defundo, non amplius per imperatores, fed per eleftores principes, conflet fuifle focceffores eleftos,.quod feriptores omnes affirmant, &quxvis vetera monumenta teftantur fpeciatim vero complures authore*, qui fuorum temporum res fcripferunt, id abfque controverfia aliqua aderunt; quod & ipfi. etiamrefraftarii novatores, ut diftum eft, proatrntur.

I\ \ X

Ifta autem decernendi Gregorio ipfe Orto imperator fuifle author videri poteft. Cum enim abfque liberis eflet, & fpes omnis dempta, ut in filium, quod fecerunt prxdeceffores, transferret imperium: ne poft ejus obitum inter omnes fibi conlanguinitate, dt affinitate coojunftos, & alios aemulo* cjufdem honoris principes, exoriri portent bella civilia, quibus idem conflagrans perderetur imperium: in eleftores eam refundendampotcllatem authoritate pontificia confultiu* exiftimavit. Et quod videret aemula* glori* Germanorum Franco»t cxplofis Carolini* ignominie nomine fugillatos, novos eofdemque pugnaci(fimos habere ccepirte ex aha linea reges: ne illis imperium pariter affeftandi, fltad Francos, e quibus in Germanos fluxerat, revocandi aliqua qunrentibus pateret occafio, bene confultum rebus Germanorum potavit, fi apoftolica authoritate firmaret, ot iidem tantum effent Germani, quibus facultas effet creandi regem, quem idem Romanus *pontifex* promoveret io imperatorem.* ita tamen, quod fi caute aliqua effet id negandi, libere facere poffet, nec aliquo neceflitatis nexu, unem ipfi elegiffent in regem, compelleretur probaro atque ungere

------------gere imperatorem Nam audi Innocentium ter-A
CHKisn IlHn> id,Pium cleftoribu, hi· verbis iofinuamem :
· *Sed & printipet rttognoftere debent t & urifar* m··

fM' i*0- J·' C aetaari/ar *enaeotnanot ffr/tum ese- HtH fe regem, tf promovendam iJ iuptrum* , «d aa/ *fptfltl, fnittM* carausaaaj . *Efi enim regulariter, & generaliter obfervatnm , ut ad cum* «sMwfeart·prr/oau prr/iMit, ad yarns ifepq^rfe *nuunt fpeflat. Namfuid tmmfi priutfti unftbutt fe Afttràidy ftdetinm fe nuorJin Jncnlt^nm yum** CM«rçw *vtl txccHtmnnieotnn,* fe rrgon , *tyronunn, wl fnltnun bnrttitom tligrmtt Mt fogntnnl nu initngm, tonjurort,* ac *tororum boutntu hnjufaooA itimnnul Akfit omnino.* H«c Innocentius. Porro quis non intclligat, quod fi perfonam eieâaminB imperatorem affumendam ex caufa ipfe poteft rejicere pontifex, multo magis ipfos eleftore, ab eie. dione* repellere poteft ex caufa: prefertim vero fi inquinatu, fit h«refi, in qua nec recipiendus, fed fpernendus ab eo effet imperator eledus ? Porro non fic jus eligendi in alio, tranftulit Romanus pontifex, ut illud apud fe noluerit remanfiffe, & cumopus fuerit, & ncceffita, exegerit, co pro arbitrio uti poffet, hunc recipiendo, abjiciendo au-
Glib. hit. hKc. p rem '!'um · prout opportunitas poftularet . Nam audi quid dicat Glaber Rodulphus, horum temporam probatus feriptor, qui ab hoc tempore ufque ad millefimutn quadragefimumquintum hiftoriam fcripferit ad fanftum Odilonem abbatem fuum. *Ifrid,* inquit.* *nibiio Htmtit niminm condtctni, & ptrbont·* C *finno viAtnr,* a/jar *ad potit tntlom optimam dnrt-raw, ftiltttty tlt ne qnifynnm aodofltr Konuni* ms· perii *fetptnint prepropernt gefaro printtpt oppetet, jitn inoperator dici, onteffe voient, nifi <jtumpapafadis Λοηοηο eoorent probitate delegerit aptum reiptblict* , eifw *eonomfmt ittfigne imperiale* . Harc tpfe, haud ignorans, que affidue ante ejus ocu los verfabantur, per principe, imperii feudatarios eligi qui effet 10 imperium promovendus , probe DOfeens futumam rerum pene, pontificem effe , ut probaret , vel non probarçt quem elegiflent qui jus habuerant eligendi.

Cum ergo ex his manifeftum fit , hanc rem tanti momenti Roma in pirfenti» Ottonis tertii imperitans a Gregorio quinto conftitutam fuiffc: D fine dubio ca de re aftum fuiffc oportet in illo, quod eodem tempore Dei providentia celebrabatur, Roma concilio in caufa Adalberts Pragcn fis, & Burchardi VVormatienfis epifeopi.

«I·*·.·» odfta-,* tatimio- De feptem eieftorum origine, & inflitutione , illud ibidem fubjungit Batomus : Reperitur magnopere controverfum, & prolixa dikeptatione agitatum , num feptem tantum eieftorum lele-œo, fit eleftio, qui Romanorum regem crearent, fuerit ejufdem Gregorii papa quinti inftitutio , vel alterius Romanorum pontificum . Huiuj rei occafione, fcimus Panvinium commentarium de comitiis imperatoris elaborafle : quo nihil aliud probare nititur , quam feptem eleftores non a Gregorio quinto inftitutos fuiffc, fed a Gregorio E ejufdem nominis decimo , nullum alium habens fua fententie quem fequatur authorem , nifi infeftam harefis fcabie beftiam, quem indigne nimis ipfe homo catholicus peftine fealpit eburneo, dum eum pradicat virum effe difertum . Qxa
Ammim* ta. fi continu, infpexiffet lucerna Cleanthis, eum potins fient pietate, ita & doftrinaintellexiffetomnino defertum, nullo autem modo difertum : ut cum ex multis aliis, tum ex ipfo io quo (equitur eum quem laudat, & in quo laudat errantem, intelliges. Qpos ambos turpiter errantes egregie corrigit, quem jute laudavimus , Bellarminus «ere doftiffimus , oftcodeus (quod iplos ——— latuit) complures, eoidcmque fide integros, feri* pfifte ante Gnegorium dec-num aoftores de lbptem ekftoeibus jam antea eonftitmts , adeo nt BaUamna· nequaquam vd fingi potoerit eofiiem ab ipfo Gregorio decimo originem ducere, quorum ante ami ejus pontificatum fieret meatio a diverfia ejufdem ,u **· ·· temporis elaris auftoribus.

£xpk>fis igitur notatorum falfi, opinationibus, repudiatifque novitatibus eorumdem, nec fie definite remanet qtutftio, ut faftum a Gregorio V. affirmare poffimus , quod a Gregorio X. iuftitui potuiffe negatur. Siquidem etfi io controverfiam revocari non poteft, ut diftum eft, id quod tributum fuerat a Romano pontifice Ottonibus imperatoribus eligere fucceflbres, per Gregarium V. transfufum ad Germani· principes: haud tamen adeo liquet, per ipfom.fuiffe eleftores ipfos*numero fenario, vel feptenario definitos ; fed & fi faftum fuerit, conflare tamen nequaquam id fuiffe ufu receptum. De his ergo modo nobis agendum , ac demum a quo potiffimum Romano pontifice id primum invenerimus inftitutum , in medium adducendum.

Sane quidem nemo jure inficias ire poterit , poft tertii Ottonis imperatoris obitum , ducentis & amplius annis , quotquot elefti fuerunt Romanorum reges, imperatores defignati , eofdem non feptem duntaxat eieftorum , fed omnium principum Germanorum qui ad comitia couveniffent fiiffragiis fiiiffe ad regium cufeaen' eleftos Qpod preterqusm fingplornm promotiones perfpicue fatis edocent, ut dubitationi nullus poffit locus effe reliftus : quas adhuc extant de ipfis promovendis liter· dnrerforam pontificum Romanorum ad Germani· principes dat·, & inter alias, quas Gregorius feribit ad omnes epifcopos, «pia.*' duces atque comites Teutonicos , de novi tegis eleftione facienda , fi Henricus in fynodo cxcommunicattis non refipifeeret, oftendens illorum omuium jus effe par in eligendo rege in imperium promovendo . ita etiam perfeveraffe tempore Innocentii pap· tertii , anno redemptoris millcfiino ducentefimo, cum- mortuo Henrico fexto imperatore principes Germania fciffi font inter fe, eligentftus aliis Otiosum iv.aüu veto Philippum, liter· ambarum partium ad Innocetstium papam dat· fignificant': quibus manifefte apparet, non penes feptem tantum foiffe jus cligeodi, fed penes omnes tam ecclcGafticos quam iaicos feudatarios imperatoris in utraque Germania principes. Extai (criptus tunc codex omnium illarum cpiftolarum, que in ea caufa ultro citroque date fuere, aflervaturque in archivo apofiolice fedis in caflello fanâi Angeli in Urbe : nimirum lucrn Balduini comitis Flandri· unius ex ekftotibus; ali· comitis Daburgenfis, &Motenfis eodem munere perfimgeotis : Adolphi archiepifeopi Colouicnfis, & aliorum qui elegerant Ottonem: qu· cum non fint adeo prolixe, hic exempli caufa recitandas effe haud duximus otiofum. Sk fe habent.

Sanfiifutto patri, -* dsaafee, *lnmtontio fafofamB* Ktmtm ftJu fttMi pnlijki, ffntipti, if baronet aUenoanala, tltricl* , dT *laoci* , *Abitam* M *Cbrtfto reverentiam, & jncmwm ^φη·*

Cum placuiffet ei qui aufert fptritum prindpnm, & magnus & terribilis eft fitper rege» terne, dominum Henricum imperatorem de medio auferre : acccffarium nobis fait eifum, da fubftituendo rege traftatum , de colloquium habere.

cn*«n ne. OFF^teoes » R·** haAemaa fafitaneraaras, rocaedentes, par uaiverfas regni..... eaiasas entras ereximus, fc quid honori eccfefi» Dei, le pod ne quieti fabjefturamexpediret, deliberantes, aune nouas, nona alium, quafi finalité? eligere putebamus. Veram quia oon eft prodentia, non eft potentia, non aft confifinm, mfi per Diram: placuit ei qui Abrah» filium immolare volenti vrftitnam providit, * David fratribus juniorem de poti fetantes accepit, atque Marthiam ex difcipulorum numéro ad fortem apoftolatna elegit, ÎerenifltOMM» dominum ooftnim Otionetn quondam Henrki ducit Saxoni» filium , ad regimen Romaui imperii de terra peregrinationis fa» e< inopinato oflrire nobis. Iorotate itaque, S.Spiritus grma, prodiftumdominumOttonet», Cfai ftiann 6dei cultorem devoriifimum , atque fonte Romeo» ccdtfin adneitum, & defeoforem fideliffimum, & judiciari» poteftatis obiervato sem faftifljmum , de longa , & amiqua regum prolipie ex uiraque linea iperialMS» oditum, ad Romani regoi faftigium jufte , A rationabiliter elegimus ; flt, ficut debuimus , ipfius eleftioni COtrienfimus, ipfiiraqae in Angellorum fede-a Carol© magno apud Aquifgranum huic dignitati deputata locavimus, dt corona, fti regni diademate, per manum Domini Adolphi Colooicnfis ar«hiepiicnpi, ea qua decuit foleoakate k feliciter eo» navimur.

Nos autem principes, qui jam diftum dbnriatum ia regem elegimus, frude noftra que ab imperio tenemus, · mano ipfius recipientes, huminium fibi fecimus , & fidelitatem juravimus . Tant» igitur dignitatis munus exceUentiflimus princeps divin» potius grati» quam luis meritis adferibens, primitias hujus honoris afferens domino, propria voltaorate juramento firmavit in primis (acrolanftn Romans ecclefia, deindeomnia eccleGaratn jura booa fide fervare, & manuteoerc, & fabjeftoe imperii, exheredatos smxn me, & a fais pofleifiooibus violenter ejeftos, in fi» juftitia pro poffe juvare, fle coolervare. Pravam illam conluetudinem infaper , quam imperatores aoteceffore» fut in occupandis rebus mo» btfibus vd fe moventibus decedentium epifeoporum vel abbatum prinripum hucuique fervaverunt, penitus extirpant, nos ccclcfiafticos principes ex hae indebita vexatione, regali benevolentis, liberos dimifit, fle decedentium bons fuis fucccflork bus fervenda liberalitcr ftatuit.

Paternitati ergo veftns dignum fupplicare duximus, quatenus fidem, fle devotiouem Domini noftri regie attendentes, merita quoque illuftrtlfimi patria fai Henri» ducis Saxoni», qui abob* fequio faute Romeo» ecclefia nunquam recef fit, memoriter tenentes, paci, fle quieti noftr», fit veftf», intuitu Dei ac noftri obfequii, providentes, ipfius eleftionem, fll couiecraciooem, auâoritate veftra confirmare , flt imperiali euroa*· tinae armare, paterna pietate dignemini. Saaftilutuminfaper veilram obnixe rogamus, quatenus principe», * barones, a tam rationabili defttone difcordea, ecclefiaftica cenfara ad concordiam revocetis, flt ab illicita fidelitate partis advert· dave fonfti Petri refolutos, ad preftaodam regi domino noftro fidelitatem fle fubjeftioaem auftorimte veftra compellati». Ut autem a domino rege noftro fare Roman· ecclefi», ut pnadi&um eft, Integra fle illibata ferventur , nos m bona fide fpondeuuM, fll pro domino rege ooftso fidejube-

SUBSCRIPTION ES

ANNO CHXIST! ****

Ego Adolphus Coloaienfis archiepifeopm ale· gi, flt lubicripii.

Ego Brrardns Paderboraenfis epifeopus elegi , flt fobfcnpfi.

Ego Thiennaras Mindenf» epifeopus elegi, fle fubtcripfi.

Ego Witichindus CondcjcnGs Abbas elegi,* fableripfi.

Ego Gerardus Tndetdis abbas elrgi, * fubferipfi .

Ego EribertusWerdcnfis abbas elegi, fltfabfcripfi.

B Ego Henricus dux Lotharingin , «poi fit Brabantut, marchio Romani imperii, elegi, & fabfcnpfi.

Ego Henricus comet da Kuke confeufi, * feblcripfi.

Porro hos omnes legitimos faille eleftores, ipfe Innocentius papa fais eft fepe literis teftatus, ad Germani» epifcopos flt principes datis,eodem codice comprehenfis. Sed neque adveriarii ipfi neprant bos legitimos faille imperii eleftores , fed tantum faiue numero pauciores objecere , cofdemqoe auro corruptos ab Anglorum rege eidem nepoti fuo Ottom favente.

Sed ut fcias reliquos eleftores PhilippoSuevi» Cftxi Juduiffe, quem *la* regem elegerunt, ex ti,tulo iteraram caramdcm ad lonoccutium papam tune criptarum fic accipe-:

Rrovmd» fa *Cirillo patri Joatieo /aaoeratto, flalta* Asvmm *Ktltfia p»atifici, Gtraoaataraa» pri»·ήρη & aufluttr, r* Chri/hJBii, Marirhttr^n·fit anbupifttfat,* TrevirnUÎ* *artkitpiftrpai, Hi-Jaatiaa JtHf artUrptfnput, Kahfpatefit tptft··par, frtfiape^u rpt/captu, A^aj/taaat tpiferpar, CrnAaettnfit tpifiriptu , Bifitttafif tptftapar* a *¥V»ra»ttt»âfij tpifcrpttt, Spwnfit tpiftapat, Brixieafit ilrdat, Hddtibttart^fit tpiftoptu, iarptria· lit tutla caactUanm, Mar Falit^fit, Ματ Λ * voaUrifit,* sfeùr de *Ttrgntt, aUat Biανacta-* D *fit, ittat m Mmiti,* dan Sawafa , da* ftu*waria,* dau *Aafina,* da» Mvraofa, snarcfee da *Aavtlptrg, alifas* A/msswfa *a»Mtt.*

IhyTAgnitudini veftr· duximus dedarandum 9 1VJL quod mortuo inclyto domino noftro Henrico Romano imperatore Augufto, coHefts moltitudiae priocipum, illuftrem dominum noftrum Philippum iu imperatorem Romani folii rite,fll folenmier elegimus, *ttt.*

In fine antem numerantor, flt ahi principes abfentes, qui per liter»» confenlam praftitenint. Incipit epiftola ; *Btu/liatarf* sen *valet rati»,* fltc. flt ifta eft, ad quam refpoodet Innocentius ilka qu» habetur delcripta fa capitulo *Feaerahleai* . E Ex quibus redarguas Oftieofem , dam interpretana decretalem illam, bos , quos ipfo papa redarguit, exiftioMVit faille dloe iepsem vulgatos ore omnium eleftores. Nam ex bis pcrfpicueioteUigimus, quam procul abfit ut temporibus Innoceatii pap· tenii leptem tanraaamodo fuerint eleftores, cum liqueat ex diftis epiftolis, omnes imperii fuadatario» ecclcfiafticos, arebiepifeopos, epUcopoa, flt abbates, ft fecuferes principes,duces, aarchiones, comites, flt barones, legitimos efte habitoa eleftores Romauonun reg», defignati imperatoris · Scd oeque id mutatum rrperttu* , cum anao miliefimo dneentefimo duodevigrfano

c Vrw' ribu,* .u. *· ·1,α· 2*** £»""£1* '«/«w» •Mm*

ANNO CHRIST.

•pull Ottonem Fndericus II. creatus cll Cufar, ut apparet ex comitiis tunc ca cauh habitis. H®C cum ita luce meridiane pcrfpicua habeantur, attamen non ufque ad Grcgorium decimum fuit feptem eleftorum dilata creatio; qua a quo. nam Romano pontifice fuerit primitus decreta, & ubi locorum, qui cle&i fuerint, certo certius ex fyaodalibus adi* io promptu eft demonllrare, ut ea tuto affirmare poffimus. Et ne de impoftura, vel levis fufpioo poiht oriri, ipfos etiam fanâa ecclefis Romane hoftes acerrimos, & implacabiles, fuis libris afferentes, & in medium afferentes, & aliud licet agentes, id tamen ingenue profitentes, adhibebimus telles: quorum alter fuis temporibus res geftas confcripfit, & ex epiftolis Romanorum pontificum, imperatorum, B regum, aliorumque principum, necnon ex conciliorum aftis alufque publicis monumentis ex integro recitatis^ hritonam texuit; alter vero ex reerntioribus hujus temporis novatoribus; qui in odium quo flagraret ad verius Romanam cccletiam, illum e latebris erutum edidit commentarium. Htec autem ut exafte percipias attende.

Vixit temporibus iliis Mutihzus Parifienfis monachus S» Albani in Angha, qui Anglicanam hiftoriam aggreffus eft Icriberc ab anno Redemptoris milleftmo fexagefimo texto, perduxitque eam ufque ad annum millefiinum ducemefimum quinqusgefi num, ut in fine iple teftatur his verbis; *Hic terminantur fatris Mattbui Parifienfit monachi fanflt Albani chranxa, qua pro utilitate poflentatis* C *fubfecatuen, Dricamore Ü beati Albani Anglorum protomaftyris honore, ne wiwijw eventuum woderuar·» vtlujlat aut oblivio deleat, literis commcndroit.* His vero mox fubjicit verius iftos;

Kirginis a partu jam mille velumina Pboebut
Cum bit centenis, & quinquaginta peregit
Annuo; fed vtfum non efi juï timpare tanto
Aprtln Jexto fuerit quod pafeba Kalcndat,
Dum quinquagenas orbem percurreret annus.
Hoc tamen evenit anno cui terminat bic eft.

Addit vero: *Fluxerunt utique ab incarnatione Domini viginti & quinque annorum quinquagena*, fite. Hzc ad tempora author» cognofeenda, quibus D vixit 0c fcripfit, difta fumo. Qui fuis (criptis quam fuerit animo infenliflimo in apoftolicam fedem, juxta illud, *loquela tua manifeftum te facit*, quivis facile poterit intelligere (tuli probra illa luerint additamenta potius ejus qui edidit novatoris hzrcuci hominis, cum peculiate fit iliis,libros, quos potuerint, depravaie) dum nulla in eo libro praetermittitur occatio carpendi Romanos pontifices: immo & line occatione, omnia ipiorum fada in ^deteriorem accipiens partem, cordis fecretarimani, & in malum lenium femper interpretans, in eos eorumque miniftros acerbi(fime invehitur femper, nec parcit unquam.* ut plane de illo fit jure meritoque dicendum: *Malus homo de tbe[auro Jua profert mala;* cum & fecundum illud E diâum Salvatons acciderit ipfi: *Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tenebrofum erit:* duin etiam quaeque fanâa, quaeque jufta ac pia in pravum lenium accipiens, lugiliat pariter, & infamat. Sed quid accidit? cum liber ille, indignus luce à majoribus judicatus, occultatus lateret in angulo, his ipfis temporibus noftris, magno pfsconio tanquam praevia face, emerfit in lucem, novaloris opera editus Londim in Anglia, anno redemptoris millefimo quingentefimo feptuagelimo primo. A quo libro ii quis demat inveâiva*,dicacitates, & bla/phemias in apoftolicam ledem

Mani. ,g.

i,,

Mani. 4.

A frequenter itérai*», aureum lane dixerit commentariutn, utpote quod ex publicis monumentis,totidem verbis redditis, ur diâum eft, egregie contextum, & coagmentatum inveniatur·

In quo quidem, inter aba nobilia monumenta, habentur ada concilii Lugdunenfis cecumemei, cui ioterfueuint in primis ipfe qui indixit Innocentius papa IV. anno redemptoris millefimo quadragefimoquinto, fimulque duo patriarchs orientales, Conftantinopolitanus videlicet, <k Antiochcnus: (uamque prsfentiam eidem exhibuit imperatorConflantinopolitanus, praeter alios principes, regumque legatos, poft prufides diverferum ecdefiarum. In eo autem poft excommunicationis lentendam promulgatam ab ipfo pontifice in Fiedericum imperatorem, poft tradationem eorum que fpeâant ad expeditionem in fubfidium terrx fanâc, complura alia ad ftatum ecclefia: bene difponendum conftituta lunt ! & inter alia titulus eft additus de cleftionibus ob Iitinm decifionem: in eoque fimul feptem definiti ab eodem pontifice ckâorcs imperatorum leguntur:

ELECTORES IMP ERATORUM.

LAICI
Dux Auftrta.
Dux Bawaria.
Dux Saxonum.
Dux Brobanlia, qui & Lovania.

Archiepifc.Colonienfit.
Arcbiepifc. Motuntmui.
Salzburgers.

Sequuntur hrre.* *Jfti ducentur In infulam quemdem Rheni, Cf dimittentur Joli in ea, & amovebuntur omnet navieula, & ibi troflabunt de elefhone imperatorii. Nec adventat aliquis ad cos, donec fint concordet. Huic negotio praerit archiepifeopus Colon itrfis, fecundus Moguntinus, tertiat Salzbar-*

H*c de eleâoiibus feptenario numero definitis. Stetit numerus conlcriptus, perfeveravitque in futurum: perfonz autem quatuor mutatae, nempe ut pro Saltzburgenli pofilus fuerit archiepifcopus Trevirenfis,* pioque tribus illis ducibus, Auftric, Bawarue, atque Brabantiae, fuerint fubrogati, comes palatinus Rheni, marchio Brandeburgentis, atque rex Bohemic, qui potius locum teneret definitoris, fi difcrepent cleâores, quam unius ex cleâoribus ipfis.

A quonam autem, retento eleâorum feptenario numeio, faft* fuerit illa mutatio, num ab eodem Innocentio, vel alio aliquo ex fucceflonbus ejus, hoc fatemur nos latere. Ex conventione autem Germaniae pnneipum id effe (anellum, qui lui temporis chromcon fcripftt, perduxitque ufque ad annum ducemefimum quinquagefimum lextum, poft indiâum fub Innocentio IV. concilium Lugdunenfe annos undecim, Albertus abbas Stadenfis, quod haud pridem Hclmatftadii cufum eft, anno Domini 1587. huc habet.· *Ex prataxatione principum, & canfenfu eligunt imperatorem, Trevirenfis, Moguntinus, & Colonienfir.* & de fccularibus: *Palatmut eligit* (inquit) *quia daptfer eft; dux Saxonia, quia marfealeut; Il margraviat de Brandenburg, quia camerarim;' rex Bohemia, quia pincerna eft, non eligit, quia non cfl Teutonicus.* Hcc ipfe.

Ex quibus illud m primis intelligere poffumus, id ipfis expoicentibus principibus fimul confenttentibus, (nam hoc eft illud quod au *tx*

pra

I ⊢""presaxa/iaw *princtpum, tf confeafu} »el ab* ipfo Aâous ea eft feriptio referenda, cum ipfe obiifle dicatur anno (eptuagefimo quinto poft mille- anno mum atque ducenretimum annum. chr ist i
CHR?sri *nnoceni,° IV- P°ft. Lugdunenfe concilium fadum effe, vel fub ejus fucceffore Alexandro IV. cujus annus fecundus incidit in annum redemptoris 1J56. ad quem didus author luum perduxit chronicon, fit non ab ipfis principibus fua fponte. Hpm cujus fuit de feptem eleâonbus legem contendere, non alterius quam iplias effe potuit eam aliquo modo mutare, vel quomodolibet moderari.
„4

Elicitur etiam ex di&a Alberti aflertione, ipfum regem Bohemix nondum in eledorem vcf definitorem inter eledores ad numerum fepteoarium cooptatam fuifle, ante fcilicet didum annum quinquagefimum fextom, poft nulleGmum docentefimum, quo ea iple feribebat. Quod veru B qui ab Inoocentio elcfti principes electores, dux Auftrie dux Bavvarix, & dux Brabantix, ceflerint aliis: inde proveniffe videri potell, quod magis cuperent eligi, quam chgere imperatores; ficque inter eligendus potius quam inter eleftores locum habere malueiiut.

Porro ante hxc tempora nullum hiftoricorum invenite eft, qui vel nomine tenus feptem cicdo. rum meminerit. Qui primus horum meminifle reperitur Martinus Polonns, qm claruit eodem Innucentio papa IV m Ottone III. de iftis agit his verbis; *Et luet tftl tres Ottonn per fuccejjionem generis regnarint, tamen poftea fuit inftitulum, ut per official's imperii imperator eligeretur, qui funt feptem, videlicet jrimi trei cancellarii, Mo* Q *guntinm Germania, Trevirenfis Gallia, Colonienfis Iteho; mercbio Brandeburgenfit camerariet eft, pa lottuus dapifer; dux Saxouto enfem portat, rex Bebemus pincernam agit. Unde verfut:*

Meguntinenfii, Trevirenfis, Colonienfit,
Qutltbet imperii fit canctUarius horum.
Eft palattnas dapifer, dux portitor enfi,
Marcbio prapqfitut tamer», pincerna Bobemus:
Hiftntuunl dominum cunfiis perfocula fummum.

II c Martinus, primus omnium author qui feptem meminit ele&orum, in Oitone III. referens qux poftea luo tempore fada eflent. Unde iuepfit error, ut fub Oitone III. fub quo idQ ab eo feriptum invenerunt, multi putaverint' fepiem fuifle creatos cltdores, Icriplenntque a Gregorio Udum, quod feriptum repererunt fub eodem Gregorio papa V. nimirum ab ipfo eofdem feptem conftitutos fuifle eledores. Cum tamen illud quod Martinus ait: *Tamen poftea fuit inftitutum, ut per officiales imperil,* fcç. ad fua ipfius Martini tempora, ut audifti, Ct referendum. Et cum non alius quam Martinus ut didum eft, ut primus author hujus aflertionis habeatur (nullus enim, quod repetendum eft, ante eum repertus eft author qui vel nomine tenus feptem eleâorum meminerit) ad ipfum aluGffe oportuit S. Thomam, dum de regimine principum fcnbcns bxc obiter ait: *Otto imperium* £ ''r/*** ‹·"·"«»·*«■. f«®r»w y«i-
ha-j.c. *libet vecoius eft Otto. Es tunc, ut bifionti tradunt, per Greoorium V. genere fimihter Teatunicam pro-Vifa eft tlefim, ut videlicet per feptem principes JUemamtm flat qua ufaire ad flo tempora perfoverat, quod eft fpeutam ducentorum feptuaginta an-, nontm vel circiter: & tantum durabit, quantam Romana etefafio, qeut fupremum gradum m principatu tenet. Cbrefti fidelibus enpedxiu judicaverit.* Hxc fanâus Thomas: qui cum numeret ducentos feptuaginta vel circiter annos a Gregorio V. utique ad ultima tempota cjuldcm fandi do-

Ccterutq etfi Martini hiftoria hec excedat " tempora, ut qux perveniat nique ad annos redemptoris mille ducentos feptuaginta fex, eam prius editam, annuis acceflioubus, dum vixit, audam poiTumus exiftimare. Cum igitur fandus dodor hia qux aderit de feptem cleâoribus citet hiftorias, nec plias ufquam Gnt invente que feptem eleâorum meminerint, nifi Martini in Ottone III. ipfe eum fecutus, quod ipfum lenfnTe putavit, bona fide confcripGt, ficut & ceteri poftea eadem ieribente* feciffe nofcuntur. Verum non dixit Martinus: Poft Ottonem id fuit oblervatum, fed fie. *Poftea fuit inftitutum, ut per offreiaiet imperli.* &c. Quando aptem acciderit illud, *poftea*, certe non ante Innocentium IV. ut eft demooftratum. Verum amphibologie Martini feriptores illos omnes fecit errare, qui conftiiutioocm Jeptcm eleddrum Gregorio V. tribuerunt, qui tamum author reperitur tuifft ut eleftio regis in imperatorem promovendi, ut fuperius didum eft, ad omnes Germanie principes, & praelatos imperii feudatarros perlinerer. At hcc his fatis qui puram diligunt veritatem. *Hic Boroniut anno* 996. *num.* 54. & *fat-*

ADDITIO AD CONCIL. ROMANUM
a Gregorio Papa V. habitum anno Ghrifti

Anno *Cbr'ifti occcctcvt Htrluinus Cumeracenfit epifcopus Romo a Gregorio IT. Ponttf. Mau. ordmatui, cum in Romana fynado do ül qui ecclefia juo bona invaferant, conqueftut ejfet: Gregorint privilegiis ecclefiam tUam communiit, invaforefque excommunicovit. Cujus rei mentionem, & Gregorti littera/, babel BaUrici epifeopi Noviomnfis thrautre» hb. l. cap.* ilr. Exin, *inquit,* habita inilx (ynodo cum imperatore, papa refidente cum epi* Icopia, abbatibus, presbyteris, cum de neceffariis ecclefix negotiis fatis traâarerur, Herluiuus epifeopus furgens, populatores fus parochias cum gravttate querimobias indicavit. Sed & quod nuper Opes lui antecefforis,-ut prsmiGmus a VValthero, & ab aliis devaftatas repererit, in medio proclamationem extulit. Unde papa confirmante, imrno epifcopis, abbatibus, eundis quoque, qui ibi relidebant, ailcntientibus, charaxaturam fieri obtinuit bujufmodi.

Gaegohius *epifcopus fervut fervorum Dei, dilefio filio Hefluino, fanfia Cameracepfis ecclcfia antiftiti, fuifaue fnccefferibat la perpetuum.*

Cu a je paftoralis officium; *fumtn· fedis* dignitas, qua nos licet indigni utimur, compellit nos non folum nobifeum manentia, verum etiam longe pofita fandx Dei eeckfic mylleria, Chrifto annuente, vigilanti foilicitudine cuflodire & gubernare. Quoniam vero, ficut omnibus pene notum eft, interveniente hac re, que inter Arnulfum Remcnlis ecckfix arcbiprcfulem, & Gcrbertum invaforem ejus excrevit, idem prxdidus Herluious prxful, illorum odiis, Remis canonico more confecrari nequivit: ejus confecrauo ad apoftolicam fedem ufque ad noa haud iujufte pervenit. Quem confccrantes, Jacrymabilem ab eo querimoniam audivimus: iciiicet, quod tempore anteceflorum fuorum idem epifeopium multipliciter a maligni· hominibus de> pr«-.

pr«Urun fit. Uode A nos humilliœc implora- *-** "O®1· apoftolica anthoriiata, aliquod ci fubfidium contra iqinaicoa ünftn ecclcü* date* mua. Cujus precibus annuentes, per iftud no* Oral apoftolic* authoritatis privilegium ünciinua, ut nullus dux, marcbio, comes, vieccomes, feu •liqua magna vel parva perfona, dehinc, pruno* minatu ecclefiu loce invadere feu depravare pru- itunat. Quod G prefutnpfcrit, fciat fe a nobis, Cbrifto authore, ac B. Petro apoftolo, anathe- mate illigatum, quouique prudiâu ledis antiftiti ïatûfeceric : vel, Romam veniendo, (e ibidem purificaverit. Hoc quoque nobis Gmiliter intima- tum eft, quod obeunte epifeopo, vel ceteris fa- cerdotibus prudiâu fandu Çsmeracenfis eerie- Gu, aliqui diabolico repleti ipiritu, foieant res ecclefiafticas, quas vel epifeopus, fire etiam fa- cerdotes reliquerint,diripere ac devaftare. Quibus itidem apoftolrca Centura, ne hoc amplius age>c prufumant interdicimus. Quod ii fecerint, cujuf- cumque funt ordinis vel dignitatis , fçiaot fe anathematis vinculo percultos, quoufque hoc di- gna fatisfaâione correxerint. Illud quoque ma- gnopere pruoptamus, ut fratres in esenobio ejuf- dem ecclefie commanentes , cuoftxque congre- gationes ad eam pertinentes, quicquid jufte ac legaliter poflidere debent, fine aliqua diminutto- firmiterteoeant, atqna poitdeaat, et tempo raltbus prufldna fafifcteater adjuti fine murmura- tioae , fempitern· fiducialius appetere valeant. Infuper eidem Hcrlnino epdcopo, fiufipw fiiccef* foribus io perpetuum, per hancnoftri prameptí paginam concedimus & confirmamus, ut nullus dux, marchio, vel comes, feu alia quests ma- gna vel parva perfona, aliquem diftrifium, five judicium , vel aliquod placitum in aliquo 'loco fspe nominati epifeopti tenere audeat , nifi ab ejufdem fedis epifeopo licentiam acceperit , vel invitatus fuerit.* fed liceat fibi de fuis querneum· que voluerit, ad id officium peragendum ordina- re. Si quis autem, quod non optamus, hujus noftri apoftolici privilegii violator extiterit fciat Bfe cum Juda traditore , & apoftaticis angelis sterno igne concremandum. Qjti vero curator & obfervator fuerit, benediâion. m & gratiam , & indulgentiam peccatorum iuorum,ac vitam ster- nam a Chnfto (alvatore noftro confequi merea- tur . Arnen. *Scriptum* per manus Petrifgionis notarii, & feriptoris lands Romans ccckfiie, in menfe Majo, A Indiâ. nona. In Chnfto bene vsl<**e . Anno *I.* pontificatus domni Gregorii lummi pontificis , A univerfalis ecclefis paptu, imperii vero domni Ottonis tertii imperatoris anno undecimo.

Anni CHRISTI 998.

CONCILIUM RAVENNATENSE

A GERBERTO ARCHIEPISCOPO HABITUM ANNO CMXCVIII.

Dt luellis ed Eccl^fieflicMt difciflinn (ptUtntibef.

Expetuo regnante Domino noftro Jefu Chri- fto ; imperio Pii Gefaris Ottoms M. io an- iso fecundo imperii ejus XL indrft. fub imagine Salvatoris infra valvas majoris Ecdefi* Raven nateofis, Gerbertus ejufdem Ecclefis prxful refi- dens cum pluribus Epilcopis & Presbyteris Ec- defis memorat* adftantibus Diaconibus & eun- do Clero dixit.

I.

In fanda ac Ravennatenfi Ecclefia , cui divina difpcnlatio prxette me voluit, duduin confuetudo eft valde reprehenfibi· lia orta , ut fubdiaconi corpus Domini quod formatam appellant tempore con- fecrationis Epifeoporum ipfis vendant Epi- fcopit, & chrifma vendant Archiprcsbyte- ris annualiter parochiae noftrx ; in quibus apparet venditio Filii Dei , & venditio Spiritus San&i. Qua de re prxfenti de- creto conflicuco, ut in hac Sede & in bis omnibus qux ad nos pertinent ulterius urinus fiat . Quod omnes liantes lauda- runt , & dixit ! Si quis cuntra hoc no- ftrum decretum aufus fuerit attentare, auathema fit . Et refponderunt omnes Auieu.

II.

Statuimus etiam ut annualiter in *fcfto S.* Vitalis omnes Archipresbyteri ad nos pertinentes pro refpedu fedis * Subdiaco- nis noftris perfolvant iolidos duos , & qui- cumque contempferit, cenfuakm fentiat ultionem arbitrio primorum hujus ecde- fix. Et ab omnibus eft laudatum.

III.

Et quamvis antiquitus fit ftatutum, ut nullus Epifeoporum alterius clericum fine commendatitiis litteris recipiat, aut Ec- clefiam in alterius dioecefi *confecret, aut aliquem promoveat ad facrum ordinem qui fit alterius Dicecefeos, vel per acce- ptam five promittam pecuniam. Sed ne- que illum quem vita probabilis ad officium non invitat, aut immatura xtas ve! cri- men excludit. Nec illum quem infeitia literarum coercet, ve! leges infamia dam· nant, aut debilitas vel imminutio mem- brorum cohibeat , feu quem abje&a offi- cia vel mimfteria deformia notant , vel quem turpis lucri cupiditas abjicit vel contra leges procreatio, neque alium eo- rum quos neophytos dicunt bigamos ve! curiales, vel laicos, vel eorum qui in ca- nonibus & legibus cohibentur. Tamen Competere non ambigimus , ut prxfenti concilio prifeorum Patrum fandliones fir- Emantes teneamus, ut nemo noftrum Ec- defiam vel aliquando Oratoriam in alte- rius Dioecefi dedicare attentet fine per- mitto & confenfu Epifeopi, ad quem per- tinet ipia Dioecefis; neque altenus Dice· cefenfes vel Parochianos recipere aut pro· movere feu retinere prxfumat fine cano- nicis

-picis epiftolis quas Niceae Synodus apud Bithyniam congregata iancivit latino more vocitari formatas; & ut nullum facris commeat ordinibus nifi quem xtas, vita, «fo&rina, mores, auctoritas canonica commendat atque legalis. Ut autem haec fan&io per omnia firmior teneatur, dc ut hoc indignis non concedatur, * quod ioIIi dignis concedi praecipitur fub anathematis obligatione noimetipfos coftringimns & fucceflores noftros Eptfcopos qui contra hxc decreta prxfumpfc^t. Et fi quis facri ordinis de fepultura mortuorum aliquid acceperit, nifi forte ea quh (ponte ab amicis vel propinquis mortuorum Ecclefie fuerint collita, bac maledictione teneantur obnoxii.

Et laudaverunt omnes pariter placere fibi, ac dicentes clamaverunt; fiat, fiat.

Promulgata funt hcc an. 997. Incarnat. Do. minior die Kalendarum Majarum indiâl XL fub demeotiflimo imperio memorati Principis Octonis fiquidem III. & fubfcribentes confirmaverant Epiicopi qui intererant & presbyteri Cardinales Ecclefib* Ravennatis.

Gerbertus.
* Albertus Livîenfit.
* Alboardus Sarfenas.
Joannes Bononienfis.
' Rambaldus Cornai afis.
Ildeprandus Faventinus.
Georgius * Eumiclenfis.
* Senius Sefinas.
Leo · Pfcocleofis.
Teupenus PupilienGs.
Chriftophorus & * Grimiso ttuncii S. Per· meufis Ecdctua

Joannes · dc Varimus Presbyteri . Anaftafius & Deufdadit. Paulus & Leo.

ANNO CH»KTI

CMKslssm «Avd eeprefi ed wrumw cedtcu Velle rtlleei vetedtfiff», & «Htctlie beet fete fi gauli A 4 Il-." f«W rador LeUei vtttelet aww fitaeel leeetetee fitt vantetre taeter» eeeaellat ttt laMm dov w/mn «4. Manfi. M

Huic fynodo itrterfuiife Orton. imp. ait Rubeus hift. lib. v. fed ex bis «Ait , falli convincitur · Quam vero refert Rivefius in biftona conciliorum lynodum Raven- n» hoc ipfo anno habitam , Gerberto prelide, in qua Hueooem abbatem Farfenfem, inique & Simooiace m- veftitum; at neque tunc Arnulfus u lus er.t Mediolsnenf. ..rebiepifcopus.cui F. W ««/rrrrur. Nam Arnutphu* primus obit tnnopjy. Arnulfus vero iecuodu* sono cantum 999. archiepifcopatum uua . Pide Otieeu Ce^Ittrttecet f^ aiileet pegteet.

OasEAvario P. Antonii ed At». Ck. 998. a. 11.

Hoc anno 99t. Gerbertus Concilium habuit Epifeoporum omnium . qui Ravennttti Bccicii* fubiiciuniur, in euo tres canones condiri ad difeiplinam Ecclefiafticam fpeftsntcs. Refertur hic, uti dt apud Rubeum m hift. Rayennat. (ed cum anno 997. male conjungitur. ut ex ipliiit Concilii Praefatione iquet: Prrfrtee repte*te Dr eelf eejtroje je Cbrlfi* . Tceeftrt »Il Cajeru Oru«Z» III. Ctn ««ne frcaado haferll ejei , eeedecieta ludiaitae. dtc. ideoiue Chrifti anno 99t. quo Otto HI. ufque >d p. Mantis Mail fecundum Imperii annum numerabat , ftt IndiAio XI. in curfu erat . Verum efl infra poft Canones leai ! prem«/jet« I»et bat w 997. tacere. Dm·- e»ca ehe Kalcadanua Mejeren IndiB XI. At annut Chrifti manifeftirtime ibidem corruptus , legendumque eae» ut ipfamet Indiftio XI. cum X lendis Msii contunfta ofteudit. Prcterquam quod anno fuperlori eo dio Joannes Gerberti decefloe adhuc in vivis erat. Denique anno fuperiori Orto III: Kalendia Mali non fecundum, fed primum Imperii annum numerabat.

TjKJr TòύΓτòδ»* t QgI· "φOΓ *99* TDGF Tjfir

CONCILIUM TICINENSE,

A Gregor» Papa V. habitum anno dccccxcvii in quo Crefccatius excommunicatur.

Tee de bac fyatde cbrenecon Hildciubete»r»fe: Anno Dccccxcvil. papa Tiani adunato complu-riam epifeoporurn concilio Crefeenuum anaibemate perculit. Car aettm natbeetaH ptrealfet? Caw/aw «me feptriere pra/tnfit: Otto imperator ha* bito cum Romanis placito, quemdam Crefccntium, quia priorem papam iujuriis fepe laceraverit, Dexilio flatui* deportari. Sed ad preces novi apottolict Imperator omnia remifit. Sed non multo poft imperatore arbe excedente, idem Crefcentint domnum apoftolicum, nudum omnium Roman* urbe expulit. De bet Crtfctelio vide Gleebr.

CONCILIUM SANDIONYSIANUM

In quo adum dc decimis Ecclefie reftituendis, anno Chrifti circiter nccccxcvit.

DE bete foede fic Ajneeteet t» vita S. tÜbeeh Vleriace»fie abbatit , cap. tx. Ia illis fane diebus» iu monafterio S* Dionyin, baud procul a Parififo, concilium aggregatum eft quampiuritun epifeoporurn. Qyi cum de fidei puritate » de corrigendis tam iui« nuam fobditorum pravis moribus, Sermocinari debuiflent , juxta vulgare proverbium, cuuâutn fiaum fermonem ad decimas ver terant cedefiamm. Qua» taicis, ac Deo fesrtauübu» monachia auferre moliti, rcfiftcnts eis in hac re hoc venerabili Dei cultore Abbone, promifcuam in fe vulgi conciuvere manum. Ortaque fabico fedilione, tantus in epifcopos timor irruit , ut publica ftations relida, paflim quifqne diffugeret , inter quos Seguinus Senonum archiepifcopus, primatum Galliae ia ea fynodo fibi ufurpam, primatum quoque fugas arripuit. Et inter fugiendum fecuri inter icapulas iâus, lutoque , a popularibus oblitus asgru evafit. Uni quoque epifeoporurn timor fugienti tam

ANNO CHRISTI

tam velhces addidit alas ut affiuentilfimo JpcandiiA», ego Det» Ium, qui murat mentes, mutat cor- apparatu , quem fibi etruxeratreliât», vicmat urbis Parifiorum moenia, fogitabundus expeteret. Totam ergo tantas calumniam injuriz , tam a praefato Arnulfo * quam a reliquis pontificibus fub femes devolvi perpendens hic Deo devotus Abbo, in eodem apologetico non folum ab hoc, verum flt a quibufdam aliis, boc modo fe pur- 1·* Nec me veftro ait Regibus *, alio- „ marque fapientuna examini fubduco, qui contra „ canones fenfifle fufpicor. Inepifcopos, manum „ monachorum movi(Te accufor, vetlram bene- „ volentiam proprio epifeopo tulilTe blafphemor, „ quibufdam excommunicatis participate criu*i- „ nor. Sed efto, cui fententiz canonum contra- „ dixi, qui iu illo concilio vix apcrium librum „ videre potui? Aut concilium illud fuit, ubi „ conciliari venerunt, & difconcihati receffcruni? „ Cum ibi difeordes reconciliari debuerint , aut „ canonica dillnâione mulftari. Quid in me fin- „ gulariter commiferunt epifcopi , ut cis faltcm „ cogitatiooe obefle voluerim ? pratfertim cum „ non inunitum, fed fide A opere amicitlimum, „ graviora peruula · pertulifle contigerit . Ecce „ coram Deo in Chrtito non mentior, quia au* „ fofcquentium conclamatione, ultra qu,m „ dici potit indolui, recordatus priftinz amici- „ tiz flt beneficiorum tanti viri , cujus mx ve* „ nerandum caput oftendit , excepta primatis pre- „ rogbtiva, fle facerdotali infula. Qua fuggHlio- „ ne vos decepi, ut veftram benevolentiam, opn „ mis auferretis, male meritis conferretis? Num „ da, mutat regna dc tempora? Vere fateor me „ magicam ignorais, n«C aliquid malarum ar- „ tium didicitfe.

De cadrav trutth· it· in feMie MSS. yaa/ penee

ANNO ch turn *fil-*

Apud cenobium Dionyfianam conventat fa-Aus eft plurimorum epifioporam de rebut cede·fisfticis. Cumque dc decimis qua a laicis pluri* muro occupabantur, fle monachis paffim detrahe* bantur, ad parochos reducendis, quaeflio in me* dium *foret* propolim , Abboque monafterii Flo-riacCofis ceoobiarcba refifterct : is monachos fan* âi Dionyfii, flt ceterae familiares illorum contra epifeopos concitavit . Seditione gravi orra , pontifices re infeâa huc illueque diffugere coa-*ât , & fug·* fibs falutem qusrera. Seguinus Se-nonenfis archiepifcupus canitie venerandus , fu·giens, inter fcapnlas fecuri iâus , a populo caeno fle luto oblitus, pene mortuus reliâus eft : nec eum dignitas facetdotalis protexit, aut cani* nes, quin pene occideretur. Cujus caufâm concitationis in Abboncm omnes rejecerunt : flt de ea, apologetico ad reges Hugoncm, fle Rober* tum kripto, expurgare fe nititur.

OasxavATto G. C

Muer a Giegnrio Rivelio conjeAvaa hanc fvnodum fuilie ‹n annum Cbrifb imllefimum . Hab.r» eit certe HuKone A robrrto regnantibus: apud quos apologetico te purgavit Abbo. At obm Hugo anno 997. OA. sq

TqjQl· «iô** TÔÛT* TÿQl· etSQi» TÔQl* TggP TQGT T^or jfiQu

€7» ρ A R I S I E N s E CONCILIUM

An. DCCCCXCVIi- celebratum forts idem cum PRÆCIDENTI.

did ive Cencifirrmacriiacs *frrgaentunt tkerta K.abtm rt^h Francoratee ^ttri tfftrtrr λ Brewl* aa/ifai/. fan/. paj. 11 39.

Robertus rex Francorum frmper .wguftus flee. Damus Dvo , & S. Diunyiio qualdam rcs jutis noftri cum conjoge ac filiis. Hoc eft bati-num hominis vulnerati vel mterfeâi A infraftu-ram intra vel extra csllelbim ipfius csnobii, 6c legem du lli quod vulgo dicitur campus , ac to-tum procinftum intravel extra, ficut antiqui Re-ges et dederunt flt nes haâenus tenuimus flcc.

Si quis autem, quod non credimus temerario Sufu infringere przfumpferit auftoritate noflra fle Epiicopotum hoftrorum qui nobifeum hoc p s-teptum in fanda fynodo (qua XVI. Kal. Junii)K»!z noftrz fedis palatio colleâa refedit) firma-verunt , anathema fit.

Lethericus Senonenfis archieptfcopus fubkri-pfit, Hugo Turonum archicp. Fulbertus Carno* tenfis epifeopus, Fulco Aurelian, epifeopus, Ful-co Sueflioncnfis epife. fubfcripGt, Fromondus Tre* ca(Tinorum eptfe. (ubfer. Rogerius Bclvacenfis epife. Adalbertus Lauduncnfis epife. W'do Catslaunea-fis epife. fubferipfit, Gislcbertus Mcldenfis epife. RubcrtuS Silvaneden. ep fe. Beidoinus Tarvanen. epifeopus, Franco Diaconus atque chartigrapbus relegit flt figiflavit.

ANNO "Aïrl

CONCILIUM ROMANUM «Si vas.

In quo de Robcni regis, qui confanguinesm duxerat, dffolvendo conjugio aâum eft, in baftlica fanât Petri a Gregono papa V. przfente Otione III. imp. celebratum anno Domini occccxcvm. Gregorii cjuidem papz anno III. Robert! vero regis anno 11.

tint friiuiim iu lutem edi/aw, m a/Mgrapfo A. F. *Junii SiruHuif S. J.* ywd *ewfit,* «a cod. i. flisha Aamsq/fs.

TITULI CANONUM. Eli. *Betemmetuitemar tfiftepi gal tale tnj^uuf*

I. *Ut Rohftui re» Beriam tuurem temftngfelueam i^ittrt>*

111. *E^fcrpeUtu Merfeiterge^Si in prifaeem flutnm φüα,*

tV.Dr

°* Gtfileno fP'fcop·» f*" omimee fedo edura-A joretn tnifporAt.

cHa-sTt V. Stepimu VAllmtenfit epifeopi tnire eAnone/ ele-Al O ordtnAli dtpeftio.

VI. EjtcommtnKAntnr epifeopi fit StepltmAAt ordi-HAMt.

VIL W « StepbAAt FaZZavea/fr loaun Alter tltgA-tm, & a pApA coafrtrtliw.

VIII. Ut ren Afiintal litphono deppfilt »m /4.

P R Æ F A T I O.

r./wÜÎT nomiue Donaiui Dei fummi, incipiunt ca-
taow.CwM A pituU geoersJis concilii edita a domino Grc-
9"'Dto «i interluit gloriofiffimus
terius Otto Cs...-Auguftus-,-fit-omnes-fubferi-
pti epiteopi; habiti Rome in bafilica beati Petri principis Apoftolorum, anno tertio imperii ejuf· dem Celaris, & Apoftolatus prefati Papat.

CANONES.

J. Ut Robertut rttt Bertem aswreaa confangttl-neent dineitrot.

Ut rex Robertus conianguineam fuam Bertam, quam contra leges in uxorem duxit, derelinquat, & feptem annorum poenitentiam agat, fecundum przfixos ecdefiafticos gradus, judicatum eft. Quod ü C non fecerit, anathema iit: idemque de eadem Berta fieri praeceptum eft.

II. EttcommnnicAntnr tpi]copl qtti tele conjtt-ginm conjecturent.

Erchembaldum Turonenfem archiepifcopum talis conjugii confecratorem, cum omnibus epiicopis qui confentientes interfuerunt his inceftis nuptiis regis, & Berrx confanguinex fux, a facrofan&a communione iufpendimus, donec ad hanc fanftatn fedem apoftolicam veniant fatisfaduri.

III. Epifcopetnt Mtrfebttrgenfis in prifiinttnt D fletam nflitatio.

Ut epifeopatus Merfeburgenfis a fede apoftolica, & bonx memorix Ottone 1. Imperatore per univerfale concilium fundatus, & ab imperatore Ottone II. fine concilio deftru&us, ut in proprium honorem redeat a fede apoftolica judicatum eft per univerfale concilium, prxfidente D. Ottone III. Augufto Cxfare, & D. Gregorio V. papa.

IV. De Gifilerio epifeopo qni a minori Atl mejerem fodem migrovit.

Si ¹ Giûlarius fantQæ Magdeburgenfis E ecclefiz epifeopus potuerit canonice comprobare, quod per ambitionem de minori lede Marfeburgenfi, ad majorem Magdeburgenfem non migraverit: ut noa depo· natur, judicatum eft. Sed fi populi & cleri invitatione migravit, in eadem permaneat metropoli. Quod fi abfque eorum invitatione & eleâione migravit, non tamen per ambitionem, dc avaritiam faâum efle conftiterit, ad priorêm redeat fedem. Ac fi ambitionem, & avaritiam negare non potuerit, definitum eft, amittat utramque. M·

V. Stepbunl Velltnenfit epifeopi contre cenwt tltfli, lt otdinAti dcpofuo.

Stephanus fanâx ² Vallavenfis ecdetix di&us epifeopus, ut omni ordine faccrdotali careat, authoritate apoftolica edicimus, eo quod a Widone vivente epifcopp evUnculo & przdeceflorc fuo, fit eleau> fine c)er. & popoli ,olum,te. ,c poft ejus mortem, ³ duobus tantum epiicopis non comprovincialibus fit ordinatus.

VI. ExcotnntmticAntnr epifeopi fui Sttpbonttin trJiHATAHt.

Dagbertum Bituricenfis ecclefiz archiepifeopum, & Rodenum Nevernenfir ecclefiz epifeopum, a communione fufpendimus, donec ad hanc fanâaan & apoftolicam fedem veniant, & fatisfaciant, eo quod Stephanum Widonis epifeopi nepotem eo vivente contra leges ecdefiafticas in epifeopum ordinare prxfumpferint.

VII. Ut tn Stepboni VAllevenfit heu01 Alter eligetur, ó* popo confecretur.

Ut clerus, & populus civitatis Valla· vorum licentiam habeant eligendi epifeopum, judicatum eft. ut eledlus, a domno papa confecretur in epifeopum, judicatum eft.

VIII. Ut rete Robertas Stepleno itpofit» non fovert.

Ut rex Robertus Stephanum, Widonis quondam ⁴ Vallavorum epifeopi nepotem jufte damnatum, & depolitum, nullomodo juvare prefumat, nec ei praebere auxilium, judicatum eft: fed ut cleri, & populi faveat eieâioni, ialva fibi debita fubje&ione decretum eft.

SUBSCRIPTIONES EPISCOPORUM.

Ego Gregorios, fan&e catholice, & apoftolica Romana ccdcfia prxful, praefui, dt fubicripfi.

Gerbertus ⁵ Ravennenfis arcbiepifeopus.

⁶ Gislebardus Capuanus archiepifeopus.

Sigefridus Placeotious epifeopus.

Huberttu Firmeofis epifeopus.

Petrus Cumaous epifeopus.

Lambertus Conftaotiehfis epiicopus.

Hugo GctMvenfis epifeopus.

Hugo Scdunenfrs epifeopus.

Henricus ⁷ S. Kyliani vicarius.

Beoediâus ⁸ Laicaneofis epifeopus pro fe, & pro omnibus Cardinalibus epiicopis.

⁹ Joannes Maturssiienfis epiicopus.

Tctbaldus epifeopus ¹⁰ Velletecnénfis,

Petrus

ttHucb. Gislarius. » Duci. Vellavanlis. 3 Decb. Datobertmn; CT «m|t, Roclenum. 4 Docb. Vellavora*. 1 Docb. Ravennaf. < tSacb. Gifebardw. 7 Dmb. S. Juliani. S Docb. LavicanenTu. 9 Docb. bic Addit: Jaso ses Albanenfia Epifeopus. se Decb. Belleaentis.

Atfffpn · Petrus Praoaftinos epitopus.
Gregorius Ofticnfts epifeopos.
s»sl Benediâus Portueofis fepiicopa·.
Stephanas Cercufis epitope·.
" Arfsida· Fcreatinenfis epitopu·.
Ingizo Caftellaons epitopos.
Hubertus Lafcaii» epifeopos.
Hubertus Arias*· epifeopos.
» Ildeprandus Fa*eutinu· epitopes.
Joannes Suedeaaf epitopes.
·* Adclbertat ...... epitopes.
*< Adclbertus Pifsurenfis epifcopus.
Raioerius FundeaGs epifcopus
Bernardus Cajetanus epifcopus.
Arialdus Qnun· epifcopus.

Nota Jacobi Sib^onoi S. J.

fm ift regent Mû af/ltttu asaodat», cm· *fagtotmt mi ft JtCteWrcl, touffe,* i®» *hjhriu m-fret jtrifmm ttftuv* , mm *Let W* IX. I» tfifto *4 Htoriuuu regau ejeu fH·» , tajtu farte» rttitat ht Ctnutftfi fart.* Sx. *tag.* ▼ni. Parce, *tufto,* tuus Robertos , laude *St* coofultn epdcopocuos regni tui , Sertam matrem Odonis comitis fibi duxit uxorem *t oj* quam rem, ouooiam fibi erat carro· afinitate coops&At, ab anteceflore noGro cum epitopi» , qsu placito interfuerunt excommunicati : pofl ad fedem apcftolkam reniantes cum fatisfaAtoe fcfcepta ptsnitentia *t redierunt ad* propria ·

In hoc eodem eoocilio dedfc lis Arnulphum inter At Gusdaldum, quorum fincali Aufoneniem Bpifcopatum *Ut»* aflerebant *i St* GnadalduS in ordinem reda&us.

AAa typographi oletantia hic omiffa ad voluminihujus calcem dabimus.

BULLA GREGORII V.

fm Arnnifka I» Epif- Aufnnfmi tliftnà»,

■a fe.iisü >**vRegorius Epifcopus fervas fervorum Dei » xJ Divina nobis faluberrima precepta & fandorum canonum inftuuta veneranda nos admonent eonfideration s intuita , immo & apoftolici Moderaminis annifu, utilitatum commoditatem atque firmitatis proficere integritatem, quatenus procurandarum utilitatum fubfidia , ut divino cultui dedicata exiftunt, inconcuffe permaneant, aique io laudibus Dei diutiflimc pcriolvendis valeant proficere. Hoc procul dubio commiffa (bl- Jicitudo nos provocat pia coofideratione fanare, Ut ex hoc divina placata clementia, io fydereis arcibus nobis adferibatur remuneratio . Ideoque omnibus fanâz Dei Ecclefi» fidelibus tam prefentibuj quam & futuris notum effe volumus, qualiter pcraâa fuit fynodus feptimo Idus Maias io bafilica beati Petri Apoftolorum principis , ante aram five altare ejus, cum omni Romanae Ecclcfic Epifeopis & ultramontaois necnon Diaconibus litriuique gradus finde noftro apoftolice ledis , cunftaeque fedis Romane urbis , inter quos etiam adfuit Domnus gloriofiifimus & feteniiïimus Otto tertius Imperator auguftus cum toltramootanis Longobardorumque Ducibus , comitibus, feu militiae copia nimis. Et refideotetE illic ad pedet praefati Augufti Ermcngaudo Comite filio Borrelli Aquitanorum five Gothorum nobiliflimo Marchione cvm optimatibus five clericis fuis, Arnulpho Epifcopo, Ac Guadu'do advocato Epifcopo, in eodem conventu vel fynodo inter fe altercantibus deepifcopio Aufonenti, Guadaldo fe reclamante ante apoftolicam & imperialem prefentiam quod predidus Arnulphus per vim & injufte tolleret ei prodiâum Aufonenfem epifcopatum, una cum Raytnundo ipfius AproVincise Matcbione, Arnulpho Epifcopo rcfpcm- —ı — deaia quod ei non abftolifIct per vun nec inju- ***£, Ae prssdidum aptfcopatnm, fed jnfie & focaliser fe obtinere, At a proprio Metropolitano NarLonenfi, cujus dicaccfis fora debet , cfl· coalecrotum, & Guadaldum meate Fruiano Puutifice Auibnrcfi ab alio Metropolitano Oddoae Galbe orovincias Archiepifcopo fraudulenter Ac abiqu* lege ordinatam, *St a* Joanne Papa anteerflora noftro Ac a ceetu Epifeoporum Romane Ecclofia five alite compluribus condemnatum * ana· ibematixatum, reclamante fe prodido Epitopo Fruiano, quem Guadaldus interfici fecerat cum fratre & cocfiuseuioeo fuo & aliis pluribus. Hac talia iliis dicentibus, diligenti animo, cum fum-Btno ftudio, letaoiis, p(almis, & orationibus iatercedcatibus, Ac fidem catholicam relegentes, tradare carpimus qualiter fida relatione ad regularem tramitem perduceremus Al fecundum canonicam Ac apoftolicam auftofitatem eoa difcuteremus. Tunc nos demum fecundum canonicam & apoftolicam auftoritatem ferula excommunicationis Ac bandi noftri conflrioximus prdibatum Er. raengaudum Comitem cum clericis & optimatibus luis ut quicquid exinde veraciter fentirent , nobis pro amore Dei & Apoftolorum principis Petri renunciatv fctsgcrent. At illi profedi funt uno animo unaqoe voce ea qua ab Arnulpho Epifcopo audieramus vera At reda omnia efle Ac Guadaldum vivente Fruiano Epifcopo epifcopatum Cfibtmct ulurpafle Ac ab alio Metropolitano injufl· fubmtrodudum, Al poftea pradidum Fraianum a prefito Guadaldo innocenter occifam . Deinceps nufmct cœtufquc Epifeoporum diligenter pcafatutn Guadaldum inquirendo difcuffimus, fi vera e(Tent qua ipû contra cum objecerant . Ac ille, quia negare non potuit, fe proprio ore pro. feffus eft profatum epifcopatum vivente Fraiaoo Pontifice fibioset fubripuifle, Ac ab alio Metropolitano, non a diecelano Narbonenfi , ordinatum, Ac feditionem fe incitafle, qua ipfe prasli-bams Pontifex Fruianui a fuis fuit interemptu·. Tunc nos demeeps hnc audientes, Atejus verbis magis quam aliorum teftimouite credentes, cepimus perquirere fandos canones, Al recitando in-D venimus capitula a (anâo Nicano Concilio con· ftituta, non debere ufurpari alicui epifcopatum Epifcopo vivente, nec ab alio Metropolitano nifi dicecefano ordinari, etiamfi talem cleras At plebs eligerent, fed hujus rei faâorem fecundum luam profeftionem, Ac canonicam Ac apoftolicam audoriiatem debere deponi. Nos denique obedientes procepus canonum , judicantibus Epifeopi· Romanis, Longobardis, Ac ultramontaois , confentiente At judicante Domno Ottone Imperatore Augufto, juflimus a Benedido Archidiacooo noftro Ac'Rotberto Oblationarto ipfum Guadaldum deponi. Qui flatim noftris juflibus obedien· tes, ut mos eft Romanorum, de dextera illius annulum evellentes, Ac virgam paftoralem fisper caput ipfius frangente·, Ac cafulam atque dalmaticam fcindenres, Ac ab ordine poniificalus ram degradantes, io terram federc fecerunt. Poft hac omnia perada, Domno Imperatore jubente , Al Epifeopis Romanis, Longobardis , atque ultramontanis judicantibus, confcnticme Ac acclamante Ermcngaudo Comite cum clericis Ac optimati· bus qui de regione illa ibi aderant, una asm fenata Ac militia Romana Longobardorum Ac ultramontanorum, privilegio noftro audoritatis eoofirmando & corroborando Arnulphum pranomina-

as *Haek.* Alfredus. j » *Back.* ludeptaodus. sj *Dalb.* ▲ Idebcrtus. 14 Aldcbertu·.

aatum Ep&opum Ml oedtae pontificali Ecclifi· a.c^^r.» flatuimus atque fubUmavimm, «au-braque & vtrgam peflorâlom « dedimaa, ligandi i°,*«°d*Hee poteftaiem vice Apoflolorum & noflra ci coacef&araa » ft epiicopatam prufatum «mm cam pntcepto Doom! Augnfti cam omnibus foi* pertinenti» qo· ad fedem ipfam pertinent val partincnriM qu· ad fedem ipfam pentnete debent, ilii ftabilivimus, ita nt nullut homo vel judicialis potcllas in pnrfato epifeopata eel fade aliquid contra huoc Aruulpbum fipifcoram five facccflores few temerario aufe contra Ecclcfiam (fen ro) landi Petri fan fanda Mariin vice Aufooeofi fitas diframperc, invadere, farripcre, vel deboaeftare ant dilaniare, ant altquid per vim auferre, contendere, vel extorquerepra fumat, id eft, nec parrochias, ncque fifcoe, nec pradia, aut caftella, neque monetam, neque telonea, neque pafeuaria, ncque Omnia. quicquid dici vel nominari poteft, fen ctiam abbatial qua ad jus Ecclefia pertinent. Si quii autem contra boc noftri privilegii robur vel contra jut fiipradiftaram Ecdefiarum, live prccepta epifcopii, vel contra Canonicot ibidem Deo famulaotet, ad irrumpendum venerit, ant in aliquo moleftiam fecerit, ant legerit nifi refipuerii anathematis vinculo ex audoritate Beati Petri, & aliorum Apoftolorum, atque n pante noftra Grial U ex, commautcatum, ft cum Juda traditore catenis igneis nodatum,

Scriptam per manni Puri notarii, ft frriniarii S. Romano Ecclefia In menfe Majo indifliove XI.

Benediftas Sando Romano Ecclefi· Arcbidinnui, qui depofuir Guad Idum.

Joannes Diaconus Sando Romana Ecclefia, qui Homo vocor.

Ego Notkertu SanAa Leodicenfia Ecclefia Bpifcopus fublcripfi.

Benedidus Diaconus.

Joannes Diaconat S. Ecclefi· Romana.

Petrus Abbas, qui ia fynodo, quod boc privileg'um narrat, rriedi, ft fubferipfi.

Ego Otio Dei gratia Romanorum Imperator Auguftns fnbfcripu.

Anno Pontificatui Domni Gregorii fommi Pontificii. ft univcrialit quinti Papa in facratiftima fede Beati Petri Apolloit tertio, imperante Domno tertio Ottone a Deo coronato magno, ft pacifico Imperatore anno fecundo in menfe Madio, ft todiAiooe XI.

Joannes Prafeftns, ft Comes Palatii, atque dativus Judex.

°A D CONCILIUM ROMANUM

?re oerwr ntkju tftatà e Gregari* V. Ttf» & Otbnt 11» Mftwrt.

Anno 99R. celebratum.

ADDITIO.

AD concilium hoc Romanum pertinere non dubito chartam qtmndam in chronico Wulturnenfi Rer. ItaL tom. I. par. II. pag. 4S7. latam. Charta illa figoatur indidiooe XI. Gregorii V. anno II. Ottonis imperatoris anno 11. die XXX..........Cbaraâeres iplot chronologicot exprimere cenfui tempus Romani concilii anni 99& ante majum meofem, quo Gregorius ft Otto annum fecundam nondum excederant. Ipfum veto concilium china reprnfentat, commemorant pontificem ft imperatorem ia Àq^ïca *S. frtri* com venerabilibus arcbicpifcopis ft epifcopis ultramontaots ft Italicis refidentes · Altera eft etiam charta in eodem concilio fignata, in qua Otto III. imperator Hugooi' Fartenfi monaebo abbatiam illam committit. Hanc vero ad concilium hujus anni pertinere hoc indicio demonflro. Hugo ille ParfeaGs abbas in ea, quam anno 1014. fcripfir, querimonia de uferpatia monafterii lui fundis legenda in chronico Farfenfi Rerum Italicarum tom. II. parr. II. col. 553. narrat oblatam fibi cœnobii illius abbatiam ab Ottone III- non acceptalfe a/fvr Arasa» ad /jwdarav.* Ottonis vero diploma, quo eundem Hugonem a fe olim exaudoratum reliituit abbatem, ibidem legendum coi. 491. figoatur 17/A KW. «verrier *n I DCCCCXCVIII.* radrAaw *XI. OttMÙt III. rtÿunlH* XK, *IHtftni II. tlhe* Aaiste. Pro manias tamen legendum Majae, ex iis qu· ad Romanum concilium anni 999. afferemus, conflabit. Romanum ergo concilium celebratnm efi anno Ottonis II. ante majum.quin ft intra aprilem meufem. Porro utramque chartam tum VVultnrnenfem illam, atque alteram Faifcofem hic dare juvat, quippe qnas ad idem Romanum coocilium anni 998. pertinere arbitror. Sed antequam Wulturnenlcm proferam, monendos ceofeo eruditos bac ipfa charta fanari luxationem qaaodam in lubicriptioaibut epifeop. que canonibus concilii fubjicinntur. Porro in illis fic reprefantatur epifeopus quidam Adrifertar .... *tpi/ctpa/.* Hunc igitur Arrxreqfrav tenuiffe ecclcfiam ex charta ifta docemur. Hac ergo luxatione fanate, ita Icribeodmn eft,* *AitAtrmi*

DEFINITIO JUDICATUS DE SANCTA MARIA DE APINIANICI.

LEo archidiaeonus ft Adelbertns epticopus Brixienfis, milii cooflituti ab Ottone lif. imperatore, io Placito adigunt Raioaldum comitem ad reftitoendum monafterium S. Mari· Apioianici abbati Sanfli Vincendi ad Vulturnum anno DCCCCXCVII.

in nomine Domini Dei Salvatoris uoflrijefn Chrifli. Anno Deo propitio pontificatus Domni noftri Gregorii fummi pontifici» ft univerfaiis V. pap· io facratilfima fade B. Petri Apoftoli fecundo, imperante Domno (a) Ottone a Deo eo.

(a) Flacttum b« CbfMOfrapbua nvfler ad ton»vor« Ornato U. Aufufli retulit, fed perquam fapiue. Memosatae hoc Gregorius V. Gumm- Pont fex, una cupis mentio fas aperte montre eum poterat, mammari beic Ot-

.... esliwi

coronato magno ft pacifico imperatore anno II. ▪indiâiooe XL die XXX........... Decretum judi- e* juftionc Domni Ottoois piiffimi impe- murie aogufti, qualiter idem ipfe Domnos im- perator proclamatiooem audivit a Johaooe reft, giofo abbate venerabilis monafterii fandi Vinceo- tii martyris Chrifti, fitum fuper Vulturni flumi- nis fontes, fuper quendam coouiem Raynaldum de mouafterio fana» Dei Genitrici» Maria Do- minet noftro, qui nominatur ApinianicK, *In* co- mitatu Marficano eft confIru&um, quo eft cella prediâi ctenobii faoâi Vincent·», quem idem ip- fe prediftus Rayoaldus comes jam pro duobus annis invafit fuprsfcripto monafterio fanfta Ma- rio cum omnibus fuis pertinentes , & ufque ha. ftenus vi virtuti» retinuit, ft vtolcori manu vm*> dicabit. Unde nutu Dei, ejufque dementia dum domnus imperator in Secretario , qui eft juins Bafilica lan&i Petri apoftolorum principis, reli- deret cum venerabilibus archicpifcopis ft cpifco» pis Ultramontanis ft halicis, ft Ottoni duci , ft honurstiflimis viris , in quo fupter manibus eorum adnotatur . Tunc iuprafcrlptus Johannes abbas in medio eorum adiit, & proclamatas eft dicens . Daturae *feetftjfiiet imperettr , tf ferepet ·ttfffit ,* faa/iaar *mil tf* aves dra fae muu/icrw *fenHt CbtiHi emrtyru Vinentii irgtet tf ptfiitime fodet»qmlittr viet ff tridntiM* ftffat e gjq.* M/ds CMMtr vidr/icrS dr ttsenafor»· *S. Meri*, fei Drcater Apteimici,* yae *tii etU» itt/rrtferiptt tene Vl Virent».* Quibus ad hoc pius tmpeia- tor mifericordia motut julfir fuis fidelibus, vide- licet Domno fimftiifimo Leoni archidiacono. ft judicem lacri palatii almifici imperatoris , ft e* xinde foras abirent, & cum eo domno Adelber- to epifcopo fanfto Brtxienfis ecclefie per Deifi- cem legem eot finirent. Et mox inde egrelfi a* bieruot in dexteram partem hujus bafilico, refi. dentibus ambobus judex, & epifeopus, ft pluri- mis vitii ibidem confpeftui adftentibus. Rurfum Jobanni abbati eis reclamavit eumdem fuprateri- pto termone. Tunc prediftus Rsynaldus, qui ft • ii *Mit. tornet* refpondit : ·»// * *Deet rt fatrrt/tnpttie telltet, tf emjfitrir ftntî· Mene tntrevi* y ·efsr *tntrert femifl.* Tunc fupraferipti judices judicaverunt, ut prudiâo Reynaldo comité refu teret jam didam cellam *lupraferipto* abbati ,ejuf que ccenovio fandi Vinceotii : Et mox Rayoal- dus comes apprehendit virgam manu , & confo- tis voce refutabit eundem monaflerium ad fupra* feriptum abbatem , & fuis fucceftbribus In perpe- tuum , cum omnibus fuis rebus, fervis , ft an- cillis, vineis, & terris, montibus, & collibus , planis , ft planitiis . rupibus, & fontibus, molen- dinis ftpifcariis, rivis, aquis, aquarumquedccur- fibus, omnibufque lupraferipto monafterio far.d· Mauc generaliter , & in perpetuum pertinenti- bus. Et fuper harc fpondeo, polliceor vobis, ve- ftrifque fucceflbribus , omni tempore , ego una cum heredibus, ft fucceflbribus meis, vobis, ft veflro monafterio temper defendere, adjuvare, & in omnibus auxiliare fupraferipto monafterio fan- fos Mari» conavero ab omni inlurgrnti pars ho- minum. Et fi hoc non fecero ego vel heredibus meis, tunc de auro nos promittimus componere Mri puriflimi libras centum, medietatem cameras fonftiflimi imperatoris , & medietatem vobis ft monafterio & Vioccntii . Qui vero ibidem vim virtutem fecerarat, ft ejecerunt monachos ejui- dem loci foras jecerunt, ft fisorum fiiua ibidem vexaverunt intuiti cos pnsdMU judices retompeu- faverunt dtccmca tunc . Car Mas ructum wfo drdir hcra/M·, *etftffifmftt* assmdbrte *tetmfif- fttu, tf fie· Mte Dei, tf veietete eeeùeeti eb- betif eueetbuftfti rjecigitit tf wleUt enitmi ntniutAtii?* QtubtM illU refpondentev dixerunt: *Dmiw ftneet ten fiie njtfit, tf irriteu fici- enr; fti fi fiuet* cudts, for, paud *mfifi· refetueet, tf eb bu fefrefiriftuefttee tilifteu eu eefinfyee bert&vt.* Et flatim apprehenderunt virgam mao·. ft clara voce refutaverunt mona- fteriofitnftaMari· a fiipmfcripti judicer, ft pre· Dominato abbate , ut nunquam uherius exinde altercare, vel inoicftiam properare , aut vim fa< eere maluerimus. Et 6 autem, quod abfit, ali* quando io tempore aliquam temeritatem, aut vio* lemiam facere conamur, tunc daturi nos pro u- noquoque, ft noflria bcredibua promittimus com- ponere robii, veftrifque fncccfloribus, & partem veftri monafterii auri puriflimi libras L medie- tatem earner· domni imperatoris , ft mediet·* tem prodi&o abbati ejnfqnc monaflerio. Unde pro futura memoria futurorumque teftimonio fu* praferiptoe Leonis domno arcbidiacotto & Judici facri palatii, imperatoris miflua, Johannes fcri- manus fanda Romane ecclefie fertbere prccepic in meofe ft indiâiooe fuprafcripta XL

Adcibertus gratia Dei Brixieofis epifeopusft domni imperatoris milfus interfui ft fubfcripfi.

Leo facrofandi palatii, ft miffus domni impe* ratons interfui ft fubfcripfi.

Signum manu Rayualdi teripfit, ft confirma* vit.

Signum manu GifonI fcripfit, ft confirmavit.

Signum manu Donelli fcripfit , ft confirma* vir.

Ego Johannes feriniarius fanda Romana ec- clcfia , ft fcriptor hujus judicati pagina ex juf. fiooe domui imperatoris feci, complevi, ft ab* fohi<

INCIPIT PRÆCEPTÜM DOMNI OTTONIS IMPERATORIS.

ANNO CHIOST!

OTto Dei gratia Romanorum imperator An* guftus . Omnibus fanda Dei ecclefie no* Unique fidelibus prafentibus & furoris notum ef- fe volumus , quoniam dudum moti jufte fuper quodam monacho, qui fibi imperialia abbatia , monλAeni videlicet rarfenfis , abfque noftro af- fenfu regimen ufurpaverat inique , ft quod de* terius eft, pretio emerat a Romano pontifice ; id ei quod lubere yidcbatur, debito cum dede* core abftulimus, ft digne noftris ab obtutibus ejecimus; monafteriom vero ipfumcuidamMqgv- »i *tfifttpe* io beneficium dedimus, ft quemdam noftrum cariffimum Hcrphooem ibidem manere pracepimus. Port bec vero ejuidem monafterii religiofi congregationi mugeiapreciixie pollutenti, noftre auresclèmentie accommodavimus, eumque Hugonem gratiam >n noftram recepimus, ft in ipiius regimine confirmavimus . Pracipientes ita- que imperiali potentia jubemus, ut deinceps jux- ta canonum reguleque monaftïcam auftoritarem, & ejufdem monafterii per antiquorum regum,ft imperatorum adeptam precceptorum libertatem , cie

*Car··· 4U tonem 111. lujuftum . lleAc autem procedunt chronologies note, ii mrnfen», vui keic drbderatut, feptombrVM, aut fequente» anni *997·* fob nteliijas, tunc enim in curfu erat indiAio XL * Nsflrum decepit

>..·». Udi. mvntro; fed ilii ammadvertendum erat, altarum Joannem abbatem floruUfe fub Ottone HL attgufto, oi infra pu* a>o xi.c.r. tebit. Memoratur heic *Ottl ··*·*▮ Eundem vide in placito Ttciacafi *uu»* joos.fub codam Aujullo capXIV. *paq.* rabii. r»j. Antiquitat. Efled- *Mrrefr.*

B congregatione , prius cimo peaifeotatM gratis roboratur, flt tunc a (amato pootlfke canonice «oofecsvtur. Ahtcrfi pradnmpferit, imperiali *cen* fissa eandemastur , flt quieqwd de bonis monafteeii feriptitaterit, omnimodis evacuetur. Quod «t mina credatur , flt in poftarum diligentius obferveusr, snftri figtUi impreffiooc inferius inGgalri juffimus.

ANNO CHRISTI »>t.

Heribertus cancellarius vice Petri Cumani epifeopi recognovi.

Datum VIII. Kal. Martii , anno Dominica Incarnationis DCGCCXCVIII. ludid. XI. anno autem Optonis tertii regnantis XV. imperii II. Adum Rome feliciter in Dei nomine. Arnen.

Omfeue «ffia feftgra *tjttfint tncilll* cam cmm-wiu/ *A n mtitis flent làverfit [munit■·· lit OùtMtiu fe [m niin* cwlgare *xk Bttnfl» l^trx· nttL· n i lt.* IL paj. 16. *Ex y* lit ieetar.*

CAPITULA CONSTITUTA A GREGORIO ROMANO PONTIFICE

fiit Ottttùt Hgr/ (ducis.)

PLaçait fandai fynodo, ut omnes epifeopi oc. odeutales, qui in depoGtione Arnolfi Re* ncnGe archiepifcopi fawuot, flt ceteris induciis vocati, Papienlcm fynodum fpreverunt, & inrnn. venientes caufas ad confutandam lynodum per ma* nuas laicalis perfixus miferunt ab euifcopali officio fufpendantur . Adelberonem Laudnnenfem epifropum, qui etiam Metropolitanum (uom ap* prehendit flt tradidit , ab epticopali officio iu-(pendimus, quia ad fjrnodum venire conterrfit . Audoritate enim Julii pap· hoc fandum eft , qui etiam occidentales epifeopos, ad fynodum venire contemnentes , depoGiionis reos judicavit : illos vero abfque apotiolica audoritate depofitos innocentes remanere . Decretum eft etiam , ut rex Rubertus, qui confanguincam fuarn conira iuterdidionem apoftolicam in conjugium duxit , ad fatisfadionem convocetur cum epifeopis his inceilis nuptiis confemieniibus. Si autem* renue, rint, communione priventur . Conflituit etiam fanda fynodus, ut u quis epifeopus, presbyter , diaconus, aut clerious, papa incolumi, flt CQ in* coufulco, aut lubfcriptionem pro Romano pontificatu commodare, aut pitatio promittere, aut (aeramentum praebere tentawrit, aut aliquod certe luffragium pollicitus fuerit, loci fui dignitate, flt omnium fidelium communione privetur , fit anaihemariseiur. Cum bis flt (anda lynodus fancivit, ut Neapolitanus invafor, qui illius lociar* chiepifcopum apprehendi fecit, A fe in eumdem locum per Gmoniacam baereGm conftitui fecit , n>fi Gnisfaciat, anatbematiirtur.

anno euxlstl 99 '

&

Mitt!·<·!« Mitw ft·. autHoia·* «U.

CONSTITUTIO DECRETALIS

SACRÆ LEGIS D. OTTONIS III*

Piiflîmi Imperatoris.

Ei chronico FaifenG MS.

ÛM» *Dti* greffe Asafenoram twpcra/vr Mgrfar,er *t ditlihu,* nurcbeuiai *cmuttia», C ftnlltt }&tthn nlr» ltalttn , m*

X^Ompcrimu» quod epifeopi, fle abbates, eccleVU Garum pofletfionibus abutantur , fle pericripta quibuslibet perfonis attribuant ; fle hoc non ad utilitatem ccclefiarum, fed pecunie , tffi iitaris, fle amicitias caufa. Dumque eorum fuccetfo* res, fit pro domotnm Dei reftauranooe, ac pro reipublmt officio , noftroque obiequio commo* nentur, fuarum ecdefiarum prtado ab aliis detieri caufaotur; (eque imperata non poffc perfictre re sera demonftrant . Proinde quia ftatus ccclefiarum annuliaotur, noilraque imperialis majeflas non minus patitur detrimentum, *dum* fubditi nobis debita non poflunt exhibere obfequia; coaftituimus, flt imperiali edido confirmamus, ut omnia (cripta, five fi libelli nomine, five fi emphyteofis, prolatum fuerit quid dc ecclefiis Det, five aliquo modo, effici non poffit.* obeunte audkxe obeat, folufquc detrimentum habeat , qui iit eo feriato obligavit atque vinxit ; nec omnino ad eum usperferipta damna pertineant, qui ei in regimine fucceffit : fed fit ei libera facultas omnia £ qua per libellos vel alias quaslibet feripturas abalienata fecrint, tn proprium jus ecclcfi* revocare. R ita ordinare, ut Deo fle nobis debitum obicquium valeat exhibere. Nam cum regibus , flt imperatoribus, ea qua regni flt impem foot, nifi fervientibus, dare non liceat, exceptis eeriefiia: quomodo abbatibus, At epifeopis, tes ecclo* Garum per rempora fuorum fucceflbrum dtftrb buere liceat 7 Omne quippe jus , live lex , fivo quodlibet feriptum, vel qualibet confiserudo , fi contia ecclefic utilitatem fuerint, in irritum deducenda Ium; nec noflra audoiitate debent firmari, que contra imperii sudorem, flt propagatorem , probabuntur inferri . Hoc ergo folum feriptum, privilegiis talibus caufis habeatur, quod ecclefic Dei profit, flt nullomodo obeffe potGt . Quod fi aliquis contra hanc conftitutionem no· ftram lentaverit, taoquam rebellis judicetur, fle fit ei anathema maranatba, niG refipifeat, ab omnibut epifeopis , qui huic imperii noAri edido fubfcriplerunt, velaflcofum praebuerunt, vel prabituri funt. Arnen.

Adum xii. Kalend. Odobris, Indidione xii. anno tertio domini Gregorii V'. papae pontificatus, promulgata per manus Gerberti fan&x Ravennatis ecclefic archiepifeopi, in ea fynodo , in qua Mediolanenfi epifeopo, Arnulpbo numine, papatum ablatum eft in bafitica fandi Petri, qua rocatur ad ctelum aureum. Et fubferipfcrunt cm· nes qui adfuerunt epifeopi.

IN

cnVstl «j^eieBa^acoiicBiiCBiTJMigai'CTiiWÎi'rwi'iiRiiigîai'irBi'.LBiiiMtiTflï*

''in constitutionem decretalem OTTON1S III. IMPERATORIS,

M* »»<»•

fi» m ak ecclefia prafuhktu alienata rtfiitai fmcefmibat jubentur .

Aaa* 998. editam

CONJECTURE.

Aim η«· OTtonis III. conftitutioaem ex Farfenfi chronico tuoc MS. nunc a Muratorio Rcr. Irai, to®. II. par. II. vulgato primus omnium edidit Holftenitss io colleAioae Romana , ex quo *In* fuam tranftnhr Labbcus, iegiturque tom. XI. col. lop. editionis Veneto · Labbean·. Ita vero utrimque figoatur. *Min XII. KaL O/Utu , ». ^ifhm X/1, un ttrtu* ώ«»i *Greeorn papa /nttfiatat. rnmulgataper manat Gerkerti fanfiaKavennatii ecclpfia arekteptfcepi >·* ea *'ynede* , ia y«a *Medtelaucnfi epifcepet Amulfe nemine t pepetumeblatum efi, in beati ftIri , fnn vetatur ei talum nitreum ; & fubfchpferunt emnei jni adfue. rent eptfcefi.* Adnotatio hac crocem figit erudi, tie, qua Iit enim hac lynodus ; qua Aroa>fi in pontificem clcdio, cleâique depofitio, plane ignoratur. Nec (ane licuit me effe tam felicem, ut tenebrat hafee plane depellam ; quamquam arbitror, lucii aliquid afferre rei oblcuriftime in aliquo faltem polle 'liud quod io eodem Farfenfi chronico Hugo ejuidem aeaobii tune abbas narrat in ea querimonia , quam de uûirpatis rebua monafterii iui anno 1014. feripût, legenda in eodem chronico col.y49. En ejut verba: *rradJhu autem imperatur t* (Ono jam Roma coronatus , habita jam Romana fynodo anni 998. ut ex contextu liquet) or fw Ztatxrwsaw *venit , pracepit cueilli akbatibui (J epifopu el fcriberent rei perditat fuarum etelefinmne, ^uauier,* O *fuemode perdiderim , vel a futbtu detinentur* ; yaed *fl ego feet. Deinde vemmni ante prnfntmm imperaterit* 0* *papa* A *ceram ptdtcibni Rameau, & enumeravi emaiafTc. inter aha vere pratuli*, feed *a null· abbete baberet fcriptam de pradiAe cafieUa , mfi ab tpfa Gmdeee* (abbate *lotruib) fui* dtnurar *ab tmperalere* aa* *Inknit*, mc *practplum. Tunc ab impermere jndmm interregati une ere dixerunt : epifcepui ma abba/ , qui pertinet peiatn imperiali vel penttfiteli mMe mod· valet fecere/criptam, nifi print ab tpfii dennm edfuirnt.* Eadem per omnia continet Ottonis cooihtutto; quart non dubito, quominus ea occafione lex ilia data fit , & qu.dem Ravennat in quadam epifeoporum fynodo , vd conventu , nt totus chronici Farfenûs contenus demonftrat . Menfia , de diet defignati funt in fubfcriptioM ejufdem conflitutioais lignantis diem XII. Kat. B Oftobria, mdiâionem XII. ideft annum 998. Semd igitur ilia conftituta , dein in fynodo qua» dam Papienfi in baGlica S. Petri ad celom aureum nuncupata iterum confirmatur, ft promu!» gatut. Ita legimua in fubfcriptione ejufdèm conftitutionis. Cum ver» Synodus illa convenerit , cum Aroulfo Mediolanenfi antiftitis papatua ablatus eft, Getberto noadum e Ravennatenfi ecclefia ad Romanam translato, noo inani conje» Aura fufpicarer, fynodum illam poft Gregorii V. obitum, qui in Februarium feqoentis anni 999. incidit, convenifle . Tunc enim forte vacuam pontificiam cathedram Arnulfus invafit, e qua de» pullus, Gerberto, qui Sdveflcr 11. diAus eft, Io» cum concctlit.

•»

» MAGDEBURGENSE CONCILIUM

Pro ventilanda caufa puelle e Parthenopeo a fponfo rapta,

di Gifilerie Mngdeknrgenfi nrtkiepifcepe cirre enerdmm mme 999. telebretem.

ta *«·.4ı· Tutgarda Ekkihatdi marchionis filia, patre ia Lta Italia cum Ottone 111. profeâo , commenda a fuerat, cum Ma< htildisQuidelingeburgenfis abbatiffc , quz illam in monallerio educabat , V Verinhariut Thuringia: comes, cui Lkkihardus puellam delponderat , mere impatiens clam in monafterium irrumpens illam fecum adduxerat ; qua juvenis temeritate ufFenfa abbatiffa, id egit. Ut concilium in Magdeburgh haberetur, cui am» ho fpoofi adeffe jutG funt , ut raptor de injuria refpooderet, rapi* voluntas exploraretur. Venerunt illi , & a patribus interrogata puella, velle fe io conjugio perfeverare refpondit; juvenis vero admiffi criminis veniam fupplex popofeit , ft impetravit. En verba aonalifte Saxonis ab Eccardo in corpor. hilloric. tom. I. vulgati. *Deeretma m M^dekmgb fieri conventnm ; (epi/ceperem* C addit chronographus Saxo a Leiboitio in acceffiou. hilt. tom. I. vulgatus; quia & idem habet aonalifta Saxo inferius) *dec Jpenfnm cmn fpenfe Venire ; mtxilielertt 909m trnnet ente fit mt iki penjenteri, mtt demnetnj fvgtre : fiepee fefhtm efi , Cnnftnente enim Hinc mnitiemUne imfeidi*, FFârm» *kmim cxm [mt cmpernttrikut nteUt pediknt pervnl· viter; exarem reddit, veniam dt cemmifiùfikifitifqm amelia prmcipxm premiffa emendatiene prementi/. Sed ventrakilit in emnibett Mmktildii finite ceiieptie Lmtgardam fecem duxit uaa pr* retentimn, fed pm amerit magni cenfirmattem; kena autem fan* «atoa» *tatit prepofitum peuventz lakitamn mertit tfi* fis» D *temptem.* E poilremis his verbis difeimus con» cilium januario circiter menfe anni 999. couve» niffe, cum Machtildis VII. idib. februarii anni *999.* dcccffcrit. Porro conventum hunc epifeo»

pomm verum concilium idem hiftoricu* inferius 4» rwVpvA» *Ctfaru eja/ie* yergevit. heeitmte*·

------r^. ---------——λ·*——-------------------■■ ₋ — ____ ____ *tfacltiM fnOiunielu JUU Tietie-* **ANNO**

ittt aMrriseas/, *fnSt rtligtew fnftfu tiji·* Chiujti

promeritum, *éeu>* abjefto cucnlfo ad fisculnm radtMfc, quare, ett, ab abbat* fi»o, *It* Gifilcro archiprofulc vocatu* ad fynodnm Magdaburgfa venit, ft quamvis invitos prifltno habitu indutu*, judiciali lententia ipfe fa XII. fscrannencis exolvit, exemplo unias qui Horna fimili fenteotia *ft* fte *fe f*b»e*tret ce*jttgitlne t&iiftrtt, ex* /m*e *fetent» gnitit* , ad *ftxiere irnlni rtwteie teutee attferiet tbfelttiiteulie tf Metit»* m Magds-Awgi *Mff" /uretfit.* Id vero in Magdaburgrnfi concilio hoc pneftitum, quamvis non dicit hiftoricus, facile perfuadeor.

***.

!WWKWM*4***m*m4«»**m*Wm

teU.

«•CONCILIUM ROMANUM

Ad varia ecclcGr negotia tra&anda,

Grtgnrit F. praTr/cc 4Γ C(*w *III. prttfmtibai* amw *ferte* 999. *ttltirrt/iM*

**· m>

Concilia Romana fub Gregorio duo Labbeus, cetcrique cum illo omnes agoofcsntcs, alterum anno 99ft aliud vero anno 998. conflitueront. Ex quo fidum eft, ut quotquot fob Gregorio fynodice Romai conftituta leguntur, omnia ad alterutrum ex his concilia retulerint. Ita canones illi odo, qui in MS. codicibus in Romano concilio fob Gregorio editi leguntur, ad concilium anni 998. revocati fiant; cum pnafertim io pnsfatiooc ejus concilii, quam cifdem canonibus prafixam vulgavit Dachcrius, ac recufa datur in nova Veneto- Labbeana conciliorum edi· tione; io ea, inquam, praefatione coada feribatnr fynodus illa anno tertio pontificatus Gregorii, ft tertio itidem Ottonis imperantis, quae tene annorum epochs cum anno 998. Majo exeunte componitur. Itidem controvcrfia de AufonenG epiicopatu, que fublata refertur in concilio Romano anno fecundo Ottonis, & tertio Gregorii iodiAione XI. concilium utique anni 998. expoicit. Hcc ego pariter vera effe convenio; nec diffimufo concilium aliquod Romanum prater illud anni 996. celebratum anno 998. agnofei oportere; sue abnuo pariter definitam io eo coctroverfiam de Aufoncnfi epiicopatu. Sed & aliud Rom»nnm concilium vel exeunte anno illo 998. vel tcquenti 999. ineunte admitti oportet, cui vindicandi font canones illi qui concilio anni 998. majo mcufe incipiente habito huc ufque adicriptifunt- id vero ex tempore, quo utrumque concilium convenit, plane demonftro. In Romano concilio primo anni 998· feptimo idus maji, controverfia Aufoneofis peraâa eft; lignatur enim •odem menle ft die Gregorii anno III. Ottonis IL Porro Gregorius anno 99Ô. die III. *Maji con-iecratus;* Otto vero oonnifr die XXXI. Maji,ut Pagius cenfet, vel faltem die XXLejufdem menfis, ut ego quidem maluerim, imperii coronam, adeoque fit ejufdem imperii fui epoebam ccepit. Ex quo iequitur concilium illud Romanum anni 998. die IX. maji abfolutum fuifle. Sed & diploma Ottonis III- pro Hugone FarfenG, quod mo fupra ad Romanum concilium anni 098. pertinere demonftravi, fignarur die VIII. Kal. martii, quod mcodole feriptum effe pro majo nemo non *videt,* alias concirum a februar» ufque ad majum perfeveraflet, quod eft incredibile. Aprili ergo exeunte concilium um ceperat, illudquc adhuc perfeverabat dic XXX. ejufdem menfis, quo fignatum judicatum de Apininiaco ccnfeo, quamvis menfis nomen crafum eft, de quo judicato ego ibidem egi. Couftare cx his arbitror, concilium Romanum prius anni 998. ad finem aprilis, ft maji exordium referendum effe. Concilium vero Romanum, quod fecundum appello non plane citius quam exeunte majo, vel forte junio jam empto haberi potuit, (quanquam ego ad exitum anni 998. vel forte ad fequentis 999. exordium libentius revoco) cumejufdem concilii prssfaiio in Spicilegio vulgata fignetur anno Ottonis III. ft Gregorii itidem tertio, quo fana epochs oonnifi a die XXXI. vel faltem XXI. maji incipere potuit, cum Otto anno *996.* die pentecofta, ut Pagius cenfet, die fcilicet XXXI. maji, vel die Afcenfionis XXL maji, ut ego quidem opinor, imperium afeenderit. Nulla ergo ratione, aliqua faltem temporis intercapedine inter fe difereta, unum idemque haberi poffunt. Hoc ipfum fynodi utrinfque diferimen evincit non obfcure fadum Gifeleri archiepifcopi MagdeburgenGs, quem Otto imperator *i» fouie et* nfeei* Arasaaa jadiria/i raw *foiteetie eb tfiete fo. ffeeli & eb eftfielict Utut» veteri fer ieienu». tur fecit.* Verba funt annalift· Saxonis Eccardiani torn. 1. 371. id vero definitum eft in canone IV. concilii Romani, quod ego fecundum anui 998. appello. Porro Giiclerus anno 998. exeunte, vel forte etiam ineunte anno 999. dcpoGtionis fententiam nondum retulerat, cum habitas eodem tempore MagdeburgenG fyoodo, de qua fuperius diâum eft, ipfe tanquam archiepiicopus adederit, fubjeâofque provincia fila mochos ad fynodum illam* vocaverit, tefte eodem annalifta Saxone ad annum 999. Qua fi admiferimus, conflare utique arbitror concilium boc Romanum fecundum, vel exeunte anno998.vel in exordio fequenris convenifte, cum Magdcburgenfe concilium circa idem tempus celebratum fuerit. Accedit etiam ad idem diferimen demonftrandum coutroverGe de AufonenG epifeopatuin concilio priori definita, qua lane inter canones concilii recurreret; quemadmodum alia perfimiles io illis exhibentur, fi concilium, in quo controverfia illa difcufla eft, & illud pariter, cujus canones extant, unum idemque concilium fuiffcoy· Accedunt infuper epifcoporum utriufquecon· c'*'· diverla nomina, & fedes; Guadaldna ft Arnulphns, qui ambo Aufonenfes epifcopi fete vojn jynoJo gnni 998. difccptabantur, in fubfcriptionibus alterius fynodi fruflra queruntur, ficut neque apparet Rotberus LeodicnGi epifeopus» Stent ergo Romana concilia per hac tempora duo, quorum alterum die VII. id. majarum anni 998, abfolutum eft; alterum vero, five eo-

r anno Chaun •ce' dem anno delineate, five i» exordio fequentis anno convenir. Forte tamen Januario tnenfi a001999. opportune aftignareinr, tunc enim Otto ill. imperator Rom· aderat, ubi flt fignavit diploma.» pro Patavienfi ecclefia legendum apudLunig fpicileg. num. KIX. pag. 770. ahno chkisti fft.

am an[redacted]**aw»a »ww»*s*» <w»wr <wr«swtctwnn· emawi.avnav»

VITA
ET EPISTOLÆ
SILVESTRI PAPÆ II.

9Hw*«f II. Sllvefter hujus nomini* fecundus, ex Ravenna. te arcbiepifcopo faftus eft pbntifex Romanus, anno Chrifti redemptoris 999. tempore Ottonis III. imperatoris. Hic ante pontificatum Gerberti Cbtfcanu nomine appellatus, ille eft, qui poft captatam Hugonis Gilbarum regis amicitiam, Arnulpbum Renacnfem arcbicpiicopum fede fua amoveri, fe-J|ue per decretum pleudolynodi Remenfis, de qua upra, in locum ejus iubrogari procuravit: qu'que demum per Leonem fedis apoftolicc legatum,& decretum Remeufis concilii inde ejcftus, ad Ottonem imperatorem fugit. De injuriis Arnulpho illatis, flt de calumniis fedi apoftolic· per fraudem, dolum, & mendacium objedis, eum poenitentiam egifte apparet, ex eo quod poft hcc III.im I·A«· tempora talia exriterit, quem ad Ravennatem archiepifcopatum populus jure meritoque eligendum, & imperator Otto promodtndnm cftc judicaverint: quemque Gregorius pontifex talem repetiit, cui «ple neque Ordines, neque ufum pallii negari voluerit. Natus, inquit Ditmarus, de occiduis vttaGaitev-t., iii.i Sii. ».8ri. regionibus, a puero liberali arte nutritus: inphilofo, hia, & aftrologia tantum profreit, nt fuos quoique coctaneos varie artis notitia fuperaverit. IngrelTus vitam tnonafttcam, faftus eft preceptor Robert! regis St filii Hugonis. In regia aula hac creatione aliquamdiu verlatus, primo *ad* Rcmenfem, atque deinde ad Ravennatem archiepifcopatum fibi aditum pneparavit. Ad pontificatum eveflus eft ftudio, & patrocinio Ottonis III. ejus nominis imperatoris, quamquam Atrocious feribat eum a populo, imperatori fine dubio adulante, poftulatum futile. Credo favilTe eidem imperatorem, tum quod Germanus effet; tum etiam qnod cum eo dtu converiatus, ut ait Ditmarus, 111. in Magdeburg admirabile horologium feciffet,atque ita per inftrumentum dedabea inventione compofitttm, totum in lui amorem & favorem pertraxiflet.

Benno qui fe cardinalem archipresbyterum nominat. quique ex fchiimaticorum fciiJione fibi <^ia B«··· 4« Silftftr febaiatar? nomea tante dignitatis abripuit, & temporeGregorit VII. & Henrici imperatoris lebifmatici vixit, Papirio Maflono te(fante, & refellente, primus architcâus fuit iftius fabule, qua vulgo jaAatur, Silvellrum magicis incantationibus ad apoftolic· fedis culmen proveftum efle, pafta pro mercede diabolo anima, quam ftatuto loco Hierofolymis (fic nuncupatur in urbe fanâe crucis •edefia) exaâor violentus extorferit. Sed cum auftor tthul· non hunc tantum, verum etiam omnes Gregorii VII. pranteceflores, aflrclog:·, RcAtrgaii· pbilolophi·, R naturalis magi· peritos, maleficii accvfet flt condemnet, ad refutationem fabule fatis eft auâorem prodid'fle. Quamquam fi lmk omnia detflent, epitaphium illud, quod Sergios IV. communi confenfa vir fanâus, huic poft nuiotom annum obitus erexit, quodque infra cx LateranenG ecclefia deferiptum invenies, abunde fana fabulofum auftoris commentum refutaret.

Huic pontifici Otto imperator 111. Vcrcellenfem civitatem cum comitatu, necnon fanda Agaihar comitatum donavit. Nov· baiefea, quai Glaber rccenfet, fub boc pontifice plane faotfopii· eodem anno, quo fuerant exorte. Stcphanus, qui hadenui dux Hungarotum nominatus erat, per fuoa ad fedem apoftolicam ablegatos coronam regni Polonia praparatam accepit; quia ipie (ut teflatur Gregorius VII. epift. 13. lib. 3.) regnum Hungaricum Roman· ecdcGe contulif· let. Sub hoc pontifice anno Chrifti 1000. vana mullorum aflertione prenunciatus eft mundi in» teriiui: cui Abbo Fioriacenfis feripto apologetico contradixit. Otto imperator excelfut e vivis. In locum ejus ab cledortbus jam ante cooftitutis fubrogatus eft Henricus I. a VVilligifo Megan» tie archiepifcopo inauguratus, quem poft annos 13. Romanus pontifex Benedidus VIII. nomine tituloque Augufti Imperatoris donavit. Ejufdem fempore, opera S. Stcphani regis Hungarorum, Tranfilvant ad fidem converfi fuerunt. Poft quintum annuat ledis fuc inchoatum, mortuus eft 13. Maiij'anno Chrifti 1003. ut ex epitaphio, ejus tèpulchro a Sergio papa appofito, fatis apparet. Quod cum hadeous *in* befilica Laternsncnfi integrum ferratum fuerit, & ad aliam de magico Silveftri ingreffu fabulam, a Bennone homine fchifmattco primum excogitatam, flyloque men* daci vulgatam, plurimum conferat: hic deferibendum curavimus. Sic enim fe habet.

Jfte locat mandi, Silveftri membra fepalti
Venture damim conferet ad fouitum.
Sacas dederas aranda celebrem daSffima virgo,
Atque caput arandi cafarma Aaara/ea.
Primum Gerbertut meruit Francigena fede
Remenfit pepuli metropolim putri:*
I» Rxwmv/j meruit confceadere Jummum
Ecclefia regimen nobile, fiique petent.
Poft annum Romam mutate nemine jumpfit,
Ut tete paftor fieret orbe mvut.
Cui nimium placuit faciali mente fidelit
Obtulit boc Cafar tertiat One fibi.
Tempus uterque comit clara virtute fopbia,
Gaudet, C omne feclam, frangitur emmrtum.
Clavigeri infhr erat coelorum fede potitat,
Terna fafieUut cui vicet paftor erat.
Jfte vicem Petri pofiquam fufeepit, abegit
Laftrali fpatie facula morte fui.
Obriguit mundat difcuffa pace, triumphet
Ecclefia natant dedidicit requiem.
Sergia» banc loculum miti pietate fecerint
Succeflorque faut cempfit umere fui.
Qpifquii ad banc tumulum devexa lumina vertit,
Omnipotent demine dic mtfarere fui.

Obiit anno dominica incarnationis 1003. indi* fttone 1. menfis Maii dic 1*.

EPI-

EPISTOLA 1. SILVESTRI PAPAE. II. U. ADARNU LFUM RE M B N S E M
ΛO AXOLINUM LaUOONXtUKSt EpuCOFUM.

Ipfum do multis criminibus accufatum ad proxi· mam fyuodum Raaus evocat.

, Ak.ii.i· *Siltfitr ftrvtu ftrwrlaf Dri*

CUpcr falute fle apoflolica benedidronc nihil eft u> qupd admirari poffu, quoniam , tub pontifi- nomine homo etidm moribus effe defiifti . ji fides mortalem Deo focias, perfidia nihilo mi- rmionahilem brutis animalibus equal. Cum totum te tiipcre confies, vehementer admi- ur Dativam te conditionem reliquiffe, Ano- a fle inaudita (celera inhumanius perpetrafic. E- pifiola regis Roberti fle inorum pontificum, apo- flokcis fit imperialibus oblata eft manibus , qu.a te coram univerfo clero ac populo his publicis accufat criminibus. Ad fynodum habitam Com- pendio, cum a Remenfi fle Turoocofi archiepi- icopis ceterifque coofratribus invitatus fueris, ac- ceptis a quibufdam eorum fle aliorum (aeramen- tis pro vit* membrorum atque captionis fecuri- tate, tandem ventile diceris.- (ynodalem feverita- tem cum tibimetipfi conicius merito perhorrefcee- res, ad mifericordi* preces eodem epiftola tcfte venifli, legibus Su non poffe otajeftis reipondere manifeftafti, dominam tuum regem ofiendiffe te non negaftt, indulgentiam tantummodo poftulans per udiverfam fynodum, regis gratiam innovatis perjuriis obtinuifii,datis obbdibus, archidiacono fcilicet tuo, fle altero milite. Turres Lauduai te redditurum promififti. Magifiram tuum Remen- fem archiepiicopum, pro accipiendis tu/Tibus (ub Jud* (pecte tecum ducens, capere volnifti: car- eer quippe ceterorum, fraudis in eum concepte detegit dolum. O Juda magiftri proditionem in- novans, fle pontificalem gloriam noftris tempori- bus deturpans Cum magiftrum archieptfcopum tradere Velis, domino regi non parceres, fi pof- fes. In carcere tenes traditos milites, fle fefellif- fe nou vereris regem. Ex orationum epiftolis quoties te monuimus, fle ab his periculis eruere te deiudavimtu J Sed quoniam irruentibus pecca- torum cumulis te coercere nequivimus , in hac proxima pafchaii hebdomada Rom* te adeffe przcipimus , fle generaliter ibi habende fyoodo reprefentare te monemus. Hujus ergo invitatio- iMS nolit* nulla occatione fis tranigreflor vel fu- fpenior, quoniam, nifi adfueris, fynodic* aufto- ritati in eodem concilio (objacebis,- fle de abkn- tia nihil lucraberis . Viarum excufatio nnlls te premat, quoniam in Lothartenfi regno nulle te manent infidis: Italia vero nullampretendic for- midinem. nificorporis raolefiia occupatus fueris.* aliter excufatio nulla effe poterit. Sed reflet mit- tendi funt, qui & tuum languorem confirment, aceufatoribus tuis refpondeant , fle legibus te ex- purgent.

Nora S▪vixiMi Biuri.

Hanc epiftolim a Gerbetto poft Romanam pontifi- catum impetratum (criptam , in bibliotheca Papirii Mai- ioni poftobicum ejut inter codice» repertam, hic infe- ri vilum eft , ne pereat . Quas idem Gerbertns ante pontificatum Romanam fub nomine fuo Gerberti fcri- pGt, ili* numero centum fexsginta , ex ejufdem Papi- rii Maffoni bibliotheca leparatim aiwo lin. Pariuis excuf* font.

Reftituit eum m jura omnia Remcntis archie- pilcopatus.

Stlvtfier tpifceptu [tn>kt ftrt>ornm Dti, liiltilt m ChrifU fili» Arnxlfa, fjnit» tc· ricÆ· arrfii/q/iepv.

APostolici culminis eft oon Colum pec- cantibus confulere, verum etiam iapfcs eri- gero, & propriis privato» gradibus reparat* gnitatis infigoibus informare, ut Petro felveodi I'bera fit potefias, fle Romane glori* ubique fui- geat dignitas. Quapropter tibi Arnolfo Remenfi archiepifcopo , quibutdam exceffibus pontificali honore privato, fubvenirc dignum duximus , ut quia tua abdicatio Romano affenfu caruit , Ro- mao* pietatis munere *credaris* poffe reparari. Eft enim Petro ea fumtna facultas, ad quam nulla mortalium «qu'parari valeat felicitas. Concedimus ergo per hujus privilegii nollri ftatuta , tibi bacu- lo fit anulo redditis, arcbiepifcopali officiofungi, & omnibus infigoibus, quzeumque ad fanâz me- tropolim Remenfis ecclefi* pertinent, (blito more perfruf. Pallio folemnitatibus ftatutis utaris, be- nedictionem regum Francorum, fle tibi fubjeâo- rum epifeoporum obtineas, & omne magifterium quod tui aoteceffores habuifle vili funi, noftra au- thoritate apoftoHca geras. Percipimus etiam, ut nullus mortalium in fynodo, aut in quacumque parte, abdicationis tua crimen tibi quoquo modo opponere przfumat, vel bac occatione in impro- perii contra te verba exardefeat ; fed noftra te ubi- que autboritas muniat, etiam fi confcienti*rea- tus accurrat. Confirmamus infuper tibi fle concedi· mos archiepifcopatum Remenfetn io integrum , cum omnibus epifeopatibus fibi fubjtâir, feu cum omnibus monafteriis, plebibne, titulis, fle capellis, atque curtibus, caftellis, villis, cafalibui, fle cum omnibus rebus ad ecclefiam Remenfem pertinenti- bus, falvo fle inviolabili teftamento B> Remigii Francorum apofioli. Statuentes apoftolica ccnln- ra fub divini obteffatione judicii, fle anathematis interdiâione, ut nulli unquam noli rorum fuccef- forum pontificum , vel ali* qudibet magne parveque perfone, boc noflrum privilegium in- fringere lieçat . Si quis vero , quod abfit , boc Romanum decretum violare lentaverit , anathe- ma fit.

fii redk.S. ni> di «·»4· s·- ■«·c pilam·

Nora Cau. Co iiîc t ii S. J.

Jim refticutum a Gregorio V. Silveftri deceiiore Ar- nulfum (upra diximus ex Aymoino in vita S. Abbot»», cap. xn. Quo fit ut exitiimcin, banc nonSilveftri , fed Gregcjrii epiftolam elle; fle libram live infeitia, fivo in- curia , mendum boc *lrreptiffe.* Quod (i qui» eamaftirr»- re Siiveiiro pertinaciter velit , hoc dicat : voluiile Sit- veftrnm boctudicio fic Arnulfum reftitueie , ut eumob crimina dejraum efle declararet, idque publico monit- mento teftatum relinqueret: boc enim facit , dum fle *rrttHI nafüentur umuimt,* A yaida/da* *txergUu· peo- ti/call bt»»rj prnMtt»» efferlt .* Intererat eu<m Silve- ftri , qui ante pontificatum Gcrbertoe diAua, & Remea- ti primum , ac deinde Ravennenfi arcbiepiicopstu poti- tus, non videri infontem Arnulfum, ne calomnia ipfum olim oppreffiffe diceretur. Efu» erpo condemnationem abrogare fe dicit, non quod fuerit injuRa per fefe, fed qeed Xmmm *tfltnl» caritfrit.* Qps conjeftara ii locum aliquem habeat , cenieri debet prior Arnulfi perGrt^o- rium V. reftitutio , non fopremo judicio fafta , fed legi- timo judicio arzmiffa. Spoliati flquidem ante reftitutio- •em reipondere non coguntur ; eolque priua refiitui , qutm conveniri, jut en .

I.br.

HI. AD ROBERTL'M VIZELIAC ABBAT.

Privilegia Vtzcliacenfia confirmat.

*Sl'.VfUtr tpiftop*t fervet fervere* Dei, iileflofilie Roirrto rtàçiofo ekhrti failli Vtzthectnfit r«w hi, aiv«>f«r c»»£rtg*tio»i tjefit* *e*efterii, l» perfeteit*.*

QUotiens illa a nobis tribui fperantur que rationi mcunftanter conveniunt, animo nos decet libenti concedere , & petenttum deGderiis congruum impertire fufiragium. Atque ideo quia poftulallia nobis, quatenu&privilegium fediaapofloliae monafterio Vizeliaco, cui preefTedioofcesis, quod confiat olima Gerardo nobilil&mo, & B chrifitamilimo viro, necnonfic Bertha uxore *ejus,* in honore dominidc falvatoris noftriJefu Chrifti, dc veneratione beatifiimç Mariç genitricis ejufdem domini noftri, conftruflum in regno Burgundi· in parochia Auguiloduoenfi, in pago Avalenfi ; quodque a prxfatis fundatoribus B. Petroapoftolorum principi liberali devotionefie teftamenti pagina collatum eft , facere deberemus , veluti a prsdecefioribus noilris pix memori* Nicolao papa, atque Joanne, jamdudum faftum suille: inclinati precibus tuis libeofbi fieri decrevimus . Ptr quod apoftoiies aufioritatis privilegium, confirmamus , atque fiatutmus , ut nulli imperato•um , nulli unquam regum, nulli amifiitum .nulli quacumque predito dignitate , nulli cuiquam C alit, de omnibus rebus mobilibus vel immobilibus, qux eidem monaflcrio a jam diflis fundatoribus, vel ab aliis quibufeumque perfonis collai* & concede , vel in futurum a quolibet de proprio fuerint jure donate, iub cujuslibct caul* occafiomfvc fpecie liceat minuere vel auferre , neque fuis ufibus applicare : fed cunfla qu* ibi oblata funt vel ofiern contigmt a prxfenti xiv. indiflionis tempore illibata, & fine inquietudine. in iuftentationc jam diflt monafLrii , ‹X ufibus abbatum, dc monachorum fub regula patris Benedifti ibi Deo militantium, volumus, atque prxcipimus poftider: ; e.t videlicet conditione,ut nullus (ixcedorum noti rurum pontificum in hac fanfla fede, cui Deo auftore fervimus, unquam vel D ufquam quiddam de eildem rebus cuiquam beneficiate , commutare , aut fub cenfu quolibet concedere per futura tempora patiatur : fed cenfum tantummodo in teilamcnto traditionis a fundatoribus, qui ex eodem monafterio hanc fandam iedem Romanam hxrcdem fecerunt, etiam di legatum , unam videlicet libram argenti annisfmgulis lucceftores noftri accipientes, pix paternitatis (utliagium eidem mon<dbr<o, ôciibi, fucceiïoribulquc ruis, ac monachis lub jam didi patris regula ibidem degentibus, follicitudine paftorali vigilanter centra omnes inlcftantes impendere Audeant . Item conilnuimtis, ut obcunle abbate difli monafterii, non alius ibi quacumque obreptioois a flutia oidmciiir, mli quem conlenius monachorom fecundum timorem Dei , & infiituticnens regulae B. Benediâi elegerit, & huius apoiiolic* fedis pomilex provident ordinandum. Undeconflituimus, &. apoftolica aufloutaie cenfcmiu , ;tqae per hoc nollrum apofiolicuta privilegium confirmamus, ut nullus rex aut pontifex, vel abbas aut comes,vel qualifcumque magna, parvaque perleDa «avaritie cupiditate corruptus, aut diabolica fuggeftione deceptus, audeat vel ptefumat contra tuum honorem , o venerabilis Roberte abbas , qualicumque modo inlurgere , vel io luo loco , aut dc luo honore molethas tibi inferre, vel de om>nibus rebus monailetii , qu* tibi tuifque decef fonbus a nobis noftrifque antecefioribos per paginam privilegii conetna atque firmata funt, aliquas invafiones vel rapinas, five violentias inferre; fi noo vult auftoritate-Del, & S- Petri, fit noflra apoftolica excommunicatione , a corpore & fanguine Domini noftri Jefu Chrifti , & ab ingreftu ecclefis noverit fe etTe disjuoftum. Hoc quoque capitulo prefenti fubjungimus, ut locum avaritia fecludamus, nulli unquam liceat de r·gibus, nulli de epifcopis vel iacerdotibus, vel de quibufcumque fidelibus, perfe, fuppofitamve per>nam, de ordinatione ejufdem abbatis, aut clericorum, vel presbyterorum, aut de largitione chrifmatis, vel de confecratione bafilicx, vel de quibufeumque caufis ad idem monafterium pertinentibus, audere in qualibet fpecie exemi loco quicquatn accipere, neque eumdem abbatem pro ordinatione fua aliquid dare; neque epifeopuscivitatis ipfius parochi*, nifi ab abbate ipfius monafterii invitatus , ibidem publicas miflas agat , neque ftationes in eodem cmnobio indicat, ne fervorum Dei quies quocumque modo populari con. ventu valeat perturbari, neque manfionaticosexinde prefumar exigere. Sufceprioncmautem fidelium, aut religiofomm virorum, atque beneficentiatn quam jubet apoftolns cunftis exhibendam , pro poifibilitate loci & facultate, non modo ibidem fieri denegamus , verum etiam fuademus . Si quis vero regum, epifeoporam, facerdotum , abbatum , judicum, comitum , aut fecularrans perfonarum , contra hanc noftr* inftitutionis paginam lentaverit, percufft» apoftolico anathemate , potefiatis honorifve fui dignitate careat, reumque fe coram divino judicio cognofcat : fic , nifi ca qu* a fe male a&a funt, defleverit, a facratifflimo corpore Domini noftri Jefu Chrifti alienus fiat, atque Kterno examini difirift* ultionis fubjaceat . Cunftis autem eidem loca jufta fervantibus, fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic fruftum bon* aftionis recipiant, & apud sternum judicem premia sterne pacis inveniant.

p· SILVESTRI II. PAPÆ EPISTOLA

CIUChrit

*Dt titflio** Tieottrdi l» tpijcopum A»i' cien/in.*

Slivelier fervus fervorum Dei dileftiiîimo in Domino filio Thootardo , ianàx Vallavenfis Ecclcfiatepifeopo. Quotiens quxliiones ex adveiio oriuntur , oportet ut iynodali concilio finis quxratui , & fecundum fynodalem definitionem « quod Gatutum fuerit impleatur. Quocitca, quia conflat ex general· finodo habita * Romae , Stephanum tu» ecctefix invaforem a prxdeceflbre noftro Gregorio V. jure damnatum, & ib iaccrdotali officio depolitum , quod Guidone vivente epifeopo avunculo & prxdeceftore fuo fit E electus, fine cleri & populi voluntate; & a quibufdam tantum. Epifcopis io Epifcopum poft ejus mortem, fit ordinatus, & quia in ea fynodoclericis in Vallavenfi ecclefia Deo famulantibus, licentia alium eligendi epifcopum prius concclfa decretum eft, ut eorum eleflus a Romano Pontifice in epifcopum ordinaretur , fic cum te ab eifdem eleflum didicerimus, ideo eorum elefltoni favente auftoritate apoftolica, te iri epilcopum ordinamus, atnue paftorali follicitudine te , frater cariffTime, hortamur, ut folerti cura gregem tibi commifium cuftodias, temetipfum fic in bonis operibus difponas &c. ut fi quis Epifeopus te vel

«el tuum locnm au iα temerario excommunicare λ prxfumpferit , aut anathemati* vinculis irretire lentaverit, ηoilro fretus munimine ipfatn extern· municationem parvipendas.

-)«*PRÆ MONITIO

I N S E Q_U ENTI A C A PIT U L A.

Quifnom vir fuerit Alto Vercelienfit Epifcopur, quo vixerit tempore difputavi ego **ia** *Prajatitne ed Sermonei ejur, ad, Perpendiculum , quod eft nomen Opufcuh ab ea cenfcnpti a «e primum excufi r« appendice ad fecundum volumen Mijctlltnterxm Bainzti ediliqnii Lxtenfii pop.* **561.** *£x hoc difeent leiiorei nttigige iftum feculum?XI. quamquam aliter frtit Ugbellita in Vercellenfibut . Nec fane negari poteft Attouem quendam Fercellenfem Epifeopum joculo decurrente X. diem claufifie ut perfptcue demenftrant documenta ab eadem UgbelltO prelate; Jed ferte nailer bit fecunda i fuit ab illo, quamquam, ut vera fatear, Atte aliui pafter1er tn tabuin Ugbelhamr non comparet. At tn perpendiculo ab Altane Vercellenfi conjcrtpte mentio videtur fieri Siiveftri II. Summi Pontificii velati jam demortui; confiet autem Silveftrum fecula jam decurrente XI. obiife; Utcumque rei baient fe fe, capitula illa , qua m colleffione Conciliorum eg· bic primai infero bucufque ceu gendviuj Altonir labor credita , Ô* habita June non repugn,into titulo quern Dm bertu1, Spicileg. tom. 1. peg.* **40*.** *nov. edit, de fuo uiiecit. Sed tu codice unico Faticano* **4311.** *quem ego confulut', ahum report adscripturn. ex quo aliter perfuademur, eu-idemquebic reprefento. Quod in. terdum bic biulca nonnulla appareant fecit humor noxiui, qui tn Cod. fupertorei foliorum hneai corrupit.*

ts Cod v.- ≰ <||I «kl u psfcolsAuo- ▪11 Vv<«'· li.fi, E,il- ,opι. h· --- ltu Codes

INCIPIUNT CAPITULA

Canonum (Ctc) Excerptorum de diverfii Concilia, de cretahbut, flalutit , atque epi/lolit congruentium ad Forenje judicium collefio tet'pert Domni Attonn epifeopi.

Sequitur brevis indiculus , feu tituli fingulorum Canonum, qui tamen tituli cum repetantur anie Angulos canones, ideo hic omittendos cen» lui.

b«»oi<

INCIPIUNT CANONES

C a » o r L

Admonitio Pontificii ad Preihpteroe , qualiter erga fubditoi agant.

Tlu.d.lS

OBfecro vos fratres dileâiffimi ut erga fubditarum plebium profedum, & *emendationem* vigilantidima cura laboretis , quatenus illis viam falutis oltendcmes, & eos vertus & exemplis inllruentcs, & vos de eorum proteâu , & nos de veitro Domino noflro JefuChrilio auxiliante fruduoios ilii mnipulos reportemus. Obiecioetiam fraternitatem vetlram, ut haec capitula, qux ad emendationem vitz breviter digefli affidue legatis, & memorix commendetis, dt eorum, live ceterarum facrarum feripturarum lediooe mores componatis , vitam emendetis & cum fubditis plebibus , opitulante domino, ad regna celellta pergere certetis.

II.

Ketraâaiio ejufdem, fy deOrdmn difcrtU.ene, bonuque vita exhortatione .

IbiAcn.

Veraciter node debetis, & femper memimlTe, quia nos quibus regendarum animarum cura commifla efl ; pro hts, qui noilra ncgligentia pereunt rationem reddituri fumus ; pro his vero , quos verbis, & exemplis lucrati luerimus premium aeterne vitx percipiemus. Quod fi populus fidelis cibus ed Dei, condimentum ejufdem cibi nos fumus. Scitote vcftrum gtadum noftro gradui fecundum, & pœne conjunâum ede ; ücut enim epifeopi Apoiloloruru in ecclefia, ita nimirum presbyteri ceterorum difcipu.orum Domini vicem tenent ; & illi tenent gradum fummi PontifictsAarou; ifli vero filiorum ejus. Uudcopcr-Btetvos femper memores e(Te tantz dignitatis , metnotes velhx confecraticms, memores facrx , quam m manibus fufcepillis, unitionis , ut nee ab eadem dignitate degeneretis, nec veil ram con· iccrationem irritam faciatis, nec manus facro (anguine delibuta* peccando polluatis . Sed cordis , fit corporis munditiam conferventes, plebibus exemplum bene vivendi przbeutes his, quibus prreibs ducatum ad cxlcflia regna prrbcws.

111.

Do ignorantia vitando, & deflrina fellanda.

Ignorantia mater cunâorum errorum maxime (acerdotibus Dei vitanda ell ; quia docendi officium in populis fufeeperunt. Sacerdotes enim legere fandas feripturas frequenter admonet Apollolus dicens ad Tbimotheum : *attende ledtiont, exhortationi, & do&nnu femper mane In bn* . Sciant igitur facerdotes feripturas & canones. Ut omne opus eorum in przdicatione , & doârina confidat , atque «dificent cunâos tam fidei fcieotip , quam operum diioplina.

IV.

Ut omnet Fidem Catholicam memoriter teneant.

Primo omnium fidem catholicam omnes presbyteri, & diacones, feu lubdiacones memoriter teneant; ut fi quis boc faciendum praetermittat, quadraginta diebus a vino fe abHineat ; dt fi poft abfiineniiam neglexerit, condemnandum dupliciter (duplicetur) iu eo lententia.

V.

De negligentia cavenda, juftitia empleUenda , & vita emendanda.

Nemo clericorum ultra hzc , qux julTa funt diffimulet, aut neghgere ullatenus audeat (ed libenter expleat ; & facramenta divina nequaquam negligenter contraâet ; ideo tam juvenes , quam lenes de his, & de omni convctfione fua , hac oonverlatione, & poenitentia valde efle follicitos, fatifquc agere opoitet , ut hxc condigne agant ; & de reliquo orent. Tam clerici, quam (xculares animas fuas ornamentis dignifTimts , dogmanbus fcilicet veritatis, decore pudicitie, 1'plendore juilitic, candore pietatis, atiifque omnibus , quibus comptam effe decet rationabilem mentem. Tunc praeterea* declinare à confertus inhonefiis , & infidelibus , & focietatem habere fidelium , atque illo* frequentare conventus, in quibus de pudicitia, de juftitia, de pietate tradatur. Orare femper Deum, & ab ipfo petere que decet,ipfi

Py gratias agere, & veram pceuitndiocm gerere pre- tentorum geflorum. Aliquantulum etiam fi pofibile eft per mifcricordiam pauperum juvare pœnitentiam.

TH«·4»:i.

VI.

Qiibui arum diabolur, tf vitia expugnentur.

Oportet vos atâduitatem habere legendi, ft inftantiam orandi; quia vita viri julli leftiooeio-flruitur, oratione ornatur. Et atâduitate icâionis munitur homo a peccato juxta illum qui dicebar.* *In corde meo aifcendi eloquia tua, ut non peccem tibi.* Hcc funt enim arma, videlicet ledio, ft oratio, quibus diabolus expugnatur; hxc funt inftramenta, quibus «terna beatitude acquiritur; bis armis vitia comprimuntur ·, hia alimentis virtutes nutriuntur.

rf.

VII.

facerdot Miffam feieu nequequum celdret.

Sacerdos miffam folus nequaquam celebret; quia ficut illa celebrari non poteft fine falutatione facerdotis, refponfionp nihilominus plebis; nimirum nequaquam ab uno debet celebrari; eflo debent qui ei circumftent quos ille falutet, a quibus ft refpondeatur. Et ad memoriam illi reducendum eft, illud Dominicum.* *ubicumque fuerint duo, vel tree congregati in nemine ueee, & ege ia medio coram fum.*

VIII.

Quod facerdet mifat nlfi m focratit ai epifeopo lacii non prafumat celekrare.

Op. N.11,, (A) Hic io Romana fynodo conftitutum eft ommum cum confenfu fynodi: ut nullus presbyter milfas nifi in *locratio* ab epifeopo locis celebrare (prafumat; juxta illud quod feriptum eft.* vide ne offeras holocaufta tua io omni loco quem videris, fed in loco quem elegit Dominus, ut ponat nomen fuum ibi) Qui particeps de caftero fui voluerit efle facerdotii, (ft pietatis affadus nifi magna necctâtas praeoccupaverit; ft hoc cum judicio epiicopi fiat.)

Ait.II> I». «I.t. d.I.·· I» Dichc'io.

IX.

Qted divina MyUeria jlndiofe celekrtfjnr.

Threduti. ·.P

In iacrificns, dileâitâmi, ante omnia diligenter obfervetur, ut panis, & vinum, ft aqua, fine quibus miflx nequeunt celebrari munditâme atque fludiofe tradentur; & nihil in his vile, nihil non probatum inveniatur. Sit timor Domini nobifeum, (& cum diligentia eunda facite.)

Item ex eifdtia.

Corpus Domini nullo modo confecrciur, nifi ex integra oblatione; neque euim Dominus fui corporis aliquam fuilinuit diminutionem; ficut icriptuin eii: *non dabit fontium tuum videre carruptionem*·, & alibi: *ot non comminuettt ex eo.* Mifle etiam nifi a jejunis facerdotibus, non celebrentur.

XI.

Ut famina nd Altare «on accedant.

Famine miffim Sacerdote celebrante, nequiquam ad altare accedant; fed locis luis lient, & ibi facerdos carum oblationes Deo oblaturus accipiat. Memores efle debent famine infirmitatis fi»z, & (exos imbecillitatis. Et idcirco quasdam mulier quelibet fanfla in mynifierio divino contingere voluit, & Dei judicio percutfa efl.

XII.

Ut famint faerata tup, vel pallat aaa contingunt.

Sacratas Deo femmes, vd monachas facra vafa, vel facrat-is pallas panes vos contingere, & circa altatia incenium deferre perlatum eft ad Apoftolicam fedem; quae omnia reprehenfione, & vituperatione plena effet nulli refte lapientium dubium eft. Quapropter hujus fanâa Sedis audoritate bare omnia refecara funditas quantocius poteritis, ceufemus; ft ne pcftis haec latius divulgetnr per omnes provincias abftergi citiilime mandamus.

XIII.

Ut nullut profanet qualibet ex facrit illicite ufarfare.

Nullos profumat calicem, aut patenam, aut quaelibet vafa (aera & Divino fervitio mancipata ad alios ufus retorquere, nec de calice facro aliud bibat praeter fanguinem Chrifti, qui in facramento accipitur. Nec puteum ad aliud officium admittar* audeat, quam ad altaris minifterium i ft altaria ooo cooperiantur, nifi nitidis, & novis pannis. Corpora vero toortuorutn in ipGs nullo modo involvantur.

XIV.

Ut vefluuenta etclefioflicn facrato, êT denefla fint. c> y)I]

Vcftimenta igitur ecclefiaftica, quibus Domino miniftratur facrata debent effe, ft honctla; Siuibus aliis ufibus nemo debet frui, quam ecclefiallicis, & Deo dignis officiis, qua nec ab aliis debent contingi, aut ferri, nifi a facratis hominibus, ne ultio, qua Baltbafar percutât, fuper hcc tranfgredientibus & alia prclumentibus veniat divina. Qai dum vafa Domini in ufus communes affumpfit vitam pariter cum regno atnifit.

XV.

Ut Clerici fcKularibut indamentii aea utantur.

Presbyteri, ft Diaconi fccularibus indumentis minime utantur, nifi ut condecet, tunica facerdotali. Sed neque dum ambulaverint in civitatem, aut in viam, aut in plateas fine operimento prefomant ambulare prêter fi io itinera longa ambulaverint. Quia ficut *mulier eroni m etelefiii w» ee/ara cupite deturpat caput fmu»*, juxta apoftolicam vocem; ita facerdos fine operimento deturpat facerdotium funus. Nam fi temere prefumpferit contra Statuta agere, communione privetur, donec que (latuta funt adimplete maturet.

XVI.

Quando fymMum competentikut tradatur.

Symbolum etiam placuit ab omnibus ecclefiis *una die*, ideft ante oâo dies Dominice Rcfurreâionis publice ia ecclefia competentibus tradi.

XVII.

De te»pertini Baptifuii.

Baptizandi fibi quispiam pailim quocunque tempote nullam credant inefle fiduciam prêter Pafchale Feftum, ft Pentecoften venerabile Sacramentum, excepto dumtaxat gravitâmi languoris incurfu, in quo verendumeft; ne homo facereIcente periculo fine remedio falutari fortatâs rgrotans exitio przventut abfcedat.

XVIII.

Qualiter Baptifmi Sacramenta celekrari apertet.

Catechumeni antequam baptizentur inftruantur qualiter credant, ut facerdotibus eum baptizantur .... facultas loquendi .... imminente periculo obmutuerint per Chriftianiffimos telles eorum fides examinetur, qui illis antequam obmutuerint, adfuilTent: Et fi eorum tellimooiis digni inventi fuerint, baptizentur, hi vero qui ab infantia muti fuerint fi aliquibus nutibus, ac iudiciis Cbriftianos *fe effe velle*, vel baptifmum petere videantur, non eft illis vetandum. Pro infantibus vero, quibus ztas adhuc loquendi non eft aliis non abnuimus refpondcndusn, ca-

cr catholicis tamen, fed qui pro eis 6dem promittuat, coram fle follicitudincm habere debent, ut illi hoc impicant quod ipfi pro eis pramilerunt. Si autem rcligiofi, & doâi talibus parentes foetior, ipfis cum hac protefiationc committendi foot. Qjti fi defuerint, illi eos frequentius inftruant, foifque beneficiis faspius Audeant confortare·

XIX.

/tem dr pervulit ngnteniikar.

Si parvulus aegrotans, ad quemlibet presbyterorum Baptifini gratia de cujuslibet Parochia allatus fuerit, Baptifini facramentum nullo uoodo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrcâaverit; fit ille parvulus abfque Baptifini gratia mortnus fuerit, noverit fe ille qui eum non baptizavit pro ejus anima rationem reddito* rutn.

XX.

Ut fre/ijleri nifyne dieeenifor Beptifme «s celebrent,

(.fic) Ut nulla Ecclefia cujuslibet Diœcefeos, uba Baplifinum celebratur. Presbyter abfque Diacono effe reperiatur, unde omnis Presbyter non habens diaconem eligat fibi perfonam, & plebi fu· innotefeat,- tunc ad Pontificem fuum eonfignans deducat cujus vitam probatam habeat, fle diaconus cunfccrctur. Qrod fi dillulcnt Presbyter dicens, eo quod non habeat talem clericum, epifeopus tuus provideat ex ecclefia fua aut node votuerit bonam perfonam · Tantum eft, ut fine diacone non first.

XXL

in ectdtfiu nendi licent.

Tkw4, <>1 Videmus crebro io ecclefiis méfias, fle fcenum congeri «ude volumus, ut hoc ptrnitus obfervetur, ut nibil in ecclefia prater vcAimcnta cedefiaAica, flt vafa lacra, flt libros recondatur. St autem tcmpoie perfecutionis propter improbitatem predonum lus pauperes alimenta ibi fervenda reponunt, non funt ejicienda; ita fane ut de eadem ecclefia pace recepta illico tranfportentur. Vendendi, enim, vel emendi ibi nulla detur licentia; ne forte fi alia ibi qua oportet negotia exerceantur, a Domino audiamus: *Demur men damai ereirentr tfl, ver entem fpelttncem* /arresaw */ecijiti* ·

XXII.

fined *in etclefiir Ceuvtvie , & eccnkitnr* nen Jfaa/.

Quod -non oporteat in Domini ecclefiis convivia quod vocantur agapn fieri, nec intra domum Dei comedere, vel accubitus Aeroere.

XXIII

fined ia *etclefiir feprUttrrn nen fient.*

Antiquus in bis regionibus in ecclefia fepelliendorum mortuorum ufus fuit, fic pleraque loco divioo cultui mancipata, fle ad offerendas Deo hoAias pneparata, cimiteria, feu poliaodria faâa funt; unde volumus, ut ab hac re deinceps abftineatur; fle nemo in ecclefia fepelliatur, nifi forte talis fit perfona faeerdotis, aut cujuslibet jufti hominis, qui per vitas meritum talem vivendo tuo corpori defunâo locum acquifivit. Corpora vero, quas antiquitus in ecclefia fepulta funt, nequaquam projiciantur; fed tumuli, qui apparent profundius in terra mittantur, fle pavimento defuper faAo nullo tumulorum veftigio apparente, ecclcfias reverentia confervetur. Ubi vero tanta eA multitudo cadaverum, ut boc facere difficile Iit, locus ille pro cimiterio habeatur, ablato inde altari, fit in eo loco conftruâo, ubi religiofe, flt pure Deo factificium offerri valeat.

XXIV.

(A fepnltrrrrt vendentur.

Quefta nobis ell Nereids clarillima fœmina quod (olidos pro filio fuo fapultura Fraternitas veAra velit exigere, atque fuper doloris gemitum majorem difpendii ftadet inferre moletliam. Quod fi ita fe veritas habet, quia grave nimis, & procul eft a faeerdotis officio pretium de terra conceffa putredini querere & de alieno velle facere luâu compendium, ab hac fe petitione Fraternitas veftra contineat, flt mnlefta ei de cetero non cxiftac. Hoc autem vitium & nos poftqnam Deo anftore ad epiicopatus honorem accedimus de ecclefia notha omnino vetuimus, & pravam deouo confuetudinem nequaquam ufurpari permififmus, memores quia dum Abraham a filiis Effron, hoc eft a Filio Soor fepukrum pretio ad humandum corpus conjugis pofiuUret, pretium accipere renuit, ne commodum videretur de cadavere eonfecutns. Si ergo tante confiderationis paganus vir fuit, quanto magis nos, qui facerdotes dicimur, hoc facere non debemus? Unde ne *hoc* avaritin vitium, vel in alienis denuo tentari prrfumatur admoneo; fed li quando aliquem in ccclcfia veAra (epcllire conceditis fiquidem parentes ipfius proximité heredes pro luminaribus *(ponte* quid offerre voluerint accipi non vetamus, peti vero aut aliquid exigi omnino prohibemus. Ne quod valde irreligiofnm eft, aut venalis fortaffe, quod abfit, dicaturecclefia, aut vos dehumanis videamini mortibus gratulari, fi de eorum cadaveribus Âudetis querere quolibet modo compendium.

XXV.

Ut Dieetefer fingnlit ernnir vifitentm.

Mullorum experientia cafuum magiArante reperimus nonnullas Duccefcs (fic) ecdefias dcAi tutas, pro qua re id conAitutione decrevimus ut antique conluetudinis ordo fervetur, fit annis fingulis ab epifeopis D œccfes vifitentur; & fi qua forte bafilica reperta fuerit dcftnuta, otdinatioue ipfius reparetur.

XXVI.

fias *Prerkyten tbrifme petent.*

Presbyteri qui per Diaecefes ecdeGas regunt non quibuslibet epifcopis, fed a fuo, nec per juniorem clericum, fed per feipfos, aut per illum, qui faecarium tenet ante Pafchat folemnitatem cbrifma petant. Cwi Cmt,

XXVII.

fiwd *fingulit ennit [ynednt celehretnr.*

Nulla pene res dilciplmam plus sb ecclefia, Chrifti depellit, quam facerdotum negligeutia, qui contemptis canonibus ad corrigendos cedefiaAicos mores fynodum facere negligunt. Ob hoc a nobis uciverfaliter definitum eft, ut quia juxta antiqua Patrum decreta bis in anno difficultas temporis fieri concilium non finit, (altem vel femel a nobis celebretur.

XXVIII.

five *Uter mejerer Prerkytrri ed Synedttm venient.*

Quando more folito ad fynodum venietis veAimanta, & libros, fic vafa facra, cum quibus vcftrum miniAcrium, fle injun&um officium pe> ragatis vobifeum *deferte; nec non* duos, vel tres clericos, live laicos, cum quibus milTarum folemnia celebratis, vobifeum adducite; ut probetis quam diligenter, quamque lludiofc Dei fervitium peragatis.

XXIX.

£ned finguler Kelender tellntie l» Pïehknj fiet.

Experimento didicimus non minus bonam collationem, quam etiam leAiooem prodefle; unde a pr«-

a przfenti flatuitnus, ut per fingulas plebes, fio-gulis calendis omnes presbyteri, fou clerici fimul conveniant, ut de fide, ac facrameotis divinis, feu de vita, & converfatione, & fingulis officiis ad eos pertinentibus communiter tradent. Et fi forte aliquis inter eos oegligens, aut reprehenfibtlis invenitur, a ceteris corrigatur. Quod fi corrigi omnino non ftuduerit, mox fuo nuntient epifcopo, ut hzc acrius emendare quantocius ftudeat, ne cum eadem Dicecofi..................... tentur. Si autem Kalends in feftivis fuerint fub...........

XXX.

Quod nullui ahfolute cUricai ordinetnr.

Ch.larf. Nullum abfolute ordinari debere presbyterum, aut diaconem, vel quemlibet in gradu ecclefiaftico, niG fpecialr:er ecclefi· civitatis, aut poffeftionis, aut martyrii, aut monafterii, qui ordinandus eft pronuntietur. Qpi vero abfolute ordinatur, decrevit fanda Synodus irritam haberi hujufcemodi manus impofitionem, & nufquam poffe miniftrare ad ordinantis injuriam.

XXXI.

Ut in fingulie eeclqfiii facerdotee ordinentur.

Ecdefias per congrua, & utilia facite loca, quas divinis precibus facrare oportet; & fingulis iacerdotes divinis orationibus Deo dicatos poni, quos ab omnibus venerari oportet ; & non a quoquam gravari.

XXXII.

De Clericit, yai loca, in quihut ordinati font, derelinquunt.

De Presbyteris, ac Diaconibus, qui folent dimittere loca fua, in quibus ordinati funt; &ad alia loca fe transferunt, placuit, ut eifdern locis mimftrent; quod G derelidis locis fuis ad aItum fe locum transferri voluerint, deponantur.

XXXIII.

De Freibaerit, yvi pro aliener ecclefiit munera promittunt.

Th.oJ Si quis Presbyter, vel quishbet in Clero inventus fuerit alicui clerico, aut laico deinceps munera dare, aut promittere, aut ecclefiam alterius presbytesi fubripiat, (quam ad (e redius pertinere non putat,) fciat le pro bac rapina, ieu cupiditate, aut gradum amiffurum, aut gravi corporis maceratione caftigandum. Illi vero, quem fatigare prsefumpierit, omne damnum, quod ei pro hac acciderit querela ipfofque aftionis fum-

Mall, Ui- ptus infnpér reftatirare cogatur nullufque alterius presbyteri clericum, vel parochianum peHuadeat, nt ad fuam ecclefiam concurrat, rclifla ecclefia propria, & fiias decimas fibi dent; fed unufqnifque fua ecclefia, & populo contentus, quod fibi ilon vult fieri, alteri nequaquam faciat, juxta illud eWngelii: çaxcvnjar *vultu nt jaciart vobu homine i, hac eadem facite iilu.*

XXXIV.

V/ nulfui oblationei ecclefia, feter cnfcientiam epifeopi, aut det, aut occipiet.

n*>|r«a.«. i Si quis oblationes ecclefiz extra ecclefiam man-Cipare, vel dare voluerit prrtcr confcientiam epifeopi, vel ejus, cui hujufcemodi officia commiffa hint, nec cum ejus voluerit facere conlilio, anathema fit *i*

XXXV.

Ut nuliut fioobpter abfque permijfu epifeopi aliquid nt ejui P.trochiλ a^al.

CR··.**·. Nullum piesbyterum in a'icvjus epifeopi Paro* ehia aliquid acere abique ejus permiffu. docebat, fed & cuoâo» presbyteros propriis epifeopis in omnibus obediemcs, inftituente Domino, efte debere docebat. Nullum ahena concupifccrc, aut eorum przfumeie, fed unumquemque fuis, Cliqué commiflis contentum effe docebat. Neminem etiam alicui aliquid facere, nifi quod fibi vult fieri inftruebat.

XXXVI.

Ut nallui clericui mulierem in confortio famiharitatie haheat.

IUud pteterea ipeciali ordinatione decernimus quod nec antiqua concilia in univerfis pene canonibus Gluerunt, ut nullus clericorum a gradu fubdiaconii, & fupra m confortio familiaritatis habeat mulierem, vel ingenuam, vel libertam, aut ancillam; fed fi funt ei hujufcetnodi fervitis matri, vel forori aliarque cujnslibet propinquitati contradat; & quicquid fuis manibus perfecerint, proprio Domino deferantur. Aut G propinquitas memorata dccft, alia domus longe ad earum habitaculum requiratur, eo modo ut nulla occafione introeundi domum clerici feeminz permittantur, unde aut laqueos poffit incurrere, aut noxialis fama innocenti fortaffis poffit inuri. Sane fi deinceps poft datam hanc admonitionem quifquis harum confortio frui voluerit, noverit fe non ib* lum a clericatus officio retrahi, vel ecclefi· foribus pelli, fed etiam ab omnium catholicorum clericorum, vel laicorum communione privari, nulla prorfus vel colloquii confolatione rcliâa.

Te'''· n. c<r',*

XXXVII.

Ut clericui nullam comtcrfatmem cum muliere pofl denominationem habeat.

Ut fi cui facerdoti ex qualibet muliere renuntiatum fuerit, ut exinde fufpicio mal· opinionis efficiatur, nullam cum ipfa habeat converfationem neque feeretam, neque pratfentem. Si deinc epifcopus inventus fuerit per fecundam, & tertiam conreftationem ut contemptor gradus fui periculum fuftineat. ** cap **'

XXXVIII.

GjgeaUm profejfionem Preibntri, & Diaconi faciant quando ordinantur.

Quando presbyteri, & diaconi per Paicechias coniliiuuntur, oportet eos profefftonem epifcopo fuo facere, ut cafti, & puri vivant fub Dei timore, & ut eos talis profeflio alligatos talis difciplinc retineat.

XXXIX.

Item qualem Eptfcopui diaconem faciat.

A przfenti die epifeopis omnibus dicatur, ut nullum facere diaconem przlumant, niG qui fe cafte viâurum promiferit.

XL.

Ut Clerici Epifeopit futi obtemperent; ad honorem eoi promovere volentibar.

Item placuit, ut quicunque clerici, vel diaconi pro neceffitatibus ecclefiallitarum rerum non obtemperaverint epifeopis fuis volentibus eos ad honorem ampliorem iu fua ecclefia promovere, nec illic miniftrent in fuo gradu unde noluerunt recedere. Ch«it.t <<Γ. >*'

XLI.

Quod nullur clerical die Domenico aliquod faculare ncfrotium audeat judicare.

Ut nullus Presbyterorum, vel clericorum die Dominico propolitun» cujufcunque caufe negotium noo audeat «indicare, nifi hoc tantum ut Deo ftatuta folemnia peragant. Cereris vero diebus cohibentibus perfonis illa qux jufta funt habeat licentiam judicandi, exceptis criminalibus négocias. T·π«α· c. *'

XLil.

Ut clericii ludricii jpcilacula nan *interfint.*

Nou oportet mimftros altaris vel quoslibet cie· itcos fpcftaculis aliquibus, quz aut in nuptiis, aut

|m* aut in cenis exhibeatur, intereik ; led antequam A mufici themalici ingrediantur , lurfcre eos de convivio, A habire debere.

XLIIL

Ut iltriti per fieUii, vel tnlttet!, ett tnlieit >m ambulem.

Ct»b«.!V. «F· «y. «l. • lit. e..,, Clerici per plateas, vel andrones, Cut nundinas non ambulent, & ad forum, vel taberna* non accedant abfque certa corporis , vel officii fui neceffitate, vel fi fuerint peregrinatione compulfi, nec ibi comedere, aut bibere pvefumant .

XLIV.

Item altricum [currilem p«aicadm·.

tV. Clericum fcurrilem, & verbi* turpibus jocularem ab officio retrahendum.

XLV.

Item claricat adalater, & prediler degradetur.

Clericus qui adulationibus, & prodinonibu* vacare deprehenditur degradetur ab officio.

XLVI.

Claricat qui inter epulat cantat fimiliter.

IkW u ci. Clericum inter epula* cantantem fupradifts lententia* feveritate coercendum.

XLVII.

Quibat negeciit [t mifcere debeant.

Di· II. c. Dwrttlt. Decrevit Nicrna Synodus nullum clericum aut poffeflione* conducere , aut negocii* fstcularibus fe mifcere nifi forte epifeopus {civitati* ecdcfiafticarem rerum follicitudinem habere prwcipiat , aut pupillorum , & orpbanorum , aut viduarum. Ubi liquido putet quia alia font nego-C eia fitcularia, & alia ecclefiaftica.

XLVIII.

Ut clerici auguria »ew credas/ mc daviuaiiemt vxpwreM.

T.ur. tv. s; qui, Presbyter vel Diaconus , vel quilibet ex ordine clericorum magos, ft arufpices, aut certe augures, vel fortilegos vel eos qui profitentur artem magicam aut aliquos eorum fimilia exercente* eonfulnifie, fuerit deprebenfus ab honore dignitatis fus depolitus monafterium ingreffus pœnam excipiat ibique pro pana pcenitentia detentus fcelus «dmilTum facrilegii folvat. Item fi quis poft hanc cognitionem ecclefiafticam contendens doftrinam, ade..........vos prophetas , aut angelos vel aliquorum fanâorum defun&orum c-D quivoeos fallo vocans abierit , eorumqu· pravis doArinis inhclerit, anathema fit, nulufque myfteriis ecclefiafticis communicet, donec ad pontificis venerit *fatitfaâioncm* , nam ipfe Dominus Mutat «« in evangelic docet: *{argent imn iJtudecbrifti, Ct '4 pfaade prcplreta , & frda:eat mallet ;* & Paulus A- HcSr.y. r. pollolus: *de&riiul varilt, Û* petegrinir aellle ai-ded.* Similiter etiam de illis, qui arbores colunt, aut ad fontes hujnfccmodi religione accedunt , deliberare curavimus. Infuper nullus talibus communicare pradumat.

XLIX.

Ut clerici ejurat acu accipiaat, nae laid laefue.

Ctnhif.Iit. «r ·<· Item placuit, ut clericus fi commodaverit pecuniam, pecuniam accipiat; fi ipeciem, eamdetn fpeciem, quantum dederit accipiat. Similiter Laici quoque ab uturis ie abtlincant. Quod fi non fecerint excommunicentur.

Ut clerici viliat rarradi, ŪT carias vendendi ufum «m babeant.

TnracM. *. » Sicut per catsonum tlatuta firmatum eft , qui cunque in clero elle voluerit emendi vilius , & vendendi carius ftudio non utatur . Certe fi voluerit exercere, cohibeatur a clero.

LL

CZr *clerici facelarerea dtfrnfieaem cdverfat eetkjiplicam ^[ciplinam «m re^airanl,*

U etiam placwi* , Ht clericus fr reliâo officio too propter dillriâionem ad feculerem fortaffe dcienfionem tranûerit, fc ei, ad quem recurrerit, folaiium defenfioni* impenderit, ne eccletiu communio©· pellatur. *·"I «· ··

LH.

W *Clerici eccleliaftica jadicie centtnti fint.*

Si qui ex fratribus negocium habent inter fe apud cognitores feculi non judicentur, fed apud presbytero* ecclefic, & quidquid illud eft dirimar. cim. ur·. *' **

LUI.

Ut Clerici vtgthi/ ws defiat.

Clericus qui abfque corpufculi fui inaequalitate Vigilii* deeft , ftipendio privetur. Crr,*'t «· "r·*»·

UV.

Ut Pratbytar i» euptiit biremi r m preadref.

Presbyterum in nuptiis oigami prandere non convenit, quia cum poenitentia bigamus egeat, qui* erit, qui propter convivium talibus nuptiis poflit praebere conlenfum. H««*er. «.».

LV.

<5«»d *tn cellatit* emortua na· *celebrentur.*

Quod non oporteat facerdotcs aut clericos ex tollatis vel comeffationibu* convivia celebrare ; hoc autem oec laki* pofle congruere. u»t.cc ,r

fiaad ad qgapesc vacati, eiiamav *partem* ave accipiaa/.

Qpod non oporteat facro minifterio deditos clerico· ad agapem vocato* ciborum partes accipere ; propterca quod hinc cccichaftico ordini fiat injuria. n>>a. «

LVII.

£wd *claricet arare, & legere, m mauibut iaberare laftanter cenvamat.*

Oericu* vifium, & veflimentum fibi artificio, vel agri cultura abfqne officii dumtaxat fili detrimento prepare! : ft fi quando a Icftione ccffstur, debet manuum operatio fubiequi, quia otiofita* inimica eft anime; & antiquus hoftisquem a Ic&ione, vel ab oratione vacantem invenerit , facile ad vitia rapit. (Petrus namque ait); *le. {liene difcettt qualiter , Ü Vtt vivatit , & altet deceatII.* Per uium orationis , & vobis, ÔC his , quibus in caritate conjunfti eflis, prodefte valebitis . Per manuum operationem, & corporis macerationem, & vitiis alimenta negabitis, & veftris neceffitatibus fubvenietis , ft habebitis quod neceftitatem patientibus porrigatis. Thto<ui. c a· *J|r"ll¹| '·▪ îΓ£)·i*·7.

LVIII.

ffalmi ia ecclefia cantantur vel libri legentnr.

Quod non oporteat plebejos pfalmos in ecclefia cantari, nec libros prster canonem legi ; fola facra volumina Novi teftamenti , vel Veteris . Licet etiam legi paffiones Martyrum cum Eanniverfaria eorum celebramur, »Þ o,o.ικ f·*d

LIX.

Ut Oralia Deutinica ^uetidie preferatur.

Oratio qur Dominica dicitur, quam Dominus proprio ore compofuit, fu fquc difcipulis per eam orare docuit, non tantum diebus dominicis, fed Zuotidie in omni oratione frequentanda eft . Conderet tamen unuiquifque confcientiam fuam , quia fi ex puro corde omnibus a quibus Ixfus fuerit non dimilcrit, haec oratio magi* ad occafioDCD3, quam «d veniam illi *effe* videtur. τ·*« !V. "e'

LX.

LX.

fasd *profundiarei feutliioatj prtoitut* N» adirauMtar.

oha.a*. vlk· C*u. Profundiores vero , difficiliorefqaa parte» incurrentium quatftionum, quas latius perpetrarunt, vel coatra&aruet qui haeretîcis reftiterarit, ficut non audemus «ontemnere, ita necefle non habemus inftruere quia ad confitendum gratiam Dei, cujus operi ac dignationi nihil penitus fubitabendum eft , fatis credimus fufficcre quidquid fecundum prudidas regulas Apoilolicae Sedis nos feriptura docuerunt, ut prorfus non opinetur c*·tbolicum quod apparuerit prefixis icatcaxii» efle contraria.

LX1.

Uti, & η«aliter Schalet haieantao.

Tbw4«if. r. Presbyteri etiam per villas & vicos fcholas habeant , & fi quislibet fidelium fuos parvulos ad difeendas litteras eis commendare voluerit , eos fulcipere, & docere non renuant; led com fiimma caritate eos doceant: ftai *aaiem dedit fuerint fulgehunt quafi fpleader firmamenti ; tf qui* ad *jttfiilitito erudmnt multOJ , ful^tturt qittfi fitlle i» prrpttutj etfr»itettt* . Cum ergo eos docent, nihil ab eis pretium pro hac re exigant , nec aliquid ab eis accipiant, excepto quod cis Parentes caritatis Audio fua voluntate obtulerint.

D<i.

LX1L

Qeihn littrtn awu/t mittatur.

T·I«. IV. Quiconque libertatem · Dominis fuis percipiunt , ut nullum fibimet in eia obfeqnium patronus retenter; ifti fi fine .crimine fiot ad clericatus ordinem libere fufeipiuntur ; quia direâa manumiflione abfoluti nofcuntur. Qui vero retento obfequio roanumifli foot pro eo quod adhuc a Patrono fuo fervitute tenentur obnoxii , nullatenus font ad ecclefiafticum ordinem promovendi, r.e quando voluerint eorum domini, fiant ex clericis fervi.

LX1I.

Qaalti ad miaifteriu» tftriti tligar.tar.

CW Bplft. Tales ad miniflerium eligantur clerici , qui digne poflint dominica (aeramenta traflare; melius eft enim Domini Sacerdoti paucos habere miniftros, qui poflintdigne exercere opus Dei, quam multos , & inutiles , qui onus grave otdinatori adducant.

LXIV.

Dt jejanio Qaadrajitfiatali Cltricaram.

T.I.fph. «pi·. Cognofcite a nobis, & cuaâis epilcopir in 'une fanilam, je apofiolicam fedem congregatis ftatu. tum efle , ut feptem hebdomadas plenas ante fanâum Paicha omnes clerici in forre Domini vocati a carne jejunent . Quia ficut difereta de* bet efle vira clericorum a laicorum converfistione; ita fle io jejunio debet fieri diferetio . Has ergo feptem hebdomadas, omnes clerici a carne, & delens jejunent, & hymnis ac vigiliis, atque orationibus Domino inhxrerc die noâuque Audeant.

IX V.

£wd nulli Sacerdotum liceat caneaei rjeararr.

Nulli facerdotum fuo» liceat canones ignora· re› ncc quicquam facete quod poifit Patrum regulis obviare : qux enim * nobis res digne fervabitur fi decretalium norma conftitutorum pro aliquorum libitu licentia populis permiffn frangatur?

LXVI.

$wd *adverfa pre Cirifio patienter toleraada.*

V'4. *I.* Nolite mirari, cariiTimi, quod perfecutionespalimini quafi novi vobis aliquod contingat ; led communicantes Chrifti paflionibus gaudete ut ia revelatione glouc ejus gaudeatis exultante»; quia ii exprobramini in nomina Chrifti, beati eriti». Ncc pro aliqua cupiditate, vel legnitia, aut rue* tu h«c qu« vobis facienda , vel dicenda funt , dimittatis. Nec a populi increpatione fi deviaverit ullo modo certetis. Nemo autem vcftrum patiatur quafi homicida , aut fur, aut maledicus , aut alienorum appetitor . Si autem ut Chriftianus non erubelcat ; glorificet autem Deum *in* iflo nomine; quia icriptuaa eft .' *lrati* f«r' *ftrff· H» tn·entiamm* pa/wo/ar *pnpter jnfictiami ftttaiaat ipfa.* raw *efi Xegaaaa calonem .* Cavete , quia *propter jaftitiam* dixit ; nam qui pro aliquo crimine patitur oh hoc non erit beatus.

LXVII.

S*ad raw rxcMnwaaica/a aea *Jit orandam.*

Si quia cum excommunicato laltetn in domo fimul oraverit, ifle communient privetur.

LXVIII.

£vad alZarivws *difcordaatinae, oe/ paaperoe* W – *ateatiam refictaada fliat.*

Oblationes difeordaotium fratrum neque crario neque in gaxophylacio recipiantur. Eorum etiam qui pauperes opprimunt donaria a facerdotibus refutanda funt.

LXIX.

Ut thuui vitatur.

Amo omnia clericia vetetur ebrietas, qua oranium vitiorum fomes ac nutrix eft. Itaque eum, quem ebrium fuiffe confliterit , ut ordo patet , aut trium dierum fpatio a vino ftatuimus fubtno· vendum, aut corporali fubdenduin judicio. Quod fi hoc in ufum affumpferit, excommunicatio protaletur (fic); fi vero corrigi non potuerit› a facerdotali ordine depellatur. *c«h c-i'

LXX.

HaaïïZrr *fitigalit fertif* agradmar *flt* .

Qui die Dominico ftudtofe jejunat , non creditur catholicus; & nullum negotium, nullumque opus fervile eodem die fiat. Quinta feris quoque non eft jejunandum , ut inter jejunium Chriftianorum * gentilium catholicorum atque hureticorum diferetio fit. Die Dominico Dominus Jefu» Cbriftus............five quia eo die grati* Spiritus fanât port afcenfionem ad culos difcipulos inflammavit, cifoue mittens tradidit cba*rilmatum dona. Quinta ferit autem cum cifdctn difeipulis ultime cœne myfteria celebravit . Nec multo poll eodem revolvente die illis videntibus ad cœlos attendit; ipfo etiam die chrifma confi*citur; eoocm quoque die pernitentes reconciliantur . Quarta vero , (exta , fit feptima ferta ρτκ exieris jejunandum eft ; quia quarta feria Judas de proditione Saltatoris cum Judsis ftatuit, fex*ta autem Cbriftuscrucifixus eft. Sabbato quidem inter metum & fpem Apoftoli triftem duxerunt diem, dubii aliquantulum de R.efurreâionis gloria permanentes. Qui ergo ifti* iribus diebus in crapula, vel epulis abfque magna interveniente feftivitate vel nccclfitate fuerit, videtur aut cura tradente tradere, aut cum crucifigentibus crucifigere, aut Apoftolorum injurias deridere. Nam qui vult de Domini cum ipfis refurreûiona gaudere, triftari quodammodo cum ipfi* debet de Paf·done. c>r.«.e.i«. c.p 7·*·· "7/*

LXXI.

S«r»d *lit Dominico fianttt trntttt.*

Quoniam funt quidam in die Dominico genu* fleâentes, & ia diebus Pentecofles, ut omnia in untverfis locis confiantes obierrenter, placuit fan· Ao Concilio liantes in *bit diebus Domino* vota pcrfolvcre.

LXX1I.

LKXII.

W faerrdetei adattaient ptpelam naehttr fefiit ditiae fe iaieat.

Sacerdotes admoneant populum, ut in diebus Pettis non vacent convivii* malis, & jocis turpibus, fed orationibus.

LXXIil.

Feflit pepxlei commeaictt.

ApA.*-*. Ssscularcs vero, qui natalem Domini, Pafcha, flt Pentecoften non communicaverint catholici non erodantur, ace inter catholico* habeantur.

LXXIV.

Si Saerifidam per ne^ligentitm oeiderit.

Si cui Sacrificium per negligentiam ceciderit, 'aut lingua lambat, ut nihil inde remaneat, aut diebus a L jejunet. Si autem per negligentiam alterius hoc fa&um fuerit, perniteat ipfe cujus eft negbgentia. Locus autem in quo ceciderit t aut igne (accendatur, aut penitus extergatur; fic quidquid excerfum fuerit, comburatur.

LXXV.

Si vtmitai intra tret dm ptfi cemmxnitnem egligeater evenerit.

Si qui* poft accepta facrofanda myfteria infra 'timirtiu tres dica * vomitum per negligentiam fecerit .. . .fit quidquid rejedum fuerit comburatnr.

LXXVI.

Ut sMrgaavM na· temmenictnf, èT kalata ta facratu Mal deelio.*

Nulli liceat porrigere Corpus, vel Sanguinem Domini noflri Jefii Chrifli toergumeui*, donec in eadem peflioaefuot, niG forte diferimen morti* incurrerit. Nam cum crimioofi* talia facramenta vetentur, quanto magi* illi*, quo* ipfe audor crimini* invadit? Si autem divina mifericordia liberati faeriot, longo tempore Io ab (linentia, fic oratione permaneant fecundum arbitrium fecerdotnm, fit fic demum communicent inter estera* chrifiianos. Quod G baptizaii, vel configoati nondum fuerint, licet eo* omni tempore bapricare, vel configure. Io aqua vero faodificata nullus balneum facere audeat pro aliqua infirmitate, vel neceflttate, qua fpargi tantummodo concefla eft. Hujufcemodi enim lavacra nec in (acris invenimus, nec a Patribus a&*D audivimus, nec nobis utilia videntur.

LXXVII.

Qjtaliter anfieria Bepdfmatit, vel Clnifmatit tnfioiienda fiat.

(acri Baptifmatis myfterium, vel donum Spiritus Sandi io Chnfinatc fu(ceperint, ante nonum diem cum mulieribus nullo modo coeant; fimilitcr hujufcemodi mulieres omni modo a viris ie abftineant; nec ullo turpi ludo vel negotio fe ullo modo mifceant. A carnium efu tandiu abftineant, donec epifeopus loci oro qualitate perfoos vel temporis providerit. Nec de fscro fonte aliquem levare, aut ad confignandum ante Epifcopum tenere aliquis audeat; nec clericus ullum lacrura ordinem adfumere pr«fumat, nifi priui lise eadem prxdida (aeramenta in fe celebraverit. Si quis autem in aliquo fupradidorum prevaricator extiterir, judicio Epifcopi pœnircar.

LXXVIII.

Ut fptdetala Inderent didet ftfat ata telebmtar.

C»m. Atri*. cm. «i. Necnon fic illud petendum, ut fpe&acula iheatrorum, exterorumque ludorum die Dominica, vel cstcris Religionis Chrifttane diebus celeberrimis amoveantur. Maxime quia S. Pafchx odavarum die populi ad circum magis quam ad ecclefiam conveniunt, debere transterti (fic).

LXXIX.

Ut exilai Kaleadat Janaariai ttltrt, aat titrai datert prafaneat.

Ut aulluf Kalendas Januarias, fie bruma* rku Îaganorum colere prsiutnat. Si quis Kalendae anuarias, fit brumas colere prsfumplcrit, aut meufiis cum lampadibus in domibus prsparare, aut per vicos & platea* cantione* de choro* ducere prefirmpferit, quod magna iniquitas eft, coram Deo anathema (it.

LXXX.

Ut.........ad retltfiant eenvtaleadnat fit.

.... debere ad Ecclefiam ob aliam cantam convenire nifi ad laudandum Deum, fit ejus fervitium faciendum. Difccptatiotse* vero, fit tumultus, fic vaniloquia, fit enteras adionea ab eodem loco fando pœmtus abigenda font: Ubi enim Dei nomen invocatur, Domino iacrificinna offertur, Angelorum frequentiam effe non dubitatur, periculolum efi tale aliquid dicere, vel agere, quod loco non conveniat. Si enim Dominus illos de templo ejecit, qui viâimas quas'fibi offerrentur, emebant vel vendebant; quanto magis illos inde abjiciet, qui mendaciis, vaniloquiis, rifibus, flt hujufcemodi nugis locum divino cultui mancipatum laedant f

LXXXI.

De deffrina virorem, (f mxhtrxae.

Laicus praefentibu* clericis, nifi ipfis probantibus, docere non audeat; & mulier quamvis docta & fanda viros in conventu docere non pr*»-fumat,

LXXXIÎ.

Z/rM de iadantentii terme.

Si quis virorum propter continentiam, que putatur, amiâu pallii utitur, quali per hoc habere fe juftitiam credeo*, & defpicit co* qui cum reverentia barris, & alii* communibus, & folitis utuntur veftibus, anathema fit. Similiter & mulier que propter continentiam, que putatur, habitum mutat, & pro folito muliebri amiâu virilem fumit, anathema fit.

LXXXIII.

Ut natatilia, fee neptia i· S&vadragr/aw aaa fiant.

Qpod non oporteat in Quadragefima martyrum natalitia celebrare; fed eorum in fabbato, & Dom.nico dic tantum memoriam fieri.

Nuptis vero, aut natalitta eifdem diebus nullo modo celebrentur.

LXXXIV.

De jejxnio Slnadra^efiatali.

Placuit etiam ut omne* ecclcfue excepti* diebus dominicis in Quadragefima, etiam die /abbati Sacerdotali ordinatione fic diferetione communicationi* debeant jejunare.

LXXXV.

|tene de oiftrvatieae tjxjJeat.

Quod non oporteat in quadragefima in ultima feptimana quinte feris jejunium folvere, totamque Quadragefimam fine veneratione tranfire magifquc conveniat omnem quadrageûmam diftndo venerari jejunio.

LXXXVI.

Ittat aede fxpra.

Quidam in die ejiddem Dominicae paffiooisad horam nonam jejunium iolvunt, & convivii* abfiinent fic dum fol ipfe eadem die teoebria palliatur lumen lubduxcrat, ipfaque elementa turbata mceftitiam totius mundi offenderit; illi qui jejunium tanti diei polluunt, rpulifqoe inferviunt. Et quia totum eumdem diem tiniverfalis ecclefia propter Paflioncm Domini in rnmrore, & abflincu-

nentia peragit, quicunque in eo jejunium prxterA parvulos, fenes, fle languidos ante peraflas indulgentiae preces reçoivent a Pafchale gaudio de-Sliatur; nec in eo facramcmum corporis, & nguinis Damini percipiat, qui diem patfionis ipfius per abftineotiam non honorat.

LXXXVII.

Dt jejunio Quetnor temporum.

C«n>ft.Fpi·. Jejunium quod ter m anno apud nos celebra* re didiciftis, convenientius nunc per quatuor tenu pora fieri dicimus; ut faut aqnus per quatuoi volvitur tempora, fa & nos quaternum tolemne agamus jejunium per quatuor tempora; juxta Prophet* Zacharie vocem qui ait: *but. dicit Dominus* rxerc;r««MV : *jejunium quurti, & jejunium quinti, tf jejunium fephmi v tf jejunium decimi erit domui Jude in geudiam, & in, lu/itium, tf in felemnitutei prmlores. Veritetem tomen,* iX *pueem diligite dicit Deminui exercituum.* In hoc ergo omnes nos unanimes oportet efte, ut fecundum Apoftolicam doflrinam idipfum dicamus omnes, & non fint in nobis fchifmata.

LXXXVIII.

Jejunium ecclefieflicftm non diffotoendum.

' c "' Si quis eorum, qui continentias ftudent abi* que necelfitate corporea tradita in commune jc« jtmia & ab ecclefia cuftodita fuperbiendo diffolvit, ftimulo (uz cogitationis impullus › anathema fit.

LXXXIX.

Ut Panitentibu infirmit oleum fenUificatum non fundetur.

Iokoc. EP. D‹»› ‹. Pœnitemibus infirmis oleum fanflificatum fun-j; non ρθ, β* qui* genus eft (aeramenti. Nam quibus reliqua (aeramenta negantur, quomodo unum genus putatur poffe concedi?

XC.

Qualiter Presbyteri erga panitentes agent.'

Non debet Presbyter injungere pernitentis leges fine aliquo refpeflu perfonz, aut cauiar, led tempora pernitentis, aut rc.concdiationis epifcopi arbitrio concedat. Et ut presbyter incoutulto epifeopo non reconciliet pernitentem, niti epifeopo permittente. Sed potius Presbyteri, qui in ple bibus ordinantur, providenuam magnam habeant. ne eorum Parochiam in criminalia incidant delifts. Quod ii evenerit, tam ab ipfis, .quam ab omnibus vicinis diligenter qualiter afta funt inquirant, & fcripus notare non differant, eofque admonere frequentet..

...................quod icripferat, fecum allumât. Quod fi iidem pœnitcntes venire diilulerint jpfe in capite jejunii ad primam ejufdem epileo pii (edem effe pullo modo cum eodem diffiinu let feripto, fuoque hoc fuggerat epifeopo, ut quid ei exinde agendum fit, confidnet. Si autem etiam pernitentes adfuerint, leges quz ilbs pcenitentic imponuntur, rurfus delcribat; curamque, et follicitudinem erga eos maximam gerat, ut eorum converfationem piemffime cognofcere poffit. Quod fi obnixe aliquem poenitentiz viderit incumbere, ut debilitate incurrente periculum fperet; aut fi infirmitas quempiam oppref-Terit ad fuum presbyter recurrat epifeopum, ut illi per ipfum remedia concedantur; qui û defuerit catdinalibus prime fedis presbyteria inierim luggeratur; ad diem namque reconciliationis, *id-*eft cœne Domim, ipfe quoque (recurrat Cingulorum afta pleniffime indicandum. Similiter etiam

*Γ.'XX quarto die poft oflavam Pentccoftcn) cum ipfis pariter adeffe feftinet, ut rurfus quas illis juffa fuerint cognolccre, & deferibere podii.

XCI,

Ut Pernitentes quthdie gtnun Mfent.

Pœnitcntes etiam diebus rctmffionis genua fle-flant. C"!* «·«·

XCIL

Ut mortuos Farnientes fepebent.

Mortuos pœnitcntes offerant ccclefiz, & fepe-liant. c,Mt·

XCIII.

Pan:tentri fmulerehts negotiis ubfttnent.

Qualitas lucri negotiantem aut exeufat, aut arguit, quia eft honeftus quzftus, & eft turpis; verumtamea pœnnenü utilius eft difpencMa pati Îuam periculis négociâtionis obftringi; quia difcife eft inter ementis veodentifque commercium non intervenire peccatum; unde monemus ne penitens aliquo negocio t feu venatione fe obtiringat; fed fub cuftodia facetdotis, qui loco prcfucrit, orationi, & jejuniis vacet. Viflum autem fuiim fi egenus eft tali artificio querat, cui nulla tnhzreat macula peccati; quatenus ita teftimonio facerdotis fultus ad Pontificis fui fecurius recurrat feotentiam. Sed, neque infra pcenitentic fu» afttonem pergat ad .militiam facularem; cum Apoftolus dicat: *nem» mhlm Deo implicit fe negeelit fncularibus.* Quapropter non eft liber a laqueis diaboli qui fe milihse mundane voluerit implicare. Ergo illicitorum veniam, poftulantem oportet tuam a multis licitis abdinere; dicente Apoftoio: *omnia licent, fed non emexpediunt* penitens habet caufatn, quam negligere forte non debeat melius expetit Ecclefiafticum quam forenfe judicium.

L«o ip<4. Ihl<l. c. t*. Leo »

XCIV.

Qualiter fpvnfus fponfa a facerdttt benedicentur.

Sponfus, & fponfa antequam conveniant a parentibus fuis, vel a paranynphis facerdotibus oferantur, & ab cis benedicantur. Qui cum benediflioncm acceperint, eadem nofte pro reverentia ipfius benediftionis in virginitate permeneant.

XCV.

6· nupti* vitendu fini.*

Ut nullus prziumat Deo dicatam fœminam, aut commatrem fuam, idcft novercam, (eu matrem aut iororem aut filiam fpiritualem, vel de proptia cognatione, vel quam cognatus habuit, libi in conjugio copulare.

Et virginem, aut viduam nullus rapere przfumat, aut furari in uxorem, nift defponiaiam habuerit a propriis parentibus, vel a tutoribus ejus, ctiamfi ipla voluerit. Si quis vero, vel fi qua ia aliquo prrdiftorum nefario conjugio convenerit, ëc in eo pcrmanierii, iciat, fe auâoritate canonica anathematis vinculo effe innodatum. Confentiemes vero, atque confiliantes etiam anathematis vinculo iinplicentur. Si autem hi, quiconvifti funt admomti declinaverim, $ ab alterutrum luerint divifi poenitentia: fubmittanUir, ut epifeopus loci provideril. Similiter illi qui in huc confiliati fuerint, vel aliquam habuerint portionem. Quicunque vero Sacerdotum, vel clericorum in talibus affenfum praebuerit, aut. communicaverit eorum contortio, condemnatus facerdotii vel minifterii (ui honore privetur.

XCVI.

Qutlaer unufqmfy» decendur fit.*

Cum ergo omnium facrarum feripturarum p*ginz iaftriimentis bonouim operum referte fine, ôc per facrarum feripturarum campos pofliot inveniri arma, quibus vitta comprimantur, & virtutes nutriantur; licuit nobis huic noftro capitulari inlcrcre (ententtam cujufdam Patris de In- *ftru-*

py ftrumentis bonorum operum, in qua magna bre-A «itate quid agi, quidve vitari debeat, continetur: in primis Dominum Deum diligere er toto corde, tota anima, tota virtute, deinde proximum tanquam feipfum . Deinde non occidere , non adulterare, non facere furtum , non roncupiicesv, non falfum teftimonium dicere. Honora omnes homines i & quod fibi non vult, alii non £aciet. Abnegare femetipfum fibi, ut fequaturChriftum. Corpus caftigare , delicias non amplcfti , Jejunium amare , pauperes recreare, nudum veilire, infirmum vifitare , mortuum fep*elire » dolentem* confolari, a fistularibus ie facere alienum, nibil amori Chrifti preponere, iram non perficere , iracundi· tempus non refervare , dolum in corde non tenere, pacem falfam non dare, cha- B ritatem non derelinquere. Non jurare, ne forte non perjuret, veritatem ex corde fit ore profer* re, malum pro malo non reddere, injuriam uoct facere, fed & fidam patienter lufferre , inimicos diligere , maledicentes non maledicere , fed magis benedicere . Perfecutionem pro juftitia fuftinere. Non effe fuperbum, non vinolentum , non multum «dacetn , non fomnolentum , non pigrum , non murmurofum , non detra&orem . Spem fuam Deo committere; bonum aliquod in fe cum viderit Deo applicet non fibi, malum

s «ero Temper a fe faftum fciat , fit fibi reputet .

Diem judicii timere, gehennam expavefeere , vitam «ternam omni concupifcentia fpiritali defiderare; mortem ante oculos quotidie fufpedam C habere; aftus vite fu· omni hora cuftodire ; in omni loco Deum refpicere . Cogitationes malae cordis fui advenientes mox ad Chriilum allidere, fit feniori fpiritali patefacere; os fuum a ma'o , vel pravo eloquio cuftodire , multum loqui non amare, verba vana, aut rifui apta non loqui, ri. fum multum aut cxcuiTum non amare, ieiftione» iacras libenter audire , orationi frequenter incumbere, mala iua preterite cum .lacrymis vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri , de ipfis malis emendare, defideria carnis non perficere , voluntatem propriam odere. Preceptis Sacerdotis, fit Poeceptoris in omnibus obedire, etiamfi ipfe aliter, quod abfit, agat, memores illud dixinum

M.i u t· Dominicum preceptum *: qua dicunt facite·, qua e«-* D *mu faciunt facere nolite* . Non velle dici fanâum antequam fit ; fed prius *effe* quod verius dicatur. Prec-pta Domini fadis quotidie ftudeat adimplere , caftitatem amare, nullum ooers, aelum fic invidiam non habere, contentionem non amare, elationem fugere, leniores venerari juniores diligcrc. inChrifti amore pro inimicis orare, cum difeordantibus ante fobs occafum in pacem redire, fic de Dei mifericordia nunquam defperare . Ecce hcc funt inftrumenta artis fpiritalis ; que cum fuerint a nobis die noduque inceftabiliter adimpleta fic in dic judicii leconfigosta, illa re-

Car. ».»· tribuentur nobis a Domitio recompenfabimer quat ipfe promifit, *quod ecului non vidit, nec* a«r;r «« *dtvit, nec tn cor bominit afeendit qua praparavit* E *Dee· bts, qui diligunt eum* .

XC/1I.

Ut Orationem Dominicam , & fymbolum omnet memoriter teneant.

timvSui.c. Commonendi funt omnes fideles, ut generaliter a minimo ufque ad maximum orationem Dominicam fic Symbolum memoriter teneant; fic dicendum eft eis quod in his duabus fententiis omne fidei Chnftianz fundamentum incumbit, fic nifi qui has duas fententias merporiter tenuerit, fic ex toto corde crediderit, fic in oratione frpiffime frequentaverit catholicus clic non poterit .

Conftitutum namque eft, ut nullus chrifinctur, baptitetur , neque a lavacro fontis alium faicipiat, neque coram epifeopo ad confirmandum quemlibet teneat , nifi Symbolum dt orationem Dominicam memoriter tenuerit, exceptis his, quod ad loquendum «tas minime perduxit.

XCVIII.

Ut bot eanonot nullur refutaro prefumat.

Cumque nobis contra falutarium reverentiam Cuu.Epte. regularum cupiamus temere nihil licere ; & cum *' fedes apoftolica fuper his omnibus favente Domino, qu· paternis canonibus prefixa pio, devotoque ftudeat tenere propofito ; latis indignum eft quemquam vel pontificum, vel ordinum fubfequentium. hanc obiervantiam refutare , quam beati Petri fedem & firqui videat, dt docere; fetiique conveniens fit et totum corpus ecclefie *la* hac fibimet obfervatione concordet, quam illic vigereconipicit, ubi Dominus ecclefie totius pofuit principatum

XCIX.

Ut <ji» ftatnta funt nullo modo immutentur.

Hstc vero ftatuta nulla debent improbitate coo· velli, quia aba ratio eft faculaxium , alia divinarum.

ftaed *ftiro etiam not oporteat qua in facris fcripInrit rociptendadfaut, queue refutanda,*

Qpamvis aliud fundamentum nemo poftit po* c®·* tu®, nere preter id quod pofitum eft ; Chriftus je* fus, tamen ad edificationem fande ecclefie poft illas veteris, fic novi tcftamenti, quas regulariter fufeipimus , etiam fufeipi non prohibet feripturas. Ideft S.Synodum Nrcsnam cccxvin. Patrum, mediante maximo Conflantino Augufto i fandam Synodum Ephefenam, ia qua Nelloriw damnatus cli confenfu beatiffimi Cefeftmt pape, mediante Cyrillo Alexandrin· (edis Antiftite^fic Arcadio ab Italia deftinato . Sandam Synodum Cakhedoncnfcm, mediante Marciano augufto, fit Anatolio Confiantinopolitano epifeopo, in qua Netloriana , fic Etychiana herefes fimul cum Diolcoro ejufoue complicibus damnate funt.

Item opufcula B. Caecilii Cypriani martyris Carthagiocnfis epife. Opufcula b. Gregorii, Naz*anxeni epife. Opufcula b. Athanafii Alexandrini epife. Opufcula b. Joannis Conilantmopdfitani epifeOpufcula b. Hintii Ptdavcnfis (fic) epife. Opufcula b. Ambrofii Me* diolancnfis epife. Opufcula b. Auguflivi Htppo® nienfis epife. Opufcula b. Hieronymi presbyteri , Opufcula b. Profperi viri religiofi, Opufcula b. Leonis Pape ad Flavianum Conflantloopolixanum epifeopum deftinata , cujus textum qutfpiam fi ufque ad unum jota difputayerit, fic non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema fit.

Item opufcula, atque tradatus omnes diverforum Patrum orthodoxorum , qui in nullo a S. Ecclefia confornd deviarunt, nec ab ejus fideli praedicatione disjundt funt, led ipfius communicationis per gratiam Dei, ufque in ultimum diem vit· fu» furiunt participes, legenda decernimus.

Item decretales epiftolas , quas beatiftimi pape diverfis temporibus ab urbe Roma pro diveriorum Patrum confultatione dederunt, venerabiliter iufeipiendas.

Item gefta fandorum Martyrum , que multiplicibus tormentorum cruciatibus , fit mirabilibus confeffioium triumphis irradiant ; quis ita catholicorum dubitet , majora eos in agonibus perpeftos, nec fuis viribus, fed Dei gratia, fic adjutorio univerfa toierafle ? Sed ideo fecundum antiquam confuetudtoem fingulari cautela in S. R.O-

K x mana

mana ecclefia non leguntur,*, quia & eorum qui confctipfere fiomina pcenitus ignorantur, ab infidelibus, vel idiotis fuperffua, aut minus apta, quam rei ordo fueiit, effe putantur. Sictfti cujufdam Cinci, & Julittz, ficut Gregorii, aliorumque ejufmodi paffioner quz ab *hxreticit* perhibentur compofita. Propter quod -, ut didum ell, ne vel levis fubfannandi oriretur occafio in fanda Ecclefia non leguntur. Nos tamen cum przdida ecclefia omne» martyres, & eorum glonofos agones, qui Deo magis quam hominibus noti font, omni devotione veneramur. Item vitas Patrum, Pauli, Antonii, Hilarionis', Ac omnium Heremitarum, quas tamen vir beatiffimus compofuit Hieronymus, cum otnni honore fufcipimus. Item adus b. Silvertri epifeopi ΑpοΩoli- B cz fedis, licet ejus, qui confcripfit nomen ignoretur; a multis tamen in urbe Roma catholicis legi cognovimus, & pro antiquo ufu mult· hoc incitantur Ecclefiz. Item feriptura de inventione fandz Crucis, & aha de capite S. Joannis Baptiffz, novelle quidem relationes funt, & nulli eas catholici legunt; fed cum hzc ad ca* thoiicorum manus pervenerint, beati Pauli précédai fententia : *omnin probtlf, quod bonum tli tnttt.*

Item Rufinus vir religio.................................... ....beatiffimus Hieronymus eum in aliquibus de arbitri .... notavit . . . .Hieronymum fentire cognovimus. Et non folum de Rufino, fed etiam de diverfis, quos ..... memorat zelo C Dei, ac Fedei religione reprehendit. Item Origenis nonnulla opufcula, que vir beatiffimus Hieronymus non repudiat, legenda fufeipimus; reliqua autem omnia cum fuo audore renuenda. Item chronica Eufebii Czfarienfis, atque ejufdem hirtotiz Ecclefiaftice libros. quamvis in primo narrationis fue libro (fic) lentaverit, S: pod in laudibus, atque excufationeOrigenis fchifmatici unum confcripfit librum; propter rerum tamen fingularcm notitiam, qux ad inflrudtonem pertinent, ufquequaque non dicimus renuendos.

Orofium vero eruditiffimum collaudamus, quia valde nobis neceffarium (fic) adverius Paganorum calumnias ordinavit hifforiam, miraque brevitate contexuit. Venerabili· viri Sedulii Pafchale D opus, quod heroicis deicnpfit verfibus infigni laude proferimus. Juvencii nihilominus laboriolum opus non ipernimus, fed miramur. Cxtera qua ab hareticis five fchifmaticis conicripta, vel przdida iunt nullatenus recipit catholica, & apoftolica ecclefia; de quibus pauca, que ad memoriam venerunt, & a catholicis vitanda funt, credimus effe fubdenda.

Item Arimineniem Synodum a Conflantio Czfare Conflamini Augulti filio congregatam mediante Tauro przfedo, & tunc & nunc in «ternum confitemur effe damnatam. Itinerarium nomine Petri Apoffoli quod appellatur S. Clementis libri numero odo apocryphum effe icimus. Adus nomine Andree Apoffoli apocryphi. Adus E nomine Thome Apoffoli libri numero decem, apocryph. Adus nomine Petri Apoffoli alius apocriph. adus nomine Philippi Apoffoli Apocryph.

Evangelia nomine Mathie apocryph. Evangelia nomine Barnabe apocryph. Evangelia nomine Jacobi minens apocryph. [evangelia nomine Petri Apoffoli apocryph. Evangelia nomine Bartbolomei Apoffoli apocryph. Evangelia nomine Andree Apoffoli apocryph. Evangelia nomine Thome quibus Manichzi utuntur apocryph. Evangel a, quz fallavit Luciano Apocryph. Liber-delnJantia Salvatoris apocryph. Liber de nativitate SaL vatoris & de Maria vel obffetrice apocryph. Liber qui appeliauir Paftoris apocryph. Libri omnes, quos fecit Seleutius difcipulus diaboli j^poctyph. Liber qui appellatur fundamentum apocryph. Liber qui appellatur............................ . ...Liber Pioveibiorum ab hzreticis confcriptus, Ac (andi.............. ....apocryph. Revelatio que appellatur Tbome apocryph. Revelatio que appellatur Pauli apocryph. Revelatio que appellatur Stephani apocryph. .Revelatio quz appellatur translatio, ideff affumptio S. Mari-: Apocryph. Liber qui appellatur pœnitentie Adz apocryph. Liber de Eugenio nomine Gigantis, qui cum Dracone poll diluvium ab hzreticis pugnaffe perhibetur, apocryph. Liber qui appellatur Pœmtentiz Origenis apocryph. Liber qui appellatur Poenitentia Cyfriani apocryph. Liber qui appellatur Pernitentia amne fic Mimbre apocryph. Liber qui appellatur Sortes Apoffolorum apocryph. Liber qui appellatur Ludus Apoffolorum apocryph. Liber qui appellatur Canones Apoftojorum apocryph. Liber Phyfiologus, qui ab hcreticis confcriptus, & beati Ambrofii nomine prefignatur, apocryph. Liber Hifforia Eufebii Pamphili apocryph. Opufcula Tertulliani apocryph. Opufcula Ladantii apocryph. Opufcula Africani apocryph. Opufcula Portum>ani apocryph. Opufcula Montani & Prifillz (fic) fic Maximillz apocryph. Opufcula omnia Faurti Manichri apocryph. Opufcula alterius Clementis Alexandrini apocryph. Opufcula Tulci Cypriani apocryph. Opufcula Arnobii apocryph. Opufcula Tichonii apocryph. Oputcula Caffiani presbyteri Galliarutn apocryph. Opufcula Vidoriant Pida· veniis apocryph. Opufcula Fauffi Regienfis Gailiarum apocryph. Opufcula Frumenti cœci apocryph. Centoni (fic) de Chrifto Virgilianis compaginatttm verfibus apocryph. Epirtola Jhefu ad Agarum apocryph. Scriptura, que appellatur Salomonis contradidio apocryph. Paffio Georgii apocryph. Ph laderia omnia, quz non Angelorum ut illi confingunt, fed dzmonum magis nominibus conicripta funt, apocryph. Hzc fic his fimilia, quz Simon magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Bafilides, Hebion, Paulus etiam Samoictanus, (fic) Fotinus, fic Bonofus, qui fimili errore defecerunt, Montanus quoque, cum fuis obfcemffimis fequacibus, Apolinarius, Valentinus, Arrius, five Manichzus Fautus (fic) Africanus, Sabellius, Macedonius, Eunomius vocatus Sabbatius, Euffatius, Jovianus, Pelagius, Julianus Edanienfis, Czleflius, Maximianus, Prifcihanus ab Hifpania. Nefforius Conllantinopolitanus, Maximus, Cynicus, Lampecius, Diofcorus.. ....Conflantiuopolitanus cum Confortibus fuis, nec non fic .... . matici docuerunt, vel conlcripferunc, quorum nomina minime retinentur, non folum repudiata, verum etiam ab onrnj fanda catholica fic apoflolica ecclefia eliminata, atque cum fuis au^pribus fub anathemate infolubih vinculo in «ternum confitemur effe damnata.

11 CON-

(a) Capitulare illud Attom» Veicellenfis collatum ornumm Dacbcrius evulgavit ad fe trsnfmiffum Roma a ceii cum unico Vaticino Codice, ex quo illud primus V?€L Joanne Bona, qui deio inter S. R. E. Cardmsk» coopta-

CONCILIUM ROMANUM

In *caufa* GifeJeri Magdebnrgenfis epifcopi celebratum, anno Domini dccccxcix. /
.temporc Silvellri paps II. \

DitmaruJ, ubi agit de fecundo adventu Otto-, nis in urbcm , de rebus in hac fynodo geftis ita fcribit.* *Synodui Kama tune, In qua accufitat Gifelerttt arcbleptfceput Magdehcrpenfij* , f«»d d«ar *parochial teneret · percxffm tl>* parabfl venire ma potult ; ret repofita ad conciliem provinciale Cermania* . In eodem concilio imperatorem volatile recitari privilegium Vvormatienfi ecclefi* conceiTum teftatur Barones anno 999· no. ГЇ.

Observatio P. Antonii Paci

Ad An. Cb. 999. num. 4.

Concilium Romanum in caufa Gifeleri M«deburgenfu Archiep. nijus meminit Ditmirus, anno Chrifti 998. celebratum , cum jam Gerbertus , qui eidem fubferipfit, Ravennenlis Archiepifcopus eftet . Iliud rnim ad eum annuto a Collrrtoribul Conciliorum adiettur , cuius hec verba quarti Canon,» : *Si Gftlariai* S. A*fa.dti>a> gen/u b\-d'ft* FpijCoput petaert canonice ipmprùbarf t quod j>rr *"*bi*linfi· *de minorv [ede Merzebsir^efiji ad* weyomr» *Magdebargenfem* mo· iei(>at>enr , «t «ca *deponaiar , judicatam eft. Sed ft pcpa.i V Cleri imilatione migiavt , i* eadem peraaaneat metropoli . (Juod fi ahifae eorum mnitalioiie* , CZ *eleiilone migro-vit* , rom *tamen per ambitionem CT avaritiam [Teium efle confinem, ad pnorem redeat /edem . A i ft ambitionem & avaritiam negare non potaerit , definitam eft , amittat aVamyae.* Docet autem Ditmanis hanc rem repolitam fu>l)e *ad Concivam Prevnciale Germani** , ut ftilicec extmimret , an G f>lae rius per ambitionem ad Magdeburgenftm Ecciefiam mi-(radet. Hic vero præfatnm Concilium Romanum m duo perperam dividitur, pnmumque dicitur tub Gregorio V. alterumque tub Salveilro If. coaftum.

«0eWfiS3WS»<»BmSW<»9<HBS«W^

4? JOANNIS DOMINICI MANSI

Prcemonitio in Synodos ftqutntiwn Secutorum.

DEcurfoobfcoTOratn feculorum ftadio, eo tandetn devenimus quo feriptorum copia major eorundem temporum hiftoric majorem lucem fundit Faftum inde ut maxime Conciliorum fegei le fe'offerat quam G totam .colligere tenta verim , voluminum multitudo .refeeret in immenfum. Hunc igitur modum ici tote imponendum mihi effe exiftimavi : Concilia omnia, qu* in Labeanum opus induda funt , diligenter retinenda ceniui. Ita pariter & prcliitum a me eft cum Synodis , quas olim ego in meum Conciliorum fupplementum invex' ; cetera Vero, qu* de novo inducenda occurrebant non fine deleftu reôtanda duxi. De Synodis Dtrceianis loquor , qua per fequens, *tf.* pofteriora lecula multa ie fe offerunt legenti. Igitur omnia ea Concilia , velDf totiis. fere omnia , qu* in colledioues privatas induâa funt lepofui , ut ex. gr. Germanicam, Hifpanlcam , Hungaricam Anglicanam Acc. nift tamen ai çc<nones «liquos rexhibeant : & maxime ea qu* Sacras Donationes, privilegia, feu nova feu vetera confirmant , Ac his hmilia : minim* enim hcc funt utilitatis iis qui facris hifce (ludiis (cie dedicarunt. Hanc rationem tenui toto hoc fequenti feculo, Ac fuccedcnti. Cum vero ad fecuIum XIV. ventum erit tunc nullas proferam Diœccfanas Synodos , typis exculas, ad eas tantummodo me reftringens, qu* ex MS. codicibus mihi querenti obvenerunt. Hcc przmonuiffe juvit, ne kftores eruditi querantur , fi forte aliquas a me omiilas repererint five in colleâionibus , iapra memoratis, five in fingularutn Diceceleon hi-

à

CONCILIUM PICTAVENSE

Piâavis celebratum Idibus Januariis Anno Chrifti circiter milleGmo , Silveftri Pap* II. anno II. Robert1 regis III. Vvillclmo IV. Aquitanorum duce.

£« ApPÇrapi» *Jac. Sirmondi S. J. <Jul illud defcripfit ex Engohfmenfi codice Joan. Ttlll.*

INDEX CANONUM.

PR?E ,

coopt*tu« fuit. Corruptum ego reper· ex noxio humore ; quare nonnulla m tupenoribus pagellarum fubia evanuerunt ,· nec dubito quia etiam in eodem flatu fuerit quo tempore in ufum Dacherii tranfcripcm fu>t ; quare u lanior efl apud Dacberium quam exter in meo codice ex hoc provenifle credo , quod Dachenui lacunat illas expleverit ex vetofln monumentis exeutii ex quibus Atto ea recitaverat. Hinc tamen effertur» ell ut nonnulU aliter apud Dacberium exprefla fint quam in codice legantur . Illa emm idem Dachenui ex excutis emendanda centuit. Dacberium ejo pariter fere in omnibus iecutus fum,- non tamen m poftremo canone, ffuem ita deferisendum judicavi, ut modo in codice legitur iifdem lacunis fervatis ; quo confilio id effecerim notant eruditi .

ÆI, PAÆXFATIO.

SPecioium quidem nomen efl pacis, & pt»T-ckri eft opimo unitatis, quam Chriftus licen-cier» in cœlum reliquit fuis dtfcipulis. Iq ı ir Idibus Januariis, Guillelmo Piftavenle duct convocanie concilium, Piiftavi convenerunt epiicopi nu-"mere quinque, ?rihiepilcopus Bincegalcnf>s Siguinus, Gislcberius Pidavenlis, Hildumus Lemovicanfis, Grimoardus Engoliimx civitatis, Lio SantonenGs, & abbates duodecim, pro reftauratione cccleGx. Firmaverunt per obfides St excomniunicationcm dux, & reliqui principes, hu)Hmodi pacis & juftitix reftauraiionem.

CANONES.

I. *Ut tit rtbus contrôlerfis omnes fitrtt ad fu-/linam corem principe vel indice.*

COnftituerunt ut a quinque annis prxteritis quzeumque res invafx fuerdnt, & ab ipfo prxfenti concilio in reliquum terngus, unde altercatio in ipfis pagis habetur, quorum ibi erant principes, fi ex contendentibus de ipfis rebus unus alium interpellaverit, veniant ante principem ipfius regionis, vel ante aliquem ipfius pagi judicem, & fient in juftitia pro ipfis rebus : & qui fub diftridioneC juftitix ftare noluerit, princeps vel judex, ipfius rei aut juftitiam faciat, aut oblides perdat; & fi juftitiam facere non potucrit, convocet principes & epifeopos A qui concilium inftituerunt, & omnes unanimiter i» deftrudionem & confufionem ipfius pergant: & xamdm patiatur ipfam periccutnnem & confufionem, quoulque redeat ad iuftitûe rectitudinem. Ergo dati funt oblides, & excommunicatum eft in concilio pro hujufmodi confirmatione, ut nullus ab ipfb die in antea ecclefiam infringat, & cetera ncut in concilio Karrofenie conftitutum eft.

Chr «?i *»♦

II. 17 *epl/optt pro panittntit) vü confirmetione, munere non requirat.*

B Ut nullus iacerdos propter poenitentiam, neque propter fandi Spiritus donum, munera accipiat, neque requirat, nifi tantum fi quis libenti animo donaverit.

III. *Ut pretbrttr é* diaconus t fi famines domt bebent, gradum omitHmt.*

Ut nullus presbyter, neque diaconus, fœminam in fua domo teneat, neque in cellario, neque in fecreto loco intromittat, propter fornicationem. Nam fi facere tentaverit, fciat fe omnem gradum perditurum, & cum aliis hominibus faerum myfterium non celebraturum : quia qui manducat, & bibit indigne, judicium fibi manducat, & B. Gregorius: Nec opus bonum eft aliquid fine caftitate, nec caftitas vero magna eft fine bono opere.

ANNUM CHKIUTI ... C ANMi CHRtSI

CONCILIUM COMPENDIENSE

Anno circiter, m. ceif bkatdm.

HÎs tewpoiibus Compendienfe Conci!, habitum ftiiffe a nonnullis Archiepifcopis Galliarum eruitur *ex* Epiftola 1 Sylveftri pap* HI.ad Ap-linum Lauduneniem Epilcopum; in ea enim legimus. Ep./L.j *Rr:I Rabertt, cT luoium pontifi-i>7, epofloll::< . Ü imperialibus oblata r/ msmbut, que tr coram umverfo clero ac P·';·κ.ι l-n publial aceu/at crtmtnibus. Ad,flmodum habitam Compendio, cum e Remrnfl ÎT* Twran.-r/i *Arch ep: '-apis ceterijque confratribus invitâtes jutrit, accepi;< e quibuldam eorum aliorum Jacramentis pro χ·;.'<, membrorum, et-]ue cjptionn fecuritate, lande* cemjfe dicerls: flnodalem [everitatem c-<m tibtmehpfl confcius memo perhtrrefcerel, ad rnljertcordia preset eodem epflo.a te.de veniltl, legibus te non poffe objeflis refpondéré mamfeflafis, dominam tuum regem ogendtffe te non negafil, indulgentiam tantummodo pofiulans per unlverfam frnodum, refris gratiam innovatis perjurus ubtmulfil, datis obfidtbus, arcbidim cono felheet tuo, èT altero milite. Turres Lauduni te redditurum prcmififil. Magiftrum tuum Remen/em archiepifcopum pro accipiendis turribui fub Judt c;e tecum deducens, capere voluifis &c.* Incertum tamen quo anno habitum *fuerit hoc* Concilium. Sed cum Robertus Rex fucceffem Hugooi patri an. 097· uti oilendit Papius ad an. 99S. a. 3. & Sylrelier II. anno 999. die 2. Aprilis Romanam Ecclefiam adtniniftrandam iufcepent, obieritque an. jooj. die xr. Martii, intra hoc tempus ceJcbiaium finite ftatuendum eft.

CONCILIUM POLONICUM

Anno Ciinfti m. ab Oitone III. impera.ore coaâum ob ereflionem Gutfiienfis Metropolis.'

DE hoc Chronographus Hildensheimenfis apud Pagium ao an. jooo. nu. I. his verbis: Iw»- *perator Otto caufa orationis ad S. Adelbertnm Ept-fcopum, martrrem fuadragefinm terrpore Sciaviam* (ideft Poloniam) *intravit. ioisjut coadunatu Jrncdi Epijc'pla leptem dipofu-.t) & Gaudentium Efretrem B. Adalberti m principali urbe Stievorum Frago* (legendum *Cluefna*) *ordmali fecit Arcbieot-/copem, hcentie Romam Pontificis, caufe petitionis Boirzlavants Behemtorum Dum* (legendum, *Polo, m rum Ducit*) ob amorem *pr>ttui & honorem lui venerandi fratris digni Pontificis & martyri.* Ubi

noua-

----------notandum , quod difpofuerit feptem Epifeopia , Adum eft. Eadem docet Author vitx S. Meinvvc -______
*NNθ non quod ea fundaverit, quz jam ab anno 965. n Epifeopi Paderbonenfis apud Bollandianos dic <. anno.
CH«m«.T* «tabani, ut habet Pagiu» ad an. 999. fed fub Junii, CHlt£n
nova metropoli Guefncnfi ea oollocafie inteiligrn ''**

GNESNÆ IN POLONIA CONCILIUM,

Quo Gnefnenfia archiepifcopatus eonfiituitur, Anno j000.«coram Ottone III. imperatore celebratum.

g· S»p|>l M<·ó p>(. VEnetus Labbei editor concilium Polonieum a Labbeo omiffum diligenter quidem lupplc-vit ex hiftorico Hildensheimenfi acceptum; pneterquamquod aliqua, hiftoricus ilk· omittit, locum etiam habite fynodi reticet. Quarc fub nomine concilii Polonici ab eodem Veneto editore*» indicatur. OmifTiones hafee fupplet Annalifta Saxo Eccardi ad annum 1000.,. cujus proinde verba in rem prxfentem afferre juvat. Narrat igitur hifloricus ille Imperatoris iter Gnefnam, tum addit: *Nec inert fecit ibl arcbiepifeopatum* (utique in fynodo, quam ea de caufa coaâam notat Annalifta Hildensheimenfis) *ut Jpero, légitimé, fine confenfu profati prafuht fui Gifileri Mapdrburgenfil ; fed tamen Romano pontifi:e ejjmhintt* (ut notat fed Hildensheimenfis) *metropolitans , exim dsacefi omnis bete regio fubjefita efi · committent eandem priedifill martyris* (S· Adalbert! Gnefneniis epifeopi) *fra, tri,* f«i 0" *Gaudenttus , Jubjtctens el Rombertum Salfecolntenfit ecclefi' eptfeopum, Popponem Cracovenfem , Joamlem Vvrottslaenfem, Unget0 Pofnantenfi excepto ; fafiloque ibl fliarl fanfilas tn eo bosoorifice condidit rellqulas* (S. Adalbeiti). *Dljpefitll lgrt"r In Slavla VII. epifctipu a Beleslao ufque Magdaburb deducitur ubl palmarum folemnta celebriter peralla funt.*

CONCILIA VARIA GERMANICA

Circa haec tempora habita fuper controverfia Vvilligifum Archiep. Mogunt. inter & S. Bernvvatdum Epifc. Hildeshcimenfem *de* cœnobio Gandesheimenfe ; & fuper *cauf^.* Gtlelcri Archiep. Magdebufgenfis duplicem fedem occupantis.

Gandesheimense.

COncilium Gandesheimenfe circa hxc tempora habitum fuiSeeruitur cx Chronico Hildensheimcnfi, ad an. 1001. Indiâ. xiv. afferente Bernvvardum Hildensheimenfem Romam fe contulifFe, atque coram Pontifice Sylveilro, fic Imperatore Ottone HI- in Epiphaniis conqucfium fuiffc defynodo a Vvlllegifo Maguntino Archiepifcopo habita cum extraneis Epifeopi; tn fua Gandeshetinenfi ecclefia, prxter ejuldem alias infertationes; quod idem fufius legitur in vita S. Bernvvardi Epifeopi Hildensheimenfis in adis SS. ordinis S. Benediâi fcculo 6. par. 1. pag. 214. n. 24.

Francofostense, ir Fridesl ar iense.

Duo hac colliguntur ex eadem vita S. Bernvvardi p. 221. n. 30. ubi *hxc* habentur : *po/l diîceffum autem llhul* (nempe Legati Apoilolici Friderici Archiepifc. Raven) *Epifeopi dolentet Iltem , & controverfiam diutini bacchari, conventum Francofurti flatuunt : ad fetin cum venerabilis frstful nofler* (nempe S. Berovvaidus) *venire nnn poffil gravl corporil infirmitate impeditus, vicefua me direxit* (nempe Tangmarum presbyterum legatum S- Bernvvardi Epifeopi ad luminum Pontificem cum Ottone III. Imper. Tudernnz fynodo przfidentem.) *Tandem In communl reverendi Patres decreverunt, ut neque Arcbiepifcopus* (nempe Villi-Silus Moguntinus) *nec femor nofier* (nempe S. E ierhvvardus epifeopus) *de Gandefemenfl coenobio fe intromittant ufaue poft 0flavas fentecofles, & tunc Frideslare ad fynodum pro bac caufa conventant .* Ex his igitur quilibet conjicere poterit tria hxc Concilia Germanica , nempe Gandeshcitnenle , CFrancofurtenfe , & Frideslarierffe coafta fuiffe pro caula inter Vvilligifum Archiep. Moguntinum , & S. Bernvvardum Hildesheimeolcm Epifcopum luper ccenobium Gandesheimenfe decertantes : de quo item Concilium Paiitht lufta ad an. lqlo.

Macdeburcknse, & Aqoisgranense.

Concilium Magdeburgenfe ab Ottone ili. qoadum, de quo Coaevus author vitx Mf. Gffeletii iecundi Archiep. Magdeburg. Ditmariis apud Bellandianos die 6. Junii pag. 922. hac habet,- *Anno Domini M. prufatut Imperator faite cum Epifcopls In Magdeburg fynodo, GifilHartum ep-fdem clvitatif epifeopnm convenit, ut dans gloriam Deo , £>uno Ȯ legitimo contentus effet Epffcoplo. Ipfe autem non ratlpne, Jed pecunia re(pondent bu;ul' caufa me. diatoribus , ufque m frequentwrem curiam Pefcba Quindihngburg agendam protelari rogavit. jfluo dum per languoris Infiantiam venire non poffet, quemdam Ratmannum Clericum fibi familiarem, fJ Fveltbardum Magdeburgenfis ecclefia Prupafitum, ut eam e' cufatum haberent, direxit; ubi mbllommus inducias ad Concilium Aquifgrani coram Imperatore congre gandum accepit. Huc ergo cum fratribus fuit profefilus ab Apoftolt& fedts Legato de pnedtUa caufa bis, terve conveniiur; nec minus ille remtens defenfiones molitur ; fed tandem fententla omnium cenvtflui bac ufque ad generalem Romana ecclefia Synodum differri callide prreatur .Talibus machinamentorum artibut impedita rei, nec terminata Intercipitur.* Notum autem efi Gifelharium a Merfeburgenfi ad Magdeburgeu.fem ledem tranfiifie, atque obiiffe an. 1006. 8. Kal. Februarias ex citato Ditnaro.

STA-

s*· c*:*·' U tA*nau

STATUTA PER VV1DONEM ANICIENSEM

Epifeopum «d pacem inter Chriftianor conciliandam promulgata.

IN Nomine Dei fummzAc individui Trinitatis. A Vido D:i g'atia Anicienfi» przfui, supernz pietatis mifcricordiam cxpedgntibus, falutem Ac pacem. Notum effe volumus omnibus Dei fidelibus, quoniam videntes maleficia quz in populo quotidie accrefcunt, congregamus quoique Epi* icopos, domnum Pe. Vivarienfem, Vvigonem Va-Jentinenfem, Begonem Arvernenfem, Raimundum Tolofcnfem, Deufde Rutenenfem: Fredelonem Elnenfem, ft^domnum Fulcrannum Lude* venfem, Ac Vvidonem Glandenfem & alios quam-Elurimos Epiicopos, Ac quofque principes Ac nollet, quotum numerus non eft inventus · Et quia icimus, quia fine pace nemo videbit Deum, admonemus propter nomen Domini, ut fint filii pacis, ut in iftis Epifcopatibus, quos ifti Epifeopi B regunt, neque in iftis comitatibus de ifta hora Ac in antea ecclefiam homo non infringat, extra ecdciiam quz in firmamento cafteliamz, fe fciente oiQ epifeopi * propter eorum cenfum. Przdatn ia M»» comitatibus, neque in iftis epifcopatibus homo non faciat; de equis, pullis de bovibus, de vaccis, de afinis vel de afinas, vel de falcibus quos ipfi portant, neque de ovibus, vel de capris,neque de porcis, neque ea occidat nifi per conductum fuum vel luotumjin itinere pofitus accipiat vicium fieut ad fuam domum, nihil portet, vel •d caftellum baftire, aut obfidere, nifi unufquifque de fua terra, aut de fuo alode, vel de fuobeneficio, vel de fua commenda; clerici non portent fzcularia arma: monachis injuriam nullus*homo G aliquam non faciat, neque his qui cum eo perrexerint, qui arma non portaverint, rnui epifeopi aut a<chidiacoai propter eoium cenfum; villanum aut villanam propter redemptionem nonnifi per *uum forsfaflum*; Ac nifi eumdem villanum qui alterius terram araverit vel laboraverit, quod eft in contentione, nifi unufquifque de terra fua aut de fuo beneficio; terras jeccicfiafticas, epifiopales, canonicaks, monachales, nullus pizfumere audeat, neque aliqua mala confuetudine dithonorare, niti de manu Epifcqpi aut fratrum voluntate per ptecariam adquifierit de ifta hora & in antea; negotiatores etiam nullus apprehendere vel rebus luis fpolrare przfumat fe fciente. Interdicimus etiam, ut nullus laicorum fe intromittat de fepulturis ecclefiz, vel offerendis; Ac nullus presbyterorum pretium de baptifterio accipiat, quia donum Spiritus fandi eft · Si vero aliquis raptor fuetit, aut maledicus qui lunc inflitutionem infregerit & tenere noluerit, fit ipfe excommunicatus, & anathematizatus, Ac a' liminibus fandz Dei Ecclefie fcgicgatus, * ufque ad* fatisfadionem veniat. QjiOd fi non fecerit, près-byter ei miffam non cantet, divinum ei officiam non faciat; & fi mortuu* fuerit, presbyter cum non fepehat, neque ad ecclefiam fit fepultui, communionem non donet ei fe fciente; & fi aliquis presbyter hoc infregerit fe fciente, ab ordine deponatur. Precamur etiam vel admonemus ut ia iflo tempore, fcilicet mediante Oâobrio menfe, «d illum Dei placitam cum bono animo & bona voluntate veniatis, in Dei nomine, ut remiffionem peccatorum veftrorum confequi valeatis, przftante Domino noftro Jefu Chrifto, qui cum Patre & Spiritu Sanâo vivit, & regnat. Confirmat hoc arcbiepifeopus Dagobertus Bituricenfis fedis, & domnus Theotbaldut Vienncnfia Archiprzful.

Hw Mfrri·· Xiihw· me. «Hui. r. ai(.

Observatio.

Ad an. 100a. decretum hoc in dubium revocat Marc· Hiipamcz leriptor eruditiffimut. Cmi- enim, inquit, *inter eoi* (epifeopo* qui cum Vvidone decretum condide· runt *) nomineinr Freda!· Ïlenenfit , nell··/»/ et·'' ntenii» referietur ente* faJurw *edel»''» regni Htbertl regit , & enno miHejuno tertae· Jit Berengertnn·* (Fredelonu antecetlorem) fuiffe Epifeopum Eleneniem, liquet eum epifcoporum conventum agi non potuitie ante an. miileii* mum. r>.

ANNO Appeal. Ta.

CONCILIUM ROMANUM

Anno Domini mi.

CHronicon *Hilientketneenfe.* Anno mi. Ind. xiv. Dgj^ imperator natalem Clinili Roma: celebravit: & ifto Bernuardus epifeopus in Epiphaniis fuper multis infeftatiombus archiepifcopi Vvilligifi, & maxime de fynodo quam in fua, id eft, Gandeshemenfi ecclefia, cum extraneis epiicopis habuit, conqueftus advenit: totamque ejufdem metropolitani illicitam ulurpationem in .przfentia Silveftri papx, & Imp. 111. Ottonis, lynodali authoritate psorius adnullavit.

GESTA HUJUS CONCILII

Ctnfn Gattderfkeimenji.

IN fronte aftionis, poft Evangcfia leda, & quasdam Patrum Capitula, benedictione data, cum fcdifTent viginti Epifeopi de Romania, aliquanti fuim de Italia, & Tufcia; de Germania vero Sigefudus Auguftentis, llmiricus Witciburgenfis, Hugo etiam junior Citicenfis, przlidente Doptnmo Gerberto Apoftolico cum Imperatore io Palarem Ecclefia S Sebaftiani Martyris, parlente nihilominus lingularis meriti viro, Henrico Duce

i Ret geffat in hac fynodo fufiut defcriptat Tide in vita S. Beravvard· Epifeopi HildetbeimenGs in A&ia fan-Aorum Ord. S. Bene<bft> ire. a. par. i. pag. 1x4. n. >4· Herdariww. Ex hac vita eruta funt <<ax ego bic aafeci.

cc (Bavarw) pacatiffimo, & Abbatibus, aflan-Â
▪Obus quoque Presbyteris & Diacoqibus, omnique
ANNO CHRISTI Romana dignitate.

Faôo filcntio Venerabilis Epifeopus Bernardus de loco feffîoni* fuse modicum progreffus, humiliter Domno Henrico Duci, omnique Synodo caufam Ecclefia fua elimato fermone expoluit . Cunftis itaque queflu ejus compunftis, iapientiffimus Papa, interrogavit Concilium, fi Synodus habenda, Vel vocanda effet, quam Archiepifcopus cum fuis, qdos adduxerat, collegiflet in Ecclefia, ab Hildefemenfibus femper pofleffa Epileopis: praecipue cum Epifeopus abfuerit, & ad Romanam Sedem pro eadem eaufa confugerit? vel quo nomine tale conventiculum vocandum fit 7 Sandum Concilium feceffum petiit, ut fecretius inter fe de his inquirant. Quod piiflQmus Papa libens annuit. EgreÆque funt foli Romani Epifcopi : & poftmodum introgredi , cum iterum confediffent: Apoftolicus ait. Quid fancitis, Fratres, de Synodo7 SandumConcilium refpondit : In aliena Ecclefia, & ab alio pofleffa, nil juris habuit, neque canonice ibi Synodum celebrare , aut aliquid conftituere fine confenfu proprii Epifcopi potuit : nec omnimodis Synodus dici poreft. Sapientiflimus Papa dixit ; Ergo quo nomina rite vocari poteft7 Sandum Concilium dixit: Scbifma concilians difeordia». Sapieotiffitnus Pa* pa dixit: Abjicienda funt, qua ibi gefta funt f Concilium refpondit : Canonica auftoritate & Sindorum Patrum, exterminanda funt, quas ibi adinventa, vel flatuta funt Apoftolicus ad haec inquit.- Apoflolorum poteftate, SanftorumquePatrum auftoritate diflipamus, & effringimus, ftannullaruus , que abfente Fratre , ft Coepifcopo Bernvvardo, in fua Dicecefi ab Archiepifcopo Willigifo, & fuis complicibus adinventa, & facramentis flatuta funt. Et adjecit: Frater ftEpifeopus Bernvvardus petit fibireftitui fublatamveftituram ab Archiepifcopo ; Quid fancitis Fratres f Sandum Concilium refpondit ; veftituram quam Archicpifcopus non potuit auferre, non eft deceffe illi reddere ; fed quia hoc ipfe petendo inflat, fi Domino Imperatori placeat, Âpoftolatus veftri ferula veftitura ei redintegretur ft corroboretur. Papa refpondit : Fiat juxta placitum veftri , & tradidit illi Apoftolicam ferulam dicens: GandenefemenfeCœnobium cum adjacentibus villis, ft terminis, tuo juri redintegro, & corroboro, & Apoftolica Sanftorum Petri, ft Pauliauftoritateinterdico, ne aliquis, nifi quantum Canones permittunt, tibi obfillat.

His finitis Dominus Apoftolicus, quid faciendum effiet, Concilium requifivit. Refpoofum eft: Si utrifque Principibus id conveniat, fcriptisArchiepifcopam, quod tam audax inceptum, canoni* bus, Patrumque regulis contrarium attentavit, fimul quoque ut impofterum a tali controverfia defiflat , nec aliquid fe intromittat, nifi canonice emancipet.

Synodum quoque Epifcopis per Saxoniam indici , Vicarium nihilominus ex parte Domini Apoftolici deflinari, qui Synodo prafideat, complacitum eft.

Locus Palatii habendas Synodi difponitur. Dies undecimo Kalcndas Junii denuntiatur. Fritherieus Cardinalis, Presbyter S. Romanas Ecclefia, poftea Ravenna Archicpifcopus, Saxo genere, juvenis state, fed fenior morum probitate. Vicarius Domini Apoftoliei eligitur, atque dirigitur, Apoftolkis paramentis atque infignih non minus infulatus, quam Papa procedebat.

SYNODUS PALITH

Anno Christi Mi. Stiveitmi h. Pafæ iv.

Dt fr^ctdtnfi» Synodit bthita Gondr/hciiaii

AFfuit ab Apoftolico & Imperatore , vice Papa direftus, Cardinalis Presbyter Fridericus, omnibus infigniis Apoftolici*, ac fi Papa procedat, infulatus, equis Apoftolica fella, Romano more, oftro inflratis. Scripta quoque a Papa ft Imperatore, Epifcopis, ft cateris Principibus mittuntur, ut Romanum Legatum digno^hpoore fufeipiant, ejulque Legationi indubitanter omnes , quali Apoftolicus prafcni cernatur, obedient.

Convenerunt itaque Palithi ad Synodum X. Kalendas Julii juxta decretum Apoftolici: ptzlciiptum Legatum vero vario affeftu excipiunt-Archiepifcopus autem, ft qui ei favebant, mira indignatione & exeeratione illum (pernebant · Epifeopus vero Bernvvardu», ft Licvezo Hammaburgenfis Archi-Preful, aliique quamplurcs reverenter eum traftabanr, praecipuoque honore colebant. Sed poftquam ad Concilium ventumeft, vix dici poterit , quanta feditione , ft tumultu agitetur. Nam nec locus feffionis Vicario Apoftolici idoneus conceditur, horribilis ftrepitus ingeminatur, jus faiquc contemnitur, Canonica difciplina annulfatur.

Vicarius inter Epifcopos Lievezonem ft Bernvvardum fedens, Apoftolici Icripta fic Legationem >il'Epifcopos fe habere ; facultatem exequendi, que ferat fibi exhiberi orabat. Imperato denique ftletuio, primo dulci affamine Epilcopos de pace, ft caritate, & çoncordia commonet; deinde Epiflolatn Papae, Archi-Epifeopo fpecialiter direftam, profert, publiceque in auribus omnium recitari precatur; quam cum Archiepifcopus tangere, vel videre dedignaretur; Epifcoporum judicio palam eft recitata, in qua ipfe Epifeopus aperte corripitur, & de fraterna cotlcordia, ft obedientia admonetur. Vicarius autem,,quamvis Archiepifcopum irritare magno Audio parceret , tamen miti affatu, quacunque illi objiciebantur , obedienter fratrum confuita fatisfacere, Apoflolica auftoritate commonet.

Super his, ctfi indignans, confilium a fratribus, & prxeipue ab Archiepifcopo Lievexonequxrit. Ad haec ille: bonum fibi, quia Icfus frater Dominorum noftrorum Apoftolici, & Imperatoris fuffragia petiit, coram Vicario, illorum Epifcoporum judicio fatisfaciat.

Janua interim Ecclefia panduntur, laici intromittuntur. Fit ftrepitus tumultufque validus ; Moguntinis exultantibus , arma expofeunt, immenfas minas ingerunt adverfus Apoftolici Vicarium, ft Beatum Bcrnvvardum Epifcopum. Legatüs autem , ft prefatus Epifeopus nec tumultu moti , nec minis cerriti, licet oumerofiores haberent militum copias, non arma fremunt, fed feditionem compefcunt. Epifcopi autem, negotium in poftcrum diem profequendum fuggerunt, in fidem fuam fufeipiunt, Archiepifcopum adventurum juftisiamque obedienter exequuturum. Interea Archieptfcopus nimie furore fuccenfus egreditur, quem infra coronam fratrum Vicarius infequitur, a bannO Apoftolica auftoritatis ad Synodum in tandem Ecclefiam fequenti diluculo invitat. Sicque illa aftio foluta eft.

Matutino itaque crepofculo clam Archiepifcopus omnibus ignorantibus cum fuis abfceffit. Vicarius autem fecundam aftionem Synodi fequenti die adorfus in principio aftionts Archiepifcopum in-

inquirit, quem, quia nonaderat, ab omni Epif A copali minitferio, ufque ad Papx przfentiam fufPcn*^· Cunaii vero Epifeopis in natali Domini «d P*p* przfentiam Apollolica audoritate .indicit. Arcfiiepifcopo nihil... rferipta io huoc modam dirigit. „ Qiiia Synodo tc fubtraxifti, fie iuflis Romaui Pontificis inobediens fuifti ataâoiitaté Sanâorum Apofiolorum Petri, & Pau- R, & kilorum Vicarii Pape Sylvethi ab omni facerdotali officio fcias re ufque ad przfentiam „ iiliui ûifpenluno. “ Sic ficunda aftio termiuuta eft.

S;XS;'C ONCILIUM tudertinum

Anno Domini mi. celebratum.

Quji ... fant in hec tentule refert Tangmariu B *prester, in vita fanHi Berwvardt tpifctpi Hufeioeiintnfis, m Aflit fenBemne Ordini» Janfii Benedifli, Jacule* FZ. part» *prine»*, **fag.III.** 11.50. 4·; v»rii/. Anno Cingularis Nativitatis Domini noftri Jesu Chrifti millefimo fecundo, IndiâiOne decima quinta, Apoftoiicus cum Imperatore, Tuderti natale Domini celebravit. Ubi in feflo fanai Joannis Evangeliflz concilium coadunatur epifeoporum per Romanian!, & aliquorum de Tufcta Ac Italia. De noftris quoque confederunt, Rotgerus Leodienfis, Sigifridus Auguftenfis, Hugo Citienfis. Inter Miffarum lolemnia itaque confidentibus ad triginta Patribus, prrfidentibus quoque dominis ac principibus urbis, Papa, atque Imperatore. Poli evangelium, recitatis ex decretis fandorum Patrum aliquibus capitulis, ad przfentiam fynodi per oblationarium legatus venerablis Bernvvardi epifeopi ftatutus eft. Ad quem Apoftoiicus aits Dic qua caufa ad noftram przfentiam veneris, vel quid ad fynodum habeas? Mox legatus, toto corpore ad terram proftratus, Ac ereftus faventium manibus, pedibus utriufque * Pr'nc,P*^u* provolvitur, confurgenfque, ficait: Dominus meus Apoftolatus veflri auâoritatem, Imperialem quoque majeftatem mirifice gratatus eft, pro eundis in quibus pro fua ecclefia clementer laboraftis. Quid autem legatus vefter profecerit, aut quid in lua legatione occurrerit, ipfe, quia przfens eft, melius exponet. Poft difceflum autem illius, epifeopi dolentes litem Accontroverfiam diutius bacchari, conventum Franconpvorii •ftatuunt: ad quem cum venerabilis Przful nofter venire non poffet, gravi corporis infirmitate impeditus, vice fua mc direxit. Tandem in communi referendi Patres decreverunt, ut neque archiepifeopus, nec fenior nofter deGandefemcnficcenobio fe intromittant, ùfque poft oâavas Pentecoftes: Ac tunc Frideslare ad fynodum pro hac *caufa* conveniant. Et quia hic ad Apoftolatus veftri federn delata (caufa) veftris (criptis multoties eft annullata, veftrum expetit judicium, ut vclUa auftoritas jubeat, io quo foro, veHubquibus judicibus caufam terminare debeat. Ad przfentiam nihilominus hujus faodiffimi conventus, gratia fandi Spiritus hic per vos aggregati, parvitatem meam deftinavit, ut omnis tenatus Apoftolicx ecclefia: publice cognofcat, illum devotiflimo affeftu domino Apoftolico & Romane (edi obedireAc confentire; & veftro judicio adrnvcnta, vel decreta pofccre, & pro pofle perpetuo fervare. Ad hzc dominus Apoflolicus cbcdienttam B. Aniiftitis, & devotionem ac fludium magnifice collaudavit. Profequitur quoque venerabilis Ravennatia ecclefia metropolitans Fridcricus, & qui Palithi, atque in tota legatione fua illi occurrerint, contexuit. Archiepifcopi inobedientiam, injuriam, contemptum etiam Romans fedis; & e contra B. Bcrnvvardi benignitatem, caritatem exponit: & quod ab illo przcipuo honore fit habitus, Ac affluenti,! omnium bonorum opulentiffime refeaus. Ad hzc animofitas archiepifcopi palam ab omnibus Romanis epifeopis imptobat', ;tcmeritas przfumptionis illius carpitur. In commune tamen cunfli deliberant, Colonienfem archiprzfulem, cxterofque epifeopos, qui proxime venturi erant, exfpeâandos. Mittuntur etiam nuncii, qui in Epiphania Domini, ad przfentiam utriufqucprincipis illos venire jubeant. Sed cum *minime venirent*, exfpeâantur ad tres· inducias. Cum autem nullo modo fieri poffet, ut conventrent; presbyter Tangmatus, ut abfolveretur, omni nifu inftitit. Tertio itaque Idus Januarii Imperator ditnifit a fe legatum cari fui magillri i£pe diftum presbyterum, largiffime remuneratum. Epifcopo quippe munera przcipua direxit; inter alia onychinum vas magni pretii, fpecies quoquemedicinales diverfas, pigmenta etiam diverfa.

«MMMOβMMMMM»

ANNO CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM

anno Domini mii celebraton.

In quo inter cetera abbatis Perufins immunitas afferta.

Ex tene» ix. *helix fecrx.*

Quzcumque lites judiciali calculo definiuntur, E optimum eft, ut Icriptoris officio commendentur, ne protraâu temporum oblivioni fuccumbant, Ac recidivo ortu przteritum errorem incipiant.

Przfidente itaque domno Silveftro II. Romana fedis pontifice, in fynodo habita iq palatio facrofanfto Lateranenfi, anno quarto ordinationis fuz, menfis Decembris dic tertia, Indidione prima, aflitit *Petrus* feriniarius ejudrtn iacri palatii, & coram univerfa fynodo hunc protulit iermonem dicens: Domine papa, hic abbas tuus de Perufia queritur adverfus Cononem Perulinum cptlcopum, qui armata manu fuorum fateliitum de

— I — christI IM>I. 'de fob altare monafterii tui, cujus ipfe regimen 'βn<, » *h(lraâus fuerit, & extraAus de ecclefie janujs, fic-fratrum claUlris, omnia que ibi in. venta funt ad utilitatem fratrum, direptionicon cefferint, de quibus partem nofeitur habere epifcopus ; quoniam eifdeps facrilegiiscommunicat epifeopus, ejufdemque criminis nequaquam creditur alienos. Ad quem przfcns refpondit epifeopus : Paratus fum me expurgare fecundum illotum meorum fratrum judicium, quoniam neque mea preceptione, neque mea voluntate id faâum fuerit.* & fi abbas de aliquo mihi proclamaret, aut ad fatisfaAionem illum cogerem, aut fi non poffem , ineam gratiam cum oinni beneficio fibi defenderem. Sed, omnium pontificum pater, mifericor-<Jinm tuam & totius convetntus przfeutis exoro , Ut nullum milii hodie praejudicium fiat. Tuniihi ecclcfiam Pcrufinam commififti, & ut ego neque illam imminuerem, neque imminui contentirem, xne fccifti jurare. Monailerium il'ud, quod ifte abbas tenet, ad meum epifeopatum proprie pertinet, & nulli alteri juri fubjacebit: f: lex inde fieret, vefter ipoftolatus nullam tyecialitatcm in co haberet.

Cui reverendus papa fubjunxit: Ego monaflerium ecclcfiz tuz neque fubtraxi, neque fubducere feci ; fub jure & dominio ecclefie noftne illud inveni, & ita pofkftum ufque nunc tenui Veniant privilegia noftrorum antecefforum paparum, & bis pcrledis, centrant fratres coepifcopi, qun fit equitatis reftitudo. Prolatis ergo io me- j^dium privilegiis, Joannisfcilicet pape, atqueGicgorii ejus prrdecefTbrum, ac coram omni fynodo perleâis, ait epifeopus: Privilegia hzc non re- C probo: fed Cine confenfu antecefloris mei, cujus temporibus illud prius privilegium faâum eft, faflum futfle dico: fi folum viderem ronfentum , haberem inde sternum filentium. Cui e contra omnis clerus fande Romane ecclefie aif: Vidimus omnes epiftolam anreceftbris lui, in qua & confenfus erat, & precibtis, ut hoc fieret, epifcopus obnixe poftulat : cujus rei teftes fumus, & fecundum canonkam faodionem veium fuiile comprobamus. Oblatis denique evangeliis, fic clericis jurare paratis, epifeopi banc dederunt fententiam, ut aut epifeopus teftimonia iUx recipe- g ret, Ac pernam privilegii perfolveret, aut mona-Acrium illud rétutaret, Epffeopus autem przdiflus Conon ὀηάζ Ferufinz ecclcfr, monafterium il'ud orrtnc minatum fanâi Petri non Iunge a Pcrubua civitate conditurum, cum omnibus ad id monailerium pertinentibus, & in prefatis priv.legiis tituhtis, domino fuo Silveltro papa: refutavit, & prxfato abbati pacis ofctilum attribuit, atque eum fe adjuturum deinceps promiht. Poli hsc autem idem reverendiflimu» papa hoc eum Romanis judicibus decrevit, ut quicunque Pentfine ecclefie epifeopus hanc definitam litem re novare contra hunc abbatem , vel (nos fucccffore· lentaverit, decem libraspuriilimi auri Lateranenfi palatio componat. Hzc definitio in «ternum valitura permaneat.

ÆFrtC le . · . ANNO

ONCILIUM FAVENTINU M.

HUjus mentio fit io Dec *to s par. Caufa j6. C qu. x. cap. d. fijwd *Abbttei nbfqnt Epifeepi* caqAha k> *Pencbielibni tccltfin Preihttrtt* vs ar*dintnf.* cui decreto fubditur.* *liter te Ctncdittpnd* FawMiaav *bebit».* E,us cuam meminit Ugonius Epifeopi's Famauguftanus in Synodia de Conciliis in pneludiis his verbis *: Faventl». nfnd F»·* xvi, *q. I. c. (Uinen. nabll. Quo* tamen anno, & fub quo Pontifice, five a quo coa&um latet.

CHRtSTt taas .2. .....

CONCILIA VARIA GALLIARUM, V

IN QQBSITUM 1ST DB JIJUNIH

Ante Pentecoflcn, *de* cantu hymni *Tt Dtnnt,* fit de feflo Adnuociationia Dominiez , Anno Chrifti m i I.

NO» ansce, *fed plnribai Gilh» lacii habit» ftdf· ft tree* «ism cvacuia, *inquit Glaber Frdnlfite tibr»* ill. *Hifieri», c»p. ill. fintelqtu quid in bit pi.fiimult eflitm flt, dreet blt vtrbii.* Tunc temporis , *mqnitf* in Galliis plerique epifeoporum nonnulla inter le divertis quzftionibus habuere fynodotum conciliabule.

I.

Nam de jejuniis, quz plerique fidelium inter Afcenfionein Salvatoris & Pcntccoften obfervant, ita decreverunt, ut ne per imperium facerdotum g fierent ÿ excepto fabbato Penteeollcs ; fic a quibus fieri vellent, ne prohiberentur fieri.

II.

Simul incidit quzftio , cur monachi per tres vel quatuor dominicas dies ante diem Nativitatis Dominiez, feu quadragefimalis obfeivationis tempore , hymnum Te *Deam Ltudemu* decant.rent contra morem Romann eccleliz. Qua videlicet Dquxftione aggrefti tam abbates, quam monachi refponderunt fe pro nulla re id agere, ntfi c B- Benedidi nominatiffimi atque cxcellentilfimI patris przi.*ptione. Cujus etiam aftus, fimulque dida a iummo Ro.nanorum pontifice , videlicet Gregorio, haberentur deferipta , ac laudabiliter roborata. His denique compertis ab epiteopis, ufus monachorum authentico ex more viguit.

III.

Nec non etiam de die Ad: unciationis Dominiez* qui cel.bratur vin. Kalendaruin Aprilium, fi farte quolibet alio tempore prater quad-agefimam excoli congruentius potuiiTet, ab iifdem pontificibus non parva illata eft quzftio. Ferebatur enim a quibufdam, eamdem Adnunciationèm Dominicam more Hifpanorum quintodecimo Kalendarirm Januariarum die irreprehenfibiliter polle celebrari. Quid plura ? apud nos antiqua confucfudo, uti decebat, praevaluit.'

vriKüii CHRISTI

VITA JOANNIS PAPÆ XVI.

QUI PERPERAM XVIII. NOMINATUR.,

do"".*H»" ùa»" " Tθ*ηηi*» cognomento Siccus, patria Romanus, J poft obitum Silvcftri fallu» eft ejus nominis pootifex decimus foxiui, anno domim millefimo tertio, tempore regnantis & nondum imperantis A Henrici primi. Qui cum, Jul II .antiquos Vaticanos indices, fediflet menfes quinque & dies aliquot, obiit,

VITA JOANNIS PAPÆ XVII.

QUI PERPERAM XIX APPELLATUR.

Jo.na.tJ X.VIL p»p> do. Rea feft. a Joa..< iti>. JOannes, qui cognominatur Fafanus, creatus eft pontifex hujus nominis decimus feptimus xn. Kalendas Decembris, arnio Chrifti millefimotertio, tempore Henrici primi. Hic initio pontificatus fui legatum mifit in Geimaniam, quiMagdtburgenfem archiepifeopum, juxta privilegium a fede apoflolica impetratum, auAoritate pontificia confecraret. Sanfto Elphego Cantuarienft epifcopo pallium mifit,* fando Brunoni, ad PruffieC populum convertendum, apoftolatum contulit; quem cum fideliter pcrfeciflet, a barbaris martyrio affeftuq eft eodem prope tempore, quo fandus Bonifacius in Rudia eodem apoftolico munere perfundus, eadem martyrii corona infignitus fuit. Hujus tempore Leutbericus Scoonenfis U.io Cob- ftulipollu. nx a Koc>·- .« ccilclK archiepifcopus, hxrefis Berengarians primordia & femina (parfit. Auftore hoc pontifice Conilantinopolitanam ccclefiam cum Romana in communione catholica conjnnfta fuifle, teftatur Petrus B epifcopus Antiochenus in epiftola ad Micbaelem Ceru arium, & epitaphium Joanni eredum quod recitat Baronius anno 1009. his verbis:

Snatn [oleri Domino, placuil quam menis modefla
Praful apoflolicus, orbis & omne decus.
Hic (latuit ittmnlo claudi [na membra [ub tflo)
Hac eadem [peroni ut fibi reddat bnmnt.
Ardua qui fulfil cunilis per fidera culi,
Auguflis carus, gentibus, tf tribubus:
Doflrinit comptus facris, U dogmate claro,
ter patrias [anHa [emina [isdst evans
Nano Grajos [upernns, Eois oartibou unant,
Scbifmata peliendo, reddidit ecclefiam.
Principis bine Petri fed euifyuu tendis ad aulam
Dic Jupplex i[dem regnet ut arce poli.

Defunftus eft Joannes Papa, xv. Kalend. Aagulli, anno millefimo nono. Poft obitum ejus vacavit fedes apoflolica uno menfe & diebus tredectm.

Æ»n CONCILIUM TREMONIENSE Æn aeoj.

PRO REFORMANDA ECCLESIA celebratum

Anno Domini millefimo quinto, tempore Joannis papz XVII.

Loew* »a. «oaciiu. yxltmarus libro *6*. teftatur, allegato temporeD _LJ celebratam effe io Germania magnam fynodum Tremonienfem, in qux rex Henricus de ejus temporis fanftz ecclefiz deformatione conqueflus, magna inflantia apud epifeopos laboravit, ut collapfa ecclefie difciplina reformaretur. Przlliterunt illud pro viribus quibus id potuerunt diligentiffime, communique confcnfu ediderunt (aeros canones, quibus fanftiflinue leges ecclefiallicz in priflinum ufuin revocarentur, pravique inores, qui in clerum ac populum irrepierant, β exulareut & corrigerentur. Quibus ftatutis rex fibi Deum propitium conciliavit, viainque ad viflorias coafequendju, & Romanum im|xrium obtinendum, aperuit. Celeberrimi concilii afta plane interierunt·* exordium dumtaxat eorum apud Ditmarum deferiptum repentur tale: *Anno domi-* AAonim >(P uiu *nK* tucarnalioaii millefimo quinto, anno autem do- Henrici fecundi regnantis quarte*, inchoato, *In die nonarum Julii.* Reliqua défunt.

ΑπνοτατιοP. Psgi

ad An. Ch. sooj. n. 7. A feqq.

Ditmarus lib.VI. mentionem facit magnae Synodi in Germania *Tremania.* que Urbs eft VVeftphaliz. boc armo *In die Non. Julii* celebratas, cujus Ada deWerantur, indeque quilibet de Decretis in ea habitis iuo modo difcumt. Verum Tom. I. Bibliothec* Labbeanae recitatur Vita *B. Addaiberouls* Metentis Eptfcopi a Monacho Anonyme, eique cocto (cripta. qui Wc de illa Synodo narrat, que quia Tom. Ia. Cooed, pen memorautur, lue referenda duxi. *Domnus Henrleus re**, icquit Anonymus, f«i *tertio Ottmi dtvo Imperatori, ad regnandum quidem, necdum autem ad imperandum m tota Germania, qua citra Rhenum tfi In Lolbani regno, quod cis Rhenum efl, Jueoqftrat, colloquium Synodumque concivit Ubi omnes pene regm fm fummm Sacerdotes coadunans, & e* diverfii diverfa difputaus, inter di[putandum lpfoi ejufdem Sacerdotes aterrime congreditur, cur vidalicet in Jeh Dicrcefibus, & Diacefimis, ea qua Synodali ac per boe [pirituali falce fetanda erant, non refecarent, ac gladio Spiritus [anal putrida, mato fana a membris fidelium abfemdere [uperfedertnt. Miraftlbrn omnibus quid fibi verba Regis, tam dijiriftifihna vellent, quove tenderent, Re* admiratione eoi abjolvcre Mravit, quidve protenderet, palam fecit.*

Inter multa, inquit, qme tu regno nofiro, fuijqna Parochiis corrigenda Junt, parentes fic fibi proxime conjugio copulantur, ut Deum non timentes, & Deum non reverentes, eUam tertii loci confanguinitatcm, quod nefas dl-
Bn

ANNO CHMISTI ihi,

i** *e [eptisnam ufque generationem ftIrII conoadm lafiltutioaibui illibata conferveri jubetur, Judxis, Pacanljqae mfeltcteres m ipfis fm exordiii abrumpere «m ftrmidant. Epijcopis bino Inde (edentibus, diuque filentilus pert de </«« diceretur nefaens, pan perjenam, de qua discebatur, multam vel amans vel timelu, quid diûis Rcrefponderet, prorfm ignorabat. Mea, enim male fbi confcta, dum ea qux non vult, audire Computatur, flupida, vox refugit, verba dilabantur; Sapienti coram fofitur bangfisus et videtur filete. quam loqui. Rex, quem fallere nemo poterat. quia erat borna literis apprltn·.' imbutus, eloquentia facundifiimus, ad regendam Dei timor vivacifiime oafirtctur, motum cordis patientia prêtait refringens, faoro Scriptor* exemplis eos aggredi bofteIius efiejudicans; £cce, Inquit, ecce vos efiss loca quidem [anciorum Sacerdotum tenentes, <7 in meliori cathedra, quam [ediffet Mortes, [edentes, «rpore vicer Domini pojfident", qui O- boni cenet. CF Ja08i arie, pro ki=

dsue canes muti no» valentes latrare, efiis effeHi, 'ip/ique excitate multiati, dum fubditts ducatum prxbere cogimini, Cr du3or O fequens ambo 'in foveam procipitamini. Ecce .inquit. Conradur Dust .Aufirafiorum cmrtanguinitata notis, CF qm cumque t» tota patria nobiliores funt, canftii afrnitnte conjunffut, uxorem duxit fic fibi propinquam flc proximam, ut ficut vmemus. non modo ipfi, •verumetiam omni patria dfenfa Dei citijfme, O, ut dicitur, pro foris adrlie videatur. Parumque minus crimen mahs tacentibus judicatur, quam ei, qut idem [celat audader, O fine patentl mfiimatione perpetrare cernitur.

Domnus Aielben\Metenfi»m venerabilis Prxful, [anguinitale CT afimtfite Regi odfidetdi, O cunBjie, qui ex magni H-arict ÇAucupis difti, Goraani® Regis) linea defcendrrant, apprime conjunHut, bait [aeree Synodo interftdebat, O, ut erat cunSis Con/aceedotibus nobilior, excelfiorque, fie nobiliori celfiorique lella inter (not prominebat. Hic Regi, objurgationem ultra ferre non valens · C tacere amplius ·nbonefium judieatu · interim, Inquit,

feneButique divino prxcefto ettbibctolee, quo dicitur, r»' rem uno captu ceodnrgat, ouin majefiatii vefirx pote»- «r®», dMHW w Rex, ad dedecue toqfiri Ordimr objurgatiom O tuvealom plus plufque videmus verbo angere, tncere ultra vere fatemur, O qux nOo font nendi· cere, non folum fibluttx, [ed quod majut efi, matnxverecundix deputemus. Domnas Otto Dux, pater iIliur venerabilis Conradi Ducil, nabit confedentit, natat ex filio magni Cittouie efl. cujut foror Girbergia dedit filiae»[nam Conrado Barganrhonum Regl, Ex Conradi autem filia nato efi demuta Matbild", hujus Conradi afiicntieaxor. Hoc ergo genealogi* ordine, quia fratres, fororque in fuppuUtionem non edmittuntar confanguinites borum non flue quam fecundo loco eloMari provolet.

Pergit Anonymus» Hxc beato viro retexente, tanto Irx, tantoqne fimaltates m ipfa Synodo exurgere eupere, art nifi eflet ea nobilitat, qiM culo, terra, mariqueultroque Inciytut efulgebat Conrodut Dux, de quo rei agebatur, O quieumqne fuo partit erant, neque Deum, neque mojefiatem Regiam reverent", neque Saccrdotibut, quorum maxima O bouefilfima multitudoprojent aderat, aliquid

^*"r" fMrIr.I/I.1, & -1

ipamam exjnliandnmmtidquul malf manu, loburqae inferre pofet, no» omififent. fiderat hulc magis [editioni, quam Synodo dominus Tbeedericut, frater qmaem bujos domni nofiii ·^delberouis Pontificii, dux eorum, qui cis Citreque Majam, M^eUomque refideni, & b^e qux egebantur, auxque jutfit di[ponebantur, tua audoritole firmabat, atque corroborabat., nuptiafque tnlicitas cum reliquit Duelbns, Comitibufque, CT quod majus .efi, Socerdotibut Deo, tr reditudini ae Regi* jafiitix faventibus damnans, O- bumana, iras non farm'dans, xauitav, lances qux Dei flant, liberrime decernebat. jdderunt etiam '«'·FrvM' Synodo primi O· prxcipui Sacerdotes, yVilligifut Moguntinus Praful, Kyaridacenfil, dtc. .Argenaenfi, . PKalterus Spirenfis, Notgerul Leodtenfil, Wixilmrgenjit, Humo Verdunanfis, Bertaldu, Leucenfis, altique quampluret, non lolum,ex Lotborii rrgno, verum ex omni Germania, quorum part favore, pars timore nobilit perfonx Ilincinde agitati › bmc inde defiuen- z 'γα'·*,!Υ Dc°

tttfitmi ytdelberom, <7 didis ejus yufitjfimu tefiimonium wntatis exhibentes egerunt, ut inter verum ftiiumque dtfiidii 0· di(cordix non modico difctptatio fieret, quam etiam ipfe Rex omnino (edar· non potuit. Perum nlli elet domni O- Pontificie nofiri ^delberoni, incomparabilis nobilitas, furor excut O injania mijera arma etiam, telaque cornpaiffct, CF ad homicidium ulque trx commotione pertinfere contitifet.

Hac igitur fimultotione, hit odilt Infcfiifimiii dineffum efi, er unuiquijque àd propria redire fefiinabot. Sed domnts Pontifex, dum ex patria prqpria recedent, td Regale colloquium perrexerat, nihil borum metuens, mbit hs\rum afiimons, quia erat omnium [ui temporis mttifimut «Sf«e fetificus, no» multa miheart manu, fed Clericorum O bonefiijfimorum Laieorum dsoicifimo oomitatu, nju, efi, C propter id in redeundo, verem, ne forte i» via boflit infidfao pateretur, ab itinere parum quid declinare dignum dnxtt, ty cedere magit ad boram, quam ve[anix furenUt Principii locum exdis, aut ahcajut alienat maligrtU,n · M autem Omnipotent" O Cbrifli ejut ineffabilis pietas, & xtema Clementia aliter quam damnat Pontifex crediderat, rei eventum m(erundo ^fprtMt, O di/ponendo prxordinuvit, dum [piritum furori fO mali- gmlotir, dum vlm latrantis O turbulentl vertigine i» Sum pavorem tn eumque timorem commutavit, ut eo tmQfetu eaque virtuu, qua Dei (erunm ante perjeqts molie- batur, nunc fugere, ac retro ire, viribus, quibus pote- '•t, aggrederetur, ac mogjs copi timeret, quam corpore elaboraret. Dotabat igitur diebus fagx fidem commutem, •ouee la tuto /» efe credidit, Jemper fe a domno Pontifice, O feotre eflu Dnce Thtofierico infeqm emfiimabat memoratas Conradut; toofiri vere ulbil allud quam patriam repetere, O ad id /umma fyfiinatione conabantur: O qeia O tempus pqfcebat, prxUr pacem, O ea qux pacts junt videlicet metere, cbant domefiicit utilia ofiminiftrare Ita AuAor ille Anonymus, quod nullus ante eum t>o» docuerat. Getiorum in bac TremonienfiSynodo narratio in proximam Conciliorum editionem inferenda ent. Antequam Vita beati ^ddalberouit Metenfis Epifcopi e tenebris erueretur, hujus Synodi caula ignota erat.

*NNO CHM13TI ihi

<£*î>« WJ^tAiXiftKMPtttr <ββ?«iβ>

CONCILIUM TREMORIENSE

Addo 1005. celebratum.

ADD O.

Sappt· ! b'1' A··i «®er.

f f'Retnorienfc illud concilium notius eft, quana ·l ut diligentiam collcâorum fugere potuerit, E|us tamen a&a hucufque ignorata funt. Pagius V.Q. in critica Baronii ad annum 100$. non modicam eorum portionem deprehendiffe libi per. fuafit in Vita Beati Adalbcronis II. Mctenfis epifcopi ab Anonymo cocvo delcripta, & vulgata in fviori volumine Bibliothec® manuicriptorum Labbean®. Verum auâor ille fynodi qutdemmeminit ab Henrico colled®, fed nomen loci filet; quare nonnifi per conjeduram, qua ibi auâor exponit, ad Tremorieoitm fynodum refer, rentur. Sed & ex conjeAura plane contraria dicimus, diâa illa defyoodo plane alia a Tremo- Erienfi accipi oportere, cum Annaiifta Saxo Eccardi, qui feculo XII. nondum adulto feribebat, quique lua omnia ex probatiflimia accipit, aâa quedatn referat concilii Tremorienfis, qua cum narratis ab Anonymo plane nihil congruunt; fit inter archiepifcopos, & epifeopos, quos concilio adfuide narrat, eos fere omnes recenfeat, qui in catalogo epifcoporum apud Anooymum non comparent. Id vero argumentum validum aft in arebiepifeopis. Cum enim ills pre epifcopis malto pauciores fuerint, fi alios exhibeat Annaiifta, alios Anonymus; id plane ad fenfum demonftrat, de conciliis inter fit diverfis ab utroque tradari Porro ex archiepifcopis unus Willigifas Mogun- . tinus

. er tinus ab Anonymoaftcrtur ; ac viciflim apod Annaliftam Moguntiaus non apparet, & Golotiicnfis, Remenfi», ac Magdeburgenfis legitur. Deni- I!* Metenfis epi(copus-*Theodeticus eft spud Annaliftam, apud Aoooymum rero Adalberts. Forro Adalberts anno tooy. decembri menfe deccffit, ut Anonymus in ejus vita adnotavit , cui Theodericus iucceftit. Eκ quo fit, at cum decretum fyoodi Ticinorienfis die nonarum Julii , tcfte annalitla Saxone & Ditmaro lib. *VI.* prodierit, ad (cquentem annum 1006. referendum fit. Idque dies ipfa nonarum Julii confirmat , qux fequeoti anno *1006. non* aero prxienti 1005. iis diem dominicam (qua haberi folebant concilia) incidit. Quod vero tarn ab aonalitta Saxone, quam a Ditmaro annus concilti 1005. conlignetur, id me parum movet, cum norim Ditmari textum mcodoium'effe in multis, & anna* liftarn Saxonem ita Ditmari codicem fequi, ut tepe yrret cum illo. Proferenda funt modo Tremorienfis decreta ilia ex fide Annaliftx: Fefca *efl in leto, qui dicitxr* Tra/aaaMt (Tremoria in Weftphalia) avagiM lyuWvr, *abi Xex , Epifeopit , tJ emnioae prafeatibat plarima eccUfye inceavemen. tta O* cMN«M»f earaw *cenfilio iac flatnit deincept prohibert,* O epSr·* ueo< *infltixttenu decret·* grave* *peccatorem* /ar^aaw *relevarl.* yftfa* q| *bee*

CHRiSTI >mi

A *decretnm* wur *Jukl <« n»fp<3» Xegit Henrlci, jg conjagii ajar* CaasgavZv, O *arebieptjeopemm Heriberti Ctbajeafit, Litwamu Brmoenfie, Tbqinenie Magdabxrgrtfj·, Epefcoporam qaaqae Saicgeri Miatiprbwrinjii, TMerrn Mtlnfi, Btrnbani Far*drq^r, *Berawardi Hüdeaeübeiaemtfit› Eetbarli Paiberbrannetft , Bartbardi Vvoreaatiepfit , //argan Leodicepfa, Aafridi Trajeüe^jù, Tbietatari AJne-Pvrcberti Mtrebargerfi. la tbtta enjnfqae fxpre aeattnatoram .fiagadi Epifcoperam infra XX. diet, nifi mfirntitat jimpedtat, aiiffaat pro drfanSti celebrent, & nnafqaifqete Prerbyterorxm fi. militer faciat. Preibyteri veto forenfet tret miffat peragant. Diaconi , & ceteri inferiorit ardiait X. pfaliena. Arx, & Begin* infra XXX. diet mille qaingentor denarim pra anima redemptione trrjtif , O tetidem paaperot pafcoxt, O XXX. denanoi expendant; & tatidea· lamina accendant. Dax extern Bernbardat qxingentor paapent pafcat, O* XK *f·-lidar expendat. Figiham S. Jabaaait Baptifla , & Vigiliam Apefoloram Petri, O Paali, O Vigiliam S.Lanrentu, tg aataiaaa Sanfloram ia paae, fair , & aqaa decermmat jejaaare. Vigiliam affaaeptiaait S. Marta, O ornate Vigiliae Apefiolantm, fient ia Qnadragefima ; qaataer tempora fieat ia Qaadrage-Jhtea, excepta fexta ferta ante Natale Daauai, qaaap ia pane, Jala, & aqaa detervmat jejaaare.*

ANN©

cHKisrt CHRIST!

SYNODUS ROMANA

A Joanne P. XVII. pro confirmanda ereftione EccleGs Bambergenfia celebrata anno mvu.

Concilium a Joanne Papa XVII. in S. Petri Bafiltca annoChrifli 1007. coaftum pro confirmaoda *ereftione* Ecclefix Bambergenfia ab Henrico II. Imperatore fafta tefiantur mox afferenda concilii Francofurtenfis ada in b«c verba :' *Xe. neant) vero Pontifex, tj amverfahr Papa Jeaanee Gprecateriet pradiHi Hexrici Epifcepl* (Wirceburgenfis) *literii infpieient, piiffioai kegit Hearici dtvettear ceagaadent, babtta in S. Tetri bafilita Synada pre cepfirtnaade Bambergepfi Epifeepata , privilégiant fecit eeafcrtbl, Apefteltca erfteritate cartbtrari* &r.

ANNO C".MST' ANNO CHRISTI ··c«.

CONCILIUM FRANCOFOR.D1ENSE,

DI ICCLBJIi BanBRRGBNS! IN CATHBDRAM

cpifcopalem erigenda, celebratum anno Domini mvi. tempore Joannis pap* XVII.

Severinos Binius.

Aa· <»·«>· lit.

N bee concille , tefltmonio Dïtmen , qti eldem prafent interftlt, tnler aha tr.iihtam e/l de ecltltHa Bambergenjl tn ealbedrem c^Jcooalem erl^-.n-da', tdqne ad petit;.>netn régit tiennet, qal eam civltatem a paero dilexerat, & femper exceluerat^ tf axori in dettm affignaverat. Henricxl Wircebtergenflt epijcopni ad Syncaxtn vocetal venire nelall, njt pefl xmenem Jen partebln cam Bambergenfi ecc!tfla fjHam ipfe arcbirplfcopni conflitneretar . Exordie concllii petitionem Jnam epifcopli In fyn«de confidentibur rex patefecit, verbit qua a Ditmaro ›ecitantar bijee : Confidentibus ibidem o'dine archiepifeopis cum omnibus fuimet ' fiiffragenfis rex humo tenus profternitur, & a Wiilegifo antillite Moguntino, in cujus d.æccfi fynodus habebatur, elevatus, cunilis rrxicntibtis talia fatur: Ob recoinpenfationem futuram Chriilum hxredem elegi , quia in (obole acquirenda nulla (pes remanet Dmibi. Et quod prscipuum habui, meipfum cun modo acquifitis feu acquirendis in (acrificium Patri ingenito jamdudum (ccreto mentu obtuli . Epifcopatum tn Bavenbcrga cum licentia antiftitis mei facere hadenus concupivi, dt hodie juftum hoc perficere volo defiderium. Ob hoc fe-rctlillimam veftrimet interpello pietatem, ne abfentia *ejus* qui per me voluit oblinere quod mihi non licuit huic concedere, propofitum voluntatis mes queat impedire: cum io baculo ejus mutus £ confirmationis figno clarefcat, hunc non propter Dominum, fed nb dignitatis nullatenus adipifeendx dolorem, fugiffe. Movear omnium corda p<afeniium, quod per ambitionem fuam fanfix matris ecclefia: augmentumannullare cum nugigerv la legatione prrfiimpfit. Ad hxc firmiter conllituenda, contefialis me* prrfcntis, & unici fratris Sc cohxredis mei, larga benignitas afpirat ! & fibi placita adimpletione his me eadem reftituere utique pro ceno (ciat. Si quando autem epifeopus venire, dt promiffa dignatur (ufeipere :

· Un· /·/-

P*

ANNO CHRISTI

paratum me ad omne quod vobis bonum videtfir procul dubio inveniet.

Finitis talibus alloquiis, Beroigerus antiftiiis Henrki Wirceburgenfis capellanus iurrexit; propter timorem regis, fcuiorcm fuum huc non tonifie, dc detrimentum ecclefiz fibi a Domino commifle in aliquo fieri nunquam laudafic, reflatur: dt obfecrat eundos pratentes per Chrifti amorem, ne talia fieri, abfente eo, futurum libi in exemplum paterentur. P.ivilegia ejufdem ibt aha voce recitantur. Inter hzc quotiens rex anxiam judicum fententiam nutare perfpcxit, cotiens proftratus humiliatur.

Tandem arcbiantiftiii Willegifo, quid de h!s faciendum foret, judicio perferutanti Tagmo^primus refpondit, hzc tunc fecundum regis eloquium Iegaliter fieri pofle. Cundis or«fent*bus ejus fersnonem tunc affirmantibus, dt fubfcribentibus, Eberardo tunc cancellario cura pafloralis a rege committitur, de hic a przfato archiprzfule eodem die coafecratur. Poft hzc autem Henricus autiftes, auxilio confratris Heribcrti archiepifcopi Colonienfis, regis gratiam dc impletionem fibi placitam acquiuvit.

ACTA EJUSDEM FRANCOFORDIENSIS

Ex tabulario ecclefue BsmbergenGs.

ANno dominice încarnatiooir m.vit. Indift. v. Kal. Novembris regnante piiffimo ac fereni(fimo Hcinrico ferundo, anno regni fui Vi pro flatu dc augmento fandis matris ecclefiz, in loco Francooofurt dido magna fynodus habita eft dc celebrata. Nam idem rex Hein-icus, magnus dc pacificus, ut in Deum erat credulus* dc in homines pius, dum alta mentis deliberatione fzpenumero cogitaret in quo Deum fibi maxime placaret, fumma infpirante divinitate cogitando uifpofuit, ut Deum fibi hzredem eligeret dc conferiberet, dc epifeopatum in honorem fanâi Petri principis apoftolorum, in quodam fuz hzrediratis paterne loco Babenberk dido, ex ennibus fais rebus hereditariis conftrueret : ut & paganifmus Sclavorum deftrueretur, dc Chiiftiani nominis memoria perpetualiter celebris habeterur. Sed dum parochiam ad cumdem locum reipicieniem non haberet, ÔC fandam pentecoften in eodem regni tui anno vi. Moguntiz celebraret quandam panem VVircburgenfis diœcefis, comitatum videlicet Ratiengouvv didam, dc quandam partem pagi Volckfclt difti , inter fluvios Uraha, dc Ratentxa fitutn, ab Hcinrico VVirciburgenfi epifeopo firma ac legali commutatione acquilivit , tradens contra VVirciburgenfi ecclefiz CL. manius in vico Meinungun dido, dc in proxime adjacentibus locis. Hoc confentientibus & pcrfpicientibus venerabilibus patribus , in primis videlicet VVirciburgenfis ecclefiz epifeopo Heinrico, dc Witligifo reverendo archiepifcopo Moguntino , dc Butckardo VVormatienfi , dc VVahero Spirenfi , de Adelberone Bafiltenfi, dc Lamberto Conftantienfi , dc Udalrico Curienfi , & Luidotfo archiepifcopo Trevereofi , & Theodorico Metenfi, dc Berchtoldo TuUenfi, dc Heimone Virdunenfi, dc Hercberto archiepifcopo Colonienfi, dc Nothkero Leodicenfi , dc Eralvvino Camaraccnfi, dc Paginino archiepifcopo Magideburgenfi, dc Hildolfo Mantuano . Gloriofiflimus vero rex Heinricus tunc voti compos effFedus, pari fupradidorum patrum confultu duos ex capeUanis fuis Albcricum videlicet dc Ludovvicum , adjuoAis Heinrici Wirceburgenfis epifcopi lueris, Romam ufque direxit , quatenus hic bene incepta in mc|iu» proficerent authontaie Romana. Romanus vero pontifex dt unirerfalis papa Joannes, precatorias prrdiâi Heinrici epifcopi literaa infpiciens, piiffimi regis Heinrici devotione congaudens, habiu in fanâi Petri bafilica fynodo pro confirmando Bambergenfi epifeopatu, privilegium fecit confcribi, & apoftolica authornate corroborari, univerfis Galliae & Germani· epifeopis referibens, ut & ipfi pari communique •trtboritate eundem epifeopatum corroborarent ee confirmarent.

ANNO CHRISTI

DIPLOMA JOANNIS P. XVII.

Sive *cnfinKti tpifcepttHi Bemkrgtrlctn*

JtjHMt tptjctpuf fervit fervrrm Dei.

Hurki Gillti-

OFticii noftri eft omnium fandarum Dei ecelefiarum commoda generaliter confiderare, & maxime earum, que (pecialiter fub jure ac dominio noftra: Romane ecclefiz confifluot ! fi quod eft incommodam , abolere , ne pro gravi incommoditate fua negledr vilefeant, vel qualibet nafta occatione, debita folemnitate careant . Propterca omnibus fandz Dei ecclefiz fidelibus, ptzfentibus fcilicet & futuris, notum efte volumus : quia dileftus fit fpiritualis nofter filius Heinrieur, glorioGflimus atque invidiffimus rex, divina inlpiuntc clementia, de propriis hereditariis rebus, pro fuá fuorumque parentum anima, epifcopatum in loco, qui dicitur Babenberk, pertcâr fidei & caritatis devotione, in honorem beatiflimi Petri apoftolorum principis afle conftituir, commutatione fitâa jure ac Iegaliter cum Heinricu VVirxeburgenfi epifeopo de aliqua parte parochiae fui epilcopatus. Unde etiam prsrdidus epifeopus nobis luas iiteras mifit, ut fuo confenfu, privilegio noftrz apoftolies authoritatis , epifeopatus novitet faâus fundaretur.

Pro qua ratione Heinricus facundus gloriofiffimus rex nuncios fuos ad nos direxit, qui nobis hzc omnia dicerent, & nos pro hac fedeconfirmanda interpellarent. Cujus fanftiffimam imitalionem paterna dt przcordiali dijedione intuentes, omnes tu, quas B. Petro apoftolorum principi, in loco prsnominato, legitima ratione colledas contulit, noftra authoritatis privilegio confirmare decernimus, ea videlicet ratione, tt'epikopus ejus loci, & qui in perpetuum fui fuerint lucceflores , ea fecura tranquillitate poffideant, dt liberam habeant poteftaten res dt proprietates ejufdem ecclefiz, ordinare, atque componere, vel etiam augmentare; difiipare vero, atque confundere, nullam habeant poteftatem.

Noftra quoque authoritate fancimus, uti in terminis, dc m rebus ejufdem ecclefiz, nulla fit in· fcftstio tyrannorum , vel aliorum quorumlibet pravorum hominum, five fint in civitate ipfa Babenberk, five in caftellis, dc villis, fervisdt ancillis , tributariis,decimis, foreftibus,filvis , pifcationibus, venationibus, molendinis, campis,pratis, pafcuis, terris cultis dt incultis, dc quidquid mo. do ilfuc pertinet, vel in futurum acquiri poffit, per noftra authoritatis privilegium corroboratum, m fecura quiete permaneat . Nullus ibi comes aut judex legem facere pnefumat, nifi quam, per conceflionem gloriofiffimi regis Heinrici vel fuccefforum ejus, epifeopus loci ejufdem deligeret . Nulla aliena poteftas ibi per violentiam irruat. Sit ilie epifeopatus liber, dc ab omni poteftate extra-

• | ▪ CHRISTI -extranea iecorus, Romano tantummodo * mna· A fubditust quatenus epifcopus eo melius eum canomds foisfervitio Dei poflit infiûere.ft I*'"" conftruftoris ejofdem loci ft recuperatoris jugiter memoriam habere. Sit tamen idem fuo '(••wrirM. ^metropolitans fubjeftus, atque obedient. Qpi-ea"rçn« hrc prreepta fervavent , divinam remu- Mθ|·Mi!^. nerationem, ft apoftolicam beoedi&onem accipiat. Qui autem contemptor ft violator exititerir, perpetui anathematis damnationi» ubjaccat, (nifi refipifrens ad fatisfaflionem perveniat. Scriptum per manus Petri notarii, & feriniarii S. R.E. in menfc Junio, Indici, v.

Quod videlicet privilegium venerabiles patres in fupradiâa fynodo Franconofurt habita, generaii concilio confidentes, lumina veneratione legen- B do luicipientes, Λ apollolic* aurhoritati obedientes, devotis mentibus fubfcribendounanimiter laudaverunt, comtnuniterque corroboraverunt.

Willigifus fanâz Moguntinenfis ecclefiz archiepifcopus, qui eidem fynodo vice Romans ccclefiz przfidebam, conlaudavi fit fubfcripfi,

Radherius Padelbrancnlis ecclefiz epifcopus interfni & fubfcripfi.

Megingaudus Eichftatenfrs epifcopus interfui ft fnbfcripfi.

Berenvvardus Hildinisheimenfis epifcopus interfui & fubfcripfi.

Lambertus Conftantienfis epifcopus interfai & fubfcripfi.

Arnolfus Halberftatehfis epife. interfui & fubfcr. C

Udalricus Corienûs epife. *interfui &* fubfcripfi.

Bnrckardus Wormatienfis epifcopus interlui & fubfcripfi.

VVennharius Argentincnfis epifcopus interfui fit fubfcripfi.

VValtherius Spireofis epife. interfui & fubfcrip.

•î···*» **' Brun * Auguftenfis epifccpuj interfui collaudavi ft fubfcripfi.

Luidolfus Treverenfis archiep. interfui & fubfcr.

Berchtoldus Tollenfis epife. mtetfui & fubfcripfi.

Hcimo Virdunenfis epife. interfui & fubfcripfi .

'Al.xarrv*;- «*›. Hartungus ' Juvarenfis archiepifcopus interfui & fvbfcripfi.

Chnftianus Patavicnfis epifcopus interfui & fub.

Gevchardus Radcfponenfis epifcopus interfui & D fubfcripfi.

Egilbertus Frinfingenfis epifcopus interfui & fubfcripfi.

Adalbero Brixienfis epife. interfui & fubfcripfi.

Hmoenus archiepifcopus Colonientis interfui ad votum iynodi & fubfcripfi.

Schvvidgerus Mimigarduordenfis epifcopus interfai ft fubfcripfi. " ctmKTi

Ansfridus Trajefteofid epif. interfui ft fubfcripfi. . IM«.

Theodencus Mindenfis epiicopus inierfiii ft fubfcripfi.

Thietmarus epifcopus Ofneburgenfis iaterhii ft fubfcripfi.

Degino archiepifcopus Magdeburg, interfui ft fubfcripfi.

HUdivvardus Citireofis epifcopus interfui ft tubferipb.

Burchardns archiepifcopus* Laudunenfis interfui & fubfcripfi. · L^d·.»·- A». f· «m

Baldolfiti archiep. Tarafienfis · interfui ft fubfc.

Anaftafius (Jngrorum archiepifcopus interfui & fubfcrìpfi! For. T*4r··. H.

Adalbero Bafileenfis interfui & fubfcripfi.

Hugo Genuenfis fubfcripfi.

Heioricus Laufonenfis fubfcripfi.

Eckehardus Selcfvqigenfis fubfcripfi.

Albeneus Cumanus epife. intetfui & fubfcripfi/

Richolfus Tergeftinenfis ecdcfix epifcopus.

G. C. Edidit Jac. Grecferui S. J. vitam S· Henrici Imp. cujus caput x. narrat que gefta funt in hac Iriodo ante privilegium a Joanne XVII. mJflum,- ft iifdem pene vetbis quibus in hoc inftrumento.

ADNOTATIo *P.* Antomii P*GI

ad An. Ch. ioo& n. i.

Heoricns Germani* Rex Bambergam Franconiz eppidum a puero dilaxerat, & uxori iq dotem aflîgDârat · Cum itaque in fobola acquirenda nulla fpes remaneret ei, ut ipfcmec in Synodo Frsncofurdienfi dixit, epifeo» pacum in eadem civitate inilituit, literafqoe obtinuit a Joanne Papa fupra recitatas, in qnatam fine legitur: *Scriftnu ftr* iMees *Frlri Nttnril & Scrinlerit'* S. R. *g, In uelje Junin liulilt.* V. id eft , anno Ch. 1007. Qpod privilegium maenut epifeoporum munerus m Synodo FraocOoofurt habita unanimiter landamne, ft faiafiibkripoonibus corroborarunt, ut in fine laudati referipti Apoftolici legere, efl. Qpare Concilium illud noa anno toed, fed fequenti congrexatum, ft quidem die prima Novembris , euo Joannis Pspae liter* ab omnibus fubicnpt*. In Tabulario enim Barmberganlis ecclefi* nt lupra in Labbeo videre eft, legitur: Xene dnaviwc* *Intnm. MΠI- M. V. Knl. Nnuruiri,* , regnaMe pt//»·*m ferenifimi ...* [illegible] *nugnnne [mSf nutrl, ectlrjii, m ... Frantenfnrt A:A·, unffu hTnelln, FnNu rft tF crMretn.* Quare tam Hermannus Contraftus ex editione Canfiana , quam Chronographus VViraiburgenGt a Balutio Torn 1. Mucel. editui hanc inftltutionem cum anno 1007. accurate illigarunt. Pnatata autem Indiftio V. val Natali Cbrifti. vel a Kalendis Januarii inchoata.

FI· abfhfift vvvvvv *P(ıAт"AiKïv ifcffVr TCdsF TO&e·Apσ

I« §«pv5.

AD CONCILIUM TRANCFORDIENSE

Pro conflitutione epifcopatus Bambergenfis Anno ioo5. celebratum

ADNOTATIO CRITICA, ET VARIANTES LECTIONES.

AD concilium iflud hcc ohm in meis ad PaEgiutn adrwtationibtu diiïetui. Placent , ft vehementer pl·».eu quz ad rcâam cbronologiatn dirigendam quoad exordium epifcopatus Bambcrgeniu Bollandiani focii doftiflimi contulerunt ad vitam S Hrnnci die 14. Juin pag. 733, Igitur anno 1006. Synodus .«liqua Francfordienfis omnino alTiçnanda eft, cum id tradat Ditmarus apud Baromum. Sed cum chronologus ifle pro fuo more plura in unum annum congerat, que in plure» diArtbucnda eflent ; ideo non efteut ιacocon* ciliô totum negotium abfolntum (latuatur,quamvis ibi tem totam fub uno contexto narrat Dic. marus. In ea prima Synodo aâumeft de iftitueudo Epiicopatu, & cum id tandem decretum fisif. fet, Epifcopus Vvirceburgenfis , qui a Synodo, quamvis vocatus, abfuerat, ft pro vitibus tn eadem fynodo per Capellanutn fuum ereâioni ilii obftiterat , tandem viftas manas dedit roganti Henrico Imperatori, ut exaâis ejufdem Concilii condat. Pertinent hzc omnia ad annum 1006. vel ad fequeniis exordium. Dein Heuneus d»·/

t C·

er t CtfUe·» ftut. Atbrricmt, & Lttiniruat adjnn A •fria Heortci Vvircebuigeafis Epifcopi literis Romam direxit, ut Francoforti bene empta, ibt proficerent aufroritate Romana. Joannes Pana Mmeme Hernici ad ft imlh/ bn ttm/ βï rtfemitt, ftfm pre 1er Jade caçdmaada itttfftllt^· •es audcultam (verba foot ejufdem Joannis in fois literis) patentes liters» ea de re fcripfit, datas mente Junto, lodift. V. id eft anno 1007. His petaAis, Synodos habetur nova, »rl forte eadem, quo foperiori aooo nondum abfoluta Francofurt· tt celebrata foit, in qua liter· ill· Joannis XVIII. lefts, ft freeogoit· fuerunt, at ex épigraphe ejufdem Concilii a Pagio relato confiât. Ita fairs eft fides Ditmari fcriptoris cosvi, net Baronins its plane erravit, ut Pagina cenfet, quin & B Pagias nonnihil deceptus, dum Synodos duas in unam confodit. Porro duas fynodos hac de re tunc celebratas etiam Anonymus in vita S. Henries apud focios Bolland. ad 14. Julii cap. s. num. i. ft tj. dtftiognit; quamquam illam, qu* pofterior foit, priori preponit, ft qu· pofterioti aflignanda font, foperiori tribuit. Vide Soc. Bolland. ibid, io Apparatu prxrio f. II.

ANNO CHRISTI

Addere bis juvat, priori illi concilio ab alio fequenti anno 1007. celebrato diftinguendo valere pariter nomina epifeoporurn, qui utrique adfuerant. Nam priori, antequam liter· Romam mitterentur, adfoifle inter cateros legimus Tfcadmcaas , ft triai** Ctu*r**f»a ; Îu· duo nomina in fubfcriptionibos literarum C oanais. pap·, qua* patres concilii pofterioris bulle illi jam impetrat· addiderant, non apparent.

Sapercft modo, variantia quedam ex collatione diverforum codicum, afta ejufdem concilii exhi» bentium, promamus. Udalricus . ambergenfis in codice, quem ex variis hujus «tatis diplomatibus, aftifque publicis compegit, vulgato ab Eccardo Hiftoric. med. arvi tom. II. eadem afta concilii Francfordieofis refert, qu· Gretferae ex codicibus Mfs. ecclefi· Bambergenlis vulgavit; ex quorum collatione variantia hcc ia fubfcriptionibos epifeoporurn refultaut.

GR.ETSER.US	UDALRICUS .
Bereuwardcs Hildinisheitnen Gs.	Dttfi.
Heimo VirdaoenGs.	Hermo VirdunenGs.
Hartnigus IwawenGs.	
Adalberts Brixienfis.	
Svvidgcrus Mimigerdvordienfis.	Svindegerus Mimegarde* fordienfis.
Baldofos TarafienGs.	Baldolfos TarantafienGs.

Juvat hk etiam cotum Henrici'regis termonem ad fyoodum reproduoere; qui enim incolleftiooe Labbeana ex Ditmaro affertur, pro, more ejufdem feriptoris bine indeerafos, breviatufqueexbtbetar Integriorem dat Annahfta Saxo Eccardi ad hunc annum, ex quo bic deferibo. Adjeci literas Henrici Vvirceburgenfis, qui copiam facit E erigendi novum epifcopatum Bamberg· ; (qua urbe ditionis foc erat) quas literas in concilio Francfordicnfi anni rood, datas ex foperioribus liquet. Has (itéras fervavit Udalricus Bambergeofis faciali XII. feriptor in fuo codice, quem Eccardus in altero volumine Hiftoricorum medii •vi vulgavit.

FRANCFORDIBNSIS CONCILII ACTA

Anno ÇnRiaTi

Ae Aaaa/dfo Sntnt B**A Tmv. A *L 405.

Confedentibus igitur per ordinem Archiepifcopis cum fois fuffraganeia, Rex Hcinricus humoteons profternitur? ft a VvilegfB Archiepifeopo, in cujus Diœcefi fynodushabebatur, elevatus, cunftis prefentibiss talia fathr:„ Domini, „ & Patres a mea parvitate hoc afciiiconveniftis, „ & quamobrem vos afeierim, aperiam, precor„ que omnium dementiam, ut in his, quedivi„ na gratia inibi, ut fpero, infpiravit, pro ejos „ amore faveatis. Nam quia io fobolc habenda „ nulla mihi fpes fopereft', Chriftum heredem „ elegi, Epifcopatum in Bavemberh, cum licen„ tia Epifcopi mei facere haftenus concupivi, ft „ hodie perficere ftatui. Ob hoc fereniffimam » pietatem veftram interpello, ne ejus «bientia, „ qui apud rac voluit obtinere, quod mihi non „ licuit concedere, propofitum meum valeat im„ pediri. Ecce baculus, in quo mu rac confirmatio„ nis fignum clarefcit, quod non propter Domi„ num, fed ob dignitatis nullatenus adipifeende „ dolorem fugerit. Moveat corda omnium prafen„ tium, quod augumenium S. Matris Ecclefi· „ cura nugigerule legatione adoullare prafumit. „ Eccc ad hac conjugis me» prsfentis, ft uni„ ci fratris mei, ft coheredis larga benivolentia „ aipirat; meque placita fibi redditione illis re* „ ftituere uterque pro certo fciat: fique Epifco„ pus, venire, & promitis dignaturfofeipere,pa- w ratum me ad omne, quod vob«s placuerit,in„ veniet. „ Tunc Bcringerus, Heforici Vvirceburgenfis Epifcopi Capellanus, furrtatit dicens.· timore Regi· Antiftitcm iuum non veqiffe, detrimentum Ecclefi· a Deo fibi commiffx\n aliquo fieri nunquam eum laudaffe; obfecrat owms prefcntes per amorem Chrifti, ne tale fieri, eo abfeote, fibi futuram in exemplum patiantur. Privilegia quoque ejuidem Ecclefi· «Ita voce ibi recitantur. Inter hac, quotiens Rex anxiam judicum fententiam nutare perfpexit, totiens humilia- D>us folotenus proflernitur. Tandem Archiepifcopo Vvilligifo, quid de bis facieodum effet, judicio perquirenti, Thagino archiepifcopus primus refpoodit. Jufla voluntas & petitio Regis confeofu omnium veftram legalner poteft impleri; cunâifcue prefeotibus fermonem ejus confirmantibus, Rex gloriofus Eberhardo Cancellario fuo curam peftoralem commifit, quem «refotus Archipreful Vvilligifus eodem die coofeeravit. Poft hcc Heiorieur Epifcopus auxilio Heriberti Arcbiprcfulis Regis gratiam, ft adimpletionem fibi placitam adquifivit. Itaque eundem Epifcopatum io honore S. Georgii, ft Sanfti Petri Apoftoli conflituit; loramque ipfum prstdiorum divitiis, ft omni ornatus decore, m in prcfemiaram certanitar, copiofiffime ditavit. In meridiana qubuue parte civitatis Monafterium in honore S. Stepoani Protomanyris fob ordine canonico cooflruens; ex altera vero, hoc eft, aquilonari aliud Monafterinm fob Monacbili recula in honore S. Mi* chaelis Arcbangeli, Sanaiqne Benediâi eonûituens, Gbi, fueqoe civitati fupra petram Apoftolicn firmitatis fondai·, mnrooue, ft propugna* culis meritorum Sanfti Georgii, ccterorumque Sanftornm munit·, ae exornat· contra incentivos vitiorum jaftus turrim fortitudinis Io Stéphane, ft contra refrigerantes ftatus illitu Aquilone; unde malum o pone.

■w

er ponere difpofuit; refugium certum in Angelico praparavit pr*fidio, ut a dextri·, & a finiftris juftiti* armi· «allai· in nullo fuficiat pr*valere. Aliis quoque Sanftonsaa loci· per regni latitudinem munificentiae fus impertivit largitatem, quedam deiapfê in melius reftituens, quibufdam qu* ■timtt fepperebant, adjiciens.

À.NMO CHSUTI

PRIVILEGIUM HENRICI VvIRZBURGENSLS EPISCOPI

I dr fpifctpMm.

N nomine Sanft*, fit individu* Trinitatis. Omnium fanâ* Dei ecclcfi* fidelium, tam prafentium, quam futurorum notitiam non latere defideramus, qualiter gloriofiftimusRex Henrieus, divin*, ut credimus, ammooitionis (limulo compunâus, de prediir, qu* Dei gratia, hereditarioque jure parentum io fu* poffeffionis dominium provenerant, Dei fervitium augere, epifeopatum conftituendo atque ordinando, confiderans, quomodo id legitime, rationabiliterque fieri potuiflet, H. venerabilem VvirtxburgenGs ecclcfi* proviforem quatenus quemdam locum, Babenberch nuncupatum, cum pago, qui Ratcnrgou dicitur, qui ad fu* diœceieos flatura pertinere videbantur, de fuo jure in luum jus A id ad perficiendum transfunderet, fludiofo capit' flagitare. Qpi, quoniam jufta atque rationabiles caufa videbamur, ejufdem augnftiifimi atque io- c vifiiffimi regia petitionibus acquicfoaas, cum communi cleri lui atque militum conGlio, nec eoo totius populi coohlio, flt fenfu pntfatnas locum cum predifto pago, tribas parochiauia ecdefiia exceptis cum luis adjacentiis, quarum bare nomina funt, Vvachenrode, Lonenrftat, Mulbnfca, omni poftmodum remota contradidiooe, foas poteftati tradiderunt. Alterius autem pagi, quiVokzelt vocatur, io quo pariatus locus fitu· eft* partita eidem regi conccflit, quantum eft deBabenberch ad flumen Uraha in Ratenxam flumen, flt fic juxta decurfum fluminis ejufdem inMoyn, B fit inde ad rivulum Vvichcbach, demum ad caput ejufdem rivuli, ficque quam cit:ttime ac proxime perveniri poteft ad Uraham. Et ut hac traditio firma atque inconvulfa permaneat, ipfe prcful H. corroboravit, & (ubfcripGt· A&um in civitate Vvirtxburgenfi, prafente lercui(limo Imperatore H. ea conditione, ut decimam in novavilibus jam incifis, & ad manfum meniuratis, cum veteri decima non commutata, Vvirtxebur genGs ecclefia retineat; in novavilibos vero potibine excolendis decimam Babenbergenfis ecclefia poflideat cum termino commutato.

jjc O N C I L I U M PARISIENSE

JaM 1006. iaiirvav.

Concilii hujus annua & res iu eo gefl* cour.nentur io fubjefta bulla Joannis papa VIII. quam idcirco hic recitandam duxi acceptam ex tom. VII. Gallia Chriftian* noviflim* editionis peg. *26.* appendicis, ubi eruta atteritur ex Chartulario ParifienG lib. 19. cap. ii.

VIII. tnfimtt dmun» λ Ramuli» tpifctpt Perifitnfibm Ctataitif faUnot.

JOhannes epifeopus feivus (ervorum Dei. Imperiofz rationis inftttutione io quibuslibet ordinandis, ac difponendis rebus antiquorum prifc*, ac provide aufioritati, ut totius pofteritatis fubfequens adnifus diligenter obtemperando, fic prudenter imitando relpondeat, utilitate fentitur, & fanioris cenfura judicii omnimodis roboratur. Et quoniam vita ipfa, qua fruimur, pollicemultimoda brevitatis cohercetur, dc pluriique immatura fueeiditur, ad inserminabilem diuturnitatis palmam altioribus falutarium velis virtutum fubrigi, ac felicioribus bonoium incrementis operum diatim unumquemque lubmoneri, quam fit faniflimum facile eft intueri. Quibus in Dei nomine & pace fan&orum omnium permotus ego Regenoldus Parifiorum epifeopus ex mei vice officii commifli gregis vigilanti cura follicitus, & memor magna diei tremendi examinis, & utriufque juftorum, five injuflorum retributionis, opera pretium duxi ex acceflibus patrimoniorum meorum, felici commercio mihi internorum, fubfidia civium fanorari. Cujus devotionis fervore fuccenfus notum elle volo omnibus tam futuris, quam dc pnefemibus, quia ob fempiterna pramia remunerationis, & pro obtinenda deliâorum venia genitorum meorum, Comitis videlicet iBncbardi, ejufque opinatittima conjugis Elifabeth, ut gremiis fanâc immortalitatis confoveri, fic jucunditate lucis «terna perpetim mereamur testari, placuit veQra reverentia Synodaii conventu, & favore, C ac notitia ccetus reipub. quoddam alodum', vulgo vocitatum:. *Laf%»» Cumpent,* conferre Sanfta» Mari* Parifiacenfi Ecclcfi*, flt rebus vel ufibus deputare fratribus inibi degentium, Deoque canonice militantium. Ut autem pnediftus *Ltrget CMtpai^* in pago, flt comitatu VvaftinienG coniitus, filvis, villis, & villulis, vineis, pratis,terris cultis, flt incultis cum ecclefia in honore S. Maturini dicata cum omnibus appendiiiis fuis, ea quidem lege; ac omne jam diâi pofleffionem allodi S. Mari*, flt prediftis collegis canonic* congregationis offerimus, ut noflri memorialejl- _I;s ab omnibiis habeatur in pfalteriis, ac miffa- ü rum (olemnii, ac cunâis vefpertinis, ac matati.talibus vigiliis, perpetuoque fit ratum fjre, tria denique noftri anniverfaria, videlicet patri·, & matris, flt ipfius Antiftitis Ragenoldi, ut regni devotione, flt celebri commemoratione ar.nuatim profiteatur obnoxie precamur - Si quis vero rationis expers, livore, flt facibus avaritie pervafus noflr* devotionis adeo munificum pignus auferre, flt quolibet *jure, quacum-*![uc injuria voluerit impedire, mille auri librarum ratribus, vel canonicis S. Mari* regia fublimitate cogatur exfolvere, & ruflicano more, vel pa- E ralitate fubmiflus, capitalis cenfus diffolutione ” pleâatur dc ad tolerandum perpes totius perperuitatis tormentum, auforirate Patris, & Filii, flt Spiritus SanAi fit malediAus, flt confufus, fic nulls Sanftorum fuffragiis mereatur mederi, fitque

SBBBSSSs!

CT µ * conjnaftus diabolo de Angtlis ejus fa lofer* Aficatus Jobannfo odhivideclmi, * univeriaUs Pap· ~»o inferiori, ft pereat in menons. Datum IV. in facrattfIMM Mo B. Petri Apoftoli , indiftm- -àSS. ■*** Droemb. P** manne FmH Abbatia, ft Cao. µ V. ‘‘wSj1 «diarii facri Tatersnenfii palatii taao HLponti.

ANMO CHRISTS

AQUILEJENSIS SYNODUS

Qua conftitutio novi Epifeopatns Bambergenfis approbatur, Joanne Aqwlcjenfi profidc anno circiter X007. celebrate.

a«m <t«<k«r<TOtis S. Hearid, tunc regis, deinlmperata V ris ejus nominis I. noramepifcopatum Bambergenfem condere optantis , aliquandfa obftitit Heoricus Vvirceborgrâfis epifcopos, in cujus dk». cefi Urbs illa adjacebat Dem vero exorabilem fe pnabens Patribus coneOii Prancfordlenfis, ipfi. uue demum regi obnixe id deprecanti optatum affenfnm pmftitt. Rex, ut majori authoritate conftiratio illa firmaretur, literas Vviceburgenfis, ft concilii fententiam ad omnes ditionis fuasepifbopos approbandas tranfmifit. Aquilejam ut venerunt Utere, Joannes Patriarcha fynodum convocavit, rata babuit omnia, tum ft fuo, ac faffraganeorum nomine literas ad Vvirecburgeaicm dedit. Has literas tamquam a concilio latas per parces exhibet Cl. P. de Rubeis in monumentis ecclefi· Aquiiejenfis. Ego vero ex codice Udalnet Bambctgcnfis defumptas hic continuata ferie^ «cito.

SYNODICA JOANNIS PATRIARCHA AQULLEJ1NSIS

Ai Bnriaae fwaintgnjtm

*BtOifùa· OfiMf &Jntm tlaritata iûigtaia A f*At nnftthffnjli tcti&i vntrtifli tfiftaft* Jemmar /mtfa *AftnlaWa fatriartha ctu»* vwrifeu /i» dtarev/m «pÿcvpti *fttttritam iOtHtaatat* fe at, par prier ditans *aatt tf traiiiit ftmttipf""* fn* infer, *Jtfa Cirifo Daatiaa lufira.*

reverende frater, fraterne dile&ionis nos admoneat, nt in omnibus operibus bonis, qo· conditor bumaai generis mitericorditar ad fiifatem quotidie dieponit, immenfesgratiana afttancs ipu agere debeamus, quandocumque tamen vel ubicumque ex prove&u Cusfteecclefio vel ejus exaltatione locatione aliquid nos magnifici operis audire contigerit, immenfe devotionis afteftn illum laudare ft benedicere ft predicate debemus, cujus b«c dona foot, & a quo bona cunfta infallifaliter procedunt. Qpare inter innumerabilia fempitenus dignalionis fecramenta , ea ft in fuorum cordibus Principum diftst, qua ad multorum feintent, ft exemplum profutura procurat, in quibus nnum eft', quod divinitus nuper feftum maximam mentibus noflris tetitiam generavit. Aodivitqns nempe, quid dominus oofter H. * gloriofiftimus, ft invidrimmus Rex, divina fic infpirante gratia, ex fuis prodiis ft paterna hereditate in loco, qui dicitur Babcre epifeopetum in honore beatiflum Petri Apoftolorum principis con* flruxit, ft commutatione fafta digne ft légalités cum veftra ecclefia partem quamdam ex ejus dim~ cefi **acquifivit, atque boc cocambium apoftolic** fedis privilegio corroboravit. Quod quidem eximium , ft laudabile opus ejus dignflimam liberali* tarera, ft veftram cbaritatcm latis egregie lauda* bilem commendet, cum ft foeto eft per operatio* nem, ft veftram per dileftionem. Iu quo omnipotenti Deo immenfas gratias referimus, ad cujos ioarftimabilem gloriam teeftat, quod per re* asm ooftrom H. botmm ft fidelem miniftram iram faodatilfitnam pocem omnibus ecclefiis pe* rat, ft infupernovam ecclcfiam format,per quam ft de inimico bornant generis in vicinias Sciero ram gentes Deo opitulante triumphabit, ft innumerabilem familiam per lavacrum rcgcnerattouis j>fibi multiplicabit. Nos autem com omnibus noftr· diœcefeos epilcopis hoc divinum opus in commune laudamus, atque in eojufte coofentientes, ■ft fubter confcribeotcs in perpetuum valere confirmamus. X

rraiwwocaÎmisaigrarasmeraBraeraMmMarasmstraBi-^

emum “* Chr ist i

CONCILIUM KALENSE,

Anno Chrifti m. rut. ia Kale palatio praefente Roberto Francorum rege celebratum xvi. Kai. Jan- Hajus condlii nihil fapereft, nifi praeceptum Roberti regie, quod fabjicio.

Practftam Kthrti Hgir *fn manafltria S. Diaagfii iataai* fe jfiaed· *tf^tatamftfaa tjafüar ^aaii fiiftriftiaaUtu*

IN nomine feoft· ft individu· Trinitatis. Robertos divina ordinante dementia rex Franconun temper Auguftm . Dum Deus omnipotens htne Geiliaram patriam a tenebris infidelitatis eraerv difpoaerm: teoftiffirntun Dionyfium, divini videlicet verbi fplendidieMDam lampadam, eidem ad fanocefecndum veritatis fim lumen dirigere dignatos efi. Cujus prndicatione convaria , multa largiente Domino temper experta eft £beneficia. Idem autem prettofiu martyr Chrifti, cum omnibos funm qonrcnttbus auxilium divi- ti· largitatis munificentiam prorogaverit : circa regum tamen Francorum excellentiam pofeitur per cunfta benignus, atque io omtubus adjutor ptiflimus : protentas enm ipfi toto nifii ejus memoriam foUicita mente , ac magnifiée opere jugiter fluduerint fablimare. Eos nempe, ut ia eoritm geflis legitur, ad obtinendum regni prin- cipa-

ANNO CHRISTI

—cipatum fuis digniftune ab meunte state lempet auxiliis, boftium eripuit iofidtis, rtermi qiie, dcuofita carni· (arctoa, perlui impetravit bonis. Dicimus autem eos, quo· erga Dei cultum, tuum quoque devotos cognovit obfequium. Denique ut liquido claret, quicumque fummi Dei, atque ipfius curam foilicito exhibere ftudeerunt obkquio, poteftate regia digniter necnon perenni feliciter fubiitnati funt gloria. Qui autem Deo ipfiquc famulari, ut dignum erat, contempleront, vitam cum regno pariter amiferunr. Qioniam a tempore Karoli tertii Imperatoris ufque ad pratens, in tantum a multis eorumejufdem beati martyris negleAus eft locus, ut ordo (acre religionis, monadici'fcilicet ordinis, ufque ad irctilaiein pompam deveniret. Qjiocirca bona B ıIlius loci undique depopulata, diftraâa, atque difperfa ab illo tempore multis modis videntur. Idemque locus multis calamitatibusoppreflus,qui libertatem ac dignitatem pr® omnibus hujus regionis coenobiis adeptus fuerat. Hujus igitur calamitatis genitor nofter. divae memori® Hugo, atque genitrix no(ha gloriola Adelaidis, nofque pariter compatientes, ordinem in eo monadicum reparare, immo confobdare auxilio Dei, & confilio procerum noftrorum ftuduimus, ac venerabilem virum dominum Vivianum jam fuperius fato fanfto loco abbatem praefecimus. Qui ut vir nugn* prudenti® & indulhi®, atque fcdukis invcftigator bonorum loci fibi commifli intus ac foris, noftram adivitprzfenciam, petens,utficutC fpiritalia, fic etiam terrena augere incrementa Deo digno loco provideremus. Cujus petitioniaflenfum prebentes, cum dono priore patris noftti gloriofi regis, ac prcclariflim® genitricis, pro falute ac remedio animarum eorum ac noftr®, immo pro falute aninuc fidelis * noftri Hugonis, damus Deo ac fanfto Dionyfio, quafdam res juris noftri, cum conjuge ac filiis noftris, hoc eft bannum hominis vulnerati vel interfeâi, & ih> fracturam intra vel extra caftellum ipfius cceno- A bai, 6c legem duelli, quod vuigb dicitur <ampus, ac totam jKocinâam intra vel extra, futur antiqui reges ei dederunt, &. nos haâenus temiimus; ad VVaflontfviUam cum appendidû luis, dt prata qu® ab eadem villa usque ad murum pertingunt, ac Rubridatn filvam, cum legibus qu® ex ea fiunt, dt quod in villa piâa, vel fiico Ruoilo, vel Fcrriciaco tenebamus, omnes videlicet confueludines, quas ibi habebamus cum omni integritate. Unde hoc noftr® integritatis prreeptum fieri juifimus, obfecrantes & nomen Domini noftri Jefu Chrifti obtenantes, ut nullus regum (uccedcntium aut principum, hxc noftra Deo conlata munera ullo modo inftingere prefumat. Si quis autem, quod non credimus, temerario aufii infringere przfiimpfcrit, auâoritate noftra, & epifcoporum noftrorum, qui nobifcum in ianâa iynodo, qu® xvt. Kal. Junii, Kale fedis noftr® palatio collegia refedit, firmaverunt, anathema fit. Ut enim pleniorem hoc idem preceptftn obtineat vigorem, manu propna cum epifeopis fande lynodi noftr® firmavimus, ac nomina epifcoporum ejufdem fynodi iubter adfiribi juifimus, & anuli noftri impreftione figillari fecimus.

ANNO CHRISTI

Lethericus Senonum arcbiepifeopus fubferipfi.
Hugo Turonorum arcbiepifeopus fubferipfi.
Fulbertus Carnotcnfium epifeopus fubferipfi.
Adalbero Laudunenfis epiicopus fubferipfi.
Fulco Aurclianenfis epifeopus fubferipfi.
Rogerius Belvacenfium epifeopus fubferipfi.
Fulco Sueifionenfis epifeopus fubferipfi.
Frotmundus Trecaftionorum epifeopus fubicr.
Fulco Ambianenfis epifeopus fubferipfi.
Gidcbertus Meldenfiura epifeopus fubferipfi.
VVido Catalaunenfis epifeopus fubieripG.
Robertas SilvaneAenfis epifeopus fubferipfi.
Baldoiuus Tervvancnfis epifeopus fubferipfi.
Franco diaconus, atque chartigraphus relegit, & figillavit.

CONVENTUS EPISCOPORUM

Barcinone anno m. ix.

Anno Chrifti m. ix. vi i. Id. Mart. coaâus eft Barcinone conventus epifcoporum, in quo confirmat® funt donationes ecclefiz Barcioonenfi faftz. Interfuerunt huic conventui Æthius epifeopus Barcinonenfis, Amulius Aufonenfis, Odo Genindeufis, Silia Urgcllcnfis, & Oliva Hekncnfis. *Ex fcbtdit IUnfirtjfirni Petri dt Mtrcn nrsbitpifcopi Pnrijitnfii.*

Alia bu'jus Conventui In Append. <id Mttrcam Hijpannom nllata p. i 59. but fut.

IN nomune Domini Dei «terni miferatoris & * P''· Si faccrdotibus in quibuslibet ncceflitatibus ecclefiailicis noftra auâoritate fublcvandis confidimus & ad minifterium fuum liberius exequendum opem ferimus, a fummo Pontifice Domino noflro Jefu Chriflo «ternz remunerationis Urgui nobis pnemia non ambigimus. Igitur notum fit omnibus fidelibus fanâ® Dei Ecdefi® nollns prefentibus fcilicet & futuris auaiiter in civitate Barchinona advenit quidam homo nomine Roberto negoc store: qui fatali cafu prevent»* juÆi Botiutii Presbyteri Canomd fede D fanâ® crocis fanâeque Eulali® ut fieret fuumeleemofynarium, & omnia qu® fecum attulit in Barchinona juflit diftribuere illj pro anima iua. Ob haue caulam fuprafato Bonutio, adhibito confilio cum ceteris paribus atque Canonicis fupra memorat®. Ecclefi® poftulantcs dementiam domni ac illuftriflimi Ratmundi Marchionis Comitis conjuxque ejus Ermefindis pia ac bcuivola Comitifta fi preberent illis adjutorium ac iolatium cooloquii, & unanimiter depofeerent clementiam domni & venerabilis Pontificis Æthii, & ut reftauraflent canonicam, quod dudum deceifores eorum habuerunt, & per incuriam atque ignaviam & oppreffiooetn paganorum deperiit. Sed fcimus veraciter a Karulo Imperatore ttutiatam E deinde a Ludovico_filio ejus reflauratam fub Frodoino Pontifice. Qpi utique & fecerunt. Deprecati funt unanimiter fiipra memoratum Pontificem ut dediiTet Ecclefiam fande Mari® fitam juxta mare cum ipfaro parrochiam in ipfa canonica, *It ifta* menunitus Bonuttus dimitteret eidem omnem fubflantiam quam ille dciunâus fupra libatus juflit diftribuere pro anima fua, id fune palleo»xiv. de variis coloribus. Deuiquc adqutefcen*

• I ■icet» domno* Pontifex precibus Ac vblocutionibu* A
CHats?! c<uttm rom“b‘ iupralibatam Ecclefiam fandae
■m- ' Marin^cum decimi* Ac primitiis Ac oblationibus ilbus atque alodibus eundi* qux nunc habet vel habere debet five Deu i-ngicntc ad futurum adqutfierit in ipfa canonica ab cicrnuate fervitura, ut poffideatu ipfa Canonici fanfix crucis qui ho die fune Ac flituri eruat abfque ullius inquietudine, & infuper palleo* vi. quod de iupradidoBo* nutio vel de abis hominibus emit . E< Bonutiu* rontulit fupradidoc palleo* x*v. in ipfa Ecclefia fanda crucis pro ipfa canonica ab aeternitate fervituros . Prcterca Ac fupra memoratus princeps Raimundus iimul cum coujuge fua prafataob remedium anime eorum patubufque illorum Ac ob profperitate hliorum fuorum contulit in tupra me- B inorat* canonica aliquod munus auri, tpondenies fe veraciter daturos, ut Deus omnipotens abluar eundis piaculis eorum, Ac ut ipfi Canonici inter fe eligant Abbatem vel Prrpofitos five Decanos At mmiftros qui fideliter diftribuanc & ferviant operibus illorum . Infuper concedic ibi praedidu* Æthius Pontifex ipfa dauflr* qui eft juxta Ecclefiam fede fande crucis, qui eil circumdata ex pariete petra Ai calce,.& eft ibi domus inchoata ad refedorium. Rurfum concedit ibi domnus Pontifex ipfbs tertios de iplos caftro* ab integre fideliter qui funt ultra alveum Lubricatum , fimul cum ipfa* rupta*, qua vulgo nominant (retas, qu* nunc funt culte dc ad futurum ad culturam perduxerint, ut habeant ipfi Canonici Ac'ʃ pauperes ad proprium vi&tim in omnibus locis epifeopatu* fui. Jungit fe jam dida claultra a parte occidentali cum ipfa prrfata Ecclefia, Ac pertingit ufque ad palatium Epifeopi quem dicunt (alarium longum, cum omne* arbores qui infra luat, Ac cum puteo vel vite** at faciant ibi domos quoties voluerint. Et Arfinus Presbyter minifter Epilcopi largitus eft Domino Deo Ac ipfa canonica.... m. de vineas, Ac ipfam decimam de Karucio Cerdano fimiliter conceffit ibi ob remedium anime fua. Nos quoque in unum pariter Æthius Prrful BarcbinonenG.*, Arnulfus Pontifex Aufonenfis , Oddo divina mifcratione Epifixpus Gerandenfis , Salia Epifeopus Urgellcnfis, Oliva Epifeopus fed» Elcncnfi*, unanimi ter iponte annuente-* confirmamus bare omnia· ıβo qua Cupra taxata funi <Ix iu ipfa canonica Domino Deo conlata vel quotquot ab hodierno dic & tempore ibi a fidelibus Elei nd przfens conlata fuerint vel ad futurum conlata erum fub immunitatis noftnc llito confirmamus, ut nullus Princeps » vel Comes, fcu Epifeopus, vel aliqui* foccefforum noArorum, aut aliquis homo vivens utriufque fexus hoc infringere vel quippiam per vim exinde auferre przlumpent, percutimus eum &. excommunicamus per gladium patris & filii & fpiritus fandi, infuper innodamus eum fub anathemate maranata infolubili vinculo*. Ipfe vero qui hoc padnm largitionis nodrai cuifodierit ac confervaverit & adjecerit , addat Dominus dies ejus Ac accumulet cum profpchtate omni augmento illius Ac benedicat omnibus adis ejus omni per kvo. Arnen , Ada funt hzc in Barchinona civitate vn. Idus Martii in era xI vII. poli millefimam, Domini vero nono poft millciimum , regnante Roberto' Repe Francorum xin. anno , in Det nomine . Raimundus gratia Dei Come* . inclitus atque Marcbio . Ermefindis gratia Dei ComitilTa conjux ejus, firmamus ultro At corroboramus-omnia fupra exarata.

Oliba, gratia Dei fedis Elenentis Epifeopus tinus de confervis vel Canonicis fedis fandis cnicis fandaque Eulalias hac atlentiens corroboravi.

Odo ac fi indignus gratia Dei Epifeopus fanda fedis Gerundenfis EccleGx Ac nutu Dei Abba, qui hac confirmo, ut flabilis permaneat omni per avo.

Æthius ac fi indignus gtatia Det Barcbinonenfis Praefui, qui infpuante Deo in corde meo hanc canonicam annui, Ac in «terna confirmatione eam ftabiliri percenfui , in ea tamcu conditione ut qui temerator fortifie extiterit, anathema fiat Ac cum Juda particeps efficiatur.

Arnulfus ac fi indignus humilis Aufoncnfis Epifeopus, qui Ac confirmo.

Ermengaudus Comes.

Bcrnardes gratia Dei Comes

CONCILIUM ÆNHAMENSE

HORTATU ZELFFACI DOROIIINEN SIS

EtWlftani Eboracenfis archiprxfulum, abÆthclrcdo rege indidum, accerfitifque epifcopis, & univerfis Anglorum optimatibus, ia dic fau&x pcntccoflcs celebratum , inter annos Domini mvI. (id eft regis Æthelredi xxvin. quo Ælfcagus a Wintonia ad Doroberniam translatus eft) & mxhI. hoc eft Æthelredi xxxv. quo truncato a Danis neiandiflime Ælieago Livingiu* fucccfCt in Dorobernenft archiepifcopatu.

CrCONCILIUM ÆNHAMENSE.

a. mki Vuliea* Cpmium

Ex mf Cott. Claudius A. 3.

k?1 confêcrationi* liber. Propitius fit iUiDominus, qui me tam pulchre oinatum compofiiit, Thureihpur nmnocûe fic mc juffit conciunari, amoris Ac honori* caufa eorum, qui num· mi candeiaris funt memores. Multum valet » » qui illius explicationem perficere poteft it retri-

t7> tribuat ei reftor nationum, quod foficitus fit mul· –...-■■■·tos tbelauros coufignatoa mihi offerte , & ipfe Chr ist i œ*rfe^e,n integrem inveniet, quod *rc&am* ejus l explicationem perfecerit.

Dr *foirait» dtcrth* ; i· fvihvr *vtalit* ed *tettyfa ftkita»*, MawZ/4 ad *falaltat rtgu itfaft-nttrjat rtgni*, <T*rtifobca jiatanlar.*

Dt tirifiiaaa rtligia» fnattvtrrit.

Ha funt conftitutiones, quas Angli coofiltarii elegerunt, ft edixerant, ac iofianter docuerunt, ut obfervarentur. Hoc autem io primis eft epi· fcoportun primum coofoltum, ut omnes a pecca· tis quam diligentiflime poflomus, revertamur, fit» malefaâa noflra libenter confiteamur, & fedu-)o emendemus, & unum Deum refte diligamus, & veneremur, ft unam religionem ebriflianam firmiter teneamus, ft quemlibet cthnicifmum diligenter evitemus , ft precum formulas inflit a» mus inter nos , ft-pacem ft concordiam adrno dum diligamus , atqui uni regi domino fideliter obfequamur , ft fedulo eum colamus cum vera fidelitate.

Decretum fitpientum etiam eft, ut abbates ft abbatiffa propriam fuam vitam refte tniliiuant , ac etiam familiam fuam prudenter inflruant, & ut cujuslibet ordinis homines diligenter fe fubinittant (in iis qua ad Deumfpcftant) & (qua) ad mundum , quilibet illf legi , qu» ad ipfum pertinet ; ft ante omnia Dei miniflri, epifeopi ft abbates, monachi & monacha, canonici & moniales ad juflitiam convertantur , ft regulariter vivant, & pro omni populo Chriftiauo diligenter intercedant.

Decretum etiam fapientum eft , ut quilibet monachus, qui extra monafterium eft , & regulas non obfervat, faciat prouti eum oportet; revertatur diligenter ad monafterium cum omni humilitate, & a malcfaftis abflineat, & emendet quam diligentiflime, quod transgreflus eft , meminerit voti & pafti, quod Deo promifit . Monachus etiam qui monafterium non habet, accedat ad epifeopum provincias, ft fideliter feipfum obftringsr coram Deo , ft coram hominibus , quod tria faltem abhinc obfervaturus fit , h. c. caftitatcm fuam, ftveftitum hpbitus monachalis, ft (quod) Domino , quam optime poflit inferviturus fit . Et fi boc pracftiterit , tunc dignus fit; ut eo melius cftimetur ubicumque habitaverit .

Et canonici, ubi facilitates fuppetunt quod refeftoria ft dormitoria habere poflint, teneant monafterium fuum in caftitate , nti regula eorum tdnotant. Attamen juflum eft, ut perdat locum illum, qui boc nolit (fervare).

Dt fartrhta» O titri teliitta.

Et omnes Dei miniftros ft in primis facerdotes rogamus, ft docemus, ut Deo obediant , ft caftitatcm diligant ft caveant fibi ipfis ab ira Dei. Certiflime norint, quod non debeant habere ob aliquam coitns eaufam uxoris confbrtinm , aft pejus eft, quod aliquis habeat duas vel plures : ft quidam licet demiferit eam, quam nuper habuit, ipfa vivente tamen aliam ducit, quod nullos chrillianos facere decet. Et quicumquc ab hoc abflinere voluerit, ft caftitatem fervare, habeat Dei mifcricordiam, & ad augendam mundi (venerationem , fit atftimatione capitis Thani , ft jure Tbani dignus tam in vita quam in cœmctcrio, ft fi qUts hoc facere nolit, quod ordinem

A eius decet, privetur dignitate fua tam coram-Deo, quam coram mundo.

Attamen volumus omnes amicos obfecrare , ft omnem populum etiam diligenter docere , ut interiore corae unum Deum diligant ft quemlibet paganifinum diligenter evitent.

W soemiraMrts *tfr. txaltai.*

Et fi fage vel harioli , incantatores vel fcorta, homicidas vel perjuri alicubi in terra iove. niantur, ciictsntur ex hac terra, ft purgetur na· tio hac ; vel cum omnibus (fuis) terra exeant nifi abftineant, ft eo magis emendent.

*Ut M * f"**!"* tf ftrvtatar.*

Sapientum decretum, etiam eft ut jufta leges conflituantur concernentes Deum, ft concernentes mundum , ft omnis injuftitia diligenter deleatur, & ut deinceps cuilibet homini tam pauperi, quam diviti jurisgentium dignitas concedatur, & ut pax ac amicitia debite colatur intra hanc terram coram Deo & coram mundo.

Ut »»- vtndtlar taira fatria».

Sapientum decretum etiam eft ut chriftiani, & innocentes extra patriam non vendantur, neque faltem ad ethnicam gentem , fed caveant diligenter ne anima perdatur, quam Chriftus propria fua vita redemi/.

Ut prt anlin dflifia wave *a»riatar.*

Sapientum decretum etiam eft , ut chriftiani ante omnia pro re minima ad mortem non condemneniur, fed potius pneparentur pacific* correftiones ad ncceffitatem populi » nec perdatur pro parvo opus manuum Dei , & propria ejus pofleffio, quam caro emit ; fed quodltbet crimen difccrnatur caute , ft judicium ex faâo temperetur juxta meritum prouti coram Deo eft /uftum, ft coram mundo tolerabile, ac cogitet diligentiflime, qui alium judicat, quod iplc petat, cum ita dicit: "ft dimitte nobis debita noflra Mftc.

Dt graiihu »atria»»a» frtMntihu.

Docemus etiam inftantius, ut Chriflianus quilibet illegitimos fugiat concubitus , ft chriftianam legem reae teneat.

Et nunquam etiam fiat , ut chriftianus uxorem ducat ia quartani confanguinitatem in propria fua familia, h. e. intra quartum gradum , neque viduam que adeo propinqua eflet, in mundana cognatione , neque cognatam uxoris, duam prius habuit, neque ianftam aliquam moniaiem, neque fufceptricem fuam, neque repudiatam alienis Chriftianus unquam uxorem ducat, neque aliam uxorem ducat, dum unam (jam) habeat, fed habitet eum illa unica , qnamdiu vixerit, fi legem ^irinam refte curare velit , ft ab inferni incendio animam fuam liberare.

Dt ataltiplKt fata ttilrfia.

Et qualibet ecclefia fit in pace Dei, ft regia ft totius populi Chriftiani.

Et fit cujuslibet ecclefia pax intra parietes, ft pax regis manu data, aque incorrupta

Er nemo in poflerum ecclefia (ervitium tm-E ponat, nec negotiationem ecclefia injuftc faciat, neque eiiciat ecclefia miniftrum abfque epifeopi juuu .

Dt Mth Dtt rtiitniit.

Et Deo debita praftentur quovis anno quam diligentiffimo, h. e. cleemofyna aratri xv. dies faltem poft pafcha.

Et fetuum dccimcad peutecoflen, ftfraftuum terra ad omnium Sanâoram feflum.

Dt itum S.Prtri.

Et denarius Petri ad feflum Petri, ft ceofus ecclefiaftici ad feflum Martini·

Dt

Dt etnfu lnetinerinte tf fepnltttrtt·

Et luminarinm cenfus ter in anno.

Et jnftiflimam eft, ut anima cenfus foleoniter femper folvautur ad apertum fepulcnim.

Et fi aliquod corpus extra fuam parochiam alicubi condatur, tunc anime cenfus praftetur nihilominus mouaflerio, ad quod pertinet, dc omnia Dei jura diligenter promoveatur omnino, uti oeccfla eft-

Dt ftfitt Ô jejttniit.

Fefta enim dc jejunia obferventur legitime. Diei folia hilum obfervetur fedulo, prouti ad B illud pertinet) Ac a mercatura ac conventu populi, & venatione ac operibus mundanis in fanâis diebus abflinendum eft diligenter. EtS.Mari· fummum fcflum omnes fedulo honorent, primum jejunio, & deinde feftivitate; & ad cujuSlibet apoftoli feflum jejunent diligenter, praeterquam ad Philippi & Jacobi iolennitatem; ne. Îue jubemus aliquod jejunium a ntc pafchalem felivitatem, nifi quis velit. Omnia alia fefta & jejunia fedulo celebrentur, prouti ilh celebrant, qui ea optime celebrant.

Dt jejnnit qxttaer temperent.

Et jejunia quatuor temporum, & jejunia pro-C uti S. Gregorius Anglorum nationi impofuit.

Dt dir Veneris jtjunesndn.

Et jejunandum eft quolibet die Veneris, nifi feflum fic.

Dt ditto jttriditis àT mttrinsnieliies.

Et ordalium, ac juramenta, dc matrimonia femper fint prohibita fumtnis diebus feflis, dc veris jejuniis quatuor temporum, dc ab adventu Domini ad oftavam Epiphania:, dc a feptuagefima ad xv. dies poft paicha, dcfitfacris illis temporibus, prouti juftum eft, omnibus chuftianisD pax dc concordia communis, dc omnis contentio componatur. Et fi quis alius debeatfidejuflionem vel compeniationem pro rebus mundanis folrat illud ipfi tunc aut ftatim poftea.

Ut Vidun fint per ammm innxbn.

Et fit qualibet vidua, qua feipfam refte continuerit, fub prafidio Dei dc regis, dc fedeatxir. snenies marito orba, deinde eligat, quem ipfa voluerit.

Dt tonfeffitne & penittniin egendis.

Etquihbet chriftianus faciat, prouti ipfum o-E portet, diligenter obfetvet chriftianifmum fuum, dc (sequencer aftuefcat fe confeffioni, dc intrepide peccata fua confiteatur, ac diligenter emendet, prouti ipfi adnotatur. Preparer, etiam feiptum ad S. Euchariftiam faltem ter in anno, qui proptium (anima:) fua commodumintelligerevelit, prouti illum oportet.

Dt verbis tf eptrito ettrendis.

Verba etiam dc opera quilibet amicus obfervet decenter, ac juramentum dc paflum caute teneat Adc qualibet tnjuftiiia quam diligentifliene quiipoflit, de hac terra ejiciatur dt dolofa fafta ac deteftanda injuria admodum evitentur; h. e. injufta pondera dt inique menfora dc faifa teftimonia dc turpes rixa, ac illiciti concubitus, & tremenda perjuria, dcdiabolica (afta in homicidiis dc in cedibus, in fortis & in rapinis, in avaritia, dc io luxuria, in gula dc in ebrietate, infafcinationibus, dc in variis violationibus legis, in adulteriis dc in facrorum ordinum violationibus, ia violationibus fetiorum dc in jejuniorum violationibus, in iacriiegiis, dc in diverfi generis maleficiis.

Diligenter etiam intelligendumeft, quod omne hujufmodi fit evitandum, dc nunquam diligendum.

Sed diligatur Dei judicium inpoflerum fedulo» verbo dt opere, tunc huic nationi Deus mox erit propitius.

Dt eneendetiene pneis nmeifmttis.

Noverint etiam omnes pacis compeniationem dc compeniationem nummariam quam dtligentiflime confiderare.

Ita compeniationem pacis prouti patribus familias accepta dc foribus odiofa fit, dc ita compeniationem nummariam, ut una moneta iranfeat per omnem hanc regionem prater falfum, dc meniure ac pondera fedulo examinentur, dc omnis injuflitia inpoflerum evitetur. Oppidorum etiam dc pontium inftauratio diligenter fufcipiatur ubique, dc militaris etiam ac navalis profeôio, quandocumque necefle fuerit, prouti imperabitur ob univerlalc commodum.

Dt nendi expedittent [th pefcbete

Cavendum etiam eft, ut quolibet anno ftatim poft paicha expeditio navalis praparetur. '

Et fi quis publica navi militari damaum intulerit, fedulo (id) emendet, dc regis pacem; fic fi eam ita deftruxerit, ut nulli ufui inferviat, plenario illam compenfet, dc regi pacem violatam.

Dt mililie detreitente.

Et fi quis ab exercitu, cui rex ipfe intereft. abfque venia revertatur, luat poftemonem fuam.

Ut bonutsde nxt fejtrtfltr teretne rege nen veniet, prixJ^xMt fetufetent.

Et fi occulti homicida vel perjuri vel mani, fefti homicida adeo prafumant, ut in regis vicinia habitent antequam compenfationem incepc rinc coram Deo dc coram mundo tunc luant pofpofTionem fuam dc omnes foas facultates, nifi refugium petierint.

Dt vitet regit infidititre.

Et fi quis vita regis infidietur, reus fit vitfua, dc omnium qua poffidet, fi hoc de eo affirmetur, dc fi feipfum purgare velit dc poflit faciat hoc per maxime folemue juramentum, vel per triplex ordalium in lege Anglorum, dc in,lege Danorum per illud, quod eorum lex eft.

Λ pa *Itlncitiim feeerit.*

Et fi quis lAtrociaiun contra leges Chrifti vel regia

& regit alicubi fecerit foirai captis «(limationem A vel muia*m pro ratione fafti; Ac fi fe oppofuerit, otRiSTi A ipie •M*or G*» ,uo<i occ'(*4U*r» Hccat innl- »··#■ IM'·

Dt tcttltltm al vlun ttmjrltlntt.

Et fi quit montaient vitiaverit, vel viduam ftuprivent ferio hoc emendet coram Deo & coram mundo.

Dt ctnfilit tfltrndo Dtt tf ftpttio prtiatiffieit.

Et confideretnr femper quolibet modo quam eertifiime poffit confilium excquiri, in commodum nationis» flt verus chriftianifmus quam maxime ftabilirt, ac qualibet injuflitia diligentiffime evitari, quoniam in terra pofiefiio in bono (latu coofervatur, cum injuftitia fupprimitur, flt joftina diligitur eoram Deo, fll coram mundo.

*BtAtrittit at» *4tttl^eflitt* hvte ad *ftctfarti.*

Nunc etiam Dei miniftros fedulo docere volamus, ut faltem caute remimfcantur, flt per Dei auxilium caftitatetn diligtfnt, fit fedulo libris fuis ac orationibus indulgeant, * dic ac oofte, f*pe flt crebro Chriflam invocent, fit pro omni populo chrifiiano diligenter intercedant.

Infaper etiam amicum quemlibet monere volumus, prouti nobis incumbit tepefacere, ut quiique diligenter meminerit, fle ut a peccatis diligenter revertatur, fle aliorum hominum injufiitiam coHifaeat, ftut f«pc ac crebro habeat in memoria Juod homimbui quam maxime neceffarium eft «piflGme remmifei ; h. e. at fioceram fidem unanimiter habeant in verum Deum qui gubernat, fle fecit ornata creaturas, flt ut reftam fidem chriflisnam refte teneant,flt ut ecclefiaflicos doftorei fedulo audiant, nt Dei doftrinis flt legibus diligenter obtemperent, fle ut Dei ecdefias ubique diligenter falutent flt tueantur, fle cum lumine ac oblationibus eam tepe falutent, fle ipfimet fcdulo ad Chrifium orent.

Et ut Deo debita quolibet anno juftc prnftent, & fefta ac jejunia debite obfervent.

Et ut a mercatura diei folis, flt convento populari fedulo cedent.

Et ut Dei miniftros femper tueantur & honorent.

Et ut Dei pauperes foveant fle nutriant.

Et ut viduas ac orphanas non laceflaut crebro, fed fedulo con(olentur.

Et ut peregrinos ac extraneos non vexent .neque graventur.

Et ut aliis hominibus injuriam non inferant omnino, fed quilibet homo aliis faciat illam juflitiam, quam ipfe voluerit, ut ei fiat juxta id, quod juftuta cfi, &. haec eft lex «quilima.

Cmftftltintr pe^drwds, *uti Jtlttfuftrr*.

Et qnicumque unquam >n poflerum veram legem fpernat Dei, vel i -init, fedulo hoc emendet quocunque modo id n. venit, tam pereccle-futiiram compenCationcm, quam per mundanam difciplinatn.

Et fi ex mulfta pro peccatis adrerfar Deum commiftis proveniente, compenfatio pecuniaria exiurgar, proun munJi fapientes ditciplin· lo<-> coaftitcetunt, hoc debite pertinet jutis epicoporum ccuftituttoncm ad* oraticnas comparandas flt ad commodum pauperum, flt ad ecclefiarum» inftaurationem, ft ad erudiendum, ft ad veftiendum, ac ad nutriendum cos, qui Deo iaferviunt, ft ad libros, ft ad campanas, * ad veftimenta ecclefiar, ft nunquam ad mundanas inanes vanitates, fed pro dilcipltoa mundana ad ecckfiafticas Bcctflitatcs, interdum dc mulfta, interdum 4cColutions «flimationis capitis, interdum ex Metta colli obflnfti, interdum ex mulfta legis violat·, interdum de facultatibus, interdum de poffeffione, & interdare de majoribus, interdatu de minoribus.

FStasfr/ *greviet cnlffc»4t·*

B Et fi quis fit potentior hic io mando, velpet honorem fuperior ia ordine, hic gravius peccata emendet, ft omnia malefafta cartas compenfa. Quoniam potens ft impotens non funt «quales, neque «qualia onera habere poliunt, neque infirmas fano aequalis eft. Et illi funt moderandi,ac difereta difeeraeodi tam ia ecclefiafticb confeflionibas, quam io frcularibua difciplinis, fenesfle juvenes, divitec ft egeni, fani ft infirmi, ftcujufcumque ordinis.

Et fi contigerit, ut quis invitus, vel fortuito aliquid malefecerit non fic «qualis ei, qui fponte ft de induftria ipfe malefecerit, & etiam quineceflitate compulfos hoc patraverit, hie tutamine, & meliore jure dignus fit, quia oeceflitate compulfus erat ad id quod fecit.

C Omne faftam cautius difeernendum eft, ft jus femper juxta faftum refte difponeodum, ft juxta merita moderandum coram Deo ft coram mundo, fle clementia exhibeatur ex timore Dei, ft manfoetndo fiat libenter, ft foveatur pro fafti ratione is, qui ea opus habet, quoniam omnibus nobis neceflie eft, ut Dominus oofier crebro, ft fiepe mifericordiam fuam nobis coacedat. Arnen.

CONCILIUM ÆNHAMENSE
JUXTA ALIUD BXBNPLAM.

PRÆFATIO.

D Quondam tempore contigit, ut regis Ætbelredi edifto concrepante, archiprefulumque Ælfcahi, ft Vraiment cohortata ioftigante,univerfi Anglorum optimates, diefanfto pentccoftes, ad locum ab indigenis Eanham nominatum acciti funt convenire. Coilefto itaque ibidem Chrifticolarum creta venerabilium quam plurimorum, de catholice cultu religionis recuperando, deque etiam rei ftata publice reparando, vel confidendo; plura, ft non pauca, ut pote divinitus infpirati, ratiocinando fermocinabantor. Denique ia corumdem fyoodalis exordio fermocinattonis, epicopi femetipfos primitus, fidei fpeique, ft caritatis qu»tuorque principalium virtutum, prudenti· videlicet, & jufticic, fortitudinis quoque, & temE perantic decore adornari, mutuis colloquiorum inflru&ionibus falubrium invicem cohortabantur, ftatueruntque pro invicem quotidianam interventionem, atque paftum pacis & concordis fideliter firmiterque inter fe confirmabant.

SYNODALIA DECRETA.

I- «<(■ A rtiqioirai

Oniaern quoque populum monebant, unum regem fub unius cuka religionis Cbri-

———Chriftianx, fuperftitionis ritu fanatiex om- A ^KKrTnimodo abje&o, & timere, & diligere,
"*. Deinde uoiufcujufque ordinis, vel fexus, vel statis catervam accitam alfiftentem- J|ue, nt juxta legis fanftionet catholics nam fobrie, & jufte, ac pudice in hoc fxcnlo.viram inftienerent, fuggeftionibus multimodis, fecundum apoftoli monita beati, arguebant, obfecrabant, increpabant. Ibi ergo epifeopi, ut erga credits fibi falutem plebis, paganorum incurfionibus vel irruptionibus, ceterifque calamitatum xru* mnis pluriformium opprimentibus, a religionis tramite redo anfradibus errabun-B dis exorbitantis, pervigiles exifterent: eifque vitx pabula vel alimenta, quibas ad fidei cultum catbolicx recrearentur, folicite inftanterque miniftrarent, monitibus cogebantur intentis. Memores enim fore
Cd.*^WiM^ProP^etr monebantur, dicentis:
uNMt. As tviw *tfl gregtet Dti.* Abbatibus namque, necnon & abbatiffis, maximis ibidem prasdicabatur oblectationibus, ut vitx proprix legis frena regularis imponerent, collaque jugo Chrifti leviflimo omnimodis infarigabiliter, humiiiterque fnpponerent, & fedula Inflantia fagacitatifque Audio inten-C fiffime monita fiblmet fabjedia fubdito domino

a&uumque exemplaria bonorum nomina majoris officiis xquantes, vel implentes, ftudiofiflime impendere procuraffent, eofdemque a fandx tramite religionis, vel ab almi norma patris Benediâi per anfractas obliquos dextrorfum vel finiftrorfum
M».ubi deviare permitterent Archi* pontifices etiam, una cum ceterorum con* fenin pontificum, orthodoxorumque jam tunc prrfentium, falubre hoc piumque coelitus afflati elegerunt tradideruntque confilium, ut fi quifpiam monachorum, vel quxpiam monialium, excujufpiam monafterio abbatis, vel abbatiflx, ipfius videlicet vel anteceflbrum ejus temporibus regiminis, ritu apoftatico per proprium arbitrium egrefli, vel proprii reacu deliquii expulfi, alicubi reperti fuerint, in monafterium iterum revertantur, & abfqueulla contradi&ione fufeipiantur. Caveant etenim abbates, necnon & abbatiflx, ne illud propheticum de illis dicatur: *iafinuû»* ne· , d* f«sd
M«t«Urlur ara *feMÛit.* Reverfi ergo monachi, vel^quuint moniales, obfervaotix regulari humiliter fubjaceant, negligentiafque priores nimium (xeniteant, & a eundis amodo vanitatibus defiftant. Vota enim, vel promifla, qux Deo voverunt, mente folicita revolvant, faâifque eadem perfolvere Audeant. Si autem cujufpiam monachorum monafterinm, quo fe per promiflionis votum, perqne habitus fufeeptionem fpiritali*, domino obtulit omnipotenti, velut plerumque mutata temporum viciflitudine

contingere folet, cum canonicis vel cum fandimonialibus conftitutnm fit; ifquje tam aannum alicui ecclofix vel monafteriolo in Chrifti ·-»· famulatu deditus fuerit: idem ipfe ponti* ficem, ad cujus dieecefim eadem ecclefia vel monafteriolum cui prxeft pertinet, promptiflime adeat, triaque hxc icfemper fcrratutum data dextra deroveat, cafti- TII, tatem videlicet, habitumque monachicum, »>· & perpetuam in Chrifti fervitute perfere* ranttam. Quod fi hxc perfolverit, dignior habeatur. Canonici namque in fuis fe ····· monafteriis ita obfeivent, ut in continentia pura, & in caftitate magna, domino regulariter deferviant; horis competentibus officiam divinum in ecclefiis pariter con* celebrent; & fi eo loci fubftantix abundantia vidualis non defuerit, in fuis per dies fingulos prandeant reiedoriis; no&ibus quoque fingulis, ut eis regulx mon* ftrat authoritas, in dormitoriis requiefeant. Quod fi hxc obfervare neglexerint: vel .regulariter emendent, vel de monafteriis ejiciantur, & Dei hereditate careant.

II.

Sacerdotes itaque, five presbyteros, fummopere obfecramus, ut cafte, & contineo- ***«'*'··'· jugiter fervientes, a connubiis fe fxmineis omnino abftineant, ficque domini iram devitent- Si enim taliter domino fervire voluerint, domini cundtipotentis mifericordiam hic & in futuro confequantur perpetuam; infuper & nobilium honore perfonarum, & là vita prxfenti, & poft vitx terminum, digni habeantur: Quod *fi* hxc obfervare noluerint, omni honore penitus priventur.

III.

Poft hxc igitur archipontifices prxdidi; o«. 'convocata plebis multitudine colle&x, re- £/<27 gis edido fupraferipti, omniumque confenfu catholicorum, omnibus communiter prxdicabunt unum Deum colendum efle debere, Patrem videlicet, & Filium, & Spiritum fandum; Patrem fiqnidem ingenitum, Filium autem ance tempora genitum a Patre, in tempore natum e matre; Spiritum vero fandum ab utroque procedentem; Trinitatem fiqnidem in perfonis, unitatem io fubftantia; deitate coxqnalem; honore & gloria coxternum. Unum, inquam, Deum, unamque fpem, & unam fidem, atque unum baptifma nos colere oportet, & omnes paganas fupcrftitiones contemnere.

IV.

Incantatores autem, magos, pythoni* »·»··»«·«·. cos, & veneficos, necnon idolorum culto* ρoβ·4·», res, acriter oportet conftringere, vel etiam ex patria ejicere. Decreta namque? vel ftatuta, vel fcita legalia, xqua & jufta, Temper teneamus, injufta autem legique contraria penitas exterminentur, & ab omni*

jj omnibus eliminentur. Juri- quoque ftatu- cHRisTi*- civilis zquiffima, nulli abftrahantur per- —» fonz nobili neque i^iobili.

r>>* ss««. Fidei firma, caritas non fi&a, amici* tia vera, & non falfa, inter fi~gulos teneantur.

VI.

Nemo etenim, pro pecuniae commuta- l-> «/n//- tione alicujus, quempiam Chriftianum infontem ex patria ejiciat, fed nec paganorum dominio fubdat. Nefas igitur eft, uc Chriftus faneuinis fui effufione redemit, Judaeorum vel Gentilium vinculis B fint irretiti.

VII.

r.- >. Delinquentes etiam, pro deli&is roodic'* mort' minime tradantur, fed pie cauteque puniantur, ne forte punitionis feveritate judicis iram diftritfti provocent punientcs; Dominus enim dicit: *IMitt* r«- Weasasrr, & reliqua. Et item: *Jn judici» judicevtritu, judicMeuiu.* Et apofto- », cw. «. lm dicit: *Cafiigatty ir* imm *certifient'.* plafmati namque domini plafmantis, quod proprio fanguine redemit, iemper ubique parcatur.

VIII.

C···»!. il. lmil- Connubia illicita eundis generaliter interdicimus Chriftianis, fed legi divins cum Dei timore adftringantur. Nemo igitur illicitis conjun&ionibus fe inquinet, id eft, cum cognatis, vel cum conjugatis, vel cum Deo facratis, feu cum aliis illicitis perionis.

IX.

Bc«1«S*. « -I.ISll ia- Ecclefiz itaque per loca fingula xdificatx in domini fubfidio cunélipotentis, necnon & regis terreni, cundheque plebis catholicz, tuitione iemper perfiftant: nec quifquam pro quopiam commercio, jugo fcrvitii fuam fubjugans ecclefiam, venditor efficiatur eccleiiarum; fed in Chrifti fervitute leviflima libere femper permaneant: neque fscerdotes, velminiftri Deo ibidem fideliter fervientes, abfque pontificis confilio inde expellantur: nec ecclefiz antiquitus conftitutz decimis, vel aliis poftcftionibus piiventur, ita ut novis oratoriis tribuantui.

X.

teddod- Decimationes frugum, & vitulorum, & agnorum, necnon & aratrales eleemo(ynx, ecclefiafticaque munera, domino per fingulob annos temporibus rependantur congruis: eleemofynz videlicet aratrales quindecim diebus poft paieba peradiis, vituli quoque, & agniculi decimates, erga pentecoften; frugum vero terrae decimationes, circa omnium feftivitatem fan* &orum, ecclefiis perfolvantui opportunis.

XI.

Pecunia quoque Romana erga beatorum folenaitatem apoftolorum Petri & Pauli pontificibus per fingulos anno- reddatur. çitisn*

XU.

Ecclefiaflica veto munera ia beati fcftlvitate Martini per fingulos anew ecclefiis donentur competentibus. Lumina etiam l mimu. cereorum ter in annis fingulis reddantur, augeantur, reparentur.

XIII.

Munera necnon defunftorum animabus congruentia puteo impendantur aperto.

XIV.

Jejunia quadragefimalia, & cetera a (angis paçribus indi&a, fiandorumque feflivitares a catholicis inftitutae, fummopere obferventur.

XV.

Dominiez folennia diei cum fummo honore magnopere celebranda funt, nec quid- Dit, quam in eadem operis agatur fervilis: negotia quoque faecularia qucftionefque publicae in eadem deponantur die. Genitricis namque domini noftri, almae videlicet Mariz, fefta folennia, primo cum jejuniis, & poftea cum fuavifona melodiarum cantilena, honorifice ab omnibus celebrentur C folenniter. Fefta quoque apoftolorum cun- ap*ft»i-- élorum fimiliter cum jejuniis concernibufque fpiritualibus fummopere colenda funt.

XVI.

Jejunia vero quatuor temporum nos obfervare oportet, ut fan&us Gregorius no- p®'»-- bis conftituit; quamvis aliz gentes aliter exercuerunt.

XVII.

Sextz etenim jejunia feriz ab omnibus Di«« Vcm- magnopere per fingulas hebdomadas exer- n' cenda funt; fi tamen in eadem die aliqua fcftivitas non evenerit,

XVIII.

Judicium quippe, quod Anglice srdB/ ©- sub-- dicitur, & juramenta vulgaria feftivis tem- kl* poribus, & legitimis jejuniis, fed & ab adventu domini ufque poft oâavas epiphaniz, & a feptuagefima ufque xv. dies poft pafcha, minime exerceantur; fed fit his temporibus iumma pax & concordia inter Chriftianos, ficut fieri oportet.

XIX.

Viduz fingulas in fubfidio dominico, in- Vi*-- que regis cundxquc plebis munitione ca- s». tbolicz femper confiftant, perque menfes xii. in continentia perfeverent; quibus pcradlis, libero utantur arbitrio, vel nubendi, vel in continentia permanendi.

XX.

Chriftiani quique colloquia frequentia, & falubria cum facerdotibus crebro exerceant, fuaque fibi peccata inverecunde depromant, ac confiteantur, confeftaque juxta facerdotis inftitutionem pœniteaot, atque emendent; feque per continentiam,

& per

& per reliqua operui. ftnd a bonorum ita purificenr, ut corporis & (anguinis par* ticipatione creberrime digni, & mundi ei* ficiantnr.

XXI.

Verba, & fa&* unufquifque jufle difponat, juramenta & vota fideliter complear.

XXII.

Nequitiae namque cundigenz a eundis Chriftiania penitus ejiciantur, irz videlicet, rixz, diflenfiones, blafphemiae , adulteria , homicidia, furta, rapinz, 'necromantic, avaritie, fornicationes, perjuria, facrilegia, fortilegia, ebrietates, comeffationes, idololatriae , falfa teftimonia, fraudes fubdolz, maleficia, veneficia, ponde, ra dolofa, menfurac iniquae, datera* fraudulente, ceteratque pedes, quz ad interitum bominem pertrahunt. Si enim iftas mortiferas pedes a nobis avellere voluerimus, omnipotens & mifericors dominus nobis noftraeque genti procul dubio miferebicur. Fraus itaque monetariorum funditus abfiftat, exque pura , & fimplici materia pecunia cudatur. Furta autem , & latrocinia omnia radicitus abfiftant, vel ca perpetrantes multimodis poenis puniantur. Arcium muri, urbes, oppida, cadclla, civitates, pontes, reparentur, refttutentur , renoventur, vallis, fic foffis muniantur, & circumvallentur.

XXIII.

Naves per fingulos annos ob patris defênfionem, & munitionem przparentur , poftque facrofanAum pafcha cum eundis utenfilibus competentibus fimul congregentur. Qua igitur etiam pœna damnari qui navium detrimentum in aliquibus perficiunt, notum cun&is effe cupimus. Quicumque aliquam ex navibus per quam, piam inertiam, vel per incuriam, vel negligentiam corruperit, & tamen recupera* bilis fir, is navis corruptelam, vel fraftu* ram cjufdem, perfolidam prius recuperet, regique deinde ea quae pro cjufdem muni* tionis fradura fibimet pertinent rite perfolvat.

XXIV.

Si autem de expeditione, id eft, de prxeindu, cui ipfe rex intererit; fine licentia quifquam .diiceffcrit, rerum facultatumque eundarum diferimen incurrat.

XXV.

Si etiam quifquam de excommunicatis, nifi caufa refugii , in regis przfumpferit przfentia ante poenitentiae fatisfa&ionem peradam confidere, facultatumproferiptione damnetur.

XXVI.

Si quis dxmoniaco inftindu regem circumvenire molitur: illum dignum morte judicamus, nifi forte maximo juiamcuto, vel fervente ferro excuietur.

XXVII.

Et fi quis legi Dei manifefte refiftit, vel contradicit, reddat quod debet legis defertor: & fi is contrarius rebellare armis nititur, & fic occiditur , jaceat ablque redditione.

XXVIII.

Nullus itaque Chriftianus nonnam Deo dicatam violet; nemo viduam vi opprimat fine periculo fubftantiz fur.

In his itaque, & in eundis, iniqua omnia & injufta, quz rex nofter una cum optimatibus exterminare decreverat , vel mandaverat , femper & ubique penitus abjiciantur , eliminentur , omnimodifquc excludantur: juftitiaquc & veritas femper fervetur. Sicque pax lumina, frugumque fertilitas, omniumque copia bororum in patria abundabit , domino patrocinium prxftante, qui vivit, &c.

Hxc itaque legalia ftatuta, vel decreta, in no» flro conventu lynodali a rege noftro magnopere ediâa, eundi tunc temporis optimates fe obser- vaturos fideliter fpoodebant. Idcirco ego N. ,gratia domini difponente, Eboracenfium archiepifcopus , eadem ad fequentium memoriam, necnon fit ad prnfentium vel futurorum ialutem, literis infixi, domini videlicet proximique diledionecompuu&us.

^MEDIOLANENSE CONCILIUM

Pro condemnatione, dt depoGtione Olderici ab Henrico II. tunc rege, Aftenfi epifeopatu donati,

Aww loop, *ab Arnaipba IMMantufi arebitfifcapa etltbralam.*

Enricus IL rex, & I. imperator venerat in Ita- jA(n jnvjtatuíi expulloque Arduino regnum illud occupaverat . Ne quid vero fibi deinceps a fautore regis illius , Aftenfi epifeopo timeret , fuga dilapfiinr illum exauthuraudum epifeopatu curavit, Oiderico viro nobili, fit potenti in ejus locum fubftimto. Cum vero non rite eleftuta, nec a populo expetitum confeerare recuU- ret Metropolitanus Mediolancnfis Arnulphus, ideo a Aomano pontifice confecratioocm hanc expetiit, & obtinuit . Graviter id tulit Arnulphus, quare coa&o Mediolani concilio Oldericum anathemate feriit; dein colleAo exercitu, novum ilium epifcopum coegit, ut fupplex veniam poftu|aret, fic Metropolitani fui confirmationem efflagitaret .Que de concilio Mediolani habito dixi, hac expreifii-

fe uaihi vifoi fan et hi* Artidphi h mKi reran A «mow*#· AMWswtfr *ecehfie enethmmù jtadt* anno
.......— Mediolanentium fcriptori* verb*» bb. Leap. X!X. caqfcerfa (Oidetici) *tremfinit endmiem.* causTi
CHBisti "X· ‹Archiepifcopo* MediolancoC*) i«

t^MOGUNTINUM CONCILIUM

viewMIL *ctlekretttm.*

A*·· icii. Γ\E 'concilio boc Moguntino omnia Istent , & et ano annal.fta Sasone Eccardi param aliud prater nomen innotuit. Hoc igitur ibi ad g annum ion. &fa* mm rrx (Henncut) Aafar *cenciUum* I» M*g«x/ia *cnitett,* «fi Tfadrrfas Mr- *ttnfft tpifceput , & Heinritui* da» *Jretrtt engine* (S. Conegundat) *interfuerunt* ; c«a*p«* mwm iii J«xra /«■«* *plecitum tit refptndere* m *pegènt, re.* <Nrr*fa*/«r irai», *feet tumen ed temput faBe.* Nec plora de hoc coocilio.

VITA SERGII PAPE IV.

4ldt. CErgiui, ejus nomini* quartus, P°ft interr*. O gnum unius manfii, ft tredecim dieram,pridie Kaleoda* Septembre*, anno faluti* 1009.tempore Henrrci regis, ex epifeopo Albaoenfi creatu* eft Romanus pontifex, optimus, pluribufqu*vir-<u tutibus exornatu*. Hic ante Petra* nuncupatus, ob reverentiam apoftolici culmini* nomen priftinum iounntavit, ft Sergius nominari voluit; utCbae patet ex fepulcrali inferiptione, de qua infra. Errat ergo Diimarus, qui iuo judicio ft affernone ideo id faftum fcribit, quod nomine non fatis bonefto Boceaporci nominaretur. Turpins falluntur, qui hujut folins pontificis exemplo pofteros fua nomina immutare arbitrantur, cum ex procedentibus liquido conftet, quod Joanne* XII. ante No'·101«*pontificatum Oâavianus, Gregorius V. Bruno, ,"*"4""*' Silvefter II. Gerbertus, nuncupati fuerint. Hor judice, Libentio Hamburgenfi archiepifcopo controverfia, qua inter ipfum, ft Bernarium Ver denfem de parochia Kimfulc fubjeftione agitabatur, ft ob quam ille Odonem Romam ablegaverat, adjudicata Fuit. *Adem*

ko t·*· n›b s«r·. Hoc tempore magno cum prodigio Roma inD qaa<jam ecclefia oleum fcaturiit, ex quo vas aliquod impletum miffum eft ad Henricum regem. Rem geftam deferibit hujus temporis feriptor Ditmarus lib. 7.

p.rkcai A .<<!<<< a· Anglicanam ecclefiam Dani perfequuntur. Ex clericis ft monachis, novem occrfis, ftrangulatis, out per verenda fufpenfis, decimum quemque rite refervarant. Sandum Elpbegum CanruaHen fem epifcopum, poft mult** carceri* ÛL vinculorum injuria*, gloriofo maitplio affecerunt.

Sergio* papa, cum fediffee anno* duos,meofe* oâo, & die* iredecim : obiit IJ. Maji, anno faluti* son. fepultus eft in baClica Laterancnfi, cum tc fepulcrali inferiptione : Obh»S«. <U.

Qeijquil ed kuc tendit faUimie limine It&tr,
Et teptrn tente nehhtete demut,
Inttntii eatlif eulu perterrere rtrti
Define mnferiet, ertt favente mm··/.
Leetine cum greffe prudence fetnU ntrtat,
Refpice ftheitut quid velit kit titulet.
Hie tumulete facent pufierit etekt fmu,
Quern dew etclefie tentedit Oenifetent.
Peuperihu punit, nadmraa *vefat upimu,*
DeHer df egrtgitu ?«» falt lu pêfl·.
Jure facerdeti letet dum vidit etifau.
Ccetiket equevit ueviger engeliat.
Aliènent regimen Itfire vteerukilu une
Rtxit, pefl fumtnttm deciter ed folium,
In que mutete permenfit ermine prnfal,
Sergiut ex Petre·, flv vmitetut eret.
DuSut mente pie, ftfa, dec, perce Redempture
Utque vicem repine, dice Dent kune kektet.

Qui fedit anno* x. & tnenfe* 8. & die* n. indidione x. anno dominies incarnationis milkumo *decimo tertio.*

SERMO · SYNODALIS,

EFCOOICE MANV6CR. MONA4TERII NERIJH11MENSI t,

Scripto anno Chrifti 1009. quod ex verbis iftis colligitur : Ab initio Mundi afquc in adventum Domini fecundum Hebraicam veritatem anni funt 3956. fecundum vero interpretes, anni 5699. Colliguntur autem anni omnes a creatione primi bomini* uique in feptimum annum Henrici imperatori* lecunduhi Hebraicam veritatem 496}. fecundum vero interpretes Ô708.

no^."iv* v«">· S'· "'t" ›‹l› ·*··· *Ser1** fynobüt, qni in ffngulii fjnedii , pencktemt prttfyterit enunciendnt* ejt.

'CR*tres presbyteri ftfacerdotes domini, cooperatores noftri ordinis cftis. Nos quidem, quamvis indigni, locum Aaron tenemos, vo* locum Elcazari ft Ithatnaris. Nos vice duodecim apoHolorum fungimur, vos ad formam feptuaginta difcipulorum eftis. Nos paftores veftri fumus, vos pafto-

a Extac etiam in Codice Bibliocbecar Vaticane, «ai infcribieur, Liber cenfuum fub buc titulo : *HtutiHe Ijm-«l» tepe IK Df curt , cfufve elicle tc munere, quem fer Efiictftl emnltet Smtramim curem untmerum grrtuiltni mtimeri veleil* Hardumq*. Vide totum prope buac <'imoaem fupra poil Vitam Leoni* IV.

ANNO cHusn

paftores animarum vobis commiiaram . Nos de A vobis rationem redditури iumus fumoso paftori domino *Jefu* Chrifto, vos de plebibus vobis commlffis. Et ideo, cariffimi, videte periculum veflrom. Admonemus dt obteramus fraternitatem veftram, ut de communi falute vellra cogitantes attentius audiatis admonitionem noftram ; flt qu· vobis fbggerimus, memori· commenderis, dt opere exercere Audeatis.

In primis admonemus, ut vira dt converlatio veftra irrepreheafibilis fit, fcilicet ut cella veftra fit juxta ecclefiam ^dt io ea feminas non habeatis. Omni oofte ad nofturna furgite. Curfum veftrum certis Boris decantate. Miffarum celebrationes religrofe peragite. Corpus flt fanguinem cum timore dt reverentia fumite. Vaia ianâa propriis ma-B •ibus abluite dt abftergite. Nullus cantetmiffam, nifi jejunus. Nullus cantet , qui non communicet. Nudus cantet fine aœiâu, alba, ftola J fanone, piaoeta. Et hcc veftimenta nitida fint, dead nullos alios ufus fint. Nullus cum alba, qua tn fuos ufus utitur, prefumat miffam cantare. Nulla femina ad altare domini accedat, nec calicem domini tangat. Corporale muodiffimum fit; altare coopertum de mundis linteis . Super altare nihil ponatur, nifi capte dt reliqui·, aut forte quatuor evangelia, dt buxida cum corpore domini ad infirmos, cetera in nitido loco recondantur.

Miffale plenarium, leâionarium, £c antipbonarium, unaqueque ecclefia habeat. Locus in facrario aut juxta altare fit preparatus, ubi aqua effun-C dt poflit quando facra vafa abluuntur, & ibi vas nitidum cum aequa dependeat, ibique facerdos manus lavet, poft communionem Ecclefi» fint coopertе bene ft camerat», de atrium fit fepe munitum. Nullus extra ecclefiam per domos aut in locis non cameratis miffam cantet. Omnis presbyter clericum habeat aut frbolarem, qui epiftolam vel leâiooem legat, dt ad miffam refpondeat, dt cum quo pfaimos cantet. Nullus folus miffam cantet.

Nullus cum calcariis, quos Iporones rufticevocamus, dt cultellis extrinlecusdependentibus,miffam cantet: quia indecens eft, & contra regulam ccclefiafticam eft.

Calicem dt oblatam refta cruce Ggnate, ideft, •00 in circulo, flt variatione digitorum, ut plu-D

7«. s. rimi veftri faciunt, fed ftriftis duobus digitis & pollice intus reclufo, per quos Trinitas innuitur, iftud fignum t refte facere ftudete.* non enim •liter quidquam poteftis benedicere. Infirmos vilitate , dt eos reconciliate, dt juxta apoftolum oleo fando inungite, flt propria manu communicate. Et nullus prefumat tradere communionem laico, aut femin·, ad deferendam infirmo.

Nnllus veftrum pro baptizandis infantibus , •ut infirmis reconciliandis, aut mortuis fepeliendis, premium vel munus exigat. Videte ne per DCgligentiam veftram ullus infans fine baptifmo moriatur. Nullus veftrum fit ebriofus dt iitigiofus , quia fervum domini non oportet litigare. Nullas veftrum arma ferat in feditione, quia ar- E ma veftra debent effe fpiritualia. Nullus canum aut avium jocis inferviat.

Nnllus in tabernis bibat. Unufquifque veftram, Ïtantum fapit, plebi fuc de evangelio vel apoolo, die dominico, vel feftis diebus, annuociet. Verbum domini debetis pnsdicare . Curam pauperum, peregrinorum, dt orphanorum habete, eos ad prandiola veftra invitate. Eftote hofpitalcs, ut ahi a vobis exemplum bonum fumant.

Omni die dominica ante miffam aquam bene» didam facite, unde populus afpergatur , flt ad hoc folum vas habete. Sacra vais, dt veftimenta— facerdotalia, nolite in pignore dare negotiatori, aut tabernario . 'Nullus veftrum ufaras exigat , dt conduâor fui fenoris exiflat. R.es dt facultates, quas poft diem ordinationis vcftraa acquiritis, friatis ad ecclefiam pertinere . Nullus fine fcientia dt confrnfu noftro ecclefiam acquirat. Nullas per poteftaccm fieculartum ecclefiam obtineat. Nullus ecclefiam ad quam titulatus eft relinquat, flt ad aliam qunftus.caufa migret. Nullus plures ecclefias teneat fine adjutorio^ aliorum presbyterorum. Nullatenus una ecclefia inter plures dividatur. Nullus alterius parochianum, nifi in itinere, dt cum placitum fuerit, ad miffam recipiat. Nullus in alterius parochia miffam can* tet. Nullus pernitentem invitet carnem manduca* re, flt bibere vinum, nifi pro eo ad prarfens eleemotynam fecerit. Nullus prefumat baptizare, nifi in vigilia pafchc, & pentecoftes, nifi propter periculum mortis, ûoufuuifque fontes habeat, dc fi non poteft lapideos, habeat aliud vas ad hoc pratparatum, in quo nihil aliud fiat. Videte, ut omnibus parochianis veftris fymbolum, flt orationem dominicam infinuetia . Jejunium qustUor temporum , & rogationum , fit litanie *mtjorit,* plebibus veftns omnimodis obfervandum infmuate.· feria quarta ante quadragefimam plebem ad conieffionem invitate, & ei juxta qualitatem déliât poenitentiam injungite, non ex.corde veftno, fed ucut iu pcenitentiali feriptum eft. Quater iu anno, id eft, natale domini, dt cena domini , pafeba, & pentecofte, omnes fideles ad communionem corporis flt (anguinis domini accedere admonete. Cenis temporibus conjugatos ab uxoribus abftinere exhortamini. Eulogias poft Miffam in diebus feftis plebi tribuite. Nullus induatur veftimentis laicalibus. Nullus rem, aut poffeffionem , aut mancipium ecclefi·, vendere, aut commutare, aut quocumque ingenio alienare pre* fumat.

Diem dominicum, & alias feftivitates, abfque opere fervili a vcfpera ufque ad vefperam celebrari docete . Cantus & choros mulierum in atrio ecclefis prohibete. Carmina diabolica, que fuper mortuos noâurn» horis vulgus facere folet, flt cachinnos quos exercent, tub conteftatione Dei omnipotentis vetate. Cum cxcommunicaiis nolite communicare . Nullus illis prefumat miffam cantare, fed flt plebibus vobis hoc annunciate · Ad nuptias nullus veftrum eat. Omnibus annunciate , ut nullus uxorem accipiat, nifi publice celebratis nuptiis. Raptum omnimodis prohibete, flt ut nullus ad proximam (anguinis fui accedat, flt ut alterius fponfam nullus ducat. Porcarios, & alios pallores, vel domiaica ad miffam venire facite. Patrini filiolis fuis fymbolum, & orationem dominicam infinuent, aut infinuari faciant. Chrifma femper * fub cera fit figillo, propter quofdam infideles. De mi- '/-· nifterio etiam vobis commiffo vos admonere cu· * * ramus. ut unifquifque veftrum, fi fieri poteft, expofitionem lymboli, dt orationis dominice, juxta traditionem orthodoxorum peues fe feriptas habeat, dt eam pleniter intelligat : dt inde, fi novit praedicando populum fibi commiffum feduk» inftruat; fi non, faltem teneat, vel credat. Ora tiones quoque mi(Tarum, dt canonem bene intel* ligat; defi non faltem memoriter ac diftinâe valeat proferre. Epiftolam, dt evangelium bene legere poffit, dt «tinam ad litcram ejus fenfum poffet mamfeftare. Pialmoram verba dt diftiuâiones regulariter ex corde cum canticis confnetudinariis pronuaciare fciat. Sermonem , u 'apra dtxi-

CHRISTI diximus , Aihaoafii epifcopi de fide Tiinitatis , CUJU' 'nyum ft teneat. Exorcifmos fic orationes ad catechumenum faciendum, ad fontem quoque coofecrandum & reliquas preces fuper mafculum, & feminam, pluraliter ac (ingulariicr difliurte proferre valeat. Similiter baptixandi, ad fuccurrendum infirmis , ordinem quoque reconciliandi, juxta modum fibi canonice fervatum, atque ungendi infirmos, orationes quoque eidem neccditati competentes bene faltem iciat legere. Similiter ordinem, & preces in exequiis agendis defunrtorum . Similiter exorcifmos & benedirtiones falis fic aque memoriter teneat. Cantum norturnum atque diurnum Doserit.

Compotum minorem, id efi, epartas, concurrentes regulares, terminum palchalem, & reliquet *fapiat* , fi eft pofiibilc. Martyrologium & preoiteotiale habeat, fic cetera. Volumus autem, *iture»* cariffimi, quatenus que noftra percepiflis traditione, quantum humana patitur infirmitas , bonis Audeatis operibus adimplere, prafiante domino noflro Jefu Chrifio , qui cum Patre & Spiritu fando vivit & icgnai Deus per omnia iscula fxculorum, Arnen.

CONJECTURA MARCI VALSER!

da author/ funeriarii fermaonit ae auloon jupertnru jermaniia

Cora codex Neresbelmi m Ausuflana duscefi, anno Chrifli loop, boc eft tngefuno fexto poti mortem S. Udairid. lcriptus he : veritimile ht fynodales has conAitutiooea a S. Udalrico fluere, guas fequentes deinde epifcopi, quod inlcriptto innuit, fiepius repetere & proponere coniuevcrint. Primum vero earum autboecm S. Udalricum elle magnopere confirmat locus vetufli feriptoris in ejus vita cap. d. lu *quibafotm autem diehu caprtuU cum clencu habere difpojuit, mbit lotit ubi brec afo/lme fieri nrtbipreibytcn putavcmai , ubi cum tb s/lh /aw» concitiu af/a/arrawrM arbitrabantur . Cengregecir ante ft t/rrlrll arcbtpreebylerot .* cr api/MMJ *Inter etc rarunurr potuit, toute* fua/rtrr faat'Aiaaam *Dei [crvuium at eu lmploretur C7 qualiter populm illli fubjtaur e» eu veteretur tu fl*dro pradicaudi Aceadtque, qucHtaque cnutefa lnfonet lap. tizarentur , ufrnl vifitarentur, O' uaarerentur,* etiam *coepere* qvaaia rwupqjfnae *frpalturti trtdertn. ter, qualiter de decimlr & Malifobtu fidehum pauperet recrearentur, veduu, IT orphum/ in tuuvetfii netefiitatibar Jubyearirent, quonioque fiudeo in bofpiiibur & advenlt Cbrtflo minifirarent ; fi jubint>trdaaai mulierer fecum hobuifient ,* er i«de *cnmen fujpicianie inciderent, fi cum cnmbnt vel ntcipitnbu/ venatione/ lequerentar, fi tuberna> caule edendi vel bibendi ingrederentur, fi turper* m. *cor m tfln haberent. fi ebrietatei (T comefiationet fupra modum amarent , fi rlxlt & contenttoolbar CT aemulationibu/ defervirent, fi nupcitt foculuribut interefirnt, vel fi aliqui rarammlnifierln indecentia ln cfoaeladlne babe*rfM : *K.* *ndar more antecefioeum fueram ad loca flatuta convenirent .ibique folrtar oratione/ explerent, fuafque ecclefiat ad iemfae revifereut . fi obedtcntiam earum mafifirii pr<eb»fient, & lh toto fua minifierio devoti (r npu manere fndniffent.* Cum plercque baruni interrogationum conHitutionibus refpondeant , tempus praeterea locnique conveniat , proferto nihil vetat uni eidem S. Udalrico conflitutioner & interrogationes tribuere.

Nota Severini Binii.

Amice lertor» bunc fermonem fynodalem, aod primam editionem, conciliorum fecundae inferendum mifit "d an^dfimu» doednos Marcus Valferos pue leerao- r uon^lm inclyte reipublice Auguflane duumvir , fequena prifei »vi roonunentum, una cum con)eAura de autore^ opeiar pretium farturum me putavi, ut latenrem *fermonem* omnibua pafioralibus fvnodia celebrandis utiliftimum . e tenebris erutum in lucem emitterem. Qjiod eccleGafticc ddciplitue fauflum fit r eritque ur ipero, fi qui m fortem ac miniflerium domini cooptati funt, h*c tam faiutaria monita in intimat «u/dullar demittant, ut ad eorum prxfcriptum, vitam, motes & artiones fuit conformare Audeant. Cum incertum lit quoto anno ab Udalrico habitui fuent , pratfixuoa initio fttipti libri annum retinendum elle judicavi,

anno' CHRISTI

COMENSE CONCI L. DIOEC.

ANNO 1010. CELEBRATUM.

In nomine fanfliffima & indrvidxo Trinitjtii.

Etut apud T«iii Anaal. te. pat. »1«.

DOnaioo fando ac beaiifiimo patri & confef fori Abundio Albericus licet indignus tui vicarius . Si laudis tus ufibus aliqua iervitura conquiro, tuum tibi reddo non meum dono. Nihil enim fine te meum, per quem fit a quo ipfum, quo fruor, hebeo poil Dominum. Cujus multiplicium beneficiorum copiam nullatenus poftum recompenlare digniilimam; tamen ne prortus eunda in vanum fumpftile comperiar, aliquid affidue tuo famulamini infificndwm aggrediar. Regens enim per triennium pontificatus tui cathedram, toiiulque gregis curam gerens , nullumque lubditorum periclitari volens, fanrta fiatuta lynodo mores fic arta prccefforum Antifiitum inquifivi , ii cujus forte incuria tuarum omnium Ecclcfiarum funditus forent, defiituta ccenobia . Cumque multis referentibus vitam priorum, alterius digna farta laudantibus alterius perpetrata Hsgitia fufpirantibus, qualiter fic cunrta defolata edent, didicerim. Mox, Deo infpirante, Civium fit fuburbanorum confilio in animo flatui, fic fi omnia non portent, vel unum *ct* multis in tuo nomine recuperari. Ubi tamen aptius hcc renovatio conlurgeret , quam ubi tuum corpus venerabile jacet? Unde prxlenribus totius epifeopii clericis & laicis , ipfifque multum cogentibus atque ptecantibus volo fil liatuo in ma S. Ecclefia cotidie fub monachico jure fervituros, quibus necetfaria virtus fic vefiitus difiribuo, partim de tuo hadenus m meum ufum fumpto, partim aliunde acquitiio vel jam nunc acquirendo, (n primis igitur dono ipfos ordines cum mattariis, decimis fit omnibus terris pertinentibus, quorum cenfum ibi fervientes in fiultitiam fic fecularcm curam videbamur expendere ut ficut hartenus temporalibus, fit caducis inde fervienmt, iia deinceps de eodem Domino iervialur . Sanâi quoque Carpophori VII. ordinum inveflituram fit traditionem Abbati difpono. Curtem etiam de Abbate cum mattariis fit omnibus fuis pertinenti», molendinum de Trinale, alterum de Broilo majore cum prato q foffaio quod efi prope ipfum molendinum ufque ad pontem Petrinum, ficut aqua Coiias difeurrit *rt* parte montis. Mattarium ad S. Joannem fubmonte, fic campum fub eadem Ecclefia pofirum molendinum juxia monafierium fanrtx Marix, fic quartum molendinum ad Rondanarium. Quintum quoque de Broilo minore . Concedimus eiiam ipfam Abbatiam ad fuum ufum habere navem in noflro Cumano lacu . De centum quoque fifcalibus libris nofiri mercati, quchartenns Pontificum ufui fuerunt, largimur eidem abbati* decem Papienfium denariorum libras. Alias etiam XI. fifei libras mediolsnenfes fit folidos IX. de pifcaria, de Adua, fcilicet de nefi libram i. do Infula fic Gaeno libram i.de menafio folidos VI11. de

ta> de mandello folidos X. de Granedona iblido* A quirenda dona fubtrahere velimus laudantibus At— XVI. de Auonio de valcellina libra* VTI. & dimidiam. A fummo lacu villam, quam ego *dificavi, cujus nomen eft villa nova.cum omnibus rabe* ad eam pertinentibus. Ibidem etiam pifearia qua dicitur ad Risiotum. De pifearia quoque noftra de Adua cocedimu* centum trutta*. De pifearia de Poftilavi centum trutta*. DeArdenno At BarbeunO concedimus centum & decem cafe** noftri fifei. Propterea largimur vineam fitam prope tuam ecclefiam qu* dicitur S. Abundii ut verum fit vocabulum, cum alia vinea, qu* ipfi Ecclefi» propior eft. O.ivctum quoque quod dicitur ufque modo in mezagri noftr* parti habuimus. Aliud etiam olivetum in Lalio ad Roftalcfe. Ecclefiam etiam B. Martini fita in Bnrmi B cum omni reditu fuo & Roncum, quod eft fubtus Ecclefiam S. Carpopbori. Etiam concedimus caftdlum de caftenate cum omni diftriftione & de omnibus villis, qu* in ipfitm caftellum Caflellenti» fcilicet de liberis At famuli». Et de abbate fimiltter concedimus liberis & famulis qui ibi habitant, omnem diftriftionem. Hrc omnia, & fi qua acquirere poflumus, concedimus, largim i-, donamus, & a noftra poteftate & dominio & parte transfundimus & delegamus in jus & proprietatem tu* Bafilic* omnibus futuri* Abbatibus Ac monachis- Ut Abbas cum monachis habeat licentiam, & poteflatem de omnibus fupradiâi* ad inraftiendum donandum tollendum commutandum & quicquid fibi ad utilitatem Ecclefi* C faciendum placuerit de maffarii» vineis, pratis, terris, culti* & incultis, & de fupradiftorum locorum diftriâu & de omnibus fais pertinentii». Praecipiente* vero fit a Dei parte & fanfte Mari*, tuaque, fit omnium fanâonim, excommunicantes anathematizamus, ut nullus oofter fuccefior, nullus vicedominus, nullufque Epifcopii miles, Gaftaldio advocatus inquietare,moleftare, ut de ii* omnibus difveftire prefumat, fed habeat idem abbas de omnibus licentiam fic ordinare, & fuum proprium quem elegerit advocatum ponere dt habete. Vetum ne livor antiqui hoftis «ne, quem tantus amor huic operi nunc conftnngit aut meo* fuccefftorcs aliquando inftiget, quo a dominio At poteftate iervieutium in hac tua fan-D âa Ecclefia Abbatis & monachorum aliquo tempore fupradifta acquifita, donata, vel unquam ac-

ANNO CHRISTt

confirmantibus Oericis, A laici* omnibus maledifeionem imponimus, ut à qui* diaboli calliditate deceptu* hanc ordinationem infringere tentaverit, & acquifiia vel acquirenda minorare, vel tollere voluerit, anathemati* irretiatur vinculi*, At cum Juda Domini traditore «terni* crucietur incendii*, fuper quem terra o* fuum aperiat, & eum ficut Dath*n fit Abiron abforbeat, ut in judicio & juftorum confortio nunquam refurgat. Hujus autem ordinationi* obfervator in ParadiG gaudii* fe fentiat fanAiffimi* tui*, beate Abundi, Temper adjutum meriti*. Et ut hec inftitutioin omnium appareat placabili* animo, ego primo* laudati», corroborans, manu mea fubicribo, deinde libenter Presbyteri, JDiaconi fubdiaconi. Cardinales, & ceteri noftri Comprcsbyteri poft quo* militum ci* vinm quamplurimi laici.

Anno C*I*J.TI

Albericu* Dei gratia hujus fedis epife. inftituen* & laudans fubfcripfi.

Flambertu» «rchipresbyter laudans fubfcripfit.

Ego Azo presbyter laudans fubfcripfi.

Ego Gaudentius presbyter laudant fubferipi.

Ego Adam presbyter laudans fubfcripfi.

Adam presbyter laudans fubfcripfit.

Andreas presbyter laudans fubfcripfit.

Adelbertus presbyter laudans fubfcripfit.

Aribertus presbyter laudans fubfcripfit.

Aribert presbyter laudans fubfcripfit.

Ermariua archidiacouu* laudans fubfcripfit.

Ego Aritaldus diaconus laudans fiibfcripfi.

Ego Limprandu* diaconus laudans fubfcripfi.

Ego Deufdedit diaconus laudans fubfcripfi.

Ego Adam diaconus laudans fubfcripfi.

Ego Leodimis diaconus laudans fubfcripfi.

Otto Diaconus laudans fubfcripfit.

Ego Gaudencius fabdiacoutts laudant fubfcripfi.

Adam primicerii» huic feriptioni confentien* fubfcripfit.

Ego Malbertus fubdiaeontu laudant fubfcripfi.

Ego Arioaldus fubdiaconus laudans fubfcripfi.

Vvido Ypolevita laudans fubfcripfit.

Bonizo fubdiaconus, laudans fubfcripfit.

Ego Flambertus Ypolevita laudans fubfcripfi.

Adem fubdiaconus laudant fubfcripfit.

Ego Flambertus ultimus fubdiaconus laudans fubfcripfi. %,

«gguss· -O -O ·$&>

CHRISTI ... ANNO CHRISTI

CONCILIUM BAMBERGENSE,

De coutrovcrfiia quibufdam epifcoporum, celebratum anno mxj. tempore Sergii pap* IV.

Cm(* MMk w· **püa** Heoricus rex ad dedicationem bafilic* Bambergenfis a fe conftruftc cretum *plui-* quam triginta epifcoporum convocatfet, ab iifdem ifta occafione hoc loco congregatis habita cftfynodus, in qua fodat* (unt controverfi* ili* inter epifcopos, de quibus Ditmarus Merfcburgenfi* epifeopus, qui eidem fynodo prefen* interfuit, A.a»csMilH.b*c fcribit Fsfl bec/yasia, *h* fuit* M»agM,is eafoAcrdas JUrr/prartf' «ccfcfc *frefel eb erthitf* *fcef fiuimt βφÜKT, & Mtlnfit ttcltfl* TMUntet λ ftft tearfeter,*·» jaad *ftutert hem vfyft efei fefe» écerfent.* fim sanus, *6 etelte elie te^Uie freénti jùùu feet,* é> *rtflitelifereehùt* ram praaatfi* qH *enhi* Idem Ditmaruafstetur fe pro tecuperandi* fu» parochi» boni* fy- E nodo huic libellum dedifte, atque Theodorico Metcnfi epifeopo ab omnibus in fynodo prefentibus interdiâum, ut anno purgationem midiam non caneret. Vide Barooium auno ton.num i.

" HitDRSHEiMiNsa cdrawrs·. Rex (Henricùs) cum fumma regali reverentia Babenberg profeftu* 7' *-·*'* eft. Ibi venerabile monafterium, ipfius domni regi* nobile ac fpeciale ftodium, ab Eberhardo primo ejuldem fedis epifeopo, cum confenfu & conventu omnium Ciulpinorom praefatum, 11. Non. Maji confecratum eft ad laudem & honorem D· N. Jcfu Chrifti, & pretiofiftimt martyri* ijus Gedrii

LEGES

«*»· «·«.

LEGES EOCLESIASTICÆ

Ætbelrtdi Regis circa annum MXfx· apud Habatn condit».

Rvalaar *ferlet heleetear ή Jenudeeflenenefcrifte.* Trr/ *frient nit tenfenmt ή* ms» *ecd^fln: perte* vere /mt *bet ttfltle.*

TITULI CAPITULORUM.

HÆC INSTITUERUNT REX ÆTHELR. R lapientes eius apud Habam.

capitul a.

IN primis ut unus Deus fuper *omnia diligatur,* A honoratur, A ut omnes regi fiso pareant , ficut aotecettores Iui melius fecerunt, A cum eo pariter defendant regnum fisum. Et conftituenuu io primis Dei mifericordiam A auxilium invocare tejuniis, eteemofynis, coafeflioac, A abftinenlia, A malefaftis, A iajuflitia abftiaere. Et ut detur de omni carruca denarius, vel denarium «abus, A omnis qui familiam habet, cfikiat ut omnis hirmaonus fauadetunmn denarium. Quod fi non habeat, det dominus ejus pro eo. Et •*f**. a«ci- φΒοά thaynua * dertnet totum quod habet. **'

II.

Et inftituimus, ut omnis Chriftianus, qui statem habet, jejunet tribus diebus, jejunet in pa-
7Twii». ne, A*oqua, A * bis crudis, ante leftuna fandi Michaelis. Et omnis homo ad coufefliooem radat, A nudis pedibus ad ecclefiam, A peccatis omnibus abrcuuncict emendando, A ceflando· Et eat omnis presbyter cum populo fuo ad proccflioncm tribus diebus nodis pedibus, A fuper hoc canter omnis presbyter triginta miflas , A otanis diaconus, A clericus triginta pfalmos, A apparetur tribus diebus conodium uniufcujufeue ime carne in cibo, A potu, ficut idem comede, re deberet, A dividatur hoc totum pauperibus. Et fit omnis fervus liber ab opere illis tribus diebus quo melius jejunare poflit: operetur fibimet quod vult. Hi funt illi tres dies ; dies Lome, dies Manis, A dies Mercurii proximi ante feflum fanât Michaelis. Si quis jejunium fuum infringat, fervus corio fuo componat, reddat liber pauper trigiota denarios , A ragis tbaynus centum viginti folidos, A dividatur fame pecunia pauperibus. Et feiat omnis presbyter, A tungravius, A décimales homines, ut haec efeemofyoa , A jejunium proveniat, ficut in fanâis jurare poterunt.

v HL

~~Et precipitous~~, ~~ut io omni~~ congregatione cantetur quotidie communiter pro rege, A omni populo fuo una miffs ad matutinalcm miflam, qua inferipta eft. Contra pagano», A ad fingnlaa ho› raa decantet totus conventus extenGa membris ia.
r/x. *e.* t<na platinum ; *Dentine,* yrid *neeltiplicnti /net,* A A colleAam contra paganos, A hoc fiat noam drà neceilitaa ifta nobis eft in manibus. Bt in omni ccenobio, vel cooveotu monachorum , celebret Jomnis presbyter figillatim triginta mittas pro rege & omni populo , A omnis monachas dicat triginta pfalteria.

Et pmripimui, nt omnis homo fuper dileftionem Dei, A omnium fanttorum det cyrifeeaitum, A reftam decimam fuam, ficut *m* diebus antecefforum noftrorum ferit, quando melius fecit ; hoc eft ficut aratrum peragrabit, decimam aeram: A omnia confeetodo reddatur feper amicitiam Dei ad matrem ecclefiam cui adjacet, A nemo auferat Deo quod ad Deum pertinet, A pmdeccfforcs noftri cooceffecMt.

B V.

Et prohibemus, ne quis extra patriam vendetur.- fi quis hoc prnfwmat, fit prater benediftiooem Det, A omnium fandorum, A prater omnem Chriflianitatem, nifi poenitear, A emendet, ficut cpifcdpus fuus edocebit.

VI.

Et prohibemus omnem raboriem omni homini. Et fit omnis homo jure publico dignus, pauper, A Aves, A seddatur omnis roboris: fi quis aliquam fecerit, emendet ficut prim, A poftea fecit. Et fi quis pnepofiras eam fecerit, dupliciter emendet quod aUi radicaretur.

VII.

Et reddatur pecunia cleemofyna hic ad feftum CfaoAi Michaelis, fi alicubi retro fit per plenum Vitam , A omnibus annis deinceps reddantur Dei rc&itudines in omnibus rebus quo fepra ditto funt, per amicitiam Dei, A fanttorum omnium, ut Deus omnipotens miferieordiam nobis feeist , A de boflibus triumphum nobis A pacem indulges! › qua fednlo deprecantur, ut mifericordiam ejus confequamur hic, A in futuro requiem fine fine. Arnen.

Deefficie jeicu,

Omnis judex juflus mifericordiam A judicium liberet in omnibus, ut in primis per rettam feientiam dicat emendatioaom fecundum culpam , A eam tum admeofuret propter indulgentiam. Operiam culpat reputantur a nobis judicibus fecundum D rettum emendanda: quaedam per Dei mifericordiam condonanda. Judicia debent effe fine omni Medsrawga quod non parcatur dimitti alicui, vel egeno , amico , vel inimico , jus pubbeura rattorl, A nihil iojuftius eft quam ^ptoeptio manorum pro judicio fnbvertendo, quia muaem eaeitaut corda fapientum, A fiibvcrtunc verba juftorutn. Dominus Jefes dixit.- *I· φ» jntbeie* jadis» m·**. , *verdit, jiulictitiuti.* Timeat omnis index, ac diligat judicem fuum, na in die judicii matus fiat, A humiliatus ama «culos judicia omtta videntis. Qui innocentem opprimit, A dimittit «axium , pro pecunia, vel amicitia, vel odio,vel quacumque fattionet opprimetur ab omnipotenti judice, E Et nullus dominus ftultos aut improbos judicas eonfiituat, quia ftuixns per^aoraatiam,iasprabus per (cupiditatem, vitat quam didicit veritatem. Gravius enim lacerantur pauperes a pravis judici-

"I 'III—bus quam * cruenti» hoftibus. Nullushoftisacer- %HMHTI***'OΓ* "u·** p<ft« c®c*c,or quam familiari» inimicuj. Poteft aliquotiens homo fuga vel defenfionc vitare pravos judices. Non na poffunt judices, quotiens adverfus fubditos malis defideriis inflammantur. Sepe etiam boni judices habent malos vicarios, & miniftros nefandos : quorum ipfi domini confringuntur, fi non eos coerceant, & a rapacitate cohibeant, quia dominus & minifler fieculorum ait: *Non folum m.tie egente», /ed emeet ceefeetientt», digni /net eteno morte.* Sepe etiam pravi judices judicium pervertunt, vel reipedant, & non finiunt cautam, donec voluntas eorutn impleatur. Et quando judicant, non ope* ra fed munera confiderent impii judices , jtr»·»— verbum fapientum.· *Sicut repecti lupi wfptre nifi* ANNUM *refitment* v/jse maae: id eft, *de* prufenti folum C"*7T* vita cogitant, de futura nihil confidcrant. Malo- s.,* tum perpolitorum mos eft, ut quidquid poflunt auferant, & vix necc ftarium parum quid relinquant fuftentationom. Iracundus judex non poteli accedere reâam judicii fatisfaâionctn : nam per furoris eXcccationem non perfpicic reditudini» claritatem. Juftum judicium eft, ubi non perfona confideratur. Scriptum eft: *Nonettnde»pertonem Sominit n judicio,* nec pe» *nliqeo fecit» et* λ *vtro decime», Ü mjttfle judicl».* Suiceptio muneris eft dimiflio veritatis.

PRIVILEGIUM REGIS ÆTHELREDI

Ecclefie Cbri/li Centnericnfit fno ojeFlionem clericorum dt monofltrio Cbrifii Centner, it indu8tonem monecborum ^retnletnr it confirmet viUet eidem plurime/, it emplifiime privilegio concedent. **Ex mf. Cott. Claudius A. 3.**

Ii vmt»« g.t/chnfti •mi· Y nomine D<?mini Dei omnipotentis. Ego JL Æthelredus Dei gratia gentis Anglios» rex,& monarchs etiam altarum infularum circumjacentium, notum facio Anglicis chriftiania quod ve* nerandus archiepifcopus' Ælfricus ex epifcopali fua fapientia cura me circa praecepta Dei fiepius occupatum reddidit ; ego etiam Dei inftindu , quidquid divin» ithus dodrinc & praedicationis mihi neceffariun fuerit tedulc addifeere volo. Et hanc difciplinam intelltgp per hominum malitiam & injuftitiam nimis late perditam & abolitam efle.

In intelleâu meo etiam video ft plane perfplcio, hanc difciplinam per presbyterorum incuriam longe lateque negligenter corruptam ac Dei fervi* tiutn ominum & frtgcfcens effe vehementer dolco. Dixi etiam confiliariis meis qui mihi de rebus divinis ft mundanis confilium dant , quod Deu» illis intelle&um dederit io animi mei exaltationem. Tunc illi inquiebaot, Deo opitulante melius fore, fi presbyteros abeccleûisChriftipropter manifefta illorum fcelera & crimina expellerem , ft in ecdefiis Chrifti monatlici ordinis homines conftituerem, qui pro me & gente mea ibidem rite Deo preces & gratias funderent. Hoc idem ego effeci.* in ecdefiis Chrifti monachos conftitui ad eorum exemplum quos S. Auguftinus huc attulit quod ille fcilicet in ecdefiis Chrifti ex S. Gregorii pracepto , & msgni regis Æthelbcrti confilto , & auxilio, eos fandos monacho» ibidem collocaret, quos fecum in terram hanc attulerat . Et cum monachi poftmodum ob fandam eorum converfationem epiicopi fadi font, terrai eorum ecdefiafticc florebant. Monachos etiam hos ibidem habitantes, congregatos efle io aternum hoc privilegio confirmo, & nominatim deferibo illorum urbes, qua antiquitus & a me Anglorum rege, ac ab aliis fidelibus hominibus'hadenus ad illorum *iterem* fedem concefta funt.

Prima eft Eaftrigc, quam regionem ad ecdefias Chrifti pro anima mea, tam in terris quam in littore maris perpetuo concedo . Tum Jacebam , Bofingtun, EdeshamÇc Apddra, Berwic parvula, ft Svryrdhlincas Praoftatum, Gravants, Wyian, Ciart, Férnleab. In Suffcxia Peccingas. In occidentali Cantio Meapham, Culingas. In Suthria prope Londinum Veala^ryroth itidem ultra Thatnidin. Hrlaebyrgaa ad marginem Cilternat, ad nabam ecdefia» Chrifti prope adjacens. In Eflexia Ladling In orientali Anglia Hcdleh, ft vicinia Illaleb. In Taneti regione aliqua terre.

Sit inpofterum hoc amedidum monafterium ab omni terreno fervitio liberum cum omnibus villis ad id pertinentibus, hoc eft: in campis, fic in pafcuis, & in pratis & in fylvis, & in manicis falfis, & in pifcationibus , & in venationibus, & in aucupationibus, exceptis his tribus, fcilicet expeditione, pontium refedione, ft arcium reparatione. Si quia bene moratus homo hoc privile* gium meum beneficiis augeat, Deus omnipotens habitationem ejus in csleftibus manfionibus, cum omnibus fanâis cumulet. Si autem aliquis malus homo a diabolo inflammatus fit, ut hoc meum privilegium diminuat, vel parvi factat, fit focius Jude proditoria Chrifti, Jaceretur canum infernalium dentibus inter terribilia gehenna fupplicia cum omnibus diabolis abfque ullo fine nifi illud ante obitum fuum rite emendaverit, quod contra Dominum fuum impie deliquerat. Siquidem Atius eft hominem a peccatis cavere, quam ea laboriofe emendare. Obfecro ft adjuro vos omnes mei le· gitimi fucccflores, reges & epifeopi dt lenatores, gentifque dominatores ne fitis ecdefia Chrifti praedones, fed ut fitis feduli cuftodes patrimonii Chrifti, & monachorum illorum, qui ibi Deo ferviuntj, ut in perpetuum requie, vita aterna & gaudio fruamini cum omnibus ejus fandis femper *An aternum. Arnen.

Ego Æthelredus Anglia, hoc ecdefia Chrifti privilegium *ex* audoritate Chrifti confirmo.

Ego Ælfricus ecdefia Chrifti arcbiepifeopw , boni regis munificentiam figno crocis inetemum corroboro.

Ego Wulfftanus Londincnfium epifeopus Do mini mei nobili dono femper confentio.

Ego Ælfheab Wintonienfium epifeopu- hoc *antedidi regis feriptutn mei» viribus confirmo.*

Ego Ordbyrhtus epifeopus idem hoc cum Dei benedidione feci

Ego Ætheiricus epifeopus hoc Idem feci.

Ego Athulfus epifeopus boe idem *feci.*

Ego Godwinus epiicopus omne boc idem feci.

Ego Lyfing epifeopus Domini mei voluntatem, ft bonitatem in aeternam confirmo.

Ego Vulfrtcns abbas verus tcftis.

Ego Æjfwardus abbas fimiliter.

Ego Wulfofsr sbbm.

Ego Ælflîge abbas.

Ego Leof.-i< abbas.
Ego Wighard abb-'S,
Ego Æ'iricus icnsicr.
Ego Ælfhelmus tenator.
Ego Leofwmus (enator.
Ego Leofiiga ienaior.
Ego Æthelaiicrtu Domini nul dapifrr teftor·
Ego Ordulfus h idem vents teftis.
Ego Eadrietis fidelw tertis.
F;,' Br'htrivu> irgis miutllei teftor
Eg· Elbekteus ienior fideiis tertit.
Ego Lecdricus vcftiariua vêtus refis
Ego Sivardm régis œinifter hoc vcrbutn fidc-tuer icilor.

ANNO CUPISTI ANNO'

VITA ET EPISTOLÆ
BENEDICTI PAPÆ VIII.

TJ Erediftus nat on? Tufculannt, hujus nominis .D oflavus, oratus eft pontilex anno redemptoris noftn ion. tempore Henrici regis. Adverlus hunc in ichumate contra lacros carones creatus efl G^gotius, qui potentia Romanorum fretus, BcncJiClum ab urbe expulit. Pont./ex hanc injur.am a fclnlrr.atico | aum non ferens, ad Hcnricum regem m SaXoma degentem fe contulit, expofitaque coram imperatorem, quse paflus erat, vi & ignomm-a, Hrnticus rex parato fle convocato quart potu.t ut..lir e exercitu, adt.ndicandam injuriam led· apollolicx illatam Romam profedus eft . Cujus adventu Gregorius pieudopapa ichiimaticus perterritus relida urbe aufugit: Benediftus, quem rex prarmiferat, camdem Petri cathedram recepit . Cumque Romam vementi coronam imperialem conferre decrevif-fet: pro infigm imperiali re< i conferendo, juflrt, inquit Dnmarus, fabiicari aureum pomum , atque circumdari per quadrum prctiofsflimis quibuf-T* Semin,<› *c defuper auream crucem inferi. Erat autem inflar fpeciei hujus niundanx molis, quas videlicet m quadam rotunditate ctrc,.mfidere perhibetur, ut dum illud refpiccret princeps terreni imperii, foret ei documentum , non aliter debere imperare vel militare in mundo, quam ut dignus haberetur rivificx crucis tueri vexillo: In ipfo etiam diverlarutn gemmarum decoiamine , videlicet imperii culmen plurimarum virtutum fpeciebus exornati oportere. Vementi, & urbi jam appropinquanti, obviam procellit p us pontifex , quodque pararat ftemma & tnfigne impern eidem obtulit : ac paulo poft in urbem introduâum , una cum Chunegunde coojuge ejus lanCftibma, titulo flt corona imperiali decoravit . Henricus primordia lui impern Deo conlectare volens, mfigni munificentia Romanam ecclcium pie fancleque eft ptofecutus, ut videre eft ex i illrumento privilegii quod infra fubjungimiis.

Sarraceoos, qui Inora ecclefia: invadebant, bello tggrcOui fugavit, fle feliciter expugnavit. De Judeis quibuidam Romz degentibus, telle Glabro lib- 3. cap. 8. capitis fupplicium lumpfit, quod in parafceve, actionem eorum qui Chriftum crucibxcruot imitati, imaginem Chriili nfdem injurus fle contumeliis affecilTent , quibus ohm iple Ghnftus affcâus fuerat- Addit: eodem die poll crucem adoratam circa vefperum turbine ventorum totam Romam concutiam, omnefque pene Romanos occifoa effe: neque prius ceflatfe ventos, quam de Judatis per Judaeum accufans pontifex capitis fupplicium iumpGilet.

Hujus hortatu Northmanni Grccoa in Apulia pluribus viUonu debellarunt. Rogatus ab Henrico imperatore ad confirmandum fua prrfentia Bambergenfem ep/copatuir, quem ipfe imperatot erexerat, Bamoergam venit in Germanum : ibique poft dedicatam fanfli Stephani ecclefiam per donationem imperatoris, ipiûus urbisomniusaque jurium ejufdem dominium obtinuit . Nam Bubctcum aliquandiu poft hre tempora Romae tanquam domine fu* annuum cenfum perfolvifict, Henricus junior pro ea liberanda, & a Romanorum dom. nio eximenda, Beneventum pro ea tradidit, tempore Leonis IX. Romani pontificis. *LeoOflienfii, i,b. x. cap. 47-*

Imperatorem ad fuppetias ferendas adverfas Gtxcos provocavit. Anno *enim* fecundo poflquam pontifex in Germaniam veniflet, imperator hoftibus tremendus in Italiam cum exercitu fe contisht, fuoque adventu Grecorum fautores alios cepit , alios fugavit; Capuam , Trojam aliafque urbes Griseis deditas obfedit, & expugnavit. Anno lequente in Germaniam reverfus cum Roberto Francorum rege de ftatu regni, ecclefic, fle imperii, congretfum habuit, cumque pluribus monet ibus donavit.

Benediâus papa ex hac vita migravit tertio Kal. martii anno 1014. cum fediftet annos duodecim. Poft obitum pœnas purgatorii paffum fui(Te, indicant dur plurefve ejufdem poft mortem fade apparitiones, quibus, ut refert Petrus Damiani ia Od>Ione apud Surium, fit in epiftola ad Nicolaum fecundum, per interceflionem OdiIonis, flceleeoaofynas germani fratris in fede apoflolica fuccsflbris, liberari petivit.

EPISTOLA BENEDICTI PAPÆ VIH.

su tfill ovor Bckgondij e, A^oιταvιλ & Provincie.

Mandat ut mvaiores bonorum Cluniacenfium, nifi latiicceriot, excommunicentur.

Brnedifim ptr divraaw gra/iaw Janila Romana eecicfla prafui C cpiftoplu, omnihu fratribm & 'wpifcopti per , Aqattamam, & Pravinciat» cenfiltutn , Burcbardo fclhcct arcbtcpifcapo l.ltffdantnfi , Meuml architpifcapa Vtn V^aittrio arcbitpifcepo Btfoafienfi, Walta~ na farrima tptfcapa Aagaftadaneqfi, Sttpbaao epifeopo Aroerncnfi, Frtdelaai cprfctpo Anlcic^/i, Gaajrtda tp:fc»po Cabtitneqfi , Lamberta cpt/copa Ltnganttfi GaaCiMtpifeopa Matifcoacnf, Vicigtmt tpijcopo Vaitntintnji, Hat-manna cptfcap» i'ivarirnS, Ponti» arch-.tpifcopo Arelattn/i , Aribald» rpifttpa Vuttctnfi Olderico eptfcopo Trieaffinent, Geraddo eptfeopo Vaptcenfi , Petr»· epifeep» Vlffiiunfi, Eidebcrto rptfeopo Avintonenfi, Stepba»·»i eptjcape Carpantoratenfi , Almerade tptjcope Rbegel\t, faiatatienem tT benedlHionem t etc parte Det omnipotentl/, & beat· Petri apoflolorum principli, & mea, «‹> prafulatum, licet indignal , tener» vtdtor apoflolica /edit.

Liquidum eft, Cluniacente monafterium olim a WtUelmo nobiliftimo Aquitanorum principe

pc in pago Matilconetsfi ccnftraâum, ipfo «gen* te, com apoftolica fedis pontifice, & Romanorum Imperatore, regibus quoque Francorum Ac Burgundionum ; quod ita fic ab omni fubjeâio-Tie .cujuslibct peribo·, five regis, five epifcopi, five comitis liberum, ut aliquid debeat nulli nifi Deot & fando Petro, fit fedis apoftolica fnmrno prarfuli. Qua libertas a cundis aotecefToribus no· ftris, qui a conditione ipfius loci in hac faoda Romana ecclefia fuerunt ufque ad nos, fcriptis privilegiis, Ac a pralibatisprincipibus, datis peace» pris ; tam de ipfo loco, quam *de* omnibos ad le pertinentibus, itPÇurgundia, Aquitania, Provincia conftitutis: videlicet monaftenis, cellis, ter» ris cultis Ac incultis, corroborata At confirmata eft: eo voto & defiderio, ut feculumdeferentes, At in eodem loco fub regulari dilciphna Chrifli fervitio ex toto fetnet mancipantes, abfqueullius impedimento licentius Deo adharerent , Ac de ibidem Deo Ac S. Petro a fidelibus oblatis, hofpttalitati At egenorum curz infervirent. Quod hactenus, Deo propitiante, Ac apoftolicaauthoricate iutfragante bonitate infuper circum fe manentium adminiculante, in quantum potuerunt devote fecerunt.

Nunc vero, ficut in prafentia Deo devoti domini Robert· regis F<ancorum, priocipumqueejus Ac optimatum, qui cum eo venerunt ad limina apoftolorum, Ac rcclamatoria legatione dilcâifli· mi filii noftri Odiionis ejufdem loci abbatis, percepimus , ita maiorum contra cos exardefcens infurrexit Ac convaluit cupiditas Ac infanta; fcilicet terras ipforum invadendo, Ac fubftantias tam iplorum , quam pauperum fibi commtflbrum dejsradando.* ut multiplicibus anguftiis AcalBiâionibus tribulati, nuliomodo, ficut nunc nique fecerut , convenienter Deo debitum obfequium valeant folvere, nec foiitam curam lupervenientium hofpitum Ac pauperum poflint exercere.

Igitur quia in eodem loco juges orationes, Ac miuarum celebrationes, Ac eleemofyna fiunt pro flatu ianfta Dei ecclefia , Ac omnium fidelium vivorum Ac defunâorum falute Ac requie: ipfius dilpendium, commone omuiura noftrum eft de· trimentum. Et licet omnes boni fideles de eo» rum anguftia Ac perturbatione debeant cornpartio· nens habere, Ac iummo cum Audio fervos ' ' fti juvate, ut abtque ullo impedimento queant in fando propofito perfiftere : ego tamen , ad quem poft Deum At fandum Petrum cura Ac providentia fape didi loci fpecialiter pertinet . juvamen Ac folatium authoritatis apoftolica non defiftam fubmimftrare.

Sunt autem crudeliores fape nominati loci habitatorum perfecutores : lldinus omnis bonitatis inimicus , qui non folum in hoc illos irritat, Î|uod fisa fuorumque cis tollit ; fed etiam quod uam nequitiam in illos retorquere cupidus, facit circum fe manentibus intelligcre, omnem juftitiam de male a fe committis eis velle fe facere: Ac na eos io ipfo placito Ac concordatione femper fallit Ac illudit, ut pro juftitia deteriorem ab eo injuriam fufeipiant. Eft Ac Wichardus de Belioco , qui eis tollit ecclefiam de Trefdo cum omnibus appendiciis fuis. Bernardus quoque de Retorterio , Hugo de Monte Pavonis, Ac uxor ejus Anima, qui cis tollunt poteftatcm de Lifiaco, cum omnibus ad fe pertinentibus, ficut diva memoria comes Leotaldus primum , deinde Milo religiofus miles, per teftamentum literarum olim contulerunt fando Petro, Ac prrfato loco . Falco nepos Iterii clerici, Ac frater ejus, omnefque confortet illorum, qui eis tollunt poteftatcm ideOiadellis cum omnibus appendiciis fuis.Wa'ulfus de Braoceduna, Ac frater ejus valterius Matifcenfis prapofitus, qui eis contrarii funt de precaria, quam tenebat de fan&o Petro beata recordationis Leobaldus epifeopus , eorum videlicet avunculus Ac de alia terra, quam idem przful ante mortem fuam, ipfam precariam reftitueps, ex fua parte donaverat fanâo Petro. Durandus de Caudiaco, Aiminus de Caudiaco,Girardus de Ccntnrpennis, qui eis contrarius *eft de* Villa-Fontanedo. Robertas de Islevee, qui tollit cis plantas, quas Bernardus Dolun interfedus dederat S. Petro. Sed Ac illi qui eis contrarii funt de poteftate Sarrianis; necnon Ac illi, qui depraedationes Ac injuftas confuetudines faciunt & requirunt m pocuttate Valentiola, Ac *lo* poteftare Tndelleta , Ac in Podio Odolenis: Ac in ceteris poteilatibus, villulis, Ac tenis ad piafatum locum pertinentibus . Sunt etiam alii quam innumerabiles, quorum nomina longtdimum effet huic fcedulz inferi.

Hos fupra nominatos, Ac omnes perfecutores, deprrdatores, At inraforev terrarum , Ac fubftantiarum ad fape diftum locum pertinentium, more anteceftbrum noltrorum prafati loci ad nos fpccialiter pertinentis curam Ac providentiam habentes , ex parte Dei, At fanâi *Petri*, Ac noftra, vocamus ad refipifeendum : Ac monemus, ut contrarietates Ac injuftas querelas, quibus fervos Dei inquietant Ac conturbant, quamcitius deponant . Terras etiam injufte pervafas, Ac fubftantias depraedatas, cum omni integritate, juxta rationem quam cum eis invenire potuerint, rrfiituant .Sed de injuria, quam fine caufa illis intulerunt, congrue fatisfaciant infra fparium quod eft ab hinc Clique in feftivitatem S. Michaelis. Quod C fecerint, habeant gratiam Ac benediâronem Ac abfolutioncm Dei, Ac S. Petri, Ac ooftram. Si autem, infra praefixum a nobis terminum,monitioni Ac vocationi noftrac non adfenferint, fed contemptores & inobedtentes extiterint, in fua trialitia perfeverantes cauterio ecdefiaftici examinis quafi putrida membra a corpore Chnfti prafeindantur, fintque a liminibus fanâz Dei ecclefiz procul repulfi, Ac a confortio fidelium alienati Ac excommunicari. Sint maledidi flantes At ambulantes, vigilantes & dormientes, ingredientes Ac egredieotcs. Sint maledidi manducantes Ac bibentes. Sit malediâus cibus eorum Ac potus . Sit malediâus fruâus .ventris eoium , Ac fruâus terra eorum . Suftineantque plagas Herodianas , quoutque difrumpantur vifcera eorum. Et cum Dathan Ac Abiron *de* terra viventium perditi , cum diabolo Ac angelis ejus perpetualiter damnati , maneant in pœnis infernalibus fine fine cruciandi . Fiant etiam filii eorum orphan! , Ac uxores eorum vidua. Nutantes transferantur filii eorum, Ac mendicent. Ejiciantur de habitationibus fuis, omnibufque malediâionibus, qua in veteti vel novo teftamento contineri videntur, maledidi At anathematizati fubjaceant , quoulque relipneant, Ac noftra vocationi Ac monitioni congrue ûtisfaciant.

Vobis etiam fratribus meis & coepifcopis fupra nominatis mando Ac praecipio authoritate apoflolica, ut hanc meam confirmetis lentcntiar.·, Ac fimiliter illos excommunicetis : omnibufque prefbyteris, Ac ceteris facri ordinis inmiftns vob , committis, excommunicare przcipiatis. Si quis autem vcftrum, quod minime erodo futurum , non obedient huic noftra juttioni, de contemptu inobedientic noverit fe habiturum rationem ante tribunal Chnfti. Ipfe namque dixit, *tadtt, en Mui»l; Ú vet jMmtt,* wr · Sed Ac Senio-

Seniori quam reverendo domino Willelmo cotai-π, necnon prccipur bonitatis & dulcedinis domno Hugoni comitl domnoque Raioaldo comiti filio fupranominati domni Willeltni; bon* qao* que indohs, ac totius afTedu diledionis ampledendo domno Oιtoni cornui; omni etiam reverentia Ac veneratione dignnbmae domne Adclei-
y,, H, dse cornuifTe, cognomento Blanche , * meruique ejus domne Gerberge comitiflr: fed & illuftribus viris domno Wigooi vice comiti , dt fratri eius domno Willclmo, domno quoque Odulrico, & domno Anioldo, dt ceteris principibus dt optimatibus totius Bnrgundir, Aquitahie, & province , qui auxilio effe pofiunt habitatoribus lepc nominali loci, apoftolice benedidionis de abfolutioms munus mittimus, ipfilque omniumfuorum peccaminum veniam implorantibus, in eundis bencfadis, que a nobis Ac a ceteris fidelibus in hac fanda Romjns ecclefia quotidie hunt , cx parte Dei, (indique Petri, dt nollra, partem Acfocietatem damus; eo obtentu, ut iemper adjutores de defenfores prediâi loti, omniumque ad fe pertinentium, de ommbus fibi contrariis exiftant . Quod fi neglexerint , non folum tanto beneficio privabuntur.* led uiluper de potcftatc ob defenfionem fidelium a Deo fibi data 10 die ultimi examinis fine dubio rationem reddent . Data Kal. Septembris,

Çÿ» PRIVILEGIUM BENEDICTI PAPÆ de confirmatione B*bcbergeofis Epifeopi.

Bcncdi^a tptfcepm frrvul Dti iiltltiffi. nt· »■ Domine Jrfn Cbrilla fila tfc. fanft» B-- beber^enfii ecclefia venerabili epifeopo perpetaem falateae.*

Br Co4i«. U4>1.« ■ ,, QUandocumque noftrs apoftolice corroborationis pis expofeitur futfragium , celeri effectu'eft attribuendum. Et, fi m his expofeitur qua durare perpetuo videntur, literis eft dt ad notandum, ne prolixitas temporum potieris hoc reddat dubium vel incertum. Qpapropter notum effe volumus cunâis fandae ecclefia filus tam pratentibus quam futuris , qualiter de epifeopatu , quem Chriftianiftimus Hernicus imperator ad honorem principis apoftolorum Petri Babeberc devotiiTime prriccit, adum in eadem ecclefia nobis przfentibus fit. Szpius enim obnixe didus imperator fervens nimio amore epifropatus quem tadur divino impullu perfecerat, honorifice ad confirmandum spoftolica audoritate Babeberc adire nos deprecatus eft ; cujus deprecationes aftidnas & ind.ficientem inftantiam de jufto defide-110 procedere cognofcentes, iniquum judicavimus przfentiam noftram illi denegare, & inhumanam calliditatem contra venerabilem locum aliquando occafionem tumere.

Venimus igitur Babeberc, ubi ab eodem imperatore fufccpti fumus, prout poterat & noverat melius. Ecclefiam autem cum omni integrita te epifeopatus S. R. E. cui, Deo audore, prrfidemus, & nobis obtulit. Quod videntes, equum confideravimus feriem hujus noftri privilegii, & epilcopatum confirmare m perpetuum, eumque ubi dihdiftime, & tuis iuccefioribus concedere , ea videlicet ratione , hoc ordine, ut nullus unquam viventium, cujufcumque fit dignitatis vel ordinis contra hanc noftram confirmationem epi-Popanis venire audeat, vel contra te tuofque fucceflores ob hoc agere, neque liceat ei de omnibus, quae nunc habe:, vel habiturus eft prrlibai'js epifeopus. vi, fraude aut iniqua calliditate aliquid abradere , vel te tuofque fucceflbrcs de his omnibus inquietare aliquo modo; ita fane ut fingulis quibuique indidiombus, fub nomine penfionis equum unum album nobis noftrifque fucceftoribus perfolvat cum fella conveniente Romano pontifici. Si fofte, quod non optamus, aliquis fuperbus dt arrogans temerario aufu contra hanc noftne prxeeptionis feriem pie a nobis promulgatam venire aut agere tentaverit, fciat fe Domini noftri dt apoftolorum principis Petri cui oblatus eft, a jam dido Chriftianiflimo Imperatore epifeopatus cum fuis pertinentiis , dt cujus futfragiom dt judicium per nos noftrnfque faccef-fores expedat, anathematis vinculo innodatum , cum diabolo, dt cum ejus atrociftimis pompis , atque cum Juda traditore Domini dt Salvatoris noftri sterno igni concremandum.

Qui vero pro intuitu curator deobfervator hujus noftras falutifprs praeceptionis extiterit, benedidionts gratiam & eseieftis retributionis gaudia a juftiflimo judice Domino confequatur.

Scriptum per manus Raphoms notarii regionarii dt ienniarii S. R. E.

ITEM PRIVILEGIA BENEDICTI PAPÆ ut fupra.

Brntdiflnt ftrvns ftnanm Dti dilt^fitm fibi ne |bia *Cbrtfte ftmptr Domine & ftteniffim· regi H.* 4 *Dt· cerea·/· , fae^nt Jpmteli fila· &t.* yaeyae *confretri & eptjcop· fne Jenfht videlicet BttMorgr^fij ecclefia venerabili tpijcep· atenum* ia *De. mine jelatem* Û* *apojWicam benedidtienna.*

INter omnia, qu« divino providentias confilio difponuntur , ad laudem *refpicit creatoris* quando *tf* a fummis viris Deoque devotis intuitu pietatis & fpe externe retributionis venerabilia loca eorum fumptibus fublimantur , rediflimeque ordinantur, pofTeifionum fuarum beneficiis cumulantur, & in meliorem ftatutn Chrifto auxiliante committuntur. Unde diledíftime fili , quia in nobis, que te ad laudem & gloriam Redemptoris noftri devote Ac mifericorditer feci(Te, mamfeftum eft, mhil perfedius, nihilque melius ad promerendum celorum regnum agere potuifti, quam quod illum tuum fecifti heredem , a quo zternam accepturus hereditatem es, quodque *ītnika Babebergenfis ecclefia* ad epifcopalis dignitatis faftigium per tefublimata, illic tibi bcanftimamDei genitricem femperque virginem Mariam, beatiflimofque Chrifti apoftolos Petrum At Paulum una cum fandis martyribus Ceorio Qc Cliihano elegifti in patrocinium, qui Chrifto propitio compenfara viciflitudine adipiicendi regni rzleftis perpetuum preftabit auxilium. Pro tanto igitur Deo, ejufque fandiscollato fervitio inprimis ipfi gratias debitafque laudes referimus , qui tibi tam fandum opus infpiravit faciendum , & ut ad votum tuum perficeres largiflua pietate adjuvare difpofuit. Deinde quoniam S. R. ecclefia, quz bene fundata eft fupra firmam petram , hoc temper habuit verae charitatis indicium, ut de exteriorum gaudeat proveftu ecclefiarum, competit noftro apoftolico moderamini, ut nos qui eidem Deo audore fervimus, fando (ludio tuo plemftime congaudeamus, fperantes rui operis habere portionem, fi quid tuum eft per laborem noftrum facimus per duritatem. Quapropter quoniam pe/ifti a nobis una cum frane noftro Acc. ejufdem fandae Babebergenfis ecclefiz digno epileo po, ut omnia, qur privilegiorum audoritate fibi turque ecclefia a prrdeccilonbus noftr s, vrdeli-

fy»cet Domino Johanne & Sergio fummis pontifici A bus colleta funt, ηoftre quoque auĉoritatis privilegio confirmaremus, confidcrantes nos quidem nofttn devotionis affedum, pûequc voluntatis propofitom libeatiffime petitionibus veftris affenfum praebere decrevimus . Qpocirca ftatuentes atque promulgantes coram Deo & terribili ejus futuro examine, per hujus noftri apoftolici privilegii ferient & conftitutiooem fancimus, & beat* Dei genitricis femuerque Virginis Marie, nec non dc beatorum apoftolorum Petri & Pauli, Sanâorumque martyrum Georii fic Kiliani, ccterornmque omnium Sanâorum audoritate, in quorum nomine prenominata ecclefia praedicata eft , decernimus atque obteftamur tam apoftolicc Sedis futuros pontifices, quam qui ecclefiafticas amminiftravertant adiooes, cundofque chriftiaaitatis titulo iofignitos, ut nullus habeat licentiam de bis omnibus, qu· eidem ecclefi· a prmkceflbribus noftns per privilegia concéda funt, vel a vobis data, vel danda (ont, aut ab aliquibus fidelibus viris ac mulieribus praefate ecclefia tradita funt, vel inaotea futuris temporibus contrademur tam io familiis, quam in terris Jeu in aliquibus poftefliooibus, convellendi, deftruendi , moleftandi, vel alienandi. Si quis vero, quod non credimus, temerario aufu contra ea qua hac noftra ftabili flt inconvulfa firmitate pie dc fideliter per hoc noftrum privilegium difpofita funt, contraire tentaverit, flt hac, que a nobis ad laudem Dei pro ftabilitate preferipte ecclefie ftatuta funt, refragari , & in quoquam tranfgredi , fciat fe audoritate beati Petri principis apoftolorum omnium, noftraque, cujus immeriti vicem agimus, anathematis vineolis innodatum, fic cum diabolo ejufque atroeiffimis pompis atque cum Juda traditore Domini noftri Jefis Chrifti «terni incendii iupplicio concremandum , nifi refipuerit, & eidem ecclefia digna emendatione iatisiecerit. At vero qui devota intentione cbfervator in omnibus extiterit hujus noftri apoftolici privilegii , ad cultum Dei relpicientis, benedidionis gratiam a mifericordiffimo Deo noftro & Domino multipliciter confequatur , & vite sterne particeps effici mereatur. Sanda Trinitas chantatem veftram illibatam cuftodiat, dilediftime frater. Seriptum per manum Berardi S. R E. ferinani in tnenfe Julio indift. xi. Dat. xn. Kal. Febr. per manum Benedidi Portuenfis & bibliothecam S. R. E. anno Deo propicio pontificatus Domini noftri B. fummi pontificis & univerfalis oftavi pape primo in menfe fupra dido.

BENEDICTUS EPISCOPUS

m Domito fpiritoli filio H. mvt&i(fiiHO ot trmmpbtlcri tutgeflo.

Quanquam rei commutatio ex ipfa corporali a traditione pofiil firma confiftcrc vel èa que Jcgaiicer geruntur nulla valeant refragatione convelli, ne quas tamen poffit efle contradendi dubietas, noftra debet intervenire audoritatis annifus. Et quoniam curtes tres cum omnibus earum pertinemus, tervos denique & ancillas, colonos cum colonabus utriufque iexus ibidem refidentibus, fic badenus noftra apoftolica tedes detinuit in jure fande Romane, cui, Deo audore, defervimus ecclefi·, caritas noftra pofeit & defideγμ commutare; ad cujus vicem recompenfationis recepimus nos a vobis in fandam noftram Romanam cfclefiam, dilcde fili H. imperator Au*gufie, curtem regalem, que dicitur N. cum omni fua pertinentia , conftituta infra comitatum Spolitanum , qua ad veftrum videtur pertinere impervium, vobis in perpetuum jam didar tres cunea tradimus atque commutamus, ut a pracfenti die illas habeatis, teneatis, poffideatis, & in veftrum jus & dominium perpetualiter vindicetis , ita ut nullus unquam noftrorum fuccefforum pontificii, vel quxlibet alta magna vel parva perfora ipfas tres prxdiftas curtes cum omnibus earum pertinendis a poteftaie & ditione veilra auferre aut alienare audeat: fed liceat vos in perpetuum omni tempore a noftra S.R. E. receptas tenere & podidere. Quod fi quis hoc noftrum apoftolicum praeceptum, quod non credimus, infringere temptaverit , iciat (e vobis compofiturum auri puritlimi libras centum ; flt hanc commutationum paginam ια fua manere firmitate perpetualiter.

BENEDICTUS EPISCOPUS

CttnigtuuLt vtatroiill ttttnum l» Deeria»

Convenit apoftolico moderamini pia religione pollentibus benivola compaiTione fuccurrcre, fle pofcenuutn animis alacri devotione praebere affenfum. Ex hoc enim lucri potiffimum premium apud conditorem omnium dominutn premeremur, fi venerabilia loca Sandorum opportune ordinata ad meliorem ftatum fuerint perdufta , Ac ideo quia poftulatis a nobis , quatenus apoftolica audoritate concederemus fic confirmaremus vobis fle eis, qu· vobis in perpetuum fuccedcre debent, monafterium in honore fanda Manx fle S. Andre· fitum in loco qui vocatur Goffia in comitatu Liubana a bone memora Aribone fle Adala conjuge fua imeeprum fic a filio cotum Aribone venerabili diuono perteduin fic in libertate dilediftimi filii H. imperatoris commiflum: inclinati precibus veftris, fic praterpue deprecatione didi imperatoris, fic interventu ejutdem Aribonis venerabilis diaconi perledoris ejufdem loci concedimus fic confirmamus vobis fic cis qu· vobis fuccedere debent in peipetuum, didum monafterium cum omnibus pertinendis fuis , fic integritatibus, quz quoquo modo h.ibet vel habiturum eft in perpetuum . Ita fane ut fingulis quibufque indidionibus peniioms nomine unus aureus folidus, fande Romane ecclefi· perfolvatur. Statuentes igitur apoftolica audoritate cenfemus ut nulli unquam morulum liceat contra tenorem hujus noftri privilegii infurgere ufurpando, invadendo aliquid de polleffionibus monafterii vel de rebus ecclefiafticis , five dc hoc quod modo habet. vel habiturum eft in perpetuum feu inquietando >os pofteralque veftras. Si quis, quod non optamus ne fario aufu hoc noftrum privilegium pie a nobis promulgatum in quoquam —rfringere aut evacuare lentaverit, iram Dei .n. irrat, fic principis Apoftolorum, atque cum ludi» traditore Domini in inferiori gehenna damne n;r. Qui vero pio intuitu cuftos fic obferva.or hujus privilegii extiterit, gratiam Vi confequ.it.. r fic *^ftoksrum principis benedictionem mereatur, atqii -um electis m c.l lelh tabernaculo in «ternnu .» tenir.

Scriptum per rranus Stephani ferinarii Ruma· n· ecclefi· in mcu.. Aprili jndift. III

KRI

PRIVILEGIUM HENRICI IMPERATORIS

Q.UO PATBtMOMIA R O M A M M BCCLXSIM

«b xntccciToribas piis ecclefiis quondam colleta, Benediâo pontifici gratitudinix ergo & pietatis in principem apofiolorum amore confirmavit.

illud, inquit Baronius, cara» fara/a®r *diwrfis uttHufcriftis, ttftn it»* ·! aaaawaat/-Λ», *in fuifatt wrfant, difluutùuui, ut Codatm Crucii Ctuttrurii, B.* w Amk m *frivilt-IMTMi* Æmmm *ttdtjùt, C. tutagrtfbuut «*/ri Htdruiu, D. uuflru» uituufcriftuia dtnuttt,*

Exturplruu priwle^ii Hnrici Impertitrit dt regal»-A ***fai falt» fttrt ttnctÿit.***

IN nomine Domini Dei * omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus fanât *. Ego Henrieus Dei & gratia Imperator Aagoftvs, fpondeo atque promitto per hoc paâum confirmationis noftr®, tibi beato Petro principi Apofiolorum *& clavigero regni cclorum, & per te vicario tuo domno Benediâo fummo pontifici & univerlali Paps, ficut a prcdecefibribus veftris ufque nunc in poteftate vefira ac ditione teouifiis & drfpofuiflis civitatem Romanam cum ducatu fuo, & fitburbanis, atque viculis omnibus, & territoriis ejus, montanis ac maritimislitoribus, ac portubus, feu cunâis civitatibus, cafiellis, oppidis, * ac viculis Tufci® * partibus, id cfi, Portum, Ceotumcellas, * Ceram, Bledam, * Maturianum, Sutrium, Nepem, catlellum, * Gallicenfe, Orthem, Polimartium, * Ameriam, * Tudam, Pcrufiam cum lr|bus intuli» fuis, id eft, * majorem fit minorem, Pulvcnfim (a) & lacu, Narniam & Utriculum, cum om°ibus finibus & territoriis ad fupradiâas civitates pertinentibus, nec non & exarchatum R'a*«nnilem kb integritate, cum * urbibus, civitalibus, * oppidis & calleilis, qu® pi® recordationis ' dominus Pipinus, & dominus Carolus, \ dominus Ludovicus, & Otto, & (A) itidem Otto filius ejus, przdecellores videlicet noflu, beato Petro Apoftolo & prxdeceiToribus vcllris jamdudum per donationis * paginam contulerunt, hoc eft, civitatem Ravennam, & Æmiliam, βobium, Cefenam, Foium * populi, Forum Livii, Faventiam, Imolam, Bononiam, Ferrariam, Comiadum, * Adrianis atque Gabelium, cum omnibus finibus, territoriis atque infui s, terra marique ad iupradidas civitates pertinentibus; fimul & P. ntapolim, videlicet Ariminum, *(c)Pelaurum, Fanum, Senogalliam, Anconam * Aufimum, Humanam, * Efim, Foium Sempronii, Montem Feltri, Urbinum, & territorium * Balveofe, * Callem, Luciolis, 61 Eugubium, cum omnibus finibus ac territoriis ad eaidem civitates pertinentibus. Ei dem modo territorium Sabinenie, ficut a prxd.dis Imperatoribus anteceftoribus nolitis beato Petro Apoflolo per donationis fciiptum conceflutn eft fub integritate, (</) & eft m g panibus Tuldx, Longobardorum, Caftellum Felicitatis, (e) Urbem veterem. Balneum regis, Fcmiti, Viterbiuip, Orthem, Martam, * Bledain, Tulcanam, 5uanam, Populonium, * Rofclles, cum fuburbanis, atque viculis, & omnibus territoriis, ac maritimis oppidis, fcu finibus omnibus. Itemque * 0j Almus cum infula Corfica in Soriano, deinde in montem Bardonia, * deinde io Berceto, exinde in Parma, deinde io (g) Regium, * exinde in Mantua, aique in Monte Silicis, atque provincia Veneriarum dt Iftria, nec non dt eundum Spoletanum ducatum, feu (À) Beneventanum, una cum ecclefia lanâa Chriflin® pofita prope Papiam juxta Padum quarto miiliario. Item io partibus Campani®, * Sora, Arces, Aquinum, (») Arpinum, Tbeanum, Capuam, nec non & patrimonium ad poteftatem * ditionem vellram pertinentia, ficut eft patrimonium "Beneventanum, & Neapolitanum, atque patri, monta Calabri® fupcrioris & inferioris. De civitate autem Neapolitana cum caftcllis & territoriis, ac finibus & infulis ibi pertiocniibtu, ficuti ad ' eafdrm afpicere * videntur.* nec non patrimonium * Sicili®, C Deus noflrn illud tradi/erit manibus. Simili modo civitatem *(Jt)* Cajeta-Bum, & Fundum, cum omnibus caram pertincntiis. Super hoc confirmamus vobis * Fuldenfe monatlerium, & abbatis ejus conlecranonem, atque omnia monafteria, curtes & filias quas in * ultramontanis (Z) partibus faoâus Petrus habe redignofeitur, * abitjue (av) Aterna, Wmiteringa, fivé Wiihbach, que a fenili Petri ecclefia per conventionis paginam epifeopo nodro Bambergenfi collate funt: pro quibus f*pe did® ecclelix fandi Petri tianferibimus, concedimus, & confirmamus omnem illam terram * qua inter Narniam, * leramnem vel Spoletum ex regni noliri parte habuimus. Sub tuitione preterea lanâi Petri & velira velirorumque fucceftorum prelaxatum (a) epifeopum Bambergenlem offerimus, unde fub '_penfionis_(a) noftr® ,equum Dunum album phaleratum ex ejoidcm..lori..epifcopo * vos annualités lukepturos * fancier us. Otferimus infuper, firmamus, & corroboramus tibi beato Petro ac vicario tuo donno Benediâo & fucceiïoribus ejus, prout bon® memori® Papa Joanni luifque fucceiïoribus a prxdeceftbribus no* ilns Otton bus * faftum, civitates flt oppida cum pifcariisfuis, Reatem, Amiternum, * Furconem, Nuifiam, Baluam, fit Marfiam, & alibi civitaicm Teramnem cum pertinemus fuis.

Has omnes fupradiâas piovincias, urbes & ci. vitares, oppida atque caftella, viculos ac territoria, fimulque patrimonia, pro llatu regni * noilri, cunâoque Chrillianorum po-'u'i confervando, jam did® ecclefic tue, beate Pene, vicarioquc tuo Benediâo ac fucceficribus ejus, ulque

(jt Contuli cut cx/n-plari Vaticano ed. a Cl. Cenni in no.ifiïma editione Oper e ir.fcripti : *Monn;»cnt.i Doming irum Font'/i:ij·*, Ac. R(mar 1761. tum. 11. paj;. 1X7. Λ/λτ. . Deed C7 *'.tett* ^b) rieefl *itrJem.* *(c) P:njn>n*.* *!.«: h. m.* (ó l'ib i.-rt'.>. *LvHtt.* XrgK. *(b) Xcneziitiat. iil. 'i fiiinum.* \k.) *Gtjtttm.* (/) Deed fjri'l»r. *intent* (.*.' *Fpty r'»>* Btbeulrrieitfe.* (e) *ncminr*

in finen feculi co modoconfirmamus, et io lu* d·*»·*·"· jure» ' principatu atque ditione. Simili modo per boc noftre delegationis paâum confirmamus donationes, quas pia: recordationis Pipiaus rex, & poftea donnu» Carolus excellen. tiflimiM Imperator, ac deinceps (a) Ottones puf fimi, beato Petro Chrifti Apottolo fpontanea voInatate contulerunt; necnon & cenfum, * vel penfionem; feu esteras * donationes, quz(À) annuatim in * palatio regis * Longobardorum in* firm folebant, five de I ufria, five de ducatu Spoletino, ficut in luprafcnptisdonationibuscon* tiuetar, & inter ianâa memoria Hadrianum Papam & doonum Carolum Impe^torem convent, quando idem pontifex * eidem de fupradiAis ducatibus, id eft, Tufcano, & Spolctano, fur au^oritaris preceptum confirmavit; eo fcilicct modo; ut annis lingulis prediftus cenfus ad partem ecclefia fandi Petri perfolvatur, falva fuper eofdem ducatus noftra m omoibut dominatione, & illorum ad noftram partem fubjcâione.

Ceterum ficut (c) duximus, (d), omnia fupra fetipta nomina ita ad veftram partem per hoc noftrz confirmationis paâum * corroboravimus, ut in veftro permaneant jure, principatu, atque ditione.' fit neque a nobis, neque a iucceflbribus noftris per quodliber argumentum, five machinationem, in quacumque parte veftra poteftas im- minuatur, aut a * vobis inde aliquid*lubtrahatut

De fiipradidis vero ptovinciis, urbibus, civitatibus, oppidis, caftris, viculis, territoriis, ac patrimoniis, necnon & penfionibas atque cenfibus (r) fed potius omnia que fuperius legtnmir, :d eft, provinciae, civitates, urbes, cafttlla, op.' pida, terrs, patrimonia atque infule, cenfufque & peufione», ad partem ecciefie beati Petr * Apofloli, atque pontificum in facratiflima fede (/') illius refidennum, nos in quantum poffumtis defeniores elle ' teneamur; (·> *-! î,,χ- Jt .j»· '»'· i-iion-···» ad * utendum atque difpu"cndu»i> firmiter valeant U) obtinere, iai»« in o.r.aious poteflate noftra poftenrumque noftrorum, fecun. dum quod in paâo ô conftitutione ac promilT». mi firmitate Eugenii pontificis fuccefforumqu*I*· lins continetur: ut bmnis clerus & univerfi P°* puli Romani nobilitas, propter diverfas nec. tates & pontificum irrationabiles erga populum fibi (ubjedum afperitates retundendas, lacramento fe obliget: quatenus fututa ' pontificum ele dm, quantum uniufcujafque intelledus fuerit canonice ÔC jufte fiat; & ut (f) ille qui ad hoc · fandum regimen eligetur, nemine * conien- "ente con(ceratus fiat pontifex; pnufquam talem in pnefentia mifforum noftrorum, ieu univerfe generalitatis, faciat promiflionem pro omnium fatisfadione, ac futura conierTatione, qualem. donnas fie venerandus U) fpintualis pater nofter Leo (av) fponte IccilTe dignofeitur.

Prsterea alia minora huic operi * inferendum pr«vidimus: videlicet ut in eleâione pontificum neque liber neque fervus ad hoc venire prefumat, ut illis Romanis, quos ad hanc elcâionem per conftitutionem fandorum patrum * antiqua admifit confuetudo, aliquod faciat impedimentum. Quod fi quis contra hanc noftram (a) * in» ftitutionem venire przfumpferit, exfilio tradatur.

Infuper etiam, ut nullus miffbrum noftrorum cujulcumque impeditionis argumentum componere audeat io prsfatam eleâionem, prohibemus. Nam & hoc omnimodo inftituere placuit, ut qui iemel lub ' (') fpirituali defenfionedonni Apofloli- ci live noftra fuerint fufeepti, impetrata jufte utantur defenfione. Quod // quis io quemquam illorum qui boc prometuerunt violare prxfumpferit, fciat fe periculum vite fus elle (p) incurfum '. Illud atiam confirmamus, * utdonnoApoflolico juftam in omnibus fervent obedientiam, feu ducibus & judicibus fuis, ad faciendam juflitiam. Huic enim infliiutioni * hoc necoflarioaoneâendnm efle perfpeximus, ut mifli donni apoftolici, feu noftri, femper fint conftituti, qui annuatim nobis renuheiare valeant, qualiter finguli duces ac judices (f) populo juftitiam faciant. Hanc imperialem conftitutionem quomodo obfervent, qui mifli, decernimus ut primum eundos clamores, qui per negligentiam ducum vel judicum fuerint inventi, ad notitiam donni apoftolici deferant, ôt ipfe unum e duobus eligat, aut ftatim per eofdem * miffos fiant necefi litates emendate, aut miflb noftro nobis renuociante per ooflros (r) auocios a nobis direftos emendentur. Hoc ut ab omnibus fidelibus lanâat Dei ecciefie, * & (i)* veftris firmum effectedatur, proprie manus * fignaculo hoc paâum Confirmationis noflrc roboravimus, & (r) * figilli impreflione affignari juflimus.

Signum donni Henrici gloriofiflitni * Romanorum imperatoris Augufli.

S'gnum * Erchandildi Maguntini archiepilcopi.

Signum Henberti Colooienfis archicptfcopi.

Signem Boboms Trerirrnfis archiepueopi.

Signum Thiederici Metenf. epifeopi.

Ego Ebcrhardus (v) Bambergenfis * ecciefie epifeopus * Romane fedis ' fubditus fubferipfi.

* Ego (>) Marclinus Wirccburgenfis epifeopus bibfcr.

Ego (·) VP'aîteiius Spirenfis epifeopus fubfcripfi.

Ego (x) Ricodardus Conftantienfis epifeopus Diubicnpti.

Ego (a») * Zodalricus Curienfisepifeopusfubfcripfi.

Ego Adalbertus Bafi'eenfis .pifeopus fubferipfi.

Ego (W) Hemmo * Werdunenfis epiicopus tubfcripli.

Ego («·) Walter Heichftedenfis epifeop. fubfcripfi.

Signum * Richsrdi ' Fuldenfis.

Signum* Arnold· Hcrfcndenfis abbatis.

Signum (dd) * Bruardi abbatis.

Signum Gottifridi ducis.

Signum Beringardi ducis.

* Signum Thiederici ducis.

(er) * Signum Simonis comitis.

Signum * Velpbonis comitis.

Signum Cunonis comitis.

Signum (ff) · Kunzadi comitis.

Signum Ottonis comitis.

Signum Adilbrahtis comitis.

Signum Bobcnu comitis.

Signum Fredcrici comitis·

Signum Bidini comitis

Si*

(e) flitionet. (*) Deeft oumîl*. (t) diximat. (at; mm>< fayrriui >»'wîm (ÿr. (r) Addit: ite «t wpt ml ftOori fiam *r«Mr ^niboiltift et ftitre yolentibni eonl.niiontni. Std fotint ü>. (O lUic. (f) Ufltnmr. (i) tUttu. (h thineri. (t) iU·· (D /ptritaoliter. (*) Deeft /ponte. (») tonflitattentat ire tr^/ontf[erit. (») fpe. tttli. (p) litMr/arniM. (7) Deeft poftio. (r) nufoi. (l) aoflni. (t) Jigiilt Hcflrt. (e) Babenthtrienfit. (») Mateintai. (y) Waltiaj. (t) KuodarAai. (to) Kodalncaj. (bb) Heinuno. (cc) Welti HeiMoiAenfij. (dd) Brother- M .rlHaiit. Situât KyodJtou Elaanen. .Abbott). Sijw» C7i. (ee) Deeft fanam S'iuuu> Conum. (fi) Cnnrtdi.

*A C M«ro. ' »› i.i.r- J.... „A c O. «·i·· E.. . ».H.ai·, · n Atu., ·b» Kofi· V' * *. B. a A/··» .

Signum Ezonis comitis Palatini.
Signum Frederici camerarii.
Signum Eaonis (s) ' in Fcrcore.
Signum Heuozonis pincarnarii.
Signum * Hutis.
* Alimunberegcr,
Adilmao.
Adilbero.
Ego * Wicelius Aftraubnrgenfis epifeopus.
Signum * RyoJhois Fiuvanentis abbatis.

DIPLOMA CANUri REGIS ANGLIÆ,

Qna ecclcfiam Salvotoril in Derniernia amainm te. defiarnm regnt Affligent matrem & dominam confirmat.

*»"·»· r»· ·û.β**"* T^Go denique Imperator Knuto, a Chriflo re- ·>.* pe regum regiminis Anglici in infula potitus , audiens beneficia prxdeceiTorum meorum , fcilicet regalia privilegia, fimiliter cer· nens libertatem monaileriorum intra Cantiampo- fitorum, archiprzfultfque piiHimi Livingt admo. nitioncm , placuit cordi amborum prxfentem char, tulam corroborare, videlicet: Ecclefia Salvatoris

C A in Doiobernia fila, omnium ecclefiarmn regoi Angligeni mater & domina, cum omnibus ad illam perlinentibus, fit libera: nec quifquam |hominum in ca & rebus fuis, aliquid juris vaironfuciudiuis, przter arebiepifeopum & monachos ibidem Deo famulantes, exigat vel obtineat, in fempiternum hoc noilruin decretum inviolabile tempore meo & lucceiïorum meorum, pro fpe (alutis xternx , Habile perfeveret, his te Ilibus quorum ligna fubtus annotantur .

U Ego Knuto gubernator Anglici orbis propria manu confirmo.
Ego Levingus metropolitan's archiptxful libenter annuo.
Ego Emma regina figno crucis confirmo.
Ego Wolftanus Eboracentis confolidavt.
Ealdelmus epifeopus gratum habens.
Ego Algarius epifeopus concedo.
Ego Leofricus epifeopus confirmo.
EgoHaldenne princeps regis pro viribus aiTeu· fum przbeo.
Et ego Turkillus dux concedo,
Faâa efi autem ifla conceiTto anno dominice incarnationis 1018.

«KO wVMStwC, wWSkVa tfstSy^ Λ^^***.^ AdSwG iMM.
anno chr ist i W v W M W W n W V wrt'viiw AïïÏiτι

gy SYNODL! S AD CONFLUENTIAM,

Anno 1011. *Henrico rege profente celebrato.*

Es Masd Suppl F·». ○*" 1"\E hac fynodo pauca hxc debes AnnaliilxSa- L-J xoni Eccardiano ad annum 101 a·
Poft feflum S. Mortim Confluenti' fynodam bahut, Tbeodencnm Metenfem epifeopum, coterofqM fnei rebellei ceaja domnandi, fi nollent converti . Qjtod Régit decretum lih aliquantulum lιμvμ/π , *legate! de pace miferant.* /» cadrw *concilio* ai asanss-

D *Aar adfidentifat epifeeplr Tbeoderico interdiflnm eft, ut ante purgettotum Miffom* mm *celebraret. Rex reenti injurio fauci*l paient pojctnltbtii per omnia non fatnfecit.* Taavea *Mogmetia /e videndi licentiam dedit, quo quidam en ilht venire neglexerunt. Alii regio imperio parntet fine fecetriinte fnfperfi odiet redierunt.* A

CONCILIUM LEGIONENSE

ær a ml· id eft anno cHRisi i Mxif. fub Alphotifo V. rege Legionenû.

Decreto ^ilpbonfi re^n Ir Geloire regin .*

PRÆFATIO.

SUb xra millefi.r.i quinquageiima, mi. Kal. Angulli, in pra-i -mia regis domini Adelfonfi & uxoris ejus G. lotrz regmx, convenimus apud Legionem m ipia fede beatz Matiæ omnes pontifices, & abbates & optimates regis Hifpanix , & juilu ipfius tegis talia decreta decrevimus, quz firmiter tctieantui futuris temporibus.

CANONES.

I.

In primis cenfuimus, ut in omnibus conciliis, quae deinceps celebrabuntur, caufa: eccleüx prius judicentur, judiciumquc rectum ablque fallitate confequantur.

D

II.

Prxcipimus etiam , ut quidquid teftamentis conceiFum & roboratum , aliquo tempore ecclefia tenuerit , firmiter polfideac : fi vero aliquis inquietare voluerit illud quod conceiFumeft teftamentis, (quidquid fuerit) teftamentum in concilio adducatur, & a veridicis hominibus, utrum verum fit exquiratur: & fi verum inven-
E **turum fuerit teftamentum, nullum fuper ·cum agatur judicium, led quod in eo con-** · illud
tinetur feripeum, quiete potiideat ecclefia in perpetuum. Si vero ecclefia aliquid jure renuerit, & inde teftamentum non habuerit, firment ipfum jua cultores ecclefia: juramento, ac deinde poffideat perenni xvo: * pareat triennium jure habito, fcu tefta- ·PΓ»i»<ῆo uietneiui·.
men·

(e) mftrltrii .

-mento: Deo etenim fraudem faekqwi*per Λ triennium rem ccdefie refcindit.

CHunt

Decrevimus etiam, ut nullus contineat feti contendat epifeopus abbates fuarum diœcefeon, five monachos, abbatiflas, ian&imoniales, refuganos, fed omnes permaneant fub ditione fui epifcopi.

IV.

Mandavimus adhuc, ut nullus audeat - rapere ab ecclefia: verum fi aliquid - infra ctrmeterium per rapinam fompferit, iaerilegiumfolvat; & * fi quid inde abftulerit, ut rapinam reddat. Si autem extra coeme-Cerium * abftulerit rem erclefi*, reddat eam» & calumniam * ipfius ecclefis, more terne.

V.

Item decrevimus, ut fi forte aliquis hominem ecclcfi* occiderit, & per*leipfam ecclefiajuftitiamadipifci non potuerit, concc^at· *............vocem judicii, * dividant per mediam, calumniam homicidii.

VI.

Judicato ergo ecclcfi* judicio, adeptaque juftitia agatur caufa regis, deinde populorum.

VII.

Decrevimus iterum, ut nullus emat hzreditatem fervi ccclefi*: qui autem emerit eam, perdet eam & pretium.

Hic multi decreti i feqoebintur la codice ad civilem potiat qaam ecclefiaftici· reatu gubernatione» pertinent!!, qu» ideo oomïïomu. Hr* Acrwuau um rota.

Not* Sevexini Binii.

Afta hajiu concilii ex inanufcripto codice Hiiptnico per Valerium Serenum Lovtnieniem annoChnfti *ifój.* excerpta accepi x reverendo dt do&illim· Viro domino Jacobo Hutterofrerae theologia doAore, dc metropoliranae ecclefue Colonienfi* canonico pretbytero. Contuli eadem cum excufir Baroniaoi*, qua enatnii parum & non nifi loci* ia margine notatu diicrepent : hoc tamen (in fulare habent› quod lacunam illam apud Baromi innaea reli&am impleant, verbique apud ipium omiiTa reftituanc ifta : *Cancednt* mejem» rrg/z, tace» *jtadicli : dlvidetne fer mediet», feluetnlt» beeticldlt.* Item quod ρθβ lextum capitulum, cujur imt>um eft *: Judicato erga ecclejl·*, dcc. additur m noliro cod>ce feptimtun illud capitulum: Decrrviw·/ treeauM trf *nellul emat hereditatem jerw ecclefle : get aaatem emerit ram, ferdet eant* cr prvStMW.

Poft quod immediate fubjon^itur ; Xr/igee gMdregi·-U *decreta fertinetU ed ftt erwle>.* Hu)u» concilii mominit Koderieu» Toletano* hia veibu; X** *natem ·M-dtfonftu caecilltura celebravit , & reredijuavit Legiaatet», f*am ^d/Mozar & Hebdelmaiicb Mint ebaa defrtueermtt t V leget datbttai refarevtt, & allae addidlt ;* g*e *l»* reg»e *Cegitnh etiam bodie oijervextar,*

treuil· Alia decreta ejufdem Concilii Legioneofi» «d regimen populorum Ipedantia, nunc primum edita ex MSS. Toletano & Monderaxeufi.

VIII.

Item mandavimus, ut homicida & raufo* omnium ingenuorum hominum Regi integra reddantur.

IX.

Prccipimus etiam, ut nullus nobilia, five aiiquii de benefaâoria,' emat folare, auc horcom alienju» junioris: nifi folumxnodo mediam hereditatem de foris: & in ipfa medietate quam emerit, non faciat populationem uique in tertiam villam. Junior vero qui tranfierit de una mandatione in aliam, & emerit hereditatem alterius junioris, fi habuerit in ea, poffideat eam integram; & fi noluerit in ea habitare, mutet fe in villam ingenuam, uique in tertiam mandationem, habeat medietatem prxfatx hzrcditatis, excepto folare & horto.

X.

Et qui acceperit mulierem de mandatione, & fecerit ibi nuptias, ferviat pro ipfa hzreditate mulieris, & habeat illam. Si autem noluerit ibi morari, perdatipfam hereditatem. Si vero in hzreditate ingenua nuptiae fecerit, habeat hzreditatcm mulieris integram.

XI.

Item decrevimus, quod fi aliquis habitans in mandatione afleruit fe née junio-C-rem, nec filium junioris efle; majorinus Regis ipfius m<pdationis per tres bonos hominesex progenie* inquietati, habitantes in ipfa mandatione, confirmet jurejurando eum juniorem & junioris filium efle. Quod fi juratum fuerit, moretur in ipfa bzrcditate junior, & habeat illam ferviendo pro ea. Si vero in ea habitare noluerit, vadar Uber ubi voluerit cum cavallo & atondo fuo, dimifla integra hzreditate, fua bonorum fuorum medietate'

XII.

Mandavimus iterum, ut ficut alicujua pater aut avus fbliti fuerint laborfcre hereditates Regis, aut reddere filcaUa tributa› fic *&· iple faciat.*

XHI.

Przcipimus adhuc, ut homo, qui eft de bcaefa&oria, cum omnibus & hereditatibus fuis eat liber quocumque voluerit.

XIV.

Et qui injuraverit aut occiderit Sayonem Regis perfolvat quingentos folidos.

XV.

Et qni fregerit figiilum Regit, reddat centum folidos; & quantum abftraxerit de (ubfigillo, folvat ut rapinam, fi juratum fuerit ex parte regis: medium autem calumni* Regi, aliud dutem medium domino hereditatis& fi jurare noluerit ex parte Regis, criminatus habeat licentiam jurandi : & quantum juraverit, tantum ut rapinam reddat.

Item

i Edidit ea Card, d* Aguirre toro., Cone. Hifp * tpo. Bt Inde huc nox tranaremur

XVI.

ciirnsri *tem ® aliqui* Sayo pignuram fecerit in mandamento alterius fayonis, perfolvat quemadmodum fi non effet fayo: quia vox cjus & dominium non valent nifi in fuo mandato.

. XVII.

Illi etiam qui foliti fuerint ire non foffatum cum Comitibus, cum majorinis eant femper folito more.

XVIII.

Mandavimus iterum, ut in Legione, feu omnibus exteris -civitatibus, dc per omnes alfbces, habeantur judices elefti aB Rege, qui judicent cauflas totius populi.

XIX.

Et qui aliquem pignoraverit, nifi piius domino illius conqueftus fuerit, abfque judicio reddat in duplum quantum pignoraverit. Et fi prius fâ&a querimonia «liquem pigneraverit, dc aliquid ex pignore acciderit; plane abfque judicio reddat jn duplum. Et fi fa#a fuerit querela ante judices de inperftitione, ille quem fafpe&um habuerint, defendat (e juramento, & calida aqua per manus bonorum: dc fi querimonia vera fuerit, dc non per fufpeftionem; perquirant veridici homines; & fi non potuerit inveniri vera exquifitio, parentur teftimonia ex utraque parte talium hominum qui viderunt dc audierunt: dc qui convidus fuerit, folvat more terrz illud, unde querimonia faâa fuerit. Si autem aliquis teftium .falium teftificafle probatum fuerit, reddat pro fahitate Regi fexaginta folidos; dc illi contra quem falium protulit teftimonium, quioquid fuo tefli* monio pertulit, reddat integrum: domufque illius falfi teftis deftruatur a fundamentis, dc deinceps a nullis recipiatur in teftimoniis.

XX.

* Itcitcortuicl. Conftituimus etiam, ut Legionem * civitas, quae depopulata fuit, ad hos foros fubfcriptos, dc nunquam violentur ifti fori in perpetuum, Mandamus ergo, ut nullus junior, cuparius, ac vendarius, adveniens Legionem ad morandum, inde extrahatur.

XXI.

Item przcipimus, ut fervus incognitus fimiliter inde non extrahatur, nec alicui detur.

XXII.

Servus vero, qui per veridicos homines fervus probatus fuerit, tam de Chriftiaais, quam de Agarenis, fine aliqua contentione detur domino fuo.

XXIII.

Clericus vol Laicus non det ulli homini raufum, foflatariam, aut maneriam.

XXIV.

Si quis homicidium fecerit, dc fugere potuerit de civitate, aut de fua domo & ufque ad novem dies captus non fuerit, veniat fecurus ad domum fuam, dc vigiler fe de fuis inimicis, & oihii fayoni vel alicui homini pro homicidio quod fecit perfolvat: & ft infra novem dies captus fuerit, dc habuerit unde integrum homicidium reddere poflit, perfolvat iilud: dc ii non habuerit unde reddat, accipiat fayo domus ejus medietatem fubftanlûe fur de mobili: altera vero medietas remaneat uxori ejus dc filiis, vel propinquis cum cafis dc integra medietate.

XXV.

Qui habuerit cafam in folare alieno, dc non habuerit cavalium, vel afinam, det fcmcl in anno domino foli decem panes frn* menti, dc mediam cannatelam vini, dc unum lumbum bonum; dc habeat dominum qualemcumque voluerit, dc non vendat fuam domum, nec exigat laborem fuum coa&us; .fed fi voluerit ipfe fuafponre vendere domum fuam, duo Chriftiani, dc duo Judxi apretientur laborem illius: & fi voluerit dominus foli darediffinitum pretium, det hoc, dc fuum alvoroch: dc fi noluerit, vendat dominus laboris laborem fuum cui voluerit.

XXVI.

Si miles vero in Legione in folo alterius cafam habuerit, bis in anno eat cum domino foli ad jundlam. Ita dico, ut eadem die ad domum fuam poflit reverti, dehabeat dominum qualemcumque voluerit, dc faciat de domo fua ficut .fupra feriptum eft. dc ulli domino non det nutio

XXVII.

Qui autem equunt non habuerit, dcanos habuerit, bis etiam in anno det domino foli afinos fuos: fic tamen ut eadem die poflit reverti ad domum fuam: dc dominus foli det illi dc afinie fuis vidum: & habear dominum qualemcumque voluerit, dc faciat de domo fua ficut fupra feriptum eft.

XXVIII.

Omnes homines habitantes infraferiptos terminos (per fan&lam Martham, pet Quintanelias de via de... per centumfontes, etiam per villam auream, per villam-feticem, dc per villas Nilierasj deper Calcantes, per villam Velite, dc per villar Mafarefc, de per villa de Ardone, dc per fàndtum Julianum) propter conditiones emas habuerunt contra Lcgionenfes, ad Legionem veniant accipere dc facere judicium, dcin tempore boli dc guerrz veniant ad Legionem vigilare illos muros civitatis, dc reftaurare illos, ficut cives Legionis, dc non dent portaticum de omnibus caulis, quas ibi vendiderint.

XXIX.

Omnes habitantes intra muros, extra prz-

Erauli&B urbis *temper* habeant & teneant A
______1 prima die qaadragefimx
S. Marie de regula, & conftituant menfuras panis & vini & camis, & pretium laborantium , qualiter omnis civitas teneat juftitiam in illo anno· Et fi aliquis praeceptum illud praeterierit, quinque folidos monete fub majorino Regis det.

XXX.

Omnes vinatarii ibi commorantes bis in anno dent fuos afinos majorino Regis , ut poffint ipfa die ad domos fuas redire : & dent illis & afinis fuis viâum abunde1 & per unumquemque annum ipfi vi- B
■atarii femel in anno dent fex denarios majorino Regis.

XXXI.

Si quis men(uram panis & vini minoraverit, quinque folidos perfolvat majorino Regis.

XXXII.

Quicumque cibariam fuam ad mercatum detulerit, & maquilas Regis furatus fuerit, reddat eas in duplam.

XXX1I1.

Omnis morator civitatis vendat cibariam fuam in domo fua per re&am menfuramc fine calumnia.

XXXIV. ,

Panatarix qux pondus panis falfavetint, in prima vice flagellentur; in fecunda vero quinque folidos perfolvant majorino Regis.

XXXV.

Omnes carnizarii cum confenfu Concilii carnem porcinam, hircinam , arietinam, vaccinam per penium vendant,' & dent prandium Concilio una cum Zaunorres.

XXXVI.

Si quis vulneraverit aliquem, & vulneratus dederit vocem fayoni Regis : ille qui plagam fecerit, perfolvat fayoni Regis cannatelam vini, & componat fecum vulnerato : & fi fayoni vocem non dederit, nihil illi perfolvat; fed tantum componat fe cum illo vulnerato.

XXXVII.

Nulla mulier ducatur invita ad fingendum panem Regis, nifi fuerit ancilla ejus.

XXXVIII.

Ad hortum alicujus hominis non vadat majorinus, fed fayo invito domino horti, E
ut inde aliquid abftrahat , nifi fuerit fervus Regis.

XXXIX.

Qui vinatarius fuerit per forum, vendat vinum fuum (n domo fua ficut voluerit , per veram menfuram ; & nihil inde habeat fayo Regu.

Homo habitans in Legione, & infra prxdidos terminos, pro ulla calumnia non det fideatorem, nifi In quinque folidos monete urbis, & faciat juramentum , ut calidarn aquam per manum bonorum facerdotum, vel inquifitione per juridicos inquifitores, fi ambabus partibust fed fi secafatus fuerit fecifle jam furtum, aut per traditionem homicidium, aut aliam proditionem, & inde fuerit conviens, qui talis inventus fuerit, defendat fe juramento , & per litem cum armis.

XLI.

Et mandamus, ut majorinus vel fayo, aut dominus foli, vel aliquis fenior, non Intrent ia domum alicujus hominis Legione commorantis, pro ulla calumnia, nec portas auferant n domo illius.

XLH.

Mulier in Legione non capiatur, nec judicetur, nec infidetur, viro fuo abfente.

XL1II.

Omnes macellarii de Legione per unumquemque annum in tempora vindemiat dent fayoni fingulos utres bonos , & fingulas arrelas de fuo.

XLIV.

Monatarix dent fingulos argentos fayoni Regis per unamquamque hebdomadam.

XLV.

Pifcatum maris , *Sc* fluminis , & carnes qux adducentur ad Legionem ad vendendum, non capiantur per vim in aliquo loco a fayone, vel ab ullo homine: &qui vim fecerit, perfolvat Concilio quinque folidos, & Concilium/det illi centum flagella, in camifia ducens illum per plateas civitatis per funem adNpcum ejus : ita &
P de exteris omnibus rebus qux Legionem ad vendendum venerint.

XLVI.

Qui mercatum publicum , quod quarta feria antiquitus agitur, perturbaverit, cum nydis gladiisfcilicet, enfibus, & lanceis , fexaginta folidos monetx urbis perfolvat fayoni Regis.

XLVII.

Qui in diebus 'prxdidtis a mane ufque ad veiperum pigneraverit, nifi debitorem aut fidiatorem fuum, & iftos extra mercatum; * pddet fexaginta folidos fayoni Regis: & duplet pignuram illi quem pignoravit: & fi Sayo aut majorinus ipfadix pignuram fecerint, aut per vim aliquid alicui abftulerint, flagellet eos Concilium, ficut fupra feriptum eft, centum flagellis, *Sc* perfolvant Concilio quinque (olidos: & nemo fit aulus ipfa die contradicere fayoni diredum 'quod Regi pertinet.

XLVIII.

Quifquis ex noftra progenievel ex-

trace*, hinc noflram conflittitioncm fciensAnts, percufl'us lepra, una gladio snathe-
.frangere tentaverit; fraéia manu, pede, matis, in *:etna damnatione cum diabo-
& cervice, evulfis oculis K iulis intcfti- lo & Angehs ejus luac pœnas.

anno ANW» "M,'i"

CONCILIUM TICINENSE

A BENEDICTO PAPA VIII. CELEBRATUM.

De continentia clericorum : de ipforum filiis, & eorum maxime clericorum qui ecclefi* fervi fiint: de acquifitis a fervis -ecclefi*.'

I NDEX CAPITULORUM,

PR.F.FATIO BENEDICTI PP. VIII.

GOmmums honor, communis dolor: quia unde per Dei gratiam erigimur, inde promerentibus peccat is noftris dejicimur. Quamdiu propitio Deo pattum noftrorum regulis, fic iynodalibus obedivtmus informatis.- florente ccdeliz flotuimus, in via poûti non deviavimus. Sed dum Deo irato a magillrorum via recellimus : difeipuli ta&i erroris, pecualiter erravimus. Obfufcata enim noftris cxcetbbus ecclefia, merito obfufeamuf, merito dimergimur, merito ab inimicis vincimur fic confundimur : nec erit unquam a profundo ituo refurgendum, nfi prius ad viam fuerit revertendum. Sic enim legitur. *Beati Immaculati In via* id eft m lege domini. Si beati in via, non ergo beati extra viam- Deus quidem ecclefiam fibi fponfam elegit, non habentem maculam nec rugam: fed manus omnium contra eam.

•rfti ii»

Hi tamen maxime *contra eam* lasviunt, fic pravis eam moribus fic operibus commaculant, qui facerdotes Dei dicuntur, qui bonis ejus incraftantur, fic incralTati recalcitrant. Reges utique fit imperatores Chriftum fequu'i, fic populus catholicus armis fidei adquifitus, atnplillimis patrimoniis ecclefism ditaverunt, cxquifiulfimis eam poffeflionibus ad mare nique ampliaverunt. Sed bene * parata, male funt conlen ata. Omnes enim eam pertranlcuntes diripiunt : fic hi maxime qui videntur elïc redores, modis omnibus quibus poffunt conculcant, fic pauperism. Przdia enim fic poffediones aut tollunt, aut minuunt, aut quibufdam titulis & ferietis colludio fabricatis, a nomine & a jure ecclefi* alienant; fervos libertam', licet non pollini; filiis congerrones iofrontali omnia congerunt. Ipfi quoque clerici, qui funt de familia ecclefi*, fi (unt dicendi clerici, qui vivunt ut ethnici, cum fint ab omni muliere legibus exdufi, cx liberis mulieribus filios procreant; ancillas ecclefi* hac fola fraude fugienres, ut matrem liberam filii quafi liberi profequantur. Ampla itaque przdia, ampla patrimonia, &quzcumque bona poffunt, de bonis ecclefi·, neque enim aliunde habent, ir.fames paties mkmibu» filiis gadquirunt. Et ut liberi non per rapinam appareant, volunt enim in terra rapere libertatem,ut diabolus m coelo voluit deitatem, m militiam eos mox faciunt tranfire nobilium.

•t -i-, fe,- »«. H

Hi funt, o cœlurn! o terra! qui tumultuantur contra ecclefiam. Nulli pejores holies ecclefi*, Juam illi. Nulli paratiores ad infidiandum eccle- * fic Chriilo, quam illi. Sic filii fervorum ia libertatem, ut falfo commentantur, remanentibus, ecclefia utrumque fic fervos perdit, fic conquifita. Sic ecclefia olim ditiflima, incuria fic malignitate praefidentium, fic ineorreAo aufu clericorum, pauperrima noftris eft effeâa temporibus. Sic annullatur ecclefia, fic mendicat .Sic aut perrarus, aut cx familia ecdefic nullas jam invenitur qui valeat : quia hac frapde omnes filii (ervorum ecclefi* ad clericatum afpirant, non ut Deo ferviant, fed ut fcortati cum liberis mulieribus, filii eorum de famulatu ecclefi* cum omnibus bonis ecclefi* raptis quafi liberi exeam. Sic jam nonnull* ecclefi* pauperes funt in familiis, quod jam pretio fervientes ecclefiamm miniftri conducant, Jc in annuam mercede folvenda tranfeant neceflitatem.

Deo itaque propitio, primo datis fic receptis legibus ofleodeinus, nulli in clero muliebrem complexum finrte concertum. Poftca vero de filiis eorum, qui nulli debuerunt effe, fic pci maxime de filiis eorum clericorum, qui funt de familia ecclefi*, perfacilis erit cognitio.

Niccna enim fynodus a ccc. xvj ii. magiftro Deo, patribus inftituta, nec licere quidem in uoa domo vult clericis habitare nifi cum matre aut *forore*, aut cum eis perfonis qu* luipcclionrs effugiant. Cautius autem poftea contra caufam cauia inventa, permanlio etiam cum matre aut foiore clericis tollitur.- quia omnes qui cum matre mea veniunt, vel forore, poffunc ede non matres, poliunt me* non omnes efie forores. Carnale quidem connubium lubdiacoms in epiliola ad Anaftafium Theflalooiccnfcm epikopum Leo papa interdicit. Ecce, eccc, fi fubdiacono negatur: diacono fic presbytero non datur: multo minus utique epifcopo conceditur. Paulus autem Corinthiis, fic utique laicis: abilinete vos, ait, ad tempus ut otationi vacetis. Et fi laicis, ut exaudiri mereantur, ad tempus eft abftiuendum a licitis.· quomodo non multo magis omni tempore clericis eft abitinendum ab inlicitis, quibus femper eft pro eommilfis orandum, fic jugiter faKtificandum ? cum feriptum fit, *Omnia munda mundi*. Formam ergo abftinenti* vel fic erubefcendo, a laicis clerici allumant, & lupanaria catillare crubefcaot. *Eiabrfe enim Sidon, ait mare.* th. I. 'f'.

Neque murmurent contra nos idiot*, vel qui

fpon-

——— *(ponte deviant,* vel quibus magis pudendum ali- A
CHRISTI Tl**4* d'fcer<» quao* omnia nelcire videtur . Non
... certo novas leges edimus: fed antiquas, Xed uitatas, fed catholicas proferimus. Nimirum antiqua eft divine legis difciplina , & ab initio cu ftodita . Sacerdotes utique Mofaicfc legis anno vicis fua habitabant in templo, toto illo anno domorum.& uxorum abftincnies; ut nitidi fine ofleofa/imaginaria implerent prcccpta. Si vero illi ad tempus, abiitnebant, qui ad tempus templo ferviebant : cur epifeopis, prcsbvteris, diaconibus fubdiacombus, & omnibus qui funt in clero, jugiter noti eft jtbftmendum, quibus juge & verum eft facnficiuifi ? Quotidie enim aut in miflaruin folemniis, aut orationum frequentiis, aut baplifmi (aeramentis occupantur ; neque per annum, B fed per continuum lerviunt. Sed neque deviante diabolo de via errent , dicentes ideo mulierum fibi licere concubitus, quia veteribus miniflm , peraôa facerdotii vice, ad uxores luseret domofque redire. Legant ftulti j & ira Dei, quu Deum non cognofcunt, jufte percutiendi, legant fit addiicant , & qui iciunt proteflentur quod verum eft, quia non ob libidinis vitium, led propter (ucccdioois (ludium , uxonnus eis ulus lucrat relaxatus . Nullus enim ex aha tribu nifi Levitica ad facerdotium admitti fuerat juflus. Nunc autem, quia omnes Dei gratia vocavit & vocat, & ex omni populo, fi fit modo idoneus, promovetur ad sacerdotium, non eft sacerdotibus de generis fucceffione hac conditione timendum: ne- C que ut * facerdotium homine deficiente habeat defeâum, uxoribus pro filus hac occafionc procreandis inferviendum.

Addifcant pudicitiam faltem ab exteris, qui nolunt e*m fequi datam fle juffam a patribus . Abimelech enim Ægyptius nullum, utpote Rex hominum, timens, licet terus immanitatefltbarbarus, io Rebecca Abrahz tamen cuftodita, fic curam figuifi avn pudoris fervandam, fll adulterii crimen evidenter docuit effugiendum . Ec fi hic paganirtamus fle vir (anguinum Deum timuit, flt a vetito per fommum abliinuit : cur clerici , qui cum ip(o larte diicipliuatn ecclefue fuxerunt manifertiftimam, Deum non timent, flt vel cum pagano homine adultenum fugiunt? (Redeant , D oro fle obfecro, redeant, fic reiipifcaot, cito rubore fuffufi, de pr >pe, nifi de Sodoma aufugerint, fulminandi. Unicuique enim eorum cum re-
» κ ι· »'· ge Bafan ex ore domtm loquitur propheta: Etre
* "age *itmtlM» pofrtrtvft t*».* Omnibus igiiur novi teflamenti mmiftris omni tempore a mulieribus *erit* abftioendum, quibus erit omni tempore ler* viendum, nec unquam de facerdotii fucceifione timendum.

4- Uc «J Qpod fi inimici fat^ke continenti* garriunt , epifeopis, presbyteris, diaconibus, fubdiaconibus , fle non ceteris qui lunt in elero, abftmenduta efte: legam aliquando Leonem papam ad Rufli. cum Narbonentem epifeopum feribentem ita : legem continentiae eandem «fle altaris omnibus mi- E niftris, quam epifeopis fle presbyteris conftat ede
iituiM P. importtam. Sincii quoque monita extant evidentiflima, ut iocontmentes, in officiis talibus portti, omni honore priventur, nec ad tale admittantur minirterium, quod fola continentia oportet impleri.

Contra hec oova: flt veteris legis flatuta fpiritu Dei condita, flt totius mundi reverentia confecrata, facerdotes Dei, ut equi emiffarii in feminas infaniunt: nec jam annum, ut veteret , cuftodiunt, fed toto vite fua: tempore fummutn bonum, nt Epicurus philofophorum porcus, voluptatem adjudicant. Neque id caute faciunt incauti: cum publice, fic pompatice, lafcivientes , anno
**STl
obftinauus euam quam excurfores laici meretricari non rrube/canr. Merito his per Prophetam dominus minatur: Nolo vos, ait, nolo (acnficia Veftra polluta. Recedite a me quia polluti eflis.

De tali maledirto, quia inficito concubitu, filii maledirti iiafcunrur, qui ecclefiam Dei bonis ante noftra faecula adquifitis omnino nudant, flt rapta libertate expoliant. Taceo none de filiis, qui ingenuo clerico flt libera matre , licet coutra leges, nafcantur : contra quos alia manu erit agendum, fle in proxima iynodo confilio ahiore tradendum · 'De illis modo fit ratio, qui fervo clerico ecclcfix , flt libera putida procreantur ; quorum filios ideo fures ecclclie liberos efte dicunt, quia ufuale eft apud eos (onarc, filii matrem tequumur. Sed quam prave cum diabolo interpretentur icripturas, quas non didicerunt, volatica luftrivagorum deireta putantes effe magiftrorum , Deo vincentt facile Convincentur.· fle id non de filiis clericorum, fed de fili·» laicoium intelligendum efte, velint, nolint, docebuntur.

Chriftianitlimi namque reges fle imperatores ditaverunt ccclefias, flt omni libertate eas donaverunt, reique earum fle familias, ut hodie in pr«ceptis eorum, qu* ecclefia pro tertimoniofervat, apparet, ab omni publica quxftione-fcceruntalienas.- feipfos adjutores tantum flt defenforeseffepru ecclefia coram omnibus promittentes, flt coram Deo fpondeotes. Si ergo promulgatis psius legibut in potellate fuerat ecclertz 'dc fuit judicate ; & .tea ά familia: ecclefiz ab exfccutione principum , ipforum pnnciptim donatione, longe prias erant remote: cur portea ptincipet mundani da filiit eorum , qui in clero fuerant, judicare deboerunr, dum de cis judicare, ad eos non ner* tinuerit ? ât G quid ad eos pertinuerat , efto ; feriptia eorum tfllibus ecclefia concertum confli* tent.

Verum nec pertinere , nec pertinuiffe alicui laicorum jura ecclefia, conflitutum papa Syoamachi de rebut ccclefic confervaodit clara voca demonftrat, ubi Eulalio epifeopo Syracufaoo di* cente, nulla unquam laicis, etsi religiosis, decre* de fafticts rebusfle facultatibus aliquid difpooendi potcftas eft attributa : ubi nullum licet pnrdfam rufticum vel urbaèum, fub perpetua alienatione ad cujusliber jur.< transferre , ne», m ufufruâu rura aliquibus dare , ne; data retineri, prater clericos, & peregrinos; ubi donator, alienator. At venditor, honoris lui amilDooe multantur ; petent vero, accipiens, defendens , contentiens, flt fub* icribens, anathemate feriuntur.

Reflat itaque faâores legum de illis qua ad (e pertinent protuliffe judicium, id eft de filiis facularium ad eorum jura pertinentium, non dc filus clericorum ad folum diftnâum ecclefia lege flt antiquitate reificentium . Errant certe , flt non intelligunt fcripturas, *tx.* legum promulgatores injufte inculpent, qui putant cos pofthabita folertia egere pro filiis ferrorum ecdelia , fle maxime fervorum qui funt io ciero, & pro fihis fervorum facularium orque cooflituille. Neque enim pervigiles effe non potuerunt. qui mundum legibus fummiferunt . De filiis ergo laicorum ad publicum pertioenunm, publici re* Aores fecerunt cdiâurn.* non de filiis (errorum ecclefia, quam illi ipfi legum magiftri ab omni publica exartione io perpetuum decreverunt die tmmunem Verum fi confpeâius agatur, dc filiis clericorum , qui nulli^cfle debuerunt, qua lex, nifi nulla erit *i* Filiis quidem laicorum, qui deboc-

— Christi

-debuerunt effe ulli, fit lex ulla. Filiis autem de rieorurr' » q«' debuerunt efle nulli, lex utique erit nulla. Neque enim legpm moderatoresYll s, quos futuros non crediderunt, legem dare potuerunt. Sileant ergo ii/qui fine lege ifunt nati: (ciant fe legem non habere, fed .contra legem eniti. De quibus, ut pote dc'nullis, id eft de doq futuris , nulli faeculi judices ad votum clericorum teliamcutum Dei profanantium impreffere fermonem. Qui fi legem haberent, paterna bona legitima fiicceflione perciperent; non confidam inicriptionem contraherent. Et quia non fuccedunt, ligem ergo non habent. Et fi haberent legem patri fuccedcndi, haberent utique & legem, matrem, quam garriunt liberafts, profequeodi. Utrumque enim, $ iucccdere & fequi, *non ex* plebeia levitate , fed de publica authoritate defeendit. Qui ergo patri legibus non fuccedunt, matrem legibus non fequuntur. Qui enim unum horum habebit, alterum obtinebit: & qui uno carebit, neutrum tenebit. Jure ergo filii clericorum .nulli erunt , qui ita a patre & matre funt alieni, ut nec cum eis fortem habeant, nec cum viventibus legem accipiant . Erunt igitur nulli, qui per legem nec patrem fequuntur,nec matrem. Sed de his duobus, id eft iucccdere, & fequi, dicam amplius, ut teftibus ccelo *& terra,* omnibus fatisfaciam contra caufantibus. Qux duo quia filii clericorum non habent, tanquam. non fint, lege & nomine carent. Neque enim filii habebunt, quod patres legibus perdiderunt.

Amplius. Hxc autem duo, id eft fuccedereft fequi, ideo filiis clericorum mundane leges attribuunt, quia ex patre & matre eorum, qui ea habuerunt, ad filios defeenderunt . Quod enim parentes legibus habuerunt, relinquere filiis legibus potuerunt. Filii ergo laicorum legibus nati, legibus & patrem fequentur & matrem . Filiis autem clericorum ideo hxc legitima leges non confentiunt , quia pater eorum & mater, ut pote indigni, ea non habuerunt. Et quia parentes nihil habuerunt, nihil filiis reliquerunt. Hxc enim legitima, id eft iucccdere & fequi, ipfi parentes, dum eos contra legem genuerunt, ipfa lege jubente amiferunt. Et ideo qux miferiparen-7es legibus perdiderunt, ad miferos filios non pertinebunt, qui contra - leges intraverunt & exierunt. Nihil ergo pater & mater eorum habuerunt, quia contra leges nafcuntur. Nec patrem in hatreditate, nec matrem fequentur id libertate.· quia quas parentes jam fub lege peccati captivi non habuerunt, dare filiis non potuerunt. Quis enim dabit quod non habet ? Sed habue-Hint: quid autem? infamiam, & fuppliciumconfcieotix. Hcc duo utique habuerunt , hxc duo fuis parvulis dimilerunt.

Sed ut in fole convincantur, & ultra hifcere non audeant; dicant, dicant, que leges filiis clericorum libertatem vel fucceflionem adjudicent. Ec cum judicia confcripta proferre non potuerint, hoc fibi quod fequitur a nobis refponfum teneant, & de cetero laceffere definanr, & ultra jam contendere non afpirent: immo contendiffe dc rebellaffe fulpirent- Lege enim Nicaena, quicumque ex clero cum qualibet muliere habitaverit, vel eam turpiter cognoverit, vel filium,vel filiam genuerit, deponitur, Lege autem Jufliniana eque deponitur, & curis civitatis; cujus eft clericus, tiadnur. Ecce clericos legibus damnatos; eccc.dciicos curis, & fervos legibus traditos. Num inuiire fas exit ? Si fervi funt patres, lervi erunt & filii. Servient itaque cum filiis pauu in curia, td eft, curam fuper his taotum in publico habebunt , qu< ad folam ecdefix utihiatem forenfem pertinebunt: illa fcilicet ca-tfa, ut qui noluerunt intus, id eft in ecclefia fervire ut clerici ; fcrviant foris, id eft in publico, ut la>ci .

Neque enim clerici J, licet damnati , ut *exeunt* ab honore, ita a famulatu ecclefias exibunt.* neque ulli extra ecdefiam , utpote officialium alicui perfonaruni lervient, fed in publico ea tantum publica quae ad ecdefiam refpexerint, procurabunt . Et ideo poflquam lex a Deo data profcriptos curiae tradidit civitatis cujus eft clerus, cautiflime addidit ; ne forte publici apparitores fibi eos mancipandos putarent , & ecçlçfi® fuse fervituros efle dubitarent. Filii autemxorum qui apparuerunt, fervi ecclefie erant,' quia lervitutem a capite ad pedes traxerunt.

Sed fi de clericis liberis, & eorum filiis: quid erit de clericis fervis ecclefie, & de filiis eorum ? Æquitas enim ipfa eft, que paribus in caulis paria jura deliderat. Neque enim lex divina ait,& humana, fi quis liber aut fervus in clero mulierem acceperit, deponatur; fed, fi quis tantum fignanter dikit , & generaliter fcripfit, (ervum & liberum unocapiftro & una lege aftringcns. Nulle enim vero leges recepte ecclefiis Dei prxjudicant. Nulle leges quodcumque proprium eft ecclefie, mobile vel immobile, minuere vel auferre preiumunt. Nulle utique leges filiis cleri. eorum aut fucccffionetn bonorum permittunt , aut corporum libertatem indulgent . Quod fi facerent , non malorum effent ultrices , fed malorum utique incentrices ; ipfumque nomen leges perderent , que a ligando , id eft a cohibendo , nomen fumpferunt : q*:ia non jam tranfgreffores punirent, fed tranfgreffiones nutrirent, & tranfgreflbras contra feipfas defenderent: ipfique legum faâores, non jam legum faâores, fed legum & rerum dicerentur everfores . Quomodo enim Aaret mundus, fi divina mandata, &*jura refeinderentur humana?

Sint itaque nulli filii clericorum, & maxime illorim clericorum, qui funt de familiaecclefie. Sint equidem, Got, inquam, inquam erunt nulli · Qui injufte caufando matrem quantum ad fe liberam, quantum veto ad Africanum concilium ultra mare ut ancillam vendendam, jufte & matrem perdiderunt & patrem, more eftuantis diaboli, qui injufte atnbieodo illicita, jufte perdidit acquifita. Qui, licentia mea dixerim, fi nimis non infaniret, non ita viâus & confufus, in interminabilem obflinatiunem abiret. Ita quidem filii deiicorum (ervorum ecclefie, fi, prout jufle deberent, & genus avitum importat, fervirent cum patre, adhuc foifitan fi tacerent & caverent non ita follicitarcntur, licet jufte potuerint pro matre. Sed profuit diabolum infaniffe,quiamuo. do cum jam non ferente, difrupti cell redemptorem velocius tranfmiferunt. Prodierit & filios clericorum de familia ecclefie excanduiffee quia excludentur, id eft, manifefli fient, qnod probati funt argento, id eft, eloquentis autorament·- Filii igitur laicorum jufte geniti, & patrem fequentur & matrem, quia legem a patre & matre venientem acceperunt . filii autem clericorum, & maxime illoram clericorum, qui fiintde familia ecclcfix, licet matre libera procreentur, matrem tamen non fequentur in libertate, fed nec patrem in hereditate, quia nec a patre nec e matre legem venientem acceperunt, quam .ipfi parentes contra leges moechando legibus perdiderunt. Sed ne ipfi filii clericorum, quia iunt fine lege, di(pereant, aut credant fe, ompi folatos far-

J

ANNO CHRISTI

fervitutis vinculo, licenter abire poffe ut profugos: mifcreicimus illis, hac conditione prxmiffa, ut ex nullis appareantjulli, & ex GabaonitisNathinci fiant: & cum jofue vitam refervando, hanc eis legem concedimus, nt in fervitium tempi·, quod effugere nullatenus poffunt, aquas, & ligna, & cetera generis ejufdem, veluti fiorenfes ecclefix adionari· comportent. Multis deinde multa non patent xque, & ideo multi errant tndifcreu, nec putant omnia effe intelligenda: una Pauli fententia fatis circumfpeâe communimur, J|ua (cribirur: C7«ir/jar/y··f«r»icationti ceuft itbrit li».

I. c°>. I.

Hoc Paulus de laicis tantum. Jovinianus autem de laicisAt clericisxque didumaffirmat. Hoc intelligendum erit de clericis, ut hxref trchx coiluentes effantur. Periit ergo omnium caftitas, nec neceffaria erit virginitas, & imperabit incontinentia, quam omnis catholica fynodus ejicit de ecclefia. Et mentiuntur Nicxni Patres; qui non folum connubium, fed etiam cum mulier.jus habit,tionem, clericis omnibus apertiffime interdicunt. Convidi ergo filii Belial abfque jugo legis taceant, & fciant apoftolum, ficut de laicis tantum ut unam unufquilquc habeat dtxiiT**, fic inventores legum de filiis tantum fervor: m fxculanum, id eft, laicorum, ut matrumconfccutionem habeant fignificaffe. Erit igitur hea integrum judicare, filios & filias omnium clericorum, qui fuerint de familia ecclefix, ex quibufeumque mulieribus, quocumque modo fibt conjundos, fervos effe proprios fux ecclefix in fervili genere: quia & lervitus paterna eos accufat,& maternum adulterium cos infamat & damnat.

Adulterium enim non ell folum cum aliena peccare conjuge, fed omne quod non habet poteftatem conjugis, telle fan&iftimo Ambrofio in libro .qui de Abraham infcnbitur. Verum illis, qui filios fervorum clericorum ecclefix ex libera concubina liberos effe volunt, & e contra filios laicorum fervorum ecclefix ex uxore fervoa effe putant ' indifereti indiferetam differentiam facientes, veluti bene offerentes fed mak dividentes, refpondere libet, nec fine rifu dum licet, & paucis, eos, ut faltem fic refipifeaut,abfolvere. Dicant eja fanatici, dicant profani, dicant ultra infenfatos Galatas fafeioati.· dicant, adulterium fit legalius, an matrimonium? Coaffi refpondcbunt matrimonium: & adulterium, id eft, alterius uxoris violationem, Ac omnem contra leges Chriftianas concubitum mecum damnabunt.

Quomodo igitur, refpondeant, filii concubinarii fint liberi, fili vero uxorii fervi fiant' Filii enim clericorum fervorum ecclefix, quos de libera matre male liberos effe volunt, fervi certiffime fux erunt ecclefix, quia tribus inlicitis tenentur obnoxii. Uno, quia ex adulterio eroerferunt: quod enim poteftatem non habet conjugii, adulterum dicitur.- alio, quia patre clerico 'prodierint, ubi mater licet fuerit libera, quia fe tamen petulanti clero vendidit fponte, Africana fynodo agente, arcillabitur corpore ut dicitur tertio, quia patre fervo proceffcrunt, patris ideo natalia fecuturi. Si enim omne verbum tribus ftat teftibus, dicente evangelic: his ergo tribus elogiis hujufmodi conviât clericorum filii flabunt perpetuo'fer irutis obligati opprobrio: filios vero laicorum fervorum ecclefix bene fervoa effe volunt, quia ft id leges concedunt. Sed filii uxorii, juftius quam filii concubinarii, liberi vide· mttur, nifi patre fervo nato retraherentur, ft matre analia fpontefa&a involverentur. At mater uxoria, & concubinarta, utraque ante cognitionem libera fuit, & utraque ultronea ancilla Uda—eft. Si utraque mater legibus ancilla utriufquc ergo filii legibus fervi erunt. Si utraque mater eft •.ncilla cum hint, ft uterque pater fervitutem nàn abnegat: qua temeritate nlii Nabal ftulti unam partem libertati, alteram fervituti dederunt ?Qpa ftonte filius clericorum fervorum ecdefixlnadulterio natos liberos; ft filios laicorum(ervorumecclefix ir conjugio, fe<vos efie voluerunt, cum lex hus At illos xque fer.itutt fummittant ' Num forfan ifti ideo liberi, quia adulteri; At hi ideo fervi, quia legitimi' Erant utique Phanfxi, quia divifi: unutp, quod divifionem non recipit, iodifciplinabiliter dividere volentes. Una enim filios fervitus ligat, quorum & matres idem opus eadCraque indilffmiliter copulavit voluntas,

AJTiSt.

Itaque hic, hic, fi placer, filii matrem fequantur; quia ut nimis Ac ultra jam inculcatum eft, Ac matres ut-ancillas ultra mare vendet ecclefia, & fecundum placitum filios aut arque habebit venales, aut domeftico fervuio legibus iubjugabii. Filii igitur clericu.um fervorum ecdcfir, ita de libera ficut de ancilla, (ervi fux erunt ecclefix, quia fi patrem fequuntur, fervi erunt ut pater,- fi vero matrem, ut judices fine literis volunt, fequuntur, fervi pariter erunt ut mater; quia ancilla, quia voluit, ex libera fieri potuit.

Cur ergo paffim erraverint, dicant; ft cur unam partem damnaverint, alteram autem liberaverint, dicant. Utramque enim partem lex divina fic hurnana ecclefix cujus eft lervituti addixit. Vertsm, quo hauftu potionati infaoierint, eo quod tam fluite, Ac tam pueriliter erraverant ? Num legalior concubinaria deteftatio, quam matrimonialis erit contraâus? Unde, qua lege, quo inventore, honor libertatis datuseftadulterio, quod ipfi damnant incogniti, Ac ignominia fervituti· impolita eft matrimonio, quod Deus ipfe laudavit? Dicent quidem, velint nolint, dicent rubore confufi verecundix legum violatores, nulla lege, nullo hoc fuiffe pixfumptum jubente. Illi ipfi certe rale voluerunt, pejus dixerunt, pe(lime, quod evomerunt. in injuriam legum verterant. Et quia diabolum m le feriptuu interpretantes fequuntur: ideo in dicendo \ faciendoerraverunt, & errant, Ac omnes ufque nunc ita intelligentes errare fecerunt, Ac laciunt. Certe, fi filii damnandi funt pro conjugio; juftius multo pro adulterio & inlicito «.oncubitu damnabuntur.

Legant denique, vel fi legere faftidtunt, legentem intelligaot Juftmiani Augufti viri Chriftianiftimi ad Dominicum prxf itum proLugdunen.ibus conquerentibus lundos detrimentan, corumque funâiones minorari, ft reipublicx vcâigaliadefutura, quia filii (ervorum ex liberis mulieribus, liberi recedebant. Sed imperator diferet-flimus rr› commune omnibus confulens, generali lege, multa impofita, prxeepit ft praecipit, filios fervorum patrum ex liberis etiam mulieribus, non matrum, fed patrum fequi naturam Longo oculo vir Juftioianus, nominis ipfo privilegio merito jufluc, futura videns dominorum difpendia, fi filii fervorum, quia ex libero utero exirent, liberi abirent. Si ergo hoc conceditur frcularibus propter indemnitatem; cur non pern>ittitur~ecdcfic propter utilitatem ft neceflitatem?

Ubi funt, ubi conturbatores ftjsrxdoneseccleūr, qui filios fervorum qui funt tn clero, propier matres liberas liberos effe garriant? Ecce, ecce filios fervorum ex liberi» matribus natos, qui lege data non matres, fed p« res fequttotur. Et fi boc licet in fervis ixculauum, qui licitu mulieribus utuntur: cur non licet m /iliis (ervorum cede-

ecclefie, quoi in clero, quibys mulierum omnino u'u' Pr°hibitus? An non, qui leges non intelligit, fi judicare quod ignorat czcus przfumpferit, omnes leges divinas fic humanas pervertit? & (aâus Jeioboamita peccat, & peccare facit filio» lirael?

AuGm erroneos jydices Jeroboam fornicanti in excelGs coriferre; quia ut ipfe erravit in vitulis armentorum, na & ,ifti mendaces in (latent,errant in vitulis labiorum. Aulim & ecclefiarum magi. (Iros libeçe increpare , qui falutis communia & nolunt, & metuunt przdicare, quOtum iotereti temper clamare , & nunquam cellare, fic ovile Dei continuis latratibus cutlodire , fic malignantes odio perfedo odire. Neque enim propheta mirabilis increpare, nec ad. fua odia inimicos, metuit excitare, qui Creatori omnium quafi in munere aidenter obtulit, dicens.* Acrnte <;u tt , ZJrar, *odtrunl, oderam ? juflitiam enim luent non ab]condi in corde meo,* ut faciunt multi, led palamannunciavi. Qui ergo juftiliam Dei palam intrepidi metuunt adnuciare, *canti muti funt non valentet latrare.* An non in eccleGa canes sputi fa£i funt lacerdotcs? An non verboto exercitu Aantum verborum clamofi .in populo, fine fale palatii palatisy faâi funt judices ?'Sacerdotes enim Dei propter filios facerdotum ficclericorum, quos libertate incaflutn moliuntur, iram Dei fcienter incurrunt, fit libertate animi amifla, fervi fiunt diabolorum, pro filiis clericorum. Et fortem Dei, a qua cieri vocantur, perdentes, iplo etiam honore facerdotii canonum lege damnantur: jam apud Deum certo depofiti, licet ante oculos hominum videantur proiperari, fit in accepto honor· ad votum extolli.

Judices autem non judicantes, immoJudaizantes, pro filiis clericorum, quos a famulatu ecclcfiae abftrahunt , fic honorem palatii legibus perdunt, fic rationem poft mortem, nifi hic penitentia liberentur, venftime reddunt. Verum fi ignorantia deliquerunt, quzraut canonizator magiftros.* fic fcholarum remedio fenfum captivatum vel redimant, vel non damn accipiant. Si autem Audio bene inventa fic fcita depravarunt : currant ad celerem fic fuperabundantem miiericordians Dei, qui pro certo corrigit pznitentia quod commifit przfumpcio, fic impudensappofuit negligent!·. Et revera magna judicibus opus eft pcenitentia, qui impudentes clerorum fic bcerdotum lenones effefti, ad hanc devenerunt ignex miniam, ut ficut dzmones de gaudio in fupplicmm, ita judices de palatio ceciderint in lenocinium. An non cleros ad lupanaria invitant , fic quafi ad ftupra cogunt, qui filiis eorum libertatem mutuant , fic hereditatem promittunt? Si utique cleri credereat filios fuos hac legefervitutos, feque ipfos, ut funt deponendi fecundum Nicvoam regulam canonum matricem , pailim viderent depolitos: ad cor confufi Deo medicam tesredirent, fic forfan a psganifmo reveriri quandoque ceffarent. Ipfe quoque curraces merctrices futuram fecum filiorum & fuam colligentes ignominiam, clerorum dcclinalfent periculum, fit in laicorum demigrandum elfe dchberaffcnt patrocinium.

Omnes igitur filii fic filix omnium clericorum', quos de famiha ecclefie t de quacumque libera nati fuerint , vel uxore , vel concubina, quia neutrum nec licet, nec licuit, nec licebit) fervi fu* erunt ecclefia in facula foculorum. Conticefcant ergo impii, faltem in publico, fit ftulti ahquando fapiant, fic ineptire vel imminente fenio jam dedifeant. hoc feientes, hoc inviolabiliter perpetuo tenentes, quii (i filii laicorum fiervorum ecclefia cx liberis uxoribus ferviunt : multo magis filii omnium clerorum, fervorum qicclefi* ex libera concubina procreati, fervi fus erunt ecclefie, neque inde exire debebunt : quia adulterium ab omni mundo damnatum, 'nulli unquam profuit, nec (ervum a jugo prementis liberavit, immo liberum fervitio turpiter fubjugSvit. Ideoque nullo tempore honorem aut libertatem, fed omnem ignominiamfic fervitutem apud Chrifiianos fic paganos femper accepiffio fic ztas prodit fit ftylus. Sint itaque hujus conditionis filii fit fervi, *fic,* fi pedit dici, ferviores, qui omnibus aliis fervb in nafcendo lege 'divina fic humana probantur indigniores. Quorum patres, ut cleros impudicos ab ecclefia abjicit ecclefia, eofque depofitos fervire fibi ut forenfes in curiali facit impudentia : matres vero , utpote pro adulterio vendita libertate ancillantes, lex divina fic humana prius in foro caftîgat , & pofiea exilio macerat.

Sed neque ipfo libere meretriqoa, ex quibus cleri diacones aut facerdotes de familia^ ecclefie furati funt filios, cum bonis fedquifitia exibunt: fed omnia queeumque fuerint adquifita, mobilia five immobilia, ad ecclefiam, unde omnia injofle fubtraâa, fubrepta font, fit fubduâa, cum filiis fit filiabus jufte omnia revertentur : totumque ecclefia ut fuum proprium recipiet, quidquid lallorum falfo judicum confilio , per manus * autem, per nomen alicujus liberi hominis fuerit conquifitum. De bonis enim fervorum ecclefie, non de facultate illius liberi, cujus folumnomen fonat in charta, hujufmodi eft adquifitio fââa. Et ideo judices, qui has feriptiones faciunt, fic illi qui per fuas nihil valentes maoos recipinnj, aequo ecclefie feriendi font judicio. Ipfa etiam mater, qux dicebatur libera, nifi humanius ageremus, quia (acrilegium fecit, fervitio effiet ecclefib mancipanda. Eft enim facrilega, qux rerum divinarum furtum facit. R.es, inquam, divinaeft omnis · Deus. Kem ergo divinam omnis mulier iuraiur, qux cnm clero meretricatur; nec libera elle debetet , qux exterminante furore libidinis fnimet oblita, omnem a fe corporis fit anime propulit libertatem,

Qjtarn tamen cum *fua* quacumque libertate, fynodi etiam Africana feveritatem temperantes, liberam ideo abire volumus, ut ii quos illa lupa devoraverat, per Dei gratiam liberentur. Enlct longe tamen voLmns, fed trans mare nolumus: ut a vifu, auditu, *& congreffu* cleri aliena, poenitentia reddat ecclefix, quod incurGone furentis perierat fzminx. Trans mare vero ut exulet ideo nolumus, quia jugum importabile Deo prohibante non nudemus imponere . Aeris enim alieni homo perfragilis infefta inclementia, fic maceratione infolita deftituta, potius morti deftinata, quam pcenitenti* putaretur deputata.

Authore igitur Deo, & principibus noftrisPetro fic Paulo, Horente gloriofiflimo filio noftro H* . femper Augufto, approbantibus fratribus noftris, fic omqibus consacerdotibus, hunc ita de mundo tollamus errorem, fic ita hanc imelligentiam omnibus foculis , omni dubietate fugata , infundamus: ut nullis unquam temporibus hxc peftis repullulet, nec unquam in talibus fine caufa fecutura polleritas dubitet. Et ut firmum poft hac quod fancimus permaneat, fic in fines orbis terrx confervendum perveniar, totius hujus fumma fententia hac noftri forma decreti, fratribus fit coeptfcopis noftris fubfcribentibus confirmabitur.

DECRETUM DOMNI PAPÆB'.

I. *Ut nullus in clero uxorem attingat.*

Nullus presbyter, nullus diaconus, nullus fubdiaconus, nullus in clero uxorem aut concubinam admittat: cum nulli quo* que laicorum fcire liceat mulierem prrteT uxorem. Quod fi fecerit, fecundum ecclefiafticam regulam deponatur. Sed neque fecundum humanas leges ex longo facias, & receptas, * ullus admirationis locum in plebe habeat.

II. *Ut epifeopat nullam fitminnmbAcat ^tfue^fi cum aliqua babitet.*

Epifcopus ficut nullam habebit, ita cum nulla penitus habitabit. Quod fi fecerit, & ooftria regulis, 8c mundanis legibus concordantibus, honore, quo fe ipfe fecit indignum, abjicietur.

III. *Ut filii clericorum, fervorum ecclefia, feroi fint ecckfia tant omnifyet afiquifitit.*

Filii & filix omnium clericorum, omniumque graduum de familia ecclefi*, ex quacumque libera muliere, quocumque modo fibi conjunâa fuerit, geniti, cutn omnibus bonis per cujufcutaque manus adquifitis, fervi proprji fus erunt ecclciix nec unquam ab ecclefi* fervitute exibunt.

IV. *Ut filiit clericorum fervorum ecclefia attllnt jttiatt libertatem promittat.*

Quicumque filios clericorum fervorum ecclefi* de quacumque libera procreatos, liberos efle judicaverit, anathema fit & habeat in judicio quod fecit, quia ecclefi* tulit quod non dedit.

V. *Vt fervi ecclcfiartrtn per manuj liberi nibii eifvirent.*

Nulli fervorum ecclefix, five in clericatu, five in laicatu, de quibus noftrum ell & fratrum noftrorum judicare, liceat comparare, aut ullo modo adquirere per manus aut nomen alicujus liberi hominis. Quod qui fecerit, evafibiliter cxfus, tamdiu carceratus habebitur, quamdiu 9 omnis ecclefia recipiat feriptiones.

VI. *Ut iffet fui chartam per fuat manat accipit, finem ecclefia faciat.*

Ille autem male liber, qui fa&us eft diaboli fervus, per cujus manus latrocinantes fervus ecclefi*, quicquid illud fucrit, adquifivit, aut ecclefi* totam faciat fecuritatem, aut maledi&us inter fures codefi* & facrilegos habeatur.

VII. *Vt nulltu pticx aut tabellio cbartat ftriboit, fetasfervi ecclefia per menait Meri aifuirunt.*

Judex vero, aut tabellio, qui tam iniicitas chartas icripferint, & res pretio fervorum ecclefi* comparatas, aut aliqua libcralitate conlatas, nomini alicujus liberi titulari prrlumpferit, anathemate ferientar. Sed neque honorabitur in palatio, qui ecclefiam palatii matrem non erubuit impugnare.

Hoc autem ecclefi* Det ceftamentum, contra malignantes, Deo authore, authoramçntum, dileélillimi filii noftri H. Augufti edi&i lege firmari, corroborari, & humabis inferi & infcribi legibus volumüs: & per omnem iriiperti fui latitudinem, ut fufcipiatur, teneatur, & publica authoritate omni tempore judicetur, omnes in commune oramus & obfecramus. Erit enim Deo volente in «ternum valiturum; quod ecclefiaftica gravitas prohibet publico fuerit vigore exterminatum. Nec faéliofi, hujus decreti fcientiam diflimnla* bunt, qux omnium libris infcripta°, per ora omnium evolabit. Nec impune putabunt audendum, quod publica damnatum feveritate cognoverint.

Ego B*. papa sterne urbis huic conflituto fynodali fubfcrip.
Ego A". fimfts Mediolanefis ecclefi· archiepifeopus fubfcripfi.
Ego R*. Ticinenfis ecclefi*epifcopus fubfcripfi.
Ego A*. Cumanus epifcopus fubfcripfi.
Ego L*. Taurinenfis ecclefi* epifeop.fubfcripfi.
Egp P*. Terdonenfis ecdcfisepifeop.fubfcripfi.
Ego Leo Eufebians ecdcfis catholicus epifeopas fubfcripfi.
Aftum Papis. Kal. Auguſli, imperante domno H*. gloriofrtfimo Auguflo, permanus fratris Leonis verceltenfis epifeopi.

RESPONSIO AUGUSTI.

Nihil tibi, fsnftiflitne papa B- poflum negs* re, cui per Deum omnia debeo: preferum cum jufta petas, bonefla cum juftie fratribus iuggeras, & me in conibrtium fanfte foiiciiudinis ideo advoces, ut ficut laboris, ita participes fimus & gaudii. Gratias itaque fanftoepdcopaiut tuo jure habeo uberes, qui & falubriter Componit ecclefiam, & a clericorum incontinentia, unde omne malum vdut ab Aquilone luper terram emerfit, corrcftionis vigilanter fecit princi* pium. Omnia quidem, quas pro ecclefi* necefiaria reparatione iynodaliter inlUtuit dt reformavit paternitas tua, ut filius laudo, confirmo, dt approbo: fit ut omne»'fint paratiores, eam me inviolabiliter fervaturum adjuvante Deo promitto. Et in sternum manfura, & inter publica jura temper recipienda, ßi humanis legibus folenniter infcribenda, hac noftra authoritate vivente ecclefia per Dei gratiam viftura, cum fenatoribùs ter* r*/cum domefticis palatii, dc amicis rcipublics, coram Deo dt ecclefia ita corroboramus.

INDEX CAPITULORUM.

VI. w J.** tebellio cbertei infenbent, fu/Ain vicinia, vix aut nùnquam eorum c/f.. labit malitia.

CHRISTI 'trv> KCM * P,r meme Uteri ed^mrient.

VU- <# itle fer cttjxr menu jtroel Kckfie cbertet tftefit, finem tf fecmitiHm ecclefie feciet.

I. *CZf uulltts in clero mulierem continget.*

Nullus in omni gradu ecclefi® uxorem vel concubinam habere ptzfumat, nec in una domo cum muliere audeat habitare. Quod fi fecerit, fervata Juftiniani Augufit aequitate, curi® civitaps tradatur cuius eft clericus. Jure etenim manebit mifer in curia, quem ecclefi® regula depo- B fitom ejecit ab ecdefia.

II. *Vtnnllut efifcofta mulierent bebeet, eut cum ee bebitet.*

Epifeopus cum null* unquam muliere habeat te&um, cum nulla habeat ledum. Quod fi fecerit, fervato antiquo & moderno ecclefi® judicio deponatur. Eritque tanto caftis gravior, quanto gradus altior.

III. *L7r filii clericorum fervorum ecclefie, fervi fini fue ecclefie cum omnibut edfuifitij.*

Filii autem omnium clericorum, omniumque graduum fervorum ecclefie, de quacumque muliere, quocumque modo fibi conjunfta fuerint nati, fervi fu® erunt ecclefi®, cum omnibus bonis adquifitis: & quia fervi funt, & erunt, nunquam de fervitio ecclefi® exire debebunt. Et omnia qu® ipfi per manus & per feriptiones alicujus liberi adquifierint, ecclefi® ficut fua propria reddimus. Suo etenim juri totum eccleGa ut proprium vendicabit, quidquid ullo ingenio ecclefi® fervus contraxit : nec ulli fecundum phantafmaticos dabit adulterium libertatem, quod corpus in infamiam, & in fervitute trajicit animau».

IV. *Vt nullus film clericorum fervorum ecclefie libertetem euUeet fU^icere»*

Quicumque ergo poft hac eos efle liberos judicaverit, & pro eis contra ecclefiam dederit fententiam, & hoc capitulum authoritate fan&x ecclefi® flatucum noftr®. ceperit, de in fuis libris non feripferit, & fecundum hOc capitulum filios clericorum de familia ecclefi®, propriosD fervos efle fu® ecclefi® ufu femper valituro non judicaverit, facultatum publicatione nudatus, perpetuo damnetur exilio. Ubi ficut nulla unquam illi lex judicandi, nulla ita crk fpes remeandi. Neque •aim mirum, fed juftiflimum, nimirum fi is amiflo officio corpore exulabit,iquem eeclefia, quia Deum amifit, anathejqgte fulminavit. Matres vero eorum libertatem adulterio vendentes, prius in fbrodaftigat® fiant exetnplum, & poftea judicio ecdefi® dc noftro exulcnt. Quia fe fuerint

V. *Vt fervi ecclefie fer »einu liberi bominit mbti mifuireat.*

Servjs ecclefi®, ut noftris, adquirere lU cec jufle, & licuit: fed per manus alieujui liberi feriptiones ullae contrahere nullo unquam tempore licebit. Quod û fecerit, eccfefi® judicio fit (uus coercebitur. Si enim ad noftrum fpe&aret judicium, ut fugitivus addiceretur,

VI. *Vt judex eut tebellio cbertet * inferibent., ^net fervi ecclefie fer meum liberi eJqnirunt.*

Uudicibus vero & tabellionibus, Quorum noftra intereft, fi poftbac tales fecerint feriptiones, manum amputamus dexteram, qua: fcripfit contra ecclefiam. Ut qui noluit integer verum judicare in palatio, in foro mancus, corrigat alios s mendacio.'

VII. *Vt ille, fer cujnt m»»! ferma ecclefie cbertet eccefit, fitem fi fecuriteam ecclefie feciet*

C Ille autem Deo, & hominibus exeerandus, per cujus manus invalidas, & nomen vacuum, fraudulenter ecclefi® fervus feriptiones accepit, fub facramento eifdem redditis fcripjonibus, ut omnium litium jacula fopiantur, omnem ecclefie, prout conftiterit, coaflus faciet finem. Moxque eum infequetur flylus proscriptionis, quem mater & magtftra noflra ecclefie vulneravit gladio maled i&ionis.

SUBSCRIPTIO.

Ego H*. gratia Dei Imperator Auguftus hanc conditionem legis perpetua per conhlium domni Papa B*. Suggerente plui imo coetu epilcoporura, Deo authors ftatui, firmavi, & femper valere decrevi, & optavi, meofque imperii primores firmare rogavi.

Ego O. Marchio interfui, & hanc legem asundo peroeceflariam, & oculos ecclefiis iublatos reddentem, firmavi, & laudavi.

Ego R.. Marchio interfui, fle laudavi.

Ego O. comes palatii inrerfui, flt laudavi.

Et fleret elii tmrnm nomine injurie ttmforii ricrnni.

Nota Gauibl ii Cmh it ii.

Huju« fynodi nomina propria, initialibot tantoaa ll» terit indicantur in MS. codice, ex quo earn defcripfiaaaa. Querendum eno tempo» fuit, io Rood O lii iuchoata literis tot nomina concurrerent. Qpod repertum a noon eft BenediSo VIII. foneiflee uuxuao, A S. Henrico imperante. '

Certum annum non affigno. Id tantum conflat .celebratam efle hinc fynodum inter annum 1014 quo Bene* di&ua VIII. pontificatum, Henrietta II. imperium fimul tenuerunt. flt 10*4. quo uterque obiit.

Ticinanfem epikopum reAe a noble Bapnaldum vocari, conflat ex fubreriptionibut fynodi Moman· Bentdi&i VIII. anno rurj. quam bac ipfa in paaina lexis, qpa ex fynodo a viroeroditilGmo Ugbello édita .ügirii lpAoa Italia facra non tam emendanda hoc loco, quam augenda eft. la eaim Ticinealea Uli·· temporio epifcopoa fic defcribit, ut Uberta» ana· sool. ceperit ; Gui-

Goido aeao toad. Raypaldua vere anno test. Qpae feries eoMiliari com Komaasa if- fynodr , At hac noftva Ticinenfi no* poteft. Nectffl- eft ergo, inter Ubettwm & Guidooras, Raynaldua alter exticerit. Certe ex vetufis aaoMMaentia erodite quotidie prius ignotos epifeo». pos. cuivis in hia Audits verfatn compertum eft .«Atque ut ne *b hac fynodo recedamus, habemus hic Ax Cumanum epifcopum , qui fine dubio Albencu* eft , ui appetet ex lubfcriptiombus fynodi Francoford, anni 1007. Atqui Alberici hujus nulla inter Cumanos epifcopos ab UWsello fafta mentio.

Terdooenfis epifcopos-, idem ac DertonenGs. Nam Dertona Longobardis civitas, qu* bodie vulgo Tortore, ab «vi illius feriptoribus Tendona vocitata eft .

A. Mediolanenfis epifeopus, Armilfii* eft , fi coafta bec fynodus ante an. 1019 fi poft annum ilium , Aribertus , qui *it Herlbcrtu** frpius *dicitur.*

Observatio Justi Fontanini
ia Oifquifitione dc Corpore S. Auguftini.

Gabriel Coflartius, in colligendis veterum Synodorum aftia Labbei focius , ex codice MS. primus vulgavit Concilium de continentia Clericorum, a Benedifto VIII. P. M. Ticini celebratum coram *piari*» rsN» epicopam*,* ut ait S. Henrietta I. Imperator , qui pre(ens eidem iubferiefit, & «slrnar ac *ngaatt* pontifice, ipfnm hnwsti /rgiSHi drXMtifr At cerrtdsrevrt. Ex *plariaiii* tamen il lia epifcopis (epten dumtaxat , primis nommutn liceri* fubfcripti, iuperfunt, omne* Mediolanenii metropoli contributi, omnefque eodem A. D. ipsa, certe fuperflitea. ut de fingutis facile oftendi poteft . Synodi annuus Coffartius non adunavit, id tantum cooftare adnotane , eam celebratam inter A. D. 1014 quo Benediftus VIII. pontificatum, & Heoricu* f. imperium tenuerunt, atque A. D. 10*4. quo uterque fupramum diem obiit . Ceterani A. D. rosa. Henrkum L Auguftum in Italiam defcendtfle , inque ea verfatum , certifi»mis monumentis proditam eft . Expedition!- caaft* fuit, ut Gnrcos At Saraceno*, Apuli- & Campani- oria infeftos, ac Rom- ipfi ferme incubante*, retundet-* I Vide Mabitlotiiun tons. iv. Annalium libro av« cap. xtv. pag. att. Ac pax. *><- -»*- c*P- nbi fan&um Imperatorem in agro Locenii die xxnt. *JM* eiufilem anni rosa, moracum adaotavit. Qpnm autem dira lac* ejus copia* invaffie*, ipfe Ticinum ad Pontificem properavit , ubi Jt«7emfi'i *.Aagajit* Concilio inrvrfwit, eique- fubicriplît apud Labbeum. Addam verba Anonymi Saxonis, quem illuHila Eccardu* primus vulgavit in Corpoie hillunco tomo i- psg. 4J4- Aperte enim hanc Synodum Tu inenfem expTmieae rhihi videtur , ubi tradit, Henhcum *tl- nt» ttlr!»Iranltrefu» ^4lplu** (id eft Apennini) *ttCnmina* ; **r *S»»»Jl*le teltoqalal» , c»»/lat»ttlal mtdiqae dl- •VCrfenu» regio»** Ïlifcapl , allijque fopalli quaatplarituil , In partlbal pcregjje ttcidntaltiu* ; nimirum Ticini iq *iMgAaretla* ; quam pariter *actidentalct regionel* vocat Ditmarus reftttutns in Chronico lib. vi. psg. $97. editionis JLcibnitii. Medi* statis icriptorrs eas hali* *partti 6t regioaet* ttiiiitUlti *, Hr/flnt* , & Netfrita,* quod perinde eft, appellaverunt-, quemadmodum aptis teftitnoniis in Vita clar* memorias Philippi a Turre Adrienfs epifcopi cap. a. ante ejus Commentarium de Antii monumentis editionis 111. Romau* pridem cftèndimus. Caput autem *Ne*fri<t* erat Ticinum, rrgkrcivitatis elegio * veteribus honeftatum. Nullum vero Concilium prsrter hoc Ticinenfe, a *plariatti Efiicofil* tunc celebratum fuitle competimus. Non enim cum viris do- Ais verba Saxonis ad Selingenftadienie, vel Aqmigranenfe trahenda funt, quae non hoc', fed infequenti A-D. soi), extra Italiam *perpaatl* epilcopi celebraverunt. Vir egregias lo: Baptifta Solirrius, qui AAn SanAortun Bollandianis ledulo profequendis eruditam operam impendit , verba alterius Saxonis , quem edidit Izibnitnrs , rem paulio aliter narrantis , adduxit tomo III. Julii, de SanAo Henrico age: s pag. 74J. num. tjo. Ac Mabillonius in tomo iv. Annalium pag. apt. quafi magnum iflud Concilium in (/rravawa habitum fuiflet : quod tamen certo adlignare non potiunt I Sed monemus, verba illa efte confuta ; quod Sollerti, fagacitas alibi non femel in eodem Chronographo animadvertit. Corrigenda ea funt & reftituenda ex *alteriuf Anonymi* Saxonis ab Eccardo prolatis Annalibus: quos in eadem hac re , de qua agimus , olim expreftit Brovverus Trevkenlium Annalium tomo s. lib. xt. pag. yrr. col. s. Non eft hoc *loca* mihi tacendus praeclarus & vir & amicus Guido Grandius Abbas Camaldulenlis, qui in pererudita Epiftola de PSndeftis Florentinis pag. 9. tarftum non attigit hujus Ticinenfis Concilii epocham, ubi ait, *circa* «*bm* toaa. id celebratum. Unde vir doAus hoc baufetit, neutieuam prodit, neque jam vacat (criptis ad eum literie hoc feifeitari,

IrtCONSITUTip NOVA

/ D. SBNMICI IMPBR4TOX.I* *AUG.*

Dnf. ***IIIi, iit euiifit April, tivitait Arieti*»***

its.XVo-^L0,1 jurare prrfumat

Uk' etis-

p*r It. pm-

'Marcisae.

Manfoai

lUoniam legibus cautum eft, ut nemo clerici ,-ixbi vero repcriiur feriptum, ut omne* principale* peribo- in primo exordio fubeant juramentum calumniz; noonuilia legum periti* re* venit indubium; utrum clerici jusjurandum pncftare debeant , aut alii petfbnm hoc officium liceat delegare; quia illud couftitutioni- ediôum, ubi clerici jurare prohibeotur a * Marco Aug. Conftantino p. p. de Conftantioopolitania clerici* promulgatum fuiflTe videtur, idcirco ad alio* clericos pertinere non creditur. Ut ergo ifta dubietaa ab omnibus pe*>tua auferatur, nos illam divi * Marci conftitutionem, ita interpretari decrevimus, ut adornsium ecclefiarum clerico* generaliter pertinere Djudicetur. Nam cum divita Juftinianui jure decievit, ut canones patrum vim legum habere oporteat, 6t in nonnullis patrum canonibus reperiatur , ut clerici jurare non audeant, dignum eft, ut totus clericalis ordo a pneftando jurejurando immuni* clTe proculdubio ccnfeaiur. Quapropter oos utriufque videlicet divina:, & humane Legi* intentione fervata decernimus, ut E non epifeopus, non abbas, non presbyter, non cujufcumque ordinis clericus, non aliqui* mona- chus vel fanflimonialis , in quacumque contro«erfia, five criminali, five civili jusjurandum compellatur qualibet ratione fubire ; *led fuls* idoneis advocatis hoc officium liceat delegare, jn

M

>«M· 4J1RISTI

«•SYNODUS RAVENNATEM S IS "*

in c.ausa AOUÉinoirii a r c κ ta ri «cor r r«r«cu

Anno jotq· coaâa.

ku.6*Ç* 'i, ru «»»n T> -Avennâtenfis cujufdam Synodi ifto. quidem A Xv anno 1014. Labbeus ex Ugbcflio Itali® S. torn. 3. p*g·358. vet. edic, meminit; fed cum io fynopfi aâorum quam ex veteri febeda Ughel-Mos, & ex illo Labbeus exhibet, habita illa legatur anno Hi. Henrici Imperatoris die pridie Kai. Majarum, chronici ifti charaâeres in annum 1014$. nos deducunt; Nec efi, cur mendum in his chronicis notis fufpicemur ; quamquam enim hoc ipfo anno 1014. Concilium Ravenna admitti oportet, aliud eft tamen poftremum hoc ab eo, quod Ughellius commemorat ; nam huic a prsfuifle Arnoldum Ravennateufem Archtepifcopum aâa ipia perhibent. Huic vero noftro alius quifpiam , & forte ipfe Bcnediâus VIII. papa, ut ex iis, qu® inferius dicentur, confiabit. Stet igitur io fua fede aoni 101 d. Raven-, nateofis provincialis fynodus , ad quam aâa UghellioLabbeana referantur. Huic tamen anata no loix lua confiet fynodus ex tefiimonio annalifi® Saxonis Eccardi afferta, cujus fut' hec verba: Arx (Henricus) Aavraaaav *freptraat* Àa-*it/a freed· Areelda* fratrt* fat* Efifafali ditnilatt friet* dsaalxa· , Û* fasnundaar vi *rtdirt* csa&mv, *n^rilttt fat, ac mHi Sntla* esa*filie* rrvscsl «atatfw *ertitprafat** (Ravennatenlem) *digna ienert faillant.* Hec annalifia, qui dcio fubdit Romanam Henrici profe&ionem, & in urbe abfnmptioaem ad Imperium. Dcio prolequitur *Arnolda* fatrt* fat* J*ftr*tr* ai *Afaùltt· tnfaràrt fait.* (Ubique Romt, habita jam antea RavennatenG fynodo, cui proiode Arnoldus prcfuiffe nequaquam potuit) *feftutti* tfa Altlifrltm* (cujus & fynodus Ugbclüana meminit) *faefit die ftfait* frie* dtgrtdert vêlait; fa éfaee fiera* nitrttf-fa faflu Aricia ftafait Ecclefia.* Legendum fufpicor Aretinc, nam Aricium oppidumnunquam tero urbs fuit Epilcopalis,· & Aretin® Ecclefi* tulpidis per hos annos Albertum, qui idem eft ac Adalbert», Epifcopum lignant apud Ughellium in *Aretiais* tom.i. ZsXatvaaa, pergit idem annalifia, dM/, *& Re*a teiidt* freèdali jedicia /spa dtpafritei ArcUtfifafe Lteut* (Ravennateufi) jaw watas caa/rcra/ar. His verbis fynodum quamdam Rom® a Benediâo habitam de(ignari cenfeo, in qua forte accepta, It confirmata fuit conAitutio illa Imperialis Henrici › in ejus confecratione lata, qua jura Roman® Ecclefi® agnoicuntur, & afferuntur. Id enim tunc Cin moribus pofitum fuiffc, ut cum novi Imperatores coronam Rom® accipiebant, fynodus haberetur, tum ex fynodts fub Ottonibus habitis conflat, cum vero diferte afferit Benao horum temporum feriptor in vita Henrici III. Imperatoris lib. 1. cap. xii. Statuatur ergo fequens fynodus in Collcâoribus omiffa·

H88H88”I89· <8>«β8ï· «88n3W§i-eSH8S·

^SYNODUS ROMANA.

ANNO IOI4

Sub Beaediéto VIII. praefente Henrico I. Imperatore celebrata.

ISIS. QUo anno & tempore Henricus imperator Romane fe contulit imperialis coron» recipiend® gratia, (quam vel die vi. vel xvi.Kah Majas accepiffe fatis confiat) fynodum habitam indicat Annalifia 'Saxo Eccardianus ad eumdem annum his verbis: *In K.avenas deas, & Ro*a* la/rdrw *fafaeli faicit Pefe ripefat.* Quinam depofiti hi fuerint, nec indicat Annalifia, & filent alii. Sufpicor tamen «mulos effe quofdam, qui pontificalem dignitatem illi refragarint . Nam ininqs pacificam dignitatem non ftatim obtiouiffe Benedifium colligo ex verbis ejufdem AnnaDlift® Saxonis Eccardiani, ad annum 101*. ubi Gregorium quemdam «mulum , & adverfarium habuiffe illum affirmat. Hunc forte, & alium aliquem ejus patronum, dedefeoforem in eo concilio Romano pontifex depofuit. Ejufdem Romani, vel forte Raveonatenfis, nam amborum fimul meminit Annalifta, decreta alia defignat his verbis: *Saefien* fttrte itfiilttt diu l» iis fertiiet ittgltfla ce* txce**niticelient ndiattgrata* riWMlw. *Prtifa eatefet* tenants, *et flt XXV aneas Diacanai, Prtlfrier ente*, & Bfifafer ante XXX.* «mss *alifat falatenas arditeter.*

Çÿ»s YNODUS VERONENSIS

AO DEFfNIENOAS LITES iNTER PATRIARCHAS GRADENSEM ET AQ01LE{ENSEM

Cert Bttudt&e VI11. tJ Heent· /. faftrettrt ew* fait* 1014. *ttltfate.*

?.'m *» (·▪« *·▪' VEtus erat controverfia fepe in utramque partem agitata, & numquam ita definita, ut ftabiltm quietem parturicrit, qu® inter Gradenfem, & Aquilejenfem patriarchas ventilabatur . Huic definiende fub Benediâo VIII. eo anno 1014. quo S. Henricus fufeipiend® imperii coro-

nB

(9* oa venir in îurfism, laH prairie·, Urio fcili-t ces Gradenfia, fle Aquilejeqlis patriarch* .ad Syno^ω R-*»cnnaccoic® primam, dein Romanam acciti funt; quorum alterum, Gradenfeta fcili«et, utrique concilio defuifle accufat PopoAquilejenfis patriarcha in concilio Romano anni 10x7. mo infra. Diet ergo étriqué diâa eft tertio ad fynodum Veronenfem, accitumque Gradenfem tertio afiuifle palam coram eadem fynodo Roma* na anni 1017. arguit idem Popo Aquilcjenfia. Atque hac tantummodo fcimua da fynodo illa Verooenfi, cui flt Hcnricum imperatorem, flt Be•ediftum pontificem adfedifle non obfeure deftgnant verba illa adorum concilii Romani, unde concilii hujus notitiam accepi.- ex quo deducendum arbitror Veronenfem hanc fynodum eodem ipfo anno, quo Ravennatenfis, fltRomana, convenifle, anno nempe 1014. quo Henricus impenatem coronam Roma fumpturua venient fimul una cum Pontifice perfepe fynodo» celebravit. En verba aâorum concilii' Romani, qua fuo loco integra dabimus ex de Rubeis Monum. Ecdef. Aquilejen. tom. I. cap. LV. col. $13. *Urft*, ,«« in radrav *fltht falfam patriarcha MUttn fafceperat^ •line tMfià Benedifli , atfne Henrici ineptrtitrii ad Ravennatem, atfat Ramanacte, nec nen Veramnftm fynadam cananice appeUateci,* nane y*a> yw *ad facratiffimam cencilinmaptfiahcii iiter11 canvacatat, prafentiam fuam enhihert jnffnt efi.* j.

riiSri C","n IMS.

æernîîw ΓΤΓ Fwini ι^ is?

(9* SYNODUS u R AVENNATENSIS

AB ARNALDO RAVENNATENSI EPISCOPO

& Epifeopis diverfsrum Provinciarum celebrata anno Chrifti mxiv. fub Benediâo Papa VIII.

ANNO EJUS II.

Adverfat ta fna Adelherti arthiepifeapi tempora irrepftrant-

PErpetuallter Jefu Chrifto Domino noftro regnante quartodecuno anno poft millcfimum divina mortalitatis aflqmpte fub imperio Clementis Augufti Domini Henrici in tertio anno per quartamdecimam olympiadem prid. Ksl· Maj. Congregata eft venerabilis Synodus Porrum in Ecclefia Ravennate, cui vocabulnnreft S. Refurre*

ris. prnfidente in ea SS. ac venerabili Arnaldo areniepifeopo Sedis ejuidem fimulquc cum eo celeberrimo atque in Chrifto fidelidimo Sigenfre* do Placentino epifcopo aliifque Patribus pluribus Hemilia, Flamina, atque Pentapolis provincia tum * exarchatus Ravenue, cum multis aliis diverforum ordinum Ecclefic fanda Dei.

hM ,uu ‖ ·ι» ■■ *al>*

Relatum eft io Synodo quod in viduitate Ecclefia Ravennatis qua pro peccatis looftris xi. annis vidua manfit ; hoc eft a morte Prafults Frederici ufque ad ordinationem Ïanâiflimi patris Arnaldi, unde multa mala crimina, vitia atJue peccata bac in provincia funt excreta. Qua e re cpntra Canonum conftitutiones, fandorum deeretarontificum contra etiam flatuta noftrorum Prafulum Gerberti flt Frederici multa mala atque illicite ordinationes atque promotiones facrorum ordinum flt dedicationes Ecclefiarum, Monafteriorum, Plebium flt Capellarum atque invafiones ordinum per alteros quibus minime competebant inventa funt extitifie. Unde ftatutum eft, ut omnes tales ordinationes fufpenderenter a myfleri» ufque ad difcuflionem ceriiffirnarn.

Altera autem die Synodi ftatuere placuit ut Omnes ecclefias vel capellas, quas invafor Adelbettus confecrare prafumpfit ab omni officio di* vino immunes effe conflarent, fle ipfa benediâio haberetur perpetuo irrita in omni provincia Ravennatis Epifcopatus.

Plaruit etiam tertia die Synodi, ut ficut in decretis SS.Patrum cautum eft, fle Romane le* gis conftiiutionibus flatutum, ut omnes res Petri clerici interfeâi, que per bona Ecclefiarum. quas a S. Ravennate ecclefia obtinuit fibique nullo modo conquifivit Ecclefia poteftati fubjaceant. Statutum eft 'etiam, flt fub anathematis vinculo nofmetipfos conflringimus. Si nullus noflrorum Epifeoporum ad Ravennatenfis Ecclefiam pertinentium dcincapa chrifma vendiderit, aut commeodationes animarum, aut horum omnium que interdiâa funt a fandis Patribus, fit noviter a nobifmetipfis damnata temporibus rcligioforum pnsfulum Gerberti atque Friderici, fle tam per nos quam per noflros fubjeâos. Item ftatuimus, ut nullus archipresbytcr benediâioncm fuper populum det, non confirmationem chrifmatis faciat, neque illud conficiat, dt fi aliter fecerit communione privetur.

*f*am flt in LaUta refiitat etc MS. tad. BiUiati. Valiictllana nane. IV. A.A.* Manfi.

Bi *··. ·· lulm Ucni rs· 99*·

SYNODUS ROMANA

BENEDICTI VIII.

In qua Fruûuarienfis coenobii privilegium editum.

IN nomine fanda flt individua Trinitatis. Anno qui computatur ab incarnatione Domini mxv. IndidioM xii. refidente in fynodo domino flt gloriole papa Benediâo intra bafilicam Lateranenfem, adfuit quidetn abbas Villelmi nomine, quiddam preftandnm, valdequa utile a materno univerfalis ecclefia finu, fnpphciter expefecns: videlicet, ut monafterio Fruâuarienfi

A quod

quod In honorem Dei, ft Domini noftri Jefu Chrifti, ejufque intemerate genitricis, in paterno folo conftruxerat; apoftolica dignitas libertatis foffraginm exhiberer. Cujus petitioni, Romane fodis aoo contemnenda fublimitas affoofum idcirco tam facillime prebuit, quia prefatum mo•aflertum in deferto loco, unde ouDua unquam epiicopus alicujus vel decime redditum nolcitur babuifle, fundavit, ftapoftolica, regalia, necnon ft imperialia teftamenta adqnifivit, joftum vo. tum, juftuanque laborem pic cunâis juvantibus. Prstteiea idem ipfe Warmundus epifeopus * Hippotienfis, in cujus epifeopii limite idem* locus fitus elle videtur, manu propria firmavit, pjurefque firmatu rogavit epiteopos teftamentum, ubi excommunicationis noftr* minamioe prohibetur temeraria eundorum hominum audacia, videlicet ne qoa regia, epifcopalis, vel cujufpiam mundani vel eccleGaftici ordinis dignitas valeat, fub qualicumque occafione fiecularis ambitus, vel ecclefiaftic* religionis obtentu, habitatores illius loci ullo modo inquietare. Unde dominus Bene. d<âus univerfaiis pontifex ad confirmationem tertamentorum omnium, unde corroboratus eft lotus ipfe Fruduarienfis, facto fuo eum dotavit privilegio.- infoper hoc, cui omnis h*c fanda tynodua favens fubfcribcrct, exarare prcccpit decretum. Unanimiter ergo tanti patris, fummiqu· pontificis libentiflime parentes imperio, foluberrimoque ejus fubjaccntes defiderio, * corrumpere nituntur tant*auâoritatisprivilegia, atque violare ilia, quocumque vel a Guorardo Levita, vel ab epifoopis, aut a regibus ipG fanâo Fruâua*rienfi canobio collate, vel fuerint teftamenta ipfos 'confidenter haec ianâa fypodtu ecclefia percutit in gladio, utpote contradicentes jura majorum, patrumque inftituta contemnentes fanâorum, qui Ianâe Romane ecciefie afrjpio apoftolorum tempore omnem obedientiam a cunâis ordinibus exhibendam fore decreverunt. Hujufmodi armis inftruâi, excommunicationis jacula in eos retorquentes, neminem perverforutn permittimus immutare, vel infringere quicquid ad quietem, libertatem, fecuritatem, bonorifque honeftatem ipfi FruAuarienfi monaflerio, fuifque rcâoribus per tanta ac talia concetfa funt teflamenta. Qu· quicumque fervaverint, dilexerint, ft magnificantes anxerint, ga» deant -cum eis, quorum nomina feripta funt in c«lo: qui aurem contempferint, corruperint, ft pro porte deleverint, caveant, ne & ipfi deleantur de libro viventium, ft cum juftis non *feri*bantur: quoniam nifi refipuerint ab bac nequitia, a cunâis etiam fe noverint excommunicato!. Quorum hic fubter fcnpra font nomina.

Ego Beoediâus S. Romane ecclefi· preful.
Ego * Eribertus S. MediolancnGa archiepifcopus.
Ego Michael arcbiepifeopus.
Ego Theobaldus fonâc Veliteroenfis ecciefie epifeopo».
Ego Petrus fonâae Preneftinenfis ecclefi· epifeopus.
Ego Cono Perufin· epiicopus.
Ego Arduinus Montclerctranus epiicopus.
Ego Petrus Caftellanus epiicopus.
Ego Emino epiicopus Afculanenfis.
Ego Adelbertus epiicopus Spolctaoos.
Ego Lambertus epiicopus Polimartienfis.
Ego Joannes epiicopus BalneotegicnGs.
Ego Deusdedit fonâ* ecclefi· Amerine epifcopus.
Ego Beoediâus epifeopus.
Bgo Joannes Quieflbomo epifeopus.
Ego Stephanos Nvnieufis ecciefie i
Bgo Gregorius epifeopus N.
Bgo Joannas fanfie Alinxe epifeopus.
Ego Joannes Ianâe Tndenine ecciefie epL
£o Crafceotias fonâe * Phalaritane oedefie epifeopus.
Ego Domnus fande Sutrinenfis ecclefi* epifeopus.
Ego Petrus CcntumcellenGs ecciefie epit copus.
Ego Jcaunes fouâe SuanenGs ecciefie epifeopus.
Ego Heldericus Urbevetanus epiicopus.
Ego Boto epifeopus.
Ego Henricus Populonienfis epifeopus.
Ego Gcbrgius Affilinatenfis epifeopus.
Ego Theobaldus lande Albanenfis ecciefie epifeopus.
Ego Rayoerius RoCtlcnfis ecciefie epifeopus.
Ego Lambertus Lingoncnfis ecciefie epifeopus.
Ego Beoediâus fanfie Caftrienfis ecciefie epiicopus.
Ego Petrus, fanâc Pipernenfis ecciefie epife.
Ego Lintulpbus ianâa Triveofia 'ecclefi* epiicopus.
Ego Benediftus Cerenfis ecciefie epifeopus.
Ego Crefcentius Nepefioe ecciefie epifeopus.
Ego Joannes SabinenGs ecclefi· epifeopus.
Ego Deodatus TerracineoGs ecclefia epifeop.
Ego Joannes Fundane ecclefi· epifeopus.
Ego Robertas Signenfis ecclefi· epifcopus.
Ego Beoedi&rs rerentious ecclefi· epiicopus.
Ego Sigefredus Placentine ecciefie epiicopus.
Ego Raynatdns Ticinenfis ecclefi· epiicopus.
Ego Landulphns Tauriaenfis ecciefie epifeop.
Ego Henricus Parmenfium epiicopus.
Ego Drrtonenfis ecciefie epifeopus.
Ego Joannes presbyter, ft cardinalis, titnli fonâ* Sufanne.
Ego Landulphus Genoenfis ecciefie epifeopus.
Ego Stephanos presbyter cardinalis, tituli fan. â* Cecili·.
Ego presbyter Petrus, ft cardinalis, titnli fonâi Sixti.
Ego Joannes presbyter t ft cardinalis, tituli fanât Marcelli.
Ego Petrus presbyter, flt cardinalis, tituli faoâi Marci*.
Ego Petrus presbyter, & cardinalis, tituli feoâi Damatci.
Ego Crefcentius presbyter, ft cardinalis, titoianâi Stephani in Celerina.
Ego Schaftianus presbyter, ft cardinalis, titn* ii fonrtiClemcntis.
Ego Benediâus diaconus.
Ego Crefcentius diaconus.
Ego Joannes diaconus.
Ego Crefcentius diaconus.
Ego Petrus diaconus, ianâa» Romane ecclo» cancellarius facri palatii.
Ego Franco diaconus.
Ego Landulphns CremouenGs curtos.
Ego Guido abbas.
Ego Dominicus abbas Capitolii.
Ego Joannes abbas fanât Silveftti.
Ego Joannes abbas fanât Matthci.
Ego Petrus abbas ianâe Mari· ad «incola;
Cujus teftamenti (notitiem praecepit feribere mihi Beoediâo, facri palatii fenniario, dominos papa BeoediAus, tertio die menfia Januarii.

CON.

CONCILIUM REMENSE

Auro MXT. celebratum, in quo Araulpbus archiepifcopus conceffa Mofomenfi ceaobio, a cocpifcopic fala confirmari procurat.

Btt

iww. 7 awc. «. 4. f »

IN nomine fanda & individua Trinitatis no-A tum fit omnibus tam pratentibus quam futuris fidelibus, quod ego Arnolfus gratia Dei Remorum ftdMpmful venerandi Abbatis Bofoois caterorumqtse meorum fidelium imploratione rogatus, contuli S. Marie MofomenGs ecclefia quartas omnium ecclefiarum, qu· ad profatum pertinebant locom, haud contra S. Remigii ftatuta, qui indigentibus julfit dari illas, fed ad relevandam iputts loci paupertatem, dc ob peregrinorum pauperumque fufceptiooem. Indulfi etiam in ad-B tutorium vidas Monachorum omnem decimam porcorum, quos pnedifti loci Abbas dt fratres mitterent ia Ardennam fylvam gratia faginaodi, dt decimam illorum porcorum, quos homines fuss potetatis, videlicet vilis Bcrvelliacenfia in preoominatam fylvam haberent. Simulque donavi pifcatioaem Cari fluminis fecus Dufiacum decurrentis, a loco ubi baunum teneur de Bcrvelliaao, ufque ad decurfum ipfius flaminis in C Mofitm. Hac omnia praferipta, qua a me, vel ea, qua ab aoteceflore meo Adalbcroni, fat a quibuslibet fidelibus perfouis collate, am conferenda fimt, perpetualiter fecureqoe dc abfque ulla repetitione meorum fncccflbram vel prupofitorum aut officialium pertinentium adRemcntem epifcopum, feu cujuaiibct perfora, locus jam didas poffideac, pro anima mea, antecefforumque meorum, feu castrorum fidelium remedio, Romantique privilegiis dc apuftohcis decretis fob anathemati» vinculo corroboravimus: & nunc in profani Synodo fratres coepifcopos ccterofque fideles confirmare fecimus. Qpod fi quis contra huius donationis feriptum· cupiditatis feHe prm. ventus ire tentavent aut infringere voluerit, iram omnipotentis Dei incurrat; & quod repe* tic non eveodicet, fed cum Juda traditore Domini noftri Jefu Chrifti atterno £ehennn incendio concremetur, nifi refipuerit, dc coram abbate fratribufque loci ejufdem ad (atisfaftionem confugerit. Fiat, fiat.

S. Amulii Dei gratia Remenfis ecclefia archb prrfuiis.

S. Adalberoois fandn Laudunenfis ecclefias epifcopi. t

S. Fulconi» Ambianeufit epifcopi. f

S Rotgrri Catalaunenfis epifcopi. t

S. R.odulfi Silvaoe&enfis epifcopi. f

S Gerardi Cameracenfis epifcopi. f

S. Rotgeri Belvacenfis epifcopi. t

S. Harduini Novomagienfis epifcopi. f

S. Balduini Tavarnenfis epifcopi. 1

S. Rayneri Prnpofitt.

S. Alulfi Vicedomiai.

Afta Remis i monafterio S. Marin anno ab Incarnatione Domini noftri Jefit Chrifti mxv. indiftioM au. 4. id. Maji, regnante glorioGflimo Rege Francorum Rotbcrto.

Ego Dario Vice Cancellarii fubfcripfi.

βρ SYNODUS AQUILEJENSIS II.

Pro confirmanda largitione Joannis patriarche faΛa PrxpoGtio, & Canonicis S.htepham Forolivicnfi anno io ij. celebrata.

IN nomine fande, de individu· Trinitatis .D Regnante D.Hearico Romanorum Imperatore Augufto, anno ab incarnatione Domini noftri jclu Chrifti miUefano quinto decimo, iodidioue tertiadecima. Joannes licet indignus Patriarcha. Si laudis tua, beata Maria Virgo genitrix Domini, ufibos aliqua fervitara conquiro, ttam ubi reddo, non meum dono. Nihil enim mihi fine te meum, ner quam, & a qua ipfum, quo fruor, habeo poft Deum cui multiplicium bencficiocum copiam nullatenus poflum recom- E pentere dignifliinam. Tamen ne eunda tua prorius in vanum fumpfifle comperiar, aliquid alfidue tuo famulamini manendum aggrediar. Regens igitur per trigefimum fecundum (Musan) pontificatus tui cathedran, totiufqoe gregis caram gerens, nullumque i. jditorum periclitari dolens, fanda ftatuta fynodo, mores, dc ada pnsdecefloram autiftttum inquifivi, fi cujus forte incuria tuarum omnium Eccleiiarum funditus forent canonica deftituta. Cumque, multis referentibus vitam priorem, alterius digna fade laudantibus, alterius perpetrata flagitia fufpirantibus, qualiter eundadeftruda elle didicerim, mos Deo infpirante, civium, dc fuburfionoram confilio flatui: dc fi omnia a»u polluat, vel unum ex multis iu tuo nomine ecuperavi. Unde pv«. fastibusepifeopis, clericis, & laicis; ipfifquemultum cogentibus, atque precantibtss, volo, atque conftituo ia tua fanda ecclefia deinceps fub canonicali jure fervitutis, quibus aecedaria viftns, ac veftitus diflributa, partim de tuo badenus iu nottrwm ufum tempto, partim aliunde acquifito, vel jam nunc acquirendo. Ia primis igitur dono tibi Morooto pmpofito, tuifane fiscceOoribue, necnon omnibus fandi Stepnani canonicis habitantibus in civitate Forojulii, Decasnam in loco, qui dicitur Laac, dc alseram ia loco, qui diei-

1 MonaflerlMi hoc tori nou ptv areofeo. fed aro t. fln femitur: ma hpuficatiouc ab auftonbee fieeuM «topon ufarpetar. Ifl amem Iccivfia S. Maria cathairsia Remeufis. Martr*.

er dicitur Fufeja, fit montem, qui vocatur Onuf, A dominus, advocatus, g‹ifialdio, fculdafio, tiulluf——— -
— ~ -de decimam da villa, qu* vocatur Peregula, dc . , ·* «ooo«·» inquietare, AUtso (
CHi^rri aoAin Maflariciam in Yfbpo, & aliam Glemoaa, dc moleflare, aut de hit omnibus dtfveftire pr*fa- *4".'
c ■»„. ‡ unam in Retenia, dt quatuor campos in S. Danick, dt decimam, qu* debet exire de plebe, qux vocatur tFalzana, dc decimam deporta pontis, dc decimam de porta S. Petri, net^oon dc decimam de omnibus rebus, qu* perlinent ad meam curtem fiiatn m civitate Foxijulu: infuper villam, qu* vocatur Phmariacus, cum terris, cum vineis, ac decimis, necnon penfionibus: & omnes illas tetras, quas noflti anteccflores, five boni comites, necnon alii homines, atque cleri-B cis in ipfam canonicam mifenrat. Hcc autem fupradi&a loca concedimus,. largimur, donamus, & a noflra poteflate, dt dominio & pane transfundimus, &. delegamus in jus, & proprietatem canonice S. Stephani, & omnibus futuris prrpofitis, atque ipfius ecclefi* canonicis, ut habeant licentiam, dc poteftatem de omnibus fiipradiâis ad inveniendum, tenendum, collocandum, ac commutandum, & quidquid illis ad uulitaiem iliorum placuerit· faciendum; videlicet cum placitis, dt diftnfiioaibus, colle&is, dc angariis, fotro, dt fuffragiu, cum omnibus famulis in fupradkUs locis manentibus, dt liberis funditer hominibus, cum eorum maflaxiciis, vincis, pratis, terris cultis, dt incultis, montanis, dl planis, aquis, aquarumve decurfibus, molendinis, herbaticis, atque pabulaticis', necnon gemmaticis, five eorum amafler, dc de omnium fupradiflorum locorum diftriAu, feu cum omnibus fuis pertinen-' tiis,.atque publicis fun&iooibus, qu* noflri anteceflores, vel nos tenuerimus. De his vero omnibus fupradiAis, excommunicantes a Dei parte, dc Sand*Marie, dc omnium San&oramanathematizamus, ut nullus nofler fucccflbr, vice-

mat. Sed prspofitas licentiam de omnibus habeat & ordinare, de fuum, quem cleeerit, advocatum, judicem pouere, dt habere .veram m kvor antiqui hofli* aut me, quem tantus amor huic operi nunc eonflringit, aut meos fucceflbres aliquando infliget, quo a dominio dcpoleflate prrpofiti, &'canonicorum aliquo in tempore fupradiâa dona acquifica, & acquiretma fubtrahere velimus, laudantibus, dt clamantibus clericis, dc laicis, malediâionem imponimus, ut fi quis diaboli calliditate deceptus hanc ordinationem infringere temptaverit, & acquifita, vel acquirenda minorare vel tollere temptaverit, anathematis irretiatur vinculis, & cum Juda Domini traditore «ternis crucietur incendiis, fuper quem terra os fuum aperiat, & eum ficut Dathan, & Abyron (orbeat: ut in judicio, & juflorum concilio numquapi refurgat. Hujus autem ordinationis obfervator in paradifi gaudiis fenliat. Obeate Stephane fanfliffimis tuis femper adjutum meritis prsfta, ut h*c inftitutio, nugis omnibus placeat, ac certior, firmiorque appareat, fiuâimma, dc laudabili fynodo Aquilegi* congregata. Ego Joannes patriarcha huiua tnflitutio*nis confervetor, libens fubfcnbo. Si quis igitur hanc inflitutionem infringere temptaverit, anathema fit. Bertholdus Polenfis epifeopus, Rjchiro Fcltrenfis epifeopus, Ricolphus Tergeftinus epi*fcopus, Lodoicus Bdunenfis epifeopos, Alnteri*eus Tarvifieafis epifeopus, Aro Civitatis-Nov* epifeopus, Mayo ConcotdicnCs epifeopus, Stephania Petenenfis epifeopus, dixerunt: Si quis hanc inflitutionem infringere temptaverit, anathema fit Ei clamaverant omnes; fiat, fiat, fiat.

CZ CONSTITUTIONES ECCLESIASTIC Æ

SUAS. STEPHANO REGE HÜNGAAIA.

conditx circa annum joifl.

r A Æ F A T J O AD DECRETA.

Ih D Egnante divina clementia, ops regalis di- D <v gnitaiis alimonia catholica fidei effeâum, amplius, ac fohdius alterius dignitatisfolet operibus effe: dt quoniam unaquoque gens propriis agitur Regibus, idcirco nos quoque Dei nutu noflram gubernando Monarchiam, antiquos, dt moderaos imitantes Auguftos, decretali médita-^ tione noftra (latuimus genti, dt populo noflro ι, quem admodum hoocftam, dt inonenfam ducat vitam; ut ficut divinis legibus funt ditati, fimiliter etiam fecolaribus fint addi&i: ut, quantum boni in his divinis ampliantur, tantum mali, dl rei in iflit vihtentur. Qua autem decrevimus, in liquentibus iubootavimus.

Capot L

› *D* β*1* & it* vrerrariree dsnr«r *Dti.* (a)

Quifquis faflu fuperbic elatu domum Deiducit contemptibilem, dc poffieffiemea Deo confecratas, atque ad honorem Dei fub regi* immuniraqs defenfione *cooiitutat inhonefte tra&erit*, vel infringere prxfumpferit, quafi invafor, dl violator domus Dei excommmunicetur (f) Decet enim, ut indignationem ipfius domini regis feutiat, cujus benevolenti* contemptor, dc conditulionis prevaricator extitit. Nibriotnioui tamen rex

CL. V. P. CAKOL1 PETEKFBT SOCIETATIS JBSU.

N O T *A*.

W Totam caput cum feraente, with mutatis, lagitnr inConciho Morantia»!- fub Bhabano ArcUcpifeopo, teW« F>M! ',V " ,Lo'h*r"> Imperatore celebrato an. I47. cap. VI. apud Binis*Tore. j. p. 1. left. poft.
(d) Graviores pen* funt ill*, quibas in fundationumclaufuiis divus rat couuninirur. Tres, ae MMgiw excurram. attulifir infecerit, enarrata epifcopum QuinqM-ecchfienfia tarntibus ait: JWm lemmas, / mir teWov io *Mrtt torti fti*·* dTc. O*, ·* *ffa* OrwiJira «ccwAm» patmrf, /saet, *JttDn PMn*, A A·,# *Sfnt»* Jaatfe, «T *jftritft* IM *gfnOruc Motu, & t* *i» tojot*

fn· oontriSouis iaaasnnitatem ab boosfaibus AChriftum prndkantes. ditioni fa» fnbjribe iUnfam prssripiat coefen». KnH* dfeefam oero non wbeat impeovide a®r. anentibus, non debars esc cm doeafacas.idefi, Dnam» dosninantfan tradita·. Itaque fob dc fimGoM regis fir, A fiend fis» proprie heredi· tsti, magifqne advertat. Qua quanto Deus ex· otllentioc eft homine, tento praftantior eft Di· vina caufa mortalium pofleffiooc; quocirca deci· pitur qnifquts pins in propriis, auam in Domi· SHets rebus gloriator : quarum defeufor, AJcuftos Divinitatis conflitutns, diligenti cura, non fo· Ium eas fervare, fed etiam multiplicare debet , megifque illa, qu· diximus, preftaniiora, quam fa defitndeiv oportet, A augmentera. Si quts igitur *infanus* importunitate, improbitateque fua, regem a rcAo propofito pervertero lentaverit , Qullifqnc remediis mirigari pofle vifas fimit, li· cet obfequiis aliquibus, A tranfitoriis fit oeceflaries, abfotodeodus ab eo, projiciendufque eft , juxta illod evangelium. Si pas, sum/, *eet »te· let teet fceeitlizeb tt, tree teet, * eh^ tt.* Matth. 1A

Capot II.

Dt fittfett tftftfereet fefir rtj rtcltfitfiittu.

Ut epifcopi habeant poteftatcm res ccclefiafii. eas providere, regere, gubernare, atque difpenfore fecundum Canonum auâoritatem volamur , ut laici coram minjfterio obedient epifeopis, ad regendas ecclefias, viduas, A orphanos defenfan· dum, A ut obedientes fint eis, ad eorum chri-D ftianitatem fervendam, confeotientefque fint comites , A judices praefatibus fuis ad juftitias faciendas, juxta prucepia legis Divinas, A nulla· tenus per aliquorum mendacia, vel falfam teflimonium, neque per perjurium , aut per premium lex jufla in aliquo depravetur.

Caput 11L

ftarivi driraa/ *tfft tcnftltrti, tf ttfitt,* fnsd r· *latici dtrieti ettefert* aes *fifiti.*

Telles autem, & accufatores, fine aliqua fint infamia, uxores, & filios habentes, & omnino uui rfr' fa dericum nemo recipiat. Nemo ctiam libet clericum in puHico, nifi in ecclefia, ex· communicare prafanat.

C a r a T IV.

Dt tfil», tf grefi Ithn Star^m.

Scitote pstires cuoâi, quod *fupra omnes* labo· rant Sacerdotas , unafquifque eoim vcflram faum fert laborem proprium, illi vero A fatua, A fis», futorum. Ideo ficut & illi pro omnibus vobis , ita & vos omnes pro ei fammopere laborare dc betis, in tantum, ut fi necdfips fuerit, animas vcftras pro cis ponatis. («)

V.

Dt tttttfint rtgtli fftfifinei rrram.

Decrevimus rraali noftra potentia , ut tmufquifque habeat facultatem luam dividendi, tribuendi uxori, filiis, filiabufque, atque parentibus five Ecdefiss ; nec poft ejus obitum, quis hoc* dcflracre audeat.fi)

vi.

Dt tifrrvtfint itetfike iiti, et sljtiosMS *« fifirihu.*

Si quis igitur pretbyter, vel comes, five all· qua alia perfona fidelis die dominica invenerit quemlibet laborantem, abigatur: fi vero cumbe bos, tollatur fibi bos, A civibus ed manducat»· dum detur: fi autem cum equis, tollatur conus, quem dominus bove redimat, G velit; A idem bos manducetur, ut diftum eft. Si quis aliis io· ilrumentis, tollantur inftrumcnta, A vefiimenta, qu·, fi velit, cum cute redimat.

CA·

— "Mtar «w^rwaar r/ *tftftfiettu , frenet aeetbppU* dssMuadnat , «T «ate mlaaa/ *Cbrifi reuretet rfiUfit.* ... Vriprimicufis 6c finit · P mm inter *befit* ... *ereteftt feueeet fieeet·*

S. Mitbtfiit Pr/fiittirafi tultfit, un aso *Sfa· trtttfiemeeptt fitnt fi tSt* prir» (qui in concilioNicamo L Oec». ... MttowV *fennie» Mfit ftrfiUMi frffUti·* *tufifitt, fipttrw berethrt* pesa , nerprtes *fart emtaefitt.* m wrmr errdetar , *fiiigntfieffit tb tlefifii tb·* › *ttrrfitrttfn fiteeti fitfnftet hdfirMeffieri tere^ietet.* tfafam *fi fit· ff^ertptt,* mas *ti* rateraMsar MIX. I*·^' monafieni vallis Vefprimin. mooialtnm, grsBcq idiomats feriptas fic taradaat : *tt* ttt ·.· dcA , *tb bet bAtedtee tbfàefirt, eet iehteert elfiefi. /fit te ttetièti»*

-kii ... A plurium hteras praterunoa. Qpid porro ad hec illi ? .qui invadere ecclefias «natant, quam ornare , diripere , quam dotare.

... r**e› Emerico filio datum, Cap. j. de epifcopi nomenclatura, A A Impendeo ... nonnulla : *Stet refit iUit ete tnfiiteeefir rtfit, effet piMfatet Si iUtreet fieevtUeftp beMtt,* «warn *efittrferitreet titedir. jtb bteeMet ietirfimr nfrtbtefiefit ... ftbpeefi 9fi·* ... *Amuxr· Cbnfat t>ti , fit Metre fifaiaMB, etfee* ... faw· luwgfarr , frie *n bit refit fa fffith eftefiter Dee·* ... collâta in ecclefia*, A rel^oforam domicilia immenfa vi auri, arpeaei, faodifauv *efi·* ... bvlto ›Jnaumt regium , poWieumqu· , nullius omnino fSMU fubfidio H··<v'·· Cgmue · Mes pcntvm sped Hungaros invaluit , ut deficiente prole , ad factas ede» , coenobia, et«enda ersasfetrsar . law pfarnfam j/endr dwrfator , *eibil e atertt, Dt» fi fervit fau kp·* UfcOwtuqj ' ... novum ediderim, fi munificentiam Huagarortim in pio· ofas couMnduftrem. La·»· fa» !V. diploma, ut'fapprfaMn», · me non impetro . Quanta tum mis , io prifimos licet Cumanorum «eras *tf·* Hri*»· *Dn rrpa Heegarie* Ac. *rt». Libnttr,* A *iibtrelittr,* eccfdmar apri··*··» *etfitnet tf· fnb^tet.* ... *itfifiti tteMta»N fi jt^enubet edatieut* .Xmmmms *tftfint, fi rtgia UitraMt fit· efinu*

A fitfCf^otiboivtro, fit cootüibus U) comme»»' dater omnibus viUiris (A) ita or tpiotum juflo orna» coneurrgnt dredoraioica (c) ad ecclefiam,B majorer, & minorer, obi, ft muliere», *excepria* iilis, qui igue» cutodnmt. Si quù «en» obftiiu-m remanebit, ob negb'gcatiam vapulat. A de ptletur fd).

(**Cavo t VIII.**

D· UjftmHttie fteimr tentferm.

Si qui» quatuor temporum jejunia, cunAi» eo jnita, caroem manducans violaverit, per fpatiun •oiu» hebdomada mdufiu jejunet.

Cavor IX.

De ft/artutime *fetae ftri**,

Si qui» (cita linia ab omni chriflianitate (e) obfervata, certem manducaverit, per unambeb. doœadam lues (/) inclufiii jejunet.

Capot X.

Dr Hi fiet ntrienlttt g

& quu lam obAioatu» eft (quod abfit ab omni Chriftiaoo) ut nolit confiteri fua facinora fecundum foafum presbyteri, hic fine omni divino ofieio, ft dctmoiynis jaceat, quemadmodum in A fidelia. Si M«a pweatM psoxtori uoglexeriut vocnre prtabytoro·, k il· UbfacoM abiqu· confeflioM morti» dugtur otprjouibus, kooufcietwr doeeuofynu ,· M Reroute· Ùmmm oeÿigeotiM* j·-jnniis fccuodum arbitrium presbyterorum . Qjri vero febitane· peridiramur mono , eut» ornai ccdefialico (rpeluatut honore N»m occulta» A chaîna jvdicia oobi* foot incognita

Capo * XL

Dr etyêrtMtria

ft

Si qui» obfirrvatioac cbrtftiaoitatii (g) neftefia, Aobditate **datai**, quid in cam cocnmiierit juxta qualitatem ofienfioms ab epifeopo per diçfcialinaui caoonum judicetur. Si veto rtbcllùate mnia&us, renuerit Cbt impofitam firfferre p<enam, iterum nodem judicio rcfiringaiur, miam ufque fepties. Tandem» fi per omnia refiflen» , & abnueo» iovenietur, regali judicio, fcilicetde* fenforl chriftianitati» tradatur.

Caput XII.

Dr ceaventu ad ectfe/Faw, dV dr *Ut*, per awn»»· raft fera avqfn, ·*/ feyunutarr.

Si qui ad ecclefiam venientes ad audiendum Divinum officium, ft ibidem hora fokmaitatis miffarum inter fe murmurant, ft ceteros in* quietant, exponentes fabula» oriofas, ft non in* tendentes divinas leftiones eum ecdefiaftko nutrimento; fi majore» funt, increpari cum dede core expellantur de ecclefia; fi vero minoret, ft vulgares, in atrio ecclefie pro tama temeritate coram omnibus ligentur, ft corripiantur ftanef lis (b)·

CA*

nau «nftdpmdwn , »« pirwfw *NMIn , five i» Hettfi Stripe, five eOH·* , rn fMcnmmr *ferte* rrnrn «q^» » puan·*fur mwAtaPi pr«M«Mtt· *frefrigtetei , ItHrrm» ferte faetie Ufiiteü , ftfifntn fert , rentre·* "<r , ffTMMauaMi , /« *>tpt* dauftiMri , *fee etie ^tnetatepv jefie* Mftkdrvafeue . ad rtr, *jetre etim* prtmw* i«m SMnftfrtamm , arawwjbrea» , vri feMMtftftJel· dWb fumer *figMneher, ff etefi· Strip».* S.^daArrti Manyrn *ftbetiiOe fe tmiHttrv*, m **M uafefadke. ori *<rpiteM*fU ·λ H ***' reterere refieeeerr*, fesme, *fee Orent ptr nefim tefieneeii*, dMftfaw/, *free tejelfreteret rrliU te'tele*, wdwrint i *Irrtrm Mtreltee , etfihnr», trrruetMlne , O ittentti^ane r rtf·· hbtrrbUfit teteclfeee bMrei fereHrUrt* , «v Ç,ÜNU *rttrft teffrg^r , fn fftetrit», irfrr trmiHt tUrm* rrjMrrre«du·»*··, *ft» frrnjàu^n·* Ad b<« *trttftt /mifiUit vrtir* , ninr vaOdw·, ft /madaMm· *i» frrfttuur» ritirfr» frcrilettn*, /rwua-jMrta wwrv· rarr< /aMe *rttlrthr*, prr ι'lκ/yftf fWMluft fMod«· UCT»· SupAarnw, cbtf·/* S·" Aμμο «yfr»· ftr. tU;. Muf. Hi*.

(a) Coum aarorhiaiMM , vel MrochUlu , regioni, feu comitatui pmirAu*.

(*i*) Whet difti a villa , id eft neo, vago , cui pnearant, comitibm parorbialibm fubje*i.

(«) Bftp peculiari relierane ab Hungans coleretur dic· dominica», nundinatione· tamen, ft mercimonia anno* ruai lapfu admifa (ont. Hodiedum lingua patria Fa/aroft, d·*· Mmdinarem, Mirum certe videatur cm posai» per lceutora etiam concilia in tranfgrefforv· ftatucia, plebeculam , ft qui banc regunt, Mη Capere.

(A) DtpUetur, decalvetur , pceoa igaomiatofa, & Um.li»»i» ; videtur Philippo» Firmane» A. S. L. cum Loditiautn IV. ad frugem revocare vellet, in fyaodo BudenG A. tapp. poftea recitanda, depiladonem hujufmudi apud Hengaro» inftituiflê, eum ad Cumanoruçh.ritti· driciverant. ladebancur porto etiam capit· medio, «dane 1 ill. adt *ftfW titUftt S. 9ntéiBi,jrrfe grrftir*ⁱ *ft ville* WmvW , *ft r MtU fervitute ejrfart leti , Metit* . Çtnd emneerr . *ehnefnt , Mdrtn mt* cum Miatim *Dtt»M fntntitMevit (mtte iiMtlet jtmtt Mλ»*, ONO *fetntrât r^tMt füln» tttief^ rtéètmter* . MuTh ill.

(el ld et eb ornai populo chnftiano.

(/) Lnea , carter, oMcunn An ex Hungarico Lak, fotamen, beu» retrain· : an ex Lan·, vel lucarioa, arborecum demum rari lumini» ?

(») lalituta, prucepta ebriftiana religioni;.

(») Flaudlacio virai», vel loro fiebat l erat iu emendationem ptnaa canonico, non in contempt**. *U* A*W-fttam epift. tje- icnbit MarceUino tribuno de colligandi· Donatifti», crimina fua in guuftioM coofcfi» . Nd» pnftre pvarmem *4Mgtinieat* r m* «e *iff· irM^titre ftrvifi*, «reaft fmttarft· *frrlem» feMMeert* an» «Mm* ftwtr «Mire ftc /«d wriaram *vrMrihu tnïfi. Qui eMtu tetnnigêi, ft r euMrit mhi» tiirrMen, ft ft* ift» *ftmiuHt, 0- [eft ttieat i» jiMciit frlet ft tfifttfti Mtn GntMiat* M. Anteowo fubdiacono Lp. ep. «-. Fretrem nfttmn Pe/ftftan· w.»mi «ftacarr», *et* ewmlrm Hïerwm prior SbdftftoMftv, fee Amritor rrnbamar, pMM ftkte, o»pnr wrierfti, pftbre *fetirt m nft«« ^efrrtni.*

Mqdeliain Hunguonun in ade (acra, magnopere undat Petrus eptfeopua Velrvranmfi· ad ndbnmndMu pacem iM<r Fndericwn Cnfarem, ft Matbiam Coevtamn a Sixto IV. Pap. A. S.L. Budam mMfce. mepift. mm MB- pontifici fcripta . Hftet (*Metiiet*) cunNMm *trftilen* , pM rnftma *frefHMrme vUi ; fr ftiM* ·" *fee lilnnr» tufm jutit jttne ^ttitfet attere* cantori *ferit*, ·μχμ *preleteme , ft MiUttn fr^fntr tritrve.* Cm» redicr· , *φηMβ flrteüe. ^eeeefr énetfinee, fMeu tonmneiit,* p»«wt< *jheie, eeM iHe ne· fete ft, tefütetr fnkie . Ce^fiuMierfeêt, ergetierreie ê feterift/ehe* . pn* «OüifaMB codtam, ft MtaMrvav »w>rrm *Mtfit^.wtn ntteee» , fefttwe*. Oftnpot *fnft^t.* Ex ML Vatic.

C n r * r XIIL

Dt H dbte*«sftfte λ tùiiù O) ıanpiftte.

Docens viβ· ecdefiam adificent, quem èt*

maneipüs docent i mo, ft jomitiia, fin Mm, & dnabua vaccb, trigMta quatuor minati* beftib (»). Veftimcnta •ero, Ac corpora}», * coopertoria an provideat,- CO probyterum, ft libros epifeopi. %»

AMNO Otium

AMNO CHAISTI

-CONCILIUM AURELIANENSE

IN Q.VO LISOJUS BY HIIIBUTOt, ALIIQJJI HOKTICI

Robert! segis jnffn flaminis exufti anno Chrifli Mxvti. Benediâi VIIL *ptpat* **anno v. Robert! ejufdem regia xx.**

fXB dorjjmft, *trfpt ttttfnt finiit* (MtferB *U MUfiv itérât fuuUUn* ill. *eufitt* vi 11. *tien* nun itprthnfm htt* amm m *urit Bunii»·* ▪rqd Aonqfae *fiuft* , goe pvr *entintut litInt* m *Guilin* bewdfi· *fmiutur: uitu* Ostpq^apb- *tiftt niitift Lift')»* tf* *[amie teint drnai* msribms, *tt ipui ngtet* , ▪ubfue *fnarti* b avqras *grutiu tnut. Gbftntt* ·MteMa usto, eu» re* «d *Mtrtt n^it urn pm-* n^fiu, <Mfta jfieeds, m m » dr Mtpsâftugïr. €rfehïz«tus, ftatim *ft* aliter (entire non ammo, qua-» ergo wrda /an» *1*9 Jufrufmftt* . Tertio, rapui/, de vicefimo brfbn millefimnm anno reperta apud AnreHaueniem orbem cruda nimium, atque infalcna baroefis, quai diutius ac cuite germinata , in perditionis firgetem mab pullulans, pleres in fus» oscitatb praecipitavit laqueum. *Bi* p^l db. üt autem cognovit rex Robertos, nt erat doftiffimus ne Cbnftianas, triflis ac meerens nimium efieftus, quoniam ft ruinam patria revera, ftaoi-

asarum metnabat interitom. Idcirco maatocim Aoreliaois properans, convocatis ptarfaus epifcopb ft abbatibus, ac rcifcioGs qnibufqne iairis , acerrima ccepit perierntari , qui eflent auftores bojns perverti dogmati», vd qoi petti illorum , jam decepti, contentirent. Fafta igitur perferutatiooe teter clerico·; quomodo unufifoilqM*ißη*-liret, ft crederet ea qui· fides caibolka per doftrinam apoftolicam incomaratabiliter finvat ft pmdicat, duo, videlicet Ldbjw ft ‡ Heribar- · lea din latuerant, manifieftavenrat. Driode veto illontm fegregare confortio. Cbibus compertis, tam rex, qnam pontifices* trifiiotm efleoi, ilk tertogaverunt tllos feeretius, utpoce viros bafta* nos in omni morum probitate perutiliSmet: que» ram nona Lifoius in monafterio Craft* esneb , clericorum carioimus babebatur ; alter, idem Hm

(a) Id st pradiis, vri fi navis, villa·· dlto domoram plurime incampo cnKeftionM. Sad quia ctofat m pe> gb umm BMaifi Paraacnm, uaaaaqoa ecefafiam conAiracaaa fiufla?

*——«> «WW »t. Vefii» apMcopi, sum.duplicem ratait, «ut tumca capmiaca monachorum euntem i*xtorj«, ft talaria/ <>id fi veton dicam, «fiam mfiqmd «djmaomme? Mfc a/tartem sy. MamMt·* ap. >aM* «dbpZ aram r»Mtoo>to· 4- wdto y. Cran/* * Mta m. ft ^* sj. mpntor ater tetarta ra. Oncffaia, MWumSTk wdharsto admum f. ctodfa/fr 4. rnsdrtafor* »*l.* tartetaz ia. *turri/* 4. *ftrtuiie.* (feretrum cowurorinm, in mo ft^-w?acb*?*,,9· * W* ***-. *·** *to* **», tuente pmifutatuilu* >*!&" «»*—lailaj, atetaraterta* 4* «mphamtito *3. Mfauriii tum nunt-* ▪oa ecetetrar mum tao> vaccis »4· ovmus afiâ. ftc.

.?«*· Mash. Bel, b adpyatn ad hit. Hong. mon. V. pa*- ia not- Ut. m. eum fimltem denatbuem aschfe ·*·«· X Mmmm a D. Em· ûâam racanfec, ft Jabbaglmm, Udvarafcoa, Coqum ftc. cmmhto adfcsipam (*«» «».i«kac chane Mu attishmua) pnfica farte cnummatet. addic «maencampamcalm·« Baf *mb* t—M t»»^rrit·* Mirutt viro ansdito mmdficaaçiam S. lapi*, vpl cantem ignoram1. ttraferto . ocUpaodi amsgtoto grat» . ex P. Du Mefeil S. J. Doftctoa, ft Dilc. Keel. Tom. »L Ub. 4*. PM-*>». tmm. <t paoente *tpiifu* ▪urant Wdm pr<d«rmn. *r<· teuun, prwerv impimu enrâaq^ram. foqf us»praM*r tasdum, *ftif»*

teVft<e* , ftc. *fnu» frrttrt frai l* or ferar *tu^gnUu fuukwJrrti» ruuugtinuut.* . . . « wpr (Monte Mm* lao it) *iuiitft» rf,* .... *tifut Mit ftltuic**, ft TraeMÜar bftur *ner» /Mlittr.* ar *Mtrft tjut perte, tumt ttkn,* faf *illi» feram* perfervut, ft mmrtnm ilMw *titrer tnmüter mttrut.* Bt rehgna. Iu vita S. Otto. «and C«nif. IcA. ant. Tom.y. Immo, funt ana mantboa bfiguia regum documenta, «ribu· tOC mdus raencbii uunifieria ad ragin etiam mapflati* noftrw, fi te monacho· hup· loci *ne* diverfari contigerit (contigit fmpenumaso) magnificentiam, ft pro Udvarnicoram, ft Baromm uefirarum forvMo mi potorae Charta ▪eia I. Stophani IL Carali L Qpia domtun ab infelici clade Udoriai 11. tot mteifioria cmmbteram patomdo* dic , diripuit > tnvafic *f*

Du» ftefoe P—irimu (proditor fnifle Hangar*·. aut lutar ho· multis antes coteodifie) dteterpratei. *<·> «S amndmnm t /cftew: tete «rgratra ater *uhurr X DnuUOi, 6 ulturi* orgsutm, ad viem b ««drjb, ra ee-

fM Mgtrgnra· ctetevryutvr.. Imflo«o ounc , fitemn·· pidicum ! psebarv contendens Lmuoe. a w(.q. ufifne jr. m hi· »H·· conftitmiombm, ia amure* io* hi

———ritertus, fonfti Petriecdefie, coguomemoPuel- laris, capitalefebol·«notetdominium. Qsidmii interrogati fuifleot, a quo vel node eis iflaprofumptio accidiflet, bumferodi dederunt reipoofern : Hoc enim diu eft quod feflam, qttu vos tatde aguofeitis, ampleftimur / fed tam vos, quam roteros cujufcumque legis vel ordinis, in eam cadere expeAsvimsu, quod etiam adhuc fore credimus. His diftis, continuo palam expo, fuerunt omnium aotiqnorum flnltiffimam ac rtiiferrimam, nempe fui deceptricem bcrefim. Cui videlicet raciocioatio tanto minus erat idoneis fermonibus ^P*X·, quanto confla: effe illi ter veritati contrarian*. Dicebant ergo, deliramenta effe quidquid in veteri ac-nero canone, certi* Cgni* ac prodigiis, veteribulque teflatoribus, de trina unaque deitate beata confirmat anftorita*. Gelum pariter ac terram, utcoofpiciumur, abfque auAore initii femper extitifle afferebant; ft cum univerfarum hantfum * infamemes, cattum more latrantes * deterrima, in hoc tantum Epicureis erant hsreticis fimiles, quoniam volupta. tura flagitii credebant non recompenfari ultionis vindfeUm. Omne Chrifttaoorum opus, pietatis dumtaxat & juftiti*, quod «ftimatnr pretium remunerationis «tenua, laborem fuperfluum effe judicabant. Interea his aliilque quamplurimia infani* imprudenter ab cifdem prolatis, cjq defuere fideles atque idonei telles veritatis, qui illi* fufficienter, fi vellent tam veritati quam propri* acqutefcere faluti, refpoodere de fui* ascis atque erroneis aflertionibu* valerent, *Etpeflalta,* Proteret cum a pluribus omni fegacitate elaboratum fuiffet, qualiter depofita menti* perfidia veram & univcrialcm reciperent fidem, atque illi omnimodi* fc facere denegarent, diflum eft eis, îuooism nifi celerius ad lanam fidei mentem recant, regi* juffn, ft univeri* plebi* confenfu, igne client protinus crematuri. At illi male in fua confifi vefenia, nil pertimcicere fe jaftantet, fcque evafuros ab igne illcfoa promittente*, quin potius meliora fibi fuadentites fperoendo illudebant. Cernens quoque rex, & univerfi qui adorant, minus poffe illo* revocari ab infania: juiit accendere nou longe à civitate ignem perrnaximum, ut vel eo forte territi, a fua maligni-tace detinerent. Ad quem cum docerentur, rabida ada&i dementia, fe omnimodi* hoc velle proclamabant, ac fefe ultro ad ignem trahentibus interebant. Qiibusad ultimumnumeroxtii. igni traditis, cum jam ccepiflent acrius aduri, ceperunt voce qua poterant ex eodem igne clamare, fe peflune decepto* arte diabolica, nuper de universorum Deo ac Domino male fenfifle, ft ob hanc ab cifdem illatam ei blafphemiam illos temporali atque «tertia ultione torqueri. Hi* vero plores e circumftantibp* auditi* humanitati* pietate permoti, accedentes ut vel feraivivos ab igneeripevent, minime patuerant: quoniam vindice flamma coofumente illo*, contint» in * pulverem funt reda&i. Si qui vero pofttnodum hujus perverfitatis feâatores fuere reperti, fimili ultionis abique fuerunt perditi. Proterea venerabilis catholica fidei cultus, extirpate infanientium peflimorum vefania, ubique terrarum clarior emicuit.

ftps dr M para pqg G/afqsa* mnmiseraar, us·· *aalb rvs prtfttr ^aeatlaat AagMv» Jamlitâtotm ΔΔλ μ Ιιη appellata», at A/àneant taaaachu.* Eo tempore, *taraitt* dc<:m ex canonicis fanA* Crucis Aurdianis, qui videbantur elle religiofiorcs aliis, probati funt elfe Munieb*i. Qpoc rex Robcnu«. cum nollent aliquatenus ad fidem reverti, primum a gradu facerdotii deponi, deinde ab ecclefia eliminari, ft demum igne cremati joffit. Qpidam etiam Anitliaaenfis canonicus, cantor nomine Tbeodatu*, *mortub** erat ante triennium in illa hterefi, nt perhibebant viri religiofi ft heretici ipfi. Cujos corpus poflqmun probatum efl, ejeftum eft de ceaetcrio jubente epifcopo Odalrico, ft projeftum in invium. Qii aurem flammia *indicati font* fepradifti decem *cum Lifojo,* quem rex valde dilexcrat propter fanAitatem, quam eum habere credebat, fccuri nihil timebant.* & a flarami* fe iolcfos exire promittebae;, ft ridente* in medio ignis ligati funt, ft fine mora penitus in cinerem redadi funt, ut nec de offibus reliquiae invenirentur eorum.

Ajqfdro *rombi cetafiene·» O a&a defmpta pleniât tcdft n vttri cmninttni, yttrn Aganentee* oecaa*, *ecnebti* S. *Pttri ia valle prepe Canataae, pnat tiidit D.Latat Daitriiu, If» II. Spittlegit.* Rurfum quoque duxi dignum memori* tradcodum de profato viro, fcilicct Arefafto, quomodo in Aureliane urbe, divina ope, inique ingenii falubri acumine, hcrericam pravitatem latenter pullulantem, jamjamque per Galliarum provincia* nefandi erroris venena exitialia propinantem, nonfolum deprehenderit, fed etiam omnino comprcffcrit. Erat enim dégénéré comitum Normaooontm, eloquio nitido*, confilio providu*, boni* montes comptu*, ac *idcirco* legationi* officjo tam apud Francorum regem, quam apud proceres notiffimu* extirir. Hic io domo fua quemdam clericum habuifle dicitur nomine Hcrbertum, qui kftioni* gratia Aurelianam urbem a<|ire decreverat. Verum, dum veritatis aufiore* qmrrcre fitageret, coco itinere in totius bnrefi* barathro dilabitur. Nam ea tempellateio eadem civitate duo clerici, Stephanos * ft Lifojus, apud omnes fapientia clari, fanâitate feu religione magnifici, eleemofynis largi, opinione habebantur vulgi. Eofdera memoratu* expetiit clericus, ft parvo tempori* interflitio docili* difcipulos, cum divini verb· dulcedine ab ei* debriatur mortifero nequitia* hattftu, qui dementia errore diabolico irretitus, totius divinitatis expers, fepteuM* arcem confcendifle *(e Ciedidit* Qpi patriam repedans, dominum fuum, quem fingulari afleflo diligebat, fiibtilitatc verborum ru errori* viam fenfim admovendo, fecum attrahere cupiebat: tcftificans Aurelianum urbem pro ceteris urbibus cornicare luce lapienti*, atque fanûitatis lampade. In cujus verbis dominus ejua intelie&uali auditu ipfum animadvertit a via jufliti* devium: fit cito comiti Richardo caufam innotuit, atque rogavit, ut Rodberto regi literis peftem iu regno ejus adhuc latitantem, antequam propagaretur, patefaceret; ft ut rex eidem Arefafto ad expellendam eam opportunum auxilium non denegaret. Itaque rex infpcrata r* attonitus, mandavit nt idem vir cum clerico fi» ad Aurelianum urbem cito greffum dirigeret, pollicens omnimodi* in hac re fuum auxilium

Cumque jubente rege iter ageret, Carnotis devenit, Fultertum venerabilem anriftirem fuper hac re confulturua qui forte tunc aberat; eam Romam gratia orationi* abierat. Tunc caufam fui itineris cuidam lapienti clerico Ebrardo nomine Carnotcnfis ecclefi* facrifrrinio innotuit; flagitatu fui confilii opem, qualiter flatu deteret in acie, & quibus armi* fe muniret contra multimodas artes diabolic· fraudis. Qpifepieociufus confilio cum prodocuit, ut quotidie primo mane oamupotentis opem qusfiturus, ecclefiam devotus adiret, orationi incumberet, atque feerofen.

-fanaa rommonione corporis flt fenguinia Chrifti A gregabantur liquident cerris noâibm ia domode—
A"*' .fe muniret, deinde fidenter ad audiendam harm- nominata, fioguii lucernae tenentes io maribus. chxisti

Ana pergeret, nihil horum eu· ab ess am contradiceret, fed fimulato difeipali vultu omtria tacitus io domicilio pedoris conferret.

Igitur Aureliani* deveniens, nti edodus fuerat* quotidie fecra communione ac fupplici oratione monitus, gd eorum do&rinam veniens, ad inftar rudis difcipuli ultimus intra dumum erroncàrnm allidebat. Cumqfie primum divinorum voluminum exemplis eum 4k quibuidam rerum fimilitudinibus informarent atque motu perfeAi difcipuli fubdita aure intentum viderent : inter alias fimibtudines, filveftria arborisfimilitodioam ei proferant. Traftandua es, inquiunt» a nobis nt arbor filveflris, quas tranalata in viridario, ismdiu aqois perfunditur* dotwc humo radicetur, dehinc fpinis flt reboa faperfluis emundatur, ut poftmodmn tprrn tenua truncata farculo, meliori inferatur ramofculo, qua poftmodum fertilis fic mellifluo potno. Itaque ra umili modo translatus de iniquo latcnlo in noftro fenAocoUcgio, aquis pcrfisnderis fepientia, dooec iofbcmens, flt gladio verbi Dei vitiorum fpinis carere valeas* ac inluH· doArina ini peftorls ab antro exdufa, smfiram dofttinam. a fenAo Spirit· traditam mentis puritate poffia excipere. At ille de omni verbo quod proferebant femper Deo gratias referehat: unde rari funt eum converfiim effe in eorum errorem jamjemque fus nequitis fenrinam verbs divinorum fibrorum antea coopenan fecuri aperiunt, dicentes; *Ckiftm it virgneMt* ·*· *» <* Mfeat, Mpnr prv feauatfeu *paffitet* wc oere «*ftptltn* pqftnm» ave a mrafris *nfttrvntift'.* Addentes: /n Arpft/s» arifem *tgtfaltnm Maitnte»: wfur [tcreantjna ctrperit tf [•With Chnfii i· cttftfta&ct fectrieth. Snfht aterlynt* aSfae *tttftftrtt ie^ireen ara aiMe iatrieatt*

Cumque hire alia exccraodi fle miferrimi homines a fetido peftora «vomerent, Arefeftus 6c ad eoa dixiffe fertur; Si in his qus enumeratis falus hominum, qus fperatur* nulla* ut dicitis* elle poteft: a vobis obnixe rogo mihi aperite, in quibas fperari poterit, ne meus animus in dubio pofitus cito cadat io defpcrationi* ruinam. D Procul dubio, frater, inquinat, io charybdi falfs opinionis haâenos cum indo&is jacuifti: nunc vero ereftus io culmine totius veritatis* integre mentis oculos ad lumen vers fidei aperire ctnpifti. Pandemus tibi falutis oftium quo ingreffus per impofittonem videlicet manuum noftrarum, ab omni peccati labe mundaberis atque fanfli Spiritus dono repleberis, qui feripturarum omnium profunditatem, ac veram dignitatem, abfque fcrupulo te docebit. Deinde cslefti cibo pallas, interna fatietate recreatus, videbis perfspe nebifeum vifioocs angelicas, quarum felatio fnk tus earn eis quovis locorum, fine mora vel difficultate, cum volueris, ire poteris: nihilque tibi deerit quia Deus omriuaa tibi comes nunquam E deerit, m quo fapiemi· thefauri, atque divitiamua confiftunt. Interea rex, flt Conflantia regina, ficut vir memoratus mandaverat, ad nrbeus Aurelianum cum epifeoporum collegio venientes: die feqaemi-, illo ipfo faggerente* omnis iltane•oiflwM congregatio fimul per officiales regios de domo ubi erant congregati, abftrafti, flt in «defiam feritas Crucis ante regem, atque epifcoporam ac ctericoram canum adduAi.

Sed antequam ad coeftAnm·veniamus: de cibo Rio, qui osrtcftls ab illis dicèbatnt, quali *arte* conficiebatur* nefcienribue demonftrate curabo Con-

beat, dooec labito dumonem in fimilitudioe cujuaibm bcftiol· inter eos viderent defecndere. Qui flatim ut vifi^ilis illa videbatur vifio* omnibus extinftis luminaribus, quam primum q«Uqbe poterat mulierem qua ad manum fibi veniebat, ad abutendum arripiebat: fine peccati refpc&u·, flt utrum mater, ant foror, aut monacha haberetur* pro fan&tate flt religione ejus coocubirus ab illis nflimabatur. Ex quo fpurciffimo concubita infens generatus, oftava die in medio eorum igne'acceulo probabatur perigpem more antiquorum paganorum & fie m igne cremabatur. Cemis tanta veneratione colligebatur, atquecnftodiebatnr, utChriftiana religiofitas corpusChrifti cuftbdire folet, aegris dandum de hoc feculo exituris ad viaticum. Inerat enim tanta vis diabolic· fraudis ia ipfo cinere, ut quicumque de ptnfata hsrefi imbutus fulflet, & dc eodem cinere quamvis fiunendo parum prnlibariffet, vix amquam poftea de eadem harefi graflrin mentis ad viam veritatis dirigere valeret. De qua re param dixiffe fefficiat, ut Chrifticols caveant fe ab boe neferia opere* non ut Audeant fcâando imitari. Veram* quia digteffionemfeciffe videor* ad eadem modo qus dunifi vertatur oratio, ac ieccinfto curfu infidelium crudelitas tranfeurrendo peragatur, ne prolixior controvcrfis fermocinatio faftidium generet delicato Icftorf.

Igitur, ut diftum eft, illis introducis ante regem, fltepifeoporumconventum, prior Arefaflus regem allocutuseft, dicens: Domine mi rex* tniles Ium Richardi tui fideliffimi comitis Normannis, flt immeritus teneor vinftus, dc catenatus ante te. Cui rex ita refpondit: Caufam tui adventus cito nobis indica, ut ea cognita aut reos in vinculis tenearis, aut innoxius a vinculis dimittaris. Ad hac ille refpondit: Audita lapientia & religione horum qui vinfti adftant mecum ante te, ad hanc urbem venire volui, ut inde exemplo bonorum operam* atquedoârinaeorum, melioratus redirem. Hac quidem carie eft» pro qua de patria mea exire votari» fle hanc urbem pctii. Quod fi reatu aliquo pro hoc opere teneor* prafules ... A judieem rTunc prafules dixerant: S fapientis ac religionis modum quem ab hia didicifti nobis proferat, noftro judicio facile digoofeerar. At iUe ait: Regia majeftas, flt veftra anthoritas eia jubeat, ut que me docuerant, *ea* ipfi coram vobis dicant, quatenus audita a robie* aut digna laude habeantur, aut oblivioni tradamur. Quibui rex atque antiftites com juberent ut ftus fidei normam referendo patefacerent, totius veritatia inimici alia pro alite dicentes, intra fus hsrcfis foeditatem nulla adita introire volebant: fed ut ferpens quanto plus in manibus ftringitnr, tanto amplius elabitur; Iu & ifti quo amplius concludebantur, veritatis fermooem tanto 'magis labiliores videbantur efiugiffe. Tunc ArefeHna videns quod redimerent tempus, flt fermooom clypeo feftioarent obnubilare fits fidei errorem, ad am eft cooverius, dicens: Veritatis msgiftros non erroris habere putavi, dum conftanter illam mihi doftrinam, quam felutiferam evangelitabatis, viderem vos docere, atque pollicebamini pro penis inferendis* & etiam pro morte toleranda, nunquam eam a vobis efle denegandam. Nunc vero oblita fide quam mtnififtte* ut videor, timor· morti* ab illa doarina targe vultis fieri, meque adhuc rudem difeipulum in pe<iculo mortis dimittere

litere parvi penditis. Unde regusjuAioniparendum eft· * ·**<<*« lautorum pnefulum authoritaii oportet, ut in bis q·· a vobis didici, fi qua faut religioni Chriflian· contraria, iftorum judicio cognita, qiMi feqoeoda funt, fle querefipuen. da, agnofeam. Docuiflis equidem me nullam in baptifmo promereri veniam peccatorum, neque ChriAum de viigine effe natum, neque pro hosnimbus paffum, neque vere iepuitum , neque a mortuis refurrexiffe ; neque panem flt vinum , quod faper altare manibus facerdotum ianâi Spiritus operatione effici videtur fscramentum, converti poffe io corpore & (anguine Chrifti.

Cumque hac Arefaflus una voce peroraffet , Guarinus Bclvaceofis pnsfu! interrogavit Stcphanum fit Lifojum , qui hujus erroris videbantur effe magiftri, fi ita feniircot, fle crederent qua ab Arefafto erant memorata. At illi cum diabolo io inferno jam manfionem paratam habentes vera effe memorata, fle ita fe feutire ac credere conftanter afferunt. Qjtibus cnm prxful diceret , voiuiflc Chriftum naici de Virgine, quia potuit, fle pro oofIra falute pati iu humanitate , ut tertia die deviâa morte refurgeret in lue deitate , nofquc doceret effis refarretturos in reformatione : viperino ore refpooderunt, dicentes : Nos neque intetfuimus, neque hac vera effe credere poffumns. Ad h*c prafal eos, inquit, interrogans: carnales* parente*hahuiffiecreditis an non? Cumque fe credere afferment , prafal reipondit : Si «x parentibus vos effe procreatos creditu, cum noa eratis t ante facula Deum de Deo genitum fine matre, io fine temporis fan&i Spiritus obom bratfane de Virgine natum, cur credere«dpuitis? At iUt dixerant. Quod natuia denegat , (etnoer e creatione diicrepat. Quibus ptcful reipondit , dicens: Antequam qnicquam fieret per naturam , non creditis per filiutn Deum patrem feciffe om aie ex nihilo? Cui alienati a fide dixerunt: Illa filis narrare potes, qui terrena lapiunt, atque credunt figmenta carnalium houiinuni icripta in membranis animalium: nobis autem qui legem feriptam habemus interiori homine a Spiritu fando, flt nihil aliud fapimus, nifi quod a Deo omnium conditore didicimus, incaffum fuperflua & a divinitate devia profar»: idciico verbis finem imponc, & de nobis quidquid velis facito. Jam regem nollram in ccelcflibus regnantem videmus , qui ad immortales triumphos dextera fua nos foblevat, dans lupcrna gaudia.

Cumque ab hora diei prima ufque ad horam nonam multifariam elaboraient omnes , ut illos a fuo errore revocarent , fle ipfi ferro duriotes minime refipikerent : faffi faint finguli facris veflibu* indui in fuo ordine, Aatimque ab antiAhibus a proprio honore funt depofiti: fle rege jubente, Conflantia regina ante valvas bafilic· ftetit, ne populus eos intra ecclefiam interficeret : flt fic de gremio fanfaa ecclcfi· ejeâi font. Qui cum ejicerentur, regina Stephani fui olimconfef. foris cum baculo, qu m manu geflabat, oculum eruit. Deinde extra civitatis eduâi muros, in quodam tuguriolo copiofo igne accenfo, prêter unum clericum, atque unam monacham , com nefario pulvere, de quo fupra diximus , cremati funt. Clericus enim & monacha divino nutu refipuarunt.

ff/a/dm faufae *twcilii nttlii, fedirevifwa .inCbrr-·ûo $ Petri Vtvt, edite ebttim Datbene ,* /sdrav *Spelegli terne.*

Omsbxvatio P. Antonii Paci

Glaber L). t. S. dabaref: Manichaeorum loquet» ait. *Tertie de vitejiwo infra fe» diStt» »llffi»tl» mm referta efi afad prafata» .Ânretianenft» tube» Crede nimle» ·tfue tnjeleni barefis*, Ac. Baronins in margine loco , *infra* , lagit, fapru, led huc emendatio difficultatem non tollit; Legendum itaque, fm» & wr/xu, haeretis enim ilia in. ms deteAa , dt Glaber annum unum amplius dicit. Puero certam. *A indubitatum, huc* ad an. io» —tiaere . In brevi cnm Ekronico Antiliodorenfi a Labbeo Tom. I. Bibliotb. edito ad an. io»s. habetur, *Parritanielgne entmanne Clerul diehdica* ■<■*>'." . *fUe UtMta enrütante* ... S**e4°·?».**·!"«» Mmtanje. a<i eundem annum leaitur *Jffag Ttltfa» Inventi Mantchm, & iffi aefreSl.* Tertio adhuc fuperefl privilegio a Bvbeito Francorum rege Alberto Miciacenfi Abbati cooceffum , in quo dicitur, feorentiam in bewticoa illo* prolatam raide an. eoo», tum Prrfule Aurelianenli Odelrico : *^nrelienlr feklite an.* io>». *rrgni Heierlt relit* st. Jud. *y. fMMfo Stefbm»i b*rt/»fAa, trto»pll-tes ej» la»neu CT arfi fnnt Anreltenlt* Sed loco, *re. 1» Reberti regtt* st. legendum *tj.* a motte fcilicet Hugoms patria, qw a«. pv7- accidit dedoâl.

Hujus taereleos occaiiooe celebratum Aurelianii Concilium, perperam proinde anoo Chrifti *iolj.* alligatum, cnm, ex dlftis ad au. sois, revocandum iit. Huic Concilio praefuit Leotbericus bennoenlis ^rchiepifcopna , ut habetur m Chronico S. Petri Viei *Seb lefe iem»re eaer-bnrfft, mv dr iwn Ou fn n.be jiartlla* ·*"/· Xfadpiaprer *atterfient Hf»* (nempe R'Aertui ! Jfrw *cbitfif-ofa» jnfil teàgretart l» ea nrbe Swede».* Auro»liania bpueopua erat Udelricu», uc ex Adelmaeo di-

CSTLEGION ENSIS SYNODUS

Qua Fruâuarieofe S. Benigni monafletium a fabjeâione epifeopi liberatur. Anno J017. celebrata.

turpi, rc »·»» Wr.QTiith— Ubitoh.!· Mfutxiv M

EGo Lambcrtui Sand· Liogonenfis ecclcfi· «piftopus. Notum fieri decrevi,tam ptadentibus , quam futuris, quod quidam dileâus ex di-kAis, abbas videlicet Wilelmus, adiit paternitatem ooftram faills precibus, ut fynodaii decicto qnoddam toflamentum, quod ad votum prxven tu mortis, beat* memori· pradcceffotis noftri BruuoDu adimplere nequivit benignitas , noftne benevolenti·, proficeretur miulmmitate , quod quidem non immerito tanto facilius debet Jmpctrase, quanto Dei cognofciiur xelus id omoino poffutare ; Quidam enim fuus, carnali propagine germanus , nomine Godcfrcdus, ad fanâam veniens convcrfioiicm , totum quacunque habuit fecum, Deo devote contalk, ea maxime intentione, ut de proprio fuo conftrueretur monaAerium, quod ne alicuju* epifeopio, vel coenobio fieret aliqna fubjedtone obnoxium , folerti pertraâainm eft confilio, ut io quodam loco, antiquitus Froftnà» na dido, edificarctnr, quod legalem per chartulam a Nitardo fie Rosbcrto germanis ipfius Gotefredi, cuidam Guntardo levit· traditum eft, ut ipfe inde faceret judicatus tefiamenium , fub liberrima omnino conditione.Quod & faftum eft , fed noa fine multorum, maxime Arduini (Legis, flt Bert· uxoria ejus, adjutorio; quorum fagaci induftria legali légaliser confirmata fant tefiament*, & fanâo Divionenfi cosobio non parvi pretii , ut patet, colleta font ornamenta ; feilicet tcxtnm unum auro , gemmis fle lapidibus mi-

re

--------re ornatum, cafnla auro decorata, dual fiole A ftct alienum· Volumus & no», A ftatuimus fub -........

ANNO CHIIJTI eclam dtlarita cum can»·» manipulis & «Mm ctngulum atque quatuor emiat fimiliter deaurati, quod & ideo facere (induerunt, ut & locus, unde Fru-Auarienfis videlicet fampfit exordium, his bone-ftaretur emolumentis, & hoc memores in poftenim non hqficant, unde fcaodalum ftruere iniqua poÆnt voluntate. Et noa igitur, aquitain jura appendentes, & animarum lucris magis quam cupiditatibus perverforum confutentes, fed ht fanâi prcdeceffores noftri nromifla complentes , a privilegiis quoque Apoftolicis, atque decretis epileo palibus, a preeeptu denique imperialibus, ac regalibus non diferepaotes, Fruâuarieofe ccenobium cum omnibus, quas poftidere videtur, rebus tam mobilibus, , quam immobilibus , in nulla fub-jeâionc, io nullo jure cuiquam noftri epifeopii pertinentia obnoxium proclamantis ; cum imo fub proprio paftore, ut per omnia abfoluta libertate in Romana fed fibi concriTa potiatur , R a fublato hujufinodi fubjeftionis vinculo con·firnodali decreto, ut nullus monachus , aut pre. ieripti videlicet domini W. abbati» fucccfibr, contra profatum locum aliquid querel·, vel calumniar inferat, vel quidquam proprietatis, feufubje-Aionis requirat. ut fit igitur ipfe locus Fruâuaria diâus, noftra quoque auâoritate faconvulfe ftipulatione liber & abfoluius, & ab omni querela immunis, & in fruâificandis animabas feinper Cbrifto duce facris aptus incrementis, Mifoc er noftro clero admiffis , noftra fubferiptione figna mus. Signans Lambcrti Lingoncnfis fedis cpifco pi. Signum Beraldi arcbidiaconi · Signum Beral di abbatis S. Stephani Divionenfis &c. Adum apud Divionem publice Π. Id. Jan. anno abitn B carnat. Domini MXVII. Indiâ. XV- regnante Roberto, rege Francorum. Ego *Odo cancellarius* ;n fynodo fanâae Lingoncnfis ecclefi* hoc teflamentum perleâum, fit ab omni fynodo laudatum. A confirmatum recognovi, & iubfcripft

ANNO chkistt

ANNO CHKISTI <·«€

SYNODUS GOSLARIENSIS

ANNO C·.%ST'

Anno Mxviii. celebrata, in qua Godefcalchi & Girtrudis matrimonium diflblutum.

DE ea hec habet Author Vite S. Meinvveri Epifeopi Paderbonenfis apud Bollandianos ad diem 5. Junii cap. 11. n. 81 *Epifcopitut tjas.axxo n··» Dom. Incarnatione MXVIH. Beeenv-*oardar *Hildem/Cemee^fil Spifcopur, tempore quadragefimah Synodum ta Gotlaria baiuit ; tnf*M *pr^fidmte Imperatore cum Epifcopit cetertfae regni primonhxi, Godefalctum HiMardi, Comitii filium, t/ ergp QGertrudtm filiam* Cemto *BJthiberti [eparavit.* Dithmarut ait propter confanguinitatem proximam excommunicato». Eo anno Pafcha incidit in diem *6.* Aprilis.

£ NOVIOMAGENSE CONCHIUM

In quo Otto inccftarutn nuptiarum reus damnatur, & quidam eccfcfiaftici ritus fenciti, Anno 1016 celebratum.

fat-^pu· Z^Oncilii Noyiomagenfis circa bate tempora

“* V-e habiti meminit coaevus feriptot Alipertus Metenfis ccenobii monachus in libello de diverfitate temporum lib. 11. cap. XVI. A X'X. qui tamen res in eo defimtas omnes filet. Annalifia vero Saxo Eccardi & concilium memorat, & res in eo cooftitutas has indicat. *Menfe meritaXVII Kal. Aprils* (quas anno illo incidit in dominicam) *magna faodxi fit tn Numagpn.* (Noviomagi fetiicet) *uit OU»* yaidasv *it pnmerikut Francorutu, to uxor tyui irmitigari cexfagpiuUatt proni, mi, tnfufit itu conjunUt ofi inoCeitontiam continua j^vocationii excaimmemcatt fu» , coeperatortfareorum o fuii tpffapti ad [aitfaciendum vocett ïbi etiam confiitntnm efi,* awrrfva *exemplari ptrieile, ut corpus Dominicum ad fieufiram, calix ad dexteram fa. cerdots poneretur.* Porro de Ottone iflo.quifnam fuerit, inferius in additionibus ad conciliumMoguntinum indicabo.

η^8^«ı38·<ï88M§8κ·«> *6»'——

CKAISTI •••*f*

CONVENTUS EPISCOPORUM G£RUNDENSIS

CH,"'.$

In quo vita Canonica in Ecdefiam Gerundeufem introducitur.

JLj Z^Um io nomine fan&se & individus trinitatis

«Nfmi.Vu m Ecclefia fanftsc Dei genitricis Marias fedis Gerundenfis in unum reliderent Epifeopi, Petrus ctufdem fedis przful, Ermengaudus Ureellenfis, Deufiiedit Barchinonenfis, Bercngarius Helenenfis, Adafcertns Carcaflbnenfis', Aio Coferanenfis, Abbates etiam Bernardus fanAe Marin Craffar, Petras Rodenfis, Landrieus Giflalenfis, Guifredus cmnobii GallicantuS, Amblardus ccenobii fimâi Cirki, Vives ccenobii fanâi Pauli maritimi, Poncius ccenobii fanâi Saturnini, necnon etiam quamplurimi alii facerdotcs, affiftentibus E Archidiaconis atque Canonicis ejufdem fedisGerundenfis & Barchinonenfis, divinitus infpirati concordia ac pari"ańimo definientes ftatuerunt ut ad fervitium Dei & ejus genitricis in eadem *Cade* domus canonica coofirueretur & rebus eccte-fiafticis ex fidelium dono jufte collatis ditaretur, quo facillime Deo ibidem quotidie famularetur& militaretur, & quncumque ejufdem funt ordine jufto perficerentur. Unde idem Petrus prnful egregius de ftatu ecclefiaftico diligenter traâaos cum iis omnibus, profeme ac confentiente Gomttiffa Ermeofcndi una cum filio fuo domno Beretigario Comi-

Comite fit Marchione, colliudantibus cunâis pr*-
CHaiTn * donant ad confiruendum & dotandum jamdiâam canonicam domum h*c qua infra funt fcripra dicens: Ego in Chrifti nomine PetrusGe. rnndenGs Epifeopus, permittente ErmcflendaComitiffa eadem , filioque fuo eodem Berengario Comite, dono ad aedificandum & munerandum atque dotandum jatndi&am canonicam domum •d fervitium Dei 8c ejufdem genitricis Ecclefiam fanâa Maria de Caftellone cum decimis atque primitiis atque oblationibus ejus & fuis omnibus alodiis, & Ecclefiam fanâs Eulalia de Villa nota cum decimis & primitjis & oblationibus fidelium & alodiis fuis, flt Ecclefiam fanâe Maria de Aguillana cum omnibus rebus ad eam perii, nentibus, flt Ecclefiam fandi Saturnini de Arcus B cum omnibus rebus qu* ad eam pertinent, flt in comitatu Bifuldunenu Ecclefiam fanât Petri de Monteacuto cum omnibus fuis pertinentiis, flt Ecclefiam de Navello cum omnibus fuis pertinentiis, flt Ecclefiam faoâi Andrea de Lorona , fit alias parroebias, fit alodia qua Miro Vicccomes Bifulduoenfis tenebat quando obiit ab hoc feculo flt juris fanda Maria elfe dinofeebantur cum omnibus fuis pertinentiis, flt Ecclefiam de Ordcis, flt fifcum de Lebres, cum decimis flt primitus flt omnibus illorum pertinentiis . Supradiâa autem omnia qua in aliis comitatibus funt ego iupra nominatus Geruodeofis Epifeopus Petrus taliter dono fle trado pradiâr canonica domui qua* liter jamdifta fedes fanâa Maria ea in preno- C minatis aliis comitatibus jufte habere debet vel habet. Infuper ego Ermenfendis flt Berengarius Comes flt Petrus Epifeopus damus pralibata, tanonica Ecclefiam fanâi Martini de Cacano cum decimis fit primitiis atque omnibus pertinentiis ejus, necnon flt Ecclefiam fanât Martini de Co. Ionico cum decimis, flt piimitiis flt ejus oblationibus atque alodiis, flt Ecclefiam fandi Juliani de Curtibus cum omnibus fuis pertinentiis, flt alodium quod........... Vicecomes debitavit ad prediâam canonicam d&mum , flt eft in comitatu Gcrundenfi in villa Pehs, necnon flt manium de Fontudeta cum omnibus luis pertinentiis, flt medietatem Ecclefia fanâx Leocadix de Parietibus , quantum fcilicet ad eamdem Ecclefiam per- D tinet , flt alodium de Ferrerons flt de Ruvirans cum omnibus appendiciis fuis , fle medietatem panochix fandi Felicis de Palatio Rabuni cum omnibus ejus pertinentiis, flt molendina quatuor que Gitardus Archidiaconus tenebat. Et egoArnuftus dono atque concedo ad eamdem canonicam medietatem decimarum de parrochia S. Stephani qux eft fub appendicio fanâi Martini de Romaniano. Et nos prxdiâi Petrus fle Ertrcnfendis fit Berengarius donamus eidem domui canonica parrochiam fanâi Amantii cum decimis flt primitiis atque oblationibus flt cum fuis omnibus-flt pertinentiis fle cum fuo appendicio Ecclefue fanâi Martini de Prela cum decimisfle primitiis fle ob*ationibus fle cum fperariis fle c.imite- E riis triginta pedum, fle Ecclefiam fanâi Martini de Campo majore cum omnibus fuis pertinentiis , fle parrochiam fanâi Mameti de Rudmorts cum omnibus fuis pertinentiis , fle medietatem Ecclefi* S. Martini de Lcmena cum luis pertinentiis , flt parrochiam fanâi Andre* dt Mata cum omnibus pertinentiis . Dono quoque ego Petrus Epifeopus parrochiam fanâi Petri de Navata cum omnibus fuis pertinentiis, flt fifcum Crifpiani cudr quartis fanâi Stephani de Bas,flt medietatem juftitiarum de Bafcara, fle ecclefiam de FontauiUas cum fuis pertinentiis,flt Ecclefiam fanâi Genefii de Monela euan omnibus fisis pertinentiis, flt omne alodium quod condam fuit de Altrude femina, & eft in Monela, flt illa con*. ccifit domui canonice cum omnibus fiais pertinentiis . Et dono eidem amouica de omnibus adapturis qua» mihi adepte fuerint ex rebus ecclefia(licis decimam partem. *Pretcrta* ego Petrus flatui flt confirmavi flt donavi nna cum clericis prsdiân fedis de omnibus rebus mobilibus quas acquifiturus fum vel adepturus de epifeopatu tanâ· Mari* tertiam panem prediân fanâas Marie, in tali ratione ut de prxdiâa tertia parte dentu^ due partes reftaurationi ecclefiaftic*, alia vero tertia pars detur praediâx canonice. Ego vero Ugo Cornet Impuritanus dono cenfum de duobus caranis prsediâe domui canonica in Impunis civitate, qui ad me pertinet vel pertinere debet, flt quicquid homines ipGus term pmdiâx canonic* conceflerint fimul dono fit habere con· fentio propter falutem anima mea fle filiorum meorum ac conjugis. Poftea moriens Bernardus Robores reliquit Ecclefiam fanâi........ de villa Blareis cum decimis flt primitiis fle oblationibus flt alodiis flt pertinentiis fuis eidem canonic* , flt ecclefiam & Agatha cum fuit pertinentiis, confilio fle voluntate pmdiâi Petri Pontificis . Prcterea ego fapediâus Petrus Epifeopus dono eidem canonica Ecclefiam faoâi Juliani de Caftelficit cum omnibus fuis pertinentiis . Et quidam vir miles bonus nomjne Sooiarius Ruffus moriens abfque liberis reliquit totum fuum alodium cum integro de Monte calvo eidem domui canonica, fle totum fuum alodium de Monte malo cum integro fui , fle totum fuum alodium de Elpidels, flt totum fuum alodium de Pantaliu, cum eorum omnibus pertinentiis, eligens Deum ad vicem filii hsreditandiim- Similiter ejus *coujux* Adaledis moriens reliquit *fuas voces in fu·* pradiâis alodiis omnibus prediâ* canonica. Ego Poncius Caputkbol* fle Levita dono alodium de Pujo «Ito cum finibus fle terminis fle cum fuis afirontationibus eidem canonic* S. Mati*. Prxterea alii boni viri morieotes timentes Deum , relinquentes fua alodia , heredem fecerunt prcdiâam canonicam , id eft , Raymundus Guttiicli de Pujals , Sendtedus Guillelmi, flt Miro fitter ejus , flt Donnitus , clericus de Cruce , flr Berengarius Donnitus , qui reliquit fuam hereditatem de Ulivars prcdiâc canonica, fle fupraferiptus Soniarius reliquit fuum alodeta de Caftanet flt ipfum de Cahellone cum molendinis & molendinariis irt fluvio Ticeri. Et Seniofredus Suffird reliquit alodium eidem domui canonic* intra terminos parrochia de Canapoft, fle reliquit alodium eidem domui quod eft adRoram. Et ego Petrus pr*diâus Epifeopus dono ipfum manfum de Abeliars cum fuis pertinentiis omnibus, necnon fle medietatem parrochia fanâ* Maria epifcopalis decimarum, fle fifcum de Parietibus cum molendinis fuis fle cum omnibus rebus ad eumdem fifcum pertinentibus, quod tenebat Archidiaconus Guillelmus, fit alodium quod eft in Rodas fle in Armcndera fle in Palatio Rabuni , flt Ecclefiam fanâi Cypriani maritimi, atque Ecclefiam fanâi Afifcli , cum omnibus illorum pertinentiis . Pnediâus denique Bernardus Robores reliquit omne alodium quod habebat io parrochia fanâi Daimatii de Tornavels vel in Seliga eidem domui canonic* . Et · Adalbertus Eonegonis dedit quatuor manfos cum illorum pertinentiis qui funt in parrochia fanâi Felicis de Borfeleu eidem domui. Es Raymuodus Pr*pofitus reliquit manfum unum in Fruyan cut*

fuis

rn«5?t luis pertiaentiis. Er GuiUelmus Seuvilli alterum ibidem cum fuis pertinentiis. Et Aroaldus de Conteli reliquit medietatem fui alodii quod habebat in Fuyao vel in Coozels prsdiâs canonic*. Et Bernardus Tegmann dimifit de fuo alodio eidem domui quod habebat in Palatio Frogel & in Pera. Et Guitardus Gaufredi clericus reliquit omnem fuum alodium praenominat* Ecelati* quod habebat in Furnels & in Candorsn & io villa dc Atinii. Et Baron Boni-hominisdimitit alodium quod habebat in Camos. Et uxor Rsymundi Boni hominis manfum unum qui eft in vilia de Man jamdift* domui, Et Guifredus Guilicimi dedit quatuor manfos qui funt in parrochia fanâc Cecilia de Carcar & quatuor in villare Situran eidem domui. Et Stephanus Presbyter de Catan reliquit manfos duos qui funt in eadem parrochia fit in Ratxa fit Lalelas. Et Vicecomitifla Impuritanenfis uxor quondam Guiilelrai reliquit unum manfum quod habebat io Virginibus frpius dift* domui cum fuis pertinentiis. Et prediftus ejus vir Guillelmus Vicecomes reliquit omne alodium quod habebat in Caftcllone eidem ipfi domui, fic alodium quod eft in Pedrct fit in Mcrcadal fic in Plano ante Gcrundam, fit ipfum de Bellor totum .'quod fuit de Uiulard dedit Gondcbaudus pracdiâa domui canonica cum omnibus fuis pertinentiis. Et Berengarius Epifcopus ejufdem fedis donavit Terrace cum molendinis fic molmariis cum omnibus eorum pertinentiis fie fimùtcuçn ipfa aqua Ticeri ufque in medium alveum ejufdem Ticeris , qui font a termino loci qui vocaiur Sale alte ufque ad Marcadal quod eft ante Gerundam civitatem canonice eidem. Hcc omnia a prediâo Epifeopo Berengario donata funt in parte meridiana eum palatio fic cum triliis fic cum iis qu* tenent Bonifilius fic Johannes clerici. Et Comitifla pr*· diâa Ermcnfcndis donavit alodium quod fuit Bernardi Amati clerici cidem canonic*. Hoc alodium cum fuit pertinentiis eft in valle Angles. Petrus Presbyter montis Eufebii reliquit alodium eidem canonice. Io eodem monte fune alia plurima alodia & terre & mobilia qu* hodie pracdiâa domus canonica habet & poffidet & habere debet & futuro Domino donante a fidelibus jufte coMata eadem canonica adquifierit cum fuprafcriptiobibus. Hatc omnia fupradiâa in jure pnrdiftx canonica nos prenominau Epifcopi ab integro confirmamus propriis nominibus. Et fi aliquis abftulerit aliquid ex fupraferiptis rebus omnibus, aut fupradiâa omnia.......... a jure canonico , nifi iâtbfaciena refipuerii, reflitutis ad integrum ablatis, perpetuo anathematis vinculo eundem aut eofdetn prefumptores excommunicamus fic a confortio fidelium ieparamus fic cum Juda Domini proditore in inferno inferiori participem fieri optamus Arnen Petrus Epifcopus , Berengarius Comes , Ermenfendis Comitifla, nos qui hanc donationem libenti animo fecimus fic firmare eam rogavimus Aâa iunt h*c anno incarnationis dominica decimo nono Ipofl milletimum , xu. die Kalendarum Decembrium, anno xxttt. regni Robert! Regis ANNO CHSISti

Ego Benediâus faoâa catholic* fic apoftolica Roman* Ecclefi* confirmo hoc preferiptum, fie praecipio in Dei nomine valere in «ternum cum apoftolica autboritate.

Ato Epifcopus. Villelmim Epifcopus . Emsengaudus ac fi indignus Dei gratia Epifcopus. Berengarius fanâ* udis Helenenfis Epifcopus fupraferipta libenter confirmo. Adalbert» Epifcopus CarcafTonenfis. Deufdedit gratia Dei ac fi indignus Epifcopus omnia fuprafcripta confirmo Amelius Epifcopus hoc confirmo. *Veo* Epifcopus Ecclefie Uticenfis. Stephanos Atenus. Bernardus gratia Dei Epifcopus.

«•SYNODUS FRITISLARIÆ

ANNO CHRISTX MXX.

Jnwis , Clrrttui Ç«i rx prufait S. HeiMtrtdi ad iw/msw rtdtflus rrtt, ad fmiettintt erietn accufetm tpud Fr ttiluntnftm ftrtt a S. Mmwtm ttltkruUm naeo wsraraia a paras Mtrutar.

Afcn F. ÜArtBAIB r. Cmc. G«IB- <··. „ pH- <«*$ M*'··

ERat quoque ibi Clericus in juvenili ,*tate vernans, fed fuperbus admodum , fit arrog«ns. Hic jam>riocipio multas viro Dei ob ıηvidiam faciebat injurias. Quadam itaque die cum pergeret illi moleftus efle, vir Dei dixit ad eum: propius medullis accipe, qu* predict" tibi : dives quidem futurus es, fed poftquam omnia congregaveris veniet fatanas, fit omnia tibi teque fimul auferet. Utioam jam in ipfo non impleta fit ifta Prophetia, quod pace hujus fanâi, falva verborum ejus fide, optaverimus; quam impletam, rerum exitus docuit in ipfius fubftanna.

Nam poftquam vir Dei de rebus humanis excellit, cum jam multa clericus coacervaftet ; ad ultinum ancillam cujufdam prspotentis hominis, ejufdem loci indigene, corrupit, qui ftatim domum ejus, omnemqne fupelleâilem invafit, nihilque ex omnibus pneter miferam vitam relinquens, infuper ad FririrsAir apad gmeraies» *tum* accufavit. Cumque in eo effet, ut Epifcopus ad degradandum eum baculum levare debuiftet, fubiio prorumpens fanguis de naribus ejus rum impetu fuper Epifcopum venit : illico ejcAus Itam diu languinem fudit, ufqueq'O aliis, qu* introducenda erant, imroduâis, fit determinatis, eo oblivioni tradito fynodus illa fblvererur.

Quis ambigat enim io tant* occeffitatis'anicu- lo beati viri miferatiott· liberatum! Qui profeâo cum vldiffet prophetiam foam in rebus fuis effe impletam, ne amiffo pariter [illegible] funditus omni fpe nudaretur fobvexuendum ei ccofuit.

%Îï;i^i^«iKePSEaiEXÎSeSS«I£awUQX£i^Q®ara3««a^^

1«»·. '·»·

CONCILIUM AIRIACENSE

Io Pago Autiffiodorenfi prefecte Roberto Francorum Rege celebratum anno dont, circiter atxx.

Ex Cbrentte S. Petri Vivi, edite a D. Laca Dacierte, Teate 11. Spicilegii.

IN tempore illo fadus eft magnus conventus in AutiÆodorenfi pago, in Airiaca villa, a Leo* the:ico archiepifcopo.* ubi de fingulis locis delata funt fandorum martyrum ,confeuorum, virginum prttiofa pignora in fui feriniis. Inter que de coenobio B. Petri Vivi dum deferretur, vel referretur beatus martyr Sandianus, imminentibus nodium tenebris, fuper duo capita ferini: emicuerunt duo przdariflima fidera, omnes totius nodis tenebras fui fplendore fuperantia, oculis quidem deducentium vifibilia, fed tadu impalpabilia. Ibi vero prefentes fuerunt Robertas rex , & Gauslinui Bituricenfis archiepifcopus , cum 'aliis epifcopis, &]abbatibus , & populo innumerabili ! Ibi etiam mulca difpofita funt ad utilitatem ecclefiarum.

Concilii e^afdtn fit tnentio libre 11. hiHoria fanClt Bercbarit Dtrvtnfii Matie edita t Nic. Catnxtcatio I» Prompttant antiquaatam Trtctnfam. Glorufus rex Robertus, apud villam Aireyas nomine nofeitur concilium habuifte, ubi cumin- A numere plebis multitudines, diverfi utriufque fe* xus Ac statis concurrerent, ad cumulandam quoque populi proficifcentis devotionem, plurima fandorum corpora a fidelibus viris advebi ceperunt.

I» libre Gtfierem Ee»tificem Aatifiiodarenfixm, tanfa bajat caqgrrgaadu *fjnefii affirtar: nempe afi redintegrandam pacem t» Bargandia, teailam concilham* apud Airiacum, iaysri/, villam beati Germani, in quo rex Roberta....... fimul fic innumerabilia fandorum pignora totius pene provincia:. Ubi dum quidam peterent, ut gloriofi Germani corpus illuc deferretur , refpondit Hugo epifeopus; Abiit, ut offa incomparabilis viri pro quacumque re aliquando commoveantur . Quod ceteri audientes , gratanter cohfenferunt. Stmili- B ter & per diverfa loca, ut io pagis, Divionenfe, Belaenfe, atque Lugdunenfe, concilia fepius celebrari fecit.

<7. C. Morem deferendi fanfioram reliquias ad concilia , tum ex ahia intellijia>iu, tum ex Glabro, lib. iv. c. v. quem mox referemus ad annum sojs.

WA D CONCILIUM AIRIACENSE

NOTA CHRONOLOGIC A, ET ADDITIO.

A·· i>*s- r«l to»,· e« s«vpi. M..A T. L ГМ· '·«»·

AIriacenfis, qui urbis Autiftiodorenfis pagus eft, concilii meminit quidem Labbeus, fed anno 1020. ex authore Chronici S. Petri Vivi male quidem, meo judicio, collocat. Ego enim in annum 10x3. vel 1014. rejiciendum hac dudus conjedura in meis ad Pagium adnotationibus cenfui . lia enim ibidem differo 1 in hunc annum (1020) referunt Conciliorum colledores provinciale concilium Airiacenfe, qui pagus eft in ditione Autiffiodorenfi. At fi quid valeant conjefluir, promovendum illud arbitror ad annum soil, vel 1023. Hujus enim concilii veluti recens habiti mentio fit in diplomate Roberti repis Francorum, legendo in bibliotheca Scbufiana Gt-icheonis cent. 1. Cap. I XXX. quod datum legitur.· *Avalent aene* MXXIII. *regnante Roberta* Rege XXXVII. menfe, & die incertis. Hzcannorum Roberti fupputatio, fi ab anno 8S8. cum Psgic ducatur, fignat anni 1024. exordia , qur rane cum anno J023. a Martio czpto cx veteri 0*!u congruere poffunt. Quis vero ctedat concilium anno 1020. celebratum tanquam *nuper habitam* anno 1024. habe:i , & dici potuilTe .' Melitu igitur in annum 1023. vel sois. referatur. Nec repugnat author Chronici S. Petri Vivi, qui licet anno 1020. ejufdem Concilii meminerit, confulte feribit celebratum fuiffe non eo quidem anno; fed *temper/ ille.* Porro diplomate illo fuo Robertus Ecclefiam quandam Monafterio Froâuarienfi, in Pedemonte fito, elargitur, quam donationem a fe przftitam fuifTe in concilio *naper Ariact babae* teftatur , fic literis patentibus manifcftat. Qur nova conjeâura eft ad illigan- C dum concilium illud anno tozj. Neque enim regiz liters de donatione hac Jfuai:diu differende fuerant.

Hanc ipfam chartam utpote portionem quamdam adorum concilii hujus continentem hic produco.

DONATIO ROBERTI FRANCORUM REGIS MONASTERIO FRUCTUARIENSI: *

Ex Utera eriginali.

1» nomme SaaHa & ndividae Triaitatu.

EGo Robertus gratia Dei Francorum rex. Noverit omnium *fande* matris ecclefie fidelium induftria, ut prefena, fed etiam futura, quod quidem noffer comes, *Gailielmat* nomine, nofftas D Serenitatis adierit preientiam, rogans & obnixe poflulans, ut quandam ecclefiam in honore S. Martini facratam, in fuburbio *Belnenfit* caftri fitam, olim abbatiam, fed jam omnimodo deflendam ; quam etiam jure noftri beneficii poffidebat, (e mihi liceret credere, eo conventionis tenore, ut eamdem'ecclefiam cuidam congregationi in loco Fruduarii, juxta alpea Deo regulariter fervienti , comminus traderemus perpetualiter habendam. Cujus rationabili & devote petitioni libenter condefcendere volui , quoniam eidem coenobio jam pridem quandam abbatiam Sanâaa Mariae in fuburbio Cabilonenfi fttam , cum ecclefia Bufciani, & *AUedetm* Caffiniaci, cum ecclefia ejufdem ville per precept: firmitatem concefferam. Quz omnia dedi :nftidu,&petitione domini Guilelmi abbatis, ejufdem loci Fruduariçofis devoti fundatoris, interveniente & fubfcriben-

te

fy» tc *G*/frid»,* Cabilonenfi enifeopo, cum reliquis epifcopi*, qui intarfaaruntlconcilio nuper Ariaci habito. Innotefco igitur cunfliis.prcdiftam ecclefiam Belnenlem, Guilelmum comitem mihi reddidifle, dc mihi eam Frueuarienfl cemobio dedifle; erga quem locum taliter noftrx benevolenti* inculcamus afleftum, ut, quicumque in omni noftrc dominationis regno pro redemptione peccatorum fuorum A aliquid inibi conterre voluerit, noflrc authoeitativ habeat aflenfam; de ficuti noftri prccepti authoritate firmavimus, ito etiam lsgalirer dandi in pofterum habenda abfque declaratione decernimus, dc harum rerum conventionem annuli noftri impie(Hone fignamus. *üélaat Avaient aaete incarnat, Verb. MXXJH. regnante Rekerte XXXVH. Bgt Baldennat Canttllarinl rtltgeade jabfcrtffi*

ANNO CKtfSTt

CONVBNTÜS E PISCOPOKU M

ANNO M. xx.

Anno Chrifti circitet u.xx. Tolofe in epifeoporum conventu exrommunicati funt omnes, feu viri, feu fœminæ, qui aliquem ufaticum ma- g Jura in flrata de Step nfque Tolofam miferiot, vel mitti confenfcrint Cui conventui interfilerunt archiepifcopi duo, Narbonenfis, dt Auxitanus ? epifcopi vero CarcaiTonenfis, Biterenfis, Magalonenfis, de très fuffraganei epifcopi Auxitani. Ex *ftMu Ptlri dt Marte artkiepifcept Parifinfir.*

i» LaUit A ▬<. T Conventus *bajae alla Caitliat videret, ex* ywv *dtfcixtal, lik.* v. evwsmearar. *Occila». a Rayvtaxd· Telefax· artkitptfcepe cexvetatmx faiffi,* raw *Gril. ltlxee cextitt Telefax·, artktepifcepe Narb«aeafi;rpi· fctpit, Canafftarrf, Bilerrtafi, Mapalanenfi, tS* Aa*futax· artkiepifnpe* » cam aZrçaas *jaffrétantit. Sn*stasiam orra rNcamanmcaSsaafs *refert* ta prrfa : Nos ex parte omnipotentis Dei, dc beati Pétri, dt omnium fanâormn, interdicimus, dt excommunicamus, ab ecclefia dc confercio fidelium leparamos, dt corpus ac fanguinem Domini t *ac* (epulturam prohibemus omni homini, vel fœnun«, qui aliquod ufaticum ;malum in flrata de Stap ufque Tolofam asiferit, vel mittere confeuferit, prater boc quod Donatus modo retinet. Eamdem excommunicationem, quam fecit Aufcienfis epifeopus cum fois tribas epifcopi*, abbates omnes laudaverunt.

»C ONCILIUM GERMANICUM

Sed incerto loco a Bcnedifto Papa **VIII.** & Herinco **II.** imperatore Anno 1010 celebratum

ppî·Mp·r 1·«·. 'DBenediâi **VIII:** m Germaniam profectionem, quam Pagius cum aliis ad annum 1019. refert], in annum fequentem loxo.transferendqjnolim docui in Nota ad Pagium ad A. 1019, f. His vero flantibus anno eodem profedionisfac pontificcm una cum imperatore concilium babuiflehis documentis adllruxi iW *.0* nota ad annum 1010. 1. Adendum hic ex Ruperto monacho monaflerii S. Laurentii, cujus operis epitomen vulgarunt PP. Martenc, dc Durand Vet. Monum. tom. C IV. coi. sojj. Bcoedidum papara Romanum af *ixeptratere pr· tnilaldaas* **regai,** dt *tctle/ia* asgerAs *mvilataxt ta Galliant ventfe.* Tum fubdil. *Mnltifyat tpifceperxnt ad fnèdeoa xade tenflatniikxt, nealta* ris *attha, niella benejla detreta faaA*, **fM** «Niais *kajat neftri VvelMnii* (Leodienfis cpiicopi) *adfiipxlatiene fakvn/fa.* Synodi huius in Germania quidem, led loco incerto celebrate coram Benediflo papa nulla eft alicubi, ne to colleflionibus quidem conciliorum mentio.

CHRUTt ... eWMSTI ....

CONCILIUM WINTONIENSE

SOI CaNOTO R.BCE DANOKUM

Habitum io fando natali Domini, anno Chrifti Mxxr·

fsiMnatcii-£· ' "* TTÆc fiat ftatuta Canuti regis Anglorum, Daoorum, Norvvegarum, venerando fa"picorum ejus confilio ad laudem dc gloriam Dei, & fui regalitatem, dc commune commodum, habita in fando natali domini apud Vvintoniam, ^c·

Rex Canutus anno regni fiii quinto, videlicet per centum dc triginta annos ante compilationem decretorum, que anno domini n 50. fuerunt compilata anno feptirao pontificatus pipe Eugenit tertii, dc ante compilationem aliorum canonum g quorumcumque, eundos regni fui pralatos procemqoe, ac magnates, ad fautn convocans parliasnenmm, in *100* publico parliamento, perfidentibus perfonaliter in eodem Vviftaoc dc Adeioo D do archiepifcopis, dc Ailvvioo epifcopo Btmhamenfe, dc aliis epifcopia ipforumfeffiraganeis,leptem ducibus, com totidem comitibus: necnon diveriorum monaflertorum nonnullis abbatibus, cum quamplurimie gregariis militibus, ac cum populi multitudine copiofii, ac omnibus tunc in eodem parliamcnto perfonaliter exifleotibos, votis regiis unanimiter confeutientibus, prcceptum dc decretum fuit. Quod monafterium fandi Edmudi, dTr. *fit* ab omni jurifdiAione eptfcoporom dt co- M·***»*». mltatus ex tunc ia perpetuum funditus liberum dc exemptum, *&c.*

Ulullria rex Hardicanutw prodidi regis Cenati filios, heres dc fucceflor, ac fui patiis vefligio rom devotus imitator, *tfr.* cum laude dt favore

--Ægelnodi DoroberneoGs, nunc Caotuarienfis, ft Agni fui mundinorum princspom, deicriptum con- ГMβiıτι *Aiuici* EboracenGs epifeoporum, alionunqae epi- fcoporem fafiaganeonsm, ncc non cuortorus* re- nituit roboravitqsK precept·!*. «wk*1

CONCILIUM GALLICANUM

Incerto loco habitum, in quo Lcmovicenfia civitas excommunicator.

IN Chronico Ademari legitur, Girardo Epifco- po Lemovicenii vita fundo, Vvillelmum Aψù- taniai Ducem elegifle Jordanum «mj$m *neiiltteiii iS ftmphatetii virem.* Turn Tub) ungitur *ÿeedre. lefime feperveeieete Dex Eemext ndunt, film [tee pndcnlijixm edelt/cexh WiUelrxeimpuevit ,xt r verteet erdteetmt repenret Bpifcepxm* , mml *tlle tiiefltrt tmmf, & Sebbete aře ftMriftJbet Atftriitf ente cepxt S Jtmi* (nuod ann. 1018. inventum fuit;) *dieceext tP prtjejitr*erdiMtarif, Ô* cra/kiM *Demmire ceeferretej efl eb Ifleer Cptf- cepe Senflenerf fP Ceedjxttre Arcbieptfrepi Berdire- lenfii, tp Rreete etyte Anelde, etc nee tP lumber te Epifctpir. Prfi ven λ clerifime mdelit Vbillet- me Cemtttf tP Areelde Petrepencmji Epifcepe Le- mevicem dedx/hu mtbrenixetni eft m [tie* S- *Met- tielii. Arcbiepifceper ven Bitxricnfir Garnirent, ed cxjxi diottrfim Lemevice perttnrt,* <7 pare *fine /·« e»Heritetr cerfteretnt eft tpifteper, frite fpeede j^Ix Eroneln, cerem Ar·β Eetberte, xbi VII, Artbit· pifeepi edfetrxnt,* die *Penteceflee cem fatfregeeeu Kpifceph , fetxm Lemevictmm excemmemcevit ,prx- ter leeẌm 'S. Meẻrtieñ, ,tP ṯx*, pnprie ed reaper. tieebeet, ipfemeet prebibetl eb tfitix fee tpifeepe- h : texere fetufecirel, eedh pediber, nm ceetem Clench tP Meeecbh, eeteibet Jùxilitrr difcelcieth ptdibet, Bilxrfcax Jtdem ednt, xbl Arcbupifcepxi cem Clerc th precept ebviem, tp bexerifice rm de. drtceru, pned li&evcret, ebfetvit.* Cum vero Ade- marus fubjungar, *te tempore* decem ex Canonicis civitatis AureltanenGs ob bsreGm Manichaeorum flammis addi&os effe, quod anno 1022. accidit, apparet ittud Concilium hoc vel fcquenti anno , incerto loco celebratum *tBt.*

t?L EMOVICENSE CONCILIUM

In caufa Apoflolatus S. Mrtialù a fordano LemoviccnG

Axno circiter bat. *celtbrntert.*

ft Mort S«rri r·»· ··«». DE concilio hoc, ficut fle de caufa fanâiMarC tialis in eo agitata inter aportolofne,five in- ter confeffores in facris precibus invocandus ,fuc- rit, nonnulla habentur in artis concilii Lemovi- cenifis 11. feu potius III. anni top. Sefl.1.Con- cilium irtud Lonovicenfe 1. *eele bet plerteenner per bebiemedem pteteceftej* habitum ibidem atteri- tur; cx quo intelligimus aliud profeâo effeaLe- movicenG illo, cujus in iis pariter a&s concilii LemovicenGs 11. fermo inducitur. Habitum enim illud atteritur ibidem *prime eeee drdicetieeh Le- meviceeft bejilice* Augufto menfe ineunte. In hoc vero, quod primum omnium Lemovicenfe con- cilium ftatuo, Jordanus urbis illius prsfal expo- fuit patribus diffidis, qur viros [dortos agitabant de apoftolatu S- Martialis, aliis inter ApoftolosP aliis inter ConfeGores referendum judicantibus. Quid tunc decifum Gt, ignoratur. Forte tamen tes integra remitte eft ad Lemovicenfe concilium, quod primum dicitor, retpfs vero eft II. quod- que anno 1029. colleftores omnes cum Labbeo aifiguanl. Sed in annum procedentem 1028. {re- ferendum ex eo conflat, quod anno illo, quo concilium eft habitum, dies Augurti tertia in Do- minicam cadebat , idque adamufliin cum anno 1028 congtuil. His ergo ita flabilitis non duo, uti huc ufque, fed tru Lemoviceniia concilia in caufa S. Martialis conftitui oportet, primump ante plurts annos, quam haberetur tertium an- ni 1031. forte anno 1026. feu 27. alterum an- no 1028. poftremum tandem soji.

Hcc olim ex mera confertura, fed non ina- ni commentabar , qua in re veritatem attlgiHe me nunc glorior ·, quam veritatem deteglt con- cilii hujus fynodica vulgata in nova Gallus Chri- ftian* editione rom.П. in append.pag. 161. Qpam» quam enim ibi de loco habiti Concilii nil legi- tur, vix tamen alteri congruere poteft Concilio, quam huic Lemovicenfi diverfo ab altero anni 028. itemque ab alio anni 1031. Nam alia eft plane Concilii hujus, ex quo fynodica data eft, definitio, ab ea, quam ambo IlIa concilia anni 1028. & 1031. tulerunt. Illa enim negat & Mar- tiali locum dandum elle inter Apoftokss , quem locum porteriora illa Concilia ultro viro ianào permittunt. Sed age, lynodicam ad Benediftum VIII. papam recitemus. Caret illa temporia ad- fcriplione, fed cum Benediâus ultra annum 10x4. vitam nequaquam produxerit, nec Jordanus Le- movicenGs peius anno tozo· exeunte coeperit , intra breve hoc fpatium cadere neceilc eft.

JORDANI EPISCOPI LEMOVICENSIS EPISTOLA AD BENEDICTUM VIIL PAPAM,

DOmno, ac venerabili, Deo , *(t* homiaibua dilerto pape noftro BenadiftoRobertas Det gratia Rex Francorum , Guillelmus Dux Aqui- tanorum, archiepifcopus BituricenGa, archiepifco- pus BurdegalenGs, archiepifcopus Turonenfis ; om- neique eorum fuffraganei ; ncc non liimbertus Piâavcnfis , Arnaldus PeuoguoricenGs , Holo , Roo, cetenque eorum confratres, Jordanes Epi- fcopus LèmovicenGs, qui hanc cartam ieribere jumt, hi omnes domno apoftolico falutem , 8t dilcftiDoem. Dominum noftrum Jefum Chriflum ici-

Çÿ* (cimos & credimus duodecim fibi elegifle apofto-A ■os, quibus dedit poieftatem ligandi atque ibi-

ANNO CHX1STI

vendi, ex quibus cecidit unus nomine Judas, in cujus locum ceteri Apoftoli elegerunt alium nomine Mathiam, nt duodenum reftaurarent numerum, io quorum consortium Dominus nofter alios feptuagirua duos fibi elegit, quos fit difcipulos vocavit,'ex quibus Beatus Petrus princeps Apo-Aolorum unum fibi elegit nomine Martialem , qui una cum illo aderat ante prefentiam Domini noftri Jefis Chriffi: & ad artum, ft ubicumque Dominus nofter aliquod fuis apoftolu ofteodebat miraculam , beatus Martialis cum S. Petro interfuit. Sed poft faoftam Domini refurrcâionem, ac Aferafiooem beatas Martialis^ qui halc ex feptuagiuta duobus difcipulis unus Beato Pe-B tro adburcbat quem Martialem Beatus Petrus cum duobus Presbyteris Alptmeuo, AuftriclinianoGallicam gentem predicate tranfmifit. Illi vero ner carpentes venerant £lfam : Qn mortuus eft Auftricliniaoos unus ex presbyteris, inde ftatim Beatus Martialis rediens Romam, fanâo Apoftolo unum ex comitibus fuis mortuum nuntiavit ; cui Apoftolns ait; Sume tibi baculum iftum, ft cum pervenias ad Corpus, tauge illud ifto meo baculo, ft dic: lo nomine Domini Jefu Chrifti furge, Auftricliniane . Deus erit Comes itineris tui. Beatus Martialis juffa S. Apoftoli implevit , tetigit Corpus Auftricliniani, & ftatim fanus effeâus eft ; inde proficifcentes venerunt Lemovicam Civitatem. Ibi invenerunt Stephanum ducem cum C tota familia fiia idola adorantem , quem ftatim Evaogelicis praedicavit verbis, ad Chriftianitatem convertit, ft cum tota familia faa baptitavit. In eo autem Templo, ubi ipfe dux ante adorabat idola vana, & furda, Beatus Martialis cum duobus luis presbyteris Alpiniano, ft Auflricliniano, adjuvante dace Stéphane Bafilicam conftruxit, & in honore Beati Stephaai primi martyria dedicavit ; ibi divina celebravit myllcria , ammonuit , docuit, ufque dum totam Aquitanicam gentem a via erroris ad veram vitam , qus Chriftus eft, perduxit: tandiu ibi mifiarum folemnia celebravit afque dum ante ipfum altare protomartyris Stephani finivit, 8c cum magna Angelorum reverantia animam Deo reddidit; dux vero Stenha-p nus cum magno honore Corpus illius foras Civitatem fepelrvit in eo loco, ubi ipfe fanâus Martialis Ecclefiam in honore S. Petri fui magiftri ■tdiGcavit. S Aiwctianua facceflbr illius , quem ipfe S. Martialis de Inferno tr<xn, Ebullis, Aiious ., Ermogemanus alnaue ejus inAcceflore* ufqne c ^7sti triginta fex ; ego vero leptimus, qui vocor Jor ,,,, danus, omnium infimus, hi annes pro fanàtftinio coafelTore eum habuerunt, fimiliter omnes abbates in ejus monafterio habitantes uique m hodiernum diem. Ille abbas, qui nunc eft novitate deceptus, Gipcrbia elatus venit ad me, qui fuin vilior meis anteceftoribus, deprecaris ut in confilio meo, & in fynodo laoâifiimum Confcflorem in numero ponerem Apoftolorum , quod facere nolui. Ille perfeverans didis fidem , quam habuit, cum duodecim monachis illius monaflerii, mihi promifit, ut cum autboritate in omni concilio me defenderet. Hoc- facere non potuit in Concilio Guillelmi Aquitanorum ducis ,audscnte Archiepifcopo Bituricenfi, Ifembcrto PsAavcnfi, exteriique eorum fuffraganeis. Omnes Epifeopi Francorum, Alvcrnorum, Vafconam, Aquitanorum, cum quibus ego fisi locutus , comprobant , & confirmant fandifiimum Confciforem Martialem non debere tollere de illo loeo, uti fanfti Patres & noftri antecefibres eum pofuerunt, dc nem effe Apoftolatum nifi auâoritate com- ' probatum. Talem dicunt rationem : Si ego S. Martialem, qui fixit ex feptuaginta duobus innumero ponam Apoftolorum, illi omnes feptuaginta duos in numero ponunt Apoftolorum, flt ubi eorum corpora condiuntor , ipfum locum pro Apoftolatu tenere: tibi vero ego Jordanus has C>*trras mitto départe iftorum pradiâorum, regis fcilicct Robert!, Guillclmi ducis Aquitanorum , archiepifcoporum omnium, videlicet Catholicorum, qui mihi cortradicunt , ne faoflum Martialem in numero ponam Apoftolorum . Tu autem fi aufus es hoc facere, quod non fecerunt fanâitut antecciforcs Gregorius , Clemens , Borufacius , multi alii, ot ponerent Confeflbres inter Apofto* los ; fi peccatum eft, tuum Gt : ego cro liber a culpa, neque iniquitas, neque peccatum meum ; voluntatem omnium Aquitanorum tibi monffrabo, quia ille Abbas feduâor nulla aha caufa hoc facit, nift quia vult deftruere fedem Epifcopalem priani Martyris & apoflolatum S. Petri ad. vüare. Per iftius charte portitorem literas mihi mitte, dc per omnia tuam voluntatem mihi manda. Epo ad psafens tecum loqui non potero, fed quanto citius mihi erit pofle, limina S. Petri adibo. Vale viriliter, age jufla patrum , noli pr» varicare I

CONCILIUM SALEGUNSTADIENSE

IN CAUSA DISCIPIÎNÆ ECCLESIASTICÆ

Celebratum anno redemptoris noftri mxxII. tcmpoic Benediâi pape, ft Henrici imperat.

cr *Animus Moffmtini Artiitpifcopi lnv/tstorm feripte Gedekmrde Hildejtenfi ed Concilium l» Sohngtflet.*

nilScU·*··

TXOmno Godehaxdo S. HQdeGmenGs Bcdefue pontifici venerando Aribo gratia Dei quidquid › debitam illud orationis, quod humanitas exigit Chriftiaoitatis. Quamvis a te frater multis um laceffitur injuriis, indebitilque afleâus contumeliis , memor tamen regule noftre quia jaberaur nos invicem diligere, ft in nos peccantibus ufque fepttugies fifties peccata dimittere , E nolo fraterne dileâionia erga re claudere finum, fed dilatato corde meum tibi commendare & .uum contra fufcipere fibenter confilium - Sumus unius corporis membra, ft , ut ita dicam, quedam in eodem corpore luminaria, quodfi nos minus caligamus propter........ fiones cornoris in quo fumus, reâuna offendimus iter propter vit* hujus caligi............ rendum. Bft ergo nobâsomnimodo.................. fententia illa Prophetica torques ---- catior *ekfcmtnUtr emit emrtmt m nident, & derftm etnmt femper uoarrve* : nam fi propter nos dotium ad peccati laqueum curvatur.

n»r, quid reftat, nifi ut ipfe viiua «terna cacii* »te damnetur, & in ipfa morte fopiatur. Quid eft .** difcordia, nifi qnedam, ut ita dicam, i" ipfe vita mortis pmna? Hinc Joannes ait: qui non diligit manet in morte: his, & aliis au&oritatibos motus, & concitatus moneo te unum effe de noflris confratribus, fit quamvis noftram fraternitatem multis tetgiverfationibus effugefe coneris, revocamus te tamen dariffima voce fincens dileâioois; precefforcs enim tui huic adhaerebant fraternitati, nec tu inde refeindi poteris, nifilugentibus dc Sentibus nobis. Unde tibi frater, Concilium intimamus, quod communi confenfu fratrum noftrorum io proxima feftivitate *S. Mai*that Apoftoli apud Selingeftat cum ceteris fis- tribus, & coepiicopi» habituri fumus; ipfumque Concilium primo rogamus ut laudes, laudatumque cum ceteris frairibus vifites, ut tibi non folum plantemus, fit ndificemus, *led* etiam evellamus, deftruamus, fit ditfipemus. Credo quod tibi commiffam Ecclefiam rite rationabiliterque habeas circumfpedam, dc quod propter hoc nulla neceftitate cogaris noftrutn Concilium vifitare; verum quia prneipitur lege canonica, *bint 0 Prooinciadibnr* in anno celebrari Concilia prediflum tibi terminum indicamus, fic ad eum te enixe rogando invitamus. Nam tibi quamvis nihil, quod corrigendum fit, obftat --- ia fanftitas in çommiilb tibi grege ---- itius vigilat ! mihi autem in meo grege procurando propter alias occupationes nimium tremoris incutitur fic ne grex ncgleftu meo ---- pateat morfibus lupinis, » . cura exigat paftoralis. Caufa vero hujufmodi iterum, fit iterum te frater obnixius rotamus ut interfile velis fraterno conventui, rale. h

TITULI CAPITULORUM.

XIX. W *omnit potmfenc, dtm ‡ cerrinam fatam jejtenat, do loto td lotam non migre/.*
XX> *Ut uihu pfiihlft fun/uat pttnlnltn u trodacat.*

ARIVO CHRISTI

PRÆFATIO

IN Dei nomine, egoAribo '> Moguntin*· fedis archiepifcopus, quamvis indignus, cum ceteris confratribus notlris & coepiicopis, Burcbar* do Wormatienfi, Werheoario Argentine, Brunone Auguftcnfi, Eberhardo Bambergcnfi, Megiuhardo Virzburgenfi, fynodum io Saleguoftat condiximu*, ano. domin. incarnation, mxxi 1. *indi&. v. it. Idus Augufti anno autem domini Henrki fecundi regnantis XXI. imperii vero * vi. quatenue cum communi fratrum prcdiâorum coofilio atque coofuitu, multimoda divinorum officiorum atque fyoodalium legum componeretur diffenfio, & dii parilitas noftrarum lingularium confuetudinum honefta confenfione redigeretur in unum. Ideoque propter illas lamentabiles diflcnfiones communi decreto concilii haec capitula fancita funt.

CAPI TULA

I.

Ut quatuordecim dies omnes Chriftiani ante feftivitatem fandi Joannis Baptifise in abfttnentia fint carnis & fanguinis, nifi infirmitate impediente, aut alicujus fefti folemnitate, qnse in illo eplfcopio celebris habetur, intercedente. Et ante nativitatem Domini fimiliter, & in vigilia epiphania:, & in omnium vigiliis apoftolorum, & in vigilia aflumpcionis fanda: Mariae, & in vigilia fandi Laurentii, necnon etiam in vigilia omnium fandorum : adjicientes prscdidis vigiliis unam horam refeftionis, excepta infirmi* tate, nifi aliquis fit qui proprio voto majori abftinentia uti velit.

II.

De incerto autem jejunio quatuor temporum hanc certitudinem ftatuimus, ut fi Kalends: Martii in quarta feria five antea evenerint, eadem hebdomada jejunium celebretur. Si autem Kalendae Martii in quintam feriam aut fextam aut fabbatnm diftenduntur, in fcquentem hebdomadam jejunium differatur. Simili quoque modo fi Kalendx Junii in quartam feriam, aut antea evenerint, in fubfequentc hebdomada jejunium celebretur. Et fi in quintam feriam aut fextam aut fabbatnm contigerit, jejunium in tertiam hebdomadam refervetur. Et hoc (ciendum eft, quod 6 quando jejunium menfis Junii in vigilia pentecoftea fecundum praedicam regulam evenerit, non ibi celebrandum erit, fed in ipfa hebdomada folenni pentecoftea : & tunc propter folennitatem Spiritus fandi, diacones dalmaticia induantur, dc Alieluja cantetur, & Flcdamus genua non di-

II ..dicatur. Eodem modo de Septembris je-A
cmiuiti iuo*° conftitutum eft, ut fi Kalendae Septembris in quarta fèria evenerint, aut antea, jejunium in tertia hebdomada celebretur: & fi in quinta aut fexta aut fabbato contigerit, in quarta hebdomada jejunandum erit. In Decembri illud obfervandum erit, ut proximo fabbato ante vigiliam natalis Domini celebretur jejunium, quia fi vigilia in fabbato evenerit, fimul vigiliam & jejunium celebrare, non convenit.

III.

De legitimis autem conjugiis itavifumB eft, quod nullus Chriftianus uxorem ducere debeat ab adventu Domini ufque in odavas epiphaniae, & a feptuagefima ufque in odavas pafchx, nec in fupra notatis 14. diebus ante feftivitatem fandi Joannis Baptiftae, neque in prxdidis jejuniorum diebus, five in omnium folennium dierum praecedentibus nodibus.

IV.

Decretum eft etiam in eodem concilio, ut presbyter aliquis poft galli cantum feftivis nodibus bibens, proximo dic miflam
'biflMiitM. non celebret: * hiemantibus fimiliter, nifiC neccflitas cogat.

V.

Item decretum eft, utunutquiique presbyter in die non amplius quam tres miffas celebrare prxlumat.

VI.

Conqueftum eft etiam in fando concilio de quibufdam flultiflimis presbyteris, ut quando incendium videant, corporale dominico corpore confecratum, ad extinguendum incendium temeraria prxfutriptione in ignem projiciant. Ideoquc decretum eft lub anathematis intexdidione,D ne ulterius fiat.

VII.

Interrogatum eft, fi duo in adulterio inculpati forent; & unus profiteretur, & alter negaret, quid inde agendum eflet. Decretum eft etiam a fando concilio, ut ille qui negaverit, probabili judicio le expurget: & qui profefliis fuerit, digne poenitentiam agat.

VIII.

Decretum eft etiam in eodem concilio, ut nemo gladium in ecclefiam portet, regali tantum excepto. E

IX.

Statuit etiam fanda fynodus, uc mala confuetudo, qux apud omnes pene jam inole vit, omnino prohibeatur, hoc eft, quod colloquia fua in atrio alicujus ecclefix confti-
«i:Im tuant habenda, & tunc ea in ipfa * maxima exercent ecclefia, ubi orationes & divina tantum fieri aequum eft officia.

X.

Quidam etiam laicorum, & maxime matronae, habent in confuetudine, ut per fingulos die» audiant evangelium, *Jn prindpi· erat Feri***, & miflas peculiares, ...* hoc eft de fanda Trinitate, aut de fando Michaele: & ideo fancitum eft in eodem concilio, ut hoc ulterius non fiat, nifi fuo tempore, & nifi aliquis fidelium audire velit pro reverentia fandx Trinitati», non pro aliqua divinatione: & fi voluerint ut fibi tniifx cantentur, de eodem dic audiant mifla», vel pro falute vivorum, aut. pro defundis.

XI.

Quidam etiam generationem confanguinitatis ita voluerunt numerare, ut frater & foror fint primi. Hoc autemftatuit fanda fynodus, ficut etiam ab antiquis patribus decretum eft, ut ita non effet: fed ut nepos & neptis, id eft filius fratris, ac filia fororis, primi habeantur.

XII.

Statutum eft etiam, ut aedificia laicorum, qux ecdefiisadjun&a funt, auferantur: & nulla in atrio ecdefix ponantur, nifitantum presbyterorum.

XIII.

Item decretum eft, «t nnllus laicorum alicui presbytero fuam commendet ecclefiam praeter confenfum epifeopi; fed eum prius mittat fuo epifeopo, vel ejus vicario, ut probetur fifeientia, aetate, & moribus talis fit, utfibi populus Dei commendetur.

XIV.

Statuit quoque fanda fynodus, fi duo de aduiterio acculati fuerint, & ambo negaverint, & orant fibi concedi ut * alterum illorum utrofque divino purget judicio, fi * unum in hoc deciderit, utambo rei habeantur,

XV.

Decretum eft etiam, ut omne» d bannicum jejunium, in quocumque epifcopio celebratur, diligentiflime obfervent: & fi quis illarum odo interdidarum rerum aliquam redimere voluerit, unum pauperem, prout fua facultas erit, *eadem die* reficiat.

XVf.

Decrevit quoque fanda fynodus, ut nullus Romam eat, nifi cum licentia fui epifeopi, vel ejus vicarii.

XVII.

Et illud fub anathemate prxeeptumeft, ut nullus presbyterorum cuiquam pœnitenti * carrinam dividere pratfumat, fi in firmitas non intervenerit.

XVIII.

Quia multi tanta mentis fuse falluntur ftultitia, ut in aliquo capitali crimine inculpati pœnitentiam a facerdotibus fois accipere nolint, in hoc maxime confifi, ut Romam euntibus apoftolicus omnia fibi

Christi ...». ———bi dimittat peccata: ian&o vifum eft concilio, ut talis indulgentia illis non profit, ftd prius juxta modum delifti pmnitentiam fibi datam a luis facerdotibus adimpleant, & tunc Romam ire fi velint, ab epifeopo proprio licentiam, & literas ad a· apoftolicum *9 ex* iifdcm rebus deferendas accipiant,

XIX.

Decretum eft etiam in eodem concilio, ut omnis pernitens, dumcarrinam fuam jejunat, de loco in locum non migret; fed ibi permaneat ubi fuam acceperit poenitentiam, ut proprius facerdos fibi praebeat jj teftimonium. Si autem ibi propter hoftiles injurias jejunare non poterit, fuus facerdos cum confratrum fuorum alicui, ubi pacifice poflit jejunare, diligentiflime commendet.

XX,

Tn eodem quoque concilio decretum efi, ut nullus presbyterorum quemquam, nifi jutTu epifeopi, in ecclefiam introducere pnefamat, cui pro aliquo dell&o illam tn. gredi non liceat. Ç

V ** Cm** O«r«. ioj b. *19* ^*luente/ tenonti rtferit Stbennatui in bibliotb. Velit.* cod. 979. *inter cod. Refine Suetie, in quo tenonti editi dijlributi fpnt in eenanee XIX.*

XX.

Altare qui emit vel vendit anathema fit.

XXI.

Bannitxtn jqxnixin 111. dierum in bebdonta. de Pofcba.

Jejunia .... £

XXπ.

LJnufquifque parochianum fuum fi ad fynodum fuam venire, & ad interrogata rationabiliter refpondere recufat, in generali concilio, przGdentc archiepifcopo, ipfe epifeopus luus, ficut deberet in Synodo iua banno eum conftringae, & cautam fuam potenter & fynodaliter difeutiac.

Mifla S. Udalrici confeiToria folemniter celebretur. Chrifma, baptifterium velfcpulturam quicumque Sacerdos vendiderit anathema fit.]

Altare epifeopus vel archidiacouus fi pro munere vendiderit, flr clericus qui munera obtulerit cum Simone mago uterque anathema fit.

Quod omnes Slavi decimas dent ficut ceteri chriftiani & ad hoc banno conftringantur. Si vero propter hujuimodi conftriânm dominam fuum deferuerit aliquis, nemo illum fiifcipiat, immo omnium bonornm fuorum prior dominus poteftatem habeat.

Clericus qui oblationibus Sacrorum pro fidelibus defunâis datis libem homines facit [redacted]tiri, ut fic alienentur ab altari, A|4NO anathema fit.

Raptores & -feres £ raptu ipfo comprehendantur vel publice rei efle convincantur fub anathemate fint, ut quicumque eoa, quacumque pena affecerint, vel certe occiderint, nullius judicio fubja« «. a

APPENDIX

CONCILII SALEGUNSTADIENSIS.

Qaentedo initiando fit fynodne.

HOra convenienti, quando epifeopo vel ejus vicario vifum fuerit, omnes expellantur deu* ecclefia, obferatis foribus cûnâis: ad unam *js* ,u- nuam, per quam faccrdotes ingredi oportet, oftiarii fient, & fèlla ponatur in medio, dt fu* «Γι,ι·,,. per eam facrc reliqui* & plenarium cum ftola ponantur. Deinde convenientes presbyteri omnes intrent, & fecundum ordinationis fu* tempus refideant. Poft hos ingrediantur diaconi probabiles, quos ordo popofeerit intereflie. Exinde introducantur laici bone converfationis. Tunc ingrediatur epifeopus, fi voluerit, vel fi neceflitas exegerit: fit fi non aderit epifeopus, ejus vicarius eadem faciat. Synodum ingrediens ipfe, vel ejus vicarius primum falutet clerum & populum: flt verfus in orientem, mediocri voce dicat: Deus humilium vifitator, qui nos fraterna dileftione confolaris, pretende focietati noftr* gratiam tuam, ut per eos in quibus habitas, tuum in nobis fentiamus adventum. Per -Dominum *&c.*

Tene procedent diatonae cum fubdiacono & eunt tbnrtbedo, & cwav tereftrariie dttobue, lafet evaetgelium.

Cum effet fero die illo una fabhaiorum, & fores effent claufie.

Deinde dicat pontifex^ vel ejxe vicerixrt

Sanfta Maria, & omnes fandi, dt eledi Dei, intercedite pro nobis peccatoribus ad Dominum Deum noftrum, ut mereamur ab eo adjuvari, & protegi, & lanari, qui vivit dt regnat in facula.

Pofbueodnm diabete vicibie ditat:

Deus in adjutorium meum intende.
Domine ad adjuvandum me feftina.

Tmc *tertio ilerem dicat;*

Deus in adjutorium meum intende.

Clero rtfpandente.

Domine ad adjuvandum me feftina.

Cnen Gloria Patre, O Xjrie eleyfan, tt Paler nafier, tine precibue iftie.

Domine ne memineris iniquitatum nofiraruman. tiquarum.
Adjuva nos Deus felutaris noftei*.
Efio nobis Domine turris fortitudinis.
Domine exaudi orationem meam.
Dominus vobifenaa.

Oremus.

Exaudi nos Dens felutaris nofier, dt dies noflros io tua pace difpone, ut a eundis perturbationibus liberati, tranquilla tibi fervitute famulemur. Per Dominum, *dfc.*

Deinde pro etneverfie trdinibm, mown pr» *flatu & entifiitir ejufdeiee ftlu, ditant ifa tfeltnoe.*

Mi.

—........-"Miferere mei Deus fecundum magnam miferitor-
cialrj di,m
Dev· in nomine tuo falvum me fac.
Mifercre mei Deus, miferere mei.
Deas mifereatur noftri.

Bt Pattr nafltr, tum prtcibut.

Sacerdotes tui induantur juftitiam.
Memento congregationis tua.
Salvos fac nos Domine Deus noder.
Ut confiteamur nomini fando tuo.
Adjutorium noftrum in nomine Domini
Domine exaudi orationem meam.
Dominus vobifeum.

Oremus.

Omnipotens (empiteroe Deus, cujus fpiritu totum corpus ecclefte faoftificatur & regitur, exaudi hos pro univerfis ordinibus fupplicantes, ut gratia tue munera, ab omnibus tibi gradibus fi. dcliter fer viatur. Per Dominum, *tfc.*

Deinde dicat;

Pens omnium fidelium pallor & redor, famulutn tuum, quem pallorem ecclefix tur prrvoluifli, propitius refpice.* da ei, quetumus, bo & exemplo quibus prreft proficere, ut ad itam una cum grege fibi credito perveniat fempiternam. Per Dominum, *tfi.*

Hit axflttit, feptem ffalmet pernitentia decantent, na Kyrie eleyfen, tf Pattr nafitr, cum precibut iftu.

Ego dixi, Domine miferere mei.
Convertere Domine ufquequo.
Fiat milericordia tua Domine fuper nos.
Domine exaudi orationem meam.
Dominus vobifeum.

Oremus.

Dias noftros, quefumua Domine, piscatus intende, pariterque nos & a peccatis abfolve propitios, & a eundis eripe benignus advertis. Per Dominum, *tfc.*

Paft hac vera *egrediantur amati, exceptu prtibyterit tf cetera idtneit cltrtcii : faHaque fileatie, pantiftn, vel tjut vicerint, dicat kaac .aratianem.*

Dominus vobifeum*

Oremus.

Adefto nobis, quzfumus, Domina fande Spiritus, peccati quidem immanitate detentis, fed in nomine tuo Ipecialiter aggregatis: veni ad nos, & dignare illabi cordibus noftris: doce nos quid agamus.* quo gradiamur oftende: quid efficiamus operare: efto talus fic luggellor & effedor judiciorum noflrorutn, qui folus cum Deo Patre & ejus FdiO nomen polfides gloriofum: non nos paviaris perturbatores juftitic effe, qui fumma veritatis diligis stqmtatem, ut in finiftrum nos non ignorantia trahat, non favor inftcâat, non acceptio muneris vel perfonse corrumpant, fed junge dos tibi efficaciter folius tua gratia dono, ut fimus in te unum, & in nnlio deviemus a vero, quatenus in nomine tuo colle&i, fic in eundis teneamus cum moderamine pietatis juftitiam, ut & hic a te in nullo diflentiat lententia noflra, fic. in futuro pro bene geftis confequamur premia fempiterna.

Tmc ducam» cadïcvm caunsw *m* mvdüM· pra/â. I*·/, *UfiteU it citcihu agndii prmKitt, ld n tncilie* Taletana : *fimtifqut titulit*, èr *ctm-βlı* m *ardent ftdeattkai, hac admenitie ak tfifffa, vtl, fi valuerit, a* deacant *legatur.*

Ecce, fan&iffimi fratres, pnemiflii Deo preci, bus, fraternitatem veflram cum pia exhortatio.

Canes/. *Gntral. Ƴ<χο·*Γ&.*

À ne convenio, & per divinum nomen obtefter ut ea qua a nobis de Deo & facris ordinibus vel noftris moribus,, vobis fuerintdida, cum fumma reverentia perficere intendatis. Quod fi forfitan aliquis noftrum, aliter quam diaa fuerint, fenferit.* fine aliquo fcrnpulo contentionis in noftrum omnium copulatione ea ipfa de quibut dubitaverit conferenda reducat, qualiter Deo mediante aut doceri poffit, aut doceat. Deinde vos fimili obteftatione conjuro, ut nullus veilrum in judicando aut perfonam accipiat, aut quolibet favore aut munere pulfatus a veritate difcedat. Sed cum tama pietate quidquid ccetui fe judicandum intulerit retradate, ut nec difeordans contentio ad fubverfionem juftitia inter noa
B locum inveniat, nec iterum in perquirenda quitate vigor noftri ordinis vel folicitudo tepeIcat.

t>oil hanc exbertatientm, quif^uir clericeram velit, ceaferat querelam. Et admenendi funt, ut aullui ad fnedum veaiat nea jejunat, vel a catu cemmani fecedat, antequam gpntralit fecejia advient '. Et tunc quaque ^ntdui prima diti falvatar.

Stcunda dit quande tpifcaput^ vel ejat vittriai, [yntdum ingreditur, In lace fut fiant decai;

Dominus vobiicum.

Oremus.

Deus qui nobis in famulis tuis praffentûe tu·
Cfigoa maqifeftas, mitte fuper nos fpiritum cari* tatis, ut in adventu fratrum confervorumquenoArorum gratia nobis tua largitatis augeatur. Per Dominum, *tfc.*

Paten legatur tvangtliam ita at ia friari iit.

Defignavit Dominus fit alios feptuaginta duos.

Deinde ditat tfifcafai, vel tjut vicariat, prettt ficut la friari die.

Sanda Maria & omnes landi, *& fic cetera.*

Tunc arnuts praflrati decantent ffalmet tfiet pre regit noflri îf aliarum fui regni primatum faffitatt.

Domine quid multiplicati funt qui tribulaat me?
Exaudiat te Pominus in die tribulationis.
Deus auribus noftris audivimus.
D
Cam *Kjria eltyfan, & Pattr aefitr, eam precibut ifiit.*

Domine falvum fac regem.
Elio ei Domine turris fortitudinis.
Salvum fac populum tuum Domine.
Fiat pax in virtute tua.
Exurge Domine, adjuva nos.
Domine exaudi orationem meam·
Domine Deus< virtutum converte nos.
Dominus vobifeum'.

Oremus.

Deus regnorum omnium, *tc* Chriftiani maxime protedor imperii, da fervo tuo regi noftro triumphum virtutis tur fctenter excolere, ut qui tua conftitutione eft princeps, tuo femper mu-
E nere fit potens. Per Dominum, dTe.

Oremus.

Pretende Domine famulis tuis dexteram c«leftis auxilii, ut toto corde perquirant, & qua digne poftulant confequi mereantur. Per Dominum, êrc.

Deinde fra infirma & pre falutt titiat tcclefi illoi pfelaaet dtcanttnt,*

Beatus qui intdligit fuper egenum.
Domine refugium iadua es.
Domine Deux falutia me·.

Ce *Oum*

Carar *KI™ eley/on, # Pater nofter, «rav prtabfii ifta*

C.iftigans caftigavit eos Dominus.
Nihil proficiat inimicus in eis.
Exurge Domine adjuva nos.
Domine exaudi orationem tpeam.
Dominus vobifeum.

Oremus.

Deus infirmitatis humans Cingulare pnefidium, auxilii tui fuper infirmos famulos dc famulas tuas offende virtutem, ut ope mrfericordie tue adjuti, ecclefie tue fanâc reprefentari mereantur. Per Dominum, *&c.*

fofien legatur a diacom bomtlia Gregarii, incipiente wrfi fio.

Mellis quidem multa, «/?·<, Patres effe minime rccognofcunt.

Taac, Λ *clerici querelam non bebent an/ertndnm, latet tntroenittantm. Illn autem audientibui, Itfiio Nictui concilii recitetur:*

Judices non nifi jejuni leges dc judicia decernant.
Quifquis ex laicis habet querelam, proferat.

Et fymdns fecundet diti fic folvatnr.

Tcrti» dit cum epi/copus, ent ejus v/cartus, til in ceteris diebus, fynodnm ingreditur, dicat;

Dominus vobilcum.

Oremus.

Protege Domine, quefumus not famulos tuos fubfidiis mentis & corporis, & fpiritualibus enutriens alimentis, propitius redde (ccuros ab hoilibus univerfis. Per Dominum, *tie.*

Ei pofi boc legatur evangelium.

Circuibat Jeluv civitates & calleila.

Deinde fro fideilhi dr/nfiit iftot pfalmos decaattut:

Verba mea auribua pereipe Domine.
Domine ne in furore tuo, *minorem.*
Ad fe Domine levavi animam meam.

Cww *Kmt eleq/on, & Pater nofier, cum precibut ifiit·'*

Requiem zternam dona eis Domine.
In memoria sterna erunt jufli.
A porta inferi.
Dominus vobifeum.

Oremus.

Inveniant, quxlumus Domine, anime famulorum famulaiumque tuarum omnium m Chnfto, quiefcentium, lucis stems confortsaim, qui in hac luce pofiti tuum confecuti funt facramentum. Per Dominum, ÔTr.

Pofl bec pro irreligiqfit pfalmti iftos decantent:

Ad te Domine ilamabo.
Benedicam Dominum in omni tempore.
Deus venerunt gentes in hsreditatem.

Cmi Kyrie eley/on, (X Pater mfter, cam precibus iftti.

Fiat pax in virtute tua.
Oftende nobis Domine miiericordiam tuaiu.
Deus tu converius vivificabis nos.
Domine exaudi orationem meam.
Dominus vobifeum.

Oremus.

Deus qui infideles deferu, & jufte indevotis irafceris, populum tuum, quzfumus, ad te converte propitius: ut qui te per duritiam irreligiofx mentis temper offendunt, ad fanda officia promerenda, tus miferatioms gratia infpirante convertas. Per Dominum, *jfic.*

St qud fint quaftteues vel guertlu, cpt/erantur; & fic fynodus tertia dtet felvatur.

Sfytartst vero doe epi/copas fynodum ii^rediens, Jit procedat, at primum portentur ante eum duo candelabra cum cerris tmenfis, qua feqnatur fubdiaconui portant evangelmm, cruces bene tF inde; deinde diaconus, poftremum epifcopus, epi/cofalibus indolui veftimenttr & eappa, ingrediatur. Et tngreffus, m /ede fua fiant dicat:

Dominus vobifeum.

Oremus.

Noftrorum tibi Domine curvantes genua cordium, quzfumus, ut bonum, quod in nobis a te requiritur, exequamur: fcilicet, ut promptatecutn folicitudine gradients, diferetionis ardue fubtiic judicium faciamus, ac mifericordiam diligentes, clareamus (ludiis tibi placite aâionis. Per Dominum, *&c.*

Edfiea /olite more legatur evangeliuss:.

Refpiciens Jefus difcipulos fuos, dixit Sitnoni Petto: Si peccaverit, *&c.*

a Hoc concilium telle Beronio ab auAore micrologi MoBuntmum nominatur. Eo nomine jure meritoque nommiri poffe in fua brfloria Moguntina Nicolau» Serariut reae exidimat. *Njw Saleetufiadium*, inquit, *five jft a Salegafio [apente, ut vult in bs/lori* compendia Tritbemtur, fvt a Salicis, Salinti, uti Beatus: btoguntinu jam tum directfu erat, ficati* êr *bodie continetur principatu, cifne pra/edit arcbifpifcopui* AicfaaUisa» *Artbo.* Et paulo port wc nonnulla qua ad canonum quorumdam explicationem multum conterunt, ifta fubjungit: *In bac autem fynoda dure funt tllim tempurb obfcur* voces*, batuutum jejunium, *cap.* tr. ⟨Jr canina vel carens, *cap. t-j.* i8. », *de pua fic lib.* iq. *cap.* j. *faptfime Burcbardut.* Carrina eff dierum qo. continuorum jejunium in pane A aqua. *Sicaue iu Mfuneino concilio, inod ab archiepifcopo Petro babttnm cfi, dum /aerarum indulgentiarum nimia prefufio rcfinugitur, ita /anatum eft.* Jn dedicationibus ac ordinum temporibu» relaxari carénas. A pcemtentes introduci ommno vetamus: led hoc fiat tantummodo in feffo cent Domini ad hoc ordinario. *Wud vero* a banno *eft, auee voie Teiburtcnfi Concilio, cap.* p. *in Monano, Vrfpergcnfi, aht/fuc compluribus legitur, etiam in regum Inoni, fy diplomatibus Caroh Crafi. in f»nd--tione Pranco/mrdieufs dartbolomatani templi, ($" Caroh Francorum regis apud Baromum tomo* io. ana» Sjj. *rftfuc bodic m Germania perufitata, ve!* pro excommunicatione, *wl* pro aliqua ditione, *feu* d.cecefeo· portione, *vel denique, ut rrplicat tn Friderico I. Vrfrcrgenfis* pro pecuniaria pana, *immo etiam interdum pro* publica proclamatione. *Er prima enim illa actione duitnr efe ahfuis in* ban, *id eft, m extonsmunicatione; ex altera dicuntur tabellarii nonnulli* bannum illum *vel* illum habere. A sefiare bansbnetf, *atque bine rtiam apud Gallos (fi Italas* bannire, *pro m exilium mittere, ir* banmti *pro cuulei; ex tertia* wre, *pridertcui* bannum *conftituit, td efl panam pecumurtam apud eumdem Vrfpergenfem: e quarta vero, dicit m /ummula Ca/etanus cap. de matrimonio*, banna fervan oportere, *td eft, proclaman nuptias: afud nos* die runne latfen druber pehen. *Sic apud Hincmarum epiftola quarta, d" in S. Gotbardi vita, Tritbemio, ©· fimilibus.* Banmtum *igitur* jejunium *fmt magnum & tntenfum jejumam, a»od ad Det bannum Jeu ponam tramque* erer-, *e» m jujcipsetmtur* fai*je uanno divino deruet agnofcriiant: Hucufque ad noftra fere tempora fuit inMoguntina etclrfia ufus, & eo modo fert per triduum firvobalur, itfdrmque quemadmodum quatuor temporum* »r*junia. fed alm hebdomadibus, quai ad memoream verfrculo ifto ftgmficaiant;*

Port */alui* A *mifert* tibi erunt lejunia banni.

.W *eft poft deminuat quibus canitur falus t? msfiricordia. quarum illa eft domintea* xrx. *poft Trinitatem bxc* éoT*n^1 i?* Qprf'modo. *line Serarius predi£o locu* hU·'** ' t<fle Ser'r'°) "b- &ι^Τ^Τλμ!Γ V 'n™?'un,Uf nomina. Aribo. Erbo, Eribo & Abbo. Ln catakco virorum illuffrium a Tnthemio breviter cum laude defcribltur his verbi» ^*tribs> isipguntmenfi ecclefi** xtx. *archiepifcopus.* ni, *drvinis jcripturu fludiofus eruditus,* ér *feeularium literarum non ignw-us, ingenio clarus,* 0· *UuJcii elogam fcnpfit inter alia ingenii fui monumenta opus psdTerri-*

Mot»iiM>« ’· poÆ’ap.

Arib—i. *.,tu.r m...

AMWO CMtOTI »··». ■—l /apre *tj.pfalaui frad. bt.* & «mm *tpijhiai ad* A Chrifti IOI4. feat· Eat. Martii, ita legend·» «fle H—— *diverfa, ttc.* Plura 4e Aribon· Serari·» lib. /. hiftorua Mogrraeineaiia . «-«Xeaa CaaNM ro»».) lea 4« tempore propter a44<* ranft iiUiftionù «uiatr notam Baroaiua prsdifto loco . ubi pro anno festo imperii Henrici, ipfe legit annono no ; es r—fare fafts coroeatmoia, pe faaa eft anno set. Serarii teA« ab hac in tampM· dilcretat 4 ·π—tai .) Viie «■« «■ baaao * jefctnio bannito e« Serario iupra 4i«j . - Carrina».) Carrina «m4 бλ, *n* Borcbardo iiAum eft f«pra. anno CHRISTI

CONCILIUM AQUISGRANENSE,

Q.U O CONTHOVmii INTI» HLIOHNÜM

Archiepilcopum Colonieniem, & Durandum epifcoputn Leodiceniem, de fubjeâionc monafterii Burcitani terminata fuit anno Domini mxxu. tempore r Bcnedidi papae VIII.

DE rebus in bac fynodo gerti; chronicon Ca B meracenfe libro 111. cap. xxxv. illa: *Sab bit Jieimi, eam furte latperiter Hcnncni In Afaif-jjraae palatia tam Je ecclefiajlieii, fa.tav C Je fanlaribet pertraflaret t tn ipfe interim eccitjia provincialti fjmdat ab epifcepu celebrat» efi . Ubi fleidem inter artbieptfcaptem Calenienfiam Ptlij>rmxm 7 Dnrandem Lcaditnfiam pantificem , altercati» nen furva rtcradait pre mena/term Burcitbe^ t*»d aterfac fua paruhia fabjicere cantendekat . Dtminat autem Gerardui epifcaput, at tefitmani» ventath IItta» CPmpefceret, viva vece increpuit, yavd epifeapl Leadirifet ^ainjat abbatet iliiai manafierii fint alia ctntradiflienc arcbtepifcepi cunfecraverant : imam & ipfe Imperattre regente, tf BaUrtta ept/cepe Leejienfi petente , In prafentia dentini tmperalant , tn Ayutnfi ecclefa fuffa Maria , prafali menafierit clerical ardinavit, ipjam^at monafienum cam archiepifcep» Pappant Trevirrafiam, Haimene Pirduneafiam, tanfetravit . E» erga fibi videri reftiat Leedienfi quam C»lemenfi regimini /abjecere . Ita qu»qae calerii tefiijlcaatikai, arcbteptfctput prater aliam finedeiem reverentiam ira cemmetut abftejjit.* Hsc chronicon Cameracenfc.

QjC ONCILIUM LEYRENSE

Celebratum xi. Kal. Maij an. Dom. mxxu.

«il. Hiip. T»n.«^.ipt. SAnâias Major Rex concilium celebrari juffitC apud Monafterium S Salvatoris Leyrcnfis in regno Navarre 11. Kal. Maji sra 1060. id eft die 33. Aprilis anni 1032. Inter cetera qua in hoc concilio decreta fuerunt ad fidei catholics augmentum, confirmavit Sanfiius privilegia eidem monafterio concefta ab avo fuo Sanftio & Urraca regina, ipfius avia, necnon a Garfia & Ximena parentibus fuis. Statutum item fuit, utD anno proximo Concilium Pampilone celebraretur. Id privilegium confirmarunt Garfia, Ferdinaadus, flt Gundifalvus, ejus filii, ac [lamirus frater. Adfuerunt autem Sanâius , Guillclmus Vafcoais comes, fit Bercngauut Comes Bareiooncnfis. *ffarib^at la cempendi» Htfi. Hifp.* À 33. »· 34.

In Monafterio Leyrenfi educatus fuit Sanâius Major Rex; quare deinceps incredibili amore il. iud profequutus eft. Nam cum Garfia Rex, ejus pater, monachi cujufdam Sanâii nomine (qui pofttDodum ad Cathedram Pampilonenfem e»eÔus eft) curs ac folicitudini educandum com. tnendafTet ; Rex poftea in gratiam Magiftri non. nulla fecit memoratu digna; prefertim vero anno D. 1013. Concilium apud idem monafterium convocari juiGt , prout anno proxime fequenti alitfd apud Pampilonam . In quibus illud inter alia coollitutum fuit, ut fedes Epifcopalis, qus tunc penes Monafterium S. Salvatoris Leyrenfia erat, ad antiquam ecclefiam Pampilonenfem transferretur, cum incommoda, propter qos illuc translata erat, penitus ccflafleot . *Teplai In Cbrame» Berndiil. ad a».* 890.

CONCILIUM INCERTI LOCI,

BED FORTE IN ITALIA

Coram Henrico I. Imperatore anno 1033. habitum.

HUjus fynodi omnia latent prater hsc, exJEpvaaa anoalitta Saxone Eccardi ad annum 1033. comperta; *Ptfi bat* (poft natale Dom. an. 1021.) *ebftdtt* (Imperator) wveaa *Trtjam, faam beet* •I/KMae *langa ileripfifim· devincent, inde perrexit* Emma*, *lUf»M abfaantulam amrateu, nlv^a al- caeamma cita traafgredther mrfa . . . Mee fymdala calla^mam ceafiaentibet andi^ne dtverferam regteaam Bpifcapii aliifam papain fnamplanmii In partibet peregit accidentalibnl.* Nec plura de boc Coocilio, CSUeroqui ignoto.

....◆ w><

CONVENTUS EPISCOPORUM

apud Monasterium Rotense in Catalonia,

Quando nova ejus Ecclcûa confecrata eft.

Fi *C≠0* a< Ce»c'ii*Hi(^ A *Nno* **irjj. j.** *Nonor Oflobrii* nwa *tccltfii M»*· *n^ltni S.Pe/n Botcn/h con/ecrototll o Wifredo* " *Arcbitp. Njrbontnfi,* ad vicem Petri Gcrundenfis Epifeopi : *tn» ttio» o Sttpbone Apltnfi, Sttpbme A^otbnfi, C Ohbe Aefontnfi. Dtcrtvtrenl oett» •odt» itmpert Epifeopi, et Jelvo eide» »oneHeno efftnt bono fee, Ü et* juxta decreta Romanorum Pontificum Al Sandorum Canonum, iit lubditum fanâx matri Romane Ecclefix . *Qjied decrete» »i verem trot, bobito retient privilégieront ei menefient conceffbrnm o Bomonii Fontificibei ; Ito veldt nntobot c» eho perte; com certem fit Cenentr* **M**· *jebtrt et Moηo,ĩiηβ flnt te potrfiote Aomem Pentficii. Std ito tem pleri^ne petebent,* f«ia dr-® /Irvgarrr *nefeubent decreto cenonn»* λ *decreti/* F·»-*hfien» ftdu Aptflelico. Addunt Epifeopi pane» tecommenicotionir odvcrfni cei,* far *boc tore» décrété» violoverint. /e eodem convente Itito efi Epifiolo Btntdiiti VI. topo dt hbtrtote ejefdem monofitrii febfcnpitonibnfaet Epifcopornm firmete . tofi <jno Fitret Abbot eptfiole» ed Bentdiilnm VIII. tepent Jcnpfit, I» qtto conqntritnr conltmni o popnlo exe»»memcotionel ob tpiftopit illtt oniioritott Apefioheo decreto/ edvtrfnt invtforti honorem monefittti fui,* AagaS *tem eti VVillelmnm Comittm Bifeldontnft»,* y«i *pebhct dictbol fentbih foerrt txcom- »eetcotient» Pepo, pnvtt olediinl, fei od tem pervenirent beneficio monoeborem tjefdtm foci. Motui vero et txcemmnnictt Hngontm comittm Emporiteee», fet Jem rtfipntrot, fed tente» odmtneot »t in melini proficiet. Pttit them et fob txcommntucetione mondet xnivtrfii Epifeopii provincio lliet, et dt boc Concilie» ogent, et good non et- Un» efl in melini dirigeter: qnod fi* ne* *fcctnnt , toi eb o»ni Pontificoh vrl fectrdotch mimfltriofxfpend.it. Epifiolo ttnor hic tfl*

Benediâo Patri Petrus gratia Dei Abbas ontnefque fubdiii veftrz fubtililfimx poteftati vobis ialutes^ & multimodas dirigimus preces. Anno tranfado vidiftis coram vobis ex noftris fratribus monachis querelam deferentibus quod noller locus, qui lub tuitione Ac defenfione fand* Romane ecclefi® conftabat , desaltaretur, atque conculcaretur ab imqnis hominibus, id eft, poteftatibus , eorumque iubditis habitantibus noftrz confinia regionis. Qjod vos ut audiftis, benigne annuiftis noftris precibus, Ac unicuique Comiti fub excommunicatione mandaftis , ut przdido loco omnia tua rHlituerent & nihil fibi extra voluntatem noftram fibi retinerent. Hxc igtur omnia poftponentes, exprobrantes veftram juflïonem atque excommunicationem , dicentes nihil faduros ad veftrum imperium , adducentes nos in rn,gnam confufioncm atque imp»opcrium , ur jame^fne un" verius populus necnon At vu/gm *dicet* flurum per excommunicationem facerdotum › Principibus eorum veftra poftpoGta . Heu proh dolor.' quam rrule tradantur ianâa deteriufque conculcantur, cum a principe totnis orbis, id eft. Papa Romano, excommunicationes faftz ita funt poftpofit» nec funt obfervatx ? Irrevocabilis nempeeft laplus.cum jaftitia contemnitur , pietas leipuitur, mifeiicordia denegatur . Pro certo oihil aliud conftat nifi ut abrenuncient omnes Chrifto & fetuuntur dubolum ipfius opera imitando, ejufque veftigia fequendo detrudantur cum iplo ad im* iofernalic barathri, perpetim luituri , cum a vobis excommunicari nullatenus ad reâa funt converti, fed indeterius mutati. Epifeopi vero, quibus preccpii veftra fublimitas ut conciliabula agerent & prxdiâum locum in priftinum flatum informarent Ac tuis exhortationibus ipfos Comites eorumque lubditos cogerent ut nihil libi deputdi* do loco retinerent, contemptores veftrz juftionis elfedi, nihil agentes, infuper etiam fubtrabentes fe a coofecratione ejufdem loci nova: xdficatx Ecclefi», prrter folum Oliba Epifeopum Aufoncnfem, Atpiimx fedis Wifredum Narbonenfem Epifeopum, At Stephanum Agaihenfem, atque Stephanum Attenfcm. Hi omnes cum confenlu Comitum , id eft, Ugoms, Wifredi, VPillermi, atque Comitiftz Ermetlindis, atque plurimarum illuftrium perfonarum hoc collaudantium per veftram juftionem in veftra *vice* taliter excommunicaverunt. Anno millefima vigefimo fecundo incarnationis Domini noftri Jefu Chrifti, Indiâione quinta, tertio Nonas Odobris , venit VTifredus Narbonenfis Arcbiepifeopus ad vicem Petri Gerundenfis Epifeopi atque nomine illiuscum ceteris coepiicopis, id eft, Srephano Aitcnfi, atque Stephano Agathenfi , Oliba Aufonenfi , ad confecrationem novx Ecciefie fanâi Petri Rodenfis. Confirmamus ergo nos omnes prediâi Epifeopi illi venerabili coenobio fua predia cunftaque mobilia quz hodie habet atque Dei mifericordia in antea acquifierit, ficut in fuis icripturis jufte re\onat, & ut ab omni cenfu cujuslibet fervitutis liberum fit in perpetuum, eo fcilicet tenore ut juxta decreta Romanorum Pontificum & fanâorum canonum fit fubditum fanâz matri .Romans Ecclefis. Si quis autem hujufmodi noftri decreti, quod non crC(jimu,, qualitercumque violator extitent, foculo excommunicationis de parte Dei omnipotentis & fanâi Petri Apoftolorum principis Ac noftra innodatus maneat & ab Ecclefia feparatus exiftat, donec poenitendo 6c emendando plemter fansfaciat . Aâum in prxdiâo beati Petri Kodenli coenobio tempo· e vel die fupra nominato. Quam etiam praedicam excommunicationem prxfati Epifeopi fubfci ipferunt, necnon etiam abfentes confirmarunt, id eft, Deusdedit Barchinonenfis Epifeopus omnefque Canonici prrdcta: fedis Gcrundenlis. Veftram itaque excommunicationem vocum fubfcriptionibus roboratam fpernen*tet ad* hoc ufque nos habensdeduftos niti ut circum provincias mendicando, Ac nec ullus fuperfit qui in eodem loco refiduus fu. Proinde petimus ut hunc Comitem VFillelmum follem, qui in fuis verbis dicere ccepit veftram excommunicationem nihil *le* faciurum, ut jam amplius nihil fibi retineat ex alodo fandi Petri przdidi, *nec* ullo modo inquietare pertentet. Noftrum vero Cornitem Ugonem , qui nobis jam rede feeit, A melius faâurus eft, rogamus, non ut compellaris , nec etiam excommunicetis, ted ut filium admoneatis ut in melius proficiat. Homines vero ipiius

«cr-

ANNO cumin tea*.

terrz ut csteros cxcomasanicctic. Si vero in hoc A nobis non fuccurritis, priufquara hunc nuaciutn noflrum viderimus .... not ex codean monaflerio egrelluros & nunqumn per veftran fiduciam iα przdiâo mooaÛeriobabitaiuroi. Propter inopiam ergo, que nos nbfidet nequivimus relire pneientiz faciliores vel meliores nuncios dirigere, five etiam propter metum aique timorem Comitum non fuimus auli alium mittere. Per hunc ergo nobis quicquid nobis utile & vobis placitum Ct mandate. Pciiaooa ctiam nt inb excommunirratione mandetis univerfis Epifcopis proviiscieixstire ut de boc Concilium agant, & quod non reflum eft, in melius dirigant. Quod fi non fece-int, ab omni pontificali vel faeerdotali minifte*rio ros fufpendite, ut per hunc diftriftum veftram impleant juiTionem ufquequo vobis fe przfentent, vofque per veftram excommunicationem illos di·fcutiatis ut contemptores ac rebelles factorum canonum ac veftra juftionis.

ANNO

ewtasrcwæeoaswwBew&Bsæ ^«eaæaœsrezBaeaiBSiesHSïSB

I «SJS, •••), λΛ"?η*ρ. Tμβ,^-ι^,.

CONCILIUM ' PAMPILONENSE ÆX.

Septem episcoporum, celebratum f Kal. Octob. anno Christi mxxih.

Iq quo de reftauratione Eccleiiz Pampiloneniis aélum eft.

Jfr/aZr *fatui*, *Pontifeele privilegium, ob bonérem S. Marta Selli Pampilonenfit, net non if cenobii S. Salvatorn Legertnfit, decretum a tlarifiimo Regt Sanfha lu 'Pomptiontnfi Concilia* **ali.** *Kal. Oflobrù.*

EGo Sanaius clementiffima omnipotentis di gnatione Rex, licet nemini fandorum Regum mercar adéquati, delinere tamen crubcico eos in aliquo lanâitatis juftitorque faflo nolle imitari. Przlcrtim cum illud tempus ad exfequendum adfit congruum; quod fi profecero apparebit, ut ajunt mihi Pontifices, opus juftum & idoneum. Promulgatum enim vero eft, quod quamplurimz iedes Epifcoporum defertz, fic fine nomine jacent multitudine przdatorum, & paucitate detentorum: fic nullus forrafle flatus vel honor maneret modo epifcopalium fedium, nifi eas ab ingruentia vallatorum, Regum bonorum & Principum retraxiflet Concilium. Proindecon- C cefla mihi divina fubvenienti potentia fecuritate *de* hoftibus, quamvis divinis beneficiis nihil squale poifit recompenfari, neque id donum comparari, quod receptum habeo creatoris largitate; congregans tamen Prrfules Ecclefiarum & catholicos viros Concilium ad celebrandum, fecundum przcepta canonum conari decrevi pro crlefti pixflitu Punientem fcdem rellaurare, fit fanflsm illam Ecclefiam przcepi iponfo idoneo maritare. Proh dolor.* una emm de illis eft hzc iedes, quz pene funt fine nomine, vel quz omnis honoris muhatz, videntur ingloriz. Graffantc p quippe barbarorum nequitia, peflimequoqueiftius gentis fzviente perfidia, fafla eft fine tutore mifera, omnium bonorum indiga, & fine marito vidua. Quapropter grata mente, fana fponte, placido confcnlu mez conjugis domnz Majora Reginz, communi affeflu noftrorum filiorum, vel confilio Epiicoporum atque Abbatum, five omnium feniorum, juxta przcepta canonum, & decreta fanâoium Patrum dantes tertiam partem cunftarum frugum decimarum, & reddentes fibi omnes fuas dicecefis Icilicet villas, Ecclefias, domos, necnoa & hzreditates terrarum, flt vinea E rutn, quz olim digoofcebantur in ejus poteftate confidere, concedo illa dominatui S. Salvatoris pofthac creditura pertinere; fic ubi Domino fle magiflro meo Sancio Abbati Ac epifcopo, ut Deo juvante tu cum noftro auxilio renoves, fic reftaures, & canonicum ordinem ibidem conftituas, fic difponas, qualiter nobis inde ab «quiftimo rccompenfatotc, fic jufto judice Deo mereamur criminum noftiorum in die retiibutioms remedium acquirere. Port noflrum vero obitum, hzc ne ulterius, ut nunc ufque, fanfla Ecclefia pro ind'gnis periclitetur reflor ibus, ne vel a nobis inchoatas [1] renovaturus Epilcopata exhsereditctur; potius Ecclefiaflicus tlains haâenus noflra in patria ignorantiz caligine offufcatus renovetur & melioretur viz regularis ordo, ab antecefToribus Regibus, fcilicet meis parentibus, fic ab Epifcopis, Abbatibus in coenobio Legercnfi, ad bonorem S. Salvatoris, fit Ss. martyrum flt virginum Nunilonis fic Alodiz conllitutus, continendo confervetur, fic inde propagando per monafteria regni noftri dilatetur; regali auftoritate prreipimus icquentibus Regibus novis, ut S. matris huius przlibatz EccIcliz Iruntcnfis futuros Epifcopos, reflores, fit gubernatores, de prefato cœnobio cum cleftione comprovincialium Epifcoporum, cum favore omnium leniorum fit militum, vigilantiftima cura praxipiatur ordine de regulari eligere egregios fponlos, prudenti(Timos viros, bonz operationis fedulitate probatifttmos, facerdotalis fic pontificalis honore digniflimos; qui cum totius populi przconto afferentis eos idoneos elfe, fint ad epifcopalem fublimitatam commodi, utpote bonitate largiftimi, affabilitate mitiffimi, humiles, amabiles, defiderabiles, probabiles, celebres oratores, benefa&ores, concordes, mifericordes, pii, jufti, inanfueti, benigni, pacifici, cafttflimi. Sint przterea bene tnftrufti ad Eccieflaftica officia, plalmiftz, computillz, cantores, leflores, fit fide faofla pleni. Ergo inagni pendenda Epifcoporum, czterorumque ordinum, quos fupra nominavimus eleftione, fic regali decrei·, omniumque tandem favore, quicumque acquieverint, fic confenferint, confecrentur, ordinentur, fle in Epifcopatum fublimentur, fle Pontificali adornati infula, atque intra dealbati mundiflime, Antiftites in cathedra collocentur · Si quidem prius voveant atque promittant animn puro fic corde vero, Deo & S. Maria femper virgini, cujus gloriofo nomine eft vocata mater eorum

1 Buonius, * ei eo Conciliorum ColleAores ad a·, ioj». banc fynodum perperam' referunt ·

ANMO ciuusn <·*(.

-rum ecclefia, atque omnibus fanAis, eundi» fe audieuribos , fidem catholicam fanftc Trinitatis ft unitatis, fcilicet Patria, ft Filii, & Spiritus fanât credituros, obfervaturos, ft firmiter oradicaturos. Promittant pratcrea fecundum inftituta canonum caiechtzare, baptiser·, ft cunAum ordinem ChriIliamtatis dare, ft diaconos, atqua presbyteros, cunAofque gradus Ecclefiafticos fine ptetio ordinare, peccata cailtgarc, plebem ad poenitentiam convocare, infirmos, ft carcereclaufos vifitare, pauperibus elecmofyuam dare, diicordes •d concordiam revocare, tnderi» fubveuire, qu«relantcs audire, pie, jufte, fobrte, & cafte vivere, ft rerras, atque manda{iooes pd eorum ditrcefitn pertinentes aftidue. perquirere, ft ut non cefleat clamare apud Reges, ft Principes, quorumcumque violentia eotum fanda fuerit ecclefia iiaudata. Item promittant, & voveant Regi, cujus donatione hunc acceperint honorem, fidem intrgram & fine fraude fervare, ft fuo Metropolitano obtemperare atque obedite, ft ficut diicipuli msgiftro fuo fervire. Ad hxc vero concludant in votis, quod fint folliciti fecundum re. Aas horas dictum ac noA<um, divinum in fuis ccdefiis celebrare officium, & cunflas eis oves commifias, in quantum valuerint, a faucibus luporum rapacium liberare ft fetvare. Qpicumque futurorum Regum fuccefTorum noftrorum tranfgredienies ft deviantes ab hoc regali fimul & Pontificali decreto lentaverint difIblvere hanc feripturam; in pratfenti foculo omnipotens Deus, qui ell jutius judex, & Regum Rex, diffblvat & dividat regalem honorem & potentiam regni eorum, detque illud fe diligentibus ft timenti, bus; ft io futuro feparati à confortio omnium Chrirtianorum , interpellante pro cis beata femperque Virgine Maria , cum omnibus SanAis , Îarticïpent lacietatem cum Dathan, ft Abironft uda traditore, in inferno inferiori luentes panas perpetui incendii fine fine, per aeterna focula foculorum . Ego vero fupradidus SanAius Rex, qui hanc chartam epifcopalis & conubialis honoris feribere mandavi, intercedente glorjoia ft beatidima Maria cum omnibus SanAis julhs, ft eleAis Dei, merear remirtionem peccatorum meorum confequi, ft cxlefti in regno feliciter cum Chrifto letati. Amen.

FaAa charta, ft eoafirmata iu prafentia Epscoporum, Abbatum, ftpoteftatum, ft totius populi congregati tn Pampiionenfi concilio, curretste *ia LXL poftT. die J. Kal. OAob. Regnante fupradiftoSanAio fereniflinx» Rege io Pampilona, in Aragons, in Supraarbe, in Ripacorza, in omni Galconia, in Alaba, ia cunAa Cartel-Ia, in Afturias, in Legione, five in Aftorka ; Imperante divina clementia Domini noftri Jefn Chrifti, qui vivit & regnat per omnia focula foculorum. Amen. Sunt telles Eximina Regina, ft mater Regis, Regina domna Majora cum filus fuis domino Garfia, & Ferdinando, ft Gundcial-'vo, ft fratre eorum Ranmuro. Mancius Aragonenfis Epifeopus. Sanftius Pampiionenfi» Epifcopus. Garfia Najarenfis Epifeopus. Arnulphus Ripa gorcenfis Epifeopus. Munio Alabenfis Epifeopus . Julianus Caftellcnfis Epifeopus. Pontius Ovetenfis Epifeopus . Arduinus grammaticus ft feriptor hujusteftamenti tcftis. S. Fortunio Sana. S. EliminoGatceix. S. Fortunio Sana . S. Azenari Fortunionis. S. Garfia Fottunionis. S. Lopc Enctonss. AIÏ!?».

N O T Æ.

Ex hoc privilegio patet, iam tempora hujus *CoociUt* Ripa-curtiam in Navarrseorum regum poteftarem devant·· com SanAius Rex ejus titulo utatur, ft Arnulphus Ripa-curttentis Epifeopus fubfcripferic.

fo/r<mas *Caflelltnfii Episcopal*) Scilicet *A tn/Il* , ut alibi («pius repentur, trile Joleoho de Moret in Annal. Navarr. lib- sa. cap. j, vel *ttarftnfii,* ut cenfet Qaribavua.

Ovetmft Eptjcepal.) Haud levis dubitandi caufa ontur ex hac fubûnptione, an Rex SanAius Oveto jam dominaretur , atque ea civitas ex illarum edet numero , quas Alphonfo V. regnante armis captas . pro. pii* ditioni fubdidetat ; preiertim cum ia hoc ipfoprivilerio regnalfe in Arturns dicatur. Sunt qui velint Dp**fuifle velati Metropolitanum pro ArchiepifcopoTarracooenG, cujus fedes a Mauris detinebatur. Quod mihi incongnium videtur, cum non primo loco, qui quidem Metropolitano & prefidi debebatur, fed ultimo fubfcrlpferit. Forte interfuit uti legatus Alpbonli V. L*g<onenfts , ut matrimonium Ferdinand! Regie SanAn filii cum SanAia Alphonfi filia (de quo tunc agebatur) ad optatum finem perduceret, ac civitates & oppida in regao Legiooenfi a SanAio capta per matrimonii vinculum reflnuerentur . Hoc enim conflat, prafatum Bpifcopum Oretenfem diu apud Sanftium fuiffe moratum *t* unde fulpicari poflumoa de gravi aliquu netotio confilium inivife. JOSEPHUS DE MORET- *lktl.*

CONCILIUM MOGUNTINUM

IN CAUSA OTTONI! COMITIS AB HaNISTEIN

Congregatum aano Domini mxxiu. tempore Benedi&i papae VIII.

e,«h.iwa«, - '«›pas-

Γ\E eauia , loco, ft tempore hujus concilii E JLZ Moguntic celebrati in vita fanAi Gochardl c.tx. apudSurium ifta leguntur: Arsfo *arckitptfct- P·» Megaatinat illa ··»· /ifprraterrM ei Pnttn. fit» Magnatnin tmtavtl,* a^i *ttieoi teacthaet gentralt tatgit,* rv *collap)λ carrfxIt. Pre-*

• U|., ■- , er *'P"* Vfn Ottaaeet ceeritm ek * tf Li- mtaaariaea prêter fee fiki tabernitt [tferert en^i. ttnret. perjictrt* usa pe/ast, fmsadepuidrm csusrr, *partiet ietperattrit eatt» ,pertiet* pi cemussas/iewe , M/rarwyas ad *etehareei ft nttpit frtw* ; fttetiee teleet kernti wI prtferiptirnet I" ftMbttu prrMn,* et *Mtftt ftr. jftci fttf/I.*

Ai ktc ttacilitet ititet aofler prefti tf Epifctpi iT /"tptrtttris jaffe evectiat, um *cttUttmetde cie*ri 47 *tetlilMt fre^aeetia , <feteevit nvitar & atlent, fitpatet properékat, & ta qaeiaee ftti vicmat e/I tl. Ii cafttllt, akt Dei gratia O elefiat (f ctajecratai fait, Iier fatiekat : aki tare malier qtairai ab iatmanie vexata iamom, a partaitkat prtpinqxii ftr eccltfiat ai fan&eram impiorania patrteiaia tir caminttkatar.* <£«1 *cam aairent ntvam iliac aivenirt epifctpnm, okvtam tI cam immeaiaca feetaira Jiienter pracefferaat, fanfia ejat txifimeattau fama illefti. Imparat aatem fpiritat iUeeam receleratêtre pavefallai, fer tt ftrmma aaaiit cepit perctalart vecikat, qataam periactretar. Dûtaiikat ilht , ft*

·<·■· «d Sy- ·■ v»· *

■;«· ài aecar/aw *Gotbardi epifolpi progerere, terri i fico* mqgiM *G Madalx rnilore ft opportuit : GG ipfis etsam ê tpaibai trabebatar, mirantibas G formida» tibas, redinBatas eft, efalans G Vociferans G Gtater-date fa etc eadirt nec videra roge. Sab het talla. Battent cam mifora illa e fetlibat fide G ffe, at fatait, ferventibat trabereter, & ffaritns aryaeat aatai contentione ebaiteretar ; taedeat prefiigatn illa, atelier liberata efi, G ad vireat Det, fob pandam arbore refrigerii caafa refidenttm, fana corde G tar. fert addnBa efi. It vere cognitis* i» *pu faftn fae. rent,* timere *G gaudio cempaaBas , laoymabandas patiet egit Dee, la factem fe profternens. Ac dem-ttft farmina manas tatftaent, tl beat precatas efi, eamfee t» fine confirmatam, refie valeattat , atque etiant gaadentem, cam exaltantibas nancti a fe di-mifit, emptofoe perrexit itinere» Qaetftret eateae ce-verm & amaro coeperant : atpoto cxjnt tampracla. re ofad Denm merita cogaefoemt. Ai dit graviter tit interdixit,* * *Id indicarent . Sed neqae agr» mnlier,* yau *mtreeaixm i» ft experta fait,* m» f«» *tarba ftut et interfmrat, U TitittdaaftUviL*

<mi. _ή"*°

Scd quia ex Ruperto abbate Turtienfi colligitur, expugnationem arcts Hamcrflein fàâam effe en-no precedente, eamque prarcefliffe vexationem fie anatbrmatifmum ; emai omnino videtur concilium aliquod generale Moguntia vel alibi celebratum fuifle * quo fpiritali gladio excommunicationi* impurum nefariumque comitia conjugium & publi-cum hoc vetiti matrimonii fcandalum damnari meruerit. Vide Serarium libro v. hift. Mogunt. *βια* Erkenboldo fit Ariboae.

qïoî ηm., iu Mo«.»<i-Mfabfc·-. <tJ*w * '*

tr-AD MOGUNTINUM CONCILIUM

Anna ιϭio. *labitant.*

ADN O T AT I O CHRONOLOGIC A, ET CRITICA.

E» Mut Sot*. Ha· IMV

Moguntino concilio ex antbora vitae S. Gothardi agen» Labbeus non femel aber-rit . Qui enim Ottoncm inceili coonubii reum expulit Moguntinu* archiepifcopu*, noo quidem Aribo, led Arkanbaldu» fuit ; ficut & pro anno XOXj. annua 1010. fubftitucndu* eft. Cedo milii verba Chronici Quedlimburgenû* in additatnen-ti* a Menkenio editi* inter rerum Germanic. Scriptore* tom. HI. pag. *196.* ubi ab Autborc , uti quidem arbitror, co«vo tota bac hifloria,cu-ju< caufa Moguntiuum concilium eft habitum , ita deferibiiur. *Intérim Otto imdam nobilium fetas profopia, Fraascontm illicite fibimet patrimonio in-canto afeite, dam ab Arkanbaldo libgnnttna fodit archiefifaopo, fapint eccltfiaHico more, pro boc eodem corriperrtnr inceftx, caco fnrtbnndas amore ,difppfitir circomfaofne infidiis, nefandam eidem Cbrifto Do-mino parat tnferre manam. Sed divina id fcclrrit prohibente clementia , elapfo fruflratas antiflite , fa-ciei, gni navali eandem feqaebentar itinere, invadif, capit, cnftedta tradit, maltifyae inbnmane injxrtii treBet, eo forocior^ae, ya» fibi, nitra jm & fai vitaverat, prefalu fangntnem oblatam dolet, Bjted cam imperatori Angelo celeri legatione defer-tar, habeto cam epifeopis totinfane regni primatibee deliberatione, primo per nnncioi, deinde per amicet, /vryae ftmetrpfnm ab hoc inani tentât revocare vefa-nia, ^nibxt omntbnt rebellem, refragentem^ne, com-mtmi affinfa anathematis damno* (forte banno) *fob-jiciant, et vel fic jam timore poenali tafias, ctvibne ^matrit ecclefia, dignis pernitentia lamentii reddi ftn-ðent. Ofte ille omnimodi defpeilai habent, copias feat cane conjago m foomdam arcent Harmqftein vo-catam contrahit, yeam notare eft, nonbomimtm ar. te faxigcnis nndifae moitiés meratam, Menfaac cie. cemferentia adeo monitam ferant, et dtficilem ceilibet Vel ebfidendi , vet* faeyae *medo appugnandi pandat acceffem. Hanc ergo locem imperator Aagxfiarjifii-tia fidem omnigeno okfidionxm genere circrmligat , nec alio rthellibat vel adita, vel exito cenceffb, rp-fum Dommici natalit diem ibidem agent, adeo maniit, at pti [emet ntn armis, non armaternm miihbes ctffn. rei meminerant·, famis injitria tandem perempti, fe. la bojas vita fafpirtcs pacifcendo, iiglante celebri per orbem Stepbani prêtbornertyrii ftfio, fe,fnaqae om. ^nia imperatoria dedant petefiati. Dignem nemine erat G fafinm , nt ya» eodem die inter crxtntot la-pidantiam iffet pie exoraverat, amicis malin vide-licet eccltfia filiis pacem foe reconciliaret interventa.*

Λ

nPl.i W A» ». »·»*··*·

SYNODUS PICTAVIENSIS

ANNO C1R.CJTER MXXIII. CELEBRATA.

ANno circiter 1013. magna Lemovici* Cleri, cos inter civitatis, & Monachos S. Martia-*lio* rixa exorta, cujus hxc caufa fuit. InLitanii* fic publici* fupplicationibus Martialis nomen ex antiquo ritu inter Confeffbreshabebatur,cumque Hugo inter Apoflolo* eum adnuroerane fic apofto-li nomen illi dare ccepiffet, quod prunus Evange-lli prteco in illis partibus fuerit, Jordanus Epi-fcopu* Lemovicenfis, fic Clerici Lemovicenfes an-tiquum morem defendere inftituerunt. Vvillelmu* Aquitanorum Dux hujus nominis IV. vir litera-tus, & Literatorum ffudiofus, ad dirimendam li-tem Synodum Piâavi congregavit, ut liquet ex hir Odolrici S. Martialis Abbati* verbi* in Con-cilio Lemovicenfi, (de quo infra,) prolati*: *Il-lud faofine mihi commemorandam efi, food ante bos m annet ; KexAnxeram* (Canutu*fcilicet) *Dx. ct A^aitanin* (prarfato fcilicet Vvilleimo) *regalia manera mefit, fimafaae codicem literis aereis feriptam'^ in qao nomina fanBoram dtfimBa cam imagtnilmt centinebantar : food volumen jem in* Concil io Pt ct avibn*! dam hac eadem de re faafiio ef-fet, illad Dax Gaillelmas literis edeUm in tefiimo-mxm antiijaitatis Pontificibxs ofiendit: erat enim ibi Martialis tn altorem Aftfioleram catalogo pqfitns, <yti perttiffimos Princeps dicebat Arcbiepifeopo Barde-galtn-*

. i & */«/, t"· ikiitet tderent Kpifetpii,caa. AGregtriut ··· iekitevif. FrAtir «**, · Bpifctpit— —
CHRisn >,ctrt· *'7·""·'» poj-mm <j»4>n c^rr^e axfiortuhtfy #c, Varum ia ilia tynodo nihil certi defairi po· AitUSL
i.>, B. Aqai/awrans Ptlrtntn, dr <}*· Grtgniiu m tile tuit, aliaque anno icq. Pari(ii* cogenda fuit» et ,,,,
/*» lakern ge*tt bent kg»"» t'edidit tifervendeut: Infra narrabimus,
nnnirtue lueperittnm tfi dnk't*rf it fut S. ftp*

ANNO ch win ···♦ **VITA JOANNIS PAPÆ XVIII.** ANNO cioust i ···♦

Q.U i PERPERAM XX. APPELLATUR.

lt*7*«.ifeTT®*nnM Gregoril comitis Tuiculani filius, prar.
feu··. J defundi pontificis Benediâi frater germa. nus, potentia principum & largitione pecunia le- β dem apollolicam invaferat primo die poft obitum fi atris, anno Chrifti J014. tempore Henrici imperatoris. Ad hunc legationem pluribus muneribus inftrudam miferunt Graci, petentes, quatenus ejus confenfu (ita Glaber libro jv. cap. 1.)
C'rst ili». liceret ecclefiam Conftantinopolitanam tn fuo orbe, ficut Ruma io univerio, uruverfalem dici &
F< ajfcttaiu haberi; idque ideo fortafte, quoniam peculiare id elfe noverant homines fiaudulcoti, ut qui pecunia facta emunt, pecunia pariter facradiilrahant. Verum fingulari Dei providentia, qua cathedram Petri ipfe gubernat, acciditle videtur, ut hac de re per liteias Vvillelmi abbatis monafierii fandi Benigni admonitus, nihil plane conceflent. In-
i<i un. n<t»m telligens ledem apoftolicam a fe injufte detineri ,q aâuriis pttnitentiam, feipfum abdicavit: legitinic deinde a clero eleâus, eamdem ufque ad obitum tenuit.
r»ci Hujus tempore obiit Henricns imperator, qui
««. ob vilain hnfte, pie, & jufte tranuaim, poft obitum fanditate & miraculis celeberrimus extitit. de quo hoc memorabile refert Leo Oftienfis, quod moriturus, epifeopis abbatibufque przfenti-
•io.TTir* ^u' » Chunegundem conjugem fuam propinquis
!«.' *"ı tradiderit, ac dixerit; Recipite quam mihi tradidrftis virginem veftram. Chunegundis poftquam animam conjugis fui piis officiis profecuta fuiffet, vitam monafticam eft profefTa; ut eadem caftitate qua coeperat ftadium & curriculum vite, quod reflabat decurrendum, abfolveret. De hisQ contagibus jure meritoque glotietur Germania, qu.d uno partu Auguftum & Augullam imperato-
CoMxtufc rcs *n,er ^n^°' relatos ediderit.
«.Oo'tue^. Conradus, ex Vvormatiz ducibus originem du-
›ı cens, ab archiepilcopis aliifque Germani· principibus, non fine potentum contradidione, eleâus, iuccedit anno Chrifti 10x4. Coronam imperii a Joanne pontifice, tertio anno fus eledionis, ipio fello pafchahs folemnitatis, ut ait Oito Frifmgenfis, Rome accepit. Is memor accepti beneficii, anno imperii fui fêptimo Romam rediit, iplumque pontificem a proceribus Urbisexpulfum
1,B,p,p,.fedi luz relhtuit. Obiit pontilex vi. Idus Novembris, cum fedidet annos novem, menfes odo, & dies aliquot. Sepultus eft in bafilica fandi Pe- β tri, inter portam Argenteam & Romanam.

VV1 LLELMI ABBATIS S. BENIGNI

Joannet» XV11I.

Audierat Guillelmus, eccfeCz Conflantinopolitao· conccflum effe a Joanne nomen univerfaits, ob hoc eum increpat.

Greti» Dti & rtvtrntit B. Petri fedi rn erie *Hr· rtnu» txctllt*iiffi*>4 indeptt ptp* JtMni*, FF'i/- *lelntut triten Ckrifli fervet, ftitp jedieu turn epeftelii, cernent regni.*

RM Agiftri gentium didis inflruimur, feniorem *. Tta».
LVI non increpandum. Idem tamen alias ■· cit: *Fetfxi fem lefipitm*, vas are *cetgi/lll.* Idcir- ···*■·»··
co igitur filiationis diligentia hortamur commanem veftram paternitatem, ut in uno imitemini cogitationes hominum pervidentem dominum falvatorem, ut dicatis ad aliquem vobis unanimem, quemadmodum & ipfe Petro: Quid dicunt horni- «*"*··*
nes de mei Si vero refponfum ejus ex fide fuerit, animadvertite qualiter fonuerit; fi clare,euftodite ne obfufeetur: fi vero obfcure, lux mundi oranda eft, qualiter ita fulgeatis, ut univerfis in gremio ecclefie conftitutis ad viam mandatorum Dei gradiendam lumen prabeatis. Sed eft fama rei, que nuper apud vos accidit, de qua qui* audiens fi non fcandalixatur,noverit felonge ab amore fuperno difparari. Quoniam licet poteftas 'Romani imperii, qu· oliminorbe terrarum monarches viguit, nunc per diverfa terrarum loca innumeris regatur fecptris: ligandi folvendi* que in cœlo & in terra poteftas incumbit magi* fierio Petri. Atque idcirco illa diximus, ut animadvertatis non aliter Grzcos quam cenodoxia, hoc quod audivimus apud vos requirere, impetravide. De cetero quoque optamus ut univerfalem decet antillitem, vos acrius in correptione & dilciplina fandz & apoftolice ecclefie vigere, •terocque & feliciter io Chrifto valete.

Nota Gasi. Cossa uri i S- J.

Grzci ecclefiam Conftantinopolitanam univerfalem ai-fi-ntiente Romana dici, miffa ad Joannem legatione eoa· tenderunc. Cencelfum na boc effe a Rom. Pont, fama percrebuit, (ed falfa, id quidem moliebatur Joannes, fed literis Gallicanorum praefulum deterritus fuit, ac prateipue Guillelmi hujus, qui qualis quantufque fuerit docemur a Glabro l. ;. c. *j*. Ex falfo rumore, feribendi arxumentum Guillelmus accepit

De hac Gr«eorum legatione, totoque negoci·, videndus Glaber 1.4. c. 1. Hugonis Flaviniae, chronicoo ad aon. 10*4. Uterque banc eptflolam habet.

EPL

EPISTOLA I. JOANNIS PAPÆ, XVIII.
ad Jordanom Lemovicensem criscoroM, ceterofque Galliarum epifeopos.

De S. Martialis apoftolatn.

Jeaauu epifeepui fervui ferverunt Dei, Jordane epi. ftepe, & ejut clere, ctmBifyttt epifeepit Gallia-

tea

AD paftoralem quidem fbUicitadinem pertinet, cum aliquid controverts in ecclefia oritur, antequam vires recipiat , falcaftro fevere lingue exiirpare radicitus, & ea fuperfererc tam divinis, quam fandiffimis exemplis, que meucrn Dei faciant & Istificent. Cur enim talia fufeepimus, propalabunt fubjeda . Beatiflimus quidem Martialis, ficut io geflis ejus repetimus, docente Chrifto in mundo, & praecipiente, a Petro apoftolorum principe baptizatus eft, fic tanto fandi Spiritus igne inflammatus, ut ex eo derelidisparentibus, foii ipfi filio Dei fervire eligeret, & hunc magiftrum & dominum, Petro apoftolo confirmante, cujus fangume cretus erat, defideraret.* quod dc fadum eft. Nam io refufeitatione Lazaxi prsfens aderat, io cœna interfuit, in lavatione pedum miniftravit. Poft paffionem vero, quando putabant fe fpiritum videre, palpare manus & latus Thomam vidit. Quando apoftolis didum eft: *Eutu decete tenti geniti, liptiutlti* f·/ l» Muth.··. *aemine Patrii, tf Filii, & Spirituifanffi,* &c. *Accipite Spiritual SauBam, fneram remi/tritii, retenta font:* audivit. Afcendentem in cotium vidit, Spiritum fandum in igneis linguis defccndcntem, & vidit & accepit , omnibufque linguis eft ufus Deinde principi apoftolorum adhsfit, ut pote carne propinquus, & baptifmate filius, a quo, precipiente Cfiriflo, ad prsdicandum provinciisGalliarum eft deftinatus, ubi infinitum populum a cultu idolorum removens, Chrifto fua dodrina dedicavit : quam piam, fandamque, tam gravitate dt pietate morum , quam refufeitatione mortuorum, recuratione claudorum , cscorum illuminatione, dc omnium mirabilium perpetratione confirmabat.

Huic modo quidam veftrorqm, ut audivimus , detrahere prsfumuut, quafi nihil fit ei commune cum apoftolis, fed confeflbribus. Hi vero non loqui, fad infanire videntur: quia gravati fafeibus peccatorum, in calis judicare contendunt. Petrum denique noftrum cui claves coelorum icomxnifls funt, confeflorem dicimus quia Chrillum confefTus eft , dicens : *Jm el CSrtflui jlin Dei vivi:* dc apoflolum dicimus, quia ab ipfo Domino ad praedicationem eft miflus; martirem nominamus, quia prxdicando Chriftum, martyrio vitam finivit, principemapoftolorum credimus,quia apoftolos conftituit, ficut eft Marcus baptifmate filiu*^ Matthias forte eledus, Lucas difcipulu apoftoli Pauli, dt Barnabas, dc quamplures. An forte nolunt hos recipi inter apoftolos, eo quod ab apoftolis fine eleâi dc mifli ; qui Martialem , eo quod non fit de duodeno numero, apoftolica dignitate nolunt clarum videri?

Non puaant alios apoftolos, nifi illos duodecim: dc ubi eft quod dicit apoftolus Paulus Philippenfibus ? *Necejjarium auttm eaiflimavi Epaphroditam fratrem, ceaperaterem, 15commelitonememum, vejirum autem apeflalitta, & miniftrum ntctjjitatu aeea, mittere ad* cws. Silam quoque dc Judam ab apoftolis apoftolos nominatos invenimus. Anglo-

Aram enim ecclefia ufque haftenus beatiflimum Gregorium, quem nos confeflorem dicimus, pro£ium fuum apoftolum nominat. Romani pontifices, quia vice, apoftoli funguntur, apoftolici nominantur. Cum igitur apoftoli nomen non fit numeri, fed fuflragiis quicumque revelante Deo ad praedicandum mittitur, dc fua pia exhortatione dc exemplo, commiffum fibi divinitus populum a poceftate diaboli liberat, non incongrue apoftolus .dici poteft, quia apoftolus miflus dicitur.

Nos Vero in firma petra aedificati hunc de quo loquimur Martialem, utrum interconfeflbres,an inter apoftolos, Jefus Chriflus Dei filius, cui corporaliter adhefit, dc cujus gloriam vidit, dc be> oedidione eft ufus?annumeretapoflolum nominari pofle definImus, dc eque apoftolica officia in divinis myfteriis exhiberi fibi cenfemus : nec dc illius 'beatitudine dubitare quemquam pofle confidimus, nui fibi refpondente nomine facris operibus apoftolicam dignitatem fubtrabere invidiofe conatur. Ut autem reverentia dc celebritas tanti apoftoli in toto terrarum orbe excelfius recolatur, aedificatum dc dedicatum eft anobis in ejus honorem pulcherrimum altare in bafilica fanâi Petri apoftoli Rome ad meridianam templi partem m. Idus Maii, ubi quotidie ipfius fanâi memoria deyotiffime veneratur,dc prxcipue in die natalitii ejus, quod eft pridie Kalendas Julias, quotannis dulcius recolitur.

II. AD S. ODILONEM CLUNIACENSEM ABBATEM.

Redarguit, quod Lugdunenfem archiepifcopatum rccufaverit.

Joannei epifceftts , /erven ferverant Dei, Odilom abbati, faluttm cariffiutata cum bemdifjtoue apojtohca.

DOcente beatiflimo Gregorio, multa videntur bona, & non funt. Verumtanaen cum di* caiur, fi rogas, audies; quia omnia tua que videbantur bona , bona non e(Te fentimûs. Quid Cnim in monacho obediemia fanâius ? Quid in Chriftiano acceptabilius? nonne *rather tfiohedieutia, facrificie* , fecundum propheticum judicium ? & voce Dominica dicitur : *oSedieutiam vale,* Ô" ms /acrijiciMv. Quantum vero beatus ' Be* nediâus cam fuis prcconiis extollat, non eft dignum hic inferere, cum te non lateat. Percipimus igitur injuriam fande ecclcfie Lugdunenfis petentis te in conjugium, quia competebat: cui etiam falivam in facie jecifti. Omittimus injuriam fandae plebis, cujus regimen .parcendo fois vite tue, refugifli , & refugis . Tacemus quod authoritatem tantorum prcfulum monentium', dc rogantium ad epifcopalem dignitatem accedere, pofthabuifti: quod fanâu Romanx ecclefiu, & nobis inobedientem te reddidifti, & inultum relinquere, nec debemus, nec pofliumus : nifi forte obedientia diluat, que inobedieotia maculavit; iatisfadione purgetur, quod tratugreffione inquinatum eft. Id eft, nifi expetitum regimen jam dide ecclefias, quod inobediendq ufque hadenus fprevifti, obedienter fufeeperis ! quid amaritudinis, vel feveritatis erga meritos fciat Romana ecclefia injicere, fenties. Nam hoc facrum regimenficut a nullo eft temere ufurpandum, (ita petente ecclefia, a nullo tuo Cmili eft vitandum. Quoniam tantorum perditionis reus eris, quantorum faluti exemplo & dodrina prodefle potuiflcs. Nota lo- qui-

^uimur , & que te Icire pieniter confidimus . Ideoque taceat jam charta, A ling·* loquatur , verum epiicopi Gaudfridi, cui luce clarius voluntatem meam referendam tam tibi , quam confratribus toit, & omni ecclefi* coœmifimus . Vale.

Nota Gabx. Cossaxtii S. J.

Qpod ait Hugo Flaviniacenfis, (Milonem a Gregorio VI. nominatum efle Lugduneniem archiepiicopum.fatis hae loannis epiftola rriellitnr . Deinde certum eft, honorem nunc oblatum Odiloni poft Bwchardum archiepifcvpcm, qui anno joj). obiit. Quo tempore adhuc fedebat Joannes. ftem narrant Glaber libro v. cap. it . & Hugo in chronico. Uterqoe mifliim Odiloni a pontifice maximo, pallium & aooulum teftatur, viromque fanftum honorem renuifle ; pallium autem & annulum accep>fle, nt future archieptfcopo referveret. Addit Hugo, ea Cionisei, ad aetatem fuam fetrata effe.

LITERÆ ABSOLUTIONIS HUGONI Autiffiodorenfi epifeopo, a Joanne XVIII. concede.

/eaaws gratia *Dti* Ah mm*Jedir tpifcopm, unlvtrftr l» orbo ttrroruuo tccltfie filiu.*

NU1lurn in ecclefie catholica majus poteftefte nefas, quam exiftimare alicujus nevum criminis, precipue penitentis, quod non qneat di iohere concéda Petro a Domino clavis. Debemus enim ante oculoe mentis revocare lapfum ipCus primi partotit; qui dum tnagiftrum negavit, protinus ur pœnituit , non folum gradum, vel dignitatem apoflolici culminis nonamifit, fed potius fui ovilis cuftodiam Chtiflus illi poftmodum evidentius affignavit. Quod nihil aliud, ut credimus, quam lapforum medicina fuit. Proinde fratri noftro Hugoni Autifliodorenfi prxfuli, Deo & nobis fua peccata confitenti, fefeque culpabilem reddenti, plenariam a Deo pollicente promittimus confequi indulgenti* veniam , fecundum fponfionem ejufdem, qua dixit: Aea tva» vacare *jufiot, ftd fttcetortr *d pemtruiiom.* Ideoque nobis debet effici cariffimus: quia Dei timore correptus, apparet humillimus, & quia in talibus requiefeit Deus.

Muth. p»

Nota Gabs. Coss* atii S. J.

Qusatum ex getiis-pontificum Autirtiodorenfiutn intelligere portumu» , idcirco abluivi (e Hugo hic nofter a pont. max. valuit, quia cum tk epfcopu» Aatirtiodorenfis eflet, 8t comes Cabilonenfi», bella lufceperat confeceratque, ex quo epifeopus ordinatus fuerat.

f^Jobannti tpijcoptt ftrvur fervorum Dtidile&iffimo I· Domno Filio N. rtligiofo obboti vtntrobilir monofttrii, ubi S. Nozorii prttiofi martyrii corptti requiefeit, l» loto qui dicitur qui dtditotui tft in bonort Apoftolorum Pttri (T Puuli , tJ S. Nazerii martyru fimiliter confecratui, fut. ttjforibur iuu in perpituum.

COnvenit apoflolico moderamini pia religione pollentibus benevola charitate fuccurrere, & {«comptum cum alacri devotione impertire affenun. Ex hoc enim lucri potiffimttm praemium eo conditore omnium reponitur Deo, quando venerabilia loca opportune ordinata , ad meliorem fuerint fine dubio flatum noftra apoftolica au&oritate pcrdufta . Et quia excelletftie veftrc laudabilis manfuetudo poftulsvit a vobis, quatenus pro amore dileâi filii noftri domini Ottouis HI. imperatoris, fic dile&a: matris fue Theophani«, de domine noflre avi· fac , fpiritua]ium filiarum noftrarum, prsdiftum monafteriumconfirmaremus , concedimus dc confirmamus vobis veftrifquo polleris praefatum monafterium cum omnibus rebus mobilibus fit immobilibus illuc pertinentibus, qu· dici vel nominari poiïunt, · prefenti III. indiâione ad ipfam facratiffimnm monafterium permanendum ftatuimus, 8c ftatoendo confirmamus, ita ut cunâa loca urbana vel ruftica, ideft tnfiiodis & cafalibus, cafisdc villis, vinetis dc terminis, feu caftellis,-campis, pratis, psfcuis , filvis , faltibus , arboribus , pomiferis, fruâiferis dc infruâiferir diverfi generis, puteis , fontibus & rivis,aquis, molenditus,pifcationibus, praedia culta dc inculta, una cum colonis dc famiBiis fuis, cum decimis, dc folitis dationibus dc univetGs rebus, que aliquo modo ad ipfum locum pertinent, vel pertinere debent, amodo & ufque in finem faeculi, ficuti ab antecefibre noftro domino N. fanâiffimo papa, per praecepti paginam vobis coDceflum eft , ita dc nos omnia in integrum per hoc noflrum privilegium, dc auftoritare beati Petri apoftoli cum omni fecuritate dc tranquillitate vobis & polleris veftri* concedimus dc confirmamus donandum perpetualiter. Poft obitum vero abbatis nemo ibidem abbatem conftituat, nifi quem confenfus, dc communis voluntas fratrum ex ipfa congregatione elegerit. Statuimus etiam apoflolica cenfura fub* divini judicii obteftatione & anathematis interdiâu, ut nullus C dux, nullus comes, nullus archiepifcopus vel epifeopus, vel etiam quelibet hominum magna parvave perfona prafumat eidem venerabili monafterio damnum five moleftiam inferre, five de rebus ipfius auferre vel alienare, fed ficut fupra · nobis confirmatum eft, ita perennibus atque perpetuis temporibus fine aliqua diminutione liceat finetenus permanere. Si quis autem, quod non optamus, temerario aufu extiterit , qui contra hoc noftrum apoftoluum confirmationis privilegium venire, aut in quoquam dirumpere prefumferit, dc ficut fuperius a robis confirmatum eft, ita permanere non dimiferit, fetat fe, nifi refipifcat, auftoritate Dei omnipotentis dc beati Petri Apoftolorum principis, atque noflra qui ejus Dfungimur vice, anathematis vinculo efle innodsndurB , dc a regno Dei alienum, atque cum Juda traditore D. N. J. C. dc cum omuibus impiis in «terno incendio concremandum. Qyi vero pio intuitu cultos dc obferyator extiterit hujus noftri apoflolici confirmationis privilegii, benedidiom's gratiam a jufto judice Dominanoftro Deo confequi mereatur in fecula feculorum . Arnen.

Scriptum per manum Stepbani feriniavii fieri palatii in menfe oâobrt, de indiâione III. Data XIII. Kalendas Novemb. per manum JohanniS epiicopi Nepsfin· ecclefi· , dc bibliothecarii S. fedis apoft. Anno pontificatus domini noftri Johao* nis P. V. in menfe oâobri, de iadiâ. fupra feripta, imperante D. N. Ottone III. imperatore.

PR.IVILEGIUM JOHANNIS PAPÆ XIX.

de confirmatione Babebergenfis epiicopi.

Jomho/ tpifeopui ftrvui ftrvorum Dti.

OFficii noftri eft omnium fanâarum Dei ecclefiarum commoda generaliter confiderare, dc maxime earum qu· fpecialiter fub jure dedo, minio nollrc Romane ecclefie confidunt, fi quid eft

A·. ··»'l

eft incommodum abolere,ne pro gravi incommo* dilate fua neglcâ* vilcfcaot, vel naâa qualibet occafiooe débita folemnitatc careant. Propterca omnibus fanâc Dei ecclcfiae fidelibus prefentibus fcilicet ac futuri» notum effe volumus, quia di* le&us ac fpiritalis filius nofter H. gloriofiffimus atque inviâiffimus rex, divina infpirante clementia de propriis hereditariis rebus pro fuafuoramÎue parentum anima epifeopatum in Joco, qui icitur Babeberc, quem ip(e fidei &charitatisdevotione in honorem beatiffimi Petri apoffolorum principis effe coaffituir, commutatione faâa jure ac legaliter curo H. V/irzeburgcufi epilcopo de aliqua parta parochia lui epilcopatus, unde & predidus epifcopus fuas literas mifit, ut fuo confenfu privilegio noflra apoflolica aufloritatis epifcopatus noviter faâus fundaretur. Pro qua ratione H. fecundus glorififlimus rex nuncios fuos ad nos direxit, qui nobis hzc omnia dicerent, & *nos* pro hac fede confirmanda interpellarent. Cujus isnâiflîmam imitationem paterna & prxeordiali dileflione intuentes, omnes res, quas beato Petro apoflolorum principi in loco praenominato legitima ratione colleffas contulit noflre aufloritatis privilegio confirmare decernimus, ea videlicet ratione, ut epifcopus ejus loci, & qui io perpetuum ini fuerint fucceffores, eas fecura tranquillitate polbdeant & liberam habeant poteftatem res & proprietates ejufdem ccclefise ordinare atque componere, vel & augmentare. Diflipare vero atque confundere nullam habeant poteflatem. Noflra quoque aufforitate fancimus', uti in tc<minis & in rebus ejufdem ecclefix nulla fit infeftatio tirannorum vel aliorum quorumlibet pravorum hominum, five fint in civitate ipla Babeberc, five in Caflcllis, fle in villis, iervis &. ancillis, tributariis, decimis, foreflibus, filvis, venationibus pifcationibus, molend., camp., prati», pafcuis, terris cultis & incultis, fle quicquid modo illuc pertinet, aut in futurum acquiri polfit per noflra aufforitatis privilegium corroboratum in fecura quiete permaneat. Nullus ibi comes aut judex legem facere przfumat, nifi quam per conceffionem gloriofiffimi regis H. vel fuccefforam fuorum epifcopus ejus loci deliberet. Nulla aliena poteftas ibi per violentiam irruar. Sit ille epifeopatus liber & ab omni extranea potefla* te fecurus Romano tantummodo mundiburdio fubditus, quatenus epifcopus eo melius cum canonicis fuis fervitio Dei poflit iofiffere, & primi conflruâoris ejufdem ecclefia & recuperatoris jugiter memoriam habere. Sit tamen idem epifcopus fuo metropolitano archiepifcopo Moguncienfi fubjeâus ac ooediens. Quicumque hac precepts fervaverit, divinam remunerationem, & apoflolicam benediâionem accipiat.* qui autem contemptor & violator extiterit perpctulanathcmatis damnationi fubjaceat,.nifi rcfipifccns ad fatisfaâionem perveniat.

Scriptum per manus Petri notarii & ferinarii S. R. E. in meofe Junio, ind. V.

CB.'.'.J.

CONCILIUM PARISIENSE

Super quxftione, an S. Martialis Apoffoli vel Confeffoiis nomine *vocandus* effet, Anno Chritli mxxiv. celebratum.

ft. v. ?*s* •dA· ···»* * *i· /'"Um anno 1013. in Concilio Piâavienfi quæftio agitata faiffet, an S Martialis Apoftolus vel Conifefforis nomine vocandus effet, nihilque decidi potutffet, anno 10x4. Parifiisaliud celebratum, ubi frequemior Dororum numerus adfuit. Robertas Francorum rex, Gauzlenus Bituricenfis Archiepifcopus, & multi Picfules, Hugo Abbas S. Martialis, Odclricus ejus tucceffor, aliique cum Magiflus Parifienlibus eidem prurientes fuere. Lemovicenics contendere, Martialem vocandum effe Prierai» *Canfefforem*, non *Apoftolum* Parifienfea vero eum etiam Apoffoli nomine praeter ceteros m. poffe appellari; tandemque a Roberto Rege pro Parifienfibus conclufum, & fententia Synodi Romam ad Joannem XIX. Papam tranfmiffa, ut eam ipie fua autloritate confirmaret. Conflant hac ex Concilio Lemovicenfi II. an. 1031. habito; in eo enim Odolricus ait; *Adhuc enim vivente Rege Rotberto, cum art'ceffbr meat Hugo l» Palatio tl* Aroo Parisios *adfiieret, tum multitudine nobilium tf doliorum altercatio inter /-'rancor tf /.cmoviccnfn de re bujufmodicorjm Rege fieri capit; tf ego ibi tunc praeni mltrfm. Dicebant tfii tfc.* infra m Coneil. Lemovicen. II. legenda.

Hujus Synodi Parificnfis meminit Adcmarus in Catalogo feu Commemoratione Abbatum Lernovicenfium bafilicz S. Martialis Apoffoli, & fub Hugobc Abbate xn t.habuam elle his verbiscommemorat. *XIIt. Abhi Hugo profuit annir fex. Hit collationem fecit cum Rege Roberto & Arcbtepifcopo Bituricenfi Gautleno, tf cum multte epifeopi/ tf fapientibui virit Francia dt Apoflolatu S. Martielu; car alii in Apoflolorum, s/n iaCsafefforum numero tetm tentrt videbantur. fia» rn numero Conjefiorum eum tembent, ideo boc agebant, quia avi putjbjnt aliquot effe Apofiolor prater dhoil/ci/n. Alii vero boc agebjnt, quia nomen ejue tu quatuor Evangelm nOn reperiebant. Sifti vero /datori co^fiito intelltHa fapiebantt affirmabant eum effe Apoftolum unum præcipuum poft xn. quia cum xn. converfatul tfi tf eamdem gratiam Apoflolati quam tf ille a Domino accimre meruit. Ià quo Co». cihoab ommbut definitum efi, non eum numerari nifi eu catalogo Apofiolorum, ficut Joannet Evangeltfia, qui m pace migravit, debere. Nam plurima teflimonia reperta funt antiquitut eum In litanti1 tf r» alir feriptie Apofioïüm fateri per- Galliam tf Britanniam, /taliam t tf Hifpaniam, tf illae effe Ebionitar bareticoc, qui non credunt prater XJ1. Apojlolot. Nam gefia ejur canonica 'femper ab ecclefia recepta fatu declarant privilegium Apoftolatut ejur, tf quia fine dubitatione unur de 71. Apofioht, quoi Dominai mifit velut agnoi inter ludi: quoi y t. no» £ folum Graci, verum etiam Lucae Evangelifla tf Paula1 Apofiolnr In ep. ad Cor. j. vocat Apofloloe. Nam tf apud Gracor fapientioret Martialir Apoftolus Mtiffimui efi*

CO N C I L I U M I ANSANUM,

In quo ju.'icatum cil, non licuiffe archiepifcopo Viennehfi monschos apud Cluniacum ordinare fine permi(Tu epifeopi Mstifconenfis, adum >nno ÇhriHi mxxv.

A ïino mxxv. Dominica» incarnationis couve· XK nrru u apud Aniain in ecclefia ianâi Ro- jnapi, cauta concilii, a»<.hiepifcopi cum pluribu» epifeopis, icilicet Bur<h»rdus Lugdunenfis archie- piicopui, alter Burchardus archiepifcopus Vien- renfij , Amno archiepifcopns Tarantafienfis, Hel- minus epiicopui Æduenfis, Gauslenus epilcopua Matitecnsis , Gaufridu» epilcopus Cabiloneniis , Hugo cornes epilcopps Autiflidoreniis, Guigoepi- icopus Valentinenfis, Humbettus epdeopus Gra- tianopolitanus , Azibaidus epifcopus Lketienfis , Anfelinus epilcopus Augullenfis, & Urarjus epi- fcopus Matmanenlis. Dpm igitur muîta deeccic- fiaftics cautis, & de communi populi utilitate ibidem traâarenc , furgens prardicjus epifcopus Giusleotts, in medio proclamavit fe de Burchar- do przdâo Vieonenfi archiepifcopo, qui fine li- centia & affenfu fuo, contra canonum inflituta ordinationes de monachis fecerat in epifcopaiu fuo, fcilicet in Cluoiacenfi cznobio . Ad que idem archiepifcopus reipondens, domnum Odilo- nem abbatem, qui przfens aderat, illarum ordi- nationum adduxit authorem in defenforem. Sur- gens itaque domnus Odilo cum fuis monachis , ofiendit privilegium, quod habebant a Romana ecclefia, nuod en ralem libertatem tribuebat, ut nulli , in cujus territorio degebant , nec alicui aliquatenus fubjacetent epifcopo: fed quemcum- que vellent, vel de qualibet regione, adducerent epifeopum, qui *faceret* ordinationes, vei conlb- crationes in eorum monaflerio. Relegentes ergo fanât Chalcedonenfis , (c plurimorum authentico- rum conciliorum fenteutias, quibus przcipitur , qualiter per unamquamque regionem abbates fit, monachi proprio iubcffe debeant epifcopo, & ne epifcopus in parochia alterius audeat ordinationes, vel confecrationes, abfquc licentia ipfius epifeopi facere: decreverunt chartum non efferatam ,qu* Canonicis non folum non concordaret, (ed etiam contrairet fentpnttis · Adjudicaverunt quoque do- rnnnm abbatem non poffe extHere archiepifeopo legitimum autborem canonice defenfionis. Unde ptzdiâus archiepifcopus ratiorte conviâus, peten» veniam â Gausleno epifcopo , loco fatisfaâionis firmavit per quales ipfe voluit fidejuflores , ut unoquoque anno, quamdiu ambo viverent, tem- pore quadragefimz , fufficientiam olei de olivis ad conficiendum chrifma, ipfi perfolvcrct fine no» gligenita.

SYNODVS ATTREBATENSIS

A Gerardo Cameracenfi & Attrebatenfi Epifcopo celebrata anno mxxv.

i d‹ » lot. »· p ··'

PRÆFATIO,

<··p<>o. *· nominis dignitate & prerogative meritorum epifcopo, Gerardus nullius meriti Coepifcopus , quidquid ad beatam vitam przftantius.

CUm nobile ingenium, & prudentiam veftram confidere, non adeo demiror potuiffe nefa- rios homines erroris fpiritu magicatos, in aliquam pravi dogmatis confpiraffe dementiam: fed ad in- quifitionem veftram qualiter diflimulare potuerint, ut vos fallerent, vehementer flupeo. Nam quol- dam , nt ipfe fcitis, hujufmodi homines in finibus veftris cohabitaffe, ficut veris indiciis comproba, vimus , retulimus charitati veftrx. Quos, quia terrore fupplicii fpeciem religionis metiebantur, indemnatos velut innoxios abire permifiilis. Quod quidem in illis efncacior ad lubvertendos fimplices caufa extitit, fimplicibus autem ferupuium , ne non audiendos eftimarent , injecit , quos vero examine difcuffos audirent, nec cauiarn puniendi inventam. Verum illi quoque qui miffi ab eis ad fedu&iooem hujufmodi ad nos devenerant, com- prehenfi, multa diflimulatione renitebant, adeout nullis fuppliciis polient cogi ad confeffioncm; do- tée per eos ipfas, quos jam pene eodem fui er- roris maleficio imbuerunt, convi&i, tandem fuc lefts difciplinam parum nobis exporteront . Et poll aliqua quae fe tenere ex evangelica, & apo- ftolica doârina mentiebantur, dicebant Baptifma- (is myûeriuœ fit dominici corporis & (anguini» Cfacramentum nullum effe; & idcirco rejiciendum, nifi fimulationis caufa non * intrare ! poenitentiam ' nihil ad falutem proficere; conjugatos nequaquam ad regnum pertinere, & cetera qufc hujus libelli riu›·..,/»«· fequentia indicant. Quod ideo vobis remandamus, *'*'· ne fimulatam religionem eorum , aut compofita verba audire debeatis,

CAPUT i.

Anno Dominic* Incarnationis M.xxv. Jndift. vin. Domno Gerardo Ecclefiam Cameracenfis feu Attrebatenfis urbis regente, quodam annua ob- krvationts more contigit, ut Dominici Natalis & Apparitionis diebus io fede Cemeraci folemni curfu expletis, idem Pratfel per aliquot dies lia. tionem in fede Aitrebatenfi facere deberet . Ubi cum de ecclefiafficis funftionibas fatis pro oppor- tunitate temporis traâaret, relatum eft tl, qu»f- dam ab Italic finibus viros eo loci adveniffe,qui quamdam nove herefeos feftatn introducentes , evangelic* atque apoftolice fanftionis difciplinam pervertere tentabant, & quamdam juftitiam pue- ferenrcs, hac fola purificari homines afferebant, nullumque in fanfta Ecclefia aliud effe Sacramen- tum , per quod ad falutem pervenire potuiffent. His auditis, domnus Epifcopus perquiri homines jubet, & inventos fibi prsfentari, Qui audita in- quifitionis caufa fugam occulte parabant , fed preventi a quutefloribus trahuntur ad pratfentiatn Epifeopi. Qui in aliis caufis definiendis tunc plu- rimum occupatus, patira ad tempus de fide illo. ruta

. -, . rum feifeitatus eft : fentienfque eos quodam pravi A attribuitis, hancfacile non aliunde fumptis viribus
<**<3 dogmatis errore teneri, recludi in cuftodia jubet evacuamus. Natum namque ex immaculatavirgi.
,J*. ufque io diem tertium; & die fequenti clerici^dt ne Dei filium nulla peccati corruptione infeâum €"*‡"0
Monachis indicit jejunium, ut eos divina giatta teneri, evangelica fic apoftolicatellaturauâontas:
catholics fidei perceptione refipiici donaret. , led ficut Apoftoius docet, iple juftuseft, fiCjufti-

Tertia vero die, que dominica habebatur, fegmentatus Epifcopos curîj fuis Archidiaconis, paratis crucibus & textis evangeiicis, circumfufa totius cleri ac populi multitudine, Synodum celebraturus in ecclefia beats Maris progreditur, impofitaque antiphons *Enurgat Dent* , totum Plalmi hujus curfum expleverunt.. Denique relidente epifeopo in confiftorio fyo , & utrique Abbatibus, Religiofis atque Archidiaconis, cetenlque fecundum ordinationis fus gradum difeumbentibus, homines e cuftodia edufti in medium introducuntur. Et in primo quidem epifeopus luper his generaliter verbum fecit ad populum. Deinde converfus ad iftos: Qusnam eft, inquit, doftrina veftra? lex atque cultura , quifie auftor eft difciplms veftrx? At illi referunt, it effe auditores Gundulfi cujuldam ab halix pattibus viri, fic ab eo evangelcis mandatis fic apoftolicis informatos, nullamque praeter hanc feripturam ferecipere, fed hanc verbo & opere tenere. Verum quia ad notitiam Epifeopi pervenerat, illos facti Baptifmatis myfterium penitus abhorrere , dominici corporis & fangum.s (aeramentum refpuere, negare lapfis pœnitentiam , poft profeffionem proficere, ecclefiam annulfare, legitima connubia exeeran, nullüm in faiflSis Confcftonbus donum vit tutis C fpcftare, prstcr Apoftolus & martyres neminem debere venerari.

Illos Epifeopus fuper hujufmodi interrogans ; Quomodo, inquit, conicquens efi vos cvangelica fic apotlolica inftitiita tenere, fic contraria iliis predicate* Natrat namque tcxrusevangelicus ,qui princeps Judxorum Nicodemus dum ex fignis fic miraculis Jefutn a Deo veniffe confiteretur , continuo Dominus refpondit, neminem hoc foloconfciiionis munere lègnum ccelorum poffe mereri , nili renatus forer ex aqua fic fpiritu. Quod quidem regenerationis myfterium vos aut plemter recipere, aut evangeiicis verbis contraire necefle eft, cum conflet vere hxc Jefutn dixifle.

Ad hxc illi dederunt hujufmodi refponfutn : D Lex fic difciplina noflra quam a Magi (Iro accepimus, nec evangeiicis decretis, nec apoftolicis fahfihonibus^efintraire videbitur, fi quis eam diligenter velit intueri . Hxc namque hujufmodi eft , mundum relinquere , carnem a concupifcentiis freenare, de laboribus manuum fuarum viftum parare, nulli Ixfioncm querere, charitatcm eundis quos zelus hujus noftri propofiti teneat, exhibere. Servata igitur bac juftitia, nulhtm opus el-fe Baptifmi; prxvaricata vero illa , Baptifmum ad nullam proficere falutem . Hxc eft noftrx juftificationit fumma, ad quam nihil eft quod baptifmi ufus fuperaddere poflit, cum omnis apoftolica fic evangelica inftitutio hujufmodi fine claudatur. Si quis autem in baptifmate aliquod dicat latere facra- E mentum, hoc tribut *ex* caufis evacuatur. Una , quia vita reproba miniftromm , baptizandis nullum poteft prxbere falutis remedium. Altera , quia quidquid viliorum in fonte rcnunciatur, poftmodum io vita repetitur. Tertia, quia ad parvulum non volentem ncque currentem, fidei nefciuns , (usque falutis atque utilitatis ignarum , in quem nulla regenerationis petitio , nulla fidei poteft mefle confeflio , aliena voluntas, aliena fides , «liene cçpfeffio, nequaquam pertinere videtur.

Quibus < contra Epifeopus ait: Si huic juftitic tcftrx ab cvangelica & apoftolica inftitutione fidem

^ficans omnia , non quod ipfe extrinfecus donum juftinx accepilTet, cujus participatione dicatur„ juflus; fed principaliter fic fubfianiialiter juftus,ut neccftario in eo idem fic unum dicamus ede juftum quod juftitiam, alioquin fallitur Apoftoius in eo quod dicit, *juftifttam omnia* Nam fialtun *i* de accepit, ut ipfe fit juftus ; infirmioris juftitiex fic inferioris eft, quam is a quo accepit; necent juftificans omnia , led ille *a quo* accepit, ut ipfe fic omnia juftificentur. Verum ipfe a leipfo acci- B.P*› ul f't Juftus, & juftificet omnia, fine quo nullus fandius, nullus etiam jullus, pet quem omne tanftum fic jullum, & a quo otimts gratia fic omne donum julhtix deuendit, ficut an beatus Jacobus: *Omne datum optimam, & amne domm perfeilum dtjurfum eft , defcOndenl λ Petra luminum.* Quod autem T Patre luminum deiceudifle donum dicit, non te fcaodalizet, quia cum defeendit a Patre, defcend» fic a filio, quia iple ait: *Ego & Paler unum jumul:·* Jure igitur ait 7«aa ·« i·. Apoftoius , quod ipfe fit juftus , fic juftificans omnia: non comparative quidem juftus. ut poliit augeri vel minui, fed immutabiliter, fic ciTcntialiter juftus.

Verumtamen talis fit tantus Det filius , ficut ns. rat Evangelrfta, venit in Galilxa in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo. Cui cum ex infirmitatis proprix cofeientia minifterium recufaret, ait Dominus: *Sine modo, fic enim detet* *Maeil.» n* *noi omnem juftitiam implere.* Quid enim* in quo erat totius plenitudo jullitix, fic immutabiliter fit incomparabiliter juftus fic juftificans omnia erat : numquid ei aliquid a perfefta jullnik deerat, ut ad implendam juftitiam materialis aqux fluentis fit baptizantis minifterio indigeret ? Porro fi hoc baprifmatis myfterio ad fupplendam jnllitiam indigebat, non petfcâe juftus , nec juftificans omnia erat. Nihil enim impletur, nili cui de fumma plenitudinis aliquid defit. Plenitudo enim crementum non poteft accipere. Juftus igitur non perfcde erat: quod nefas eft de Deo judicare : Si autem juftus fuerat, nihil a baptilmo, quo luam fupplcret juftitiam, accipere poteiat: lcd immutabiliter , fie peifeâe, fic tumme juftus erat: igirur baptizari non indigebat. Cur ergo dicebat , Sic *decet noi omnem implere juftitiam*, qui ntc baptizari indigebat, nec juftitia qua plenus redundabat quo fuppieretur per baptifmum habebat? in. digebat certe , non fibi , fed nobis . Juftitiam quxrebat implere, non luam, fed noftram . Nam· femper in sterno ejus confilio manlit generis humani reparatio, & diferetis fpirituilibus Sacramentorum obfervantiis, quod profuturum At necellarium ad noflrx reparationis erat effedum, hoc per manas difpenfatorum vififibiliter voluit adminiftrari, fed invifibiliter operante Spiritu Saoôo impleri.

Cujus rei gratia plunma in Sanfta Ecclefia Erovidus Dominus inftituit Sacramenta, (e) qutus primum ad regenerationis myfterium inftituit Baptifmatis ufum. Porro Baptifmum Grxce, Latine tinâio interpretatur, quia ibi homo fpiritu gratis in melius immutatur, & longe aliud quam fuerat, efficitur. Prius enim foedi eramus deformitate peccatorum , in ipfa tinftione reddimur pulchri dealbatione virtutum. Cujus jnyfleriom non aliter, nifi fub Trinitatis defigoatione , idcft, Patris fic Filii & Spiritus Sandt cognomina-

UDO-

tione compléter. Unde Dominus ad d.fcipulos, *docete omnfi gen:et, ba; tizmtei eoi m nomine Palm (J Fibi G Spiritui Sanili*. Quod quidem myfterium a fecretis virtutibus, vel a laciis Sacramentum duitur: quod ideo penes ecclefiam fruftuofe ag'tut, quia Sanftus m eo de(cendens Spiritus, euindem Saciamenti latenter operatur cffe.lnm. Unde leu per bonos, leu per malos miniftros intra ecclefiam dilanietur; tamen quia Spiritu» Sinftus myllice iilud vivificat, nec bonorum ineritis amplificatur, nec malorum vitiis attenuatur: quia *ne^ae plantat*, aliquid eft j *nefae <)m rigat, fed qm incrementem dit Dim*. Unde 'fic ipfe Mintfler fuper baptizatuin non dicit, *Ego*, led *Dent omaipoient Pater domini noftri Jefu Cbnftt, fai te generavit ex aqaa tf Spiritu Saniio, ÿvrÿve dedit tibi rrmi/fionem omnium peccatorum, ipjt te linivit ebn/mate falatii in vitam aternam*. Qua in re peilpicuum eft, quia vita Mimftrf nihil derogat his qui de Spmtu Sanfto concipiunt virtutem fanibficatioms, przictrmcum inter ceteros difcipulos Judam futurum Domini traditorem baptizafle legamus; & cum rebaptizatos omnes a Difcipulis Domini fuilTe, quos Joannes Baptifta m aqua baptizaverat, fciamus; nui lum tamen, quem Judas baptizalTct, itetato fonte ablutum reperimns. Nam fi improba vita traditoris nocuiftet baptizandis, nequaquam ille, qm omnes venerat falvare, pateretur in illoiolo bap tiima perire. Sed quia malitia hominis non poteft imminuere diving opus virtutis, noluit repetere quod homo miniftraverat, Spiritus fanftihcaverat. Porro teftante divina Scriptura, audivimus reges magnos fullTe in Jerufalem, qui adminiftrabant res quafdam pertinentes ad Babyloniam, quofdam vero cives Babylonie adminiftrafe res Jerufalem. Sic itaque novimus cives bous civitatis admmiftraiTe res male civitatis, ficecontra cives malz civitatis adminiftratfe res bonae civitatis. Si ergo refpublica bonz civitatis per cives Babyloniz fine fui corruptione adminiftrari potuit; quanto magis Sacramentum quod vim lanftificatioms per invifibilem Sanfti Spiritusoperationem concipit, a pravis Mmiftiis non corrumpitur, cum aliud fit quod exterius agitur, exhibente miniftio, aliud quod interius vivificatur, animante Spiritu *Sancto*? Inde eft, quod cum Joannes in Evangelio diceret, *j«ù audierunt Pbartfai, quad Jefut baptizabat, fttamvu ipfe non baptizaret, fed difcipah fini*; in hoc quamdam operancis Dci, & *adminiftratorii cfficii* difcretionem voluit intelligi: videlicet ut in eo quod Jefum dicit baptizare, invifibilem divinae virtutis infi. nuet operationem; in eo vero quod fubdidit, *quamvie Jf'uf non baptizaret, fed difcipuii ejut*, non de operante virtute, fed de vifibili cxequenrium adminiftratione diftum intelligatur. Igitur in baptizandis fidelibus aliud etl quod invifibilitei efficitur per Spiritum operantem, aliud quod vifibiliter exhibetur per Miniftrum obfequentem.

Quod autem per materialem aquam Baptifmum datur, hzc ratio eft. Voluit enim Dominus, ut res illa innilbilis per congruentem, fed profefto traftabilcm remv, & vifibile impenderetur elementum; fuper quod Spiritus Sanftus ferebatur in principio. Nam ficut per aquam purgatur exterius corpus, ita latenter ejus myfterio purificatur & animus. Invocato enim Deo defeendit Spiritus Sanftus de cœlis, & medicatis aquis (anftifieat eas de lemetipfo, & accipiunt vim purgationil, ut in cis caro & anima deliftis inquinata mundetur. Et tic in moue Chrifti & in refurrcfl.onc ejus, potentia lupttûraiis novam creaturans condti ex vetere, ut in renaicentibus & mors Chrifti operetur fit vita, dicente beato Apoftolo: *An ignoratu, quia fuicumque baptizati fumat in Cbri/lo jefu, vw morte tpfiut baptizati fumat? Conjepiblti enim fanem eam illo per baptijmum tn morte, at fuomodo farrexit Cbriflat per ghrrrom Patrii, ita tf nos ia novitate vita ambulemm*. Unde notandum r quia lll baptiimatis regula & mots intervenit interfeftione peccati, & U-puhuram triduanam imitatur trina demerfio, & ab aquis elevatio refurgentis inftar eft de fepulcro. Deinde vero (acri chrifmatis unftione perfunditur infans, cx cujus nomine Chriftusdiciturp ix homo poft- lavacrum fanftificatur. Nam ficut in baptifmo peccatorum remitfio datur, ita per unftionem Spiritus adhibetur. Quz licet carnaliter aJmimftretur, fpiritualiter tamen proficit, ficut & ipfa baptilmi gratia, vifibilis aftus eft, quod in aqua mergimur, fed fpiritualis efficitur, quod dehftis mundam -. Manus impofitio ideo fit, ut per benediftionem advocatus invitetur Spiritus Sanftus. Tunc enim Paraditus poft mundata corpora libens a Patre defeendit, & quafi lupcr baptifmi aquam velut fuper piiftmam fodem recognolcens quielcit. Nam legitur, quia in principio *Spiritui Dei Jerebatur fuper aquai*.

Hoc eft primum noftrz reparationis fçramentum, ad quod confirmandum Dominus nullius indigens remifttonc peccati, nec remedio renakendi, cum non haberet quod aquis potuiflet mundari, tamen ad Joannem aquis Jordanies baptizandus, ficut ETangelifta docet, feftinavit. Cui recufanti ait; *Sine modo, fic entm decet not Mmtt omnem implere jaftitiam. Ac fi* diceret exemplum przberc omnis juflitiar, ut videlicet difeant omnes neminem polTe abfque baptifmo juftificari, quamvis innocenter ac jufte vivat. Joannes veto ait *Et ego nefeiebam eam*. Ac fi diceret, ignorabam eum ptimum, fed videns cum fibi retinere baptifmum, intellexi quia hic erat qui baptizaturus erat in Spiritu Sanfto, fic (in) remiffionem peccatorum. Sicut ipfe dixit: *Saper faem viderit Spiritum defeendentem, tf manentem fuper fe, ille eft qui baptizat in Spiritu SanUo*. Quare notandum eft, quia impoflibile eft quemquam ad perfeftum juttitiae fine regenerantis aquz myfterio afpirare, maxime cum opera juflitiz hanc gratiam Cornelio Crfatienfi dare non potuerint, donec eum cum omni familia fua falutari unda Petrus innovavit, fuper quos SpiritusSanAus ante Baptiimum inaudito przeuntis gratis exemplo cecidit: ut hac manifcfta Dei virtute animatus Petrus regnum Dei gentibus aperiret, quem cum ceteris dilcipuhs, ne in viam gentium abiret, Dominus ante monuerat.

Quod cum ita fit, profefto in hoc vobis repugnare convincimini, quod evangelica vos & apoftolica przcepta tenere dicitis, & his contraria przdicatis. Nam & Evangelifta refert, quia *Jefui venit tf difcipuii ejut tn Judaom, & ibi demorabatur cum* *eit, IX baptizabat*. Qui baptifmi Sacramentum, fic regenerationis potentiam (anxit, quando de latere ejus profluerent (anguis redemptionis, & aqua baptiimatis. Unde Joannes Apoftolus: *Trei funt*, inquit, *fui teftimenium dant in terra, Spiritui, a<jna, & fanguit*. Petrus vero, cui primatum ecclefiz Dominus contulerat, dum credentium numerum promiiTus Sanfti Spiritus replevit adventus, tria millia hominum (ua przdicatione converforum aqua baptiimatis confccravit, ficut Lucas teftatur dicens; *Un auditif cemfemSi funt torde, ÈT dixerant ad Petra» ff relifuot Apeftolot: gjtid ftcieTiHi, viri fratrei? Petrui vero ad*

iUotx

ANNO OHMBП •Iller: fatniteutinm, inquit, <7 bnptizetur unxfyuijfut Vtfiruue I» noneine Jefu Cknlh m reaijbsra peeeetenoH: If tctipittu SpiniM iaaAmv. Aliis etiam pluribus verbis exhortabatur eos dicens: S»lvemini » generetiene ifl» prnv». Qui ergo receperunt fermonem ejus, baptizati funt, dt appetite funt anime in illa die circiter tria millia. Paulus etiam, cujus vos doftrinam tenere profitemini, divine injurie panis afleffus, ab Anania baptitatus êft: qui dc poftmodum Crifpum dt Gajum dc Stephane domum fe baptizaffe dicit. Philippus etiam Eunuahum Candacis Regine ab Jerufalcm redeuntem ln aqua baptizavit, ticut liber Apoftolicus indicat. Quam ab Apoftolia traditionem Catholica adhuc fervat Ecclefia.

Unde colligitur, quia quamlibet jufte & innocenter quis videatur vivere, falvari tamen abfque divini fontis lavacro non pofltt. Veram utrumque originalis culpe, aut proprie aâioni* reatu reneatur adftriftus, tamen fonte rçnatus, mundus, dc totius peccati forde purgitus, ideo innovatur, ut qui filius diaboli in fonte defcenderat, filius Dei renatus afcendst- Et ut cunâa colligam, qualem primum hominem ex virginea terre maffa finxit fapientia Creantis, talem etiam hunc ex purificato fontis utero produxit clementia Redemptoris. Quod contra infideles garrire folent, dicente* primum hominem, fi non peccaffet, immortalitatis munere donatum; iftum vero quamlibet jufte dc innocenter vivat, nequaquam rameo polle mortis vitare jaâuram, dc ideo multum repugnare a vero, ut qualis ille fuerat faâu* a Conditore, talis & hic regeneretur ex facte. Quam eorum repugnantiam facile eft infleâi ad confequentiam, fi qui* divinae pietatis coctilium contiderare potuerit. Nam ex uno, eodemque fonte divinr rationi* defeendit, dc quod illum immortalem mirabiliter creaverat, dc quod iftum morti obnoxium mifericorditer reformaverat. Porro facile fuerat iftum immortalitati* gloria donari tanquam dc illum, fi fuiftet in contilio creantis. Sed quia dum illum libera voluntas, dc mortalitatis fecurita* decepit, per praevaricationis culpam traxit ad mortem; iftum, ne fpe immortalitatis deceptus, temporalibus deliciis ardentius infiftat, per inevitabilem mortis eventum invitat ad veram vitam. Quia vero illemortis fecurus, auâore contempto, aurem aperuit fuafori, dt fuperbsae ‘ audaciam una petiit: hunc Pie‘« Redemptori» voluit fufpenfum morte teneri, ut per humilitatis cuftodiam vitaret hoftem, audiret Conditorem, ficque adfuperna conicenderet. Nihil igitur repugnat a vero, talem hunc regeneratum ex fonte, quem mors invitat ad vitam; qualem illum, fi non peccaffet, formatum, quem mox de immortalitate prxfumptio coegit fubire morti* ruinam.

• Lx.icof. «u«i· f, "|'·

Sed fortaffe obiicis mihi, quantum ei pratftitit donata immortalitas, ex qua ruinx caufam venturam Conditor non ignorabat. Multum quidem ei contulerat, ut videlicet fi fine peccato manere voluiffet, & mortem nonguflaret, dc tam ipfe 'quam ejus progenie*, Angelos femper haberet concive*. Sed dum prxeeptum neglexit Conditoris, ipfa fua libertate deceptus, a paradifo feclufus, in ignotis partibus fui generis pofteritatem tranipofuit, atque panam, quam ipfe prxvarisationis ren* exceperat, generando tranfmifit in pofteros; de qua non potuiffet erui, niti eum Chriftu* fuo adventu relevaffet; qui per nove regenerationis myfterium, omne praeteritum vitium fiti baptifmati* lavacro purgavit, dc ftatum priftt n* libertati* reformavit. Igitur ad vitanda impro-

A bi fedudoris tentamina, cum primum pirvuh f· ve juvenes ad regenerationis veniunt facrameota; non prius fontem vita adeunt* quam exorcifmis dc fufflationibu* Sacerdotum ab ei< fpiritus immundus abigatur: ut vere appareat, quomodo princeps mundi hujus ejiciatur foras, dc prius alligetur fortis, dc vafa ejus diripiantur translata in pofteflionem viftons, qtii captivam ducit captivitatem, dc dat dona hominibus. anno C",*'STI

Quod fi refugitis credere, ut qui parvulum fidei nefeium, fuseque falutis ignarum, nec regenerationis curam habentem, de fonte fufeipiunt', eorum fides aut confeflio illi puero nequaquam proficiat.' confequituf, ut nec paralytico offerentium fidem profuifle credatis, de quo Evangeli-

B fta dicit, quia vident Jeful fident illormn, dixitp». rebtKo: Confide, fili, remittuntur tibi petent» tu». Mnnit ». Sed nec illud recipiendum cftimabitur; quod in Evangelio legimus de muliere Chananca, ut fides ejus ad impetrandam falutem filiae profuerit. Porro alius Evangelifta dicit, quod offerebant Jefu parvulos, ut manus eis imponeret; de complétant eos, dc imponens manus, benedicebat eos. Qua in re datur intelligi, quia non parvulorum fides, que adhuc nulla fuerat, fed offerentium fidelis credulitas, ut parvuli benedicerentur, obtinuerat, ficut Dominus dixit.· Pade, dT ficut credidtfli, flet tibi: O fnnetus efl puer t» Il-l» bnr». v ri/i «· ·»·

C Denique vos, qui nihil in fanfta Ecclefia corporaliter gerendum arbitramini, ut io hoc baptifmatis myfterio aqua, oleum chrifmale, Sacerdotis officium, dc cetera que ufque hodie catholica fervat ecclefia: vos, inquam, rogo, quid fibi vult illa materialis aque alluvio, quam lavandis pedibus invicem exhibere foletis? Nam fi hoc ab Evangelio vos accepiffe dicitis, u^ quia Dominus Difcipulornm pedem lavans, hoc illis exemplum rcliquilTe legitur, dc vos quoque hujus rei gratia facere vos invicem dicatis: ftultum eft, immois· crilegum cetera dc multo majora repudiare, que ab ipfo rerum auâore Domino funt conftituta, ab Evangelio enunciate, ab Apoftoiis tradita, line quibus noftre falutis plenitudo non poteft contiftere: que quidem ipfe Dominus dc ante refur-

D reftionem, de poft refurreâionem Difcipulis fui* (crvanda inftituit.

CAPUT II.

Dt Carpert & Sengine Dentini.

Fuerant certe fait que de his dici poterant, fi horas fuppeterent: Icd qui* dies ad occtium declivior *d propria quemque commonet redire; jam nunc hia omiflîj, tranfitum faciamus ad illud fiicrum dc immutabile Dominici corporis dc fanguinis facramentum, quod vos ad veftram coofufionem, nifi reCpueritis, ad verfum divinam dc apoilolicam traditionem impugnantes, everte-

E rentais. Quod quidem myfterium, quale quantumeum que in fe contineat pondus veritatis, impoffibile eft humane rationis intuitu perferutari. Quod anima ultra hominem eft, infra fenfum hominis non poteft cohiberi. Non igitur fufficic illud facundia humana comprelseodere: hoc enim illud fitttâum & admirabile commercium, per quod tetrenis celeftia junguntur, inferna (poliantur, paradifus aperitur, homo exui antiquo hor. to relocatur: per quod etiam Angeli recognofcunt hominem concivem fuum, dc fupra fe potitum adorant hominem Deum. Verum nos, quia tempus commonet, quantum noftra fragilitatis fen-

ftu

—fus percipit, illius, de quo loquimur, gratia con-

ciaiSTI fifi edicimo'·

Sacrificium dicitur quafi factum faâum, quia prece myftica confecratur in memoriam pro nobis Dominice paffionis. Unde hoc ipfo„ jubente Corpus Chrifti, & fanguinem credimus, qnod dum Gt ex frudibus terra:, fanftificatur, & fit facramentum operante invifibiliter Spiritu Dei. Quod quidem ideo facramentum effe dixerim, quia tanquam viaticum nobis *fit* introducens ad contemplationem xternitatis. Cujus panis & calicis (aeramentum Grxci Euchariftiam dicant, quod Latine bona gratia *interpretatur.* Quid erum melius corpore & fanguine Chrifti? Quod quidem facrificium, dum de pane fie vioo cum aqua mixto, ineffabili fanâificatione, cruce & verbis B illius in altari confecratur, dumque Paflionis dc refurredionis ejus, atque in cclum afcenfionis ibidem falutifera memoria agitur, verum ac proprium corpus Domini noftri Jefu Chrifti, & fanguis verus ac proprius efficitur, quamvis aliud effe videatur. Videtur nànyjue panis materialis, fed veriflime efficitur corpus Chrifti, ficut ipfa eadem veritate atteftante didicimus. Nam ipfa node qua fponte per paflionis myfterium corpus fuum pro nobis in mortem traditurus erat, ficut E*angelifta refert.· *Accepit panem, & benedixit,* ac

. ** *fr,^t · deditque Difcipuhi fetu*, dreras: *Sumite, hoc*

r ·›I *corpui mtnm. Similiter & calicem acapiem benedixit, & dedit Difcipulit futi dicem: Bibite ex boc omnei, bic eft calix novi Teftamenti, qui* pro C *multif' fundetur m remiffionem peccatorum.* Quod vero fubdit, *boc facite m meam commemorationem,* ad hoc retulit, quod per miniftenum Sacerdotum quotidie a fidelibus fieri mandavit, dum Paffionis fu« memoria agitur, & fub Sacramento communicande carnis & fanguinis panis fanâus & calix confecratur. Ad hanc fpiritalem alimoniam, ad hoc myfticum & divinum epulum nos Dominus invitat, tantamque oeccflitatem fumendi hujus alimenti nobis indicat, ut aliter in nobis vitam habere non poflimus, nifi carnem ejus manducaverimus, & fanguinem biberimus.

Sed fortaffe aliquis nimis carnaiiter hoc audiens objiciat, neminem poffe vitam haber? in femetipfo cum Chriftus carnem, quam proprio D geftabat corpore, nemini edendam erogaffe, fed perfeâo fic integro corpore cslum penerraffc legatur; aut certe, quod nefas diftu eft, Dominum in hoc verbo culpam mendacii fubiiffc cum multi vitam in fe habere videatur, qui carnem aut fanguinem ejusguftaffc aliquando fenon meminerunt. Quod nos, Deo volente, tali modo folvimus. Poffunt quidem homines fine hoc cibo temporalem hanc vitam in prefenti fxculo habere; «ternam vero vitam habere nequeunt, qux (olis fidelibus carnem & fanguinem Chrifti digne fumentibus promittitur. Unde & ipfe dicit;

3"“· §· »v *Nfi enanducaveritit carnem filii bominit, & biberiti> ejut fanguinem, non babebitit vitam In vobit:* vitam videlicet anim«, ipfum Chriftum, qui ali- E

Jm». « bi dicit; *Ego fum via, veritae, & vita.* Filium vero hominis fe dicebat, cujus corpus quotidie Ser Sacerdotes immolatur inaltari. De quoApoolus ait.- *Panii quem frangimui, nonne corput Domini eft? Et calix cui benedteimu/, nonne communicatio fanguinit Domini eft?* Unde.cum Dominus

>«». *t.* u. diceret: *Ego fum pami vivat, fa de calo defeen-*

*<- *dt: fi quit manducaverit ex bocpane, vivet in atermem: litigabant Judai ad Invicem dicentet: fiaremodo poteft bic nobu dare canem fuam ad manducandum?* Non enim hunc panem inteHigebant, •odientes carnem exborrefeebant; non cnimcraaj;

A membra Chrifti, idcirco (caudahzabantur in carne Chrifti. Sed & cum Difcipuli verba ejus carnality accipientes dicerent: *Durui eft hicfcrmt, quit/poteft exue audire?* refpondit» Dominus; *Hoc voi(candalizat? Si ergo viderait filium bommit ajcp^dentem ubi erat prinl',* fu(penfa, & quafi dcfediva oratio fuit. Putabant enim Difcipuh, ChriftUm-carnem qua indutus era(, particulatim incitam credentibus diftributurum, & quafi hoc .contra naturam effer hominum (videlicet humanam carnem in cibum fumere) quafi da re difficillima & rmpoffibili dixerun^.- *Durat eft^ic ferme, quii poteft eum audiret* Unde & Dominus: *Si*, inquit, *videritit filiam bominit afce^dtntem ubi erat print:* fubaudiendum, tunc^vidcbitis, qqia non eo modo quo putatis meam carnem credentibus diftribuo, fed fpiritali gratia me illis dando, ipfos in meum corpus transfundo: & hcc gratia nonconfumjthr morfibus, nec dentibus teritur, fed interioris hominis palato, hoc eft, ratione & intelleâu perciatur. Unde & communio Dominici corporis, ficut fupra diximus, Graeco quidem, fed Latinis ufitato fermone Euchariftia, id eft, bona gratia appellatur. Videtur enim fanftus ille panis, quo corpus Dominiconfecratur, & vifibiliter ore percipitur; fed virtus Dei Verbi, id eft, divinitas, qua anima percipientis fanâificatur, videri non poteft. Afcendit ergo Chriftus perfeâo corpore luo, fit reliquit nobis facramentum corporis fui. Denique ne putarent fibi in ifto cibo & potu fic promitti vitam «ternam, ut jam nec corpore morerentur, cum dixiflet, $«« *manducat* wmw caram; continuo fubjunxit: *Et ege refufcitabo* eam *In noviffimodie.* Nam qui digne carnem Chrifti comedit, & fan* Çuinem ejus bibit, licet mortuus corpore, habet interim fecundum fpiritum vitam «ternam. Quod vero ad corpus attinet, nec ipfum vita «terna fraudabitur, quia rcfucitabitur io noviflima dic, ultra jam non moriturum. Hoc igitur modo Ve* ritatis fermu fine culpa mendacii fuit, dicens neminem vitam io fe habere, nifi qui communie cands carnis ejus *tc* (anguinis fpiritalibus alimentis pafceretur.

Poterat vero illud infirmis auditoribus huic fententis contrarium videri, quod fubditur: *Caro* ■0« *prodeft quilquam*, cum fuperius nullum vitam habere in ledixiffet line perceptione carnis fua. Sed ita intelligendum eft; fi carnaiiter verba mea intelligere vultis, ut fi carnem meamficut ahum cibum manducetis, caro nihil vobis prodeft.

Qui enim poteft ita fuum corpus per tot ecçleftas in toto orbe diffufas diftiibui, per tam innumerabiles populos & longa tempora, lingulis diebus, fingulis hominibus (umendum diftribui, & nunquam deficere?

Quo contra vobis refpondemus, dum fidem evangelicam & traditionem apoftolicam vos fateri audimus. Verbum quod io principio erat apud Deum, id caro faâum in fine temporum modo totum cum Patre fuit femper, & totum fe claufit in utero Virginis? Si totus io Virgine, quomodo totus cum Patre? Sed audi tante virtutis myfterium. Afcenfurus io cclum Det filius, Difcipulis pro difceflu ejusfollicitis promittit fe manfurum cuna cis omnibus diebus ufque ad coniummationem frculi, quibus paulo ante prodixerat fe irt ad Patrem. Quod quidem refugeret credere humanus intellcdus, nifi virtus dilcretionis adhibeatur. Homo namque corpore circumfcriptus in loco manere, de a loco difeedere, nifi per iucceffum temporis, non poteft.

•Æaerna vero Dei effentia ficut nec tempore an A nec confringitur; ficutenim femper eft, ita femper ubique eft. Manere igitur ejus elt, nulli omnino loco deeffc, redire vero, eft corpus in terris fumptum ab eis lubtrahere. Manere-ergo cum iliis, Ac ite ad Patrem fe dicebat; dum corpus quoj corruptibile induerat, jam incorruptionis gloria lublimatum ad ccelos evehit, Ac per matcftsris przfentiam ubique fe cum illis manlurum promittit· Qui ergo ad Patrem, cum quo femper eft, ivit, Accum Difeipulis manfit, non #mpotlibilc eft, corpus, Îiuod ctetnum Ac incorruptibile' eft, At io czlis ervare, Ac in terris communicandum nobis corporis fui facramentum^rzbere.

Quod vero in tot partibus, temporibus, populis, hominibus quotidie fumpjum Ac non imminutqm objicitis, nullum incredulitatis fcandalum parit, fi quis fidei oculis intueri velit, quod ait Dominus, dum porrigeret illis panem Ac calicem dicens: *Hft faitt m ntw* ttetnumorttiuum*. Semel namque Chriftus paffus, femel mortuus, quotidie in ecclefia nobis 'patitur, quotidie nobis moritur, dum ipfo jubente facrofandz paffionis ejus memoria agitur, Ac per Sacerdotum minifierium falutaria corporis ejus & fanguinis myfteria renovantur. Quz invifibiliter eodem fpiritu vivificantur, quo operante in utero Virginis incarnatus eft Dei filius. Quod quidem ex vqbis beati Andre* Apoftoli intelligi datur, cujua vos dodrinam intefr czieros Apoftolos imitari profite- C mini, qui cum af facrificium idolorum compelleretur, ait: „ Omnipotenti Deo qui unus At ve- „ rus eft, ego omni die facrifico, non thuris fu- „ mum, nec taurorum mugientium carnes, nec „ hircorum larguinem, fed immaculatum fan- „ guinem quotidie in altari crucis facrifico; eu- „ jus carnem poftea quam omnis populus creden- „ tium manducaverit, Ac ejus fanguinem biberit, „ Agnus, qui facrificatus eft, integer perfeve- „ rat & vivus. Et cum vere facrificatus fit, „ At vere carnes ejus manducatz fint a popu- „ lo, Ac vere (anguis ejus fit bibitus; tamen, n ut dixi, integer permanet, Ac immacula- „ tus, & vivus. Interrogante vero Ægea, quomodo fieri poffet, ur occifus viveret Agnus „ D facrificatus vero Ac comellus, quomodo integer At immaculatus permaneret ? Apoftolus refpondit: „ fi Difcipuli formam imitatus crederet, „ facile ad diicendum; fin autem ad indaginem veritatis non poffe attingere. Quod Ac vobis quoque impoffibile erit intueri, nifi depofito incredulitatis rigore formam fidemque Difeipulorum receperitis. Verum quia hoc bdei oculis intuendum docuimus, fi quem magis vifibilia aedificant, quam iovifibilium virtus accendat, pauca de multis edicimus, quz Dominus ad corroborandas mentes carnalium oculis carneis contuenda, de hoc ipfo corporis fui Ac fanguinis (aeramento dignatus eft oftendere.

Tempore namque quo beatus Gregorius Ro- E nanas Ecclefic paftorali curz deferviebai, quedam materfamilias religionis Audio oblationes facere, Ac fumtno Pontifici ad Ecclefiam familiariter offerre confueverat. Qpc cum ex more quadam die ad communicandum de manu Epifeopi ordine fuo accederet, Ac illi Pontifex Dominici Ktionem corporis porrigeiet dicens: „ Corpus mini noftri Jefu Chrifli profit tibi in remiffionem peccatorum Ac vitam zteroam, “ fubrifit. Quod vir Dei intuens, communionem retraxit, & feparatim fuper altare repofitam Diacono fervendam, dum czteri communicarent,

tradidit. Expictis veto facris myllerns Epifeopus rifus caufam requirit. At illa refpondit recognoife fe partiunculam illam ex oblatione, quam propriis manibus fadam Epilcopo obtulerat*, Ac quia corpus Domini eam dixerat, in nfum fe excita* tam. Unde fado verbo ad populum Epifeopus omnès in commune orationem ad Dominum fundere hortatur, ut ad corroborandam fidem multorum manifefio fuz virtutis indicio mulieris incredulitatem coinpcfeeret. Quod Ac ladum eft. Sufgtnubus autem eundis ab oiaiionc,'Ac ad decernendum czlefte fpedaculum comprimentibus, dominus Epifeopus corporalem palanrrevelat, Ac univerfo populo Ac muliere contuente partim digiti auricularis fanguine cruentatam invenit, Ac B converfus ad muhetem dixit; Vel nunc experta divins virtutis miraculum, ne differas auimcveritatemdTcentern : Panis quem ego do, caro mea Ac fsnguis meus vere eft potus. Sed prziciui Conditor infirmitatis noftrz poteftate, qua eunda fecit ex nihilo, fit corpus fibi ex carne Virginis, operante Spiritu Sando, fabricavit, panem Acvi- Dum aqua mixtum, propria manente fpecie, in carnem & fanguioem (uum ad catholicam precem ob reparationem noftram, Spiritus lui fan. dificatione convertit. Denique omnes rurfu·) in oratione proftrati divinim potentiam exorant, ut fan&um myfterium in priftinatn formam convertat, quatenus ad fumendum mulieri fiat poflibile. Quod At fadum eft. Confequuta igitur mulier Dominici corporis participationem, poftea iu fanda religione At fide,. Ac omnes qui aderant, in amore Chrifti & credulitate ferventes proficiebant.

Alio quoque tempore quidam vir nobiliflimns, atque juxta izcu'um potentiffimus, a beato Gregorio reliquias beatorum Apofiolorum & Martyrum petiit fibi tranfmitti. Erat enim Epticopo familiaris, & erga Dei cultum per admonitionem ejus fufficienter imbutus, honorifice igitur legatos fufeipiens, aliquamdiu fecum morari fecit. Memorias igitur Apofiolorum Ac martyrum pro hujufmodi negotio agens, dum reliquias coniecrando Miffarum folemma cxpleffet, particulatim pannos luper quibusfanffacelebraverat, dividit, Ac lingulis fingulatim buxus impofuit, quas figillo munitas legatis tradit.* Ac fic proficifcuntur. Qui dum iter carperent, Ac quidem fecum ferrent, ignorarent, cceperunt curiofius fe ipfos reprehendere, quod qui domino portabant, penitus ignorarent. Quid longius moramur? Fradis figillis Ac apertis buxtulis, nihil aliud nifi pannos contemplantur. Indignati igitur Romam redeunt, sccufantes Epifeopum, quod fui domini petitionem, Ac fui itineris laborem tam parvi zftimaffet, ut pro reliquiis pannos ei mififlet, tanquam hujufmodi genus apud fe non inveniri poffet. Quorum ftultitiam Epifeopus patientet ferens, eoscelebrandis myfteriis jubet intereffe. *Ut* autem ad locum fermonis ventum eft, fuadet populo Dei gratiam At fandorum exorare, ut fuz virtutis potentiam in hac re dignetur oftendere, quatenus quid fides mereretur, ignorantes agnofeerent. Data igitur oratione, Ac ab eo qui figna *fregerat,* accepto cultello, fuper altare S. Petri unum ex pannis per medium pungens fecavit, ex quo, vifu mirabile.' fanguis defluens, omnem eandem pan. ni paniculam cruentavit. Stupentibus Legatis Ac ceteris, qui aderant, fuperarcanum fideifacrzmiraculum, dixit ad eos beatus Epifeopus, quifacras reliquias parvi duxerant. Scitote, fratres, quia in confecratione Dominici corporis & fanguinis cum ob iandificationem reliquiarum *ia* honoro

.Apoftolorum 3c martyrum Chrifti, quibus *fpecia*. l,,cr Gignebantur tapes fandumaltare libamina offerebantur, *femper* illorum fanguis hos pan. nos.intravit, qui effufus eft pro nomine Donji. ni noftri Jefu Chnfti. Sic itaque zdihcatos in fide Legatos S. Gregorius ad Dominum fuum gaudentes remifit.

Penfate igitur, fi fanguis martyrum Chrifti in eorum memoria pannos intravit, quanto magis fanguis Chrifti & corpus in fe transformat panem fanftnm fic -vinum , quoties Dotnimc® pellionis memoria agitur. Supercft aliud dicendum , quod quidem mirificum, dc ad incredulitatem malorum confutandam eft proficuum.

Quidam vir virtute venerabilis Plexis nomine, Monachorum gregem cura pervigili fervabat: cujus de virtutibus fic miraculis effet fatis ad loquendum. Sed quod ad prefens negotium attinens utiliter occurrit, unum audite. Hic dum quadam die ex more facrufanfto altari humili t^evotione adftaret , fic miflarum folemnia celebrans Dominici corporis & fanguinis veneranda myftetiaconfecraret: ut ventum eft ad horam fra&onis, vidit fubito qpod fit fideliter credendum, fic creduliter fit admirandum, -id eft, fandificati panis portionem in infantem transformari, fic Angelum Domini particulatim ipfum dividere: manifefto veritatis indicio, quia verum Chrifti corpus fic fanguis eft , quod fub Sacramento communicande carnis fic (anguinis dealtari lumimus. Saepe etiam, dum hsc facra myfteria celebrantur, vifum eft â pluribus Angelorum choros menfam altaris, in quo fanda coniterentur, ambire, tanquam milites în obfequio fui regis adftantes.

Talibus didis domni Epifcopi, omnes qui circumflabant fideles, lacrymis obortis, Dei virtutem & Dei mifericordiam laudabant. E convertas ad eos qui aftabant haeretica pravitate fedu-âi: Dicite, inquit, fi quid habetis, quo haerefelienda arbitremini. At illi gravitate verborum , fit caleftium virtute magnalium ftupefafti, vultibufque demiftis, quamdam poenitudinis fimilitudinem praferentes, fic ex alto fufpirantes, gemitum una dederunt, dicentes, nihil hic fe nifi divinum audire, fic quod fe mutos fic pene elingues faceret. Corruentcfque in terra, tunfis pedoribus culpam fatentur. Elevantes autem (vocem) Det fe patientiamdictui admirati, qui tamdiu eos ad ignominiam Cbnlbani nominis toleraverat ; nullam fui erroris veniam pofte fperare , qui tanto incredulitatis profundo non fa folos immerferant, led fic alios quamplures ejttfdem ruine przcipitio necaverant. Quibus Epifeopus ait: Qui lapfis huc ulque veniae femitam interdixiftis, nec ullum in pcenitentia reconciliationis fruflum fpefandum judicaftis, durum eft id vobis fpedare ab eo qui peccantes vocat in poenitentia , fic gaudet potius fuper uno pcenitente , 2nam fupra nonaginta novem juftis. nifi melioris dei pretio id ab eo ftudueritis quzrere , qui certe pernitentibus femper fuz mifencordiz fmum paratus eft aperire . Si autem perfidiae veftrat duri, tiara catholics fidei perceptione rejicitis, fiedepofito incredulitatis rigore fidei Chriftianz documenta fuicipitis, confidenter vob s a Deo veniam promitto.

CAPUT lil?

De Snfln Eccltfia , efl demet Dei.

Sed latere in vobis adhuc quafdam infidelitatis tenebras fentio, quas dum in cordibus veftris manere *germiierilis , nWam* fuperne lucis vifi.. tationem fperare poteftrt. Hz tant enim tenebrz, quz vos infidelitatis czcitate damnatos conrra langam Dei ecclefiam erigere, fit domum Dei vivi ignominiofis verborum iâibus impugnare facium , dicentes in Templo Dei nihil eiT? , quod fit aliquo cultu religionis dignum magis quam proprii 4omictki cubiculum, nihilque m eo fandum praeter czmenta fic lapides artificum opere dtgeftos, fed fic menfam Domini, in qua corporis & (anguinis ejus libamina offeruntur , nullum in fe aliud przter acetvum lapidum retinere facramentum. De quibus ea quz paulo ante de corpore fit fanguinc ejus przmtftmus , fideliter tenentur, nihil eft quod humana mens jure dubitare poftit. Sicut enim Dominusfic Redemptor tiofter in his lanfbficandis myfteriis, quibus ex rebus conficerentur fpecialiter, quibufve miniitris confecrarentur, inftituit, ita fic quo in loco fpeciahter facrificarentur, elegit, id eft, in Ecelefia fanda, qu* domus Dei fpecialiter appellatur quia veri facrificii extra catholicam Ecdefiam non eft 'locus. Hic enim (locus) divinis cultibus agendisbft confecratus. De quo ipfe Dominus ait : *Dotnm mea, domm erationit vocabiter.* In hoc enim quadragefimo fuz nativitatis die puer cum hoftiis offerri voluit : m hoc eum Simeon longi defiderii compos fufeepit: in hoc Anna prophetifta Redemptorem Hrael cognovit , cui quidem ad infigne landi propofiti fic vidualis caftimonizconftantiam, hoc fingulariter cx Evangclica kdione crevit in laudem, quod non difeedebar dc Templo. Denique Dominus duodennia puer, ignorante matre & cognatis , remanfit in Templo. Unde ipfe requirentibus ait : *Qeid efl* [illegible] *me qeerebatii ? Hefeiebetit,* ya/a r» *bu,* f*z *Petrie mei feet, oportet me ejfe?* Appropinquante vero hora paflionis fur, Jerofolymam adiens, ftatim intravit in Templum, formam nobis religio!® converfationis, quamfcquidebeamus, oftendens: videlicet ut cum oppidum, aut caftellum , five aliquem locum, ubi domus orationis Deo fit conlecrata, ingredimur, prius ad illam feftinare debemus, ubi orationis noftrz vota folventes, nofmetiplos Deo commendamus. Ingreftus Dig'tur in Templum, coepit ejicere vendentes in eo, & ementes, dicens: *Demet mea demet* era*tionit efl.* Domus illa Dei ad hoc a Salomone primum, & poftea a Jefu Sacerdote, & Zotobabclconftru&a fuerat, non quod Deus.in manuiaflis templis habitet; fed ut ibi nomen ejus invocaretur, ibique devotz plebis orationes audiret, vota -fpfciperet, munera, & orationes acceptaret. Dc quo paulo poll Evaugelifta dicit: *Sljtia eccef ferent ed exm caeci & claedi, & ceravit eat I-Templo.* Ejedis namque indignis, & profanatoribus Templi caecos & claudos in eo fanavit: non quod iis platea, aut in ciyitate curationis ejus gratia defuifset ; fed certa caula myfterii fuz virtutis potentiam exercuit, ut profeâo offenderet przter Ecclefiam nemini Iodum patere falutis, (&) iftum else locum, in quo uberius divina beneficia querentibus donantur. In hoc publicanus peccator advenit, juftificatus rediit. De hoc etiam dicit liber Apoftolorum, quia *qeotidte perdatabant enenimiter in Temple.* Et paulo poft ; *Petret & Jeeenet afcenderxnt I» Templem ed ieram orationii eeeam.* De hoc Dominus ait: *Dee keminet ofeenderent I» Templem et entrent.* Porro infirmus, quem diuturno languore tabefeentem Dominus fanaverat fuper proMticam pifeinam , fuz falotis audorem nequaquam agnofeere potuit in turba fedentem , donec eum Jefus invenit in Tem-

—, --Templo, ibique (e recognofci voluit: aperte do- A
anno cent, ut fi gratiam Conditoris noftri cognolce^ re» «I ej*>* vifionem defideramus pervenire, confugiamus devoti ad Templum Dei ubi illi de peiecptis beneficiis gratias agere, & de percipiendis exorare fatagamus, nolque ipfos Ternplum Dei", in quo mifericorditer venire, & man* fionem facere dignetur, praparare curemus.

Hxc fempçr familiaris fuerat confuetudo Domini, ut in quamcninque civitatem introiffet, ftatiin divetteret in Templum. Unde Joannes
Fєm. ». ». Evangclifta: *Perrexit Jefui fn, lAontem Oliveti, O*
x« «. i« *diluculo iterum venit tn Templum.* Et Lucas Evangrhfta: *Intravit Jefui fecundum confuetudmem m fi^agogam, & furrexit legere.* Ubi audis Synagogam, Templum imellige, ubi conventus Judzo- B rum erat. Hxc temper Domino gratiffima fedes fuerat, adeout in eam femper ingrediens fermonem faceret aJ populum, ac divinitatis fuz facrameota pandere dignaretur. Unde licet nullum locum vacare a præfentia majellatis ejus fciamus, in hac tamen prxfentius' atque ubejrius fur gratis beneficia petentibus tribuit, ubi corporis ejus & fanguinis facrofanda myftena celebrantur, iX laudes divinz, & vota iolvuotur. In Templo Dominus Salomoni in nube glori» fur apparuit, dicens (e ibi petentibus daturum cutcumque trtbulationis & anguftix remedium, & contra tempcftates & mortalitatem, adverius gladium & famem, ficcitatem & omnem intemperiem aeris, quidquid ibi a petentibus qurreretur, effedum C Dei gratia prrftaret · Quotidie certe Dominus fandam fpiritualiter intrat Ecclefiam, non quod fibi altitudine murorum, aut varietate pavimentorum deledetur, fed quia ibi fit conventus fidelium,* ibi grates pro largitis beneficiis · fidelibus accipit; hymnos & cantica fpiritüalia, & devote laudis facrificia (ufeipit, &. fanda corporis fui & fanguinis fui commercia tribuit. Poftremo Lucas ad Theophilum feribens, ait, quia Dominus
4A· ·♦>. Jelus *poft pajfionem fuam Difctpulit jtipfum vivum pralutt tn mulus argumentis, per dies quadraginta apparens els, & loquem de regno Det.* Quid eft loqui de regno Dei, nifi de ilatu Ecclefie, que regnum dicitur Dei, ordinare ?

Igitur quod congédia lapidibus domum Dei D quam nos ecclefiam nominamus, fabricatam, nihilque fandum ex ea lapidea materia trahere in fe contenditis, & ideo nihil differre, quin in domiciliis & privatis manfionibus veftris orationes fade tantum valeant, quantum & in Templo fando Dei: adverfus haec conliderare oportet, cum Dominus tanto cultu tabernaculum foederis fibi per Moyfem juftit fieri, io quo potihabitis ceteris omnibus locis fpecialius gloria ejus apparuerat, ibique fingulariter in rebus dubus confultus, judicia & legem filiis Ifrael expofuerat - Unde & Apoftolus ad Corinthios ait: *Numqutd* mi *bebetis domos ad manducandam, & bibendum, aut ecclefiam Dei contemnitis?* Et paulo poft: */raque fratres mei,* inquit, *cum convenitis ad man-* E *ducandum, invicem expeflase: fi quis autem efant, domi manducet, at non in fudxium conveniatis,* Montrante itaque Paulo, propterea convenimus ad Ecclefiam ut oremus & manducemus cœmm Domini.. Duo audiflis, cur conveniat populus ad Ecclefiam: unum ex antiqua traditione, ut judicia rerum, & cognitiones accipiat: alterum cx novo Tcftamento, ut manducet corpus Chrifti. Utraque enim fuerimus ad Ecclefiam, (cilicct, ut in ea audiamus judicia noftra mala, five bona, & cognitionem Dei, flt ut manducemus cor. pus Chrifti. Quia vero quidam viri comam nu-

triebant, & mulieres nudato capite procedebant- 'm Ecclefiam, gloriantes io crinibus, quod no° Chr *$t i iolum inhoncllum erat, (ed etiam concupilcentix fomenta prcftabat, ab bac confuetudtne Apoftolus eos cOmpeicens, dicebat: *Decet mulierem neu velatam tn Ecclefia orare Dram? nec ipja natura docet vos, quod vir quidem, fi comam natriat, ignominia efi illi: multer vero fi comam 'latrial, gloria efi tlh?*

Denique beatum Urbanum martyrem (fi vere martyres creditis debere imitari) audire vos oportet, qui domum fanfht Cecilia fanftse ecclefie nomine dicavit. Unde doffor egregius Auguftinus ia Plilmo 8p. „ Hsec qu« extruuntur ad tempus „ ad recipienda corpora vel vivorum, vel mor- „ tuorum, neceffaria funt, fed tempori prrtc- „ retint. Numquidpoft judicium Dei iftas fabricas „ m cxlum levabimus? Sine his tamen hoc tempore „ qua ad poftidendum cselum pertinent, agere „ non poterimus. " Porro ipfa domus *idcirco* vocabulum habet ecclefise, quia continet ecclefiam, ideft, populum convocatum ab eo, qui facit unanimes habere in domo. Que ideo (anftificatur ab Epifeopo, ut in ea velit effe adventus Angelorum, & homines in eam introeuntes ab omni turpiloquio, & fcurrilitale, fic inutili cogitatione nonne (e continere. Audiunt qui intrant Ecclefiam, quod audivit Moyfes, quando f voluit vifere rubum ardentem: & Dominus.* *Ne appropiet,* inquit, *hac, foive calceamentum de pedibus tuis; locat enim, tn quo fias, terra fanfia efi.* Et Angelus ad Jofue: *Jolve,* inquit, *calceamentum de pedibus: locat enim tn quo* /in, *terra fanda eft.* Et apoftolus ait: *Templum enim Det fanflam eft, quod eftii vos.* Intrantes igitur Domum Det, ecclefiam, ubi Dominus, & Angelis ejus (unt, oportet nos exuere moriua affioni calceamentis, & *cogitare* de converfattone Angelorum, & de pneientia majeftatis Dei, & alfiduis hymnis & pfalmis fpiritualibus invocare nomen Domini, ut illud compleatur in nobis, quod ait Plalmiila: *Confirma boc Deas, qaod operatas es tn nobis a Templo fando tu» quod eft in Jcrafalem.*

CAPUT IV.

De facro Altari

Quod autem de menfa Domini, & de materiali Hruâura ejus fabulas fingitis, quod mini aliud (it, nili acervus lapidum, & ideo inani tcligionis officio illam venerari.* non eft vox ifta hominis, (ed diaboli, cum nullus fit locus in orbe alius, ubi legitima veneranda corporis ejus & (anguinis libamina queant fandificari; nefcit enim crucis pretium, qui non credit manere in altari cclefte myfterium. Altare de terra Dominus per Moyfen fibi fieri inftituit, (uper quod holocaufta & facrificia offerri debuiffent, de quo Irber Leviticus teftatur, quia praeceperat eidem Moyfi Dominus, ut poneret Sacerdos, qui unâus erat.de fanguine hodie fuper cornua altaris thymiamati, gratiffimi Domino, quod erat in tabernaculo tcftimonii: Quod quidem altare in tabernaculo novo, ideft, io fanda ecclefia, imaginem corporis Chrifti & feptilcri tenet, in quo unguis veri A* gni & immaculati Chrifti quotidie fidelibus immolatur, qui feipfum pro nobis obtulit hoftiam Deo patri. Hoc quidem primo a Patriarchis, poftea, ficut diximus, a Domino per Mqyfen confecratuin eft. Nam legimus, quiaNoe poft diluvium *adificavit altare Domino, tollens de oeco-*

—nÀMj ÎT *volucribus mundis, obtulit. bolocaulla' fuper eum, odiratufque el Dominis odorem fuavitaSls*. Similiter & Abraham, Ifaac Ac Jacob. Qm Jacob eçrcffus de Beriabee, vidit fcalam a terra caslo^ atque eminentem, per quam Angelos Dei attendentes ô< defeendantes, iplum etiam Dominum loquentem Jibi vtdit. Qui mane exuigctu. *Fere,* inquit, *Dominai e/i* m *lace ijio,* fiT *nefetebam* I Pavenlqiie; gjxaw *teirMii e/i,* inquit, *brut ifle!* •41» *e/l bic ahxd mfi domus Dei* 0Γ *pert.*l *cael:.* 5«r-*ergo m ine tuht lapidem, quem fuppffnerat* c t-*pni Jua, O erexit tn titulum, jundenjquc oleum defriper vovit Domino,* ibique décimas fichottias obtulit: ad cujus indar adhuc in fanda ecdefia oleo facro altari* perunguntur. De hoc Dominus ,1, '° Evangelio dicit: *Si offeis munus tuum ad altare, tf tbi recordatui fueru, quod frater tuus habet jlupttd tduetjum te, relinque tbi munur tuum.* Et alibi: Quid, inquit, *majui eft, donum, an altare quod funDificat donum i De hoc* Lucas ait ᶠ Quia dum Zacharias facerdotio fungeretur in Templo, ffnge/ai *Domini apparuit el, flant a dextris altara incenfi.* Et Joannes in Apocalypfi: *Vidi,* inquit, *fub altare Dei animat interfeihrum.* Et iterum: *A.tut Angelus Venit, tf /letit ante altare, hibens tburtbulum aureum, tf data funt ei incenfa multa, ut daret de orattontbui Sqnibrum fuper altare quod erat ante thronum.* Et paulo poft: *Accepit,* inquit, *Angelus thurtbulum, tf implevit tliud dt igne altaru.*

ANNO CHJUSTI

/▪« ,, ,, A··· 1. o.

ai·., i. r. h'4 » s

De Thymiamate.

Quoniam de facro altari verbum facientes, thymiamatis quoque & inccnfi mentionem fecimus, quorum utum fic in ccelis angelico minifterio, fic m terris per antiquos fic novos {Patres obfervari legimus, talem ex hoc divine inflitutionis authontatem habemus. Porro inter cetera, queadeuitum Fabcrnaculi facienda Dominus continuerai, lixc quoque juftit Moyfi dicens: *Factet mihi altere Λj tdolendum thymiame de lignit Sethim.* Et iterum: *Ponet altare centra velum, quod ante arcam pendet coram propitiatorio, ubi loquar tibi, tf aoolebit incenfum fuper eo Aaron, fuave flagrant mane. Quando compvnec lucernat, incendet illud, tf quando collocat eat ad vefperum, uret thymiama fempiiemum Domina.* Dehinc in fequentibus ait: *Sume tibi aromata, tf flafien, tf ony.a, galbanum quoque boni odnrn, tf thut lucidtlfimum, faciifque tbrmiama compostum opere unguentarii mixtum diligenter, tf purum tf fanHifictlioneinremijfitioem. 1'ral'care ' annum Domtnt acceptum tf diem retrioutionli. Et* paullo poft intendentibus in eum dicit: *Qua hodie impleta e)l hac feriptura in eu ibm veflrii.* Sed & Paulus, qui temper *a* vetcribi; nos docet tranfire ad nova, multa de Moyfe fic Prophetis fic Pialmis luislcnptis inierit, ut eft tliud in Genefi: *Faflui efl primus homo Adam tn animam viventem.* Quid igitur: Numquid vetus tcftamcnturn reprobaile dicendus eft, qui in epulola ad Hebrxos ita fer bit: *Tabernaculum faDum efl primum, in quo erant candelabra, tf men fa, tf propoUlio panum, quod dtcitur fanDa: poli velamentum autem fecundum Tabernaculum, quod dtcitur Sanlta Sanflorum, axi eum habent tburibuiun, tf arcam 'efl.imenti circumteDam omni ex par. te auro, &* cetera, que m eadem epiftola de veteti Teftamento prolequitur.

a'··* i·· 1. ive » «. v

n>t. ·. i».

fZa »

Igitur nos fandorum Pa rum exempla ferventes, plurima ab illo veteris oblervantix cultu in nunillarium novi Teftamenju per miniftroa eccleIi* traâanda, Apoftoli fic eorum fuccefforestranOulerunt, ut ett hare. ipta, de qua loqui incœpimui, (acri chiilmatis, qtque olei unflio, Je qua olnn Sacerdote*, & Keges, jubente Domino, ungebantur. Nam inExodo icriptum ed, ut popuii officiant picum, dicente Domino: *Prae:pe filtir lfr,tel, ut offerant fibi oleum de arboribus olivarum pnrijimumt.* Nam ut Ifidorus ait: *Olea tpfa arbor eft, fruDut oliva, juccus oleum.* Ed autem olea arbor pacis iulignis, & habet pinguedinem, qua lalli atque infitmi artus recreantur, & gratia prellatur luminis; cujus fuccus, dum offertur a populo, fimplex liqqor eft, per benedidtooein vero Sacerdotum transfertur in Sacramentum, ficut de aqua Baptifmatis ante docuimus. Animales au tem hxc non poliunt percipere, fed fides tapiat quod carnei oculi non potiunt contemplari, ut fiat illud, quod ait Apoftohis. *hnjtfibtlia i:<huta creatura mundi per ea que jaÎia funt tntelleila confpiciuntur·, femptterna quoque ejus virtue tf divinitat.* Unde beatus Auguftinus in Pfalmo XLIV. explanat: Oleum viftbile in figno eft, oleum invitibile in Sacramento eft. Poteft Deus per fe oleurn fpirituale tribuere fine corporali, ied propter animales aguntur vifibil*ia*, ut invilibilia facilius capiantur. Apoftoli denique hac arce oletutebantur in redintegratione infirmorum, fic apoflolici viri in contignatione neophytorum. Sic enim Icriptum eft in Evangelio: *Exeuntes pradicaChant, ut poenitentiam agerent, tf daemonia ejiciebant, tf ungebant oleo multos infirmai, tf fanabant.* Unde ait Apoilolns Jacobus: *Infirmatur quu in vobis? inducat presbyteros Ecclefia, tf orent fuper eam, ungentet eum oleo In nemine Domini·, tf fi in peccatit fuerit, dimittentur el.* Unde patet fic ab iplis Apotlolis hunc fanâaeecclefix morem iraditum, ut energumeni fic alii quilibet aegroti ungantur oleo pontificali benedifilione contecrato. Confignantur etiam, ut diximus, neophyti deeo, ad cujus exorcifmum jubetur diabolus recedere a catechumeno, qui adhuc pro mortuo deputatur, quia nondum eft baptizatus. ChrifmaJis autem unflio fanâificat viventem ex mortuis, fic Spiritus fandi gratiam in filium adoptionis invitat.

*^NO(

Mt,>' ' "

7«. t.<v

Porro in veteri Teftamento Aaron a Moyfe undus eft, fic filii ejus qui in tabernaculo Dei miniftratun fuerant, ficut Dominus loquutus eft ad Moylcn dicens! *Acttpe Aaron tf filio*1 *ejui, tf apphcabti ad oflium tabernaculi tefltmonit; cumque lavent patrem cum fiIiit aqua, induet Aaron veflienent i fuit, tf o.eum unDienn fundei fuper caput ejut.* Et iterum: *Pontijeu, tdefi, Sacerdor maximus inter fratres fuos, fuper cujus caput fufum efluniJionis oleum, tf cujui manui in Sacerdotio conjecrata funt, veflitufque eft fanilis vefttbus, caputfuum non d'Jcooperiet, veflimenta nonfcindet, tf ad omnem mortuum-non ingredietur omnino. Sub patro quoque fuo, tf matre non contaminabitur, no» egredietur de fenilit, ne polluat fanituarium Dei, quia oleum fanDe unDtoms Dei fuper eum efl.* Unde Pfalmilla ait.* *Unxit te Dommus Deus tuus oleo laetitiae pre confortsbut tun.* Quando confortes nominavit, quos ilios intuebatur, nifi Epifcopos, quos Chrifti vicano; ipiritu prophetico, ad regendam fandam eccleiiam praevidebar, qui hanc unftionis gratiam ab eo accepturi erant, qui ell verus Sacerdosfecunnum ordinem Melchiledech? Porro caput noilrumChrillus eft, ideo Pontifex in capite ungrtur,

Doti.

rfii. <4

1. Hic deefle non p*uc* n.nu.n, Acherium non intellexifle. Nam ex fequentibus liquet, Gerardumcumde tbynuamate dixiflet, (ermonetn intiauiije de iacro oleo, cujus uium <um illi cbjecdtent, uonnifi in veteri Teft*manto rejertri, ita refpendet; ex ilio non pauca u> novum Tefhmenturu effe translata-

. ——..tur, qui Cbrifti vicarius efficitur. Imitando enim A Aïiιτι *"utT,› 9U' CA totius caput ecclefi·, per hocun-Aonis. myllerium ht & ipfe caput ecclciiæ (ibi commiffe. Et ficut Chnfius pro univerla inter-reliât ecclefia, ita Epifeopus pro fibi commiih . n eo autem quod ait Propheta , uuffum *Clitl-ftum* prx confortibus fuis , fpirituahs gratis do-num, quo Chnllus pr· conlortibus, idefl, cete-ris fanftis, unftus eft, infinuat. Cujus unito il-lo expleta eft tempoie, quando baptizatur eft in Iordane , & Spiritus fandus in fpecie columba defeendit fuper eum , & manfit in illo . In eo vero, quo Chrifti confortes unâos oleos dixit , materialis undiom* gratiam, qua Vicarii Chrilli, idefi, Pontifices perfunduntur, infmuat. Nam fi facerdotalis gratis undionem lingularem folus fi-bi Chriftus retinuiffet, nequaquam A polio!us hanc g,t, ,».»>. ceteris gratiam ineffe doceret , cum ait : *Plurei ftiit funt Snctrdotet fecundum legem idcirc» qmd morte prohiberentur permonere.*

Igitur hunc undionis morem in ordinandis e-pifeopis fanda adhuc fervat ecclefia : ipfi etiam epifcopi in confecrandis presbyteris , manus eo-rum ungunt de oleo, ut mundi fint <d ufteren-dum Deo hofiias, & largi ad cetera officia pie-tatis. Utrumque enim delignatur per oleum, & gratia curationis, & chantas diledtonis , de qua Apoftolut ait , quia *Cbentni Det difufn ejl m cordibm mfirii per Spiritum jMfium,* y«t *dntut efl mbIt.*

Si quis autem objiciat : Cum Deus fine oleo C poffit fanare infirmos, effugare dœmones, fandi ficare fuos, quare tanta Audio obiervatur cultus confecratioois olet? refpondemusNonne antiqui jufti potuerunt Deo placere fine circumcifionef Potuerunt utique ; (ed poliquam eis praeceptum fuit, ut circumciderentur, nifi ita agerent, pec-cati vinculis tenebantur . Unde beatus Augufti-nus ait : Antiqui jufti, fi non circumciderentur, non erat eis peccatum ; poftea vero quam juffit Deus circumcidi Abraham, ejufque poftetitatcin, jam nifi fieret, grave peccatum fuit.

CAPUT V.

De Signil.

Signorum quoque ufus a veteri Teftamente fumptus ett. In quo per Moylem Dominus jutlit fieri tubas aigenteas dudiles , quam dum Levi-tas tempore iacrihcit clangerent , fonitu dulcedi-nis populus commonitus, ad tabernaculum fcede-ns ad adorandum feftinarent, qua.um etiam clan-Çore hortatus ad bellum tela profterneret adver-iantium, & fortitudo inimicorum eo luno exter-rita m te defice, et. Nam legimus , quia ante ar-cam fœderis per clangorem tubarum muri Jeri-co, quibus adverfantium cingebatur exercitus, corruerunt . Ad hunc modum in fanda ecclefia hodie tintinnabula fiunt, ut per illorum tadum fideles ad gremium matris ecclefia: invitentur, ut E depofitis cur* («cularis occupationibus difeant fe armare adverfus fpirituales incurfus. Et ficut fit, ut audita bellica tuba milites ad praelium a'mmo-fins accendantur, hoftihs impetus firimdine iulus difpergatur ; ita exterriti* tuibs nocenubus con-fortetur ad dominica bella per lignum populus evocatus, & procul pullis aereisporeilaubus, con-ventus ecclefis manu angelica fervetur.

CAPUT VI.

*nno CHRISTI

Dt Sncru Ordtnibui.

Veniendum efi autem ad fâcratiffimos Orâines, quos vefauz tnentis pertinacia vos rejicere audi-mus-. De quibus primo notandum efi, quia cos, qui magi* iunt m ecclefia neceifarii , Apodolus denominat , & eorum mores depingit , fine qui-bus non poteft rite immolatio altati celebrari , ideft, Levitas dc Sacerdotes. Ut enim fine retra-datione Sacerdos circa hoflias vigilet , necefiâ-rius efi Diaconus ad minifirandum ea , que ne-ccffaria funt Sacerdoti . Ceteri ordines his fubje-âi font : crefcente namque ecclefia , crevit offi-cium ecclefiallicum ut enim multitudini eccle-fi» iubveniri poffit.- adjiciuntur inferiore* in ad-jutoiio przpofitorum. *De* quibus funt Ofiiarii , idefi, Janitores, qui pervigili cura fande eccle-fi» januam fervant, & thefauros domu* Dei cu-liodiunt , per quos acceffum habemus m Tem-plum Domini, qui ait: Ega *fum ofttum.* Hi fu- 7''' '· *
Icipiunt eo* , quot praerogativa fidei invita. , fic excludunt illo* qui ab unitate disjundi funt, qui-bus didurus efi Dominus ; *Nefcto voe.* Poli infii-tuuntur Ledores, idefi, dominici verbi relatores, de quibus Apollolus ait: *Alii dotur ferme ftpien- tue fecundum eumdem fpiritum.* Hi funt , qui di-fiinde atque ordinate modulantes in Ecclefia, fandis moribus fideles inftruunt. Deinde funt E-xoiciftx , qui per Impofitionem manuum, & be-nedidionem facerdotalem (umunt potefiatem ab-jiciendi fpiritus immundos , fic gratiam curatio-num ; de quibus Dominus in Euangelio: *In ne-mint met Demonin ejicient .* Quam effugandorum daemonum potefiatem nulla manuum impofitione, aut facerdotalis benedidionis prerogative donati olim quidam ufurpare volente* , ab obfeffis cor-poribus demones per exorcifmum tentabant eji-cere, ficut de filiis Steve Judri liber Apoftolo-rum commemorat . Qui cum in nomine Jefu , quem Paulus praedicabat, fpiritus immundos exor-cizarent, concito indignantis fpiritus furore ve xa-ti , temeritalilque .iulum ultore fpiritu luentes , Daudierunt increpantis refponfum hoc modo : *Je-fum nevi, & Penium feto ; oei nutem <Jut eflu ? & continuo influit In eot fpiritui immundui.* Quibus illa iui pcena furoiis (ane dedit indicium , quia non erant cx eorum numero, quibus hoc donum Katiae audoritate faccrdotaii prefiitum fuerat .

os kquunrur Acolythi, id efi, ceroferarii, *qui* ignem vetbi celefiis, quo illuminentur fratresad agnofeendum , fic inflammentur ad diligendum Deum, prardicando minillrant . Subdiaconi vero hi (unt, qui oblationes a populis in Templo Do-mini (ulcipiunt, fic officiis dclerviunt Levitarum, in offerendis vatis corpous dc fanguinis Domini, fit in admimfirandis his, quz aguntur circa alta-ri* officia.

Cui vero otium fuerit veiu* Teftamentum re-volvere, inveniet ab eo hos (umpfiile exordium , nec minus etiam eos qui fuperfunt , idefi Levi-tas ; fic Sacerdotes , quorum gradu* quia ah.or efi , paulo plus in eis nobis efi immorandum . Nam ficut liber Numerorum refert , ioquutus etl Dominus ad Moyfen dicens Applica Tribum Le-vi, & fac fine m ronlpeffu AaronSaceidotis, ut minifirent ei, fic excubent, ficobiervent quidquid ad cultum pertinet multitudinis coram Taberna-culo tefiimonii , fic cufiodiant vafa tabernaculi , (ervieotrs in minillerio ejus. De hisferiptum eft in Affibus Apoilolorum , quia *cenvocontei duode-*

ctm

cim multitudinem Difcipularum, duurunt ; /fan eft derelinquere verbum Dei , tf miniflrare ettifi. Confidtrjte ergo, fratres, viros esc vebis barn teftimann feptem , plenos fperita fmSe , tf fapientia , conftituenms fuper hoc opus ; not ver» Urationi . tf mimftcrio Vtrbi trimut tnftantei , Ct placuit ferma ceram multitudine , tf elegerunt Strpbanum vtrum plenum fide tf Spiritu fanfto , <7 Pbihppum iff ceteroi , pwr flaluerunt ante ceafpeflu* Apoftolorum : tf orantet impofucrunt els manm. Exhinc jam decreverunt Apoftoli , vel fucceifores Apoftolorum, per omnes Ecclelias feptem Dracones, qui fubtimiori gradu ceteri» circa aram Chrifti quaft columnn* altaris ai&fterent. De bis Paulus, cujus vos doânnam tenete dicitis, feripfit ad Timotheum. Nam cum pramififler, Epifcopum debere irreprebenfibilem efle , fobrium , P'udentem, moribus ornatum, continuo intulit : Diaconos fimiliter pudicei, *»n bilinguet, m· urW/e viae deditu , »»a turpe luerunt fe(leniti , habentes mjftcnum fidei m confcientia pure : tf bi probentur primum, tf fie minfirent, nullum crime» babentes.

Presbyterorum ordo quoque exordium fumpfit a filiis Aaron, qui tunc Sacerdotes vocabantur in •cieri Teftamento, nunc autem Presbyteri vocantur. Porro hi przfuot Ecclefiz Chrifti, & in conieftione corporis & fanguinis Domini confortes cum Epifeopis lunt, fimiliter & in doârina popuJotum, & in officto przdicandt. De hrs Paulus Apoliolus fcribit ad Titum: Hujui, inquicns, rei gratia reliqui te Cretu, ut te qua défunt , cor. rtgei , iff cox/iituai per tivitetei preibyteros , quernadmodum tgo tibi difpefut, fi quit fine crimine eft . g, in pruna aj Timotheum epiftola : Nob , >nquir, ntghgtre gratiem f«« tn te efl, yae data eft hbi per prophetiam cum impqfitione mentum Presbyteri . Igitur cum Presbyteri ordinantor , per impolitioncm manuum facerdotaîs gratis donum fukipiunt . De quibus in libro Numerorum feriptum eft: Congrege mibi Jeptuegmte vtrti defenteriburpijreel, f««j tu noflt, quid fents popnit fint ec magiftn ; iff duces cos nd ofttum tabernaculi fadern, jacielque thi flere tecum, ut defeendem tf laquer tibi, iff euferem de fpiritu tut , trademque eu . Et paulo poft: Dcfctndit Dominus per nubem, & laqtului eft ed eum , auferent de fptritu qui erat in Moyfe, iff dem feptuagmte virn . De quibus in Actibus Apoftolorum fcriprum eft, quod cum venilTet Paulus Apoftolus Miletum , miferit Ephefum, & vocaverit presbyteros ejufdem Ecclefiz, quibus inter cetera ait : Attendite vobis iff omns g'tgt, 1« quo vos Spiritus Senfint pcfuit pefeere ecclefiem Domini, quem ecquifivit per feuguincm fuum. Sed & Petrus in prima Epiftola. Fretbyteros, inquit : qui in vobu funt, obfecro confenlor iff lefltt Chriflt peffionum , tf ejus qbe m future revelande eft, glone cammuniceltr ; pefcite, qui in vtbti eft, gregem Uel , providentes nan coefle , [ed fponteriee Jecundum Deem, mn turpis lnert gretse, fedvolunlerte ; ntqut ut daminentts tn Clerurn , [rd farm» feflt gregu ex enima ; tf cum epperuerit prexcept peftarum , percipietis immercejibilem gloria ceronem.

Denique pontificals Sacerdoti* Ordo initium fumpfii ab Aaron , ficut dicit lhdorus , quamquam & Mekhifedech prior obtulem facrificium, & poft hunc Abraham, liaac, & Jacob: fed ifti fpontanea voluntate, non facerdotali auâoriraie ifta fecerunt. Ceterum Aaron primus in lege Sacerdotale nomen accepit , primufque pontificali Bolt mduius viAimas obtulit , dicente Domino ad Moyfen: Accipe, inquit, Aeron tf filtot ejur, Ü eppltcebis nd oftium tabernaculi teftimemi. Cumfat leveris petrem cum fibts aque , indues Aaron veftimentu fun, ideft, bee», tf tunica , tf fuper, bumerale, tf retmaele, quad c^rlnget balte» : tf penet tiaram la capit» ejue , tf laminam faaSam fuper tieram, tf tlepm uaBiaali fundet fuper caput ejus. In novo autem Teftamento poft Cbriftum pontificalis Ordo a Petr· caepit , ipfi enim primum datus eft Pontificatus in Ecclefia Chrifti, ficut dicit Dominus: Tu et Petm, iff fuper banc petram etdsficab» Eccleflam meam. Hic ergo ligandi folveodique potcftatem primus accepit, primufque ad fidem populum virtute przdicationis adduxit- Siquidem & ceteri Apoftoli cum Petro pari contortio honoris & poreftatis acceperunt, 4t rpiis Apoftolis ordinantibus fucceffcrunt Epifeopi, qui funt conftituti per Mundum in ledibus Apoftolorum , qui non jam cx gente carnis & (anguinis eliguntor ficut primum , fed pro uniufcujufque merito , quod io eum divina gratia contulit.

Quod autem per manus impofitionem a' pnscefldribus Dei Sacerdotibus Epifeopi ordinantur, antiqua inftitutio eft. Sic enim Patriarcha Ifaac manum fuper caput Jacob imponens benedixit ei: fimiliter & Jacob filiis fuis . Moyfes fuper caput Jofue minum imponens, dedit ei fpiritum virtutis & ducatus in populo Ifracl . Stc & fuppletor kgis & Prophetarum Dominus nofter JcfusChriftus Apoftolos benedixit. Et in Aftibus Apoftolorum rx prreepto tanâi Spiritus Paulo & Barnabz Apoftolis manus impofita eft in Epifcopa* tum , & fic mifli funt ad cvangeiisandum. Caput annn principale mentis delignat : & ficu: mente corpus regitur, ita per Epifeopos Ecclefia, quz eft corpus Chritli, regitur. De his Paulus Apoftolus ad Titum ait: Opertet, inquit, Epifcepam irreprebenfibilem ege, ficut Dei dtfpenfatarem. Et ad Timotheum ait: St quis Eaifcepatum defiderat, benum opui defiderat: oportet enim Eptfcopam irreprebenfibilem effe , febrium , prudentem . Et item: Admonea te, ut refufciteigratiam Dei qua ia te eft, per impofitionem manuum mearum. Jam vero , quod fzculares viii nequaquam ad minifterium Ecclefiz aftumantur , eadem apoftolica au âoritas doccrA dicit: Manui nemini cito impofutfis- Et iterum.' Non neophytum , ne in fuperbiam Delatus putet fe non tam tninifterium humilitatis, quam adminiftratiooem fzcularis poteftatis adeptum, & in condemnationem (uperbi* ficut diabolus per pftantiam dejiciatur. Non enim valebit fzcularis homo facerdotii magifteriutn implere , cujus nec officium renuit , nec difciplinam cognovit, fed neque docere poteft, quod non didicit.

Quod cum ita fit, ftulrum A cunâis Catholicis abominabile fit, quod putatis vos poftc dare quod non accepiftis ; nec quibus io locis , nec quibus miniftris detur aliquod gratic donum , differentiam facilis, fed in lucis, aut in biviis, aut etiam inna pudenda fepta latrinarum veftras phantifus , atque facrilegas incantationes , quafi qnoddam fanâificationis myfterium , fuper eos agnis, quos erroris veftri confort» admiicere poteftis. Qua tn re Paulum Apoftolum, quem veftrutn doâorem mentimini, vefliumpotiusfennens accufatorem , qui ad Timotheum- feribens ait: Certa bonum certamen fidei, apprehende vilem alemam , in qua vecalus es tf caxfeffus beaamconfefftouem.

CA-

Thwo CWRIJTI

C A P U T VIL

De *Stpditt".*

De fepnliufa etiam, quam prxter ullum faluti* compendium avaritie Sacerdotum adfcribiti* , fermocinabimur. Affertis quidem nihil diflcrre , utrum mortui in atriis domus Domini, an aliis in quibuslibet loci* fepeliantur, fingente* nullum pertendi myfferium fanflitati* , prxtcr quod de ipto pretio Sacerdotes fibi coacervant pecuniam. Sed fi faoâx matris Ecclefix finum fidelibus vivi* derogare prxfumitis, nec miium fi vultis derogare & defundis. Verum qui· de Ecclefia fuperiu* certiflîme traâavimus, de fepultura etiam aliquid differamus. Porro cum fideles Chriftiani temporalem vitam in unitate Spiritu* Sanâi, lub myfterio catholice fidei in hic temporali Ecdefia communiter exigunt , ut per hanc ad cttleftcm perveniant, ubi, rogo, debent corpora eorum poll reiolutionem rediu* quam in finu matri* Ecclefix tumulari? Sicut enim temporali Ecclefix temporaliter vivendo per fidem adluarent, ita & temporaliter moriendo in finu ipfius requiefeunt, diem videlicet refurredioni* & intemporalis Ecclefix gloriam expedantes . Hre ell enim mater credentium, qux natos ad mortes regenerat ad immortalitatem, qux filiorum corpora fervat fane ad tempus iopita , io generali tamen refurredionc ad immarccffibilem gloriam fu (citanda. Si ergo in tanto lumine veritatis caliginem errori* non deponitis, dicite unde fpiritu* vit· xternx vobi* promittitis . In fanda quippe Ecclefia Dao renati offerimur, fieper iplam juxta p-c converfationi* qualitatem ad xternitatem tendimus. Ceterum cum refolvimur, in ipfa fepulti quiefcimus, & juxta fpeciem morti* imitamur fururx beatitudinem refurredioni*.

Qui ergo hoc Chriftianc fidei unicum pignus non amplectitur, a compage corporis Chrifti proculdubio divellitur . Ad hujus vero fidei unitatem pater Abraham fe noverat colligendum, cum ab Ephron duplicem fpeluncain emeret ; quam etfi fine pretio poffet habere, tamen ne cum improbis videretur participari, «(limavit potius comparare. Ibi nimirum Saram uxorem fepehvit.fic ipfe poftea fepultus eft, necnon Ifaac cum Rebecca Illuc etiam Jacob, cum in /Egypto mori debuiffet, ^lios fuos fepeliendum fe reportari commonuit. Jofepb vtro filius fuus, antequam moreretur , quodam prophetico contuitu dixit ad iratres fuos: *Pofi morttm tnttm Dtm vtfilabf voi , tf effindere fociet dt terre ifte od terrom quemjerevit Abrebem, Ifeec , & Jecob pelnbm no/tru . Cimqttt efcenderttii, efportete vobifeum offj nttedt hco ifto*, ad patriam videlicet icpulturam · Quod & ifti fecerunt . Tobias vero vir plenus Spiritu fando filium fuum monuit, ut cuin ipfe moreretur, funus fuum curaret , & juxta eum lepeliret uxorem fuam. Notandum enim quod fandi Patre* non folum in vita , fed poil mortem ab alienigenis diffcciari volebant ; quippe unitatem futurx Ecclefix prxtendentcs, qn» icoriutn fidelibus aggregatis profanos cultus abhorret.

Quod fi Abraham fepulctum fibi pretio eoemiffet, cum gratis poffet habere, cur non potius & nos in fepulturis noftris fandam Ecdefiam quolibet munere donabimus, quod & ad remedium vivi* , dt ad veniam profit defundis ? Si autem objicitis, quia hoc magis avaritin Sacerdotum exigit; nec quidem no* negamus, q'uia aliqui hoc faciant : faciunt enim aliqui. Nec mirum , cum ex duodecim Apoftoli* unus avarinx inhiaffer Sciendum vero, quod vitio malorum boni depravan non debent, aut divina myfteria informari. Quidquid enim fiet in nomine Domini, premio non vacabit. O vos caeci fit errantes, Dominici* verbis vo* increpo! Nefcientes legem, quare non ferutamini Scripturas? Hoc habet plane liber Regum , quod Reges Hraehticx plebis in uno loco omne* fepelirentur', exceptjs pravis & impoenitentibus . Quodfrfi pernitentes admifla correxerint , cum ceteri* fepulturam fortirentur / Unde datur intclligi, quod cum Salomon cum ceteris tumuletur, ventam criminum metuiffet, licet fua pernitentia non legatur. Ad hoc autem & alia multa, que de fepultura occurrunt myfteria , ipfius Salvatoris eo etiam affuit providentia, quod crux fanda in. qua pependit, fuper tumulum proiopa-remis Adam , ut tradunt Dodores , figeretur . Nec vacat , quod pretio ejus fanguints ager Acheldamah emitur, ubi peregrinorum corpora tumulantur .· revera enim ejus fanguinc Ecclefia comparatur, in cujus finu pauperes Chulii quitfcupt.

CAPUT VIII.

Dt paeitentu.

Quoniam quidem fuperius regenerationi* myfterium nihil effe dixiflis, ob hanc fcilicet cauClam quia quidquid ex operibus latanx bapurandus abdicare fe profitetur , pollmodum in vita repetere non umet, ex qua fententia pcemtentie derogare videmini. & ceteris qux Deus ad peccantium reconciliationem remedia contulit ; reflat nobis adhuc fuper hujufinodi infudere. Necdum enim incredulitatis vulnus ad vivum ufque attigimus, quod quidem nos medicantis verbi ferramento opus elt recludere, unde latentis putredinis (anies in apertum erumpat. Sciens certe divina providentia neminem baptifmatis gratia renovatum, ad fuperandas diaboli infidias, & vincenda* carnis concupifcentias effe idoneum; ne quis poll lapium in delperationis foveam corruat, adverfus fingula vitiorum vulnera refervavit convenientia reparandx falutis medicamenta, parans luperbis humilitatem , . invidis charitatem , luxunofis continentiam, gulofis parfimoniam , la piis pcenitentiam, & ceteris quibuique vitiis congrua medicamenta , per qux peccator quafi quadam baptifmi regeneratione Deo reconcilietur. Sed ut de reliquis fileam, quoniam pcenitentiam abjicitis, cum tamen Evangelii auditores vo* efle dicitis, interrogo vos, quid Dominus in Evangelic efle voluerit quod ait: *Geedeo feptr tmopec cetort pamtente, qetm fepre ueeagrata novem j«fat <?'i no» indigent pcenitentie.* Et alibi.· *Non Ve «i vocert jnfiet, fed peccetortt tn petnittnttam.* Satis certe iuperque abundant exempla poenitentix, per qux revelante Scriptura multos de tumulo vinorum & morte animx refufeitatos cognovimus, de quibus multos ante ele&ionem in malitia fua perdurantes, per poenitentiam refipifei cognovimus; plurimos vero poft eleftionem laplos, fed poftea pcenitcntix remedio in priflinam gratiam relocato* . De quibus beatum Petrum primum in medium introducimus , qui dum poenitendo fleret culpam negationis, non folum priorem gratiam reimyctravit, fed inter omnes totius ecclefixqux in terris & in cœli* eft, primatum accepit. Qum etiam prodigum filium a gratia paterna privatum in Evangelic audivimus poenitendo non folum in gratiam patris rediffe , led & ftolam primam

quam

-quamamiferat, recepifle. Ifciam cum audis, non iotelligas, lcd antiquum, quia priori* innocenti* vellem, qua fe peccando expoliaverat, pmnitendo reparavit.

Denique qui doârinam apoftolicam *fuicipitis* oportet audire qualiter Paulus fornicantem fra,rctn compellat ad poenitentiam.* Oavav··,inquit, aadirur *inter ve/ fornicatio, & tali/fermeatte* ,y«M· *lit* mc *inter gente/, ita at* axareav *patril* yun *bahunt. Bl ve/ inftati e/lit, & w» magi/ laflum babatftii, at tollatur de medio veftram qai boc opa/ fecit. Ege faident abfem torpere ; prafent natem ftinta jam jadicavi at prefent, eam qai fie operata/ efi In nomine Domtnl noftri Jefa Cbrifli congregat// vobi/ tJ meo fpirita tam virtute Domini Jefa, /radere bajafmodi Jetane ia lateritam* canus, */B *fpiritu falvai fit In die Domiai noftri Jefa Cbrifli.* Et alibi : *Timeo ne cam venero bamiliot me Dea/ apad ve/, & lageam mallet ex bn qai ante peccaverant, & non egerant penitentiam faper immand/. tiam, & fornicationem, & impadenl/am qaamgefferant.* Qjnd enim tradere hominem Satan* in interitum carnit, ut fpiritus falvus fiat, aliud eft, nifi hunc quod per incontinentiam carnis deliquerat, per tribulationem carnis diluere, ut carnis titillantis rubigme poenitentia camino excofta, fpiritus purior in diem Domini falvus fiat? Unde ipfe poftmodum dicit fe timere ne lugeat de eorum interitu, qui non egerunt pcenitentiam fuper immunditiam & fornicationem fuam.

Denique in ecclefiaftica hiftoria quemdam juvenem apud Ephefum audivimus a beato Joanne Apoftolo in Monafterio reclufum: qui catholicis difciplinis ioftruâus, & baptifmatis gratiam adeptus, poft multa religiolx converfationis exempla, diabolice fuafionis fpiritu agitatus monafterium deferuit, & inter fylvas & luftra feratum homicidiis, furtis, & omnigenis fbgitiis depravatus eft. Qtem cum Apoftoius requifitum ad Ecclefiam revocaret, & mifer ille ob magnitudinem criminum nullam, reparande falutis fpem fe habere diceret, beatus Joannes jurisjurandi facramento ei fpem veniz promittit. Dehinc jejuniis & orationibus eum intra paucum tempus ita reddidit emendatum, ut ceteros anteiret fanftitate, & ipfius Ecclefiz regimen illi Apoftoius commendaret: prebens per hoc magna exempla verz pœDitentiz, & documentum ingens regenerat.onis, atque infignia quedam & trophza vifibilis in eo refurredionis ofiendens. Verum qualiter idem Joannes Apoftoius Angelo Ecclefi* Ephefi feribat, animadvertite: *Memento,* inquit, *ande exciderit, <7 agv pctnitentiam, èX prima opera fac ; ahejain veniam tibi, fi" movebo candelabram team de loco eja/.* Extat unum, quod ad commendandam pfnitentic vim fufficiat, exemplum. Senatoris cujufdatu filiam Deo confecratam vir quidam concupifcentic furiis agitatus quondam eo ufqueadamavit, ut per maleficos immundumfpiritum confuleret. Cui cum fpiritus malignus defiderii effe&um promitteret, fi Chrifto abrennneiare vellet, ille non folum acquievit, verum abrenunciationi* cbartam manu propria feriptam illi donavit; ficque (ponforis fui arte Virginii amplexum adeptus, non poft multo amare defiebat ftupri mercede audorem fuum negaffe. Tandem beato Bafilio Cappadoci* civitati* Epifeopo omnem re* ordinem ebnteflur, in quodam conclavi per tres dies fub pernitentia, fatisfaâiooe recluditur, ubi infeftantis fpiritus convins multa patitur. At vir beatus convocat* in Ecclefiam Cleri ac popnli multitudine non deftitir orare ad Dominum, donec validilfimo orationis certamiue fcr.ptum de muu Diaboli extorfit, fit runâis insuentibus demiffam per aerem cbartam recepit.

Abfit igitur a fidelium mentibus hanc veftram exeerabilem audire doârinam, ui lapfi* poft eledIonem pcenitentiam nenuaquam proficere credant, cum luce clarius eft poft perpetrata fcelera homines per eam redire ad innocentiam. Qjiam quidem adeo efficacem, adeo potentem ad abolenda peccata experti fumus, ut etiamfi io ultimo vit* fpiritu quis admi(Torum pceuiteat, fit publica lamentatione commiffa prodantur, fruftum tamen & fpem venis falutaris sion perdat, quia propofitum quod decrevit ialvare quod perierat, non poteft immutari: & ideo quia voluntas eju* non mutator, etiamfi tempus emendationis non conceditur, fi tamen in fupplici confeflione vira exceditur, fideli propofito venia non negatur ab illo, qui non vult mortem peccatoris, fed ut convertatur a perditione pernitendo, & falratus tuiferàtione Domini vivat. Quod autem objici gj> terat de peccato ad mortem, cui nulla patet veniam confolatio, id quidem eorum eft, qui i. defperationis foveam corruentes, nihil prorfusquo inde eximi valeant, fibi reliquerunt.

CAPUT IX.

ftv*d *poenitentia poft* marra* *pmfit*

Verum nè quit pœnitentiam foli» vivi* & non defundis proficere credat, multos qui a facula traofierant, fuorum pietate viveutium a peenis relevatos Scriptura tefte comperimu*, dum pro eit facrificium mediatoris offertur, vel eleemofyn* fiunt, vel quis vicariam pcenitenti* folutionem defunfto amico perfolvit, dum quod *ger preventus morte non potuit, vivus fupplet amicus. Quod quia csci lumine fidei non folum refugitis credere, fed penitus deftruere tenratis, non vere, ut atteritis, Evangelii auditores eftis. Nam ipfa veritas dicit, quia *fi fait l» Spintmn fan&am* blafphcsniam *dimrit, nefoe l» boc fatale remittetur el, aeque In fatum.* In qua lententi· in Dialogo fuo beatus ait Gregorius, datur intelligi quafdam culpas in hoc fzculo, quaidam vero in futuro pofle relaxari. Quod enim de uno negatur, confequcn* intelledus patet, quod de quibufdam conceditur; fed hoc de parvis minimifque peccati* credendum eft, ficut eft continuus otiofu* *termo*, immoderatus ritus, vel ali·... cur* familiaris, flt cetera fine quibus vita humana non agitur, qu* etiam poll mortem gravant, fi adhuc in bac vita pofitis minime fuerint laxatas qu* per ignem purgatorium poft mortem ipfe paulo poft dicit purgari, fi in hac viupofitu* hoc bonis «flbui, ui illic obtineat, aliqui*promereatur. Unde jure a fanâis Doâoribus purgatorius ignis effe dicitur, quod per eum peccata aliqua purgantur, prout viventes aut eleemofynis, aut* facrificiis, aut cette, ficut ante diximus, vicaria pœnitenti* fblutione obtinere poflunt. Unde&Paulus ait, quia *vir forti/timen collatione fa&a milit Jem Jotjmam dxodetim millia dra&mat argentl, offerre ea/ pro peccetn mertneram, jafte ff ttligieft cogitant de refumBieve : nqfi ewm mt fat ceciderant, refxrreBamt fpermett faferftmme vUeretar tf vaaxm orare pm mortali.* Deinde dicit: *SaaBa* •ft fir *falabn/ eft cogitatio pm bfaaBit mmram,vt a peccato foboantar.*

Confiât igitur, ut diximus, talium operam Îretio defunâos pofle a peccatis abfolvi, alioqui 'aulu* Apoftoius, cujo* vos auditores effe mentimini, nequaquam audiendus efliet, qui dicit, lignuas,

—■■i gOuM, ftenom, ftipulam, ideft peccata minima A
dwgo at^*ra levHfiusa igni purgatorio facile confumi : quibus nimirum noo purgatotia, fed merna fupplicia inferrentur, nifi talibus hofttis promeruit font ifon purgatorio refolvi.

CAPUT X.

De Ceanahiii

Do coenobiis voco, que vos contra evangelica ft apoftolica decreta facrilega monte abominanda judicatis, dioentea conjugatos id fortem fidelium nequaquam computandos, multa fandorum patrum oecurrunt exempla, que infidelitatis hujus blafphemism confutandam fttis fufficiant. B De quitus nos refponfuros quodam diferetionis gubernaculo noftri fermoois carinam lubire oportet, ne quafi inter duosfcopulos naufragium incurrcntes occafionetn demus io alterutrum, fcilicet aut omnes indilcrete a conjugiis exterrendo, automnes iodiicrete ad connubia commonendo. Porro ficut inter fecularcsft ecclcfiaftico*φτο* quadam ordinis diferetio eft, ita ft converfiitio eorum quadam difenetionis ratione (erranda eft . Nam vir •cdcfiafticuv , poftquam relida icculi militia in fortem Domini computatur, non poteft , (alvo profeflioais fis· cingulo, conjugali thoro fe iterum mancipare . At viris iecularibns, qui nulli ecciefiaftici regiminis jugo funt obnoxii , nec evangelica, nec apoftolica decreta legitima pre-C judicant connubia, fi tameu fciunt omni tempore fibi debere efle fabjedam confugii voluptatem, ft fi difcernsuit certa concubitus tempora, quando coeundum, ft quando ab uxoribus fit abftinendum. Non enim taba connubia beneplacita funt Deo, quibus homines ad luxuriam, ft delicias inftar animalium provocantur, qui Deum a fua mente excludunt , ft fuc libidini vacant, ficut equus ft mulus. Qui autem ita conjugio utitn*» m eum timore Dei in amorem filiorum potius intendat , quam ut petulantis carnis appetentiam expleat, hunc copula conjugii de forte fidelium non privabit.

Falluntur igitur, qui conjugatos a regno Dei exterminandos affirmant, prsèfertimcum in Evan-D lio hujufmodi teftimonium habeamus, & apo-£ 4ica traditio talem humana: confuetudinis lege·» multis in locis coohrmet. De qua re hoc uouaa ex ore ventatis teftimonium proferimus . Nam Pharifeis tewantibus & dicentibus, filice-Kt homiai uxorem <uam dimittere quacumque ex
aut.^^tHfi, iHe tvfpoodens ait: *Nan legiftii tuiatutfetit, ueaftnla» tf /madeam d initia fecit tal , tf icuit, Mpter hac limittet heme patrim taiirta, tf aihanhit aneri faa, tf erimt éao ia cam una.*

Duei etnjmait , était ■· /éparvt. Requirentibus autem illis, ut quid Moyles maodaflet dari libellum repudii, & dimittere, ait illis: ftrnmam
t* *Marftt ai iuntian ttriii veftn feraefit vthu ii-mô*Mvv *unant veftrat, ah initu autem naafait fic . Dica auteue vthii, fnia quuaa^ue axtmu nfi ah /tnicaCitneue iiaeiferit, tf aliaue Merit, atticha-*
r.mr.t>t· *tar.* Petrus autem in epiftola fua ait; *Muherta fidiita fini vtrù fuit, ut tf fi fui *·· cnittut* turde , *per uaiitren ctwerfatitneai fine verba lucri-*
».•.1.0«./*·*· & pnulo poft: *Sic nine ahfuMa tf fanBa Utnlieret fperaulee in Det enabant ft. fubjcBa fatfrUe virir , ficut Sara aheiuhat Ahraha ituti-*
Attup ma· ««m *vacant.* Et iterator *Viri fiuttltler ctha-*

Paulus ad Corinthios ait . *Btuam eft btemni* mo *tauten maUereaa, prtpter ftnialittm aat »uffai/fur/uae aaurem habeat,* èT auapMfar vfram C Jan· *haheat. Vxari vir idetaue niiat, fimiliter&*^c>· r ··
•jmt *vin.* Et paulo poft : ütr *autem fai sa atatrimenit juaBi faut, pncifit ata egt, fei Datai·* ***** * '*
sa/, unmm a dira aaa dfceitn·, fùti fiitfceffmt, •marre iaaapfam, am *vire fat meuciliari: (f w* «Mrvas aeu *iiudttat. Si fait frater aaanai ititt Miele» , tf hac cta/aatii Milan taat ilia, aaa iiueittat ilium ; tf fi fta melter Mat virum* rqff. *iclcae, tf taaftattt Milan cum ilia, ata iiuritlut vire» : fanBificatnt eft. vir infiidit per atüütnat fhIta.* Et rurfum cum de Virginibus praeceptum Domini fe non habere diceret, converfus ad conjugatos ait: *Exiftimt hac beuam effe pnptar* ntfen. ** **
tem aeceffitalem, facaiaai heaum eft hemiui fic effe. Alligatae et unert t nati querere ftlaliaatat ; fi antem acceperit anerem, neu peccafti. Scribit autem ad Epbefios ita: *Mulieret viril fait fabiita fint ficut Demina, qutmam vir capat eft malierit, fitat Chriftai caput eft tcoltfia .* Et iterum: *fftjti fuam unarem iihgit, feipfum iiliffi.* Scribit autem ft ad {."V·*'
Titum hoc modo t *Aitlefetatulat itet, at vini fati ament, filin illigant, predate/, ftbria , Itnat hahntei carant, JaUtta fait viril.* Et ad Ti- . r*. , ,,
motheum.* *Aitlcjcntvlai,* inquit, *vtiaae imita* ; * At-
tam eniat laxariatv fatrini lu Chriftt, Men vatant, Meutci iaunatianeat, yarn *friuntut fiieat irriian, fecrruut. ·Valu erjjt-jantani unhen·, "tilial premere, aiatnt fautiliat effe, nullam tccafitnem*

faut eetre faiaaam. Et ad Coloffenfes; Firs, in- c»t»g.t.
quit, *iilifptt nuent veftrat, tf ntlile amari effeai illat.*

Cum igitnr !mk humane coniuetudinis lex tantis divina auftoritati* fulciatur foflitutis , nimirum abjicieoda eft «cftaa hcreicos ac penitus conctdcandu doctrina. Nam fi conjugalis focictas homini canta effet perditionis, qui veutt perditos separare, nullum daret hujus culp· documentum, nullum praeceptum . Paulus deoique, qui tantir charitatis igne flagrabat, ut etiam pro fratribusV anathema neri optaret, nullum fuper hujufmodi daret confultum, fi hoc ad detrimentum animae fpeftare intellexiffet. Sed dc hia fatis ad prasfens diftum.

CAPUT XI.

Dt Cnfefferibui.

Jam vero quit no· rideat roe *iα hoc* divini judicii ft chrtftian· communioni* reoaeffc, quod adverfum beatiffimos Chrifti Gonfeffores pravi dogmatis (editionem iacrilego aufu movetie, dicentes prefer Apoftolos & Martyres neminem jura venerari, io Coofcfloribus nullum donum virtutis effe, ncc ab eis aliquam (alutisegratiam poffe (pedari , quorum corpora in cineres refoluta E nihil a mortuis animalibus differre videntur. Petrus certe Apoftolus datam fibi a Domino ligandi atque folvendi potcftatcm, hanc quoque beato Clementi, Lino etiam ft Ansclcto ipfe tradidit; ceteri quoque Apoftoli eandem gratiam focceffo- I ribus fuis, ideft fandis Dodoribus atqueConfeftoribus reliquerunt *i* quorum quidam gladio occubuerunt, alii in pace Ecclefi· quieverunt. Sed non idcirco ab hominibus injufte venerantur, quia percufforis gladium non lenierunt. Verum fi ratio temporum non potuit preflare manyriem, gloria tamen martyrum non carent, quia ft voto ft virtute ft potuerunt elle martyres ft volueram.

Ff Nam

anno CM*^T> >Nam dc illi pco fpa etemiutss multas humano· rum dolorum pertulere paffiona», famem, vigilias, nuditates, jejunia, oppeobna invidorum, infeâa«tiones malorum, curam pro infirmantibus, follicitudincm pro periclitantibus, gemitum pro pereuntibus, cum ftciitibus Henles, cum fcaudalixantibus urentes. Qnnetiam adverfum humane fpintuaiilque nequitias diverfa certamina fernper in eis emicuit fortitudo vincendi,patientiaexfpedandi, aequanimitas fuflineodi. Quibus etfi perçufior deeflet, ipfi fibipercuflorri minifterium tuppteverunt. Nam quid iu eis carnifex aliud feriret, quam corpus? Et certe quod ad momentum percultor faceret, ipfi fibi longo cruciatu intulerunt, dum carnis concupiicentias in le occide. runt, fic quod fuave, quod dukc, quod voluptuofum fuerat, ademerunt.

Porro prenait» careeer eis non defuit, qui fe inter anguffam aridioris vit* cuftodiam a mundi illecebris concluferunt, quorum mens luadiffima, manus plerue munditiae, eo quod tn menfa altaris facrofanfta corporis & fanguinis mylleria celebrantes, & in tui cordis penetralibus hoftiam vivam Deoque placentem,' ideft, femetipfos fine macula, atque admixtione pravi operis offerre non dcfiftunt. Et ficut diximus licet percultoris non fenfiflent gladium, tamen per vite meritum Deo digni martyrio non privantur, quia martyrium non folum effiifiooc fanguinis, fed abftinentia peccatorum perficitur, alioquin longe a vero differre videbitur, quod ex ore veritatis ad duos fratres filios Zebedrei diftum eft: *Calicem feidem meam bibetit:* cum unum quidem gladio occubuiffe, alterum in pace ecctefiae quieviffe legjmus. Sed neque ullo auftorum exemplari offendunt beatam Dei genitricem Mariam gladio vitam finiffe, etfi per Spiritum Sandum Simeon Propheta paffuram illam dixerat: *Et team*, inquiens, *animam Crtranfibit gladia/.* Unde beatus Hieronymus m animam ejus gladium pertranfiffe dicit, quod in morte Chrifti compaflionis atque doloris gladium fentit; dum per eximi* dileâionis vim mortem Chnftt fuam fecir. Philippum etiam Apodolum fit Lucam Evangeliffam non per pafiionis certamen, fed per pacem a fieculo migraffc le. gimus. Poftremum vero quis tam lapidei cordis eft, ut ad quorum tumulum «rgros venientesoptatam falutem vident reportare, eorum merita apud aeternum judicem vivere non credat? Sed quis poll Apoftolus Martino, quis Benedifto in miraculis potentior?

Sed fortaile objicitis, quia multi in nomine Chrifti mira operati funt, & tamen poft a Domino reprobati tout: de quibus in Evangelio Dominus: *Multi*, inquit, *vernent dicente/: Domine, ner., ne* m *nomino tao propbetavimul, & in nomine tao damma ejecimat?* Quibus difturus eft Dominus: *Jlmen dico vobit, rnjcio vot, difcedite a me, omne/ operarii iniquitati/.* Quorum vita quidem, quia non concordabat verbis, idcirco a Domino reprobantur. Quod autem videntur operari, oon fui» meritis, fed Chritii nomini imputatur. Ejefti namque dremones, non eos, fed Chrifti nomen fugerunt, quod quondam in filiis Scev* cujufdam Judzs patuit, qui, ficut fuperius diximus, per exotcilmum dremones in nomine Jefu,quem Paulus pnedicabat, ab obfefiis corporibus lentabant ejicere, qui concito indignantis fptritus furore vexati audiunt: *Jefam novi, tf Paahemfcie; voi autem foi efli/> Et continuo tnjdait In eoi fpiritui irnmandai.* Quibus illa fui prena furoris fane dedit indicium, quia non erant ex eorum numero, quorum vita landitatis concordabat fanftx praedicationi. Eorum vero corpora terne manda.- u declarant, quales utrique in vita exftiterant, cum illi quotidie miraculis vivere, ifti nulla virlutis indicia ex fie poffe dare videantur. Nam in fanfta Ecclefia plena redundant miraculis volumina, qu* ad fandorum Confefforum tumbam fieri confpiciuntur, cum reprobi poft claufas in inferno animas, & fepulcria recondita corpora, nulla fandi meriti relinquunt indicia, praeter quod aliquando diabolus ad decipiendos homines phantaftice lucis figna ad eorum offa demonftrat, ut ex hoc ad ufum venerationis deceptas mentes invitet, ficut tempore beati Martini legimus approbatum, qui vulgi errore dicatum monafterium tanquam in honore martyris fuper latronem invemens, verbi fui imperio juflit fepuhum confiteri, quia nibil fibi cum fandis fuerat commune, fed fuorum fcplerum culpis cum diabolis le in inferno torqueri. In talibus igitur locis fi quid huic fimile evenerit, de quo majorum memoria nihil certum ferat, interdicunt fandificationcs, ne ritu Gentilium fana idolorum antiquitus coniiruâa pro facris venerentur, aeve fepultis temere divina iblvaotur, nifi per provincialem Epifcopum vita fepulti examinetur, fi fecundum Evangelium Chrifti fuit.

CAPUT XII.

Do Pfallendi Officio.

Quis autem dubitet vos immundo fpiritu agitari, dum hoc quod per Spiritum fandum prolatum, atque inilitutum eft, ideft, ufum pfallendi in fanda Ecclefia, abjicitis, fic quafi fijperftitiofdm errori cultum imputatis. Sumfitcrgo hanc modulandi formam ordo Ecclefiafticus, non ex ludicris, aut jocularibus infedationibus, fed ex veteris dc novi Teftameuti patribus, ficut de David in libro Regnorum legimus, quia cum arcam Domini de Terra Philifthinorum educeret, ipfe depolitis regalibus infigoiis, & fumpta cithara coram eapfallere coepit, quod ille nullum fupern* gratiae tunc aptius facrificium intellexerat. Qui etiam per banc modulandi dulcedinem Saulem Regem a dcmooc liberaverat, quem medicorum ars viâa defpcraverat. Certe &apud lupernos cives legimus hujus modulationis iofigoia celebrari, uc in Apocalypfi Joannis Apoftoli; *Habente/ Jfagali tübaral, & cantabant canticum* xwvav. Et iterum: Et vocem quam audivi, ficut citharedorum citharizantium in citbarisfuis. Hinc *ergo* colligendum eft, quam gratum fit Deo officium pfallendi, fi intenta mente peragatur, quando in hoc Angelorum choros imi rari videmur, quosconftat laude» Domini fine jntermiffionepertonare. Unde Pialmtfla fiepe nos admonet dicens: *Cantate Domine enheummvam' rfat.* Et; *Bent pfalkte ti m vociferatione.* Et iterum: *Pfalmum dicite nemini tjm, dategloriam lamii eju/.* Et in Evangelio Matthci: *Et bjmno-difla sxirraal* *montem Olivarem.* Talç namque facrificium fuper taurorum pinguedinem aut hircorum faoguinem Deo placere per Spiritum fanftum pfaltnifta viderat, cum dixit; *Humquid mandatabe tenti taurorum, aut fanguinem bircorum potabo? Immola Deo facrificium laedit.* Et iterum: *Sacrificium laudii honorificabit me.*

Denique non fotum irrationabilem creaturam, fed cunàa que hint condita, fuum Conditorem continuo ptolleodi tenore laudare jubet, cum dicit.* *Laudate Dominum de colit, & ocrera* ufque in finem Pfalmi, quem ita concludit: *OmniiSpi. rite/ laedet Dominam.* Ne ergo Pfitlmifta irratio. nabi-

aabilem, aut inanimatam Creaturam froftra in laudem Creatoris commonere dicatur, tam vere, quod ore non poteft, b io laudem Dei videtur erigere, cum fu· natur· motibus fit ad vohiotatem dt imperium creantis conformat, vel potius rationales animos io boc commonere videtur, ut de bencficiis divinis laudem Conditori dare meminerint, cujus munera ipfa ufibus hominum famulari videntur. Sed dt Paulus, cujas vos imitatores efle «!>«·<*»» in concentum Pfalmodic nos hortatur, dicens: *Lqntniti winjnutiffii in Pfalntii (T ipntnis tf tnntitiilftritulii»i, tentnnitt & pfilltnlti Dm.* Et ipfe alibi dicit: *ffnllnm nrt, p/niltat fptrtltt & nttntt.* Quin etiam in tranGtu bnfiorum virorum pfalmodie cantum cecinifle Angelos multa divino feripror· exemplaria doceat.

Unde confiât eos de gremio fanfie ecclefi· exterminandos, qui hoc pfalleodi officiam judicant nequaquam ad cultum divinum pertinere. Qiod autem arbitrantur, nobis ipfis piallendo multa adverb imprecari, nbi videlicet Pfalmifta mentis oculum in maleficos intorfit, ut eft illud: *SftiJ gltritrù m mniitin?* Et; *Ubftnrtntnr ttnlt Mftan nt viiuntf* dt cetera talia, falluntur nefeientes eum prophetico ipiritu intueri ea, quefuperventura fuerant bis, quos in mortem Chrifti, & fanfiorutn Martyrum tumentes gloriari infpqcerat, quique a malitis fus pravitate nequaquam declinantes exultant in rebus pefilmis, & letantur cum malefecerint. Patet igitur tales a capite fuo, ideft diabolo non diflentire, qui eft caput omnium ini-quorum, qui etiam Scripturam bnfiam intelligent finiftra eam interpretatione prsvcrtcre molìror.

CAPUT XIII.

Dt vntrntiont Dsoumm *trntit.*

Qpouiam veto adverfum Crocent Dominicam & vivificum lignum viperei dogmatis venena funditis, dicentes boc ex errore hominum venifle, quod venerantur earn, cum nullam magia in fa virtutem contineat, quam extera ligna fylvarum poster quod opere mannam hominum eft efforma* ta, pro quo nulla veneratione digna eft: pauca e multis, qua ad hanecaufam utilia videntur, edi* cimos.

Scimus namque, quia omnis iubftantia qua Deus non eft, creatura eft, & que creatura eft, Deus non eft. Ligno igitur nihil divinum da* mus, at illud adorandum judicemus, quia inter ceteras creaturas, qua Deus non funt, fua na* tore fabftantiam funiit: fed fi rationem myfterii diligenter inveftigetis, non folum ab hominibus, fed etiam ab Angelis Dominica Crocis vexillum honorandum videbitis, qua quidem aperuit bcramentum quod uefeiebant. Primus namqua Adam inobedientia mucrone interfefius eft a ligno (cientis boni, & mali, & -nos fecum traxit ia mortem: fecundas Adam per palmam obedientia a cruce tranfivit in vitam sternam, & nos fecum daxit. Vcrumtameo lignum fcientis boat dt mali non dicimus beandum fuam naturam in fe mortem habuifte, fed fuit in caufa, ut io eo probaretur obedientia parentis noftri, five vindicaretur inobedientia; quo contra, lignum vite ia canis bmpiterna vit· eft. Hov lignum attulit vobis Dominus nofter Jefus Chriftus per lignum Crucis ia ecclefia noftra, ut qui morti debitores eramus per lignum (cientia boni dt mali, faceret nos vit· capaces per lignum bnfis Crucis. Et ficut illud ex fua natura non habuit mortem, ita lignum unde nobis vita conceditor, non io fehabuit hanc virtutem, fed ex illius virtute, qui infirmus fuit ex nobis, vivit autem ex virtute Dei. Regnavit etiam mors dt diabolus ab inobedientia ligni feientia boni dt mali, fnperata eft eadem mors, dt diabolus per obedientiam lieni fanfie Crucis. Quis ergo negare audeat jure ab hominibua venerari, per quam diabolus vifius dt mundus Deo operante falvatuseft? Quis satem nifi infinie furiis agitatus, neget vexillum atque virtutem dominica Crocis eue colendam, qui beatum Andream, quem vos imitari inter ceteros Apoftolos menttentes dicitis, tanto eam paflionis amore expetere, atque fedula veneratione audiat praedicare. „ Cum vero, inquit Scriptura, perveniffetad locum ubi Crux parata erat, videns eam alon-„ ge, exclamavit voce magna dicens: Salve crux, „ qua io corpore Chrifti dedicata, dt ex mem-„ bris ejustaoquam margaritis ornata. Antequam „ te afeenderet Dominus nofter, timorem terre-„ num habuifti: modo vero amorem caleflem ., obtinens, pro voto fufeiperis. Sciens enim „ quanta intra te gaudia habeas, fecurus dt gau-„ deos venio ad te, ira ni ât tu exaltans fulci· „ pias me difcipulam ejus qui pependit in te, φ quia amator tuus femper fui, dt defideravi te „ amplcfti. O bona Crax, qofc decorem fit pnl-„ chritudinem de membris Domini fnfeepifti: P diu defiderata, follicite amata, fine intermif-, Gone quafita, dt aliquando concupifcenti anj-mo praparata! Accipe me ab hominibus, dt redde me Magiftro meo, ut per te me recipiat, qui per te me redemit. M Et Piatas Apofitdns: Miis, inquit, *nifit gltrinri n$ in Crnet* Deariw am *Jtf» Cbrifti.* Glorificantes igitur Crucem dominicam, Chriflnm quafi pendentem in ea mente invocamus. Qpem vero invocamus, ipfum adoramus. Profternitnur corpore ante Crucem, mente (ante) Deum: veneramur Crucem per quam redempti fumus, fed illum deprecamur, qui nos redemit.

CAPUT XIV.

Dt /ntngine Snlvnttrit in Cntt.

De imaginibus quoque qua in ecckfiis fiant, ratio citius perpenditor, fi ex veteri Teftamento aliqua fimilitudo trahatur. Gradient namque poStlus lGrad per deferrem aliquando, ignitorum rpentium morfibus ad mortem vulnerabamur, fuper quod confulroa Dominus juflit fieri ferpentem Bueum dt alto flipite levari, quem percufi refpicientes cito boabantur Et nos de Ægypto carnalis converbtiouis per defertum mandant exilii ad terram fupern·promiflionis tendentes, per refpefiam Mediatoris in Croce pendentis antiqui boftis venenum a cordibus noftris evacuamus. Qjti enim Chriftnm per imaginem filii Dei ac paffionem confpexerit, ipfe antiqui hoftis veoena evadere poterit. Hoc certe indicant verba ipfius Domini dicentis: Jratf *tnebnt/it Mtrftt [trftnit** in dfferre, *itn txnltnri tftrttl JBinni ietninù.* Apte autemcneusferpeus lignofufpenius eft, ut Dominus dt inferpente mortuus, dt ia «re fignificaretur sternas: mortaus videlicet per humilitatem, «ternus per divinitatem. Eft vero alia hujas ratio; fimpliciores quippe in ccdcfia dt iUitcratjF, quod per Scripturas non poliunt intueri, hoc per

& mort *rolait, dam htoc ipeciea venerentur*, Chriftum in Crac· afcendentem, Chriftum in

—I .— CHRHT! * Cruce pallam, in Cruce morientem, Chriflum A *>n °^- m*nuum hominum adorant . Non enim truncus hganus adoratur, fed per illam vifibdem imaginem mens interior hominis excitatur, in qua Chsilli paffio & more pro nobis fufcnpta tanquam in membrana cordis inferibitur, ut in fe untfquifque lecognofcar quanta fuo Redemptori debeat ; dum videlicet juxta ialvatqris fententiam, qu* poftulat imago Calaris, redduntur Calari, & qua Dei, Deo,

Similiter tie imaginibus Sanftorum ratiocinari* licet, que ideo in fanâ· ecclefia fiunt, non ut ab hominibus adorari debeant, fed ut per eas interius excitemur ad contemplandam gratia divinag operationem, atque ex eorum aâibus aliquid iq ufutn noflrsconverfiuionis wahamus. Verbi gratia, cum imaginem beate Dei genitricis Marie intuemur , profedo divina dignationis per eam beneficia recolimus, qui de maffa petditionis recreavit maffam reconciliationis . Qua nimirum Audio obedientia & humilitatis exemplo fuadet nos fupernam patriam quorere, quam prima virginis faperbia atque inobedientia daulerat . Sic itaque Angelos inmtnifterio conditori afliflentes, dum per exteriores imagines contemplamur, per cam quam a Deo claritatis gloriam accipiunt, ad eorum numerum ftudio converfationis incitamur. Apoftolorum atque Sanâorum Martyrum imaginatas effigies intuentes, quid aliud per eas jube mur, nifi ut calcatis curis foculi , fpreiifque corporibus, eorum doârinis imbuti, & gloriofocer-C tamine roborati, inter mundi triumphatores coronari mereamur *i* Simili modo Confeffonim ac Virginum imagines fpeculantes, monemur ex eorum imitatione mundi concupilcentias declinare, lenocinia carnis calcare , immaculatam hoftiam Deo nofmetipfos offerre. Sic igitur aliorumSanAorum ordines infpeâi ad amuiationem virtutum nos inftruunt, ficut quondam fortia faAa virorum ipfis fuis laudibus ad quaque audendum alios accendunt.

CAPUT XV.

Dt Ordiniber Ecclefiefiid regimini' '*

Sed neque rebellionis vcftrx tumorem graffari adverfum divinam ordinationem diutius patior , qua ecclefiaftica adminiftrationis ordinem in nihilum redigere laboratis. Sanfta quippe ecclefia, quam beatus Paulus Apoftolus fupernam JerufaJem, ac matrem noftram, & manentem civitatem, & ad odificationem ex Deo domum non manufaftam appellat, ex Angelis & hominibus conflat. Qua partira ex hominibus focietate Angelica in ordinibus diftinâis perfruens jam cum Deo regnat tn calo; partim vero in ordinibus diftinAis adhuc peregrinatur in terra, & ad fupernam focietatem fafpirat, ubi fecundum Apoftolum tabernaculum eft non manufaâum , neqde 'hujus creationis, ad cujus inftar per Moyfem faâum eft tabernaculum, de quo dixit ad eum Dominus ; *Omeie fee jtxtt* yasd *tibi I» monte eficnfam eft .* In quo fuperno & vero tabernaculo, quod finxit Deus, & non homo, io iutetiora velaminis, ideft , in ipfum cadum, confeflronis noftrc fum- aw-· » m. mus Pontifex *fempttemem bebem SMerdotiem, per* ' * '' *propriem fangeinem infrendi ftmtl in fenile, eterne redemptione invente* ; fedenfque ad dexteram Patris, ideft, in gloria paterna majeftatis interpellat non voce, fed mileratione pro nobis. De- «. njqUC jj/ar *regem, & Demimtt demmentinm* , per quem reges regnant, & conditores legam jafla decernant, calcftem ac terrenum principatum eun'dam videlicet rempublicam regens, '& univer- <»"·© lam militiam tam odeftem & fpirituaiem, quam terrenam fit temporalem diftinâis ordinibus difponena ac moderans, Afupcrnc atque mundana curia prafidens , miro ordine Angelorum hominumque minifteria pro temporum varietate & opportunitate difpenfat ; dt qua fingulis quibafquc temporibus, vel perfonis congruunt i fua occulta infpiratione, vel evidenti illuftratione, vel patefaâa pneceptione decernit.

Itaque legimus facros ordines iu calo, & in terra, & in Teftamento veteri & in novo difpofitos a Deo, ex quo juxta Apoftolum omnis paternitas in calo flt io terra nominatur. Undo beatusDioB nyfius Areopagites, Antilles videlicet & venerabills pater, ficut didicit a Paulo Apoltolo, qui raptus eft ufque ad tertium colum, vidit crkftia fccreta, dttos libros de Angelico & ecclefiaftico principatu fcripfit, Unde & beatus Gregorius dixit, quia ad hoc divina difpofitionis provifio gradus & diverfos conftituit Ordines effe diftinâos , ut dum reverentiam minores potioribus exhiberent , & potiores minoribus dilcâionem impenderent , una concordia fieret ex diverfitate contextio, dt refteofficiorum gereretur adminiflratio Angulorum . Neque eoim «ftiverfitas alia poterat ratione fubfiftere, nifi hujufmodi magnus eam differentia ordo fervaret · Quia vero creatura in una eademque «qualitate gubernari, vel vivere non poteft, cttleftium militiarum exemplar nos inftruit, quia dum Angeli fint, Archangeli fint , liquet quia non aquales funt, fed in poteftate dt ordine differt alter ab altero. Quod per hoc datur aperte intelligi, quia ad explendum de fupernis minifterinm, alii Spiritus alios mittunt, Zacharia fcilicet propheta teftante, quia ait. *Ecce z«a-,. V eim: Çvrrt ff ioytere ed pnernm iftum dicem : Abfane metre beltteb:ter Jernfelem.* Dum enim Angelus ad Angelum d.cit, *Cerre 6* linere ;* dubium non eft, quia alius alium mittit. Minora vera funt que mittuntur, & majore que mittunt. Huic autem fenfui & illud creditur non D inconvenienter opitulari, quod per Danielem dicitur: *Millie mellium minifIrebent ei , & Acciet* Dtt-1. W. *milltet centene millie ejfifitbem ei.* Aliud namque eft miniftrare, ahud afljfterc.

Si ergo inter hos qui fine peccato funt, ifta eft diftmftio, quanto magis inter eos quos condat non pofle effe fine peccato bare gerendi principatus gratia eft fervaoda? Liquet, inquit beatus Gregorius, quod omnes bomines natura aquales genuit; fed variante meritorum ordine, alios aliis culpas poftponit. Ipfa autem diverfitat quas acceflit ex vitio, divino judicio difpenfatur, ut quia omnis homo aque ftare non valet, alter regatur ab altero. Unde B. Paulus ; *Omnit,* inquit, «rêva *fnblimteri peitfiett fvbdite fit:* wu *eft enim Epoteflet nifi * Dee, cei jet rtfiflit, Dei t/rdinetimti refi/lit.* Jtcm Apoftolus Petrus; *Snbjeilief iete omni* iz«>* ·>. ^mwom cru/sr* *prepterDeemt fiveregi fnefi precilientI, five Dvcibet* fMvynoa *eb ee mjflt.* Igitur ordines in ecclefia veteris populi , quo ufitato nomine fynagoga vocatur, fuiffe legimus perMoyfem a Deo difpofitos, qui & quales & qualiter ac quando ordinare ceteros vel ordinari a ceteris deberent. Sed & nunc io ecclefia, que regnum calorum appellatur, ad inftar celcftium ordinum miniftros Domini inflicutione, dt apoftolica traditione legimus & cognofcimus difUeu Ac effe compofitos, quibus inter ceteros que·

dani

dir* dignius major , & *la* fimilitodinem bonojis fuit quidam diferetio poteflatis; quorum ibilidradiM inferiores tanquam ex quadam diverfitata m anum ecclefie corpus coeant, na occa> fiooe libertatis fobintret caufa pravaricationis . Hujus rei gratia flarata ab Apoflolis & Apofloloram fucccflotibus regula eft ufque in hodiernum dhm , per epifeopos atque Archidiacooos , Decanos etiam apque Prspoftos totius ecdefiaftici regiminis caulatn difpenfari * Qpod cum ita fit, nihil eft quod juta contra he^ repugnaro debeatis.

CAPUT VI.

Dt earum falfa jufiitie.

Verum quoniam falfs juftitie dodrinam introdneere tentatis , quam divks gratis adeo proponitis , ut omnia propriis meritis adferibatis , hunc nefario prsfumptionis errorem divins audoritatis idibus hbefiidamuc : nam nulla juftitia , nullum boni conftat meritum, quod non de fonte fuperns gratis id quod eft , acceperit. Unde ipfe , quo , perhibente Domino , nemo inter natos mulierpm major eft, de fe Joannes dicit : Non poteft homo accipere quidquam, niG ei fuerit datum de cxlo. Et Apoftolus dicit : *Omne datum optimum,* taw *donum perfeBum dejurfum efi, Jefcendem e tetre luminum.* Et Pajulus ait.* *Infelix betet; qxit, nee lihtrebit de cerpere neertii befit· t Gretie Dti per Jefttm Cbrifitnee Dnntinnne nefirmn.* Et iterum : *Gretie Dei fxnt id* /·"·* Et iterum; *Sed plet illu tntnibiu leberevi; nen ege entem, fed gretie Dei ntectmt.* Ad hanc nos profeflionem ipfe inftituit, cum ait (fine intermiflione orate), quia nullum tempus intervenit, quo ejus non egeamus auxilio. In pnçvaricatiooe nsmque primi hominis naturalem poffibilitatem flt innocentiam amifitnus, flt nemo de profundo illius ruins per liberum arbitrium poteft confurgere , nifi eum gratia mUcrantis erexerit.

Quscumque igitur in cordibus ncflris, aut in noftro atbitrio fanda cogitatioeft, aut pium confitinm, aut quilibet motus bonos voluntatis, cx fus-gratis dono dcfccndit, quia per illum aliquid boni poflumus, fine quo nihil poffumus, ficut ipfe difcipulis ait: *Sine nte mb.I petefurfecere .* Nam omnia hominum merita ab ipfius gratia prsveniuntur, per quem fit^ ut aliquid boni fle velle incipiamus fle facere. Denique quibus juftitis operibus Maria peeeatrix a peccatis dimifla , Zachsus juftificatu*., latro ad paradifi gaudia tecepius eft, nifi fola divins pietatis gratia? de qua Apoftolus ad Romanos : *Uki ebnndevlt,* inquit , *dtliBnm, /npereonndevit gretie.* Et alibi : *Omner *nim peccaverunt, & egent glerie Del , inftificeti gratit per gratiam ipfini.* Et iterum: *Fnimm,* inquit, *& nel netura fllll ire flcut & ceterl.*

Certiflime itaque tenemus, omnes homines per icmetipfos non folum perfedionem, fed nec initium juftitix poffc contingere, fed univerfos qui fiunt boni, divina gratia pr«veniri. Bonam namque tn homintbns voluntatem ipfe gratis prsparat , grana donat, ipfe adjuvat, iple confummat. Ut enim *ebnegentet impietatem tf Jeculeria defideria , ftkrie , jufte pie vtvamni la bee fecula,* ait: Gratia Dti per Jefum Chriftum Dominum noflrum, cujus bsc eft inexhaufta pietatis munificentia, ut ex iufipientibua fapientes efficiat, infidelibus fidem tribuat , errantes non folum vocet, fed etiam revocet, defideriis terrenis cxpulfis defideriuut regni cœkflis inlpirec, iniens bonitata malitiam exftirpet, benignitatis donoinvidiam expellat, odibilibus quoque flt odientibus invicem donum diledionis infundat. Ut ergo ex malis bbni fimns , ut fande duritatis igne flagremus , gratin fpiritalis opere in nobis inchoatur, ejuique in nobis operatione perficitur.

Proinde nofle debet iiQufquifque Chriftianus , neque in viribus nature, tftque in legalibus preceptis, fed io illuminatione cordis, flt voluntario divine voluntatis munere conflare gratis falutaris exordium, qua fit ut quod divinitus priecipitur, non folum a nobis agnofei, fed etiam diligi poffit ac fieri. Jure igitur gratuito beneficio divine bonitatis adierrbitur, qui nos ideo ad bona opera mifericorditer excitat , ut habeat quod io nos juftie coronare debeat . Quibus ficut per mifericordiam preparavit gratuitum juftificatioois donum, ita per juftitiam preparavit sterna juftificationis premium. Opus itaque gratis in omnibus predeftinatis gratuita mifcricordia inchoatur , flt jufta retributione perficitur. Quod vero e contra de injuftis occurrere poterat, illis quidem non injufto judicio ignem eternum préparât, quos perviderat dignos ad luenda fupplicia, nec tamen prxdeftinavit ad facienda peccata. Prsdeftinavit Deus quod Divina rouitas redderet , non quod humana iniquitas amiutfet : preparavit igitur homini reo non culpam quam odit, fedjudicium quod diligit; feriptum cftenim.* *£jttemiferiterdiene & judiciane diligit Dex>.* Proinde bona opera que Deus milericonliter donat , jufte coronat ; opera vero que non ipfe tribuit, jufte punit . In iftis ergo cotonatur divina largitio, io illis tranfgreffio humana damnatur. Nihil igitur ifte habet, quod propriis meritis adferibere, nec ille, quod divino judicio jure poffit derogare. Igitur juxta Apoftolum non eft quod dicat/gerente·» *ei qui fe finxit: SLniJ me frctfii fici* Quia *babet ptlefiatem figulat lmi ex eadem mafia fecere* n*lini quidem vei ln bantrem* , a/i*d *vere la centumeltam.* Oftendit igitur divitias bonitatis fue in vafis nrifericordix : potentiam vero atque judicium in vafis ire, dum hos préparai ad gloriam, illos fuflinet ire in interitum.

Quenarii igitur eft iftaveftra*jufiitia, meritjit* queeuaMn)eo gratis debet? Porro Paulus jam tcftimonium vobis perhibet, quod emulationem Dei habetis , fed non fecundum feientiam. *Ignoranter* enim *Dei jafiitiam , & vefirent querentet fietuere jifiitie Det neu efiu jubje*^. *Meyftt vere fcripfil quantum jufiitiam qua tx ltye efi, qui fecerit borne , vivet tn ea .* Quanto magis autem juftitia , que ex Evangelio Chrifti flt audoritate apoftolicaeft, vitam donabit ? Quid enim Apoftoli aliud docuetunt, nifi quod ex ore veritatis acceperunt. Quid autem aliud fanda Ecclefia tenet, nifi quod a beato Petro, fic ceteris Apoftolis accepit? Quis autem oefeiat, aut non advertat quod a Principe Apoftolorum Petro Romane Ecclefie traditum eft, ac nunc ufque cuftoditur ab omnibus, debere fervari, nec fuperduci, aut introduci aliquid, quod aut audoritatem non habeat , aut aliunde accipere videatur exemplum? Pntfertim cum fitmamteftura in omnem Italiam, Galliae, Hifpaniam, Africam, atque Siciliam, infulalque interjacentes nullum intituifle ccclefias , nifi eos quos venerabilis Petrus, aut ejus fucccffores conflitueront Sacerdotes. Aut legant fi in bis provinciis alius Apoftolorum invenitur aut legitur docuifle: qui u non legunt, quia nufquam inveniunt, oportet eoa hoc fcqui quod ecclefia Romana cuflodit, a qua eos prin-

ANNO CHRISTI

principium accepide non dubium eft, ne dum peregrinis affertionibus ftudcnr, caput inftitutiosium videantur amittere.

CAPUT XVII.

Jam dies ad occafum declivior erat, & domnus Epifeopus his qui audiendi gratia convenerant, eircumftantibus ait: Fuerant fatis, fratres, qua de his nos oportuerat ad confit mandam fidem veftram enunciare, fed ne vos plus onere verbo» rum gravemus, fufficiant ifta. Hoc tantum fervate fidei veftrss intemeratum ftgnaculum, recolentes hoc quod Paulus Apoftolus praedixerat, qnia r· *novsffimit diebus difcedant quidem a fide, attendentes Jpiritibus errons & dodlrinit dermeme* B *raaa in bypocrifi loquentiam, O cauteriatam baben. tium confaentiam fuam : probibenttum nubere, abfttnere a cibis,* fM«s *Dens creavit ad percipiendam cum gratiarum aitione fidelibus.*

Verum talibus didis domni Epifcopi, hi qui paulo ante fibi videbantur infuperabiles verbo, nec ullo verbi genere poffe conftringi, verborum gravitate & mamfefta Dei virtute ita obftupefafti deterunt, ac fi nunquam ullum fermonem didiciffent contradicendi, mutique ad omnia hoc folum potuerunt refpondere, ita fibi videri, necaliter Chriftiama falutis fummam poffe confiftere, quam in his qus in pnefentia Epifeopus enarraffet. Ad quos Epifeopus: Si hrc, inquit, ita efie creditis, deponentes tante perfidiam incredulitatis, nobifeum hanc herefim cum fuis auftoribus, nifi refipuerint, damnantes excommunicate. Tunc Epifeopus fic omnes qui aderant Abbates atque'Archidiaconi, clcrufquc omnis fimul favente populo ita incipiunt.

Hanc herefim, quas hodie contra veram dc catholicam Ecclefiam confpiraffc inventa eft, quo videlicet baptifmum ad abluendam originalis culpae maculam, fie aâualia deliâa, nihil profuturam contendit, dc per penitentiam peccata nequaquam poffe relaxarl profitetur; & VOlO fanfiim Dei ecclefiam, fie facrofanftum altare, atque dominici corporis fic fanguinis (aeramentum nihil effe .aliud, nifi quod corporeis oculis intuetur, fit hoc tanquam vile negotium refpicit, & qux legitima connubia devitat: hanc & omnes qui eam affirmant,- damnamus fic anathematizamus. Profitemur enim fecundum fidem evangelicam fic traditionem apoftolicam, nullum poffe falvari, nifi per aquam regenerationis, ut ipfe Tm-. >. t- Dominus ait.* *Nifi* fais *renatat fuerit ex aqua & K/pirittt» aeu petafi tatreire ma regnum* D»i: Peccata vero qtae poft Baptifmum *htadeinte diabolo*, & propria voluntate contrahunt homines, confitemur per penitentiam nos finium relaxari; verum ipfem divinam gratiam poffe promereri, eum per eam videamus peccatricem Mariam mundatam, Zachatum juftificatum, Petrum poftlapfum relevatum, latronem intra Paradifum receptum. c

Credimus autem fanftam ecclefiam communem omnium fidelium matrem, nullumque ad eam quas in ccelis eft, poffe pervenire, nifi per hanc quas in terris eft, acqnifitus fuerit. Sacramentum autem Dominici corporis dt fanguinis, hoc a Deo confitemur effe pignus noftr· redemptionis &falutis, de quo Dominus ait: *Nifi mandueaveritit caram meam, & biberitit* tw»w /sagatam, ava 7«· ‹ı m› *habebitis vitant in vehit.* Et Iterum: *Caro mea vere efi cibas, tf [anguis meas vere efi petat.* Quod AM- ·. I(. corpus fic fanguinem, fecundum quod ipfe ait; *Accipite & manducate ex boc emees, boc efi enim cerput meum:* dc, *Bibite ex bec omnes, bitefienim calsx fanguinis mei;* indubitanter profitemur eamdem effe carnem, quia ex Virgine nata, in cruce paffa, dc fepulcro levata, fuper emlos exaltata, fedet in paterne majeftatis gloria. Hoc qui audit incredulae, huic nec Chriftus natus, nee paffus, nec fepultus eft, nec cum Chrifio partem beatas refurreftioois obtinebit. Quod myfterium *non alias poteft* fanftificari, nifi fuper facrofanfturn altare, quod de terra fibi Dominus per Moyfen inftituit fieri.

Connubia autem quibus concede funt, Domi, aus dt difeipult ejus, Doftorque gentium dclicentiam dedit, dc legitima fervare inftituit, fice. Si J|uis autem contra hanc catholicam inftitutionem enferit, fortem inter fideles habere non poterit. Verum quia illi qui paulo (ante) hcretica infidelitate tenebantur, hate que Latina oratione tenebantur, non fatis intelligere poterant, audita per interpretem vulgarem excommunicationis (fenpientia,) expofiiaque *lacta* fidei profeffione, pari quod damnatumfaerat, (abjurarunt,) dc quod a fidelibus creditum fuerat, credere fe proieffi funt. Sed ad confirmandam fust fidei tcftamentum; unufquifque eorum in modum crucis hujufmodi t quemdam charaâerem conicripfit, ut hoc illis fignum in extremo judicio, fi fidem hanc fervarent, reprçfentaretur ad falutem; fi autem praevaricarentur eam, fieret eis in confufionem- Sic itaque omnes Deo gratias in commune reddentes, dc a Domno Epifcopo benediftionis munere donati, redierunt feliciter in fua.

SSSn CONCILIUM SELINGENSTADENSE

Ab Aribone Archicpiicopo congregatum.

DE eo Wolferus in vita S. Godehardi Epifcopi Hildensbeimenfis cap. 4.apud Bollandianos die 4. Maii p. 511. Ea *tempore proditius ribe Arcbiepifcoput m natali S. Mattbos Apofioli* (it. Septembris) *Selingeiefiadt* (celebre monaflerium ad Moenum fluvium) *concilium generale ejifceperttm duodecim concivit; i»* yvv *Prejulent* m/tr«m (nempe S. Godehardum) *fuper proditio* E<;*»d«A«wew/ *territorio publice convenit: quam tuarra fynodutn ananimetas fratrum ra futurum annum comperendinavtt. Aoχ autem* (nempe Cooradus Salicus) *natale Domini fefietm Pporet initiavit.* Poftea narrat cumdem R.egem Romam profeftum in die Pafchstis a Joanne Papa Imperatorem coronatum fuiffe, quod accidit *16.* Martii 1017. unde arguimus hoc concilium anno ioid. coaâûtn.

CON-

>·>‹. *…■

CONCILIUM ROTOMAGENSE

Incerti 'temporii & loci.

Λ* ΓΤΟjui habetur notitia ex privilegio immuni-A utis Ecclefia de Fontenido &c. (ntra Vil-
1»· caflinum Francise, juris Abbati* S. Petri Carnutentis, cx perverufloejufdem loci chartario, quod Aganum appellant. Poft annum toiy. collocandum effe, nee tamen multo ferius, fuadent eo. rum qui interfuerunt Epifcoporum nomina, an primis Radbodi Sagientis, qui anno toitf. adinfulas pervemffe cicditur. Quid aliud ibidem aftum fit, nefeimus,

{J»CONSTANTINOPO1.ITANUM CONCILIUM

Advrrfar *deft(ltonum tf tumultuum outborei*

Anno mundono djjt. *Cbrifti 1026. bobittim.*

argumentum.

H* «tnt *w* 1'ibrar , *rlif θ'.* ιΧΜμη'Β *fftul ,* τϊ Γφλi'. tntç ν««pΤΒ »«p* t J̈ *ββπλύκ, Kwltrriv** τϊ α·ρφνp·$»νΗτ&, <τυμ·ραξ«ντ>- xj *τη vin άγηοηη ταξιάρχη ,* ΑΆιξ/ν, *κ,* τη ruuo'Jv, *>í* χ} τîχξ<ν *πμ* vwMiuùl îτlγησβ, ùs ύνηγρχφîìβοι* w«px *ηϊ ftatrûÜK* χ} *1χ* «-iwttfti, χ,' «ν«θ«-μ*τ/ζ««θ*τ nie *txt%HfivT*9* «roc«r/«v x«nt C«-eiAtant r*i<r«r, n rup«m'J«, xervrwOca xmc «*n> fÇî«ÛΘοφ «ufafr *«χοτβτïντтк, llo lζl-m μ£* φ âfaw ïfftî n πλφ* *nùm ρρú .*

Novelle menfe Junio, IX. indiftione, anno VICloloXXXIV: ab imperatore, domino Conftantino m Porphira nato condita, interveniente conlenfu atque opera patriarcha fanâiffimi, qui tunc prserat, domini, Alexii, & ipfius quoque fynodi; qua fane novella tomi etiam iynodici vicem obtinet, tamquam ab imperatore fynodoque 1'ubfcripta, ftatuit anathemati lubiiciendos eos ,qui defeftionem adverfus imperatores, aut perduellionem moliuntur, fic hinc fubditis adverfus dominos fuos infurgendi auftores ftint; inter alia, circa finem hxc diferte decernens.

Ex MiaS Apf»xd. >d S«W>. *ri-* »♦. ' * Exlw.Grxe. «»m t w

C

T *O7c μ«>λ»<πν* n *t«lC*Aa7;* «xdyt *7ï yuotxt·* üpιΛτρι, *χ^ιμαηι τυμοχρότ·* •nwrv «tiswc , x} *vuyxowï<Tii άχ* τν «w«<n«, «ητθîΜ*. n~c Γυηββλλ'νσ-σ, Λ *χχορμüτη* etc *·ni* Tartwnt, *«κι&μ». ηι άιγοβύι βατχi 0>* puTwa/jt, /uni prnquuAiip^HtC αχο τχ «xor*cn«Cy x} xcTttA//sr«rsrnrc «uràv, *ν«θιμκ

Πïι, qui rebelliones in pofterum, vel tumul-·*-< tura excitabunt, anathema. Participibushorum & in feceffione commovenda fociis, anathema. Confilia fuggerentibus vel ad hujufmodi rea impellentibus, anathema. Expeditiones cum his fufeipientibus, anathema. Recipientibus eofdem per pcenitentiam, quum eos necdum defeftionis pceniteat, nec eam deferant, anathema.

ANNO CHRISTI * 1

CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM

ANNO CHRISTI wr.

Prifidt Altxto Totriorcbo Anno Mundono 6^6.

Chrifti vero 1017. Novembri menft bobitum.

Γ*ον υα·μπ{ματφ* ἀνβχοπθ^μ^» *Id* C* Kwv-D i-αχτ/yaxoÀH χ«ρν»φι>λα»Η^ , τϊ χα-^Ntpjt· χυP" Α'λιξ/β , *Tftl ttg.' Supeli* λαμββχβντΜν μον*$"η(;«, tyq xter rtruv «XAwv *mojfXatatv* (χχληα-raterxJv *venSîfftw, 7u7î μχ·* ^'oxéAtat, TttFc *atp^iEXirxeiaFs,* ἰ *nus lxt~ σχοτοî* «νηχβσ-ώ.

Exempdum monumenti io ventrobiU ferinio Conftoutinopohl MM rtcondtti, φ/od tft doaolni Altxii petrlerebo, do In , yú ptr donohonew monofttrio conftquMhtr, Ü dt glut flilfafdam nttiffarlit tt-cLefijfhclt couffu, quo od mtiropoltlt Arcbltpifcopo-tuij & rpiftopofoj pertinent.

Cr›‹· R°a "*'

M EM φ «)λ«ν α»«ντν» , *τοραîpiχων «* Xpw·*, xj.nic *TsTuapxixats* t\sqyott/i»)-E *n ittpiet"* φ rdc *txl dfàUütx ,* *A*ιo0*^S *îfpûtpfivhtntjin uopafns* Me-*xaqfχnhuo χoTempyd,, «mwc «wA^lpac,* «C μττη^ρ- «- *c *mp^xx ,* xjtmAxc »«UC C^aYtec *xtxNxpvf^xt. n, »xon>s . ixNutiittMyipT^ άμìμτη>T* xopXe^aiv, taAn-

T TT temporis progreflus alia folet omnia, fic patriarcbales etiam donationes innovavit: fie *ngl* tendentes ad Jurationem, fie felicitatem, fic amplificationem facrorum monafleriorum aâiones patriarcharum, convertit in mercaturas illiberales, ac translationes ab una perfona in ali>m› caupooiria kvitate omni nequitia plenas, nec abs re quidem. Dum enim deficiunt, qui citra reprehenfionem ambulant; au-

ANNO CHMISTI

euâui eft eorum numerus, qui «rent «biurde, quemadmodum Jobu» loquitur, ærinutem improbitas fertilitate fua fuperarit. Quilibet inhiat ar- Ssnto, nullum turpem queftum vel lucrum injuum repudiant, fed ew reltjeiofit pariter ac piacularibus ditefeere cupiens. Quo fit, ut periculum fit, ne laera eodem habeantur loco, quo impura, ftc ne fao&a profanentur; ft qui difcrimen inter rem facram profanamque laciat, vel virtutem colat, ft videat, ft reâe ambulet, prone nemo fit in hominum vita reliquus. Ac videquib· fo, quid fibi velit hoc meum exordium. Omois in hominum vitam modo vitiofitas irrepfit, & inbonefla per iummam licentiam impune committuntur. Simulatio ft larva, pro re honefta, lattdabiliqoe ducitur t nec aliud qutdqoam uoiverfi B prope mortale» magis follicito compleftuutur fiudio, quam unde quis, ft quomodo lucrari pofiit, & avaritie queftum inveniat, ac prxfentibus aliquid adiiciendi viam fibi muniat, caique fobtilitates excogiter, quae haud dubie captos animos abducant a Deo. Pecuniam majori, quam animas noftrar, in pretio habemus. Adtigcre jam nonnulli etiam non tpocenda, nec ei» pepercere; fed inexplebilem animi fui libidinem porrexerunt ad minime adtentanda, Deoque dedicatis cupiditatem avaram, ft infrenem adpetitum injecerunt, udes fanfta» reddiderunt inutiles, monafleria facra in folitudioem redegere, templa divina donariis facris fpoliarunt: dum caftum Dei timorem ft horum fcelerum vindiâam, luis, ab C oculis longe remotam habent. Ita* fsâumeft, ut fanda Dei verba mendacii arguant, & legem ejua irrideant. Quinetiam nonnulli ob ea, que defiguantur, iogemifccre perfpicacem illum oculum juftitio per errorem non putantes, id operam dederunt, ut animi occulto dolo, & lingua fraudulenta fandorum quoque patriarcharum, reliquorumqus façerdotum fimplicitati ft fandn modeftias infultaieqt, ac peterent ipfi quidem, mo* nafteria per dbnationem ab eis coniequi, cum promiflo nullum ooo bénéficient! egenus in ea declarandi, ft illatam eis ipforum ratione temporum ceteroramque caiuum infelicitatem diftipandi, ibrmamque pulcherrimam reftituendi: Ycd tantum abfuit, ut ea eundi verba fadis pracftarent, D ft promifia implerent, ut etiam inverecundeomftia contraria defignent, ft vaftationes eorum vaftatiouibus cumulent: dum bonis iis, que auferunt, ad fatietatem fruuntur: eorum vero, quibus indigent ipfa, ne minimum quidem repensant, donec ea tandem ad everfionem ac vaftitatem extremam redegerint. Atque hoc modo perdita monafieria perinde divendunt, atque communia profaoaque praedia, vel aliis ea gratis locant, ut eruca refidua devoret locufta, & plagam extremam plenus excipiat interitus: ac fi Îuid illos effugit, ab his coniummatur.* io quo ane facinus admittunt incurfui barbarico fimile, fed chriftiana turn) honeftate, tum modeftia prorfus indignum. Jam quod etiam his iafis E ft inhoncfttus eft, ft alienius a decoro, virilibus monafteriis mulieres pradunt, & viri muliebrium curam gerunt: a lupis, quod ajuntj pafeuntur agni; vel ignis fano immittitur. Quippe quum ne fortuitus quidem, ac minime meditatus aditus viris ad muliebria monafteria facris a canonibus permittatur, aut e contrario mulieribus ad virorum domicilia: multum profefto abeft, conceffum effe, ut in venerabiles feminas que foli Deo vivere decreverant, imperium viri gerant; ac mulieres viris religiofis prufrnt. Nifi quis forte non aifcenda miicere velit, ft contumaciter divinis

A ûujuar ititt Snt nenxtt. x«n»~rir Γ«β rΐui «pfrΐu! xapdayripare tP«. vitiirtt χΐχIαΛ» «ii ipyùtn»* Λα>'« wap·» «/χρ«» * jf xtpJ·* èStXM veperri^pts, at>Xd ^iri dCajJr ·μβûκ χρ»ι/i«Γ/ζ«&«. rie xnitui&tr <5f- rwàc* n ifçt è* trp xüùet ηΐl μι·μΐ, g xwiiSm rùiyte. < ri» tfsw*rn prnty ttpt ι£ ιιβήλ», n >utT9?5ivro, £ ppurm, x} x»es»«- Tirru ipàit, μη mm ^fJe», μί J* xaArrdtf- &M. xj«tx«, riμαι βύλίηι 4 mpeacpu·». *-- ρ«φ9·ρχτμ βΐμ *«γ« φβυλβηκ ntruZ, ηλμχ- nt inilui ni ««μ»«. >i Si rxfuni iÇ ri Mpfvo- riiw, vc η'μιη ιηπχίΛψΜ9, traurtrir. £ ·o- ca ffyk *wrrie(J^pH en^XS * 9ΐfnt VfJe» τ/Θorrηr I n'9ex ifrtç, qpi JreK xtpixnt, £ T/ φιλβχρχματί^ wfpar éiÇdC- ptt, 6 t»7c iirt «pitJvdw ιμαρφμκτ&Μη iÇ t loties ιχηνήνρ Μταιρυ au^paAarrtfcrac fi- xé Θ». TMfjSjfi ni χρήμβη rue tti»r$ v|x>- χΐΐ <αρ·τιμ·ηρχ. ήψανη >Ç Φ «ψ*ύτ·»» »·λ- Λμ, > ή ιφάα-Μη. α>λ«i rlu iwty «»An- γι«» χ, μ*χΐ> flJ βvβλμvηι» ô^rrsmtv, sÇ ηΐi «raxfqugsa/c »λH»Mτ4β /wr^up*/·», i*i- Aera» »πβ*λ·» ιρτζη· uη η,eyt'xt χ^ρμμχτ* >q itpi χμίμοησ epwrttônai. η/4»η ΘΛ» itpài utMhiMf iιDx'Asira» · ri» atyriv η θη φJ- ιw, qpf μχχρχν ieoffS tfyxlcemt. wu ρημχη ni ιψiβ-βvι» rii ©ri, iÇ ri» »e/ut«v «Jri ιμvχΊχρινχ». nJn St'lon < μχ ·wrc»«Ç«<r nitt vtMpeypfyftf ri» rHi'iinK «Anca» é^erenu^ec ·oθ«λμo», texAveu μ»9' ύ^Μχρυμ/^Μ φρ*ηιμκ'l+*', ^λώηκ «rarmAic, ιζ χβτριβρχΰΐ èytto iÇ il·· pito inpto «χλβτχτβH ¡Ç imtxMts eyn+pftit ΧΛηρχάταδΜ, M'rxexdxt /jSfiçpwrtriptttiti Sttpuii AeCri» tip aetffJ, »Φ' ύ·*χiσ·« η w 4ΙΦ* f«C «ûnt t»iJfiÇ«&«<, w' evufereu rlià ιχιημβίνισ nitete ivτvχiβoϊκ τι ?fi xptptit G ?ÇJ άλλ·» trrfepjr, & βψηβύη« ÂMpntraiïUv ivtrxéLâre. Xe^irm Si, ηστιτ* Jfirar «if tpye riç λίγχί etrtnktrtu, >Ç ni i- MeyyiKien irtxXuptSrM, tri x} tbxtt/m rtbru «n^/^CMfeK n«n<emu* >Ç nitt ιρχμύηπι ηύ· τuτ, ιρχμύτκ ιχιργόζοιηι· φ μΘ\ Jr φι'μ«- νη, «^c^Jr fit xe'por a'roXwemç. ijj Jt, Jr JterrDf, wA' ri £πλi« itrfivtipotns' htt «i/χ«i- rln> «Jni x«i«rpe>Lu rp>)jM»rr «uufAeew». iihJ«v iÇ en» ntùnt χχηλυμύΑΐηκ, i'x/mjç - xoirèï xnirffJtMC βημηλίνη, i J«pHtr «ΛΜ iaStSfMrn, 4 «» ni χαηΐλΜ*· rii χ^μηκ χλ- ηφβίγ·! ΐ «xeÀ» rlii i%èrnf vA»>üu e' »<r- nAnc tf^Si^rint·eAtop*** tiriç txsim Sti- Tllw «λμA- nt CxpfiepiKÜt, ixtSpfpixi ΐμ**ι ^tucinxit Ù 9ίμν9χηιχ«ίβί >ζ xerjuue'nmc Xftrni «rapter· Keu ri Π< TMTbv Λ9ΐμ»ιηρ·9 n >Ç iMpnittpwt Γομμ- χκ μα* «rJpir ivtfecriri φρχηκχΰ·»» χίλξΚ ii yvrxuuivt φρχηιζΜΊ· Aeiter, φβνίν, * wJmk ηιχΐη»η«, i ι$ χΐφ titTffprvi /ηφi'ιφβτ. «η yip â< T«peJ<r τvχ«/« iÇ imtiextmt itipi- 9t μαl tit ywMxiie Ιφϋηι npi φ 9tim χλ· rore»», T«r«rr/«i yuMuQr rie iripir xenytl~ ytx. xiftf^f J£ oJiOluftf, «4ρ« pci yvnu- xA

tr *Θiβ μ·η> ζ»ι* sAquietrév, 70-A
---------- nu«« A' dffiw *arpritadat* a'4j»v. *ei* *τι*
CHiusTt ™ *βμηη μιyτiΛη* iÇ θ«αν *ήμ*η* xj
··*»· τχ ὀτνλχ *tanxatÇw»* «ὑθαi/αζ*»» . αλλ' ή
fult/èrv »μ<5v tacts *φuKηü* *ttpvv* xmd-
WV, ûsrév âi^qaiyuurruv μχioï
τι erpipytaànprt xanrpca· , xJ *rtt ertaûm Irrrp*
φδβητβ >ξ /rira J«v«, x} τη *tri*ni «pdtre *φ*.*
P*i *àwivrttra*, Itveiffrer , *μήη μηiητζσ tir»*
*τι τβρβvτ·** , *yirt&xt* «oiήτβτv ,
«»· rai *tfyi iïφ/β* xatri^vrws raw *ú* sn^av opd-
«rwxvT, «Xλ* *e/* xj ^catinu ran, «xt/p.v mmct ntù-
tllu, xJ «Jtxvw, xJ X'^UMcrc oπχβv tb7c «pμo-
iiMπiττικ. μήπ yuwuK«, *eîai iv* ha τὐχη , e'»-
ipût Îtrrè(ni μηβiΊ^)» . twvot/sv , *âtSpa*
ywxtxel». xJ μάΛκ*«, *ηλαiβ ὐηχτ&Λμ&iχ* τυΓ-
χανβντα, «-χβιiβiλ. αφβρμiα *η7 rtew iμτχ-*
fiyetnt. raw *çutàrndxt* χ} C» *μητpττiλiπ*,
«ζ Cs *irimreïe·*, *ranw^l. irroitit yβp iû*
*ret^at πi xwnpài ὐτo^iχ τoiτpμηχανp, «Xλ**
»χ»' W *τηiμκη ctrtSSc** «χβπ'χτ»-
v&ar, xj *iiΊiμην ττ txxAn^tcs*
*λι|ρ·ιμ«. ak αv Sv *μύη μiτvφ»ρχ* ήv μiλλβττα
^pὸvvv «xd mpwJmt « opànwrav *πpiiφpoΛτη-*
t/r , i *χχημχiλτiτι* , (t Sw J* *ai.*
yua tÇ *ὐχ·λ«yiζι»^Λî*, μή *rt Xiietf* >Ç t lc Xmv
ι ýuvetxsré» · --- ......—·
rarx'o, J *^walrte àlSpivi vp»i βηî9,* *rl* »«ᵢ ëx*
ρ·v ΰχομτημα i^»π5»ι. αρo« τ»7 *eipnpciw îrt*
>ζ xâe-atv *ixltrn vspahmfj»"* n, < *itpâii φp^τι-*
rntiwv, χτ»iμ«π.·v, iÇ *nrrw «χλα >ζ «μχiλα-*
VW, tJtsç μη χατii *yηîμ!ω χκτμχpχηáîχ*., iî H?η·
rn· iÇj τβ ertxpf?» *rl Λβyî χχpηφuλχκM9p»ï-*
β.*, àtapyùpai avstTpt««v iÇ «χιφiν . wna *μαi-*
nt, -γ« μηAμ/αv csrwOça *ζ»μî»v* τη
σiμηiχ vφi<τβδχi. ·M' αυ'τii *lwHwt rli t'xitia-*
χiτη , *β'χβθû* ταύτiιυ irtytninen* , τρo «;
ι'χiιΐώiχo·/, τκ μo', » *jeXtpèç*, »ζ *α μή i«τ-*
Tpanwaw xapà à^^rwvv cipyitpiw, îrîkip-
$« tiré «χά iMMvμo'υ». τî'(*iκλχμβχ^*
«tz jua orrpf/WaaoJaz *nxp* wv ew îx-
A*μ3α>*o» τî«·φχλ/β*«vτ· tsu/TSf. x} μβλ/ra ,
ei μ. xp^m'c sîn w' JnAw, *Sri Uc χp^ώ?«*
«wtyxarétç *Ütyhl ψp^vτiττχμη τpoiχώpησχτ*
'rd fôrtacTtxa'. era it *ll rapirr^^ μπiζ»* τ<
Twuv *'yin^aiy aftiά iLiwet 'fyiàal*, τiiήμωv
ώαφv'pMv μiτ^ὸτητ, η < *τ^* θ(«·<λiï·ατ^ χχp-
v·7< »id «»>wv *&λββκîηι* $$μo-
vvtç >ζ *xarptap^tmit* rantem · iÇ *τpoτpoζï*, qp)
cwarjiret iyypi^t ip·· ·rpv τ(α sxJoe-tv «A-
λ·>i i», τv |3tCat(Or xj «fpefi'c *ÜiμÎβ* Jt^tnir nlv
ixSartwv. βλλα R, o i'χλβμ3«τ»v τβ τiμ»'μαη« t'x-
•t^i TKrnntt, xam *rlui* nJ» xmeyaiv *k*, nSv vὸμαv
iιάηξσ, x} *ι*ᵗ *ixSiJei ζχμiMθήoτηπ. rsn 51*
tx! μητpoτo'λMiv xpertiru, «pχατ(0*χo·«7v, xj
μήπ *Xvptà* μβvαΓBβήι «i *rpôtrtnw* αμv<τΓîX»(
μπηβχiviiv, sa μή άvβτητημ^iβv C» αvτp , μτiα
στiμ; *yuranteitn, à* «vJpJa· μβvαΓηpλ»P
•pavTtÇsruaixy, μχη μiα *îχ}parti xapaÀevtiur* ,
i τηβ *itfrirrv ***(*>* dl'Sexiia'Hfc' *1»* αTΛiτητ. *τχτpiχpχv , ƒ pxilp»ro>Jn^* xj *βpχiηπχό**
αv 7<Wa9». *ytyvniia* Jr', ce *Γp^μμβη rtia-fnt* μὸ>«v. C* *χpβ^μΛΠ It , ll' Ira* avfspN cara*
yrrat, i *it^nt τι* i'χλβμβαvβvτηi. «>A« x^ *lvinertt* , ôaa» *luptaii* μχτpβτvλτηiv xatn^arr *μ**
*vstrvpr** , *iq* srvyt *τo μαi* μτπ·ρβ»iλ»« *rcrïüa»* s$ α'τβpHτ, nk *ixtnnàç* , Irxat/vc nk *ttepeàç*

legibus ac precept· illudat. Enim vfa». mediocri.
tas-oeftrá confervationef facrorum ea«onum , flt anno
jurium divinorum obfervationc nihil «ntiquius Christi
habens , fimul flt haec mala velut *nric;PiD, K ··*'·
fiflens, flt quo minus ulteriua ierpaot, retundens;
(latuit, at ex hoc (tempore neque translatio mo-
nafierii quacumque fiat ab ea perfona, qua per
donationem id poflidet, ad aliam perfonam , flt
fi faâa fit forte, fit irrita, nec admittatur , fle
panis convenientibus reprimatur . Nec ut item
mulier cujufcumque conditionis fit, virilis mon.,
fterii dominium habeataut vice verfa, vir mu-
liebris; prefertim, qui fufpeâc fit «tatis, fit oc-
cationem fcandali fidelibus prebeat. Atque hoc
obfervandum tam in metropolibus, quam epifeo-
Bpatibus, flt ubique. Nam omni conata removen-
da funt fuipiciooes mala, multoque minus per-
mittendum, ut lapfus inde proveniant , fle infa-
mia venerabile corpus ecclefie adficiatur. Ut igi-
tur in pofierum neque translatio facri alicujus
monafterii a perfona in perfonam committatur ,
aut venditio, (quod vel cogitatu turpe fuerit,
nedum ut dicatur, fle in litteras referatur) ne
que viri muliebribus fcholis honefiatis prefint ,
aut virilibus mulieres: prefens hoc monumentum
expofitum eft, quod prater ea qua difta funt ,
etiam omnem locationem paralauriorum, flt facro-
rum monaflertorum, fle prediorum, flt fundorum
(impliciter, ac vinearum, qua de fententia pa-
triarcha, ac (cientibus iis, qui fecretario venera-
bilis fcrinii prefant, non procedit; abfque pretii
rcftitutione refendit & .bolet . It. tamen, ut
venerabile* honedatir (choir nullum inde detri-
mentum fuflineant; fed ut illud de fuo locatores
agnofcant, fit conduâores: illi quidem, ut frau-
dulenti, fle qui non permiffa à lanâifliœis ponti-
ficibus proprii lucri caufa male alienent; condu-
flores vero, quod curam nullam adhibuerint, ut
certiores edent, a quibus condufiionem fieri opor-
teat, nec eo modo fibi caverint, ac prefertim, fi
non .manifello pareat, quod ad utiles flt neceffa-
rias expmfas monaderiorum erogata fint, qua re-
cepta ex reditibus erant. Deinceps quidem, nihil
hotum fieri debet. Ac fi maxime fieri oportue-
rit, ad mediocritatem nofiram referatur, vel ad
Orchgiofiffimum chartularium, fit adiunâos et
aeribilps Hiacones ie patriarchales notarios; ho-
rumque juilu fic conienfii knpio, alienationem
fieri volumus. Abfque quo fit locatio nulla certa
flt indirupta manebit: fed tum conductor excidet
pretio numerato, fecundum canonum legumque
conilitutionem; tum etiam locator multabitur.
Hoc autem fle in metropolibus valeat, fit in ar»
chiepifcopatibus, fit epifeopatibus. Ac neque do-
natio monailetii locum habeat umquam in perfo-
na, quae in ea non eft inferta: neque viri mu-
liebrium, vel mulieres virilium monafteriorum
curam gerant: neque locatio paralauriorum, vel
alicujus alterius immobilis rei, fine approbatione
fanâiflimi patriarche, vel metropolitan! fit archie-
Epiicopi, fiat. Faâa vero, litteris tantummodo con-
tinebitur.* quum re ipfa ne tantum quidem effi-
cacitatis, quantum (omnia, fit habitura, vel pro-
futura conduâoribus. Quin etiam epiicopi, quot-
quot ex metropolitanorum donationibus monafte-
ria pofiidenr, fi metropoles inarâum'cogi,fit ino-
pes fieri contigerit, beatos autem flt locupletes
effe epifeopatus; merito donationes illas redi-
tuent,

fir tuent· ac metropolibus monafiena cedent ; ut eo- A
--- -rutn angufia ion pullum ex eo folatii capiat .
CHaiiri Si«iliter Λ a,'* pcriooc facient. Nam haud dubie ablurdum eft, & alienum a ratione, omnia generi· exafiionibus gravari metropoles epilcopatuuoa ad inopiam redaâorum cauffa : locupletes autem epifeoptus non manum porrigere , nee op«n ferre metropolibus fuis egentibus nec pertifentibus ad fe ü pofcat ufus, moMfleriit cedere Verum ut illud, ceu oecetlarmm Ac irrecuiabile publicorum redituum illatio praeter confuetu* diuem fieri jubet : ita hoc praefens lententia, ex certa deliberatione profe&a, difponit ; & io po* Aerum exercendum perageqdumque tradit . Hnc audientibus periefta religtofiflimis metropolitanis, Cyrisco, Epbefino, Confierait», Nicanto; Theo*doro, Chalcedonenfi ; Coniiantino, Sidenft: Joanne, Meliten·; Confiantino, Tpnenfi; Joanne, Claudiopolitaoo; * Theophane , Neocefarienfi ;
* G<«|io, Joanne, Iconienii; * Sergio, Corinthio; Michaele, Atbensenfi, Tbeognofto; Mocifio, Confiso*tino, Trapexuntio ; Agspero , Adriaoopolitano , Stephano, Cr«enfi; Nicolao, Hydruntino; &archlepifcopis, Dionyûo Preconcfio ; Strategic, Aproo ; Leone, Bryfenfi ; Petro, Cypfellenfi; Nicolao, Lemnio; figillo plumbeo munita funt, & corroborata, dataque menfe Novembri indiâionis XL anni VL CldIdXXXVI,

r$ φρντκχί·» ox'exr&i nùç. /oiTsxdAsenr, wi «v ptxpmrt ànibdt» d xvy- χλφφ* «νφ ηρημηθχπΜ rcau^ueiu. tirtuin* Ç mptrwru ïηρβ. «rsxav trit ‹tp) e«peAe>«v, tai /4» M"? ****** *o*'** 3*P*- •3« «cappa^rrm Ù9tp Φ Mζ«τ·ρvp4>** sxsrxmb · nk Ænpiref if ffi srmtaxJv wî evf- npmïf rtwaj'ptdfu πv a'repairart ••Xwr, iffftpivtw tuûntc, μ·*»- ffge/w xape^upsfv. «>X' itrtip ixüf tk ttwtywvf at «rapnt'ninv η «««-φορη ^vχημβ fP hptim Mr«p«t(fa»v2 an» raw ή repaire X«Xa^t«-/4ül W- «k m'a·»··**» »$ iiifMV ›Ç mpcma&et rxXanri. Teint dç ι«ηχ··v dwt^rawOcjta θι·- ^Arreruv μχξ·τ·λιï$, Kι«αχ», £*otra* Ksw- cayrita, Nw«. ©»«Wp«, Χαλχηιώ^. K»· rouira, ΣΐΪχ . Γηβην, MtXrrUuni. Kwvrey- τ/nt, Tnérw. I'sMvnt, Kλ«υ}·χ#Xι<κ. · ©sa-',*"»·*·*· OewC, NiawrepUcf* laranv , Γχο>/« . · Στρ- · nw-«, ^<'a, K·£μθχ» MrxoxX, A'-^lunSr, Qfvynirx9 Mautrri. JCnvrevTtw, Tpartfarr©'. A'^α·η- τù , A'IesamtxdXM· - Σπφανν, Kρητη * Nnta- λα'χ, TJpirr#* . qy) op^tfxwxdxwy , ûtar/a , Πρ·/χ·vήσν· Σ^ατη^/v, A«ρα>. Ai'ovη , Rpù~ rwc. UiÇa, Kι/ψτ>λ«·. N'χβλα'χ, Λήμη· rp d^c* μβλιβiv «φρβylι fxrrau/x , ιζ ixtCixtufiOn* tÇ ι rtSéSl piuii Nβiμ&ή#› td, t*ntc r^Xr'.

emum CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM canno

Ptxfidc Alexio Patriarcha Anno mundano 6;36.

Cbrifti vtre 1018. N»vtml>ri nftnjt hnkilim.

e« M»a S.rt›l p›t Bi *Memtuirntunt furfhffifnl pitrijrckt Aàxn , dr itvtrflt cMx|Jit tcclf/ûtfttcl], pertinrtltiÏHr ed nntvtrfes mttrepolti ύ er· cblepifcepetel.*

C T'χόμνχμβ tb àytur»-n χβτ^αρχχ A Λ/ζι χ, Tt- t) Iffφέρνει txxXxrtec'txdi' ώτ»θiβ·i«v , a('yn- xao-dy xdfferç to7î μτίξπάλiσι Ç àρχiiîiπvβaï .

Aitxitil nnferetlot Dti erthifpifcepitf Ccxfientinopolil, »eve Rame, tJ untitrfahi petrurrcbj.

Λ'λίζι&* t'Xtp ©ri dp^tftn'o-xor®- KωτΓαπ/ηι- ïcXtwÇ, W«i Pck'/Jtqç, 1$ oixvfjS^itMi xerttep^DC.

g.IvCu Ko·. 10m i. l›b lit PU Quum divini facrique canones unicuique reli D giofilTimorum epifeoporum potefiatem rerum cccleûafiicarum permittant, ea tamen lege, ut & indigentibus adhibita cautione de iis fuppeditent, & ipfemet res neceflarias percipiant: epifeopi quidam indiflerenter, ut ita dixerim, & magna licentia res eas invadentes , & ufui fuo vindicantes, non ipfos dumtsxat epifcopatus per occationem difficultatis temporum io extremam perniciem prccipitarunt , verum etiam metropoles illas , quibus fubfunt, intolerandis detrimen- P tis ac novitatibus fubjecerunt, dum onera ad epifeopatus pertinentia , metropoles fuftioem ; ac paulatim ad interitum coofimilem adiguntur . Quimobrem noftra mediocritas una cum venerabili hac ad urbem fynodo re deliberata , omnino rata grave, dubioque procul injuftum, ut talia tantaque damna metropoles epifeopatuum nomine iultmeant , a quibus nullum ad ipfas lucrum redit ; modum inveniendum cenfuit a facrii conditiitionibut haud alienum , immo magnopere ad finem & conlentancum , quo earum

T£Tr £ ttpdr xeycrw ìχΛΓρ iÇS θιβφ»· Xicaruv trirxoewv τιώ tfS ι'xxλη- oiav ntJy t'eij'ixoyrvy ·ρα>μ«»vv, »ru μοκηι , Jrt (£ ηΐ Stolon eiuî Z'AaCwa ïπιχοριη^ïv , ›3 tüürbf iteyruy μ<τηλ«μ/ΐαv«v. rtùç txt- oxoxtfy aîjfofcpvç, wi αvτι £ αϊiΛηΓi <9Pβγμ*π egpco-fxpôρ^uoi, τη ιαυηû χρήσή τηûηι vorajujuM , u μ«v«v «υτû nie <XMτχ«v« 4qpo4>«‹rH iiθσ» τi« ΐU qjM/›«Jv ΐoβ·χoλ/« μ t- χ«»v XΛπΰύφκβ» èXfûpey, e'M« ›Ç nie μχ^oχό- Xwç, ύφ a nXïew, αφορηικ w7ç ζημηιμβοι x) *niï qyirenjuumc ύχιββλοτ, ίκ ni ni «nixsynt s- xs4M/s ββiρηηΰη irxxpKrntJat, <? eiw^s<o3ai χχτα/buxpoy «ι'$ Tïιv ipn'tn χαπατρ^φiώ. Inxtp ›i ptlfjnriK τμόν àμ* rr dtinpiixp fftCairptf ru- »diy› η» Tβ ·*"·^μ«τ·· , χ«λ<»βv ôyroç xt/τΛβ-χ ιζ «πχ»Λ «J/xoy , ni τηλααντρi ζημiα vçiretàeu nt μχ^oχiλα 7>·»'ρ Φ ixt- axexJy, Jy.B'Jce χ«ρi·" nutari ^p9vytvtntt iüv

J/ïv tyrtt Veras ô£Zf<«v, i ξο··· ifSttpSr
Γ......-ni^wy, «>λ« λ/«v aZxs<ey cvyspwvar, p rd
cmtsTi *ζ'Ψ*Λ* nuinuc xj tifiapis x«m τ»
vieiramdrkrn». cà^canr xj «tarie
fjj itpir xeyftvM» «òθθτ/«(, Miavâ/svc χ«θïΓ«-
«5au r«p« nSv 3ra$<Xirx'rvv /ntrparaAutSv , *♦
•rsuc nSv swxvrsSv, «φλ«φ nSv XaCdvtuy «ò-
tù, «r μηmρ·χολΜ iζημïvτηι, κχ& iii ùttp
ax«ru «unir ζημïvμβι nice μχτρνηòλ,β*/,
iζ StaryraWK $inntr, βχβ'θον hs «ratûtv tÇcfav-
«iv iurn>9«po>nu . rrsi iî rnpaiv rrrrxercrc SJ&t'
μνχ^Μ/αν «Ç x«xenO««y nS» «vnSv, 5-
μοι« v«Srf«&«t JrovrdCttv 4a«/v a/ μη'Ιρβχολι'π»,
qjpjrnttS «unSv «χv^βαμβηî vsrv^Jw t,u τὺν θ«·v
xmowy ««papenv, «înt Tfu «,'nSv xxTrSrixiw
ïφvρyφκ, J«tt upm x, τv «tt« ·<·<·««
suv «uXrxawv o^atrpsovat/ >£ μ(ηχ·μ/ζΜ
•C /JaXnrwtrry «un7c, «Ç rxerar t^arrac «rtJn*
μ&ηa «rernjnSr. β'χβiημπv nSv Xatytww, qf)'
«λλχ^iτυ μi^Λαι<^κι, χάν πiθo» nie μη-
rpaxaActc e/slunc τρβ'χβv nSv «un7; «pemxwTby
«φλκμβπvv rluj«t««p«^rv τβρΛiiμτκττ «'να/χα/β
«pv morare «yoc ιβ Λ viλ·* n««
)*{a|4k*,s «β·<«λΑ«{ χ«^v, t$ a/αv
φvλαχηi nv *uw mpn^luMtr TOrar. xj <pav-
τ«·« à^a/wc nSv μητρβτνλπòv Jaguar , ^
tit β*φ»λβvηι «χ«««vπ t(u «p«mnv r J» «xArt-
«itSp «acfts9<tf «μ« nFc «mnfr t'xtrxcrai;, qpc'
tûc κβτ daraum tir^penn^ei IntxnvtHi.
W ««errnoav nSv aapaev&v, sJya £χ<κσ&,,
w Zx nSv ζημiβ «ι'τiβνv ^cyapÿarv τi μχ-
rpaxaÀM, ruurx SnAaran tbaüi^et . vi I' tx
ÂSv ÂarxsJv t «υvτχρ«<v Wu iχχλη«/«v «'vιvβivμχ-
nv. era St xaowcxK t^avRu ttxtjCeiaf rd aes-
a&tSTU, «vnSv nSv ^Ha*xatyay«vScàviznir.
a x. τï dr A'πιvχ&ρ rvrtix xenw,
nF(ivMrxaxM r(u) c^vr/«y nSv ZxxAnrrenxJv
sxrrpixw βρβ^μβ'τυν, xnAum funtfitfai# writ
rk titri ^pfa'dtf, at'xMatc «unSv wyff/im xa-
pïχην, cSc n tjsl· TimcXAtôaruc 3X«xnô«r tùc
nSv iχχλχiπòv. lcd £ it4θα>«i η7 χατ'
••«ρχ/βν «vtaSacf va «ptrav βvτv Sett-
μiζ^a tttrpittt. «£ xw*n« χβτvτηûθβ, »χη χαπ}
fi XtXrôac «pèc nie μητρvχòλκi rp^tntr τη τη
CAxfnc, va «pftroy à X«θ' ημi iyttt «uatôO*
iaxqu««««« , ereyxeuttf rlu nSv ·7χ·voμ*>v
tfnr I«πïζ«η, x«nt rvvΣηλ·voη rüt iβiόμπ:
ruvt&t xatvôya. «J««y yip iχüιφ* itSue-t nS
•q·nhÛtm trltuipXf, >ζ «ii αρψήηι μ^τροη-
λ/nut, ·Zχ«vβμ«(xe^rtpy cvnn'i txxXw/ouc, w
•i μκτρτηλïηιι at tr/rxarw rïw ttür in
crfytniu, 4 >ζ xxxast nànSv iχχλ»«Mvv Stt'raa-cy.
Xrr fi d sarawc xatv«v nfn τρvτiρ» ruva&t«xa-
vpS , UcAi « μ« 4^μφ<3«XλMv nSv μH trptpytx
«tCvotc wv vvv iφκὑημv. ttti uv dvrttùOe , ύ
ttcfiii ntSfSftxnif vert 0«a« χ«vò<τσ tradar
yd aevampw inruttie-e/J^, X« num itt-
rtpyüàeu «'vαμφτλ/χπ*, itl n nSv «Su «pe^cauv
yryniw ζαμiβ nt7c pxrparéXi«tv trtrxaxtw ,
«J iti nSv Ht *^a«Saxwp^Nv, $ sutxw; ni nSrtxxXx«r«v χβπτχρv^Miv, iÇ txtwfjSfaH'. «xop.
vc^arrw , « ux trtavniyeyrf βύπιι , iÇ μα'λ/Γ« rjr ni «»dre/« χτiiμβπτ ♦χλ«μ-
Csrva^w*» i 'ζ X·<Γμ/χάi a'vst^/ax μiτη·χ«ρ,ζoμ«v<Λî φρovτ/3αi, nSv It rlf λβχύβ1κ «dnic x«ru-
φρovὺvτM» . siM« i n$ vareran , « μη μιηβχλΚκιη, iÇ Kt^aïpfrtv πΛηλτ o/ τ· λò^« μύπα

A indemnitati, & onerum relaxationi, quantum — ANNO
jus fieri poterit, confulatur . Unde ex auâorita-
te facrorum canonum Ustuit, ut a religiofiflimts
metropolitan!, oeconomi five rerum adminiftrato-
res pro epifeopatibus iis cooflituantur , a quibus
illorum culpa qui cos adepti funt, detrimentum
metropoles capiunt ; donec acceptum lingularum
nomine damnum metropolibus jefauum fuerit ,
& judiciaria fententia definitum , unde nam ad
eam egeftatem & inopatn redigantur . Et quo-
niam ne aliorum epikopatus , ob improbitatem
& malitiam ipforum prefidum , confimilia pa-
tiantur , vereri fe perbibent metropolitan! , eo-
rumque nonnullos qui facrorum canonum con-
temtu in laude ponunt , nihilominus imminen-
B fftn rx ri* condemnationem , metuentes, tam
quam «cc'efiarum ceteros ajunt
auferre, quoque velint ipfi , tranfportare ; defi-
xifque in adventum exaaorum oculis, fuis ec-
clefiis excedere , atque alio commigrare , & ad
métropole» debitorum ad fe pertinentium exa-
âtonem defenfionis titulo tranfmittere . neceffa-
rium eft . Ut in hit etiam prius, quam quod
moliuntur , ad exitum perducatur , certitudinis
gratia, quafique correiiionis, & cautionis eadem
ratio fervetur ; adeoque curatcres fimiliter a me*
tropolitanis demur , qui ecclefiis omni adhibita
ioUicitudine cum epifeopis earum profpiciant, 0C
adminiftrationis annue rationes nigqpt . quod.
que fuperfluum eft ex reditibus , fi «fteidem aft»
C quid fuperat, partim iis ademtum, qui metropo-
Ji auftores accepti detrimenti funt, eidem redda-
tur.· reliquum ecclefia, nulla innovatione faâa,
fibi fervet. Quod autem ha» a nobis ita defini,
ta , confentanea fint accurate canonum menti';
ex ipfis canonibus facris conflat . Nam quintus
& vicefimus Antiochene fynodi canon , potefta-
tem io res ecclefiafticas epifeopis concedens ; quo
minus eas in ufus fuos convertant , cognâtifque
fuis praebeant, ut hoc modo ratipoes ecclefiarum
tacite detrimentum capiant , prohibet . Ideoque
rationibus ad fynodos provinciales reddendis ob-
noxios faciens , decori explorandi curam eis in-
jungit . Quapropter heie etiam , quum tacite
damnum ad ipias metropoles redeat, hrc fanâa
D fynodus noftra, decori ratione habita, necefiario
conftituendos adminiftratores decrevit, fecnndum
xi. fcil. concilii feptimi canonem . Is n. licen-
tiam dat tum fanâ'ifimo patriarche, tum facra-
tiffimis metropolitan!, œconomos in iis ecclefiis
conftituendi , quarum metropolitan·' & epifeopi
hoc facere non luftiiient , aut male res ecdeiii-
rum adminiftraot . Quod autem canon ille cum
feopo prioris confenttat , neminem ex iis ambi-
gere arbitror, qui non otiofe r mentem in eos
defigunt. Quum igitur heic, uti liquido demon-
flratum eft, facrorum canonum veftigiis infiften-
tes , fuperius indicata fanciverimus : oportet ea
citra contradiâionem exfequi, tam in iis epifeo-
pis , qui haâenus auâores exftiterint accepti me*
E tropolibus damni, quam qui deinceps exfpeâan-
tur, & male rebus ecdefiarum abutuntur , eaf-
que alienant , & illiberaliter difTipant, quas pro
cis ipfi non collegerunt; ac prefectim, qui ahe-
na praedia conducunt aut indignum io modum
mundanas curationes* in fefe fufeiptunt , quum
res ecclefis fibi commendate negligent . Quin-
ctiam cales , nifi mutentur , depofitionis plens

fy lententia myAc verbi patres, fle myfteriorum do-Aι£ flores ; una cum ipfis damnant : nullo impedimemo rebus per epifcopos adferendo , donec & de damnis fatisfaftum metropolibus fuerit ab iis, a quibus illata funt, & cognitione f.ifta, conftitetit in pofterum , ao incumbentibus fibi fufticiant oneribus metropoles, nec ne. Quod ii prius, quam hxc fiant, *epifcoporum* qui/piatn fuerit au·ius impedimenti caufam oeconomis objicere, vel molefliam negotiis adferre ; extra quam fi docere velit aliquid eorum , qu* commodo ecch-liarum fervitura norint; is iptus fibi gravioris condemnanonis conciliator etit, ut qui definitis ex auftoritate fynodorum & canonum advertetur . Quinetiam ne provincialibus epifeopi fynodis interefte negligent , abfque neceftaria quadam & B minime rejicula caufta, fynodali decreto fenten tiaque ftatuimus . Quippe tamquam ad utilitatem multorum, fit aedificationem, ac fortaftis etiam correâionem contrariorum quorumdam , ûngulis temporibus incidentium , e quovis conveniendum ell loco : & qui abfque jufta caufta a conventu abeft , aut vôcatus non paret, nifi probabilem rationem abfentiat fue reddiderit , & impedimenti futurum fciar, ut in eum fententia feratur, ficut inter ceteros multos etiam LXXVII. 'ynodi Carthaginenfis canon decernit. Neque vero fines alienos hi ambitiofe invadant , & extra hmites fuos ordinent , atque hac ratione confu fionis auflores fint, qui boni ordinis exemplum aliis fieri debent, & primum virtutis cximplar : C neque clericos alterius provinciae quocumque modo admittant, abfque fententia & feripto epifeopi fui commendatitio , quemadmodum facri divinique canones requirunt . Quod magis etiam in hac cullodita divinitus urbe *rite iervabitur* , utpote ad quam conftituti ubique terrarum clerici , rei pariter & non rei, ordinati, dt non ordinati , confluunt ; nemineque prohibente facra peragunt . Nec item fecundis illigati nuptiis , quod paftim jam Heri accepimus, vel crimin bus velitis obnoxii, vel adhuc impuberes , vel accuratiflimo teftimonio deftituti, vel qui prius aiias fibi defponderunt , & alus pollea injunâi funt matrimonio prorfus ad facerdotium admittantur . Nam qui hxc non obfervant epifeopi , dum ca-D nones violant, a canonibus abdicabuntur, & interminatis per eos poenis inevilabiliter fubjicientur . Clericos autem cum clericis d.fceptantes , aut monachos cum monachis, apud epifeopum fuum debere jus petee , facros canones fequen-<Jo, pronuntiamus. Cleiici veto cum epiicopis, vel epifeopi cum epifeopis , apud metropolitanum provincie , fynodo interveniente , agant . Sin aliquod incidens offendiculum , fufpicionem alterutri partium gignat -d fanif.(limum cujuique temporis patriarcham , & ad facrum magnumque concilium fervata lis decidatur : non tamen abfque fententia & commendatitio metropolitan! fctipto , urbem imperatricem epifeopus ingrediatur , vel alio peregrinationem inftituat , E fi qua neceftaria res ita flagitet, quippe canonibus obnoxium reumque fele reddet . Epifeopum autem , qui temere metropolitan·' poenam contemnit , inaudita caufta removeri jubemus . Et perfonam facerdotalem , vel perfonam monachicam mundanos audire judices , & petere , de quacumque ut lite per ipfos cognofeatur, omnino non permittimus ; fed in epilcopos , epifeopatus, in clericos, clericatus, in monachos, amiffi hoc faâo monafterii juftam fententiara ferimus ! & adverfus judices qui hos fufeipiunt , vel cnarn ad fe vi pertrahunt ; preter juftam

n5v χχττρβν rut *ain'tc txùriti* χ«· πτψηφχζ/ο»π/. jurjuciôç *ïμχβϊιβ* xarpa? ni» *fetraï-iatMuflr η7ζ ιράγματη ,* ä » n

C , «Ç *9ràyrvrtf* 5 ?a»ru/ τβλοζτ» , «<r» *otpic* τη *snxn(j&,va τοόη:; ftatp*·,* nn (f *μη. fl itytorOTb niim ηλμη-σniτι* nfr i'»»Txe.vwv <·0φχβ·/7 *ιμιηïιτμ* η7; αίχηîμι* tecw^xwv, ιî X'Y^ιoγληται ηΓ χρβΓ-μχβ*«, *tXlll 1β àvxïijsirxtrv, drt* Π$» *>φî-λ«χν nSv txxAiwiw» *lti^mmt αω/ηλïïv* , «cror fuiTiS *τι»* μ^iζo»®· xxmJixtK *n^inTtit* χρόξιιιβ , aï; *ηî αυηiιχν ti, aarmtxuc èfjuSitrtv ctayrri-èn* α'ιβλ/μχ«vH&α/ *llf* sx/ltxozbî, «"*>-«««e *rnic* αχβφχιτιiτ» *«ιτιβ* , σ-υνβiζχϋ ψή-Φρ› xek«« *iretifόμι^α.* w\' *γάρ iai* XuivnAw* χ·λλ«v «ζ «/««{api, ηiχ« Ji < *$np9«irn* cratv-*τiμ»* τη›<5v *βνμτiτηiτMî ιχχΓαχî›* Jh t« τανη hixa *ritu ytvt^at.* · «v£Aoy«c ηιùπι «φυΓίρχν, ιî χβλιiμ^υΦ* *ertt9ùvt U* μ›i dl'ag^drreov λὸ^βv *aroitirei rüc iatni* «χβλi<-ψτβν, i£ *1S iμîiiivμû, te» ciSùs, -ψiφov* vo-MθθΓΠ)vβμ!{vIω xatr*atïrù, » *μιθ'trip»» xa»iiv < à d» ùζ'* χ«νώ». *μîη* Ji ,αΧλο^ιχτi tbtbç dvoeixrs *χλιονικτικύ iity^aiiwt* ^feWHVtïXipc'eix, iÇ vβμβ^iπΓv Jtwî t(u dnt-ξι», *rif iφ^λητα* X'πiξiβ χ, inperç ûevJfp/μiχ *ytntüat, àp\iruaavàptrrti.* μιiπ xXneixtt *iripac taap-^iat *f*rit&ai xa^'ctoiSnma* ^orev, x«-P*? *fy?P*9* trueartiS rS i8»a aùnSv iχισ-χόχβ, «àt* aì */tpot* Oêîov xevévrç »poe-«xatr-τβσσ o iÇ μβλλον c» ntory τï θκφυληχτφ xS-λ« *χχλ»ζ* φυλβχθιiτiΓKí, *art* nSv «r«vw^à *χληζμvv, ia&Sbvw* τι «μβ xj avdl^tuwv , *vf χ›γ&ipoηη!μ^αψ ιζ* a^Hpcrsyijrw/, *c-?ç αυ'τïuï* ffuv-^QovTtay, xj *αχνλότv πραργiντ»» . μήη μîώ ityipxl* , β xaXXat^a «xdxm/^u *yivtüat* vu*, x es *atrtati rtrb àviQ*p&ijfyMut* t n »tι α'φî)λ«βi, i μβρτυ ια *όχûβκαiικ*, i »ρομvικ·X<Γα/4M<5 *iripaf** iÇ *tripan ruva^cinç , >tp»rulw tapaSt^at*

μ») *vapaTnpivni tatrxoan, χ'δiτïητ* Tas *tarirai, «θ/lηθήσ-ovηη trap et'nSv,* ιζ τω vìχκλη-*pSpiate It* s'xHvaw dLôôvxri *αφόκτ»* iïiβ^ληθη·σovηιι. Kλη ιχβi ïε «Aiteaxofc *ïiαμμτβ'vτχvτυ* , r *ιζ μovαχî* μpvχ^βî , *tapa* t J *β/χ^ xpivt^at tiirtol», αχoλiiθαî η7* θπ»; xxyorrv α'χoφχι-νόμιθα. xXutixsiJf *ioirtotoi;*, ή/«τχόιτβi *ttt-*tfxoews, *tapti* t J τηiï'χχρ^/χ *μιPξαιoλiïp ruw·ιiχûi . fl it σ-χάv^αλov ùto^t^tv, lro^iar* -Jf<-*,rip» ïμχoi"* ni» *Ufpùv, tapa* t J x«ni rtui »îμi-*ραv αγiντύτ» ια^ιαρχη* , ›Ç *τρ ttpf* xj μεγάλη *rurii» 1ηpM«θαι* ›Ç *riavri^at* »i *άμφιβ-βήτvιμα . τλiα μηάvΛ/ γvύμ^ cruealixne* τβ *μι^ηα-λ/τ»* γραφή , *tgtfaitvw τlα.·βα·ïîλ&,»τlω itirx»-tw,* η Γiλλiβ&χi «χoùϋμiβv, sin *It* «v i fôj η χχλiv βiχΓχχΓov. *Itil* eso^av *ftuj-*ηv *àtfp^àrtntt ni: xaririr. t'tirxner Il* xpa-xsnic *ιηrιμiv όλiγoρivη μ»T·χ»λιηι, χβθ«-psse&aH* dv«roXe›»irwç *tprrâanfjfyj. χατμiχî Si inwaïi ifpartxri tpôrutoj,* η ›ζ μβ»χχ/χβv *tpi-r»W tpiitdat* , C *ζïτïά It itrirw ιικάζμ*

rtâat

py r$xt ui mt τι·γρ . •A«C ἐx tfritjjfyJ. «λλ« Λ rdr /$· txirxoxvv, 1ήi tfrtrxo^üç. nJ> It χλη- CHAISTI e^*» τ", *λ,*" · * ri' M·*****·'» J· po'rtw* itxxixr xCriÿco χατπιφηφζζβμiθβ ιχχτνιτ» . »£ xtnî nSv xxfxctyotj^w'iiniitxxtù'.·, r ïβιχιν i'Axwtw» , μ£ iïi ιχ Θιι 2«χβ/χ cp>à», ιτιιζ τια'τχi Âxrïhixr.l μ»Γ«λΜοτηη α>-«ν«ντηο·η r rr- χχλπτòμi3«, «j π' f'x πi» >·μαν · â? «φ"Âu«y itaμα , ά>i/τ©- «t'n/ç μi'^ ι l/ζòiβ taptxTvSrKrmt, ηχ/ρ 5r/.ar μη μ»τβ^λ/!β·«ητ», r; τη α'ινσζβ τβότη xrôyotvn xpetit;iatt»;. err r. οι VC,UM , κ. ο χρχΐχιόi < α>·ζο; ήμûν frs-rAdtl; ο S3/-i; ,ιο'ονιηπ , μ£ τβ c'v μχχχρiχ 1» ληζi-i αiτ«i*>φ« α;τ» , cν t»7; tyγgε<poti xl – B τά> τοχζχβλ , avjtrtMwz τ« iζχχΓαi , ηiχüτχ f."; τι, iχχλησΊβΓζχχ rtxvi£to~Sxt χιόσοηχ. ἴφχρ- Tatifff9ti ye? τπ ιχχλητζβiαχ, χîζ'φά, xi üffx χμiβμζχ, rapi nfr ^iμχτιχο» » πολζπχων It- xt'ùv , éXuK ex «H^oμiθχ · «'»« KSh' *p° ή^ιών ὁ ΰχό TbTwy χχταφρονκμΒμο; w' μυχτη»ι- ζòμ^υi^ Θi«« , txiixov «ιπΓ lcoiffH τiώ α- 7«ν«<τητ/ν , ηiH τiαι P#4Φ«'«* iiMtev πλζ<ύ- CH τϋi fxJzxnaw;. «ζ\''»η 7*P î^tK , τβ τη ^ιιοπρχ; < χρMTTO.^ μα ft;, txt' χοαμι- xùv ιιατληχτιζiτ^αι , π'i λαiόρχ ittpt$î(.w ^λώσχ< χχη χχνήi Tb τη i'χχλησ-ζ'χ χχληροiμχ- ι^- ί κ. μχλιτχ οι ήϋ i«<ηλ««ν ïtyofjfywv C μονùν >ζ χλήρνν χλη·ιχοζ < μονχζοντκ «y<ÂaCJi totM >ζ toaiol θρββΌΛοντνζ, Ûθ* χοχμιχùν et- piptyfit txi x«Ttt^vw<r« ttujty xeivo^e* Ç xant- xùvtàxt, Si Θiλτζ«ν aunt s$ ρυδμîζκν lntyn- «ν , η tp^irptcffi Θiï Λ irwenv π! ιιχφορχ χρο· Tt^Cttt £ nîi twuv tttttî, HiM χρμοζβοχν tx£$C* ^tpxxe-xv, «Si ttii ημόνοη χομiζiάχι TtxÇÀr, >ζ <m»e; t(u tb «αXm μMiτύμ t'-x&ap- puiueStl τ!α αριτιιύ. ά>λα tbc nSv wmaiv μοια· rrejwv μο>«£* majjitt ηλμάιη , rujuciixbi a» »·φ«ζνομiθα, μήη η τη ιχαρχiα «χπνη tnt- α*χ·X'IK, μνiπ τβ rep C*«eJ«v, η ^i-ζροθ«τ/«i χχ- •πζξζiν, η Xλ·>ιχ ἴήρχ < xo/y^tx; utTttStié-D fu0*' v«ζ. χ yep lt:pelor ttunti tvt nüm χτρχyμχ- τΛομ^υοζ, α'>λ* ri βτiμτον i'χ χχνη Ç'ors χ. τ» τιμζο» τη μβναiζχη χολ/τρiα êruixovni, ni τ«- povra 5/o /ζβμ/θ«. ω?ι «μή τiιχ ἀνβφορχν ιχ^- voζ, tht αXλiiιτ τιμiιά η~ τη; ιηχρχiχi αιο- iùoMtv twxéxot;, βχ «ντζληψονηζι τχρ ouJnSv η xtp inpwv ttpvinunî αξζωμα *ii C» . χλη^χBi 3i «XHθiνητ τ»7 eixfieti μηξοττολiπα , »βi- ηγμαι αυηι; i'χχληβ-ζαπχβ» αμνηο ζχαχω τ» iuuit- tiv iτiτύττχιτυ , X^iuii^xz fxtTiMjo^. ù yep tiVKoni^itr iζ ανηχοζ'αν ή xutftxr voueOrrn &· ηλη, «XX'XxHÛMxy >ζ craxolu. w<f iμη'πώ-^ E Tji çozyJ», >ζ τή; χληβ-ftoi £ τη i'χχλη<Γζ'« «λ· λ«τ£î®H. tbî St î^χονζα iχχληοiχ^iχχ tpxc ■κκ&μ!#Mi, tlsi λò^» «ν «τζ Λθητχν lavxt μη «vi^cp4<B(t xxmtxùi; X'^uûe^at, < ιχλο^ζτμβZ ιή «χ·»πζ Cax(iefàtt5et μ£ κληρονόμον λοι- ofvir τβ q^übî l^ÿiόyuv, χχη τ» trpàç χχνόνχ; χ} τολο-αβ νβμχ, ·ρζ(βμ^ν. ixti it xj Tie; μβ· WtmeJev txiiioiJ^v itè Soptèi οι ifpùnnv e- iiλφοi xvvyft&Kv >ζ evtootnpyt , wi ιχiβλχβν «νε' noru itxn θοχπ ο< n>'i loptxt l·λχφόη , Hi tyxw κόή <α*>ηλβ»·(»·φ®7σ·μ<iv, T»f tbh.f'

numinis iixm, imperxtorie quoque msjeilstis m· dignationem, iegumque rçnas implorabimus. Et vinculum quo per nos illigabuntur , infolutum eis ad finem ufque viix porrigetur : fi videlicet animum non mutaverint, & ab hoc impio pro> polito non abftiterint . Nam & religiolse leges , & praepotens atque ûnftus imperator nofler , in * Porphyra natus, una cum beatae mernorix Ira- tre fuo g. rmsno , tn publicaris eJiüif litis judi- ces coercent , quo minus in perfonas eccleftalb· cas talia juveniliter audeant committere. Quippe lurripi nobis ccclctiallica , & facra , divinaque privilegia, five a provincialibus, live urbanis ju> dicibus, omnino non patimur, immo etiam an* te nos iple Deus , qui ab eis contemnitur & mbfannatur, ultricem in eos indignationem flrin* get , & jutlum vmdiâx gladium coruicare fa- ciet. Eil enim & dedecus fic probrum, divinio- ris ac melioris fortis homines, coram mundanis litigare , linguafque contumeliofas hominum in univerfom ecclefi« corpus acuere. Quod fane sel imprimis imperatoriarum (qux dicuntur) man* iionum & clerorum, tam clerici , quam mona- chi profane atque impie facere per fummaui au· d.rciam geftiunt , dum ad fuimet condemnatio- nem judicari damnarique malunt a mundanis , quibus corrigendis fic in ordinem redigendis ipfi juxfcfli lunt , quam Dei pontificibus variorum negotiorum cognitionem permittere , atque illo- rum caulas Ac lanationem idoneam tamquam a peritis medicis accipere, ipforumque virtutem ab iildem excitari ad reâi meditationem. Sed enim audoritate iynodali decernimus, ut nec illius c· pilcopi provincia, nec diverfi territorii , mona- chos ejufmodi monafteriorum qui talia commit- tunt , vel impoiitione manuum dignentur , vel eis aliam ben«didionem aut communionem im- pertiant. Non enim tuee ideo lancimus , ut no- bis metipfis aditum ad talia patefaciamus ,! led omni modo vitx monafticc dignitatem At hone- flatem quxrimus Adeo quidem , ut nifi * rela tionem illi atque alios honores epifcopis fuxpto vincia tribuerint, vicilTim ab eis , vel ab aliis , nec unam quidem facerdotii dignitatem accipiant. Clericos autem contumaces erga metropolitanos aliquod ecclefiafiicum eis, ?on "Wundt ««o, quoque prxftan polfit , imponunt; in ordinem cogi jubemus. Non enitn contumaciam fic inobedientiam dominico prxee- pio docemur, led facilitatem inr parendo, Ac fub- jedionem. Quo fane qui fe non dirigit, tam vo- catione, quam ecclefia excidit. Eos autem, qui- bus ecdefiallica minilleria credita funt , nec ra- tiones fibi commillorum reddere fuflinent , fe- eundum cauones in jus debere vocari, fic ad red- dendas rationes etiam invitos, una cum fuis he- redibus, ac ceteris fuccefforibus adigi, fecundum (aeros canones fic leges civiles, decernimus. Quia vero etiam de monatleriis, qux per donationem locantur , fanâilfimi fratres fic comminillri ad nos retuleruot, quod qu< donationes illas acce- perunt , in ipfa monatlena parum xquis adfeâi ad extremum ea redigant interitum , domum luam reditus deportantes, ipfaque bonis fuis nu· data relinquentes, quodque nonnulla prorfus in hofpitia mundana commutent, coaâis eorum mo- nachis per omnis generis rerum inopiam fit an- guftiam , ut inde vel inviti abfcedant : licitum eis efto, ejufmodi homines impune reos perage- re de qttibufvis damnis fic innovationibus, quibus nocuifle monafteriis deprehenfi fuerint: atque er- ïam , ut malis eorum curatoribus ex eis cum contumelia expulfis , libere jurib., ea metropoli taiium

ANNO CHKisrr

* Co.a.mt.

* ■#»»»·· crii.

jfcy v____ni. anno CNRJSTi ***** tonum videlicet . Quod fi fortoïie curatores eorum aliquid habeant probabile ; quod his objiciant ! non adeant mundana tribunalia , quippe t,o fago feipfo, omni jure iuo excludent . Sed ad focram fynodttm noikam accedant, quodque fas aequum *fuerit,* impetrabunt, iieque vero credimus quemquam facratiflimorum metrop.&ceter. pontificum , abfque cauffa & immerito , perqoe folam injuriam, beneficiarium e manGone expellere: nifi qùis indigne fe gerere velit , & inmftitiam amplcâi. Quod fi quibus monafkriis ratione prifeae fanâioms alicuius erat iiijunâunt , ut collationem aliquam metropolibus prefiarent , five perfonis fmgularjbus eam praebendo , five judicum & exadorum fifer alimentis exhibendis, five alioquin , atque illa forte deinceps onera B contigit aliis effe impofita.* (latuimus, ut ea collatio fine defraudatione, nec ulla innovatione fada , metropolibus prsfietor . Qparcumque vero quadam ex parte commune quid tum metropolibus habent , aut que jus aliquas provincis , & permiflionis, cum *eis mpulat,* nec sute hac aliquibus jure beneficiario conceffa funt : ea nobis haud placet ullis perfonis donari. Imtuo vero fi maxime donata fint, eas donationes irritas, & nullius effe roboris volumus: ipfaque monafteria metropolibus e vefiigio , vel epifeopatibus reditui. Nam longe diifita, fuifque deferipta finibus ut donentur; preclare tum patribus qui anteoos exHnere, tum nobis placuit: nullo autem modo <a, que metropolitauorum & epifeoponsm quafi C domicilia funt, & fulcra luttenteculaque find»rum ecclefiarnm; nec noftra id prorfus admittit mediocritas) Per locationis autem cootraftum, fic (verbi gratia) ad annos XX. & IX. monafterium, vel certis padis metropolim & epifcopatum locari ; tamquam alienum ab evangelice mandato , & apoftolicis patriifque traditionibus omnino interdicimus : & pariter tum eos , qui hoc audent .acere, fum qui, fi fiat, negligunt; indignos pontificia pérfedione judicamus, & factorum canonum adverfarios: nec hifce rebus ultionem conveoientiffimam freundum canones adbibere Cingulari cum providentia ceffabimus. Non n. patiemur , ut facra illa gratia venalis habeatur , & ipfi confortes eorum fimus , qu. iacra D contra canones profanant, utqoe lucri cauffa dona fpiritualia profanorum inftar diftrabantur. De fefiione autem epifeoporurn fancimus, ut epifcopi fecundum ordinem fuorum metropolitanorum fedeant, idque in confeffibus facris, & in fynod;s dc in conviviis: neque fuperiores (edes & primatus (ludium adfeâent indignis fefe modis inferiorum metropolium epifcopi : fed in fues metropolitanos, tamquam m canones & fanâiones quafdam, oculos dirigant; fecundum quosiuconleffibus & ubique fefe conforment . Et quoniam alicubi quidam potentes in oratoriis imperium E habere, cœtufqœ cogere nituntur, & facra» preces, baptifmos , aliaque talia peragere , patriarcbalibus fcilicet crucium defixionibus aut epifeopalibus freti : generales interim ecclefias repudiantes, & cœrns , qui in eishabentnr, contemnentes: opere pretium eft, de his etiam decernaete, ut epifcopi provinciales tale quid amplius fieri non permittant ; fed facerdotcs quidem , qui praccrquam ante minifterium facrum , idque

A «poe-cîm ·Γχ« μΓΠiχoμζ'ζovπ , w* Γι*μτ« ni»·*'. χημ* t'arzic rpttô, îrvpa Sî ιζ Ut xieatxa π· Ahvî μιτvμûβχχι χαηγvΓιχ^ τχ; rlrui μηχγiü xàrp CJuStif < rcae^pat μιτavβκiZηα x} exerrat ixt<9e» χχτπv<Γχ«β·«τπ5. cJ^ifai ®Jn7c lie nnsm dC^uû-eo xant xaeer âiftai tît Srt «y dtpθπO» tu μβvχτη^ία ^οημητοτκτ» >ζ x«' η&λχψχτπ · 4nt ι£ ηι fixâttri nir μ»'^·χή-Xw «w«Ç«v fVéÇwijr, τv xaxàt αώϋv opo>-Tirai μι9' υβρηκ cl£ eùnir χvιλάχχτη. « Si rr 'lσχòζ îχοιο aspà» ruùnx dCAoyev «per«ô«y e/ τβ'τv» «ρovvηrηζ , μ»' χvτμτχv7 «op^o-ζ'πχαv Six»· rnpivt. ivti ιχχλί^τχβ-ι xavrll Stxaia iχuτî . B «Μα τρ »αθ' ιμϊ itpf «par^azranae*·» riu/alp, ?? τηi- wt à^pfatrt ▪ «-vαζτ/Wζ if, >ζ «Γφχληπ»;, >ζ Ira μάλιυ ι«η-pne»t tlSda τιτ&μφ/ nSr itpvnw μη^ovoλπὑ* i£ Awnïr βρχιιpι'vι, xafjrwté&w c%v9ï<ret μ·-fü(. η μiτα àve^ivi iχvη ζ»λvι· χ»λζτ<£ισ-0«u , >ζ τ(ὼ «Srxiav U Si rna nfr +pvrr#npivt nr* ttyetix χβλβζï, ewctwvpit τζvα fiuMe^iptn ηî μηξiλιπιt tin txt μ·v-«RMWYw 7βρχρι (πη txt $vφ«7 xtinJr ιζ ηiv τi iχμ·σζ» «raznmJr, 4η xj αM«^«, 7τυ· η£τη ùftpw alatf9lwxt τζαζ, rttx <tu*w$e-pàv ιιî/ζiμ»ά« xaptytw «pat ttk μM^βτβλHi «-C Mtpqm; «qfffsnutttvy. erat J» XMVtivce xatru' w τ«7i μητ/Λχ^λiβ·/» , i$ «Anrrarpiov C» retire# i\ar, A «raxaz'rawrr, s$ κχ βηχχρiάιι ^pinnt ritrtv* ù Svpù# Si'Svôal «parairaiç it X'J*xï-pjfy>. «M* « >ζ i'Mθη, àxvpi# tirât xJ èvÿ&P# rat Svpièi 0*λβμιO«. >ζ TB tpwrtrfoat«t/ti0C* antrptf>w9ai «pèt rat μχτρβχβλM, n «»««·· xa'i. ni Γβρ μχχβθο >ζ tStwtuitf* Svp£&att ti; π~ expè χμvv èytett xxrpèrt xehü# ϋ»ζ*, x} rifjib. nJ Si s/'oy £>iζχζτ»'ματ« ni» μMτρ·»·λι-nS xJ irmer·*, ùxtptiewere £ η/Γχρvτὴμ*· ra τ«» èytur s'xxAnrttfv, vi«μ«$* »li À ΰμ»» .τiη xapeStytrei μiτρωτχ sarujwAey. txJemet D ·χΛ ώ«':μητ≤Γ^. i τβκτiχv μïîτρ4η\ιv laSlSt&at, (£ «τζο-χiτὴ», vi ξoΛχ τii X«Γ^λ«i« iζατιiξHρ , >ζ τü» «»·· ΓoλιχΛη xj rarpixth trapaSirtw, »«rr>i a'r«-^ορΛμ^ζ. xj Tin ηλμ£χτα« ιμβ^ >ζ niiiyt-vôfj^iov aapopvvrat, ανα^ζβî τη «ρχηρατζχη χρi-wy8f> πλκoππΦ'*, «ζ ni» itfvv xarivtm Ùravrli-φρovβ » >$ n7f <#ρβγμβ^η ixiiartfn rltù tpnv-StrarU» tucwtxùi τp4μ*9Arafat vx àxtnir·· (jty> · » yàp x«T»X4'f^«z rllù itpàv ≥ Ifi E xenvrîtr safe xtnirn àxvwirvi n style, nie ηζΛματζχαi Svpfàl vl xwàl ipTO#it*at àvf*'i-μi9a iμηριβχ ^àptv, mpi Si rlif nS» tvtrxi-«<»y xa9lSpal , iιoριζiμι9a · x«tb.τ/it nfyr abriç ni» oi'x&îuv xa9tζiHeu μητρvηλ/τüï, »ζ c» erw-9pmti, >$ & evdSttt, i$ c* irtànrt. w μ>< tbç erpulptai βipvάζατ, >ζ n $<λ··ρ·ηχ, tba* ξ/«< ituni&f, ri τχ <sq0fj3nxw«f μiτρ·χ·λiv(xxirxim. αλλ* v «gfi Junior; £ ·μκ, ràiiSti# SpSbt μαιτρχv^iτβ , >$ wris taurei dn xa9iSp«tK, aatletyl. ixei Si xal nw nS»x<nsva« d· wfi ni» tlxu» X'χτ»ρ/oβ niμetM^r τi >ζ rtwéytn φiλβiMχπ, rζ itpaXs^/s», C«l> vτiτματα, lÇtnpeivmKiîv, Y«rpt«p^txs7c Sx9n relrptfityi'ul ιi >ζ iwrxvxtxtti 9appiinit tu; xo-Oβλζχκ vapatréf^fitt , <£ τΰv txl reôrelt ^uiβξivι κβτβφρβiïiïιπi , βζιoι rtt) rirur Stt&ea' art μηχiη tvSriiTi nty%vpfiv ràf ri# ivβρχι'βi ζχζτχβτv ^n»9ai.. èî9tà rti fÿè itp£f, r#

pj» T» χλία «ρό; tarifa, xoxsbfa τυνβ» CeA -taprf, $ w' ιηϊρηχλι^Ίι Irttriln, ιτιρβ>-- hpnvo» Àxrmûus IxtnKirtii wtywroy- , xx5etr/>irf<· -ni; J<' μή χοτβιιχομ^κ tϊw tus J«ur«rw, «Ί«θιμ«τχ otnCoMca. Φηνι ydp' «7 nt Stiàtxot sa o'xw tu &tS Xχ«τ«φρ·η»τ·»*umu, s' ni? ώ «ôtjJ fftJMr£«$, 1$ xafa tÛA xad«Ar- */u ιχχλινrίβα ι'Ιιρ «uxAne-tc^e/, μή ανιόντο νβαη τ» «w/JoTst/it, α*ναθ<μ« irai. Ταυταΐ· ru rt^Xi<«Xew5C4T«, aejw&carc, jÇixr σω*· jgfa tut ^fOfArreruv μχτρ·ζολ/τΰ», Küttotxà, E'çrr». Δημχτιiv, Κνζίχν. Kurrarrtw, N<· B χ«χ · Θιοiυρχ, XaAxrjJor#4. Kavrsprfa, ΣΖ- ΐη . Ifafar , MiKnluiHtf Kacrcvnrw, Tvcfa». Γμτ»«, ΚλνΑβυχολiυi. Θιοφ,λάχτυ, Nfoq/r rapwatf* r«M»rv, Fxor/v. Kep'rû*/. Μιχαήλ, A'θβιυ»· ©roTwrat/, . Kw- s*«rrfa, Ποτρόιν. Karrravr/r», Τρακζόντφ' . J'uxvrB, Φιλικών. A'yaxnn, A^eyarôXw;· . Κβμχχχ · Kwwayrfa, Xcfaîr. Σπ- (mw, Κρήτη;. N/χήτα, T'δ/>ïv9#* . Σιαηlou , K»λτζη>>?;. ‹£ άρχαχισχόων, N«>Πβ, Btfon?. Aovue-fa, Π/χ«ο>η<ηι. Nanoopa, Kt's. Στρα-C τηT'Zv, A'xpt». Avipfx, Kr/xnfae.Αγοντο , Βρύ- rswe. NaaXatw, Α»μ>».'Γυαττν, Bwrxfa· A'p- «τπ/β, Xooj^cfa· ΰ»Ζζομηιμχσι»θ»πθθ'τα , τη •υνη'θH Stat μβλ/βΐ» rtyxyfti tflifieitti&l, ›Ç txt- i·θ>ϊ r«setc(pt'ç, lvntpifUK Itl, trif Γφλ!-'.

fortaffe die feriato; & epifeopi permiffu aliud, quid rei far- in oratoriis peragere fuerint aufi, depoGtioni ;' potentes autem , qui hoc non am- pleâuntur, anathemati fubjiciens . Hcc enim * canonis verba/funt : Si quis doceat , ardcm Dei contemni POfC » & qui bunt io ea congretfus : fique ieorium quis extra generalem ecclefiam cce- tus cogat, toto ' presbyterio non fimul pnefeo- .e: anathema efto . Hac ita fummatim expofi- ta dt definit* , inque confelfibus religiofiflimp- rum metropOTitanorum, Cyriaci, Ephefini , De- metrii, Cyziceni f*Conftantini Nicçni : Theodo- ri, Chalcedonenfis. Conftantini, SidenGs, Joan- nis, Meliten-, Gonftantini, Tyanenfis; Joannis Claudiopolitani ;' Tfieophilafti , Neocçfarienfir, Joapnis , Iconenfis , Georgij, Corinthii , Mi- chaelis, Athenieofis, Theognofti, Mocifii.* Con- ftantini , PatrenGs ; Conftantini , Trapczuntii, Joannis , PhilippenGs, Agaperi Adrianopolitani , Theodori, Camacheni; Conftantini , Chonens ; Stephani, Cretenfis; Nicer» Hydruntini, Sifinii, Cclzenc, & arcbiepifcoporum , Nicetr , Bizyeh- fis; Dionifii, PrseconenGi, Nicepbori , Cienfis , Strategii , Aproi ; Andre-, Ccrlonis ; Leonis , Bryfei; Nicolai', Lemnii, Joannis , Bofporiani ; Arlenii, SugdcenGs , monumentis illata confue- to plumbeo figillo corroborata funt , & data ro/.nfe Januario, indiftionis XI. anni VICI'jI^ XXXVI.

anno C''*ISTI .pMtolo »·· . >oΓ·· o·<îi

«69·Ί89· «O4§W§t-O-i>

«MISTI INI IX.

CONCILIUM FRANCOFORDIENSE,

anno Domini mxxvii.

Hildensheimenfe cirtxictn : Anno mxxvii. D lodtâ. X. fynodus generalis in Francovvrdi epilcoporum xxtt. praetente Cuonrado Imp. in qua damnatus Godehardus diceceGm fuam fuper Gandeshemenfe territorium canonice retinuit , teftimonio vn. epifeoporum , Brunonis Augu- ftenGs, Eberbardi Bavenbergenfis, Neginvvreti Paterbrunnenfis, Meginardi Werziburgenlis, Hil- dinvardi CiticenGs, Sigiberti Mindenfis, Bruno- nis MerGburgenGs . In hac fynodo Godehardus juvenis frater imperatoris arma com pullus depo- fuit , & clericalem tonfuram accepit.

P/xra dr fa CsmcfTm fcnkit Wttftnt In vite S.Gedehxrdi Epifeopi Hfldeniktiemfii epnd BtUen- dienei dit 4.M4Π, qui imrrtte Ctnredi certnetit- m, «jafar 1· GtrimtnitM reditu fubdit tep. 4. Eo item anno Aribo Moguntinus Franconovordi con- cilium fynodi coadunavit prcftdente Imperatore cum Epifeopis XXIII. io quo iterum beatum virum Godehardum de fiepius prcventilata caufa note fuo inquietavit. Ibi Prcful nofter tandem fumma veritate, qua: Deus eft, miferante pari- ter ft adjuvante Epifcopatus fui proprietatem fu- per totum Gandesheimenfe territorium teflimo- nio feptem Epifeoporum, qui pracdi&am paftio- nem io Gaedisheim & audierant, ft viderant , canonice retinuit ; fcilicet Brunone Auguftcnfi concionante Wernero Argentinenfi decernente , ipfo vero Metropolitano vere invito, verbi Dei Mono affirmaote. Hi enim erant epifeopi, qui leniori noftro iuum teflimonium fiait audierant & viderant, pntbuerunt; ideft ? Bruno Augn- ileafis, Ebehardus BabcnbergenGs , Meinwercus Paderbronenfis, Meginbardus Wrceburgentis, St- gebertus Mindenfis, HildirrardusCitizenfis , B>u- no Merfeburgenfis. Pulchra enim erat ibi, & ra- tionabiliter ordinata txm regalis, quam & Epi- fcopalis confeffio- Nam in Orientali parte ante altare Archiepifcopus Aribo cum fuis fuffraga- neis VTernero Argentinenfc, Brunone Auguften- ie, MeGnvverco Paderbronienfe, Eberardo Ba- bebergenfe , Meginhardo Wirciburgenfe , Go- dehardo Hildenesoeimenfe , Brantboo Halverfta- denie , Wiggcro Verdenfe, Hazecone forma- tienfe confedit. In Occidentali* v:ro parte Impe- rator confedit, ft a dextris ejus Piligrinus Co- Eloni Archiepifcopus cum fibi fubditia Sigiberto Mindenie, Stgifrido Mimigardenie, BennoneTra- jcftenfe; a bniftris Hunfridus Partbenopolitanus (amp*Megdrfagnvi/) Archiepifcopus cum fuis, Hildewardo Citizenfc, Brunone Merfebuzgenfe, Luizone Havesbergenfe, Thiederico Mifnenfe * In Auftrali autem plaga epifeopi Hambrechtus Virdunenfis, R-odolpnus SlesvicenGs , Hiltolphus Mantuanus, Reginoldus Aldenbergenfis adede- rant . In AquiJonari etiam 'Abbates Rjchardus FuldenGs, Reginboldus LorcsbeimenGs, Arnoi- phus Herveldcnfis, Gerbertus Moguntinus cum aliis etiam ejufdem ordinis fex adfuerunt. ARxm t[t fa Cnciliatn ffi Netivitetn» S. Jtmw B»· ftifa, xt idttt Ae&tr btkt.

A D

**** or AD FRANCOFORDIENSE CONCILIUM *'.

AMMO MXXVtI. CELEBRATUM.

ADDITIO.

AD Frtncofordienfe concilium prater ea, qu· a Labbeo diligenter adnotata Cunt, adden- f.Yt' P<· <*°® ^UCCUtrit cx Annalifta Saxone Eccardi >d eundem annum : *In tiff» Gttt&rftlûapfli* mmms *ftuu , cegntf fynnbll* dtavie, «I *ttrthupifap* (Moguntino) rrceyst.

j€^^a»»^^c±i(i.B»rCTnCTqCT:CTJ.gacgm:icnûa:)<3::îZ3j(Z3i

CTROMANUM CONCILIUM

In quo lis inter Gradenfes, & Aquilejenfes de jure metropolitico, pro Aquilejenfibus decifa eft

A *Jattutt XX ft» XIX. CtnrnJt imptrnttn prnftnit,*

Anno 1017. celebratum.

IM. SAlvatoris noftri Jefu Chrifti, Imperante Chuonrado perpetuo Augufto anno primo, VIII. idus Aprilis, indidione decima : Prefidente fando, ac Beati(fimo nooodecimo Joanne Papa Apoftolic· Urbis Rome, una cum prsdido Imperatore , in Ecclefia Domini Der, & Salvatoris noftri Jefu Chrifti, que vocatur Conftantiniana: relidentibus etiam viris venerabilibus .... cum eis .... ibus Meriberta Ravennate Archiepifcopo, Sigifredo Placentino, Epifeopo, Petro Adrianenfi , * Teuberto Foropopulenfi ; Heriberto Mediolanenfi archiepifcopo, Arderico Verxelenfi epifcopo, Oberro Albenti .... Bergamenfi ; Harpone * Magontino archiepifcopo, Brunone Auguftenfi epifeopo, Wezilino * Straburgenfi , Warmundo * Conflantienfi ; Popone archiepifcopo Trevirenfi ..... Salsburgenfi archiepifcopo .... archiepifcopo; Tebaldo Velletrinenfi epife. Benedido Portuenfi, Petro Sylve Candide, PetroPeneflrinenfi, Petro Oftienfi, Teudaldo Albanenfi, Dominico Sutrenfi, Liutolfo Trevenfi , Raynerio Nenfefinx * ....Narnienfi, Joanne Tufcanenfi, Joanne ...... Bofone Tiburtiuenfi, Joanne Caftrenfi , Benedido AnagnenG, Joanne Luteufi , * Jacobo Fefulenfi , Dodone Noccrenfi , Widone Lunenfi, Teudaldo Aretino, LambertoQ Florentino , Widone Lucino , * Joanne Suanenfi, Gon............Vulterano, Mariciano Refenato, Widone Pifturienfi , Leone Senenfi , Venccie Provincie , Joanne Veronenfi , Albcrico Cumano, HclmengeroCenetenfi, Theudaldo Vicentino , Rothario Tarvifiano , Albuino Bellunenfi : Abbatibus quoque Vodelone Cluniaccnfi, Berno Augenfi , Tcoberto de Sando Angelo , Benedido Sextenft, Cronrado fandiSautai, Widone de S. Trinitate, Alberto/leS. Apoftolo, Joanne de S. Sepulcro, Widone deSeuna, Widone de S Maria, Petro de S. Petro ad vincula, Stephano de S. Andrea , Franco de S. Anaftafio, Teuzone Montis viridis , Petro de S. Petro in Campo, Rozone de Tune , Dominico de S. Geruncio, & Petro de Campoleonis. Popo venerabilis patriarcha fands Aquilejenfis ecclefie, apoftolias, & imperialibus pedibus advolutus, eorum, fit facratiffimi concilii reverentiam humiliter deprecatos eft: uti omnipotentis amore Domini, necnon apoflolica, & imperiali pietate, lamentationibus fuis benignum auditum praberem, multifque ameceflorum fuorum proclamationibus pro Gradu Aquilejeufis ecclefie plebe, fynodaliter fedis certum finem imponerent. Cnjus lamentatione benigne fiafcepta, Urio, qui in eadem plebe falfum patriarcha nomen futceperat, olim tempore Benediâi pap· atque Henri» ci imperatoria; ad Ravennatem, atque Romanam, necnon Veroneniem fynodum canonice appella» tus, nunc quoque ad ,iacratiifimum concilium apoftolicis literis convocatus, prafentiam fuamexhibere juffus eft. Et cum bis, & ter per Romanum archidiaconum vocatus abeflet , Petras Veneticorum diaeonus afluit, apoftolicas literas *Urfoni* adveniife negavit . Veram cum hoc jurejurando adfirmare noni .... feque pro hujus rei negotio non Vfeniffe manifeftaret; fynodali decreto Adalgerus Aquilcgienfis ecclefie archidiaconus, vice Popoois patriarch·, fit feniorisfui, per San» &a evangelia comprobavit , Majoncm Concordienfem epifeopum apoftolicam epiflolam Urfoni detulifle , cumque ex apoflolica anthoritate ad fynodum convocafle . Releâa funt ergo ad hcc in eadem fynodo *(cripta* Aquilegienfis ecclefie , qui inter plurimas Aquilegienfium patriarcharum proclamationcs afferebant : Beatum Eugenium papam tempore Ludovict, & Lotharii imperato» rum hanc inveterat· proclamationis controverfiam inter Maxentium Aquilegienfem patriarcham, & Venerium Gradenfem in Mantuana fynodo ventilaffe.' atque apoflolica, necnon fynodali audoritate Gradenfem plebem Aquilegienfi ecclefie reflituitfe; atque pontificali fede ibidem omnino prohibita, prediâam Aquilegienfem ecclefiam ca» put, & metropolim totius Veneti· conftituifle . Quod quia predidi Urionis, dtanteceflbrumejus temeritate violatum efl, decrevit fanâa fynodus Urfonem totiens pratftantiam denegantem de abfentia nil lucrari : & Poponem patriarcham de Gradenfi plebe cum fuis pertinents ad jus Aquilegienfis ecclefi· reveftiri . Itant pontificali fede ibidem prohibita, perpetuis temporibus fande Aquilegienfi ecclefiae, Discefis *jure, fubjaceat. Reverentiffimus* igitur papa, & piiffimus imperator, fecundum quod pnediâum eft, Poponem patriarcham de Gradenfi *plebe* paftorali virga inveftien<«. « apoftolieo, <Sc imperiali decreto hoc prêvilegrum Aquilegienfi ecclefie, & Poponi patnarche fub anathematis vinculo hiytolabihter permanfurum, Roman· ecclefie biblioibecano feribere, juflerunt.

Afciui. Aribo··. N<p«6*a. L<x«*a. ci«e··.

ANNO CHRISTI

Bga Pttrat Atoariar, *et* vidi ia *privilégié* , ira A -TT-,,,/τηM·· are dsdfiaamr, *vel fpUaham aiille t aetpre- terurifl.*

Ad boc ipfum pariter Romanam concilium fpo- Aare credo verba Joanuis **XIX.** feu **XX.** in bulla de translatione epifeopatus Citicenfis Naumboigum, qu» fic efferamur : *Ttli alfenti rpgala filii vaftri carifiati latptrattrii Kaarari* èX *teefraerit neftri Bamierti MagMnrgenfit ArtHapifttpi* , arcaao **aliena»**, yai daivdirat«a> /aaw *tecljfia* ceota/eraas......... *ceafiie tpifteperam* , drrireraw w/rrvraav /«dns *epefeapaiem* de *Zita at Hecemiarg tritiftm cnctffiauH.* Porro Cooradus numquam filias Joanne pontifice fupcrftite Romam venit , y quare ita de boc concilio , cui Cooradus interfait , ferme» hic a Joanne haberi potuit , ut dc alio nunquam . Hanc bullam inferius ad aliud Romanum concilium fob Joanne dabimus.

ANNO CHRISTI

Ad hanc Romanam fpnodum fub loanna.**XIX**, ea pertinent, qu» Arnulphus Mediolauenfis: hiftoricus oneris fui lib. **II.** cap. V. narrat his verbis. *Pefl iltt alifett iaJiffa êfi fyatlat Aeaea aatherilatt Apefielica* , *I»* yaa *ceafiitafaae* eft · p/ ia •wvaifar *aegetiü peatificalihu* Aaoeasu/ aW/e «aede ia «rmwt» *ft Mtdielaatafi préférai aatifltti ; tf fi farte prafatapftril*, csaeaio· *Int faijaceat. lafaper platait aaeniieu* ia iac *rt ee^/cnii temaae ia ftae. piteraæe tefiimeniaat . Dt φ» paeta ie plarilat ifia lttrrpfimuj.*

) J

^CONCILIUM ROMANUM

Pro approbanda translatione Citicenfis epifeopatus ad urbem Nsumbmgcnfcm.

Artr aaaaa· 10x7. dT loja. cricdnsrirav.

I m«‹ «■ /^OqfiWwar *traaiftmH ·pifctpataj ttt erit Citi-* B *oufi* a* *Nttahtrptfta Jaaaatt SIfnU.* m /paade Aemaw «a» J017. *prahaotrat* , atyae *pcntiftrat* . fijva *enaitai fatalia* iatptraiar* Ce». radar *trantlaiiaatat illam tatgealat tfi. Haac* ‹φ. *taf ptraffaat Jaaaati aalbarilalt faa ra^nutm/, taatiliaat tptftaparaat, tltrittraut faaraat coaua* cavity cajat tattcilii fyaaditaat ta Laaigic Spiciltg, Hccitf. ccat. III. pag.* 144. dic danrar.

JOANNES EPISCOPUS SERVUS SBRVG RUM DEI.

DileDe Ckrifla fli» HMmait faafla Nttuhtt. geq£r *tccltfia tpifctpa aamiiat facaffariiat tait ptrptleam* ta *Dtatiae falatcm.*

Convenit apoftolico moderamini pia religione petentibus benevola cooperatione fuccurrere, ac pofcentium animis alacri devotione impertiri affeufum. Ex boc enim lucri potiflimum premium a conditore omnium Deo procul dubio promeremur, G venerabilia loca opportune ordinata dc ad meliorem per vos fuerint flatum perdufta *Sicut* ergo, cari(lime **fili**, tibi abfenti rogatu filii noftri chriftianifluni imperatoris Konradi, C dt confiants noftri Hunfredi Magdeburgenfis ar-' ebiepifeopi, nec non illorum , qui hereditatem fuam ecclefi» contulerunt, videlicet Hermanni mrchioois, dc germani fui EJtkihardi, flt maxime pro magna utilitate dc fecuritate ecclefi» tuc, confilio epifcoporum, dc clericorum noftrorum , fbdem epiicopalcm de Zixa in Nuemburg tranfferre concedimus. Ita nunc quoque ubi pmfenti g cum clero tuo & dignioribus de populo dc nuociis pnediAi imperatoris, dc archiepifcopi confilio oorundem ardueptfeoporum , dc *clericorum no-* ftrormn faftum probamus, dc tam riN , quam omnibus succbfforibus tuis perpetua Habilitate con. firmamus. Quod enim fecundum canooes pro ne/ ccffitate fepe faftum fuiffe legimus, noftris quoque temporibus fieri non prohibemus . Qponiam ÿtur canonice, & communi confenfa omnium , *ad* quos attinebat, fedis tu» translatio fafta eft, abfque omni contradiâione uoiverfi fuccefforcs tui a Nuemburgenfi clero, dt populo eligantur, atque ad eundem titulum regulariter conferrentur, dc Magdeburgcnfibus archjepifcopis, quorum diecefim translatio non excedit , utpote Metropolitanis fais omni pietatis devotione' fint fabje- † j Jqç quoque communicato confilio placet addere, quod ecdcfia Citicenfis io booorem beatorum apoftolorum Petri, & Pauli coofecrata non omnimodis negligatur, fed in loco clericorum in Nuemburg tranfeuntium, monachi, vel canonici fubftituantur, qui integrius ftipendits *ejufdemecclefis* inibi Deo fcrviaot, & ficut pacis filii matri fa» Nuemburgenfi ecclefi» in Domino femper devote obedient. Si quis autem , quod minime' credimus , temeraria prefumptione contra boc noftrum Apoftolicam privilegium venire, aut io aliquo contraire prcfampferk , feu violator extiterit, fciat, fe autboritate Dei omnipotentis dc beati Apoftolorum principis Petri, ac noftra, a- 'natbematis vinculo elle innodatum, dc a regno Dei alienum, atque cum Juda traditore Domini noflri Jefu Chrifb facium futuram inferno, cxcommunicationiqtse fubjaceat, donec refipilceus ad fatisfa&ionem, dc congruam emendationem ro> vertatur . Qpi vero fuo intuitu curator , ac obfervator bujus noftri Apoflolki privilegii extiterit, benedi&ionis gratiam, vitamque«ternam, dc œterni regni gaudia ia Domino percipere mereatur in fecula fecnJorum, amen. >

<£ü£] <***>, *'*'

SYNODUS HELENENSIS

IN PB.ATO TULÜGIENSI,

in qw de treugua & pace a&um, atque alia qus ad diiciplinam ecclcfiafticam ipeduc, inftaurara.

Edita t>t talulit ettltfte Htlmtnfit « Sttfhtn· Behtt,ie V. tl. tant. 1. et teeeord. factrd. & iatf.

c« Liabti App«Ul<« T·β. JX.

ANuo Dominico Incarnationis xxvi t. poft millehmum ; xvii. KaL Junii , convenit Oiiba pontifex Auloneufis, ad vicem Berengarii Hefcoenfis epifcopi, tunc temporii in tranfmarin>r parnbux peregrini, una cum Udalchero fandta Helenenfu ecclefis arcbipieibytcro, & Gancelino archidiacono, fle Ellemaco iacrifcrinio fltchoraule, Gauzberto, & ceteris prefatx fedis canonici» , ccetuque facrarum ducum, caterva quoque fidelium, non tolum virorum, fed etiam fcen.inarum. Convenerunt autem in comitatu Rofli J.onenle, m prato Tulujes.

Quo cum convenilTent, primo rogantes Domini mdericordiam, ut corda fidelium fuorum ad fe converteret, mentes quoque flt aflusdirigeret : dein requilierunf, fi quar * hadenu» a pnefatis epifeopis * flatuta fuerant, obfervarentur. Sed cum Peoe otnn>« mveniffent nififolum * pedibus conculcata. fed etiam oblivioni dedita: iterum rePaîare Puduerunt eodem tenore, quo fuerant ha Aenus condita .

Scq·„· ..tu *o£·v£.

Continuerunt * itaque prxfati epifcopi fimul cum omni clero & fideli populo, ut nemo in toto fupradiâo comitatu vel epifcopatu habitans , alfalliret aliquem fuum inimicum ab hora fabbati nona ufque in die Lunis nora prima, ut omnis homo perfolvat debitum honorem die Dominico : neque ullo modo aliquis alTalliret monachum cum clericum * fine armis incedentem ;' neque aliquem hominem ad ecclefiam cum concilia * euntem, vel redeuntem; neque aliquem hominem cum feminis euntem: neque aliquis * auderet ecclefiam ve| domos in circuitu pofitu « xxx. pafiibus violare, aut affallire. Hoc au- ,cm Pa^um five treugam ideoconfiituerunt, quoniam Divina lex, fle pene omnis Chriftiana rel'g'° nihilum deduda, ut legitur, abundabat iniquitas, fle reirlgelcebat caritas.

ftitleti! · folas ! e«*w. 9·« /'t·"·- Oli·* •r- («< •'/«""iei (·<ηili·.

tt ideo nos precipimus fupradidi, epifeopus , clerus fimul, fle omnis ordo fcrviens Divinis cuitibus, fle coram Deo interdicimus: ut nullus homo vel fcemina, de fupraferiptis aliquid voluntarie temerare vel nfringere prsfumat; nec invadat res tande matris ecdefir Heleoenfis, five ceteris ecclefiis , vel monafienis debitas.* neque aliquis, fe ic ente, in inceflu ufque ad vi. gradum permaneat : neque aliquis uxorem propriam dimittat, nec alteram fœminam habeat. Quod qui fecit, five in antea fecerit, mfi refipuerit, fit pro pofle emendaverit, flt ad plenam farisfadionem fande matris eccleGe coram fiipradidis canonicis infra meufium trium fpatium venerit, a liminibus fande ecclefias , fle omnium Chriftianorum coetu excommunicatus permaneat, ·

Et ut noveritis omnes, quale peccatnn fit , jungi excommunicatis.- nullus Chriftipnus debet manducare cum eis, vel bibere, neque ofculum eis porrigere, neque cum eis loqui, nifi de fatisfadione ;' neque fi excommunicati defundi fuerint, debentur ad ecclefias fepcliri : neque aliquis clericus vel fidelis debet pro cis orare.

Sî* vero pro nihilo duxerint excommunicationem , tranladis tribus meofibus anathematis vinculo, ideil, ut perditi ficut Judas proditor, damnentur. Et fi, quod Deus avertat, in hac perfidia obierint ;' corpora iliorum cum pfalmis flt hymnis, vel Ipintalibus canticis, non ducantur ad fcpulturam, Dec inter fideles mortuos eorum nomina ad facrum altare recitentur . Et quia peccatum perpetraverunt ad mortem: nifi pceuituerint, fine fine damnentur in «ternam damnationem .

Omnibus canonicis fupraferipte fedis interdicimus coram Deo dt fandis ejus, ut nullus eorum de his aliquid folvere audeat fine confcnfu pnafati archiprcsbyteri vel archidiaconorum, five facrifcrinii, dc caputfcholaris, pel ceterorum fratrum canonicorum.

Minifteria autem Divina fine intermifCoM fiant pro excommunicatis per fpatium trium menfium, ut *dtt dllt Dnl fenttmtlnt, & rtfipifcnt λ lattis dtaMï, λ* yaiaas *tafti tranter ed iffiei Vfltntattut,*

Quod qui noluerit perficere, noverit lie muldandum, nifi reGpuertt, fupraſcripta excommunicatione . Omnibus autem iupradiâa obfervantibu» pas fit mifericordia concedatur a Domino Jefu Chrifto hic & in perpetuum. Amen.

OBSERTA11O G· COSSARTII.

AD annum mxl vii. rejecit banc firoodum eruditifIr* œui iliiu* editor , cum exiflimaret pofleriorem efle concilio Hclenenfi celebrato a Guifredo Narfeonenfi archiep. quod iple anno mxl v· afigir. Ego *veto flt* concilium iftud anno circiter ml xv. tribuendum efle, fupra demonftrafle mihi videor ; flt ad illud cur refpexïfe fynodor noflra dicatur, caufam nullam video ; dt anno mxl vii. celebratam «ou ell·, hoc maxime perfuadet, quod ejua prrfet Ofiva Aufoocnfis tnoo mxl v. Çanbsyo telle, obierit.

A U-

«e· «•'•β#'*®'·®»'®' O»β> 49>49·«9> *€>·€&· «tSH^

CTAUSONENSE CONCILIUM

TRIUM EPISCOPORUM CBLXBHATÜM ANNODoM. 1017.

ÎuCFvil MсrfiUMB. Jk ^ηo ,o*7· bpbitum ·A Concilium *in civi-A dalins* BarcinonenGs. β« *Didaee* ô" *Paiadtjia rr-* tate Aufiwteofi, cui interfuere Olibi Epileo- *fert tetrnr dt Marce ei hnnc eaaam.* j. pui AufoocnGs , Amelias (JrgcllenGs, & Gui-

A'YΠKζ ANNO c"*|,STf

SYNODUS MOGUNTINA

IN GEIZLETE AN. mxxviii. celebrata.

HUjuj mmna» *ctaciliidchemat Hindelsbei-* am|^ cireuse» , re y·· *hir vrrhii rtfotxr* . Anno mxxviii. IndiA. xi. Moguntinus archi· epifcopus Aribo in Geixlete fynodum generalem cum fuis fufiraganeis epifcopis haboit . In qua B inter cetera ecclefiiftica , quidam homo inge- nuns de homicidio Sigefridi comitis ineoGitus>, candenti fe ferro expurgavit. Qd ex decreto fyoodali poft duas nodes probatus, illatfas appa- ruit.

* AD GEIZLIACENSE CONCILIUM

M naevandam fefitam jem cenlrtvtrfom dt Gandbarheimtufi territent,

Ai initu Megxntine «uue 10x8. caadfaur.

ADDITIO.

ii M·«0 *w* '9**' TXE bac fynodo Ha differit Aonalifta SaxoBc *C4ndi 141 bvhc AOQum' ηΛ* UeremAri- ht architfife. fyntdam farm Geirleta etneivii.* Ad *edtm heatam Gedehardam infaieteadam Itgatir, tJ fcnftir vacavit, fnt ille vtnire diffitaedant, vent- rthilm* vsnow *Ttdiittm tkctttuu illitt tctltfo cutt fotrihut ti thvitat utifit,* f«u eaaa *htntrÿkt tx ftrtt foitrii ftlxttadt* de *frxttrite fotdi diffi- Caitiene remmenait*; èT *flerali altrinfaet aaflarita·* *·"" *trilaterae frtfxfa efrfccftrxm aaxilie eam th ipfa rtfetieimee tear* «Wmarwed» *ccmfefcmt. /- fe- dem foede inter extera ftidam heme tnfemmr dt ftmkid» Sigefridi cenitit iacHetdi,*'cânrfrn/i *ftfo- rt eexëfavit!* fw/ ~~ex decrete~~ *fa M* *feft dxar at- sftr prihtim ilicfa tfferait*. &

CONCILIUM KARROFENSE,

a willclmo IV. Aqoitaniz duce congregaium anno mxxvih.
de fide catholica, deque firmanda pace.

R&rixiffe *In Gtlliit ntnnihil Manicheortun* Ae-D *rtfttr didkimts firfrt tx cerciite tfarelteaenfi, enti* 1017. *Prioela yttqnt htlU , tf ferfttna dti* ac *dirtfhtntt yunttxin vefaltin inforent, th txtnihut Ultram ttmftrxm fotfttrihm dtcemxr . Adverfet atramfxe illam fefiem celebrata tfi hac forint, me&trt Adamare, qxi In chrtaico:* His , *inanit,* diebus concilium aggregavit epifeoporum & abbatum dux Willelmua apud Karrofum, pro E pier attinguendas bacrcfes , nu« vulgo a Mani* chzisdiiTeminabantur. Ibi adïuerunt omnes Aqui* Unie principes, quibas preccpit pacem *fumare* , *h* ecdefum Dei catholicam venerari . *Hac Ade- merat.*

Nota Gabr. Cossartii S. J.

eoe. Nullus hujus Crnodi certus defi^rutar annus in Ade» mari chronico. Quod autem anno io*l. eam tribuerim, ejufdem chronici epitomen furo (ecutus : cujus tamen fidem non preflo. Libentius autem ad annum 1031. rejicerem ; ,uo tempore mulus Galliarum locis haberi «xpta de firmanda pace concilia .

Observatio P. Antonii Pagi

ad An. Chr. toa?. a. 1».

Cum in GaUiis Manlcbasorum barrefis revinlcere vide- retur , & bella inter privatos jctli magnorum malorum csnftefient, Willetmus AquitaniatDux , Sutus nominis IV. Concilium apud Carrofam , monafterium in marchia paÿ PiAouici (itum, ani» 1017. congregavit. In Chro- nici enim Ademari fine, antequam narretur ele&io Go- tefridi II. in Anchieplfcofum Burdigalenlbm , quam ad an. loay. pertinere conflat › Imitar: *fh> diebnt Car- ctlinm aurefavu Sffieeemnt, & Ahhatatn D>«* ΓΓὺ- *Iri-*

ANNO CHRISTI >•>1. lthaal efad Saadeer Clmfa» prefltr tedalafadat b*· re/M , wd&· t Mtaicbml d/tauaabaatar. JW ed· faenal oataet Jfetutaaut Friatiftl, falbal frattftl ft- cew/nMre, frEccltfeat Dei Ctlbtiicta» veteran . Cof- lartiu» hoc Concilium com anno 10*1. copulat , addit- flue libraual ed aa. lop. rejutrear , fee tearfere audllt Gelliarala hcit beberl teefl· dt fineeada fete CeatiUt . Vcrum pnrter,uam fluod Ademaru» anno rosi. Chroni- con <uum abfoJvit, & aaagn· eorum Hrs. flu® in fin» hiheattur, ad maamm 1017. pertinent Chronographus Msilêacenlis ad an. iml. a Paflkarr inchoatum aft: Sraerww eaat fef audit ltadabillt fadt lfft Dae Gail- ltiiaar Meaalber fedal efad Mellitiaa· fltaal dieraar la jentSalt beat obtll la fate frtdlf Ealtadal Ftbrated . Quart Concilium Carrofenfe a Guilielmo mdiâum hoc anno , vel tenu» fub fequentis exordium convocaturn fuit. ANNO CHMSH i«ta

SYNODUS ROMANA,

Pro juribus Epiicopo Sylre Candide fervandis, anno mxxviii. celebrata.

Si Ughrlll lull» f.<r« Toe.,. p.< ,1. v«»«;a rid.

IN nomine fanft®, & iodividueTrinitstis, Patris, & Filii, ficSpiritus Sanâi. Amen. Ego Joannes divina providentia XIX. Papa Romanus, Iciens pene eunda oblivioni dari ob nimiam fragilitatem humanam, qu® ad honorem, & utilitatem SS. Rufinx, fic Secund® martyrum temporibus geüa funt, literis pandenda mandavimus, ut pofteri devotionem etga noftra loca cognoicant, fie fi qui rebelles fuerint, contabefcant fit crubefcant. Defundo igitur Gregorio Epiicopo fuptadidarum martyrum Rufin®, fic Secunde , Petrum confecravimus Epifcopum , poft cujus coofecrationem, nondum tranfaâis iribus annis presbyteri S. Nicolai de Gakria coeperunt gerere eundem Epifcopum de presbyteris S. Andre® , presbyteri veroS. Andre® rogaverunt Epifcopum , ut illuc iret, fic in prediâa Ecdefia S. Andre® altaria xdificaret. Qpibus Epifeopus refpondit non debere ibi altaria confecrare, quia de ipfa ecdcfia litigatur presbyter S.Nicolai, prius igitur veniant utrxque partes ante nos, fit legibus finiatur, fic tunc G caoonice potero, ad fervidum S. Ecclefi® faciendum libenter ibo. His auditis reverft funt, fieArchipresbytero, fic ceteris presbyteris nunciaverant, qui iterum, atque iterum canonice vocati, tandem utrxque partes venerunt ante fuum epifcopum , quorum caufam volens preljbatus Petrus Epifeopus ita finire, ut nunquam magis lis inde Oriretur, ante nollramprefentiam illos conduxit, nos vero reGdentes in ecdeGa S. Sylveftri, qu® eft infra palatium Lateranenfe, una cum Theobaldo Beliiternenf. Petro Prsneftino, Benedido Portuenfi, Theobaldo AlbanenG , Petro Oftienfi, Dominico Lavican. Benedido Archidiacono, Crefcentio, atque Rayneno, Gregorio Diaconibus, Petro Card. S. Damafi, Francone Card. S. Sixti, Tuidifco Cardin. S. Marcelli, aliifque quamplurimis ^Sacerdotibus , fit Clericis aditantibus autem Benedido Primicerio , fic alio Benedido Secundicerio , Crefcentio Nomenclatore, Petro primo defenfore, Stephano Proto Scriniario, Joanne Deubaldo, Dativo judice, feu fratre noftro Domino Alberico Comite Palatii, fic Joanne ToccoComite Galeri*, didos presbytères utrarumque ecclefiarum introire fec.mus cum paucis laicis Galeranis , videlicet Joanne filio Rodulphi, Baldo , tunc Epifeopus veniens ad pedes noftros cœpit exponere, quomodo , fic qualiter, fic qua pro caufa vocalfet eos, fit cepimus caufam quzrere, que illos movebat , tranquilla mente dirimere, fic tradare . Que cum protelaretur, ut reor, fuggeftione Spiritus fandi, venit mihi in mentem, quod multum lucri Epifeopus S.Rufio· haberet de tot facerdotibus, fic tam magno populo Galerano, hoc cogitans infra me ipfum , fic volens addifecre quantitatem redditus praedide Galerie, taliter Epifcopum interrogavi. Credo quidem multum redditus habere Epifcopum S. Rufine de tot faccrdotibus, fit tam amplo populo Galerano. Epifeopus refpondit , a facerdotibus S· Nicolai 14. folidoa per annum, fit a presbyterisS. Andree 30.denarios, confequitur Epifeopus nihil amplius. Quod nos audientes maxima trillitia affedi fumus, fit relinquentes caufam, quam tradabamus , omnes uno fpiritu, uoa mente cogente tanta impietate, ad hoc traâaadum cooverfi fumus. Tunc Archiîresbytcrum vocavimus S. Nicolai cum fuis, fic yndicum S.Andre· cum fuis, quia Archipresby. ter abfens erat, infirmitatis caufa, dos taliteraggreffi fumus, dicite nobis, quare tam parum Epiicopo redditis, fit quare vel tertiam non redditis fibi, ficut fic alia loca faciunt ? Qui refponderunt ; confuetudo noftra fuit ; fic nos contra habetis ab aliquo Epifcopo inde aliquid feriptum? qui refponderunt per omnia, Domine nullum; tunc nos interrogavimus refidentes Epifcopos, facerdotes, diaconos, judices, quid deberet de hoc fieri, fic prelibatus Epiicopus procedens ad pedes noftros, talia cœpit: Domine fi veftri gratiaeft, ad eam caufam redite, pro qua huc venimus , iftam oppo'tuno tempore refervate . Tunc nos commoti, fic valde irati contra eum, quia nolebat nos proponere, quod ipfe querere debebat , diximus, miror cum fis prudens, ac potens, quare ecdcfiam tuam non fublcvas? fed magis opprimis, quare non dixifti hoc per tot dies ? fit quare illam confuctudinem, quam omnes Ecckfix habent, non exigis abipfis, mihi adeo nou imputabitur quod in ea eft ecdefia, ego eam vobis dedi, fi tu non vis tertiam ab cis exigere , ego illam exigam , ut ecdeGa tibi commifta , meo, fit tuo tempore non decrefcat. His verbis Petrus Epifeopus correptus refpondit , Domine quid vos, fic S. hoc Concilium judicat, retipere paratus fim, tunc ab omni Concilio definitum , fic judicatum eft, ut cunelis poftpofitis prius eccleua S- Rufin®, fit Epifeopus funs honoretur, fic per me dc tertia cunâx Galerie Epifeopus miniftretur, refutantibus ea presbyteris, fic dare integram promittentibus fibi, fuilque fucceftoribus in perpetuum, fie lie ad inchoatam caufam presbyterum redire, quod fit faâum eft. Nam accepta ego virga, inveftivi Epifcopum Petrum, fic per fe fnofqne fucceflores de nniverfa tertia omnium ecclefiarum Galerie , Jaffuetaque datione , confentientibus presbyteris utriufque ecclefie , fic refutantibus» atque dare eam promittentibus, ac dicentibus, quod fe illam prius fponte darent . Iterumque judicatum eft , ut fub interdiâione anathematis hoc poneretur, fic confirmaretur, fit faâum eft, namnoftra jufiione, fic omniumprediâorumfacerdotum, Epifeoporum, Diaconorum accepta ftola Benediâus Portuenfis Epifeopus dixit, auâoritate Patris, Filii, fic Spiritus faoâi, fie auâoritate B. Petri Apoftoli, fie D. N. Joannis Pape hoc S. Concilio prxfideotis, fie auâoritate hujus S. Concilii maledicimus, fic excommunica-

——-.irum, «e aulboMli* .ioculo obli AS.Grarpi, et Lwn Eplcopu. CMinC* <«lrb«

gamsw, quicumque facerdotum, five dencorum, π five laicorum, feu qualifeumque oerlona mortalium tertiam univerfarum ecclebatum Galeris Petro Epifcopo, fuifqoe fucccfforibtis aliquo modo contendere prcfumpferit, vel aliquo modo fraudare difpofuerit, & boc quod de Galeria judicavimus ab omnibus locis praediâi Epifcopatus S. Rufio*, & ab omnibus facerdotibus, & clericis, vel laicis, & ab omni perfona obfervari fub fimili anathemate Apoftolica auâoiitate fancimus,dt ftatuimus in perpetuum, poftquam 'ter a Petro Epifcopo, vel fuis fuccefforibus fupradiâa tertia requiGta fuerit; & ab omnibus clamatum eft, fiat fiat, amen, amen. Er ut diligentius obfervetur, & clarius cognofcatur, lotum « per ordinem Gregorio Scrivanio S. R. E. feribere® prreepimus, fle ab omnibus, qui interfuerunt, propriis manibus roborari voluimus. Benediâus Archidiaconns interfui, & in perpetuum valere ijudico. Petrus Prcncftinus Epifcopus interfui, & n perpetuum valere judico. Ego Benediâus Epifcopus Portuenfis interfui, fle in perpetuum valere judico. Datum XIX. Kalend. Januarii per manus Bofonis Epifeopi Tiburtine Ecclefie, fle Bibliothecarii S. A. S. interfui, fle in perpetuum valere judico. Rayocrius Diaconus de Diaconia interfal &-in perpetuum valere judico. Gregorius A'**RI S. Luci* interfui, & in perpetuum valere judico. Benediâus Epifcopus S. Anagnine ecclefi* .Jfj" interfui. Joann. Epifcopus S. Biedane ecclefi* interfui, & in perpetuum valere judico. Benediâus Epifcopus Cereo.bocdecretum fitment, ficin perpetuum valere judico. Petrus Cardinalis tituli S. Marci interfui, & in perpetuum valere judico. Raynerius Epifcopus Nepeiinz ccclcfua boc decretum firmum, & in perpetuum manere judico. Amafus Epifcopus, atque Capellaous Domini Pap*. Franco Cardinalis S. Suti. Benediâus Domini gratia Secundicerius S. A. S.Joannes Cardinati» tituli Sanâi Marcelli. Crefcentius Domini grana .nomenclator S. A. S. Ego Stephanus Dei gratia Scrtvanius S. Sedis Apoftoli-GZ fcripfi, fltc.

Hajar tamn Ctxcüti Epacka mm «4m *ttrta* «j!, *cnm mil» c»nfi^»»ra flt* «km, *Vtl Indidi»*», ftd /»Imh* XIX. Kalcnd. Januarii. *Ex Ht lamtn* yaz *babentxr initia ctnciiu, traitar ctltbrataa» circa* «b. 1018. *dicitar* rwiw *ibi*. nondum tranfaâis tribus «nais « *cnnfccrati»** Pttn Epifc»pi Sjlva Candida, qaa caatigit* «ms 1016. *at tx littrit Jxaa-■»/ XIX. xi tamdaaa Pttrna» datit 16. Kai. Jan. tjafdea»* «aw *apad U^btllaaa callt^i patafi.*

CONCILIUM LEMOVICENSE I.

Quo declaratum eft S. Martialem LemovicenGs fedis au&orem epifeopum apoftolicum effe nominandum: ejufdem corporis elevatio fa&a fuit anno]Domini mxxix. tempore Joannis pape XVIII.

Haoc fynodum celebratam effe anno Chrifti loip. aâa LemovicenGs concilii indicant his verbis: */s priam* «mm *dadicatiaaic bajarLtmn·* wctqAr *rtdampiaru nafirt,* flte. Dedicatio autem ejuideaa ccclcfis (ut habetur in fcnpto Cchronico Gaufredi monachi fandi Martialis) habita fuit anno 1028. Que in boc concilio gefta fuerunt, continentur aAione I. concilii Lemovicenfis II. infra ad an. 1031.

CONVENTUS EPISCQPORUM

Qui cum Roberto *rege* ad dedicationem ecclefiz fandi Aniani AurelianenGs convenerunt anno mxxix.

M*'Onafterium fandi Aniani apud Aarehanal Jakarta raga Inflaaratana*, neoaavfMV *atclaflam infigat apart canfirnHam, latat* ia »;«/ *vita Haigaldal. Pafi acclafia orra dtfcriphanaaa, dedicatianir aarratiaaaaa aggreditur bn varkll.* Poft que omnia, repair, cupidus fande benedidionis rex Robertus gloriofus, lue ordinationis, & a(Turaptionis in regem anno xxxvi. juflione imperatoria evocavit archiprefules Gauslinum Bituricenfem fle abbatem Floriacenfem, Leothericum Seootsenfem, necnon fle Arnulfum Turonenfem. Quorum prefentiam fubfequuntur prefules, OJolricus Aurelianenfis, Theodoricus Carnotenfis, Berncrius Meldenfis, Various Beluacenfis, fle Rodulfus Silvaneâenfis. Non defuit etiam pr*. fentia domni fic venerabilis Odilonis Cluniacenfium abbatis, Sc aliorum bonorum virorum non Dminimi meriti, cum quibus femper defiderabat colloqui. Ab his pro ceno, fle aliis Dei miniftris levatur illud nobile corpus amid Dei Aniani fandilGmi, de fepulcro, cum corporibus fandorum Eufpicii, Monitoris, fit Flofculi confefforum, Baudelii, fle Scubilii martyrum, fle Agie matris Sanâi Lupi confcfforis: flt ab ipfb gloriofo rege fle aliis, quos jam prenotavit liters, qui Epro tali negotio advenerant, cuftodilur, laudator, fit decantatur in hymnis fle laudibus in ecclefia S. Martini, quoadufque praepararentur utilia, & neceffaria fanâc benediâioni. Prcparatis ergo omnibus, ab ipfis fandis facerdotibuslocum ipfum benedici fle confecrart folenniter fecit, anno Dominice incarnationis mxxIx. Indidiooe xii.

ANNO MXXIX. HASITVM.

TXB tec eaarifo *U tentant baduteoi* faterrfrrrw A-/ i» *HiJdenrbcimcnf tinutt, ad.* te«c wôu». Anno nolx. Indiftione xn. Generalis fynodus in Palithi, prefidente Imperatore cam epifeopis xi. in qua iterum Moguntinus archipranul donanum Godehardum fuper Gandesbeim iomsietanr cepit. Aadem *J^eflot food rrfert >·µ Jtfxe*·fl:* Hoc anno domnus Godehandus epifeopus, ft Aribo Metrejolitanus Mopmtir, inter *Ct* iovicem fuper (Sandesheim rocooctUett funt. Nam ipfe Metropolitanus vairon Godehardum (êtreto convenit, feque fuper eadem parochia errvffe confitendo nuntiavit, ft omnem fraternam fafisfaâionem, fed ft de preterite lite perpetuam taciturnitatem, fub vero Chrifti ft eecfefia teftimonio promifit-

cf constantinopolitana synodus

In jw *Jtanner Abdon Jocebitarnni Antiocheno/ patriarcha darnnotnr,*

Anno Chrifti 1019. *celehrata..*

S· Mm< f»rri r·*· M,"

T^E concilio hoc, Scriptoribus Grzcis ignoto, L/mUCj ifta ex Aflemano Biblioih. Oriental- tom. U. pag. rjo. accipe : *Joonntt AUon apod imperatorem* (Romanum utique Argynum, qui ab anno Chrifti 10x8. ad annum 1034. imperavit) *accnfatxc, Cenflontinopelim* raw» futear *epi. fcoptr, ft* tribau idenachr Jocabitir abdaihtr eft , & in fynode epifeepentee Graeermei eendewenanu ; Bdxoier poft nonit in entire periit.* Hcc Aftemenus ex Michaele epifeopo Taneos in vita ejufdem Joannis Arabica, qui dein Michael Joannis obitum confignat, *anno fandiorntet Martyram fepiingentefiren yudn^finoe feptioeo* ; id eft Chrifti top. ex quo concilio Conftaotinorolitano annum 1019. affignes. >> $·

AUSCENSE CONCILIUM

4a·· 1019. *circiter babrtnr.*

Concilii hujus, alias plane ignoti fit *mentio* in charta quadam in Gallia Chriftiana nov. edit. tom.l.pag. 167. append, his verbis: Arnnm*dm Ptlionenfi/ Mac* (Coenobium eft ordinis S. Ben.) *fnpor ribotio S.Joaxnu conyt/flar In coociHe AttxtenAi j"ditfo Anettenfit orebteptfeept Reorttndi Cup.* (quem paulo ante annum 1030. defiifteconflat) *otpoe domni Grcgorii ejufdem* (Aquenfis) *ftdit epifeopi omoeemr^ue epifteporum I» concilio exifientÂrw ad oUete S. Jconnu FViUclmo poteftatene Cprolationemfne Utt amffiun reenperavit, tj fibi per* mswim *fmure confilio falvo jttre S. Mrtbaelis* (ob-batiz Petianenfis) *tidem profato obbati Gallithm* meM/Irriio* *commifit. 5.A. Capo Anmanfic arcbiepifyopi. 5- Grrgerii epifeopi. S.GniUehiei iUiliiCell<t Medodfi. S.Aeoumdi ejnfdeoe foeenafttrii Motir. 5- Fortii prion/. S. Flerentii eooocbi. SAenetrndi. Amoldi vitetoroilir ejnfdne erviiotii 5. phtrrftoormH oltoront.*

SYNODUS ROMANA

in qua Privilbolum Popponi Patriakchæ Aquilejensi

Conccflum irritatur, & Gradenûs Ecclefia Venete ac Hiftric Metropoli» confirmatur.

B> Ujh.ni ii.iJm. T». VrJu?<Î.'

TO·0·*» Epifeopus fervus fervorum Dei. SiD / mortalibus inevitabiliter non immineret acci^en' ** prothoptafti parentis vitio deficere, nuila penitus ratio cogeret afta eorumdem fervanda futuris feculis bona ad exemplum, vel improba E *ad* cautelam ftilo inextricabili commendare, illac minus idoneum foret auftores prrfcntes infpicere, & ada exequi exarata. Sed quia, ut premiffum eft, primi parentis piaculo inflantia caterorum deficere coepit, provide eorum invenit tMimani» tas, ne fecum deperirent gefla propria adinformationem fequenlium ftculorum, vel ad evitationem, fi obftura fuerint, debere adnottfi, utipfa adnotatio immemores elates fuperans *fignificatel,* quid utile, quidve geftum fuiftet inutile, ft luеida indagatione verum a falfo in tempore opportuno fecerneret. Quod fi (eft in fieculwbus negotiis id fervari fancitum, cautius, ft diligentius

i, —lins ia Ecclefiafticis eft obfervaudum, qui tanto rHanTi ,επαP·®>Ιαπ ûrcuH horrent, quanto quiete per- CHAISTI peina ardent, tanto inquietudinem refugiunt mortalium, quanto foli viventi Deo in fecula luculorum placere defideraut. Cpjus rei gratia omnibus S.Del Ecclefia filiis notum effe volumus, quod inter Urionem Patriarcham Gradenfem, fle Popponem Forojulienfem Patriarcham, proh dolor ! *noürit* temporibus xabulo ventilante commotum eft, flt ad quod ufque perduâum. Confpirante namque Veneticorum populo contra Dominum fuum Ducem, fltpnriibatum Patriarcham fratrem fuum, uterque poflhabitis dignitatibus & curis, que ad fe pertinebant, alias fe receptarunt, donec iopius feculanbus infolentiis ad fua repedare quiviffent, ficuii poftea rei probavit B eventus, Interea vero antiquo xelo accenfus hoftis Forojulienfi* Patriarcha Poppo Gradenlem civitatem adit, petens fe recipi a civibus adjutorem confratris fui Patriarchs GradenGs, & amici fui Ducis. Cui cum nollent acquicicere per Deum & oâo fuorum facramenta firmavit, ficut referente Urfone Patriarcha, flt quamplurimis Veneticorum nobilibus, ac tum provincialium Epifeopis didicimus, quod ad Ulvam faciendam Duci flt fratri fuo Patriarche civitatem intraret. Ubi poftquam intratum eft, oblitus facramentorum, Gentilium morp, ut de fccularibus audivimus, quicquid in ecclefia inventum eft, unca manu depraedatum eft, duorum monafleriorum Banftimoniales ftupratae, ac violate a fuis funt, C neque Monachis pepercit. Quin etiam defunâorum corpora quietem defiderantia c propriis tumulis auferens ad civitatem fuam inhonorata tranflulir, reliquias minus tamen quam defidembat fimiliter fecum devexit, akaria confregit, thefauros abftulit, civitatem aliquibus patronis Gradenfem licet deftitutam munitam fuis reliJuit. Cui non lufficiens hoc appqfuit iniquitates uper iniquitates; po* fuis legatis petiit pofcens confirmationem omnium locorum fuorum a nobis, & nominatim GradenGs Infulae, quibus cum refponderem non fibi jufte, fit Canonice, ac per antiqua privilegia pertinere, dixerunt: non aliter ea petit Dominus nofier fibi confirmari, nifi quemadmodum per privilegia veftrorum antecef D lorum fuis antecefforibus & ecclefia fua confirmata eft: & fibi jufte & canonice pertinere videtur, ac ipfe probare poteft, & promittit. His auditis nec arbitrantes eum audere illudere Apoftolica fedi, & magis quia novimus pro hac ratione [Irionem Patriarcham a bona memoria Domno Benediâo Papa Romam vocatum fallum fe venire non poffe fub excufatione imperialis timoris, licet legatos fuoa mitteret petitionibus fuis coudefcendentes privilegium fibi dare filio noftro Petro Diacono & Cancellario prxeepimus. Sed flt de Infula Gradenfi inferi juffimus, ficut audietis. Praterea confirmamus vobis Infulam Gradenfem cum pertinentiis, ficut jufte, flt canonice per antiqua privilegia vobis & ccclefic veftrat E pertinere dinofeitur; flt ficut tu ipfe jufte probare omni tempore potes, & promittis, ita ut fecundum Deum tibi eam ordinare licear. Quod totum ia contrarium accidie, quia nec jufte fibi pertinara convinâum eft: qui vocatus ad fatisfaciendum de hoc Gradenfi Patuarchs ficut promifit, venire diftulit, nec fecundum Deum diâam ordinavit infulam, neque antiqua per privilegia eam fibi pertinere, ut promiferat, offendit. Privilegium, quod feriptum eft fub prafata conditione manu noflra corroboratum, per fuos remiffum eft nuncios. Poft eorum reverfionem nondum expleto triduo nuncius Patriarch* Gradenfis fiipervenit, flebilem nobis reprefentans EpL flolam, quam cum legiffemus magno moerore af- ...J* feâi fumus; fed recuperata fpe ex eo, quod probare omni tempore juftitiam fe habere promifit, nuncium noftrum Gregorium fide probatum, & omni eloquentia infignem adutrumque mifimus cum Epiltolis paterne vocantibus eos ad noftram Synodum. Sed Poppo vifis literis commotus....... ficut Gregorius retulit, quod nec etiam caput inclinaret, fed potius tenorem privilegii denegaret: Et quia perditam Gradenlem inlulam haberet, querebatur, nec poffe fe venire ad noftram fynodum nulla ratione interveniente profitebatur; fed de tenore privilegii in eodem loco vinâus eft mendacem effe: quia exemplar demoftratum eft a Gregorio; cui revertenti junxit fefe Patriarcha nos vocatus adiens. Quod cum cognoviflet Poppo ForojulienGs Patriarcha, Monse hum quemdam legatum ad nos miGt, nulla probabili ratione, nec jufta defenfione, ut promiferat, munitum. Quem cum retinere audito adventu Urfonis Patriarchas voluiffem, fugam arripuit. Veoiens autem ante nos Patriarcha GradenGs triduo flebiliter queftus eft. Poftea vero congregata Synodo in ecelcGa B. Syiveftri infra noftrum palatium reGdentibus nobifeum Venerabilibus Epifeopis Petro PipernenG, Benediâo Portuenfi, Dominico L**icanenG, Bofone Tiburtinenfi, ReginerioNephienfi, Benediâo Cerenfi, Dodone Nucerenfi, Petro Praeoeftinenfi, Joanne Bledcnfi, Joanne Ortenfi, Aio, Amato, feu Benediâo Epifeopis, ac Diaconibus Benediâo Archidiacono, Crcfcentio Diacono, Petro Diacono Archicancellario, Crefccntio, fle Rainerio Diaconibus, & Cardina* libus, Stephano, Petro, Joanne, & aiio Joanne, fqu ceteris tana Epifeopis, 50ampresbyteris, pecnon Diaconibus, quorum fubtus manus afenptse effe fubcernuntur; omnes rea per ordinem relatas funt, atque privilegia antecefforum noftr. fcil. Sanâilîimi Pelagii, Gregorii,^flt Honorii, Stephani, & Gregorii, Leonis, Sergii, & Leonis, Benediâi, Adriani, Bonifacff, Romani, Theodori, Anaftafii, Joannis, Syiveftri, & Sergii pficnta, quorum imitantes quam plurima de eadem Gradenfi fede inftituta, talem definitionem promeruit, ut privilegium confirmationis judicio noftrorum Epiicoporum fibi, fuifque fiicccffonbus de ejufdem fedis ftabilitate perpetualiter faceremus. Quod flt fecimus, ftatuentes Apoftolica cenfura fub divini judicii obteftatione, ut nulli unquam io tempore prcdiâum LJrfooem Patriarcham, ac fucceffores *ejui de prediâa* Patriarchatu Gradenfi, five de rebus, ac poffeflionibus ejus inquietare, aut moleftare prefumat; fed potiua fnpius nominatum Patriarcham Gradenfem cum fua integritate quietum remota omni contradiâione iple, fuique fucceffores perpetuis potbdcant temporibus, ita etiam ut abfque fuo fuorumque iuccefforum voluntario coofenfu nulli eleâioœm fisorum faffraganeorum facere liceat. Et quidquid eij ju<la normam canonicam pro commifla fibi Ecclefia cura prolatum fuerit, tam a fuffraganeis fibi Epifeopis, quam a clero flt populo cuftodiri precipitous. Qpi vero hcc, que a nobis pio intuitu promulgata funt, infringere, aut in aliquo transgredi prefumpfcric, omnipotentis Dei iram incurrat, φ noftro anathemate coafbffus pereat, fed & cum Diabolo perpetuo damnatus gemat. Qui autem cuftos, flt obfervator hujus noftri Apoftolici privilegii extiterit, gratiam mereatur SS.Trinitatis, & noftra benediâioncfruatur, ac in fecula fcculorum letetur.

Sen-

anno CHRISTI "M>

Scriptum per Manus Georgii fcrfaiavii S. R. E. A ia meaib Decembri Indiftione VIII. t Bcm »a-

£m Benediâus Epifeopus Portuenfis interfui St fabfer.

Km Bofas Epifeopus S. Tiburtine Ecclefis fub. fcripfi.

Ego Petrus Epifeopus Hoftienfis fubfcr.

Ego Dominicus Epifeopus Lavicanenfis Ecclefia fubfcripfi.

Ego Benediâus S. Cerenfis Ecclefis Epifeopus fubfcr.

Ego Joannes Epifeopus S. Ortans Ecclefis fob. fcripfi.

Ego Rayoarins S, Nepefins Ecclefis EpifcopM fubfcr,

Ego Petrus Epifeopus & Pipernanfis Eodefis fob. fcripfi·

Ego Benediâus Epifeopus de Portalatioa fubfcr.

Ego Dodo Epifeopus Naoercnfis fubfcr.

Ego Λto Epifeopus Camerioenfis fubfcr.

Ego Joannes Epifeopus S. Bladana Ecclefue iub. fcripfi.

Ego Almatma . . . .fabler.

Ego Leo S.Fieoclenfis Ecclefis Epifc. fubfcr.

Ego MonaküK Epifeopus Ariminenfis cx juffione D.jo. Paps fabler.

Ego Berardus S. Fufgilienfis Ecclefis Epifc. ex juffione D.Jo. Paps fubfcr.

Ego Benediâus Archidisconus, Ac vicedominus fubfcr.

Ego Petrus Diaconus S. R. E. Ac cauce!latius Λ» cri palatii fubfcr.

Ego Crcfcentius diaconus fubfcr.

Ego Riginerius diaconus fubfcr.

Ego Stephanos Cardinalis interfui.

®Ego Joannes Cardinalis tit. S. Marcelli interfiii.

Ego Joannes Cardinalis S.Marci interfui,

anno CW"ISTI

Dejinfea Httttaetara Jadi Affist NFW111 foci jj agda fafii drervtMr aaaa *Ckrifti* 1014. Ferans ia *pra/tripta JaiiOl»»*· «send·· iar/ê *tpirttt, prwtU-g»®:* Fapfons *sWtffui* «£ Jad/0fow X. *fta XI. at vult Fapat. Fartaft* pra *VIII.* *ffpaatada rfl iMiXlli. aitnt niHifii Sjmîm, attat»· aarit [nttatia Ubatt j*a m i* 1029.

CHRISTI

Thefura

CHRISTI

ONCILIUM PICTAVI ENSE

$01 Roieito Regs circa ah. Christi mxxx.

Vetat ne quis terras aut pofleffiones Ecclefiarum sue monafterioratn invadat

In *Chertari»* J.Mmrwfc.

CUm inter mundi fluftivagos difeurfus fanftjs Etclefia flatus dilabi videretur, Acproionumeris hominum delifiis, fuadeute diabolo religio fanda corrumperetur, mifertus Dominus generi humano non diu pafftu prnralere zabufo,Ac dominari muodo, tandem his cladibus permifit finem fieri, ficque voluit ad fanâa religiofiratis mores priftinos revocari. Prxveniente igitur mifericordia-piiffimiconditoris, aâum eft fub Principe Aquitanorum, rege videlicet RotbertoFrancorum regna jufte dtfpooente, Ac ducibus fub regimine ejus degentibus, pontificibus quoque quamplurimis, nee non At diveriorum facerdotum ft-mulque omni ordini clericorum, ut concilia peru fingulas civitates celebrarentur, ac innumera multitudo plebium coadunata tam uob'liuui quam pauperum de fide catholici Ac rebus faoâ® Dei ccdcfir ibi concionaretur, ut emendata fides ab omnibus a Deo confirmaretur. luter ceteras ergo diverfis partes accidit, ut Piâav* urbis concilium ageretur, duce videlicet nobiliffimo Wille)mo cum Ifemberto ipfius urbis epifcopo, At Jordane Lnmovicenfium pralule, atque Amaldo Petrsgoricu regionis, Ac diveriorum ordinum Chriftiauornm, abbatibus videlicet, monachis, Aedericis, necnon Ac fidelibus populis. Cum igitur de g phiribus rebus traderent, ftatuerunt ut fi quis' hominum res fandn Dei ecclefi· fraudulenter aut violenter poffederat aut injufterapuerat, cum fanxno ftudio reftitueret, Ac ut terras monafteriorum integras liberafque perfolverent, quod Ac ita omnes decreverunt fieri, Ac fub omni excommunicatione Ac juramento firmaverunt.Subiifeiem ergo diebus contigit, ut domnus Willelmus cotues deveniret io quoddam caflrum, quod vocatur antiquitus Metulo, ut ibi cum fuis judicibus At prepofitis, ac multis nobilibus de rebus pluri-mis judicia exigerent jufta,cujusphsfeutiam adeuotes monachi ex coenobio^beati Maxentii atque B. Leodegarii interpellati font eum de propriis terris, in quibus judices At prepofiti per falfita. tern Ac cupiditatem injufte judicia exercebant, At pauperes condemnabant. Tunc ipfe convocans majores nato, At qui priores antiquitus noserant confuerudioes , interrogent fi vera effent qus dicebantur. Quibus aditantibus ait: accedat quis ex teflibus qui fub juramento adfirtnet, At fiat ficut ipfi requirunt; tunc quidam ex fubjudicibus tefiatus eft patrem fuum judicem fuiffe plufquatli 7·. annos, ieque poft mortem ejus annis quam, plurimis exegiffe hujus rei negotium, ficque fuper altare, Ac reliquias fandorum juravit, fic effe confeetndines priores. Tunc comes, At omnes qui aderant tam nobiles quam pauperes tcftati funt, ita perenniter abfque ulla contradiftione permanerent inbefa. Caufie autem hujus rei h® funt de terra S. Maxentii, quod eft in parochia Vedtinas Ac Montiniaco Ac Bonolio, Virtnelle , Bofliaco cum villis qui ad ipfam villam pertinent, Ac Villam novam de quatuor caufis, raptum, furtum, homicidium, incendium medietatem vicarii accipiant, aliam dimidiam monachi habeant. Omnem autem clamorem quicumque hominum fe clamaverint deintus in terra S. Maxentii monachi redum faciant, fine Ollo homine partiente, Ac fi foras terram S. Maxentii vicarii clamum habuerint, ipfi diftriftum accipiant. Sed Ac de propriis hominibus S. Maxentii, nemo praepofitorom nullus judex judicet, nifi ante monachum aut in quo ipfe juflcrit. Et io bis caufis nemo pnspofitoram partem habeat. In totam autem terram fupra fcriptam nullus vicarius , nec ullos prapoGtus nullum intetfignum mittat, Ac fi quis miicrit, nullus hominum horum

i—■—ı··Пıɳ» ad ipfum pergat, fed ante monachum judi-cium fiat. (Jt autem hac dcfcriptio firma permfenrat, fub omni firmamento & Habilitate & pronuffiooc concilii» manibus prooriis corroboraocrant principes fit nobiles qui adfuerant, Wilklnuts videlicet, & Odo frater ejes, & Willelmus Vicccomrs, * Coofantimu, AMajaneodur & Leterius, necnon AStephanu» & Ugo A Ran-AnuKiis, Gatto & Girbertus ahique quamplutimi.- FaAa eft autem. flabilius..hujus negotii rv. Idus Decembris fob domno ' Atnblardo abbate Amonachis fibi lubditis, quorum nomina enarrare prrterniittimus. & quis hanc violaverit, iraDeionv nipotentis incurrat, A cum damnatis pereat, ficque omnibus maledi&iorubusDei fubjaccat. Srnerus ieviia rogatus Icripfit.

*yyP,· «••Σ/ t«X

SYNODUS VIENNENSIS

hM«M· TtetMr· *7*·»· *

IN QUA Su Leo DEGACIUS ARCHIEP!SCOPUS

Monafterio $. Petri aflerit Ecclefiam de Cedranis.

£x Cberterit VitiHtnfi S.fttri.

IN nomino fanfl» & individu* Trinitatis notum Gt ouuubus bominthus prcfentibusA faturis, quod quidam homo nomine Madrescum uxore foa nonsine Ple&iva tempore Carali gloriofi Principii , qui cognominatus eft Magnus , & tempore Vultraj· , qui & Vlfcricus Viennenfis aithicpifcopi, volentes baGlicam aedificare in propria hereditate , fcilicet in villa qu· vocatur Cedranis, petierant ab iltin bomiuius , qui tunc temporis matrem Ecclefiam pofidcbaot hereditario jure , que haAenus conftmfta cernitur in honore S. Chriftophori io villa quo votatur Sole, decimas A primitias, que eidem matriecciefie in villa Cedranis debebantar, cccleflaftico mare fibi. vendi, quatenus libera facultate cancella expeditiusftipradi&am baGlicam edificarent. Qpod ficut petierunt, impetraverunt . Igitur bafilice cdificata , & longo tempore poftea a finflo Alexandro Viennenfi archiepifeopo dedicata , eum decimis , A primitiis Gcut ndincatores emerant , fihis A nepotibus hereditario jure evenit hoc modo. Maihis aedificator dimifit filio Maiio , & ifte dimifit Widrica filio fuo, A ifie dimifit filio fuo Girunculo , qui Girunculus cum genero fito nomine Axeago A filia nomine Axelina dederunt eam integre Deo A S. Petro priadpi Apoftolorum, cujus bafilica A coenobium habetur foris murum urbi» Vienne ad anftxalem Ettam, tempore Henrici II. Romanorum Ceis A domni I^udgarii archiepifcopi A domni Guitgerii abbatis fupradi&i coenobii. Quo tempore fupndcripta Ecclefia & Chriftophon de Sole jam dudum a poflefloribus, fcilicet Alberto A B Athenulfb A Abone fratribus, qui fuerunt nepotes illorum, qui decimas A primitias fopradiaas vendiderunt, tradita ccenobio S.Theuthfiedi fuerat, A a monachis S. Theuthfircdi coenobii contra Guitgerium abbatem S. Petri fupradifti cenobii vivente Girunculo contentio eft exorta, volentes primitias A decimas fibi A fu· ecclefi· vcndicart. Unde etiam in fanfla fynodo inVien-Cnenfi urbe 4· Calendas Maii afla io prafentia Leudgarii archiepifcopi chartulimoftcnderunt: in qua villul», qu» fisas primitias A decima» debebant Ecclefii matri & Chriftophori notificats erant, inter quas etiam villa Cedranis inftrtarepena eft, ignorantes qualiter poftea a Mailo fupradiAo libera, jufto dato precio, ab omni cenfo faâa efl. Propter quam controverfiam decre-PjVit $. Synodus in pratentia domni Leudgarii ar-*^chiepifcopi, ut propter mutuam pacem, A ut deinceps nulla inde contentio oriretur, ficut veriffimi A antiquiflimi telles affirmaverunt, inviolabiliter A perpetualiter S Petri ccenobio intrare Ecclefia cum decimis A primitiis in villa Cedranis remaneret, A ficut Giruocuhu» A Arengo locer finis, A fiHa Deo dederunt, A S. Petri p tape nommari ccenobio, Ita ioconvalfc A inteC merate fiituôs in omnibus temporibus teneret , haberet, Apoffidarat. &domniLeodgarii. SGuigooi decani. S. Dothmari abbatis. S. Andre· - S. Pladini prapofili Tacernaco S. Bernardi archidiacooi. S. Enncndrici archipresbyteri. S. Durandi archipresbyteri. S. Ardrudi presbyteri . S. Guitberti presbyteri. S. Afterii archipresbyteri . S.Andre» archipresbyteri « S· Girbaldi canonici.

E P I-

1 Aeblardwabba» S.MaxeatH anno imj· ordinatu» efl *b Uemberto PiflaveuG Ep. Guiebeici faeceil!orv, ut droit ros chraaican Mafleacenie. Hanc collue», concilium iftud PiAavenfe celebratum faiflb tuter annum isxs. A soli, qm Bobestas Rex obiit. Marsmr.

EPIST OLA CANUTI REG IS,

AD AnGLOMÜM VR.OCBR.E6

Mifa Rom» «aiso *rtgni tjut XV. Domini* uxxxt.

Refert quanta benignitate a Joanne papa, Conrado imperatore, & Rodufpho rege amplexus eft. Se Romam tranfeuntibns impetrafte privilegia: vitxque (ux inftitutum correâurum vovet. Monet ut dedinent injuftitiam, & âfco nil indebite ferant. Ad ecdeiiatp pertinentia fedulo quxque reddi jnbet.

• .1. Ζχι/w· ·*·*· *Caato h» totia/ A»glio, tf Datamartbia, tfNor- tf farti/ Saavoram, * Ailmtbo metrofo litato, tf Alfrito Eioractrf, on/niit/fatto tfiftofit & frimatii»/, tf toti grati Aaglontm, tam tohilibtu qaam fltbti/, falaitm.*

M···.»·*. .?·· p<o f«Ui< IVTOtifico vobis me noviter iiffc Romam oraLAI tum pro redemptione peccaminum meorhm, flt pro falute regnorum, quique ineo fubjacenr regimini populorum. Hanc quidem profeâioncm Deo jam olim devoveram, fed pro negotiis regni flt caulis impedientibus, hucufoue non poteram perficere. Nunc autem ipfi Deo meoomhfpotenti valde humiliter gratias ago, quod conceflit io vita mea Petrum & Paulum beatos apoftolos, flt omne fanftuarium quod intra urbem Romam, aut extra addifeere potui, expetere, flt facundum defiderium meum prafentialiter venerari, flt adorare. Et ideo hoc maxime patravi, quia a lapientibus didici, fandum Pelium apoflolum magnam poteftatem accepiffe a dorouto ligandi atque folveodi, clavigerum effe regni ccekflis : flt ideo fpecialiter ejus patrocinatum apud Deum expetere valde utile duxi.

Sit autem vobis notum, quia magna congregatio nobilium in ipfa folennitate pafchali, ibi cum domino papa Joanne, flt imperatore Conrado erat: fcilicet omnes principes gentium a monte Gargano ufque ad iflud proximum mare, qui omnes me, fle honorifice fufeepere, flt magnificis donis honoravere. Maxime autem ab Imperatore donis variis flt muneribus pretiofis honoratus fum, tam in vafis aureis flt argenteis, quam in palliis fic veftibus valde pretiofis. Locutus fum igitur cum ipfo imperatore flt domino papa, flt principibus qui ibi erant, de neceffiratibus totius populi mei, tam Angli, quam Dani, ut eis concederetur lex equior, flt pax fecurior in via Romam adeundi, flt ne tot claufuris per viam arcerentur, flt propter [redacted] fatigarentur* Anuuitque poflulatis imperator, flt Rodulphus rex, qui maxime ipfarum claufurarum dominator, cunâique principes ediâis firmarunt, ut homines mei, tam mercatores, quam alii orandi gratia viatores, abfque omni angaria claufurarum, flt teloneariorum, firma paoc Romam eant, flt redeant.

Doaiatoio. raiiar· Traalnufto

Et ,tchi<pi- UOpOfBB iuapi.t p'· pallio. Conqueflus fum iterum coram domino papa, flt mihi valde difplicere dixi, quod mei archiepifcopi in tantum angariabantur immenfitate pecuniarum que ab eis expetebantur, dum pro pallio accipiendo fecundum morem apoftolicam fedem expeterent : decretumque eft ne id deinceps fiat. Cunfta enim que a domino papa, fltabim* tsp.iratperato», flt a rege Rodulpbo, ccterdque principibus, per quorum terras nobis tranutus efl ad Romam, pro me gentis utilitate poflulabam, libenter annuerunt, flt conceffa etiam facramcnto firmaverunt, fub teftimonio quatuor archiepifcoporum flt viginti epifeoporum, flt innumere multitudinis ducum flt nobilium que aderat. Quapropter Deo omnipotenti gratias magnificas reddo, quia omnia qu« defideraveram, prout mente decreveram, profpere perfeci, votifque meis ad velle fatis&ci.

Nunc itaque fit notum, quia ipfi Deofupplex devovi vitam meam amodo < omnibus juftificare, flt regna mihi fubdita popuiofque jufte flt pie regere, equumque judicium per omnia obfervare: flt fi quid per me juventutis intemperantiam aet negligentiam baftrnus, prater id quodjuftum erat, eft aftum, totum, Deo auxiliante, difpono emendare. Idcirco obteftor, flt praeipio meis confiliariis, quibus regni confilia credidi, ne ullo modo, aut propter meum timorem, aut ahcujus potentis perfonas favorem, aliquam injuftitiam amodo confeotiant vel faciant pullulare in omni regno meo. Praecipio etiam omnibus vicecomitibus, flt pmpofitis uoiverfi regni mei, ficut meam volunt habere amicitiam, aut (uam falutem, ut nulli homini, nec diviti, nec pauperi» vim iojuftam inierant; fed omnibus tam nobilibus quam ignobilibus fit fas jufla lege potiendi, a qua nec propter favorem regium, nec propter alicujus potentis perfonam, nec propter mihi coagerendam pecuniam, ullo modo devient.' quia nulla mihi neceflitas eft, ut iniqua exaftiooe pecunia mihi congeratur. Ego itaque notum vobis fieri volo, quod eadem via qua exivi regrcdiens, Danamarchiam vado, pacem & firmum pa&um, omnium Danorum confilio, compofitutus cum eis gentibus que nos dc visa fle regno privare, fi eis effet poffibile, volebant; fed non potuerunt, Deo fcilicet virtutem eorum dcftruenie, qui nos fua benignitate io regno fle honore confervet, outniumque inimicorum noflrorum potentiam annihilet. Compofita denique pace cum gentibus quin circuitu noftro funt, difpofitoque flt pacato omni regno noftro hic in oriente, ita ut a nulla parte bellum aut inimicitias aliquorum timere habeamus: quam citius hac «flate apparatum navigii habere potero, in Aogliam venire difpono.

vi((η ffro> a<i <»«.- a»r·" hftiii··· ?,ac,r" ' X·-«io-«· ewfc,b<1 r*' D··»· fii.r.i.

Hanc autem epiflolam jam pnsmifi, ut de mea profperitate omnis populus regni mei fetificetur; quia, ut vos ipfi fatis, nunquam memetipium, nec meum laborem abflinui, nec adhuc abftinebo impendere pro omnis populi mei neceffaria utilitate. Nunc igitur obteftor omnes epifcopos meos, flt regni mei phmsfitos, per fidem qoam mihi de[redacted]etis & Deo, quatent fecistis m, antequam in Angliam veniam, omnium debita, quas (beandum legem antiquam debemus, fint pcrfoluta, faheet elec-

s*i»i |.b« s·· <·*^- ·*·,

ckemofyna pro aratris, ft decitMB animalium ipfo A aeno procreatorum, ft denarii, quos Romam ad fanâum Petrum debetis, free ex urbibus, five ex villis, ft mediante Aufufto dectmae frugum, ft in ftftivitatc üufti Martini primiii* (emmura, ad ecclefiam fob cujus parochia qutfaue degit, que Anglice * Curefeet nominatur. Hee ft alia ficum venero non erunt perfointa,. regia exaAione fecundum leges, in quem culpa cadit, diflridc abfque venia comparabit.

CHAKTA REGIS CANUTI, yarn aavarr caufot infula Glaftoma, XaM eccltfiafteens quam jacularei, abbatis fupponit judicio, cetertt exclufis ptltfuitbrn.

n Egnante in perpetuum domino, qui fus ineffabili potentia omnia difponit atque gubernat, vicefque temporum hominumque mirabiliter difcernens, terminumque incertum, prout vult, aequanimiter imponens, & de fecretisnature tnyllcriis mifericordircr docet, ut de fugitivis, ft fine dubio tranfitoriis, manfura regna Dei luffragio adipifeenda fint.

Quapropter ego Cnuto rex Angloram, ceterarumque gentium in circuitu perfilleniium gubernator ft reftor, cum confilio ft decreto arcbiprsrfulis noftri Edelnothi, fimulquc eundorum Dei facerdotum, & conlenfu optimatum meorum, obamorem ceekftis regni, ft indulgentiam criminum meorum, ft relaxationem peccaminum fratris mei C regis Edmundi, concedo ecclefia: fanda: Dei geniirkis Marie Glaflouiac jura ft confuetudines in omni regno meo, & omnes forisfsfruras omnium teiraram fuarum y ft fint terre ejus fibi libere, ft fotutc ab omnia calumnia ft inquietatione, ficuti mee mihi habentur.

Verum illud precipue ex omnipotentis Patris, ft Filii, & Spiiitus fanât authoritate, ft perpétuas Virginis interdiâioue prohibeo, ft univerfis regni mei prepofitis ft primatibus fuper fuam falutem preci pio, ut nullus omnino illam infulam intrare ludcat, cujulcumque ordinis, aut dignitatis fit; fed omnia, tam in ecclefiafticis quam in fccularibus caufis, tantummodo abbatis judicium, ft conventus expeftent, ficuti predecelTores mei (anxerunt, & privilegiis confirmaverunt, Cenvvines Ines, Cuthredus, Ailrcdus, Alfredus, Edvvardus, Ethelredus, Alflanus, ft gloriofiflimui Edmundus, ft incomparabilis Edgarus.

Si quis autem quovis deinceps tempore fub aliqua occafione interrumpere atque irrimm facere hujus privilegii teftamentum nifus fuerit, fit a confortio piorum ultimi examinis ventilabro difpertitus. Si quis vero benevola intentione haec facere, probare, ft defenfare Auduerit, beatiflimas Dei genitricis Maria, ft omnium fandorum intercelfione, amplificet Deus portionem ejua in terra viventium. Scripta eft hujus privilegii donatio, ft promulgate in Lignea bafilica fub pre(entia regis Cnutonis, anno ab incatti. dominica toja. Indift.

CONCILIUM BITURICENSE

AB EPISCOPIS AQUITANIÆ PRIMA

Celebratum Kalcndis Novembris anno Chrifti MXXXI. Henrici regis I.

INDEX CANONUM

I. *Ut fanBi Martialis noneen & memoria inter apoftelos propanatur.*

II. *Ut corpus Domini in ecclefiis per fingulas domi. »kji renovetur.*

III. *Ut de facris ordimbus munus ab epifeopo, vel ab ejet mtmftrii, non accipiatur.*

IV. *Ut arcbidiaconi omnes diaconi fiant.*

V. *Ut nullas preibfler, diaconus, fubdiaconut amarem bebent, aut concubinam.*

VI. *Ut qat fubdiaconus ordinator, promittat fe anerem vel concubinam non bebetarem.*

VII. *Ut tonfuram ecdefiaftteam habeant, qui minifterium in ecclefia tralianl.*

VIII. *Ut filii presbyterorum, diaconorum, fubdioconoram, clerici *«* fiant.*

IX. *Ut fervl tf collibertl, nlfi libertate a dominii* esacaja, *clerici* usu *fient.*

X. *Quod filii clericorum ctnftri non debeant, y«i ex eorum conjugio nafcuntur poftquam ad Uicalem ordinem reverfi funt.*

XI. *Ut ab arcbidimono deponantur qui ex filiii clericoram, vel ex fervit clerici fefti font.*

XII. *Ut pro baptifmo, poenitentia, fepultura, nibil occipiatur, nifi quod fponte oblatam eff.*

XIII. *Ut presbyterii cedant qua ipfis ad manui efferuntur, dS de ceree pafcbali.*

XIV. *Ut pallia mortuis impqfitn, fuper altare non X&*De carriagio b fagmegio diei Dominica.*

XVI. *Ut qui uxorem fim culpa formcelionu dimtfefit, alteram ille vivente non ducat.*

XVII. *Ut nullus de parentela fua uxorem ducat.*

XVIII. *Ut eam qua uxor fuit confanntnei nullae accipiat.*

XIX. *Ut nullui filiam fuam det uxorqm clericis, vel filiis eorum.*

XX. *Ut nullat lo uxorem accipiat filiaiflvel uxorem clenci.*

XXI. *Ut focularet bénéficia ecclefiaftica fuper prefbyttros non boitant.*

XXII. *Ut laid presbyteros in eccltfiit, nifiin manu epifetpi, non ponant.*

XXIII. *Ut qui clericatum dimittunt, ab aliis clericis fparentur.*

XXIV. *De monacbii, qui bpbitum fponte derelinquunt.*

XXV. *Ut monmbi & canonici ad aleo monafterio fine epifcopi vel abbatis licentia non tranfeant.*

PRÆFATIO.

HÆc funt, capitula fuper quibus hoc tempore depravata erat S. Bituricenfis mater ecclefia. Itaque patrum fequentes vefligta ftatuerunt, qüi prasfentes ibi fuerunt epifcopi, Aymo Bituricenfis, Stephanus Aoicienfis, Reneo Arverncnfis, Ragamundus Mimatenfis, Æmilius Albienfis, Dcurdedit Cadurcenfis, hcc fervanda ab ccclefiis fibi commiflis.

ANNO CNRiSTt

CANONES

I. *Vt fonfti Martiaiir nomen & memoria inter opojlolot proponetur.*

In primis, ut per omnes fuarum dice-. ceicon ecclefias fandi Martialis doloris Aquitania: nomen & memoria, non inter confeftores, ficut inter nos negligenter a nonnullis ficti folitum erat, fed inter apdftolos proponatur, ficut a Romana fede, & a pluribus antiquis patribui, fecundum veritatem Spiritus fandi definitum eft. Ita in eo gradu, in quo a rege fzculo- B rum collocatus eft, tantus ille Dei princeps & amicus, ab ecclefia, uno corde & ore, femper deinceps rata ftabilitate confirmetur: quatenus ejus interceffione omnis fanda ecclefia catholica in augmentum excrefcat fandz religionis, & optata profperitate qulclcat in altitudine pacis.

II. *Ut corpus Demini In eccleflis per fingulut dominicas renovetur.*

Item quia corpus Domini per ecclefias parcecianas dicebatur nimia vetuftate negledum, (latuerunt epifeopi in eodem concilio, ut corpus Domini non plus fer- C vetur quam a dominica in alteram.

III. *Vt de fuerit ordinibut mxnus ab epifcopo, v<l ab efut mimftrit non accipietur.*

Item, ut epifeopi de facris ordinibus munus non accipiant, nec aliquis eorum, neque aliquis de fubjedis eorum, ficut pro feribendis nominibus ordinandorum folebant (crlptores pretium accipere.'

IV. *Vt urcbidieconi omnes diaconi fiant.*

Vt archidiaconatum nullus habeat, nifi diaconus efficiatur.

V. *Vt nutlut presbyter, diuconu/, fubdioconxt uxorem bebent, out concubinam.*

Vt presbyteri, & diacones, & fubdiaconi, ficut lex canonum przcipit, neque uxores neque concubinas habeant: & qui eas modo habent, ita eas fine mora perado hoc concilio derelinquant, ut nunquam ulterius ad eas accedant: qui vero derelinquere eas noluerint, a proprio gradu & officio ceffent, & inter ledores & cantores permaneant. Similiter nulli de clero permittimus deinceps uxorem neque concubinam habere. Supradidi autem in choro tantum intrent ad legendum & cantandum: ad akaris vero minifterium nui- E latenus accedant.

VI. *Vt fui fubdieconus ordinetur, promittet fe uxorem vel concubinum non habiturum.*

Vt epifeopi nullum amplius ad lubdiaconatus gradum ordinent, nifi in pratfentia epifeopi ante altare fedis Deo promittat, nunquam fe habiturum uxorem neque concubinam: & fi tunc eam habuerit, mox ei abrenunciet, quod lingua Francorum gurpire dicimus.

A VII. *Fic ttnfxrum eccle/uflicam babeant, fui minij1ertum In ecclefia tradant.*

Vt archidiaconi, abbates, prepofiti, capifcholi, canonici, oftiarii, & omnes qui minifterium intra fandam ecclefiam tradant, tonfuram ecclefiafticam habeant, hoc eft, barbam rafam, & coronam in capite.

VIII. *Vt filii presbyterorum, diaconorum, é* fuhdiaconorum clerici non fiant.*

Vt tilii presbyterorum, five diaconorum, five fubdiaconorum, in facerdotio, vel diaconatu vel iubdiaconatu nati, nullo modo ulterius ad clericatum fufeipiantur: quia tales, & omne»llii..qui..de non legitimo conjugio funt nati, (emea maledictum in fcripturis divinis appellantur, nec apud fzculares leges bzreditari poliunt, neque in teftimonium fufcipi. Et qui de salibus clerici nunc funt, facros ordines non accipiant: fed in quocumque gradu nunc funt, in eo tantum permaneant, & ultra non promoveantur.

IX. *Vt fervi & colliberti, ntfi hbertete e dominit fuit conccffe, clerici non fient.*

Similiter nullus fervorum, vel colliberC torum amodo clericus fiat, nifi prius libertatem de dominis fuis habuerit fub idoneis teftibus.

X. *Quod filii clericorum cenferi non debeent, fui tx torum conjugo nefeuntur poflfuam ed leicelcm ordinem reverfi funt.*

Qui autem de aliquo gradu ecclefiaftico ad laicalem ordinem ex toto reverfi funt, & ad conjugium legitimum accefferunt, & poftea agentes poenitentiam dignam ad priftinum gradum reverfi funt, eorum filii legitimi funt: quia in laicali ordine, & legitimo conjugio procreati D funt, nec dici poftunt filii clericorum, fed laicorum; vel etiamfi laici j*rmanferint, idem eft.

XI. *Vt ob urcbidiuconit deponuntur fui ex faite clericorum, vel ex fervit, clerici fuSli funt.*

Ita ftatutum eft, ut epifeopi quando fecerint ordines vel clericos, audiente populo excommunicent, ut nullus eis offerat ad clericatum filium presbyteri, neque diaconi, neque fubdiaconi, neque fervos, neque collibertos aliorum, nifi libertate donatos. Et fi ipfi fe per femetipfos obtulerint, nullus fcienter eos ibi celet. Et fi cuipiam de talibus facrum ordinem aut clericatum ignoranter tribuerit epifeopus, mox ut cognitum fuerit, archidiaconus deponat eos: quia irrita eft illicita ordinatio, ficut fandi patres dixerunt, & in talibus ecclefia Dei dcfpedui patet.

XU. *Vt pro baptifmo, pernitentia, dr fepultura, nibil accipiatur, nifi fuod fponte oblatum fit.*

Nullus pretium pro baptifmo, neque pro peenicentia danda, neque pro fepultura

ra accipiat, nifi quod fideles fponte dare offerre voluerint.

XIII. *Ut prctbplcrir cedanty qua ipfi edntui qtftrtmtttr* é* *de cereo fefcbel^.*

Ut presbyteri oblationes vel luminaris, quae eis ad manus offeruntur, tanquam propria fna habeant & cereus pafchalis ad illuminanda altària remaneat.

XIV. *Ut pallio mettalt ifiepofit^ fuper altare non ponentur.*

Ut pallia quz fuper -mortuorum corpora pofita funt, non ponantur fuper altare.

XV. *De tierregio vel fagmeglo diei dominice.*

Ut in die dominica veâigalia non fiant, quod carregium vel fagmegium dicitur, .nifi amore Dei, vel timore hoftium, vel propter magnam neceffitatem.

XVI. *Ut qui uxorem fine culpa fornicationit dimiferit, ulterem ille vivente non ducet.*

Ut illi qui uxores legitimas fine culpa fornicationis dimittunt, alias non accipiant illis viventibus, nec uxores yiro$, led fibimet reconcilientur.

XVII. *Ut nullut de fuentele fuo uxorem dueat.*

Ut nullus de parentela fua uxorem ac* cipiat ufque in fextam vel feptimam progeniem.

XVIII. *Ut cent* fatu veer *fuit confonguinci nullut occipiet.*

Ut nullus uxorem confanguinei, velaMicujus parentis fui in conjugium accipiat, quia vir & uxor legitime conjunct una caro funt.

XIX. *Ut nullut filiam fuerit det uxorem clericit, vel filiit eorum.*

Vt nullus filiam fuam det uxorem presbytero, neque diacono, neque fubdiacono, neque filiis eorum.

XX. *Ut nullut tn uxorem ducut filiam vtl uxortm clerici.*

Vt nullus filiam presbyteri, neque diaconi, neque fubdiaconi, neque uxores eorum in conjugium accipiat, quia detefta. bile eft- Nam & S. Gregorius dixit: Qui presbyteram in conjugium duxerit, anathema iit.

XXI. *Ut fecaleret bénéficié etclcfiefliee fufer pretbyteret non babeent.*

Vt ircuiares viri ecclefiaftica beneficia, quod fevos preabytcralcs vocant, non habeant fuper presbyteros.

XXII. *Ut leicl pretbyteret in ecclefiit fult, nifi in metue epifcopi, non ponent.*

Vt nullus laicus presbyteros in fuis ecclefis mittat, nifi in manu epifcopi fui, quia epifcopus curam animarum debet unicuique presbytero commendare de parochiis ecclefiarum fingnlarum.

XX11I. *Vt qui clericatum dimittant, ab olitt clericit ftporentur.*

Vt clerici clericaturam fuam dimittentes, ab aliis cieticis feparentur.

XXIV. *De menaebit* fui *babitum fponte derelinquunt.*

Ut illi qui voluntarii, & fecundum regulam S. Benediâi habitum monaçhi fu(ceperunt, & poftea voluntarii dereliquerunt, communione fidelium priventur ufque ad emendationem dignam: Et fi abbates, vel alii monachi nolunt eos fufeipere : maneant cum clericis in monafteriis, vel apud ecclefias, in habitu monaftico, & reverentia, atque abftinentia.

XXV. *Vt monaebi & canonici ed alia* *mu/leria *fine epifeopo vel ebbetit licentia non tteitfeeat.*

Ut canonici & monachi dc monafteriis fuis, ubi prius titulati funt, nifi cauia rationabilis neceftitatis, vel aedificationis animz, vel ordinem melius obfervandi, ad aliud monafterium non tranfeant propter adipifeendum aliquod minifterium vel honorem, vel occupationem terrenam, abfque confenfu epifcopi fui vel abbatis.

AYMQNIS AKCHIEP. BITUKIC ENSIS

ediflem poft fymdum fuprafcriptem.

TN nomine domini. Ego Aymo archiepifcopus X anno incarnationis domimer mxxxi. Indiftione xiv. in concilio BituncenG, quod ritum eft Kalendis Novembris, cum confenfu coepifcoporum, (eu abbatum, Cl reliquorum fidelium, qui ibidem prcfentes adfuerunt, decrevi, Atauthoritaie propria firmavi, ut privilegium domni Joannis Komane fedis pape, quod ifdem domnus inilituit, Ac epifeopis, abbatibus, & reliquis fide* tibus totius Gslliz mifit, incoovulfum Ac inlibatum permaneat. Scilicet ut beattffimus Martialis in numero apoilolorum, tarn in litaniis, quam in omnibus divinis officiis computaretur, At effet, nec immerito. Eft quippe dignum, ficut in geilis ejus reperimus infertum, illum videlicet tam in cœna domini, quam in paftione, necnon At refurreâione, afcenfione quoque, przfentem adfuiffe, Ac cum ceteris apotlolis Spiritum fandum accepilfe. Quia etfi reliquarum gentium apoftolus non eft, totius tamen Gallic ad Gbriftum convertendi princeps Ac apoftolus eft ! Hunc autem nolltum ediâuin epiicopi*, abbatibus, At reliquis fidelibus totius Aquitanis direximus : obiervantes, ut ficut privilegium a fede apoftolica delatum, inviolabiliter cutlodiatur At qui huic privilegio apoftolico, Ac nolito cdifto contrarius extiterit, contraire fe noverit przceptis apoilohcis, Ac iram ipfius incurrere nolln redemptoris : cujus ipfe, de quo loquimur, apoftolus Martialis invincibilis extitit teftis.

Hzc funt nomius epifeoporurn qui interfile* runt; Aymoarchiepifcopus Biruncenfis, Jordanua * LemoviccnGs, Stephanus Vallacenfis, Kenco Aivcrnentis, Ameltus AlbrgenGs, Deusdedit Cadurcenfis, Kagamundus Mtmatenfis, Cede Kuthe-nenG vacante, Ac Azenerius abbas Mioaeenfis, cum reliquis quamplurimis abbatibus, & reli* giofis vijia.

Not* Gabr. Cossartll. S. J.

Perierint *licet* hujus sAa concilii, eorum ramea memoriim noftnuLixj (ccvant Lcswovicenu» H.

4UU-

ANNO CHRMTI moquinto poil die celebrati. Fx ut difcimua . recitatas efle m Bituitce*!· concilio Joanms pape XVIII, litteras, quibus (anflo Mainali apoflolica dignus affentur.· demde, aH •in ibidem effe de qompeieendi» privatis belli! , 8t pace firmanda . & eoe , qui pacem 0r qui<-tem recuterent , eodem tuilfe perruffot anathemate , iildemque concepto verbis , quibus m Lemovicrhlt Excommunicationem igitur , quam illic leges , hu|ui quoque concilu partem effe flatue.

Quod vero poli Aymoni» edirflum , inter eo» qui tnterluille concilio dicunrut , nomon extat Jotdam Leinovicenfii epifeopi : manileila ell hallucinatio. Ntmaftione i. Lemovirenlis concilii , ut mox leges , abfui(Te le dicit: Expungendum igitur Jotdaoi nomen, tum ex hoc loco, tum ex Mi. codice Scepbani Letnoricenli», in quo repenti dicitur.

Perperam autem a Baroaio . ac demde a Binio collo- i lium hoc concilium anno iojq. initie, docet tum recitait in eo tecent allata Joannn aacae tpftola ; turn Aymonu cdiAu n anno top. St indiftkine kIt. conf·gnatum. Quamquam, indiAio potell negotium faceffrte. Nam fi eiut initium a Septembri ducitur , jam inchoata eut xv. Quid igitur an eufendandum cenfebiinu» › haudquaquam necetfe eft . Qyod enim a Romania pomificibui longo poil tempore obier varum eft , ut indidio ad anni uique finem labi fineretitr , & nor* duceretur initium a Kal. Januar. id in Galliis. hac ztate i<m ulurpatum fuille , ex multi» monumenti» didicimus. Denique de hutui anno concilii dubitare non finir Lcmovicenfe II. decimo quinto polit die habitum an. top. Ut oemonUraiTuit in ipfo ejm veilibulo · anno CHRISTI >o,·

t? A D CONCILIUM BITURICENSE

Ab eplfcepu Aqultanla prima anno **lojl.** *celebratum ,*

ADDITIO.

D II bafl anctpt, lum monumentum, quod futlm prodW7ar»r /«w tq concilia Bstuncerfl fub Haymone aribteptfcopo dltum, concilium aliud plane dmerfum a Bituri.enfl anni **top.** *cujul caaoxcrrx-taut apud Libitum, defignet. Pro utriufque diferimine plurimum apud me valebant nomlni Hugonlt Vlvcrne^r , & Durandl Caturcenflt , f*« m boc ebarta legantur , quique adfulfft cor.cilto eldem pof-fent. Hac enim nomina non leguntur m ediBo Haymonn eidem fynodo fubjefio apud Labbeum . Forte femen ebarta illa, quamquam aliquid continent eorum , quo tn fynodo gejia funt, extra fynodum tamen lxarata ejt, cum adhuc eplfeopl illladiffent: utcumque rel [ife bebent , profero documentum ad fynodum Bituricenfem jub Haymone pertinent, quid offert att fler patriarcha Biturtccrfii cap. LVI1I. tn Haymone.*

Clare, ix nullo rcfrsgante contlat , quia Dominus, & Salvator .nofter, ecclefiam fuam , toto orbe terrarum ditfufam, ordini commifit pontificali , eamque vocans regnum fuum , Apoftolis tamquam ieminariofacerdotali commendavit, dicendo . Eç» *dlfpono vobn, flcut dlfpofult mlbl pater meul regnum* ∎ Qp.im commendationem difpofitiomt ego Haymo facerdotum vel ultimus , alta mente confiderans, & vehementer expavefeens, unde ad reformandam pacem, & res ecclefiarum commode difponere , confilio regis Henrici , fic B epifeoporum ad noftram fedcm pertinentium decrevimus concilium facere in Biturica civitate; ideoque adjunftis epifeoporum, vel abbatum, facerdotumque, atque cleri voluntatibus bene aptavimus ac difpoiuimus res ecclefiarum, prout clericatus ordo exigit , coopérante Spirits? SanAo . Deinde pacem toto nifu corroboravimus in tantum , quantum Divina virtus facultatem nobis concedit. Et ira perattrfm poftmodum in eodem concilio coram epifeopo, abbatibus, clericis, feu laicis nobilibus, vel pauperibus, concedimus Domino Deo , & fando Sulpicio , & abbati ipfius loci debitum fynodorum, atque paradas ex omnibus ecclefiis pertinentibus ad fupradiâum locum, quatenus a prædeceftonbu» noftris aliquandolancitum fuerat, videlicet Dacberto, fit Wazelmo. Iteinque hoc conceftu manu propria hanc deleript tonem adftipulavimus. Padum eft hoc fub teftimonio trium epifeoporum, nomina quorum hic titulare juftimus. Scilicet dominus Rinco epifcopus Claromontenfis vir apoftolicus , fic feftator bonorum operum, atque ecclefic hujus fedis noftrz decanus . Et dominus Hugo epifcopus Ni- D vcrnenfis, qui ex hoc bonus adjutor per omnia fuit ; atque dominus Durandus CaturccnCs 'epifcopus. fc.

CONCILIUM LEMOVICENSE II.

In quo agitur, de apostolatu S. Martialis,

Et multis ad difciplinam fpeAantibus: celebratum anno Domini mxxxi. dic xvm. Novembris.

Fragmenta edlderat Biniut poft Baronium ; nunc integrum in lucem prodlt ex codice MS. bibliotheca Tbxanee.

G, C. Anno rop. non rojq. habitum rflic inviftiflime probat dies ipfe, quo inchoatum eft , natnpa 14. Kal. Dtccmb. inoden», ut teilantur hre ada Vide prrterea notas ad concilium Bituricenfe,

SESSIO I.

Celebr.Ua **xiV.** *Kalendat Decembri!..*

FAclum eft illo tempore, ut Dei nutu infertivitate dedicationis templi Domini Salvatoris, quod eft xiv. Kal. Decemb. congregaretur concilium apud urbem Lemovicam. Ipfa atque dedicationis die , fummo mane convenerunt omnes Efimul epifeopi cum presbyteris fic diaconibus, in ecclefiam beati progomartyris Stcphani. Erat autem eadem bafilica propter coadunatum concilium folenni more pridie ornata, ficut fit ecclefia Salvatori» Domini: in qua anniverfaria dedicationis ferti vitas ab omni Lemovicenfi populo rite celebrabatur. Fuerunt itaque difpofitasin modum corone fedes epifeoporum in eadem fan&a Lemovicenfi ecclefia: queeft prima omnium ecclefiarum Gal.

-r..n:» At ubi oratum eft, fit fédérant epifeopi, ***** *rchidiacono IcAione, Jordanus pontifex, CM*>h a',; Gratia divina infpirante , vocatione noftra e-pifeopi prsfentes ad noftrum fuffragiutn, de quibufeumque opus fuerit, dignati funt venire, qua de *re* omnium veflrum, dileâiflimi clerici , admonemus , ut in hoc fando concilio veritatem nullus fcienter occultet, nullus timore , aut favore, five munere, five odio, redam perturbare prsefumat juftitiam . De ordine liquidera noftro in primis loquendum eft, ut quz corrigenda funt, Deo opitulante, corrigantur , & fupeiflua refecentur, probata vero ab omnibus corroborentur: quatenus inter nos unitas pacis firma permaneat. Scimus enim quia in fcifluris mentium Deut non eft, fic Deus unitate gaudet: & illi gratiam cjus merentur habere, qui fe ab invicem per fedarum fcandala non dividunt. Si quis vero de aliquo fi. bi dubius efle videtur, aut forte de quacumque re ceteros putat reprehenfibiles: exeat in medium, & libere dicat, ut aut doceat, aut doceatur, fic derogatio confundatur de fraternitate ecclefie . Ideoque hic in nomine Jefu congregati efle videntur , qualiter juflitia fibi internos locum inveniat , fic injuffa explodantur.

Cumque de divinis ftridim effet drfputatum , iterum pontifex ait : Dolorem cordis mei vobis patefacio, ovenerabiles epiicopi, fic reliqui miniftri domini, fic clamorem facio de fatcularibus poteftatibus parochianis meis , qui ecclcGam Dei quietam effe non finunt, res fanAuarii pervadunt, Ssuperes mihi commiffos dc ecclefie miniftrosaf igunt, fic me, qui eorum pallor fum , de pace audire nolunt. Omnes epiicopi uno ore dixerunt.* Qui conturbat vos, portabit indicium , quicumque eft ille: dignum eft enim ut tales , qui vobis contraire prslumunt, ab ecclefie communione abfeidantur . Nam quicumque vobis fubditos conturbant, vos conturbant: qui autem vos conturbant, Chriftum conturbant, cujus vice epiicopi legatione funguntur . Ideoque divine fic apoftolice feveritate diftriftionis digni funt; fic a noftro concilio, juflo anathemate pléâcndi, quoufque fruAuofe pernitendo refipifeant.

Tunc Odolricus monafterii reverentiflimus pater, fscris, ut juxta pontificem refidebat , vefti bus ornatus , in corona epifeoporum exurgens , fafto filentio, dixit pontifici: Rogamus , optime pontifer , reverentiam ordinis veftri , ut priufquam de quibufpiam conferatur, qmtftio ecclefie veftrc de apoftolatu beati Martialis prudenter ventilata, hic fecundum regulam veritatis pacem inveniat.* hac enim precipue de re ego fit vos concilium npc aggregare curavimus. Ecce vobifeum fandi pratfentes epifeopi in nomine Spiritus fandi adfunt : ecce in divinis fit fucularibus feripturis eruditi preflo funt plures. Ecce quicumque nobis contradicere vult de hac re , qua beatum Martialem profitemur effe apoftoium, fic memoriam ei ubique in divinis apoftolicam exhibemus, cum fiducia exeat coram vobis: fic aut mendaces nos per rationem offender, fic nos libenter ei acquiefeamus: aut, quod Deo opem ferente credimus, veraces nos inveniat, fic veritatem cum pace fufeipiat. Totiens vos rogavimus, ut firmiter in omnibus ecdefiis & mooafteriis per Lcmovi. tinum ftatuerctis hanc regulam . totiens excufaftis id vos minime agere velle, quoufque poft e-piftolam *paps* Joannis in concilio apud hanc indent caufa a comprovincialibus epifeopis audiretur, dt dignum dt juftnm atque rationabile fieri per antiquorum author·tatem judicaretur: ne vi» delkct vos fine eonfultu vicinorum egere videra mini epifeoporum, ne elatus aut prcfutnptor diceremini a malivolis. c m«N°I

Et pontifex ait: Sicut prinum a R-omano papa, & iterum a concilia. Bituricenfi, in quo mes vos rice fuiftïs in capitV hujus Novembris , ablque prxfentia mea probatum eft, & collaudatura atque confirmatum : fic volo ut modo prelente me in hac faoâa fede beati Martialia dijudicetur juftç & canonice, ut per tertiam illam authontatem, totum fchifma de omni Lemovicino de· incept tollatur ediâo noffreauibontatis. Incoufpc&u ergo epifeoporum fiat examinatio de apoftolatu beati Martialis, utrum verc fit apoftolus, an nom-

Ad hac apprime eruditus quidam Anicienfis eccleGs canonicus fic presbyter Engelricus coram exurgens, ait: ideo infinite indoûorum hominum multitudo contradicit eum efle apoftoium , quia non eft unus de duodecim.* fit dum crebro, duo* decim difcipulos, vel duodecim ledentfs! fuper duodecim fedes audiunt, putant multi nùîlum efle apoftolum, exceptis duodecim ; nec alios feptua* ginta duos, putant fuiffe apoftolos . fed tantum (impliciter difcipulos . Sed contra haec deferatur in concilium vcflrum illius authoritas viri , qui vetus & novum teftamentum de Hebraeo dc Greco in Latinum fideliter tranflulit , qui factorum voluminum expolitor fuit , de cujtts authoritate dubitare quempiam nefas eft , cum inter omnes doftores , poft apoftolos, fortior columna eccleGn_Gt.

Tunc delato & perferutato codice , commeotum Hieronymi fuper epiftola ad Galatas legere epifeopi fecerunt coram fe.· ubi Hieronymus feribit, „ dicens: Quod autem exceptis duodecim , „ quidam vocentur apoftoli, illud in caufa eft : w omnes qui dominum in carne viderant, fic eum „ poflea prsdieabant, fu:fle apoftolos appellatos, ,*f ni* illud Pauli ! *Vtfm tft illit* , drrada „ *vifut tft Jetait*, drtadr *e^tflaln «atnihu* , id eft, „ leptuaginia duobus, qui bini a dominoed pra^ 0 dicandum mifli funt. Nam & alii ab his quos „ Dominus elegit ordinati funt apoftoli, ficutad „ Philippenlcs ait : *Ntctfferittei exiftietevi Epe-* „ *fhraditnm ttnnuilântm* «Mans , *vtftram* aatraa „ *epefttltnK tmtttrt* ad ©o/. Et ad Corinthios de „ talibus feribitur. *Sive efefttlitttltfiernet* ta gl». „ *rient Dti.* Silas quoque & Judas ab apoffolis „ apoftoli nominati funt.

Et fubjunxit ad h«c Engelricus, dicens: Si illi qui in carne dominum videntes , cum poflea prcdicantes, apoftoli funt: quanto magis Martialis apoftolus eft, qui domini io carne difcipulus fuit, fic in praedicatione maximus laborator extitit fie fruâincator, ita ut Gallia fignum fit apoftolatus ejus' Scit omnis Aquitania Martialem effe primum illuminatorem Gallise.· cui contradicere nullus poteft. Cum ergo difcipulua domini fit ficut fic Cleophas, & hanc panem occiduam Ggnum apoftolatus habeat ! indubitanter apoftolus eft eodem ordine quo de Paulus fit Barnabas. Si tamen haec melior inchoata inftitutio quibufdam dura efle videtur, propter ufitamm fibi inorem , quo ejus memoriam de confcffore facere folent *t* tamen confidenter dico, hoc nemo contradicere aliqua ratione poteft illis qui ejus memoriam potius de apoftolo eligunt agere.

Ad hec quidam literarum peritus , monafterii Mafciacesfis pater Azeneriu' , exurgens io confpeftu epifeoporum , teftimonium perhibuit , dicens ! Quia inter grammaticos detritus ego , fic poflea in palatio , nunquam in noflris monafteriis per Franciam, Martialem, qui hanc primam

wclo

-...... – ecclefiam anis omnes Galli*e ecclefias dedicavit , A audivi recitare rufi cum ali» apoftohs : & mexi- >»n. ,o' R*·|· ipde populos Galliz primus in Cluilio Jefu per evangelium genuit. Àt poftquam jubente tege Roberto, in folo Bituriccnfi mouaftcrio ejus praelationem iufccpi : ibi primum aliam, de hac re indebitam confuetudinem repen , quam mox amputavi . Quia mox in eo proprio quo Deus eum gradu pofuit , hoc eft, inter apoftolos, nomen & memoriam ejus adicripfi. Nam o-Jim , antequam monachi habitum iufcipercm , dum Hierofolymam ptoficifccns , apud Gonftautinopolim in bafilica landx Sophiz , fabbato pen-, tecofies , (olcnni intereffem officio: memuii me audifte, in litaniis Grxcis Martialem inter alio* apôftolos poft duodecim flirte a Griucis pronun B ciatum.

Ad hxc Odolricus explicare coepit, dicens: Audiant me pontifice» fle feniorea qui coram adftent. Quod Martialis femper ab antiquitate inphinbu* dodrifunorum locis pronunciatus fit apoftolus , mihi ueceffe non eft teftificari, ne forte, adulato^ nus judicer tollis , pro ejus ecclefi* regimine. Adfunt ab externi* locis, qui ex hoc vexuihdent coram vobis teftimonium . Non tamen eft mihi Lacendüm , quod quapdo jam longe olim apud monafterium fimâi Benedidi in Francia per plure* annos artibus imbuerer liberalibus, annoiam motufterii legem reperi , Martialem in litaniis cum alii* pronunciari apoftoli» . Pater illius loci Abbo florenliflimus philofophia, quem mulli ve- C ftrurn noverunt , fit omni divina & fxculari authoritate totius Franci» nugifler famofifltmus, fle poAmodum gladio perfecutoris martyrio coronatus apud Vaicomam, quid de Martiale fcripferit, 2uod de eo teftimonium perhibuerit, hujus urbis lero notum eft. Extitit poli eum ipfius monsflerii paler tum grandaevitate, tum genere, cum eloquentia & difciplinia liberalibus clarus, ac demum levatus Biturice fedi archiepifcopus. Quod teftimonium findo Dei perhibuit ille, multi ex noftri* noverunt. Adhuc enim vivente rege Roberto , cum antecellor meus Hugo in palatio ei apud Parifios afliftere cum multitudine nobilium At dodorum, altercatio inter Francos & Lemovicenfes de re hujufmodi coram tege fieri coepit: D & ego ibi tunc prrfens interfui. Dicebant ifli ; Vos Franci non rede *facitis,* quia Martialem cum apoftoli* pronunciatis : nos rede agimus , quia cum inter conicfloret recitamus, Vos ultimum apoftolorum dicitis, nos pnmum confertorum in litaniis dicimus. Quorum litigium archiepifcopus fnpradidus Gauzlcnus compefcuir, dicens; Ambx hujus rei partes nifi uniformes fuerint, altera pars altera parte juftior eft, & neceffe eft, ut femper toflior rauooabilior prxvaleat pars . Nam omnes qui Martialem inter confcffores pronunciant, non bene jufle, non bene perfpicaciter agere mihi videntur ; ille enim magis eft forci* apoftoliçae unus, quam fortis confertorum. Idcirco non bene rede agunt , qui nomen ejoa auferunt de eo in E quo Deux eum pofuit gradu, & ponunt ubi Deus noo pofuit. Potius eft apoftolico de agmine, quam de confertorum , qui poft martyres funt , lerie . Utique fi regis qui tdeft nomen non inter regum, fed comitum fubjedorum vocabula diceret quis.* aut rufticus diceretur , aut malivolus regis contemptor. Et fi fimplicitare ruftica id fieret, ni{ moveretur rex animo, fed rufticitati facile igoofceret: fi vero non fimpliciter , fed coatemptive diceretur, noq dubium quin regis animus pdiracundiam pro contemptu fuo accenderetur. Quod fi in tali intentione contemptor perfifteret ; fentemiam contra fe pro malivdo contemptu fentirct : nec tantum rex , quantum fubditi comites ejus, fle principes , fle amici, in contemptorem irati fierent. Revera fût omni» iurc. regio, quia ille prrdicator Aquitauix de gradu uonconfeffo-ruiji, qui poltbmartyxcs funt , fed apoftolorum , qui ante martyres funt, cnflit . Ego autem, fi nomen ejus de, apoftolico ordine auferrem, timerem ut apoftoli Petri 8t aliorum indignationem hac iu te incurrerem , qui ohm in mundo , fle nunc iu cœlo, collegam & fbdalem fuum Mbrtialem prxdarum confocrum per fedilia apoftolica habent. Et fi nomen ejus petmutarem itfxum catalogum quo fandum Ucnediduui , flt Hilarium, fle Martinum pronunqp; metuerem quidem Biram S. BenediAi fle Hilarii fle. Martini fle ahotum incurrere, qui eum in cœlo gaudent ordine apoftolico radiare. Illic ntrtta invidia, nullum litigium inter findor cftç poteft , quia régnât iq omnibus unitas caritatis , & quod fioguli per fe non habent, per caritatem in omnibus habent , ubt eft Deus omnia in omnibus. Nimirumfi\alii apoftoli fpnt, exceptis duodecim, ficut & abfqUc dubio funt; ille utique apoftolus eft , qui omne donum gratiarum a domino cum aliis duodecim accepit apoftohs. Certe Martialis non eft nunc , nec erit alius, quam ohm quis fuit; fle qui fuit, ipfe eft nunc, fit ipfe temper erit . Amicus Dei luit, amicus Dei eft, amicus Dei ent. Apoftolus fuit , apoftolatum habet (nam fignaculum apoftolatus ejus Gallia eft) apoftoli honorem in cœlo in «ternum habebit, Apoftolus officio fuit, apoftolus eft remunerat tone, apoftolus erit in zternum gloria fle honore. Eft carnaliter dégénéré Abrahc , eft difcipulus domini, eft a Petro baptixatus, Chrifto jubente, eft eidem Petro regni claviculario, fle proionwtyri Stephana consanguinitate carnis jundus, eft a domino miffus, eft per rafuftatioi^m domini Spiritu fando confecratus, fle poteftate ligandi fle fohendi fublimatus, eft a domino die afceufionis fux benedidione epifcopali fandificatus, eft in Sion indie pêntecoftes Spiritu fando rejdetus, omnium gentium loquelas novit, gentibus illis occiduis teftimonium Dei vivi attuht primus, refurredionis Chrifli invidus extitit teftis . Ideotjue ipfum crucifixum & refurredionem in rcnifcitandis extindi* femper teftem barbaris prxfcrebat, dicens; Innomine domini, quem Judxi crucifixerunt, & tertia die refurrexit a mortuis, furgite qui mortui jaceris · Ipiam tcftificationcm Dei, ejus nomen refonare videtur ; Martialis quippe interpretatur Grxco nomine tcftisnomum, five teftisvitx, vel, ficut alii volunt, virtus immortalis.· quiadifcipulum virtute refurreâionis de morte poft fex dies Petri bafterio tadum refurgeie fecit. five virtus immortalitatia, hoc eft pordicalor , vel teftis illius qui rex fculorum immortalis folus habet immortalitatem, ideoque teftificalor refurreftioais Chrifti extitit invincibilis. Plane fi apoftolus nutlus eft, exceptis duodecim, ficut Ebionitz herelici predicant, & nefas eft cogitare (ipfi enim nullum apoftolum recipiunt , prater duodecim , & Paulum repudiant, qnia non eft de duodecim, ficut Beda in commentario fuper Marcum dicit) ergo Paulus fleBarnabaa non funt apoftoli: quod putate dementia eft , Nos Franci morem quem patres noftri, qui primi monafterium S. Benfdidi fuo magifterio innormatunt , plena nobis ratione fubnixum tradiderunt de hac re, rarnm confervemus, Quifqui» nos hac in re imitari voluerit, redam veritatis lineam tenebit. Quo perorato, archiepifcopus tacuit: & rex cum omni dignita-

ANNO CHRISTI

T-gnitate clericorum & principum qui fibi aflifte->ant, difta archiepifcopi Collaudavit. Nos autem ubi regreffi fumus ad hanc urbem, hac de re codices antiquos loci noftri perquirere confeftim curavimus, it innumeros, tira penes nos, quam per diverfas Aquitani» ecclefiis, invenimus, Marrialem hebentes feriptum apoftoium. In antiquis etiam marryrologii~volumimbus duos ejus dilcipolos, Alpinianum & Auftriclmianum, feriptos effe adhuc repcnmus spoftolos. Sic quippe legitur in vetuftirtimis quibufdain . Pridie Kateodas Julii, natalis fandi Martialis Aquitaniae dodoris <Sl apoftoli A rum duobus apoftolis Auftricliniano & Alpiniano, quorum vita fignis & miraculis admodum effulGt. Ne miremini autem quod inveftro concilio teftimonium boc protuli, reverentillimi przlules, quafi ipfof difcipulos ejus recitari velimus apoflolos' hoc enim nolumus, ne wildcat, ut ajunt quidam, nomen apoftolicum, fi tot apoftolos ecclefia proferat, cum hoc de ipfoMartiale nonnullis ingratum effe fciamus. V'erumhsc idcirco diximus, ut qui prefentes in conciliofunt facile perpendant, quia fi ante nos longe olim antiqui patres difcipulos Martialis non dubitaverant fateri apoftolos: multo nugis eorum magiftrum (ciebant procul dubio, & credebant efte apoftoium. Interrogentur de ipfa antiquitate majores monafteriorum per Lemovicenfe folum, ut impleamus illud propheticum : *Steir feprr vier,* saren agere de */tteuis dtenni aattqwH, qtutrilt* pa<a jfr via *rtUtf & enthrieit* i· *re.* Teftificatur nobis pater monafterii Tiiteicnfis, quia poftquam ipfe locus fundatus eft temporibus Caroli Augufli, confuetum femper retinet morem memorandi Martialis apoftoli.

Interea pater monafterii Solemniacenfis Geraldus folemniter in concilio refidens, facris indumentis ornatus, ait coram omnibus : Antiquiflj-mos codices fcio penes nos, antiquiffimum habentes teftimonium, Martialem efte apoftoium ab antiquis prxdicatum. Verum crefcente psulatim negligentia ecclefiafticorum virorum, cum alia quoque reda ccepiffent depravari, hoc etiam depravatum eft a junioribus, ut jam non vocaretur apoftoius, quia non erat unus de duodecim (nam multi hodieque non advertentes, Paulum & Barnabam putant effe de duodecim) ideoque permutarunt ejus nomen per litanias, de ordine apoftolico in confertorum feriem: telumque bonum habentes, fed non fecundum fcientiam, putarupt patronum fuum melius honorari, fi non ultimum apoftolorum, fed primum confefforum dicerent: ideoque per ejus gefta in aliquibus locis confefforem eum fcripferunt. Nam in vetuftiftimiscodicibus probatum eft, hoc minime per ejus gefta feriptum. Hac de re confultius eft eum per omnia feribi apoftoium, quam pontificem five confefforem; quia fanâi apoftoli qui epifeopi fuerunt, five occifi five non occifi gladio, omnes & pontifices & confeflores vocantur, dum apoftoli vocantur: pontifices autem & confcftores innumeri funt, qui apoftoli non funt. Si autem inconfecratione epifcopali epifeopus vocatur apoftoius, ubi dicitur: Urbanus es, apoftoiusChrifti es, fit ecclefia mater tua, fint apoftoli fratres tui, apoftolatus tui gradum cuftodiant angeli : quanto magis ille apoftoius eft, qui ab ipfo domino miffus & confecratus, & poteftate apoftolica, id eft ligandi & folvendi, eft fublimaiust Sed in concitum veftrum, o przfuies, veniat Ambrofius Mediolanenfis, fortis columna ecelefia : audiamus ejus fuper hac re authoritatem. Tunc delato codice leftum eft in commentario fuper epiftola ad Timotheum, ubi Ambrofius dicit; Primo itaque Dafcentis ecclefix tempore omnes presbyteri vocabantur epifeopi five presbyteri, & omnes eptfcopi vocabantur confufe & presbyteri five epifeopi: item omnes epifeopi vocabantur apoftoli. Curereo nunc difcrcta funt hec vocabula, ut jamepileopi non vocentur apoftoli, non presbyteri, fed tantummodo epifeopi; & presbyteri apte ordinationem cpifcopalem non vocentur epifeopi, nifi folum presbyteri? Epifeopi qui poft deceffum apoftolorum ecclefias regebant, cum viderent fe non eamdem habere quam apoftoli habuerant gratiam, in poteftate-fignorum, in virtute miraculorum, in refulcitatione mortuorum, grave fibi exiftimaveront vindicare.apoftolicum nomen ideoque hec duq nomina inter fe diviferunt, ut majores facerdotes vocarenhiflêpifcopi tantum, minores vero facerdotes presbyteri dumtaxat appellarentur. Si igitur illi epifeopi quondam poft apoftôlos virtute fignorum apoflolis- qui dominum viderant inferiores vocabantur apoftoli, quanto magis ille apoftoius eft, & jure apoftoius vocabatur, qui a domino omne donum gratiarum cum confortibus fuis accepit, & in virtute fignorum, tanquam vere apoftoius, praepotens fuit?

Cumque Cieret, dixit Petrus quidam presbyter : Hoc idem teftificatum eft ante hos plpres annos a Ragembaldo patre monslierii Milbecenfis. Nam cum vtis, o venerande pontifex, in hac hafiliea per hebdomadam pentecoftea id<veftra fynodo, adftantemultitudine fecerdotnm, refideretis, allocutus eftis fynodum, dicens. Nobis nefeto qux novitas de patrono noftro Martiale orta eft, mihi fatis dura, & gravis. Alii memoriam eius de apoftolo, alii de confeflbrc agunt: alii teftantur cum efte apoftoium, alii coapoftolura: quid ergo, fratres, in hoc femitis ? At ille memoratos veneranda canitie, doftrinadc moribus egregius^ confeftim admirandofignarefecenpit figno crucis, & fic primus refpondit : Tale nunquam audivi quale nunc. Certe auribus meis, o pontifex, majorem inducitis novitatem. Innoftro Gquidem monafterio, & in ceteris, in quibus a pueritia mea ufque. modo per Bituncenfem fic Turonenfem provincias conrerfatus fui, nunquam audivi Martialem recitari nifi cum aliis apoftolis. Interea in concilio illo, cum quidam ex clericis Pctracorice urbis cum patre monafterii Solemniacenfis altercaretur, & diceret : Eodem modo fanftum Frontum poffumus dicere apoftolum. Ille coram omnibus fic ei refpondit.

Pace, inquam, frater, melius eft ut fileas: quia quando nos in fcholis magiftrorum mei & lac bibebamus, tu folam ruminabas fabam. Scripturam de fanâo Fronto novam, cujus, tu authoritate niteris, Gauzbercus nofter edidit lucri caufa, qui fub hujus Lemovicc fedis epifeopo Hildegario chorepifcopus nobis exsilit. Qua autem ratione ille poteft effe apoftoius qui indigena Petracoricenfis fuit? Profe&o fi ibi a puero pfaltesium didicit, ficut in ejus geftis legitur,'fle ibi clericus eft faâus : jam ibi lacerdotium & Chriftianitas erat, ubi fchol* feripturarum divinarum, ubi clericatus ordo erat. Legitur eum potjuseremitam vixifle, quam epifeopum. Dicere nefeis quas figna ille operatus eft, ut Petracoricenfes converteret. Potius ille cos Deo acquifivit, qui omnem Aquitaniam cum Stephano principe Galbarum ad fidem traxit. Neque Frontut / neque Saturninus, neque Dionyfius leguntur mortuos fufcitaffe. Et utique fine fufeitattone mortuorum, fine oftenfione fignorum primi gentiles non potuerunt credere, dicente domino :

CHñSTi

If».

-ta. t.

prtdtga vidtrttil, m· trtiltlt. Item alibi dicitur: praiitaveranttkiqat, ietainoceeptrantt, tf ftrntentne infirment* fanrntihei fignte. Apoftolus nullus fuit, nifi qui a Jerufefem profeftus eft, dicente liaia; Dt Sita tniHt Itx, < tterhtnp dtmtni dt Jtrnfeltnt. Itemque dominus ait : Optrlthet Cheiftem peti, & preditert In ne· Uiw tjtt penittntinnt , & rttnfinm prccetentm In enent/ geniti, ineipienttt th Hintftbnu. Et alibi dicit : Eritii mihi.tefiei m Jtrnfelim , ff in eetni Jnitte, dT JfeaMvra, ff nfynt. ni nitintent terra·. Ubs autem eft locus', ubi promus Qeorgiurn legitur fufeitaffe? Porro apud Elfe monftratur femper locus ubi Martialis Aiiftriclinianum fufeiravit. Martinet Turooenfis tantam poft' apoftolos gratiam a Deo legitur hafiuiffe, ut trium mortuorum fufeitator fieret, Difcipuli ejus orbem luftraffe dicuntur, fi quem forte tunc juvenem invenire potuiffent iu fufeitatione trium mortuorum Martino firnilem. nec invenire potuerunt. Dic nobis, frater, quos martyres, quçsconfeffo·. res, quas virgines Jegifti poft apoftolos ultra tres mortuos fufeitaffe ? nimirum hac io re etiam Martialis offenditur vere apoflolus effe, eo quod, ut multam Deo gentilitatem acquireret, ut fruâum plurimum afferret , fex mprtuos tanquam vere apoftolus fufeitavit . Sex ipfos mortuos in teftimonium veritatis poffumus offendere io quibus jacent monumentis. Auftriclinianum quippe, ft filium Nerve , doofque idolomm pontifices , atque armigerum Stephani, ft filium Arcadii novimus , ubi quiefeentes cxpeâent refurreâionem mortuorum. Prêter hos fufeitavit puellam, que quafi mortua fafta erat dilaniata a d«monio. Item penes Mauritaniam oppidum maritimum, qui ante pedes ejus quafi mortui jacebant, ut cunAus populus mortuos eos crederet, novem fimql viros fufeitavit. Veritatem dico , non mentior ; nifi Martialis ab eo qui difeipulis fuis poteftatem mortuos fufeitandi tradidtt , tantam fignorum gratiam haberet, non tantam cmlo gentilitatem acquireret. Talibus fignis barbari facile potuere fidem ft Chrifti nomen fufeipere. Nos autem ita, Deo opem ferente, m ecclefia catholica confiantes fumus & folidi, ut quamvis omnia hcc apoffuli officio Msrtialis egerit, nullo tamen pafto eum fateremur apoftoium, hoc eftlegatum Dei, nifi hoc etiam ab antiquis patribus noftris effet praeoccupatum. Nifi enim verelegatusChrifli effet, hoc eft a Chrifto miffus ad prvdicandum : nunquam antiqui olim eum faterentur effe apoftoium, nunquam nomen ejus cum nomimbus aliorum apoftolorum nobis feriberent pronunciandum. Hanc rem antiqui codices a Francia, ab Htfpania, a gente Anglorum adveâi de* monflrant: hoc priorum traâatus doftorum, qui in ejus laude quzdarn probe ediderunt, indicat : Scimus quia Deus mendacio non obleftatur, fanfti ejus adulatione non gaudent . Veritatem requirit Dominus ; propter veritatem fanfti pervenerunt ad regnum . Et ne verbo meo longiores faciam vos, o venerabiles patres qui in hoc interefiis concilio , hoc tantum breviter perffringam, quia nunquam ufque ad hunc hodiernum diem, qui eft quinta fabbati, faftus eft liber iu toto orbe terrarum , qui in ordine apoftolorum per litanias habeatferipta nomina Fronti, Saturnini, Dionyfii, Jpftani , Auftremonii , (Jrfini , neque aliorum , qui poft Martialem in Galliam venerunt, patrum : Martialis vero nomen, ut jam dixi, ft in vetuftiffimis Aquitani· ft Franci· , nec non ft Hifpanic, five aliarum gentium libris , per innumeras litanias cum aliis apoftolis

A infcrijptum comperitur, Denique qui sum iaduodecim apoftolorum ferie per canonem miff· ft per alia loca feripferunt, fient Paulum, ftBarnabara, Lucam, fit Marcum, & Cleopham : non utique id agerent, nifi cum vere apoftoium feirenteffe; de illo icilicet ordine, quo dicuntur effe apoftbli Paulus atque Barnabas. **i}O

Ad hxc et clericit Engolifmenfibus , qui terrien minus eruditus erat, quidam fe oppofuit , dicens : St nomen Martialis^ inveniretur in A&ibus apoftolorum, fufficeret. nobis.

Cui mox quidam eruditus ex ipfis Engolifmenfibus clericis, qui tunc ab Engolifma cum epifeopo Rohone ad concilium venerat , obviavit, neipondens ; Adjurarerepifeopes in concilio Biftn audivimus, ne quis fcienter hic taceat veritatem : Ideoque de hac re non audeo quin tibi coram omnibus rcfpondcam. Nomina feptuaginta duorum nec ia evangeliis nec io AAibus apoftolorum inveniuntur, & Martialis procul dubio unus eft de iliis feptuaginta duobus. Quando autem difeipulns Pauli Lutas Aftus apoftolorum fcripfit, jam ante triginta annos Martialis apud Aquitaniam erat. Tacuit Lateas de adventu Petri in Antiochiam , tacuit de adventu Petri ad urbem Bornent, Si tute duo tangeret plene, ft Martialem non exprimeret nominarim ; jufte mirareris. Verum quia Petrus in Antiochiam, dehinc ad orbem Romam, cum Martiale venit ; ft primum Antiochi·, dehinc Rom· epifeopus fe- C dic ; β quatuordccim annis ante Paulum venerunt Romam Petrus ft condifcipulus ejus Martialis, ft Lucas de his nihil dixit; nihil eft quod mireris, vel dubites. Si enim.propter hoc dubitas, quafi Martialis de tempore pnsdicationis domini non fuerit, gefta ejus non credis; ft idcirco merito brutum animal reputaris , fi tot ac tantos ft tales, patres doftifljmos , & prifeos, ft modernos, qui eius eefta fumma reverentia ftfufceperunt ft fufeipiunt, nutaffe hac in re arbitraris. Quod autem a quibufdam dudum audivi , neceffe eft mihi in hoc concilio proferre. Nonnulli enim nefeio utrumque vero an falfo, opinantur Martialem effe illum adolefcentem, qui, fecundum Marcum, in paffione Dominum poft Domnes difcipulos eft fccutns. Et hoc propterea opinantur , eo quod tunc Martialis adolefcens erat, ft in cena nofte ipfa Domini miniflravcrat. Ætatis enim quindecim annorum erat, quando eum Dominus vocavit, & baptizari a Petro juffit. Alii autem illum adolefcentem fufpicantur effe Joannem evangeliftam. Sic autem Marcus ait : T«ar difcipnlt tntnet rthflo tt fttgtrnt. AMtfttnt m·". «arvas faides* fatttketttr enatauitint finient fnptr aad·.* tf ttnntrnnt tant. At tlIt, rtjtSe finitnt , tttdtti profait th tit. De qua re in commentario fuper Marcum Beda dicit: Hfe adolefcens , five Joannes five alius quilibet nobis ignotus proprio nomine fuerit , certum eft quia magnum amoris ardorem inDOminum habuerit. Item alii opinantur, Martialem fuiffe ilium difcipulum, qui fecundum Joannem notus erat pontifici, fle dixit oftiarie, ft introduxit Petrum; quod hac de re opinantur, quia de nobili fuiffe legitur genere, ac per hoc cognitus pontifici. Alii autem hoc negant , dt afferunt ipfum difcipulum fuiffe Joannem. Augwftinus vero in commentario fuper haere fic ait: Nefcimusquisifte difcipulns fuerit notus pontifici· Non enim poffnmus affirmare illum fuiffe Joannem: quia Joannes, ubicumque fe commemorat, hoc adjicit, <vm* litigeltt Jtfnt ; hic vero pretermittit. Alios quoque vida, qui opinabantur, Martialem ipfum effe Mathiam, flefimilitu-

- —limdine nominis a lingua Aquitanorum ita faei. A le cmpiffe vocari: five propterva quod oon facile invenitur ubi cbrpus jacet Matthiz. Ego autem pro certo teoeo, quod fi non alius effet Matthias, & alius Martialis: uterque tam in noftris quam in Anglorum gentis libris minime in ordine apodolorum effet feriptus. Per litanias liquident ve* tuflorum voluminum Angligebx gentis, quxfidei rudimentum & ecclefiafticas ioftitutiones a Gregorio papa percepit, Matthias, & Martialis, uterque cum aliis apoftolis iofcriptushabetur. Proinde non ignorabat Gregorius, non eumdem effe Marthiam qui & Martialem. Ego autem quemdam Grxcum peritum interrogans, didici ab eo Matthiam Armenia minori przdicaffe, & ibi in pace migraffe. Sed libenter me audiat facer patrum conventus· Ante hos plures annos quidam cx fratribus de monte Sinai io hanc partem advenerunt occiduam Dei difponente nutu, mori* bus graves, dodrioa catholica fidei profluentes, vita per omnia honefli, utriufque linguz periti: qui cum diu nobifeum Engoliimx fuiflent expedantes principem civitatis, & literis Grxcis&La»inis eos videremus ad unguem imbutos, fuper hac re interrogare curavimus cos. Eo tempore hxc regula de apoftoli memoria in hac ut be frequentabatur, recuperata potius quam primo inchoata, viventibus rege Roberto & Gaurlino Bituricenfi archiepifcopo. Ego autem Engoliimx pofitus, ubi etiam ab ineunte xtateeducatusfum, dum inter alios quafi fciolus viderer, ante omnes & fuper omnes huic fanx regule repugnabam, Itutans effe vanum fit fslfum, five ex elatione decendiffe, quia Martialem audiebam in hac urbe Lemevicenfi prxdicari effe apoftolum: & incautus rufticorum opinioni meam accommodabam intelligentiam, putans neminem efte apoftolum prêter duodecim. Itaque illos conveni Grecos, fcifcitans, utrum orientales Martialem noffent. Qui alter Simeon, alter nomine Cofmas, confonoore refponderunt, dicentes: Utique Martialem novimus apoftolum, unum de feptuaginta duobus. Quibus cum diceremus; Nefcimus przter duodecim apoftolos: interrogaverunt nos: Habeti(ne, inquiunt, per iftas occidentales cedefias evangeliftatn Lucam, qui feribit, alios feptuagintaduos' effe eledtos a domino poft duodecim apoftolos? Et cum diceremus utique haberi, fed illos feptuaginta duos a nobis non credi fuiffe apoftolos, fed tantum difcipulos; illi protinus nos fugientes, & figno crucis *fe munientes, coeperunt* deteftari vocem noftram, dicentes: Difcedite procul a nobis, miferi, quia hzretici eftis, cum non creditis verbis domini, dicentis ad illos r *Itt, teet* ego, *mitte vei fient ngtwi inter lupei.* Non creditis elfe apoftolos illos, quosjpfe incarnatus dominus *fid* przdicandum mifit? Duodecim mifit binos, & poftea nihilo minus bioos mifit alios feptuaginta duos. Grzci Temper Latinis fapientioresfuerunt, & feripturz Latinorum ex Graecorum fonte derivatx lunt. Martialem proinde, quem nos dic·®*11· ·' «r*»r * vere fcimusefle unum *de* illis feptuaginta duobus, qui cum Petro occidentem petiit ad praedicandum: cujus gefta, & omnium feptuaginta duorum, in monte Sinai in eloquio nofteo habemus. Hoc ego teftimonio a Grzcis accepto c«pi tnecum multa volvere › & curiofe antiquorum voluminum arcana rimatas, frequentius Martialem comperiebam ab antiquis pronunciatum effe apoftolum. Animadverti quoque Paulum * Barnabam, Silam & Timotheum, effe apoftolos, non de duodecim, non de feptuaginta duobus. Perfpexi quia Timotheus difeipulus Pauli a Hieronymo dicitur apoftulus. Mar— eus etiam & Lucas, Silas atque Oneiimus, & aJii quidam per veteres feriptura» dicuntur apoflo-li, & memoria illis apoftelica exhibetur. Sic, Deo revelante, parenter intelligere coepi, vere illum efle apoftolum, qui genere Hebrrus, domini difcipulus, domini tn cccna minifter, domini in infuffiatione Spiritu fanfto repletus, a domino poteftate ligandi atque folvendi fublimatus, a domino ad. przdicandum miffus, fruâificator .maximus in officio apoftolatus exiftere meтuit: & hanc regulam rationabilem, dc authoritatis antiquorum plenam, & Dqj voluntate infpiratam, deinceps judicavi, & *ex eo* defendere totis viribus coepi, quod noa viribus ante ignorans perfequebar. Nam & epifeopus aofter Engoliimenfis Hugo, vir undequaque doftiflimus, qui ante hos quadraginta annos migravit, cujus fucceffor ante hos quatuordecim annos eft defunfius, in quadam fua editione de Martiale hzc locutus eft; Illis, inquit, temporibus civitas Lemovica ante omnes & fuper omnes Galliarum urbes eminebat, arcem regni Aquitanici tenens: & pervenit ad eam beatur Martialis, qui a domino per legationem B. Petri gentibus Aquitanicis eft deflinatus apoftolus. Qui dum ad Burdigalam urbem ad prcdicanduut vafconibns profitifceretur, tranfitum per civitatem Engolifmam habuit. Et d'u illic demoratus, Engolifmenfem populum ad Deum vivum convertit, ejufque primum epifcopum nomine Auionium, cx ipfa patris oriundum, quem ipfe baptizaverat, ordinavit.

Et cum quidam ex concilio dicerent: Cur Dionyfius, qui longe poft Martialem in Galliam venit, in libro Aiftuum apoftolorum nominatur, cum Martialis nominatim non ibi exprimitur? ille rcfpondit: Quia Dionyfius gentilis difcipulus Pauli fuit, & Lucas comes Pauli erat, qui in ilio libro plus gefta Pauli, que vidit, enarrat, Sed de nominibus eorum qui tunc in przdicatione floruerunt, quid nobis vel controverfix vel utilitatis attingat, non video: cum plores nominentur ibi, vel in epiflolis Pauli, quorum memoriam in feftiviratibus minime novimus. De Jafone illo antiquo difcipulo, de Philippo cvangelifta, de Apollo, de Epaphra, five de aliis ibi nominatim expreffis, nos quidem eorum mentionem per fingula, quamvis (peciatim, five nefeiamus, five omittamus, illi tamen populi, quibus patroni dati funt, certum eft memoriam eorum non feguiter venerari. Nam etfi Martialis memoria apud quafdam gentes annua fpeciatim non agatur; nobis tamen occidentalibus, qui ejus adventu illuminati fumus czlefti claritate, qui eum in edo & terra patronum occiduis gentibus effe fcimus, non ignobili recordatione femper pro opportunitatibus habenda eft gaudiorum. Porro autem de Dionyfio Areopagita, qui in Aâibus apoftolorum memoratur, putare folebam ipfum effe qui in Galiiain E cum Ruflico & Eleutherio poft defceffum apodolorum Petri & Pauli & Martialis venit: donec nuper contigit mihi fortuito legere commentarium Bedz fuper libro Aftuum apoftolorum, ubi ita feriptum eft t Dionyfius ifte Areopagita ipfe eft, qui poftea Corinthiorum epifeopus fadus, glortofiflime ecclefiam rexit, & eloquio clarus multos libros ad utilitatem ecclcfix fcripfit· Hujus Dionyfii Hieronymus in chronico fuo mentionem faciens, dixit: Dionyfius Corinthiorum epifeopus, eloquio clarus fub Antonino floruit imperatore, quo tempore Polycarpus difcipqjus Joarini» cvangehftx paffus eft: fub 1 rojano vero, qui

OHRUTI ®0,u' ªn Pace h*· ■y*»a«L W *nno

— — —quintus poft Vcfpafianum imperavit /Joannes apo- i Clemens papa in mare merfus, martyrio coronatus eft. Hujus Dionyfii Gregorius in quadam homilia meminit, dicens.· Fertur Dionyfius ille antiquus venerabilis pater Areopagita dicere, quod ex minoribus angelorum agminibus foris ad explenda minifteria vel vifibiliier vcHinvilibiliter mittuntur. Hic autem de Francia Dionyfius , unde fuerit oriundus , in paliione fanfti Marcelli fidchteV memorari mihi videtur: fic enim ibi habetur. Puer quidam Marcellus fub doârina beati Sixti erudiebatur : cumque fuppliciis ^ixtum epifeopum viderat puer macerari, coepit timere. Tunc fanftus Laurentius corroborans ztatis ejus infantiam, ait ad eum : Marcelle, genitor tuus Æ^eas noluit Chriftum B credere, nam mater tua Marcellina, fic fratres tui Saturninus fic Dionyfius, jubente fando Ciemente papa urbis Homz, partibus Galliarum , ut ad fidem Chriftianam gentes inllruerent , diredi funt· Vade ad eos, uc non pereas in manu Decii. Et infra dicitur: Profedus Marcellus tum Anaftafio commilitone Chriftiano, uc iret ubi erat trater fuus Saturninusepifeopus, pervenit ufque ad Arg:ntomagum; ubi a prefidecomprehenfus, inqnifitus eft unde effet, aut de qua provincia vel civitate huc veniflet. Puer refpondit: Chrittianus fum, ab urbe Horna exivi, fic propero ad civitatem Tolofam, ubi fratres mei Satur. ninus fic Dionyfius commorantur. CuiHeraclius prefes ait* Dic mihi vocabulum patris vel matris tuz. Puer refpondit : Pater meusÆgeas, fic mater mea Marcellina nuncupati funt. Sed fi velint epifeopi, ipfa pallio in concilium eorum poteft fine mora deferri. Hrc mibi non diferepare videntur a fetiptura quz penes nos Engohsmz de Dionyfii geftis habetur. Ibi enim legitur, [quod Clemens quemdam Philippum ordinaverit epifeopum, fic Hifpaniz deftinaverit ad prrdtcandum: Dionyfio vero verbi divini femina gentibus tradidit eroganda ; quem in Galliam mifit, focioique ei Saturninum, Marcellinum, fic Lucianum , atque Hufticum, fic Eleutherium adhibuit. Qji cum fimul perveniffent ad portum Arelatenfium civitatis, Marcellinus inHifpaniam abiit, Saturninus autem Tolofam profedus eft, fic Dionyfius D cum Kuftico fic Eleutherio Parifios adierunt , Luciaaus vero presbyter ad B.-lvacenfem profeâus eft urbem. Julianus quoque Cenomaneofis , ut in geftis ejus reperimus , genere Homanuj fuit. Saturninus autem, ut palfio ejus docet , tempore Diocletiani fic Maximiani, Decio Germanico fic Grato confulibus, paftus eft. Verum nonnullos audio interdum movere, quomodo noti diicrepet illud quod apud Tolofam gefta ejus de tempore narrant : videlicet fi in tempore Diocletiani fit Maximiani, confutatu vero Decii Getmanici fic Grati, primo Toloafm advenit, vel , quod verius effe mihi videtur, tempore Decii fecundum palfionem fupradidi Marcelli, fic fub ipforum principum tempore paffus eft, quomodo E a Petro apoftolo epifeopus ordinatus, fic Tolofam miffus eft ? namque apaftione B.Petri, quz fecundum puram veritatem Hieronymi trigefimofeptimo a relurredione Domini, hoc eft deciraotertio Neronis anno, extitit, ufque in primum anuum Decii, fuerunt anni numero 182. fic a primo Decii anno ufque in primum Diocletiani annum, fuerunt anni duodetriginta. FuerUnt a refurreâione Domini ufque io ultimum annum Diocletiani anni numero 265.

Ad hanc vocem cnm in concilio a quibufdam de chronie» concordia, propter adventum Mar- A tialis int Aquitaniam, lubtilis inquifitio a clericis· fieret, ille Engolilmenfis clericus adjunxit , dicens: Hieronymi chronica que mentiri non poteft, fi placet, in coneilium deferatur, & fuper hac qurftione diligenter perfpiciatur. Itaque perfcruisto libro locutus eft.: Licet, inquieos, Beds in commentario fuper Aâus apofiolorum dicat , Petrum quarto Claudii apno Hornam renifle, fic trigefimonono anno poft refurredionem Domini paffum effe : tamen fecundum Hieronymi chronicam fubtiliter fupputatam ita invenitur, quod decimo odavo anno Tiberii Dominus paftus eft; poft Tiberium vero regnavit Cajus , & poft eum Claudius, cujus imperii fecundo anno venerunt Homam princeps apofiolorum Petrus, fic condifcipulus ejus Martialis; ipfius autem Claudii quarto anno Marcus in Ægypto , Martialis in Gallia* Dominum praedicare ccperunt. Poft Claudium, qui imperavit annis jj. menfibus 7. diebus 28. fufeepit jura principalia Nero, nihilo minus annis ıȷ . menfibus 7. diebus 28. nam 13. plenis annis regnavit, fic quarto decimo plufquam medio mortuus eft . Hujus imperii primo, rexGalliarum Stephanus Homam cum legionibus Gallorum ad eum perrexit, quemadmodum literis per veredarios ei fuerat jufftjm. Ipfius quoque Neronis anno fecundo, Paulus apoftolus primitus venit Hornam, hoc eft quarto decimo anno poft adventum B.Petri : necdum enim fuerat Paulus Horna, quando Stephanus ad Neronem profedus eft. Miffus eft autem vindus Hornam Paulus a Feftoprafide Judzc, quiaGrlarem appellaverat. Item anno primo Tiberii , Herodes tetrarcha apud Judaeos cepit regnare : qui regnavit per annos 24. id eft ufque ad primum annum Caji Csligulae, qui fuit fucceffor T'berii.· fub quo Herode Dominus paftus eft , fuirque frater Archelai, id eft filius illius Hero* dis, fub quo Chriftus natus eft. Poft Herodem vero tetrarcham regnavit Agrippa annis fcptem ‹ Ipfe eft Herodes qui Jacobum occidit. & Petrum comprehendit, & ab angelo percuffus eft . Cuius Herodis anno quinio, *hac* eft Claudii Grfaris fecundo, Petrus & Martialis, ut jam diximus, primo venerunt Homam. Poft Agrippam H^rodem, regnavit filius ejus alter Agrippa annis *16.* hoc eft ufque in fecundum annum Vefpafiani, quando Judaeorum regnum defecit. Poft Neronem quippe imperavit Vefpafianus , cujus tertio anno imperii Martialis apud Lemovicam quievit. Supervixit Petro quatuor annis. Anno enim 37. refurrcftiooe Domini, ut jam diximus, hoc eft decimo tertio anno Neronis imperii, Petrus paftus eft : & anno quadragefimo poft refurredionem Domini, *hoc* eft tertio anno Vefpafiani, Martialis alTumptus eft. Haec omnia ita diligenter fupputantur, uc fi fecundum quofdam trigefimo nono anno poft refurreftionem Domini Petrus paftus eft, ergo Martialis Petro fupervixit uno integro anno, fiç craftina die, hoc eft prima alterius incipientis anui die, crlos cum Chrifto afcendic . Atque ipfo anno quo bafilicam, in qua ipfe membris quiefeit, tn honore Petri apoftoli dedicavit, poft duos menfesdierum temporalem mortem fufeepit . Si autem juxta Hieronymum Petrus trigefimo feptimo a refurrcAione Domini, hoc eft decimo tertio Neronis paftus eft anno* igitur. Martialis Petro quatuor annis fupervixit.

Hrc fit his fimilia de convenientia annorum cum fatisfaâum effet, A ille Engolifmenfis clericus iterum diceret, quia nihil mirum fi Martialem Lucas nomine proprio non exprimit, cudq illo-

illorum feptuaginta duorum nomina non often- d4t atque Petri adventum in Antiochiam & Romam nullo modo feribat, iterum Odolricus pater allocutus eft concilium, dicens: Ne quis forte nos dicat nunc novum fateri apoftolum, fle haâenus non auditum: de apoftolatus ejus antiquitate, eo quod jam olim praeoccupatus, ab antiquis fle teftihcatus fuerit, iterum perhibebo te(limonium verum, o Jvenerabiles epifeopi. Ecce duo facerdotes ex fratribus noftriscoram adiunt, quos olim .hac ipfa de caufa in Britanniam miti, ut Anglorum a Gregorio, ut reor, przfixam legem annofam diligentius perferutarentur, fle omni fubmoto mendacio ad nos referrent. Qui cum ad Auglos perveniffent, tlm in martyrologiis eorum, quam in litaniis Martialem ab anti3uitarereperiebant apoftolum fcripium. Ad quodam autem magnum devenientes monafterium, in quo primus Anglorum epifeopus requiefeit corpore Auguftinus (compercrunt enim ibi non haberi librum de aftibus beati Martialis) per litanias tamen atque martyrologia in eodem loco invenerunt etimdem patronum nomine apoftolico decoratum. At cum a patre monafterii perquirerent, dicentes; Ut quid Martialem in veftrts litaniis praedicatis apoftolum, cum ejus gefta dicatis non haberi penes vos? ille refpondit : Quia ab illo, inquit, tempore, quo primo in hac provincia Chrifti nomen auditum eft, a patribus hoc noftris obfervatum eft, quorum nullatenus immutare polfumus traditionem. Scimus quippe doâores àoftros priores dte Gregorii proftuxiffe ntagiftçrio : attamen fzpius inter nos conferre indagando folemus, quis ifte eft apoftolus, cujus vocabulum in evangeliis de in aâibus apollolicis minime intuemur. Et quoniam geftorum ejus authoritatem non habentes, de eo non parum hzfitabamus, ideo nomen ejus crebro a memoria apoftolica eradere putabamus. Sed econtra cum animadverteremus quia antiqui patres noftri non incaffum hunc nobis fcripferunt apoftolum : idcirco nullo aufu ejus vocabulum a ferio apoftolorum abolere audebamus. Vos autem peregrini Galli, qui de ejus eftis apoftolatu, qui nobis ejus aftus enunciatis, a noftris cordibus de eo omnem omnimodis dubitationem abjeciftis : fle hac de re dudum creberrime Deo iupplicabamus certos nos reddi. Nec in adventu veftro dereliâi fpe noftra videmur : immo exaltandum nobis eft de tam egregiz virtutis domini noftri Jefu Chrifti difcipulo. Multa alia teftimonia penes eamdem gentem Anglorum de hujus authoritatis vetuftate telles veraces narraverunt nobis fefe compeririffe. Illud quoque mihi memorandum eft, quod ante nos wptam annos * rex Anglorum * duci Aquita- °** munera mifit, fimulque codicem lÛ teris aureis feriptum, in qno nomina fanftomm diftinfta cum imaginibus continebantur. Quod volamen jam olim in conrilio PiÜavenfi, dum hac eadem de re queftio effet, idem dux Wilielmus literis edoâus ia teftimonium antiquitatis pontificibus oftendit. Erat enim ibi Martialis in aliorum apoftolorum catalogo politus. Qui peritiftimus princeps dicebat archiepifeopo Burdigalcnfi, flt aliis qui ibidem aderant epiicopis : Conjicere, inquiens, poffumus quam egregie authoritatis fit beatus Aquitanorum patronus, de quo Gregorius in illa fui laboris gente hanc legem tradidit obfervandam. Nimirum imperitorum eft dubitare, de quo'fandus papa Gregorius non dubitavit. Videtis ecce, epifeopi, in boc codice, qui afud Anglesferiptus eft, pretermiffum elle Timotheum, flt Cleopham, & Silam, & alios, quorum domina in evangeliis, & in aâibus apoftolicis, five in epiftolis Pauli leguntur, quos apoftolos dicitis prêter duodecim effe : non tamen przterrnifftim effe illum noftrum patronum, qui primus Galliarum fuit epifeopus, cujus nomen in evangeliis reticetur; ut fcilicet vere illum Dei fuiffe fciamusdtfcipnlum in carne, & cum duodecim prioribus eleâis diicipulis maximam a Deo accepiile apoftolatus gratiam, hanc gentem occiduam poflidendi fignum apoftolatus in atternum. Hoc autem in Martiale fieri videmus, quod etiam in Barnaba, Luca, & Marco, flt antiqui faciebant, & moderni haâenus faciunt. Nam eorum alii memoriam de confcfforibus, non deapoftolis,agunt, ea tantum cauia quia non funt de duodecim : alii autem reâius arbitrantes, non de confeffortbus, fed de apoftoli eorum agunt recordationem, eofque apoftolos prodicant ; ideo quia de Ifrael genere fecundum carnem procreati, ad praedicandum ab aliis apoftolis midi funt. Ita fle qui Martialis mentionem de confeffore agunt, idcirco agere videntur, quia non fuerit unus de duodecim. Qui vero ejus de apoftolo recordantur, reâius autumant, quia quamquam unus non fit de duodecim, ex genere tamen Abrahc, hoc eft de tribu Beniamin, orrus, dominum in carne videns, ejus fuit difcipulus. Omne etiam donum gratiarum cum duodecim a domino accipere promeruit. De cetero a domino per beatum Petrum ad prsdicandum Galliis miffus eft, ubi clara habet apoftolatus ligna ; przdicationis quippe fructificatio maxima illi inter alios apoftolos extitiffe probatur : *fiquidem* przter Paulum fle illos duodecim nefeimus tanta copia fruâificaffe alium apoftolorum, quanta Martialis praedicando fruftificavit.

Hzc & his fimilia cum fuper his dux peroralfet, ejulque verbo nullus contraire quivilTet : quidam clericorum de erudins ait ad eos qui (edebant in concilio; Non ignoramus quia Matthias de feptuaginta duobus dudum fuerit, & poll per conftituentem Petrum unus de duodecim extiterit. Verum alter, quem fors in duodenario non accepit, nihilo minus tamen de eorum ordine qui exceptis duodecim erant, apoftolus permanfit. Ipfe eft enim poftea diâus Judas apoftolus, qui tunc Jofeph juftus five Barfabas dicebatur. Ipfe denique eft, qui cum Sila apoftolo ab aliis apoftolis miffus eft : unde Hieronymus divinae legis interpres feribit, dicens : Silas quoque flt Judas ab apoftolis apofloli appellati funt. Si abapoftolis illis appellati apofloli funt, ergo vere apoftoli erant ; priores enim apoftolt cos quos apoftolos vocabant, non incaffum apoftolos exiftimabant: nec appellaffent, nifieffent. Praeterea Paulus apoftolus, in quo Chriftus loquebatur, exceptis undecim, non appellaret apoftolos, nifi vere apoflolí exceptis undecim effent. Non in vanum quippe, neque mendaciter aliquod verbum locutus efl Paulus. *Apparuit,* inquit, aosdrcniv, detis- *dt aptfitiit ounniut*. Hzc propter quofdam protuli, qui in concilio verbum ventilant, dicentes: Quid enim, fi Martialis apoftolus tunc erat, ut quid minime in locum Judz ponebatur, quando Matthias eligebatur? Sciant itaque non iolura Matthiam, fed cum eo fle Barfabam ab apoftolis eleâos flt ftatutos, & occulta forte Matthiam, ut io locum Judas effet, aflumptum ; quatinus non jam undecim, fed duodecim primi telles refurreâionis domini client Barfabam vero apollolico nomine minime caruiffc, quia aut praeter duo-

iuodecim jampndem ad apoftolarus officium de- A liniti fuerant, dicente domino; *Ite vos ego mitte vet fient «gw, inter Infl. Sene* quis dixerit Martialem non fuiffe refurredioni» domini teftem? Numquid non Barfabas, quia unus erat defeptuaginta duobus, ficut flt Matthias, ficut apoftolus tunc erat, ita deinceps apoftolosfuit? Nonne ipfe eft, ut jam dixi, qui nunc dicitur Judas apoflolus cum Sila apoftolo? Etenim quemadmodum Matthias prius erat apoftolus de feptuaginta duobus, dehinc autem unus de duodecim fuit ita & Batffbas, ut apoftolus erat, apoftoluspermaofit, licet non de duodecim. Eodem modoflt Martialis, fi -Anus de feptuaginta duobus fuit, ergo tunc flt apoftolus erat, & demum apoftolus permanfit, translato Matthia induodecimum. Ui B autem quidam ait, apoftolus non numeri fed officii nomen eft. Re autem vera ilii ftatuti funt duo ad fiipplendum duodenarium ord nem, quia baptifmate Joannis ufque in diem afcenfioais opera domini viderant perfedx statis exiflentes. Si enim ipfe dominus non ante trigefimum statis eft exorfas predicate annum: quanto magis difcipulos duodecim oportebat non ar.te «ratem perfcd»m telles domini publicos Judsis effe? Porro fi Martialis, quando dominus afeendit'in cœlum, necdum vicefimum statis annum attigerat, quid in eo prxjudicare poffumus, quod minime in locum Judx fubftitutus fuerit? prxfertim cum anteriores duodecim teftes, vel grsndsvi, vel perfedz e(Tent statis, hic autem noqdum impletam C corporis statem haberet. Si autem David, cum adhuc effet adolefcens, a domino eleftus in regnum, flt eo iubente confecrationc regia nndus •ft, tamen non ante regnare coepit, quam triginta statis compleret annos.* quid mirum fi Martialis state adhuc adolefcens undionem fanâi Spiritu» in poteftate ligandi atque foivendi, flt cetera gratiarum charifmata ad officium apoftolicum pertinentia, cum aliis a domino accepit apoftolis? ubi jam enim pervenit ut integrs effer statis, hoc eft annorum triginta, per beati Petri legationem Aquitaniae gentilitatis apoftohtum efficaciffimo opere a domino fufccpit. Quod autem dominus juffit Petro ut dirigeret Martialem ad praedicandum provinciis Gaiharum, idem eft fi- D millimum illi * a quo doâoribus Antiochie degentibus ait Spiritus fanâus; Segregare *tttiki Penin* tf Bnrnnbn* ln epnt* fM *effumpfi* ev/ *At illi trtnttt & jtjnnenttt,* intpejnernnt tu *mnei, & dimifernnt eet*. Et ficut illi miflj fuerint a Spiritu fando, quamvis per minifteriumdifcipuksrum, fic Martialis mifftas eft a domino io Galliam, licet per legationem fle confultum beati Petri. Qui vocante fle eligente fe domino, statis quiadecim annos impleverat tantummodo, tribuique cum eo permanfit, id eft ufque ad partionem flt afcenfionem, poft adventum denique fandi Spiritus fuper apoftolos in Sion, annos quinque apud Judxam fecit, fle poft cum Petro Antiochi* feptem permanfit; at vero dehinc fequenti anno, impe- E rente domino, Aquitaniam introivit, in qua per viginti odo annos predication: inftitiffe cogooicitur: fiquidem tertio Vefpafiani anno migravit. His igitur verbis rmttlorum pertinacia cum pullulans effet facile exiinda, omnefque peritorum aedamaffent fatis fuiffe conveniens «tatis perfedionem, in illis qui duodecim apoftoli priores eledi funt, extitiffe·' interim in illo concilio Piâavenfi fuper hoc capitulo certatum eft.

Subjunxit etiam idem venerandus fenior qui hxc perorabat, dicens: Quid multa neceffe, dilcdiffuai *f* tui profedo hic obeffe confpicitis, quam iHam minus congruam multorum confoetodioem, non ratione perfpicacem, fed incuria, ut artolet, torpente, penes plu.es inveteratam. Qpo autem modo hxc que in multis invaluit traditio, cx quo, videamus fonte, defeendit. Noftrorum equidem patrum non incerta didicimus, quia longe olim, immo ab ipfiusdifcipuli domini tempore, quo, imperante Vefpafiano in pace occubuit, ufque in tempora nepotum Caroli Augufti, quando in monafticum canonicalis ordo, facientibus Pippino flt Carolo fratribus, filiis Hludovvici, ia quo ego reâor fam loco, permutatus eft, eumdem Chrifti difcipulum paffitn par Aquitaniam priores noftri cum aliis recitabant apoftolis, ejntque de apoftolo mentionem recolebant; donec juniores, quafi melius zelando, imo deterius Capiendo, ceperunt novitatem inferre, dicentes: Licet nobis patronum Aquitani* de loco apoftolorum, in quo nunc ultimus eft, tranimutare, ut fit nobis honorabilior, fi primum in confertorum ferie eum dicamus: fit nobis principium confertorum, non extremitas apoftolorum: eligi* mus ut fit primus ante omnes confeffores, quam ultimus in apoftolis. Hoc itaque arbitrio humano nulla ratione fulto, paulatim ufque ad hrc tempora noftra talis increvit mos, non tamen in omnibus locis. Nonnulle quippe ecclelic hodieque hac in re antiquiorem retinere videntur oblervantiam; quam licet alii permutaient in terris, nullatenus tamen potuere eius imminuere neque obfcurare gloriam in cœlis, ubi ingens apoftolicum decus, in gloriofo rutilans apoftolorum choro, ante confpedum majeftatis glori* Dei perenniter portîdet. Si ergo pria a & antiquiora patrum, fecundum veritatem flt rationabilem authoritatem, Deo infpiranre, recuperamus inftituta, olim humanis adinventionibus ablata atque depravata, idque agimus renovando magis quam novitatem prxlumptivam tradendo: ut quid culpamur velut iranfgreffores paternorum terminorum, de quibus feriptutn eft: *Ne trenfgrtfartt temtinet entifnet fi» pefetrtnl petrei tnt*? cur, inquam, durum id aliquibus videbitur, fi reâam veritatis lineam fequimur, fi perfpicaciores patres antiquos hac in re imitemur, fi minus acutos non fedari dignum ducamus? Nonne hic pater Azenerius, atque Benedidus redor monafterii Clufx fanâi Michaelis, plurefque alii dodiffîmi fle reverentiffimi abbates fit epifcopi, tam prefentes quant abfentes, una cum Romana apoftolica fede, huic fententic teftificantur nobifeum, bonumque id ac juftum Deoque beneplacitum ducunt? Cur autem multorum opinioni incaute aurem prebendo obfcurare, immo, quod abfit, infalfare tanti gefta patroni videbimur? qua enim ratione poffumus cum negare fuiffe difcipulum domini, eumque in carne fecutum *f* Sed quifoatn temere inficiari audeat, eum a domino ad predicandupi miffum, necnon fic ligandi folvendique cum aliis apoftolis poteftate promotum; partemque gentilitatis enormem in occiduo climate fpecialcm m forte apoftolatus, Chrifto jubente ac donante, beatoque Petro confultum prebente, fufcepiffe? Omnia *hecde* illo abnuunt, qui eum aut non credunt efteapoflolum, aut, fi credunt, non libenter fufeipiunt. Illi, inquam, haec denegare videntur, qui eum non quemadmodum Joannemevangeliftam, fed velut Silveftrum papam, aut unum de his qui dominum in carne non fecuti'funt, vel non viderunt, fimpliciter confefiorem autumant.

Tunc quidam moribus flt ctate grandcvus,ex epifeopis qui fedebant in concilio, Albinenfi videli-

deiicet ecclefi· paflor dEmilius , fsâo filentio, dixit: Huoc Aquitanica patria cornicum illuminatorem , qui ad hanc plagam patres noftros venit primus falvare , quem Chriflos dominus ft beatus Petrus, alter imperans ut magifter ft dominus difcipulum ft fervum, alter exbortans ut condifcipulus ft compropinquus coodilcipulum & compropinquum, aid falutem ft lumen gentium Galliarum , in tenebris & umbra mortis fedeotium , direxerunt , jufliffimum ft digniffimam effe omnimodis ceoiemus, ut quo magis poffumus excellentiori habeamus honore, fecundum tamen reftam veritatis normam. Hcc, inquam , in eo teneamus qua non fint ultra veritatem: ft quod veram ft clariflsmum illic eft nec pretermittentes nec excedentes, quo eum mage valemus honoremus. Si enim vere a domino ad praedicandum miffus eft, fi difcipulus ejus incarne fuit, fi unus de illis eft, quibus diftum eft : *Baft tali fti vilnl fttt vti vM/:* qui eum negat apoftolum, profefto conflat quia veritatem pretermittit, immo impugnat. Si autem ita diceretur apoftolus, ut de origine Ifrael difcipulus domini non effet, nec a domino poteftatem ligandi ac folvendi accepiflet: ultra veritatem fieret tranfcenfio. Ut fi quis eum unum de duodecim, dicat fuiffe, ultra veritatem pertranlit: qui vero ita eum dicit apoftolum, tanquam a domino miffuoj, non de duodecim, fed defeptuaginta duobus unum, five tanquam Paulum ft Barnabam , qui poft domini aicenfionem clefti apoftoli extiterant: hic veritatem neque contemnit, neque tranfeendit, verum nec ad lasvam nec ad finiflram devians per vism redam juftiti· graditur . Igitur fi pars aliqua probabilis antiquiflimorum patrum comperitur eum dixiffe apoftolum , ft nomen ejus cum aliis pronunciaffe apoftolis : bonum mihi videtur nos eorum indubitanter tramitem tenere, ut pofteri noftri callem direflum deinceps affuefeere ipfum non cundentur.

Hxc ft his fimilia eo dicente, alius exepifcopis, videlicet Ifembertus Pidavenfis ecclefi· redor, coepit explanare dicens: Qpi de' hoc verbo controverfiam parit, nodum in fcirpo quaerit. Nos non fumus Ebionitc, qui non recipiunt prêter duodecim apoftoios, & Paulum quafi tranfgrefforem legis repudiant. Sufficit ad confodiendos adverfatios hoc telum acutiffimum , hoc eft fola beati Hieronymi fententia. Item mucrone validiffimo Pauli apoftoli, nulla arte aut vi unquam retundendo, omnis pars contentiofa perimenda eft. Ait Paulus, quia *tpptrttli tltaiw* araderaw, *dritdt tptfalit nniittt:* ut fciamusapoftolos fuiffe, omnes quos dominus in carne adhuc degens mifit ad praedicandum. Ait Hieronymus, ut io praefenti recitatum eft ledione : Omnes qui dominum in carne viderunt,cumque poflea praedicaverunt , fuerant apoftoli : ftc. Liquido confiât quia Martialis dominum in carne vidit, & eum pollea praedicavit. Bonum eft eum dici apoftolum, quamvis non malum fit dkiconfefforem. Nam & apoftolus Petrus fi dicatur confeffor, malum non eft : cum confeffro veritatis femper fit communis per os omnium fandorum, tam io veteri , quam novo inftrumento. Cum hunc autem patronum bonum fit confefforem dici, melius tamen efl eum praedicari & apoftolum: ne latere videatur fub modio claritas ejus , qua domini difcipulus, ft (brtis apoftolicx unus effe pnidicatur . Qui autem contentiofe eum dicit confefforem, ideo non bonum effe mihi videtur: quia quafi negare videtur ejus proprium, & inimicitias in ecclefia parit. Ne igitur (ciffura in ecclefia Dei hac fieri poffit occafiooe : fummopere eft providendum, ut omnes coufooo corde ft ore unum id quod melius eft proouncieot. Sola qu· obeffe videtur auribus confuetudo, in melius accipiatur: ft (chifma ac murmuratio', atque dubietas prorim a noftro communi cceni aboleatur. Qpod fi quis contraire pratfumpfcrii huic pacifica concordia, de comeotiofis ft fchifmaticia unus judicetur.

Ad hac venerandus ait Jordanus: Multa, csriffimi, ante hos annos hac de re fafta eft inquifitio, quoufquc hac altercatio ad aures apoftolica faoâa Romans fedis perveniret. Super quo dominus Joannes papa exemplar epiflobc nobis eft dignatus deflinare, magnopere teftificans apoftolatus ejus gloriam, ft redarguens omnes qui eum contradicunt effe apoftolum. Qpa epiftola facra confervata in promptu habetur, in qua facile claret teftimonium verum Romane fedis.

Cu« Bituricenfis archiepifcopus Aimo respondent dixit: Textum epiftola pepa Joannis omDibus Galliarum epifeopis direfta, ante hos quindecim dies in concilio Bituricenfi, ubi plures epifcopi congregati eramus, coram nobis recitare fecimus: ubi multa doâorum turba pterfuit, qui hanc difeeptationem fub magna difcretiooe examinantes, invenerunt (anum effe quod Joannes papa in Romana (éde, ft vos in'hac uua prima omnium ecdefiarum Gallia eft, fanfto Spiritu afflante, de hac juftiflima re inflituiftis. Nemo denegat'eum fuiffe uoum de feptuaginta duobus, Illis abtctn dominus dixit: Z», *tttt rgtaitttvti fiat tgttt itltr lupti.* Conflat ergo quos dominus dixit apoftoios, quia vere apoftoli iunt. Et hunc protoduccm Gallic iemper plures antiquorum, non cum confefforibos, fed cum apoftolis pronunciaffe vifi iunt . Itaque primo dodorum cboro perfuadente, coram omni populo, in majori ecclefia Bituricenfi, teftimonium perhibuimus beato Martiali, quia apoftolus veritatis eft. Curavimus enim oe Romin· apoftolicc fedis decreto & imperio repugnaremus. In teftimonium vero veritatis, in eodem concilio tomum fcribere rogavimus, quem manibus corroboravimusnoflris : quatenus omnibus fit notum, nos de hac re a Romana fede minime velle defcifcere; quia non oportet. Porro verbum idem dum in ecclefie totius conlpeâu concionaietur, illico omnis populus quafi vir unus una voce dominum benedixit pro fui gloris patroni. Sicut igitur Romana teftificatur ecclefi», cui contradicere nefasefl, ft quemadmodum in pradifto Bituricenfi teftificati fumus concilio : ita in pratenti concione generali hanc fententiam juflam & neceffariam fanâe ecclefia teflificamur effe.

Tunc Deo amabilis Jordanus refpondit Hoc equidem verbum, qualiter ante boa annos, hoc eft io primo anno dedicationis hujus Lemovicenfis bafilicc redemptoris noftri, quam hodie exuitanter hxc civitas nobifeum recolit , viventibus tunc do&lfimo rege Francorum Roberto , ft Gauzleno metropolitano prsdeceflbre veftro, hac fedes Lemovica non fine enormi authoritate divina receperit, paucis memorare libet. Poft multas enim hujus capituli altercationes , aliis affentientibus , aliis vero repugnantibus, cum fupcs hac re fade multe effent litanie, ut hoc verbum, nifi Dei effet bona voluntas, in concordia hujus ledis minime refideret.* advenit fyoodalis ad hanc ecdefiam conventus, ubi tertia die fyoodi , omnis facerdotum généralités, ac ceterorum clericorum numerofitas, una nobifran nobilium virorum ft legis dodorum adjunfta multitudine , credo

credo Deo gubernante, unum cor & unam voluntatem hora diei tertia fufcepit: tahterque omnibus infpiratum eft, ut pacifice, & libenter, atque voluntarie, bona obedientia, hæc fufciperetur ab omnibus sententia, deincepfque immutabiliter per noftram diœcefin obfervaretur. Et bene placuit omnibus, qualiter hanc Deo beneplacitam voluntatem acciperemus: ut quemadmodum multitudini novitas videbatur, ita contra hanc altera quidem res nova, fed magnifica, & gloriofa adverfus omnes æmulos confirmaretur. Aggregato itaque maximo populorum conventu, facratiflimum corpus patroni, a fuo levavimus tumulo, fit piiflimo obfequio tranflulimus fuper hoc fanctum altare, quod in honorem prototmartyris Stephani ipfe confecravit. Facta funt hæc dominica refurrectionis die, in ipfa folemnitate inventionis corporis beati Stephani., atque hujus fancti templi confecrationis, quod idem patronus primum iit omni Gallia Deo dedicavit, dirutis, quæ in hoc loco pridem gentilitas coluerat, fimulacris. Quae res ita nobis convenire vifa eft, ut ficut ille vivens hanc fuam fedem totius Aquitanice gentis fontem baptifmi & illuminationis evangelicæ fecerat, ita corpore fuo eamdem vifitando perluftrans, ifthic nobis hujus daret initium obfervationis, hocque inftitutum membra in reliquum confervendum noncunctarentur, quod exordium in capite fuo fumebat. Super hoc itaque altare eodem die myfteria in gloria apoftolatus ejus folemniter celebravimus. Quod femper in reliquum celebrare tam hic, quam per omnes noftræ diœcefis ecclefias, & monafteria, mandavimus: ut videlicet ulterius non in confefloris, fed in apoftoli recordatione memoria patroni ab omnibus concorditer fieret. Hanc etiam diem ftatuimus habendam in recordatione omnibus annis, qua ad fuam fedem egregius paftor translatus eft: qua etiam die cathedra ejus, hoc eft ordinatio, five initium epifcopatus ejus eft. Non quod eadem die confecratus fit in epifcopum: (nam die afcenfionis domini confecrationem epifcopalem cum aliis epifcopis a domino accepit, quando elevatis manibus benedixit difcipulis dominus, & ferebatur in cœlum) fed ficut eft cathedra beati Petri Antiochie, itemque cathedra Rome, non quod tunc confecratus fit epifcopus, qui a domino jam olim confecrationem fufceperat pontificalem, fed quia tunc primum in illa die apud eafdem ecclefias fedit, ad fufcipiendum fuper populum Dei regimen paftorale: ita in hac die, quæ eft tertia menfis Augufti dies, hanc domum de fano dæmonum fecit Chrifti templum, & in ipfa ecclefia hac primum fedit, fufcipiens in populo curam & regimen paftoris: quem duo facerdotes Dei, Aufriclinianus & Alpinianus, difcipuli ejus, inthronizaffe creduntur in hujus ecclefiæ cathedra, in teftamento veritatis.- ut ubi duo vel tres congregati effent in nomine Salvatoris, in medio eorum ibi dominus effet. Nam & beatum Petrum Linus & Cletus difcipuli ejus facerdotes, immo cum eis idem beatus Martialis condifcipulus ejufdem beati Petri, apud primam Romanam ecclefiam inthronizaffe creduntur: quæ ecclefia, prima, ut quidam dicunt, eft apud titulum qui vocatur Ad primum, & eft in honore Levitæ Stephani primi martyris; ut alii autem ferunt, eft apud Lateranis, quia ibi patriarchium eft. Altera ergo die, quæ eft poft dedicationem hujus facrofanctæ bafilicæ, five inventionem reliquiarum protomartyris Stephani, translatio patroni ad fuam fedem, five feftivitas cathedræ ejus, ex eo tempore celebrari folita eft in hac eadem fancta Lemovicenfi ecclefia. Eodem vero die, confummatis cum tripudio myfteriis, & de apoftolica commemoratione inftituta federate cum pace inter fe univerfo clero & populo, facratiflimum patroni corpus ad proprium retulimus monumentum. Pofuimus autem fub anathemate eos, qui in noftra diœceti ulterius hanc inquietare præfumerent fententiam. Poft multum vero temporis, cum in nonnullis per Galliam ecclefiis de hoc verbo murmur fieret, & quidam dicerent: Quomodo poteft apoftolus effe qui in evangeliis non dicitur, fed nec in actibus apoftolorum manifeftatur? alii vero putarent nunquam hactenus dictum id effe, fed noviter a nobis primum, quod abfit, ufurpatum effe, iterumque gravis altercatio pullularet, Deo difpenfante, directa eft nobis fuper hac re epiftola ab apoftolica Romanæ fedis papa Joanne. Tunc unanimi confulto decretum fecimus, ut propter hoc verbum iterum aut fufcipiendum aut non fufcipiendum, congregatio epifcoporum atque peritorum virorum ad hanc urbem colligeretur. Si ergo decernitis hanc non fufcipi debere fententiam: nec a me ultra fufcipienda eft, fed magis impugnanda. Si autem fufcipitis: & ego ita fufcipio, ficut ante fufceperam; ut quicumque noftra diœcefis in eo fcandalum generale ulterius præfumpferit, tam veftra quam noftra coerceatur animadverfione.

Tunc archiepifcopus ait: Sicut jam dixi, & iterum nunc palam omnibus dico: quemadmodum Romana ecclefia fufcipit,& fufcipi per textum epiftolæ mandat, & hanc ipfam rem Bituricenfe concilium nuperrime collaudavit, fic laudo hoc bonum effe, & in pace fufcipio,& hujus fancti concilii fraternitatem abfque fchifmate fufcipere id obfecro & exhortor. Si quis autem exhortationi noftræ non acquieverit, habeat judicem Deum, uniufcujufque confcientiæ teftem. Verumtamen comprovinciales noftros neceffe eft, nifi fufceperint, admoniti obediant Romanæ fedi capiti fuo, fevera authoritate noftra compulit.

Ad hæc Jordanus venerabilis ait: Ut video, quia hoc verbum in bona voluntate Dei a nobis cum pace fufcipitur, gratias agimus Jefu Chrifto Domino Salvatori noftro.- & benedictus Deus, qui hanc fanctam Lemovicenfem ecclefiam facerdotio beati Martialis nobilitavit, & hanc gentem occiduam ejus fructifera prædicatione ab idolorum fervitute ad veram libertatem retraxit. Ipfi patri domini noftri gratiarum actiones offerimus, qui noluit lucernam ardentem fub modio occultari, nec civitatem fupra montem pofitam abfcondi: fed quod ab antiquitate patres noftri priores probantur præoccupaffe, nunc eventilatum prudenter in diebus noftris, largiri nobis dignatur luce clarius apparere. Vere coelum & terra tranfibunt: fed verba & promiffa Dei non præteribunt. Et fi beatus Martialis lux mundi a domino vocatus eft: eadem promiffio domini impoffibile eft quin compleatur in eo, qui officio apoftolatus & prædicationis, claruit lumine magno. Ideoque in nomine ipfo, jure rutilat fulgore apoftolico.

Iterum converfus ad archiepifcopum, locutus eft, dicens: Jam, fi placet, venerabilis pater, abfolvatur hodiernum concilium: ne populus feflivus tædio moræ noftræ gravetur. Craftina enim & tertia die de aliis difpalaturi Deo erimus auxiliance. Nunc ergo fimul omnes ad ecclefiam Salvatoris noftri procedamus, ubi nos multus expedat populus: ftationem ibi fcAam agamus, & facrificium pro folennitate unus ex nobis Deo offerat. Nos quoque reliqui illic circumadftabimus» & po-

«NNO CHRISTI

populum de prefenti concilio admonebimus, fit pacificis benedidiooem, bella volentibus maledidionem, fecundum legem domini proponemus.

Ad hunc fermonem de (edibus tui* turrexcrunt epifeopi, & cum timore Dei piocciicrunt, afeeodeotc* ad locum templi, ad audienda folennia facioiaiiâat bafilic·. Rogante vero venerabili Jordano, mcnopolita Bituricenfir (aero ufus pallio ad celebranda fanda accedit·. Inter laudes autem, qus Tf·'*·, Graco nomine dicuntur a cuoverfione vulgari* modulationis, dum verius lands Trinitati* a cantoribus exclamarentur, illico omne* epiicopi, cum archiepifcopo & diaconibus ceterifque miniftris, ad maximum altare pariter accedentes oraverunt, mutuamque tam fibi quam miniftris altaris pacem, ut mos eft, dederunt; deinde per circuitum altari* in fedibu* praeparatis relederunt. Angelico interea hymno cum tropi*, id eft, feftivis laudibus, ornati(Time expleto, primam orationem de folennitate ecclefi» dedit arcbiepifcopu*; fecundam, audiente omni ccclefia, dc beati Martialis commemoratione annexuit. Qjir oratio io hunc modum continetur.

Omnipotens fempiterne Deu*, qui beatum Martialem apolMqm ecclefie tus lands prseffe voluilti, qusfmnu*, nobis, eju* fuffragantibus meritis, pietatis tus gratiam largiaris.

Quam orationem idcirco prefertim palam omnibus voluit protuliffe, ut teflimooii apoftolatus beati patroni clarus affertor liquido patefeeret. Qpa oratio, cum fecreta, fle praefatione, & ea qu· dicitur ad complendum, idcirco Gregoriana effe dicitur: quia a Joanne papa Romano ad Lemovicenfes dtreda jamdudum fuerat.

Poft evangelium denique leftum, fado in plebe filentio, Jordanus pontifex, converfa facie ad plebem, allant coram altari in eminentiori loco, fic alloqui coepit populum, dicens: Audivimus, dilediffimi, verba fanât evangelii; *6,ele w»it Filias boniest qeertrt & ftfogat factrt futj frrieret.* Ideo enim Salvator dicitur effe dominus oofter Jefu* Chriftu*, quia omnes peccantes vult ad lalutens revocare, dicente apoftolo; F>- *Jtlii ftnet*, yar/» *Cbhttes Jrfes veait t* tmnitmt* pvctararr* /istoer *f*trt*, fasram *frimes* egv /m*. Cumque de fide Z*accluei, qui defraudaTa reddidit in quadruplum, paucis dixiffet atque ad milite*, depraedante» five per calumniam '.vel potentiam res fan&uarii, & pauperum turbam opprimentes, ut fidelem Zaccbcum imitantes ea jufte reftituerent quibus rapuerant, retraxiflet fermonem: ad ultimum adjecit, dicens: Ecce propter veftram pacem, dilediffimi, hic adlunt pallores ecclefiarum fandi fratre* noftri epifeopi, qui ad fublevandum onus mei ponderis, & vos falvandos atque pacificando*, dignati funt ad hanc urbem conveniffe, fequentes Domini nofiri Jefu Chrifti exemplum, qui venit querere dc filrum facere quod paierai. Qua de una re cum illi* moneo vos, obtedan* io Domino Jefu, quatenus nemo veftrum illi* inobtemperans exiftere prehimat, nemo fefe a concilio ifto excufando fubducat; led omnes principes & capita populorum ex Lemoviceofi provincia in craftinum & tertium diem ad nos cum pace conveniant, dc nullus a noftro cœtu communi fecedat, nifi a uobis voluntario animo juffus.

Convenientibus autem ad concilium, nemo alteri propter aliqua* inimicitia* nocere prnfumat, five io facultatibus, five in domo eju*, neque dom bic/Icterit, neque dum ad propria redierit, sicque ante feptem dies poftquam regreflo* fuerit. Nemo in hac congregatione (editionem generet, neque extra urban: nullu· «liquid per vim rapiat; nullu*, uc affoler, quafi propter juftai querelai, pugnam inire continuât: nullus hic expeditionem, neque equitatum ineat aliquando agendum. Sed nihil aliud hic quam pacem quifptam inquirat, û forte pax nobis a domino tribuatur quieta: quia hic conventus proprie conventu*domini eft, ad inquirendam pacem, ad confolandam iandam Dei ecclefiam.

CHR*sn

Hsc qui obfcrvaverit, tanquam filio paci*, immo Dei, a domino noftro Jefu Chrifto, & fandi* apoftoli* eju*, abfolutionem conferimus peccatorum, 8t beoedidionem sternam: ut ficut dominus B. Petro, & huic B. Martiali, ad cujo· fecratiiSmum corpus affiftimu·, ceterifque apoftolis 'virtutem atque poicftatem ligandi atque folvendi tribuere dignatu* eft; ita a peccatorum nexibus abfolvere dignetur eos, qui de pace & juftitia Deo dc nobi*, qui eju* vice licet indigni fungimur, obedire feftinaverint. Qui autem pacem noftram non fufeeperint: tanquam non Deum, fed diabolum fequentes, huic damnationi, quam modo coeam recitare jubebimus, fubjacebunt. Pax autem noftra ad nos revertetur, ficut dominus io evangelio ait: *Si fetrit fites fetis*, rr- *qettfctt [eftr* rlfesv p<* *vrfire; fl»* a»rrw, ad or* *nvtrMer.* Tunc jubentibus epifeopi*, idem qui evangeliutu pronunciaverat diaconus, fic in tomo charta excella voce matediâionem coram populo in tribunali ante altare legere cœpit, dicens:

Ex authoritate Dei Patris, omnipotenti*, & Filii, & Spiritus S. & fend» Dei genitrici* Maria, fendique Petri apoftolorum principis, & B.Martialis, & aliorum apoftolorum, atque omnium fandorum Dei. Nos epiicopi, in nomine Dei fpecialiter congregati, Aymo archiepifcopus Bituricenfis, Jordanus antifte* Lemoviceofi*, Stephanus Aoicienfi*, Reneo Arvernenfis, Ragmundu* Mimatenfis, Æmilius Albienfis, Deufdedit Caturcenfi*, Membertus Pidavenfi*, Arnaldos Petraeoricenfis, Robo Engo|ifmenfis: excommunicamus illos milite* de ifto epifeopatu Lemoviceofi, qui pacem & juftitiam epifeopo fuo firmare, ficut ipfe exigit, nolunt, aut noluerutA Maledidi ipfi & adjutores eorum in malum: mkfedida arma eo· illorum; erunt cum Cain fratricida, & cum Juda traditore, & cum Datham & Abiroo, qui vivi introjerunt io infernum. Et ficut b· lucerne extinguuntur in pculi* veftri*. ita gaudium eorum extinguetur in coofpedu fandorum angelorum: nifi ante mortem ad fetisfadionem atque emendationem, five poenitentiam dignam, venerint in judicium epifeopi fui.

Omnes epiicopi & presbyteri candela* ardentes in manibus tenente*, mox ea* io terram projicientes extioxeruot. Ad quod verbum cor populi valde expavit, & omne» clamaverant, dicentes: Sic extioguat Deus letitiam eorum, qui pacem & juftitiam fufeipere noluot.

His didi·, dominus Jordanus ait ad populum: Hoc verba malediionss eodem dida font tenore nuperrime in fando concilio Bituricenfi io adverferio* paci*. Qpemadmodum autem inter Bituriceofes, Deo douante, pax firmata eft: ita inter Lemoviccnfes pacem fieri optamus. Poft hoc finguli epifeoporum, flt ultimo· arcbiepifeopsu, de pace populum monuere, dicentes: Sicut pallor vefler ecce praedixit vohi* de pace, ita nos eju· dide firmamus uno corde, & uno confenfu, Jrx authoritate Salvatori· JefuChrifti domiqi noftri, & B. Petri, atque B. Martialis, feoAorumquo aliorum apoftolorum, quibus proprie a domino collata

-- CMaîsri collita eft poteftas ligandi atque (bitendi. Quid- ⁱ‘‘c paftor vobis a Deo datus confirmat, confirmamus; & Quidquid définit, deftruimus; ligamus, quos ipfe ligat; benedicimus* quibus benedicit.

His fit hujufmodi peroratis, fafto filentio ᵃ cum ad horam confraâionis dominici corporis ventum effet, atque ex more archiepticopus be- Dcdi&ionem populo funderet, fuper B. Martialis nomine mentionem interférait, ita dicens: Benedicat dt cuftodiat vos omnipotens Deus, domum- _ue haoc fU|· muneris prefentia illuftrare, atque fu· pietatis oculos fuper eam die ac node dignetur aperire. Arnen ᵻ Concedatque propitius, ut omnes qui ad folennitatem anniverfariam dedicationi» hujus bafilic· hodierna die convenifiis, intercedente B· Martiale apoftolo, & ceteris fandis fuis, quorum reliqui· hic pio venerantur amore, vobifeum hinc veniam peccatorum vcftrorum reportare valeatis. Arnen. Quatinus eorum interventu ipfi templum S. Spiritus, in quo fanda Deus Trinitas jugiter habitare dignetur, effici, & poft hujus vite latentis excurium ad gaudia aeterna feliciter pervenire mereamini. *tf cete, rj que m epifcepah lenediiline preJerri folitum tft.* Secundus tamen benedidionis ille verfus in eo codice, ficut & in nonnullis aliis, nomen beati Joannis evangelifte inferiptum continebat: verum, ut dixi, ob loci, fit feftivitatis opportunitatem, convenienter dt confulto hcc circumdantium peritorum affenfu ab archiepifcopo in B. Martialis proprietate & gloria dida funt. Quod valde placuit omni ecclefix fummo amore & tripudio. Certifiimum quippe tenemus ea pheere Spiritui fando, qu* plurimorum fidelium confenfu in unam voluntatem conveniunt, juxta quod feriptum eft: *Multitudinir autem credentium erat tU> ftWMPt, tf 4WSM MAS.*

Claudente luce diem, finitis vefpertinis folenniis, Æmilius pontifex veneranda canitie angelicus, io eadem bafilica, hanc, propter patiocinium B. Martialis, benedionem dedit populo, dicens: Omnis qui vos in apoftolicis tribuit confidere fundamentis, benedicere vos dignetur ᵃ B. Martialis apoftoli fui intervenientibus meritis, *tfc. qua fequnutur*. Confilio autem inito epifeopi femetipfos altriniecus monuerunt, ut tarditate remota, craftino valde mane, quod illuxit fexta feria, ad concilium iterato cogerentur in unum. Qttod qualiter affum fit, fequenti le- Aione paucis permingendo refervebimus: poftulantes dominum ut utilia que oculis ipfi vidimus, & auribus prefentes audivimus, memori· noflne fuggerere ad literis mandandum dignetur Deus & Dominus nofter Jefus Chriftus, cum quo eft gloria Patri una cum Spiritu fando: per immortalia fecula fempiterna. Arnen.

SESSIO II.

Celebrata xm. Kalendas Decembris,

Cui inferta eft enarratie rerum ia cencilie Lemevicenfi 1. anno MXix. geflarum.

SEcundo interea concilii die, poft anniveriariam dominice bafilic· folennitatem excuriem, furgentes epifeopi ad pfallendum ante lucem, atque cum aurora lucis daret primum initium ipfi diei, altaris myfterium Domino perfolventes; valde mane, antequam clarius illucefceret, ad bafilicam fande fedis aggregati, congruenti & difpofito ordine intraverunt nd concilium. Litaniam impofuit illis tribus diebus jam diffus domnus Azcncrius, venerabilis pater monaflериorum & Martini Mafciaceofis, faadiqu* Benedi- ç (ejl di Floriaccnfis, qui noa cum antiftite Bituricenfi ad concilium Lemovicenfe advenerat. In qnibus Litaniis beatum Martialem inter aliorum apodolorum nomina enunciavit per finguloa dies. Nam hcc illi & fuit antiqua inerat confuetudo* ficut ipfe eundis in concilio publice praedicabat. Erat autem apprime liberalium artium peritus, qui dicebat valde fieri inconveniens, eum qui poteflatem ligandi dt folvendi a Redemptore cum aliis apoftolis acceperat, inter eos fandos qui non acceperant prudicari. Licet enim omnes epifcopi poteftatem habeant ligandi & ibivendi non tamen eam a Chrifto privarim alii acceperunt, nifi tantummodo ilii qui eum in carne beatis oculis viderunt, & fecuti funt, & ab eo ad pr·- dicandum milC funt; dicente Domino: *Stent mifit me Paler, tf rga mitte vet. Hee cum dixiffet, »»/ir/flevit, tf dixit eite Accipite Spiritum fanilum: quartern remiferitit peccata, remittuatur elt; & qua. rum ntinueritit, rettute funi.* Porro cum oraflent omnes in unum ᵃ & ab archidiacono data effet congrua ledio, fic deinde confequenti ordine ab eo qui verbum declamatorie jubentibus epifcopis fecit, dodrina ex feripturis divinis ᵃ dt de fide catholica promulgata effet; iterum inter epifcopos fermo habitus eft de veritate requirenda ᵃ Jc ufque ad mortem obfervanda ᵃ de fallacia notanda, & ad nihilum redigenda, de juftitia, de pace, de patrum flatutis inviolabiliter tenendis.

In primis itaque, antequam de aliquibus inter epifeopos confabulatio fieret, extitit ex majoribus quidam qui archiepifcopo diceret: Qpofdam, cariffime pater, ex clericorum ordine in hac fede & in hac urbe modo effe deprehendimus, qui oon ratione* fed levitate veftris non obfequi parant verbis ᵃ quibus heflerno concilio agitatum eft de beato Martiale Aquitani· doffore, ut potius inter apoftolos quam inter confeflbres pronunciari ab omnibus reffe debeatur. Super qua re quidam adhuc, velut novitatis nafti occafionem, murmurant in angulis.

Cui archiepifcopus ita refpondit: Nullus ncftrum ignprat, hcfterno coram omnibus rationabiliter effe diffinitum, quod beati Martialis legationis teftimonium ab antiquis praeoccupatum & teflificatum fit: & quia ficut caput noftrum Romana fanda apoflolica fedes comprobat, ita nos ejus membra hoc idem debemus fufeipere* fit omni veneratione ampledi, & quia qui poteftatem ligandi atque folvendi proprie a Chrifto, in terris in carne adhuc degente acceperunt, abfque dubio apoftoli funt: fit quia nemo contradicere vero potetl, beatum Martialem a Chrifto in terris in carne adhuc degente, poteftatem ligandi & folvendi cum reliquis apoftolis accepiffe. Sandi etiam dodores & patres noftri antiqui, column· Eecclefie fortiores proclamant, omnes qui dominum in carne viderunt, eumque poftea predicaveruat fuiffe apoftolos appellatos. Et quis negaverit, beatum patronum iftum, vidiffe dominum in carne, & eum poftea prcdicaffe? Paulus quoque dodor gentium alios, exceptis undecim, feribit ;effe apoftolos, dicens: *Apparuit domiant undecim·, deinde apefielit omuiht;* hoc eft feptuaginta duobus, de quibus indubitanter unum effe credimus beatum Martialem. Nam dt cum Domirtus dicei*et: *Nonne vu duodecim elegi?* numquid dixit: Nonne vos duodecim apoftolos elegi* Potius fubauditur ᵃ difcipulos* tcfte Joanne evan-

--evangelifta, qui ait: flffidti *AjtifeUnet efitt* affle-
.* *** ' *& f"* . * rMa* *o*«d>Aaas . Di-
x'* - Φ Jefus ad duodecim , fubauditur, difei-
Mt-- polos: Msmm vas dvadaria·, fabmteilignur , difei-
potos: «Jagi ? Et proledo conflat multitudinem fuiffe difcipulorum domini , illofque fpecialiter fisiffe apoflolos , quos ipfe dominus elegit , & mifit ad eradicandum. Nonne eledi ad praedicandum fuerunt illi , de quibus Lucas ait evangelifta : *Definivit ineint , & tltei ftpnepen* dua/, d* *tnifii itbf,* dicra» : *Ite, eae tgemu vet fint* qgnw ia/rr . Sed quia contendunt de beato Dionyfio, & aliis patribus antiquis Galbarum : numquid Dionyfius fle Saturninus , genere genities, ab ipfe Jefit, antequam inccelos afcenderent, acceperunt poteflatem ligandi & folvendi cum his qui domindm ia carne viderunt, & fecuti faut ? I Nnmquid ufque hodie inveniuntur , quia dc novitate caufantnr, nomina Diooyfii fle Saturnini (cripta ufpiamper litanias inter apoftolorum nomina ? Liquido conflat vero quia per antiquiffimoscodices, penes innumeros locos degentes longinquas , beatus Martialis una cum aliis apoftoli» (criptus eft. Apoftolus ergo fit nobis , Sia fle erat antiquis . Quod denique de beatis ionyGoflt Saturnino dixi, eodem modo diftum puta de Urfioo, de Auftrcmonio, dc Fronto genere Petracorico, de Juliano Ccnomanenfi , genere Romano, fle de aliis, qui apoftolos viderunt in carne, vel videre potuerunt, qui tam a beato Petro, quam a beato *Clemente* five feccefforibus ejus, in Galliam poft beatum Martialem (prsedicare miffs funt. Illi non fpecialiter a Chriflo, fed ab cis qui illos io epifcopatus ordine confecrarunt, poteflatem ligandi folveodique acceperunt: quemadmodum flt qro ipfem poteflatem non meo merito, fed gratia Dei, ab eo qui mihi gratiam tribuit epifcopatus , confccratorc meo, prnfcnte videlicet domno Jordano, hujus *Can&n* fedis Lemoviceafis paftore, accepi. Sed quid adhuc plura recapitulari opus fit, de quibiu jam fle ab antiquis patribus, flt a fanfta Romana flt apoflolica lcde, flt nuper a concilio Bituriccnfi, flt bic heteroa peritarum difpuiatioae plcflius ad ordioem perfeftnm/definitum eft? Nihil itaque jam aliud reflat, quam ut a nobis hic in coolpeâu concilii publica damnentur excommunicatione, quienmque clerici pe omnibus comprovincialibus noflris ulterius poft boc concilium repugnanti animo beatum Martialem , doftorem primum Aquitania , in alio quam ia apoftotoram ordioe flt memoria enuaciavcriat.

Et cum auftero vultu metropolitanus ligamentum damnationis vellet ab ore proferre, fic domnus Jordauus locutus eft ei, dicens: Petimusauthoritatem veftram , venerabiks pater , ut hodie boc judicium fefpendatis a clericis hujus fanfts fedis. Adhuc enim, fecundum dojn'nicam vocem, corripiam eos hodie inter me flt ipfes folos. Si me audierint , lucratus ero fratres meos: fi autem non me audierint, adhibebo mecum adhuc unum vel duos ex pratfentibus coepifcopis fratribus noftris, ut in ore duorum vel trium teftium fter omne verbum . Quod fi eos nou audierint , dicam eccleGas , publico prefenti concilio , ut omnes audiant in teftimonium . Si autem eccleflam , boc eft iaedum prefeos concilium , non audierint , eqtnt mihi ficut ethnicus & publicanus : flt tunc verbo veflrn authoritatis ligate eus , tanquam non hominibus, fed Spiritui fando inobedieetew · Namque , ut ait Auguftinus, Spiritus fandus , qui quondam per apoflolos loquebatur , nunc esiam per nos loqui digna» Atur, quotiens de dwtoM differentes veritatem io· φMiviBr·

ANNO

Hts verbis primatis credens archiepifcopus . Ergp inquit, cetera quas ad concilium periment, domino opem ferente, ddeutiantur.

Cumque de reguliseccleflaAtctsdiutius exptieaffenr, ait domnas *Jordams»: Beoe placet* ut Bituricenfis concilii capitula io promptu afferamur, fi forte Lemoviecnfibus bre ipfa tantummodo coaptentur, au aliter clero noftro placeant, five alia opportune fuperadjiciamur . Non enim una eadetnque lee omnibus ecdefits, five populis, five civitatibus, five gentibus, femper poteft congruere , fed quodam pro qualitate locorum, & gtniis, fit animorum, quamvis diverfo tamen congruenti ordine, in confuetudinem deducuntur . Nihil quippe obeft diverfa locorum confuetado : fi tamen ratione five authoritate fulciatur. Plus tamen ratio quam authoritas prnvalcre debet : nam gentiles pro majorum tuorum authoritate, nulla tamen fubnixi ratione, idola colunt. Quiaqtmdam authoritas fine ratione videtur effe : ratio vero per femetipfam authoritatis dignitatem accommodat . Atque ideo multorum majorum authoritas iirpe io melius commutata, five penitus neglcfta eft: quia minus ratione fulcitur . Gravis autem culpa eft, fi quis pro arbitrio authoritatem, qu· rationis plena eft, contemnere pratfumit. Rationabilis itaque authoritas, five ratio cum authoritate, *fle* authoritas cum ratione, femper ut fe dignam preheat flt excellat neceffe eft. Divcr· igitur confueludinum ufus & obfervanti· per populos, per loca, nifi fidei, fpei, & caritati contraria fint, nihil officere Chrifliama dignitati videtur : immo illa coofuetndo femper ad religionem prodeffe creditur, que tum pro loco , tum pro tempore, pro necefficate, prodignitate, pro ratione, pro authoritate, unanimi voluntate fratribus *in* unum habitantibus beoe complacere videtur. Qjiid eaimf Numquid canonici monachos pro duodecim leâionibus, vel monachi canonicos pro novem numero reprehendere poffoot *f* Utraque enim ratione fle authoritate firma funt c ter quatuor pro quatuor mundi partibus S. Trinitati iubjeftis, ter autem ternis pro novem ange» Diorum ordinibus S. Trinitati gloriam dantibus Duodecim comprobavit ille vir fpiritu omnium juftonsm plenus fanftufque papa Gregorius, prius monachus , poftea apollolicus . Novem tradite funt a difcipulo beati Petri Ignatio martyre,qui per novenarium numerum leAioacsftt pialmo» ab angelorum choris prolata audivit io celo: deinde a Nicuoo concilio , deinde ab iplo fanfto Gregorio bic numerus in pfalmit & leâionibus atque rcfgonforiis obfervatus eft. Quid etiam orientalibus vel occidentalibus clericis ufus barbam radendi vel non radendi officere ad religionem videtur ? Iffii enim Petrum apoftolum authorem hujus confuetudinis habent .*& cum authoritate hanc tenent rationem, rationabile effe dicentes, clericol a hicis, ficut in vita, ita ia corporis habitu differre. Qaocirca bic mos ad religionem nobis potius prodeffe quam obeffe perfpicrtur. Illi autem barbam non radendi morem eligunt , Pau* lum five Jacobum fratrem domini apoflolos in autboriiatem fibi aflumentes. Qui cum aurboribus rationem adjungunt (fieri quippe oportet rationabile obfequium noflrum) rationabile dicentes, clericos ficut fit laicos decorem in facie fervere virilem, juxta dignitatem humane conditionis s Deo creatam, quo lolum virum barbam propter decorem habere voluit, & in vertice folummodo capitis clericatus fignum prnmouflrare:

aliam

'«lu» adjungunt fibi rationem, quia domina» no-®er Naiareu» fit intonfus effe voluit, ferrum fuper caput eju» non afcendtt, coronam fpioeam dumtaxat in vertice dignatus ell pati. Ad cujus inilar clericorum corona io vertice, ferro incidente figuratur, ut regnum dt facerdotium Chrifli etiam in clericorum capitibus rafura ipfa peat-'monftretur. Ita ficut fuper hac re noftra conio·-(odo autboritarem, fimulque rationem fle religionis habet augmentum: fie etiam penes Graecos, iliorum talis a noftra diffidens confuetudine confuetudo, authoritarem una cum ratione flt religionis continet frudum. φ hac in re neque illi nos, neque nos poffumus reprehendere illos! ficut de fidelibus qui carnibus velcebantur, ait apoftolus: *ÿui* aav «aadacas, avasdacaareav wa *fptrnat: C qui* Mundacat wv" waadtrcaarm aaaja-*dicet. Qui* rmw aaaadawaS, daav/M «vaadaca/; *O* yai wa aveadacd, daaviae aaa avaadacaS. Qui porto authoritatem obfervant cum ratione, reAe poliunt reprehendere illos qui fine ratione cuftodiunt authoritatem: hi autem iftos nullo modo. Qua de re qui beatum dodorem Aquitanus inter confeffores proponunt, authoritatem habentes majorum fine ratione, dicentes fic propofuerunt. Qui ante nos fuerunt illi fit illi, merito reprehenduntur ab his qui cum authoritate rationem oftendunt; proponentes eum una cum aliis apofiolis, fic dicentes: Illi flt illi antiqui patres apud illa authentica loca, fit Romana apoftolica fedes, iilique peritiffimi viri, cum propofuerunt in apoilolorum ordine. Rationabile autem eft, ut ille qui inter alios a domino aceepit virtutem praedicandi evaogelium, poteftatem ligandi ficfolvendi, (cientiam omnium linguarnm, flt fignaculum apoflolatus habet Galliam, incoque apoftolus eft, mento cum ipfis apoftolis proponatur, fic memoria ejus de gloria apoftolatusfemperconfirmetur. Ifti ergo illos, non illi iftos, fuper hac re arguere jufte poterunt. Harc idcirco dixi, ne diverforon. diverfc confuetudine» flt leges, fi rationem habent, fcandala generent. Obfervaodum equidem nobis magnopere eft ante omnia fic fuper omnia·, uti mandatum Dei, fic non noftras traditiones, populo obfervandas tradamus: fic nihil nifi feripturarum divinarum authoritate fultum agendum ffatuamus: nibilque de cordibus, nihil extra prcceptum domini, fie (andorum patrum, quod abfit, conftituere, docere, vel jubere prelumamus. Que vero aliis trademus, primi nos ea ipfi faciamus, ne fimus de illis fuper cathedram Moyfi fodentibus, fuper quibus Salvator ad turbas fit ad difcipulos luos ait: *Dicunt enttx, & mnfutiwa:* fic iterum, *Digite outtxefuo nolunt te atovtrt.*

His didis, converfus arcbiepifeopus ad eum qui •d dexteram fuam .fuper aliam cathedram fedebat, facris veftibus ornatum Azenerium abbatem, dixit ad eum: Rogamus, cariffime, ut, ficut domnus Jordanus pontifex jubet, capitula Bituriçenfis concilii, velut vos ipfi, qui interfuiftis, audiftis, huic fando concilio coram exponatis.

Tunc ipfe enunciare capit, dicens!

Hcc funt capitula, fuper quibus hoc tempore depravata erat S. Bituriçenfis mater ecclefia. Itaque patrum fequentes velligia, ftatnerunt, qui prnfentes, ibi fuerunt epifeopi, Aymo Bituricen» fis, Stephanus Anicienfis, Reneo Arvernenfis, Ragamundus Mimatenfis, Æmiliu» Albienfis, Deufdedit Cadurcenfis, hxc fervanda abecdefiis fibi commiflis.

In primis, ut peromnes, dTr. jaw wfira, pag. joi.

Talia fenior cum peroraffet, ait domims Jordanui: Omnia nobis tuae bene placent: tantum de corpore domini mutando, propter presbyteros qui omnibus dominicis diebus ad ccdefias fua» nequeunt adeffe, placet ita temperanter inftituit ut ab omnibus valeat inexcufabiliter obfervari. Qmb enim in ccdcfia inftituuntur, fic debent fieri moderata, ut abfque impôttabili fafce ab omnibus portentur, flt qualiter anima falventur, flt quod fqcit ecclefia, abfque murmuratione faciat, & ne inobedientia locum inveniat.

Itaque placet, ut corpus domini in anno per duodecim terminos renovetur' in omnibus illis ccclefiis ubi ioceffanter cuftodiri folet, hoc eft, tn pafeba, in pentecofte, in nativitate S. Joannis, ad vincula S. Petri, in affumptione S. Marie, in feftivitate S. Michaelis, in omnium fandorum, in S Andren, in natali Domini, in hypapante, in quadragefima, in media quadragefina. His enim diftindionibus anni, omnes presbyteri ad proprias poffunt recurrere ccdefias: fle ipfum corpus Domini, quod mutatur, non nifi a mundis ccdefias miniftris fumatur. Monafleria vero monachorum regularia, quia diligentius fle nitidius omnia ad culum altaris procurant, tn abbatum fuorum arbitrio de his, ficut de aliis regulis, permittimus. Illi enim noftris legibus coniiringi non debent, qui ultra nos per ardam flt anguftam portam vus ingredi appetunt, qui voluntatem propriam frangunt, qui jugum ab adolefcentia portant, qui epifcoporum juuis fummopere in omnibus obediunt. Tales inquam, legibus non oportet fubjici conciliorum, nifi forte reprebenfioni vel contemptui patuerint. Sic apoftolus ait: *Jufte ltx am tft pofito: fei injuflit, tf χολ fubditu, lxoftit* Ù* peccatanla», *fctltroltt tj* caa/aavaaa/ὐ, *ftlncilt tf xootriciiitt beuucidu, fernicutoribuj, xeefculomao concubite· Tibet, plogturilt, xotndjctbut, ftrjunt, & fi quii eliui fene iofbnne edvtrfetur*, yae *tft fecundutot tvengtltuuo* g/arie *btelt Dtt quod creditnet tft tui· bi.* Nam fic abbates regulares non ideo ad fynodum venire cogo hujus fedis, ut arguantur.* fed ut mihi de rebus ecclcfiafticis moderandis contuitum prrbeânt, quatenus ipfi fpirituales viri, dum mihi per diverfas multorum curas difperfo opem ferunt ad fublevandum onus, in retributione corone mecum participentur. De cultis enitn ecclefuftico fic reverentia coiports Domini, probavi ipfe oculis meis regulares per Lemovicinum monachos altaria fltcodices, veftimenta, calices, linteamina, fie cunâa que ad altare pertinent, mundlffima quotidie, fic cum reverentia fervare.

Cumque de his, ficaliis hujufcemodi, plura diceremur, fic archiepifeopo omnibufque placerent, accufatores jufti extiteruot ex fenioribus, qui dicerent in concilio.* In loco S. Petri * Bcllocenfis monafterii, fanda ecclefia Lcmovicenfis vim patitur. Hie fiquidem locus in ordine regulari quondam fuit illullris: nunc autem ita fiecularibus conculcatus eft, ut fuper monachos ipfiusmonatlerii dominetur abbas («cularis, fic abfquemonachi habitu.

Clamaverunt omnes quierant in concilio.* Hoc magna deftradio eft, ut cucus videntes ducat, ftultus fapientes doceat. Hac enim in re difcipiina moritur, locus hypoCrifis monachis datur, occafio propria poffidendi monachis furripitur, per qu« decepti perire poffunt. Capite morbido totum corpus inutile eft, fit pro tali deftrudione locorum Dei, ira fuper populos a facie Dei egreditur.

Tunc

Tout roquifiti monachi fupradtfti monafterii, adftautes in confpeftu cnifeoporum, dixqrunt: Ordinetur nobis abbas idoneus fecundum regolam, 8t in pace erimns.* lugentibus enim nobis ifte fuper nos tyranoidem arripuit. Ut autem pnefentibas epifeopis fit notum, Roduipbus arnbiepifeopus quondam Btturicenfis, monafterium ipfam tempore Caroii regis in fundo fuo conftruxit, ft praediis fuis multHque donis fiatis fuperque nobilitavit. Poft'cujus traniitum adccloy longo excurio tempore, occafione reperta, comes Tolofaous coenobium ipfum fus poteftati addixit; 8r comici Petracoriccnfi in beneficio largiens eft. Ille quoque vicecomiti Combornenfi concedit, qui nunc nobis Isicalem perfonam impofuit, ea de caula quia Bernardus monachus B Solemniaccnfis, 8c poftea epifeopus Cadurcenfis, nobis vero abbas, antecedor ejus, avuocufas ejus extitit.

Dixerunt epifeopi: Ecclefi»ftica offici* non fecundum carnis originem, fed fecundum meritorum virtutem, diftribui oportet.

Cumque ille clericus, non monachus, abbas, fisculari nobilitate ac gencrofitate magnus, mox vocatas in concilium ante epifcopos reus adftaret, genibus poGtis, & fuper hac re judicaretur fecundum canones, ita refpondit.' O reverentiffimi patres, hanc, rogo, jufto judicio corrigite tem,& libenter coofcntio.

Dixerunt patres: Idoneum ex regularibus monachis aliquem adducito ante domnum Jorda-C num, ut ipfe eum regulariter ordinet abbatem ad regendum ipfum locum: & tuextrinfecus non didipator, fed defenfor 8c provifor loci adede memento. Itaque epifeopi, poftqoam de his dio locuti edent, primati Lemovicenfi fob tcftimonio concilii, flt Vilielmi ducis Aquitanorum, hoc tafiter commiferunt negotium: ut ufque ad natalis Domini feftiviutem, qu· in fexta hebdomada cxpe&abatnr, ordinaret in eo loco dignum pallorem fecundum regulam. Quod fi contradicentes reperiret qui id fieri non permitterent: & ipfos, & ipfum locum excommunicatione canonica ligaret, donec idem locus ad pullinam revocaretur dignitatem.

Quibufdam vero fcifciantibus, fi qui monacho-D ram forte de eodem fesculari loco ad alium regularem tranfmigrare vellent, utrum eis liceret: eruditi qui aderant, refte fapere tales judicabant. Tales, inquiunt, Deo placere (ludent. Nam fi perfeftus eft, qui inter malos bonus eft: tamen bonorum confortinm adipifei hudabile & perutile eft. Quia ficut Spiritus fanâus per pfalmiftam ait t C·*· /ttUt fttâu tru, & eunt virt snuacvaXe maecw trit, tT asm tltth tbBue trù: CMS pcrvtrfo mtvu ptrvtrtoril. Et rurfum apoftoltu r CarrwnpuaS svsrr/ fousr colloquia tult. Rnrfes feriptura ait: tttigmt pium, iifsinefariu* al m: uuvmwM fuperbo, m-Jutf[iftrhtili. Nam fi lilium inter (pinas lucet, tamen gravator a fpinis, & gloriofins crefeit in ter amena qnam inter (pineta. Nam & ipfe regelaris abbas fi contigerit ut fuper («culares ordinetor monachos, nec eos ab illicitis potuerit defledfere, nes habuerit bonos qui eum adjuvent ut patienter toleret malos: (atius eft cos derelinquere, 8t fecum folum habitare, quam cotum incorrigibili mordacitate, cordis tranquillitatem amittere. Et juxta dominicam vocem, melius eit ei lufctm vel claudum in vitam intrare,quam duos oculor, vel duos pedes habentem, mitti m gehennam: hoc eft, melius eft fe folum lucrari, quam cum pravis,quos inutiliter amat, detrimentum pa-Ati. De talibus loquitur Spiritus ianftus per prophetam dicens.* Fili bominir, mt M & fuivtrfartt /mt Ucum, & cumfiorpiouihu habitat. Et item Job r Frater fui dracauMv, dT /kms βηlünîM. Et David: <«i/ Jabit mibi fftttî fient columba, tT volabo, & refuitfcam? Certe beatus Bcnediâus («culares vel agreftes monachos, qui eum veneno necare coepti funt, ideo deferuit, ne mentis fua tranquillum oculum eorum peffima foeditate turbidaret. Ut enim fanâi patres dixerunt, quidquid pacem vel tranquillitatem cordis, qua Deum affidue cogitare debemus, perturbare poteft, quamvis utile, quamvis neceftarium fit, abjici oportet.* quolibet quippe vitio cor perturbatum, Deum cogitare non poteft. H«c dicentes, non eos damnamus, qui inter pfeudomonachos boni aliquotiens, vel cum pravis majoribusoecedario degunr: fi tamen illud adimplent quoc feriptum eft: Ʃpa dirwa/ facitt, faut auttm faciunt facere nolite: & item: Sicut lilium inter fpinat, fic amica rwa iattr filut. Et periculis in fallis fratribus apoftoius exercitatus eft: & prccepta palloris in omnibus adimplere, etiamfi ipfe, quod abfit, aliter agat. Et in talium exemplo B. Petrus Lot in tefti monium affumit, dicens: Bt juflum Let n mfe» Jorum couoorfotiom nuit, bohitemtem iuttr tot f*r dr Jit I» Jicm mimam jafiam rarferi optriiui cruciahaut. Nec de folis monachis, verum etiam generaliter de omnibus Chriftiania, qui boni inter malos conyerfantur, hac diâafunt. De talibus item Paulus ad difcipulos ait: /« «vrd<e uatimu prava & ftrwft« , tatrr ^uot iuctlii ficut iuminarta m muuJ». Hine Joannes Pergami ecclefi·; Scio inquit, uhi hmitat, ubi [tin tfi fatanu, & tenet ntiawe mcumt & non uogaili fiJtm tutam. Ergo, ficut Gregorios ait: bonus non eft qui malosto* ierare recufat. Et tanto magis mali tolerandi funt, qua to 8c amplius abundant. Regulares autem monachos dicimus, quia illicita solentes, non fuo fed alieno imperio vivunt: quibus omnia in medium conferuntur communia, nec aliquid habent quod abbas non dedeiit' aut permiferit. Poteft aurem, quamlibet difficile contingete poffit, regularis unus inter plores agrelies converfari, fi tameo ab illicitis fele continet; fi his que fibi ad hujus vite ufas congruum, permittente aut dante eo qui fibi pnseTl, contentus fuerit.' juxta quod apoftoius loquitur, dicens: Hahmttt vitium,r,a. tf ttgumcutnm, hu couttati fumat. Scculares autem monachos illos dicimus, quos regulares monachi in die judicii judicabunt: ficut Ninivii·, vel regina Auftri, dicente domino, Judsos incredulos damnabunt; vel apoftoli duodecim, trihua lirael duodecim judicabunt, quia illis credentibus illi credere noluerunt. Sic ifti illo* judicabunt, quia iftis regulariter viventibus, illi regulariter vivere noluerant. In capitibus ergo juftis tnonaftetia eriguntur «3c vigent, in vitiofis ruunt 8c languent. Epifeopus/tanue, ad cujusdimccfin pertinent monafleria, & aboates, atque Chriftiani vi-Ecini, nifi prohibuerint indignos in paftoralem curam ingredi, malum in illos refpieit: ficut bona merces a Deo illo* expé&at, fi famili· Dei digoos conftituant difpenistores.

Hec 8c his fitniiia cum myftico & utili sudieritibus fermone de fublimiori propofito ediffertata eftent, ait domnus Jordanu*; Ago Deo gratias, qnia in dicecefi Lcmovicenfi plura monalteria redo tramite incedunt, 8c bout odoris de fe exempla latius diffundunt, ficut apoftoius ait: Ckrijit four vdar /m*«i Dea, iu for pvi /alvi fiunt, & ia hit f*: ftrtunt. Hos quippe, qui prcieoces huic fanfto concilio interluni, abbates Lcsnoricaafes

laudo, fi teftificor in domino Jefu, quia cum fi bi fuMiti regulariter agentes, lucrandis animabus potius invigilant, quam de caducis rebus fi tranfitoriis curent. Dignum eft eoias, ut quicumquc ftsfeipiitnt animas regendas, prasparent fe ad rationem reddendam. In primia denique familiam B. Martialis ia hac urbe, fi Camboo enfe moaaftcrium B. Valeri· poftcflio oem B. Martialis, fi alia quu ei jure poflcftjonis perpetue ab antiquis fubjacent temporibus mooafteria, non ignoro regulariter vivere. Nihilo tninus Solemniacum atque Uferramconobia-nobiliflima, mooafteria quoque in hac urbe faofti Martini fi Auguilini, necnon fi congregationem virginum in bafilica bears Dei genitricis, fi alias fervotum Dei per Lemovicinum congregationes, gaudeo faofti ordinis reverentiam regulariter obiervara. Quantum denique io oculis omnipotentis domini ad intercedendum pro falote populorum congregationes valeant (ervorum Dei, beatus Gregorius de congregatione fanftimooialium locutos, offendit, inquietis: Inter tot Longobardorum gladios his nollris temporibus Roma nequaquam fubfiftere poffet, mfi virginum fanâimomalium in hac urbe Romana congregationes fuis orationibus tant· hoflilitasi nrfifterent. Et item: Ideo, inquit, providendum nobis monafterii* ancillarum Dei, quatenus eis abondantes fubfidia miaiftremus: ne qua torte penuria gravat·, a fuo propofito vel aliquantulum fuccumbant. Nam mooafteria monachorum idem Gregorius per univerfum mundum libera fi quieta effe volebat: ut fi quem epifeoporum comperiffet aliqua ratione ea excommunicare, vel inquietare, graviter iu eos vindicaret i quod iu epillolis fuis facile perfpici poterit. Nos quoque mooafteria fervorum Dei detenfa, quieta, fi tuta elle defideramns, tanti petris veftigia (eqnendo. Verumtamen fi culpa fnpcrbi·, vel in obedienti· in abbatibus inventa fuerit, eam canonice infequi oportet. Hoc dixi propter abbatem monafterii Ufercenfis, quem dicunt hoc anno inftitata fanât concilii cantem; fiffe. Quidam enim narraverunt nobis, quia excommunicatom vicecomitem Albucienfem iuterfcâum in pruda ipfe apudfuum monafterium fepelierit: fuper qua re, fi vera eft, cor meam contnftatur. Omnes enim noverunt, in fanftii conciliis fic inftitutum, ut fi qqja ab epifeopo fuo excommunicatur, interfèâuS, aut obitu proprio mortuus abfque recottcifiasiooe fuerit, nullatenus Chriftianorum fepultura fepaliatur, nifi epifeopus, fatisfacientibus pro eo amicis vel parentibus, abfotationem fi licentiam ex hoc conccflerit. Sed neque pro eo oretur, nae facultas ejus in eleemofyoam fulcipiatur, quoufque ab epifeopo abfoivaiar. Simili modo fi vulneratus ad mortem quilibet de excommunicatis fuerit, vel infirmitate ad exitum correptas, poenitentiam ex corde petierit, vel effe monachus quufierit; poenitentia ejua fbfcipiatur quidem, fi viaticam ei pro mifericordia tribuatur) nullatenus tamen fepeliatur, neque poft mortem pro eo oretur, donec ab epifeopo fuo abfolvatur. Dicente enim .beato Gregorio in dialogorum libro fecundo: Tantam ecclefi· fu· Chri<l«a largitus eft virtutem, ut etiam qui in hac carne adhuc vivunt, jam carne folutos abfolvere valeant, quos vivos ligaverant. Dicente domino «ft Petruiq.· ^«adraavfue *ftlwriifeptr terrrun, trit febfttui» tf'in Htiit.* Nam faoâus Benediftusdbas fanftimoniales, & unum ex fratribus, qui ligati obierant, poft mortem abiblvir. Idemqqe papa Gregorius medicum fratrem in ipfo exitu vituligavit; oec cum conlolari in fine, nec proco orate permific, fed nae eum in cmmcterio cede- flsc cêpeiiri fivit, quvm tames* longe poft mortem pro mifericordia abfolvit, At pro ao orare iuftitwc. Verumtameo valde horrendum eft, ut beatus papa feribit, com quisirreconciliarus a fateulo exit. Prererea fi, quem epifeopus ligat, alio· abiblvere fe putst: fi ipfe decipitur qui eum fufcipit, dt qai fufeipitur perit; At hac occafiona fallas pietatis concilia patrum dtftruuntur, fi Deus contemnitur, fi pax de ecclefia expellitur. Siquidem ille qui cxcommunicatum fufeipit, idcirco fimul cum eo perit, quia fimilem fortiter excommunicationis vindiftam; fi, ut beatus Petrus in fcriptura beati Clementis ait, quicumqucexcotumunicato coofentit, vel in colloquio participator, unus fi ipfe eft de illis qui ecclefiam Dei definiant·

Cumque io concilio a quibufdam interrogaretur, utrum obfervanda eft excommunicatio ei, quem aliquando *forte iajufte, tu* «bique culpa pontifex ligat: Odolricu* pater fic «it: Quemadmodum beatus Gregoeinsatteftatur, *tuitu* autho*ritas minime fperni poteft, fi paftor ligat aliquem aut julle, aut injufte, aut ob culpam, aut fine culpa, obiervanda eft excommunicatio, ne it, qui injufte forfitan ligatur, ipfam excommunicationem ex alia culpa mereatur. Neque ovis paftotem luura temere repcchendat: ne ex ipfa tumide reprehenfionis fuperbia, culpa que non erat fiat· Dicit autem de epiicopts, quia ipfi fe hac poteftate privant, qui vel odio, velgratia, fi non fecundum meritum caufa, ligant vel folvunt.

Ad hac pontifex adjecit, dicent; Presbyter qui excommunicato·· fcienter fufeipit, ideo ab ordine deponitur, quia femetipiam excommunieit, qui excommunicato confcmit.

Tunc epifeopi dixerunt r Statuimus canonice, m qui amplius cxcommuoicatum ntfeiens fufeeperit, fi poftea probaverit, ad pceoitentiam mox recurrat in confpeâu de judicioepifeopi fui. Qui autem fcienter id egent, five in vita *i* five io morte, five aliquid de facultate damnati iaeleemofjmam probatu· fuerit fufcepifte: ab ordine presbyter ceflet, nec gradum recipiat, nifi fatisfaâut, ab epifeopo fuo facrla veflimentis remduatur. Si presbyter aommnuione euebariftiae, & audientia Miffas privetur, ufque ad reconciliutiooem epifeopi. Quando autem epifeopus presbyterum depoloerit, fic agat.' Jubeat eum prius indui omnibus faoerdotalibus indumentis, deinde manu fua auferat ei manipulum, deinde cafulam, deinde mediam .fidam de cofio reflefiat ci inter fcapulat fub latere dextro; & depofitus eft a presbyteratu in diaconatum. Quando quemlibet cxcommunicavcrit, eat publice ad otlinm ecclcfi·, fioftium pro eo claudat. Dum abfblverit, ambulet cum eo ufque ad portat ecclefie, & aperiat ei, ut ingrediatur. Aliter autem nullus excommunicat» ecclefiam ingrediatur, quia nefarium, fi .illicitam eft. 'Presbyteri autem de ignotis caufis; epifeopi, de notis excommunicare eft; ne epifeopi vilefeat poteftas.

Hit diâis, cum accufatirm abbatem inquirerent quid refponderet; ille refpondit domino primati; Domine, inquit, pater,'de hac re, qua accufor, veritas vobis nuaciata non eft. Abfit a me, at abfque vcftra licemm' aliquando fufeipiam excommunicatum. Ordo erihn nqfter quanto tobtimior eft, tanto fubjeâior fi promptior ad obediendum epifeopis tu fit, neceffe eft. Io epifeopis enim ipfum Deum honoramus, vel contemnimur, ficut ipfe ait: fiai «*» aadir, are aadir; *(Jt* yai «mi *fftr· L" »it,* «as *fprriut*. Ecca idoneos teftcs adhibeo, quia

quii ille vicccomes excommunicatur , poftquam A pace fundant. Penitentia & viaticum in exitu——-

ANNO CHRISTI predando interfeftus eft (comites enim prxdantes, excommunicat! palam in omnibus conciliis foot) me ignorante a militibus fuis ad monafterium noftram deportatus eft : cujus corpus neque lufcepimus , neque fepelivimus , fed une ofltcio tacro retro ultra aquam revehi juftimus, ubi milites ipG, nullo clericorum adliante , fcpelierant illud.

Quo audito, epifcopi judicaverant, dicentes ; Si ita eft, nec ille excommunicatur lepultus eft, nec abbas mouaftcrii culpabilis jttiicari poteft.

Tunc epifeopus Cadurcenfis ccepit enarrare, dicens: Nuperrime poft concilium Bituricenfe, quidam de excommunicatis eques in noftra dicecefi interfeftas eft , quem ego rogantibus amicis & B propinquis ejus nullatenus folvere volui, ut ceteri metum haberent .' gravem enim culpam predantis habuerat. Itaque fine facerdotis obfequio a militibus apud quamdam ecclefiam fanfti Petri, non me jubente, fepultus eft.

Mane autem fafto, corpus ejus longe extra cçmeterium projeftu»» & nudum fuper faciem terMforк. inventum eft: tumulus autem, ubi fepulturam habuerat, intentas, ita , ut dimilfus pridem fuerat, repertus eft. Quem iterum milites aperuere, fit nihil in eo aliud nifiveftcs, quibus involutum fuerat, invenerunt. R.urfus cadaver ibidem fepeliunt, & diligenter tumulum fub enormi pondere terras dc lapidum claudunt, fed die altero pro* jeftum cadaver dc tumulum intaftum, ut fupra , C afpiciunt. Quinquies fepeliunt, toties eodem de dam jectam tenore contuentur . Tanto demum viâi itapore, corpus longe a coemeterio ecclefise terra obruunt. Quo tenore perculfi principes militis pacem nobis, vetat optabamus , firmare nequaquam diftulerunt.

A4 haec refpondit concilium: Quid hoc aliud eft, nifi quia fub oculis hominum, arbiter omnium affirmat ecclefis fus authoritatem, quia excommunicat! a fepultura Chriftianorum jufte ab epifeopis fegregantur? Tales enim negant fidem, dum latrocinia potius quam pacem fcâantur. Non enim Chriftiani dicendi funt, de quibus ait

ŋ». apoftolus : *Ctnfitentnr ft nofft Dum, ftflii Mttm*

Λ». *fugmt.* Item Jacobus; *Fidtt fint tftribtu wrartea tft.* Certe Datban & Abiron pro pallorum fuoruta contemptu perierunt de medio multitudinis. Ita in epifcopo fuo Deum contemnens, jufte infepultus ab ecclefia disjungitur; fi in excommunicationis vinculo cum contingat Oppetere mortem.

Odolricus interea venerabilis pater famiHr beati Martialis, fedens in cathedra juxta primatem Lemovicenfem , facris ut erat indutus ornamentis, dare ccepit confilium epifeopis, dicens: Hic vos , cariffimi , decernere oportet medicinam , quam contra generalem morbum adhibeatis . Si enim de pace tenenda, ficut eft veftra voluntas , principes militi· Lemovicenfis vobis obftiterint , quid^ contra ifta fit agendum? Dixerunt epifeo- E ^i: Hac in re petimus, cariffime, ipfe datecon- ultum. Quibus ille : Nifi de pace acquieverint , ligate omnem terram Lemovicenfem publica excommunicatione .- eo videlicet modo , ut nemo, nifi clericus, aut pauper mendicans, aut peregrinus adveniens , aut infans a bimatu , & infra , in toto Lemovicino fepeliatur, nec in alium epiicopatum ad fepelieodum ponetur. Divinum officium per omnes ecclefias latenter agatur, fic baptifinus petentibus tribuatur. Circa horam tertiam figna foocot in ecclcfiis omnibus, & omnes proni in faciem preces pro tribulatione , .& pace fundant. Penitentia & viaticum in exitu mortis tribuatur . Altaria per omnes ecclefias , *NNO fient in parafceve, nudentur: & cruces & ornamenta abfeondantur , quia fignum luftus & triftitis omnibus eft. Ad miffas tantum, quas unufquifque facerdotum janui s ecclefiarum obieratis fecerit, altaria induantur, dc iterum poft miflas nudentur . Nemo in ipfa excommunicatione uxorem ducat . Nemo altari ofculum det. Nemo clericorum aut laicorum , vel habitantium , vel traoicuntium , in toto Lemovicino carnem comedat , neque alios cibos, quam illos quibas ia quadrageGma vefei licitum eft . Nemo laicorum aut clericorum tondeatur , neque radatur , quoufque diftriâi principes., capita populorum, per omnia fanâo obediant concilio.

Si quis vero probatus fuerit aliquo modo hujus vinculi violator, non recipiatur, nifi cum digna pcenitentia . Magnopere enim epifeoporum excommunicatio eft obfervanda : ne forte plus irafeatur furor domini fuper nos , dc fuper populum.

Tunc interrogatam eft *in* concilio, utrum uni aut duobus primoribus, fi- obedierint, debeat ab epifcopo ignofei , fine omnibus aliis , an non *t* Quod Æmilius pontifex dc Asenerius abbas hoc modo enodaverunt, refpondentes: Si de centum "impiis preter unum nequimus revocare , ipfum fotam cum gaudio debemus fufeipere.

Odolricus autem pater, fic refpondit: Si unus de centum perditis ad falutem lucratur, gaudium angelis Dei. Si quis deniquepoftmortem inobediendi , ad obediendum epifcopo feftinat, jam a Deo interius vivificatur, ideoqueeum abfolvi nece(Te eft. Nam de his qui ad poenitentiam compunâos non fufeipiunt, obduratos vero aut terrore aut amore fcculari abfoivunt, fic Spiritus fandus per prophetam dicit : *Mtrtifimbent* »<r«* ·». waiavas ?«« *ttttrimtnr, & vivifiaient* aamves pu «a» *vivent.* Et rurfum : Fa *bit* psi *lcn»i bt-* V**. ». MW *ntelen», & μλΙμμ bmunnt ftntmtt latnn ttntbret, & tatbrnt Ittctnt.* Si ergo vel unus ex primoribus principibus vobis obedierit, ceteri voro omnes attrita fronte rebelles extiterint : pacificum fufeipite in pace Chrifti, eique inomnibus opem ferte: & terram honoremque ejus lutione gaudentem & liberum effe permittite : ceteras autem partes Lemovicenfis terre , que rebelles principes habent, in fupradifto relinquantur anathemate, ufque ad dignam correftionem, ut fit inter bonum & malum differentia, ac fi inter lucem & tenebras. Quod fi omnes majores potentates Lemovicenfes pacem confenferint, ut omnia fint abfoluta, dc aliqui de privatis militibus , five minoribus principibus , inventi fuerint concilio inobedientes : hi tales ita privatim excommunicentur , ut fini fegregati *a* communione corporis dc fanguinis domini ; in ecclefiam introndi nullam habeant licentiam ; cum Chriftia* nis non comedant, neque bibant, neque ambo» lent : linum non induant , carnem non comedant , vinum non bibant : non tondeantur , ncîue radantur.- ad nulfas orationes proficifei pneumant: fi infirmi fuerint, non viutentur a clerico.- morientes io ipfa excommunicatione, non fint dc loco levati, in quo mortui fuerint , nec cooperiantur ligno , neque petra , neque aliqua munitione : fubftantiam eorum nullus pro *noi*mabus eorum in eleemofynam accipiat.

Diftum in concilio eft .· Si quis de epifcopis Q>« p«»* aliquotiens timore , vel amore , vel pecunia fe inflexerit, ut fecundum concilium non diftria-«».' gat per juftitiam illum quem diffringere debet ,

Apo-

— anno

-At poteft , Gve abiolverit vivum vel mortuum, quem abiolvere uon debet, aut in aliquo probatus fuerit violare concilium, quod ipfe cum aliis epifeopis inftituit : ab ipGs epifeopis deponatur ufque ad fpatium temporis , quod ipfi epifeopi concorditer judicabunt. Dixerunt epifeopi omnes: Placet nobis hcc propofitio, Ac fic fiat. Similiter fiat de illo epifeopo, qui excommuntcatum alte* rius epifeopi fufccperit vivum , five mortuum, vel in epifeopatu fufeipi · quoquam permilent vel confenferit.

Interea cum talia epifeopi fermocinarentur , querimonia in concilio commota cil a dicenubus: In tnonafterio beati Martialis furfum inpafeba & pentecofte baptifmus agitur, Ac ibi lervi a dominis fths libertate donantur . Hac volunt clerici hujus (edis non amplitp alibi quam in hic fede adminiftrari.

His oppofita funt ifta ad fanum fapientibus, qui fic refponderunt : In oratorio (anâi Joannis Baptiftss , quod eft ad meridiem , (urium (ecus Salvatoris bafilicam, fontes ab antiquis temporibus przparati funt, Ac tantummodo in pakha Ac pentecofte ibi femper (blet agi.baptifmus ; aliis vero temporibus , per totum annum in eccleGa fanâi Michaelis, de illa fuperiori parochiabaptixantur infantes; nec nilo modo pro his haec fan. âa (edes hideous querelas commovit. Parochiani Gquidem fanâi Petri ecclefia Cairogeofis , & quicumque ex principibus ex omni Lemovicino volunt , filios fuos ad ferutiniumi in quadragefima , Ac baptizandos in pafcha , fi.e in pentcco fle , ad hanc deferunt fedem . Parochiani vero eccleGz S. Michaelis , & eccleGz fanâz Mariz de Arenis, Ac aliarum ecdeGarum, quz bafilicz beati Martialis fubjeâse funt Ac quicumque de principibus ex toto Lemovicino, five de externis Aquitanis civitatibus voluerint, filios fuos bapti* undos furfum ad Redemptoris aulam dirigunt . Denique femper fuit confuetudo , ut quicumque voluerunt, furfum aut ante altare Redemptoris, aut ante corpus beati Martialis , lervos fuos li* bertati darent. Quod ergo ufque ad nos femper licitum, nec amplius prohibitum; quopaâonunc amodo illicitum erit? Verum jufto judicio judicent przfcntes epifeopi, quid hac in re «quum Gt.

Dixerunt epifeopi; Beaio Martiali privilegium fuum ab antiquis ftatutum auferre nefarium eft, Ilzc autem fedes beati Martialis, caput, Acmater omnium Galliz ecdeGarum eft , quia prima ante omnes aha in Gallia exxitit Deo confecrata ; ideoque Lemovicenfes omnes ecclefiz przfertim huic tanquam capiti proprio , in omnibus honorem exhibeant. Ipla autem fedes & mater, nullatenus a filiabus fuis ceteris eccleGis jufta an* tiquitus concefla tollat inftituta, nec eis impendi honorem debitum prohibeat. Gaudere enim pontifex A(aftenfum przbere debet, ut ecdcGz fibi (ubjeâz in honore antiquo perfeverent . Itaque in beati Martialis monafterio, ficut antiquitus folitum erat, propter ordinem pafcbalem non neeligendum, qui mentes carnalium ad sitiora trahit, & propter trinas litanias, Ac propter ftationem ad fontes , reâe opportunum eft celebrari baptifmum , de tribus non minus infamibus , in pakha folnmmodo Ac pentecofte. Simili ratione fieri congruum eft in aliis monafteriis Ac eccleGis , ubi ab antiquis diebus exerceri id (blitum eft: ita tamen, ur major numerus baptizandorum fit apud hanc matrem ecclefiam . Et hi qui in aliis eccleGis apud hanc civitatem baptizantur ipfo die coram epifeopo ad confirmationem in hac fede cum luminaribus exhibeantur. Ubi enim ce*reus pafchalia confecratur, At baptiimu» agitur, ibi honeftius pafchalia ordo perfichur, At tres litenir, qux in fabbatis pafchz Ac pehtecofles sml|a r>1;one prztermitti poiTunt, ne , quod abfit , aulirorifas Spiritus fandi vilefcat , aptmis periol* vumur . poll fex enim Icâiones, feptena fit în choro a pluribus Gmul cantoribus iolenniter in* dum . Deinde cum terna ipG cantores At facerdotes ac ccten mimtlri procedunt ad fontes. *Faâo* vero baptifmo de tribus tantum infantibus , (nam ceien, G plus fuerint, ab alio presbytero qui ihi remaoferit baptizantur) cum terna a fontibus iegrediuntur, qui ad cbotum, ad chorum; & qui ad altare, ad altare , cum cere<s nondum luminatis, fanantibus interim omnibus fignis. Finita enim ipfe terna , At ceflantibus metallinis clangoribus, mox hymnus angelorum a fecerdote excella voce profertur; illuminata jam omni ecclefts, ex quo cantores clamaverint; Accendite.

Huc de baptifmo fatis Gnt . Nunc de fervorum libertate dicendum, quia hanc agere licitum eft. vel apud hanc fedem , vel ante corpus beati Martialis , vel ad quamcumque ecclefiam domini elegerint coram teftibus, vel ante corpus defunâi proximi , ficut firpe per plures civitates fieri videmus: ira fane, ut hujus fedis nominativus cancellarius libertatem feribat. Nam At apud regale palatium, vel in quocumque loco res fuerit , coram rege libertates legitimas fieii cerni mus : immo lex Salica continet , ut ubicumque Cfervi dominas voluerit, poteft (ervum relaxare.

, cum qujdlmde przdicattooe ad populum , Ac de indicendis jejuniis Ac litaniis pro opportunitate temporum dicerent , quod breapud fedem dumtaxat debeant inftitui Ac edici , dixerunt epifeopi: Przdicatio non folum apudfedem, fed etiam per omnes ecclefiasaffiduanda eft: ubi hanc dare flreouum doâorem domini voluntas infpirat: etenim adeo gemendum eft, quia valde rari funt in meile Dei operarii. Et fi multi funt qui bona audiaut, fed rari funt qui dicant. Nam omnes facerdotes, quibus parochia commifïa eft, ommbus dominicis Ac feftivis diebus admonere przdicando populum debent , fecundum illud : *Arget, tl/rtr» , lnert/u* . Quia facerdos , fi fine przdtcationis fonitu incedit, interminatione divina mortis reus eft; epifeopus autem quos doâos ad officium viderit, & idoneos, non tantum juffu fed etiam rogatu ad tam fublime opus incita, re debet. Quod officium five monachus five clericus fufeipere nequaquam poteft, nifiin gradum leâoris fuerit ab epifeopo ordinatus. Porro de litaniis indicendis, five iejuniis, fic in libro capiiulorum Caroli infertum eft . Qpando tribulatio fuper populum venerit , five mortalitatis , five hoflilitatis, five famis, aut intemperantie aeris , vel fi quid hujufmodi, Ac non fuerimus przfentes; nullas noftram cxpeâet ediâum, fed mutuo fe exhortantes clerici , five monachi , una cum populo feftinent in litaniis vel jejuniis mifericordiam domini fuper regnum noftram inclinare. Igitur fi talia fine fedis confultu , oecefTitatfe , non temeritate, vel, quod abfit, typho fupcrbiz, ab alia ecclefia inftituta fuerint : nihil eft quod indignentur clerici fedis. Tamen ita cunâa concordantia moderentur in invicem inter omnes vicinas congregationes , ut pax Ac unitas inter fe. dem Ac alias ecclefias permanear inconvulfa.

Epifeopus aurem Pctracoricenfis , de quodam canonico fuo tantum clerico, qui uxorem duxerat, inquirendo propofuit, dicens, ut judicarent quid de eo ageretur. Ad hoc verbum fio concilio refponfum eft: Canones judicent . Quomodo enim

ANNO CHRISTI

AMNO OiSISTI mai ooftro poflumus Arbitrio *judicare* quidquam: cum omnia a prioribus judicat» flat? Nihil quip* pe dicendum, quod non prius didum fit.

Tunc ledi iunt canones apoftolorum, ubi in capit. 37. ita dicitur: Qyi clerici debeant conjugtbus copulari. Innupti* qui ad clerum provedi *iunt,* precipitous, ut, ii voluerint, uxore* accipiant, fed ledore*, caotorefque tantummodo. it iterum didum efl: Canone* Toletani & hoc judicant, ut in monafleriit nutriti cum venerint ad anno* adolefceotix, detur eis optio libera, utrum velint vovere propofitum, an inter laico* effe. Qpi voluerint, uxore* ducant: qui autem propolitum in fua poteflate relidi voverint, non ultra ei* ad foculum licet refpicere. Nam concihum Bituciceofe, ficut audivimus, judicavit, utg qui clericaturam fuam dimittit, ab alita clericis feparetur.

Item de abbatibus quibufdam propofita queflio efl, qui majoribus fefti* capellano* & plure*diacono* ad celebrandam Miflam, ficut epiicopi, habent: dc contuite tradatum efl, hoc non pro uiurpatione, fed honore folennitatis fieri: nec folum abfiatibus, fed etiam aliis facerdotibus apud plure» ecclefias, ubi magni numeri congregatione* monachorum, aut canonicorum funt, propter iolenoitatis reverentiam exhiberi licitum videtor. Non tamen plus quam tres diaconi abbatibus, vel reliquis facerdotibus, io folennitatibua adhibentur. Epifeopis autem aliquando tres, aliquoties quinque, nonnonquam leptem diaconi, pro opportunitate feflivitatum, & ad omne* publicae miffa* pratflo fint. Nam inmonafterio beati Martialis, notum eft femper antiquum morem fervatum, bodieque fervari, & nunquam debere praetermitti: fcilicet in pafcha, & eminentioribu* per annum fefti* tres diaconos ftcapellanum miniftrare abbati in publica miffa: alii* autem diebus, five minoribus feftis, capcllanum tantummodo, dt unum diaconem.

Tunc accufabantur quidam, qui propter presbyterii gradum, pecuniam dederunt; dc alii qui duas uxore* ante diaconatum habuerant; alii autem qui iu clericatu fibi virilia amputaverant; alii vero qui in latcali ordine homicidium fecerant, & poftea monachi fadi gradum diaconii fu(ceperant. Didum de his io concilio efl: Nulla his mifcricOrdia poteft tribui, quin omnes deponantur. Si enim quo* fandi patre* damnant, abfolvimtu, falfam *el' miicricordiam* & sternam mortem impendimus.

Tunc canone* apoftolorum prolati funt, ubi capitulo xxx. legitur. „ Siquisepifeopus, presby„ ter, aut diaconus, per pecunias hanc obtinuerit „ dignitatem, dejicitur, & ipfe, & ordinator „ ejus, & a communione modis omnibus abfein„ datur, ficut ego Petrus Simonem magum de„ jeci. Item, capitulo xxxi. Si quis epifcopus „ farcularibus poteftatibus ufus, epifcopatum vel „ ecdefiam per illos obtinuerit, deponatur, & „ fegregetur, dc omne* qui illi communicant. „ Item capitulo xvn. Si quis pofl baptilma fe„ eundis nuptiis fuerit copulatus, aut concubinam „ habuerit, non poteft effe epifcopus, non diaconus, aut prorfus ex numero eorum qui mi„ nifterio facro deferviunt. Item capitulo xvi 11. „ Si qui* viduam vel ejeftam aer?perit, aut an„ cillam, vel aliquam de his quz publicis man„ cipaotur fpcdaculis, non poteft effe epifcopus, „ non presbyter, non diaconus, nec ex numero „ eorum qui ad altare deferviunt. Item capitulo „ xxi. Eunuchus fi per infidia* hominum faâns „ eft, vel fi in perfccuttone funt eius amputata „ virilia, vel fi ita natus efl, dc cil dignus, cf„ Sciatur epifcopus. Item capitulo xxn. Si quis „ abfeidit femetipfum, ideft, fi quis amputavit „ fibi virilia, non fiat clericus, quia fuus bo„ micida eft, dt Dei conditioni* inimicus. Si quis, cum clericus fuerit, abfeiderit femetipfum, omnino damnetur, quia fuusbomicida eft. Laicus femetipfum abfeindens, annis tribus communione privetur, quia fus* vita infidiaror extitit. De homicidis vero didum eft: ut fi nuis voluntarius, dc non per neceffitarem, fecerit homicidium, dc poflea monachus fuerit fadus, ad gradu» altari* promoveri non poteft. Monachi enim, qui ad gradus provehuntur ecclefiafticos, fummopere providendum eft abbati illo* epifeopo offerenti, ut idonei dc probati lint, juxta quod fandus Benedidus ait: Si quis abbas fibi presbyterum vel diaconum ordinari petierit, de fisis eligat qui dignus Gt facerdotio Iungi. Nam ille qui adhuc vivens efl, qui Stephanum epifeopum dolo occidit, cum non inveniret pro tanto crimine pcenitentiam, Cluniacum cenobium petiit, monachus ibi effedu* eft. Qpi legere dc cantare tanquam peritu* clericus fciens, ab OdiIone abbate cogitabatur offerri epifeopo ad gradus altari*. At prudenter traâan* venerandus abbas, literis diredis ad papam Romanum confultum expoftulat, dc crimen monachi intimat, cui apoflolicut talia remandat: Impoffibile eft talem ad aliquem gradum provehi, nec etiam offerre poteft oblationem ad manu* facerdotis, ne forte pro eo uno in plure* furor Domini defeendat. fed nec communionem fandam accipere poteft: io exitu autem vita* promifericordia ei viaticum detur. Nihil hic aliud quam ludum agat, fi forte illic mifericordiam inveniat. Ita hadenus ille vivat permanens in pœoitcntic ludo, non offerens, non communicans.

Item inquifitum eft de temporibus ordinum, quia nonnulli ex epifeopis per totum annum ordinationes nunc faciunt, quod priores epifcopi non faciebant. Revoluta funt ergo patrum ftatuta: dc inventum quia graduum ordinatione* rede fiunt per mentem Martium, dc Junium, Septembrem quoque, atque Decembrem, t.bpbato videlicet io duodecim ledionibu*, quando jejunia quatuor temporum aguntur. Ubi ti tanta multitudo fuerit ordinandorum, ut fabbato non poflit omnes epifcopus confecrarc, in craftina dominica ufque ad horam fextam a mane, qui fuperfuerint debent ordinari. Alias autem nullo modo, mû caufagrandi* neccffitati*, de diaconatu tantum vel presbyteratu oportet ordinatione* agi. Et hoc in nulla feftivitate, nifi dominica die, quam tamen jejunium generale in fabbato prxcefterit. Nam dc ipfe epifcopus ordinari dou poteft, nifi in dominica die, circa horam diei tertiam. De fando autem Gregorio conflat, quia nunquam nifi in menfe Martio ordinationes egit. Beatus vero Peiru* apoftolus io mengie Dccembrio, & non aliubi: in Junio autem tantummodo beatus .... porro in Septembri & non alio beatu* ....

Rurfum in concilio conquifitum eft de excommunicatis Aquitanigenis, qui ignorantibusepifcopi* fui* a Romano papa poenitentiam dc abfolutiooem accipiunt; dc hac dc caufa pax dccoocilium in Aquitania deflruitur, dum quos ifti jufle ligant, ille injufte abfolvit. Ad hate venerandus Engelricus canonicus fande Mari* Amcenfis ecclefie, empit explicare, dicens. Stephanus Arverocnfis przful ante hos annos Pontium comitem Arvcrncnfem excommunicatione oblrinxit, pro

pro uxore legitima , quam dimiferat , R aliam duxerat. Qtsem cum nulla ratione vellet abfoltere » e*G rmeodatum, comes Rom· a domno papa abfolutiooem accepit, ignorante papa cum excommunicatum . Quod graviler epifeopus fe. rens , * coaquifitorias literas Romam apoftoli. co mifit : cui ille in hunc modum remifit epiftolam.

„ Qpod nefcienter egi , frater carilfime, noo „ mea fed tua eft culpa. Scis enim quia qui- „ cumque de univerfa Dei ecclefia, quas eft in „ toto orbe terrarum, ad me caofa remedii re- „ currit, impoffibile eft. mihi ejus curam negli- „ gere, *dicente* Dominô ad beatum fpeciaiirer „ Petrum: *Petre, fajce evei* meas. Qtsoeigomo- „ do fedes apoftolica poterit ejicere aliquem de „ medela, nifi rationabili caufa? Debueras cer- „ tc mihi, antequam illa ' mortua ovis Romam „ veniret, ejus caufam tuis innotefccre apicibus t „ R ego eam omniotodo abjicerem , tuamque fir. „ mando auctoritatem, cam anathematis ifture- „ percuterem. Profiteor quippe omnibus confa- „ cerdotibus meis ubique terrarum, adjutorem „ me & confolatorcm potius efte, quam contra- „ di&orem . Abfit enim fcbifma i me, 4 ico- „ epifeopis meis . Itaque illam posnitentiam & „ abfolutionem, quam tuo excommunicato igno- „ ranter dederam, & ille fraudulenter accepit , „ irritam facio & caffam : ut dc illa nihil aliud „ fperet quam malediftionem, quoad fatisfaftum „ tu jufte abfolvas. *'

Dicebant ergo epifcopi adinvicem: Fruftra h*c querela adverfus caput noftrum mutire audet : apoftolicus enim ablqoe culpa eft, & potius nos culpabiles fumus, nifi literisnoftris c« notum faciamus, de quibus nolumus at abfolvantur. Cum ergo tales deceperint apoftolicum, ut fraodulen* ter abfolvantur ab eo, irrita eft cis illa abfolutio: ideoque nec ab eo nec a nobis confirmanda . Quidam autem in concilio dixit: Vidi nuper de epifeopo Engolifmenfi, qui prefens eft , quod dico. Quidam ex fuit paroebianis excommunicatur ab eo, dum fatisfacere nollet, non poterat impetrare ab eo pœnitentiam. Qui fine licentia epifcopi fut pape Romano fubripuit pœnitenti* legem, & literas ex nomine ejus epifcopo detulit in cœoa Domini, quibus epifeopum rogabat apoftolicus, quatenus illi pteaitentiam , quam impofuerat, affirmaret. Epifeopus vero intelligens fraudem, ait homini: Verfa vice, quod ego poftnlarc debueram ab apoftolico, apoftolicus poftulat a me . Non credere poffum hoc mandatum ab eo exortum: hoc tibi nihil utile eft.* & donec aut a me, vel ab hujus fedis archidiacono, me jubente, accipias pcenitentiam , permane in excommunicatione. Et ejecit eum foras de ecclefia.

Et dixerunt epifcopi: Hoc ab ipfis apoflolicis Romanis & ceteris patribus cautam tenemus.- ut parochiano fuo epifeopus, & pœnitentiam imponit, eumque papas dirigit, ut judicet, utrum fit an non poenitentia digna pro tali reatu, poteft eam confirmare auâontas papas, aut levigare , aut fuperadjicere. Judicium enim totius ecclefias maxime in apoftolica Romana fedeconfiât. Item fi epifeopus paroebianum fuura cum reftibus vel litteris apofto)ico ad pcenitentiam accipiendam direxerit, ut multoties p<o graviffimis fieri folct reatibus, ia quibus epifcopi ad dignam hsfitant pcenitentiam imponendam t hic talis licenter a papa remedium fumere poteft. Nam incoafulto epifeopo fuo, ab apoftolico paniteatiam & abfolutionem nemini accipere licet. Sane, ut exempli caufa aliquid dicatur, beatus Martialis Aquitani* apoftolus Stephano regi Galharum, qui fub Nerono Galliam ufque ad montée Pyreneos regendi habebat poteftatcm, pro virginis Valeri· intcrfëâiooe cuterifque reatibus jam peniientiam indixerat , jam fonte baptifmatis , quo eunda delentur admifla , ipfum purificaverat . Attamen quia neceffe principi fait, ut Romam cum legionibus GaUigcoie , jubente Nerone, properaret : prnmooente, ut credimus, beato Martiale, beatum Petrum apofiolnm adiit, & pro viris in. rerfëâione ab eo fe abfolvi poftulavit. *Ita* profefto principis abfolutio a beato Peno, confirmatio illius fuit abfolutioais fit pceoitenti»; quam ei beatus Martialis indixerat. Certe beatos Petras fi fciret illum elle a beato Martiale excommunicatione obligatum, potius eum damnaret quam abfolveret. Sic apoftolici Romani epifeoporum omnium fententia* confirmare , non diuolvere debent : quia ficut membra caput funm fequi , ita caput membra fua nccefle eft non contriftari. Referam vero ad «dificatiooem, quod dudum de illo milite contigit Vafcooe, qui jubente duce Vafconum Sancio, feniorem fuum decollavit, invitus tamen, & errore ducis perterritus, id egit, interminaote irato duce, & dicente: Nifi illum occideris, occidam te. Uno ergo iftn feniorem proprium decollavit: & graviftimo dolore reple, tus, ad epifeopum faum peenitenti· caute recucurrit. Cui ille compaffus dixit: Debueras pro feuiore tuo mortem fufeipere, antequam illi manus aliquo modo inferres, & martyr Dei pro ta. li fide neres: fed graviflimam reatum egifti, fic nobis inauditum. Nefcio tibi confilium ferre mxnitentte, fed vade quantocitius ad papam Romanum. St tibi ille pcenitentiam concedit , dc ego gaudeo , βι confirmo .' fi te ille abjecerit , nunquam nec a me nec ab aliquo invenies pmnitentiam . Quod ille concitus implevit, & cum teftibusdetulit fecum litterasepifcopi fui. Et cum apoftolicus fecunda pafthali *ferta* apud fanftum Petrum facra agens poft evangelium refcdiftet , coepit ille reus ante eum in confpeftu totius ecclefws graviflinae plorans R fufpirans exclamare, dicens.* Poenitentiam volo, Domine: Penitentiam volo, Domine. Et apofloliens, qui dextra lavaque ei aftiftebant ait ; Requirite pro qua culpa. Ille inquifitus nihil aliud dicebat: Creatorem meum ofiendi; Creatorem meum offendi . Cui apoftolicus: Cur, inquit, epifeopum tuum non expetebas/ Er ille: Epifeopus meus memifit ad te. Tunc telles apoftolico faggeffaunt culpam , eique litteras epifcopi protulerant. Sic apoftolicus epifeopo qui a dextris ejus flabat locutus eft, dicens; Recogita auâoritatem divinam, qaa in poenitentia hic mortuus poflit vivificari. Et epifeopus «it : Dominus dicit in evangelio: Oavnù pai *reltqaerit* daavaw, *vel ffetret,* ptZ *fm. rei, »*t petreae, euit* nwfrau, *uxtreal, aut fiifi, aett* agrar, *prtfter* wwven wvatw, *cntaflmn actifut* ----

Cetera defiderantur.

DE

DE FICTITIO BELLOVACENSI CONCILIO.

Obser vat io Gabr. Cossart u.

Baroofas ad annum 1094. celebratum ait Bellovacenfe concilium diebus poft Bitnricenfe quindecim, ab vpif- Su Lemovicu contenientlbui *i* idque Lctnoricenfi» fecundi aAs ceftari. in quo ipfum Binius, ac Binium alU ade fecuti luat. Mirum eft autem . reperto· fuifle quibut perfuadeent, epitropos Aquitani· prim·, Beliovaci in Belgica caiebrafle concilium , « intra dies ij . tum in Bellovacis, tum in Lemovicibus fuifle . Sed nimi» rum Bellilocenfe dicere volebat Barooius I & boc mendum ejus amanuenli tribuendum eft . BellilocenCa quippe monafterii non longe a Lemovicum civitate diftantis mentio fit in aftis concilii LemovicenGs : ubi cum *Bell·· unie* corrupte icriptum eflet, Bellovacenie malt critici legerunt, Sed habiti in eo loco .concilii nullut· in U» •Ais veftigium.

•fisüMîfessii^EE^iAl^jKAxj-iiiŒ38<xsiC5ïiu_iii€5B3<iidSjsisiijiâiïL—J8SE3Î5eEsfe&su&?€EBcftësdf

CONCILIA DIVERSIS GALLIARUM

LOCIS HABITA ANNO CHRISTI M. XXXI.

In quibus pax, & publica fecuritas condituta, & feris fextr atque (abbati religio fancita eft.

POft *gravem inapiam famemqae favifimam, fee- cedente fnmma fragam abertate & cepla, pe-* padsn· *partim excitarent epifeapl, ad divinam agna· fceadam bemjkenium : partim retente calamilatii memaria deterraernat a crimmibet, peafertimqee λ privatu inter Je beliit, rapiait, cadibxt, facrarnm reram dtreptianibnt. Hae eccafi· tel cancilioram . Dt qaibet* r· *deae madam feribit Glaber Kadalfat , IA.* tv. *hillaria, cap.* v. Tunc ergo, *iaqait,* primitus coepere in Aquitanis partibus, ab epifeopis dt abbatibus csterifque viris faers religionis devotis , ex univerfa plebe coadunari conciliorum conventus. Ad quos etiam multa delata funt corpora fandorum, atque innumerabiles fandarum apophorete reliquiarum. Dch.'nc per Arelatenfem provinciam, atque Lugdunenlern, (icqueper univerfam Burgundiam ulque in ultimas Francis partes per univerfos eptfcoparus iud dum eft, qualiter certis iu locis a prafulibus magnaiifque totius patris de reformanda pace & faers fidei indicatione celebrarentur concilia. Quod etiam, tota multitudo univerf* plebis audiens, Istanter adiere maximi, mediocres, ac minimi; parati eundi obedirequicquid prsceptum fuiflet a palloribus ecclefia . Non minus videlicet, quam (i vox emtffa de cslo hominibus in terra loqueretur. Terebat enim umvctfos clades prxteriti temporis, indabatqoe metus nc adipifeerentur opulentiam futurs ubertatis. Erat quippe defcripiio capitatim digeda , qua continebantur tam illa |uk fieri prohibebantur, quam ea, que devota ponfioae omnipotenti Domino offerre decrcvcrant.

In quibua pocidimum erat de inviolabili pace confervanda, ut fcilicet viri utriufque conditionis, cujufcumque antea fuiffent rei obnoxii, abfqne formidine procederent arm·» vacui . Prsdo namque aut invafor alterius facultatis legum di(Iriâione arâatus, vel donis facultatum feu poenis corporis acerrime multaretur.

Locis nihilominus facris omnium eccleGarum honor & reverentia talis exhiberetur, ut G quis ad ea cujufcumque culpc obnoxius confugium faceret, illsfus evaderet, nifi folummodo ille qui paftum predifte pacis violailct · bic tamen captus ab altari, preftitutam poenam lueret›

Clericis Gmiliter omnibus, monachis, & fan· Aftimonialibus, ut G quis cum eis per regionem pergerer, nudam vim ab aliquo pateretur.

Plurima autem in eifdcm conciliis conftituta funt qus perlongum duximus referre.

Illud faoc memorandum , quod omnibus in commune placuit , qualiter omnibus hebdomadibus fanâione perpetua , (exta die abdineretur a vino, & carnibus feptima.' niG forte gravis infirmitas compelleret, aut celeberrima folemnitas intei venirei · Si vero affeâio aliqua intcrcederet, ut hic tenor paululum laxaretur, tree proinde pauperes viâu (udentarentur.

Tunc innumere fanitates patrate funt infirmantium, in eifdcm conventibus fanftorum.

Eadem fpeDat temmemeratam n Baidrici ehraai· ca Oallicaaaram antijtilam decretam. Cajat tempae tam Baldruat nen natet, Q Sigeberti editit prima annem roja. *Miraana feqaentem dejfgnet: admenet ret ipfa rtferendam ad hac de qaibai Glaber leqai· tnr caacilia, qaa intra aniat anu /patiam nanamnia ferte perftIIa fanl.* Idiufmodi decretum, isfar/ *Baldricat* , a Francis epilcopis datum eft fetvari fubjeftis Gbi populis. Unus eorum cslitua fibi delatas dixit ede litteras , qus pacem manarent renovandam in terra . Quam rem mandavit csteris, & hsc tradenda dedit populis; Arma quifquam non ferret, direpta non repeteret , fui fanguims vel cujuslibet proximi ultor minima exidens percufforibus cogeretur indulgere, jejunium ia pane ftc aqua omni fexta fer» obiervarent, Be ia fabbato a carne & pinguamine: fofoque boc contenti jejunio ia omnium peccatorum latiifaâionetn, nullam fibi (cirent aliam adjungendam poenitentiam & hsc (e fervare (aeramento firmarent. Quod qui nollet, ChriftianitAte privaretur i & exeutem de (oculo nullus viGtaret, nec fepuhurs traderet Alia quoque quam plura dederunt mandata, que oneri vifa funt replicare.

Hcc novitate pullatus mandati profui nofter, carnium condefceodcns, fecundum decreta isoftorum patrum, ad Gngula fuum formavit eloquium . Genus humanum ab initio trifariam divifum effe mondravit, in oratoribus, agricultoribus, pugnatoribus: horumqueGngalosalterutrum dextra Ixvaque foveri evidens documentum *de·* dit»

dit. Oratorum a («culi vacans negotiis dum ad Deeaa ln,cn,io· pugnatoribus debet, quod fxufto vacat otio, agricultoribus, quod eorum laboribus corporali palcitur cibo. Nihilo minus agricultores ad Deum levantur oratorum precibus, & pugnatorum defenfantur armis. Pari modo pugna'ores dum reditibus agrorum annonantur, & mercimoniis veâigalium folatiantur, armorutnque delida, piorum, quos tuentur, expiat precatio fanda: foventur, ut didum eft, mutuo.* Quibus dum Abraham, & Joiue, & David, ex voce domini arma rnliffe in preHum vetus offendit pagina, flt facerdotes gladio accingunt reges: regnante gratia, in noflra matre ecclefia, Dei fpoofa, officium non eft in culpa, fi dceft caruraf in confcientia. Hos & apoftolus miniftros Dei appellat, ita dicens: *Minifier mn Dei efl, viadrx in irent*, (ubioferens: *Ntn enim fint caafa lladinm parlai.*

Rapinas reddere debere ut vetus fileat mandatum, Zaochci fatis eft exemplum, dicentis ad dominum.* *Si qaem thfraadavi, tedda faadrnplam.* Nec peccant qui repetnat, licet audiant.* *Si fnir fve tea fni talent, iw repetat.* Duo enim legimus, & tacuifle dominum interrogatum*, flt non interrogatum fuifle locutum. Cujus filentium ita non eft otiofum, quemadmodum eft falutiferum ejus verbum. Ut enim laudavit Zscchstum de rapinarum redditione, ita filuit de earum repetitione pro inevitabili neceflitate. At ubi dixit, *ne répéta^* permifit perfedis quodJubebant in voto, pro refecanda cupiditare: non imperavit, ut dixi, pro neceflitate. Itaque illic non prohibuit repetere, & hic concedit repetere. Inde rege* per fandos patresedodi, (latuerunt firmas leges, utres fuasin-jufte fublatas ecclefias, vel quilibet, jufte repeteret: quis legiliter cogeretur, qui rapuerat, reftitnere.

Simili dat fenftntia inter percufforem hominis & ultorem proximi. Percutior enim debet ultorem fatisfadione placare & muneribus, quem Irfit & offendit iubtraâis amici mortui confolationibus. Neque cogi debet abfiiue placatione ad igoofcendum, cui Dominus mifir ab altari reconciliatorem munus offerentem: quem utinam minus perfeftum, b»c a pcenitente oblata trahat benivolentia.

Jejunium in (exta vel ieptima feria generaliter non eft omnibus imponendu.n, quibus nec una eft finitas corporis, nec «qualiter remordet accuiatio peccati: led nec fuffictens eft omnibus peccantibus hcc fatisfaftio credenda. Crefcentia quidem in dies crimina purganda funt fecundum evangelii, apoftolorumque, & canonum decreta: neceft conveniens, nt alia his contraria, qui prrfunt, jubeant populo.* eifque concordent!, qui organa faâi Spiritus fandi, per ejus flatum fonneruot fua verba vel fcnpta, ne videantur deftruda.

Excommunicatione quoque non funt feriendi, qui hrc facramehto firmare noluerint: cum defervandouno mandato fatis infirma fit fragilitas humana, nedum perjurio in omnibus hisnegledis teneatur adftrida. Quando autem ab hoc iatculo ad aliud quis habet ire, mens ejus naturaliter habens oblivifci & memorari, magnitudine feu novitate vir nimis ex tra fe fparfa, & propterea aliquantulum fui oblita, confolationibus piorum debet revocari, ut pceniteat de peccatis, etiamfi tunc ufque fuit obdurata: nedicam, uteipoftulanti, haec, quod abfit, denegetur mifericordia. Mortuum etiam quemlibet peccatorem terre tradere, Dei dixit audoritas: ex quo peccator, omnium peccatorum occifor, audivit.* Terra er, *& in terram tbit.*

Eadem baht sipitrfiu, tifdtmqm verbit, nfynt ad Gerardi era/ia«ea>, *in etntptndiaa* «antra *Sit. Eadtmfnc Sigfitrti verba Alienent l» cirent*-c», *O yin^tin*Biliêv^è^^r'f^nlè'* *érftriffernnt.*

Ad faQnm tient facit jnrantntt fancitnde ferti ntt fttd SaStt Baidrieni Orne, net nlla tntftrit aeta tenfignat. Aetidiffe tauten eftrtet ante entant 1030. *tnemtent, fijatient Ui ntentie BertUi Satf fientnfit tfi/ttfi, ^Variai BtUtnactttfit, fti anna* 1030. *aUtfft antSa ftrSUentar.* Ipib its tempore, *itfait*, videntes epifcopi, B. * Sueflioœnfiutn, & VV. · Belvacenfinm, pr· imbecillitate* peccatis exigentibus, (latum regni funditus inclinari, jura contundi, ufumque patrium & omne genus juftitis profanari: multum reip. fuccurrere arbitrati funt, fi Burgundic epifcoporum fententiam fequerentur. Hi nimirum totius authoritaiis expertes, commune decretum fecerunt, uCtam fefe quam omnes homines fub (aeramento conftingerent, pacem videlicet & juftitiatn fervaturos. Hujofmodi igitur commento prsdifti epifcopi excitati, fupenoris quidem Gallic coepifcopis confptrantibus etiam domnum Gerardum epifcopum *, ut focum fentirent, pariter monuerunt.* Qui altius caufas advertens, procnl renuereefti-mavit, cunâifque peroiciofutn confilium ac impoflibile inrelligens, nullum affenfum porrexit. Hoc enim non tam impoflibile, quam incongruum videri reipoodit, fi quod regalis juriseft, fibi vendicari prefumerent. Hoc etiam modo, fanftrecdefis ftaram confcodi, que geminis perfonis, re-

Veneer ac facerdorali, adminiftrari praseipitur. Huic enim orare, illi vero pugnare tribuitur. Igitur regum efle, feditiones virrutecompefcerc, bella fedare, pacis commercia dilatare: epifcoporum vero, reges, ut viriliter pro falote patrias pugnent, monere; ut vincant, orare. Hoc ergo decretam pericnlofum efle omnibus, omnes videlicet aut jurare, aut anathemati fubjtcere. Omnes enim communi peccato involvi, fi commento hujulmodi uterentur. Itaque epifcopum diflentientem ceteri coepifcopisoccultis reprehenfionibus improbabant, dicentes eum non efle pacis amicum, qui pacem volentibus diflentiret. Poflea vero fuorum crebro hortamine circumventus, fed maxime abbatum Leduini * videlicet & Rotrici precatu coa&us, acquievit invitus. Sed quod ante reclamabat, poft ea probavit eventus. vix enim pauciflimi crimen perjurii evalcrunt. H«c *BaUricat.*

Not* Gabr. Cossaktii S. J.

Harum conciliorum, quibus pacem conflitutam, 9c mutuis privatorum incurftonibus, praedis, ccdibus, obviam itum eliv di(cimus ex Glabro, duo fuperius a nobis edita funt, Bituriceofe & Lemoviceoiê II. ac forts(Tu etiam Karrofenfe, ut (upra obfervavi pag. 119).

Crterum in anno indicando lapfas eft Glaber, *le* Hugonem Fiaviniacenfem aliofque in errorem induxit. Nam anno sojj. celebrata feribit: eoquv anno, quo Robertas rex Francorum mortuus efl. Atqui mortuum efle Robertum anno 10}1. cum feriptores ferme allerunt ceteri, tum aliaptobant a Labbeo noftro indicata, Gallica Chronologic Tomo i v. quibus ego argumentum addo certiflimum, petitum ex concilio Lembvicenfi II. quod & anno 107t. celebratum eft, ut fupra probavi, & mortuo jam Roberto, ut afta ipfa teftantur. Hcc de tempore.

Eam autem, de qua conftituenda hic agitur, pacem, minus caute nonnulli cum treuga Domini confundunt. Plenam petfeAamque pacem his in conciliis fundare cogitabant epifcopi: fed cum hoc non procefliflet, conati unt, poft annos decem, faltem inducias obtinere. certi, praferiptis in hebdomade diebus, quibus ab interet»da cuiquam injuria ptotfos abftineretur: *platan* «n-*verfle*, inquit Glaber, l. *J. c. t.* in geflis anni 1041. os *trente Demini vectretar.* Sed boc fuo loco refervam» ad annum icilicet ivqr.

Ob-

ANNO CHRKTI

Obsbrvatio P. Antonii Pagi

od *A». Chr.* >0)4- ■. i.

Glaber lib.4. c. J. feribit «en* « *Pafioae Dtetiai leillefuaa aenetrat* cladiipeiutriei Jaiftfueate*, empifle Concilia celebrari in Aquitaniae partibus , dein ner Arelatenfem provinciam atque Lugdunenfem indiAum elle , pwtftre rrrt/7 *I» lacii a Prefalitui Majeatifaae tatiai patria dt nftrteaada pact tf fecre fidti iaftlaàeae teledrareatar Cnuilit.* Qu* Baronius re&e ad an. iou refert, qui juna Glabrum millefimus primus eft a Paffiooe; annum enim a Faflione Domini juxta Glabrum Bpocfia incarnationis annis)). antecedit. Cofiartius A «Amen in acta ad ifta Concilia Alrerfic jocfa fcabfta.ca^.. ,. refvrt ad anaop. aitqoe decutom Glabrum , nul fcriput ea an. >ojj. cougrtgata ; eoque anno quo Robertas Rex Francorum mortuus eft ; cum tamen lue anno io}r. demortuu» fit . Verum non dicit Glaber ea anno quo Robertas e viris aceffit , *coafta* , *neque* Robertum anno >o)t. vitam cum morte commutafte, fed tanrum Robert! *it* aliorum quorumdam illuftrium virorum obitus famem *it* penuriam pnaceffifle, uti anno fuperiori η. >· expofuitnus . Ba itaque Concilia in «llverfis Galliarum partibus anno jojq. celebrata , ut Epifeopi populum excitarent ad divinam agnolcendam beneficentiam, utque eum recentis calamitatis memoria deterrerent a criminibus, prmiertimque a privatis inter fabellis, ccdibus, & factarum rerum direptionibus.

anno CHRISTI ··>■

·β>'I38κ H88H88H8®· <88H8> «·»

CONCILIUM TRIBURIENSE

Prcfcnte Conrado Imperatore Anno μ ιπι. habitam. De primi medis jejunio.

HUjus *aBa ceacilii BaUricat feaeatatiat* ruor· *tat* m *clreaica Camtractafi , Ukra* m. *cap.* vi. Tributi*, isf»il , fecus Maguntiam imperator Conradas de divertis partibus epifeopos eonvocavit, ut qu* utilitatis dc religionis funt, ad invicem conferrent. Qui poft aliqua diftorum fuorum, boc habuerunt capitulum.· ut, fi quando jejunium primi menCs , in ea hebdomada qua condat caput jejunii, ficut folet, eveniret, Bmborum jejuniorum celebritas una officii expletioae compleretur . In hoc rarius moderatiffimus B paftor (*Gerardat Caaeeracetflt epiftapac*) antiquam patrum confuetudinem fervari monebant, & ia altera hebdomada officium primi jejunii celebrandum, pro confuetudioe antiqua cenfebat. Cujus oblata fententia, vifa eft congrua , dc ab eis decreta eft tenenda. *Badtae aqaalit Baldrici Siteier»«> Met,* «Mopriop. *caâfigaat: fatae aatlareaa faatatar. Addit rtgaieae & fyaadaleae faift* cvwom*tear : atfae jehiae Gerardua fed paacet alifatt caat et epifctpte ctttnraae decreta ceatradiaiffe.*

anno CHRISTI *>·.

CONCILIUM PICTAVENSE, c^*

ANNO M. XXXII. HABITUM.

De fide catholica: de rebus ecclefiafticia per fraudem aut vim ablatis: dc terris monachorum liberis integrifque fertandis.

Htfei fynedi Malleactafe ckrmicea ad aamrw si. xxxi i. *ia i*c verka aeeaeiait.* Eo tempore, *iafait* , fuit concilium faâum Piâavis de fide Catholica, rege Roberto concedente, ut per omnes civitates fierent concilia. Inter cetera ergo accidit, ut inPi&ava urbe, ficut diximus mo- •s.ja«ta»do, concilium ageretur, duce nobiliffimo * Willermo videlicet, dc Ifemberto urbis illius epifeopo, Jordane Lemovicenfium prrfule , atque ArDnaldo Petragoriccnfis regionis, & diverforum ordinum abbatibus videlicet, monachis, & clericis : oecnon & fidelibus populis. Cum igitur dc pluribus rraâarent, (latuerunt, ut fi quis homo res fanâ* Dei ecclefi* fraudulenter ac violenter poC fideret, quas injufte rapuerat , cum furnrno Audio reftitueret ; & ut terras monachorum integras liberafque perfolveret.

**/.*· '2^' *fu.*

^NARBONENSE CONCILIUM

Ad catfrataada privilegia Caagienttfc atnafitrii a Wifreda *architpifcepa aaaa* lojl. *celeirataae.*

Bx MaM S«pri· p*s· ""**

TN nomine fanâ* , dc individue Trinitatis , A Guifridns prim* fedis Narbonenfis archiepifcopus, fle univerfa conveniens apud prefatam urbem (a) fynodus Sduano venerabili abbati , atque fuis in perpetuum fucceOoribus conâis, fle omnibus matris ecclefie filiis univerfis. Quoniam B idcirco Dominus grati* fu* nos redores conftltuit ecclefi* , ut praelatio majorum infirmitati fubveniat (abditorum; atquum nobis eft, ea , qu* fu* panis fuerint adjuvare, fit ne cuilibet adverfitati fuccumbant, totis viribus ejus auxilio fuftentari ---- ei maxime credimus nobis divinum

a Hoc id«D cum PiAaveafi , cujo» afta fupra ex Martene retulimus celebratum ante an. >05». quo Roberta· Rex e vivit jam excefierat.

(«) Qpo anno celebratum fuerit hoc concilium non profert S. Viliori» chartarium, unde illud eraiauM, fed *e** ehrouicis noti» epifeoporum, qui el interfuerunt, aneam conjicere poflamae. Certe Ralmbalda» Arelateufi» ar> chiepifeopo· aune >o)i. coolccratu* eft , CMombellm vero epifeopus LodoTtnfis aneo soqa. extinftua dicitur· Igicar alterutro anno coaffiun A celebratus eft. MARTENE.

cr num adeffe prefidium, G rebus ad ipfum perti-A nentibus intulerimus pro pofle fubfidium . Ideo» T·· **·· oeB<* *° «««m fecundum venerabilis RP. vifegiom R noftrorum conftitutio* confirmamus bcatilfimi confeffor rifti Martini cmnobium in (a) Canigoni mentis altitudinibus a cultoribus dhrine religionis conftruftum, be coufecratum ad fervieodnm Deo fecundum legem patris beatiffitni Bencdi& digne difpoficum , nt quodcumque ufque hodie jufte, & legaliter acqmftvit, vd ia perpetuum acquificrit, io pace teneat, dc poflideat , nee alfeujus ioquierudiois damna ex qualibet per. fbne foftioeat. Hoc ante omnia fob divini judicii obteflattone , & noAri ordinis interdiftione ftatuentM, ut nulla qualibet cujufeumque ordi-B nis magna, parvaque perform priedifta.. cuilibet loco audeat fubrogare. Semper auicm Gt liberum, nullaque fervituti alterius loci obnoxium, fed G- cut extern monafteria regts prcceptis, be apoftolicis 'privilegiis exaltata per fe mancat fublimatum. Deferat «ero debitum honorem fuo ponti, fici, R propria fedi , ficut tantum deferre pracipiunt canones fanât. Si quis autem base noftri concilii ftatuta parvipendere aufus fuerit , hunc de poteftate Dei omnipotentis Patris , Filii, R Spiritus Sanâi, be omnium ccelcftium virtutum, fao&orumquc omnium, ecclefiaflici vrdinis , & noftra, nifi rtfipuerit, excommunicationis ab univerforum fidelium coetu extorrem noftreqneconflilutionis prreeptum propriis manibus confirmamus, G Guifrcdus faafte primss Narbonenfis ccclefi·* epifeopus fs.

ANNO CNKIIT1

Raimbaldus archiepifeopus Arelatenfis.
Petrus Iherundenfis epifeopus.
Beringarius epifeopus.
..........epifeopus AufonenGs.
Brmengaudus, ac G indignos epifc. RegienGs.
Amalius epifeopus Albienfis.
Guirfedns epifeopus Carchaffienfis.
Beringarius epifeopus Conferanenfis.
Stephanas epifeopus BsterrcnGs.
Odombellus epifeopus Lutevenfis.
Stephanos epifeopup Agateofis.

Item, alio in tempore colle&i in praefata urbe eodem modo quamplures epifcopi bis , qui needum fubferipferant libenter annuerunt, ac propriis manibus proprio nomine fubferipferant.

Proterius Epifeopos NemaufienGs.
Stepbanus epifeopus Attenfis.
Guadaldus epifeopus BarchioonenGs.
Ugo epifeopus Uzetenfis.
Petrus epifeopus CabifaacnGs.
Bernardus epifeopus ComonenGs.
ArnaJlus MagalooenGs epifeopus.
Arnallus Tolofam· epifeopus,
Herihaldus gratia Dei epifeopus (JrgellenGs.
Willelmus AufonenGs gratia Dei epifeopus.
Willeknus epifeopus Urgellenfis.
Raimuodus gratia Dei epifeopus Elncnfis.
Bcringarius epifeopus Iberandeofia.

ANNO CMSISTI

CT LEGES ECCLESIASTICA CANUTI REGIS

ANNO cHxim

*Bx MS. ctli. Nrrt A. I. ctlittt citat bgg. neA A^bf**-**

Hoc eft confilium, quod Cnutus, totius Anglia bc Daoorum & Norwegorum rex, cum fapientum fuorum confilio iancivit, in laudem Dei, be Gbiipfi in ornamentum regium, bc ad utilitatem populi; & hoc erat facris natalibus Domini noftri Wintonta,

I. *Dt Dtt, rcligiw, tf rt$t JtUtc ctlcmlii.*

HOc eft primum igitur, ut fuper omnia alia unum Deum femper diligere, &unutn chri.Q fiianifmum unanimiter confervare, & regem Cnutum, & jufta fidelitate venerari velint.

II. De pace *Dti, rtgit (f tccltjitram.*

Et Dei ecclefias falutent ac protegant, bt cre. bro frequentent in falutem anima, bc nobifipfis ad utilitatem. Qualibet ecclefia jure eft in propria Cbrifti pace , & quilibet Chriftianus multum laborare debet , ut pacem illam magna Jin veneratione habeat. Pax enim divina , bc quam proxime regis pre omni alia pace obtinenda , bc ledulo confervenda eft. Tunc valde juftum eft , ut Dei eccleGaftica pax intra parietes , R pax chriftiani regis manu data femper confiftat im. mobilis. Et fi quis alterutram violet, perdat patriam dc vitam, nifi rex ei condonare velit. Et p fi unquam aliquis homo poftbec Dei ecdeGafti- c cam pacem adeo violaverit, ut intra ecclefias parietes homicida fieret, tunc iftud eft inexpiabile, R perfequantur (eum) omnes, qui Dei amici funt, nifi fieret, ut inde erumperet, bc ad adeo magnum afyltun confugerit, ut rex ipfi eapropter vitam condonaret poft plenariam compenfittionem tam apud Deum, quam apud homines . Bt boc eft primum, ut propriam elimationem capitis Chrifto & regi det, R boc modo fcipfbm exlegem reflitnat ad compenfationem. Et fi tunc ad compenfetioDem res rediit, bc eam rex toleret, tunc folvatur eccleGaftica pax illi ecclefiper regis plenariam pacis violationem , bt ecdofie reconciliationem coofequatur, ficati decet; dC deinde tam cognati, quam viri occifi compoofetionrm plene folvat, bc apud Deum feltem intercedat.

III. Dr smZ04 pre digmlafe *tctltjit*

Et fi ulla ecclefia; pax fine ioterfeftioue fit violata, fedulo compenfetor pro ratione ejus quod faâum eft , five fit per pugnam, five per rapinam, five per aliud quid compenfimda eft acclefi* prius pacis violatio pro ratioM ejos quod feâuui eft, & pro ratione dignitatis ecclefi·. Non funt omnes ecclefi· «quali modo terreno honore digue , licet eandem hebeant ecdefiafticam coofecrationem. Violatio pacis primari· ecclefieft eadem ac compenfetio rerum pro regia pace, hoc eft , quinque libris , fecundum Angloram leges; bc in terra Cantii pro violatione pacis v. libris regi, bc m. arcbiepifcopo; R mediocris ecclefi· cxx. folidis, R idem eft pro regis mulâa; R tunc adhne minoris, ubi parvum eft miniftermm, R ccemetcrium tamen lx. folidis ; R templicampeftris, ubi cesmeterium non eft, xxx. folidis.

IV. Dr

(-) Canigooenfe S. Martini monafteriom anno 1001. « Guifrcdo comite Cerkania fundatum ia dimcefi Helt- •enfi› haftenus perflat, fed valde exituum. *Mertnt.*

IV. Dr mvevasie /rrrrdrhias pra^aadr.

ANNO CHauri

Omnes chriftianos quam maxime decet fanâuarium dc ordine· dc confecratam Dei domum femper diligentiflime frequentare dc protegere, dt Kemlibcc ordinem veneran juxta dignitatem . telligat enim quicumque velit vel pouit , mi- ioum dc preciarum elle, quod facerdos agenduny abet pro falute populi , fi Domino fuo debite placeat. Magnum (quid) eft exorcilmus, dc pr«-\ clarum eft confcctaiio, que diabolum dilpellit , dc profugum reddit, quoties baptiimuv peragitur^ vel S. Euchariftia confccratur . Et faoâi Angeli ibi circumfunduntur, dc res ill·· cuftodiunt, dc per Dei potentiam faccrdotcm adjuvant, quoties Chrifto debile ierviunt. Et hoc toiies faciunt , quoties fedulo intimo peâote invocat Chriftum, dt pro populi neceflitate diligenter intercedit; dc illi propter Dei timorem pro ordinis dignitate cum ratione hint cognofeendi.

V. *Dt ptrftlint frètttrrti.*

Et fi contingat, ut quis accufationibus dc imperitiis (accrdotcm , qui regulariter vivit , oneret atqaae ille ipfe confcius fit innocenti* , celebret milTam, G audet, dt purget folus feipfum per iolam euchariftiam a fimplici accufatione ; dc triplicem accufationem purget, fi audeat etiam in S. Eochariflia cum duobus ejufdem cum eo ordinis. Si quis diaconum accufet , qui regulariter vivit, Gmplici accufatione , fumat duoa ejufdem fecundum ordinis, dc purget fe cum illis. Et fi eccufetur triplici accufatione, fumat fex ejufdem ordini· (dc ipfe fit feptimus) fle purget fe illi·. Si plebejis· facerdoi accufationibus oneretur msod regularem vitam non degat , purget fe ficut diacono·, qui regularem vitam agit. Et fi quit amicit deftitutum akaris miniftrum accufationibut oneret, qui nou habet facramentaict, eat ad offam exeeratam, & ibi fiat, ficuti Deus voluerit, nifi fe per S. Euchariftiam purgare poÆt . Et fi qui· facris initiatum inimicitia accnfet , dc dicat quod homicidii auâor fit , vel confilia* rim , purget fe per cognatos fuos, qui inimicitiam tolerare vel emendare debent. Et fi fit cognatis deftitutut purget fe per focios , vel jejunium fnfeipiat, fi audeat, dc ea adofiam exeeratam, dc ibi fiat, ficuti Deus judicaverit. Et nullus templi monachal unquam jure inimicitia compenfatioocm petere , mc inimicitia compenfationem folverv tenetur , deponat cognationis leget, cum tranfit ad leges regulares. Et fi presbyter unquam fuerit ialius teftis, vel perjurus, vel

fiudUficata ecclefia exclufas , dc perdat ubique tam fccietatem quam amicitiam , tic cujuslibét venerationem, niti apud Deum dc apud homines majori modo compenfet , prouti epifeopis eum inftruxerit, dc inveniat fibi fidejuflbrem , quod impofterum femper a fimiii (crimine) ceffatuna fit. Et fi eum purgare velit purget pro faâi modo, five triplici five fimplki purgatione pro fefti modo.

VI. Exisvsasia ad *ttchfie/Ucu, et ftaSt vival.*

Et volume· ut cuiuslibet ordinis viri diligenter fe fabmittam finguli juri, quod ad eoa pertinet, dc pnafertim Dei miniftri, epifeopi dc abbates, monachi de moniales, canonici dc veftales ad reAum inclinent, dc rvgulariter vivant, dedie ac aoAe: fape dt crebro Chriftum invocent, dc pro omni populo Chriftumo diligenter intercedam. Et omnes Det mmtftros rogamus , dc docemus, dt penfertim facerdotes ut Deo obediant, dc caftitatem ament, dc caveant fibi ipfis ab ira Dei, dc ab atflname incendio, quod ferit iu in* Aferoo . Diligcmiffime letant, quod omnino nor- debeant coitus caufa cum femina communicare. Et fi quis ab eo abftinere dc caftitatem lervare velit , habeat Dei mifericordiam, dc quoad terrenam venerationem fit jure Thani dignus . Et quilibet chrifliaous ex timore Domini fui injuftutn coitum fedulo evitet, dc,leges ecclefiafttcas jufte obfervet.

VII. De CMjegiis *prtkikith.*

Docemus etiam dc rogamus, dc in Dei nomine imperamus, ne aliquis chriflianus infra feftum cognationis gradum in propria affinitate unquam uxorem ducat , neque cognati fui viduam , cui eadem vicinia cognatus erat; neque cognatam uxoris fue, quam antea habuerat ipfe; neque fisBlceptriccm fuam ; neque confccrstam veftaiem ; neque repudiatam aliquis chriftiauu· unquam uxorem ducat; neque aliquam meretricem unquam feâctur; neque, plures una uxore habeat ; dc ea fit legitime nupta uxor, fed habitet cum illa fola, quamdiu ipfa vixerit; ita femper (facere)debet, qui Dei leges jufte curare, dc ab inferni incendio animam fisam cuftodire velit.

VIII. Dr drcmrrs rrddradsr.

Et perfolvantur Dei jura quovis anno jufte diligenter, hoc eft, arationis elecmofyna decimo quinto die a palchate , dc fatuum decime ad pentecoften, deterre primin'* ad felium omnium fanâorum ; dc fi quit tunc decimas'perfolvere nolit, prouti diximus, hoc eft, decimas agri , eoCdem modo ac aratrum progreffum fecit ; tunc conveniant regis prepofitus dc epifeopi, de hindi dominus dc ecdefie presbyter , dc fumant invito illo detimam partem pro ecclefia, ad quam pertinet, de alignent ei nonam partem; dc dividatur oâava pars in duo, dc capiat terre dominus dimidium, dc dimidium epifcopus, five fit regis, five Thani minifter,

IX. *Dt* Ammw.

Et denarios Petri ad feftum Petri < folvatur) dc fi quis eum ufque poft illum dieni retinuerit; det epifcopo ilium denarium , dc addat xxx. dc regi centum viginti folidoa.

X. *Dt fri»itiii fttiiuin·*

Et feminum primiti· ad Martini feftum, dc fi quis caiufque poft illum diem retinuerit, dét eas epifcopo, dc compenfet undecies dc regi cxx. folidos.

XI. Dr drcieri/ ad «ccXafae TA** *ftrtianlihu.*

Si quis tuncThanus ht, qui in pofleffiooe fua ecclefiam habeat, in qua fit cameterium, tradet tunc tertiam partem propriarum decimarum ecclefia fuss. Et fi quis ecclefiam habeat, io qua non eft cameterium , det ex ix. partibus prèsbytero fuo id quod velit, dc quilibet ecclefi* cenfus primario tradatur templo ex omnibus ingenuorum focis.

XII. Da ρκιOM pre lacernis.

Et nummus Candelaria ter quotannis (folvatur;) primo vigilia pafebatis, cera valorisdimiE dii oboli pro qualibet hyda, dc deinde ad omnium fanâorum feftum tot etiam , dc poftea ad purificationem beate Marte fimiliter.

XIII. *DtftanU yt* vititttr fyetMeet* λλμμ. *tr it (tfulture.*

Et equiffimum eft, ut pecuniafepulcrtlisTemper folvatnr ad apertnm fepulcrum, dc fi quit aliquod corpus ex fua parochia alibi humaverit folvatnr nihilominus pecunia fepulcralis illi ecclefi·, ad quam illud pertinet.

XIV. Dr Dri «arjias /iritu, *tf jtjmùû* res* ftrvMUi·

Et omnia Dei jura preferventur diligenter prouti

uti neceffariam eft; fefta & jejunia debito modo celebrentur ; flt fiat quolibet die dominico fefti celebratio a die faturni hora pomeridiana, ufque ad diei lunae auroram, flt quilibet alius dies feftus, prouti indiftus fuerit.

XV. *Dt dit definite.*

Et die folis mercaturam etiam feveriflime prohibemus, flt omnem conventum populi, nifi pio maxima ncccffitate fit, flt venationem, fltabomnibus mundanis operibus in hoc fanclo die fedulo ceffandum ell.

XVI. *Dt jtjtmiit.*

Et ut quodlibet injunftum jejunium cum omni diligentia obferveiur, five fit jejunium quatuor temporum, five fit jejunium quadragefimale, five fit aliud quodeumque jejunium, dtquolibet fello B. Marin, & *fefto* cujufcumque apoftoli jejunetur, excepto fello Philippi & Jacobi , (quia) non injungimus aliquod jejunium ante feftum pafebatis , & quolibet die Veneris (fit } jejunium , nifi fit feftum, & non neceffeeft jejunare a pafchate ufque ad pentecoften, nifi injunftum fit, vel ipfe omnino velit jejunare , uti etiam a natali Domini ufque ad oftavam epiphaniae, hic eft leptem dies poft duodecimum diem feftum.

XVII. *Dt tttxforiixt jnfiitix.*

Et prohibemus ordalium ac juramenta feftis diebus, fle diebus quatuor temporum , & diebus Qpadragefimalibus, λ juftis diebus jejunalibus , fle ab adventu. Domini ufquedum oâavus dies fupra duodecimum diem praeteriit , flt a feptua-gefima ufque ad decimum quintum diem fupra pafcha. Et fanfti Edvveardi feftum fapientes ciegerunt, ut felium celebraretur per omnem Angliam, (h. e. xtv. die Martii xv. C«l. Aprilis ; & fanfti Dunftani feftum xiv. cal. Junii hoc elt xxx. die in majo. Et hisfanftis temporibus, promt juftum eft, inter omnes chriftianos pax & concordia fit, fle omnis *fraus diftrpetur.* Er fi quis β-ικοι fidejuffionem vel compenfstionetn pro rebus terrenis debuerit, reddat ei fedulo ante vel poft.

XVJII. *fu txbtrletit »d ttnftffittM if fvnittxtiext.*

Rogamus etiam per Dei amorem, ut quilibet chriftianus intelligat fedulo proprium fuum commodum. Ante omnia tempus aliquod expeftare debemus, quum quod, quamdiu potuimus, parueiimus diligenter voluntati Dei, nobis gratius erit, Ïuam omne, quod in toto orbe eft. Sed tunc mplicem mercedem habere debemus ejus, quod *n* vita antea fecimus. Voce illius tunc, qui promeruerunt inferni mulftam. Sed agendum, quam diligentilfime a peccatis revertamur , & finguli delifta noftra confeffario noftra fedulo confite* mur, ut femper abftineamus, ac fedulo compenfemus. Et finguli noftrum aliis injungamus, quod volumus, ut nobis injungatur. H«c eft lexjufta, fic Deo valde grata, & is erit feliciffimus , qui legem hanc fervaverit. Namque Deus omnipotens nos omnes creavit, flt deinde magno pretio, hoc eft, propria vita quam pro nobis omnibus tradidit, redemit.

XIX. *Ad Ettcbtrifiitm if frtbilttntt.*

Et quilibet Chriftianus faciat , quod ipfum oportet ; incumbat chriftianiffimo fuo diligenter , & preparet fe etiam ad communionem S. Euchariftias faltem ter io anno cuilibet, qui propriam neceflitatem intelligere velit, necefle eft, flt verbum ac feftum erga quemlibet amicum ordinet cum juftitia, fle jusjurandum ac f«dus caute fervet ; flt quodlibet injoftum diligenter ex hac terra ejiciatur , quantum fieri poteft , flt diligatur Dei juftitia abhinc fedulo verbis flt fedis. Tunc nobis omnibus Dei mifericordia propinquior *erit.*

XX. *Ad fdtliteltix trfj dttuinet.*

Agendum feciamus etiam fedulo, ficut docemus , fimus femper Domino noftro obfequentes & fideles , & perpetuo omnibus viribus cultum ipfius tueamur , & voluntatem ejus operemur. Omne namque, quod unquam pro vero Domino fideliter fecerimus , omne illud nobis iplis facimus ad majorem utilitatem . Illi namque certe Deus gratiofus eft , qui domino fuo vere obfeqtiens eft. Magna etiam cuilibet domino eft utilitas , ut famulos fuos jufte gubernet.

XXL *Ai Dt»»» tx mfrtxis ctitedtnx* d* /dn».

Et omnes chrtftianos quam diligentiftiine docemus, ut interiore corde Deum femper diligant, fle verum chriftianiflimum libenter fervent, & ecclefiafticos doftores fedulo audiant, flt Dei doftrinam ac leges contemplentur ac perferutentur fepe flt crebro propriam fuam utilitatem.

XXIL *Ut OrtUintx» dtxtixicxxt if fyntUluxt yültxl.*

Docemus etiam ut quilibet chriftianus difeat, ut faltem poffit veram fidem refte intelligere, Pater nofter „ ac Credo „ difeat, quoniam un quilibet Chriftianus Deum implorare , flt ahe/o veram fidem oftendere debet. Chriftus ipfe orabat prius „ Pater nofter, „ fle hanc orationem difcipulos fuos docebat. Et in oratione hac ecclefiaflica funt feptem petitiones , hanc fi quis cx animo oraverit, nuncium femper mittit ad Denm ipfum pro quolibet commodo , quod ipfi neceffarium eft, five in hac vita, five in futura. Sed .quomodo quis unquam ex animo ad Deum orare poteft, nifi internam habet duritatem, fle veram in Deum fidem , quoniam ille deinceps non obit mortem in chriftianorum communione, nec in confecrato coemeterio quidcit , neque in vita fua S. Euchariftiam percipit , neque bonus eft chriftianus, qui boc difeere nolit; neque ille debite alium fufeipere poteft ad baptifma, vel ad confirmationem , nifi haec difeat , ut bene illa norit.

XXIII. *Ut exitialia ftt&int.*

Docemus etiam, ut exitialia peccata fle diabolica fafta quam diligentiflime a quolibet evitentur, fle compcnfentur libentiffime, juxta confeflaDrii confilium, fi quis per diaboli inftigationem in peccata fuerit lapfus.

XXIV. *E/ ixttr kxc*

Docemus etiam, ut homines a turpi flopro, & ab illicito concubitu , & ab omni adulterio moneantur femper fe abftinere.

XXV. *Ut cavetit fibi dt trtxttnd» judici».*

Docemus etiam ut quilibet homo diligenter Dei timorem in animo fuo habear , & die ac nofte caveat a peccatis , diem judicii timeat, fle ab inferno abhorreat , & femper finem dierum adftare fibi arbitretur.

XXVI. *Ut tfifictfi tf Sectrdtiti fide tbeent tfitix.*

Epifeopi fint prneonea & doftores legum Dei, dt explicent ,ac exemplo fuo doceant libenter Eecclefialtica officia, attendat his quicumque velit, Quoniam inutilis paftor invenietur gregiqui nolit gregem , quem tueri debet, clamore defendere ,' fi alias poflit, cum aliquod damnum gregi nocere incipit. Nullum eft damnum adeo malum ac diabolus ipfe, qui femper hoc unum meditatur , quomodo animabus hominum maxime nocere poflit. Tum oportet paftores effe valde vigiles, & diligenter clamantes , qui ab boc latrone publico populum tueri debent . Hi faut epifeopi & presbyteri, qui ecclefiafticnm gregem defendere & tueri debent per fapieates doârinasne furiofus lycanthropus cum nimium difeerpat, aut

CT multos ex ecclefiaftico grege mordeat. Et fi quis maxime curet, ut Dei nuntiis obediat, idem eft ac fi Deo ipfi Obediat. Semper fit nomen Dei benedlftum, & [illegible] laus ei, ac honor, & gloria, ia omnes faculi ctatei- Amtfl.

ANNO CHMBTI

Hoc eft feculare coufilium, quod ex coofultatiooe cum faplentibus meis volo, ut obfervetur per totam Angliam.

L *Dt finiti» iftrnh.* Ll. Sax. I.

Hoc igitur eft primum, <|uod volo, ut jufla lege. fanciantur, & qualibet injuftilia fedulodamnetur, fe ut Circuletur fle eradicetur > quodlibet injuftum, quam diligentiflime poflit de hac terra it promereatur Dei juflitia, ac inpofterum omnes tam pauperes quam divites, jure publico fruautur, & juftum illis judicium reddatur.

II. *De atiftvktrdin t>Mnk it indicit.* Ll. Sax. a.

Docemus etiam, quod licet quis delinquat, & ipfe profunde pcaoiteat, tunc adhibeatur moderatio (in poena irroganda) prouti coram Deo decens, & coram mundo tolerabile eft. Et meminerit diligentiflime, qui judicio prsfidet, ejus, quod ipfe habere geflit, cum hoc modo dicit: Et dimitte nobis debita ooftra, ficut & nos dimittimus. Et prohibemus ne chriftianus ante omnia faltem lens rei caufe ad mortem tradatur; fed potius mitis poena ftatuatur in populi commodum, neque perdatur pro re parva Dei manuum operatio, & proprium ejus pretium, quod caro redemit.

HI. *Dt cbrifii&e* w» wadrada «atra *rtguan.* LL Sax. 3-

Prohibemus etiam, ne chriftianus quifquam procul de terra vendatur, neque ad gentiHfmum taltern perducatur, fed diligenter foveatur, ne anima perdatur, quam Chriftus propria fua vita redemit.

IV. *Dtftgi/, ftrtiltgii tfc. tjiciendh.* LLSax.4.

Prohibemus etiam, ut tertam circumquaque diligenter mundare incipiant, & a nefandis aftbionibus ubique abftineant. Et fi fage, vel arioli, ficarii, vel meretrices alicubi in regione deprehendantur, educantur fedulo ex terra illa, relia terra pereant omnino nifi ceflent a faftis malis, & majori modo compenfent. Precipitous etiam, ut profugi & exleges Dei ac hominum, ex patria exterminentur, nifi fe fubmittant, & quam diligentiflime emendent. Et fures ac latrones publici brevi pereant, nifi ceflent (a malefaftis.)

V. *Dt latilint» ftpctfiitinHitu tktlndit* Ll. Sax. 5.

. Prohibemus etiam ferio ethnicifmum. Ethnicifmus eft, cum quis idola adorat deos gentiles, fe folem vel luuam, ignem vel fluvium, torrens vel faxa, vel alicujus generis arborum ligna, vel (quum quis) veneficium amat, vel vicariatum committit ullo modo, vel fortilegio, rei teda vel aliquo pbantafmate aliquid perficit.

VI. *Dt itiricidit prjtnmtiiai, Cf ntcrcktntihtf.*

Homicide fle perjuri ordinum violatore» fle aduheri fubmittaut fe & emendent, vel fcienter in peccati» moriantur.

VII. gpad *ftccetem terpint fit i» dirhu tf lt~*

Injuftum non eft ullo tempore permiflum; attamen diebus feftis, & in jejuniis, & in locis fanftis diligentiflime ab eo cavendum eft. Et femper quo quis eft potentior vel majoris ordinis, eo magis coram Deo fe mundo injuftum emendare debet. Et ecdefiafticacompenfiitiofem-

A per diligenter inquirende eft *ex Griptit,* femundana compenlstio inquirenda eft ex mundana lege,

AXNO cHXlm

VIII. *Dt mitiftrent tlitrh tccidntt.* Ll.Sax.36.

s, quis gjjgri, tniniftrum occiderit, fit exlex apud Deum fe apud homines, nifi per exilium fe apud cognatos etiam magis compenfet, vel purget fe capitali purgatione, & intra xxx. dies incipiat compenfetionem ubique tam apud Deum, quam apud homines (folvendo) omnia quas habet.

IX *Ut ttx fit 'etdmtth, tf tUnigtaii pnttcnxf. U.* Sax. 37.

Si quis fberis initiatum vel exterum aliquo modo feducat ad ea que concernunt pecuniam vel vitam, tunc rex ei fit loco cognati, fe loco pa-B troni, nifi ia alium dominum habuerit, & compenfetur regi, prout decet, vel faftum illud quam maxime vindicetur. Regem chriftianum quam maxime decet, Dei injuriam quam feveriffime ulcifci pro eo, quod faftum eft.

X. *Dt ntinlfirt tlttrii bttmcide tft.* Ll. Sax. 38.

Si minifter altaris homicida fiat, vel alias ma* gnum nefas perpetraverit, tunc perdat deinde tam ordinem quam honorem, fe peregrinetur quam procul papa ei profcripferit, fe illud libenter emendet, fe fi fe purgare velit, purget fe triplo, fe nifi intra xxx. dies compenfatiorem inceperit apud Deum & apud homines, tunc fit exlex.

XI. *De erdinetxei vixciextt,* e«l vrrfersn/r. Ll. Sax. 39.

C Si quis facris initiatum vinciat vel verberet, vel admodum convltictur, compenfet ei prout juftum eft, fe epifeopo ane expiando mulftam pro ordinis modo, fe domino vel regi pro plena violatione pacis, vel purget feipfum plena excufatione.

XII. Dr erdnss/e *ctpitit rte.* Ll. Sax. 40.

Si quis facris initiatus capitale crimen commi» ferit, apprehendatur, fe fiftatur coram curiaepifcopali pro illo quod faftum efl.

XIII. *Dt rtt cnftftntn ftlnlt.* Ll. Sax. 41.

Si quis capitalis criminis reus fedulo confiteri velit,-non negetur illud ipfi unquam, fe fi quis ei negaverit, compenfet hoc apud regem cxx. D fôlidis, vel purget fe fumens quinque homines, & ipfe fit fêxtus.

XIV. *Dt dit denimkt tf ftftis ebftrotMdis.* Ll. Sax. 42.

Si apprehendi poteft, non occidatur unquam diei folis fello aliquis occidendus homo, nifi fugiat vel pugnet, fed apprehendatur & teneatur ufque dies feftus preteriit- Si liber homo diefefto laboret, tunc compenfet hoc obflrifti colli mulfta, fe faltem apud Deum diligenter compenfet, prouti docetur. Servus fi laboret, vapulet, vel pretium verberum pro ratione ejus, quod faftum eft, (luat.) fi dominus fervor fuos die fefto cogat ad laborandum perdat fervum, fe fit inpofterum liber, fe dominus fblvat violatas Je-E gis panam apud Danos, mujftam apud Anglos, pro ratione ejus, quod feftum eft, vel purgetfe.

XV. *Dt jtywnm vitltait* LL Sax. 43.

Si liber homo varum jejunium diOblvat, folvat violate legis ponam apud Danos, mulftam apud Anglos, pro ratione ejus, quod faftumeft. Malum eft tempore veri jejunii ante prandium edere, & adhuc peius, feipfum carne defiedare. Sî fervus hoc fecerit, vapulet, vel pretium verberum pro ratione ejus quod faftum eft, (luat.)

XVI. *Ut qttdrtgtfiiuit tf fifie* aro *Itnttmtxr.* Ll. Sax. 44.

Si quû publice quadragefimara diflblvat perdi-

Nn nuca-

ζφ micattooeet, vel per patrimonium, ve) per rapi- A
— -nam vel per' aliquod nefandum facinus, duplo
CHiini b* co*»H*nfe,ur» «‹· ·«* magno fefto, pro ratio-
>e,«.l »e ej"» 5"°^ faâurn eft. Et G quis (hoc) nC-
ft triplici purgatione fe purget. <

VII. *Dt tttltfi* debitt vi dttinnit.* Ll. Sax. 45.

Si quis vi ecdeGailicis juakiis fe oppofueut, folvat violate legis pcenam apud Danos, muL datr apud Anglos, vel purget fe fumeos undecim, fit ipfe Gt duodecimus. £■ aliquem vulneret, compenfct hoc, dc folvat plenam mulâam domino, & ab epifeopo manum redimat, vel eam perdat. Si aliquem occiderit, Gt exlex, & perfequantureum cum clamore omnes illi, qui juftitiam volunt. Si ipfe auâor fuerit, quod Gt occifiu, pro eo quod ille juftitie fe oppofuerit, G hoc confirmetur, jaceat inultus i

XV111- *Dt fttrtm trdntm vitituit.* LL Sax. 46.

Si quis (aerum ordinem violaverit, emendet hoc pro dignitate ordinis, five per «ftimationem capitis, Gve per muldam; five per *violttz legis* pcenam, five per omnem pofteftionem.

XIX. *Dt ndnittrit.* Ll. Sax. 47.

Si quis adulterium commiferit, emendet per hoc quod faâum eft. Malum adulterium eft, quod uxoratus homo cum toluta coear, dc multo pejus cum alterius uxore, vel cum facris initiata votis.

XX. *Dt mct/httfii.* LL Sax. 48.

Si qu^ inceftum commiferit, compenfet hoc pro dignitate cognationis, Gve per capitis atftimationem, Gve per mulâam, Gve per totam pofteftionem. Non eft eadem ratio cum forore ac cum remotiore cognata coire.

XXI. *Dt viduem vielentt.* LL Sax. 49.

Si quis viduam vi violaverit, compenfct hoc per capitis zftimationem. Si quis puellam vi ftuoraverit compenfat hoc per capitis zftimationem.

XXII. *Dt txtrif edeltert fate £rtvi.* Ll.Sax.50.

Si marito vivo uxor cum alio concubuerit, dc illud manifcftum fieret, fiat ipfa inpollerum infamia mundi, dc habeat verus maritus omnia, que (illa) poftidebat, ac perdat illa utrumque tam nafum quam aures. Et G nccufatio fit, dc purgatio fraâa Gt, tunc epifeopus poteftatem(it) eam) habeat, dc feverifTime judicet.

XXIII. *Dt uxtrett fornicente, ent ttncebinem bebtntt.* LL Sax. 51.

Si vir uxoratus coeat cum propria fua ancilla, amittat eam, dc pro ipfa compenfet apud Deum, dc apud homines. Et G quis legitimam uxorem habeat, dc concubinam etiam; huic nullus près-byter aliquos faciat sirus, qui chnftianis fieri debent, nifi ceflavcrit, dc quam maxime emendet, prouti epifeopus cum edocuerit, dc poftea abftineat'ab itidem.

XXIV. *Ut tlienift** libidit^i tjitiiMer.* JL». Sa», j*. ANNO* chiiti

Si alienigene concubitus fuos refbiœare oolint, ex regione cum poffefljoxdbus, dc peccatis fuis exterminentur.

XXVI. *Ut bttxmdj in ftirgttieet teutnr tf{fctf» treietir.* Ll Sax. 53

Si homicidium manifcftum fut, quod quia Gl trucidatus, tradatur cognatis (homicida,) & fi acculaiio Gt, dc purgatio male fuccodat, judkot epifeopus.

XXVII. *Dt* ea, y«i itwaiemoicj/irw *ttlel ιχιr^η-tme cnlicdttrtl.* Ll. Sax. 64

Si quis Dei fugitivum retineat injufte, tradat Beum ad juftitiam, & compenfet illi, ad quem pertinet, ac emendet regi per capitis «(limationem. Si quis excommunicatutn vel exlegem habuerit, & cirflodicrit. luat vitam dc omuetn fuam polTe&onem.

XXVili. *Dt tui/trittrdle txbtbtndt.* LL Sax. 6$.

Et G quis diligenter ab injuftttia deinde reverti velit ad juftitiam, mifericordiam confequatur ex timore Dei, quam optime dc diligentiiDme fieri poflit.

Pli rt^ii fit ftrtrtfi». Ll. Sax. Epilog.

Nunc diligenter rogo, dt in Dei nomine oro quemlibet, ut ex intimo corde ad Dominumfuum convertatur; & fepe ac crebro contempletur Cquam diligentiftimc id quod ei eft faciendum, dc Iuod omittendum. Nos omnes maxime decet)eum diligere, & Dei legibus obfequi, & ecclefiafticis doâoribus fedulo obedire, quoniam ii nos producent ad judicium, cum Deus judicabit quemlibet pro fallis fuis. Et beatus eft pallor, qui gregem ad Dei regnum, dc ad celefte gaudium Iztutn ducere poteft propter faâa fua. Bene etiam eft gregi illi, qui paftorem fequitur eum, qui illum a diabolis eripuit, & Deo acquifivit. Agedum omnes unanimi corde diligenter domino noftro placeamus cum eo quod juftum eft, & in pofterum temper caveamus diligenter ab incale*icente incendio, quod prҫvalet in inferno faciant Dnunc etiam doâoresdc ecclefiaftici prxeones, pro-uti juftum, & cuilibet neceffarium eft; exponant Gepe eccleGafticas neceifitates, & omnis qui diferctus eft, audiat eas diligenter, ac doârinas eccleGafticas in mente retineat quam firmiftime, in propriam fui utilitatem, dc femper quilibet homo in honorem Domini fui preftet Deo fuo id Iuod poteft, verbo dc faâo, hilariter femper. 'une nobis omnibus Dei mifericordia paratior erit. Semper Gt nomen Dei io sternum benediâum, ac gloria ei, flt laus fic venerationGtfemper in feculum feculi. Deus omnipotens Gt nobis omnibus mifericors, prouti ipG placuerit, ftc confervet nos femper ad eternitatem. Fiat. Amen, j,

f

CONVENTUS EPISCOPORUM

In monafterio RivipullenG, anno mxxxu.

ANno Dominicae Incarnationis mxxxu. xviii. Kal. Februar. habitus eft conventus epileo^porotn io monafterio RivipullenG, Aufonenûs diteceGs, ad dedicationem bafilice illius mena* Aerii. In eo aâum eft de monafterii eiuidem privilegiis, quai ab epifeopis confirmata lunr.Jnterfuctunt autem epifeopi, Oliba AufooenGs, Wifredus CarcaftonenGs, Berengarius Helenenfu, Amclius AlbienGs, Wadaldus BarcinoncnGs. Sub- F feriptum poftea fuit a pluribus epifeopis, & a Galterio epifeopo AinaneoG, Romane eccleGe legato. *tiÀe tx Rrvipxlltnfi tekxlerit dtferiffit il-Mrifitui Pttr. dt Meret Pttrtfitnfit ertbitpi/ctfttt, txi btc brrvitritxt dtktmet.*

Anno ab Incarnatione Domini noftri *JefuCbri-* B· M·«· fti mxxxu. era milleGma Ixx. Indiâione *tt.* £ xviii. Kalendarum Febraiariarum, anno primo quo ι.,T poft deccflum venerabilis memoriae Rodeberti Re-

— '- chkuti M|l. Regis Francorum fufeepit regni gubernacula filius A Henricus, fââus eft conventos Epifeoporum in ctenobio fanâe Marie perpetue virginis territorii Rjvipolienfis ad dedicationem bafdicc ipfius Dei genitricis fimntqoe principum patria ac reliquorum fidelium utriufque fexus, etatis, ordinis. Aâum eft autem hoc in Hindu Ac ordinatione domni Olibani Pontificis Auloocnlis, ad cujus ditecafim pradiâus pertinet locus: qui progenitorum venerandis aflenfum prebere cupiens documentis, atavi fcilicet fui beat· memori· Comitis Ac Marcbionis Vvifredi, qui prediâum cceno-bium a fundamentis extruxit, exemplo quoque avi reverend· memoria Comitis Mironis, qui eandem Ecclefiam admodum parvulam deflruens, majoii ftimptu Ac opere cdificavit, icrvan» etiam in-B Aituta patris fui domni Olibani Comitn iraitunique illius, qui hanc fecundo majoiis operis culmine fuftulerunt, ut omnes pietate, fic uoiverfbs etiam aedificii tranfgreffus eft magnitudine · Omne enim fuperpofitutn ejufdem Ecclcfi· folo tenus coaequavit, Ac a fundamentisextruens,'multo labore Ac miro opere divina fe juvante gratia iplc complevit. Ut amem iui defideriifatiificeret votis, vicinarum regionum Epifcopos congregavit, Ac eandem quam conftruxit Ecclefiam innomine Domini cum fuis coepifcopis venerabiliter dedicavit, atque in dic eodem cum omnibus qui aderant Epifeopis necne clanffimis Ac venerandis Comitibus, domno videlicet Vvihedo fratre, domnoque Vvillcrmo nepote ad ftabilimentum C prrfati coenobii hanc ordinationem dotis fecit, conftruxit, atque firmavit.

OLIBA fanâz Aufonenfis Ecclefia Prcful, Ac Berengarius Epifcopos Elenenfis, Ac Guadaldus Epifcopos Bsrchinonenfis, Ac Vvifredus Epifeopus Carcaffoocnfis, Ac Amclius Epifeopus Albieofis, omnibus fanâe mittis Ecclefia filiiscujulcunque ordinis Ac ustis, hereditatem Ac gaudium regni ccelcftis. Notum effe volumus veflrc fraternitati, dileâiftimi fratres & filii, quoniam convenientes ad dedicationem Ecclefic Det genitricis cceoobii RtvipoUenfis, ipfius domus decorem Ac ftatum, ut io melius proficeret, qua valuimus perficere inflantia peregimus. Nam Ac facris reliquiis venerabilium fanâorum illam cum divina gratia iin âificavimus, Ac per invocationem nominis Jefu Chrifti, quatinus potuimus, benediâionibus cam ad alta faftulimus; quatinus diligentibus amor Ac Dei auxilium, Ac odientibus maneat timor atque judicium. Hanc quoque conflitutionis ooftrc dotem prcdiâc Ecclefic fecimus, manibufque noilris, ut inftaâa permaneat, infignire curavimus, flatuentes feb divini judicii obteftatione Ac anathematis interdiâione ut nullus audeat hoc violare quod nollra auâoritas ad ftabilimentum domus Dei voluit confirmare. Igitur ficut venerabilium Apoflolicorum que prediâo faâa funt E cœnobio conticent privilegia, Ac ficut Regum Francorum demonftrant regia prreepta, quemadmodum oftendunt dotes qua a nolitis antecciToribus ei firmata funt per rctroaâa tempora, fic illi confirmamus Ac ftabilimus omnia fua, videlicet cunâa, que quorumlibet dono fidelium ufque hodie juftc adquifivit vel quolibet modo ufquctin finem feculi julle adquifierit. Concedimus etiam $c confirmamus Abbatibus Ac monachis ipfius loci omnem libertatem fua placita diffringendi vel indicandi in omnibus excelfibus vel malefaûionibus que faâa fuerint infra terminos omnium prediorum pcelcripti cceoobii, £c ut nullus judex vel vicarius vel cujushbet poteflatis hemo habeat licentiam caufas eorum diftriogeodi vel quolibet anno modo fine illorum julliooe dijudicandi, neque C**|*11 in tcloaio ipfius mercati, neque iu omnibus omnino locis quae pnsfatocaoobio pertinent aliquam violentiam inferendi. Inter hrc interdicimus omnibus univerfi ordinis hominibus vel ipfius loci vel extraneis ut de ornamentis ipfius loci nullus prefumat aliquid auferre, commutare, vel donare ad damnum vel dehooeftamentum gradidas Ecclcfi*. Concedimus quoque & firmamus piediflo mooafierio juxta conftitutioncm domni Papae Benediâi, ficut ipfe eidem cœnobio per auâoritatem beati Petri Apoftoli & fuam firmavit, ut fi fvflivitas Ypapanti Domini, quam putificationem fanâe Marie dicimus, port Septuagefimam evenerit, habeant in perpetuum licentiam habitatores ipfius cceoobii At *GUrit* ia *excelfit Det* folemniter decantate. Si quis ergo hujus noftre conilitutionis adjutor extiierit, hunc de parte Dei omnipotentis & beate Matie virginis Ac noflra benedicimus, & ut in perpetuum falvus permaneat peroptamus. Si quis autem, quod abiit, aufu temerario effringere vel violare quolibet modo hex: quod continuimus voluerit, hunc a liminibus fanâe Dei Ecclefie cWtraoeum judicamus, «3c ab omni conlbrtioChriftianorum i.Ium fegregamus, atque de parte Dei omnipotentis Ac fanâe. virginis Maris illum excommunicamus do* nec digna pcenittidtne Deo & beate Mane virgini fatisfaciat, infuper & dtftriâtonc vyoerandorum principum legalia illum perna coerceat, Ac facrilegii cenfura conftriogat, flt io antea hec dos nofttx conilitutionis (labilis Ac ioconvulU permaneat. Oliba Epifeopus. Vvifredus nutu Dei CarcaiToneofis Epifeopus. Amelius Epifeopus Albieofis. Berengarius nutu Dei fanâe Elenenfis Ecclefic prcful. Eriballas Epifeopus Urgellenfis. Bernardus gratia Dei Epifeopus Coieraoenfis. Guilabertus gratia Dei Epifeopus Barchinonenfis. Petrus Epifeopus Gerundenfis. ArnaHus Epifeopus Tolofcnfis. Guifredus fanâe prime fedis Narboqenfis. Vvillclmus gratia Dei Epifeopus Aufonenfis. Rambaldus gratia Dei Epifeopus. Berengarius gratia Det Gerundenfis Epifeopus. Vvillclmus gratia Dei Urgellenfis Epifeopus. Arrtulfus Epifeopus Rgtcnfis. Berengarius gratia Dei TarratonenCs Archiepifcopus. Ego Gualterius indignus Albanenis Ecclefic Epifeopus atque Romane Ecclefic Cardinalis ac Legatus quidquid continetur iti privilegiis & in dotibus hujus Ecclefic laudo Ac confirmo atque corroboro. Arnallus gratia Dei Aufonenfis Epifeopus. Guifredus grana Dei Comes. Vvilleltnus Comes gratia Dei. Eimengaudus gratia Dei Comes. Berengarius Riymundi. Ermcftcndis gratia Dei ComitifTa. S. FuIconis Viceeomitis. S. Vvifredi Vicecomitis. S. Seniofredi Vicecomitis. Petrus Vicccomes. Scriptum per manum Îfarni ad vicem ArnaNi Olive Pontificis Norarii. Vvillclmus Arclndiaconus. R. Abba. Vvsfredus Levita, qui & judex, fub Icribo presbyter. Raymundus presbyter. Vivas Ixvita- fiterdos, Ac judex. Sendcredus lareidos Okfflenfis. Ermcmirus Levita & facrifcrinii. S. Dalmatii Levitsr. ArnaHus Archilevtta. S. Poucii Boiiifilii Marci Picpofiti fc jndicis Barchmonenfis, qui hec que (upia kripta hint jufla fciens fubfcripfit. Arnallus index. Boüifiliu» facerdos. Ricardui Sacnfla. Bercngariuj Sacnfta.

CONCILIUM PAMPILONENSE

PB episcopatu Pampilonensi antigua sedi suæ

__Reftituendo , ' celebratum anno domini mxxxii, tempore Joannis papas XVIII.

C»»r« C««- CUm antiquis temporibus , tefle Mariana rerum Hifpanicarum fcriptore , Pampilonenles fedem epiicopalem, ob barbarorum iocurfiones, in monafterium -Leirenfe, quod fitum efl in montibus Pyreneis , tranfluliflent ; atque rigore faâc translationis, monachi ejufdem monaflerii jam recens permiffu pontificis Pampilonenfmm epifeopum creaflent : habitum eft ifla de caufa hoc concilium, aâumque in eo ut antiqua Afedes Pampilonenfi epifcopatui reftituatur. Idqoè pod obitum ejus , qui tunc erat Pampilonenfis epifcopus, tempore fucceflbris fuit exeeutioni man* datum.

Interfuerunt concilio Pontius Ovetenfis archie* pifcopus, Garfias Anagari, Nunnius Alant , Ar« nulfas Ripagorfc, Ssncius Aragonie, hoc efl lacca», Julianus Caflellas, hoc eft Ance, epiicopi . Vide Baronium anno 1032. num. 4.

CHK1ST! TMTM

VITA BENEDICTI PAPÆ IX*

B*M4>α.«ıχ

BEnediâus Alberici Tufculani comitis filius , duorum germanorum pontificum Benediâi & Joannis prcdecefforum nepos circiter annum «tafis decimum, vel faltem , quod verius eft , decimum oâavum , quod capax erat impudicitic ‹Sc luxurie, qu· ipu · Petro Damiani adfcribitur, tyrannide parentis Alberiei intrufus eft in fedem apoftolicam fexto Idus Novembres anno Chr. Iojj. tempore Conradi imperatoris. Hanc aliafve maculas fanâiffim· catbedr· Petri , in hoc , aliifve pluribus fupra recenfitis pontificibus illatas, ecclefia non intulit : fed poft diuturnas reclamationes & contradiâiones, ut ait Petrus Damiani , deri, & populi, patienter perpefla fufti-B0··· Unde quam impudenter quamque indifere-' te novatores hcretici fuis calumniis ecdefiam his vulocribus a furibus & latronibus violenter fauciatam profeindant , nemo non fatis aperte intelligit. Et quamquam indignus fedem apoftolicam per vim & lyrannidcm detineret : tamen univerfusoibis catholicus, quod mirandum eft,eum-
X<ot4iâ··*. dem fucceflorem Petri coluit , & pro Romano
*Juà*ftre ***** **' Poπ,*^ i ignovit. NamHermannus Hamburgenfis archiepifcopus , ejufve fuccefloies Bezelinus , cognomento Alebrandus, & Adclbertus, pallium petierunt, & impetrarunt . Ex *Bremtufi* . Coorado imperatori ad compefcendum Mcdiolanenfem archiepifcopum , imperii perduellem, Crémone inter Miifarum folemnia coronam regni contulit. Simeonem anachoretam apud Treviros
Co.r a te. 10°·"ı\"· ^ »«■ *nclufum › inflantia Popponis Trevirenfis .archicpifeopi, in numerum fandorum retulit. Cremona abeuntem comitatus eft Conradus imperator, ad compelcendam Pandulphi principis Capuani tyrannidern , & facrilegam bonorum ecclefiaftrcorum invafionem. Inflantia Pclonorum , authore Longino , per legatos fedem apoftolicam interpellantium , Bohemos ad reftitutionem fpolii , quod Gneinenh ecclefia: intulerant, minitans pce-
CumCifi·! »··· îo.·ı*··α. t··. n,m cxcotnmuniM,'on't › «degit. Cafimirum Po-Ioni· principem, Bolcslai magni primi regis nepotem, exulem , urgente neceffitate & utilitate ecclefi·, & regni Polonici, a voto religionis in monafterio Cluniacenfi emiflo abfolvit; ordinique diaconatus, quem fufeeperat, per difpenfationcm jufla de caufa exemit; ad feculum redire, regni gubernaculis pneeffe, uxorem ducere , atque ex ea futuros regni haeredes procreare, idem permifit obfervanda, ut Poloni pro mnemofyoo aece-Car poio.t pii beneficii, beato Petro ejufve fuccefloribus dc···'·'·■«*·■ quolibet capite nobilium ufualem nummum fin *,M. gulis folvant, csfaricm capitis & conftm barbaro more non nutriant, inftar religioforum Latinarum nationum tonfuram caput geflent, & in praecipuis Chrifti & Virginis matris ejus feflivitatibus panno linteo albo in ftol· modum dependente cervicem exornent . Faâum id eft ea intentione pontificis, ut bis tribus infignibus , ex monacho & diacono apoftolica conccfuone & benignitate, cum aliter concretum periculum dilpelnon poflit Polonus regem fibi'creatum & redditum recognofcens , tam 'io—Deum, quam io religionem Chrifti fit gratior atque devotior.

Hujus temporibus Berengarius , pofl obitum g,,,.|ari, Francorum regis, herefim luam regia authorita h«rcft, ‹»«. te oppreflam erexit. Sed Robertine pietatis & *"'ı regm h*rcs & fucceflor Henricus rex Francorum , eamdem fuo tempore repullulantem condemnari, profligari, & penitus obrui procuravit .

Ejuldcm tempore Conradus Imperator obiit , Cmridi i··, anno imperii fui decimo tertio, filiumque regni pamarnabi· & impetti fuccfforem elcftum, nomine Henri-'**' cum, poft fe reliquit.

Benedidus papa , cum luxui & voluptatibus deditus effet, humanaque fragilitate in impudicitiam preceps rueret, magno fidelium fcandalo vitam ducens, a Romanis, ut quidam ajunt, favore afpirante confulis potentiflimi Prolem·· rejedus eft, vel falum perfujfione viri fanâiflimi Banholomci abbatis Crypts Ferrate, pontificatu Romanae ecclefie ceffit. In cujus locum Silvefter III. ex epifeopo Sabinenfi data pecunia raalifque artibus fucceflit , novoque fchifmate Romanam ecdefiam fcidit. Sed dum vix tres menfes fedem apoftolicam obtinmlTet, Benediâus Tufculanorum Sch(fe, t> fuorum ope & auxilio fretus, ad pontificatum re- v.a verius , invaforem fedis fede deftituit. Interea ···‹»'" j»i tertius quidam Joannes archipresbyter Romanus * ,""ı""| eamdem fedem invadens, majorem deformitatem ecclefi· attulit; atque ita triceps beftia ab infe-

rorum

1 Hoc Concilium habitum an. 111$ *fc da* cc fuar*

miferarus quidam presbyter Romanus, nomine Gratianus, fingulos adiit, fit a fede lanâa cedere C -°° emendam ollam fptrituatem dignita- tern , fed ad redimendam quam vocant vexam β**ββ- data & colliu -" P«iinia perfiiafit . Atque ita Bencdiâus, cui tanquam digniori de reditibus Anglic provifum erat, feipfum pontificatu abdicavit : & ad cupiditates fuas liberius deinceps exequendas in paternam domom fa recepit, cnm tedem apofiolicatn undecim annos per vim dt tyrannidem intrufas dctinuiffet. Cumque ejus exemplo reliqui, fua fibi affignata redituum portione coptenti , idem preflitiffent : ecclefia fchifmate propulfato, dt tyrannide, qua opprime* batur, fublata, priflius unioni , paci & concordis rettituta fuit anno domini mdlcfimo quadra* gefimo quarto.

ı·ήM vi. SutMfm· µ iibtntk.

CHRISTI — ANNO CHRISTI

OrCONCILIA DUO
ROMANUM forte, & MAGALONENSE

là raq/a *refatutituit fedù epifeepelu urbit Megeltue,*

Mind sans 1033. a/isd 1037. AaÜM.

COLLECTORIS ADMONITIO.

St Mı·i r·!· I^JO· *ftidnt rti ctucilierit etaptykende indulge»·* £q| *fit, frd ipfe rei ventett uteturuu difeuffe,* grasÙM *bec ctncilln , ineetdtte ctlleihribm, un»»* 1033. *9* 1037. *Hetut. Neutrum quidem enmilti utmine dtfgnetur in mnamentit Ulit,* yaw *bit βη tim detent fum i fed de Nemeae futdtm rtt ed prtbnbilit, cum hterit peutijkiii fubfcrtpte legentur epifetpenm Itelerum nemine plure, pmt tum Berne pr^fextet edfuiffit, mt elie' fettle de teuje ,* fUA« *ed ctmilium, wtt debite. Megeleunfe ver» cemilium prudent ntminn epifcnperum, fui e» venerent ed mve eccltfie deditetmuem, 9 decrete ab Mit te mtafiem edite, peiner vtn* **mune** *difcrimen int^enneihem utrumpm fattendum, fue·* drr oSnsnv& rrraw *ceuctliendentm diferepeutiu ; nem* ***inunge*** *etneilium, λ* fas *dete littera funt* ***pn*** *urgtndtt JUthbut ad juvandam templi Megale. ne^fit refatutteuem X/X. <[ri 9* XX diflat aff, ememur, <«/·/ **sum** *9* ***littera ifltfrt. fmM.*** *Obiit* «*rt ***Juun*** asm **lojj.** fMra sa *feriat* abba *ill» frendat baberi patult. Vk^u» autem epifc»p»ruat toncthi Magalaue^it* wunba padrriarrar *epecbam cncüa btne extgunt. Bernardet N». maufafa* aaa *prini* abba **1036.** *capit, ut Gillit tbrt/iitna audtoret dolfifimi tem.VI. peg.* 307. de- ■r<Mran/. ftaarr aeast/i aprtaM jare */cripttrtt* ilis *n/htufi»»tui ttutpli Mtgebut^t, tjtfa·· tk&cxtt»·* aeav, *cui Btriurdut interfuit,* abba 1037. *udfcrt.* bta/. *Parr» Mtgelteenfm wrktm* jjas *inde ente eli^ntt fetui» Sereceni vufievtrant ut defolewrent ; tx pae feOum, ut urbit tiltut tptfcepi ed Subflt». tiunent vicunr prtpe Mtniexe-peÿitlenuiu fedent fu»m trtnfiultffet. Sedi igttur* is *urbe Megnltn» refatuende leierevit Arieldut, ejut datcefii eptfetput, ettctrfttui dut bec,* 9«« *cncilie appelle, btbita* ~~*funt. Dtcuutentuue* Ad *utruut^ye fpeBent, une net*~~ rsriABi/ *ferte cumpreberffum ., btc exbibe» ex ferie tpifcupttuut Megeltntnjiuut , Arneldi dt Pirdele , vulteie e Lubbe Biblitt. MSS. text. 1. peg. 797.*

Dominus Arnaldus Magalonenfis epifeopus , qui miferabiles ruinas hujufmodi quafi in defertum pofitum refpiciens, & fe ad fublevandas neceilitales illas impotentem attendens, cum fibs opes ad fumptus tanti operis non adeffent, praefertim quia poffeffiooes dc *jura* epifeopalia erant per nobiles dc fubditos occupata, ad reparationem hujufmodi manus fuss fubito apponere non eft aufus; fed faum cogitstun. jaâans in Domino, non abfque anxietate, dc paupertate nimia

B *ad* faoâiifanam dominum Joeunem Papam XX. * duexit oeyus , pro confilio dc auxilio jgreffus * 1. XIX. fiao·, dt ei datum mi1erabilem lue Ecclefias explicavit, diâus vero fiimmus Pontifex neccQito* tea ipfam fcdula mente confiderans, confilium , quod potuit, huic negotio exhibuit, & omnibus populis Magalooeufis Diecefeos, ac aliis mtdituris, dl iotelligentibus tam propinquis, quam longe pofitis, mifit epiftolam, quam per omnes Epiicopos confirmari , dc fubfcribi voluit in hunc modum.

C *Ttenait Bpifcrpet, fervet ferverem Dei, tetmbuu btmtm fecintibnt in Ecdefae Megelemn^i, edbe·*

[asdi drdica/a, 9 dedtemdefeluima cbertjfuaem, Cmv lvaedidFfee* *Apfclit* 9 ebfnlutine.*

SopradiAam Magatonenfem Ecclefiam, pecca* tis exigentibus, ad nihilum redaftsm audivimus, unde ralde dotemus, quia Ecclefiarum defolatio Chriftianorum detrimentum effe diguofeitur. Ob hoc quidem tam Ecctefia fapradiâcs, quam & omnibus circumcirca de gentibus fuggerere volumus Chriftianis, ut in ftaurafione hujus eccle- D fias laborent; peccatorum namque fuorutn veniam dc. indulgentiam promereri a jullo Judice apofiolica auâoritate fpondemus , quicumque de pro* pria hereditate, vel dc propriis bonis offerendo, aut de beneficiis reddendo, Ecclefiam fupradiâam relevare nifas fuerit. Nam unam dt fimilemmercedcm accipiet qui propria offeret, dt qui bene* ficia Ecctefiaftica reddet in commute, dc benediftione pariter & abfolutionc apoflolica fruetur. Quod fi aliquis Epifeopus, vel cujulque dignitatis honore, quod ibidem ablatum firent, pravo ingenio E alienare, ufurpare, vel vendere voluerit, malediâionc anathematis percellatur, habeaturque extraneus a Chriftianorum confortio di regno Dei. Hoc vero decretum firmari ab omnibus volumus Epifeopis, quos Arnaldus invitaverit, ficut nos feciffe inferius cogoofeent «J» benevalete. Aiders* eus Dei gratia Verceilcnfis Epifeopus. Reynaldos Dei gratia'.Papienfis Epifeopus. Petrus, quem di* eunt Epifeopum fanâc Rudine fubferibens firmavit. Ifmundus archiepifcopus Ebredunenfis firmavit. Oldericus epifeopus Aurclianeofis Ecctefic «i». Raymundus epifeopus de Rende. Deo* datus epifeopus Lunenf» firmavit. Aluicus Alienfis

fiP lis firmavit. VendionsTaurinenfis firmavit, Bernardus AggenenGs firmavit, Deodetus epifcopus Tholonenfis firmavit, Petrus epifcopus Maffibcofis firmavit.

Hanc igitur epiflolam, manu habens Arnoldos prédites epicopus ab urbe Roma redit, & deinde juxta ditium apoftoli : Daas *teaepat babentue epertntar hum,* in cunfto labore oon deficit, fed fumptibus innumeris praparatis diem dedicandi Ecclefiam conflituir, & profetius circumquaque, Archiepifcopos, & epifeopos tam ex vicinis quam longinquis partibus convocavit, quod nt melius enucleemus, fingulorum nomina, urbes, ft provincias prefentialiter inieramus, ut evidentius cognita eorum autboritate, & dignitate fidelis quifque ft humilis ditia eorum cum gaudio legat, vel audiat.* infidelis vero, vel fuperbut fiquis (quod abfit) fuerit, timore perculfiis Domini, & fi non fponte, faltem invitus, fufcipiat; aboquin tanquam miferrimus, quicumque fit, juxta vocem Domini remaneat judicatus. Haec funt igitur nomina per fedes, ft provincias declarata. Gifredus Arcbiepifcopus Narbonrnfis, Leodegarius arcbiepifcopus Viennenfis, Raymboldus atchiepifcopus Arelatenfis, Gtneminarius archiepifcopus Ebredunenfis, Aullcochus epifcopus Avicenfis, Frontius, feu Froterius epifcopus NeraaufenGs, Bernardus epifcopus Biterrenfis, Gonterms, icu Gontharius, epifcopus Agatbeniis, Roftagnus epifcopus Lodovenfis, Hugo epiicopns Eniyenfis, Alphonlus epifcopus Aftenfis, Gilcberrus epifcopus Barcinonenfis, ArnaMus Aepifcopus Elnerins, Petnu e epifcopas : quibus ia unam coqgregatis prarfatus Pontifex Arnaldos epiflolao prépara». Joaoù papaprotulit, ft cajoa ni gratia fcriofius ialimavit. Tunc omnibus iα commune plaçait, et & ipfa decreta apoflolica coafineanat, ft amplius abfolutionem, ft benudiâiooem populi, ft ad booorcm Sente Ecdefie augmentèrent. Decreverunt ergo, ut fiqstis homo in vita fuahoreditatem fuam ad Ecclefiam fapraditem poft mortem foam conccderit, ft de peccatis fuis coofeffns fuerit, iα enmeterio Ecclefia memorata fepultus fuerit, ab omnibus peccatis, de quibus ptenitentiam fufeepit, ablblutus fit, ft particeps fiat vita eterna, ft regni Dei. Addiderunt etiam, ut quicumque homo cajufcutnque provincia, ad folemnitatem dedicationis hujus Ecclefia, qua per fiugulos annos celebratur, advenerit, de jufto labore luo, eut bstreditate oblationem fanâam Deo fecerit, ft peccata fua co die, vcl infra ote dies confeflus fuerit, fi infra terminum illius anni mortuas fiterit, Apoftolicam abiolutionem, & eamdem habeat, & remiflionem peccatorum, & vitam aternam accipiat. Super hoc firmaverunt hac, quod ipfa Ecclefia habeat legitime, ut fi quis pœnitens ad ipfam Ecclefiam venerit, ft abftinendi ab Ecclefia introitu in pœnitentiam praceptum habuerit, ipfam ecclefiam libenter introeat, pacis ofculum libere accipiat, ft fi qua fint fimiha, praterquatn fandam Eucharffliam, quam minime accipiet.

COLLECTORIS ADNOT ATIO.

DE Romana hac & Magalooenli Synodo hoc dedi, qua in ferie eprfcoporam Magalooenfium Amaldi de Vendais reperi, ipfis Arnaldi verbis larvatis. An vero latis affert Tint fidei, ea (altem qua de abfolutiene a peccatis omnibus iis induits, qui recurrente per snnos fingulos dedicationi novi templi fefio eo venerint adoraturi; mihi quidam ogre probaretur. Indulgentia ifla, quas vocant, plenaria, atari* longe pofierioris fimt. Viderint dotti.

W BITURICENSIS PROVINCIÆ CONCILIUM,

In quo abbatia S. Satyri prope Sacrum Cafaris (Jaarerre) conftrute) confirmatur.

Aaaa 1034. iak/HW.

Henrici Gallortt» regit anne IV. cenfignatxr cbarTS Matbtidu cnjnfdane nebtili femine, yxa abbatiam S. Satyri dote cenflitute findat, eamdene confirmandam fynod» Bttxrictnfis provincia proponit. Hanc ipfam chartam m ea fynedo leilam btc reci<», acceptam e Gallia Cbrifl. nov. edit. tom. II. F*X 51. *append.*

CHARTA FUNDATIONIS S. SATIRI.

IN nomine (antias, ft Iodividuae Trinitatis.* Aimo Bituricentium gratia Dei & nutuarchiepifcopus. Quoniam ftc. Notum effe volumus cuotiis fidelibus praecipue coep:fcopis noftris ft omni ccetui canonicorum *fedis S.* Stcphani protomanyris Bnuriccniis ecclefia:, quibufeumque ordinibus, honoribufque promotis, quoniam quasdam juvencula nomine (a) MathilJis, filiacujufdam uotlrae ecclefia militis nomine Gimonis, cujus erat caftrum, quod dicitur S. Satyri, nec non & Odo comes palatii, quem fibi eadem juvencula fols fine fratribus inter cognatos ft amicos emeritum elegit, quem fibi fubrogaret vivens in jus hereditatis ft mortua i» *ejnr imrcditatii i* tantiorum nccelbtatibus communicantes, quendam locum in honorem Santii Petri principis apottolorum ft S.Satyri, plurimorumquefociorum ejus martyrum, quorum nomina in cttlis feripta funt, antiquis temporibus multo honore dirarum, fed in beneficio multis jam diftributum, & pene ad nihilum redatium, reftaurare cupientes, ferenitatem noftram adeundo petierunt, confeolu ft adftipulatione ooflra fieri quidquid reflaurattouis & honoris pro remedio anime fua ft parentum fuorum eidem loco conferre voluerint. Inprimis pnediâum Jocum honore pracipuo decorantes, officium clericorum inibi canonice viventium confenfu & atiu eorum devote conftituimus, ca fcilicet ratione, ut ipfi, aut aliquis fuorum, five prepofitus, five judex, five vicarius, five miles, five fcrvus, five liber, aut aliquis fuorum heredum viventium, five fuicedentium, nullam ulterius

(a) Io «t" Horftii & Picardi ad ep. rjo. Bernardi haec Mathildis dicitur nnpfiffe Gofredo de Bullonio, qui pullc-i Jqi«rolyn« recuperatae re* fuit. Ibidem Iqjimus hoc ccenobium eertille canonicit S. Vitiorit Parif. in cujus uecto'ogio ieptur ad V. id. Febr. *Obiit Deminet .Aldrtet tbbtJ* S. *Satyri ff noflir canoaient.* Sammartanus.

rius in eis exerceant poteftatem, neque in cede- A >fia, aeque daoftro, neque extra clauftrum, neque io viUa, neque extra viUam, Deque id om- ntbus quacumque, five ab illi», five ab alii· jam conlata fixe coo&retMla font; fed habeant ipfica- nonici poteftatem libere faocodi.quidquidinterius, live exterius communis confilii meliori Centura deliberaXriut. Qpod fi quis canookorum five pralatiu, five fubditus debitum humanitatis exol- eerit, quacumque communi confilio elegerint, fiibftituant: dc quidquid inde acceperint, aut fti- pendiis fratrum aut hooefiati aut utilitati eccle- fus conferatur fuo, noo alterius confilio. Et quia pnsdiâam puellam, dc Odonem comitem palatii ita vifitavit Oriens ex alto, ut non folum de his, qua ad eamdem ecdefiam pertinere vi- B dentur, fed etiam de fuis propriis hereditatibus atque tbefsuris ad refiauratiooem loci multa do- naria tribuant, ipfam ecdefiam cum altari, cum nonis dc decimis dc quidquid ad ecdefiam vel ad altare pertinere videtur, qua omnia de jure ma- tris ecclefi* protomariym Stephani in beneficio fe habere tefiaotur, precibus pueli* dc comitis pa- latii canonicis ejufdem loci conferimus immunem dc liberum ab hodierna die dc deinceps. Statui- mus praterta, ut nullus fuccefforum noftrorum contra hoc noftra deliberationis feriptum agere contra ipfos canonicos pertentet, excepto quod debitam fubjedionem matri ecclefi* canonice ex- folvant, dc inventione B. prototnartyris Stepha- ni, qus colitur III. nonas Augufti, proccflionem dc duas libras perfolvant incenfi. Ut ergo cano- nki S. Petri dt S. Satyri noftri beneficium per- pes fentiant, dc noftri temporis fit coofolatio, dc noftra fragilitatis remiflio, dt fitmum atque inviolabile teneat: hoc cautio tenorem, manu propria in prefenti fynodo, dc coepifeoporum, dc canonicorum ac militum noftrorum aflertiont ftipulandum obtulimus. S. Aimonisarchiepifcooi, S. Odonis comitis palatii, S. Mathildis.cujusbe- neficium, S.Tetbaldi comitis ,SEimengaidis comi- tiflo, S.Gotzfredi vicccomitis.S. Archembaldi,S. Odonis, S. Ebbonis,SRoggerii decani, S-Arnul- fti cantoris dtc. S. Stephani Anicienfis epifeopi, S. Ranconis Arvernenfis epifeopi, S. Ragimun- di Gaballitanenfis epifeopi, S· Amelii Albienfit epifeopi, S. Decidet Caiurcenfis epifeopi, S. Ac- merii abbatis Magiacenfis, S. Viviaoi abbatis Navcnfis monafterii, S. Harbert abbatis Dolrn- fis monafterii, S. Odolrici abbatis Lcmovicen- fis, S. Martini abbatis Virfonenfis, S.Ymoni ab- batis Exildunenfis. Datum in roenfc Auguflo anno IV. regnante Heinrico rege, dc infra: 3. Henrki comitis cognomine Stephani, S. Adels comitifl* uxoris Hcorici comitis cognomine Ste- phani, S. Gofridi de Vabra cognomine Norman- ni, S. Gautcris de Lufarchiis.

ANNO CHMSTt — anno c"*""rl

SYNODUS LANDAVENSL

Sub Jofeph XXVIII. ibidem epifeopo, in qua Mouric rex Gualatmorcant ob violatum Refugium SS. Dubricii dtc. anathematizatur.

1« SH-

MOuric Rex Gualatmorcant filius Hiugel ira- C tus eft cuidam potenti fuo viro, dc venit cum furore nimio ad Landaviam, frangendo re- fngium SS. Dubricii, Teliavi, dc Oudocci, dc accepit ab oftio Ecclefi* uxorem illius viri no- mine Seifill, dc in prxfentia Epifeopi Jofeph ,dc violato refugio Sanftorutn, dc vulnerato quodam de familia Epifeopi, dc ablata uxore, dc vi dc fortitudine: mandavit Pontifex per Ecclefias to- tius parochis adjacentis Ecclefi* Lsndavi* ab o- fi io. Taratir fuper ripam Gui ufque ad ripam j) Tigui: dc adunatis omnibus Clericis de majori gradu ulque ad inferiorem, dc in plena Synodo anathematizavir Regem, potius iniquum manda- torum Dei tranfgreflbrem. Et fafto anathemate dc per patriam dilatato, Rex requifivit veniam a· pod Landaviam. In primis offerens fe redditurum raptam uxorem, dc vulneratum virum familiarem Epifeopi pacare muneribus, cum Refugii plena redintegratione: dc juofta fibi pœnitentia cum da- ta venia ad modum culps, reddidit, villam 7'rcf· gulich cum tribus modiis terrs Deo dc SS. Du- bricio, Teliavo, dc Oodoceo, qus antea fuerat illorum, dc tempore Judhaii Regis Morcannuc filii Athris contemporanei Oudocei Epifeopi, dc cum fua tota libertate, dc data communione in campo ficin Silvis, in aquade in pafeuis DeCle- ricis teftes funt Jofeph Epifc. Rind Sacerdos, Jo- feph Sacerdos. De Laicis Mourictn Rex Cara- tauc, filiusGulbrit, Seifill filiusGifterth, Teudrir filius fdgutn Finis illius (terra) eft Orpogrm- ms Dlrorulo, ÓCC. Qpleumque euftodierit, dû.

°SS.T,C

ONVENTUS EPISCOPORUM

GH»UTI •»·

In quo Coxanenfi Monafterio confirmatur ecdefia S. Mari* Inter-atnbas-aquas, eiufquo loci immunitas ftatuiiur dc definitur.

1« MAil- DirU^La. S· <>«·

IGitur no« in Dei omnipotentis nomine fubfcri- E pti Epifeopi videlicet Guifredus fanftx prim* fedis NarbonenCs Archiepifcopus, dc Bernardus Profui Tolofaneofis, dc Petrua Epifeopus Ge- rundenfis, dc Amaldus Epifeopus Commeogea* fis; dc Arnaldos Epifeopus Magalonenfis, dc Oli- ba Epifeopus Alfooenfis, dc Giffredus Epifeopus Carcaffonenfis, & Bernardus Profui Coferanen- fis, dt Barengarius Epifeopus Elenenfis, dc Ber- nardus Profui.....* dc Ugo Nuncius Domini * Nicolai Paps, hanc conftitutionem dotis, qu* faâa eft temporibus domni Garini Abbatis bon* memori* ad utilitatem & honorem fanâc Dea genitricis Mari*, cujus luens ab indigenis Intcr- ambas-aquas vocatur, omnes uno animo unaqne fententia confirmamus, dc quidquid ad pnedtfiam Ecdefiam S.Man*, ubicumque pertinet, totum fimul ccenobio S. Michaelis Archangels, quod Coxaoum dicitur, dc Abbatibus vel Monachia ejufdem loci, ut in perpetuum libere pofisdeaor, auâoritate pontificali nos ftabiitmus dc robora- mus Terminus autem de immunitate prsediibe Ecclefi* S. Mari* incipit ab aquilone, dc vadit per medium fluminie Hirfti ufque ad vadum Par- ier...

— -1er.... ante nipem de Caveto, dc de ipib vado eiSue adl c«Fut de BaHTaco, dc exinde tendit per rivulum qui intrat in flumen Aregia : feilicet aNcgabon, te a medio fluminis Aregis revertitur ad Aquilonem. Addidimus etiam hoc perfacerdotalem audoritatem gratia Jefu Chrifti nobis concedam, ut qualibet perfoM, magna, vel parva non habeat licentiam aliquam vim in totis ipfis allodibus facere, neque aliquid tollere fine voluntate Abbatis vel Monachorum partili cmoobii S- Michaelis Archangeli, neque ibi aliquid agere, quod pertineat' ad debooefiamentum vel damnem ipfius Ecciefia- Concedimus etiam propter bonorem Dei, te Sanda Virginis Maria, te fandi Martini ConfeiTorisChrifti, fandiqiieQuiotini martyris, quorum ecclefia pertinent cx toto ad proprietatem praenominati coenobii, ut qualifeumque pcenitens ibi advenerit, licentiam habeat introeundi teorandi, dc omne divinum officium audiendi. Addidimus ouoque non excommunicando, fed rogando te obiecrando, dc per Deum omnipotentem admonendo, ut plufqusm fex caballerii non fejungant ad placitandum infra terminos pradiâa immunitatis fanfie Maris Virginis, & S. Michaelis Archangeli. Quicumque ergo hujus oofira conftitutionis, qua ad honorem Dei A beata Virginis atque gloriofi Archangeli Michaelis a nobis faâa & confirmata eft, obfervator extiterit, atque hunc locum exaltaverit, vel de fuis beneficiis honoraverit dc defenderit, hunc de parte omnipotentis Dei & omnium SanAorum eja* tej) no(Ira benedicimus : dc ut illum Domiuns sb omni vinculo deli&orum abfolvat, oramus.* ita ut iu prsKenti vita ejus mifericordiam confequatur, dc in futuro cum fandis omnibus vivere mereatur. Qui vero hoc quod nos excommunicando firmamus, trantaedi aufus fuerit, ne<|ue dederit honorem Deo, Tan&ifque ipfius dc ordini noftro: hunc de parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, dc Spiritus fandi, dc fande MsriaVirginis, (indique Michaelis grchangeli dc omnium fisadoroaa, dc per audoritalcm noftri ordinis excommunicamns, A ab omni coufartio Chriftianorum extraneum judicamus ; fit a regno Dei alienus fit, βт par* eja* fit cum impiis dc (celeratis, donec digna fctisfodione penite*t fit humiliter emendet, quod fuperbe deliquit, & fic pofimodomner divinam mifericordiam aMblutus exifiat. In nae quoque hujus operis hoc addimus, ner divinam auAoritatem & apofiolicam & noftram atque bujufmodi obteftatfooem fecundum fiipuriorem allegatiooem inteodimu*, ut prsrfata ecclefia fandiffima Virginis Maria Temper in perpetuum maneat abfoluta, nae per ullam perfonam aut propter quamlibet cautem unquam fit cxcommmnicata, red fine ullo vinculo alligationis irrevocabiliter omnino fic libera. Datum in coenobio prunominato anno Incarnationis Dominica MXXXV. cm MLXXIII. Indidione III. fub die nono Kai. Jul. Anno V. Ainrici regi*.

S. † Arnaldus Prafaiul.

S. Bernardus Prafal.

† S. Arnaldu* EpifeopusMagalonenfis.

† S· Guifridu* fanda primeNarbooeufis fedi* Ecclefia Epifeopus.

S. Guilabertu* epifeopus Barchinonenfis.

† & Oliba Epifeopus.

† S. Bernardus Epifeopus Biterrenfis.

† S. Bernardus gratia Dei Epifeopus.

† S. Stephanus Agatbenfi* Epifeopus.

S. *Petntt* Epifeopus.

† Guiflfredus Carcaflonenfis Prafhl.

† S. Berengarius fenAe Blnenfis Ecclefia nutu Dei Preful.

† S. Eribaldus gratia Dei Epifeopus.

† S. Durandus Pneful.

† S. Ameliu* Epifeopus Albienfis.

† S. Wilelmi Epifcopi Convenarum.

† Scriptum per manos Radolfi Presbyteri ad vicem Arnaldi, Oliba Pontificis notarii, prxfato anoo vel dic.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM TRIBURIENSE,

Anno Domini mxxxv. vel mxxxvi. celebratum tempore Benedidi papa DC

TRiburienfe *caacilian* rrd her «nae *Biniat en BtUriti <itttict Itftrllll,* ad 0*00*1031. *nSm Siftkrtt ftfrt refaliatat. Celebrata efi intent* aooe 1033. lyoodua magna apud Triburiam ab Imperatore colieAa, ut aoDer *Hcnaaanae* an *cbrèaice* tue» **iMqtew**, *ca»Canifiaaa editienit. I- φiA* fet'd *gefia» fit, difciant n ebrtatee Rildtmbeiaeenfi'z* food raw /pardum to aoaom ceqfeyecafta· *rejicit. ffi*« caafa fait,* cor *nibil iafcrinferi» certi·. fed* **. 1035. ·» an 1036. *tribanda fit*, dod/am *relifaeri». ifa» tree» eeadeatftte effi, prept ntibi certa» videtar.* Qu* *adbaeaere vifa» efi, at integra» fit cti^tt jadicia». Sic igitar peach Hildentbeieteafe cbrtaicea.* Anno MXXXri.lodiA.lv. Imperator palcba Engilenheim fieri«vit. Deinde Triburiam tendens generali ibidem fynodo pre(edit, in qns germanitas epifcoporum priora decreta redintegravit, & etiam quadam ad firmamentum fanda ecclefis neceflaria conformavit. Ibidem etiam prstdidu* Otto, cogente fynodo, Mathildcm fibi dcfponfatam juramento a ic abalienavit. Dr tec O/tone, tdrar cteraacra *fic ed* onmtM M/rcrdra/ew. Otto de Sumvordi, ibidem (dec c0, *Baalberge*) Mathildem filiam Botaclavouis Polianorum ducit fibi defponlhvit.

Osskrvàtio P. Antonii Pagi

«4 *Λβ. Cbr.* rojj.

Accurate Baroeitu Synodum Triburianaa* cum Htrmanno ContraAo in auAkxi Ckroeico an. iojj. perperam vera Coflartius cum Sigeberto an.1·)·· configaat; Hermsnaus enim eft horam temoram Scriptor. KeAe tamen Cofliïrtiua hujus AAa Concilii ex BaMrico in Chronico Caaeraceu* 1.). c. Ji. narrat. Chranographu« HiMembrtmrafe Concilium Mud in an. i<^(. diP tert, indcraa idem Ccdhrtiea Concilium Triburienfc in duo dividit, quorum prim an. aoja. pofterim hoc vel fequenti anno celebraram ftwrtt. Sad non dubito, avia Andorra ifti de uno, eodcangoe Concilio verba faciant, good nara Hesmanaa* CootraAu* fuo arao leMdtt

Il» '«M

crm™ Hθ»4B9»*β9» «CH®* *$$» chr Tsti

*AD TRIBURIENSE CONCILIUM

Anno 1035. celebratam,.

ADDITIO.

ΣiJrr\ r>7'>«·' T«HMCfl|îr *tpifcepai* , c«J«j *tptfltlsi A* ^S* '* *BMtib. fetnu» tarifiufi* i* *epiflela I.* *ad Aebertaa· featsaiaceafeae»* cmmww *ctecilti Tri-* *laricufs recitat,* fawns *ad bec ctacilita·, et rtfe·* ru», *etc folas, etc rti argaateatas· pnbibet. Iu erg· iUt.* In concilio Triburicofi fic flatutum.

CANON.

VIrgines fecr» fi prolocro anime fuc, flepropter diftriâtorrtn vitam ad aliud monafterium perfere difpofuerint, & ibidem commanere decreverint, fynodus concedit. Si vero fuga difeiplirue alium qusliveript, .ad locum redire cogentur., *EI ia fiat capitali ixfrim lir:* Qjlia qui de mooaBfterioad mooaflerium tranfit, redire cogendos eft. *ferfiatiUm fiatttrem de viris attaefticatt ff— ftfiearas fe&aatibat edidit circe bat iffu etneilii Tribarierfs* amas *ceæilnat Bitariceafe* Cm». *XXV. tf die aate baac* a—anw *alis^Tribarieafe cntiliiM* mu 895. (Ca. *XXVI.*

CT τ U R. O N E N S I S PRO VI NC I Æ SYNODUS

Qua teft-mentum pium Getvafii Ccnomaanenfis epifeopi confirmatur, & violatores diris devoventur.

later daattae lejf. *tf* toys, *celebrata.*

IN libelie dt j^Hst epifctferiM Geaaautaeafiaat Habilitait i» *Aaalefiis fag. 306. edit, la fel. valgat· iaferta efi faprtata difpefitt· Gervafii,* *tsnst Cea»ataetafis tptfnpi, dti· ver· Xnaeafis arcbiepifcepi,* fM *dt nbas fais* i» CMMNdww *ecclefiam·* CrMMMMt/firas *decernit . Hat ille tabulas, at Mdtat Isgitar, ctaciûa caidaat, cai Araalfas Ttsrtsutfs caat epifeopis, at arbitrer, ftgragaaeis inter, fait, appnbisadas tradidit. Ejas piis vetis eeaattm I* patras, *tabalas illas preiaraat, atjaesaeamt vMaieres sutlms falcatas rita praaaaciaraat. B» tabalas , tf diras epifceperaae, qaas sater aaaaas* 1035. f·· Gvrv4lGu *capit, tf* lojs. fate *Araalfas dsfiit, collectades caafiat.*

Io nomine fanftas flt individu* Trinitatis, ego Gervafius , faute Cenomanenfis ecclefie non merito profui, dum divina mibi, licet indigno, infpirante gratia, praeteritorum reminifeor , fpe frui merear certiore, infudandum reor.Quapropter funt exercenda caritatis opera per dileftionetn, in qua lex pendet, flt prophetat., ut per vifibile fignificetur invifibile , id eft qui diligit Deum, diligat & fratrem fuum. Quia mihi di?>nus frater fit requirendus, quam nofter clerus, ante matris utero renatus, ejufdetnque aftivis, & contemplativis uberibus altus ? qui quotidie quantis reflatur crudelium injuriis, memoria nequit teneri. Illud tamen recenfendum quod veritas ait.* *Si aumdsu vas siii, fcittte, faia priante velit* «e *adi· babait:* flt Paulus.* Na» *faat* ceudgw *pefioaer bajas trnsperis ad fataraat gl»-E8tt(c{at risa·.* Quas omnino vitare non pofluam», Petro admonente ante omnia, mutuam io nobifmetipfit caritatem continuam habeamus , que operit multitudinem peccatorum, flt que, fi perfefta, foras mittit timorem. Item Jacobo : ftw *laiterie fsAfiaatiat· bajas mndi, tf vsdtrit fratre·· fata· vectfitateat baiert, tf claaferit vifetra faa ab e», îataiad· caritas resvaaet la* M? Ergo, filioli mei ujus ecclefia commilitones canonici, non diligamus verbo, neque lingua, fed opere, & veritate; & que nobis dedit Deus, compartiamur , Nemo vero velut dives ad menfam ledeat avarus : vos autem ad oflium , ut Laurus Jin^ia canina lintes . Simul fimus Lauri apoflolica lingua linfti, a divite largo micam fufeipientes *t* qui dum ad inferna defeendit, non Abrahc guttam depopofeit ; fed ejus finum reddidit confertum : flt ut legem adimpleamus, alter alterius onera portemus. Propitietur Deus , nefeiat ut noftra fuperba finiftra, quid faftura fit humillima dextera : fed coram hominibus lux luceat in nobis, ut dum viderint, opera bona, glorificent eum, a quo procéderont, flt a quo omne datum optimum , flt omne donum optimum defeendit perfeftum. Et quia mos fuit femper, & decet, ut qu» memoria forent retinenda, legali teftimonio corroborarentur, & literis notaredtur; fi qua vobis diftribuo, pergameno deferibo: fimiliter flt paftum quod a noftris poftulo canonicis, tam prasfentibus, quam futuris . In primis pro magna mihi mole peccamioum indulgenda, fanftique antecefloris flt avunculi mei Avefgaudi requis impetranda, caterorumque anteccflorum noftrorom hujus ledis epifeoporum, nec non genitoris cum genitrice mea Hannonis feilicet , flt Hildeburg», euoftonunque fidelium, qui judicaturus eft redivivos extrema die ; deligamus 00ftris fumptibus medietatem cunftarnm oblationum hujus iante fedis ecclefie, vel altarium , cuuibi decimas pertinentes, cunftos cenfus , flt ioburbia, quas archidavi tenere folebaut, excepta proferenda, quam archtcapellanus de manu pontifie» miflam cantantis recepit, vel fi aliquid uotear io datum fuerit ornamentum ecdefiarum, a canonico viftui .... poifidetis altaria diimus. De patrimonio autem meo vobis villulam quaodam prope civitatem fitper Idonee fluvium fitam, nomine Benais cum omnibus confoetudinibus terne pertinentibus, cum XU.vinearum

anno Im* Ti

...............rum agripenni* ibidem pofiti» . Similiter & cc A defiam me vivente dimidiam , & decedente totam » n'G ante placmerit » territorio Letdunis fitam, Patriarchum voc. tam, quam prediâi parentes mei vivente* jure poflederunt , & a noto reédificaverunt, proprieque mihi dimiferunt.Univerfa* quoque confuetudine* vobis trado, que a veftri* terris patri meo perfolvebantur, pertinente* ad ejufdem caftrum *Lit* vocatum. Concedoque vobi* illam aulam patri* mei, fitam in ejufdem prsdio in orientali fcilicet civitatis angulo , cum omnibus areis indominicatis, infra & extra mnrum circumquaque adjunâis, cum nemore ad conftituendas chuftri officinas, ad quod atdificaudum elaborare nitor, ut ibi Domino regulariter & canonicfe fiudeatis militare,* iu qua facratifiiatam Dei ecclefiam fanâi Salvatoris antiquitus fundatam reudificavi, atque decoravi, quam devotiffime obfecro venerari. Ctauftro vero nondum preparato , fit quamdiu fimul hbn comedetis , prediâe oblatione* non dividantur vagantibus clericis, fed ecciefie tantummodo fervitoribu* aifidui*, vel epifeopi capelianis, canonicis, & fanâo Vincentio: ut in Dominica die recipiant in capitulo procedentis hebdomade oblatione*..........his, qui in eadem aftidue fervierunt. In quo leâione mita, decantent pfalnqum, IxtMvi *tcttloi* arm ad swv/rr , cum oratione Dominica , & precibus, & coileâa pro nobis propria cum ceteris benefaâoribus. Videant nempe fratres, ne tempore ferilitatis minus ferviant ecclefia, quam fertilitati* . Quod vero compafcimur, ut veftri* potiar precibus affiduis cum dileâione perfcâa; ne qui* canonicorum Dominicam, aut , privatam Millam celebrare prefumat abfque colleâi* pro me fuperflite vel defunâo, in folemnitate cum filentio, in hebdomada ceterarum modo. Annuale avunculi mei Domni Avefgaudi epifeopi quotannis decenter agatur, qui Jerofolymis rediens apud Verdunum VI. Kal. Novembris obiit in pace,ibique fepultus eft a fanâiflimo RAMBERTOepifcopo in bafilica fue fedis. Sic & qui fic eadem die acsidit forari ejus, quippe matri me» Hildeburge. Nec pretermittatur illud patri* mei Haytnonis XVIII. Kal. Februarii accidens, necnon fit ordinationi* mce XIV. Kal. Januarii ; meque nutu Dei migrante, vertatur in illud. (Jt autem bate paginola quocumque annuâli meo recitetur—m eapituio, obfecro, moneo, & percupio; & quo parum promerui fufiragia, fratrum caritas exuberet. Si qua vero noftro vobis famulante Audio de re* bus reftris antiquitus amifii* recuperatis, chartula placet depingi. Ecclefiam faoâi Audocni, terrafque de illa Vaftina , & ecclefiam de Murcena infra quintam Cenomanicam ; ecclefiam ûn&i Albini cum terris in eadem parochia degentibus, & villam Gcrmeiz, & Marciacum; in pago Cenomanico ecclefiam de Aciaco cum potcftate ; in eodem pago ecclefiam de Monciaco.

Chr isti >,t). 4 v

Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus _Sanâi auâpritate, & ab eodem cum ceteris apo- B ftoli* beato Petro Apoftolo poteftate tradita, necnon & canonum lege fincita, & minifterio no* bis tradito indignus excommunicamus, & anathematizamus, & chriflianorum confortio fequcftramus omnes hujus fcedulc prcvaricasorcs, velprefeiptarum rerum fraudatores, raptores, dt inva fores, five calumniatores contra ianâe matris Ecciefie Cenomanice filios , fcilicet & adfcriptos canonico* priafente* , vel futuros, quamdiu non refipuerint, vel INis canonice non emendaverint, aut fatisfccerint, amca. Nec vero quifpiam , quod abfir, inftingante diabolo ad hanc excommunicationem pro noftra fragilitate vilipendât , memor illius veritatis; Aftn rene ve/ vjÜr,fa* isyaimrai, *I<d farittu patrù veftrit f«i bfHtttr I»* .Ce**"· *Ut. Qpi* ©t/ *fperna*, are *fpenit*. Aqua vero, qua regenerantur fideles, hoc bonitate fua fidum, an Domini precepto? Si quis dominus fideli iuo imperaturus legatum miferit, quod fidelius attenditur, perfona loquentia, an timor mittentis 7 Qui autem ad huc obturaverit aures, memor fit Anaoie, & Saphirs, qui quia obturaverunt , interierunt. Similiter Simon magus, & ceteri qnamplurts. Huc excommunicatio faâa eft ab epiicopis, & facerdotibus fabferiptis, fit a plufquam quingenti* facerdotibu* in ûmâa Synodo üutâiftuni Abbatis Cluniacenfis monafterii Odilonia, cujus admonitione fuee egimus domni Arnulphi Turonorum archiepifcopi cariffimi patris noftri , domni Gervafit hujus fedis epif- Dcopi.

ANNO CHRISTI

CHRISTI

3

CONCILIUM

ANNO MXXXVI. HABITUM DE PACE FIRMANDA

QUpereft *knjm fynedi mtmon»* ia *cknnict MtUttcenfi, tujiti k*c fnnt writ*. Anno mxxxvi. Iliem-O bertu* epifeopus Piâavis fecit fynodum , ubi magnam pacem firmavit. St** dr *frivMit keitit ttetpefendh mttUigt.*

CHRISTI

CHRISTI

To·. IX.

CONCILIUM ROMANUM

In Q.UO Andreas Perusinus episcopus

Cedit jure omni in monafterium S. Petri anno Domini mxxxvi i.

Ex Tmw *IX. iiiiî4*

XTOtum fit omnibus prefentibus ac futuris ,E ecciefie , refutavit domno Benediâo IX. pap· IN qualiter Andrea* epiicopus fanâe Perufioe confecratori fuo mooaûcriurn videlicet S. Petri , quod

ANNO omnri

anno CHRISTI

«quod fitnm foris murum fupradiâ* civitatis, A aliud monafterium, fcilicet fanAi Salvatoris, dc monafterium S.Mari» ia valle de Ponte, nimirum cum omnibus proprietatibus, atque pertinentiiseorum; adftantes ibidem Dominicusepifeopos ljtvicsnenfis, Robertua epifeopus SignenGs, Ugo •pifeopus AflioenGs, Ugo abbas Farfenfu, Bartholomeus abbas Grascus, Joannes abbas ianâi Montani, Ugo diaconus fanâcRoman*ecclefi*, Crcfcentius diaconus qjutdem ecclefis, Leo iub· diaconus, Benediâus presbyter cardinalis, Sergius » fcriniarius, quinetiam cunAa, qur (uperjue prelibata funt, proprio ore per facramenta fanâorum evangeliorum confervare profeffus eft ; adjudicante illi iacramentum Gregorio germano pr*» didi pap*. Poftea vero denominatus epifeopus , ie jadando, atque injuriam faciendo in quodam archipresbytero S, Conftantii, fupradiâi monafterii ianâi Petri, oftendit fe cal'fcre monafterium, atqnc ad fuum jus intromittere. Tunc venerabilis abbas Bonizo venit ad fynodale concilium , indicavit hoc jam pralibato paps. Ipfe vero Bened'âus fummus apoftolicus, feifeitavit eundem Andream epifcopum, fi aliquo modo caufaretfupradi&um monafterium. Ipfe enim nulla ratione eum caufare profeiïus eft, atque iterum refutavit coram domno Beoediâo papa, necnon fiteoJ rum cuoâis epifeopis, atque abbatibus, quorum nomina inferius adnotare curavimus.

Petrus epifeopus & Rufin*, patronus ejufdem nonafterii.

A Teudaldus Albaneoti* epifeopus.
Petrus Ofticnfis epifeopus.
Joannes epifeopus Prencftenfis.
Leo epifeopus Bellerrenfis.

Munaidus Ariminenfis , Petrus Cafteilenfis , Teudaldus epifeopus Ugubincnfis , Adam Frofumbrinenfis , Tcdericus Orbinenfis , Arduihua Monfcltrcnfis , Oneftus Focumpopulonenfis , Adalberts Senentis, Ugo Farenfis, Ugo Afifenatenfis, Aio CentumceUenfis, Albertns Caftranenfis, Joannes Lucanenfis, Atto Florentinus , Jacobus Fefulanus , Hcinricus Populonienfis , Joannes Suanenfis, Leo Orbitenfis , Gotifredus VolaterrentisWldo PiftoricoGs, Wido ClufimeuGs, Crcfcentius RofellenGs, Joannes TerracinenGs, Stephanas Seccenfisj Joannes Pipcrnenfis, Girardus BcrolenGs, Laodovinus Orientis , Crcfcentius Fallarenfis.

Joannes cardinalis Benev. arcbidtaconns , cum aliis equidem S.Romsns ecdeGc diaconibus.

** Gregorius abbas S.Sebs, Titus abbas S.Pauli, Francifcus abbas S. Laurentii, Benediâus abbas S.Pctri a vinculis, Crcfcentius S.Silveftri, Martinus abbas de Farneto.

Er aliorum diveriorum ordinum nomina qu· perlonga font ad narrandum, &c.

Hoc fsâum ell in prefemia fupradifli Beoediâi pap*, temporibus domini Chounradi imperatoris , i r. nonas Novembris per Indiâionem quintal·.

IMI CHRIS

CONVENTUS TRES EPISCOPORUM

in Gallia Nakbonenst.

Anno xraChriflian* Mχηνιπ. convenerunt epifcopi ad GcrundenGs ecclefi* dedicationem, cui interfuerunt Guifredus archiepifeopus Narbonenfis, Guifredus epifeopus CarcafloneoGs, Oliva AufonenGs, Heribaldus Urgellenfis, Bernardus Conferanenfis , Guilabertus Bsrcinonenfis, Berengarius HclcncnGs , & Arnaldus Magalooenfis.

Anno Chrifti uxxxvin. Kai. Septembr. anno viii, regni Henrici regia, Aufonamconvenerunt epifcopi ad AufonenGs eccleG* dedicationem . Quo io conventu aâum eft de finibus epifeopatus AufonenGs. Interfuerunt Guifredus NarboDcnfis, & Rimbaldus Arelatenfis arcbiepifcopi, fit epifcopi complures.

Anno Chrifti m. xl. Henrici Francorum regis E anno x. convenerunt epifcopi ad Urgellenfis ecclefi* dedicationem; fcilicet, Guifredus NarboSKnfu archiepifeopus, Henbaidus Urgellenfis epifeopus. Bercogarius Helenenfis, Guifredus Carcaffonenfis, Bernardus Conferanenfis, & Arnulfus Rotenfis.

Ex fcMir Petri it Merte Pxrifie^fit erekiepifeepit Jtu xdi Jkfcripfit ex lecvxxtipfertxe tebttlxriii,

*ΔBλ Cexvettlunx Gentxierf/, & Urgellerft kxe [uxt ex 4pprad*ca ad Marram Hifrtxiuxep»i.io6j. & 1069.*

Quoniam fanâa religionis divinique cultus verum fummômqne estât proprium incefiaatcr faofienfoque calle ad fu* proveâtonis tendere gradum fuppeditante caterva Deo rcligiofo Dmilitantium virorum, quorum unanimitas inhien» ter *ftuat optatum «ternitatis adipifei gaudium, utile duximus & neceflarium ut quicumque Chriflicolarum ctern* beatifodinis cupit percipere regnum , primitus fummopere (ludeat fanâc matris Ecclefi* inviolate corroborando oblervare ftatum, qu* ubivis terrarum humana falutis extat initium . Unde quoniam quidem nil in humanis rebus ex omni parte conftat perfcâum , fit ad capeflenda sterna minus idonea invenitur rationalis anima forde peccatorum pro extirpanda effugandaque propagine mortalitatis anime conglutinat* amore temporalium rerum, convenit infinitos fexus utnofque ccetus ia Gerundenfem urbem ad venerabilem genitricis Dei Mari* fedis Ecclefi* [redacted]dicationem. Quam vero dedicationem domna Ermefleodis Comitiffa Dei amatrix, fanâsrque Teligionis fervatrix, ac magnificus & venerabitis fedis pr*fata preful, domnus videlicet Petrus, undique evocatis aliarum Ecdefiarum Pontificibus .rogaverunt fieri. Dignum fiquidem erat ut poft confummationem Ecclefi* , quam ceperant a fundamentis decenter renovare, ejuldem dedicationem accelerarent priufquam mors improvifa accideret, hac fcilicet fpe, ut pro temporali domo Ecclefi* domum «ternam in cmlis [redacted]dificatam interventu beat* Mari* a Chrifto poftmodum I*ti ac fecuri acciperent bonorum omnium retributore. Nam & domos fo quibus qui Deo militare caperent canonice viverent, prediâa domna Ermeflendis venerabilis Comitiffa, frater quoque ejus antiftes magnificus, domnus videlicet Petrus , ea fpe qua pradiâum eft cum domno Raymundo Comite ac Msrchiooc ftruxe-

... . - runt, quibus non folum da rebus ecdefiafticis, ANr"ii fed eiiam Je fuis ad in commune vivendum ita fuffiiienter dederunt ut abique excufatione & ii fandis Jocis frequentiam habere fit divinum offtcium poffent peragere. Tali quippe fafto irhitati lunt Dominum, qui populo Ifraeli promittens felicitatis gaudia terrena, priufquam ad hafpervenirent, pavit in itinere, ut majora fepoftmodum accepturos certius (perarent premia qui jan» in eundo fufficienter vita neceflaria percipiebant. Sicfic prediAa Comitifta Dei timorata & antifies inclytus frater ipfius cum Raymundo Comite clerum Ecclefia ipfius in prafemi vita rebus fuftineant neceffariis quafi In via, ut facilius ad promiffa perveniant cteleftia, que dudomperpromiiliotiis terram fuerant figurata. Ita etiam tam ipfi quam & predidi Pontifices univerfas przfat« Ecclefia facultates ft congregationis ejufdem canonica, cum utrumque una fit Ecclefia propter fidei unitatem, ft alterum urriufque diverfum videatur habere nomen, pro melius vivendi confuetudine fub benediâionis perpetue premia confirmavere; ft nihilominus malediâionisvinculo innodaverunt eterne ut quifquis aliquid prefaiz Ecclefi» vel canonice tentaverit minuere ac przfumpfetit vi retinere, primitus Dei omnipotentis iram percipiat, deinde ecclefiaftic» fit foedatis cxclufus conventione: quin *etiam poffeffio* ipfius, fi quam videre habetur, cumipfodepereat, ita quod ad nihilum deveniat cumeisqui tali vifi fuerint patrocinari, ut quandocumque infeliciter ipfius infelicem maligni fpiritus ingredientem rapiant animam ft cum proditore Domini & eis qui dixerunt Domino Deo, Arcrde e ueiu, *fcirniunt vitrant latrant atlanta/*, perpetuis eftuanJi averni ignibus concremandus & vermibus flammivomis aepafcendus, nifi priufquam defungatur refipifeat, ft hcc quz tulit vel injufte pofledit canonica fatisfadione aut Pontificis prenominatx fedis vel cleri ipfius affenlu vel audoritate reftituerit. Pontificem vero prclibat» fedis, domnum fcilicet Petrum ac fotorem ejus ErmelTendem Comitiffam, necnon etiam diâum Comitem ejus nepotem, ut dm ft beate vivant, Dei clementiam exoramus fupplices, quos vere ejufdem Ecclefi» novimus fundatores ac acerrimos defeniores ft nunc ft cfL ft affuturos Deum humo tenus expoftulamus · His etgo expedifis quicunque a przdidarum rerum rapacitate, ficut predidum eft, manus continuent, aut relaxaverit illicita pofleifione, vel etiam eafdein res de fuis bonis auxerint, przfentis vitae longzva cumulenttu faniiate. & cum luce caruerint przienti, ditentur felicitate cœlefti. Inter hzc vero religiofi Pontifices, domnus kilicet Gtnftedus fande primz fedis Narbonenfis Archiepifcopus, hujufque fedis antiftrs illullriflimus, rcgalique ftirpe fatus ac etiam Deo dileftus & populo (ummifque virtutum meritis «quiparandus Oliva jure pro debito Aufonenfis Epifcopus, necnon & egregius domnus Heribaldus Urgellitanus Epifcopus, atque etiam fande religionis amator domnus Bernardus Coferanenfis Epifcopus, przfulque Guilahertus illuftris & przclarus Barchinonenfis pius in omnibus, hifqtie pari vo:o conjundus domnus Berengarius Elnenfis Epifcopus, fimilique affenfu Guifredus Carcaffonenfis Epifcopus, quin etiam converfationis bone fama notus omnibus Arraldus Magalonenfis Epifcopus, admonuerunt fane ut quicumque cupit cum fidelibus cceleftis vit.T hereditate perfrui, nihil de rebus Ecclefi» que regali feu apoftolicali auQoritate five per vota fidelium fedi jsmdiâz funt collai» vel erunt (criptis aut collatione quacumque, furtim teneat ac vi qualibet minuat, feu quod non optamus, iacnlego aufu diripiat, ft eos quos furtive feu doloie noverit tenere Pontifici aut clero hujus iftius (edis publicare oondifferat. Alioquio hujus inftitutionis fervatorem cceleftis patri»optaverunt fieri .tortiorem, e contra quippe rebellem in ignibus perpetuis ftabilem. Ut vero liquidius pateat noftrc difpofiiionis lenes, nec pofteros quadam confufione quicquam de predidis moveat, fisecinâe & compendiofe necnon ft abfolute eundi ad explicanda utile & pcrneceflarium duximus, ut concludendo diffiniat, hujus dotis quidem corroboratores in primis admittimus ut irrefragabili perpetuitate ea que hac continentur dote, eorum pontificali audoritate confirmata fub divina obteftatiooe eorum (aerati ordinis abique inquietudine permaneant inconvulfa, fcilicet omnes Ecclefi» vel univerfa przdia quantacunque vel ubicunque quorumlibet Deo devote militantium virorum dono jufte fanfta matri Ecclefi» funt concéda vel in perpetuum abfolute erunt concedenda, cum filvis ft pratis, cultis vel incultis, aut horum pafcuariis, undecunque habet vel habere debet aut habuit, five rafigis, vel monetis aut teloneis, vel pifcatoriis, ftagnis, aut falinariis locis, vel maritimis pifeariis, ft navium mercitno. niis, fije naufragiis, que eunda nofeitur habere jam (»pe prenominsra fedes, five in comitata Gerundirafi, vel Bifuldunenfi, aut ImpuritanenG, necnon etiam Petralatenfi, abfque ambiguitate. Verumtamen hujus dotis confirmatores ht (ont, videlicet venerab<lis prime Narbonenfis fedis Archiepifcopus Guifredus, Oliva Aufonenfis fedis Epifcopus, Arnaldus Magilonenfis Epifcopus, Berengarius Elnenfis Epifcopus, Bernardus Coferanenfis Epifcopus, EribaldusUrgellitanusEpifcopus, Guifredus CsrcafTonenfis Epifcopus, Guila* bertus Barchinonenfis Epifcopus, obfecranteft corroborante ineffabilis pietatis Petro Epifcopo hujus fedis fundatore largiflimo;qui canonum authoritate fulti hanc conlaudando confirmant, & confirmando eam obfervare predicant : fie quidem ut fi quis qoicquam de praelibatis prefumpferit minuere aut minuendo furripere aut fiirripiendo retinere, Deum primitus flexis poplitibus lacrymabiliter exorante» ut Dei iram incurrat & Plutonis regna poflideat, ft a facrolanâis matris Ecclefi» liminibus (equeliratus abfcedat, nullamque cum fidelibus portionem obtineat, qui matrem Ecclefiam infeflis nifibus opprimere captat. Ne vero pretermittatu quoddam & proprium hereditarioque jure perpetualiter pofiidendum, & ut ita dicam, tertiam partem de (uprataxatis rafigis & monetis aut teloneis, vel pdeatoriit, ftsgnis, five pafcuariis, naviumque mercimonia, quod ha&enus viia eft fanâa Ecclefia polTidere in prcdiâis comitatibus regali five apoftolicali cenfura. Quibus vero terminibas fumma contineatur hujus epifcopatus iat patet omnibus. Equidem his quatuor comitatibus, Gerundenfi, Bifuldunenfi, Empuritanenfi, Petralatenfi; cum eorum finibus propriifquc ter. minibus. Iftius quidem dotis (Mgina xi. Ksl. Oâobris faâa & a prediâis patribus confirmata eft anno quidem dominice incarnationis mxxxviii. IndiAione v. millefima lxxvi. regni Henricigioriofiffimi Regis vili.

Oliba Epifcopus. Berengarius Epifcopus. Guifredus ianfte Narbonenfis Ecclefia Archiepifcopus, qui hanc Ecclefiam noftrc ditrcefis dedicavi, fubfcripfi. Petrus Epifcopus- Eriballus Epifcopus. Arnaldos Epifcopus. S. Ermeffendis Comitiflr. qua eadem dic ad honorem Dei ft matris Eodefie

'anno CHRISTI

défie trecentas auri contulit uncias ad auream cotsftrnendam tabulam.

AH tonfeevettenil Ecthfic Urgtllrtfi.*

HdF». .'

Cum venetabiles doâores noftri amici Dei & clcâi ab ipfo difcipuli irent in mundum properdicatione *Mei* › placuit illis ut communiter vire* rent in unutn congregati cibo carnali ficuti unanimiter vivebant cibo Ipirituali, ut nihil effet ptopier quod pollent ab alterutrum dividi. Adus quidem ita dicunt Apoftolorum, quia quotquot erant poffeffores domorum acprcdiorum, vendebant dc-ponebant pretia ante pedes Apoftolorum, diftribucbantur autem prout opus erat nnicuique eorum, & erat illis cor tinum & anima una. Hujus caule exemplum fequens Chriftianiffimus Ludovicus Rex Francorum unum conftituit Iocum ut miniftri Ecclefir coadunarentur in illum & Tumerent carnalem vidum, quatinus fine ex· cufatione agerent Dei minifterium. Qui locus rede appellatur canonica, quia ibi ecclefiaftica atque divina obfervatur regula. Canon enimGrrce regula dicitur Latine. Igitur ego Guifredus prima fedis Narbooenfis Archiepifcopus una cum domno Heriballo (Jrgellenfjs fedis perpetua virginis Maria Epifeopo, atque cum domnoBerengario Elnenfis Ecclefir Pontifice, & Guifredo CarcaftonenGs Ecclefia Prrfule, dc Bernardo Co ieranenfis Ecclefia antiftite, atque Arnulfo Rotenfis JÇcclefir venerabili Pontifice, agent atque celebrans dedicationem gloriofr ac perpetue virginis Matia pari voto parique roofenfa fimul cum Conflantia Comniffa ejufdem Urgellenfis terra fit filio ejus Ermengaudo Comite, quamvis io puerili conflituco atate, aliifque Principibus terra, perada dedicatione fanda UrgellenGsfedis pradide beata Maria, atque perada ab omnibus ejufdem Ecclefia fanda fedis dote, haneferipturam fadam ejufdem fedis canonica confirmavi cum predida fedis Pontifice & aliis preferiptis in ordine. Hrc atttem feriptura ita io perpetuum fit valitura cum omnibus rebus quas ipfaadquifivit canonica & quas deinceps eft adquifitura. Res vero ejufdem canonica qur feripte habentur in ea quam fecimus dote hic iterum funt referiptr dt eidem canonica noftra manu confirmata. In primis confirmamus alodia omnia atque caftella flt EccleGas cum parrochiis & primitiis & decimis & omnibus fibi pertinentibus qua religiofiffimus reverenda memoriz Ermengaudus Epifeopus dedit ad przdide fedis feu ejus canonica opus, ob quam meriti caufam Deus retribuat requiem & vitam, & Chrifti mater virgo acquirat delidis ejus in cnelis Veniam, quod ipfe in terris illi fabricavit Ecclefiam ipfam fedem beate Maria jamdidam. Poll cujus difceftum venerabilis fit nobilillimus focceftbr ejus Eribaldus pradide Ecclefia opus tranftulic in melius & fuis locupletavit muneribus, infuper & ad honorem fedis canonicam conftituit Dei fidelibus Ecclefiç fervientibus, ficuti ibi fade teftantur domus novis fubfiftentes adificiis ac parietibus; quem Deus pro tantis geftis remuneret donis vita przfentis dc clarificet in civibus angelicis luce & vhz perennis. Confirmamus ergo, ut prediximus, alodia feu caftella qua Ermengaudus Pizful dedit & omnia hic nominatim expreffa. In comitatu Urgellenfi caftrum quod eft Jeffona cum terminis ejus & caftellis qua funt in terminis ejus & omnibus fibi pertinentibus. Ipfa caftella hçc funt, caftellum Villamuri, caftellum Fluv im, caftelluns de Rubcolis, caftrum deTapeoiis, caftellum Morana, caftellum Gradiani, caftellum Coneabelle, caftellum Guandalor, caftellum Guards fi. veneo, caftellum Urfon, caftellum Coicoliofr, caftellum Efpalargû, caftellum dé Figerola. caHélium Sadaoms, caftellum Turns fraâr, caftellum Turris ruber, caftellum Bellivicini, fimul· que cum aliis caftelhs dc turribus qur jam conftruda funt live qur deinceps conftruentur atque omnibus ad eadem caftella de turres pertinentibus cum fuis terminis ac finibus. Infuper caftrum Fontaneti cum primitifs ac decimis, cum finibus ac terminis, dc caftrum de Bordello cum primitiis ac decimis ejufque terminis. Infuper caftrum de Petra rua cum primitus ac decimis, cum finibus dc terminis. Prrterea caftrum de Cornelia-na cum finibus dc terminis. In comitatu Confluenti alodium de Aqua tepida cum Cuguzac rum villis & villulis ac terminis fit primitiis ac decimis dc tafeis, & alodium dc Aftovcr cum omnibus fibi pertinentibus. In comitatu Roffelionenfi alodium^de Pontelliano. In comitatu Paliarenfi parrochiam de Siarb cum primitiis & decimis & cimiteriis. In comitatu Cerdanienfi medietatem aiodii de Pino.dc de Villa vetere cum CKinnaoo ! In comitatu Urgelienfi alodium de aqua mortua & de cruces de Pontelliano- Incomitata Bergitanenfi alodium quod eft in parrochia fanâi Cocufatis five intra terminos caftelli Etralis. Hrc funt ha&etius qur dedit Ermengaudus Epifeopus prrdiftus prefatr fedi decanonice ejus. Confirmamus etiam alodia cum perrochiis qur Ermengaudus egregius Urgellenfis Comes dimifit feti dedit canonice cum confenfu & voluntate digniflimi ac magnificenti(limi Prrfulis Heribaldi jamdidi. Ia comitatu Urgellenfi parrochiam *de Oliana, &* parrochiam de Ecral, dt parrochiam de Msciana, qur eft tn valle Andorre. Io comitatu CerdanienG parrochiam de Monteliiano · Iftas parrochias cum primitiis & decimis dc villis de Tuxen dt parrochia ejufdem loci cum primitiis dc decimis dc tafeis, dtcum omni redditu cenfaali, dt cum cimiteriis Ecclefiarum dc Ecclefiis dc terminis dc finibus fibi pertinentibus. Et in prçdido comitatu Urgellenfi alodium de Mora cum vineis de Erolis. Hrc funt haftenus qur dimifit feu dedit Comes prrjidus Ermengaudus cum tertia parte telonei & meteati prrdiâc fedis, quem Deus merito caufz hujus gaudiis remuneret cteleftibus. Confirmamus etiam parrochiam de Bar dc medietatem aiodii de Pino dc de Villa vetere dc tertiam partem dc ccufu defunâorum ad fandam fedem fepulrorum, dc alias duas partes quas Canonici habebant. Hrc funt haâenus qur dedit Sanla *Epilçoputtd* canonicr opus cum alodio de Elas: quem Epifcopum Deus faciat hrredem cœleftium gaudiorum illud donum; dc merito, quia *ipfe* conftituit ipfius canonicr primordium Confirmamus quoque parrochiam de Eguils, quam prrful iufignis fande fedis Urgallenfis prrdidus Heriballus dedit, dc alodium dc Erolis dc de Aranei dc Entruas, dc de Stamarix, dc de Villa Mediana, que dedit Sancia Vicecomitiffa, dc alodium dc Ventenago, quod fuit de Guadaldo Epifeopo, dc alodium de Einga, quod fuit de Livani Presbyteri; dc alodium de Vallicella cum alodio de Traverteris, dc alodium de Tolon, qup fuerunt *Sen*fredi'Vicecomitis, de quatuor manfos tn Meranicis, dc alodium de Ger dc Moniolum, dc alodium de Ocej», dc duos manfos in Cereja qui fuerunt Amaldi Vicecomitis. Et in prrdiâo co. mitatu Urgellenfi alodium de Enargon de de Salent dc de Torel, quç fuit Bernardi Sanlç, de manium de Vineolis, dt alodium de Timoneta, quod

ANNO CHAUT!

rueSrt C,*a.TI quod dedit Borrellus TartavaHenfis, dt fextam Panem c,llri Cabanne Bonas, feu alodium de Picafadets, quod dicitur turris Enegoois, & alodium de Olius, & alodium de monte Leddan, & alodium de Scaribot in Cellona, & ipfa alodia qu® funt in Bar. Hec omnia fupraferipta ssos omnes Epifeopi prgfcripti confirmamus prefatç fedi atque ejus canonic® in perpetuum habiture. Id funt cafira, cafttlla, alodia ecclefias, parrochias, villas, villulas, primitias, decimas, cimiteria, cenfus, oblationes, cum cafis, terris cultis δ(incultis, arboribus, vineis,campis,pratis, pafcuis, Glvis, faliâis, aquis,puteis,Molendinis, aquarumquedifcurfibus, pifcariis, montibus, vallibus, collibus, & adjacentiis eorum, & decimis ferri At pifeis, fimuique cum omnibus ad eandem fedem fit canonicam pertinentibus quas hodie habent vel habitura funt, & quod adquifierunt vel adquifitur® funt. Praterea ego Heriballus gratia Det Epifeopus conflituo inmeafedis Urgellenfis canonica cum domnis* religiofiflimis Epifeopis ut quadraginta Canonici illic habeantur de illis qui in Ecclefia majores cflie videntur cum fois clericis fibi fubjeâis qui flatores funt. Conflituo quoque & fub anathematis vinculo cum omnibus hominibus Epifeopis & clericis totius ordinis fubjungo, ut nullus clericorum mcç Urgellenfis fedis qui nunc funt & erunt, recipere nec acclamare fucccfforem feu fucceflores meos nec conforttum habere intra clauflra caoonjCç feu jn Ecclefiis qwe ibi funt & erunt audeat, nifi piius ipfe Epifeopus juret & jurent ,ejl jure jurando fideliter fuper altare beatç Marie promittat feu promittant quod io omnibus & fedem & canonicam cnm omnibus rebus bene regere & difpeniare ad honorem fedis & canonrcç dt clericorum procuret feu procurent. Hçc omnia fupraferipta ita conflitup ego Heribaldus gratia Dei Epifeopus pariter cum omnibus Epileopis jamdiâis omnes facultates fedis & canonicp confirmo, ita-ut nulla petfona cuiuslibet hominis utriufque fexus hoc in quocunque evellere audeat aut evelli faciat aut «flentiat ant alien, fum proflet. Quod fi fecerit, excommunicationi perpetuç fubjaceat, nifi ptenitentia duâus fedi & canonicf illi fatisfaciat, feu ejus clero canonical! fatisfaciens fe piçfentare Audeat. Quicumque vero banc conAitutionetn & confirmationem fervaverit, cceleftium bonorum bçredttatem accipiat, & hic & in çrernum gaudeat. AAa bcc confirmatio atque conAitutio decimo Kalendas Novembria anno decimo regnante Hernico Rege Francorum. Eribailna Epifeopus fubfcripl··. Arnulfus gratia Dei Epifeopus fubfcripfit Conflantia gratia Dei Comitifla fubfcripfit. Rsfthundus Levita & caput fcol®. Gerallus Archilevita. Borrellus fcbolafticus hoc fcripfit dic & anno quo fupra.

CONCILIUM ITALUM, foltC ROMANUM

In caufa Ariberti Mediolanenfis archiepifcopi a Benediâo IX. anno 1038. celebratum.

«K M.. »PW· FH ARibertum Mediolanenfem archiepifcopum perduellionis apud Conradum Salicum imperatorem accufatus in conventu Salernitano cum caufam fuam defenfurus, minus caute de imperatore obloquutus fuiflet, nec forte purgare le te valuiflet, culiodi® Popponis Aquilejenfis fistriarch® ab eodem imperatore trauitus eft. Sed uga prereptus cum non refipiicere.*, fequenti anno 1038. a Romano pontifice juflus eft con-C.'lio fe fiftere. Ibi cum ad officium nulla vi feu prece confenfiffet, *Deetieet ApHilicet illeet gnt-rtli fetificent itcrrlt netieetetit enitentiitet* ptrcxjjir, êT *it tjet ftotificeteet Aethrffitu vir ee-Mit rtgint* CaftUeent *ilhnt terre* tadrgraa danwale Jwpere/arr *fttctfir, ill» nfrt eutrtt rtfitett* (nempe Ariberto): *ifit it ferit fre ffi rtt feet tn. tniati*. Hrc de concilio Romano anni 1038. alias incomperto, tradit Annalifta Saxo Eccardi ad hunc annum.

WROMANUM CONCILIUM

Quo Bracila· Bohemis duci ptenitentia pro translatis fua authoritatp fileris Jypfanis S. Adalbert! injungitur.

Anne 103p. *vtl* 1040. *ctitirMnne.*

BRadlaus Bohemi® dux opportunam nsduiD occafionem armis in Polonos motis totam eorum ditionem facili molitione occupavit Gnefnam igitur viâor ingreffus de opimo utbis illius fpolio nihil curavit fuper martyris Adalbert!, & Gaodcntii fratris ejus aliorumque fandorum lypfana. Hia manibus urbem fuam metropolim tutaturus, Pragatn facra pignora tranftulit. Afo *itfttu,* fubdit Annalifta Saxo Eccardi, yaf foE Daavrae *ApHeltct* (Benediâo IX.) *ut gt/le ereet* ratahr, *Cft/ctfeet, C* Decete Behemie *fnlfinet fetrem vultfi. Aitrent* legetc *incit Beimuren ftrntti emitte* enet *emetrilei pmttntei fietel &* oraisw *pflelattt. Ai ket AplUlitm eit : fi ftt. nttet trrer. Men [entneeti e tnttbt ptieeler kef-fitie , & ftr eefttet cirteemnttt fftrnient lnire ytitctnltet Jntntieet. fefitre iit lφiıı m tntilie frefeetetit epjUlicet nt*. Mqg»«a» «I *fttctlep eluet rtftrt i drifiieeet eettee lflittti/ &* ca-*fttvtltt tte irete eeietelie vndtn*, ·MH/ C* «fo-*"tmtkilt*. ftpad «atras aa/G forat *fiet etfie ftr.* wiJfor dr foa «d *letent treniftm fetrunt ctrpu , cenati fetrnue "fleeteri fti fete five ifptrenter , five tene tntniint htt fttifi vtt Ocitit, fretifi-atet, at dex rtftir, tf tfilctfei catsiteet teUfiifitit tfiiei tffltctient cafireeitt tficiefervintuini Dee cleri-*

anno CHRISTI '-'"" —*iterumum eu mote can/Utuadt, ut vtl fic in caufa A* Dei reatui vaftri trapfgrgfie deleatur. ^utbu/ {faner obtemperant, sa bomre S, FFtucetlai in urbe Belaxlau juxta flumen Labe, ubi idem fa-* A *Üut olim feliciter martyrium confummaverat, faùxram faitxi, venuftiffimum, ficut bodie* »rw- *tur, clericorum ccrmkinm fabricavit.* anno ~ Christi ..'»

Eleges pro morum reformatione bracilai bohemiæ ducis

Anxo 1039. ad *tumulum S. Adalberti lat*

BRacilio Bohemic dux occupât^ armis Gncina Polonorum metropoli,nihil habuit antiquius, quam ut pretiofum <x ea fpolium, Lypfana licet 5. Adalbert· martyris referret. Sed facrum tumulum refcrare tentantes Bobemi, fubito ftupore obriguere; quod intelligent Seven» Pragc epifcopus, per quietem noAis a S. Adalberto ad* monitus, mane fequentts diet pro concione principem, & populum admonuit, fiquidem vellent fibi habere civem Adalbertum, morum reforma, tiooem fponderent. Quare Bractlio fuo dt populi nomine hcc ftatuit, bc pro concione promulga- Afin A···. vit'; *Extendite fretret fimul veftrat ad Deum dextrat, G ed meet attendite fermenti, qutt vale, ut veftra fidei faeramento confirmeiti, ktc meum maximum G* peraraar *fit decretum, ut veftra ctnnubia, qua kaftenm habuiflit, ut lupanaria a made juxta tanmmm fata fint legitima, fint privata, fint hftlxbiha, pt una vir ctnjuge, ctnjxx una vira eantanti vivant. Si autem ctnjxx virum, aut vir conjugat fpreverit, G rixa inter eoi ufque ad difidium efferbuerit, qui ex kn in priorem copulam redire noluerit, nolo, ut fecundum ntftrx terra ri tum* ia *fervttutem redigatur, Jed per bujui decreti angariam redigatur tn Ungariam, qxahfcumque fit perfana, nec liceat, ut pretio fe redimat, apt tu kmx terram redeat, ne contagio uniui tvicula totum jerpat per evtlc. Severat epifeopo/ dixit: quicumqut aliter fecerit, anathema fit. Eadem fenteutii fint pleflenda virgine/, G vidua, G adultera, qua nomen bonam amfiffe, ac per fcortum coeteepiffe mfcnntur. Tum Dux /abjungent alt; fi vero mulier proclamaverit pari vice* aes *amari, fed ndomoater a vtro affligi, detur inter eat judicium Dei, G fui tnventut fuerit rem, ponat fol*vat. *Similiter dt kit,* fas *komieidii/ infamantur, archipretbyter comttt illuti crvita/H nomina eorum ad/cribat, G comti ttt conveniat, G β fat rebellet, In carcerem redigat, dame out parmlentiam digram agant, out β negant, ignit» ferro,five adjurata* ay·«*examinentur. Fratricidal autem, Gparricida/, five fatrdetum interfefitrti G bajufmodi capitaltum crimmum not arcbipreibyter affgmt comiti, vtl duci,* fai prr nrasaaa *G ventrem ferrato/,* ^*dt regno ejiciet, et infler Cam, jugi, G petfugi circumeant terram. Tabernam quoque, qua eft re· dm omnium meltrum, G parari, G paratam tmperuri probibemui. Et* fai *farit bujui decreti vitietur takernartKI,* ta *fat ed palum fufpeufut, G ufque ad precemt fefltdium caful, depiletur; rtt tamen ejut* ms *infifaunr, /ed potui tantum In terrane projicietur, ne quit e» polluatur; potatore/ autem dtpreke^fi non print dt cercere extent, quam »· fifeum duett unttjqutjque tercentoi nummot componat. Fera Veto Dommecit dtebu/ fieri interdicimu/, que imm» maxime in kit celebrent regitnibut, ut cotent diebai Jeu vacent openbut. Si quit au-* C *tem Dominica dittol vel fttu pubiice ad ecdefiam feriari indt&it, In ftrvih opere inventui fuerit, ipfum oput, G quod tn optrg inventum fuerit,* ar. *cbipre/byter toilet, G tercentoi nummo/ m fijeum ducit componat, Ft qui in agn/, vtl fyivit jepoliunt monuot, ab bxjufmodi arch:prêtbyeer tavern tollat, G tercenttt nummot in fifeum duct/ folvant; mortuum tumen in Pohandro fidelium rendement denut. Hoc fat, qua Dent edit, kec Junt. que S. Adalberts partafa, nan fat déférait met, G ad exterat maluit ire dtHurui gtntel, Sevtrui eptfetput dixit: Ifta ducit deliberate jufla flt anatkema-*

ANNO CHUISTi **CONVENTUS EPISCOPOKUM** ANNO CHRISTI

Ad dedicationem Vindocinenfis monsflerii fanâc Trinitatis, anno Chrifti mil.

viti, *regnante Httrico I.* Ta *Francorum rege,* wane *ipfiut IX. convenerunt Vindminum epifcopi tfl», abbate/ vgnti tree,* Bj· *rontt plurimi, aluqut, ad dedicationem ecclefia «wnaflerii S. Trimtattt, a Gaffrida Andgavorum comite, ejufae* teajage *Agutt' recent ctuditi & magnit pofffflombat dotati. Hit publicai fecit htterat ipft dadxatiouli dlt Ârnulfni epifctput, qutbut tum ipfe,* raw *alii prafcnlet epifcopi dtnatiinem ratam habuerunt', pofftfflolulm augendarum facultatem tn· Ctffcrunt: cefort approbarunt. Cuja/ diplomati/ apograpkum hoc cft.*

Ego Araalfui Turooenfis ecclefie archiepifcop. fidebbus bode ecclefie notun facto, ,quod Gau· frcdus inclitus cornea, uxorque ejus venerabilis E eomitifla, monafterium beate dt individue Tri» nitati dicatum, in caftro quod Vïndocinum voca* tur, rebus propriis aedificaverunt, & cooceffiona Theoderici Carnotenfis epifcopi, in cujus dkrcefi locus ipfe cOc cogoofcitur, nobis prefentibus, B. DPetro & Romana ecclefi· in patrimonium & alodium devoverunt. Quod cum bona eorum ik beralitate dicatum fuiflet, dc ornamentis adorna· tum l ad illius loci dedicationem nos dc plores epifeopos dc abbates venire rogaverunt. Et ut fratres in loco ipfo quiete dc abfque molefliaDeo fervire potuilfent; petierunt a nobis, dc ab alii a qui aderant epifeopis, quatenus huic ecclefie no· viter cdificatc, pro amore Dei dt fupplici prece ioforum, quod jam eidem Joco in diœcefibos no· ibis contulerant, five ipfi vel alii homines coi* laturi erant, concederemus, dt noftra firmaremus anthorirate. Nos vero eorum precibus difliciles efle noluimus, dc quod petebant concedere juftnm putavimus. Concedimus itaque dt noftra authoritafe firmamus, qutequid prcdiâum mooallcrrum in epifeopatu noftro hodie poflidet, lou deinceps fratribus ejufdem loci ab ecclefiafticis, vel a fccularibus perfonis datum extiterit, vel cooceffum, tam in ecclefiis, dc ecclefiafticis pol-

feflio

ieiTiopibu», quam etiam io "temporalibus benefi c"*' & 1,1 h*c noflra conceilio inviolata fervetur, feriptum hoc fieri juflimus, & in aurea omnium, qui ad dedicationem convenerant, feci. mus recitari. St quis sero hanc noftrsm confirmationem feienter violare, aut ei calumniam inferre prxfumpferit: author itate Dei & noflra excommunicatus maneat, nifi refipuerit, & -dignos inde pernitenti® fruâus fecerit. Clunam illam fuper altare VFindocinenfis monaftjerii manibus nolitis pofuimus, ad notitiam & m teflimonium noflr* confirmationis. Hre autem iaudaverijnt fle conceflerunt clerici ecclefix noflr® qui nobifcum venerant, Bono decanus, Vventio archidianus & thefaurarius, Rotbertus cellararius, Galreriut xdituus.

Quod viderunt & audierunt honorabiles perfon® epifeoporum, abbatum, & multi alii, tam ccclefiaflicx militi®, quam fxcularis, 7'heoderieus Carnotenfts epifcopus, Gervafius Cenomanenfis epifcopus, Hubertus Andegavenfis epikopus, Ifembertus PiAavienfis epifcopus, Arnulfns Sanâonenfis epifcopus, Girardus Engolilmenfis epifcopus, AmcliusAlbienfis epifcopus. A civitate Carnoto, Amulius atchidiaconus & precentor, Girogius «rchidiaconus, Sigo magifler fcholatum, Aeivertus capellanus, Hildeganus fubdecanus, HilJcvinus juvenis, Gafterius archidiaconus. A monaflerio Sanfti Martini, Goftredus decanus, G alterius cantor, Rogerius fubdccanus, Albertus cellararius, Odo iubeantor. A civitate Ptâava, Arnulfus decanus, Guilklmus cantor, Raino cantor fanâi Hilarii. A Cenomano, Girardus cantor, Ingoifus, Hubertus, Ermenuifus, kholaflicus, Manklinus, Rainaldus capellanus, Guillelmus. A civitate Andegava, Gauslenus decanus, Beringerius archidiaconus, Burchardus thefaurarius, Rainaldus atchidiaconus, Fulcojus capellanus, Joannes kholaflicus, Gauslenus puer, Petrus fubdiaconus. Ab Engoiifmo- Guillelmusarchidiaconus, Vivianus capelianus. A Sanâonis civitate, Ranulfus atchidiaconus, Arbaldus archtd'aconus.

De abbatibus, Hugo de fanâo Salvatore Carrofi, Fredericus de fanâo Florentio, Galterius de fando Albino, Ebrardus de fanâo Kariletto, ^iandricusde fanâo Petro Carnoti, Durandus de fanfto Gildafio, Salomon, de BonavaUe, Hugo Longiledit abbas, Fuloo de fanâo Joanne, Anlegifus peccator, Petrus de Nantoilo, Algeriut de fanâo Amando, Arqaldus deAngeTiaco, Odo de tanâo Sabino, Ato de fanâo Michaelé eremi, Archembaldus de fanâo Maxentio, Joannes de Lusione, Tetbaudus de Quirçiaco, Anfbertus de Ponteleucio, Teudo de Burgulio; Odolricus de fanâo Martiale, Ermenterus abbas de luRfeio, Tetttbaudus de fanâo Benediâo.

Nomina Baronum; Goftridus comes Andegavorum, Agnes cdtnitiffa, Guillelmus Aldvinus comes, Radulfus viceeomes, Erfredus vicecomes, Guillelmus vicecomes, Herveus vicecomes de Blefo, Haimericus deRancono, Goffridus de Prusliaco, liembardus, Teutbaudusde Blazono, Rainardus, Afbericus de Monte Joannis, Jofceiinu* dc fanda Maura, Petrus deCamiliaco, Ingelbaldus, Leo de Ambazio, Rainaldus, Salomon dc Lavarzino, Nibardus de Monte aureo, Landrieus de Balgenciaco, Odo Dolenfis, Gislebertus, Heila de Volvento, Berlajus, Hademerus male caplx, Hildebertus deRupemahildis, Guillelmus Chabocius, Petrus abbas, Guillelmus de Rupe, CRsnaulfus Rabiolus, Guillelmus de Parteniaco, Conflantinus de Mello, Jofcelinus Cavanfgranum, Petrus Maiinade, Manafles frater epifeopi, Simon de Verruca, Stephanus dc Mennaco, Guillemus frater Gervafii epifeopi, Harduinus de Rupibus, Afbericus de firmitate Auraimi, Hubettus de Munitione.

Aâum Vtndocini ipfo die dedicationis monaflerti fanâr Trinitatis, anno ab incarnatione domini mxl. indtâione vui. regnante Henrico rege Francorum, anno regni fui ix.

CONCILIUM VENETUM

In caufa diiciplinx ecclefiafticx celebratum anno Chrifti mxl. fub Benediâo Papa IX.

Hoc concilium, afifliente & favente Dominico Flabanico duce Venetiarum, celebratum eft Veneriis in ecclefia fanât Marci fub [Jrfopatriarcha, in quo, telle Andrea Dandulo in fuo brevi chronico, pleraque ad difciplinam ecclefiaftiicam fpeâantia conftituta fuerunt.

Dt boc Cotuilio boc bobtt Dtndalnt l» Cbrooico'. Anno Domini noflri Jefu Chrifti 1040. afliftente & favente hoc Duce (ampe *Domttuco Flobnito*) Concilium Prxlatorum & totius Cleri Veneti® in Ecclefia S. Marci congregatum eft, in quo interfuerunt Drfus Urfiolo Patriarcha, Dominicus Gradonico Epifcopus Olivolenfis, Vitalis Urfioto Epifcopus Torccllanus, fle Leo Epifcopus Equilinus, fle ceteri, ubi flatutum eft juxta decreta Sânâoruns Patrum, ut confecrationesPresbyterorum ante trigefimum annum, fle Diaconorum XXVI. non fiant, abfque congruenti neceffitate, fle cum confenfu tamen Metropolitani j fle Monialium confecrationes non fiant nifi in Albis Pafchalibus, Epiphania,flc in feftis Apoflolorum. Item ut Chrifma, fle corpus Domini, vah facra, fle paramenta, fub clavi in Ecclefia conferventur. Item ut nulla altaria, amiâus, cafula aperfonis idoneis in cella laventur, fle veterata comburantur; calix vero, fle patena, fle ^corporale nonnifi a Mmiftris in lacrario abluantur Item ut Moniales vafa facra non tangant, nec altara velent, nec incenfum faciant; fle plura alia pro reformatione morum decreta font.

ANNO cHRisTt — ANNO

CONCILIA IN DIVERSIS GALLIARUM LOCIS

Pro inllitue^da treuga fle pace anno Chrifti mxl i.

Pdrrw (f lottr privMot fLuotrt, mal*tit mit cooctitit cub fnftre trnltfftnt tfifeofi :* freargaav randmv, *loc tfl, dititol ditnaa ndttcitt ftuit ttufwibot rttumutti tofitlittmt. fijsod btt*

anno Otatsn M**' aMMM· **AMa/Am** *narrat Gladet, lid.* v. cap. t.Aquentar contigit, ut pro fui multitudine fingul
Contigit vero, *inanis,* ipfo in tempore, infpiran. |e jivina gratia, primitus in partibus Aquitani. eis f deinde paulatim per uoiverfum Galliaruny territorium, firmari paâum propter timorem Dei pariter fic amorem.* taliter ut nemo mortalium a feria quarta vefpere , ad fecundam feriam incipiente luce., aufii temerario prafumeret quippiam alicui hominum per vim auferre, neque ultionis vindi&am a quocumque inimico exigere , nec ctiaqv - fidejuflore vadimoniutft fumere . Quod fi ab aliquo Teri contigiftet contra hoc decretum publicum ; aut de vita componeret, aut a Chriftianorum coofortio expulfus, patria peile^ retor. Hoc infnper placuit uoiverfis, vcluti vulgo dicitur, ut Toboga d^nini vocaretur. *QuK^de argumento plura* videlicet non folum humani* fulta prulidiis, verum etiam multotien* divisus fuftrsgsta terrori, bus. Nam plerique vefani audaci temeritate praferiptum paâum non timuere tranfgredi .' io quibus protinus aut divina vindex ira, feu-humanus gladius ultor extitit. Et hoc paflitn tam fre-

tim non queat adnotari. Et fati* jufte. Nam ficut dies dominicus propter dominicam refurreâionem venerabilis habetur , ficoâavus cognominatur.' ita quintus, fextus, fic feptimus, ob dominice cœna, fic ejufdem paftionis reverentiam, debent ab iniquis aâionibus «fle feriati. anno CHR|JTt

®vsd *fynedien decretu fuiffe praferiptene dakitare* M» *peffaeiui ; praftrtim ceve ditat Glader flatulent fuiffe, It* f«» *faut faiffet,* a Chrifti<norum contortio pelleretur: *affimeet* /dv *Caraoteafii,* ço. Treviam Dei , cpifcoporum fic ecclefiarum autboritate firmaram die: nefas *limea* communi lege faocitam, fed pro communi utilitate hominum, cx placito ac pafto *civitati** ac pdtric. *fat veter* cuÏtep/rgar *Petrihk>Mjrca Paeifieafii ankieptfcepi netae ad* rrwuw *pnmnm centlii Cleremeutani,* rem. *fanent. tf M. Autenii Demtnicy differlalïoaem de* /rrsga *tf pate:* ^ut faed *tlh cum medtir cemmaae efl,* a/fvr *fatu adhuc el·· fervatum, pacem ia ataltii Gallieram ceaciliu firmatam, cam treaga damini teafaadii.*

WmFF WW WW WR*WA''Aw WsW WiW» '/W W n

CT GERMANICUM INCERTI LOCI CONCILIUM

Qj» Treva Dei pia fic fasiAa inftitutio Habilita eft, anno circiter 1041. celebratum.

1*1**^* /"**Vrca** *hat anaai pia tf fanSa Treva Dei iafli·* **Vjr** *tuti· empte aethere , vel fuafere S. Odileae dMata Clumacenfi, telle Hugeae Flaviaeenfi ad an·* **Mau 104t.** *Here igitur meditamenta fua a S. Ahdate Ragindalda Arelateafi arthepifetft, tf faffragatmii in sensilia, at credere par efl, caileiiit preptfita , a* **fvrl·/** *iac prediit epiflala, vtl fyntdisa ad epifedpee, saieref^ae tiericet per 1ialiaae direOa, ftant PP. Martin , tt DnraaeL Aaecdat.* **tan** *1. cel. 161. referent.*

SERMO ET CONFIRMATIO SANCTORUM PATRUM.

Tr/auw *Dei·*

*V**^*i" µ. **TN** nomine Dei Patri* omnipotentis, fic Filii , X & Spiritu* Sanâi. Raginbaldu* Arelsteniis «r. chicpifcopu*, cum Benediâo Avenioneofi, & Nitardo Nicenfi epifcopi*, occnon fit venerabili abbate domno **(a)** Odtlone una cum omnibus epi(copia, & abbatibus, & cuoâo clero per univer. £tm Galliam habitantibus » omnibus archiepiicopia, epifcopi* , presbyteris, & cuoâo clero per totam Italiam commorantibus , gratia vobis fic pax a Deo Patre omnipotente , qui eft, fic qui •rat, fic qui venturus eft.

Rogamus vos , fit obfecramus omnes, qui ti. aseti* Deum, fit creditis io eum, fic ipfius fan. prine redempti eftis, ut caveatis, fic provideati; vos ad falutem animarum; fic corporum ; fic fe-quam[redacted] Dei, pacem habentes ad invicem, ut cum ipfo mereamini pacem, fic tranquillitatem perpetuam potfidere · Recipite ergo , fic tenete pacem, fitillam trcvam Dei, quam fit nos, divina infpirantc mifericordia de celo nobis tranf· miflam jam accepimus fic firmiter tenemus , ita «onftitutam, fic difpoficam , videlicet ut ab hora

C vefpertina dici Mercurii inter omnes chriftiauos amicos, fic inimicos, vicinos , fit extraneos, fit firma pax fit ftsbilis treuva ufque in fecundam feriam, id eft, die luoa ad ortnm folia, ut iftis 2uatoor diebus ac noAibu* omni bora fecuri nt, fit faciant quidquid erit oppbrtunum ab om* ni timore inimicorum abfoluti, fic in tranquilli, tata pacis, fic iftius trewns confirmati. Quieuraque hanc pacem, fic trebvam Dei obfervaverint, ac firmiter tenuerint, fint abfoluti a Deo Patre omnipotente, fic Filio ejus Jefi* Chnfto, fic Spiritu SanAo, de Saoâa Maria cum choris virginum, fie de S. Michaele cum choris angelorum, fie de S. Petro principe apoftolorum cuna omni, bus fandis, fic fidelibus eundis nunc fic femper , Dfit per omnia fecula fxculorum. Qui vero treuv*m promiffam habuerint, fic fe fciente infringere voluerint, fint excommunicati a Deo Patre omnipotente, fic Filio ejus Jefu Crifto, fic Spiritu fsnâo, fit de omnibus fanâi* Dei, fint cxcorn, municati, maledifti, fic deteftati hic fic fu perpetuum , fic fint damnati ficut Dathan, fic Abiron, fic ficut Judas, qui tradidit Dominum, fic fintdi* merfi in profundum inferni, ficut Pharao in medio maris, fi ad emendationem non venerint, ficuf conftitutum eft. Videlicet fi quis in ipfi* diebus trcuve Dei, homicidium fecerit, exui faAu*, atque a propria patria ejeAus Jerufalem tendens , longinquum illic patiatur exilium. Si vero in alii* quibuslibet rebut fupradiâam treovam Dei fit paE ccm fregerit, examinatus per decreta legum fecula* , juxta modum culparum cogatur perfolvere, fie per fanAorum canonum regulas duplicata pmnitentia judicabitnr. Quod ideo dignum ducimus , ut fi promilfionem illic fsâam in aliquo corrumpere prufiimpferimus, mundano, fit fpiritali judicio dupliciter condemnemur. Ccedimus namque iftam caufam a Dec nobis culitus lafpiratam divina

(a) Haqo Ftsvtaiaceafi* abbas Trevam antbnre S. Odilonc in primis firmatam fuiffe auoo sa**, difertiv vesbâ aflarit in chranico, aamaue non folum teumaaa autboritate, fed «iam divinis tenoribusMuirmatam. Marthas-

vina opitulatione, quia apud nos, ut credimus, nibil boni agebatur, quando a Deo popnlo luo tranlmiffa eft. Dominica certa dies non celebrabatur, fed eunda fervilia opera in ea fiebant. Promifimus itaque Deo ac devovimus quatriduum, ut fupra diximus, ut V. ferta propter afeenfionem, VI. feria propter Chrifti ^affionem, fab batum pro veneratione fepultur·, flt ut Dominica refurredio inviolabiliter celebraretur,ab omnibus rurale opus in ca omnino non fieret, inimicus inimicum non formidaret, fecundum sudori fatem a Deo collatam, flt ab apoftolis traditam. Omoes, qui hanc pacem, flt Dei treuvam amaverint, benedicimus, fit abfolvimus, ficut fuperius didum eft. Illos autem, qui contradicunt, excommunicamo*, maledicimus, fle anathematixamus, fit a liminibus fande matris ecclefieeliminamus.Cum éuiem evenerit cuiquam vindicare in eos rqui hanc chartam, dc Dei treuvam irrumpereprulumpferint, vindicantes nulli culp· habeantur obnoxii, fed ficut cultores / caule Dei ab omnibus chrifttanis exeant, & redeant benedidi* Si vero refiduis die* bu» aliquid fublatum fuerit, & in diebus neuve obviaverit,omnino non teneatur, ne occafio ini· mico data videatur. Prstereat rogamus vos, fratres, ut in quacumque die apud vos prsédiâa pax d(treuva conflitura fuerit, ipfum diem devote recolatis in nomine Sands Trinitatis·. La trônes quotcumque de veftra regione ejiciatis, flt abominemini, maledicatis, &l excommunicetis ex parte omnium Sandorum, qui fupra feripti funt. Decimas vero veftras & primitias de laboribus veftris Deo offeratis. De bonis veftri» ad ecclefias deportetis pro falute vivorum, & defundorum, ut Deus vos liberet ab omnibus malis in hac vita, dc poft hanc vitam perducat vos ad regna edorum, qui cum Deo Patre, dc Spiritu Sando vivit dc regnat Deus in fecula foculorum, Arnen,

C^BISUNTINA SYNODUS DIOECESANA

Occafione dedicationis templi Murbacenfium Monachorum, in quo libera jura illorum Monachorum confirmantur, ab Hugone Archiepilcopo anno 1041. celebrata.

Hnŷnû/ Arttotfifafi Btfentini Dtfltmt pre jerr lAtre tteltfa S. Difid/rit in Meriath datent i» pltna fjnoio,

SI res ccckfiafticas augemus, Deum fode propitium nobis fore credimus. Hanc enim fibi fponfam elegit, hanc fanguine proprio acquifivir, Qpidquid huic fponfo confertur, fponli ad ufus conceditur; nec habent inter *fe* quid divifum, quia fpirttualiter funt unum. Credo fi rex edorum arbiter foculorum hanc vellet *efle*ancillam, non fibi eligeret fpoofam ; quia indecens valde effet, ut, qui ad hoc venit, ut mundo libertatem ferret, caufa fponfo fu· fervus fieret. Lex enim fic continet humana: fed abfit, ut noftr· legi fubdantnr divina. Qpapropter ego Hugo fandas Chrifopolitanc ecdeue archiepifcopus, notum fieri cupio omnibus fanda religioni colla fubdentibus, qu(liter domnus abbas Eberhardusnobis pre omnibus ciriffimos, cundaque congregatio fandi ccenobii Murbacenfis petierunt a nobis, ut dedicaremus illis qusmdam ecdefiam infra noftrum epifeopstum fitam, noviter reflauratam, fed ab antiqua fundatam, quod libenter fecimus, redumque fieri judicavimus. Supra (cripta namque ecclefia olim fuit regalis abbatia, fed ab antiquis regibus S. Leodegario Murbacenfi perprneeptum tradita, freque deinceps manfit illi fubdita, habuitque fua prius privilegia, manfitque ab omni fervitutis jugo libera, ficut enters abbati· noftra in parochia. Poftquam autem fandorum martyrum Defiderii, & Regcnfridi corpora a fupradi&o loco sd Murbaceolem funt ecdefiam delata, ftimulante invidia, inardefeente avaritia, ecclefi· noftrs miniftri, qui penes nos vocantur archipresbyteri, plus «quo diligentes formam nummi, hanc voluere elle fub tributo : fed non accidit res ex toto, ficuti propofoerant animo. Retulerunt ad archiepifeoputn, cujus nos nunc occupamus locum ; qnod turpitetcircats ibi largum poffet fervitium accipere ,'·«'& deinceps facerent illam tributariam, quam prius inveneram liberam; quod minime eft peradum, quia fecundi non erat licitum; tamen parvum fibi ufurparunt fervitium, fex femellas cum flafca dum fieret ab epifeopo circata, ob hoc archipresbytcri volucre placitum Decani· per fe habere inibi.' fed caufa congregationis, dc abbatum, qui femper familiarem apud noflratc»obtinuere locum, non eftpermitium ufque in diem hodiernum.* fed dum* aliquid contra' jus divinum ab aliquo eflet ibi patratum, mittebat prxpofitus monafterii poft decanum, dt fimul perficiebant opus divinum. Noti *iode referebat* decanus numum, fed prspofiros accipiebat bannum.

Taliter ufque ad noftra tempora res eft ada. Poftquam enim effedus fum archiepifcopus, domnus abbas fupraferiptus cœpit mihi ita efle fami* iiariflimus cum fuis omnibus, quod non magia **fuum, quam meum** diligebat commodum;& ita, ubicumque poterat, noftram ut fuam exaltabat ecclefiam. Vifum fuit noftris fratribus dignum, ut quod antea cupidinarie fuerat adum, caritative effet emendatum ; Rogatu Willenci noftri praepofiu, dc Theodorici fandi Joannie Evengelifl· decani, & Lamberti fandi Stephani primicerii, ceterifque utriufque congregationis canonicis non folum confentientibus, fed etiam devote rogantibus, ut priflioam libertatem fupraferipte eedefi· concederemus: quod dc facimus, pofterifque noftris ferrare mandamus. Hanc priefentem libertatem, quam peragimus, *ia* plena fynodo facimus. Interdico denique ex audoritato divinas clementis, ne quia meorum fuccefforum hoc libertatis donum audeat violare in pofteram, ipfiufque ecclefi· altaria, proprio fi fuerint paftote viduata, Morbacenfis ecclefi· redores perfonam eligant habilem, dc in prefeos uique, ut convenit, deducant; cui noftri fucccflores abfque pecunia animarum tribuant curam.

Et ut hoc velnt catlefte munus ioconvuifum, ftabileque permaneat, proprii figilli impreffipoe notam ponimus: ftc a canonicis noftris a majore ufque ad minorem pmfente Sanda fynodus extenta manibus firmare jubemus. Si quis vero, Juod minime fpero, bellator advertas deifica catra hoc ingenuitatis privilegium infringere conatus fuerit, ex parte Pafloris paftorum, dc ex per-

cr perte B. Petri principii Apoftolorum, atque ex/ parte S. Stephani proiomartyris Chrifti, & om·' oiu,n Chrifoeolitao* urbis fondatotum, catena fit ligatu», anathematizatus, & in terra viventium' bona Domini non videat cum juftis. Ego Hugo archiepifcopus hanc chartam propria manu firmo, ccterifque firmare praeipio. S. Willenci prapofiti fari&i Johannis Evangclifta. S. Theodorici decani. S. Gibuini cantoris & archidiaconi cardinalis, S. Rotberti archidiaconi, & archidavi, S. Lamberti decani, £. Stephani, S. Girardi archidiaconi, S. Winibaldi archidiaconi, S- Theodori, ci archidiaconi, S. Frederici Gcncvenfis epifeopi, noftr· ecclefia; archidiaconi, S. Alberici fubcanloris, Signum Manegaldi, Signum Stephanicantori», S. Rodulphi. S. Buodipi Cellerarii. S.——— Dundttu capellani, S. Ottonis capellam, S-Deodati capellaoi, levit», S- Conftantioi levita, S. Rotgeri levit· capellani, S. Alberici fubdiaconi capellaoi, S.Frodooi» abbatis, S.Martini, S.Petri, S.badini faccrdotis, S.Ardulfi diaconi, S.Rainaldi facerdotis, S. Ottonis archipreibytcri, S. Rudolphi archipresbyteri. Ego Raheruu levita recognovi ad vicem Ermanfridi cancellarii anno Dominice Incarnationis mtllefimo quadragefimo ptimo, indifttone nona.

Aâa Bifuntio publice io fanâa fynodo VI. Feria VIII. Id. Novembris, regnante Hciorico Rege II. anno IV. przlulatus vero domni Hugoois decimo, j.

ANNO CH*iT' CHRUU

SYNODUS CÆSENATENSIS,

In qua Joannes epifcopus, clericorum in commune viventium focietatem inftituit, iiique alendis patrimonium allignat, anno Chrifti mxlii.

n tnt. ta- tute. n.

TN nomine Dei & Salvatoris noftri Jefu Chri- J[fti t Anno, Deo propitio, pontificatus D. N. Benediâi lummi pontificis, dc univerfalis papr, in apoftolica fandiifima beati Petri apoftoli domini fede, anno decimo, die fecunda menfis Junii, indiftione decima, & anno ab incarnatione domini millefimo quadragefimo fecundo, poft obitum Conradi imperatoris, Calena. Diverfa licet in fe membra retineat ecclefia mater univerfalis unita tamen eft, & ratione fidei, & operatione virtutis. Nam fecundum apoftoli fenrentiam, in uno corpore diverfa funt membra omnia autem non eumdem adum habent. Et in ecclefia diverfi funt ordines: fed ad unum caput, quod Chriftus eft, generaliter referuntur. Conftat ecclefiam..................... Aliter tamen in ecclefia monachi, aliter clerici convertantur .... Et ideo ego Joannes divini reipeâus operatione epifcopus Ccfenas, clericorum noftri epifcopatus vitam in melius reformare, domino infpirante volens....... cum concilio Gebeardi femori», dc magiftri noftri, Ravenatisfedis archiep., aliorumque confratrum noftrorum, tam epifeoporum, quam etiam religioforum abbatum, aliquantos facerdotes, necnon dc diacones, ceterofque ecclefiaftici ftatus, in unum collegimus, qui ad honorem domini, & fanât Joannis Baptifta, communiter in uno loco conveniant, ubi communiter vefcantur.', dc dormiant, dc ad ferviendum domino fine intermilfione confinant & , ut folummodo divino cuicui mancipetur, a populari converfatione removeantur. Nam ficut ait apoftolus.* *Qui miliitt dentiae, implicat ft atgtliii fncalaribai.* Ideo confilio, tam majorum, quam minorum, totiufque populi noftri: Ego prediâus Joannes epifcopus Ccfenas trado, dc ordino, dc in perpetuum dtfpono vobis, Joannes archipresbyter, Petre presbyter, dc per vos, veftris fratribus, dc fiicceiTohbus in perpetuum, qui canonico more ad ferviendum noftra ecclefiz. funt permanfuri, ideft, plebem nnam integram cum omnibus fibi pertinentibus, qui vocabulum eft fanât Viâoris in valle, monafterium unum integrum, cui vocabulum eft fanâorum Laurentii, dc Zenonis,.......... Debeatis etiam orare affidue pro mea, dc meorum *antecefloram*, dc fucceiTorum anima. Et non licebit nobis dc noftri» fucceflbribus, hac omnia qua largiti fumus per ullum modum abftrahere, vel minuere. Quod fi quis fupradiâx ordinationis dc difpenfationi» ftatutum temerarie........

Ego Gebeardus, Dei gratia, archiepifcopus.

Ego Joannes, gratia t>ei, epifcopus Cafenatenfis ecclefia, fie difpolui, fic decrevi, dc in perpetuum valere pracepi.

Et ftbicnpftmHt aiiqm ttflt/.

SYNODALE DECRETUM DE PACE,

quλ vulgo Trbvia Dei dicitur,

a» Rcffin Cexit.

Cooftitutum a Willclmo feniore Rege Anglorum ac Duce Normannorum, dc Epifeopis Normannia, apud Cadomum 104*.

Sic rtfiitmtitr lituim tx MS. S. Micimlii, ettera funt ctlltta, fimul & cum Bigetitn».

FRatresin Domino cariflimi, io pace qua vul. Ego dicitur Trevia Dei, dc qua die Mercurii Sole occidente incipit, dc die luna Sole oafcente finit, base qua dicam vobis promptiflima mente dehinc in antea debetis obfervare. Nullus homo, nec feemina hominem aut fceminam unquam alfaliat, nec vulneret, nec occidat, nec cartellum, nec burgum, nec villam in hoc fpatioqua* ter dierum dc quinque noâiurn alïaliat, nec depradetur, nec capiat, nec ardeat ullo ingenio, a(Jt yfoienug, „ut aliqua fraude. Quod fi aliquis, quod abiit, illam non tenendo qua pracipimus infregerit.· fi non 30. annorum poenitentiam in exilio fecerit, dc antequam ab Epifcopatu noftro exeat, quicquid fecit contra pacem, emendaverit, a Domino Deo fit excommumc*

ttis, & a tota Chrillianitate Cc teporatus. Quicu,n9uc vcrt' ;'H» «i'9"* te communicaverit, aut confilium, lire adjutorium dederit, aut ullum colloquium, nifi ut ad poenitentiam veniat , & ut diAum eit, ab hoc Ephfcopatu eieat habuerit , fimiliter fit excommunicatur , donec ad emendationem venerit. Quod fi ille fanAa pacis violator milerrimus, priufquam accepta poenitentia 30. annorum exui moriatur, nullus Chrtfbanoruoi pratfumat filum vifitare, ^ut corpus a loco in quo jacuerit tollere, nec quicquam , ex fub· flanti* fur bonis accipere.

Ptsetctca , Fratres , hanc pacem & Treviatn Dei, detetrisae debeftiis, inlupcr de rebus omnibus qur haberi polTunt , tenebins inter vos . Quod ii quis aut aliquam beluam , aut etiam obolum , fivç veilimentum in illa pace tulettt alieni, fit excommunicatur, donec ad emendationem veniat. Qu id fi ad emendationem volueiit venire , primum reddat , quod rapuit , aut tantum quanti ciAt pretii quod abftulit. Dehinc 7. annis poenitear intra Epilcopaium. Si autem morietur priufquam fatisfaciat, & poenitentiam fumat, non fepcliatur, nec a loco quo obiit moveatur, nifi pro illo parentes ejus fatisfeceiint ei, cu'injuriam fecit . Ceterum in hac pace nullus nifi Rex aut Comes hnjus patriz cabalhcationem aut holbliuiem laciat.* ◁ quicumque in «.aballicatione aut holbli tate Regis fuerit, in hoc Epifcopalu : nihil pluhuam fibi ac luis equis neceflaria ad viftum accipiant. Mercatores autem, & omnes nomines qu> ab aliis regionibus per vos tranfierint, pacem habeant a vobis.

Hanc etiam Dei Treviam ab initio Adventus Dominici ulque ad OAavas Epiphanie, & a capite jejunii utque ad OAavas Patch*, & a diebus Rogationum inchoantibus ufque ad OAavas Pentccofles per omnes dies tenebitis. Presbyteris autem pircipuur, ut in feflivitatibus ac diebus dounimeis omnes alios, qui hanc pacem observaverint, pro illis preces agendo, benedicant; illos vero qui infregerint, aut qui inlraAoribus confenferint, maledicant. *Si* quis autem fe pacem nelcienter dixerit infregirte prius facrasnentutn faciat, calidumque b judicii ferrum portet.

O «SER V ATION ES.

ᵃ Caroli Magni flirpe ad occafum inclinante .Comites, fui Piovinciarum Redores *tas* fibi canquam privatas facultates >n patrimonium aieifeere crepeiunt. Translatio Regni ad Hugonem illorum conatus plurimum adjuvit: Provinci* non amplius ex anteriorum legum auAontate diredsr ; fed quifque res magis ex commodo, quam ex «quo ordinare g-lliebat. Vicino vicinum invidere, rixis movere, pugnas invicem committere ia morem devenit . Magnatum exemplo privatorum pugnr & bella quali domeftica ; Fatda quam vocitabant ante quafi intermortuarevixit, & quo iesnel quip quempiam occidit- viciar ignum lerfeÂorem vel quemvis ex ejus genere impune occidere coeperunt. Ad tollendum tam prave malum, quoniam Mn poterat fatim curari , hac arte itum eft . Quidam dies aflignaci fune , quibus quies effet ab hujufrwdi bellis , nec alium quivis perlequi auderet, fed finguli publica quiete iecuri fruerentur : dc has inducias Treugam Dei ieu Treviam Domini vocitarunt, de qua paffmi apud AuAores illius temporis. Trevia illa decretis Conciliorum, & fummorum Pontificum literis celebrata eft & approbata ; qui vero hanc induciarum legem temere violare auli eiient, capitis aut exilii poena vel except» municatione ple&ebantur; mio apud feriptores illius avi legitur plurimos ipfo Deo vindice profitâtes. Non eodem tempore ubique fulcepta fuit. Anno 997. Dagbertus Bituncenfi* Archiep. chartam de Treuga & pace a Vvidone Anicienfi aluique Epifcopis faaam cum Theobaldo Viennenft Arekiep. confirmavit. Anno soy. per Arelatenfem & Lugdunenfem Provincias , adeoque per univetiam Brgundiam , editum fuit ab Epifcopis decretum de reformanda pace ieu Treuga Dei , quod univerfi promptis animis acceperunt. Ex Glabro Radulfo I. q-c. j. an· 104t. Treuga Dei, auAore in primis OdoneCluniacenli Abbate, denuo flatuta eft , tefle Hugone Uavimacenfi Abbate. Hanc Auftrafii probavere, ac tandem Neuftrafii in Conciliis Cadomi habitis an· ioq<. & 1061.

b *Judicii ferrans portet.*) In Pontificali ante 1000. an. fcnpto, quod in Gemmeticenfi bibliotheca affervatur , rin s judicii per ferrum candens ita fe habet. Frrrau* *proferatur . « culpato cornus onsnibui atfrpiatur* , ◁F *per aiea/artas novena pedunt portetur, monui figiilrtur , job figillo Itrwiar , & pofi trei aaftt! opertatur : & fi asaadas efi* , Deo *gratuletar ; fi autem famei crndrjcrm ia vefiigto ferri invehetur , culpabilis & immundus reputetur,*

ANNO LHK.sn

CONCILIA DUO PROVINCIAL NARBONENSIS.

ANno falutis human* mxij ii. in concilio provinci* Narboneofis, cui interfuerunt archicpitcopi duo, Narbonenfis & Arelaieniis , & tpiicopi oAodecim, excommunicat! funt ;nvafores bonorum monaflerii Cuxancnfis.

104J. Anno Chrifti mxiv. decretum ediderunt Guifrrdus Narbonenfis archiepilcopus, & Oliba epifcopus Aufonenfis I quo privilegiis tuis communierunt ecclefiam fandi Michaelis Fluvianenfis in comitatu Empontano. Cui decreto fublcripletunt Guifredus archiepifcopus Naruoneiifis, Bernardus epixcopus Conleranenfis, Petrus epifeopus , Oliba epifeopus", Arnaldus epifeopus Magalonenfis, Froterius Nemaulcniij, Berenganus Helenenfis , Amulius Rotenfis, V vifredus epifeopus ". Et fub· iequentibus temporibus, Guillelmus epifeopus Aufonrnfis, Bcrcngai ms Geiundeofis , & Bercnganus Barcinonenhs. Dm vero pott h*c tempora , decretum illud confirmavit Giraidus Oftienfis epiicopus, apollolicz ledis legatus.

£x tabani Caxaneafis moat/ieru , Allt atrsufijae condli def.rlpjit Petrus de Marea Parijienfli arcbiept- jcoual : cui accepta jerimus bac breviaria. Poftenat son· >lum tempore Gregorii VI. celebratam tfl. Hic tamen cai» priere conjanximal, cum fint ambo ejufdem provinciae, ambo ex nfdem tabolit Cuxant^flbas ilefcrtpfit.

Afin Pinibonenfir Concilii anni 1043. *A*c fontea Martene Tbefaaio Anecdotorum*

Vvifredus fandz *prima:* fedis Narbonenfis Eccleli* arclnepifcopus, & Petrus Gerundenfis epiicopus, 0c Gaulredus epiicopus Garcaflonenfis, & Berengarius epifeopus Elenenfis , & Guislcbertus epifeopus Barcinnonenfis , & Guillelmus Urgellenfis epifeopus, ⟨ɪ. Bernardus epifeopus Conféra· nenfis, & Bernardus epifeopus Biterwnfis , dtleillimis faoAz matris Ecclefiz filiis donum perpruix benediAionis. Fratres & coepifcops noflri Olivz, ac congregationis fanAi Archangeli Michaelis Coxanenfis cœnobii fibi commit!*, gravit* fimam querimoniam vidimus atque audivimus quam valde dolentes veftris nunc auribus intimamus: ut & vos condoleatis, & eis una nobifeum pro polle auxilium *ferre Audeatis . Eft* autem hujulinodi . Sunt przdiAis in Teniliotenfe & in Roililionenfe Comitatu Deo & S. Michaelta fidelibus & religiofis viris donata, atque concerta . Hzc ira atTiduis deprzdatiombus, iovationibus, hof* pitatiombus , atque rapinis a pravis *A* perverfis hominibus devertantur, ut pene ipfi pontifici & futribus przdidr cœnobii inutilia efle videantur. Hujus

*NN?w CM>L>·

Hujus rei lamentabilem coram noftri przfcntia fiaen,ei querelam, deprecati funt nos cum mul-10 gonitu, ut libi dignaremur in hac parte fue* currere, & eadem prxdia ; ut fibi falva & integra Urvarentur, aliquo modo Habilite. Quorum pre* cibus annuentes, & przcepia regalia ac iummo* rum Apoftolicprum privilegia eidem venerabili Io· co fada cognolccntes, ficut in eis audoritate, regia concefTum , fic apoftolica manu roboratum invenimus, ita fic confirmamus, commonentes ex parte omnipotentis Dei, & cjuldem glorioGftimi Michaelis archangel·, omniumque fimul fandprum, ut nullos deinceps in' jam didis vel in omnibus aliis ejufdem cœnobii przdiis hofpitari , prxdare, invadere, rapere, diripere, vel aliquam injuriam inferre, aut ullum plackum contrarium abbati , vel fratribus przfati cœnobii tenere przfutnar : ut & przcepia regalia jnconvulfa per. maneant, & przdidus pontifex ac fratres fupra nominati cznobii , fic fuccefforcs eorum praedia fua fine ulla inquietudine ^offideant . Si vero, quod abiit, aliquis hane noftram commo* nitionem pro nihilo duxerit , fic praeceptis regali* bus ac apoftolicis fedis Romane privilegiis con* trarius exticerit , hunc ex parte Dei fic magni principis Michaelis omniumque Sandorum Chrilli excommunicamus, fic a liminibus fandz ma* tria Ecclefiz extraneum judicamus : ea videlicet ratione, ut tamdiu excommunicatur, fic a confortio omnium Chrillianorum feparatua permaneat, quo ad ufque digna pœmiudinc Deo fic S-Michaeli & fratribus 'cjuldem cœnobii fatjsfaciat, ficultenus talia perpetrare non audeat. Excipimus au* tem ab hoc vinculo excommunicationis domnum Guiliehnum tomitem, & fratres, ac filios ejbs, quia indignum ducimus illos excommunicationi tvbdere, quos fxpe didi coenobii patronos vel dc* fenlores cupimus effe. Hanc vero commonitionis chartulam manibus noftris firmamus, fic ceteros coepifcopos noftros, in quorum manibus venerit, feu comites regionis noflrz ob remed um anima* rum fuarum firmare rogamus. t Berengarius epiicopus. f Wifredus Csrcaflbnenfis prrfui. t Arnaldus epife. Malagenenfts. t Guislibertus gratia Dei epiic. f Bernardus epife. t Ugo epiicopus Vceci*. f Froterius epifeopus Nemaufenfis. f Ugo Toloianenfis. f Amellus epilopus. t Gui'-Iclmus gratia Dei Urgellcnlis epilcopur. f Bernardus gratia Dei epifeopus Conleranenfis. f Oliba epifeopus. f Guillelmus epifeopus. f Bernardus Lutevenfis prztul. f Stephanus Attenfis epiicopus. f Bernardus fedis Biterrenfis epiicopus ; Pettus epiicopus. f Petrus epifeopus Caballonen-Gs. f Guibcdus lanftzprimz Narbonenfis ecclefiz epiicopus fubfcripfi. f Raimbaldus archiepi· fcopus Arelatcnfis. Scripta manu Johannis, juffu domui Oliva: pontificis anno 1043. Domini incarnationis, *16.* cal. aprilis xtj. antra regni Hernici regis. AN^2.

ta· AD NARBONENSE CONCILIUM

Abh» 104J. *bakitH'ft.*

ADDITIO.

Ii Mi'ii twl. UTf.

QU« fuit caufa Narboneniis concilii anno 1043. indicendi, hzc ipfa pariter fit alterius anno 1045. cogendi przbuit occationem. Juratas anno 1043. Narbbnz m concilio inducias abrfaperat Gautredus Narbonenfis arcbiepifeopus, reiumptis, quae jam poluerat, in comitem Narbonenfem armis. *Quart vtntruut tpijctpt* ta *terruM* (Narbonam videlicet) # *ubb eum ndtm arcbiepticapo firmaverunt tre^uaul Dei iwttlabliem tenere m aataem terram tn am* , atyve *ex eadem corruptaet ttterrlmtt jxflitiaen facere*. Verba funt Vicecomitis Narbonenfis , dc quo in concilio amtt 1043.

CONCILIUM NARBONENSE

it Mirux Tb«<»«'0

Eodem anno mxl iii. celebratum confirmat donationem faftam Ecclefiz CarcaffonenG a Vvillclmo Hugonu.

£x Chartarla Carcajjauetifl.

Nno Dominiez Incarnationis xttn. poftD millcfimum arra millclima mxxxi. indid. χι. calendarum Augqfti, anno 13. regnante Henrico ptiffimo Francigeno , adum Synodale concilium apud urbem Narbonam przGdente piiftimo Guitredo eju'dem civitatis, Deo favente, metropolita* no cumfuffraganeis fuis inferendis, atque fandiflimo primate faadz ArelatenGs ecclefiz nomine Raimbaldo cum coepifcopis in eodem fando conci lio refidentibus. Quorum confpedibus efferent fe Wtllelmus Hugonis vir bonz indolis, rogahs obnixe idem fandum Concilium confirmare Domino Deo fic S. Dei genitrici Marie a fe rezdificatz, tn locum quem vocant Edra, alodium a fe fic uxore ejus Senegundis . Notum fil omnibus fidelibus fandz Dei Ecclefiz przfentibus fic futuris, quoniam nos rettauravimus quamdam Ecclefiam in honore fandz Dei genitricis Maiizcum altaribus SS.Johannis & Petri, ob amorem Domini noftri Jefu Chrifti, ut mifericors fic piopitius lit peccatis noftris, fic conferat nobis remunerationem zternz vite, fic defiderium crlelbs patrie. Conferimus etiam eidem ecclefiz alodium przdidum Edra nuncupatum de villa Somniaco, qui vocatur Mairne, cum domibus fic omnibus zd'ficiis quz ad domos pertinent , terris , vineis,.... tum fic heremum arboribus, pomiferM, vel impomiieris, vel olivariis, fylvis, pratis, patcuis,

CHRISTI ,·«>∎

•fcuis, garicis, fontibus, decurfibus vel recurfibus *9u,rura ve' viarum, cum omnibus ad noftrum pertinentibus in pnediâis loci·, cum terminis ft afrontationibus, exiis & regreffis earum . Similiter douamua ipfum alodium, quod eft in termino ville, qtis dicitur Mora, & ipfumquod habemus vel haberc«debemus in locum qui nominatur R.oca, quantum in praefatis loci· per quamcumque direftam vocem habemus, vel habere debemus , feu per parentes , feu per comparationem , five per donationem, feu per commutationem, vel per quameumque vocem cum terminis fit afrontationibns, cxiifque, dt regreffis viarum .... prefenti donamus, dt io futuro Deo, & donaturi fumos ut ; . . . domus Dei perpetuo fit honorais, ft illuminata, ft decorata, vel ab ordine canonico, vel fi Deus voluerit monacho. Enixeque veftram almitatem rogamus, ft veftraj ianftiftim* ft revereotiffim* firmitati vel auftoritati, Deo donante, roboretur, ut nullus veftra auâoritati refiftere queat fine anima fua detrimento . Nam ifdem locus dudum eft coufecratus a prefulc Gerundenfis Ecclefie Petro, ft epifeopo Carcaffenfi ft Guifrido, &. Bernardo pontifice Conferanenli. Igitur nos praferipti prafules cum fan&o conventu prsdi&o annuentes votis, & precibus eorum, confirmavimus prcdifta Ecclefia , ft omnibus ibidem Deo militantibus, omnia qua ft ifti nunc offerunt, ft inaotea, Deo juvante , colluuri funt, five per quo inantea qnislibet fidelium eumdem locum venerabilem de fuis rebus jufte ditaverit. Si quis autem, quod minime crçdunuj fieri, temerario aufu volucri: infringere , vel quolibet modo de poteftate prrfata ecclefia difrumperit, ft infia trium menfium fpatiumnon emendaverit , primum *iram Dei* incurret, & a liminibus fanfta Dei ecclefia ft omnium Chriftianorum confortio extraneos fiat. Quo vinculo configamus eos, qui antiquum alodium *prafata* .ecclefia, fe feicntc, occulte retinuerint, donec--'· eum prafata ecclefia reddant, ft ad fatisfaâio nem veniant. Cujus etiam particeps efficiatur , qui terminos falvationis quoeprafati Epifeopi ftatuerunt , qui easdem ecclefiam dedicaverunt , crucem ad fignnm ponente·, qui eumdemlocum difruperit vcl difruropere tentaverit, vel quoquo modo malo vcl iojufto ordine tranfierit; ft fi , quod abfit, parvipendentes fuerint hujus excommunicationis , anathemate feriantor , donec ad plenam fuperius, ut nunc eft feriptum, veniant ad fatisfaftionem. Si vero, quod Deus avertat , io ea obierint....... tiam corpora eorum cum pfalmis ft hymnis........ fepulturam, nec nomina eorum inter fideles mortuos ad .... altare recitentur. Quoniam nos de his decernimus hoc, quod B. Gregorius de talibus decrevit dicens : Quoniam tales Cbriftiani non funt, quo ft no· ft omnes catholici chriftiani epifeopi ft uoiverfitatis ecclefia generaliter' anatbematiaat . Et ut verum fit quod fupra diximus, manibus propriis hoc confirmamus. S.Willelmi Hugonis. S. Senegondls , qui hanc donationem fecimus, ft teftibns firmare rogavimus. Nomina eorum pnefulum qui in concilio aderant. Oliba epifeopus, Arnaldua epifeopus, Arnaldes prcful, Vilcafrtdui Carcaffonenfis prcful, Hugoepifeopus, Bernardus epileopus, Bernardus Lutovcnfis epifeopus, Berengarius epifeopus , Stepbanus epifeopus Attenua , Frotenus epifeopus Nemaufcnfis, Flaimbaldus archiepifcopus Arelatenfis, Petrus epifeopus Cabilloaenfis, Bernardus gratia Dei epifeopus Conféranenfis, Petrus epifeopus, Bernardus Bitterenfis epifeopus, Guifredus Narboneofis ecclefie archtepifeopus, Willelmus Agathenfis prcful. Ofinundus adolefcens hanc chartam fcripfir, fed unde translata eft, Segarins levita in rice Bernardi facri ferioii.

ch'VJ?- ^(n

tentiez) iiaæaæaætæcæasast

»AD CONCILIUM NARBONENSE

ANNO I04J. CELEBRATUM.

ADDITIO.

S» s«pvi M>«l> p·(·

VTArboeenfis hujus concilii indicendi caufa perD>^< de hoc ut conjicit Baluzius) Narbooeofi *concit* Labbcum ft colkâores huc ufque latuit. Qjic enim ejus affa a Labbco, ft P. Manene icfcruntur, hzc ad privatas tantum querelas , occafione lynodi hujus fopitas, perlinent ; nihil vero publicum , nihil ex decretis ad morum vel ecclefiafticc dilciplmc reformationem habent . Nunc tandem concilii hujus peculiarem fcoputn detexifle mibi vilui futn in querimonia Berengalll vicecomitis Narbonenfis dc Guifredo Narbonenfi archiepifcopo coram Patribus Tolofaoi (ut Baluzius arbitratur) concilii, legenda apud Labbe tom. XIi. columna *16.* Venct. edit. Ita enim *A gregavit caaciUaat aeaamiicaatjaata prafataarbt fiiarbwa atallaraae* /mo ditrcffe *tpifcaparaat, mter ?«·/ fait Rjumbaldn Artlattufit arcbiepifcapat ,* (cujus inter concilii Patres nomen re ip(a legitur) *& i» taraat, atjat atftraraat aantaat pra. Jtntiaat rtl^ait caattai aratat atditartaj,* dTaorseav *facxli mihtiaat ,* 4/y»e rxcvavarawcaodv avùfir *fab aatbeata tam ft tpfam, faam aamtt faa dimctju tpifctptt,* y»; *ab dia iIt dttactpt armai traai fam. ptari.* Is ergo coocilii icopus ft decreta.

a

CONCILIUM CONSTANTIENSE

Ubi maxima pax inftituta anno Chrifti mil 1 r^

LV imp° H..I1V-

Γ\β *bac coacilio ita Mariaaat Scatat la cbnai· et, G tx tt cbrtictx Hddcatbttattaft* : Anuo mxl iv. indiâ. xn. Hcmricus * rex iterum Pannonias invadens, fatisfiifliones, obfides, munera, pacis per jusjurandum confirmationem accipicns, difceftit. Inde reverius, Conftantienfi fyno-

'ΤΣΣΓ'·0*' «bt conâis debita dimifit : deftru-A*·» f«rf**l CMroak», Heiaricum GenMiû» rtfem ftifeue omnibus iaimkrni» *, pacem haâenusio- damCo«ftai»tienfem «tefcrai·, ia «ta i.· , ">i eowra anno T" Tl, ? » ,a? *· tou Saeaia, qatm io alu· re- ** atMueraat, iewtuai c i ut llfMOrv eoretat. Concilium CHRilTt gai fai provinciis, regiaccofura per ediâumconfirmavit. ifau comaAit, idcMut do· audiandi Manama Smxus & CbroMgrajlHN HiMaaabetaMNrfi·. qui illud inieeuen» tea· anottm repciitne , a«o· tamae Coffartim (ecwtoa «A. Mira· rare Matianum Scotum; hoc temaora etiam riait, i4am Concilium cum tono 10^ copolaffa. Gravius peccavit Glaber I.j. c.i. aui illud difett in aannm toef. queas Hugo Flaviniacenta Abbas m Cbro- ■Mco Virduaenli imitatus eft j edeo per bac tempore Scriptores in Cbtonolopia parum diligences.

•4 -*t. Chr, «>

BirOauu «4 an. 1<M· refers ex Hermsono CootraAo

CTA D CONSTANTIENSE CONCILIUM

Pro reftauranda pace. & contra fitnoniacos, Agente *Henrico* II. Imperatore»

atrae 104J· *ctlthiltm,*

ADDITIO.

is MsaB Uffl. ps(. COtftantienfis hujus concilii aâa nulla extant apudLabbeum nec fane quidquam fub expreffo concilii Gooflanticnfit nomine apud Scriptores reteres legitur. Sed cum eo accitos epifcopos poft relatam fecundo deUngris, «clHungatis ab Henrico II. imperatore viftoriam, ex eorum teftimonk» noverimut, non dubito, quin ad ejus concilii aâa referenda fini ea, qua Hugo Flaviacenfis narrat hit verbis.· Ba Mgrss *fumé» jUi nMkt cut vicifii itxftrxtar, tx* nssi iwperrv *[tu* epi/cepvs csqgrrgwi *fuit , tuitr» StteuMxat* ajsns *jk ffa tft·.* Logent vobis incipâo loqui, qui vice Chrifti in ejus cedefia conftitutl eftis, quam fibi delponfavit, fit fuo tanguinc redemit. Scut enim gratuita bonitace de fimi patris per Virginem ad nos redimendos venire dignatos eft; ita fois pracepit, & dixit mittens eos: Gratis accepiftia, gratis date. Vos aotem avaritia, A cupiditate corrupti, qirt benedi&ionem conferre debetis, in bac tranlgrcflione dando, & accipiendo malcdidi eftis. Nam &paBeer meus, de cujus animas periculo valde pertimeico, eamdem damnabilem avaritiam in vita fua nimis exercuit . Itaque quiconque veftrum bac fe macula pollutum agnoverit, oportet, ut a facro minitterio arceatur. Propter hanc enim offenfam venit fuper filios hominum femes , mortusiitas, gladius. Omnes enim gradus ecdefiaftici a maximo pontifice ufque ad oftiarium opprimuntur per veftre damnationis premium, ; & in cunâos fpirituale graflatur latrocinium. Ad tore vaeve *iaftrutm Jtepefxfii paifcat, arifu* rtcsrAl earraw (opem) iwfutiatas. *At fhruteft* saifmcwfia Miai ptv mâsa *pxtru fui trert m nssnu; fripfat dtlui : ut* nullus gradus vel minifterium ecclefiafticum pretio adquirtretur ; A fi quis attentaret, omni honore multaretur. Sicut, *iaftauu,* Deus coronam imperii gratis mihi dedit, ita ego quod ad religionem pertinet gratis impendo.

SYNODUS ROMANA

In qua GradenGs Patriarchatus confirmatur.

1> 0| k,li» «••■V; Ht' ul'. Ï^Eoedi/ht» Epifcopos fervus fervorum Dei Ur-DAJ font Gradenfi Patriarche perpetuam in Dom'°° JeGiChrifto folutem. Sicut plurimum gau* demus in Domino, & in dono gratin ipfius gloriamur, fi fanda Ecclefia per bona opera crefcit maguifice, dt dilatatur amplifiime, ita nimium affligimur, & tribulamur dc ejus oppretfione, fuper <iuam crebrior lamentationum fermo perlatus eft. Non oportuerat quidem ab illis, quibas fabflentari, atque honorari debuerat, tantis eamoppreffionibus concini, ideoque oecclarium eft, ut remotis talium tergiverfationibus, quibus venenofa malitia revelari, & obfcurari bonitas & veritas folet, adminiculum non modicum lamentantibus jufte impendatur, atque ab Apoftolica iede fuftragetnr, quos per divinam gratiam Chrifti auxilio dignum eft adjuvari, neve totius Ecdefin perturbatione imprudens prncedat intentio, dt ea que a feoâis prcdeceftoribas noftris, dc reliquis findis dudam fuerant prohibita, deuuo revivifeant. Sedis namque noftns coofideratione compellimur ea, quae ad notionem noftramcmcndanda pervenerunt· propter Deum non relinquere, fed digna emendatione corrigere. Et fi fecularibus officiis ordo fuus, gt tradita a maioribus difciplina fervenda eft, quis ferat Ecdeuafticos ordines temerari, ac prafumptione confundi ? aut ita negligere, & emendanda non opem ferendo poftponere *r* Qttpropter omnibus S. Dei Ecclefia filiis notum efte volumus, quod deto> ftabile nefas tempore noftri decoiloris Joannis Pape a Poppone Forojulienfi Prufule diabolo fuadente aftum eft advtrftss Urfooem Gradenfic Ec. £ clefin novat Aqalleja Patriarcham ; prudiftus quidem Poppo Gradenfem Civitatem adiens fraudulenter eam invafit, invafamque Gentilium moro depopulavit, Ecclefiasviolavit, altaria fregit, thefauros abftulit, monafteria deftruxit, fit de tautis non erabefeens ftagitiia infuper hanc Apoftolcam fedem fuis petiit fimulatiooibas, uofeens ab ea per fnos nanctos fibi privilegium neri nomi■atim de Gradenfi infela, quam promiferat jufte, & canonice, ac per antiqua privilégia offendere ad fe pertinere, unde privilegium feb tali con-

conferatur eft tenore. Ut ft quando de ce aii- /.Mvrarf ft·4 onre,ur q»s»ft»dfe fic jufte abfque alia occa- »«V "0O* pertinere dfcnprobtret, quemadmodum promifierat. Quod totum iu contrariuni accidit, quia cum Urfc Gradenfis Ecclefi· Patriarchs primum per fuos nuncio·, deinde per femetipium banc Apoftolicam peteret fedens ad conquerendum de far fedis invafioue, idem Poppo vocatus ad fatisfaciendum ficut promifit, non folum venire diftubt, verum etiam prrdiâam infulam per antiqua privilegia jufte ac fecundum Deum fibi pertinere, ut promiferat, oflendere minime potuit, quin etiam tenorem privilegii negavit. Et quoniam ex his, qux promifit, nihil oflendere valuit, privilegium quod fub pnefata conditione eonfecutus eft, fuo tenore jufte evacua- B tum, ac regulariter ad nihilum eftredaâum. Pro hac liquident re idem nofter deceffor Joannes Papa congregavit S. ijnodum in Ecclefia B. Sylveilri, ante cujus praefentiam veniens Urfo Gradenfis Ecclefi» Patriarcha de ftatn fu· Metropolitan· Ecclefi·, ejufque pertinentiis quam plurima oftendit privilegia a noftris antecedoribus fac fedi conceffa, fcilicet a fanâiflimo Pelagio, G'egorio, Honorio, Stcphano, item Gregorio, Leone, Sergio» item Leone, Benediâo, Adriano, Bonifacio, Romano, Theodoro, Aoaftafio, Joanne, Sylveftro, A Sergio'. Qu· omnia nofter anteceflbr ftudiofc confiderans firmando vetera per fcnodalem cenfuram fob divini judicii obteftatione tale novum conftrait privilegium, C ut nulhi· unquam i· tempore prediftum Urfonem Patriarcham ac facceffores fuos de prmdiAo Patriarcham Graden. ficut de rebus, aepoffclfiouibus ejus inquietare, aut moleftare pnefumat, fed potius cum fua integritate quietus remota omnium contradiAione ipfe, tuiqua facceffores eamdem Patriarchalem fedem cum omnibus fais pertinentiis perpetuis poflidcant temporibus. Poppooi vero Epiftolam direxit, ut cunA· ablata tub trium perfotsarum facramcnto Gradeofi Patriarch· reftitueret. Qpod non folum non adimplevit, fed etiam contra divinum jus, & S£ Patrum fiancita quibufdam inhooefle fibi fuffracantibus privilegium fraudulenter impetravit dc ftabilitate fa· Ecclefi·, & Gradenfis Patriarcha- D tus fabjeâiooe. Qui ad cumulum fur damnationis addens quoque iniquitatem fuper iniquitatem, noftro etiam tempore iterum Gradenfem civitatem furtim ingrediens eundis abominabile in ea commifit flagitium, totam videl. civitatem cumecclcfiis incendit, altaria confregit, thefauros abftulit, &[quicquid ab igne reaanfit, paganorum ritu fecum detulit. Pro tanto denique repetito facrilegio Gradenfis Patriarcha apud Apoftolicam fedem, eodem mittente invafore, per fuas litteras lamentatus eft. Sed antequam a nobis de tanto coerceretur aufa, divino judicio fine confeffiooe, & viatico ab hac luce fubtraâuseft. Tandem Urfo Gradenfis Patriarcha una cum Dominico Contareno dileâo filio noftro Duce Veneticorum five Dal- E maticoram, & populo Veneti· nobis per faos fapplicavit Legatos, videlicet Bcnediânm vener. Abb. SS. Trinitatis & £ Michaelis Archangeli de Brwndulo, Joannem Stornatum, Gregorium Clericum, quatenus omnia fibi, furque fedi fubjeAa noftra reftituerentur auûoritate, & privikgium, quod Poppo de Gradenfis ecclefi· fabjeâiooe contra divinam auAoritatem acquifivit, evacuaremus.' quin etiam privilegia noftrorum deceflbnun palam oftenfa de ftatn fins ecclefi» renovaremus, atque confirmaremus, five de rebus, atque poffeffionibus fui Patriarchates, quatentis qu· infra Vçoc* Ati·, vel Italia regni ditionem» feu in Comita-' lu iflrienûconfiflcr* uofcuuear, videlicet atom* nia que in Rfoonlto, ia Mechaatauco, ia Eqailio, in Pineto t in Civkaie nova, ia eoofiaiofae jam diâ· Civitati· Gradenfis, feu Urfuno, Gajaazo, ia Zemulis, partim ia territorio Aquilej·, de ia marino termino, ia Iftria, inTergefte, Juftinopoli, Pirano, item ia Civitate nova, Parentio.........: Pois, atque io CafteUo £ Gcorgii, & in reliquis lotia tam infra, quam citra ieu in Bononia, vel Romania, Ravenna, Arimino, Peufauro, five in quibufcumque locis Italici regni, ieu Venetia habere, ac poflidere fui anteqpffores vififant, ipfe, fuique facceftoresabfque cujufqtum contrarietate, ieu refragatione retinere, dc poflidere quiviflent. Qpornm petitimubusteio domus Dei calefâAi libenter annuentes, & juftum effe decernentes in Romana ecclefia £ Synodum congregavimus, refideatibus nobifeum venerabilibus epifeopis, Presbyteris, Diaconibus, Cardinalibus, Subdiacooibus noftris, Abbatibus, dt quorum aliquorum nomina Ink futfec

ANNO CHMHf

Joannes Lavicaoenfis nepos nofter eptfcopus.
Tedaldus Albauenfis epifcopo·.
Joannes Portuenfis epifeopus.
Joannes Pneneftioenfis epifeopus.
Benediâus Oftienfis epifeopus.
Amatas Vellitreafis epifeopos.
Bonizo Tufchaneisfi· epifcopo··
Hooeftns Foropopiiienfis epifeopos.
Adam Forofemproneofis epifeopus.
Crefceutius S. Rufin· eeclefi epifc.
Vido Humanenfis epifc.
Andreas Pernfinus epifc.
Ubertus Safenates ecdefi epifc.
Arduinus Feretramu epifc.
Teudaldus & Mariani epifc.
Joannes SSabiœnfis ecd. epifc.
Theuderiras Urbinenfis.
Thcudaldus.
Ubertus.
Benediâus Archidiaconns £ R. E. & Viced·, minus.
Ugo.
Petrus Cancellarius nofter.
Leo.
Romanus.) Diacones
Crcfcentius.) noftri.
Petrus qui & Mincio dicitur
Joannes Archicatsonicu· & Archipréab. Ceno nice £Jo. ante Portam Latinam.
^oannes Cardinalis presb. tituli S.Cacili·.
Ioannes Card. tit. £ Martini,
oannes Card. tit. & Dmnafi.
Jbertus Card. tit. £ Anaftafi·.
Manions Card. tit. £ Savin·.
Teudaldus Primicerios.
Benediâus Obhtiooarius S. R. B.
Beoediâus Presb. & Card. tit. SSylveftri.
Petrus Card. tit. £ Grifogooi.

Subdiacones autem.

Joannes.
Adelmarius.
Etroao.
Sico.
Benediâus Abbas Mooaflerii SGregorii, quod dicitur clivus Scauri.
Bartholomeus Vcner. Abbas £ Mari· Grotta Ferrata.
Benediâus Abbes Mooaftcrii £ Mari·, qu· vocatur £ Petri ad Vincula.
Leo Abbas £ Pauli Apoftoli.

——— Georgina Abbaa A Laurentii foris monrea.
JimsTt J«««res Abbas A Saba.
Petros Abbas AMarte te Areatioo.

Boareto Abbas Moaaftcrii A Petn Perufii.
Felis Abbas ABlafii.
Simeon Abbas A Maria Ia Paftara.

Et ceteri oobifenmrefidentes in gremio AILE, georum ddiberatione hoc Apoftoldw aoflri privilegium fieri decrevimus tibi fratri noftro venerabili Urio A Gradcnfis Ecclefia Patriarch*, ad quem ooac noftrum convertimus fermonem anecipuc ob faflitiam, quam te, tuaasque ecclefiam petere evidenter novimus, per quod Apofiolorum• principis Petri, flt noftra, cujus ncem gerimus, au&orttate antecefforom ooftrorum privilegia imitando prodiâatn Gradenfem ecdeuam perpetua Aabilltate Fatriarchatum «fla feocimus, tibique illic prssfideatl, tuifqoe faccdforibus totum Metropolitao·, atque Patriarch* officium libere peragendum concedimus, & de omnibus veftris oof. MBooibus praecipiendo icterdicimus, ut niâtes Patriarcha, Arcbiepifcoiml, Propofitus, Decanos, Vfeedominos, Dux,Marcb«o, Comes, Vicccomcs, aut exsAor alicuius rei, nec ullos Judex poblicus, vel quilibet ex judiciali poteftate vim g aliquam, vel iovafioacm inferre prufamat, «U aliquo modo moleftiam ingerere (ibi Urfoai Potriarcha, toilque focceflbribus, five ia ecdefiis, fic plebibus, feu Monafieriis tu* ecdefia pertb neotibos, feu io familiis, io colonis, fervis, vel mancipiis, ac reliquis, qua fuper cfafden» code· fia torris maneat. Sed omni jure, & tenure AGradeafie ecdefia a Patriarchis nunc fle femper ibidem prafsdeatibos libere, qua pnelibavimus, abfque allins infefiationc retineantur, ac perpetuo fare pofidreehrr. Privilegium vero.-quod Poppo ForoiolieaGs Prafal de fabjeftiooe GradcnfisPatriarchaoa fraudulenter ab hac fede confecutusD eft, quia nulla illud canonica munitum auôoritate decernimus, refideotium nobtTcum venerabb ltem fratrum aoâorali cenfara corrumpendo penitos omnino corrumpimus, flt evacuamus. SI quis ergo aofirontm fuccciforum, vel aliorum aliquorum bomimim contra hujus noftra concriTtonis, ac coafirmatioois privilegium agere prafitm- Apferit, ant profismentibus coafeaferit, vd faster cxtiterit, fit non potias obfervere in iategre ftaduerit, feiatie auAoritatc beati Petri Apofiolorum prioripis, *& ceterum* regai clavigeri, noftreque anathematis vinculo efts innodatam, & a regno Dei alienatum, atque com Diabolo voted tranf· greater fadterum Patrum fine fiat damnatum. Qui veto cuftos, & obfervstor hujas nofiri privilegii exiiterit, bcnediAiooem, flt gratiam a faite jodice Domino noftro Jefu Chrifto hie fit in *çterntua* coofequi mereatur.

Scriptum per manas Sergii fcriniarïi, flt notarii facri ı noAri Lateraoenfis palatii snenfe Aprili lodfeLXII. Benevalete.

Ego Joamscs S. Lavicaocnfis eccL epife. interfui flt fidtfe.
Ego Tedaldas Albanenfis eccl. epife. teteriul flt fabfcripfi.
Ego Joannes S.Portuenfis eccl. epife. interi, flt fubfcr.
Ego Joannes Praneilinenfis eccl. ep. interi fle fubfcr.
Ego BencdUtos Oftienfis epife. interi. & fabfc.
Ego Amatus Vcllitrenfis epife. interi, flt Aibfc.
Ego Boaiaao Tufcaoenfis epife. interi, flt fabfc.
Ego Hooeftus Foropopiltenfis epife. interi Ac fabler.
Ego Adam Forofemproniea. epife. interi flt fubfcr.
Ego Crcfeentius A Rufires eccL epife. interi fi fubfcr.
Ego Vido Humaneafis epife. interi A fabfc.
Ego Andrees Penifinos epife. interi & fubfcr.
Ego Ubertos Safeuatcs eccl. epife. interi. & tf.
Ego Ardoimu Fervtraaas epife. interfui, & fabfcr.
Eoo Theudaldus A Mariani epife. interfai, flt fabfer.
** Joannes S. Sabiaen. ecclefia epife. interfisi, A fabfcr.

fabfer. \
Ego Benedicts ArthUbcomn AR.B.< Vicedominos iatcrfai, * fabfcr.
Ego Joannes Archicanonions. fit Archiprcah, interfai & fubfcr.

ittuBUBSHBfr *88t>*eS'

VITA

GREGORII PAPÆ VI.

^>Aeaorius. hufas nominis fertus
•VhasXI Gratianiomemerat, anno domini 1044. tempore regnantis Henrici fecundi a Romanis, taaquam ecclefia Dei liberator, unanimi confeafa deftns eft pontifex: quando tricipitem illam beftiam pharmaco tali, quod temporis iHios infelicitas exigebat, e medio fuftulifiet, dataque peconia, ab iotrafis pontificibus pacem fit uoiooem ecclefia comparsos, efafdem ecclcfi* vexationem redemiflet. Pafinm pontificis prodeatifiimum nemo, nili Benno fehrfmsticorum figntfcr, ntriufqoc Gregorii VI. fle VILmsgiftri fle difcipuli bouts iafeafifiimiis, hominum omnium taendociifimus, tanqnam fimooiacum reprehendit unquam. Gregorius VII. qni implacabilis fimoniacorum hoftis erat, ob ejiis amorem fe poft adeptum pontificatum Grégoriens VII. vocari voluit, cnmanlea H Udebrandus appellatus faiffet: ia concilio

antes E Romano, oaod aoao pontificatus firi fcptfaao ha· iit Roma, enrodcm icgitinasm pooltfiqui hos tempore fcripferat. „ Gregortam fiunmo„ pere laudans, hac de ejus ingreflu commcmor rat: Tone vero cum coafenfu tetius Romani „ populi, atque ex pnscepto imperatorie, eje„ fens «fi a fede BeocdiAus.· flt loco efas fismtH gatus eft vir reiigiofifimsu ac fanAitats per„ fpicuns Gregorius, natione Romanus, cujus n videbeer bona fama, quidquid prior fiadave„ rat, in recites reforment. • Ipfe quidem Petrus Damiani, mox quam audioet ejus promotioaem canonicam, fcriptis ad eum literis eidem

aioaem fordibus exporgatis, prifiinum decorem coafecuta faerit. Otto Frifiagcofis, poftquara fehifmatis fopra reesafiti foeditatem commemo

reflet, dixifleeque miferrinnua flatam ecclefia per clefiaflicaram ievaftxcs, quos verbis ft gladio fpi.— rcHgtofom qnendam presbyterum nomine Grtali noo pQttrgt t gladio militari ad reftitutio- ATS, tianom, aefo pietatis fefta redemptione (cbifmatia, ia melius mutatum efle, modo quo fupra ejufdem auiboritate enarravi, fubjungens ftidem ait: Ob ea cives prefatum presbyterum tanquam oedefiq Dei liberatorem, in elegerunt, eumque mutato* ie Grcgorium vocaverunt. Unde ficut oofcumur hi, qui Joaooem fcbifmaticum, de quo fupra in Benediflo, cum Gratiano conflant in unum: ita etiam qui Grcgorium inter tres illos improbatos pontifices enumerant. Initio pontificatus a Cafimiro eam, quam Benediâus folvendam impofuerat, eootributionem denarii accepit. Poll bçc fceleratos urbe expulit : ft facrilegos rerum «c- nem fpolii adegit. ITUiiiKBtMebauMt drgr- ^dqgdersNO·

Qpa de canfii dum odium & invidiam Romaoorum ex fortis ft rapinis viventium incurriffet. crimine fimooMi ft homicidii infimulatus, venit ad Hernicum regem, Placentip degentem: ibique,iu habito concilio Sutrino cui ipfe prafedir, nullo teftimonio conviAta, nullave fententia judicatus, ob pacem ecclefi? conciliandam, & fchifinatu pedculam, quod iterum imminebat conflandum, imitatus Gragorium Nazianxenum, fponte fe abdicavit, anno domini millefimoquadrageflmofexto.* cum . tefte Leone Oftienfi, fediflet annos duos Sc ofto menfes.

cr GREGORII VI. EPISTOLA.

Miffas ter in anno fe celebraturam fpoodet pro iis, qui fe collaturos flatuerant aaotMm pecuniam pro fertis teftis templorum Roman* urbis.

Gregorius epifcopus font» fervorum Dei omnibus, qui chriftrana fide cenfentur, dc B. Apoftolorum Principis fedem Ecdefiarumommu nu,re,n rccpgnofcuuc, falutem, dc abfolutionem omnium peccatorum per benediAiooem, ft merita BB. Petri, dc Pauli Principum Apoftolotum.

Notum vobis fieri volumus, fratres canffimi, qnod a Sanfta Romana .Ecclefia communi matre, omnium magiflra & domina, non folum fplendor fanda religionis oniverfum mundum illuminavit, fed etiam multis indigentibus per diverfas partes terra ncceflaria pietate diflribuit: modo vero peccatis non tantum nolitis, fed etiam multarum gebtium exigentibus & in religione friguit, dc terrenas opes majori ex parte amifit. Nonnulli etiam imperatores, reges, & ptincipes, aliorum ordinum perfoo*, mifera cupiditate capti maternam maledifitonem incurrere non timentes, ejus poflirifiones invaferunt, diftraxerunt, dc in proprios ufus redegerunt.' qui etiam gladio anathematis perculTi, dc more infelicis Juda facrilegii vinculo ftrangulati, ne ad peenitennam redirent diflipnerunt. Hint igitur inopia, dcvaftatiooes, latrocinia, rapina, contra ipfum ecclefi* caput, Beatam videlicet Petrum, & in ejus quafi (rifccribus exorta funt. Proinde propria ipfius ecclefia, & B. Pauli, qua illorum corporibus per totum orbem refulgent, & fuo odore, fuaque pietate omnes ad fc gentes provocant, jam ism heu proh dolor! ruinam minamur. Unde nos utcunque meritis pauperes, nec rebus quidem divites empimns, ut tanto periculo Deo adjuvuott fuccurrere, manumque adjutorii ad inftauraodum pœbere poffemus. Hoc autem rtligtofi clerici videntes, ft laid quamplurimi, quos Guillelmtu gloviofus Aquitani* dux ad uoftram auxilium incitare capit, unoquoque anno de fois rebus oblationes largiri difpofoerqnt ad hoc fpecialiter, ut ea, qu« 10 ejus propria ecclefia font necctfaria, reftaurerttor, & cdificentur, quatenus Omnipotens Dominus ft eorum meritis, ft fpe'ciali Sanfla Romane ecclefia oratione per veram pœniténtiam eos ad eam fidem inftaurare, quam in baptifmo Domino promlferunt, & cmleftis patria ruinam reftituens, in erema beatitodine eos collocet. Quorum nos videntes devotionem, & laudabilem erga communem matrem dileAionem, tam per nos, quam etiam per fncceffores noftros, ter in anno cum omnibus Romanis Ecclefiis generaliter Miffam celebrare, ftfepties illorum fpecialiter memoriam inter facra miffarum folemma babere promlfimus, vt Omnipotens Dominus mentis Dei genitricis, oust lingulari pietate Romanam femper tuetur Ecclcfiam, & Beatorum Apoftolorum Petri, & Pauli sntboritate, omnium SanAorum maxime Aorne quiclcentium oratione, a eundis eos peccatis abfolvat, & ad vitam sternam perducat.

chSst iC ONVENTUS EPISCOPORUM

ANNO CHRISTI

Apud S. Mlchadem Fluviancnfem in Comitatu Empoiitaoo pro confervatione dide Ecclefi·.

Is M 4« A W·· 1045. Jit 1.6. Jelii wfttraie «fl Etfjt- Errata «4 illafiriff. Pttn Jt Mtrt» tiqfiaièi feni.
Ag.im Oβ.XX fl» S. MuMitFleviatetfi ≀<t Ctutilet» Bat- P.""*-*. Ptrtih tfi m io»jttretit s GtifrtJ» Ntr- Arthtpifnft, Btrurü, Pr/ra Bpifap», OlıIλ Aafatnfl, draaZds PreaMrie Ntmaafttji, Arrrqgaris Htlntnji, atro/· pfe XMtrf, VV^frtdt Eftfetp ; Ô" [tAfyvnttkn intftnln Anfnt^/l Btrl*/*· ή» CtrmJtftfi, tf Btrt»^»rlJ . Diew· v pqfl bvr rraspw« Jtmtim tJ^trtHevit CtraUet Oflintfit Efiftfat, dT Aptfltiir* ftiu LtfrltJ. A- &» tffnretinii at mita· Mmfltni Cimsarbir

Gnifredus faoAaNarbonenlis Ecciefix Archiepifeopus fit Oliba Epifcopus Aufonenfis univerfis ia obedientia & afperfione* fanguinis Jefu Chrifti fanfttficatis & fonte regenerationis per fpiritum fandum emundatis atque per totam Hifpeniam in gremio catholice Fcdefia conftitntis gratiam & pacem, falutem & benediftionem. Inootcfci* mus dileAiooi relire, cariffimi, quoniam locum Deo elcAum ad ie glorificandum dc ad coeleftis militia principem glortofjftimum Mkhaelem ardtangcfom coram oculis, mortalium mitlficandum

«——-dum fo comitatu Impnrtenfi, loco qui ad ripam A Ceterum eos qui corpora fua hic fepultun
Christi ***** «fo**·»* dicitur fitum, adeuntes, dignumque femme veneratione docentes, una cum ilhsftriffimo prefsti pagi Comite Pontio, allante utriufoue fexus dt «tatis non minima populi multiiodine, praenominatum locum divino cultui perpetim mancipare decrevimus, dc per traditam nobis a Deo poteftatem hac privilegii lege roboravimus. Statuimus namque dc fub divini nominis conteftatione hanc immunitatis legem firmamus ut infra terminos pnetaxati loci per infixas cruces defigoatos nullus fidelium quempiam perfequi, calumniari, depredate, vd injuriare pratfumat : quatinus omnes infra prudiftos terminos conftituti ab omni boftilitatis incurfu liberi divina fe gratia fretos dt beatiffimi archangeli Mi- B chaelis ejufdem loci, ut credimus , cuftodia, ac omnium quu ibi geruntur infpcteris gaudeant juvamine fultos . Quicumque vero hujus conftitotionis noftrsi temerator violentus extiicrit, tamdiu excommunicatis dt ab omni fit Ecclefiarum ingrcflii extraneus atque anathematis vinculo colligatus, quoufque in eodem loco digne fatisfacere dc quicquid deliquerit jufle fludeat emendare. Concedimus etiam ut ille locus omni pcenitenti fit pervius, dccuicumquc aliarum Ecclefiarumingrcffiis negatur, hic ob vota orationis folvcnda dt divina myfleria audienda libere ingredi permittatur. Omnes quoque qui prufati loci adjuto- C res dt vifiratores extiterint, dc qui dc rebus fois eidem contulerint , atque in «dificando adjutorium impenderint , totius beneficii io cmnobio Cuxanenfi, ad quod idem locus pertinere dignofcitur, fafti decernimus efle participes, de divinç bcnediâioois augmento ac gloriouflimi archangeli Michaelis patrocinio fieri optamus felices.

deoda decreverint, tradita a nobis · De· ligao- anno di atque folvendi poteftate abfolvimns, ac felicitatis «icrne coniortes & per beatilfimi archaugeli Michaelis omnium animarum fidelium ad divinum examen , ut credimus , pr«fentatoris interceflkmem , beatorum fpirituum ac aeterne requiet fimul & perpetue lucis oramus fore cohieredes auxiliante Chrifto Jefu falvatore benigno , qui cum patre dc Spiritu fanâo vivit dc regnat fine termino . Nos ergo hujus confliturionis cum jamdiâo totius prudentiae viro ftrcnuidîmo Comite Pontio audores propriis manibus hanc confirmamus , & domnum Petrum Epiicopum , in cujus' dimcefi idem locus de quo agitur eiTc dignofeitur, ceteroique coepifcopos in quorum manus devenerit confirmare rogamus· Faâutneft hoc anno incarnationis Domini mxlv. die Julii menfis xxvi. regnique Regis Henrici anno xvj. Guifredus faute primae fedis Narboneofis EccleflK Epifcopus fubfcripfi. Bernardus gratia Dai Epiiicopus Cofcraoeofis . Poncius gratia Dei Comes . Petrus Epifcopus . Gauzfredus gratia Dei Comes. Oliba Epifcopus.. Aroaldus Epifcopus Magaloncnfis. Proterius Epifcopus Nctnaufenfis. Berengarius fanda Elenenfis Ecclefia Epifcopus . Arnulfus gratia Dei fanâs Rotenfis Ecclefia Epifeopus. Wifredns gratia Dei Epifc. VTillelmus gratia Dei Epifc. Aufonenfts Ecclefia . Berengarius Dei gratia Gerundenfis Epifcopus . Berenganus Epifcopus Barchinooenfis.

Ego Giraldus Dei gratia Hoftienfis Epifc. fedis apoftolicss Legatus longo poft tempore vifa dl pcrfefta canonice conftituta laudavi & icripto corroboravi.

ANNO CHRISTI *««·

CONVENTUS EPISCOPORU

Arulenfis ia dimcefi Helenenfi anno mxlvi.

mxlvi. Ad dedicationem mo-D Maria Arulenfis in dimcefi Hctenenfi convenerunt, Wifredus archiepifeopus Narbooenfis , Berengarius epifcopus Helenenfis , dc Wifredus Carcaffonenfis , abbates quoque , Petrus Rodenfis, dt Rsymundus fsnâi Andrea. In eo conventu confirmata eft libertas monafterii Arulenfis . *Bm Artdnfi ttknltrit tBt itft dtftnffit fttrut it Mtrct Ptrtfitt/if trthirptfctptf,* rxjns vx *fchtiit* foc *fttMtritun itituutt.*

ABt iejti tx Affatdtce ti Mtrtttr HfptnittHl f. 1090 Aac /muc .

Anno ab incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti millefimo quadragefimo fexto, ara millefima oteagefima quarta , Indiftione decima quinta ,E decimo feptimo Kalendarum Decembrium , anno decimo fexto quo poft decefium venerabilis memoria Roberts Regis Francorum fufcepit regni gubernacula filius ejus Henricus, fates eft conventus Epifeoporum in cmnobio fanâç Mariçperpetnç virginis territorio Arulenfi ad dedicationem bafiiicç ipfius Dei genitricis fimulque principem patriç ac reliquorum fidelium utriuique fextss, çtatis, ftc ordina. Atem eft autem boc infiinte dt ordinatione domini Vifredt fanôç primç fedis Narboneofis Archiepifcopi & domini Bcrengarii Pontificis Eleaeofis, ad cujas dimcefim prputftus pertinet Incus, qui eandem Ecclefiam religioforum virorum eidem cmnobio vicinorum ftudto iuftantiaqtw perfetem in nomine Domini cum fuis coepifcopis venerabiliter dedicavit , atque in die eodem cum omnibus qui aderant B» pifeopis necne clariftsmis dc venerandis Comitibus, domno videlicet Wtllelmo inclito Comite , domnoque Raymtmdo Wifredi, necne & Gauzfredo, ad ftabHimeotum prçfati cmnobii hanc ordinationem dotis fecit, cooftiruit, atque firmavit.

Petrus Epifeopus omnibus fao&ç matris Ecclefiç filiis cujufeumque *ordini»* & çtatis hçreditalem dt gaudium regni cmleftis. Notum efle volumus veftrç fraternitati, dileâi/Smi fratres & filii , quoniam convenientes ad dedicationem Ecclefie Dei genitricis coenobii Arulenfis , ipfius domus decorem dc ftatum, ut in melius proficeret, qua valuimus initantia peregimus. Nam dc facris reliquiis venerabilium fauterum illam cum divina gratia feoftificavimus › dtper invocationem nominis JefoChrifti quantis potuimus benediAioaibus eam ad alta fuftulimus: quatenus diligentibus amor dt Del auxilium dt odientibus maneat terror atque ksdicium . Hanc quoq. conftitutioois noftrc dotem prédite Ecclefi* fecimus, mauibufque 00ftris, ut iofrate permaneat, infiguire curavimus, fiatuentes fob divini judicii obteftatione dt anathematis taerdiâioM ut nullus audeat hoc vio lare quod noflra anterius ad ftabiUmemum do mus Dei voluit confirmare . Igitur ficut venerabilium Apoftolieorum quss pnedite fatefnntcmnobio continent privilegia, dt ficut RegumFrau-

anno ——eorum demotsftrant regia pracepta , & quemadmodum oflendnut dotes qu* - noftris anteccflo- i'">w -' ftfnut- i"ot P*r retroaâa tempora, fic illi confirmamus & ftdbilimtis omnia faa , vide, 'licet cuoâa qua quorumlibet fidelium dono votive & potentialiter ufque hodie jufte adquifivit vel quolibet modo nique in finem feculi jufte adquifierir. Concedimus etiam dc confirmamus Abbatibus Ac monachis ipfius loci omnem libet talem fua placita diftringendi vel judicandi io omnibus exceftibus vel œalelaâionibus que faâa fuerint infra *termiooe* omnium prsdiorum prxfcripti coenobii , & ut nullus judex vel vicarius vel cujushbet poteflatis bomo habeat licentiam caulas eorum diftringendi vel quolibet modo fine illorum jufljooe dijudicandi, neque io teloneoipfiusmer-B cati neque in omnibus locis, qua pntfato caenobio pertinent, aliquam violentiam inferendi. Inter b*c interdicimus omnibus univerft ordinis hominibus vel ipfius loci vel extraneis ut de ornamentis ipfius loci nullus pralumat aliquid auferre , commutare, vendere, vel donare ad damnum vel dehooeftamentum prediâae Ec<*lefic Si quis ergo hujus noftrat conftitutionis adjutor exriterit, hunc de parte Dei omnipotentis dc beate Mari* virginis & noftra benedicimus , fic ut in perpetuum falvus maneat peroptamus. Si quis autem quod abftt, aufu temerario edrangere vei violare quolibet modo hoc quod conftituimus voluerit, hunc a liminibus fanâ* Dei Ecclefi* extraneum judicamus, flt ab omni coniortio Chri- C Aianorum illuc fegregamus , atque de parte Dei omnipotentis fic fanft* virginis Maria Ac fanâi' Petri principis Apoftolorum & omnium fanâorum illum excommunicamus, donec dignapceni. tudine Deo Ac beat* virgini Mari* fatisfaciat , infuper Ac diftriâione venerandorum principnm lègalis illum pcena coerceat, Al factilegii cenfara conftringat, Ac in antes hac dos noftr* conftitutionis ftabilis Ac inconvulfa permaneat.

Igitur tempore Chrifti preferipto ego gratia Dei NFitredus metropolis Narbone fedis Archiepifcoîlus, Ac Berengarius ElenenGs prefal, atque Wiredus Carcafon* pariter convenimus in coenobio Arulenfi ad confecrationcm Ecclefi* perpetua Ma n* virginis ejufdem loci cum innumera multitu- D dine virorum utriufque fexus, «tatis, Ac ordinis. Cumque fane illi preferiptas concederemus libertates , allatum eft privilegium oculis noftris auâoritate apoftolica roboratum, per manus fcilicet rut f»t·· Sergii Roman* fedis Pontificis, qui tunc fungebatur vice Apoftolorum principis ; in quo jubetur ut adveniens ibi quique pcenitens fegregatus pro facinoribus fuis a fanâ* Dei Ecclefi* liminibus , licentia fit illi eandem Ecdefiam matris Chrifti ingredi Ac divina myfteria qu* ibi celebrantur audire quandiu ibi fteterit . Quod nos A quoque Wi auâoritate noftri pontificatus concadimus & confirmamus, ut omnibus pateat ponitennbus. Illae vero homines qui adjutores funt vel faerint ad perficiendum adificium prefix* domus , qu* manet adhuc iœperfeâa , ablolvimus eos a peccatis illorum de qmbus agunt vel egerint poenitentiam ufque ad circulum anni. Si cui vero exilli· Infra prclibatum terminum mort advenerit» intercedo gloriof* virginis & fanât archangel! Mïcbaelis, fanâique Petri Apoftolorum principis & omnium fandorum abfolvat eos pater dt filius & fpiritus fandus, & nos. quantum permiflu noftro eft. Wille.mus Comes gratia Dei. Stephania gratia Dei Comitifia. Gauzfredus Comes . Atalaicis Comitide. Bernardus Albuinus . PetrusBilgdatins. Deoide Albuinus. PontiusAbba fanât GeoeGi. Retrus gra[redacted] *Abbas fanâi Petri cœoobii Rodenfia . Raymandus gratia Dei Abbas fanâi Andréas . Rigualdus Gauzbertus. Guntarius filius Wilaberti Comitis. Guillelmus judex - Bernardus Willelmus de Ultraria, Willelmus Dalmatius Vicecomes . Pontius Oliba. Bernardut Rsimundusdecaftro Albera. Gauzbertus Adalbertus Mir. Raigmndus Adalbert» . Bereogarius nutu Det Epifeopus. Gmfredus fan £t* prime fedia NarbooenGs Ecclefi* Epifeopus fubfcripG. Wifredus gratia Dei prrful.

Adveniente tempore coofccrationis templi pr·- fati coenobii ego Bcrengarjus nutu Dei prafat munire jufli eum ab utrifque partibus immunitatis fignum propter quorundam temeritatem vel pravitatem infidelium qui facravenerari prout fanditas exigit negligunt loca, eo videlicet tenore ut fi quis homo perfequens aliquem, illius inftdiator exiftens, qualibet ex cauta priufquam infra prasootata fuerit ingreflus immunitatis noftra ftgna , non prefumatei vim inferre nec *io* aliÎuo calumniari vel injuriari five dchoneftari, fed nt h*c ftgna omnibus fugientibus inimicis fuis ad paâum firmiftimum & tutamen pacis quandiu infra prefix· manferit figue immunitatis · Si quis vero hujus noftrc immunitatis aufa temerarie violator vel interrupter extiterit, nififatisfaciens juxta legem poenitueric , in primitus iram Dei omnipotentis ejufque genitricis ac omnium fanDâocum incurrar, Ac deinceps auâoritate pontificali excommunicationis vinculo *fc* inretiram fciat.

Ego Bernardus Languardi donator fam Deo & fanâ* Maris cœnobio Aruknfi decimum quern habeo in parrocbia fanâi Michaelis qus vocatur Molletello ad proprium; in tali vero *conventu* ut nullus homo vèl femina jam non teneat in *ferum* , fed fanâ* Mari* fit propriam ipfam decimum . Qtod ft fecerit y ad me revertatur ant uni ex conianguineis meü . £ Bernardi Languardi .

CONCILIUM TICINENSE

Coram Henrico III. Rege celebratum Anno mxlvi. menfe Oâobrî.

1« U|k«u. au. T^Jar *nunttnit Htmtnnntu Centreffet:* Coaduna- 10» e«rcitl» » Papi* fynodum celebravit. ftaid «sta* *in «s gtfautfit ignoretur. Illud fthun mtutorin proditm, ftted orto inter Epifcopot ctnttntiene, qunenone locent ttntrt deberet in fynodis Vtroutnfii Epifceput, fiotutuue in totfjuxle dtxttrom rtqtrilejenfi/ Petrierche tjui ftffitntne* E *fort tx fitrt, j^Jutiofnr fini fedite Wolteri Vt Epifcopi prope dextetam tjufdem Poiriurchi puni . HuJut f»Si cierunt ntonvrinnt tx vttn/lt Iiirt ntf. prrguintno dtcrttnrnm Bttrthordi upnd Cord. Strieinno ttdttnit, vidit, tf logit Aityfitu Herd. Conelint S. A. E. Conteront» , fuofue ouiboritote "»- thnticum txcutplor txtroOttm In Ftmrufi tobnlofio*

—·— *rm imatxm tfl, at fittafit tl UgheH» l» Italia fa-* *n* t9"*" *** Vtnuttfihu allatam . flat amtm Bartiarii Ctitx.*

Anno Dominica Incarnationis mil vi. Indift. xi. oâavo Kalendae Novembris regnante domino noftro inviâiffimo Rege Henrico 1П. pracepto ejuldem gloriofi congregata eft Papie generalia fynodns, cumque multa rea in eadem lynodo jufte atque rationabiliter in ejufdem gloriofi regia pmfentia, Arehiepifcoporum illius, & Epifcoporum pertraftarentur, intra ceterarum caufarum difcufliones de Epifcopi Veronenfis feffione, ubi deberet collocari, fafta eft inquifitio; ibique eertiffime ioveftigatum eft, & repertum, quod ejufdem Epifcopi Gellio jaxta Aquilejeofis Patriarcha dexteram debere ibi fore ponenda; ficque faâum eft. Refidente namque D. Eberardo venerabili Patriarcha in jam difta Papienfi iynodo cum gloriofo Bpifcoporutn Collegio, D. Walterii Veronen. Epifcopi fedile ad jam diâi Patriarcha dexteram decenter juffum eft poni, & per vidoriofi Regis Henrici praeceptum, & fande Synodi laudatione, atque corroboratione ftatutum, ut per Synodos & concilia, urbs Verona apud Aquikjam fecundam fibi fedem vindicans poflideat, & abhinc perpetualiter fecunda habeatur, appelletur pariter, & vocitetur fedes. Interluit itaque

in eadem Synodo ut jam dixinu», Ebcrardus Aquilejeofis Patriarcha; interfuit etiam Wido Archiepifcopus Mediolancnfis, Adcibcrtus quoque Archiepifcopus Remenfis, Rambaldus Archieptfcopys Arelatenfis, Ugo Archiepifcopus Chryfopolitanus, Raginaldus Epifeopus Papienfis, Wido Placentinus Epifeopus, Odolricus Brixienfis, Ambrofius Bergomenfis, Gregorius Vercellenfis, Riprandus Novarienfis, Ambrofius Laudenfis, Gumçirtus Tabrinenfis, Wibertinus Afteofis, Petrus erdonenfis, Luito Bobienfis, Erimbertus Albingauneofia, Ubaldos Cremouenfis, Rotandus Ferrarienfis, Sifredus Regienfis, Vibertus Mutineufis, Cadalus Parmonfis, Minianus Mantuenfis, Arenulfus * Ifolenfis, Odolricus Tridentinus, Aftulfus Vicentinus, Arnaldus * Patuenfis, Ltuterus Cumanus; interfuit etiam BalduinusSalzburgenfis Archiepifcopus, Gebchardus Ratifponenfis, Eituerus * Babimber^ienfis, Poppo Brixinonenfis, Severus Pragenfis, Ebemanus Firmenfis, Sibigo Spirenfis, Arnaldus Wormacicnfis, Gcboardus " Ageftenenfis, Madlinus Fdtrenfis, Ruoterms * Travifioenfis, Adelgerus * Iftricenfis .' interfuere quoque Canonici memoratat Veronenfis Ecclefin, quorutn nomina hac funt, AmelricusArchidiaconus, Artuinus Praepofitus, Imardus, & Adclbcrtus diaconi, aliique quamplnres.

ANNO CHABTI

CONCILIUM SUTRINUM

Quo Gregorios VI. fcipfum pontificatu abdicavit, anno domini mxlvi.

i. DE rebus in hac fynodo geftis Hermannus huc A-/ jus temporis feriptor ifta refert: *Cttimwa txtraits, Ptplt fyatfiam ctitlraol». ltdt Ricdmdtm vtaitat, Grtlittma tltrifimam, mmpt (lrrgtruua F7. yaw txptlfit pritrikti Ktiami ptptm /Utatm l, ti ft vtaitnlna itatrijut fafctptt: Jfcfm tmt-8n prtfptrt ctintiiat*, juxta Mtaleav *itmiti* μ *ltagt tl mit* Λμ μ aped *Smrittm fatit ittm a8t, cttft^m trrtattrtm pinttficma iiiigtaiiiu aniltta, Grttitama ptptat ctmrifixaiittalt ptfltrtit privavit. Dtiait Hniiti, tam Kaatatrtm*. yvaw t d *litrma ttxftfa, Sti^trma tpifttttm, yai ptfl Sitritréma* pnaanaa /rcauder *Btmktrgctftai ftatt jtm taat ngtitt tccltfitm, timutm rtltBttttm ftmmtm Atmtta tttltfit tltgit pttlifictm. Sicylt* r»na *vigiliat aatalit dtmiai tpfam iagrtitxntm m.*

4\. M». ***. Hoc de rebus in concilio geftis Hermannos. Sed quod refertur in bac fynodo, tresfehif-"""t*601 pontifices depolitos efle, non aliter intelligendum eft, quam quod privati fuerint illis reditibus, quos cum illis tranligens Gratlanus, ad quietem dc unionem ecclefia redimendam iUis afligneverat. Et quorum gratia idem in hoc judicio fimonia accubitus, fed nequaquam couvidua fuerat. Illud vero quod ait, Gregorian in hoc caocilio Sutrino depolitum fuiffe, nequaquam fuftineri poteft: ficut etiam quod de eieâione (ucceffbris conftitutum effe adjicitur. Scribit enim Leo Oftienfis, quod abdicatione Gregorii imperator exultant, cum omnibus ipfius concilii epifcopis Romam venerit, & in ecclefia beati Petri apoftoli congregato clero populoque Romano, quod Sutri gellum effet expoliierit, & de ordinando ponti&ce tradatum fuerit. Et pnctcrca quod poft faftam diligentem inquifitionem, cum nullus alius tanto munere & officio dignus inveniretur, eleftione omnium epifeopus Bambergenfis ecclefia ab Hamburgenfi praientatus, natio ne Saxo, eleâus, eique nomen Clementis fecundi impolitum fuerit. *Vifit Btrtmam tttt* 1046.

hi. pvhi«·!

«^CONCILIUM ROMANUM

In quo Henrico Rege Francorum petente fub Apoftolica tutela excipitur cella quadam pagi Vcromandenfis, atque dira in ufurpatores dicuntur a Gregorio VI. die VIII. Kal. Martias indiâiooe XIV. anno Chrifti 1046.

UT lallam laac Grtgtrlt VI. ἠ *cttallt fttJtm E Anuirt latam fiatatmt, ftctnmt* yei r» /m *aiiiti ltgntm, tMtitmttifmi t Gngtrit tam fttft* comprovincialium pontificum ia *mt lati, tptfitlktm faatiimna illam walart tntafftm, Hmtt eaiaa fxgragaatantm affarfam amvfxam ftlanis t Ktmtttj p—tifitAtt paftalat»mt nifi tam tpfctpt ttlltfii tffnt t» tantillam.*

BULLA GREGORII VI.

aj·Pre PAnaftrrit S. Qxiatiai fit Mmtt ta matüit Ktmtat lata.

GRegorios epifeopus fervas fervorum Dei Gualeranno abbati Sanâi Qpinclni montis tuifque facceflbribaa perpetuam ia Domino ido-

tem. Si juftis petitionibus preftabiles voro pio- rum ... prebemus, voluntati Domini nos militare credimus. Ergo notum fit univerfis catholice matris Ecclefiz filiis, quod mifit ad nos filius nofter, Henricus fcilicet rex Francorum, paternitatem noftram humiliter obtecrans, ut quamdam cellam in pago Viromandcnfi fitarn in honore faoâc Trinitatis ac fandi Quintini martyris conftru&am apoftolica audoritatis prefidio muniremus, quam teggerentibus Rotberti militis bone memorie filiis, qui eandem abbatiolam jure beneficii poftident, ad iacre religionis cultum venerabilem erigere conatus eft, ac regia poteftatis precepto corroborari nites eft. Qporum petitioni congaudentes EcclsGaftici vigoris manum ereximus, & ex ea qua fulcimur apoftolica ab- iteritate przcipitnus, ut prefatam (abbatiam nemo unquam fecularium poffideat, neque cx rebus ejufdem ecclefi· quidquam fibi aliquis nfurpet, non rex, non comes, non epifcopus, neque quilibet princeps quacumque poteftate prédiras, villam, aut mantem, vel campum, five onteetudines, feu diftridiooes terra pretitulata abbatia appendentis, in dominium fibi tebripiat, niG forte tuendi, ac defendendi caufa, ft hoc noonifi ejufdem loci regularis abbatis fietpermiffiooe. Si quis vero pro hac adipifcenda pecunh, vel quodlibec munus regi, aut cuilibet principi dederit, five promiferit, tebinferend· maledidioni tebjaccbit. Sit igitur eidem ecclefia abbas feeundum regulam fandi Benediâi conftitutus, & monachi regulari dtftridione fubjeâi, quos de rebus ejufdem ecclefi· aliquod difpendium perpeti cum omni imperio prohibemus. Res vero ejufdem ecclefi· funt. In pago ViromaodenG villa una, qu· dicitur Aifiolcurt *, & in ipte page in ... Cnrticulaa * nuncupata manfi feptem. In Hadonifcurte mantes unus. In Duriaco medietas ecclefi·. Molendinus de Bellifafis * cum aqua, It fuis adjacentiis; in fuburbio Perrone viginti feptem curtilli cam molendino, ft vineis; in Perronella ecclefia cum hofpitibus. In Tegerihamo * ruanfi duo; in vilia fanâz Radegundis manfi tres. Villa, que Vivarius * dicitur cum fuisappcndiiiis. In Alania * manfi duo. It» Dodonico * Molendinus unus cum tettia parte prati. In pago Suefionico, io villa, quz Alamans vocatur, manfi duo cum alodio W>tberti. In Wadoois- curte manfi duo. Deinde ea, qua a pradido Rotberto ad reftaurationem ûspediâa abbatia tent hac, alodium dcBailloe *. Item alodium deTiliaco. Similiter alodium dc Oftricurt * cum ecdefis, ft alodium Barderi. Scaincurt * quinque hofpites eum terra ft filva. Frigilcurt * cum appenditiis fuis. Salicellus cum filva. Curcellis * deinde ctun omnibus appenditiis teis. Ecclefia de Buriaco. * Item ecclefia de Sterpiniaco * cum aqua piteatoria, ft aqua deSebodifeula *. Ecciefia de Alciniaco *. Pont Huberti · Io Frifia manfus unus cum aqua. In villa Atheis nus unus cum tribus hofpitibus. Apud Liniacum manfi duo. In Guitardi curte mantes unus. In Habelinicurte ' mantes unus. Hzc itaque fthis fimilta, & fi qua alia eadem Domino opitulante adquircre fibi potuerit, apoftolica fulta auftoritate licenter, ft fine aliqua contradiftione poftidebit. Si quis vero contra hujus apoftolici privilegii tutelam aliquid Gniftri molitus fuerit, ft ex his, quas diâa tent, aliqua pervertere voluerit, hunc eum auxilio Domini noftri *Jete* Chrifti, ft adjutorio Beat· Maria femper Virginis genitricis ejufdem Domini noftri Jete Chrifti, uventibus nobis omnium culcftium virtutum beatiffirois fpiritibus, ft annuentibus San&orum Patriarcharum, ft Prophetarum agminibus, ft auftoritate beaiilfimi Petri Apoftolorum principis cum omnibus apoftolis, & dikipulis Domini, martyrum, etiam, five confeflbhtmo, ac virginum ad hoc teffragantibus meritis, cum attente comprovincialium pontificum, ft hujus fanâ· Sedisfuffr»ganeis epifeopis, excommunicamus, ft anathematiumus, ft s liminibus ianftse Det ecclefi· fequeftrantcs ab omni chriflianorum focietate teperemus, ut fub hujus anathematis vinculo perennaliter innodatus, fitanatbems maranathaconftriâus vinculis hujus noftr· preceptionis. Qui autem eidem monatlerio bene egerit, bencdiâiooe noftra redundet, pro eo quod noftrum pr» ceptum confervavit illcfum. Scriptum per manus Johannis primiferinii noftri Lateranenfis palatii odift. XIV. Beo· valete.

Datam IV. KaL Martii per nuunm Petri Diaconi bibliothecarii, ft cancellarii facri Lateranenfis palatii anno primo domni Gregorii aniverf·· lispap·. Indift. XIV.

ftp

VITA ET EPISTOLA

CLEMENTIS PAPÆ

Clemens papa natione Germanus, hujus nominis fecundus, ante Suidgerus appellatus, poft faâamGregorii fexti abdicationem, ex BambergenG epifcopo, opera ftudtoque Henriei regis, quaG tanto munere dignior nullus inveniretur, unanimi contente omnium creatus eft pontifex, Roma, in vigilia nativitatis domini, ano. J046. Poftero nativitatis domini ex more confecratus, nomine Clementis fecundi appellatus, Henricun, regem, ejufque conjugem Agnetem, imperiali benedifiione fublimavit. Imperator Roma difcedens, Gregorium fextom quondam pontificem, ne quid ipte prsfente Roma innovaretur, fecum in Germaniam adduxit. Comitatus eft eum Hildcbrandus ejus difeipuius, fedis apoftolica tebdiaconus, poftea vero Gregorius feptimus. Cum eodem Roma profefius eft Clemens, qui ultra montes, ... Octobris, nono meafe a tea promotione ex hac vita migravit. Corpus ejus Homa Bambmgmn translatum, fepuftum eft Bamberge. Quod cam Benediâo innotuiffet, ille tertio fedem, aaoftolicam rovaiiteamque ufque ad Damafi II. eleâioncm per oâo mentes tenuit. *Lt· Oftin&t,*

ANNO CHRISTI '«t«·

CLEMENTIS PAPÆ IL AD JOANNEM
Salernitanum *m* chiepifcopum.

Fa&am ejua translationem ex epifcopatu Pedano in Saletoitanum confirmat, cjque palliem concedit.

C/rawnr *ftiwi ftwerve» Dti* , dilaAa râ *, ituu eei»4» Stltntfm trcbitfi-fafg, ftrftttget l» Duai»t fthatnt.*

QUotiens ita contingit, ut exigente neceffitate, flt maxima utilitate, tranfmutandus eft B aliquis, quitquam epifeopna de propria fedead aliam.* diligemitfime perquirenda eu perfona , utrum necellario fit traoftnutanda, ut fic major utilitas oriatur, ficut major fodes aflumitur . Te vero » frater cariffime, quem unanimitas cleri fle populi Salernitanas ecciefie, una cum gloriotiflimo pria, cipe Gtuimafio de fede Peftana accepit, A jn fuum pontificem elegit , diligenter difcuflimus , ne tue ambitionis caufa, fle non majoris utilisatis neceffitate eteâus foifles, aut forte per fimoniacam harefim. Qpod ita ab omnibus eft abnegatum, u< nullius audiretur ore prolatum. Siquidem Salerni manentes, flt hoo ab omnibus perquirentes, cum te audiremus ab omnibus lauda ri, flt ab omnibus videremus amari : Dominum C benediximus , qui tantam concordiam in tama hominum diverfitate fuper te potuit elicere, ut nullus videretur difcrepare. Etenim circa te idem amor io omnibus, eadem intentio, commune omnibus defiderium. Quapropter annuentes petitioni votoque eorum omnium, dt maxime predial gloriofi principis Guaimarii, te, frater, ficut & de fede propria ad fuam tranflulerunt, pofcentibus tuorum meritis morum, non rapina tur avaritia id affeftante, apoftolica aflenfionc per tec noflro authoritatis privilegium incardinamus, fle imhronizamns eidem Salernitane fedi , in qua fungae s archiepifcopi decore dc honore Nam in te nobis complacuit, quidquid de te fama difpergit, videlicet faoditas , caftitas , benignitas, dc D omnia que Deo placabilia funt.

Unde in nomine Patris, dt Filii , & Spiritus fanâi, archtepifcopali pallio noftra apoftolica manu dileftionem veftram infignivimus; quo utaris toties in anno, quoties prsedeccflorea tnoseoufos t^u <(m< faiflc conflat. In quo, quia dc vellere ovis eft intellige te ovium paftorem. Et quia eo circumcingeris, dt etiam circa humeros portas, cognofcas dc undique circumfpicias , ne aliqua erret , dc io morfos incidat luporum. Quod fi aliquando, quod abfit, contigerit , eam habeas in temeros ad caulam reportare, flt priftims focietati coadunare. Quod vero ante fle retro crux Domini habetur: illud apoftolicum femper docet ante oculos tua mentis habete *Mtbi* mansdas *crvtifi- »au* cif , Λ* <ga aseadv. Confirmamus etiam tibi ipfism ex integro archiepifcopatum Salernitanum, cum omnibus adjacentibus parochiis fuis. Et intaper licentiam damus dc puteflatem ordinandi dc confecrandi epifcopos in his fubjeftis vobis locis, hoc efl, Peftanenfem epifcopatum, cum parochiis dc adjacentiis tais, fle epifcopatumConfinem, dc * A' auca epifcopatum Nolanum, dt epifcopatum * Maluitamim, necnon dc epifcopatum * Acercntinum , * fimulque fle epifcopatum Bitiniaccnfem, atque e- '"p^Tcw. P*fc°Hturn * Cufcnti» , cum omnibus parochiis f· & adjacentiis coram. Pro pallio vero, quod fu-

A pra diximus, poft difceflum quidem tuum fuccef- |ui apoftolicam fedetp, flt u- ***<> fum pallii coofecrationemqne decretaliter recipiant. c Et non habeant poteftatem fucceffores noftri in cundHs pradiftie epifeopatibus, quo robis apoftolica austeritate concedimus , deinceps eplfcopoe confecrare, quemadmodum vobis conceflum eft . St quis autem nefario aufu, quod non optamus, huic noftr· concctlioni aliquo modo contraire voluerit , flt omnia fuprafcripta a nobis firmata violare profumpferit, perpetuo anathematis vinculo religetur. Et ut mbc noftra cooceflio firma in perpetuum maneat, bulla noftra dcfigilloeam figoari pnacipimus. At qui pio intuitu cuftos fle obfcrvaior hujus noftri privilegii extiterit, benediftioois gratiam , flt cceleflem retributionem a jufto judice domino Deo noftro confequimertatur in fecula foculorum. Arnen.

Scriptum eft per manus Joannis fcriniarii flt notarii facri Lateranenfis palatii, dfr. Datum an. Kalendas Martii per manus Petri diaconi flt bibliothecarii flt cancellarii fima· apoftolic» fe. dii, anno domini Clementis IL papas primo, in· difttone depmaquima.

Çy PRIVILEGIUM CLEMENTIS PP. II.
QUI BT SVVIBDEBUS SBCONDI BABEBBBOBNSfS aaiacori. \

CZeweas rpr/cepws *[trou [mttrttm Dti fetretifaut u&re BtMergfnf tttltfg, i» filia & filttittt* rj«s, rfere *viitlxtt eg* pepnfe *ftrfthte* ia Dt- *i*9 feletne.*

Difpenfatio feculorum venit de principe cœlorum , qui antequam fecula efficerentur , pnafcivit, qualiter difpooentur Inde fit, nt poflit non impleri, quid ab «temo illius oculo potuit provideri.Tanti numinis nutustefaam dariffimam filiam Babeberc nobis in fpoofam legitimam dciponfartr, dc ante reget quantum in nobis fuit, iua propitiatione donavit. CertenuUi marito circa uxorem purior fides flt amor ardentior, quam circa te.- nobis nec unguam vel in mentem venit, te deftitaere dc alit adbprere . D Sed nefcio quo divino confilio evenit, qtio matri tux omniumque ccclefiaram confoderer dc aliquid non tamen omnino a te feparer. Ecce igitur cum illud caput mundi illa Romana fedes haeretico morbo laboraret, fle carilfimi filii noflri domni H. imperatoris Augufti prefentia ad hoc invigilaret, ad hoc inflaret, ut hujufmodi egritudinem propnlfaret, exploits iribus illis, quibus idem nomen papatus rapina dederat, inter tot agmina fandorum, qui aderant, patrum, dignatione cnleftis gratis noftram indigniffimam mediocritatem, cunAia nitibus refragantem voluit elli, fle altiflimi apoftolorum principis vice fungi

imi.h .c ·- a·*· us»iri- non**â, Bccsv» < * p

itvulfum me tunc a tuo gratiffimo latere, dulcif. fima fponfa, quis dolor apprehenderit, quis meror confecerit, quo nefcio pafto liceat exprimi , E tum nobis omnem modum videtur transgredi , plus honoris, plus decoris, plufque virium metri quam fiiic , ntpotc cui omne genu terreftrium fie&tur : pro cuius arbitrio coeli janua aperitur fle clauditur: adverfus quam nec porte prevalent inferorum; non tamen tantas dominationis cupido oftio noftra mentis ineptit, cordifque cervicem libenter inflexit.

Satu nobis erat aftivam, bene , contemplativam quoquo modo ducebamus vitam, prefer tim cum perfeftus amor nec foecies alterius unquam, nec intueatur opulentia. reflem invocamus aciem divi-

divinam, ooo commentari nos apologiam. Illa CD*ra *®cre,a cor^11 rimatur, cui nulla noxobtenebratnr. Pro tefle quoque utimur ipfa confcieutia, ubi tua eft follkitudo continua . Interiorem pupillam nunc tanta terrarum fpaciofilas , nunc tot retundunt oppofita, quin amicam meam, *fotorem* meam, fponfam meam, columbam meam, diligentiori cura circomipiciam, ft undique monitam faciam. Gonceflurn eft nobis divinitus non ex noftris meritis, ut jam diximus/, jus illud apoftolicum , quod ft ccelis imperat ft terris , unde dignum duximus ft accommodum decrevimus ut de profeAu noftro tu quoque *proficias* , ft inde tibi amplius confulaiur unde ipfa poteflas nobis ampliatur. Pia recordationis dominus H. imperator Auguftus te fundavit, te erexit, te &B tn altum culmen evexit : quo fupplica, inexpugnabili nuiro ft propugnaculis apoftolici mnnimion advectus omnes impias manus provalentes bene circumvallata es per prodcceObres noftro» Johannem fcilicet XIV. papam, ft Beoedifium. Qpod & idem nos facere cupientes ut triplici tuinooe circumcinfta per virtutem S. Trinitatis nibil *ea*quam paveas lafionis, nihil unquam ab aliquo mo» leftatioois, fetura femper ft quieta maneas io filiis, ft filiabus tuis, femper Deo devote fet* viens, devote obcdicos, ftatuimus per hoc noilrum apoftolicum privilegium, ut de bonis illis omnibus qu« tibi, fponia cariffima, Virgo caftifima, ecclefia (Deo fponfo Chrifto peromnia) liberalitas ejufdem orthodoxi imperatoris de fumma devotione procedens pio aflefiu contulit, ft nominetenus illa per concambium convenientiffimum , ft acceptiftimum a Vvitxcburgenfi ft r Eigiftctcnfi epifeopis canonico ft rationabili /udkio permutavit, vet quorumeumque poft eum fidelium religiofâ pietas obtulit & oblatura eft ufque io perpetuum, five funt mobilia, five immobilia, nullus imperator, nullus rex, dux, marchio, vicecome», & preterea oon archiepifeopus Don epifeopus, ooo abbas , nec ulla honrioum perlons audeat, temptet, profumat , quicquam vel violentia vcl fraude vel furto detrahere, minoere, mutilare. Qpod fi quis diabolico ioftinâu poliatur crudeli temeritate admittere non perborruent, ft admilfum, potius emendare neglexerit, hujufinodi hominem quicumque de communione tàcrofanâi fanguinis & corporis D. N. J. C. ft a participio totius chnilianitatis non folum excludimus, fed ft propuifatnus. Quin ft apoftoJici anathematis acutiifima lancea cum transverberamus, ut pro male faâis male perditus mor. tem gemat sternam, affociatus in gehena inferioris inferni daemonum principi mortis inventori , ft Juda facrilego ft proditori , undique circumcinAum draconibus tartareis in ultionem favieotibusj, oec in ultimo tremendi Dei judicio ad vitamrefurgat fed crudeliftimum corpus refumeos duplici contriftione conteratur, iofeiicitfimo ft miterrimo vivendi genere mortem querens ft non inveniens. Qui vero pio intuitu proprias manus ab hujuimodi temeritate fubtraxerit, ctfi ita res exegerit, adverfum omnes infurgentes , ft quicquam auferre conantes ea bona defenderit ad tuum tuorumque opus, fanftiflirru Babenbcrc, illa fcilicet ut predifium eft, que tibi collate funt vel de cetero m sternum tibi conferenda funt ; talis ab illo benedicatur, qui fuper Cherubim fedet ft gloriatur, pro eo quod boc noftr* autboritatis privilegium Auduit obfervare illetum, fuoque robore folidatur ; quod nimirum confilio ft voluntate nec non alacri promptoque animo clartilimt filii noftri jam fuperius memorali domini AH. imperatoria Auguíli da m fibi trsnfmifimus eidem grata plantavit conditor tous ille prinos H.CsdârA» guflns fic aft hic fecumdus veftigia ejus fcqueas, or peri Domine pariqne dignitate, fie pari devoriooc te rigavit, tibi incremenOMi dedit, & adhuc duoi tdque vixerit Deo mifleraote ft inspirante dabit. Jo quo te, dnkiOima fponfa, optamus io fistula fiscalonras cretccre, poilere, vigere dices* ce», bene valete.

BULLA CLEMENTIS II. PONT. MAX.

gea *FoUni/l dtool meoe/ltritM S. AedrM faeot Atout* Juxta Brr*kfiMt $. turi»* ad *Fraftft.*

Clentens epifeopus fervus fervorum Dei dik. Ao ft fpirituali filio doAto Roingo pio ft religiofo Abbati venerabilis monafterii fthratorir Domini noftri Jefu Chrifti ft £ Boniphatü , quod fitum eft in loco qui vocatur Bochonia juxta *ripam fluminis quod* vocatur Fulda, ft per te io eodem venerabili monafterio tuifque iuccefIbribus io perpetoum. Convenit apoftolico moderamini pia religione pollentibus beorvola compafCoM fuccurrere, ft pofeeothsm animia alacri devotione impertire aflenfum; Ex hoc enim lucre potiffîmum promium a conditore omnium (Deo) promeremur, idum venerabilia loca opportune ordinata ad muliebrem fuerint fine dubio flatum perdufia . Igitur quia poftulalis a nobis, quatenus noftra apoflolica praeceptione concederemus ac reconfirmaremus perpetualiter vobis veftrifqoe fucceftbribos fupradiaum moaafterium Salvatoris Domini noftri *Jefu* Chrifti ft fanfii Bonipbatit fitum in loco, quod Bocbouia juxta ripam flaminis quod vocatur Fulda cum omnibus rebus mobilibus ft immobilibus fuis pertinentibus, quas nunc habet, ft iu antea Deo adjuvante habebit , iterum concedimus ac donamus vobis , Kariflime ac dilefiitfime Fili, reflrifque fncceflbribus abbatibus iu perpetuum pro magno amore ft nimia dilefiiooe quam cima vos habeo, ft habe* re mantea debeo quoufquc vixero , moisafierium Dia honorem £ Andreas , ft fitnfii qui vocatur Exaljulo, quod fitum eft juxta Ecclefiam faetae Dei genitricis, femperqae Virginis Mario , quas vocatur ad Profepe cum omnibus manfiouibus Kamiostis ft cellis vinariis ft conquise ft vineis ft hortis ft diverfis arboribus pomorum ft curte atque puteo ft introitu fuo per portam majorem a via publica & cum omnibus ad idem generaliter pertinentibus, feu quo extra urbem five intra urbem erunt, que ft jure ac rationabiliter pertinere dinofeuntor. Ergo pcafenti nuintadecima indiAione perpetualiter & fpedaliter tub immuniitate S. noftro R. S- A. idipfnm facrariflàmam monaflerium permanendum ftatuimus ft (lateeodo confirmamus ita ut confia loca ipfins mone* Efcrii amodo ft ufque in finem ficuli cum omni fecuritate ft tranquillitate vos cum pofterisveflrb tenere ft poflidere valeatis, ut fob jute ft *diti» ne fanAn noftro, cui Deo* aofiore defervimus Ecclcfro conflitutum nullius alterius Ecdefi. jurifdiAionibus fisbmittatnr, pro qua re piis fideriis faventes hac noftra aufioritate , id quod expofeitis effefini mancipamus, ft ideo omnem cuiuslibet Ecdcfin fiicerdotem in pnriâto moaafterio ditionem quamlibet habete aut aufioritatem praeter tedem apoftolicam prohibemus ita ut nifi ab abbate monafierii fuerit invitatus oec ibidem tDtflâram folemnitatem quifquam prnfumat omnimodo

chwsti ..te KMXO CHHUH Biimi.c. ec- t..'>. *p**

«v^**"*modo celebraro ut prefeâo juxta id quod fubje-A CMRUTi Λ“* Apoftolic· fedi firmitate privilegii confiftit ineoncufte dotatom permaneat ; locis robustum bu quas moderno tempore tenet vd ooflidoe, quam

tribus, deciarifque Fidelium abfqoe ulHw pcrfomi coniradiâioue, firmitste perpetua fervatis. Coo· ftitwmsu quoque per hujus decreti noftri paginam, ot qmcumqee cajoaltbet Ecclefi· prefal, vel quacumque dignitate pradiu peribas , hanc noftri privilegii chartam, quam auâoritate Principis fit. agellokxumfirmanot, temerare templaverit, anathema fit, fit iram Dei incurrat, fic fandorum omnium «torri» cxiftat, fit nihilominus praefati monafterii dignita» a nobis indulia, perpetualiter inviolata permaneat apoftolica auâoritate fidmixa. Scriptum per manus Joannie icriaiarii fit notarii noftri facn Lateranenfis Palatii. Benevalete. Data III. KaLJan. per manus Petri diaconi bibliotbecarii & cancellarii. S. A. S. Anno D. N. J. C. 1046· domni Oementi» fecundi papas indiâ. XV.^ Ajttjo , ™T1

CONCILIUM' ROMANUM

XJ**' T··. IX.

ANNO M.XLVI. A CI BMBNTK »APA II. CELEBRATUM,

Io quo ftatutum, ut Ravennati epifeopo fecundus a pontifice Romano locus in conciliis abfeute imperatore tribueretur.

T After hsjus *cncilii feptrfiiat Ckvntù litttr* Ftrinnim Mi**

Clemens epifcopos, forvus fervorum Dei, omnibus fanâ· ecclefi· filiis, perpetuam in Chrifto feintera.

QUod propulfls ab apoftolica fede his qui in , ovile facratiflimum apoftolorum principi Petro a Chrifto Domino commendatum non ingrefG fuere per oflium, fed aliunde farrepfere, utpote fures fic latrones, profpiciemes fub commodis potius, quam gregis humilitati, non eft noftris meriis adferibendum, feft Divina benignitati, quiC elegit ca qu· non funt, tanquam fint, ut ea qu· funt, evacuentur. De multis autem qu· io ipfo noftri pontificatus primordio aâa font io fynodo, quam fic pro communi utilitate mature, vimus, flt circa nonas Januarias celebrantes unum propitiante Domino nobis cooceffum eft illic determinare, quod maltoties ventilatum a retro pontificibus pnqdeceflotibus noftris, aut vix aut nullo fine fopiratn eft, illud videlicet in fynodo fedendi jurgium quod etnerferat inter Ravennatem, fic Mediolanenfem arcbiepifcopos, unde fic in ipfa noflra fynodo Aquilejenfis patriarcha muifitabat. Quifqun enim fibi juxta nos dextri lateris locum reodicabat, fic cui jure deberetur , nobis incertum erat. Contigit autem prima die fynodi non intereffe Mediolroenfem archiepifeopum a primordio, fed *j»m* dic inclinato, cum patriarcha · dexteris noftris féderer, interpofita tamen fella cariffimi filii noftri Imp. Henrici , qui jamjam advenire putabatur, quia eo loci erat aleâus quoque Rsvenn. ecclefi· a finiftrb ut fe* deret; quo Mediolanenfe archiepifcopo in medium vcaieate, dexteram quia Jocum petierat , hinc acclamatum eft ab elcâo Raveon. fibi deberi illum; fimiii modo a patriarcha Aquilejenfi : fit ita unius rei altercatio intei fe fe orta eft . £ Placuit autem univerfie fynodo trium partium difleofionam coram differri. Statimque prolatus quidam catalogus nominum coram archiepifcopo* rum, qui interfuerant fynodo Symmachi pap· , ubi pratferiptos erat Mediolaneofis arcbiepifeupus, quo contra ofteofum eft privilegium Ravennatis eccfefi·, continens qualiter illa inicriptio nominum non aliquo jure, no· aliqua plenitudine , B fed potius gratia humilitatis Crenerit, quod Icilicet archiepifeopus Revenu, permiferit pnricnbi fibi illo tantummodo cafu arcbiepifcoputu MediolaMsfcm : fit. oe aropterea quivis error tmpoIcrum gigneretur, piacuifie pap· Joanni fuccef tori illius Symmachi ipfum pnnlegium fieri, boc amem proptetva ut quis videretur *effe* major , quamvis non dextra pop· Romani femper jure deberetur archiepifcopo Ravennati .' addendum tamen ei elle, ioli imperatori, fi prsfens adef. fer, fit fic ad finiflram eumtranfmigrarc debere. Quibus duorum altercatorum oftenfis, ceteri quoque altercatoris, ideft patriarch· , ofteofum eft privilegium a Joanne XIX papa aftum fimiliter fe femeoe*Jad dexteram partemUHis aquitis , univerfa fynodus interrogata eft. Primo autem omnium Romani epifeopi, clentfque Romanus , quibus aa&oritas eft major , fit ipfa rea nota erat : deinde retribuimus. Cumque ex ordine Joannes epifeopus Portuenfis, fic Petrus diaconus noftr· apoftolic· fedia cancellarius, privilegium Ravennatis ecclefi· vice fna univerfis partes laudarent: Poppo quoque Brixienfis epifeopus hoc idem feeit, etufipse vocem tota fynodus eft confecula: quo igitur in uaum placitum vox orationium conveniens, oofter quoque aflenfaa parirationeaccommodatus eft .' Ut vero quod'aâum eft, omnibus inootefeat, placuit noftri» apoftolicis litteris annotari, fit tam prafentibus, quam futuris intimari, ut tanto firmins valeat, quanto confiat de noftro ore audiri. Verum nc pofthac iterum vel archiepifcopo Mcdiofeacnfi, vel patriarcha Aquilejenu, de feftiooe dextri larerisaoftri liceat excitare quamlibet coutroverfiam : interdicimus noftra apoftolica «aftoritato hoc eis de castero licere· Quod fi forte fuerit pmfumpram, pro temerationeinterdifti noftri, non modo bannum fanâi Petri ooftne fedi perfolvat , verum ooftr» quoque eucommnnicatioius, fitanathematis laqueos incurrat. Sedem etiam Ravennatenfem archiepifcopi jubemus femper efte a dextris noftri» noftrorumque fuccrilorum, fecundum antique conftitntioois auâoriutem , nifi forte imperator afuerit: fic tunc etiam ipfum finiftrum locum tenere per bene noftr· auAoricatis firmitatem huic noftr· narrationi fubjcftam. Scripta per manum Joaaaus feriniarii, fic notarii iacri noftri palatii.

CON-

1 Hec babitua aneo »e«· * Mcm eft cum Eo·ane feqeami.

aweaaa«eaoMBi«gsaea^aMewEfle>a!Becac^aa&xt»aMEeaMawsma c»»»»

""''CONCILIUM ROMANUM,''"

Ad reformandum ecclefi® datum, contra fimoniacos in primi·, celebraram anno Chrifti mu » 11. tempore Clementi· pape IL

*C*Lttaetn recens creatas, hancfynodnm, tefteA/rt, ia *iff· trdtuaheau fa ttaepan* aro guersu Petro Damiani io epiftola ad Henricam archiepifcopum Ravennatem, ad reformandamj ec-
Q'·1*·*··" defis ftanun Rome indixit. In qua illud pottffimum anoitente imperatore conatui eft, ut fimoniacos vepre·, qui adeo exertviflem, nt patrisfamilias Mmentem fafibearent, non modo (occideret, fed penita· eradicaret. Qiid vero con* tra fimoniacos hic conftitutum faerit, hi· verbis prsdifta epiftola recenfet.· *JPtfi ititat feue dift»· ptatitueut,* raadtm *faggefaa tft rrvtrtada* aaraaaria *ixeperatari, ejufleat [edit rptjcepuue Chamteae detremfet ut fuiauafue* i/uawct *taajetratui ef-* Amaracamr *rffe , tui ft titulent preateaexduae, ^uadr^gmta uuuc dieraue penuteatiaae agerett 6 ft at ateepti ardiait tjfa atiatfartt.* Ia eadem hac Romana fynodo altercationem effe obortam inter Mediolaoenfem, Aquilejenfem, & Ravennarem antiflites, de loco (edendi, quinam ipforam proximas apud Romanam pontificem federe deberet, adjudicatam autem eoe caufam Ravennati, narrat Hieronymus Rubeas in hiftoria Ravenoate, deque hitconfeâum effe diploma, quod *k* vidif. *fe teftatur.*

«•CONCILII ROMANI

CONTRA S1MONJACOS A CI EMBNTE II.

Anno 1047. habiti.

CANON.

Lex etutilii Clnunlit, ywd *detinuit Raeta* cam *Hturita laeperatert.*

Pg Maii TSCnm (A) eft antiquitas, & nos fub anathe
>'Tr. *** m„e idipfum interdicimus, de berefis fimonia-
a, C·, qun............fanfta Decretum Synodus (A)
*' oXn nullum aut ecclefiarum confecrationem, ant cie-
onMNOaU» ricatus ordinationem , aot archipresbyieratum , Baut commendationes altarium , aut traditiones ecclefiarum, aut abbatias, aut prspofituras vendere . Qpifquis contradixerit, ant vendiderit, anathema fit. ju

Sn

1

CONCILIUM GERMANICUM

Adrcrfos Simoniacos ab Henrico Imperatore celebratum pnsfente demente if. Pontifice Anno MXLvitl.

u T If·*» *Clatri ttftifatieue Hturxaut m.* Jarpe-
« t. a t^. JLj rararvM *et Urie rewrfa niltgifft Ctxtdium Epifteptruat ad txtirp*aadam, *quad rtliauuue erat Stmtuiaca previtatu , ή ntpre ad Epijctpti teretaffe grauique leveBiva eefdeut exagitaffr ejafdeat* sruniai/ *reei. Sed audiaatui ipfat ifa lta terreateat hi. 5. t.* X Dignofcens igitur idem Henrieus per uuiverfam Galliam, atque Germaniam firooniacat philargitis graffari cupiditatem, coadunari fecit cx omni imperio fuo tam Archiprcfales, quam ceteros Pontifices, & tales cis intulit colloquium. Lugens vobis incipio loqui, 'qui vice Cltrifti in Ecclefia conftituti eftis, quam ipfe tibi defponfavit, ac pretio fui fanguinis redemit. Sicut enim ipfe gratuita bonitate de finn Dei patria per Virginem ad nos natus eft redimendos, ita fuis praecepit, mittens eos innnirerfum'
"*' * orbem, Apoftolis: *Gratii aetepiftiit gretit date .* Vos entem avaritia flt cupiditate corrupti, qui dum conferre deberetis in hujufmodi (tranfgrefGonis, dando, & accipiendo, canooem, maledifti eftis. Nam fit pater meus, dc cujus anime periCculo valde pertimefeo, damnabilem avaritiam in vita nimis exercuit. ldcirco quicumquc veftrorura hujufee fe norunt contaminato·, oportet, ut a facro minifterio fecundam deoofitionem canooicam arceantur .Patet ergomanifeftiflimc,quoniam propter hanc o&nfiim venerant fuper filios hominum diverfie clades, fames videlicet, atque mortalitas, necnon & gladius. Omnes quippe gradus Ecclefiaflici a maximo Pontifice ufque ad Oftiarium opprimantur per fus damnationis prètiutn, ac juxta vocem Dominicam, in cunftis graffatar fpiritale latrocinium,

His denique ab Imperatore acerrime prolatis ftupefafti Pontifices, quid illi refponderent, non habebant. Penimefccbant enim carere ob hanc culpam propriis epifeoporum fedibus. Et quoniam Enon folam in Gallicanis epifeopis hsc pelfima pallulaverat nequitia, veram etiam multo amplius totam occupaverat Italiam (omnia quippe minifteria eccleGaftica ita eo tempore habebantur venalia, quafi in foro fiecularia mercimonia) cer* nentes * quoque epifcopi gravi fe inveftione ir- ·

reti-

— , — relitos, tnifericordi* ope· implorabant. At ipfe chiisti ^rioceF· mifericoedia motus, talc coofoiatiooia protulit verbum : Ite, inquiras, & quod illicite sccepiftis, bene difponere fittngite, ac pro anima patris mei, qui bac noxa rem vobifcum tenetur, attentius intercedere mementote, quatenus ei indulgentiam hujus facinoris a Deo poflitis acquirere. Tunc propofuit cdiâum omni fuo imperio, ut nullus gradus clericorum, vel minifterium Ecclefiafticum pretio aliquo conquireretur: ac (i quis dare, aut accipere pcafumeret, omm honore de- Aflituttss anathemate mulâaretur; Spopondit iniu··· fer promiftum hnjufmodi dicens: Sicut enim mihi Dominos coronam imperii fola miferatiooe fua gratis dedit; *it»* ~ ego, quod ad religionem ejus pertinet, gratis impendam. Volo, fi placet, ut dc vos fimiliter faciatis. „a*no CH,**T>

Mar *prqfntet Ctoantt Beatifice*, farwv *fana tu Italie i» Geranaitae inaret. Ne» tret latpereterit ffti, aaa Sneeaiecie Epifcefit ta ntiaemt Eptfcefetant* nr* *faftm nuabena* fa dr/taywa/rr.

VITA

DAMASI PAPÆ II.

Γ7v·*ι<* ·««? r\Amafus, qui, cum effet epifeopus Brixien- ■–* fa « Poppo nominabatur, fedi apoflolioe ab imperatore pnefêntatus, & Romam miffus, omnium fuffragiis efl eleâus, comprobatus dc confecratns pontifex Romanus anno Domini 1048. tempore Heortci imperatoris II. Sedit dies tantum viginti très. DefunAus Pnenefle, ut habet Leo Oftieniis, delatus Romam io ecclefia fanât Laurenui, extra muros efl fcpultus Sedes ufque ad annum fequentem vacans, unguibus BencdiAi iu« vaforis diicerpta fait.

OO<M»»MβK<»BI«BHBβαβBI9KMMBBI9KI»HBMBβv0B«NB

CONCILIUM SENONENSEj

Ab omnibus provincias Senonenfis epifcopis coram Henrico rege habitum, Anno MXLvisi.

ANno atras Chriftiana mil viii. Senonis congregata eft coram Henrico Francorum rege fyoodns, cui pmfait Gilduinus Senonenfis epifeopus, interfueran;que omnes provincin Senonenfis epifcopi: ImBertus * Parifienfis, Maynardus Trecenfis, Hugo Nivemenfis, Herbcrtus Autiffiodcrenfis, Gualterus Meldcnfis, & Ifambardus AurelianenGs. Quo inconcilio tex fftepifcopi, Theobaldi comitis Trecenfa precibus annuentes, fundationem raonaflerll fanât Aygulfi in urbe Pravinenfi, a Theobaldo faftam, confiemirant. *E* éifltmett falli* res rrst, & *tfifetfifafcrifftraat.*

'l H*·

CONVENTUS WORMATIENS1S.

In quo Leo IX. fuanmos Pontifex eligitur.

1*X£ «a *bat VFiiernj i» tin S. Brtnetit Eptf- U cepi Tcdleefir epei Hnfcbniiaa ei iieee* 19. Aprifa/. X.C.I. Apud Vangionum urbem (Wormattam vulgo didam) ance prnfcntiam glorioG Henrici fecundi Romanorum Augufti, fit Ponti, ficum, reliquorumque proceram non modicus Conventus. Inter quos hic Cbriflo dignus Pre-fui convocatur.* quippe fine ejus confilio intra Imperialem curiam nihil magni difponcbatur. Et repente illo nihil tale fufpicante, ad onusApoftolici hanoris fufeipiendum eligitur a cunAis. Qpod offidum humiliute commonente diutiffime refagieas, dum magis iC magis cogit» iridtunum eonfulendi depopofeit fpatium· in quo jejuniis vacans dc orationibus, omnâno fine cibo potunue permanGt. Cumque denuo repungeretur ad obedientfa impletiooem, fpontaate coram omnibos fuam dixit confeffioncm, conatus quafi quadam fuorum enormitate fcelerun», communem permutare ciefiiooemdcc. Videns ergo, nullo ao* do fe poffe effugere Imperiale proceptum, fle commune omnium defiderium, coaAus fitfceptt injunAum officium, prafentibt» Legatis Romanoram ea conditione, ti audirer tonus Ocri ac Romani populi communem efle fine diffidioconUnium.

CTSYNODUS AMALPH1TANA M

Circe MMW 1048. *iaiita.*

uri. CYoodi hujus nods, A fol· oomiots meatio A O fupereft in epiftoU Nicolai pep· ad Amalpbitance, quan» e MS. codice interius «d Romanam fynodum dabo, hi» verbis; F>» srga *iac tf alia* W. Porraas *fiatuta fiitliur., tf dn/Hma rtvartmia atyroatc tf uaaeiaatiat HU, φι* valit arMtpifca·* hj vejkr *praupit 1· faaia, team apui vtt ka~ Imi prima* «na endraa/Mur /m; *β tmliit it fam tfa Atmaaa tccltfia , tf apt^eltca fain putt, & cemmnimt,* myw *itmiiSiem* gMdrw.

CONCILIUM SIL VANECTENSE *o*

1048. *ctltkrattua . Atfiilaii, tf cetfrmat mtnaflcria S. Mtdardi tafiallem it Viet*

Ex autographo Sueffioaenfis monafterii S. Medardi.

AM. fi<« ,p.4 M V tt. να '71 '1 *** ANno incarnatl Verbi millefimo quadragefimo oâavo, agente in fceptris regni Francorum **8* Henrico fub anno oftavo decimo, poft multas tyrannice dominationi» prelluras, fic pericula, quas per feptennium venerabilis locus abbati· Sao&orum Medardi, A Sebaftiani, atque Gregorii papas perpeffus fuerat, divina prnveniente gratia, ejufdem regis induftria, ipfam abbatiam de poteftate Stepoani. comitis in fua mundeburde recepit propria. Ea tempcftatc privatur profatus fanftorum locus caftello diâo do–q nine Vico, cum beneficiis ad ipfum caftnimpcr-* tinentibu»; quod malum A venerabilis loci detrimentum urefati Stephani comitis incurie, A nugacitati lignatur adicriptum. Denique domnus rex pro remedio anima tuc, A pro anima genitoris fui, videlicet B. memoria Roberti regis, compatiens utilitatibus loci, A confiderent, quod idem ipfe locus jam fatis poenas luerit, ob reverentiam A meritum B- Gregorii papa, cui antiquis temporibus fupradiâum callrum cum omnibus appenditiis fuis donatum fuerat, per liberalitatem Berta fororis Chlodovici imperatoris, regia poteftate clementer monafterio reftirmt per petitionem Willelmi Normannorum principis, A induftria Rainaldi abbatis ipfius monafterii, epicopali auAoritate firmavit, ut nemo abbatum per fucceflioncs quemquam de iua linea vel progenie fupradifto caftro proficiat, nec fubtrabere, vel minuere, vel immutare audeat, vel alicui quiddam io beneficium tribuere prefumat. Qui vero aliter facere *prxfumpferit*, A hujus prneepti Bnoftti confirmationem violaverit, a Deo cujus extiterjt contemptor, pcanis asternalibns cum Juda traditore Domini fe damnandum cogoofcat. Hoc autem noftrum decretum ut veram efle credatur, A a pratfeatibus fervetur, Afuturis, fubferiptionibus epifeoporum cum malediâionis anathemate roborare ftuduimos, A figillo noftro fiSillare decrevimus- Aftum civitate Sikraneftcnum in (aero palatio gloriofi Regis Henrici, fub die faofto Pentecoften, iodiftionc fecunda:

S. Henrici regis.
S Vidoais Remorum archiepifcopi.
S. Gelduini Senonum archiepifcopi.
S. Geroldi Suefforum epifeopi.
S. Dngonis Belvagorum epilcopi.
S. Gibumi Laudunenfis epifeopi.
S. Frotiandi Silvaoeâenfis epifeopi.
S. Balduini Noviomcnfis epifeopi.
S. Mainardi.
& Herelini Pariliorum epifeopi.
S. Rotgcri Catalauoenfium epifeopi.
S. Fulconis Ambianenfium epifeopi.
S. *W*alteri Meldenfium epifeopi.
S· Balduini Flandrenfium comitis.
S. Tetbaldi comitis, S. Waken comitis, S-Wiliclmi comitis, S. Rodulpbi comitis, S. Oddoois comitis, Sign, horn's comitis, Sign. 1αgranai comitis, S. Walteri de Brienna comitis, S. Hilduini comitis, S. Manaffe comitis, S- Gelduini comitis, S. Hugonis Birdulphi, S.Rodulpbi camerarii, S. Evcrardi, S. Walteri, S. Bernardi, S. Niveioms.

Cï* CONSTITUTION ES ECCLESIASTIC Æ ANDREÆ I.

Hswgana regi/, ediru is *etmitiir circa auuttm* 1048.

te* = c»kii.h·». iv. 1·«. 1. I. T 7T quiconque Ungtrns, feu peregrinus ioE VJ Ungaris depofito Scythico gentili A ethnico ritu, ad veram JeiuCbrifli fidem illico non rediret, ac facram legem a divo rege Stéphane traditam non reciperer, capite, A bonis multaretur. Civitates, oppida, ville, templa demolita, dirataqne reficerentur.

II. Pontifices, A collegia Sacerdotum priftino more obfervareotur, A illis parerent.

III. Ritus omnes chriftiani revocarentur.

IV. Profanas A Scythicas ceremonias falfofque Deos abrogarent, A fimulacra demolirentur

V. Si quis Deo, SanAifque ejus, A Sacerdotibus malediceret, aut in eos mali quid patraret, Dei primum, tum viodiftam fuam incurfurum fe fciret.

VI. Quicumque facris addiftum, aut etiam profanam hominem occidiffet, peccatum more veteri expiaret, omnes demum a cedibus, latrociniis, ac ceteris iajuriis, A vi abftinerent.

VII. Qui vero cooilitutiooem hanc contemneret, A ei animo relnAaretur, capitis, A omnium rerum reus effer, edixit.

ANNO CHRISTI

VITA ET EPISTOLÆ

LEONIS PAPÆ IX.

LEo, qui hujus nominis vulgo IX. appellatur, cx cotnite Dagfpurgenfi, epiicopo Talienfi in Leucis, cui nomen Bruno foerat, maximo bono totius ecclefic catholice creatus eft pontifex Idibus Februarii, anno 1049. tempore Hennci imperatoris II. Cardinales per legationem ab imperatore petiverunt fuo nomine eligi dprnfcn. tari aliquem idoneum, qui Benedidum jam tertium iedem apoftolicam violenter invadentem ejicere poffet. Delegit imperator Brunonem cx Frsacorum profapia oriundum, Tullenfium epifeopum, eumque purpura pontificali indutum a fe dimifit, ut coram ccecu cardinalium fe eligendum pnefentem lifteret. „ Cum per Gallias „ iter ageret, inquit Otto Frifingenfis, contigit „ eum Ciuniacum venire, ubi forte tunc preta„ rus Hildebrandus, prioratus, ut dicitur, obe„ dientiam admioiftrabat. Is vero Leonem adiens, „ aemulatione Dei plenus, confiantes eum de >n„ ccepto redarguit, illicitum elle inquiens per „ manum laicalera fummum pontificem ad gu„ bernationem totius ecclefic violenter introire. n Verum fi fuis fecredere velitconfiliis, utrum„ que, A quod majeftas imperialis in ipfo non „ exacerbetur, quodque libertas ecclefia m cie„ ftione renovetur, te pollicetur effedurum. In„ clinatus ille ad monitum eius purpuram depo„ nit, peregrinique habitum affumens, & ducens „ fecum Hildebrandum, iter carpit. Igitur ad „ Urbem ufque venientes confiho Hildebrandt, „ a clero & populo Bruno in fumtnum pontifi» cem eligitur. “ Ita Leo, ficut illi more apoftolico praxedentibus prophetiis fit vifionibus ante quinquennium divinitus revelatum fuerat, legitime eledus eft Romane ecclefia pontifex optimus, meritis valde infignis, dc ob vitam quam ducebat angelicam, angelorum confortio dignillimus. De quo hoc memorabile refert Sigebertus, quod cum ex Galliis Romam tenderet, audiverii voces angelorum cantantium : *Di:tt Dtinnuti ; tegiWitetf prtit,* ir w· eflltHiemi. Unde fadum effe credo, quod fimul ac confecrationem pontificiam Roma accepiffet, nihil ibi moratus, Sipontum in Apulia ad vifitandam ecclefiam fandi Michaelis in rupe Gargana fitam, & ad promerenda apud Deum fuffragia fandoruna angelorum, celeberrimam ejus temporis pe>egrinationem accurrerit. Ex hac peregrinatione reverfus, monafterium Caflinenie ingreffus, peraâo ibidem miffc facrificio, pro honoribus fibi exhibitis gratas egit, & monafterium fimul & abbatem multis privilegiis donavit. Tulienlis eccJefie tantus amator extitit, ut titulum priorem Tullenfis epifeopatus relinquere non voluerit. Patrimonium fuum impendit in ereftionem monafterii fanffc crucis, illuduue âmpliffimis reditibus locupletavit. Rebus ecclefic in Italia compofitis, venit iu Germaniam, habiti(que ibidem conciliis pluribus, quoad mores eamdem reformavit. Cumque cx Galliis in Italiam fe conferret, ex Lotharingie fecum duxit Humbertum, virum omni virtute & doftrina excellentiffimum, eumque ad praedicandum Siculis verbum Dei archiepifcopum ordinavit: cx quo poftea fandae Romane ecclefis faftus eft cardinalis. Donatione abbatis monafterii fanSi Remigii (io Gallia fufceperat Ii. gueum kyphum benediâioois caufa oblatum quem pro amore tanti pontificis, valde obfervabat. qui cum dc manu ferentis miniftri cafu decidiffct, & fraffus fuiffet, valde contriftatus eam ob rem pontifex, juffit fibi fragmenta offerri : premiffaque oratione, altera pars alteri adjunffa fuit. Presbyterum quemdam, qui per cancella* num ledis apoftolice, data pecunia corrûptum, litteras abfoluttonis furtim obtinere iluduerat, redditis illi cum imprecatione apoftolica muneribus dementavit. „ Quamdiu Rome remora„ tus eft, inquit Leo Oftienfis, omni tempore » tribus per hebdomadam idibus a Lateranenfi „ ecclefia ufque ad fanftum Petrum privato ha» bitu, nudiique pedibus, cum duobus àut tri„ bus clericis, noâu piallendo & orando perge„ bat. u Decimam partem oblationum, quas praedecefiores in fuum ufum convertere coofueverant, ipfe utilitati bafilic* principis apoftolorum cellit. Suenonum Danorum regem, cognomento Magnum, trium regnorum dominum, coegit dimittere uxorem quam duxerat confobrinam. Ad componendas diffenfiones inter imperatorem & Andream Hungarian, Roma evocatus venit in Germaniam ; fed deluius a rege Hungaria nihil ctiecti. Adverfus Northmannos auxilium imperatoris petiit dt impetravit. Cum Wormatisc una cum imperatore natalem Redemptoris celebraret, poftero die, propter inobedientem diaconum auftoritate apoftolica fufpenfum, ipfi cum Luitpoldo Moguntino orta fuit illa controverfia, Ĭjuam abbas Urfpcrgenfis refert; dc de ea, pro uo odio quod fchifmaticus in Romanos pontifices conceperat, maleljudicavit. Eodem tempore ia Germania exiftens, abbatiam Fuldenfem, & Bambergam fedi apoftolicae antehac donatam, pro Benevento alufve civitatibus & juribus in Italia ab imperatore acceptis, permutavit. Cum Noithmannis infelici pretio pugnavit: fugato enim toto exercitu, Teutonicorum militum alii cacfi, alii capti fuerunt: immo iple pontifex inNonhmannorum manus ac poteftatem venit, non fine vincentium Northmannorum dolore R poenitentia. Unde fadum quod eidem, quamquam vidua effet, ob reverentiam apoftolici culminis, iu omnibus tanquam vidori morem gererent, ipfumque cum fuis omnibus, prout petierat, relaxarent, & honorifice in locum quem vellet turum deducerent. Petrus Damiani, in epiftola adFirminum epifeopum, adverfus inimicem bella tradantem & militaribus copiis fe mifcentem fcripfit: eumque bac de re, quafi rem malam, & ecclefiaftico ordini inconvenientem egerit, reprehendit & luggiilat. Sed cum hac de re aliter univerfa feotiat ecclefia, ignofcendum eft mmrenti eremite, qui Germanorum dt Gallorum loricatos & galeatos epifcopos perftringens, ftylum nimia laxavit : &, ut io hujufmodi affe&ibus frequenter accidere foJet, metam redargutionis excellit. Petrus pairiarcha Antiochenus fapiens que funt catholice fidei, fimul ac creatus eft patriarcha, more majorum, catholice dt apoftolice ecclefic communionem per epiftolam una cum fidei profeûione ad Leonem miffatn expetivit; &, ut cx reddita

L,f<iM*u ^µ<·*. ° Leonitepiftola conflat, impetravit. Poftjacceptam ft refutatam impiam Michaelis Conftantinopolitani patriarche epiftolam, pro pace inter Latino* ft Grecos concilianda, ft pro hello adverfu* Northmannos conficiendo, legationem mifitConftantinopolim ad Çooftantinum Monomacbum imperatorem. Fungebantur legatione Humbertus epifcopus Silve candida, Fridericus archidiaconus cancellarius, cardinales, & Petrus epifcopus Amalphitanus. Rerum ab ipfis Conftantioopoli geflarum commemoratio brevis & fuccinda estât apud Baronium, quam infra fubjungimus » Antequam a legatione reverterentur, Beneventi infirmatus in comitatu Gunfridi Northmantii olim boftis fui, Romam delatus, Unde & pie obdormivit in Domino Xtv. Kalendaa Maji, poftquam B fediflet annos j. menfes x. ft dies 8. Sepultus in bafilica fandi Petri juxta fepulchrum fandi Gregorii, miraculi* celeberrimi* claruit, de quibus fupra, ft infra in notis concilii Rementis . Ccffavit epifeopatus menfes undecim, ft die* vigintiquatuor.

vwt Xım MirMaiucia.

EPISTOLA I.

LEONIS PAPÆ IX.

Constantinopol. AMCHAM.

Adverfus ejus fit Leonis Acridani epifcopi inauditas prafumptioncs , & nimias vanitates.

Leo epifcopus fcrvus fervorum Dti, Micbaeli Cm- ftantmopelitano, tf Leoni Atridem , epiftopis,

, *ſ JA? *terra ρχ tomarfoi *borne voluntatis* . Hujufmodi exordium docuit nos illud duminicttu; *In quemtnmque demum aut ctvituiem intraverit·.* , prierai· *dicite* : Fax *buic domui; & fi ibi fuerit filtus* pecu , *requiefctt fuper illum pax vtftre : fix* ea/zav, ad *vos revertetur. In pate etenim vetavit net Dette*, f» *efl pax noftra ; fai fecit utroque unum, tf venient evangelizavit pacem bis pai longe* , &D Ai> *prope erant* : & inter nonnulla dixit : *Beati pacifici, quoniam filii Det vocabuntur.* Quorum pedes deiioquus Ifaiasadmiratus, proclamat; *Sinam fa",# ^g, evaxgelizanttum pacem !* Ad quam magnus Paulus conteflaudo fic difcipulos adhortatur : *Pacem fequimini cttm omnibus, & jantiimontem, fine qua nemo videbit Deum* . Et; *Si fieri poteft , quod ex vobit eft , cum omnibus bomintbui pacem babentes* . Et rurfum : *Pacem habete , tf Deus dileBionis tf patie erit vobifeum.* Nec immerito , dicente difcipulis fms , immo omnibus Chriftianis, ipio Domino: Facru» *relinquo vobie , pacem meam do vobis.* Que utique quam germano ft unanimi affedu , & indiffolubilis foederis nexu retinenda fit , hinc poteft colligi , quod E eam ultimam coheredibus & comparticibus fuis, velut hereditario ft perpetuo jure commendatam fub leftamento , mox fuo fanguine fubfcripto , ft pia morte confirmato reliquit, quafi diceret : Fratres & coheredes mei, relinquo vobis ex patrimonio noftro fortem , temporalem videlicet pacem, quam fi integram & incontaminatam in fine mihi reprefentavcritis, meam fortem, pacem fcilicet fempiternam , adjungo vobis . Nec his contentus, Patri squalis , Patreque minor , pro hac ipfa Patrem fic deprecatur , ad Patrem luum, ft Patrem nolbum, a quo nunquam di-

'.' ·I O ,. gfhf. ·. AtaM*· ,· V·· »»· m. **r· *·· Hm. tn. ·. c- Jt»a. i,

A fccfierat, rediturus: *Pater, quoi dedifti mibl, velo ut fint* ««uar, *ficut & net unum fumue, tf fint eonfummati iu* «ws·. 7·*«

II.

Sed *vu mundo ab fcandalie :* quia cum pene omnes pagina divine no* pariter invitent ad bonum unitati* ft pacis, quatenus cor unum ftanima una fit nobis in eo qui unanimes in domo fua, qu* eft catholica ecclefia , habitare facit : extitere tamen hadenus , ft exiflunt miferi homines, fua , non qu* funt Jefu Chrifti, qu*. rentes , per omnia militibus Dominum glori* eruciÿgentibu* nequiores. Illi fiquidem corruptibili tunic* ipfius, quia inconfntilis ft defuper contexta erat per totum, perceperunt, dicente*: B Ato *ftindamue eam:* quadam utique reverentia admirati ft textricis diligentiam , ft operis elegantiam . Ifti vero incorruptibili caritati ejus , qua univit ecdefiam , ut «xhibetet fibi vellem gloriofam, non habentem maculam aut rugam , impias ft fccrilegas manus ad difeindendum eradeliter injiciunt, linguas magniloquas ft dolofas ad confodiendam illam exacuunt: nihili pendentes ineffabili ft fpeciali artificio cozternc Deo Patri fapienti* compadam & contextam , nec humano ingenio, fen philolophorum fyllogifmis aut argumentationibus confutaro : *Stulta enim mundi elegit Deae, ut confundat faptemet* . Neque enim per rhetores & fbphiftas collegit pifcatores , fed per pifcatores ft fimplices pileatus eft C fopbiflas & oratores ! quia, ficut egregius Paulus dicit: *Non tft iu ferment regnum Dei, fed in virtute.* *r«>* ›*. 7«* ,»I I c» « t (tt

III.

Verum erubefeat & confundatur impia herefis , impudenter inhians feftioni atque divifioni infecabilis & indivjfibilis unitatis , reclamante ft repugnante non folunr» ipGus unitati* natura , fed etiam humanas fapienti* conjcflura . Difcedant ergo perfidi corvi, milvi, vultures, & quascumque laniatu vel morte aliena pafcunrur aves. Sol* columba ad arcam redeat; & fuper caput Domini Jefu manens, totum corpus ejus, quod eft ecclefia, uniat, infundat ft repleat ; unicamque columbam de diverfie profefiioni* & nationis hominibus atque linguis omnibus, quafi de diverfis membris efficiat , cui voce capitis , quod eft ipfe Chriftus , dirai : *Una eft columba mea , perfeifa mea, immaculata mea* . Qu* enim femper una vocatur, ft eft, nunquam dividitur aut fecatur ,I qu* femper perfeâa , hoc eft plena , nnnquam minuitur aut evacuatur : qu* femper immaculata , nunquam corrumpitur aut maculatur. Quoniam etti oounnunquam ab ea plerique ita exeunt, ut aoo revertantur ; non tamen ejus unitas inde difeinditur, aut perfedio minoratur, feu virginitas violatur . Quandoquidem membra corvina ad hoc revertuntur, ut fuo corpori, a quo ad tempus videbantur effe disjunda, reincorporentur, ft integerrima permaneat columba illa unica, cui fe incorporatos ft unitos falfo gloriabantur. Et qu* gemebat fub periculis in, falGs fratribus, revelata illorum exitu, per o* beati Joannis apoftoli libere profeftatur ; £· *nebis exierunt , fed mu erant ex nabit . Nam fi fuiffent ex nobis, permanfifjent utique uobifcum* . Qui enim pedus columbas, velut humore* mali, folebant premere , ft ad naufcam jugiter provocare, alicujus acceifionis vel occafionis impulfu egrefli , vel ejedi, aut potius egefti, comprobantur eam relevare : atque bonas valetudini* flatum fua dikellione eidem revocare. Q.uotquot autem exeunt redituri, omnino ab ea nequeunt avelli aut pr*cidi- D< I»I·M'· tau.,. ,. f,»·· ·

eidi: dc fi videntur aliquamdiu avulfi mit pratci-A ft, quia aaotf *Deui qui funt ejui,* per cujus pte- deftinationem funt intus fine errore , etiam qui putantur loris effe, deerrare: nec rapit quifquam de manu ipfius , quos jam prortus raptos fufpicabamur.

IV.

'ipmaiu. Sed ve hominum fupcrbiedc"arrogantis, qui membra antkhrifti, dc precurfores ejus cffeâi , qui eft rex fuper univerlos filios fuperbie , non ccffant sitaniorum pedes in medium tritici fpar* gere , dc meffem , cui ecclefie pteparatur horreum, quantum in eis eft, atterere. De quorum periculofo tempore dileltas Domini virgo Joan- i?<u. >. nes voluit nos inftruerc: *Filiali,* mquiens, »ov»/- *fiata hera tf ficut aulifiii quia antkhriftue ve-* B *tut,* «vae *entrai antichrifii utulti falli funt* . Hxc noviflima hora a primo adventu Salvatoris incçpta, ufque ad fecundum ejus adventum eft protendenda . Qpe quot autiebriftos jam habuerit aut detexerit, dicere quis poterit ? De quibus dc doâor gentium mirabilis Paulus Ephefiis in A- ilibus apoftolorum ait : *Ege fci» queniaet intrahunt pefi Hfctffieneae aneat lapi gravet in ver,* sen *pertenter gregi : tf ca vthii/fii exurgent viri lequtnttt perverfa, uti aUacanf lijcipalet pefi ft* , Sed, o Domine Jefu, pervigil paftor, dt leo de tribu Juda , qui, fecundum pfalmiftam, fuper afpidem dt bafilifcum ambulas , dc conculcas leonem dc draconem , jam in fine fseculorum oves pafcue tus variis infidiis , dt rabie innumerabi- C lium luporum haftenus feffas miferanter anende, dc increpa feras arundinis, qne feriunt, dt dentibus frendunt fuper humilitatem ecclefie tus , fulti dc protefti arundineto, id eft, mundanapoteftate, exterius quidem nitida, fed interius vacua.· ubi, ficut ad beatum Job divina voce dicitur: *Neu fehm eanui htfiie agri Infant,* eunda fcilicet turba malignorum fpintuum fecundum libitum fuum debacchatur, veram etiam Behe- root, eorum utique princeps, ibidem fub umbra dormit in fecreto calami dc locis humentibus , cum fine aliqua inquietudine vel contradiâione in fuperborum dc lubricorum cordibus requiefeit fecurus. Catholica vero ecclefia promiffiones luas retinens, Domine , quotidie gaudet compleri in D doâoribus fuis illud Sapientis : *Fulgebant jufti , & tenqueue feintilla ia erundinete thfiurrcnt* , atÎue vento agitatas arundines comburent . Tunc crs arundinis pariter interient, in quibus eft congregatio taurorum , ccetus videlicet hsrefiarcharutn, cervicofo ducatu poft fe trahentium vaccas, id eft, lafcivas animas populorum : ut qui probati funt argento, excludantur, fcilicet perteâi in eloquiis divinis dc flabiles in fide appareant, emineant vel manifellentur. Argento quippe eloquia divina fignificantur, ut idem pfalmifia teftatur : *Eltquie Deatùù, elequia cafia, ergrntnat igne tantinatunt.* Per cxduConem autem, argentum val aurum quodam artificio fubrigicnr, elevatur, dc exprimitur: ut repente videatur ref- E perfum, & infignirim decenti figuratione diverforum florum aut imaginum, quod prius humile jacebat <St planrtm · Quod totum breviusdt clarius fic eloquitur magnus Paulus: *Opertet hartfn effi, ut quiprebati funt vaniftfii fiant in vehit* · Sed, o maligna hsrefis, non inde tibi blandiaris, quod ab apoftolo, *Opertet httrtftt effe,* audieris. Etenim t. ic. in fando evangelio Dominus nofter dicit : *Nectfft* eft, *ut venient fcandale : veruattaattn va heniai per quem ftanialaae venit.* Nempe non eft fruftra in fornace aurificis palea : quia aurum nos purgatur, fi palea non uratur.

V.

Huc & alia fimilia hia cum pene omnes facri eloquii pagins contra impudentem vefaniatn hssrecicorum concrepent . vehementer obftupefeimut, & lacrymis caritatis plangimus , fic edor, mille ecclefie fecerdotes ; quatenus qui Dei dabuemnt effe adjutores , pon exhorreant eorum fier/ loquaces , quorum memoriam cum fonitu peniffe, & civitates deftra&as'vident. Inde eft totam illud , quod tandem cum indicibili contritraoe dc gemitu cordis ac corporis effundimus, in^guo omnia vifcera catholice matris concutiuntur, in quo omnes lenius Chriftianorum obtnn. duntur, in quo difciplina ecclefiaftica dc fanflorum vigor canonum confunditur ac calcatur : quia tu , cariifime nobis , dc adhuc dicende in Chrifto frater de antilles Conftantinopolitane tuque Leo Acridane , dicimini apoftolicam dc Latinam ecclefiam nova prsfumptiooe, atque incredibili audacia , nec auditam nec conviâam palam damnaffe, pro eo maxime, quod de azymis audeat commemorationem dominice paffionis celebrare» Ecce incauta reprehenfio veftra , ecce non bona gloriatio veftra , quando ponitis in cçlum os veftrum , cum lingua veftra tranfiens in terra , humanis argumentationibus dc conjeâuris antiquam fidem confodere ac fubvertere moliatur . Ecce, nifi quantocius refipifeatis , incorporati dc annumerati, quod abfit, critis in illa cauda draconis, qua tertiam partem.ftellarum cçli traxit , dc in terram mifit. Ecce jam poft mille ac ferme viginti a palfione Salvatoris noliri annos , incipit per vos dtfcere Romana ecclefia, qualiter memoria paffionis ejufdem fit recolenda, quafi nil ei contulerit prgfentia, converfatio dc diuturna inftitutio, feu qua darificavit Deum, mors pretiofa illius venerabilis fenis, cui fpecialiter Chriftus Filius Dei vivi dicit : *Beatui tt, Staten Bar fena, quia care, tf fangait neu rtvtlavit tibi, fti Pater ntai qui tfi in cetlit.*

VI.

Non ergo perpenditis, quanta impudentia dicarar pater qui eft m crlis abfcondiffe *a principe* apoftolorum [illegible] crificil, per difpenfationem unigeniti fui, cui per femetipfum plenifljme revelare dignatus eft illud ineffabile arcanum inviGbilis divinitatis ejufdem Filii fui *t* Et cui non per angelum, nec per prophetam, fed proprio ore, ipfe Dominus angelo, rum dc prophetarum fie repromittit io fequentibus : *Bt ege dice tihi, quia ta et titrai, tf fa ttUm. per hanc petraae ediiicabe Bctlefieue ateeatt* illius capiti vos fatagitis fubtrahere Chriftum lefum , prster quem nemo poteft tsniverfali ecclefie aliud ponere fundamentum ? Quod utique derotiffimos ille Petrus non folum vivens, fed etiam moriens demonftravit, quando nimia humilitate dc congrua fignificatione fe crucifigi deorfum verfo capite petivit.* profeâo divina infpiratioae prsfigurans, fefe effe primum et quadrum lapidem in fundamento, quod eft Chriftus Jefus, compaginatum , cohsrentem atque connexum qui, ut. pote fuperpofitus angulari lapidi, totum pondus ecclefiaftice fabrics incorruptibili folididate fuf. ferret, ac proprii capitis fuppofitiouc omnia mean, bra corporis Chrifti per aptas dc naturales compages, ulque ad confummationem fsculi, quafi ufque ad pedes crefcentia, inflexibili collo ad csloa fuftolleret.

VII.

Taliter S.ecdefia fuper petra», id eft, Chriflum, & fuper Petrum vel Cepham filium Joan, nia, qui prius *Simon* dicebatur, aedificata, quia infe-

inferi portis, difputationibo»fcilicethaereticorum, qu® vanos ad interitum introducunt, nullatenus *oret fuperanda· Sic pollicetur ipfa veritas , per quam funt vera, quacumque faut vera; *Parte iaferi* ara pr«tM?rto*r *advtrfm rate.* Cujus promiffioais eficffiam fe precibus impetrafle a Patre idem Filius proteftatur, dicendo ad Patrem: *St-au*, fttf fataaat txpttvoil vat, tti trOrarat fitat tntime: tta aittar recavi pr» t·, e/ «m itfinat JUtt tva: tf t» aiifiuntia caavtrfxt tanfirma fratrar ttau.* Erit ergo quifquam tanta dementia , qui orationem illius, cujus velle eftpoffc, audeat *n aliquo vacuam putaref Nonne a fede principis apoftolorum, Romana videlicet*ecclefia, tam per curodetn Petrum, quam per fucccffore* fuos, reprobata & conviffa, atque expugnata funt omnium hrreticorum commenta, Ac fratrum corda in fide Petri, que haffenus nec defecit, nec ufque in finem deficiet, funt confirmata?

VIII.

Praeterimus nominarim replicare nonaginta Ac eo amplius hxrefc» ab orientis partibus, vel ab ipfis Gracia, diverto tempore ex diverto errore ad corrumpendam virginitatem catholice ecclefia* matri* emergentes. Dicendum videtur ex pane, quanta* Conftantinopolitana ecclefia per prefule* ioo* fufeitaverit peftcs, qua* viriliter expugnavit , protrivit, & fuffocavit Romana Ac apoftolica fedes. Ecce Eulebius Nicomedienfis epifcopus, fedis Condantinopolitanr invafor, Ac figmfer malediffi Arii extitit. Quartus Macedonius herefiarcha , fuffocator ahtecefforis fui beati Pauli , blafphemator Spiritu* fandi , tortor Chriftianorum, dc ufque ad mortem perfecutor, Ac alter Julianus, charaftere in frontibus notando catholico*. Haec Ac alia mala tam ipfe, quam fui fequaets, per omnes orientis urbes, & maxime Conftantinopoli, agebat: cum Hefperic parte» ab hac tempeftatc immote manerent, tefte veftro hiftorioS^phoSocrate, Qpintus Eudoxius Arianus invetor fedis. Ac ordinator Eunomii haeretici , dipalrem f quod nullum colat ; Filium n>n*«, quod Patrem colat. Sextus Demophilus , ipfe Arianus. Nonus Maximus, Cynicus & Apolliaarifta. Decimu» Neffarius vir fanffu*, ordinatus • fanda Conftantipolitana fynodo prima : de quo cum fanffi paires Damato pap®, Ac fuis coepifcoSi*fcripfiffent, dixerunt: Conftantinopolitan®uris novellam, ut ita dicamus, ecclefiam velutex ore leoni·, heretkis fuffoffam blafpbemiis, abflraximus: tefte Theodoreto veftro hiftoriografo · Sed noo inde omnino (uffocatus eft ille veternofus bafilifeu* Ac venenofus : quia lucceffor hujus Joannes Chryfoftomus ab ingrata ecclefia bis eft depofitus, At io exilio dcfun&u*. Cujus depofitioncm non ferentes occidentales epifeopi , id eft, Latini, ab orientalium communione funt fegregati. Hujus fucceffor Arfacius manu militari in Joannitasdefcviit, in fequaces videlicet beati Joaoni*. Jam quintusdecimus in catalogo Neflorius harefiarcha extitit, qui (piritn diaboli plenus, inter alias fu* perverfitatis blafphemias, tale virus evomuit: Dei genitricem Mariam nullus appellet : Maria enim'homo fuit, Ac Deum abbomisse generari nimis impoffibile eft. Qui etiam duas pertona* in Deo Chrifto mentitu* eft. Hinc feptimus decimus Flavianus beatus preful martyrio coronatu* poftea . qui* damnavit Eutychen abbatem, unam fubftaotiam vel naturam iu Chriflo afferentem. Propter quod beatiflim* memaria* domino papa Leone, At Marciano Chriftianiffimo imperatore faffum eft Cbakedonenfe concilium fexcentorum triginta pontificum. Quid dicamus de Aeacio accutotore, At ivftitutomPetri Alexandrini epifeopi, par quo* plurima horni-cidia extiterunt, nifi quod a faoAitfimo Gelafio papa in perpetuum fuere ambo damnati cum Joanne fucceffore Ac defenfore Aeacii? Poft quo* Anthimus Eutychianus hcreticus per prafentem papam Agapetum in ipfa Conflantincpoli eft depolitus . Eutychius autem , quia dogmatizabat humanum corpus in refurreffione impalbabile futuram , Ac vento aereque fubtilius, a beato Gregorio tunc diacono ita eft conviatus , ut in prafenti* pia memoria Tiberii imperatori* codices dogmati* ejus juftis flammis traderentur.

IX.

Succeffit quoque huic Joannes, cujus fuperbiam quamvis univerfusmundus capere nequiverit, anguftus'tamen cefpes poft non multum tempori* compreffit. Hic nimiz vanitati* novum nomen primus fibi utorpavit, ubi fe « cunffis oecumenicum patriarcham, id eft, univerfalem, At dici At feribi debere decrevit. Pro qua utique prafumptione a beati* Pontificibus Pelagio Ac Gregorio digna percultos eft excommunicatione. Cujus contagii macula adhuc vobis eum ipfa maledtffione ficadhafit: nt nunc quoque vosipfos cecumenicos patriarcha*, At appellare, dc feribere non timeatis. Et certe nomen iftud a fanffis patribus in Chalcedonenfi fynodo, ob reverentiam S. Romane At apoftolica fedis, fitoAilfimo deceffori noftro Leoni papa*, At praeclariffimo doffori, fucceforibufque ejus fuit oblatum: fed nec ab illo, nec ab ullo fuccefforum ipfius c nftat baffenu* receptum. Et cui poft Chriflum Jetom hoc nomen magis poterat aptari , quam fucccfforibus Petri f Sed imitanda humilitas reverendorum pontificum, attendens quod ipfe princeps apoftolorum non inveniatur diffus univerfalis apoftolus luperbum refutavit vocabtfum penitus,quo videbatur par dignitas fubtrahi cuuffis per orbem pratolibus, dum uni ex toto arrogaretur, tanquam finguli dicerent verbis & fiiffis, quodmagifler eorum & primus crucifigendos inquit: Non ium dignus caput furfum ponere, fed declinare vultum in tertam. Vcftra ergo fraternitas videar, quanta apud fe protervia tumeat, qu* nec oblatum fibi a quoquam, nec conceffum, fed potias denegatum, Ac tub anathematis interpofitione ab apoftolica Ac prima *Me,* Ac a fanffis atque orthodoxis patribu* interdiffum toperftitiofum vocabulum, tante obftinationis contumacia, par quadringentos jam a beatiffimo papa Gregorio At amplius anno* , uiprpare non ceffat. Et qualiter exempto Domini noftri Jefu Chrifti & lucrum , parati Cflis pro fratribu* animas ponete , qui per tot tempora noluftis (altem inane nomen , At totius ecclefia* unitatem fua iniolentia fcandalizans deponere? Ac quid effecit in veftris mentibus toties declamata in aunbus illa gloriofi apoftoli profeffio , qui dicit : *S·»/ fcaadidizatur* , AT *tgt* «m *arer* ? qui non folum pro icandalo aliorum non urimini, fed etiam (icandalo veftro quotidie uritis tedefiam Dei?

X.

Sed nt ad reliquo* deceffores veftro» revertamur: quid de Pyrrho epifcopo, imo hcrefiarche Macarii' Antiocheni (equace dicetur ? qui veniens Romam, feripto anathematizavit omnia, que ipfe dc deceffores fui contra fidem catholicam Ac apoftolkac fedis fenferant. Sed quantocius ad vomitum reverfus, a papa Theodoro eft damuato*, Ac fucceffor ejus Paulus, quod ab eodem Romano pontifice monitus Ac increpatus non refipuit quando valut fimulacrum aut phaatafma aliquod ia-

inlanfibile dominum noflrum *Jetum* Chriftnm arbitratns, nec unam, nec duas voluntates vel operationes io eodem fuiffe difinivit, dc altare Latinorum dt legatorum Roman» ecclefi», quod nemo haereticorum ante eum prefumpferat, fubvertit. Ad cujus rabiem, qua fieviebat in catholicos, deftrueodam, fanfiiftimut papa Mariions, collcfiis cantam & quinque epifeopis, damnavit Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, dc Paulum Cooftantinopolitanos epifeopo*. In qua utique vefania nec vos iftis modo temporibus inferiores illo veftro Paulo, fumtnam dcapoftolicam fedem, cunfiofque inftitutionis ejusfidifiimo* obfervatores anathemate damnatis: incauta, impudenti arrogantia adeo ccecati, ut non animadvertatis quid, Ac qui *faciatis*, & cui. Illi nempe facitis prejudicium, de qua nec vobis, nec cuilibet mortalium licet facere judicium; beatiflimo Ac apoftolico pontifice Silveftro divinitus decernente, fpirilualique ejus filio Couftantino rt!igiufifftmo Augufto cum univerfii lynodo Niccna approbante ac fubfcribente, ut famm* fedesane mine judicetur.* inviolabiliter Ac iuconcufle. fibi confervato illo privilegio, quod idem princeps Îuarto baptifinaiM fui die devotus contulit ponti-ci Romano.' fcilicet in toto orbe facerdotes ita hunc caput habeant, ficut omnes judice*regem. Quorum femper omni mundo reverendam fenteotiam, ficut veraciter divina infpiratione promulgatam, amplexa reliqui» univerfale* fynodi, id eft Conftantinopolitana *Pfim»*, confenfu pii Augufti & religiofi majori* Theodofii; Epbefina prima, fub juniore Tbeodofio filio Archadii; Chakedonenfi*, fub imperio dive memori» Marciani; tertia Conftantioopolitaoa, rogatu Ac confeofu juniori* Conftantini; unanimi voluntate, coocordique verbo Atfcripto confirmavere fanfiam Romanam Ac apoftolicam fedem, poft dominum Jefum caput eue omnium ccclefiarum Dei ! & hoc debere credi, confiteri, Ac feribi ab omnibus veneratoribus Nicatni Concilii.- cujus ftatutorum u'. jue ad unum jota contemptoribus diftrifium anathema cautum eft a quinque prxfatis, At cunâis fanfiorum patrum fynodis fubfequentibu*.

XI

Sic juxta Sapientem, lapis miiïus non pergit ad etelum, & maledifium fruftra prolatum, revertitur in authorem fuum; Sic, juxta vulgi proverbium, qoi fupra caput fuum ipuere conatur, qcwntocius ra faciem illius fputum retabitur. Sic nobi* maledifium pro maledifio non reddentibus, fed cum Pfalmifta adverfum nos peccatore confidente, cuftodiam ori noftro jam dtu ponentibus, per tumorem veftrom incurriftis, quod dolemus. qitia prejudicium faciendo fumme fedi, de qua nec judicium licet facere cuiquam hominum, anathema accepiftis ab univerfis patribus omnium venerabilium conciliorum. Quo indiffolubiliter adftnngemini, fi cor impeemten* retinendo iuper tantam prsfumptionem, ab illo per vicarios ipfius non iblvamini, cui fpecialiter dixit Chriflu* Filius Det vivi: *^ntctetHqne folverit fnper tecram, ewa* faintt tf l» cala.* Si conferamus veter* novit, Balaam ille arioius in hac parte cautior fuit vobis: q>t reverens Deum, nec promiffis, nec nimia regis Moab ad maledicendum filiis Ifrad fie&i potuit: ftirewsda, inquiens, ava/rdicaw nu ms *mtlednût Dent f tttt qmmodo dettflabor qncm dominât* mu *dt. teflotterf* Vos vero nec amor Dei & proximi, nec reverentia divinorum canonum, aut, ficut dicitur, orthodoxorum principem veftrorum prohibitio revocat, quin publice maledicatis & dece-

flamini genus elefitun, regale facesdotium, genicmque fanfism.

XII.

Quod quamvis omnibus ecdcfiis Chrifti, que unam catholicam in toto mundo efficiunt, a principe apoftolorum Petro fit veto difium.- Duili tamen verius aptatur, quam ilii cui proprie prefidet ipfe qui cœleftis regni meruit gubernacula obtinere, Domino Jefu Chrifto fibi dicente. *Tibi debt elavet regm ctehrtm*, flt in fpeciali potcllate ligandi & folvendi, fummi facerdotii privilegium. At quoniam, atieftame Salomone, *Ctr regit* ia mu dasviai, *qmnmqte voloerif wrtet ellmi;tao*~ tum apicem cœleftis dignitatis in beato Petro dc in ejus vicariis prudeotiilimus terrene monarchie princeps Couftantmutintima confideratiouereveritus, condos ufque in finem fieculi fuccefturoa eidem apoftolo in Romana fede pontifices, per beatum Silvcftrum non folum imperiali poteftace & dignitate, verum etiam infulis & tmniftris adornavit imperialibus: valde indignum fore arbitratus, terreno imperio fubdi quos divina majeflas profecit cœlefti.- cui equidem comparatum iftud ^rreuum, nihil eft nifi vanitas vanitatum, qua homines obliti domini creatoris fui, intumeIcentes, mox detumefeunt. Et umeo imperialia celfitudo hoc totum quod potuit effecit, quando iota devotione quidquid à domino acceperat, eidem in mimftris fins reddidit Ut eaim venerabilis Paulus docet,*Non efl polefit» nifio Deo : qutcorn- Cqnt tutae» fnot, a Dee ordinatafont.* Quibus in terreni regni oppotuna adminiStatione non refifiendum *fic* inftruimur per ipfum principem apoftolorum: *StijcUt eftote omne bnmant creatur» propter Dettm; five regt, q»tfiprtcellenti '.five dttabm*, faa-9««w *tb eo mtfit, td vindidiam teuiefaflortim* ,/aa* *dem ven btnortem : ftit fit eft vtlttntee Det*. Et poft pauca' *Dette» timete, rtgete honorificate*. Atque per coapoftolum cju' Paulum Omhim «*μμμ *poteflttibiet fnblimioribm jnbdtto fit. Nam qui refiftit poteftJti, Dei ordination» refiftit. Qa» enter* refiftnnt, ipfi fibi damnationem aqntrnnt.* Unde Sapientia in Proverbiis intonard>ccn> : *Per me reget r,,u. regnant, If principal jufta decernant.* Quod etiam fepe diflus Auguflus Confiantinus perlpicacis animi vivacitate deprehendit, *& matri fus* rebgiofit. Helena inter nonnulla fic refenpfit: Qui moderatur fariula, At difponit totius mundi fuffragia, quibus alimur it (uflentamur, per fe quidem fpirantia vivificat, fed per pefiora ptincipum fua jura feculis difiat.

XIII.

His dc aliis qnam plurimis teflimoniis, jam vobis fatisfafium afle debuit dc terreno & cœlefti imperio, immo de regali facerdotio S. Romann dc apoftolics fedis, praecipue fupei fpeciall ejus difpoiitione in eœlis: fi quoquo modo Cbriftiani effe vel dici optatis, & fi ipfam evangelii veritatem aperte, quod abfit, non impugnatis. Ad cujus tonitruum quifquis non expergifeitur: non dormit, fed omnino eft mortuus, cui fruftra ab hominibus clamabitur. Sed ne forte adhuc de terrena ipfius dominatione aliquis vois dubietatis fiiperfit fcrupulus, nere leviter fufpicemini ineptis dt anilibus fabulis fanfiam Romanam fedem velle fibi ioconcuffutn honora» vendicarc dc defenfare aliquatenus, pauca cxprivilegio, ejufdem Conftantini mana cum croce aurea fuper cnleftis davigeri venerabile corpus pofito, ad medium proferemus, quibus fundetur veritas, dt confundatur vanitas.* ut omnia membra catholice matris cogootcant, nos illius Petri difciplioc efte, qui fic in epiftola fua *dlt* de fer

hn. N·· *Mfa faialtt ftcutt ne/aw vkù fttimui* A Dvavini *ntflrt Jtf» Cbrtfli virttrttt*, fti fptculttt-rti ftfh ilittu migiitadnui:* & nos vobis iocul. care non tam relatu quolibet, quam que ipio vi. fu ft' taftu comperta (uut. Vel admoniti reco» gnoicite, quia idem gloriofus princeps in *jam* di· âo privilegio poft Chriflianz fidet claram perfe* âamque confeifionem, atque baptifmatis fui enucleatam commendationem , (pecialcm fande Romane ecciefie dignitatem fic promulgavit, diceos : „ Utile judicavimus una cum omnibus noftris „ *fairtpii,* ft univerfo (enatu, opnmatibusetiam „ ft cunâo populo Romane gloric imperio fub- „ jacente, ut ficut beatus Petrus io terris vica- „ rius Filii Dei videtur effe conftitutus, ita et» „ iam ft pontifices ipfius principis apoftolorum B „ vice, principatus poteftatem, amplius quam ter» „ rene imperialis noftre (erenitatis maofuetudo „ habere videtur, concelTam a nobis noftroque m imperio obtineant, eligentes nobis ipfum prin· „ cipem apoftolorum, vel ejus vicarios, firmos „ apud Deum effe patronos. Et ficut noftra eft „ terrena imperialis potentia, ita epu facrofan- „ âam Romanam ecclefiam decrevimus veneran- „ ter honorare, & amplius quam noftrum impe* riumterrenumque thronum, fedem facratiffi- „ num B. Petri gloriofe exaltare: tribuentes ei „ poteftatem ft gloria dignitatem, atque vigo· „ rem ft honorificentiam imperialem: atque de· „ cernentes tancimus, ut principatum teneat tam „ (upe- quatuoriedes, Alexandrinam, Antioche C „ nam , Hierosolymitanam ac Coniiaotinopoiita- „ nam, quamque etiam fuper omnes in univer. „ fo orbe terrarum Dei ecdefias: & pontifex , „ qui pro tempore, ipfius facroianâz Romana „ ecclefia extiterit , celfior & princeps cunâis „ facerdotibus totius mundi exillat; & ejus ju- M dicio quaque ad cultum Dei vel fidei *Chri·* „ ftianorum Habilitatem procuranda fuerint, di» * tponantur. Juflum quippe eft, ut ubi lex (an· „ âa caput teneat principatus, ubi fanâarumle- „ gum inftitutor Salvator nofter beatum Petrum „ apoftolum obtinere przcepit cathedram, ubi ft „ crucis patibulum fuftinens, beata mortis fum- „ pfit poculum, (uique magiftri ft Domini imi· „ tator apparuit: ft ibi gentes proChrifti nomi-D „ nis confeflione colla fleâant, ubi eorumdoâor „ beatus Paulus apoftolus pro Chrifto extenio „ collo martyrio eft coronatus: ft illic ufque in „ finem quarant doâorem, ubi fandorum do- „ âorutn quieicunt corpora : ft ibi proni ac hu· „ mo proftrati, caleflis regis Dei ft Salvatoris n noftri *Jefu* Chrifti famulentur officio, ubi fu- „ perbi, terreni regis ferviebant imperio. " Et fuccinâe commemorato fuo ftudio & devotione in conftruendis aliquot fanâorum bafilicis, & imperialium donationum magnificentia abundanter ditatis, ait: „ Concedimus ipfis tandis apoftolis „ dominis beatiffimis Petro ft Paulo, ft per hos „ etiam beato Silveftro patrinoftro, fummopon- „ tifici, ft univeriali urbis Roma papa, & om-E „ nibus ejus fucccftoribus pontificibus, qui ufque „ in finem mundi in fede beati Petri erunt fef- „ furi, atque de prafenti contradimus palatium „ imperii noftri Lateraneofe, quod omnibus in „ toto orbe terrarum przfertur atque pracelhc „ palatiis . Deinde diadema, videlicet coronam „ capitis noftri, fimulque phrygium, necnon & „ fuperhumerale, videlicet lorum quod imperia- „ le circumdare aftolet collum: verum etiam & chlamydem purpuream , atque tunicam cocci· „ neam , ft omnia imperialia indumenta, fed ft „ dignitatem imperialium przfidentium equi- tum; conferentes ei etiam imperialia fceptra ‡ „ fimulque eunda figna atque banda, etiam *A* „ drverfa ornamenta imperialia, *Ct* omnem pro» „ cetljonem imperialis culminis, & gloriam po- „ teftatis noftrae . Viros etiam reverendifiimos „ clericos diverfi ordinis, eidem facrofanâas Ro „ mane ecdefis fervientes, illud culmen fingu „ laris potentia & prcccUentic habere fancimus, „ cujus ampliifimus nofter fenatus videtur gloria „ adornari: id eft, patricios atque confutes effi- „ ci, necnon & *ceteris* dignitatibus imperialibus „ eos promulgamus decorari. Et ficut imperialis „ exftat decorata militia, ita & clerumS-Roma- „ ne ecciefie ornari decernimus. Er quemadmo· „ dum imperialis potentia diverfis officiis, cubi· „ culariorum nempe & oftiariorum, atque om- „ nium excubitorum ornatur ; ita & fandam „ Romanam ecclefiam decorari volumus. Et ut „ ampliflime pontificale decus prefulgeat, decer» „ siimus & hoc, ut clerici ejufdem S- Romane „ ecciefie mappulis & linteaminibus, id eft can- „ didiftimo colore decoratos equos equitent. Et „ fic nofter (enatus calceamentis utitur cum „ udonibus, id eft candido linteamine illuflra» » tis, fic utantur dt clerici: ft ita, celeflia fi» „ cut terrena , ad laudem Dei decorentur. Pre „ omnibus autem licentiam tribuentes, concedimus „ ipfi fanâi(fimo patri noftro Silveftro urbis Ro- „ meepifeopo, ft pape, & omnibus nui poft eum „ in fucceftu, ft perpetuis temporibus advene. „ rint, beanftimis pontificibus , pro honore & „ gloria Cbrifti Dei noftri in eadem magna Dei „ catholica ft apoftolica ecclefia ex noftro indi. „ âo, quem placatus proprio confilio clerical „ voluerit, & in numero religioforum clerico» „ rum connumerare, nullum ex omnibus pracfu» „ mentem fuperbe agere.

XIV,

„ Decrevimus itaque & hoc, ut idem venera» „ bilis pater nofter Silvefter fummus pontifex , „ vel omnes ei fuccedentes pontifices, diadema» „ te, videlicet corona quam ex capite noftro ii» „ li conceftlmus, ex auro puriftimo & gemmis „ pretiofis uti debeant, & in capite ad laudem „ Dei pro honore beati Petri geftare. Ipfe vero „ beatiflimus papa fuper coronam clericatus, quam n *gerit ad gloriam* beati Petri, omnino ipfa ex „ auro non eft paftus uti corona.* phrygium au» „ tem candido nitore, fplendidamlefurreftionem „ dominicam defignans, ejus facratiflimo vertici „ manibus noftris impofuimus, ft tenentes fne» „ num equi ipfius, pro reverentia beati. Petri , „ ftratoris illi officium exhibuimus, ftatuentes eo» „ dem phrygio omnes fucceflorcs ejus fingulari. „ ter uti in proceftiooibus, ad imitationem im- „ perii noftri. Unde ut pontificalis apex non vi» „ lefcat, fed magis quam imperii dignitas ftglo» „ rise & potentia decoretur, ecce tam palatium „ noftrum, ut prolatum eft, quam Romanam „ urbem, & omnes Italiae feu occidentalium re* „ gionum provincias, loca & civitates, fitpefiuo „ beatiflimo pontifici ft patri noftro Silveftro uni- „ verfali papae contradentes atque relinquentes , „ ei vel fucccftoribus ipfius pontificibus potefta- „ tem & ditionem firmam imperiali cenfura per „ hanc noftram divalem juftionem ft pragmati. „ cum conftitutum decernimus di(ponenda, atque » juri Ianâe Romane ecciefie concedimus per- „ manlura · Unde congruum profpexjmus , no- » ftrum imperium ft regni poteftatem orientali» „ bus transferri ac tranfmutari regionibus, ft ia „ Byzantie provinciae optimo loco nomini noftro „ civitatem aedificari, ft noftrum illic conditui

M im-

„ imperium ; qnoniam ubi principatus faeetdo- „ tum ft Chrittianc religionis caput ab ianpera- „ tore celefti conftitutum eft, juftum non eft „ ut illic terrenus imperator habeat potefiatem · „ Hsk vero omnia , qu* per hanc imperialem „ factum, ft per alia divalia desma ftatnimus „ atque confirmavimus , nique ia finem mundi „ illmta ft inroucuffa permanfara decernimus. u Deinde fefta obteftariooe coram Deo vivo ft terribili ejus judicio, ft itnprtcatioue attero*condemnationis temeratori vel contemptori ipfiua fisi privilegii, fecutus Hem venerabilis Cooftantim*, ait: „ Hujus vero Imperialis nofiri decreti pagi- „ nam propriis manibus roborantes, fuper vene- M nodum corpm po- „ fiumos, ibiqisd eidem Dri apoftolo fpoodentet nos cUoâa inviolabiliter condervare, ft noftris „ fuccefforibns imperatoribus *coofervandn* in man- „ datis relinquere, patri noftro Silvcftro fummo „ pontifici ft univetfall pap·, ft per eum cun- „ dis (bccefforibus ejus pontificibus, Domino Deo „ & falvstore noflro JefuChrifto annuente, tra- w dimns, feliciter atque perenniter poflidenda.

XV.

Tot ergo ft talibus aliifque quamplnrimis teffimooiis fabaixa non erubefeit veritas, fed confutatur impudens vanitas. At nos hinc habentes teftimooium majus Conflantioo; £w, ut ait beatus evangelifta Joannes, dr *terra efl, tf de terra lefnitur,* vix ab homine teflimonium accipimus, contenti teflimonio illius qui de Cteio venit, ft fuper omnes eft, ft dicit ; T· *te Petrae,* —faprr bone *petra» tijkth ecclefiam mm , & perte inferi neu pravaieiamt aioerfut cam. Bt tiii date duvet ngni calera». Bt yndtumfue ligaverit /aper terram, erit ligatam & i» celti ; &* fwdcMSfw *jel-Verit fuper terram, erit friata» tf m ceeht.* Qui etiam ia catalogo apoftolorum inftar cardinis ab ipfo domino Jefu Chrifto primus pofitus, Petrus, id eft, Cephas extat cognominatus. Cui fpecialiter ft nominatim, non tantum ante paffionem tuam, verum, ftinipfius articulopaffionis, mox ut fui corporis ft fanguinis mirabile myfterium agendum generaliter difcipulis tradidit, tam oves *fe* palorum paftore percnfft» difpergcndas, quam ft nique in finem fieculi ad unum ovile, ft ad fe unum pallorem colligendas commendando, ait : Jiwan, *Sisse·, ecce fatanet expetivit* ve/, *at entrent ficut triticu» : ege autem regttvi pre te, ut neu deficiet fidet tue : & tu eliquande ceuverfut renfirme firatret tuet.* Ipfum quoque angelos per mulieres nd videndam refurgeutis magiftri gloriam nomine invitavit, cum dixit : *Dicite difcipulu tjut, tf Fttre, quia farrexit: B ecte précédât vet* m *Galilee». /H eme vifitUtü.* Necnon eidem, ipfa dic refurreftmois fe* , pius ft verax raagifter apparuit , quemadmodum venerabilis evangeliffa Lucae nos inflruit, dicens; (feri· *fumait deminue vere, Ô* apparuit Situe» .* Quam manifeflatiooem foli Petro prius, deinde illi cum reliquis condifcipulis faftam, gloriofus coapoftolas ejus Paulus declarat, ubi ad Corinthios fic feribit*: $aie fament Chrifiat tertia die 'fecunda» feriptarat ' tJ qate Vtfut efi Cephe, tf pefi km undecim.*

XVI.

Inflante quoque jam fu* affumptionis gloria , ubi prandebat cum feptem difcipulis fuit, dominus amorem Petri erga fe terno mquifivit, ft tertio confitenti , agnbs ft oves fuas tertio pafeere prsecepit.· pro quibus qpa morte clarificaturus effet Drum, in eutenfione manuum illius ft prccinftione futura, eidem fignificavit. Qs»i nec mete, affompto domino, in medio centum ft virinti fratrum exurgens, ft profandos fanftiffimi Pfalmifl* fenfaa ddi&rcos, autboritate fua apoftolicum numerum , forte annumerato Manhia , fupftevit, quem undenarium remanere nefas credidit . Quibus etiam pariter miflb Spiritu S. in variis linguis, cum quidam ftuperent admiratione, quidam deridentes inveterata oscitate, dicerent mufto plenos effe.· Petrus uno SJonlis teflimooto & ignaros ioftruxit, ft incredulos deftruKtc. Deinde confianter improperata illis (celerata fisa confpiratione adverfns dominam ft Chriflam ejus, qua ipfum autborcm vit* morte cur. piCma mat condemnantes interfecerant.' clarifftmis beati David oraculis adflruxit illius fanftam reimre&iooem, ft gloriofam afceofiooem, ft ab Deo impwfentiaram faffam Spiritus Sanaicffufionem. Ita compunftisjud«is, primus apoftolorum reis (anguinis Chrifti pcenitentiam indixit, ft eorum protinus tria millia baptiuvit.

XVII.

Hic fokis, 6cut doâiloquus evangelifta Luras teftatur, dum qui difpcrfi fueram properfccutione faâa fob Stéphane , circutrxnt civitates, SMmini loquentea verbum vite , nifi folis Judaeis , orans in ccenaculo, faftus eft in excdffu mentis.* ft linteum omnibus terr* quadrupedibus , & reptilibus , volucribufque cœli refertum , quatuor initiis fubmitti de calo vidit, fibique calitus diôum tertio: *Sarge, Petre, accide O »andeua: ft* tertio ab eo refponfum: *Qfiacenmune & in»uncdaw anfae» iatreivit et mea»:* & tertio fuperna voce repetitam : *^eed Deae mandavit, tu ne ce»tute» dixerie :* fuffscienter influâus , a quatuor mundi partibus gentes quondam immundas in u>nitatem fidei congregandas, ficque fide mundatis eorum confeieotiis ab operibus mortuis, ft occifa in cis priftioa immunditia l cui fervire membra fua exhibuerant , Chriflo dcleftabiliter tnvifcerandas tribus nuociis in myfferio Trinitatis fc invitantibus, immanem aprum ilium de f)1rs gentium, Cornelium centurionem aggreffus, non *te*lu&autem occidit ft comedit , quando aqua ft Spiritu mundatum ecclefi* indidit. Cui, coadunatis ipfius domefficis ft amicis, dum adhuc loqneretnr, Spiritus fanftiu cecidit fuperomnes qui audiebant verbum. & erant loqiunies linguis, ft. *magnificantes Deum.* Quod null» Judeorum, ncc ipfis apollolis, ufpiam tegitur conceffum, ut paracleti tantam plenitudinem acciperent prius quans* baptifmum. Nonne hinc jam luce clarius conflat, Petrum primitus ad cdificationem ecclefi* Chrifli Judator & Gentiles attraxiffc , & quafi duos parietes ex divcrfo 7cnientcs, per angularem lapidem Chriftum indiffolubili caritatis glutine conjunxiffe ? Qni poftea videns meffem multam, dc operarios paucos, Paulum & Barnabam ab Antiochia praulicatorer omnibus nationibus dcftinavit.· quibus ftrenue officio infudaniibus dexteram focietatis dedit, ut illi quidem in gentibus, ipfe vero iu circumcifione effet , ficut in epiftola ad Galatas offenditur 'evidenter'. Neque tamen partito in eos onere, fubtraxit fc empta vocationi gentium & cura: quam poft Afiam ab Illyrico ientit tota Europa & Africa, prccipueque mundi caput fic domina gentium Roma . Nam pun quidam pfcudoapoffoli turbaflent corda fratrum , dicentes eos debere circumcidi fecundum legem Moyfis: Paulufque & Barnaba· Hierofolymam iificat, fuper hac qucftrone confalcuri .· iolus Petrus, fua autbonrate, circumcifiouis onus atque veteris tegis jugum a cervicibus difcipuiorum removit , ft gratiae evangelii ad plenam falutem credentium iufhccrc ccnfuit, dicens: fiearv w»· *au.* k

Ut empomre grave jugum fuper cervices difcipulo- **raw, j«»d wf*e** *patret naftri, rnfue nes perterepa-fuimus ? fed per gratiam domsni Jefu Cbrtfts credimus fulvori, fuemadmodum tJ tilt. Vifree eftenim Spiritei fanih &mbts, mbit eneris ultra vobis imponere .* Qua utique refponfionc confirmatus dodor gentium Paulus, Galatis proteftatur: *Si circumcidomim, Cbriftus vobit mbit prodent.*

XVIII.

Scd Ac illud in ipfo Petro nihilo minus eft anitnadrertendum, quod fui corporis umbra infirmis conferebat optatefofpitatisremedium. Quod nulli fandorum conflat haâetsus conccflum; nec ille, per quem Petrus potuit quidquid boni potuit , ex fuo fanâiflimo corpore «liquendo cut-Juam tale donum attribuit fanâus fsoâorum , ed fuo Petro fpecialiter in magna fignificatione prrfentis & futur* ecclefir boc refervavit priri-Icgium. Scilicet quia ipfe utriufque principalisreâor exifleret, utriufque flatum in fcipfo portenderet , quatenus hzc vifibilium dc tranfiturorum fiicramcntorum fecreta virtute, quafi umbra fua, morbis animarum in terra curatis , illam nobis adhuc invifibilem veritatis Ac beatitudinis folidain fpeciem, velut folidum corpus, exhibeat in cœlis . Quarum differentiam breviter Apoftolus demonflrat: *Videmus a«ac, inquiens, perfpetulum tn antgmate, tunc autem farte ad faciem. Nunc cognelco ex pa>te: tum autem co^nofeam, ficut tP cognitus Jum .* Cui concordans Joannes coapoftolus luus ait: *Cinffimi, filn Dei fumus, dS nendumaparuit fuid erimui. Sctmui fueniamcum apparuerit, fimtlsi ei ensnul: quoniam videbimus eum ficuti eft.* Quod vero przfens ecclefia fide dc fpe falvatur , Paulus fic loquitur: *Sine fide impojfibile eftplacere Deo. Fides autem e/i fperandarum fubftantia rerum, argumentum non apparentium.* Idem in alio loco : *Spe falvt fsdli fumat, fpet autem fua Videtur, n»n efl Jpes. §^uod enim videt fun , fu:d fperet ? S c* modo credendo, & fperando, atque per patientiam c cpeâando quod non videmus, fidc& fpe a peccatis liberati vidimus, quia juftus ex fide vivit . In futuro plenam beatitudinem in re videbimus dc polfidebimus, qua per caritatem folamfinefaftidio fatiabimur, cum apparuerit gloria ejus.

XIX.

Verum veftra infoientia, nihili pendens talia, fpeciabbus Chrifti ovibus claudere dc interdicere non timet, in quibus temporaliter ad laudem Dei recubabant, ovilia: quas ipfe non cedat invitare dc introducere ad fempiternz vnz pafcua : quas tantum ex omnibus fibi compatientes in crucis ultima pena jam pofitus attendens , pro eifdem animam ponendo, cum gratiarum adione & piiffima prece in ipfa cmiflione fui beati fpiritua domino commendavit , dicens : Gratias tibi ago . Patior bone , quia oves , quas tradidifti mihi , compatiuntur mihi. Peto ergo ut participent mccum de gratia tua in lempiternum. Ergo przvaiebit illis portas vitz obferare vel obftruere errorum claviculis , ieu lophiimatjm tendiculis, quilibet inimicus, quas poteftate, meritis, dc prece, referat & pandit tantus amicus , cui porte inferi non przvalebunt aliquatenus in coelis terriique przpotens ex ultimo defiderio anime fur , dc voluntate labiotum fuorum a domino, ad quem mox ibat, erit fraudatus ? Abfit.

XX.

Quapropter a tanta amentia jam refipifeite, dc Latinos vere catholicos, atque maximi Petri familiariores difcipulos , inftitutiooifque ejus devotiores fedatores ceffate fubfannando azymitas vocare, aut ecclefias illis denegare, fcu tormenta , ficut cœpiftis , inferre , fi vulti· ouoc & temper pacem & portionem {cum Petro habere. Cujus doârinam dc traditionem in cpiftola ad Roma· nos, fapientibus dc iofipientibus debitor ille gentium dodor, nd tertium cetum, At in paradifum raptus, fic per omnia commendat, dicens : *Primum fuidem gratias age Dee meo per Jefum Cbri. ftum pro omnibus vobit, fato fides veftra aruumciatur m umverfe mundo. Ex cujus* capiaoli occafione beatus & catholicus doâor Auguftinus, io Latinaque lingua ciariifimus , atque nofter Chrylo-ftomus ais : Fides illa , quam Romani habent , ipfa cademque eft, Ac non alia, quas in univerfo mundo annuntiatur dc creditur: quas non folum in terra , fed dc in coelis predicatur : quia Jefus pacificavit per faoguioem fuum non folum teneflria dc inferne, fed dc cceleftia. Et hoc eft in univerfo mundo fidem predicari , per quam omnis mundus fit fubdima Deo. Sed Paulum audite fubiequentem : *Dcfidero videre vet , et ali-9«/d impertiar voits gratia fpiritualis adeonfirmandos vos .* Qui ne putaretur velle aliquid inftitutioni Petri addere, vel demere, expofuir Quid dixerit *ed confirmandos vet, id efl, fimul coufolari tn vtiis per earn, ya< invitees efl, fidem veftram atfee meam.* Et in fine epiflole monens eos devitare falfos fratres, & ptrter doârinam quam ipfi acceperant, euntes, an: *As»a ver, fratres, uteb fervetis eos, fut dsffenfiones ff offendicula prater do firmatu fetem vos didsctftis , factant : & declinate ab diu . Hujufctmidi enim Cbrifto domino noftro »· ferviunt, fed fuo vtntrl : per dulces fervores & beuediDtenes feducrnt cerdo innocentium. Veftra enim obedtenha m oient lote divulgata eft. Goesdeo egitetr tn vobis.*

XXI.

Ecce in totius epiltolz ferie non invenitur magnus Paulus fidem Latinorum correxifle, nec vitia redarguifle : fed congratulatus fidei Accooverfacioni eorum , de perfeverantia commonuifte : cum non propter reprobam adionem, fed & ob ipfius fidei citiflimum naufragium io Grecos fuerit inveâus acerrime ab initio ufque in finem prime ad Corinthios epiflole. Quod certe liquet in paucis verbis, ubi ait: *fidelis Dens» per fnem vecati eftu in focietatem Filii ejxt Jeju Cbnfti demies noftri. Qifecro entem vos, fratres, pernomen domini noftri Jefu Cbrifti , ut idipfum ditetis et»· nes, tfnon fint in vein fcbifmata: fitis metem perfeRi in eodem fenfu, & m eadem fcientia. Stgnsfitotum eft enim mibi de vobis, fratres mei, ab its fut funt Cblocs , food contentsones fint inter vos . Hoc autem dito, fuod nnuffut/fue veftram dicit: Eg* fuidem fum Pauli, ego autem Apollo , ego vere Cepia, ego autem Cbnfti. Dtvifus eft Cbriftus?* Et ubi notavit eos ex arrogantia falfat dc mundana lapientie, fubjunxit : *Jam feturati fftis, jam divites jaFli eftis, fine nob r regnatis: dS utinam regnaretst, ut (S nos vobifcum regnaremus.* Et inflationi eorum minatus viream, ait; *Omnino auditur inter voi fornicatio: IS taht fornicatio, fualis «c inter gentes , ita ut uxsrem patris babeat fuidam. Et vos inflati eftit, & non magis ludium babmflis , ut tollatur de medio veftram fui boc opus fecit.* Quibus expletis, admonuit eos fecum epulari , non in fermento veteri, quod totam maffam corrumpit , fed in azymts linceritatis & veritatis.

XXII.

Igitur iflis & hujufmodi apoflolicis fatsâorumque patrum didis cum evidenter approbetur Latinorum fincera obedieotia, Ac plurimorum Graecorum improbetur corrupta infoleatia: funt* adhuc

huc plura bis fuper hoc parti noflra faventia, A quafi liccsct ad medium deducere, nou folum excederent modum epiflolx, verum etiam poffent armaria onerare. Qpapropter hisoasitfis, caritative monemus, ne abfentes fitis vobifmetipfis: fed vos ante vos cooftituatis, vias pradecetlorum veilrorum & vcftras (olicitc confideretis, nec nos privato amore palpetis, fle io fratrum oculis feftu-
•c··-*1® *xH°ran,CT» ·° »<ffri« trabem non videa-
a^^h^tis. Recordamini illius nefande fynodi, quam
lWwC»·voluerunt vocari (eptiroam veftri hercfiarchs: quorum cocfpiratione, ipfius Domini noftri Jefu Chrifti dt fanftorum reverenda imagines, aut flammis tradita, aut aquis funt imtnerfie, piâurr vero ex parietibus batillcarum delete· Quamvis femper reftiterit Romanorurri pontificum au- B floritas pre cundis tainen fandiflimi papa Nicolai ubivis laudanda libertas: qui per legatos fuos, tam pro (seris imaginibus, quam pro depofitionc beati autiftitis Igoatii, flt lubftitutione Pbotii neophyti, ecclefiam agia Sophia daufit, donec (edis apoftolica acquiefetret decretis.

XXIII.

Abfit autem ut velimus credere, quod publica fama non dubitat afferere, Conftantioopolirana ecclefia contigiffe, ut eunuchos contra primum fandi Nicani concilii capitulum paflim promovendo, fteminain in (ede pontificum fuorum fubiimaffet aliquando. Hoc tam abominabile (celui deteftabileque facinus, etfi enormitas ipfius vel horror frateroaque benevolentia non permittit C nos credere: confiderata tamen incuria veftraerga fandorum cenfuram canonum, quia eunuchos & aliqua parte corporis imminutos, non folum ad clericatum, fed ad pontificatum etiam indifferenter ac folemniter adhuc promovetis, fieri potui(Te penfamus. Sed quid plura' Tot dc tantis (chiftnaticis & haereticis, catholicam atque apoftolicam ecclefiam aperte impugnantibus, dc difeindere laborantibus, hadenus redundaftis: ut Latina vel occidentalis ecclefia de vobis merito conqueri poflit, yocc fponfie dicens in Canticis Canticurum: *f'tlii matru meapagaavtraut coatra me.* Et vere: oumquid enim Romana dc apoftolica fedes, que per evangelium genuit Latinam ecdcfiam iu occidente, mater non eft Conftantmopo- D litane ecclefi· in oriente, quam per gforioium filium fuum Conftantinum, dc nobiles (apienteC que Romanos, non tantum moribus, fed dc muris ftuduit reparare *!* Quod fi contradicitis, aJ quid veftro imperatori Latin· laudes, flt in ecclefia Graecis recitamur Latin* leâiones? Utique ob reverentiam illius matris, que jam eundis paganorum crudelitatibus, fic diverforum tormentorum qusftionibus vexata & impugnata, ac vetat aurum nimiis perfecutorum flammis décoda, deliciofam filiam, videlicet ecclefiam Couftantinopolitanam edidit.

XXIV.

Et certe jam decima a Nerone io Chriftianos perfecutio penitus refrixerat, jam omne munda- E n« iofanic incendium fopitum erat; jam Roma adulta dc longcva, in divino cultu vidrix dc coronata, alta pace triumphabat; jam innumerabilis utriufque fexus fle diveriat statis martyrum exercitus, noftris azymis fagmatus, uruverfos idololatric fregerat impetus; jam mundum, dc ipfum mundi principem fub pedibus habebat; jam non folum ipfi noftr· inftitutionis antiftites, fed dc mioiftri eorum, in quibus Laurentius ac Vincentius, omni mundo flupente, deficientibus ipfis tormentis dc tortoribus infultabant. Modo delicata filia in conclavi refidens (ecura, deliciis, *lafci*via, & longo otio diffoluta, nee ad campum rite agonixantium aliquando progreffa, pia mi. ire (atagenta * decertante pre ea, nonerubcicit aut veretur primatum arrogare, materna feneftuti jam emerit· derogare, nec effetum corpus eju» laboribus & diebus, rugofofque dc minus valido· artus, quondam torofosfle ad prelis divina exertos, fifttem aliquo humanitatis refpeftu confide* rare, nullam reverentiam reverendis canis ipfius habere, fed ipfam puellari levitate poft innumerabiles triumphos, ad recidiva bella adverfumfeme» provocare, & eam (olido perfcâorum cibo privatam» ad carnalium lac retrahere, quod contra ufum nature, ex ipfis pubertatis fur mammis in Ægypto, ficut (upra diffum eft, toties confraâis, conatur impudenter ori ejus inflillare.

XXV.

Et *titinam* (altem verum lac. Sed, proh dolor, non eft kc, quo tenera fidelium paulatim nutriatur infantia, ut ad folidam efcam pertingat; fed quod Salomon cavendum denuntiat, dicens: Fi/ı nv», *fi te lailavertat peccatorer,* W *qatefcat* ***m.*** Et: *Va ti qai laflat amicam faam **fj** deceit tam vla nea bona.* Nec eft aqua, de qua qui biberit, non fitiat ultra: quia fiet io eo fons aqua (alientis in vitam «teruain, & flumina de ventre ejus fluent aqua vim, fed potitis aqua furtive de puteis, quos Palcftini, lutum doq aquam amantes, repleverunt terra: vel de ctfternis diflipatis, (eu fluminibus Ægypti & Babylo· nis, quibus diftenditur venter, & gravatus non repletur, (ed exinanitur (St intumefeit, ut more hydropici tanto plus fitiat ad perniciem, quanto plus biberit. De quibus profeâo dominus perjeremiam contra quoidam conqueritur, dicens: ***Mt** dtrtliqatraat foatem aqaa **viva**, & foderant fibt cifltraal, cifiernoe diffipatat, qaa continere non t'ultat aqaal.* Et poft aliqua; *Hanc quid tibi vlt ia via Ægypti, at **Hiat** aqaam tnrbidam? fiat qaid tibi ia vlii fifirieram, at bibat aqaam fiaminit?* Quas utique ne fitiamus idem vetat, dicens.- *Probibe gattar team a **fih**.* Hmc Salomon, quas aquas appetere, qualque debeamus vitare demonftrans, ait; *Bibe aqatm dt cifieraa taa, & flatala patri tat. Derwentar ftatrt tat ferat, tJ ia p/atrn ajaet tuji livide. Habete eai Jolar, necfiat altent participet tai. Sit vena taa benedHia.* Et in fubfequentibus, batreticam vanitatem, fub (pecte fluite mulieris, vifibili quodammodo forma coloratam atque drpiftam introducit, dicens: ***Mulier** fiaita **tf** clamofa, plenaqae tllecebm, & nilal emnine **fatat**, fedet ta fortbat dama/ faa faptrfeliam tn excelje arbtt loco, at vocaret traajeaatei ptrvtam (St pergente **i** itinere fuo: Qai efi pervalet, dechaet ad me. **Et** vecordi locata efi: fiqern faritva delciorer font, & panie abfcenditar faavtor. Et ignoravit quod gigantei ibi **fiat, tj** ea profundit inftrtu conviva ejai.*

XXVI.

Qtsorum ne fit particeps in Tartari flammis, qua· vicillim fine fine pafcat medullis fuis, jam nunc filia recordetur gemitus pie genitricis, dc quot vel quanti pericula propter eam, feu propter forores ipfius, in utero fuo haâenus vidit: & gratia Dei difeat talis fieri, (altem admonita, qualis bene de fe *meritam* matrem, etiam feaio ac afliduo incurvam labore & tremulam, data manu atque fuppofito humero ftudeat fubievare & fuftentare, non ad ruinam impellere, deprimere, perturbare, vel affligere. Pio affefiufichumili corde jugiter perpendat quid idem Salomon dicat: *Staltai borne defcipit matrem (nem.* Et item: A· *defptciaj cam /muent mater tae.* Alioquin

7r«V. I ■«. 7«"“· ·· tue,-,. t,,,. T'·*. ». „ T"' ··

quin fi, quod abfit, pertinax efle voluerit, & pin matri fupercilinm ejus & arrogantiam adbncdiffimulanti, atque ad facisfeAionem patienter erpeftanti, parcere & parere cootempferit : experietur in anicula matre virides annos exertosad paternarum traditionum defenfionem lacertos, addlefcentulat competentem alacritatem , juvenculo conftantiam efficacem .' flt , juxta Salomonem , contumax comedet fruâus vic fuc, fuifquecon-filiü faturabitur: quia, ficut idem teftatur : A*· •tdiffi· pttrif firmet itmtt filltrim ! eultiiAitenitar metrii treitett fmitmtnte. Et iterum : R«a"V ndr /msc tfi fti fail fetrtm : & tfi avcMsAas t Dt· yur txtfptrtl eutmr. Et.- ^«s pe» rrvav, dX fait ttuartm, igmmiaieftu tfl & tnftlix. Quam utique offendere cavet quifquis placere patri ftudet, velut etiam quidam fapientinm foculi ait. *Nt tMirt» tfinUi,* daat eri/ feea/ *effi ftrtati.*

XXVII.

His igitur dt aliis quamplurimis liquet apertionibus, quid mercatur etiam carnalis matris contemptos : & quid de fpiritualis genitricis contumelia βι exprobratione dicetur. Illa fiqnidem in iniquitatibus nos conceptos generavit ad mortem: illa vero, culpis remittis, regeneravit ad vitam . Quarum ceu difpar eft meritnm , ita & difpar pro earum honore * ut dedecore premium: quia carnalem matrem honoranti longatvitas fuper mo* nentium terram , dt firmamentum cafe cafnro repromittitur: exafperanti autem eam , terrenorum eradicatio fundamentorum . Porro fpiritualem- venerantes, longitudinem dierum io dextra Dei» videbunt, dt io terra viventium fine fine habkbbant: fpernentes vero illam , duplici contritione conteremur, dt, ficut diploide, confufiooe fua induentur , dt radix eorum de terra viventium evelletur. Etenim sffeAio carnalis matris fi nos prohibet a reverentia fpiritualis , penitus relinquenda dt abfeindenda eft nobis , ut in Deuteronomio Moyfes de tribu Levi dicit : *iixtfit fetri fait nutri, uefer» vu; tJ fretnbuifuit, igntrt tiler,* êT *ntfeitrnt filiti fai t bl tnfitiitumt ttfitnttnttm* raasv, Jadicis f«i, ajacai, Û* fegrav *tntnt, · Jfretl* . Quod denique faftûrisdonainus Jelus in evangelro centuplum bic,dc in luturo vitam «ternam repromifit.

XXVII L

Sed ecce jam non debet ingrata filia apparere, quia prs ceteris eam honorare dignata eft mater tua. Nam cutn nullo divino vel humano privilegio honorabilior feu clarior alus ecclrliisConftantinopolitana exiftat ecclefia, & Antiochena, atque Alexandrina , ob reverentiam principis apoftolorum, inter alias retentent dignitatis jura: tamen pia mater, Romana fcilicet ecclefia, nolens dile-Asm filiam dote honorificcntic ex toto carere , per beatos predeceflores noftros m aliquot lyoodis curavit decernere, ut , falva principalium dc apoftulicarum fedium antiqua dignitate, Conftantinopolitanus antiftes honoraretur Gcut regie civitatis epifeopus : quamvis Juftinianus religiofus Auguftus legibus humanis voluiftet adβruere, nt poft papam Romanum fedeat Conflantinopolitan« profui ecdefic . Et certe hoc nolle alia excellentia meritorum eft attecuta , nifi quod Romana ecclefia pro amore venerabilis Conftantini, feipfam, quantum in eo fuit, honorantis dt exaltantis , civitatem ipfius hoc privilegio honoris lola humana benevolentia infignivit , juxta pro. phete di&um ad Heli : *Glerifitntttii vtt gltrtfit-b·: fti* MNtm reafrumaws *mtt trmt igntiniti.*

XXIX.

Aut fi quod aliud retinet, aut putat fe habe· Arc dignitatis privilegium, voa rebelles lumini ac veritati, * (ignifer umbro dt vanitatis, ut ferte ia modium. Voa enim alloquimur, ywi, ficut dominus ait Pharifiuis, *hiHû cltotet /citetis , y«» tUMi* ngMuv ceribrMv *tmtt itatiatt: otcifûia·* traftis , oec dios intrare permittitis , fed potins prohibetis, dum matris venerandam faciem confpoere quatritis , dum eam infequimini conviciis dt malcdiâis, dum agnos ejus ab ca fegrtgare , etiam anathemate dc flagellis , ne vocem maternam aguofeant flt fequantur, eonteoditfo. Ut e-nim fertur, omnes Latinorum bafilicM penes vos dauGftia, monachis monafteria dc abbatibus tulifis, dooee veftris viverent inftitutis. Ecce in hac parte, Romana ecclefia, quanto *difetetior,* moderatior, dt dementior vobis eft! Siquidem cttmintra flt extra Romam plurima Graecorum reperiantur mooafteria five ecdefic , nullum eorum adhuc perturbatur vel prohibetur a paterna traditione, live fua confuetudine : quin potius fuadetur dt admonetur eam obfervare. Ncc enim animofitatem impio horefeos habet, quo femperdiviGone gaudet , dicens per patricÜam meretricem : *Ntc vtibt^ utc tibi fit t fti btidittr* : fed pietate vero matris fie Saiosnonem deprecatur: *Obftart ,* dsariae, dsfe Aavr sq^mtrat wwu, *tf Mnitltr· fictrt ner.* Scit namque quia nil obfunt faluti credentium diverfic pro loco dt tempore eonfuetudioes , quando una fides per dileAioaem operans bona quo poteft, uni Deo commendat omnes.

XXX.

Quod vos cum ex debito gradus de loci veftri oportuiffet (cire & pnedicare, quatenus de cotte-Ais ovibus gratiam a bono paftore, non coodemnationem pro difperfis mereremini percipere, *la·* curriftis illud apoftoli ad Hebroos : $nis cm· *it-betritit βM/tftri tft ttt ttntptrt, ittnei untft bt· bttii item* ph· *fiat tlnmt· ftrnttit·» Dti. Ztitm* anno *Dti bnbttit , fti* mu *fttwtim fcitntitm* . Quam nt apprebeodiffetis , non faite, fed canonico intervallo, immo plano pede ad epifeopatus culmen a laica convcrfatiooe pervenire debuiftis , ne votis refragarentur verba ipfius apoftoli, deepifeopo dicentis.· Asa aeap^rirm, w *i» faptrfan ^tlttm in jniicinat itetitt iinbtli* . Nam cum locum doAoris ufurpat indoAus, necefle eft , ut , act difeat qood doceat, ant cocas paftor, fas non valens latrare canis mutua, pcrnkiofe fibi de fubjeAis remaneat; aut difeere dt tacere ernbefeens, perniciofius docere prrfumat. Karo quoque evenit, ut in culmine pofitus valeat humilitatem difeere, qui in imis non defiit fuperbire. Huc accedit & illud, quod albuginem habens in oculo, a facerdotio prohibetur. Albuginem quippe habet in oculo, quifquis arrogantia jnftitio vel Capienti* recatur.

XXXI.

Sed abfit ut religiofi principes & orthodoxi , atque Chriftianiflima dt Deo devota civitas, vos in hoc veftro errore audiendos putent : quos potius ad unitatis bonum terrore poteftatis cogere debent. Recordentur CooftantinopolitaoospraefuIes in tantum prifeis temporibus familiariflimo fibi morbo fuperbiss laboraffe , ut ediAo Aoguftorum Theodofii, Arcadii & Honorii prohibitus fit quifquam ex Conftantinopolitana eccleGa pontificatum, defunAo epifeopo Sifinnio, deinceps fperare, fed ex alia fibi lugiter pontificem expetere; quia erant inani gloria; dediti , & fupra modum arrogantes, ceu commemorant hiftoriograpbi. Qui etiam referunt , quod feptuaginta fex orientales epifeopi concilium Sardiccnfc declinantes, in Philip.

lippopoli Thracie anathematizandum conveoticulum habuerunt,'fanflamque fit immaculatam Nicena fynodi fidem adulteranta, communi fubferiptiooe errorem fuum confirmarunt: occidentales vero trecenti amplexi fanam fandorum patrum fententiam, unanimitate fua corroborarunt. Quod totum ideo dicitur, ne poft priorum cognitionem incaute prasfemibiss credatur.

XXXII.

Nam Romane ecclefic fida per Petrum fuper petram aedificata, nec haftenus deficit, ne deficiet io facula, Chrifto ejus domino rogante pro ea, ceu teftatur fub ipfe paffione *fua; Ege regeen pre te, Petre, nt* ·· *dejkiet fidet tue: tf tu* ufifMods *emverfut cenfirme fretret tuet.* Quo dido demonftravit fidem fratrum vario defeâu periclitandam, fed incoocufta & indeficiente fide Petri, velut firme anchor» fubfidiofigendam, &in fundamento univerfalis ecclefia confirmandam · Qpod nemo negat, nifi qui evidenter hac ipfa verba veritatis impugnat: quia ficut cardine totum regitur oftium, ita Petro 6c fucccfforibus ejus totius ecclefia difponitur emolumentum Et ficut cardo immobilis permanens ducit & reducit oftium, fic Petras fit fui focceflbra liberum de omni ecclefia habent judicium, cum nemo debear eorum dimovere flatum: quia fumma fedes a nemine judicatur. Unde clerici ejus cardinala dicuntur; cardini utique illi, quo cetera moventur, vicinius adhérentes.

XXXIII.

Quapropter nos certiffime minentes omni venerabilem mundo inflitutiooem Petri, dt fidem ipfius eoapoftoli fui fit doâorjs gentium Pauli dariffimo calamo fubfcriptam, ab apoftolica fede omnibus libere clamamus quod Galatis idem Paulus: *Lint net /uti artiti it cele evengeliut veht, preter^nem* cvewFr/inateM *tftvdit, ene*· SfeuM *Jit. Sint predixi, Cj tunc iterum dic»: Si quit evengelizevtrtt prefer id qtted eccepifttt, enetheme Jit,* Nec ideo filebimus, fi dicimur non effe quales debemus, nec qualis eft Petrus. Qpod utique agendum effiet, fi cuiquam commendaremus oolmetipfos. ftv/a wr», ficut ait apoftolus, ·· *predtcernet nefmetipfet, fed deminxm jefxm, pet entem fervet ferverim ejn^per Jefem* aefe/pr» *minime eft, et λ vehit jxdicemxr, ent eh* fer. *mne die*: fwmsn· f«» *judicet ner, demtnxt eft. Pleine enim* fas *fetpfxm cemmendet, ille prehetxteft, fed fittm Dem cemmtntUt.* Et repellendo temerarium judicium, dicit alibi- T« *qxit et, qui jitdicet eliemm fervnm? Sm demine ftet ent cedit: petem eft enim Dem illum fteteeere.*

XXXIV.

Nenspe & vos» licet quamplurimum tumeatis, quamvis de vobis ultra modum alta fentiatis, non credimus tamen quod dicere audeatis, vos effe quales debetis, aut qualis Alexander, Joannes Chryfoftomus, vel Flavianus fuit; ficut nec Antiochenus fe talem, qualis extitit ipfe Petrus.* nec Alexandrinus parem fe Marco vel Atbanafio profitert eft aufus: quia Coe retraflatione a fuis punirentur. Idcirco etfi ad hoc vos impellit tumor, tamen retardat timor. Que cum ita fine, nullius tamen vos detraftio reprimit, quin diligenter lac & lanam ab ovibus exigatis: nec veremini, ne dicatur non elle vos pares illis anteceflbribus veftris magnis. Cur hoc, nifi quia quicumque facerdotes, etfi difpares funt merito, pares tamen funt officio? Nec poteft denegari pro merito quod debetur officio. Alioquin non flaret iacerdotium, fi majus aut minus fieret, feu variaretur fecundum humanorum varietatem tnerítorum: cflentque pene tot facerdotia, quot homines,

XXXV.

Qua de re, fratres, utinam non ad judicium noftrum dicamus, *ptvfeâo fumus* qualis Petrus, & non fumus qualis Petrus: quia idem fumus officio, & non idem merito. Et quotiefcumque lac & lanam, fcilicet flipeodium & honorificentiam ab ovibus Dei exigimus, nulla meriti noflri ibi fit commemoratio, fed officio noftroqueritur debita recompenfatio. Ac fic meritum Petri non habentes, officium autem Petri exequentes, officio noftro debitos repofeimus honores, apoftoio dicente ftitaiavdfe *tre*, rieur awsas feewyfcafe. Et pramoncnsovesChriBill ad folvendum fingulis debita, ait: *Beddite emmhet delite: cni* danam·, danam·. Non quia bonum fit accipientibus, fed quia matum fir non reddentibus. Sic ergo & beatiffimus prrdeceflor nofter Gregorius dicit.- Nemo nos propter nos in Joco Petri defpiciat: quia ex cathedra ejus, cui, authoce Deo, qualefcumque prefidemus, debita fibi jura noftrum officium reclamat. Frequenter enim folet evenire quod dicimus, ut periona in hoc mundo potens defpcâum fervum habeat. Cumque per eum fuis vel extraneis aliqua man* dat, non dcfpicitur, perfona miffi fervi, quia io corde fervatur reverentia mittentis domini. Errone faltem quod dominus conceffit Pharifnis flt Scribis (edentibus in cathedra Moyfis, fervus dcnegabit qualibufeumque confervis fuis in cathedta Petri? *iuper cetledrem*, inquit, *Moy/it federnnt Scrihe tf Phenfet.* Punus *erge qtmcumfm dixerint vehit frrvete tF fecite.* Ita quod male vivimus, noftram eft: quod vero bona dicimus, cathedra, cujus occatione necefle habemus refla predicare. *Uode dicit* ille exercitatiflimus Paulos: *Dem emnimedit Jiete eccejiem, five mvtdte Ciriftet eme»· deter: m kecgrntdee, fed & feedele.* Ecce apoftolus fic neccffiarios ducit hnjufmodi, ut gaudeat fuper eis.* & vos qui eftis, qni uegligentiam eorum ad injuriam apoftolica cathedra retorquetis? Nos enim quid fumus? Nec contra nos eft murmur vcftram, fed contra dominum, cujus ordinationi refiftendo, damnationem *robit* acquiritis: cum noftra poteftas, ficut & omnis, a nullo alio nifi ab ipfo fit. Sciendum eft, quia falfa juftitia dedignationem, vera autem compaffionern habet. Qpa utique privamini, iniultando, non compatiendo, aliena calamitati. Et forte approbare nequitis, quod objicere vel calumniari prafumitts: immo conflat vos comprobare non porfc. Sad efto. *Ecce In cede jede» mfter, ceefcint mfter in exceffit,*

XXXVI.

Ceterum de homine *Centite, o* homines, quod vultis; unum tamen confcientia refpondet nobis, quia omnium ecclefiarum Dei felutem flt exaltationem fummopere defideramus. $ed ut quicumque quodlibet ex fuperbia arripiat, & fibi contra noftram apoftoUcaiarfedem"atqM legeiicjusufurpet, hoc nos tolerare non poflumus; quia quifquis Romane ecclcfi® autboritatem vel privilegia evacuare feu imminuere nititur, non hic *unius* ecclefia, (ed totius Chriftianitatis fabverfionem ftc interitum machinatur. Cujus enim cotnpaffione vel fuftentatione ulterius refpirabunt filia a quovis opprefla, unica illa fuffocata matre? Cujus refugium appellabunt *t* Ad quam confugium habebunt? Ipfa enim Athanafium, ipfa omnes catholicos fufeepit, fovit, defendit, Atcdibuspropriis polios reftituit.

XXXVII.

XXXVII.

Ideo eupiendo omnes in vilceribus JefuChsifli nobifeum, vos admonemus, ne falfum nomen feientic, juftitia», vel (loris querendo, unusudverius alterum infletur, m cinis & terra periculofe fuperbiat, ne abominabilis & mifer homo, bibens quafi aquas iniquitatem, fequendoexteriora, in vita fua projiciat intima fua. Simus unum oorpus, dc unus fpirirus, ficut vocati fumus m «na fpe vocationis noftr®. Ipia corporis compofitio dc membrorum nos doceat, qualiter & quanti habenda fit ecclefis unitas. Ipta etenim cor.
A«». n. pus eft Chrifti, ut Apoftolus dicit: *Voi tftti carpor Cbrifls, Ù membra* de mrrwirv. *Et ficut in U m corpore multa membra babentur,* MV*u4 <*/<«* measbro m· enmdem cHui bebent: ite multi anum cor B put fumus m Chrifto, finguli autem alter ulteriae
'· fw *»· membra. Et fi dial auditur, vel mn»I, u» fum ocular,* wen /mv de carpere: idea *non efl de corp·· η ? St fetum corpus oculus, ubi* aWi/a/, & reliqui fenius ? Nunc autem difpofuit Deus, ficut voluit, corporis membra, lingula officio fuo apta. Membrum vero fuo officio non contentum, fed cupiens prrripere alienum, conturbat corporis ordinem totum; velut ii vifus voces, auditus colores, guftus odores, oltaâjs afpcras res aut leues, taftus tentaret difeernere fapores, nonne fruftra omnes paterentur ? Sic fingulorum ornamenta feu indumenta non funt omnibus membris accommoda, nec congrua: fed unumquodque requirit fua, & abjicit aliena. Nempe refutat pes C coronam, galeam & pileum, caputque fandalia vel pedules ad fuum do·i applicat ufum. Sic manuum dignitas & maxima utilitas, quamvis componat iniignem imperii coronam, non tamen hanc libi adaptat & imponit, fed capiti, contenta fus armillis, dextrocherio, δ annulis. Idem fit dcin ceteris, dc tam difeors concordia eft in eis, ut eorum quodlibet abi officium fuutn omnino deputare recufet. & tamen dc bono unius pariter exultent, Gear <ie malo communiter dolent. & officia fua non fibi tantum, fed magis mutuatutiiitati, exhibent. Unde (ecutus idem apoftolus,
i. C».ait.* *Si glorificatur unum membrum, congaudent omnia* «uewtra. Et quante iniipientiz eft nolle nos imitari quod fumus, dc quod ad tranfitoriam vi- D tam aliquandiu retinendam accepimus, non confiderare, ut io perpetuum lubfiflamus?

XXXVIII.

Supe.t», n O.»** fero anrc omnia peftilens mater fuperbia,
q,·- ejufque crudelidims fili®, invidia fcilicet ac inanif gloria t paflim obftinata rabie corpus Chrifti
«»··* moliuntur evikerare dc dilacerare: non efficiamur inanis glori® cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes, ne, quod averrat Deus, contingat nobis .didum apoftoli: *Qnod fi invitem morde-*
Mu. *tli, videte ne ob invicem cenjememini.* Et illud Jacobi: *Hpod fi ejtlnm emerem hebetis, tf conitntionei font tn vobu, nolite glonnri, & mendecet effe odvtrfm ventetem. Non cfl ifa fopientin deferfnm defccndent, fed terreno, animalis, diabolico. ϴjHt entem ďeferfem eft fepientie, primo qeidem pudice ι,Λ, deinde pocifico, modifie, fuedtOthi, emuni bonum, fine fimulotiene.* Has itaque duas dc valde Gbi contrarias fapientias vigili mente difeernite, dc fi Penus fingulariter figura fummi capitis noflri, vicariufque ejus, ac fui fucceftores jam in terris retineat fpecialem dignitatem terreni cceleftifque regni, nolite invidere vel detrahere Romane ecclelue apici, quem per caritatem totum valetis adipifei, dc in nobis regnare dc ipfi. *Slo* alias, audietis quod fupra.· *Jem fetureti efli., jcm divitet fo3i eftis : fine nobis regnatit; at^ueutinem* A *regnaretis, nt & net vebifcunt retouremui.*

XXXIX.

Ecce nos veftram gloriam ducimus noftram: cur vos anouilare nitimini nobis divinitus & humanitus conceflam ? Nonne decus vel dedecus fui capitis manus feu pes fuum non ducit? Nec dolet, fed potius gaudet uno fenfu, id eft, folo taflu donatum corpus, fuperpofitum (fibi caput omnibus pollere fenfibus, quia eos militare facit, dc invigilare corporis fubjeâi uiihtatibus.* dc caput de omnibus judicans fenfibus nullo fenfu judicatur, utpote folius fui judicio fufficientiflimum: utque apoftolus dicit, *fpintnolit judicet omnia,* c... *ipfe entem* 4 *nemine judicatur.* Hk dt fupra diâa de corporis noftri harmonia fi non fentitis in vobis, in corpore non eftis, nec in corpore vivitis: dt fi in corpore Chrifti, quod eft ecclefia, non edis, nec de eo vivitis, jam videte ubi dc quid fitis. Abfcifli eflis, putrefeitis, & vehit palmes precifus de vite foras mifli eftis, dc areicitis, ut in ignem mittamini, dc ardeatis; quod divina pietas longe faciat a vobis.

XL.

Sed quia jam nunc videmur digrefli modum epiftole, alio exordio congruum cenfuimus refpondere veftre calumnias, quam coofratribus dc coepifcopis noftris Apulis, feriptam ad fuggillationem noftri azymi, dc praedicationem vcftrifermenti, non dubitaftis dirigere. Inter haec dirigimus veflris cavillationibus refraganda venerabiliutn patrum noftrorum aliqua fuper his *(cripta:* deindê, ut Deus infpirabit,'noftra teferipta, quatenus multipliciter veftra retundantur dt retro ferantur jacula, dc quem non vultis feriant. Nam fi vos non erubefeitis, nec timetis de loquacitate, nos non tantum erubefeere, quantum timere debemus de taciturnitate: quia de noflra, multorum pendent anime, que falfis fratribus calumDiantibus, dc nobis tacentibus, habent perire.

XLI.

Ifta autem vobis paterna pietate, ac germana dileâione interim tckribimus, in quibus fatis declinafte nos credimus, ne in illud Salomonis incideremus: *Noli re]pondere finite jnxte flnltitiom* P.«v. te. *fnem, ne effieterit tlli fimilit.* Verum fi non telipucritis, experiemini quod idem mox fecutus ait: *Arfponde ftullo juxta faltitum fuam, ne fibi fepint effe videatur.* Et illud apoftoli: *Hureticnno* Ttt· t' *bemtnem poft unam & fecundam correptionem devito: fubverfue eft enim φά ejufmodi eft, & dtlim quit, proprie judicio condemnatus. Et* cavendo interdiftum veteris legis typicum, deinceps non coquemus haedum in iaâe matris fua:: (cd impeti* ginem ejus & fcabiem fricabimus inftanter mordaci aceto & multo fale; quia cum dolore ableindenda funt, que leni manu palpari & fanari non poliunt, ut dominus admonet, dicens: *Simo·* ***** ,1- *nus tua, vel pes tout fcandahzat te, abfdode eum, ff projice abs te. Et fi oculus tuus fcandoliXJt te, erne eum.* Sed miferatio Dei precedent h®c noEftra difla, parcet & nobis & vobis, Ut deinceps noo fit necefle circa queftiones dc pugnas verborum occupari, fed ex divinis paginis noftram in hoc mundo peregrinationem invicem confolari, & pacifice adhortar., nt pfajmifla canit: *Pax* */**· «* *multa diligentibus legem loom, domine, tt eoe eft illis fcandalxm,* Quod vero caritas dt unitas fratrum ipfa fic lex Dei, oflendit illud evangelii: *Hoc eft pretceptnm meum, «r diligetis invicem.* Tmu. «i. Qpam nos fitsceram hic confervare, & in futuro fine fine ipfem, quae Deus eft, perfpicere, qui vult omnes homines falvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, dignetur concedere. Arnen.

II. AD

II AD EPISCOPOS VENETIÆ

Precrph, ut patriarche Gradenfi , cujos primatum ab apoftolica fede conceflum in fynodo confitmarat, obedientiam praebeant

Lf tfifapn, fintu fervntnt Dti, eamifes *tpilcepn Vnttie tf Ijtrfa falnirm & aftfttkctm btneJilftIntet.*

NOverit veftra cerifIsma nobis in Chrifto fraternitas, hac in prefenti indiâione * fexta, cariflimum coofratrem noftrum Dominicum Gradenfem, imrao nove Aquilejj patriarcham , ad fyaodum noftram Roma habitam veniffe, ft querrmoniam de fua ft Forojulienfi eedefia, quam credimus vos non ignorare, lacrymabiliter coram feciffe. Cujus tandem releâis privilegiis , a fanAa Romana ft apoftolica fede fibi concedis, judicio totius fanâ* fynodi hoc definitum fuit : Ut nova Aquileja totius Venetis ft Iftrie caput & metropolis perpetuo haberetur , fecundum quod evidentiffima pnadeceflorum noftrorum adftruebant privilegia. Forojulieofis vero antiftes, tantummodo finibus Longobardorum effet contentus, juxta privilegium Gregorii 11. & retraftationem tertii. Et hoc quidem extra patientiam cauooum ei pro mi;---conceflimus , quia quater jam vocatus · nobis, nec venit nec excufavit: cum Gradenfis, Id eft, nove Aquilejs patriarcha, quinquies no. ftrs fynodo, etiam non vocatus, interfuerit. Unda monendo mandamus, ft praeivimus vobis ex parta Dei, ft fanâi Petri, & noftra, ut pvsfato Gradcnfi patriarchafucceflbribufque ejus, inoranibus, fecundum jura canonica, obedientes fitis, ficut primati veftro ft patriarche effe debetis, ft ficut antecefforftnts ejus noftri perpetuo confirmarunt. Et fi quid fui juris in urbibus veftri· vel parochiis continetur, quod fuo dominatui meri, to debeat fubdi, nullus veftrum fibi contradicere prsfumat. Si quis vero veftrum quidquam juft· querimonia adverfus eum videtur habere : aut coram vobis confratribua ft comprovincial»bus caufam fuam proferat, ft cum eo, fipotuerit, pacifice diffiniat; aut in prefentiam noftram utraque para examinanda vomat, falra fibi interim per omnia ft patriarchal! reverentia, ft proprietate fua . Quod fi extra feceritis , fententia canonica fuper vos vigilabit.

IIL AD THOMAM EPISCOPUM

Oftendit Carthaginenfem archiepifcopum totius Afnc* ede primatem : Gummicanum vero epifeopum , tine illius confenfu nec epifeopos confecrare , nec provinciale concilium convocare pofle: folius autem Romani pontificis effe , ft epifeopos deponere › ft generalia concilia indicere.

tptftiftif, ftrvKi ftrvtmr» Dti , TAmm *canfretri ttnffitnt tf cttptjitpo, fnlntm.*

CUm ex venerabilium canonum authoritate recolimus ducentos quinque epifeopos concilio interfuide Carthaginenfi, & nunc a tua fraternitate audimus , quinque vix epifeopos fupereffe in tota Africa, utique tertia hujus corruptibilis mundi parte ; compatimur tante veftr· imminutioni totis vifeeribus animi. Cum autemipAias Chriftianitaris refiquiaa edifeimos interna ft snutua diffenfione difeindi ft difpergi , ft adverfua fe invicem xelo ft contentione principatus inflari , nil aliud nobis primo dicendum occurrit , quam illnd fanâi Amos vatis: Parcv , Dmvsm ,. parce *tifart: fan's fâciteiit fati , fat ptrvubu <ft* ? Sed quamvis in tali tantoque dcfeâu religionis plurimum doleaaaus; multum tamen gaudemus, quia fanâ· Romane ecclefie matris veUns fententiam requiritis ft expeâatis iuperquaeitionibus veflris : ft quafi rivulis ab uno fonte erampentibus, ft in fuo fe curfu per diverfefpargentibus , ad ipfius fontis primam icaturiginem reverti debere optimum putatis, ut inde refuarales dircrfionis veftigium , unde fumpfiflia totius Chriftian* religionis exordium. Noveris ergo procul dubio , quia poti Romanum pontificem primus archiepifcopus ft totius Africe maximus metropolitanus eft Carthagincnfis epifeopus. nec quicumque fit ille Gummtianus epifeopus, aliquam licentiam confeciandi epifeopos, vel deponendi , feu provinciale concilium convocandi habet , fine confenfu Carthaginenfis arcbiepifeopi , cujualibct dignitatis aut poteftatis fit, exceptis his quas ad propriam parochiam pertinent: cetera autem» fient ft alii Africani epifeopi , confilio Carthaginenfis arcbiepifeopi aget. Unde eariflîmi contraires noftri coepifeopi Petrus ft Joannes reâc iooiiunt de CartbaginenGs ecdefia dignitate , nec confentiunt erron Gummitanx ecclefi*. Hocautem nolo vos lateat, non debere prster fententiam Romani pontificis univerfale concilium celebrari, aut epifeopos damnari, vel deponi.· quia ctfi licet vobis aliquos epifeopos examinare, diffinirivam tamen fententiam, abfque confultu Romani pontificis, ut diâum eft , non licet dare: quod in fandis canonibus ftatutum, fi quxritis, poteftis invenire. Qpamvis enim omnibus' generaliter apoftolis diftutn fit a Domino ; *S/utatet.* as'»»' n. ear *lignvrritti I» ttrrn , rnmt tf In cale ; tf* fswcawfuv *ftkfatif in Urre , [tfan rrent & In cul»;* tamen non fine caufa fpecialiter & nominatim diâum eft B- Petro apoftolorum principi j *Te tf Pttrtu, tf fuper fate prirent eifitn· fe Ktltfae* on**.' *tf ftli ifa tfartt* rsgw .cafedrsm. Et in alio loco; *Ctnjfnet fretrt» ten-* Sci-'· ffcet, quia omnium ecclefiarum *majores ft* difficiliores cattis, per fandam ft principalem B.ftri fedem a fuccedoribus ejus funt diffiniende . Jam quia ad interrogata ' etiam confratrum noftrorum Petri ft Joannis epifeoporum decrevimus refpoodere; optamus, ut fanâam tuam fraternitatem jugiter invigilantem utilitatibus fanAss catholica ecclefi·, atque devote pro nobif orantem, fanfta ft individua Trinitas femper confervet, cariffime frater

Datum xvs. Kaleodas Januarii , anno domini , Leonis pape IX. quinto *, indiâione vu.

IV. AD PETRUM ET JOANNBM xrtscoros.

Ejufdem argumenti. Addit proteres nonnulla de epifeoporum ft arcbiepifeoporum ioftitutione.

iee *tfifctptu, ftrvui [trvtntnt Dti, iilt&iffintij in Cfaftt frttrifa Ptlrt tf)··"» tpifttpit fa* fervas *tf npnfttlicM bntitBmtm.*

DEcus ecclefiarum Africanarum ita conculcatum a Gentibus nimium dolemus , ut modo vix quinque inveniantur epifeopi f ubi olim ducenti quinque folcbant per concilia plenaria

computari; dt ibi pauculas oves , quotidiane occifiooi deputatas , rrmanfifle , ubi quondam innumerabilis grex Domini fub numerous arietibus exultabat alta pace. Sed hcc peccatis noftrisimputantes, juftitiam creatoris collaudantes, timeamus, & mifericordiam ejus inftanter pofiulemus, ut fervos fijos tandem refpicere dignetur . Quod autem fcripfiftis nobis pro fanâc Romane eccle- fi· ftatu, noftraque incolumitate, vos Dominum gratias agendo exoraffe; noveritis nos veftrc fraternitatis gratias agere, dc pro confolatione veilra femper orare. Et revera, fratres, hoc acceptable eft Domino noftVo Jefu Chrifto, ut caput omnibus membris profpiciat & invigilet ; membra vero fui capitis faluiem fine intermiflione quaerant dc optent. Bene equidem feciftis, quod jufli a nobis concilium'de rebus ecclefiafticis habniftis : quod etiam omni anno vel feme! agere debetis. Infuper refte contra Gummiianum epifcopum , dignitatem Cartbaginenfis ecclefi· defendiftis; quia fine dubio poft Romanum pontificem primus archiepifcopus, & totius Africe maximus metropolitanus eft Cartbaginenfis epileopus, nec pro aliquo.epifeopo in tota Africa poteft perdere privilegium femel fufeeptum a fenfta Romana & apoftolica fede : fed obtinebit jllud ufque in 6nem fcculi, dc donec in ea invocabitur nomen Domini noftri Jefu Chrifti, five dcferta jaceat Carthago, five refurgat gloriofa aliquando. Hoc ex concilio beati martyris Cypriani, hoc ex fynodia Aurelii, hoc ex omnibus Africanis conciliis, hoc, quod majus eft, ex vesecabilium pradccefforum noftrorum Romanorum prefulum decretis aperte monftratnr ; nec quicumque ille fit Gummitanus epifcopus , aliquam licentiam confecrandi epifeopo*, vel deponendi, feu provinciale concilium convocandi babet fine confenfu Cartbaginenfis archiepifcopi , dignitatis aut pofeftatis fit . Tarrtummodo jirocurabit ille Gummitanus epifcopus, quad propriam parochiam pertinent ! cetera autem, ficut & alii epifcopi Africani, confilio Cartbaginenfis archiepifcopi aget, qui folus in Africa pallium ab apoftolica fede habere folet. Unde dt epifeopo* confecrandi principale & antiquum jus retinet, ficut ex verbis Aurelii in concilio Garthagincofi, capitulo trigefimo nono, poteft iotclligi, cum dicit: In ecclefia, ad quam dignata eft veftra fen&itas convenire, crebro ac pene per diem dominicam epiicopos ordinandos habemus, d*c. Sed hoc vos non lateat, non debere preter * fcientiam Romani pontificis univerfale concilium celebrari, aut epiicopos damnari, vei deponi , quia erfi licet vobis aliquos epifeopos examinare , diffinitiram tamen fententiam abfque confultu Romani pontificis, ut diâum eft, non licet dare. Quod in fenâis canonibus ftatutnm, fi quaeritis , poteftis invenire : fcilicet quia omnium ecclefiarum majores dc difficiliores caufc , per fandam dc principalem beati Petri fedem, a fucceiToribus ejus difliniend· funt , utpote cui divinitus dicitur: *Confirme fratres tnos : dc, Tibi dnbo cintres repti catiorem, dcc.*

Ctnhw··· ioli>« i· Afti-« ptlll·· Coxil. Car ih*(ia. 111. iiiKiii·.

Nunc quia de archiepifcopis & metropolitan!; fententiam noftram requiritis , venerabilium anteceflorum noftrorum diâa aperte demooftrant, id eft, Clementis, Anacleti, Aniceti, & aliorum , ut, ita legitur; Sacerdotum ordo bipartitus eft , nec amplius quam duos ordines, id eft, epifeoporum & presbyterorum, nobis collati funt, nec apoftoli docuerunt. Epifeoporurn autem ordo unus eft, quamvis alii praeferantur aliis, five pro eo quod primas civitates , dc magis nominatas , fecundum potentiam, aut leges faculi retinent , five quod a fandis patribus pro aliqua reverentia fanAitstis aliquod privilegium dignitatis poflidenL Nam ficut omnis mundana poteftàs his gradibus dignitatum *.a fe* invicem diftat, id eft , ut primus fit Auguftus vel imperator, deinde Ccfares, deinde reges , duces, & comites atque tribuni : ita & ecclefiaftica dignitas ordinata a fandis patribus invenitur, dicente beato Clemente; in bis civitatibus , in quibus olim apud ethnicos primi flamines eorum, atque primi legis doâores erant, primates vel patriarchs pofiti funt, qui reliquorum judicia & majora negotia jufte diffinirent , qui etiam non uni provincias, fed pluribus praeeflent. Deinde ubi archiftamincs erant paganorum, archiepifcopi inftituti funt Chriftianorum , qui fingulis provinciis pnEc/Tent·,···Ubi vero metropolis erat, qus interpretatur mater civitas , metropolitan! erant ! quippe qui de iribus aut quatuor civitatibus intra aliquam provinciam majori & matri aliarum civitatum prefidebant. Ifti aliquando metropolitan! tantum nominantur, aliquando vero archiepifcopi, fi in ipfe provincia maiores non fuerint aliqui . Ubi autem minores civitates habuerint folummodo flamines vei comites, epifcopi funt inftituti. Porro tribuni plebis non abfurde intelliguntur presbyteri, five reliqui inferioris ordinis clerici . His omnibus divino & humano privilegio prelates eft pontifex Romanus. Sed de Africe primatibus aliter intelligendum eft, quia in fingulis ejus provinciis antiquitus primates inftituebantur , non fecundum potentiam alicujus civitatis , fed fecundum tenu pus fu· o'rdinationis ; quibus tamen omnibus prelerat unus, fcilicet Carthagincnfis archiepifcopus, qui etiam non incongrue dici poteft metropolitanus propter Carthaginem metropolim totius Africr, quorum fupra meminimus . Ita legjtur in concilio Cartbaeinenfi , capitulo vigefimofexto ; Prime fedis epifcopus non appelletur princeps fil-l cerdotum, aut fummus facerdos, aut aliquid hujufmodi, fed tantum prim· fedis epifcopus. Sandam veftram fraternitatem jugiter invigilantem utilitatibus fanâc Dei ecclefi·, atque devote pro nobis orantem, fanâa & individua Trinitasfem· per confervet, cariffimi fratres

$K·I"·I·I_ •5*0 Mp«r. „u"'

ipt*·»·*· *' r ,I' c®·*'l· c»r.

V. ad pbtrum episcopum

Gratulatur de ejus erga fedem apoftolicam ob· fervantia. Confirmat gus ordinationem» fi fe· eundum canones fuerit promotus. Hortatur ut fu* ecclefia: dignitatem tueatur. Probat fidem ad fe ab eo (criptam, eamdem efle quam te* net Komana ecclefia, cujus fidet fumma capi· ta ad eum mittit.

Iλ· epifcopus, ferves ftrvvrwK Dei , cLsltfh firniri 4·<χɪ. ift- . & coepifcopo Petre, f-f·*

X">Ongratulamur vehementer ia Domino test ianâiflimc fraternitati , atque mqltimodas gratias, ut dignum eft, referimus ei qui eft vera pax dc caritas fnonun, quod tandem per te , cariflime frater, videtur renoruiflë fende Antiochene ecclefi· ifudium, & fentire quod eft fentiendum. */a hoc enim cogmfccniaaaar/, aninCbri· fii fnmnt difapnh* (oui primum in ipfa magna Anlidchia nominati fuerunt Chriftiant) ji *Jilo·* diaam* iafevrfaMs edrecwmu , *& idipftim fatrinti mni, (St* an *firmet l» notis fibtfmata ; fi fietrimbis^perfi&i ia eodem ftnfir, tfin eademicitntin.* Neque enim Deus, qui unus eft, in teiffuri; 7« 4 ‹

vis mentium, fed in fola unitate, At puro corde habitat, At habitare facit.unanimes in domo.. Alioqain domus exafperans erit, nec jam digna vocari oedefia Dei, fed fynagoga maligni. Porro ficut calamitofum eft , fi unitas deett bonis ; ita perniciofam, fi adfit malis. Quod ipfe ex fpecula fanfi» illms ecclefi· , cui videris defignatos divinitus fpeculator, prudenti oculo confiderent, promotionem tuam ad epifcopale faftiginm , eleAione dori At populi, ficut efferis , fafiam, atque fidem ruam, fecundum antiqua confuetudinis religiofam Ac valde neccffarium ftudium » apoftolic· At prima fedi, eut, Deo aut bore, quamvis indigui prafideinus, annnnciare Ac exponere qnrafti. In ,quo faâo. noverit tuadile&io nosplutimum tccreaeoe At gavifos in domino; quia quod maxime oportebat, tibi Ac ecclefia , cui temposaliter prsfides, non diftuliffi efficere. Siquidem ab apoftolica tua fede noftram fpoftolicam fedem confulendo, perpendimus tuam dileftionem nolle deviare a dominico Ac omnium fanftorum patrum concordi deçreto , quo inviolabiliter cunilis in toto orbe terrarum ecclefii* , fanfta Romana At apoftolica fedes caput praeponitur, ad quam majores At difficiliores caufc omnium ccclcfiarum definienda referantur. Sic omnia veneranda concilia, fic leges human· promulgant, fic ipfefandus fanftorum, rex regum , Ac dominus dominantium confirmat ; quatenus ibi principalis dignitatis, At totius ecclefiafticte difciplitue veneray Eiiis apex prsefulgeat At prccellat , ubi ipfe vertex-atque cardo apoftolorum Petrus , caruis fu· beatam refurreftionem io novi(fimo die expeftat. Nimirum iolus eft ilk, pro quo, ne deficeret c* jus fides, Dominus & Salvator afferit fe rogaffc, dicens *: Sti**» , Sina·», rttt txprtroit w ,* ad crifearvr /catf *trititxtu : eg· extent* r»g«o> pre /c, «r mu *defieût JUei tue. Bt Ix ·hqxtnd·* c««· *vtrfiu, eeefirne· fretrei tnti .* Que venerabilis dC efficax oratio obtinuit, quod haâenus fides Petri non defecit, nec defcftura creditur in throno illius ufque in fipeulum feculi ; fed confirmabit corda fratrum variis concutienda fidei periclitationibas , ficut ufquenunc confirmare non ceifavit. Pro cujus excellentia tertiam a Romana cum clefia dignitatem retinet Antiochena quam redefendere fiimmopere monemus, non tur gloris cauta, fed pro fedis, cui ad tempus prufides, antiqua honorificentia. Nec revoceris ab hac intentione cujuslibet pompa vel arrogantia, quin conftanter defendas honorem , quem Antiochene ecclefi· reliquerunt omnia fanftorum patrum eoncilia. Ad quod utique, fi oportuerit, maxima mater, Romana fcilicet atque prima fedes, tam dileft· fibi fili· , immo confoci· , nufquam dc nunquam deerit. Quod totum ideo dicimus, quia quofdam conari minuere antiquam dignitatem Antiochene ecclefia audivimus.

Porro quod a nobis caufas divifioois univerfaiis ecclefia compatiendo requiris, fatemur tua religiof» folicitudini, nos adhuc a Domino miferante firmiffime retinere vinculum fanfie unitatis: nec videmus nos alicubi iocunifie damnum fchifmatis, quos integritas concordia, Ac plenitudo eodefiaflicM difciplinaindefmenter regit. Uaicuique noftrum debetur honor, Ac fua jura conferventur. Terminos, quos patresnoftrifixerunt, nulli arroganter tranfgredt conceditur. Magis viAra fraternitas ctrcuosfiffciat, ne qua radix amaritudinis, atque diffennonis, quod abiit, in veftris partibus fuccrcfcat, per quam inquinantur multi, Ac quam neccfle fit diftrifta falco fenftorum canonum a catholica ecclefia agro extirpu-

A ri. Mea vero humilitas in culmine apoftobei throni *ldeo* exaltat* , ut approbanda approbet, improbanda quoque improbet, tux ianftnïimr fraternitati» epilcupalem promotionem libent approbat, collaudat, & confirmât: fit communem Dominum inftanter exorat, ut quod humano ore jam diceris, ante eius oculos cxiftas . Noteris tamen, nos ipfam tuam promotionem salitet approbare, ft non hanc neophytus, aut curialis , feu bigamus, «el pretio, aut alio quolibet modo facris canonibus contrario, quod abiit, obtinui» fli. Sane fidem tuam, quam proprio feripto fumma fit apoftolica fediexpofuifti, fanem & catholicam atque orthodoxam per omnia proteftamur, At ficut vere unicam & falutarem ampleftimur ,

B At tua dileftioni vehementer congratulantes in Domino, eamdem noftram effe devotb corde dt prompto Ore profitemur . Firmiter enim credo fanftim Trinitatem, Patrem, dc Filium, dc Spiritum fanftum, unum Deum'omnipotentem effe, totamque in Trinitate deitatem coetTentialem At conlubftactiaiem , coaeternam dc coomnipotentem , uniulque voluntatis, poteftatis, dc malefiatis: creatorem omnium creaturarum, ex quo omnia, per quem omnia, tn quo omnia, que font tti celo dc in terra, vifibilia dc invifibilta . Credo etiam fingulas qualque in fanfta Trinitate pertonas, unum Deum verum, plenum dt perfeftum. Credo quoque ipfum Dei Patris Filium , Verbum Dei aeternaliter natum ante oir.niatcm-

«a (K·

G pora de Patre , confubftantialem coomnipotentem, & coequalem Patri per omnia in divinitate, temporaliter natum de Spiritu fanfio ex Maria femper virgine › cum anima rationali : duas habentem nativitates, unam ex Patre teternam . alteram ex maire temporalem ; duas voluntates dc operationes habentem: Deum verum, dc hominem verum: proprium in utraque natura atque perfeftum: non commixtionem atque divifionem paffum , non adoptivum neque phantafticnmt uuicum Ac unum Deum, Filium Dei in duabus nateris, fed in unius perfone fingularirate: impaffibilem Ac immortalem divinitate, fed in humanitate pro nobis Ac pro noftra falute paffum vera carnis pallions, Ac fepuhum, ac relur-

D rexiffe a mortuis die tertia, vera carnis refurreftione: propter quam confirmandam, cum difetpulis nulla indigentia cibi, fed Iola voluntate Al poreftarc comcdiffc, die quadragefimo poft refurrefiionem cum caroe,\jua furrexit, dc anima , afcendiffe in celum, Ac tedere in dextera Patris : inde decimo die mififfe Spiritum fandum : Ac inde, ficut afeendi, , venturum judicare vivos At mortuos, dcredditurum unicuique fecundum opera fua. Credo etiam Spiritum faofiun, plenum Al perfefium verumque Deum, a Patre At Filio procedentem , coaequalem dc cocffentialem At coomnipotentem, At coaeternum *per omnia* Patri At Filio, per prophetas locutum.'

C Hanc fimftam Ac individuam Trinitatem non tresdeos, fed in tribus perfonis, Ac in usa na» tura five effentia unum Deum omnipotentem , ■ternum, invifibilem At ioconunotabilcm ita credo At confiteor, ut Patrent Ingenitum, Filium uoigenitufti, Spiritum fenftum uec genitum nec ingenitum, fed a Patre Al Filio procedentem , veraciter pnsdicem. Credo fisafiam catholicam At spoftolicam unam effe veram ecclefiam, in qua unus datur baptifmus, dt vera omnium remtuio peccatorum . Credo etiam verem refurrrftionem ejufdem carnis, quam nunegefto, At vitam arternam. Credo etiam novi Ac vereris reftamenti, legis At prophetarum At apoftolorum unum effe aufio-

âoiem Deum & Dominumomnipotentcm : Deum prideftnaiTe folummodo bona, prxfciyiffe autem bona malaque. Gratiam Dei prxveuire & tubtequi hominem credo fit profiteor, ita tamen, ut liberum arbitrium rational· creature non denegem. Animam non efie partem Dei, fed es nihiiO'Creatam ; Ac abiquebaprifmate, originali peccato obnoxiam, credo & praedico.

Porro anathematizo omnem hrrefim extollentem fe adverius ianftam ecclefiam catholicam , pariterque cum quicumque aliquas feriptoras ; prxtfrr eas quas catholica ecclefia recipit, in an dontate habendas efie crediderit, vel veneratus /uerit. Quatuor concilia omnimode recipio, & velut quatuor evangelia veneror : quia per qualuor parces mundi, univerfalis ecclefia, in his , tanquam m quadro lapide, fundata confiftit. Primum, Ncrntim trecentorum & oâodecim panum fub B. Sih i-Qro papa Romano. & Conflantino Auguflo maguo : cui prxfuerunt Vidor Sc Vincennus Romani presbyteri. Secundum, Conftannnopolitanum primum centum quinquaginta patrum, fub Damafo papa ft Theodofio majore. Tertium, Ephcfinum primum ducentorum pattuin, fub Cxleftino papa & juniore Theodofio. Quartum Chalcedonenle fexcentorum & triginta patrum, tub beato Leone papa, St Marciano Auguflo.

Pari modo recipio & veneror reliqua tria concilia. id di, fecundum Conftantinopolnanum , lub V igilio papa & Juftimano Augullor deinde ternum Conftantmopolitanum contra Monothelithas, tub Agathone papa & Conflantino nepote Heiaclii . ultimum , fecundum Nicxnum , fub Haduano papa & Conflantino Irenes filio, pro reverendis Domini Jdu Chrifti & fanâorum ima gimbus. Quidquid fupra difla feptem tanâa Ac univerfalia concilia fenferunt At collaudaverunt , Ac tenuo Al collaudo. Al quolcumque anathematizaverunt, anathematizo. Hanc fidem *lanûa* Roman» Ac apoftolica fedes corde credit ad juftitiam , Al ore confitetur ad falutem . Secundum hanc vivere , Domino donante , fludet, Ac pro ejus defcnfione, fi oportuerit, mort parata eft . Quam Al in te, frater cat illime, perfcâam cognolciinus, Al fecundum eam te vivere nobifeum admonemus, ptofeflo fcienrcs quia fides fine operibus mortua eft. Salutamus cum omni fraternitate feu collegio fandx Romanx At apoftolicx fedis tuam fraternitatem fanil.tm , cundumque collegium m Domino ubi fubjeftum : Ac ut pro noftra gemma falute omnipotentem Dominum jugiter exores precamur plurimum, reverende & defiderabilis frater.

AD MICHAELEM CONSTANTINOP.

Gratulatur ei , quod Grxcos Latinis conciliare fludeiet. Argun eum, tum quod patriarchas Alexandrinum Ac Antiochenum fuc poteflati fubjicere conaretur, tum quod univerfalis patnarclix nomen fibi ufurpatet, At Romanam ecclefiam, qux in azymis fandum euchariflix facrum conficiat, damnaret. Probat Chriftum in azymo confecrafle.

Lev *epifcopus , ferve*l *ferveram Dei, Mecbaeli Conflantinopel.tene arcb.epilcopo .*

SCripta tux honorandx fiaternitatis tandem ad nos pervenerunt, in quibus ad maxime neceflarium omnibutque Chrifti fidelibus amplcâendum bonum ccncordix & unitatis exhortati liudea: quatenus poft nimium longas & pcrniciofas difeordtas, filia ex proprie matris reconciliatione exultet. Ad quod utique te provocantem & prxmonentem tanto promptius aufcultare cupimus , quanto vigilantius animadvertimus hanc tolatn efle propriam Ac Ipecialem virtutem piorum atquefanâorum, cum crterx virtutes bonis dema-*'lis efle* poffint communes, Domino fic prxmonftrante. *In boc cognefcent omnes quia mei eftis di'jcipnlt, β dtltBtottrm habueritis adirtvtcem.* Etdciloquo Paulo proteflante : *Pacem feqttemtni tum omnibus,* ÎT *fastBseeconiem , ftm qua nemo vldebit Deam.* Unde plurimum tur fraternitati congr\ tulamur in Domino, quoniam fummum defiderium noftium rua induftria anticipafti : quod utique fi aliquo frigore caritatis pigritareris excqui, noftra debueras foleriQprxveniri. Nos enim, juxta prxfatum apoftolum, fi heri poteft, cum omnibus hominibus pacem habere peroptamus : quanto magis ergo tecum, quem videmus ecclefix Dei valde utilem dc neceflarium poffe fore miniftrum, fi non traofgrcdi laboraveris terminos quos patres noftri pofuerum? Et quia Chriftianx peifeâioois eft, pacificum effe, etiam cum inimicis pacis, fpe correftionis, nouconfenfu malignitatis.· tanto folieitius debemus omnes occaftones fcandalorum de tnedio tollere, quanto tenacius optamus pacis amicos retinere. Plurima autem ex tua fraternitate intolerabilia rumor jamdiu pertulit ad aures noftras, que nos, partim quia incredibilia videbantur , partira quia nulla acuitis inquirendi talia concedebatur, indifculTa hucnlque reliquimus. Denique diceris neophytus, & non gradatim profilmfte ad epifeopate faftigium : quod nullatenus elle faciendum, dc apo fiolus edocet, & venerabiles canones interdicunt. Hmc nova ambitione Alexandrinum & Antiochenum patriarchas, antiquis fuc dignitatis privilegiis privare contendens, contra omne fas & jus tuo dominio fubjugare conaris. Quod quanto tuo periculo tentes, omnibus fans mentis patet.- quandoquidem vana gloria & pompa fxculari elatus, confilium divinitatis antiquum fuper ftabilimento columnarum fus ecclefix * conrendis, quafi ex fallacibus divitiis prcjudicium fapâurus illi, qui cum vere & fingulariter dives eifet, pauper pro nobis fadus, delegit fus temporali nativitati oppidulum , & Ipeluncs divertorium, non quodlibet regum palatium. Cujus exempla quifquis horret, ad fortem illius pertinet , qui tunc per fe, nunc autem per fuos fatellites , dicere audet: *Afcendam fuper altiteulsmm nttbittm, ftmtlis er» altefistte. Sed nan cogitatienes meet, gitateoaes veftra* : neyaia *vla mea* , eia *vefbra dicit Dominas:* qui difpergitfuperbos in furore fuo, & refpiciens omnem arrogantem humiliat , & exurgit ut non praevaleat homo, in cujus coofpeftu non eft Deus. Ne enim fuperbia propter altitudinem fuam fe coojunâatn putaret Deo, dicit pfalmifta: *Alta* λ *longe cognafcet excelftet Dominées.* Inde per fcmetipfiim* teftarur: *Qteod alhtm eft bo mtnibni, ' ebomînèbtle*\ *eft apud Deme*ñ Qualis vero, Ac quam deteftabilis atque lamentabitis efl illa facrilega ufurpatio ; qua te univetfalem patriarcham jaâas ubique & fcripto & verbo, cum omnis Dei amicus hujufmodi hadenus horruerit honorari vocabulo? Et quis poft Chriftum convenientrus poffet iofignrri hoc vocabulo, quam cui dicitur divina voce: *Tu es Petrees, fesper* £tac *petram «fiscal· ecckfiem* * aaraav, Aie. Verumtaznen quia ille non invenitur univerfalis apoftolus diâus, quamvis princeps apoftolorum fit conflitutus , nullus (uccefforum ejus tam prodigiofo prsnominc confenfii appellari penitus, licet magno

gno Leoni pxdeceffori noftro, fit fucceffonbns ipfius, fioc fanda decrcveut Ghakedoncnfis >ynodus. Nempe animadvertebant non elle amicum jpouG, qm pro fponfo vellet amari: qtna potius paranymplt im & lenonem antichrifti, qui advertatur β extollitur (upcr omne quod dicitur Deui, aut quod colitur. Eece ille Joanna vefter, cu·. jus vetans adinventionis adhuc heredes pernunetis, qui, fecundum ptalmillam, per vos adhuc vocat nomina fua m terris fuis, cum interne non fumpfit omnia › neque deicendit cum eo gloria ejus ad infernum.· q\jia cum in honoie edet, non intelkxir. Ipk a beatillimis pontificibus Pelagio & Giegono itucсffotibuiquc eorum pro hac ahaihematizatus, in tua pertinacia irrevocabilis periit, jainque per quadraginta At quadnngentos annas lux contumaciae (eqnaces prx cjpjtire noo ceiTavit. Quibus quid profuit (uperbia, divitiarum jadantia quid contulit? Trax-ie·rant anru/a *velat umbr». <£u>d dtmque prodefl bomini, fi* ra/MNi *mundum lucretur, anims* ven» /«.» dr/navea/aa* *patiatur?* Et quomodo animas pro fratribus habetis ponere, qui inane nomen, & nniverfam ecclefiam Icandaiizam, dedignamini deponere? R,efipike ergo, regamus, ab hac infanta, *ne* illius conlors tu quoque, quod abfir, fias, de quo dicitur · *Omne fubume videt*, <7 *ipfe efl rex fuper umverfei fihee Juper-*

Illud autem quis non flupeat, quod poti tot fan&os & orthodexos patres, per mille Atviginti a paltone Salvatoris annos, novus calumniator ecclefi* Latinorum cmerfifti, anathemati· uns omnes, 1k publicam perfecutionem excitans, quicumque participaremur (aeramentorum ex azymis? Qram preiumptionem tuam & fama nobis obtulit, flt literarum tub nomine tuo ad Apulos datarum textus manifcftavit; qu* violenter adfiruere conantur fermentatum panem fuiffe · quo Dominus apoftolis luis corporis tui myfterium in ccena commendavit. Quod omnino falfum effe ex utroque teftamento facillime deprehenditur: quia qui non venerat folvere legem, fed adimplere, juxta ipfius legit prsceptum, ex atvmis & noo vetus pafcha adimplevit, & protinus ex axymis & vino novum, Gcut aperte Lucas narrat, difcipuhs tradidit. Neque enttn totis o&o diebus ilhs fermentatum apparebat in omnibus finibus Ifrael, deapud quemcumque inveniebatur, peribat anima ejus de populo fuo. Quod fi io coeoa Domini Jefuapparuiffet, aqt iplc feu difcipuli ejus quoquo modo guftaffcnf, jufteficut prxvaricatores legis perirent, nec ipfe Dominus diceret fuis infidiatoribus: *ex vobtt arguet me de peccat»?* Nec effet opusfalfos tcftes ad perdendum eum querere, cum hoc folo perderetur jufte. Sed qui peccatum non fecit, nec inventu^ eft dolus io ore ejus, quod paffurus difcipulis mandavit, evidenter per apoftolum, in quo loquebatur, commemorans, inquit.* *Epulemur,* wt ra *ferment» veteri, aeque* «a *fermtma malitia tf nequitie, fed in axjmie finceritatu & ventotu. Denique medxum fermentum latam rufa» ttrrumpit.* Ubicumque autem corruptio, ibi procul dubio natur* detenoratio, *St* alicujus vitii fufeeptio.

Porro noftrum pafcha ideo novum dicitur, quia illud vetus praeceptum eft liraelitis in memoriam fu* egrcffionis ex Ægypto: iftud vero Cbriftianis in memoriam dominice paffioms, qua ad Patrem tranGvit ex hoc mundo. Sed quia tam de his, quam dc aliis, quibus nor calumniaris, latius a noftris nuociis per aha feripta noftra, qu* deferunt, ioftrucris: hic breviter attigiffe fit fetis. Difcat autem fraternitas tua, faltem admonita, caute flt humiliter loqt^i, ne aliquando Dominui dicat & tibi: *Ex obundantla cardu oi loquitur.* Scnpfifti fiquidem nobis, quoniam fi una ecclefia Romana per nos haberet nomen tuum, omnes cedetix m toto orbe cetrarum haberent per te nt>inen nolhum. Qud hoc monftii eft, frater cariilimc? Komina ecclefia, caput dc mater ecck·tiarum, membra it filias uon habet; Et quomodo poteft dici caput aut mater? Ciedimus enim propter quod & loquimur atque conllanter profitemur: Komana ecclefia adeo neu eft lola, vel ficut tu putas, una, ut in toto orbe terrarum, quveumque nano diffentit fuperbe ab ea, non fit jam dicenda vel habenda ecclefia aliqua, fed Omnino nulla: quin |x>tius conciliabuhim haereticorum, aut conventiculum fcbilmaticorum, & lynagoga fataux. Videre diceris illud fandi Eli*, tuoc prxlumcntis de fc; *Keliffui fum* rja */elue* .3- Sed audi quid ille audivit a Domino: *Atltqui mibi feptem millia virorum.* Quiefce, quiefce jam, venerabilis Jratcr, ab his fupcrftitionibus, ne illud Salomonis in te dicatur: *Sunt qui fe deviter affe&ent, mkil habeniee.* Simillimum nempe hoc eft diabolice arroganti*, qui regna mundi acconditore omnium iada putans fua efte, dixit illi: *Hac »mni» tibi dabo,* igitur hinc jam ad cor redeatur, & tam pcrnioofa fcanidala de snedio tollantur, & tunc, fecundum pfalmiftam: *Loquitur Domnae pecem tn plebem fuam, tf /uper lunfloe futi, tf in eti yui cenver/untur ad cor.* Nam nos Ceum pertinacibus, & in errore fuo permanentibus, pacem aliquam habere non poffumus, nc operibus mahgnis communicemus: quia nec Dominum Chriftum alicubi talia feciffe invenimus: cum etiam in nativitate ipfius, angeli pacem annuociaveruot folummodo bon* voluntatis hominibus. Qui etiam oculum fcandaliuotem eruendum, manum vel pedem fcandalitaotcs abfeiridendos infmuat.

Ceffcnt ergo bxrcfes & ichifmata, dc diligentibus legem E>ei jam non erit fcandalum, fed pax multa. Quicumque glotiatur Chnlliaao Domine, ceffet Romanam fanCtam & apoftolicam ecclefiam maledicere At lacefferc. quia fruftra patremfamiiias honorat, qui(quis ejus uxorem exhonorat. Et fruftra matrisfamilias caput & faciem magnificat, qui minimos fifioram ejus impugnans, tanquam digitos pedum illius conculcat. Unde in Ecclefiaftico dicitur: *£aain male efl fame, quifugit patrem' tf .efl maledillue e De» qui exefperat matrem.* Et in Proverbiis; *Oculum fub/annat r~r". patrem, lf defpicit matrem, effodient eum corvi de torrenttbut, tf tomdunt eam filii aquila. Coa*fidimus rameo ex divina pietate, quod ab hisinnoxius aut corre&u» invenieris, aut ceite admonitus cito corrigeris, Quod dum fuerit cffcâum, pax noftra jam ad nos non revertetur, fed fuper te requiefeet, ceu fuper pacis filium; & regnabit inter nos germana caritas, de corde puro & conficientia bona, & fide non fida: nec nectf-Efe habebis nobis (upplicaic, fed jubere. Super h*c, ficut ccepifti, collabora, ut duo maxima regna conncâantur pace optata. Orantem pro nobis tuam honorabilem fraternitatem fanda Trinitas in perpetuum confervet- Data mcnfe Januario, * indiftiooe vit.

VH.

VII. AD CONSTANTINUM
Momomachom imver at or km.

Laudat earn, quod pacem inter Latinos & Grrcos conciliare caret · Hortatur at Romanam ecclefiam defendat. De arrogantia Michaclù ConflsntinopoUtani conqueritur: legetoique commendat.

Leo opifeopet, /irruar fervorem Dei, gleriefo & religpofo imptretori ᴡᴡ A»** Carfauriu* MaasaracAs, *dtl/Bo filu feletem.*

/''VUantas gratia* referre jugiter debeamus creaVx trici dc gubernatrici omnium fande & individua Trinitati» fuper inenarrabili dono ejus, quo operatur omnia in omnibus» etiam ex tua devotione & religioC* induftria, gtoriofiftmc fili atque fereniflime imperator » perpendere poffumus.- qui te talem noftris exbiboit 2c gratuita pietate providit diebus » cujus fida ope ftatum fanda dc catholice ecclefia relevari, dc terreni.imperii rcmpubiicam meliorari confidamus- Tu cmm poti nimium longas dc pernictolas difeordias, primus pacis dc concordia monitor, portitor, dt exoptatus exador effkeru, dt cum ipfo vafe cieftieni* humillimo Paulo dicere videris: FmCiri*flo fago/ioet fagente/,* /sufassa *Deo eeiertaete ptr* hm» U/arrawar, *recncdiemiu propter tem fwi eft peut oefire, qtti fecit etroqet* utar*. Etenim velut religiof» dc egregia indolis proles, gemitus matri* tua non oblivifceris.: nec contemnendam, quiafenuit, fed potius reverendam arbitraris, at3ue plenis caritate vifceribus, ad eam redire mettant, ut uni Deo dt Patri omnium tbniofis* catior & propinquior, quanto eidem principali matri benignior atque humilior. Neque enim luam prudentiam latet, quod in Ecclefiaftico habent : *Bntdtfiho petra Jhrmet domat fUiorem : meleditlio eetem metri/ eredicet fndemtnt».* Et illud; *Mt dimittit Ugem metri/ tee, hge ten ie corde tuo jugiter.* Qua utique proverbia magis curant nobis commendare matrem qus ad aeternam vitam nos generat fle erudit, quam illam qux ad mortem pant, dt carnaliter diligit, dc inftruit. Cui nifiQ illa fuccclTcrit, ut regeneret dc refoveat, ifta procul dubio lecundc morti fibos fuosdeftinat. Porro hxccatholica macer & incorrupta virgo, quamvis omnem terram defines orbis occupaverit membri* fuis dt repleverit.- tamen unum caput omnibus reverendum dc fufpiciendum exerit, & pretendit. Qpod quicumque exhonorat, fruftra fe fe in ipfius membris computat. Illud autem quid frt, tua imperialis claritas omnino novit.- illud nimirum, quod Chrifti vox prztulit, dc praeeminere voluit univerfis, dc fubfequen* ecclefi· piatas, dc generali* fandorum patrum eonfenfu* jugiter ba&enu* celebravit. Cujus venerabilem faciem tu quoque honorificare difponis, non ingratus illi quas tnum verticem diademate terreni E principatu* decenter infignivit, dc tremendum dc amandum populis effecit, dc, ut io fempiteroum ragneai, cbrifmate adoptionis inunxit. Nempe ipfa antiqua dc jam emerita Roma illum primum nobilifumutn de religiofitâmum Conftantinum, cujus genealogia gloriaris, dc potentia magnificaris, cujufquc de nomine di&am urbem famofam regis, temporaliter edidit, nutrivit, provexit, dc fuper omnes mortales conftituit, nec a beneficii* ceftavit, donec eumdem artemi regni gloria cumulavit. Unde multimoda gratiarum aâione ruam excellentiam, gloriofiftime fili, magnificandotanUo majori fuper tua devotione dc recognitione rc plemur gaudio, quanto copiofior animarum nu-t merus ex ruo regimine pendet, tuoque innititur exemplo. Et ideo non certamus orare commu-r"» nem Dominum, per quem rege* regnant, dt principe* jufta decernunt, ut in fuo beneplacito te confervet longcvum, dt compleat in bonis defidenum tuum. Porro ego ipfe, qualilcumque apoftolicae vicarius fedia, pro modulo humilitatis mes dt poffibilitatis foppiere laborans vicem mihi committas difpenfationis, fecundum deiloquum Paulum» *te eelbe eft, fi aaa evengelie^vere : eeceffilet* 1 f". * *eeiee milt iecemilt meeime*, pofituro rationem Kternp dc diftrido judici, propter unin* regimen ecclefi*, · ex omnium ecclefiarum merito. Illa ergo folicitudine, qua omnibus ecclefiis debeo invigilare, videns mdifciplinatam dc alienam gentem incredibili & inaudita rabie, dt piufquampagana impietate adverfus ecclefia* Dei infurgere paflim, Chriftianos trucidare, dc nonnullo* novis horribilibufque tormentis ufque ad defeâionem anime affligere, nec infanti, aut feni, feu *feeminez* fragilitati aliquo humanitati* refpeffu parcere, nec inter finftum dc profanum aliquam diftanitam habere, fandorum bafilica* fpolisre, incendere, & ad fofnm ufque diruere.* fzpiflime perverfitatem ejus redargui, commonui, obfecravl, predicavi, opportune imponuncqu»4nftiti, terrorem divine *St* humane vindid* denuntiavi. Sed quia Sapiens ait.· *Memo poteft corrigere* e,,t,ir G<*ptettt Dtet defpexerit, & fteitxt tue cerrigrter ; adeo* obdurata dc obftinata ejus malitia permanfit, ut de die in diem adderet pejora peffimis. Unde non tantum exteriora bona pro Itberatiooe ovium Cbntli cupiens impendere, fed fiiperimpendi ipfe peroptan*, vifum eft mihi ad teftimonium nequitiz eorum, vel, fi fic expediret, ad repreflionem contumacis, humanam defenfionem undecumque attrahendam fore, audiens ab apoftolo, principes non fine caufa gladium portare, fed miniftros Dei effe, vindices in iram omni operanti malum ;· fle quia principe* non funt timori boni operis, led mali: & reges atque du*cct* miftos a Deo ad vindiâam malcfafforam.

Suffultus ergo comitata, qualem tempori* brevira* 4t imminens neceflita* permifit, glorkxfiducis & magiftri Argyroi fidei'filmi tui colloquium & confilium expetendum cenfai, non ut cujulquam Northmannorum, feu aliquorum hominum interitum optarem, aut mortem traffarem, fed ut faltem humano terrore refipifeereor, qui divina judicia minime formidant. Interea nobis eorum pertinaciam frluiari admonitione frangere lentantibus, & illis ex adverto omnem fubje&ionem fide pollicentibus, repentino impetu comitatum noftram aggrediuntur: fed adhuc de vidtoria fua potius triftantur, quam letentur. Sicut enim tua pietas feribere curavit ad noftram confolationem, pro ifta fua prclumptiooe *memorem* in proximo expeflant fibi fuperventuram indignationem, poft illam, quam experti funt, fu« catervs diminutionem. Nos quoque divinum adjutorium nobis adfore, & humanum non defore credentes» ab hac noftra intentione liberande Chriftianitati* non deficiemus, nec dabimus requiem temporibus noliris, nificumrequic fanâz ecclefi* periclitantis. Ad quam acquirendam dc obtinendam, habemus maximum ex divina picUtefolatiumdt prnfidium, carUfimum atque clarlffimum filium noftrum imperatorem Hcnricum, cujus de die in diem expeAamus promiflum dc proximum adventum, utpota cum procinâu & expeditione imperiali properantis ad noftrum fubfidium. Ad quod etiam luperua gratia

i n-. ». *' *fc*W· >. Frcn. v. \ ) ' · '*·"*< ·›' *·■· 'i·

fuam ferenitatem animavit, ut hinc inde vobis duobus, velut totidem brachiis, inimiizmgentern ab ecclefia Chrifti propellentibus Ac procul effugantibus, afffidx nunc Chriftianitatis relevetur decus, Ac reipnblicx reformetur ftatus. Et quia abundante iniquitate Ac refrigefeente caritate, fanâa Romana ecclefia Ac apoftolica fedes nimium diu obfeffa fuit mercenariis & non pafto ribus, a quibus fua, non qur funt JefuChrifti, querentibus, devaftata jacebat miferabiliter haftenus; divinum confilium voluit ineam humilitatem fafeipere tante cathedra pondus. Quo licet plurimum mei imbecilles prrgraventur Ac deprimantur humeri, non parum mihi fubcft fanftx fpei, quandoquidem ex utroque latere tales adftant filii religione & potentia prxclariffimi. Quaproprer, devotiftime fili, Ac fereoifftme imper *nr, collaborare nobis dignare ad revelationem tuc matris fanftx ecclefi*, Ac privilegia dignitatis atque reverentir ejus, necnon patrimonia recuperanda in tux ditionis partibus, ficut manifefte cognofeere potaris cx venerabilium prxdecefforum noftrorum ieu tuorum-(criptis Ac geHis. Tu ergo magnus fucceflor magni Conftantini, fanguine, nomine, Ac imperio faâus, ut fias etiam imitator devotionis ejus erga apoftolicam fedetn, exhortamur; Ac qux ille mirabilis vir poll Chriftum eidem ledi contulit, Ac confirmavit, Ac defendit, tu juxta tui nominis etymologiam, confiantes adjuva recuperare, retinere, Ac defendere. Ita enim apud Deum fingulariter pugnans, cognominaberis, quod jamdudum inter homines cognominaris. Hoc fane glorîofiflimus filius nofter Henricus perficere molitur in fuis Îiariibus. Qux omnia nobis tc vobis provenient elicius, & multiplicius, ubi quantocius, Dei gratia perveniente, & beatiftimis apoftolorum principibus intervenientibus, At me qualicumque vicario eorum mediante, Ac obtinente, firmiftimum pacis Ac amicitie inter voj ambos componetur fcedus,

Prrterea confrater nofter archiepifeopus Michael exhortatorias ad concordiam Ac unitatem direxit nobis litteras: quem ad tam optabile&neceffarium bonum praemonentem tanto necefte eft nos devotius & alacrius fufeipere, quanto perfpicacius confideremus non poffe computari inter difcipulos Chrifti aliquem, qui fraternae paci de* dignatur acquiefcere, Domino fuis dicente; *In boc cogmfcent emnet, quia mei eftit difcipuli, β dileUimum babuentir adinvicem*: & magno Paulo fic proteftante: *Pacem /equimini cum omnibiu, & fauflimeniam, fine* faa *nemo videbit Deeem.* Sed noverit tua claritas, fuper prxfumptionibus ejus multa intolerabilia jamdudum pervenifle ad aures noftras, qualiter etiam aperta perfecutione in Latinam ecclefiam exardefeens, anathematisarc non timuit omnes qui facramenta attreâant cx azymis; & quod Alexandrinum & Antiochenum patriarchas antiqua dignitate fua privane contendens, contra fas & jus fibi fubdere nova ambitione appetit: & pleraque qux ufurpare dicitur, ficut a noftris nunciis diligenter cognofeere potens. In quibus fi, quod abiit, pertinax fuerit, pacem noftram nullatenus retinere poterit: quia procul dubio, *ad not revertetur*, ficut Dominus dicit, *fi ille noluerit elle filiupacn.* Unde &apoftolus; *Si fieri*, inquit, *poteft, quod en vobit*, cava aatiulaf *bomtnibut pacem babentet*. Siquidem in vano patremfamilias honorat, qui uxorem ejus exhonorat. Et fruftra matrisfamilias caput & facie magnificat, qui vel minimos filiorum ejus impugnans, relut digitos pedum ejus conculcat. Contra quem fapienfia Dei in Ecclefiaftico fic rntonat: *Quam mala fame eft qui fait patrem, & eft malediflut a Deo qui exafperat matrem*. Confidimus tamen quod prxveniente gratia DeiSnvenicatur innoxius ab his, aut correâus, aut cito refipifcet admonitus: Ac efficietur non qualis dicitur, fed qualis a nobis pie defideratur Ac fperatur. Hinc jam tuX glonx prefentes filios noftros fanâxque Roman? Ac apoftolicx ledis nuncios per omnia commendamus, quatenus, ut decet, libetaiiter fufeipiantur, reverenter habeantur, benigne Ac honefte tradentur, rationabiliter patientertfue audiantur, atquèxquantocius nobis laudabiliter remittantur, ne tantum laborem illos fruftra arripuiffe pigeat, nos mandaffe pudeat. Porro ex Amalfitano epifcopo nulla tibi fuboriatur fufpicio, qu>a Romanus eft omnino, Ac abAmalfitanis difcedens, familiariter nobilcum vivit jam pene anno integro. Benediâus Deus Ac Pater Domini noftri Jefu Chrilli, Pater mifericordiarum, Ac Deus totius confolationis dignetur tuam excellentiam benedicere omni benediâione fpirituali, repleatque omni gaudio Aç pace, ut in prrfenti frculo per longa tempora feliciter domineris, & in futuro tine fine cum Rege regiim, Ac Domino dominantium, regno cxlorum beate perfruaris, honorabilis Ac defiderabilis nobis in Chrifto fili, Ac gloriofe Augutte. Arnen.

VIII. EPISTOLA LEONIS PAPÆ IX.

AD OMNES PER. ITALIAM

Ne poffeffiones omnes fuas quifquam donet monaftcrio, fed earum faltem medietatem ecclefix ad quam pertinet.

Lto epifcoptti, omaibar epifiopit in Chrifto per totam Ittliam v

Relatum eft auribus noftris, efle quofdam perverte agentes, qui fubvertere atque dividere conantur ecclefias unitatem: videlicet abbates Ac monachi, qui non ftudio caritatis, fed zelo rapacitatis invigilant, Ac docent atque feducerenon ceffant fxculares homines quos illaqueare poffunt, ut res fuas atque poffeffiones, five in vita, five in morte, * in monafteriis illorum tradant; Ac ecclefiis quibus fubjeâi effe videntur, Ac a quibus baptifmum, poenitentiam, euchariftiam, necnon pabulum vite cum laâe acceperunt vel accipiunt, nihil de bonis fuis relinquant. Hanc denique formam difeordix nos animadvertentes, omnibus modis inhibere volumus; Ac, ne amplius fiat, omnino prohibemus: confiderantes non effe bonum, ut illi qui olim fuerunt focii paflionum, fecundum apoftolum, fint immunes a focietate confolationum; Ac quia dignus eft operarius mercede fua. Ideoque prxeipimus atque jubemus, ut quicuinque amodo in monaAerio fc converti * voluerint, five in vita, five in morte, omnium rerum Ac poffeffionum, quas pro falute anime fuc difpooi decreverit, medietatem ecclefias, cui ipfe pertinere dignofeitur, relinquat: Ac fic demum in monafterio, prout Iibitum fibi fuerit, eundi convertendique habeat licentiam. Quicumque autegi hujus decreti eontradidor extiterit ac temerator, anathematis gladio fubjaceat.

* Fert»

* Fort*.

IX.

IX. AD FRANCOS.

De rebus in concilio ReroenG geftis, ne nominatim-de celebrando fefto S.Remigii.

JCtv *tpiftapm, ftrvtu ftrveram Dti, fratrihti* Ô" *fUtii catholim per aniverfnm regnem Francorum conflitatk , falnttm & apoflolttam kentdtihentm.*

C Impertum caritsti veftrs credimus, quod' poft confecrationem noftram, *&c. Extat n fta in fint afiorxm concibt Rtmtnfii fnk Ltdnt.*

DIPLOMA LEONIS PAPÆ IX.

Dr *tantttfo ktflica Vatican* dttima oklaiitnxnt.*

BEate Petre apoAole, ego Leo epifeopus fer. vus tuus, ft omnium fervorum Dei, de tuis donis aliquam tibi offero particulam, quam mihi fuit vifumdignum & juffum curis, quibus circumdor, auferre, & tibi-offerA quafi meam, cum fit tua'. Quidquid enim eft quod in juribusnoftris fit, licet fit parum ad confercntiam praeteritorum quas noftriantecefforeshabuerunt : id tamen, quantumcumque fit, dignum tecum judicavi foniendum. Ecce enim de oblationibus fidelium, que tibi offeruntur io altari tuo, fub quo factum flt venerabile corpus tuum requiefeit, dc etiam inconfeffione ipfius C altaris, decimam partem tibi, quamvis tuum totum fit , humili devotione, fit tota cordis proflet- natione offerimus, donamus, concedimus, & etiam corroboramus, atque confirmamus, ad conftruftioncm ftrefareitionem ipfius tuifscri templi, in aedificandis parietibus, pifturis , tignis, tcftfc , imbricibus, & praeterealuininariorum*concinnatio* nibos afliduis olei & cers, necnon lampadibus , vitreis, dc acindulis, atque thymiamate, crtenfÎuc omnibus utenfilibus, que ad ufum & necefitatetn atque decorem totius ipfius ecclefis pertinent. Decimam vero ipfatn femper volumus efle decimam diem, ut oblatio qua tibi debetur, feparata fit a *ceteris* oblationibus, ft nullum aliqua confufione patiatur errorem .

Super hoc etiam, fi qua vafa, fi qua ornamenta, vel indumenta ecdefiaftica, fuper ipium facrum & venerabile altare tuum oblata fuerit ad cultum Dei, divinis officiis & myfteriis neccilaria: conferimus ea omnia ipfi tuas ecclefias, ibi perpetuo permanfura in ufum ft falarium, D» ft tibi illic fervieotium, ft ferviturorum.

Addendum quoque credimus illud oblationis munus, ut quidquid fcilicet per fidelca ad ipftim tuum altare, & ad ipfam confeflionem offertur in vigiliis natalis tui, & in ipfa tui natalia die , beate Petre apoAole, totum fitfpeciale tuum pro luminaribus ft ceteris diverfis neceffitatibus, ad ipfa tua folennia agenda pertinentibus. Nec illud pnstermittendum cenfuimus, ut qnotiefcumque , E de quibufeumque regnis vel oris , tributa , five ad altare tuum offeruntur, five ad apoftolici pades ponuntur, five quovis modo apoAolicc fedi, cui,Deoauâore prxfidemus ,perfo!vuntur : decima pars eorum femper tibi, beate Petre apoAole , debeatur ad reformationem ecclefis tus, & estera que fuperius diximus. ,

Ut vero hsc omnia obferventur illibata, tam a fuccefforibus noftri» in fede tua, o bate Petre ufque in finem feeculi feffuris, quam etiam cunftis hominibus, tam magnis, quam parvis tam divitibui, quam pauperibus, mediocribus Adiveris fexus & statis.* ftatuimus apoAcdica Centura , qua licet indigni fungimur, tub divini judicii obtcAatione, & terribilia anathematis internofitione, ut fcilicet quicumque contra hoc notas humilitatis donum tibi de tuo, beate Petre apoftole, fideliter ac pure collatum venire tentaverit, & intemeratum nor juftificaverit, nonfolum fegregatus fit a communione fidelium in hac tempqrafi vita ; fed in ilia quoqUe «terna damnatus fit perpetuis pcenis, & gchennaUbt» tormentis. A contrario etiam, qukumqne devotus cu* Aoe dc cautus obfervator noftrs oblationis extiterit, divinis benedâionibus augeatur , dc hic*per te, beare Petre apoftole, a peccatorum vinculis ablolvatur, dc illic quoque per te intra januam Bregni oEleflis admittatur.

Hoc itaque noftrs devotionis privilegium , ut verius credatur , dc certius habeatur, tubferiptione noflra roboravimus, dc roboratum ooflro figillari figillo juftimus , ad laudem ft gloriam Domini, noftri Jefu Chrifti , apud quem, beate Petre apoftole, temper efto memor noftri dcomnium ovium, quas fuas ipfe pafcendas tibi commifit, dr per nos miferatus pafeit, dc pafcet adhuc per alios in faecula fsculorum.

Ego Leo epifeopus fervus tuus, beate Petre apoAole, donum, quod tibi de tuo firci, manu propria roboravi.

X. AD AUXIMANOS.

Poft obitum epifcopi expilatores dotnorum epificopaltnm redarguit.

Lte tpifctpu , fcrtnu ftrventm Dti úΐ/βïı in Chrifie film emniket Atxtmanh, titre tf pef4et falaitm & apefieltcam intdtflimtin

QUia auftore Deo fic nobis unius ecclefis cura fpecialiter efteommiffa, ut per dignitatem apoftolicx fedis etiam ceterarum ecclefiarum generalis fit ^rovifio delegata.- noftro competere videtur officio, non folum que haftenur. adverfus eafdem ecclefias temerariis aufibus funt ufarpata corrigere, fed etiam ne narius eadem Dpnefumantur in pofterum providere . Perverfam *antea* ft proritas exeerabilem quarumdam plebium confuetudinem fama vulgante cognovimus ut videlicet, fuo defunâo epifeopo, domum epifcopi hoftiliter irrumpentes invadant, facultates ejus pnndonum snore diripiant, prsdiorwm domos incendant, vita infueer & arbufta, beftiali immaniores feritate, fuccidant.

Qpod nimirum nifi ecdefiaftici vigoris fuerit Centura correftum - haud dubium, quia regionibus illis repentini fururis immineat gladius . Si P*.. enim honorare parentes primum dicitur in repro- snitfione mandatum, fi maledicens patri vel matri mulftari morte prscipitur . cujus animadverfionis fententia digni font, qui non carnales genitores perfequi geftiunt, fed ipfam matrem fuam ecdcfiam, io qua ex equa ft Spiritu fiinâo regenerati font, ut viperinum genus difl&pare contendunt? Etfi enim fscerdos quilibet ex debito humans conditionis obiit.* fed Chriftus, quiani- Diarum noArarum epifcopos cil, ex virtute divinitati* in «ternum vivit. Sicut enim Paulus di. eit, *flarti faflt factrdtlti ftcandam ltgnt,* re ywd s*. *merit freMtrtntar ptnmmtrt : Jtfai aattm* fwd swd i* «renurav,*ftmfotrrnam kabttfactrdetmm.* Deus ergo inhonorare convincitur, qui mortali epifeopo vivente, terrena prefias fornidine, ab ecelefie fe lxfione cohibuit: ddunfto autan eo,

T

ad injuriam Chrifti, qui immortalis eeclefi» fponfus eft, fel odii fit virus malitia, quod eatenus occultabat, effundit,. * Et fortafte epifeopus in vita fua aliquem Isofit? Sed Chriftus, qui ecclefia euftos telidus eft, quid peccavit/ Si ergo illi, qui nocuit, malum pro malo non redditur : cur «terno pontifici, qui nobis bona pro malis reddidit, reverentia non habetur? Vcrumtamen G ecdefic predo, Dei Filium immortalem procul dubio pontificem videret, fi eum ubique pratentem omnia ^(Te ac poffe confidcraret: coram ejus oculis admittere tam Impiunr, tam facrilegum facinus non auderet. Sed vere ia illo completur quod 'per Pfalmiftam dicitur: *Ditat trf- fini l- cnrit fuo, Nn efi Dm*. Porro fi illi, qm boo* foa ecclefie conferunt, proprii reatus âbfolutionem felici commercio promerentur: fequester autem illi, qui ecdefiaflicas facultates barbarica feritate diripiunt, in «terna fu« damnationis voraginem cadunt: qui nimirum novo fit incomparabili criminis genere Gc Judaicam perfidiam fuperant, ut non ^nodo Gentilium errorem, fed fic hcreticorum pravitatem dcwftabtliores excedant, a quibus videlicet Chriftus iterum crucifigitur, fit corpus ejus, quod eft ecdeGa, crudeliter laceratur.

Deprimatur ergo au fus illicitus, fic nefarius diabolice inftigationis cohibeatur exceflus, abftineat manus audax ab ecclefiaftico patrimonio, ne viAus pauperum pereat: ne quod ex oblatione fidelium jam Deo^faâuun eft facrificium, pneda raptorum fiat. Quifquis autem hujus noftri decreti improbus temerator exstiterit, ex parta Dei omnipotentis, fic audoritate beatorum apoflolorum Petri fic Pauli anathematizandum efle decernimus, & ut revera putridum membrum, excommunicationis ferro a finit* ecclefia corpore detruncamus. Sit igitur, niG refipifeat, anathema, maranat'na, omnefque malediftiones Hebal fuper caput fuum defcendiffe cognofcat. Ob(erratoribus autem gloriam, &' honorem, fic incorruptiobem. querenttbui, vitam «ternam. Amen.

XI. AD. JOANNEM AACHIEPISCOPÜM Sal br n it an u m.

Jura metropolitans ejufdem eccleGa confirmat.

Lf» *tflfcofu frrvm ftrvorttm Dtl, fnnUn & ve' vrtllll lnbrnltnnn tcclefln, qun tfllentn tfjempvr wgnll Dtl gnltrlclt Mtrut, ukl ttlumgla. rltjltm & tvnttllU corfut* cmu *htoto mertyrt Forlnatt rtjuttjcll, tf ftr tum tnfnlrl mftro Jonnl tjufdtm tclrflft urchltflfctft ln ftrftfntm.*

OFficinm facerdotale affumere, fi interiori vigilantia perpendamus, oneris eft magis quam honoris; quippe cui propria curare non fufticiat, nifi fit falubriter gefterit aliena. Nam ad boc paftoralis regiminis curam aggreditur, nt aliorum in fe folicitudinem pia provifione fufeipiat, ut in eorum fe cuftodia vigilanter difponat, ne noftra forte defidia invidus hoftis rabida, quod abfit, quempiam fauce deglutiat, fic eorum ad noftram non immerito applicetur poenam perditio, qui commiffos folicita cuftodire cautela negligimus.

Exhibeamus ergo quod dicimus, fic quibus divini difpenfationc confllii preefle nos contigit, prodefie quantum poffumas teftinemus: ut dum creditor rationem nobifeum pofiturus advenerit, lucrum nos feciffe reperiat, fic foa, ficut promifit, remuneratione tetificet. Et quoniam ad pnelens ecclefiam iftam nullis bonis noftris honorare, ditare, vel, ut oportet, adaugere poftumus: fua Gbi confirmare, & indilcifla vcl imminuta pia; devotione cenfemus confervare. ÇJnde fratria Joannis archiepHcopi petitioni libentiffime annuentes, boc apollolatus noAri privilegium fieri decrevimus, ftatuentes apoflolica cenfqr-, ut quacumque imperatores, reget, principes, aut qui nunc elate principatur Guaimarius, ad hanc domum l^pmini contulit bona, vel omnia a quibufeumque Chrifti fidelibus cooceflaj vel in pertuum funt concedenda, rata femper & inviolata permaneant.

Confirmamus etiam tibi ipfum ex integro archiepifcopatum Salernitanum cum Gbi adiacqntibus parochiis fuis. Et inluper licetor ism fic pc«tatem tibimus ordinandi & confecrandi in hiSç fubjcftis nobis locis, hoc eft Peftanenfem epifcopatum cum parochiis fit adjacentiis fuit, fit Nolanum, fic Conianum cum parochiis fit adjacentiis fuis, necnon Malvitanutn, & Cufentinum, Gmnlque epiicopatum Bifunianenfem, atque epifcopatum Acerentinum cum omnibus parochiis fit adjacentiis eorum. Necnon liceat libi ordinare epifeopus fuper congruentia loca, fecundum regulam fandorum patrum, in ipfa integritate Salernitani archiepifcopatus. Et non habeant po'teftatem fuccefloies noftri, in eundis predidis epifeopatibus, quos vobis apoflolica audoritate conceftimus, deinceps in perpetuumepifcopàsconfecrare, quemadmodum vobis conceftum eft.

St quis autem contra hujut noftr* praeceptionis privilegium agere prsfumpterit, aut praelismentibus confenferit, aut fautor extiterit, fit non potius obfervare eum in integrum ftuduerit, fed noftram apoftolicam hanc praeceptionis interdidionem tranfgredi prcfumpferit t fciat te audoritate beati Petri apoftolorum principia calorum regni clavigeri, noftroque anetnematis vinculo fit innodatum, fit a regno Dei alienatum, atque cum diabolo * ejus atrociflimis pompis, tranfgreflo* rum fandorum patrum canonica traditione deputatum. Quoniam feriptum eft: Terminos patrum noftrorum nulla audoritate illicit* temeritatis tranfgredi prefumi. Et quia opportunitatis exigit ratio, protervos ac tranigreflores ex canonice corredtonis francs deliere conftringi: illius infuper * fpeciali jaculo pcrJat animam, cujus temporali gladio Malebas amifit au»culam. Qui vero hujus hoftri privilegii conftitntionent fit confirmationem obfervaverit, a Domino Deo benedicatur, fic «terni regni, beato interveniente Mattheo evangel!fta, particeps effici mereatur.

Datum xi. Kalendss Auguſli per manus Friderici diaconi, fanda apoflolica fedis bibliothccarii fit cancellarii, fic domini Hermann/ Colonienfis archiepifcopi fic archicancellarii, anno Domini Leonis IX. papa tertio, * indidione iv.

DIPLOMA LEONIS PAPÆ IX.

In Salvatoris noftri Jefu Chrifti nomine. Arnen.

Lf tflfctful fervet ftrvnut Dtl, tltrtflat- fllinclyto rtgi Frnctnm t m *vnrrMAu finttnhti Mtckltflfctfl/, tplfcnfb, tf llUtHf l» Clrlfto fltlll Mellkttt, frlnrlhll, fr*ftfrb, tf tleennlt; mûvtrfltyne tnm fuUltr* parn pre/atis *tjttfdm rtgm, fllutm & npf"tlenne hludlltnem:*

DEoa omnipotens, qui non immerito per Prophetam in fandis fois effe mirabilis prsdi» Vn dt-

dicatur, mira quadam ûtlcrutobilis tonfilii fui profunditate difponic; qu* dum confiderare non fufficit mens humana, ipfa iuimet infirmitate deficiens, in quemdam fui exceffum rapi cogitur fir fluporem. Quod ipfi nos nuper experti, & vobis in Chrifto cariffimis, A univerfitati fidelium promulgare compellimur, uc & Dei operi pariter udmiremur. Nam cum per inftantiam fercniflimi imperatoris Henrici ad partes Germarû* vifitandas, ac prccipue ad urbem quae dicitur Ratifpo: na, vel Regenfpurg, avocati effemus ad venerabile corpus beati Wolfgangi ejufdem urbis epifeopi transferendum, hoc ea qua decuit reverentia & devotione peraâo, tui, Francorum rex in Chrifto fili cariflime, nos legali, tuorumqueomnium vice folicili rogarunt, quatenus litem, qu* B inter vos & urbem prcdiâam fuper facrofanâis offibus beatiffimi Dionyfii Areopagitae dhitiffime ventilatam, veritate dftcufta, dirimere cerarernus.* vobis quidem eadem apud vos effé dicentibus t civibus autem atque incolis urbis profate uftruentibus e converto ea per inviftifljmutn Arnulphum qpondam imperatorem ad ecclefiam beati martyris Emmeranni effe translata, ibidemque deineep contineri. Que quidem ecclefia inibi fi. ta eft, atque ab omni aliorum (ubjeftione ac jtrrifdiftione libera & excepta, ad jus & proprietatem beati Petri apoftolic* fedis immediate pertinere dignolcitur ! oblatione videlicet excelientiflimi Romanorum imperatoris Caroli Magni, ac pofterorum ipfius, qui eidem haâenus fuccef- C ferunt, feu in imperio, feu in regno. Idipfum nihilo minus venerabilis abbas Reginvvardus ne traîtres cjufdem ecclefic cum univerfitate Ratifpona inftantiflime petiverunt fieri.

Nos ergo utriulque partis precibus inclinari, nec volentes ulterius corda fidelium hujus dubii ambiguo caligare, in friarum ncftro um ac plurium epifeoporum ac prolatorum prulentiaflteonipeftu, feripta Arnulpht Augufti, ordmemque ici diligenrlfftme perlegentes; nec eo contenti, capfus, thecus, fle fertnia, in quibus iacro ntliqui* condit* dicebantur, ac titulos ac epigrammata eorttmdem, oculo tenus folern etStnine difcutiendo, nihilque omittendo quod ad indagationem certitudinis pertinet, tam imperialibus quam pa- D palibus anteccfforum noftrorum litteris fufficienter inftruâi, pifturis quoque par ietum mi>hif.r'cibus, flt fculpturis vetuftiftitnis, exprimentibus indicia veritatis flt netas: indubitata fide comperi. mus, didi doâoris flt martyris offa veoeraoilia, excepta particula unica fimul & minima manus dextrse, apud memoratum B. Emmeranni coenobium integraliter continçri. Etenim, ne teftimonia hominum, que jam diximus, uon fufficerent, divina quoque non defuere prodigia fic portenta, qua dubium omne penitus abegerunt: qu* nos quoque confcribi juilimus diligenter, vabifqne rranfmitti per veftros nuncios ac legatos, necnon apud ecclefiam pratdiftam perpetuo confervari; ut fic ad pofteros gcftz rei notitia deducatur, fic ulterius litigandi materia penitus conquiefcat. Infuper fie diftriâe pnecipimus, ftatuentes, ut translationis ipfius veneranda (olemnitas, tam a fratribus cjufdem ecclefia. quam ab unitterfis urbis jam diâc, annis fmgulis, cum oraci jucunditate Ac gaudio celebretur, tdtaque tripudiet regio Germanorum tanti patris atqtn^patroni adventui non ingrata.

Vos autem in Chrifto dileâiffimi filii, rex Francorum, tuique fideles, quamvis invidendi Teutonic* genti videamini juftam quidem hsberc materiam, ita ut putatis merito dc Alenian- A norum vobis («titia [Gt dnleodum: confidcrantcs tamen & Dei omnipotentis fle invidi martyris fui voluntatem, quem ablatum plangitis, confolatioois tandem admittite placamentum, peufats tes attentius, quod nec vobis ablatus eft, quippe qui cariftimos praedicationis fu* fle pafltonu confortes, Rufticum fle Eleutherium, in dileiiionis adhuc & turei* pignus & certitudinem dereliquit: nec doleie, fi Germanos jam vifitare dignatus eft vel dciunâus, qui vobis adhuc Vivens praedicavit, fic apud vos bonum certamen certando, curfiim confummando, fidem fervimdo, triumphum peregit viâoriofiffim* pai&onis, apollolatus fui fuper vos figna tam in vita perficiens, quam in morte

Qui igitur Alemanniam ipfius offa fovere non permittatis in folatium fic tutelam, quem vobis Athens, ut Ghrifto lucrifaceret vos, vivum recipere, audire, fic celo tranfmirrere *permifernnt ?* Accedet nihilo minus confolationis flt alia ratio, fic' authoritas fcilicet 'fic excellentia fobtraâoris. Pretiofutn quidem thefaurum vos *perdidiffe* fatemur, fed ablatoris attendite dignitatem ! fimulque patris fle apoftoli veftri glori* congaudete, qui cum vos meritorum atque doârina fu* gaza ditaverit, fic reliquiarum laltem fuarum *ac* apothecas tam devotum furem fui corporis habet qnam infignem, auro utique fle topazio meliorem, qui fui valore ad offa (ua fan tiffima fubtrahenda ccfareum etiam verticem inclinavit. Nec majeftas imperialis, nec regia celfitudo, pii furis hic notam aut nomen erubuit in Arnulpbo: dummodo beati corporis opibus vd doli, vel furti, vel iacrilegii modo facrari atque ditefeere mereretur, qui fures atque facrilegos erat lolitus condemnat re. Dummodo micarii Dionyfii pretiofo corpore fruereiur, fur iple tunc fieri fic iacrilegus non contempfit.

Cum infuper fides atque devotio dubium etiam omne per hoc penitus amputavit, quod non iu ipfa Roma, non in quacumque metropoli, nun in urbe qualibet regni vel arce fibi Audebat eligere fepulturam, fed ubi fuum fe Dionyfium condidiffe fic fciont, fic letantur, fuo fe fperans patrocinio defendendum, fic conrefufcitandum in die noviffimo cum beatis. Prcfentibus igitur dileAionem veftram monemus attentius, & hortamur in domino, diftriâe prscipientes, quatenus Ruftico fic Eleutherio pie contenti,. non fallentes vofmetiplos fit alios, beatiffimi Dionyfii offa in urbe Racifpçnenfium apud ecclefiam beati Emmeraoni martyris fie nofaatis fic fateamini corufeare.

Datum fic a&um Ratifponc per manus Friderici diaconi bibiiothecani ficcancellarii fanâe Roman* cccJefi* catholic* fic apoftolic*, anno domini millefimoquinquagefimo fecundo, anno pontificatus domini Leonis noni pap* quarto, inditone * quinta, nonis O&obris.

COMMEMORAI IO BREVIS RERUM A LEGATIS APOSTOLIC* SKOIS Conftantinopoli geftarum.

Incipit brevii & /occinit commtmoratia etrnmqna gejjeront apocrifiarii fanita /tornant & apoilo.ict Jedu m ref>ta orbe, t/ qoaliter *n*tbem*tiaaront Micbatltm cttm feqoactbo> Juif.*

Anno duodecimo imperii Conftantioi Monomaebi ' indiâione feptima, ipfo dic nativitatis beati Joannis Baptiftc, advenientibus a domno papa Leone nono apocrifiariis fanâe Romanx fic apoftolica fedis, Humberto fcilicet cardina- r o rt> P» J*»'@* çoi<. *"*' „M

dinali epifeopo SilvrcanJid®, Petro Amalphitanorum archiepifcopo, Friderico iquoque discouO* tie cancellario, ad monafterium Studii intra urbem Coaftantinopolitanam : N'ceta monachus, qui til PeAoratus, ante piefentiam prefari imperatoris, dc procerum e|us, infiftentibus ipfis ntin. ciis Romanis, anathematizavit quoddam feriptum fub fuo nomine contra fedem apoftolicam & omnem Latinam ecclefiam editum, tie prctitulatum de azymo, de fabbato, dc de nuptiisfacerdotum. Infuper anathematizavit cunâos, qui ipfam lanAam Romanam ecdefiam negarent primam omnium ecdefiarum effe, dc qui, illius fidem femper orthodoxam przlumerent in aliquo reprehendere. Poft hcc ftatim io confpeftu omnium, ad luggefiionem eorumdem nunciorum Romanorum, juffit idem orthodoxus imperator prefatum incendi librum, ficque fuit dilceffum.

N>rr»» “{“‘,4’*«“. Sequenti autem die prediftus Niceta urbe egrefubro «d·'1 »p<«· legato* iotra palatium · Pigi, a quibus accipient pcrfeâam tuarum propofinonum (blutioncm, iterum fponte qnathematizavit omnia diAa, dt fafta, vel tentata advetius primam fle apoftolicam fedem. Sic ab cisincommunionem receptus, efFeftus eft eorum familiaris amicus. Porro diâa vel Icripta eorumdem nunciorum adverfus divetfas calumnias Grccorum, tie maxime contra icripta Michaelis Conftantinopolitam epifcopi, dc Leonis Acridani metropolitan· epifcopi, atque fiepe difti Nicet® monachi, juffu imperatoris In Grecurn fuere translsta, tit in eadem urbe ha&enus confervata. H··1>»ηl Tandem Michaeta prefemtam eorum tie colloquium devitante, atque in llultitia fua perfeverante, prefati nuncii decimo feptimo Kalendas Augufti adierunt ecclefiam fanâc Sophis, fle fuper obffinaiioneillius conquefti, clero ex *more td* miffas prsparato, jam hora tertia, die fabbati, chartam excommunieationis fuper principale altare pofuerunt fub ,i pattimba oculis prefectis cleri fle populi. Inde moxegrefli, ♠,'a'n pulverem pedum fuorum excuffere in teftimonium illis, juxta diâumevangelii, proclamait· Ment ,o. Iβ|. *Drtl, tf jedicet*. Hine ordinatis ecclefiis Latinorum intra ipfam Conftantmopohm, anathemate dato cunâis qui deinceps communicarent ex manu Greet Romanum Iacrificium vituperantis, in ofculo pacis, accepts orthodoxi imperatoris licentia, donifque imperialibus fando Petro tie fibi, alacres repere reverti decimo quinto Kalendas Augufti.

t«tHi »p«- A «iïïiL M·<ι<>··ιî·' c·· » let». Sed nimia inflantia precum Michaelis, fpondentis tunc demum fe conftiâurum cum eis, imperstor compulfus, a ² Solembris litteris fuis eos revocavit decimo tertio Kalendas Augufti. Quo etiam die feftioantes regredi diverterunt ad palatium Pigi. Quos pr®fatus herefiareba comperiens rediiffe, quafi ad concilium conabatur adducere in ecclefiam fande Sophi® fequentidie, ut ollenfa charta iliorum, quam omnino corruperat tranfferendo, obruerentur ibidem a populo. Quod prudens imperator pr®cavens, noluit haberi aliquod concilium, nifi tie ipfe adeffet prefens. Cumque in hoc ei omnimodis Michael contradiceret, juffit Auguftus iplos nuncios confeftim arripere iter. Qpod & fadum eft.

0··«·* Porro vefanus Michael dolens fuss non proce*jgre* infidus, concitavit imperatori fcdltionem vulgi maximam, velut nunciis cooperata fuerit ejus voluntas. Unde imperator coadus, interpretet Latinorum, Paulum videlicet, ac filium ejus Smaragdum, ceios dc detentos, Michaeli tradidu: ficqutf tumultus ille conquievit. Verum iniperstor poll nuncios Romanos diredis fuis, exempla excommunicationis veracitfimutn a civitate Rufforbm fibi remiffum accepit civibufque: ac tandem Michaelem faiiaffe chartam legatorum competiit, atque convicit. Itaque commotus, amicos fle affines ipfius honoribus privatos a palatio eliminavit: contraque ipfum ufque nunc graves iras retinuit. Denique exemplar chart®, cxcommuntcalori® eft tale.

Humbertus Dei gratia cstduialis epifcopusfand® Romane ecdeli®, Petrus Amalphitanorum archiepifcopus, Fridencus diaconus fle cancellarius, omnibus' catholic® ecclefi® filiis. L>b«iu.<x. <··»<····<·· patriarcham. Sauda Romana piima fic apoftolica fede», ad quam tanquam ad caput folicitudo omnium ecdefiarum fpecialius pertinet, ecclefiailic® pacis flt utilitatis gratia, ad hanc regiam urbem nos spocrifiarios fuos facere dignata eft, ut, juxta quod feriptum eft, defeenderemus, fle videremus, utrum opere completus fit clamor, qui fine intermitfione ex tanta urbe confcendit ad ejus aures.* aut fi non ell ita, ut (circe. Quamobrem cognofcant ante omnia gloriofi imperatores, clerus, fenatus, fle populus hujus Conftantinopoiitan® urbis, fle omnis ecclefi® catholic®, nos hic perieofiffe magnum. unde vehementet iu domino gaudeamus, bonum; fle maximum, unde miferabtliter contnftemur, malum. Nam quantum ad columnas imperii, fle ejus honoratos, atque cives fapientes, Chnftianiflîma atque orthodoxa eft civitas: quantum autem ad Michaelem abufivc diâum patriarcham, fit ejus ftultitite fautores, nimia zizania hcreieon quotidie (eminantur in medio eju>.

Quia ficut fimontaci, donum Dei vendunt: ficut Valefii, hofpites fijos caftrant, & noniolum ad clericatum, (ed infuper ad epifcopatum pro· movent.* ficut Ariani, rebaptisant in nomine tanA® Trinitatis baptizatos, dc tnaxime Latinos.* fi. Errer«, M<-ciorum. cut Donatiff®, affirmant, excepta Grscorum ecclefia › ecdefiam Chrifti, & vernm iacrificium atque baptifmum ex toto mundo periiffe: ficut Nicolait®, carnales nuptias concedunt dc defendunt (acri altaris miniftris: lient Scveriani, malediAam dicunt legem Moyfis: ficut Pneumatomachi vel Theomacbi, abfeiderunt a iymbolo Spiritus fanât proceflionem a Filio.- ficur Manichaei. inter alia quodltbet fermentatum laientur animatum effe: ficut Nazareni, carnalem Judæoium munditiam adeo fervant, ut parvulos monentes ante oâavum a nativitate diem baptizari contradicant; fit mulieres in menftruo vel partu periclitantes communicare, vel fi pagan® fuerint, baptizari prohibeant; dc capillos capitis ac barbas nutrientes, eos qui comas tondent, dc fecundum inftitutioncm Roman» ecclefi® barbas radunt, in communionem non recipiant.

Pro quibus erroribus, dc aliis pluribus faâis fuis, ipfe Michael litteris domini noftri Leonis papa admonitus refipifccre contempla .,-Infuper nobis nuociis illius, caufas tantorum malorum rationabiliter reprimere volentibus, prsfentiam fuam dc colloquium denegavit, &ecclefiasad Milles agendum interdixit. Sicut dc prius Latinorum ecclefias clauferat, dt eos Azymitas vocans, verbis dt fa&is ubique perfccutus fuerat, in tantum, ut in filiis luis anathematizaffet fedem apoftolicam, contra quam fe adhuc icribit cecumeni cum patriarcham. Unde nos quidem land® prime

a. ProXqp/, Tel *Prgew.* VUe Ctxiftaetinopalim Chriflianam Pu Cangù. *Herd.*
» Qjwt Sclyœbria Phnio eft. *Herd.*

m® & apoftolica (edis inauditam contumeliam & injuriam non ferentes, catholicamque fidem iubroi multis modis aitendentes, authoritate fanâ® individu® Trinitatis , atque apoftolke (edit , cujus legatione /ungimur, dteundorum orthodo torum patrum ex conciliis feptem, atque totius ecclefi® catholics ; anathemati , miod dominus softer reverendiflimus papa eidem'Michaeli , & fuis fequacibus , nili refipifeerent , denunciavit , ita fubfcribimus : Michael abufivus patriatehaf, neophytus, & (olo humano timore habitum monachorum adeptus, jiunc etiam criminibus pcilimis a multis diffamatus, atque cunt eo Leo Acridaous epifeopus didus, dt facellarius ipfe Michaelis Conftantinus, qut Laiinorum facrificium profanis conculcavit pedibus, & omnes fcquacesB eorum in pixiatis erroribus dt prafumpiiombus ,' fint anathema maranatha cum Simoniacis, Valefus, Arianis, Donatiftis, Nicolattis, Severianis, Pneumatomachis, Manichsis , dc Nazarenis , & cum omnibus hareticis , immo cum diabolo & angelis ejus, nififorterefipuerint. Amen, Arnen, Arnen. *Poli bac mox ifta'.*

Item alia excommunicatio ibidem faâa in pretenua imperatoris, dc optimatum ejus viva voce.

Quicumque fidei fande Romane fic apoftolic® fedis, ejulque facnficio pertinaciter contradixerit , iit anathema maranatha , nec habeatur Chriftianus catholicus, fed Proiymi.ta hereticus. Fiat, fiat, fiat·

XII. AD t PRINCIPES BRITANNIÆ.

Excommunicat epifcopum Armorie® , tum quod TuronenG '.tchiepifc. fubjici reculent ; tum quod fimoniacas ordinationes faciant.

Leo fanfla fedit apoftolica gratia Dti papa E. Britonum principl, Ô Anulo comiti, Ù catern pnncipibui Britannia, fecundum Deum vivere volenfibut , vita & faius.*

IN (criptis veterum repetimus, omnesepifeopos tuse patri® archiepifcopo Turonico fubjedos elle debere: de qua re Nicolai pap® temporibus, dc Joannis , Leonifque , dc *ceterorum , quorumD* nomina inferere longum eft , clamor faâus eft . Ex quibus Nicolaus papa litteras Salomoni regi Britonum direxit, in quibus przcipit, ut omnes fu® patri® epifeopi , Turon*icas* ecclefi® fubjetli fint. Alii,vero apoflolici eoidem apoftolica authoritate ob id excommunicavcrunt, ad nos quoque in Remenfi concilio clamor hujufmodi delapfus eft . Nos ftatim , ut ipfe vefter archiepifcopus cum fuis fubjeâis Romano concilio prelens ad. edet, non iolum de hac caufa redditurus rationem , fed etiam de hoc quod fimoniacus cum fuis fuffraganeis effe comprobatur & exlex , quzrens qu® funt mundi, non qu® Jefu Chrifti, legatos ttiam Turomci archiprefulis adede praecepimus . -egati Turonici adfuerunt, veftrates pontifices E cum fuo capite fe fubtra.xerunt . Nullo itaque modo probare potuimus illum veftrum przlulcm archiepifcopum efle debere: prefertim cum archieptfcopus fine fede civitatis, fine pallio archiepifcopaii nequeat haberi. Excommunicamus omnes hos , de quibus termo eft , ex authoritate Dei Patris, dt Filii, fic Spiritus fanâi, fanâique Petri fic noftra , non folum propter hanc prefumptionem , qua fubjici Turonicz ecclefi® dedignantur, kd etiam propter fimoniacatn herefim qua polluti iunt , dc ordinatos a fe contaminare videntur ; tah ratione , ut divinum officium non peragant, neque bcnediâionem tribuant . Simili etiam fententia ab eis ordinati feriantur . Tibi autem, cariflime fili, mandamus , ut te at» eorum conventibus cum omnibus fidelibus fubtrahar, deinde <os commoneas , ut noftris praeceptis ob-(ecundent, fimoniacam h®refim_ deponant ; fecundum Deum vivant. Et hoc te authoritate hortamur apoftolica, ut per totum regnum tibi committunt pacem facias, juftitiam diligas, (ubditos pie regas. Turpe eft enim, ut cum unus ex maximis Galli· principibus habearis, naturalibus his vitiis fubjugaris. Et Ii fecundum Deum te vivere audiero, bonumque exemplum prebeie fubje-&is , benedidione lanfti Petri dc noftra donaberis: fin aliter *egerit* , dc excommunicatis te adjunxeris, ut illi, noftra authoritate excoinmunicaius fis. Quod fi vefter archiepifcopus cum fuis fuffraganeis de hoc quod Turonicus pontifex clamat, deque fimoniaca hacrefi exetifare fe *rationabiliter* valuerint , Vercellenfi concilio , Kalendis Septembris futuro præfentes fint , nofque ibi , (I Deus permiferit, erimus, caufas eorum audituri. Vale.

XIII. AD EDWARDUM REGEM Anglokom.

Exiat in conventu Weftmonafterterfi anno domini MLXV1.

XIV. AD JOANNEM PORTUENSEM Episcopum.

Ejus tranfitum a Tufcanenfi epifeopatu ad Portueniem approbat : ipfique & fucceflbribus Portuenfem ecdefiam confirmat.

Dileiiijfimo nobit in Chrifto fratri & epifeopo noftro Joanni Portuenfis ecdefia antiftiti , fuif/ue Juccejftribut m perpetuum, in domino falutem I

SUpplicantium defideriis annuendum nobis efle, fic ratio fic benignitas pofcir : quia quod rationabile eft impendere, benigne quidem non negare . Quapropter quia trànfmigrationem feciili de fede Tufcanenfi ad Portuenfem, dignum duximus in fynodo prius ventilare, utrum jufte faâa fuerit, vel injufte: quod defecimus, refidentes in fynodo, & eccleiia falvatoris. Cumque ibi diligenter eflet examinatum , qua ratione dc epifeopatu ad epifeopatum tranfiens : inventum eft tam neceflitatis quam utilitatis caufa hoc faâum fiiifle, fic judicatum eft hoc fieri potuifle . Qu® etiam fuerit necelfitas, qu® utilitas, fatis patenter eft expreifum: necelfitas , quia jam Romana ecdefia in filios, quos ipfa laâaverat, delecerar. quorum tu pars fuperftes eras congrua : utilitas vero, five pro rebus ipfius ecclefi®, que tibinot® erant pr® aliis: five pro confiliis dandis; five etiam pro mediatione Roman® ecclefi® , fic imperatorum , quorum tu fzpe mediator fuifti. Hac igitur re inclinati, decrevimus petitioni tur fatisfacere, fcilicet ui tibi tuôqtic fuccefloribus ipιποι Portuenfem epifeopatum confirmemus. Er primum ipfum epifeopatum Portuenfis ecclefi® , quz pofita efle videtur foris przaiâam Portueniem civitatem, cui vocabulum eft S. Hippolyti , rum

1 Hanc Epillolam falli iulpeAam efle multis nominibus oftendit nuper Domn. Alexius Lobineau O. B. in prefatione ad Hiitoriam Britanni® minoris. *Harduinul*.

cum vineis,'it hortis, &c. EsawaraS *pafftfienet* A *Partatafit tetlejM, & aatnia qaa ta ta dependeat. Meat addtf :* Etiam confirmamus vobis veftrilque fucceflbcibqs in perpetuum rotam infulam qux vocatur Lycaonia, ubi eft ecclefia S.JoannisBaptifta, dc S. Adalbert!: unde querimoniam pofuiftis io fynodo, quam celebravimus in ecclefia lalvstoris, contra Crefcennum S. Sylvx candidx ccctefiar epiicopum, qui eandem ecelefiam fuo epifeopatui vendicabat. Cum vero ambas partes ante prefentiam noftram, & totius fynodi flaretis, placuit ut fi feripturam exinde haberes, ih medium ridendam, legendainque proferres. Statim, atruiifti privilegium, quod anteceflori tuoBenedido epilcopo, qui dicebatur de Pontto, Benediâus V111. antecellor noller fecit de integritateB totius epifeopatus. Quod cum leâum effet, nominatirn ib« inventa eft ecclefia illa, quam, ficut in querimonia tua dixifti, iple tuus anteceflof dicaverat tempore Ottonis tertii Imperatoris, a quo sedificata fuit in honorem fandi Adalbert!, qui luo tempore martyrium pro Chrifti nomine fiifcepit. At epifcopus ille rogavit fibi a nobis d.»ri inducias ad certum terminum, ut afferre nobis poffet juflitiam, quam fe habere dicebat; nos vero, quia fynodus ca die terminabatur, conceflimus. Cumque terminus adveniffet, tu ad nos humiliter, & foliis; ille autem magna hominum multitudine fretus, ad nos venire defpexit* Refidentes tamen nos cum judicibus noftris, ad eum legatum, ut ad nos veniret, direximus: fedC nonnifi cum fuis redemptis adjutoribus venire le dixit, quo dido cum tota fua multitudine recellit. Sed nos ad ejus contumaciam non refpicientes, ex confilio judicum archidiaconum noftrum Hugonem ufque ad domum ejusmifimus, ut fequenti die ad nos veniret, ficut epifcopus cum epifeopo rationem habitutus. Cumque die altera fimili modo refideremus expedantes eum, non venit; fed epiftolas quafdam veniam praeferentes mifit. Cumque nihil rationis diceret, ut amplius expedari deberet, laudantibus omnibus judicibus, frater Alinardus Lugdunenfis archiepifeopus, canonicam, & diffinitivam protulit fententiam, primam dc contumacibus puniendis, fecundam dc ecclefiis, que funt intra limitesepiicopatus, quo-D modo ad eum pertineant. Qua prolata fententia, a nobis, & ab omnibus laudata, confirmata fuit. Quapropter tam tibi, quam tuis fuccefforibus eandem ecclefiam per hoc noftrum privilegium concedimus, confirmamus, auerimonia tam illi epiicopo, quam fuccefforibus ejus perpetuo interdiâa de eadem ecclefia, lita in prxdida infula, cum curribus, & oratoriis infra eafdem curtes, & cum omnibus ad eas generaliter, & in integrum pertinentibus, cum hortis, & aquimolis fuis, fita infra hanc urbem Romanam, ficuti extenditur ab uno capite, ubi dividitur flumen, & ufque in altum caput ipfius infulas, ubi adunatur. Pari modo concedimus Ac confirmamus vobis, vcftrifque fuccefforibus in perpetuum, om- E nem ordinationem epifcopalem, tam de presbyteris, quam de diaconis, vel diaconiflis, five fubdiaconis, confecratiqnCln ecclefiarum, vel altarium, que in tota Tranftiberi neceffe fuerit facienda; nifi forte cardinales diaconi, vel fubdiaconi, aur acolyti, fieri Lateranenfis palatii efficiantur, fcilicec omnia tibi, tuifque fuccefforibus, vel quibus epifcopis a vobis invitati fuerint, ordinandi, benedicendi, & confecrandi concedimus poteftatem; & ne parochia veflra ab aliquo pervadatur epifeopo, fines eius per hoc noftrum privilegium infmuare, tuxque ecclefix confirmare curamus, inçipiente primo *{çrmino a fraftoponte*; &c.

Hie dtfcrihtnmr Itmilti tpifeapatm Partatafit.

Iterum fancientcs jubemus, ut nullus presbyter, vel cujuslibet *ordinit clericus de toto* epifcopatu audeat ad placitum conftringere, aut act finiendas contentiones competiere, aut aliquod fervitium ab eis exigere, praeterquam Portuenfes epifeopi, in cujus parochia funt. Quicunque vero prcfutnptor, five dux, five comes, vel vicecomes, aut cubicularius, vel a noltra apoflolica fede miflus, aut quahlcuinque interveniens pote* flas, dc ipfa civitate Portuenfe dominatum tenuerit, dc quocumque fueris ordine, prxdiâa *omnia immobilia loca,* aut praecominatum * carteldum, vel duos pifeatores, & duos curiales, vcl^.. omnes prxdidos clericos a jure, fic poteftate, atque ditione prstatt epifeopii auferre, vel minuere voluerit, vel parochiam infringere rentaverit, aut homines in predi&a turre habitantes, vel ubicumque proprietas epifeopii manfionata fuerit, ad publicum fervitium revocaverit fciat fe compofiturum ipfi epifeopatui auri puriflimi, lib. 20. & infuper anathemati fubjacear. Statuentes apoflolica cenfura, fub divini judicii obteflatione, & anathematis interdidione, ut nullus unquam luccefforum noftrorum pontificum, vel alia quaslibet magna, parvaque perfooa, ea quas a nobis ad laudem Dei, pro Habilitate vel augmento prasdidi epiicopatus (latuta funt, refragari, aut in quoquam tranfgrêdi, aut aliquid deinde minuere audeant.*fed ficut fuperiusa nobis ftatutum, vel conceftum eft, ita perennibus ae perpetuis temporibus fine aliqua minutione permittat in aeternum permanere. Si quis autem, quod non optamus, temerario aufu contra hoc noftrum privilegium venire, aut in quoquam dirumpere prselumpferit, dc ficut a nobis fuperius ftatuta funt, firma manere non dimifent, & in aliquo oftenderit; fciat fe, ni refipuerit, authorirate Dei omnipotentis, dc B.Petri apoftolorum principis, atque noftra, qui ejus fungimur * vices, anathematis vinculo efle innodatum, dc a regno Det alienum, atque cum Juda traditore domini noftri Jefu Chrifti, cum diabolo, dc omnibuspompis ejus «terno incendio concremandum. Qui vero pio intuita cuftos & obfervator hujus noftri privilegii extiterit, benedidionis gratiam, vitamque aeternam a jufto judice domino Deo noftro confequi mereatur in faecula fieculorum. Arnen. Benevalete. Datum io. Kal. Maii, per manum Petri diaconi bibliothecam, dc cancellarii S. apoftolicr ledis, anno domini Leonis noni pape primo, * Indid. *.

Ego Eberchardus Treverorum archiepifeopus, quamvis indignus, interfui dt fubfcripfi.

Ego Alinardus Lugdunenfis archiepifeopus hoc decretum laudans, manu propria iubfcripfi.

Ego VV. enilcopus fubfcripfi.

Ego Roprandus epifcopus *leripfi*.

Ego Cunibertus epifcopus Taurinenfis fcripfi.

Ego Cadolus Parmenfis epifcopus fcripfi:

Ego Oppiro Pifenfis epifcopus fcripfi.

Ego Guido Wltcrnenfis epifcopus fcripfi.

Ego Henricus Spoleranus epifcopus fcripfi.

Ego Arnulfus epifcopus fcripfi.

Ego Martinus Piftorienfis epifcopus fcripfi.

Ego Petrus Clufienfis epifcopus fcripfi.

Ego Dux epifcopus interfui.

Teuderius Arbinenfis epifcopus interfui.

Ego Benediâus epifcopus Forofcmpronienfis interfui-

XV.

T

xv. AD HUGONEM CLÜNIACENSEM

Confirmat Cluuiacenfia privilegia.

Lt» tpifcafttt [treat [ervaruat Dti , àtltfltjfifita i Ckri[l» filia Hagam Matt Clwiact^fia taettafitnl nefiri tn laaarenr beatarum apefialtraa» Fetri & Fault [aurati, fatfatt [atciffartkn Maltbat ferpttaam m dtmtao [alattat.*

COnvcnit apoftolico moderamini , pia religione pollentibus benivola compatbooe fuccurtere, Ac petentium defidems congruum impertiri iuflragium. Ex hoc enim lucri pottflimum pne- B mium a conditore omnium Deo in fidercis arcibus promcicbimur : fi venerabilia locanoflro tempore, aut ad meliorem fuerint flatum perduâa , aut, ne unquam iu aliquo minuantur, corroborata. Quapropter inclinati precibus tuis, dileftiffime fili, ipfi tnonafterio noftroCluniaccnfi, cui Deo auihorc praefle videris , per hoc noflrc apoilolic* authoritatis privilegium , ficut & fecerunt privilegiis fui* anteceflores noftri , confirmamus atque corroboramus quicquid rerum & facultatum modo habet , & ufque in perpetuum eft habiturum : nc ab aliqua humana temeritate aliquid unquam exinde mutiletur; fed in fua integritate omnia cuftodiente Deo permaneant in ulum, Ac (alarium fratrum ibidem nunc fervien- C num, & per fecula ferviturorum . In qua apoflolice munitionis tuitione locum etiam ipfum antiqua, & per prardeceflores noftros ei conccffa libertate donamus, non nova facientes , fed vetera confirmantes. Ne fcilicet ullus mortalium „ five fit imperator, five rex, five dux, feu matchio, vel archicpilcopus, vel epifeopus , sui aliqua alia humana poteftas, fuper idem Cluniacenfe monaflerium aliquam in aliquo poteftatem exercere prefumat . Nec poft folutionem tui corporis aliquem ibi proferre , Ac ordinate audeat : ted in arbitrio femper At eleft one ba trusi confillat, quemcumque dc Ius congregatione fecundum Deum, Ac fecundum regulam fanâi Benediât fibi praeferre Ac imponere abbatem volue- D nni : cujus confecratio non a conftituto epifeopo, fed a quolibet, quicumque ipfi congregationi placuerit, expetatur, non aliquo pretio redimenda, led gratis accipienda . Quod etiam de omnibus ecclefiafticorum graduum ordinationibus, Ac altarium, five ecclefiarum confecrauonibus praecipimus Ac confirmamus: ut liceat vobis , veflrifque fuccefftoribus , a quocumque ea velitis epifcopo gratis expolcere , nullofque audeat vobis contradicere · Quam prorogativam a predecefforibus noftris monafterio veftro conceftam, Ac a nobis merito confirmatam , idcirco eidem contribuere decrevimus : ut ficut haâenus fub apoftolico tantum jure Ac ditione conftitit , ita amodo femper confiftat , nec fliorfum refpiciat . quattnus fub apoftolie» defenfionis umbraculo potitum •emper crefcat, femper augefeat , nullam pravorum hominum tyrannidem , nullam humanam poteftatem metuens, ut quotidiana Deo obfequia devote, ut folent, Ac quiete ibi agantur; nec ageates, in aliquo per aliquem iolicitcntur, moleftentur. inquietentur. In qua prerogative, etiam chrifmatis libera receptio a quoquo velitis epifcopo confiftit. Qu» omnia, ficut promifimus, quemadmodum a prrdcceftoribua noftris fancita reperimus, ita quoque nos ftabilire Ac confirmare decrevimus. Statuentes apoftolica ccnfara , fub A divini judicis obteflatioae, ut nuMa unquam magna parvaque perfona, fpirituali vel fieculari dignitate prodita , omnive dignitate privata , contra hoc noftro apoftolic· authoritatis privilegium venire, aut in quoquam illud iofriogere pertentet . Quod quicumque aufu temerario imptaqne prefumptione contra Deum, & fandum Petrum contraque animam fuam fecerit, in tume tantum fe noverit noflro apoftolie» maledidioms aculeo tranfpunâum , noftro excommunicationis teloperfolTum, noftri etiam apoftolici anathematis gladio tranfverberatum, nec ipfi per dignam fatisfadionem faluti priftinc reparandum . Qui veto fe ab hoc obfervaverit , & inviolatum boc noftrum privilegium permanere laudaverit : hic benedi&ionem, gratiam, fic omne bonum, a retubutore omnium bonorum Deo & io profentifoculo confequatur, dc in futuro.

Datum iv. Idus Junii, per manus Petri diaconi dnbliothecarii, ac cancellarii, fan&at apoftohex fedis , anno domini Leonis IX. papo primo., ' Indift. st.

XVI. ad fulconem cor.be/enseM

Corbejenfis abbatiae privilegia confirmat.

Ltt eptſcapu [treat /vwnu Dei, Ftdcaai aUtti Cerinjtnfit amafttrti, fitt m aagt AMiatteufi, ptrfeliuuit ta draviw faiaivu

COovenit apoftolico moderamini , pia religione polientibus benevola compaflioaefuccurrere, & petentium defideriis congruum impertiri fuftragium. Et ideo quia ppflulafti a nobis quatenus exempla antectfforum tsoftrorum fequentes, privilegio noflro apoftolico authoritatis mooeflerium veftrum , ejufque 'bona , tam pcarfentis quam futura muniremus, & etiam praerogativam ipfi monafterio collatam ab cpifcopis Ambianenfibus, At arcbiepifcopis Remenfibus, necnon apoftolicis viris antecefloribus noftris corroboraremus: inclinati precibus tuis, per hanc noftr» apoftolicoauthorities cenluram confirmamus Ac corroboramus quidquid invenitur in privilegiis anteceflbrum noUrorum Beoediâi, Nicolai, Chriftophori: iit fcilicet praefatum veilrum monaflerium, rerum fuarum liberam obtineat dominationem, Atquaxumque eidem monafterio in auro · in argemo, in agris, in famulis , in quibuslibet aliis rebus filerint oblata, in tua tuorumqoe fucceflbrum abba* tum , fratrumque maneant difpofitiooe & libera poteftatc .' nec liceat epifcopo Ambianenfi quid* quam portionis ex eis accipere , vel expofcere ; nec in abbate, vel in fratribus, vel in ipfo ccenobio poteftatem exercere, five in cellis ejufdem monafterii, videlicet Bufco , >raczo , Taneta . Naurdi, Ufcia, Tbenia, five io clericis , vei in laici*, vel ia famulis, omnibufque poflefGouibos ad refpeÀum ejufdem monafterii ejufque cdlanim pertinentibus, ficut ipfi monafterio jamdodum coocertum cognovimus, Ac collaudatum ab epiicopis Ambiaoenfibus , & arcbiepifcopis Retnenfibus , ceterifque cpifcopis Galliarum.

Prohibentes ne quis unquam Ambianenfis epifeopus poteftatem habeat ipfe, velceconomus, vel arcbipresbytcr, aut archidiaconus ejus, accedendi ad veftrum monaflerium, ejufque cellas, nifi forte vel ncceflïtate vei dileâiooe ab abbate monafterii fuerit vocatus : ea tamen ratione, ut nec in ecdcfiis eidem monafterio fubjcâis, vel inea>um ecclefiarnm clericis, roolefiatioocm vei perttir*

turbationem *agere ndeu,* vel novam coafnctudinem abbati «al fratribus ftatuat, difponena ali* quid contra voluntatem eorum. Qui tameu monacharum vel canonicorum , & quas abbas cum fratribus petierit, ordinationes differre non debebit; fimiliter altarium & bafilicarum confecrationem tam in ipfo monaflerio, quam io pofTeflionibus ejofdetn; chrifma quoque & oleum confecratum fingulis annis ; nec aliquod propterca munus expofeere.

Conftituentes etiam ut nullus per Galliarum Germaniarumque provincias, five faicus fit, five clericus, in ecdefiis, agris, vel famulis, aliquam fuaui voluntatem exerceat praeter voluntatem abbatis & fratrum, etiamG rex fit, dux, marchio', archiepifcopus, vel epifcopus.

Sancimus prrterca inter fe abbatem eligere fratres fecundum Deum , nec aliquem principem hoc audere agere, nec ipfum abbatem poflquatn eleâus fuerit, nifi in probabili criminedeprebendatur, dejici : fed canonice examinetur & dijudicetur. Quam noflram fanâioocm fi quis violaverit, admoneatur fatisfaâionis ab Ambianenfi epifcopo : fin vero non obedierit , etiam a Remenfi archiepifcopo; quod fi nec hunc audierit, liceat fratribus monaflerii Romanam fedem appellare.* fit Romanus pontifex non differat eumdem violatorem ore proprio anathematizare.

Ultimo, quia ad apoftolicam fedem tam devotus, fili cariflime , vemfti , placuit munificentiae noftr* nfum tibi dalmatics: & fandaliorum concedere; ea tamen ratione ut non négliges anois fingulis ouncium ad apoftolicam fedem dirigere, tuique convenient monafterii notificare ; ut vos valeamus, fi necefle fuerit, odjuvare. Statuentes apoftolica cenfura, ne quis unquam mortalium , five fi»*rex, five comes, archiepifcopus, vel epifcopus · aliave parva magnaque perfona , contra boc noftrum privilegium venire attenter. Quod qui fecerit, ad ufque dignam fatisfaâionem vinculo anathematis innodatus fit. Qui vero illibatum cuftodierit, a domino Deo benedicatur, & æternae vite particeps efficiatur, Aneen.

Data xtv. Kal. Majas per manus Petri diaconi bibliothecarii & cancellarii fanftz apoftolicz fedis, anno domini Leonis JX. Papc ' fecundo,^ indi&ione quarta.

XVII. AD PETRUM DAMIANI TUNC

Approbat librum Damiani , qui Gotnorrhianus înferibitur, adverius clericos qui contra naturam peccabant : przfcribitque quinam ex iis gradu fuo privandi fint.

Biiik, <4x1 · iu n Bmo-U». N«m he Snt> Tm>· III. ·v«Γ«ιη D.aiu.1. in Ir·,!· ·p«i· Mil VU Jcfcnbiiar, Gtxrtki·· >u.

AD fplendidum nitentis pudicitiz torum, fili cariflime, pio certamine, intentionem tuz incutis perveniife, libellus, quem contra quadri* modam carnalis contagionis pollutionem, honefto quidem ftylo, fed honeftiori ratione cdidifti, mamfeftis documentis commendat. Subegifti quidem carnis barbariem, qui fic crexifti brachium fpiritus adverius libidinum obfcanitatem. Execrabile quidem vitium, longeque fegregans ab authore virtutum, qui cum iit mundus , nihil admittit immundum. Nec de forte ejus effe poterit, qui fordidis illecebris fubjacebit. Clerici vero, de quorum vitafpurcifliina flebiliter, pariterque ratiouabibter tua prudentia difputavit, vere, ft omnino vere ad funiculum hzreditatis ejus mu pertinet, de quo ipfi voluptuofis fe obteda* lioüibus fubmbvcnt. Quod fi pudice convetfarencur, *non* folum templum Dei faaftum , fed ipfum etiam fanftuarium dicerentur : in quo, niveo candore coofpicuus ille Dei agnus immola* tur , per quem foeda totius orbis lues lavatur . Tales nimirum clerici, etfi non verborum, operum tamen tcftimonio profitentur, quia nonexiflunt quod cenfentur . Quomodo enim clericus efle poflit vel nominari, qui proprio arbitrio non metuit fe inquinare?

De qualibus, quia fanfto furore permotus, quz libi videbantur fcripferas; oportet , ficut defide* ras, apoftolicam nofltam luterponamus authoritatem , quatenus fcrupulofam legentibus aulcra* mus dubietatem: & conflet omnibus certum, noftro judicio placuifle , quzcumqne continet ipfe libellus diabolico igni velut aqua oppofitus. Igitur ne ccenofa libidinis impunita licentia pervagetilr , necefle eft apoftolica feveritatis congtuu reprebeafione refellatur : dc tamen aliquod tentamentum in aufleritate ponatur.

Ecce omnes illi, qui quavis quatuor generum, quz difta funt , fceditate poiluuutur, prospefta sequitatis cenfura ab omnibus immaculata eccte fic gradibus, tam facrorum canonum, quam no* ftro judicio depelluntur. Sed nos humanius agentes , eos qui, vel propriis munibus , vel inter fe egerunt femen, vel etiam qui inter femora profuderunt, & non longo ufu.* nec cnm pluribus, fi voluptatem refrznaverint, & digna poenitudine prolrofa commiffa luerint, admitti ad eofdeui gradus, in epibus in fcelere manentes, non permanentes, fuerant divinz miferationiconfifi, volumus, atque etium jubemus, ablata aliis Ipe recuperationis fui ordinis , qui vel per longa tempora fecum , five cum aliis , vel cum plunous brevi licet tempore , quolibet duorum feJ.tatis genere, que defcripferaa', maculati , vel, quod horrendum eft difiu & auditu, in terga prolapfi funt. Contra quod noftrum apoftolica fanftionis decretum fi quis aufus luent vel judicare, vel bitrare , ordinis fui fe noverit periculo agere . Qui enim non pungit vitium, fed palpat : cum eo qui vitio moritur , ipfe quoque mortis reus merito judicatur.

Sed, o fili cariffime, inenarrabiliter gaudeo, quia exemplo converfationis inflruis, quidquid oratoria facultate docuifti . Plus eft enim opcre docere quam voce. Qiiapropter, authore Deo , palmam obtinebis viâonc, & cum Dei & virginis filio letaberis in calefti manfione , & tot mercedibus eris cumulatus, quot ereptis per te a diaboli laqueis fueris cooftipatus, & quodammodo coronatus.

XVIII. AD EUNDEM.

lost III op»· <ιια> Dmlibl.

Privilegium ipfius eremo conceflum.

APoflolicz fedis competit authûritati, & legaliter ordinata ftatucre, & Deo femel oblaIta, ut inconvulfa ferventur, in poflerum provideie: ne, quod priorum devota Deo pietas inchoat, fequentium pravitas, facrilega, quod abiit, temeritate iubvertat. Quapropter eremum, quz diwtut Ocri , in Saxena videlicet territorio conflitota , libi, Petre Damiane prior ejufdem eremi, luifqtw fuccefloribus adjudicamus : & ipfarn eremum in fuo flatu perfillere, fit in perpetuum valere decernimus. Nec liceat ulli mortalium, non parvz , non magnz perfonz, ipfam quandoque eremum ad Izculi jura redigere, vel alicui prorfus monafterio fubjugare. Erum vero pnediâum locum per fetnetipfum quidem fieri monafterium , fi congruum vifum

vifum luerit, non abnuimus : juri vero alterius monafierii fabjici, omnimodis prohibemus. Non enim ignoramus, quia htjufmodi fuppofitio, plerumque loci eft abfque deleta te deftrudio. Sancimus etiam, ut plebem S. Mari* pofitaminlc co, qui dicitur Vineolc, prsfata etemus perpetuo jure pofiideat - Sed flt prxdia , fi qua nunc funt, vel deinceps acquifitura efi, abfque injufta cujufcumque moleftis, quiete flt tranquille detineat. Nec ulli hominutn liceat in ipfam eremum per hofiilem impetum violenter irrumpere , flt fervor Dei, qui illic habitaverint, vel expellere, vel depnedationibus infcfiare ; falvo tamen jure fidelium iaicorutn , qui ejufdem eremi patroni funt , fic eam pro animarum fuarum remedio condiderunt Si quis autem hujus noftri apoftolici decreti temerator extiterit, nifi refipifeat , atque in omnibus apertus Dei inimicus emendare contemnat , anathematis (e vinculis obligandum indubitanter agnofeat

XIX. AD SICENOLPHUM ABBATEM sancta Sophi-, Beneventi.

Abbstix privilegia confirmat.

Le» tpijttpnt ftrvas ftrv»rna» Dti, Sictntlpb» Jilt· A» n»fir' in Chrifl» fili» , tf Meti wntrMlh canobii eltea & ceattrna daatraa *patri S»piie inire Btntvtntiaa* i» *1er» nstncnpel» Urkt-Vrttrt r confinSit tf p»ft tt in t»Jm catti» ten fncQnire ctfftributu tanantet prmtwnJii in ptrptlnan».*

AD hoc in facerdotali culmine confiituti fumus, ut evellamus, necnon flt definiamus, flt cdificcrous juxta ac plantemus in nomine ejus. Debito officii noftri exigente optimum duximus diebus noftris, prout fuperoa gratia conceflerit, obvia qurque nobis illicita ' falle ecclefia flic* difciplin* dimittere ; fic licitis , copiam fruâificandi paffim fuppeditare . Quamobrem poli ni. miam calamitatem Beneventanorum, quam pertulerunt jufte ob injuriam fic fuperbiam Romanorum pontificum fic dominorum Imperatorum , pofique eorum miierabilem fit luâuofam fatisfafiionem : tibi jam dido Sicenolpho , quem loco filius dejeâi ac fcelerati Gregorii, abbatis immerito didi, nec jam dicendi, ordinavimus, juxta petitionis tux tenorem, confirmamus ex integro praefatam abbatiam S. Sophix , cum ccdcfiis , cortibus, villis, cafalibus, vineis, terris, fervis ac ancillis, omnibufque mobilibus, vel immobilibus ad fe jufte pertinentibus, tam ea qu* baAenus acquirere potuit, quam que deinceps Jiberalirate, collatione , five conceffione quorumlibet reljgioforum hominum poterit adipifei, atque prorfus , quscumque concefla funt illi , corroborata piorum imperatorum, vel principum prxeeptis, aut cbirographis. Preterea authoritate apoftolicc fcdis Romane concedimus ac confirmamus tibi , tuifquc fucceflbribus in perpetuum, omnes in integrum oblationes vivorum,^ ac defundorum , quas amodo & deinceps ipfi monaficrio , vel ecclefii» illi fubjcâis a quibufeumque perfonis data fuerint : liceat quoque Ipfis monachis ex eadem congregatione eligere abbatem fibi, fi inibi idoneum ad hoc officium invenerint: fin altas, undecumque potTunt dignum redorera fibi eligant :& perpetuo maneat jam tepe fatum csnobium iub tu tela, feu jure fanâc Roman* ecclefias, liberum fic immune ab omni iubjedione , ac jugo Caffinenfis monafterii} itaut nec vox calumniatorum fuper boc recipiatur aliqua, fed penitus habeatur irivola & irrita , fitque rata controverfi· illius manifefie ac publice fada definitio a religiofis principibus Jandolpho, ac Pandolpho , magnatibus , ac ducibus eorum , quando prius MalepOtus, deinde Joannes Caffinenies abbates , adverius Urium, ac Gregorium abbatias S. Sophias redores, fuper luee litem fiticepere. Obtineat βήξο & pofiideat femper libertatem, anteceflbrum qoftrorum privilegiis & imperatorum preceptis hadenus fibi conceffam & confirmatam: ita ut nui* Ius deinceps imperatorum, regum , ducum, vel principum, aut marchionum, nec ullacujufcumque dignitatis perfona, contra hanc nofiram authoritatem, aut condicionem privilegiorum , veaudeat, aut de bonis ejufdem abbati*, per nos aut quotcumque concedis, ufurpare , minuere , aut alienare quicquam quocumque modo aut ingenio prefumat, ne fob judicio diftridi anathematis decidat. Porro quia ab aliquibus epifeopis folent coenobia gravamina fuftinere, nos vero alicui prejudicium nec volumus , nec debemus facere: boc tandem concedimus tibi hac nofira authoritate, ut fi ab epifcopo io cujus diœceficonfiflis, nequiveris ecclefiafticas ordinationes gratis & canonice acquirere , licentiam habeas" a quocumque tibi tuifque acquirendi eas jufte . Hujus noftri privilegii ftatuta infringere , & caflare, nullus aliquando quacumque arte prxfumat : ne damnationem ab initio a fandis patribus promutgatam pro facrilegis incurrat Nam quifquis h«c pio jifjnjMtis refpefiu reverenter obfervaverit , confidimus quia a fanda Trinitate benedidionem habebit, & fortem nancifcetur cum eis, quipnecepia dominica fervaveraot, fle ad calefies tbefsuros terrena patrimonia tranftulerunt.

Data xii.Kal. Junii per manus Frederici diaconi S- R- E. bibliothecarii, necnon flt cancellarii vicedomini Hermanni archicancellarii fle Colonienfis archieptfeopi, anno damini Leonis paps quarto, lodid. * v.

CHRISTI

W> AD EPISTOLAS LEONIS IX. APPENDIX.

ADHENRICUM BAMBERGENSEM EPISCOPUM.

JU pnttt Hnriti II. pellitae, tf alie tptfttpit tanfJit.

T ePiffOPe* fcrtonim Dci'H. Bambebeigeofi epifcopo fibique canonice in fede ejufdem epifcopatus fucceflurí* in perpetuum sternam in Domino falutem. Cum exigente cura Epeftorali totiu» lante Dei ecclefi· nobi» Dei providentia commifle in partes Germani* venit femus, qu* orientali Franci· adjacent, procedi. leâiffimi filii noflriH.Bamberbec venimus, fic in

anno CHRisri 1,0

dia natali beati Luce Evangelifta inter miffarum y dum verbum Oci pQ. uîmiit palliai* prafenre praenominato cariflimo filio noflro H. At Epifcopi» quamplurimis, aftannbusetjam AC iaicis Al divertis potcftanbu» faaculi, releda finit pradeceffotum noftrotum privilegia, quibat idem locus fundatus, & corroboratus eftauâoritate Romana S. fedis Apoftolica. Relcâa eft ibi Ac conlcriptio ftconfirmatio H. Wirzcburgcnfis epifcopi, qua predifiam ecclefiam Bambergenfem bannocpifcopali, Ac epifcopii termino accepta placita commutatione firmavit, queficaâa eft. Dum enim primus H. in imperio, fecundus io regno, divini ignis amore fucccnfus, de praediis, que Dei gratia hereditario jure in luse poffelfioois dominium provenerant, Dei ferritium augere conftruendo epifeopatum, atque ordinando defiderans, quo id legitime, & rationabiliter potuillet, H- venerabilem Wirxbeburgenfis ecclefia proviforem, quatenus pradiâum locum Babcberc nuncupatum, cum pago, qui Ratenzgovve dicitur, qui ad fu* dioeceleos flatum pertinere videbatur, de fuo jure in fuum)us id ■d perficiendum transfunderer, ftudiofe ctepitflagitare. Qui quoniam jufte, Ac rationabiles videbantur caufa, ejufdem invidiffimi regis petitio nibus acquielcens, cum communi cleri fui, atque militum necnon totius populi confilio, At coufenfu praefatum locum cum praediâo pago, tnbos parochiinis ecclefiis cum fuis adjacentiis exceptis, quarum nomina funt hrc, Wachenrode, Lonertlat, Mulihufen, omni poftmodum remota contradiâione fus poteftati tradidit. Alterius autem pagi, qui Vokbenfelt nominatur, in quo praefatus locus fitus eft, partem eidem regi concedit quantum eft de Babeberc ufque ad flumen Uraba, de (Jraha in Retentam flumen, Ac fic juxta decurfum ejufdem fluminis in Moin, AC inde ad rivulum Wihiritbach, deind ad campum ejufdem rivuli, ficque, qu* citiffime ac proxime perveniri poteft, ad Uraba. Et ut hrctraditio firma, & inconvulfa permaneret, ipfe praefui H. corroboravit, Ac confcripfit. Signum H. epifcopi Virzeburgenfis «f» Hildelmus ejufdem ecclefia prrpofitus. Fridinus decanus fubfcnpfit. Atxo presbyter ss. Regilo presbyter ss. Diedopresbyter ss.Gerich presbyter ss. Albuvinus presbyter ss. Engilbardus presbyter ss. Scripta autem hrc confirmatio eft anno incarnat. Dominic* mv iii. Ind. VI. non. Mai. Aftum in civitate Wirzeburch.

relida cum juxta vota omnium, ut femper juftis operibus favorem debemus, Al nos pradiâum venerabilem locum vellemus corroborare, iple praenominatus ejufdem loci epifeopus H. prodamationem fuam fecit, quia locus fuusejufdem loci a clericis Albcronis epifcopi temeraria prsefumptione invafiu effet. Quod oo» quoniam utrique epifcopi prafentea aderant, inter quos caufa nabat, ibidem volentes difeutere, A. epifeopo, a quo injuria illata erat, deliberationem fecimus, ut objedionem hanc, fi poffet, refelleret, fi non juftitia fatisfaceret. Tunc ille inito cum fuisomnibus, qui aderant, clericis, At laicis confilio reÎrediens ad ambonem, de illata injuria fe cum ittsûâione excufavit, Ac de omnibus, qu* ad banoum, Ac epifcopalem juftittam Ac poteftatcm Babebergenfis epifcopi pertinerent, ex tunc At deinceps rcnonciavit, exceptis his caufis. quas de bonis utriufque epifcopii ipfi inter fe poffent epifcopi legaliter definire. Verum nos, ficutfemper de prof du gaudemus fidelium, Ac juftia operibus debemus augmentum, eundem locum Babebere ab anteeeflbribos noftris corroboratum apo*

A flohea auâomaïc, ibidem viva voce corrobora vimus, ‹3ci*A» »AkArampan nttnr Ac lir eandem corroborationem hunc dt bre ris fignamus, ut eundem locum, dcomnia, que ibidem Deo laodoque Petro a ichcis memoriae H. fecundo rege, & primo imperatore tradita funt, dc qux in pofterum jufte acquiii poliunt, vel jufte acquifita, prasdia funt, mancipia, aurum, argentum, pallia, vafa, ornamenta, vel aliqua utcniilia, nemo audeat iu perpetuum fubtipere, auferre, aut commutare, niû ad utilitatem ejufdem ecclefia; led cpikopus *ejufdem* loci, vel qui in perpetuum ejufdem canonice fuerint lucceilore», fecura» eas io tranquillitate poffideant, ac liberam habeant poteftatcm, omnes res, & proprietates ejufdem loci ordinare, atque

B vel & augmentera; diifipare vero, atque confundere nullam habeant inde poteftatcm, aut de minatione. Iniuper noftra auâoritate fancimus, ut in terminis, ac rebus ejufdem ecclefue nulla fit infeftatio tyrannorum, vel aliorum quorumlibet hominum pravorum, five fint in civitate ipla Babeberc, five in caftellis, vel villis, fervis, ancillis, tributariis, decimis, foreflis, libis, venationibus, pifcanonibus, molendinis, campir, pratis, palcuis, agris, cultis, & incultis, aut quicquidmodo illuc pertinet, aut in futurum jufte acquiri poterit, per noftrr audoritatis privilegium corroboratum in fecura permaneat quiete. Nullus ibi comes aut j.tdcx placitum, feu diflridionem aliquam tacete, vel tenere audeat, nifi quam per

C conceflionem gloriofiflimi imperatoris fecundi H vel lucceftorum ejus epifeopus ejufdem loci deliberavit, nulla aliqua dignitas, vel poteflas, magna, parvave perfona per violentiam irruat. Sit ille epifcopatus libet, Romano tamenmuudiburdio fubditiH, quatenus epifeopus Liberius, dedeleAabilius cum clericis fuis fervitio Dei poftit infidere, fle H. primi imperatoris ejufdem loci venerabilis nofirique teilicer noni Leonis papae, aenoftrorum fuccefforum H. quoque canflimi filii noftii imperatoris lecuiidi, atque omnium, quibus debitores funt. memoriam jugiter haberh. Sic idem epifeopus fuo metropolitano epifeopo Moguntino in canonicis caufis tantummodo fumedus, & obediens- Deliberatis igitur, fancius, i

D corroboratis omnibus fupradidis rebus ejufdem fando placuit loco addendum infigne bonorisecciefiaftici a noftra apoftolica auâoritate, dudi amore, ûc reverentia Clementis pia memoria noftri predecefloris, quam Deus miro difpofitionts ordine a praelatione hujus loci ad fandae Romane catholica Ac apoftolica ecclefia apicem dignatus eft accerfire, At mirabilius e Romanis finibus defutiftum corpus ejus reducere volens t hanc ecclefiam, ut adimamus, quafi novam, tanto decoratam efle patrono, Romanamque contentam, & (officientem praeteritis, Ac futuris patribus manere ornatam, quin Ac amore, Ac defiderio fratrum, qui nos in fuis reeepere ecdefiaftipendtis Ac quotidianis, unum noftra vicif-

E itndine regem fratrum mitras geftandi licentiam eoncedimns, ea fcJicet ration·, wt ab epifeopo praevideantur digniores, Achonefiiores presbyteri, fit diaconi, qui boni» moribus, «cl matari» aetatibus, vel in praelationibus ipfius loci emineant, hia videlicet diebas ׀ In nativitate Domini. flf Salvatoris noftri Jefu Chrifti, At in Coma Dotnini, fic in Sabbato fando, At in dio glonofo refurredionis ejufdem, Ac fando Pentecofte, R in die fanâi Georgii, & in die fandorumPetri, At Pauli, & Affumptionis beati(fime Marie, dc laoAi Dionyfii pro reverentia prachbati noftri pratdecdsoris dotnini Clementis Papa, cujus aoniver

ANNO CHK'vn

p^› veriarius dies tunc abeifdem fratribus agitur, ft in A tum & noftra malcdiftionc maledicatur, & p»r — anno
**_.antriver(ario dic domini H. Imperatoris ejufdem loci pelui anathematis vinculis innodetur, nifi digna ch*«ti
ANNO CHIUS TI venerabilis conftruâoris . Hia veto concedimus hanc dignitatem, qui tone fpecialiter excubant , vel defervinnt apud prodifti prodecefaoris noftri fepukrum. Contentis his, tantum fancimus diebus Ibre nec ultra a quoquam temere ufurpari , ne honor proprius apoftolic* fedis vilefeat. Hatc vero omnia fupradi&a obfervari, ac cuftodiri ia perpetuum noftra apoftolica auâoritate decernimus, confirmamus, ac corroboramus. Qui vero, quod abfit , hujus noftri privilegii temerarius tranfgrtffor extiterit, Dei, ft beatiftim* Mari*, ft beatorum Petri, ft Pauli omniumque Sando-

Atùiaâione refipuerit, ft canonice fatisfecerit. Qui autem pio coide hujus obfervator privilegii extiterit, Dei omnipotentis ft alme Mari*, ft beatorum Apoftolorum Petri, ft Pauli benediftione ditatus «terni regni particeps fieri mereatur. Data per manus F. Diaconi Bibliotbecarii, & cancellarii fandae Romane catholice, & apoftolice ecclefi* vice Domini H. Colonienfis ar. chiepifcopi, ft Archicaocellarii. Anno Dominice incarnationis MLII. Anno pontificatus Domini L. noni Pape IV. VIII. idus Novcmb. Aftutn Tributi , feliciter, Atncn.

e» AD LUCENSIS MAJORIS ECCLESIÆ CANONICOS

Bma *illif* λΛ cMNuancns *cowiitat affifnata confirmat , & fnt pofiitnt prtihwi entrait tiltt concedit.*

T' Eo epifeopus fervus fervorum Dei Canonicis B presbyteris, ft omnino a dominica oblatione re-
'· Au principalis, ac majoria Ecclefi* in civitate
v^*s*a7 Tuaa, Deo, ac fanâo Martino confcïïori regula-
i.ieit.irB. rem vitam inibi ducendo, ft caftitatcm fervando
•pxc.p.**. jHnuigiuri,.

Cum ad bona ecdefiarum firmiter obtinenda magna fit adhibenda foliicitodo, ut eorum, qui cafte, 'ac regulariter fitnâo altari fervire defiderant, anime ferventur, ft corpora, avidiori eft procurandum defiderio, quia dum inibi laborant fideliter defervire, oportet eos inde canonicum E ufum viâus, ac veftitus accipere, ne dum ifta' pna neceflitste queritant, culpam vagationis incurrant. Huic uquidem veftro dcfeâui benevolam compofitiooem , ac benignam provifionem volentes impendere, pie Apoftolic* auâoritatis pagina, omnia qu* ad communem ufum regulariter vivendo modo habetis , vel in perpetuum habituri eflis, aut epifeopi veftri concefiione , qui nunc eft benevolas, & hilaris refler adjutor, frater, ft coepifcopus nofier Joannes, aut fuc· cefioram fuorum, vel aliquorum fidelium chart-Ü tativa donatione; volamus rata vobis, ft confiemata, ft nulla ratione violanda efte. Et fi Dominus Deus humilitatem ecclefi* fu* mifericorditer refpiciens, Ecclefiam veftram ab uxoratis

pellendis , liberaverit , pro inceftis calli, pro immundis mundi reflituantur, &bona, que habent ecdefiaflica, que illi luxuriofe vivendo dilfipant, in communem ufum canonice cohabitantium redigantur; ficque horum exoptabilis interitus, paftoralis fiat familie defideratifiima falus, nec in prebendis dandis aliquam pretii, aut venditionis raoleftiam ab epifeopo fuo fuftincat hic fidelis conventus. Ufque modo igitur tenebro, nuncautem lux fafta in Domino, ut filii lucis aqnbulate, ut unanimes uno ore honorificetis Deum , & patrem Domini noftri Jefu Chrifti, qui eft benediâus in istcula› Su' & vos confervet, ft confirmet io fraterna concordia.* diflipator veftr* congregationis diflipetur; contradiâori contradicatur, quilibet epifeopus vcfter vos in boc ignorans, il. li, de quo diftum eft, quia omnis ignorans ignorabitur, aflimiktur. Coadjutor vefter per Mani, num fanâum femper adjutus congaudeat, optamus, divine retributioni vere dicens, adjutorium noftrum in nomine Dovnioi.

Datum IV.Id. Mart, per manus FedericiCancell, vice Domini-Hcrimanni S.Apo[illegible]lic* fedis Archicaoccll. ft Colonie». Archiep. anno D.Leonis pap* tertio. Ao. Chrifti loji. ind. IV.

ADNOTATIO AD EPISTOLAM LEONIS AD OMNES PER ITALIAM EPISCOPOS,

.Qm* râler Lj Mmms r/ PHI.

IN MS. Bnrchardi codice Bibiiothec* Canonicorum fanAi Martini Lucentis hanc ipfam fanAi Leonis epdlolam ab ipfo operis ieripeore additam cAendi, ex qua variantia, 9c additamenta qumdam baud *leviotie* momenti hic dare conflitui. Infcriptio ita fert in codice: Owarâsu *JUtlihu ptr tttam Italiam;* cum in edito iit.* *Jld mvntt ptr Italia» Ipfcopoi.* Codex *tidhufalvati tftnddentar* (phrafia efl ufitata ad exprimenda i«crament» in ecclefia aliena recepta). Editus habet.· *Dathei Jaheei.* In eodem codice legitur b*c data , qua editi carent.· *Dat.* Ama* ■ao^r *Apŋlıı dit XX. indiBitet r.*

Lae IX. apifctpat ftrotu /misram Det ddeSijJ&w E rå Dmvim *Udalricn nlt^ttft Mati vntraitlit* Lmm^Mvrvfo *ecclefia, & ptr te In tedm tttntrdth ettntefitrio tmt ftcctjtrlini in ptrpttMMt.*

*equiti'** A*\Uoniam concedenda funt qu* rationabilibus
*i XL defideriis pertinere nofcuntur, noftri apoftolatus an&oritas ad roborandam piam devotionem fanâa loca cooftruentium in proflandis privilegiis debet minime abnegari . Igitur quia excellentia fpirituaiis filii noftri Domini H. piiftimi imperatoris Augufti poftulavit a nobis, quatenus monaftcrium N. quod conftrudum effe certum eft a

piiflimis imperatoribus Karolo Magno & filio ejus Ludovico eorumdemque fuccefIbrious, ubi modo vcocrabjlis abbas N. regulari inftitutioni procfte videtur, privilegii fanâc Roman* & apoftolic* Sedis modis omnibus decoretur, fcilicet ut nul· lins juri & ditioni fubmittatur . Ideo piis delideriis fpirituaiis filii noftri faventes, hac noftra apoftolica auâoritate decernimus, id ipfum pre· fatum monafterium & modo & ufque ad finem fecuii, fub patrocinio fanâ* Romane ft apofto· lice tnatris ecclefi*, cum omnibus que ad illud, pertinent, permanendum. Decernimus *icitur* fub divini judicii obteftauone & beati Petri apoflo-

1

gelorum principis, noftroque humifitacis interdi-—^ftione, m nubes ie aliquegradu eeeftitutus, vel ia Mohbet ordine ft miniflerio, audeat aaolcfte canus ejufdem monafterii incumbere, aut de rebus aut pollcflsonibus quoquomodo auferre aut sUenarc, feu ipfos monachos inibi Deo fervientes foraietare pretumat, nec quamlibet malitiam, ft jaftnro moleftiam ibidem inferre conetur, dum profete illud, ut fsrpe pnedidum eft, firma Habilitate & jurildiflionc, fub.patrocinio fautenoftro Romano matris ecclefi* permanendum Cincimus. Addimus pncterca poft obitum abbatis, ut nemo ibidem abbatem cooftituat, stili nucm contentas ft commnois voluntas fratrum ibidem regulariter viventium ex ipfe congregatione ele-Srii, onUumqtte premium fire donum pro con-B Talione illius abbatis, qui tunc temporis fuerit profit), accipere contendat, ft fi eum gratis ordinare noluerit, vel a noftra Romana matre ecdefia, vel a quolibet venerabili cpilcopo noftra auâoritate ordinetur. Promulgantes nempe, ft hoc auâoritate beatiHimi Petri apoftolorum principis, coram Deo ft terribili ejus futuro examine, per hujus noft t apoflolici privilegii conflitutionem fancimus, ut univeria, quo ab antecefforibus fucceflbribufque noftris in rebus mobilibus ft immobilibus concefla funt nec non & polleifionibus qu* a regibus ft principibus feu quibuslibet Chrillifidelibus collate funt fuerintve in pofterutn, inconcuffa Habilitate ad jus ft dominium. fandi Naxarii martyris, perpetuis tem-C poribus perfeverent, nec licentia fit ut diâum eft, ex omnibus ejafdem monafterii pertinentibus, atiquam vel magno vel parvo perfouodiripere quicquam, vel auferre, ut profcâo ad Dei ltndean fecurom 'ft tranquillum jufte id quod fubjeâum juri ft patrocinio fuit decrevimus, bene dotatum ft in melius dotandum permaneat. Si quis autem quod non optamus, nefario anfu pratampferit hoc, qua ad honorificentiam Domini Dei ft Salvatoris noftri pro ftabihute ipfius monafterii & quiete monachorum flatuta fime, tranfgredi, fciat, fe anathematis vinculo innodatum, & cnm diabolo, ft omnibus impiis eum incendii atrocifli.no fupplicio deputatum. At vero qui pio intuitu enftos ft obfervator eorum exfliteric, omnimode bcoedifiionis gratiam, omsuumque peccatorum fuorum abfoluiionena & indulgentiam ft culcitis vito beatitudinem cum faoâis ft dedis, a mifericordiihmo Domino Deo noftro confequi mereatur in faecula foculorum, Amen. Data xi. Kal. Novembr. per manus Petri diaconi ft bibiiothecarii ft cancellarii faute apoftolico Sedis anno Domini Leonis P. primo. India. 111.

Item privilegium Leonis papo IX. qui & Bruno, de confirmatione Babebcrgenfis ecdefia.

*Lt» tpifcopm ftrv»i ffrvtmn Dti H. BtMttgttf tfifcopt (Mtmft m ftdt tytfdm tfifctpt· t»r [trtttffuTii m ftrfetuKut *ttr*tin r» DeetrittE*

GUm exigente «ri paftoraii totius fanda Dei ecclefie nobis Det providenda commilia in pertes Germanis venifiemus, qua Orientali clefia adjacent, prece dilediflimi filii noftri H. fecundi imperatoria ft tertii regia ac fuprifati diMHfiiari coofratris noftri epiicopi Babeberc venimna, ft in die natalis S. Loce evaqgelifta inter miftarnm folctnnia, dam verbum Dei biberemus ad populum, prefeme pmoominato cariffimo filio noftro H. ft epifcopis quatnplurimis, Aadllantibus etiam ft lsicia ft diverfis aoteflatihus feculi, rekfta funt pradeccflorum noftrorum privilegia, quibus idem locas fundatus ft corroboratus eft auâoritate Romana faute fedis apofloliese. Kelefta eft flu coofcripno & confirmatio H. Virzeburgcnfis epifeopi qua prcdiâam ecdefiam Babcbcrgenfem banoo epiicopali & epi fcopi termino accepta placita commutatione firmavit, qua fie aâa eft. Dum enim primus H. in imperio, fecundus in regno, divini ignis amo· te fuccenfus, de prodiis, qua Dei gratia hereditario jure in fua poffeflionis dominium provenerant, Dei fervitium augere conftruendo epifeopatum, atque ordinando defiderans quo id legitime & rationabiliter potuiflct, H. renerabUem Wirzeburgcnfis ecdefia provifbrem quatenus prodidum locum Babcibei nuncupatum, cum pago, qui Ratenzgovvc dicitur, qui ad fise dieràeleos flatum pertinere videbatur, de fuo jure in lnum jus id ad interficiendum transfunderet, ftndiofe cepit flagitare. Qpi quoniatn jufla & rationabiles videbantur caula ejufdem inviâiflimi regis petitioni adquiefcens cum communi deri fisi atque militum, nec non totius populi confilio ft confenfu profatum locum cum predifto pago tribus psrrochianis ecdefiis cum fuis sdjaccutiis exceptis, quarum nomina funt huc, Wacbenrode, Lonerftat, Muiihufen, omni poft modum remota contradidione fuo poteftati tradidit. Alterius autem pagi, qui Volcbcnfeii nominatur, in quo profatus locus litus eft, partem eidem regi concedit, quantum eft de Babeberc ufque ad flumen Uraha, de Uraha in Ratenzam flumen, ft fic juxta decuifum ejufdem fluminis in Moin, ft inde ad rivulum Wihiritbacb, deinde ad campum ejufdem rivuli, fieque, qua citiflimc ac proxime ìervemri poteft, ad Uraha. £t ut hoc traditio rma ft incouvulfa permanerer, ipfe profui H. corroboravit ft conlcripfit. Signum H. epikopi Wirxeburgenfis Hildclmus ejufdem ecclefi* prepotiras. Fodicas decanus fubfcripfit. Reinardui presbyter fubfcripfit. Ano presbyter fubfctipfit. Regilo presbyter fubfcripfit. Dicdo presbyter fobkripfit. Gerich presbyter fubfcripfit. Albuvinas ^presbyter fubfcripfit. Eagilhardus presbyter fubDicripiit. Script^autem hac confirmata loot anno incarnationis iniese MVI1I. iod.»·VI. Non. Mai. aflum civitate VVirxcburch. Qparclifta, cum juxta v a omnium · ut temper jufiis opertbut favorem d s, ft nos prodifluat venerabilem locum eel corroborare, ipfe prenominatus ejufdem tyfci epifeopus H. proclamattooem fast» fecit qui locus fuus ejufdem loci a clericis A1beronis bpifeopi temeraria pnefumptione invitas eflet, quod nos quoniam utrique epifeopi prnfeotes aderant, inter quos cauui flabat, ibidem volentes difeutere A. epifeopo, a quo injuria illata drat, deliberationem fecimus, utobjeâionem haac, fi poflet, refelleret, fi non juflittai fatisfaeerçt. Tunc ille inito cum fuis omnibus, quiadcriot, clericis ftiaicis confilio regrediens ad Ambonem de iniata injuria fe cum fstisfadionc excufavit, &dc omnibus, quo ad bannum ft epifcopalcm juftitiam ft poteftatem Babebergenfis epiicopi pertinerent. Ex tunc ft deinceps renunciavit, exceptis iis caulis, quas de bonis utriulque epiicopi ipfi inter ic poffent epikopi légaliser definire. Verum nos, ficut femper de profeftugaudemus fidelium ft juftis openbus debemus augmentum eumdem locum Babeberc ab anteccffbribos noftris corroboratum apoftolica au&orilate ibidem viva voce corroboravimus, fteamdemcorroborationem nuise ft literis fignamus, nt eum-

anno CHXtSTf

anno

dem locum ft omnia que ibidem Deo fanftoque Petro a felias memori» H. fecundo rege ft primo imperatore tradita funt, ft qua iu poflenim i·®· ac<lo'r' poflunt. vel jufte acquifita, prvdia funt mancipia, aurum, argentum, pallia, vafa , ornamenta, vel aliqua nteufilia, nemo audeat in perpetuum fubripere, auferre, «ut commutare , nifi ad utilitatem ejufdemecclefis, fed epifeopus ejufdem loci vel qui iu perpetuum ejufdem canonice fuerint fucceuores, fecura eas in tranquillitate poflideant, ac libcrAm habeant poteftatem , pmnes res & proprietates ejufdem loci ordinare atque .vel & augmentare, diffipare vero atque confundere nullam habeant inde poteftatem aut do* minationem . Infuper noftra auftoritate fancimus ut in terminis ac rebus ejufdem ecclcfi» nulla fit infeftatio tyrannorum, vel aliorum quorumlibet hominum pavorum, five fint in civitate ipfa Babeberc, five io caftellis, vel villis, fervis, ancillis, tributariis, decimis, foreftis, ftlvis, Tena* tionibus, pifeationibus, molendinis, campis, pratis, pafcuis, agris cultis & incultis aut quicquid modo illuc pertinet aut in futurum jufte acquiri poterit, per noftr* auftoritatis privilegium cor* roboratum in fecura permaneat quiete. Nullus ibi comes aut judex placitum feu diftriftionem facere vel tenere audeat, nifi quam per coocef* fionem gloriofilfimi imperatoris fecundi H. vel fuccelTorum ejus epifeopus ejufdem loci delibera* vit, nulla aliqua dignitas vel poteftas , magna parvave perform per violentiam irruat . Sit ille epifcopatns liber. Romano tamen mnndiburdio fubditus, quatenus epifeopus liberius flt delefta* bilius cum clericis fuis fervitio Dei pofiit infiftere, fle H. primi imperatoris ejufdem loci ve* nerabilis noftrique fcilicet noni Leonis pap» ac noftronsm fucceflorum H. quoque caritfimi filii noftri imperatoris fecundi atque omnium, quibus debitores font memoriam jugiter habere. Sit idem epifeopus fuo metropolitano epifeopo Moguntino in canonicis caufis tantummodo iabjeftus flt obediens. Deliberatis igitur, fancitis ac cor* roboratis omnibus fupradiftis rebus ejufdem, fanfto placuit loco addendum iofigne honoris ecclefiaftici a noftra apoftolica auftoritate, duftiamore ft reverentia Clementis piat memori» noftri prcdecefforis, quem Deus miro difpofitionis ordine a prolatione hujus loci ad fanftn Roman» catholic» ft apoftolica ecclefis apicem dignatus eft accerfire, ft mirabilius e Romanis finibus defundum corpus ejus reducere volens, hanc cc* elefiam, ut cftimamus, quafi novam , tanto decoratam efle patrono , Romanamque contentam ft fufficientem proteritis ft futuris patribus manere ornatam, quin ft amore & defiderio fratrum, qui nos /in fuis recepere ecdefiafticis ftipendiis , & cotidianis, unum noftra viciffitudioe regem fratrum mitras geftandi licentiam concedimus , ea fcilicet ratione, ut ab epifeopo pr»videantur digniores & honeftiores presbyteri ft diaconi , qui bonis moribus vel maturis «tatibus vel in prolationibus ipfius loci emineant, his videlicet diebus.«In nativitate Domini. flt Salvatoris aaoftri Jefu Chrifti, flt in ceena Domini, ft in Sab* balo fanfto ft in die gloriofie Refurreftionis ejus dein ft fanfto Pentecofte, ft in die S. Goorgii , ft in die SS. Petri ft Pauli, ft Aflumptionisbeatiflim· Mari* ft S.Dionyfii pro reverentia pns* libati noftri prodecefloris domini Clementis papas, cujus anniverfarius dies tunc ab eifdem Fratribus agitur, & in anniverfario dic domini H. imperatoris ejufdem loci venerabilis cooftruftoris. His vero concedimus hanc dignitatem, qui tunc fpecialiter excubant, vel deferviunt apud ptcdtfti predeceftoris noftri fepolchrnm. Contentis his tantum fancimus diebus fore nec ultra a quoquam temere nfnrpari , ne honor proprius apoftolica fedis vilefeat. Hxc vero omnia Λιpradifta obfervari ac cuftodiri in perpetuum noftra auftoritate apoftolica decernimus, confirmamus, atque corroboramus. Qui vero, quod abfit, hujus noftri privilegii temerarius tranfgreflbr extiterit, Dei ft beatififima Maria, & BB. Petri ft Pauli, omniumque Sanftorum ft noftra male· diftione maledicatur, & perpetui anathematis vinculis innodetur , nifi digna fatisfaftione refi. puerit, ft canonice fatisfecerit. Qui autem pio corde hujus obfervator privilegii extiterit,· Dei omnipotentis & alme Mari*, & SS. Apoftolorum Petri* ft Pauli benediftione ditatus sterni regni particeps fieri mereatur. Data per manus F. diaconi bibliothecarii & cancellarii fanfts Romane catholice ft auoftolics eoclefie , vicedomini ac Colonienfis archiepifcopi, ft archicanoeUarii· An* no Dom. Ineam. MLI. Anno pontificatus domi* ni L. IX. p. IUI. VH1. id. Novembris. Aftum Tri buri feliciter. Arnen.

ANNO CHRISTI

Lm ZX centra *Nitete tbfait it Mettre Shuhi.*

Clementis lib- L Petri Apoftoli 'itinerarium flt Canones Apoftolorum numerant Patres inter Apocrypha exceptis Cap. L, quos decrevit orthodoxis adjungi.

Apud nos nec ad fubdiaconatas gradum quif. quam admittitur, nifi perpetuam continentiam etiam a propria conjuge, profiteatur; nec poil gradum cuiquam ducere uxorem conceditur»

*te» ΓX. i» tpifUle pe» fnpr4**

Seriatim ft aperte profequitur quod S. R. E. etiam in gradibus clericorum agit; clericos enim oftiarios, leftorts, exorriftas, acolythos fi extra comitam ft habitum monachi inveniantur, ft ' continentiam profiteri nolunt , uxorem ducere cum benediftione faccrdotali permittit; non autem viduam repudiatam; qui propter hoc deinceps nec ad fnbdiaconatum promoveri poto* rit, nec laicus non virginem fbetitus uxorem , aut bigamas ad clericatum. Quod fi quis exprefatis ordinibus defiderat ad fubdiaconatum afeen* dere, non poteft fine eoofenfii uxoris fu», ut de carnali fiat deinceps conjugium fpirituale, cogente eos nemine. Nec permittitur poftea nxot injungi eodem marito fuo carnaliter , nec cuiquam nubere permittitur in vita, aut poft mortem illius.

Zdrw *AUtie,*

Omnino confitemur non licere epife. presbytero, diacono, fubdiacono propriam uxorem canfa religionis abljcere a cura fua, fcilicet, ut ei victum & teftitum largiatur; fed non ut cum illa ex more carnaliter jaceat. Sic SS. Apoftolos legimus egitfe, B. Paulo apoftolo dicente .' mnayadd *te» ktAttu pttjUltie [trimi eelitrae timtêjtt· ficut F.D.* ft* CvpdMM? Vide, mfipiena, quod non dixit : nunquid non habemus poteftatem fororem mulierem amplexandi, fed circumducendi; fcilicet , ut mcrccde prodicationis fuftentaretur ab eis, nec tamen deinceps foret inter eos uhc· rius carnale conjugium.

LE-

»·,*· ··«▌

LEGES ECCLESIASTICS

MACCABAI REGIS SCOTORÜM

K « fiûr dtftélHft.,*

H<a«r b·*· f>Hrift<> Initiatum Ml profanum judicem non V..J vocato: vocafûm comparentemve non judicato, fed ad facros antiftite* remittito.

**' Ducimam partem terna nafeentium palloribus ecclefiarum libere coofcrto, Deamque femper voti* & oblationibus confueti* adorato.

Qjii pontifici* assftoritatem annum totum execratum contempferit, Deque fe interim reconcilixrit, ho(lis reipublicc habetor: qui vero duo* annos in ca contumacia perfeverarit, fortunis omnibus multator.

St quis quempiam, cujus ipfe famptibus aut viâu non tuitur quotidiano, ad ecclefiam, feu ad publicum conventum, feu ad forum nundinatae comitatus ut affccla fuerit, capitis reus cfto.

ANNO CTXBTT C ANNUM CHRISTI

CANONES ALFRICI,

AD Wu x. FIMUM EPISCOPUM.

Habentur canones ifti ad finem libri catholicorum fermonmn, Angtice in ecctcGa recitandorum, in celebri bibliotheca corporis Chrifti, vulgo fanfti Beaedi&i Caotabrigiar, prout (equitur.

EPISTOLA DE CANONIBUS.

Ælfrkai inHtilit fréterwvrMi tfi/cafaWalfiae, fihtm ›a Doteiat.

/*XBcemperavimus juflioni tus libenti animo; K-/ fed non auG fuimus aliquid feribere deepifeopali gradu, quia vtflram eft fcire quomodo vos oporteat optimis moribus exemplum omnibus fieri, ›ft continuis admonitionibus Aibditos exhortari ad falutem, que io Chrifto jefu dico; tnm quod fapius deberetis vcftris clericis alloqui. & illorum negfigeotiam arguere, quia pene ftatuta canonum, ft ecclefia religio, vel doârina, eorum perverfitate deleta funt. !deoque libera animam tuam, ft dic eis qus tenenda fimt, faccrdotibus ft miniftris Chrifti, ne tu pereas pariter, fi mutus habearis canis. Nos vero feriptitarons hanc epiftolam, quas Anglke fequttar, quafi ex tuo ore ditata fit, ft locutus effies ad clericos tibi fabditos, hoc modo incipiens:

Dico vobis facerdotibus ego ipfemet: Non feram negligentiam veftram in veftro minifterio, led in veritate vobis *annuntiabo, mid* de facer-

CVit.1 •uaplaa ataril·. dotibus conftitutum eft. Chriftus ipfe nobis exemplum praebuit Chriftianae inftituttonis, ft piritatis vite, feu caftitatis. Omnes igitur, qui in via fua fecum ambulaverint, mundana omnia reliquerunt, * ne uxore* rcfpicicntes. Unde ipfemet in

xt, quodam evangeliornm fuorum ait: ®,·« *exartat Jetât* w« «dü, indigM* *tfi* aarar *Jiftipelat,*

Poft Chrifti vero alcenfionem in regnum caelo-

£· cm. rum, ft exceffum venerabilium ejus apoffolorum, tanta excitata eft in terrarum medio perfecutio, ut ad fynodumcongregari nequibantminiftriDei, propterea quod eorum vitis infidiabantur gentes ethnice: donec Conftantinus C*far imperium orbis affecutua, Chriftianu* fieret.

III.

Tunc congregavit ille in Nicaea civitate 318,

Nk>·.. epifeopo» ex omnibus nationibus ad confirmandam fidem catholicam. Erant in hac fynodo multi «pilcopi infigoibus clari miraculis, ft hi miffalem Bquemdam facerdotem, Arium nomine, telo anathematis perftrinxerunt, quod non crederet Filium Dei viventis in perpetuum qualis effet potentiae cum Patre fuo gloriofo. Ipfumque igitur £atan« tradiderunt omnes; fed is noluit refipifeere, ufquedum effufa cum alvo inteftina fua in latrinam * viderat. *Het «*. h.

In hac fynodo inftituta fuit fanfte ecclefia liturgia, ft fidei fymbolum quo in miffa utimur, nonnullaque alia ad cultum ft fervitium Dei pertineotia.

V.

Decreverant jam tum omnea unanimi cogitatione, ut neque epifcopus, neque facerdos miffalis, neque diaconus, nec qui vere eft canonicus, in domo fua fecum haberet aliquam mulierem, nifi matrem vel lbrorem fuam, amitam vel materteram fisam: dc qui aliter fecerit, ordine ft gradu fuo privaretur.

VI.

Confiderate igitur digna bre auditu. Curo enim habueritis ecclcfic veftras folicitudinem, e contrario.......... adduâ........................ quafi periculofum non effet, facerdotem vivere more conjugati *. Sed dicetis eum haud poffe carere mulieribus iervitiis. Refpondeo. Qtionaro pafto vitam tranfegerunt fanâi olim viri abfque fiemioa vel uxore, qui in mercedem cafti fui animi vita nunc fruuntur fempiteroa? Ad hoc dicent facerdotes, Petrum babuiffc uxorem. Veram eftt fub lege enim veteri, dum in Chrifti adhuc non veniffet clientelam, bene ei licuit: quamprimum autem faftus eft difcipulus Chrifti, qui caftitatis exemplum prsrbuit, uxorem dereliquit, ft mundana omnia.

VII.

In lege veteri, pontifici licuit uxorem fibi fumere puram virginem, & ex ca prolem fufeitare ufque in tempus confiitutum, propterea quod ex una tantum familia ad eumdem ordinem, ft non ex alia umquam confanguinitate, cooptandus effet pontifex. Nec tamen licuit pluries quam feme! uxorem ducere, nec hanc viduam aut repudiatam, fed, ut jamjam diximus, puram virginem

œm, Bene tamen iub iis freulii uxore frueren- tar: neque enim miffam celebrabant, nec taramentum corporis de taguinis Chrifti adminiilrabant, fed borea offerebant, ufque dum Chriftus ante paflGonem fuam illud taramentum (anâificaverat, miffansque iafthucrat.... modo per cum exift..........

ANNO enusTI

VIII.

Qpl Gm Or' F diara4l. Conftitutum etiam fuit in eadem fynodo, ut i* qui viduam duxerat, aut repudiatam, aut ad *fer*nodas nuptias tvanfierat, ad faerum ordinem nunquam poftea aflumeretnr, nec confecrarerar in taerdotem: fed is qui cafl* unius uxoria maritus fuerat, ad callum ordinem eligendus foret, juxta id quod apoftolus .Paulus in epiftola fua uriptum tradidit.

Di|MÙB Nulli liceat taerdoti iis intereffe nuptiarum celebritatibus, in quibus aut fecunde vir uxori jungitur, aut fecundo viro femina.· nec vel iifdem benedicere, ut admonuit eum................ita quod in caftitata degant. Sicdoâoresicripferunt, licet apoftolus veniam ccfferit iterum ducendi uxorem, fi uxor ejus·..· Canones autem jam tum prohibent benediftionem, dt cjufmodi connubantibus imponunt etUm panitentiam.

(y« ordi«i-bMoccl^r. Septem gradus conftituti funt in ecclefia: primus, oftiariua fecundus, leftor: tertius, exorcifta: quartus, acolytus: quinius, fnbdiaconis: fextur, diaconus: feptimus, presbyter. C

XI*

Oluri»j. I. Ofliarlus eft oftiorum templi feu eeclefie cultas, qui campanarum fonitu defignat tempora, fidelibufque ecclefie fores aperit, infidelibus vero occludit.

XII.

Lcâer. II. Leâor ls eft qui legit in ecclefia Dei, ad hoc etiam ordinatur, ut verbum Dei populo pre. dicet.

XIII.

Isordla. III. ExOrcifta idem eft qui malignos fpirftus homines cruciantes omnipotentis Dei nomine prodire cx eifdem adjurando cogit.

XIV.

Acolytu. IV. Acolytus dicitur qui [candelam, vel ctreum accenfum fert, dum evangeiium legitur in Dei mlnifterio, vel dum facerdos taramentum corporis Domini ad altare coniccrat: non ita tamen ad arcendum caliginofas tenebras, fed ad indicandum eo lumine beatitudinem, ad Chriftum honorandum, qui eft tamen noftram.

XV.

StatMMM. V. Subdiaconm is eft qui diacono vafa porrigit, dt omni cnm humilitate ad altare [fauftum eidem famularer, vafa fobminiftransadtaramentum corporis Domini noftri pertinentia'

XVI.

Duto.w», VI Diaconus eft qui miffali taerdoti eft a minifterio, oblationes fuper altari ponit, ut in divinorum celebratione evangeiium legit. Et liceat baptixare, populoque etenim Domini exhibere.. .... Salvatori defervire, & vita ctsleftis rationem in caftitate colere, & omnia.......ficut decet illum ordinem. Sacerdos qui verfatur abfque diacono, nomen tenet, non miniflerium.

XVII.

PwAytn, v«iï.<«,Sm. VII. Presbyter eft facerdos miffalia, autfenior, η,,,, a feneftute, fed quod fenili gaudet prudentia· Illius eft corpus Domini in (aeramento contarare, eodem modo quo Salvator ipfe inftituit. Ejus eft m populum ducat ad fidem, cnmdcpnadicatsdo, tum * tirera minifteria cafte exequeodo, Chriftianis *ft* exemplum prabens, dt vitam »r*m non pro more laicorum. Haud pîuris interea inter miffalem presbyterum dt epifeopum, quam !|uod epifeopis conflitutus fit ad ordinationesconerendas, & ad vifitandum, feu infpiciendum, curandutnque ea qu* ad Deum pertinent (Dei jura) quod nimia crederetur multitudini, fi omnis presbyter hoc idem faceret. Ambo fiqnidem unum tenent eumdemque ordinem, quamvis dignior fit illa pars epffco|i.

anno CNaisn

Non eft alius ordo conditurus in eeclefiafticis minifteriia prater memoratos leptem i Aea. Monachorum dt abbatum daffes alterius funt generis, dc neque iftis annumerantur, neque ordinit alicujus nomen obtinent DiAi autem ordines fànâi funt, dt perducunt presbyterorum fuonim animas ad beatitudinem, fi pure teneantur.

îm<iu« «r. 4"*·

XIX.

Ad presbyteros fpeâat, Ac miniflros Dei omnes, ut ecclefiam fuam finite colant obfequio, feptem in ea horarios cantus pfallant, ut a fynodo conilitutum eft, id eft cantus antelucanus, cantus matutinus, cantus tertianus vel ad horam diei tertiam, cantus meridianus, cantus nonalis, vel ad horam nonam diei, canius vefpcr*tinus, cantus oofturnttf «^qui dt feptimus. cuMkii.

Tenentur hi etiatn preces obnixius fundere pro rege, dt ipforum epifeopo* etiam pro luis benefiretoribua, dt pro omni populo Chriftfano. °"' srî?*

XXI.

Habebit etiam presbyter quilibet, priuiquam ordinatus fuerit, arma ad opus fpirituale penitentia, videlicet codices taros, id eft, pfaherium, epiftolarum librum, dt librum evangeliorum, librummiffalem, libros canticorum, librum manualem, feuenebiridium, gvrres, paffionalem, poeuitentialem, dt ledionaiium, H«c ut habeat neceffarium eft.· dt curet presbyter diligenter, ut accurate omnia fiat corrcâa, dt a fcribarum vitiis liberata. v' r<*

XX II.

Habebit etiam miffilia vcflimenta, ut Deo ferviat prout decet, honorifice: nec tint ea mucida, ne sci aliquantulum .... flt altaris etiam pallia affabre fini contexta. Calix ejus e pura una materia faftus, putredini non obnoxia .' *6l* fic etiam patina. Corporale item nitidum, m Chrifti convenit minifferio. Nemo quidpiam impune proferat quod non femper dignum fuerit apud Deum, ut ei ferviat, cum in prudentia, tum in puritate. g, «mm» »«βι·«>ι·.

XXIII.

Presbyter etiam, (eu miffslis taerdos, indic* bus Solis, & miffalibus, evangelii ejus tutelleâum populo dicet Anglice, fripforum etiam Pa*ttr infler* dt Orvda toties quoties poterit ad eoa inftrnendos adhibere, dt ut fymbolum fidei memoriter difeaut, Chriftianamque fuam teneant confcflsonem, monente boc Domino, una À propheta ioquieaie: Csaar *meti* ar» *ptffent lentere*. *V- u-* Oportet nos latrare dt exhortari bicoa, ne forte pro defeftu inftroftioaia perdamus eos. De infi*pienti doftore ait Chrtftus ia erangelio: *Cenet Ji L„* < cere *leteteet freflet·, eefle in ftveeuetalent. Cat*eus eft doftor qui litteras nefeit, dt ignorantis fua laicos & indoftos decipit. Caveatis io hoc igitur, prout opus fuerit.^ tre <«,··<:

Sanfti etiam patres ftareerunt, ut ecclefia Del decimas lbas quique conferant, tradaararque ea taerdoti, qui eaidem in *iret* diftribuat portic- a*·*·.

oer

ANNO CHRISTI

ne«: oMis ad ecclefia reparationem, alteram pair peribus erogandam, tertiam vero miniftris Dei qui ecclefiam ibi curant.

XXV.

Conftituerunt etiam, ut nemo miffamcelebraret io domo non confecrata, mû urgente neeef$ttte, vel quiipiam fit infirmus, &ad ecclefiam proficifci nequeat.

XXVI.

Si puer non baptizatus libere adducatur ad prefbyterum, caveat ille ut eumdem protinus baptizet, ne forte moriatur ethnicus.

XXVII.

Nullus presbyter pro pecuniis vendat minifterium fuum, nec pro eodem quidpiam petat, neque pro baptifmo, neque pro alio aliquo minifteno exequendo; ne fit eorum fimilis, quos de templo Chriftus ipfe flagro expulit, quod mercaturam nequiter exercebant in eodem. Dei fiquidem miniftri non jam faciant minifteria, ut pecuniam inde fibi conferant, fed ut gloriam mereantur fcmpitcrnam.

XXVIII.

Nullus itemque presbyter ex quacumque lucri cupiditatis caufa ab una ecclefia ad aliam tranieat, ad mortem ufque in eadem hereat, cui primitus ordinatus fuit.

XXIX-

Nullus presbyter ex ineptia bibat plus quam decet, nec alium provocet ad bibendum ultra quod defiderat: ne forte minime compos fuerit, cum vel infans baptizandus, vel moriturus quifpiam viatico fic donandus. Quod fi non acciderit, haud tamen fiat ebrios, quia Dominus miniftris fuis interdixit ebrietatem.

XXX.

Presbyter nec fit mercator, nec mercaturarcupidin, nt() omiflo théologie Audio, fead mundanas conferat fermocinattones, nec arma ferat. nec cauGdicus fit, vel lites agat: nec in tabermi bibat more fecularium: juramentum etiam ne jnrato.- femper autem & (impliciter ferum dicat abfque mendacio, ut fervi Dei docuerunt.

XXXI.

Diftinâe etiam peccatoribus inftituet pteniten- tiam, unicuique fcilicet juxta meriti fui ratio* nem, Gcuti probabilius eam aflequatur. Infirmis & aegrotis canam Domini miniftrabit, dum tamen valeant hanc de glutire: femimortuo autem non porriget, quia Chriftus dicit, homo manducat hoe facramentum.

XXXII.

Habebit etiam presbyter confecratum oleum duplex: hoc infantibus, id egrotis paratum: & rgrotos femper unget jacentes. Quidam vero rgroti hoc nihili pendunt, & in rgritudine fua fe non concedunt ungi. Dicam quid de iis docuit Jacobus Domini apoftolus, qui credentibus ait: *Trifletur «liqua vefirum? ertt eque «tume, p/aZlat. Infirmetur qua m venir? inducet prtsbjteret tccltjin, tf tmt fuptr eum, «ageattr eum «lea in nomme dentini-, tJ oretio fidei f«lv«hit infirmum, & «UeviuLit «un» déminés: & fi in pttcetu Jit, remittentur ei.* Caq/ftrwnu etjv j &vvwMmv *fectetn vefire: & erede pre invietur, ut felvemini.* Haec locutus eft Jacobus de ungendis «gratis. Ægrotns autem, prinfquam inungatur, confitebitur ab intimo corde, fi quid peccati commiferit, pro quo dignam non contulerit fatisfaâionem, ficut apoftolus hic jam fupra cum monuit: nemo praefumat ungere, nifi exoratus, & poftperadam confeflionem. Si antea peccator fuit, fle negligent, faciat jam demum confeffionem, pmniicntiam, fit elcmofyuam ante obitum fuum, ut inferno non adjudicetur, fed divina gaudeat miiericordia.

XXXIII.

Quatuor erant fynodi pro vere fidet defenfione contra haereticos btafpbcsnias erudantesin fandam Trinitatem, ft Salvatoris noftri humanam naturam. Prima Nicçx, ut hic antea memoravimus.- poft eam altera Conftantinopoli, e rjo. epifeopis fandis Dei fervis: tertia Ephcfi fuit, e 300. epifeopis.* quarta vero Chalcedoni, ubi multe aderant epifeoporum centurie: fit hi omnes unanimi aftenfu omnia confirmarunt quas in Nicena Attuebantur fynodo, & in quibus violata fuit, ea omnia refecere. Qtiatuor ifte fynodiadeo obfervande funta Chrifti ecclefia, ut quatuor CbriAi codices. Multae ex illo tempore fuerunt fynodi, fed hae quatuor erant firmiflimr. Extinxeruut enim ille heretical illas dodrinas, quas adverfus Deum heretice pofuerunt haeretici, &c conftituerunt pariter ecclefiafticum minifterium.

XXXIV.

Qua igitur audacia, o facerdotes, iftorum omnium delpexeritis conflitutiones? Monachi enim, unius hominis conftitutiones tenent, fandi videlicet Benedidi, & fecundum regulam ejus vivunt; quam fi violaverint, corrigunt ftatim omni cum humilitate, juxta abbatis eorum fententiam. Vos etiam habetis regulam: fi vel eam legere voluetis, videretis quid fit vobis conftitutum. Vos autem mundanis dcledamini collocutionibus, vicecomites fieri, prcpofiti, feu ballivi, negfeda interea ecclefia veftra, dehis una conftitutionibus.

XXXV.

Volumus, ut conflitutiones perbibent, vos vofmetipfos, prout Chriftianos decet, citius expedire, ecclefisque veftra feduto indulgere. In ecclefia vero, ne vel fabulari liceat, aut-------loqui: orationis enim domus eft, & Deo conficereta io fermonis fpiritualis exercitationem. Nec in ea quifpiam bibat, aut indebite edat: cum fit illis fandificata qui ibidem corpus Domini in fide manducaverint. Hrc quamvis turpia faciunt homines, bacchantes fiepe, & ufquead infaniambibentes in domo Dei, contumeliofe etiam & turpiter ludentes, quin & foedis iermonibus ipfam hanc domum contaminantes: fatius eis foret in ledis fuis acquiefceie, quam Deum ifliufonodiirritare.

Relique défunt.

CA-

CHRISTI CHfcliTI

CAPITULA INCERTI AUCTORIS,

Loci, ft temporis ad ecclefie Regimen congefla

TITULI CAPITULOR.UM.

A

PRÆFATIO.

Obfecto vos, fratres dileâiftimi, ut erga (abditarum plebium profitâum ft emendationem, vigilantiflima cura laboretis : qualiter illis viam falutis ofleudentes, ft eos verbis ft exemplis inftrucntes, & vos de eorum profcdu, ftoos da veftm fidei agro, Domino noftro Jefu Chrifto auxiliante, fuâuofos illi manipulos reportemus. Obfecro etiam fraternitatem veftram, ut hcc capitula, qu* ad emendationem vite breviter digefli, aflidue legatis, & memori* veftrs commendetis· & bonorum operum cultibus, five fandarum icripturirum Icâionibus componatis vitam, ft emepdetis : ft cum fubditis plebibus, o- B pitulautc Domino, ad regna coeleftia pergere certeris.

CAPITULA.

I.

Veraciter nolle debetis, & iemper meminiffe, quibus regendarum animarum cura comirulla efl·' quod pro hia qui negligentia noftra pereunt, rationem redditurí fumus; pro bis vero, quos verbis & exemplis lucrati fuerimus, praemium «terηχ vita percipiemus. Nobis enim a Domino diâum eft: Far *eflis fal terra.* Quod C populus fidelis, cibus eft Dei-' ejufdem cibi condimentum nos fumus. Scitote veftrum gradum efte noftro C grsdui fecundum, ft pene conjunâum efte. Sicut enim epifcopi «petiolorum inecclefia, ita nimirum presbyteri ceterorum difcipulorum Domini vicem tenent : ft *illi tenent* gradum fummi pontificis Aaron : ifti vero filiorum ejus. Unde oportet voe memores efte tanta dignitatis, me· mores vefirarcoofecrationis, memoresfacra, quam in manibus fufcepiftis, unâionis ; ut nec vos ab eadem dignitate degeneretis, nec veftram confecretionem irritam faciatis, nec manus facra un- Atone delibutas peccando polluatis; fed cordis ft corporis munditiam conferventes, plebibus exemplum bene vivendi praebentes, bis quibus prae» D ftis, ducatum ad cœleftja regna pr«b *«»*· s.

II.

Oportet vos aftiduitatem habere legendi, ficinftantiam orandi : quia jufti viti vita leâione inftrmtur, oratione ornatur: & aCGduitate leâionis munitur homo a peccato, juxta illum qui dicebat; *In carde meo abjcandi eloquia tua, ut* aropaccraa *tibi.* Hcc funt enim arma, Jcâio videlicet fic oratio, quibus diabolus expugnatur; bec font inflrumenta, quibas cterru beatitudo acquiritur; his armis vitta comprimuntur; his alimentis virtutes nutriuntur. *rfd.* «*

IIL

Sed fic fi quando *t* leâione qttis ceftet, debet manuuai operatio fubfequi : quia otiofitas inimica eft animat, ft antiques hoftis, quem a leâione, five ab oratione, five ab operatione vacantem invenit, facile ad vitia rapit. Perufumnamque leâionis difeitis, qualiter ft vos reâe vivaris, ft alios doceatis: per ufum orationis, ft vobis, ft his, quibus in caritate conjunâi eftis, pro-

Hoc ipfum efl Capitulate Theodulphi Aateliineofi*, editum (apri Toeu IX. p. *rlj.*

anno CMJSTI

· p«AflCa valebitis · Per maouutn operariooctn dc corpori· macerationem , dc vitii· alùnentatn ne» **Mbiû**, dt veftris neceflûtatibus fabvenietu, fit habebit» quid ad neceflitatem patientibua porrigatis.

(fetando modo iolito ad fyoodum convenitis , veftimenta, dc libros, dc rafa fanda, quibus veftrum miniflerintn de iujunâum officiam peragatis» vobifeum afferte: necnon duo» aut tres clericos» five iaicos, cum quibus mifTaromfolennia celebretis, vobifcum adducite: ut probetis, quam diligenter quamque fludiofe Det lervitmm peragatis.

V.

Panes, quos Domino in facrificium offertis, aut a vobis ipfis, aut a veftris pueris, coram robis nitide ac ftudiofe fiant. Et diligenter obfervetis» ut pania, dc vinum, dt aqua, fine quibus miff· nequeunt celebrari, mundifiime atque ftudiofe tradentur. Et nihil in his vile, nihil improbatum inveniatur , justa illud quod ait feriptwa : *Sit timor Demhu* oOH/cam, *tf* cnav ditor»·tia *atn&a faite*. Vinum , cruciatum figoificat quem pro nobis fuftiouit Dominus nofter: aqua, populum pro quo fsngninena fuum effudit Chri· Aus.

VI.

Fpnin·, miffam faccrdote celebrante , nequanuam ad altare accedant, led locis fuis fiant: de ibi faoendoa earum oblationes Deo oblaturus ac. dpiat. Memores enim effe debent femine infirmitati· ime , dt fexus imbecillitatis : dc idcirco fonfta quolibet in miniflerio ecclefia contingere pertimefcaot *t* quia etiam laici viri pertimefeere debent, ncOza poenam fubeant, qui dum arcam Domini extra ordinationem contingere voluit, Domino percutiente interiit.

VII.

Sacerdos miffam folus nequaquam celebret , quia, fient Illa celebrari non poteft fine falutattona facardotu, dc refpoofionc plebis, admonitione foccrdoiis nihilo minus pleb...... ita nimirum nequaquam ab uno debet celebrari. Effe eoim debeat qui ei circaenftem, quos ille foluter, a quibus ei refpondeatur : dc ad *memoritm fili* reducendos eft ille dominicus ferino.· üfaamp* *farmt* d·· *vel trti* m *nomino* mro *tongregatt , IH fetm tf ego* ia medio svevi·.

VIII.

Videmus crebro in erfclefiis mette» de fçnum eongeri. Unde volumus ut boc penitus obfervetur, ut nihil ib ecclefia prscter veftimenta ecclefiafitea, dt vafa fimfta, & libri recondantur. Ne *font û* alia ibi quam oportet negotia exerceantur, · Domino audiamus; *Domm* [redacted]*«, dvm«/ o*rationii vocaHtur* , ovs *autem fectflù eam faluu· cam latroumet.*

IX.

Antiquas la his regionibus inecclefiis fepeliendorum mortuorum alus fuit, ut plerumque loca divino caltai mancipata , dc ad offerendas Deo boftias pn·parata , coemeteria five polyandria *affa foot, id eft, tumnli mortuorum. Unde volumus, ut ab hac re deinceps abftinearur. Et nemo in ecclefia fepeliatur, nifi forte talis fit perfona facerdotis, aut cujuslibet juftihominis, qui per vim meritum talem vivendo fuo corpori defonffo locum aranifivit. Corpora vero» quae antiqoitus in ecdcuts fepnlta funt, nequaquam projiciantur: fed tumuli qui apparent, protundius in terram mittantur. Et pavimento defaper faffo , mtOo tamalonim veftigio apparente, ecclefi· reverearis fervetur . UbT vero tanta eft multitudo cadaverum, ut hoc facere difficile fit, locus ille Îro * myfterio habeatur , ablato inde altati . λτ i eo loco oooftituto, ubi religiofe dc pure Deo facrificium offerri valet.

anno cmkisti

X.

Non debere ad ecclefiam ob aliam caufam convenire, nifi ad laudandum Deum, dt ejus fervitium facieodom, (latuimus. Difceputiones vero dc tumultus, dt vaniloquia, dc cetere aâiones ab eodem feaffo loco penitus prohibendas funt. Ubi enim Dsi nomen invocatur. Deoque facrificium offertur, angelorum ioeffe frequentia noo dubitatur.* pericufofum eft tale aliquid dicere, vel agere, quod fanffo loco non convenit. Si enim Dominus illos de templo ejecit, qui viâimas quas fibi offerebantur emebant vel vendebant.* quanto magis illos iratus inde abjiciat, qui mendaciis , vaniloquiis, rifibus, dt hujufcemodi nugis locum divino cultui mancipatum foedant?

Miffarum folemnia nequaquam alibi niG in ecclefia celebranda fini , non in quibuslibet domibus dc in vilibus locis, fed in loco quem elegerit Dominus , juxta illud quod feriptum eft : Fiidr w *efferat MocmjU tua In omni liet fuene viderit, fed in loca jnem degent Dominae, ut ponat nomen fatm iil.* Exempta ratione eorum qui in exerci. tu per gentes ad hoc opus habent tentorie dt al. taria-dcdicaia, in quibus miffarum foiemaia expleantur,

XII.

Nulla femina cum presbytero in una domo habitet . Quamvis enim canones matrem , dc fotorem, dc hujufmodi perfonas, in quibus nulla fit fufpicio, cum illo habitare concedant.* hoc no· modis omnibus idcirco amputamus, quia in obfequio, five in occafione illarum veniunt alie fpminas , quas noo funt ei affinitate conjuoffas, dc eum ad peccandum illiciunt.

XIII.

Obfervsndum vobis eft, ut dt vos ab ebrietate abftineatis. dc ut plebes vobis fubdita abftineanc fe, illis prrdicetis .' dc neque per tabernas eatis bibendo, aut comedendo.' neque aliorum domos, aut vicos , curiofitatc qualibet peragretis: neque cum fcemiuis, aut cum quibuslibet dc impuris perfonis convivia exerceatis, nifi forte paterfamilias quilibet vos ad domum fuam invitaverit, dc cum coojuge fua » dc prole velit vobifeum fpirituali gaudio letari, dc verborum veftroram refe&iooem accipere, dc vobis refeffiooem carnalem caritatis officio exhibere. Oportet enim, ut liquando quilibet fideliam carnalibus vos reficit epulis, a vobis reficiatur epulis fpiricualibus.

XIV.

Nullus presbyter fidelibus faoffc Dei ecclefi· dc alterius presbyteri parochia perfuadeat ut ad fuam ecclefiam concurrant , reliffa propria cedefia, dc fuas decimas fibi dent . Sed unufqnifqne fua ecclefia dc populo contentus , quod fibi non vult fieri, alteri nequaquam faciat , fuxta illum Evangdicum fermement.' Saecaaaf» *vnIM nt fe ciant viti kenieti, kee eadem faute tUu* . Quifquis autem contra hec conftituta venerit, aut hia monitis noftri» reniti lentaverit ; 'aut gradum fe fciat *ami*(Turum , aut iu carcere longo tempore detinendum.

XV.

Hoc quoque modis omnibus prohibemus , ut nullus veftrum alterius clericum folicitet, autr> cipiat*. quia gravis de hac re iu facris canonibus fententia eft.

XVI.

Si quis presbyter iorentus fuerit alicui clerico

-aut laico munera dare aut dedifle . ut ecclefiam aiter'u* Pr«by«r* fubripiat.* Iciat fe pro hac rapina fle (zva cupiditate aut gradum amiffurum , aut io careens «rumoa longo tempore poenitentiam ageodi detinendum.

XVII.

Si parvulus aegrotans ad quemlibet presbyterum baptifmi gratia de cujuslibet parochia allatus fuerit , ei baptifmi facramentum nullo modo negetur. Si quis hoc munus petenti concedere detreflaverit, fle ille parvulus abfque baptifmaris gratia mortuus fuerit: noverit fle flle qui eum non baptizaverit , pro ejus anima rationem redditurum.

XVIII.

Nullus facerdos feu laicus prefumat calicem , aut patinam , aut quaelibet vafa facra, flt divino cultui mancipata, ad alios ufus retorquere. Nam quicumque de calice (aerato aliud bibit przter Chrifti fanguinem oui in (aeramento accipitur , & patinam ad aliud officium habet quam ad altaris miniflerium: deterrendus efl exemplo Baltaffar, qui dum vafa Domini in ufus communes affumpfit, vitam pariter cum regno amifit.

Si quis ex presbyteris voluerit nepotem fuum, aut aliquem confanguincum, ad fcholam mittere in ecclefiis que nobis conceffe funt ad regendum , ei licentiam id faciendi concedimus.

XX.

Presbyteri per villas flt vicos fcholas habeant : & C quislibct fidelium 'fuos parvulos ad difaendas literal eis commendare vult , eos fuieipere , & docere non renuam ; fed cum iumma caritate eos doceant, attendentes illud quod fetiptumefl: & Mtm *doffi fuerint, fulgelunt fplendurfirmuttienti: Chjui ed jufaticm erudiunt multo/, fulgebunt iju^fi fallet* iw *perpetuat eteinitolet.* Cum ergo eos docent, nihil ab eis pretii pro hac re exigant, nec aliquid abeis accipiant : *excepto* quod eis parentes ex caritatis Audio fua voluntate largientur.

XXL

Cum ergo omnium facrarum feripturarum pagine, inflrumentis bonorum operum referte fint, & per fandarum feripturarum campos poffint inveniri arma quibus vitia comprimantur , & virtutes nutriantur.* placuit tamen nobis hu.cnoflro capitulario inferere fententiam cujufdam patris de iuftramentis bonorum operum, in qua magna brevitate, quid agi, quid vetari debeat, continetur. In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute.* deinde proximum fisum tanquam feipfum : deinde non occidere , non adulterari, non facere furtum , noti concupiscere rem proximi , non falfum teflimonium dicere , honorare omnes homines , & quod fibi quis fieri ab alio non vuh, alii ne faciat: abnegare femetipfum fibi, ut fequaturChriilum, corpus cafligare, delicias non amplefli, jejunium amare, pauperes recreare , nudum veftire, infirnum vifitate, mortuum lepelire, in tribulatione oppreflo fubvenire, dolentem coniolari, a fzculi faftibus fe facere alienum, nihil auton Chrifti pizponere, iram non perficere, iracundiae tempus non refervere, dolum in corde nou retinere , pacem fallam non dare, caritatem non derelinquere, non jurare, ne forte fiat perjurium, veritatem ex corde & ore proferre, flt malum pro malo non reddere, injuriam oon facere, fed fibi & fidam patienter fufferre, inimicos diligere, maledicentibus fibi non remaledicere, (ed magis benedicere, perfccutioncin propter juflitiaut fuftincre ! nou effe fuperbum, non vinolentum ,non fomnolentum non multum edacem, non pftflun, non tnnrmurantem, non detraflorem ! fpem fuam Domino committere , bonum aliquid in fe cum viderit , Domino applicet, non ubi; matum vero femper a fe fafltom fciat, fle fibi reputet: diem judicii timere , gehennam expavefeere , vitam «ternam omni coocupifcentia (pirituali defiderare , mortem quotidie ante oculos fufpeflam habere, aflui vita fue omni hora cuftodire , in omni loco Deum fe refpicere pro certo (cire, cogitationes malas cordi (uo advenientes mox ad Chriftum allidere, flt feniori fpiritali patefacere. Os fuum a malo vel pravo eloquio cuftodire, multum loqui non amare , verba vana aut rifui apta non loqui, rifum multum, aut exceffum non amare lefliones (anflas libenter audire, orationi freque^ ter incumbere, mala fua prsterita cum lacrymis vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri , de ipfis malis de cetero emendare, defideriacarnis non perficere ,l voluntatem propriam odifle , prcceptis facerdotis fle pneceptoris in omnibus obedire, etiamfi ipfe aliter, quod abfit, agat,memorans illa dominica praecepta , io quibus habetur; £«4 *dicant fucite*, y«4 *autem fatim* nubtefa- cere : non velle dici fanflum , antequam fit, fed prius mereri fanflus effe , quod verius dicatur : precepta Dei faflis quotidie adimplere, caftitatem amare, nullum odiffe, zelum fle invidiam non habere, contentionem nou amare, elationem fugere, (eoiores venerari, juniores diligere, in Chrifti amore pro inimicis orare, cum difeordaotibus ante (olis occafum in pacem redire, flt de Dei mifericordia nunquam de(perare. Ecce h«c funt inflrumenta artis fpirituaiis , que cum fuerint a nobis die nofluque Hiceffabiliter adimpleta, fle in die judicii reconfignata, merces nobis a Domino recompenfabitur, quam ipfe promifit.* £«stn *ecu-let nun vidit, nec auri/ audivit, nec In cur huminit ctfcendit, quant properavit Deui bit qui diliguntlum.*

Commonendi (unt fideles, ut generaliter omnes a minimo ufque ad maximum orationem dominicam flt fymbolum difeant·* fle dicendum eis quod in his duabus fententiis omne fide} Chnftianr fundamentum incumbit . Et nifi quis has duas fententias memoriter tenuerit, & ex toto corde crediderit, & in oratione fiepiflime frequentaverit, catholicus effe non poterit. Conflitutum namque efl, ut nullus chrifmetur, neque baptizetur, neque a lavacro fontis alium fufeipiat, nequi coram epifcopo ad confirmandum quemlibet teneat, nifi fymbolum & orationem dominicam memoriter tenuerit; exceptis his, quos ad loquendum ctas minime perduxit.

XXIII.

Dicendum illis, ut fingulis diebus, qui amplius non potefl , faltem duabus vicibus oret , mane fcilicet & vefpere, dicens fymbolum, five orationem dominicam. *Sjti-plefmeili me, oeifrrere mel,* vel etiam, *Deut propitiat efa mibi pecceturi:* Et Domino gratias *agens pro* quotidianas vit* com* meatibus , & quia fe ad imaginem fuam creare dignatus fit, & a * peccatoribus (egregare. His albs, & folo Deo creatore fuo adorato, fandos invocet, ut pro fe intercedere ad majeflatem divinam dignentur. Hcc facient quibus bafilicclocus prope eft in bafilica. Quivero in itinere, aut pro qualibet occafione in bivii aut in agris efl.* ubicumque eum hora matutina vel vefpertioa invenerit, fic faciat, (ciens Deum ubique prarfentem effe, dicente pfalmifla : *I» utenti loce domine-ttonii ejut.* Et.* *Si efcettdcro inccelum, fuiHet, ttc.*

XXIV.

XXIV.

riaisrt Ttro U°®,0'c*> '° co Oeus lucem °** iTI rondidit, in co mannam eremo pluit, in eo re* demptor humani generis fponte pro falute noftra mortuus refurrexit, iu eo Spiritum fanftum fuper difcipulos infudu, tanta effe debet obfervantia: ut praeter orationes, fie miffarum folennia, fic ea qu® ad vefcendum pertinent, nihil aliud fiat. Nam fic nece(fitas fuerit navigandi, five iter agendi, licentia datur; ita dumtaxat, ut ex occatione miff® fic orationes non praetermittantur. Conveniendum eft fabbato die cum luminaribus cuilibet Chrifliano ad ecclefiam conveniendum eft ad vigilias, five ad matutine officium: concurrendum eft etiam cum oblationibus ad miflarum folemnia. Et dum ad ecclefiam convenitur, nulla caufa dici debet vel audiri, nulla jurgia funt habenda, fed tantummodo Deo vacandum eft in celebratione videlicet facrorum officiorum, exhibitione elecmofynarum; dc in Dei laudibus cum amicis, fic proximis, fic peregrinis fpiritualiter epulandum.

XXV.

Admonendi funt, ut hofpitalitatem diligant, fic ut nulli hofpitiuoa przbere detredent: dc fi cui forte hofpitium preftiterint, nullam ab eo snercedem accipiant, nifi forte ille qui recipitur, fponte fua aliquid det: dicendumque illis qualiter multi per hofpitalitatis officium Deo placuerout, dicente apoftolo; *fer banc enim placuerunt quidam Dee, angelit hofpitio fufeeptit.* Et iterum: *Hofpitaiet invicem fine murmuratione.* Et ipfe Dominus difturus eft in judicio: *Hefpet eram*, Ô* *ceUegifitt me.* Sciant (ane quicumtpe hofpitalitatem amant, Chriftum fe in hofpttibtts recipere. Nam ille modus hofpitalitatis non folum inhumanus; fed etiam crudelis eft, quo nunquam hofpes in domum ante recipitur, nifi prius dandi bofpitii merces compenietur; fic quod Deus agere juffit pro perceptione regni cceleftts, pro acquifitione terrenarum rerum agatur.

XXVI.

Praedicandum eft etiam, ut perjurium fideles caveant, dc ab hoc fummopere abftineant: fcientes hoc grande (celus effe, fic in lege dc prophesis five evangelio prohibitum. Audivimus enim quofdam parvipendere hoc fcelus, fic levem quodammodo perjuris pernitenti® modum imponere: qui noffe debent talem perjuro pcenitentiam imponere debere, qualem fic de adulterio, fic de fornicatione, de homicidio, dc de ceteris criminalibus vitiis. Si quis vero perpetrato perjurio, aut quolibet criminali peccato, timens pernitenti® longam zrumnam, ad confeffionem venire noluerit: ab ecclefia repellendus eft, five a communione fic confottio fidelium, ut nullus cum eo comedar, neque bibat, neque oret, neque eum in fua domo recipiat.

XXVII.

Dicendum eft eis, ut a falfo etiam teftimonio fe abftineant: fcientes fic hoc graviffimum fcelus cffe.fic ab ipfo Domino in monte Sinai prohibit tum, dicente ipfo Domino: *Non falfnm teflimonium dixerit*: five: *Teflit falfui non ent impunitui.* Sciat fe etiam quifquis hoc perpetravit, au: tali pceniten. tia purgandum, ut fuperius diâum eftde perjurio, •ut tali damnatione, autexcommunicationedamaandum, ficut fuperius infertum eft. Dicendumque illis eft, quodfumma ftultitia eft, fi quis pro cupiditate argenti fic auri, aut veftimentorum, aut cujuslibet rei, aut, quod creberrime contingere foletpropter, ebrietatem, in tam grande fcelusvoluerit corruere; ut aut feptem annis in arâa anum-na fit, aut ab ecclefia repellendus, dicente Domino: *Siuidprode/i bomtni, fi lucretur letum mandam, & a«a»« fua detrimentum factet:* quippe, cum a liis videatur pius cxiilere, fibimet crudelis exiftat.

XXVIII.

Hortamur vos paratos effe ad docendas plebes. Qui feripturas fcit, przdicet feripturas; qui vero nefeit, faltem hoc quod notiffimum eft plebibus dicat; ut declinent a malo, fic faciant bonum; inquirant pacem, fequantur eam.* quia oculi Domini fuper juftos, fic aures ejus in preces eorum/ vultus autem Domini fuper facientes malum, ut perdat de terra memotiam eorum. Nullusergofe excufare poterit, quod non habeat linguam, unde poffit aliquem «dificare. Mox enim ut quem libet errantem viderit, prout poteft, fic valet, aut arguendo, aut oblectando, aut increpando, ab errore retrahat, fic ad peragendum bonumopus hortetur. Cum vero, Domino opitulante, ad fynodum io unum convenerimus, fciat nobis unufquifque dicere quantum, Domino adjuvante, laboraverit, aut quem frudum aequifient fic fi quis forte noftro indiget adjutorio, nos cum caritate nihilo minus ei pro viribus adjutorium ferre differemus.

XXIX.

Admonere debetis fideles, ut aflidufratem fic ftudium habeant orandi. Ipfe autem orandi modus talis effe debet: ut primo, dido (yinbolo, quafi fidei fuz recenfito fundamento, dicar quifquis eft tribus vicibus: *Qui plafmafti me, miferert mei;* fic tribus vicibus: *Dent prepitim efle mibi peccatori.* Et compleat orationem dominicam. Si ergo locus aut tempus exierit, deprecatur fanffos aponoios, five martyres, tit pro eo intercedant; fit armata fronte ligno crucis, elevatis cam corde mambus & oculis, Deo gratias agat. Si vero tempus ad hrc omnia peragenda minus fufficiens eft, fufficiat tantum, *Qui plafmafii me, mtferere mei;* Et, *Dent piapitim efte mtbi peccator>.* fic oratio dominica tantum, cum gemitu fic contritione cordis.

XXX.

Omni enim die Deo in oratione noftra, aut femel, aut bis, aut quando amplius poffimu», confiteri debemus peccata noftra, dicente Propheta: *Debitum meum cognitam nbi fecl*, fff *injufti. T/tl liar meet non abfcendi. Dixi. Confitebor adererfttm me injaftitiai meut, Domino*, fiT *ta remififtt impietutem peccate mei.* Fafta etenim confeffiooe cum gemitu fic lacrymis Domino in oratione, recitandus eft pfalmus quinquagefimus, five vigefimus quartus, five vigefimus quintus, atque alii ad rem pertinentes, fit fic complenda eft oratio.* quia confeflio, quam facerdotibus facimus, hoc nobis adminiculum affert, qui accepto ab eis falutari confilio, faluberrimis prenitenti® obfervationibus, five munitiis peccatorum maculas diluimus. Contcflio vero, quam Deo foli facimus, ia hoc juvat, quia quanto nos memores fumuspeccatorum noftrorum, tanto horum Dominus oblivifeitur: fic e contrario, quanto nos horum obliviicimur, tanto Dominus reminifeirar, dicente eo per prophetam; *Et peccatorum tuorum eue me reni. tt, minere:* Tu autem memor efto, quod David propheta feciffe teftatur, cum dicit: *Speniam mi tf* quitatem meam ego cognofee, & peccatum meitm coram me efi femper.*

XXXI.

Con&ffioncs dande funt de omnibus peccatis, qu®. five in opere, five in cogitationeperpetrantur. Odo funt principalia vitia, fine quibus vix ullus iuvcmri poteft. Eft enim gaflriouurgia. boc eft,

eft, ventris ingluvies; fecundum, fornicatio, tertium, acedia, five triftitia; quartum, avaritia; quintum» vana gloria; fextum, invidia,* fephmum, ira; odavum, fuperbra. Qpandoergo qu.s ad confeffiooem venit, diligenter debet inquiri, quomodo aut qua occaCone peccatum perpetraverit quod peregifle confitetur.- fic juxta modum fadi debet ci pceniteotia indicari. Debet ci perfuaderi ut de pervertis cogitationibus faciat conteffionem, & nominarim debet ei feccrdos uuum quodque vitium dicere, fit fuam de eo confelllonem accipere.

XXXII.

Efurientes fatiandi funt, fidentes potandi, nudi operiendi, infirmi At qui io *carcera* funt, vifitandi, fic bofpites colligendi, dicente Domino; *Efurivi enim, if dedtfiir mibt manducare,* &c. Nam hzc omnia, Ac in fe quiique debet *fpecialiter agere,* Ac in aliis temporaliter adimplere: quia pene nihil poffunt hac omnia proficere ad vitam «ternam capeftendam, fi luxoriofe, fuperte, invide, Ac, ne fioguia replicem, fi vitiofe ficinordinate quis vivat, Ac ceteris bonis operibus non vacet. Qb>i ergo videt fe Chriftum non habere, qui dixit, *Ego fum panic vivut* yar *de cfio defeendi,* fic charitatem qua eft paftus anima noo habet, cfurit quidem: fed fi femper bona opera Chrifti adjungit, Ac caritatis fe dulcedine replet, cfurientem omnino femper pavit. Qui fe videt dodrina Spiritus fandi, At feripeuraruur fandarum ftuentir carere, fitiens eft.* fed fi *fe* fluentis verbi Dei irriget, Ac mentem fuam fpirjtualis poculi ducedine inebriet, fe fitientempotavit. Qui induit *fe* juftitia five ceteris virtutibus, nudum fe procul dubio veftit, fi in ledo vitiotum tuorum jacet. Ac morbo iniquitatis fua laborat, Ac funibus peccatorum fuorum conftridus eft. Ac vitiorum obfitut pariete, Ac io tenebris iniquitatis fua eft, infirmus quidem eft; fed fi de ledo vitiorum per confefliencm egreditur, fic per pccnitentix lamenta vinculis peccatorum abfolvitut, fic ad lucem bonorum operum egreditur, infirmum fic io carcere pofituni fe procul dubio vifitat. Sin hujus vita via videt fe laborare, fic vitiorum procella quafi quadam aeri* intemperie inquietari, Ac receptaculum bonorum operum non habere, fciat fe in itinere pofitum *hofpuio* egere. At fi fe ad virtutum domum deducat, &fe fe io earum tutamine icceptet, hoiy irem quidem fufeepit. Qux omn<a fibi fpirituaüter exhibet, Chriftum in fe, cujus ipfe membrum eft, psfeit» potat, veftit, vifitat ac (ufciplt.

XXXIII.

Admonendi funt fideles fanfts Dei ecclefue, ut filios fuos, fic filias fuas edoceant parentibus obedientiam exhibere, dicente Domino: *Fiii, bonor.fica patrem tuum.* Nam Ac ipfi patentes erga filios fuos ac filias modelle debent agere, diceute apoftolo; *Et voi parente/, nolite ad iracundiam provocare filiot veftroi.* Et hoc dicendum eft eis, ut fi illi genitali afledu parcere velint injuriis filiorum, non has impune Dominus finit, nifi forte digna prenitentia exhibeatur: fic quia levius eft filiis parentum quaelibet flagella fufeipere, quam Dei iram incurrere.

XXXIV.

Admonendus eft populus, quod hcc fit vera caritas, quz Deum diligit pluiquam fe, fic proximum tanquam fe: quz nihil vult alii facere, nifi quod fibi vult fieri; fic plura quz recenfere longum eft. Nam quicumque in potu, fic cibo, Ac dandis atque accipiendis rebus caritatem putant, Mα mediocriter errant, dicente apoftolo.* *Regnum* *#6* *• «t* *"but & potat.* Nam Ac ipfa quandocum *caritate* fiunt, bona fuat, At *Inter virtutes computanda fiant»*

XXXV.

Admonendi fout qui negotiis ac meresttouibus rerum invigilant, ut non plus terrena lucra quam vitam cupiant fempiternam. Nam qui plus de rebus terrenis quam de animn fua («lute cogitat, valde a via veritatis aberrat, Ac juxta quemdam fapientem » ia via fua perdidit intima fui. Seîuendus eft in hac parte, ficut in ceteri*, apoolieua ferme, qui ait.* *Et ne quit fuperpedtatm, nryw circumveniat In negotio proximum fmtm: vindex eft enim Dent de hit ommbu/.* Sicut enim ab his qui labore agrorum, Ac ceteris *labonbut, vi*ctum atque veftimentum quaerunt, At neceftaria nfibus humanis acquirere inhiantes inftint, decime At eleemofynn dande funt, ita his quoque qui pro neceflitatibus fuis negotii* infiftunt faciendum eft. Unicuique enim homini Deus dedit artem qua pafeitur: At nnufquilque de arte fua, de qua corporis neceiTaria fubfidia habet, anime quoque, quod magis neceftarium eft, fub» fidium adminiflrare debet.

XXXVI.

Hebdomada prima ente initium qnadragefimat confcfljooes facerdotibus dande funt*, pœnitentia accipienda, dilcordantes reconciliandi, dc omnia jurgia fedanda, At dimittere debent debita invicem dc cordibus fuis, ut liberius dicant: *Diutit/s nobh debita noftra, ficut tf nat dimittiane/ debitoribui mftrii:* fic fic ingredientes in beate quadragefimz tempus, mundis & purificatis meatibus ad fandum pafcha procedant, & per pcenitentiam *k* renovent, que eft fecundus baptilmus. Sicut enim baptifmus peccata, ita & pceniteotia purgat.- at qui poft baptiftnum peccat, denuonon poteft baptizari. Hoc medicamentum a Domino pœnitenriz datum eft, ut per eam vice baptifmi peccata poft baptiftnum diluantur. Septem enim modis peccata dimitti fcriyiurz fande demonftrant. Primo enim in baptifmate, quod propter remiftionein peccatorum datum eft. Secundo, *per* martyrium, juxta *illud* quod ait pfahnifta; *Beatut cui aaa imputavit Domiant peccatam:* quia juxta ejufdem David fenteuriam, remittuntur peccata per baprifmum, reguntur per pcenitentiam, noo imputantur per martyrium. Tertio, per eleemofynam, juxta Danielem, qui profano Nabuchodonofor ait: *Peccata tua elcemofynit redime* ra *mifericordiit pauperum.* Et illud: */gnem mdentem* ex/ragar/ <*$«<, *tf eleemofyna extinguit peccata.* Et Dominus in Evangelio; r«raa/awra *date eleemef)*•rw, *tf ecce remua munda funt vobil.* Quarto, fi remittat quis peccanti in fe peccata tua, juxta illud: *Dimittite tf dimittetur vobit. Date, tf dabi*tnr *vtbu.* Et illud: *Sic tf Puter vefier dimittet vobtt peccata veftra, fi remiferteit unicuique de cordibui vefirit.* Quinto, fi per praedicationem fuam quis, Ac bonorum operum exercitium, *tiiot ab errore* fuo convertat, juxta illud quod afr apoftolus: *Quoniam fi converti fecerit quit peccaterem ab errare via fua, falvabtt amatam ejut a morte, tf cooperiet multitudinem peccatorum.* Sexro, per caritatem, juxta illud: *Curitat Dei cooperiet multitudinem peccatorum per Jefum Cbnftum Dominum noftrum.* Septimo per pcenitentiam, juxta quod ait David: *Converfut fum in arumna mea, dum confieiter[pina.* rf»>. u

XXXVII.

Ipfa autem quadragefima cum fumma obftfrvatione cuflodiri debet, ut jejunium in ea, prêter dominicos, qui abftinentiz fubtredi funt, nullatenus refolvatur; quia *ipfi dies, decimx funtan*ni no-

. —ı—ni noftri, quo· cum omni rvligiotufli fanftitatc ‹Î2Hadrì‹irao^ri debemus. Nulla enim In bis occafio fit ... reiolvendi jejunii quia alia tempora fbiet jeju* anum eatitatis caufa diflolv!, ifto vero nullatenus debet: quia alio tempore jejunare, io voluntate bt arbitrio cujtulibet pofitum eft, io hoc vero noa jejunare, pteeeptum Dei traofcendere eft; flt ia ali· tempore jejunare, premium abftinentie acquirere eft, io hoc vero, prater infirmos Mt farvulM, quifauis non jejunat, pomarn fibi acquiret t quia eotdem dies Dominus per Moy£tn, fle per Eliam, fit per femetipfum facro jejunia «oofecrayit.

XXXVIII.

Diebus vero jejunii eleemofyna facienda eft, flt Cibum five potum, quo quilque uti debuit fi bod jejunaret› pauperibus eroget·*·quia jejunare, & cibos prandii ad crenam relervare, non mer· cedis, fed ciborum eft incrementum.

XXXIX.

Solent plurei qui fe tejunare putant, mox ut fignutn audierint, ad horam nonam manducare; qui nullatenus jejunare credendi funt, fi manducaverint t antequam vefpertinum celebretur officium. Concurrendum eft enim ad mittas, dc au* ditis miflarum folennibus, five vefpcrtinis officiis, largitis eleemofynis, ad cibum accedendum eft Si vero aliquis neceflitate conftriftur fuerit, ut nd mittam convenire non valeat. «(limata veipertina hora, completa oratione (ua, jejunium ab. folverc debet.

XL

Abftioentia vero in his diebus pene omnium deliciarum efle debet, flt tobrie Ac cafte vivendum. Qjit vero ovis, cafeo, pifeibus, vinoabftinere poteft, magne virtutis eft, qui autem his, aut infirmitate interveniente, aut quolibet opere, abftinerenonpoteft, utatur tantum, ut jejunium ufque ad vefperam folemniter celebret; fltvinum non ad ebrietatem, fed ad refeftionem corporis viataiij·· fui fumat. A cafeo vero, lafte, butyro Ac ovis t*ᵖ'^.o? *bftincre fic jejunare dementiffimum eft, 8c ah iK*a'er** omni ratione (emotum. Vinum enim pro ebrielate dc luxuria prohibitum eft, non lac fic ova: non enim ait apoftolus, Nolite comedere lac 8c tukf. i. ova, fed, *Nelitt intkriori vino, in quo tfl luxurio-*

XLI.

Singulis diebus dominicis in quadragefima, praeter hos qui excommunicati funt, f.cramenta corporis Ac (anguinis Chrifti fumeoda funt. Et in cpna domini, vigilia pafchae, fle in die refurreftionis domini, penitus ab omnibus hominibus communicandum eft. Et ipfi dies pakhalis hebdomade omnes «quali religione colendi funt.

KLII.

In his jejuniorum diebus null* lite*, nulle AcoMcncionM efle debent, fed in Dei laudibus flt in opere oeceffario perfiftcndum. Arguit enim eôs qui contentiones dc lites quadragefim* tempota ConQiuuat, fle qui debita a debitoribus exigunt, dominus per prophetam dicens.· *Dcctindit u»l» ,t. jtjttM vtfirf invonintur vthmtntti vtftrn, & om*o dthttrti vtftroi rtptitih: teet nd litti & conttntinntt jtjnnniii, & ptrcntitii pugno impii.* anno CH'USTI

XLIII.

Abilinendom eft enim in his facrariflimis diebus a conjugibus, fit cafte At pie vivendum, flt fanftificato corde fle corpore ifti fanfti dies tranfigantuv, Ac fic perveniatur ad diem (iodum patcbar quia pene nihil valet jejunium quod conjugali macula vel opere polluitur, Ac quod ora* Btiones, vigili*, cleemofync non commendant.

XLIV.

Admonendus eft populus ut ad facrofanftum facramentum corporis & (anguinis domini nequaquam indifferenter accedat, nec ab hoc minime abftineat: fed cum omni diligentia atque prudeniia eligat tempus, quando aliquamdiu ab opere conjugali abftineat, & vitiis fe purget, virtutibus exornet, eleemofynis flt orationibus infiftat, flt fic ad tantum (aeramentum accedat. Quia ficut pcriculofum eft, impurum quemque ad tantum fiicramentum accedere; ita etiam periculofum eft ab hoc prolixo tempore abftinere, fola ratione eorum qui excommunicat!, non quando eis libet, fed certis temporibus communicant, & re- Cligiofis quibufque fanfte viventibus, qui peneotuni dic id faciunt.

XLV.

Ut Ac mitte qux per dies dominicos peculiares a facerdotibus fiunt, non ita in publico fiant, ut per eas populus a publicis miflarum folemnibus, que hora tertia canonice fiunt, abftrahatur. Qui4 pedimus ufiis eft apud quofdam, qui in diebus dominicis, five in quibuslibet feftivitatibus, mox mittam celebrare etiam pro defunftis fi audierit, abfcedit, Ac per torum diem a primo m·* ne ebrietati Ac comettationi potius quam Deo defervit; admonendus eft populus, ut ante publicum peraftum officium ad cibum non accedant, Ac omnes ad publicam fanftam matrem ecclefiam Dmittarum folemnia Ac przdicationom audituri conveniant; fle facerdotos per oratoria nequaquam miffas nifi tam caute aute fecundam horam celebret, ut populus a publicis folemnibus non abftrahatur. Sed diverfi facerdotes, qui in circuitu urbis, aut in eadem urbe funt, five populus, ut praediximus, in unum ad publicam miflarum celebrationem convenient, exceptis Deo factatis fçminis, quibus mos eft ad publicum non egredi, fed clauftris monafterii contineri.

LEGES ECCLESIASTICAE

Sanfti Edward! Regis (a) Et confeflbris e fiecularibus fuis deprompte.

TITULI LEGUM ECCLESIASTICARUM. E

I. *Dt cltricii & poffeffionikui torum.*
II. *Dt ttmportknt iT ditkni pneu regii.*
III. *Dt jnftitin fnniln tcchjùt.*
IV. *Dt univtrfii ttnntibui dt tcclefin.*
V. *Dt rtii nd ttcltjinm fugitntikx.*
VI. *Dt frodiont pneis tctltfi».*

VII.

(w) Pfeudonimat has leges efle contendit Hicke» dnlert. Epiflol. fo). jy. Ac nullas ab Eduardo sege lege» fuilTe conditas cuilibet conflat j idcirco cudi Anili per aliquot Principum fuorum poft cooqueffum regna toti» viribus «dlaborafle dicuntur legas Edwardi coufeiior.s renovare, de legibus Anglo-faxomcorum & Danorum Regum ab Edwardo nnstatis Ac correAis intelligeodum efl ı Huic colleAieni legum poft tempora Wiihclmi 1. quxdun acccfitrunt; nam cum de Tanegeldo cap. sa. agitur, mentio fit VViHclmi Rufi. *yViUjm.*

Incipiunt Leges Sanâi Edward, regis quas in Anglia tenuit, quas Willelmus haeres dc cognatus fuus poftea confirmavit.

P R.Æ F A T I O.

pOft aequifitionem Anglic Willelmus rex quar- C JL to anno regni fui, confilio bsronum fuorum, fecit fubmoneri per univerfos Angite coniulatus, Anglos nobiles, fapientes, dc ftta lege eruditos, ut eorum leget, dc jura, dc confuetudines ab ip- fi» audiret. Eleâi igitur de fingulis totius patrie comitatibus viri duodecim, *jurejurando* primum coram rege confirmaverunt, ut quoad poffent re- flo tramite incedentes , nec ad dextram nec ad fiotftram divertentes, legum fuarum deconfuetu- dinum fancita patefacerent , nihil prztermitten- tes, nihil addentes , nihil praevaricando mutan- tes. A legibus igitur fanflz matris ccckfiæ tu- mentes exordium , quoniam per eam rex dt re- gnum, folidum fubfiftendi habent fundamentum, leges, libertates, & pacem ipfius concionatifunt, D dicentes :

LEGES ECCLESI ASTICÆ.

I.

Omnis clericus, dc etiam fchohris, dt omnes eorum res dc poffeflìones, ubicumque fuerint, pa- cem Dei dt fanfte ecclefia habeant.

II-

Ab adventu Domini ufque ad oftavas epipha- nia pax Dei & fanfla ecclefia per omne re- gnum. Similiter a feptuagefimi ufque ad oâa- vas pafcha. Item abakenGone Domini ufque ad oflavas peotecoftes. Item omnibus diebus quatuor temporum. Itemomnibus fabbatis ab hora nona, E dc tota diefequenti, ufque ad diem Luna. Item vigiliis fanflz Maria , fanâi Michaelis , fanâi Joannis Baptifta, apoftolorum omnium, & fan- dorum quotum folemnitates a facerdotibus domi- nicis annunciantur diebus, & omnium fanflorum in Kalendis Novembris : femper ab hora nona vigiliarum, & fubfequente folemnitate. Item in {arochiis, in quibus dedicationis dies obfervatur. tem in parochiis ecclcfiarum, ubi propria fefti- vitas fandi celebratur. Et fi quis devote ad cele- brationem fanâi adveniat, pacem habeat eundo, dc fubfiftcndo, dc redeundo. Item io omnibus A Chriftianis ad ecclefiam caufa orationis euntibus pax iu eundo dc redeundo fit eis. Similiter ad dedicationes, ad fynodos, *ad* capitula venienti- bus, five fubmoniti fint, five per fe quid agen- dum habuerint, fit fumma pax. Etiam fiexcom- municatus aliquis abfolvendi eaufa ad epifeopum confugerit, abfolutus, eundo dt redeundo pacem Dei dc fanfte ecclefia habeat. Quod fi aliquis ei forisfecerit, epifeopus inde juftitiam faciat. Ve- ratntamen fi quis arrogans pro epifeopi juftitia emendare noluerit, epifeopus regi notum faciat . Rex autem conftriugat malefaflorem, ut emen- det cui forisfecerit, fcilicet primum epifeopo, de- inde fibi : dc fic erunt duo gladii, dc gladius gla- dium juvabit ·

B III.

Ubicumque regis juftitia, vel cujufcumque fit, placita tenuerit, fi miflus epifeopi veniens illuc apparuerit caufam fanda ecclefia, ipfa primitus terminetur. Judum eft enim ut ubique Deuspna c«teris honoretur.

IV.

Quicumque de ecclefia aliquid tenuerit, vel in fundo ecclefia manfionem habuerit, extra curiam ccclcfiafticam coaflus non placitabit, quamvis fo- risfecerit: nifi, quod abiit, in curia ccclcfiaftica reflum defecerit.

V.

Ubicumque reus vel noxius ad ecclefiam, pre- fidii caufa confugerit ! ex quo atrium ecclefia te- C nuerit, a nemine infequente nullatenus apprehen- datur, nifi per pontificem vel miniftros ejus . Quod fi fugiendo, domum faeerdotis, vel curiam ejus intravit: eamdem fecuritatem dc pacem ha- beat , quam dc apud ecclefiam ! dum tamen do- mus faeerdotis dc curia ejus, in fundo ccclefie confidant. Hic fi latro vel raptor eft, quod ma- le cepit , fi ad manum eft , reddat : dc fi illud penitus extirpaverit , dc de fuo proprio undo reddet habuerit, in integrum ei cui damnum in- tulit, reftituat. Quod fi more folito latro tali- ter egerit, dc forte fortuito ad ecclcfiam dc facct- doturn domes frequenter evaferit : ablatione re- fiituta, provinciam forisjuret, nec redeat: dc fi for- te reditum fecerit , nullus eum bofpitari prefa- D mat, nifi a rege data licentia.

VI.

Si quis vero fanâc pacem ecclefic violenter infregerit, epifeoporum eft juftitia. Quod fi no- cens fententiam eorum diffugiendo vel arroganter contemnendo defpexerit, clamor de eo defera- tur ad regem poft quadraginta dies.* dc regi; ju- ftitia mittet eum per vadimonium, & plegios , fi habere poterit, ufque dum Deo primitus, re* gi dc ecclefia poftea fatisfaciat. Qui fi infra tri- ginta dc unum dies, five per amicos aul notos , live per juftitiam regis inveniri non poterit, ut legabit eum rex verbo oris fui. !Si vero poftea repertus fuerit, & retineri poflit, vivus reddetur, vel caput ejus, fi fe defenderit: lupinum eniti E gerit caput a die ut legationis fua, quod Angli- ce *Walfetbtefod* dicitur. Et hac eft lex commu- nis dc generalis de omnibus ut legatis.

VII.

De omni annona, decima garba Deo debita eft, dc ideo reddenda. Et fi quis gregem equa- rum habuerit, pullum reddat decimam ; qui «nam tantum vel duas habuerit, de fingulis pulli· fin- gulos denarios. Similiter qui vaccas plores ha- buerit, decimum vitulum; qui unam vel duas de vitulis fingulisobolos fingulos. Et qaicafeum fecerit, det Deo decimum; fi vero non fecerit, lac decimo dia. Similiter agnum decimum, vel-

lat

F··|

|us decimum i eafeam decimum, butyrum dcci-mum, porcellum decimum.

VIII.

De apibus vero fimiliter decima commodi, quin etiam de bofco, de prato, de aquis, dc molendinis, parchis, vivariis, pifcariis, virgultis, hortis, dc negotiationibus, dt omnibus rebus quas dederit Dominus, decima pars ei reddenda eft, qui novem paries fimul rum decima largitur. Qui eam detinuerit, per juftitiam epifeopi dc reeis, 6 neceffe fuerit, ad redditionem arguatur. Hsec enim beatus Auguftinus prsedicavit dc docuit: dc nec cooceffa funt a rege, dcbaronibus, dc populo. Sed poftea inftinâu diaboli multi eam detinuerunt, dc facerdotes locupletes négligentes non curabant inire laborem ad nerfequendas cas, eo quod fuflbeienter habebant fuss neceffaria vite. Multis enim in locis modo funt tres vel quatuor ecclefia, ubi tunc temporis una camum erat, dc fic ceperunt minui.

De illo quo judicium fieri debet, veniat illuc minifter epifeopi cum clericis fuis, dc fimiliter juftitia regis cum legalibus hominibus provincia illius, qui videant dc audiant, ut eque omnia fiant.' dc quos Dominos per mifericordiam fuam, non per merita falvari voluerit, quieti fint dc liber· recedant; dc quos iniquitas culpa, non Dominos damnaverit, juftitia regis de ipfisjuftitiam faciat. Barones vero qui fuam habent curiam de fois hominibus, videant ut fic de eis agant: quatenus erga Deum reatum non incurrant, dc regem non offendant. Et fi placitum de hominibus aliorum baronum oritur in curiis fuis, adfit ad placitum regis juftitia, quoniam abfque ea placitum finiri non licet. Si qui barones judicia non habent, in Hundredo, ubi placitum habitumfuent, ad propinquiorem ecclefiam, ubi judicium regis erit, determinandum eft, talvo jure baro* num illorum.

X.

Omnis qui habuerit triginta denariatus vivas pecunias in domo fua, de fuo proprio, Anglorum lege, dabit denarium fandi Petri; fit lege Denorum, dimidiam marcam. Ifte vero denarius debat fubmoneri in folemnitate apoflolorum Pc D tri fle Pauli, fle colligi ad feftititatern qua dicicitur, ad vincula, ita ut ultra illum diem non detineatur. Si quifpiam detinuerit, ad juftitiam regis clamor deferatur, quoniam denarius hic eleemolyna regis eft: juftitia vero faciat denarium reddere, fle forisfaâûram epifeopi fle regis. Quod fi quis plurcs domos habuerit, dc illa ubi relidens fuerit in fefto apoflolorum Petri fic Pauli denarium reddat.

XI.

Vitair bac Ddaegeldi redditio propter piratas primitus flatutl : Patr'al- enim iufeftantes, vaftationi ejus pro poffe fuo infiftcbant. Ad eorum quidem infbbtûiam reprimendam, ftatutum eft danegeldum annuatim reddi, fcilicet duodecim denarios de E icciwii n- uMftuaqu· hida totius patriae, ad conducendos s», i.ii « eos qui piratarum irruptioni reGfteodo obviarent. Qg boç quoque dancgeldo libera At quieta erat £ vvu'". omnia ecclefia, flt etiam omnis terra qua in pro- ·1 a«a. prio dominio ecclefia erat, ubicumque jacebat, nibil prorfus in hac tali redditione perfolvens t quia magis in ecclefia confidebant orationibus, quam in armorum detentionibus. Hanc itaque tenuit Anglorum ecclefia libertatem ufque ad tempora Wilielmi regis junioris, qui Rufus vocabi-

requirente, ad Nortmanaiam retinendam de Ro- Aberro fratre fuo, cognomento Curtehofe, Jcrufidem praficifcente, cooceffum eft ei, nou lege ftatutum tamen, neque firmatum, fed hac necctiiatis caufis, ex unaquaque hida fibi dari quatuor folidos, ecclefia non excepta. Dum vero colleftio cenfus fieret, proclamabat fanda ecdefia, fuam repofeens libertatem : fed nihil profecit.

XII.

Pax re multiplex eft. Illa enim data manu fua, qua Angli vocant *qmningtr benJe fceUt gritb'.* aliaV die quum primum coronatuseft, que dies tenet o: in natali Domini, dies odo; in pafch , dies ofto: in pentecofte, dies odo, *tfe. htfirt.* Mambote vero (id eft compenfatio B Domino perfolvenda pro homine fuo occifo') Anglorum lege, regi, & archiepifcopo, tres mereas de hominibus eorum propriis; fed epifeopo ejufdem comitatus, & confuli, fltdapifero regis, viginti folidos, baronibus autem aliis, decem foLidos, flTc.

XIII.

Thefauri de terra regis funt, nifi in ecclefia vel in coemeterio inveniantur. Et licet ibi inveniatur, aurum regis eft, & medietas argenti: & medietas ecclefiis ubi inventum fuerit, qtMKumque ipfa fuerit, vel dives, vel pauper.

XIV.

Rex autem qui vicarius fummi regis eft, ad hoc C eft conftitutus, uc regnum terrenum, fic populum Domini, & fuper omnia fanâam veneretur ecclefiam ejus, & regat, & ab injuriofis defendat, & maleficos ab ca evellat dc deftruat & penitus difperdat. Quod nifi fecerit, nec nomen regis in eo conftabit: verum, reliante .papa Jeanne, nomen regis perdit. Cui Pippinus & Carolus filius ejus necdum *reges,* fed principes, fub rege Francorum ftulto fcrrpferunt, quaerentes fi ita permanere deberent Francorum reeij (olo regio nomine contenti. Aquorefponfumeft: lUos decet vocari reges, qui vigilantes defendunt regum aeclcfiam Dei, & populum ejus, imitari regem Pfalmographum dicentem; Me *biiittbu in* medrà dmuui nwe ?·» /acit *farriint,* file. g* «· ifiHHar L·-- bvdoai hec capite 4· ·Acie r«(i(, * 4« |«r« k apportent

XV.

Archiepifcopi, epifeopi, comites, barones, fle omnes qui habeat facham, fle focam, tbul, theam fle infangthefe: etiam milites fuos fle proprios fervientes, fcilicet dapiferos, pincernas, camerarios, coquos, piftores, fub fuo friborgo habeant. Et item ifti fuos armigeros, vel aliosfibi fervientes fub fuo friborgo. Quod fi cui foridacerent, & clamor vicinorum dc iis affurgeret, ipfi tenerent eos re&itudiui in curia fua: illi dico qui haberent facham, & focaw, tlxol, dc theam, dc infangtbcfe. «aa «ptftola Bl.ath.rn papa ad Lu X *1 m.

XVI.

Sacha eft, quod fi quilibet aliquem nominatim de aliquo calumniatus fuerit, dc ille necaverit, forisfa&ura probationis vel negationis, fi evunorit, fua erit.

XVII.

Soca eft, quod fi aliquis querit aliquid iu terra fua, etiam furtum, fiia eft juftitia, fi inventum fuerit, an non.

XVIII.

Thol (quod nos dicimus teloniutn) eft, fcilieet quod habeat libertatem vendendi dc emendi, in terra fua.

XIX.

Theam, quod fi quifpiam aliquid iotescietfuper aliquem, dc interdatus non poterit warrantant

tant

tum fisum habere, erit forisfeaura fua, ft fafti-tla fimilitcr de calumniatore, fi defecerit.

XX

Omnia enim qui habet facha fr facha, «bol & tteam, a infangtbefe, pradiftas videlicet coofactudines, juftitia cognofcentii latronis Ina eft, de homine fao, fi captos faerit fuper terram foam Illi vero qui non habeat has ccmfiatudinea, coram juftitia regia re&ntn faciant in hundredis, vel in vvapentschiis, vel in ferris.

XXI.

Sciendum quoque quod omnes Judaei, ubicumque in regno fant, fub tutela flt defenfiooe regis figea debent effe: nec quilibet eorum alicui diviti Ce poteft (obdere'fine regis ticetuia. Judci enim, fr omnia fua, tegis funt. Quod fi qnif-piam detinuerit eos, vd pecuniam eorum, perquirat rex, C vult, ran^uam fuum proprium.

Ufurario* quoque defendit rex Eduvardus, ne remaneret aliquis in toto regno fuo. Et fi quis inde conviftus effet quod fœous exigeret, omni Afiibftantia gopria careret, * poftea pro ex lege haberetur. Hoc antem afferebat flb «a, feu andiffe in curia regis Francorum, dum ibidem moraretur, quod nfora famosa radix omnium vitiorum eft.

LEGESALIÆ EDÜVARDIREGIS
NQXTMANNICO IOIOMAT1
conferipos.

TITULI LEGUM ECCLESIASTICARUM.

P R. Æ F ATIO.

GEa Coot les lois flt les euflumes que le reis Villia mgrauntat a tut le puple de Engleterre, apes le conqueft de la terre: iceles meiftnes que le reisEdovvatd ton cofin tint devaut lui.

HA faut legej 9 ctfretvines guet miitùrnu re» cenc$t unmerfe fcfria Anglia, pqfl ferra *veguifitienem: iffr fdlicet cafdtm g»at* m *Edwar. dtu ceafanguneut ejtu ante tffimt e^ledivit.*

LEGES ECCLESIASTIC Æ.

I.

Cto eft a fsveir Pais *a* faint Yglife, de quel forfeit que home out fait on cel tens, e il pont venir a faint Yglife out pais de vie fit de membre. B fe alquons mcift main en refai qui la mere Yglife reqnireit, fe ceo fail v evefque, v abbefe, v Yglife de religion, rendift ceo que il javereit pris, e cent lob de forfait, e de mer Yglife de paroiffexx. fois, e de chappelex.fols, e que enfrajant la pais le xei en Mercbenelae, cent lolx les amendes, altrefi de heinfere, *e de* aweit purpenfed.

C I.

Intelligendmn efi: Pau fantU eeekfia de gâtent». memlri. Et Ji frit «mmo t *et injecerit, part matrem ectlefiafu genfient, five effètft fuerit ecclefia, five allaita, five eeekfia religierit, refiituat* paad *ifiv ferit*, êr *mriAa nemine entam felidet, matrici etiam ecriefia farecliali vjgimi feltdet, 9 caftlla decent friidti.. Et gri facem regiamvielaverit, entem felidie emendat lege Merttaram, fimlùer de leinfare,* à* *de mfidiit fuecegitatit.*

Π.

Et fi alquons eft apelex de mnlUr fruiffer, v de chambre, e il ncit efted blamed enarer, fen. efcondit per xii. leab homes nomex fei dudxime mein, e bl eft ake fiee efled blamed, fenefcondied a treia dubles, ceo a fsveix, per * xlviii. homes laals, nomes fei trentefifte mein e fil aver net pot ant a la ivife a treis dubles fi coil LdvMtla. douft a treia du biein ferment, e fil ad enarrer larcin amended alt al evv, li arceveique sterad de forfaiture xl. fois en Mercbenlae, e li evclques xx. fols, e U qnenu xx. fols, e le baron x. falx, c li vilain xL dentr.

rii, fe» ettlfia. vet caifeatf, *vn faerit retrt dtfa. Dmatiu, iffe aivtget* ont *atü. legühlm lemnilar, gnat vacant, iuedecima faa menai 9 fi ait» vite* rncrtpuu *fuerit, tuve lac aeget trifiicate uamerv, videlicet aotxvi. l^alHat Immttihu, guet vecarnt, trüefima fente fua menue 9 fi het lalere veguierit, eut* a la * ivife *trifücnum, fient diAut ad'* *»*.* *trifücetum facramentum 9 fi alitu de latrecinri cemfefnerit, eat ad judicium agna. Arcliefifetfut* i-*-"-. *lalelit de feriifaSara ri. felidte râ Mercierum k-*S, *9 tfifeeum un. felidat, 9 cernet mt. feÜdu, lan* c. *felidei-, 9 villari ri, dnariet.*

in.

Franc home qui ad aver champeftre xxx. deniers vailaunt, deit doner le deoer feint *Pen.* Le fei-};cur çur tiii. den. que ildourad, fi erunt quites esbodiers, fltfes boner, fries ferisns. Li burgeis qui ad en fon propre cbatel demi marc vailant, deit doner le dener feint Pere. Qpi en Denalae francs home eft, e il averad demi marc en argent vailant de aveir champeftre, fi devrad doen fan demaiue.

III.

fa avertit canuefiriltu, juun, rmt or-EaarMW. fre tv-dmariu guetdemimu dederit, gaieti erunt tendarii fuei, etiam dotterii 9 fervientes /-» . Bwgegfit pui fa *fnfriit-frit-lente valerem ptfdet dimidia merta, temtar dan faaAi Petridevarient,* ftp *Danarmu lege Hier efi, 9 i» camfeftrihu* Mmdfaqdm uffMMtar diMdwm sur «a» *argenti, tenetur dare fauBi tetri denariam 9 fer denariam gacm deutituu dederit, grieti eruat gri fa fut degunt intimer.*

IV.

Qpi renent le dener feint Père, le denèr rendra per la juftice & feint Yglife, e xxx. deo.

IV.

ftp aqgæwfe *devnimt favfH fttri, «en rtddat fer jvfiitin» favlU eulefia,* dTacdAe *mnivemm. foi-*

forfait, e G il en eft plaide de lajuftice le rei,Adc*. & fi le forfait ai evefque xxx. den. e al rei xl. folz.

»» J"t vocatu/ fuent a jujlitia regit, epifcopo liât x*x. denaril/, tf rte» xl. ialtdn.

V.

Si hone mort fana dcvife, fi départent les eufans Ferite entre fei per uwell;

V·

Si qui/ inteflatut tbitril, liber/ eju> bareditatem rjaa/àrr dividant.

c ONCILIUM ROMANUM I·

CONTA A SIMONIACOS CELEBRAT UM AN NC

Domini mxlix. tempore Leonis Papz JX

Hanc fynodum tempore fupra notato Roma celebrutam fuiffe tefletur Hermann/ in chronico, bit verbl/:* Proximo pafcha Udalricum Augicnbs coenobii proviforem Romam venientem abbatis beoedidione confecravit : & monafterii ejufdem privilegia, antiquitus a lede apoftolica tradita, fua authoritate confirmavit & innovavit, IndiAtone fecunda, vti. Kalendas Aprilis. Idem papa 10 hebdomada poft Albas fyncxlum cum epifcopis Italic Roma celebravit. Idem in hebdomada pcntccoftcs aliam lynodum Papie congiegavit : indeque per montem Jovis cum pluribus Romanorum in Gifalpinas partes devenit. *Hae Htrmmtmti.*

D*lu*. -- p·ι<·ι. i.t. »ι· ·■. i· *Dfirttim illud quod contra fimomaco/ in concilio Beeman· fob Clemente II. conUitqtum fuerat, in bac fynada per Leonem pontificem confirmatum ejfePetra/ Oomteni j»rt epifiole .ad Htnrtcum Ravennatem arcbitpifcopam tefie/ur bn verbl/.* Verumtamen ÔC hoc otiofum efle non credimus „G quid fuperhoc negotio idem venerabilis Leo papa (latuerit, 'Xponamua. Nam cum omnes Gmontacorurn ordinationes fynpdalis vigoris authoritate ceflaflet, protinvs a Romanorum facerdotum multitudine, magne (editionis tumultus exortus eft: ita ut non folum ab iptis, fed a plerifque diceretur epifcopis, omnes pene bafilicss facerdotalibus officiis deftitutas, fltprecipue miflarum folemnia, adfubvritionem Chriftiane religionis, fiedeipcrationem omnium circumquaque fidelium, funditus omittenda. Quid plura ? Poft longa fane difeeptationum hinc inde volumina, tandem fuggeftum eft, reverende memorie nuper ejufdem (edis epifeopum Clementem decrevifte: Ut quicumque a fintooiaco confecratus effer, in ipfo ordinationis lux tempore non ignorans fimoniacum elle cui fe obtulerit promovendum, quadraginta nunc dierum poenitentiam ageret, dc tic in accepti ordinis officio miniftraret. Quam nimirum fententiam protinus venerabilis Leo ratam percenfuit, & fub butuimodi poena bos in acceptis officiis de cetero perfeverare mandavit. Nam & nonnullos hodieque conipicitis, nui dum a talibus per diverfos gradus fuerint ordinati, ab eodem fummo pontifice ad epifcopatus apicem funt provcAi : nec id perperam, *tfc.*

aiiULto·!· *«·<»·,«»· *Aliud idem Petrn/ ejnjdem pontifici/ fynodau decretum recitat faperiat eadem epiftola, tftit verbi/ ;* Nam flt is qui fupra magnificus Leo, omnes clericos ab hcreticis venientes, in his quidem, quos adepti funt, ordinibus praccpit recipi : adaltiores autem gradus prohibuit promoveri. Cujus decreti.nos titulum contenti fumus hic breviter adbibere: ad textum autem minemus, quibus vaHMMubcat diffufius illic exarata perleghe. Quin omnis, cujuslibet ordinis clericus, qui catholicam deferens, heretics communioni £c mifcuent, G ad ecclefiani fiierit revenus, in eo gradu, in quo erat, fine-promotione permaneat, *tfc.* Ponamus itaque, ut iimoniaci in nullo a cctcns hzreticis differant, atque per fchifmaticam fcûam (imiliter cum eis ab ccdcfiaftica communione procul recedant: in facerdotio tamen, vel ceteris gradibus, quicumque jam ab eis promoti funt, Leomano decernuntur permanere judicio. Her *Petra/ ex decreto Leoni/ fancito i» hac prima fynodo, in f«a premineniiore/ vepre/ fuccifi ette nefeuntur.*

G. C. *Celebratam banc λ Leone ftnodat» eum epifcopti Italia, ait Hermann*/ fed ad eam convocatoi Gallia ep/feopo/ omne/ nffer/t chronieon S. Benign/, cuju/ bete funt verba.* Domino Leucorum cpifeopo Brunone, qut appellatus eft Leo Papa, Côrdmato, evocatus eft at» ipfo Rome ad coneilium domnus archiepilropus 'Halynardus, fimulque omnes epifeopi G^lbx, ad pertraâandum inibi de ftatu & correâione fande ecclefie. ·4«·A«»χι

Λονοτλγιο P. Antonii Pagi ad Ann. Chr. 1049. n. 10.

De hoc Concilio hec Wibertus lib, ». *Vite* S. Leoni» c. }. *Ibi SanBat Leo flaluta quatuor Symdaruup priacipulium viva voce corroboravit, decretaque omnium deCtfin» fuorum Pontificum tenenda confirmavit: Simaniacam etiam barefim damnavit, qu* jam nonnulla/ mundi parte/ Invaferat, & in codam Concilie quofdam depo/ult Epijcopol, quo/ pr*dicla barefll n*vo fu* nequitl* maculaverat.* Paulo port *Decima/ quoque a cnuBl/ danda/ Cbrifitani/', quarum nec mentio erat apud Apuliam, tf Dprr fuofdam orbu ftne/, ecclefi/ rejfitmt. Venditione/altarium fub anathemate probibuit, fed conftituit, ut parte/ decimarum ad Epifcopum pertinente, aut quifquite Prajul fibi teneret, aut cuicumque vellet, tribueret: fartem autem ad altare pertinentem proprio Pafiori Ecclefi* Irati/ concederet. Incefa/ confangmneorum nuptiae, in multi orbit partibu/ tudifrete habita/ di/cidit, plurefquc nobilium hoc turpi devtnBo/ nexu, jeparavit. Alia quoque perplur» canonum capitula flupuit renovare qu* ne fafiidium gignant, b/c Jupen edimu/ recitare.* Quid abi alrar.s no.mne fignihcetur, & de altarium venditione, ac redemptionibus legendus Marea in nota ad Canoneai VII.Concilii Claromontam. Porro hebdomad* poil Albas hoc anno die fecunda ruenfis Aprilis inchoatur, duratque ufque ad diem nonum ejufdem menfis, quo dominica fecunda poft Pafcha die ad. Martii celebratum exorditur; indeque Leo IX, in literis quibus Trevireni» ecclefue. privilegia coobrmat a Brouvero lib. *Is.* Annal. Trevir. recitatis, de hac Synodo Romana ait. I* *lynodo nofira, f*am circe 17. pofi ipjum Pajcbalem diem De» pr*fidente celebravimm*, & Hermannnm Contraftum hujus lynodi bpoebam reAe conftituifle nos edocet, *HuBenut Peglu/* -

In hoc Concilio difcuffs eft etiam Joannis Epiicopi Tofcanenli» tranfmigratio ad Portuenfem Ecdefiam, atque a Patribus juxta comperta Pontifex dedit diploma X. Kai. Mail Ind. a. Pontif. ano. 1. boc eft, paucis poft diebus a Concilio, pro confirmatione priviiejiorum Ecclefiae Portuenfis, in quo fubfcribuntur Eberchardus Archiepifcopus Treverorum, AlinardosLogdunenlis Archiepifcopus cum i], aliis Epifeopi» : unde conftat reipia Epifeopos Gallie voeatos fuifle ad hoc Concilium. Legitur diploma apud Ughellum Irai. fac. tom. 1. de Epiicopis Portuenlibus uum. »j. & iupra inter Epiflclaa Leosus IX.

AD SYNODUM ROMANAM

A Lient IX Ana 1049. *celebratam.*

ADDITIO.

T« Mu', *Synodxm fane in colkflione fat retinfmi Labbent, ftd ex eflit nibil vel free mbtl cxhfalt, qttod omnia deperiffe ceafuerit. Mibt vero obtigit plure rtperire, qna bic «aviua ad reparanda ea, pae perierant, per ordinem referre vifom efl. Primo igi fur ex Lxmgit fpirilegio peg.* IOI. *fife offert bulla Leoni/ IX. m eo contiho data, de primate Trevir»nfn ecclefia, m fua Patret concilit bxjui Romani, longo ordme dedufli, leguntur. Seeundo offert fifi aprrebateo faila in eodem eonciho vita, rerumjuc* gr. *florum S. Dndati ex Ntvernenfi epifeopo abbatit vellit Gelilea tn Vbfago, quam babet apud Bellandiftat ad diem tç. Junii pag.* 8S3.

BULLA LEONIS IX.

De primatx ecclefia Trevirenfis.

Leo epifeopus fervus (ervorum Dei, dileâiffimo Eberhardo IrevirenGum aichicpifcopo, veftnique fuccefforibus lalutem in Domino Æternum Divine difpeniatioais confilium, quo decrevit per tempora diftubuere omnia, nulla rerum mutabilitate mutatur, nullaque temporum divurfitaic variatur. (Jnde fidum eft, ut hujus stems difpofitionis immutabilis ordo noftram de Tullenfi epifeopatus humilitate mediocritatem ad Apoftolicam promoveret fublimitatem; gratuito quidem dono, non aliquo exigente noftro merito. Quocirca veftra fraternitas, dulciffime frater, nos noftra caritate viâa comitata eft, & Roms oobiicum aliquantulum remorata. Interea loci, cum unicuiqae fuum jus fuumque reâum, quod vel ablatam penitus, vel aliquantulum immutatam effet, omnimodis reibtuere cupcrcmus, dileâionis veftrs privilegia nobis attuliftis, que primatum Gallis Belgice, fubicripao modo, veflris antecefforibus ditum a noftra Apoflolica fede afferebant, pro eo, quod io exordio religionis veftra Trevirenfis ecclefia, prima illis in partibus fidei rudimenta percepiffet, per egregios dogmstiftas, Eacharium, Valerium, Maternum, nuo» beatiffimus Petrus Apoftolorum princeps in ilruxit, & inflruftos ordinavit, & illuc ad pra:dicandum direxit. In quibus privilegiis etiam antiquiora privilegia incendio memorantur conlumpta, que prénommant Sanâis, eorumquefuccefforibus, id eftAgricio, Maximino, Paulino,Severo, alm.ificis utique viris, a primordio authentice concerta erant dc eodem. Qux etiam privilegia TheodoricoTrevirenfi archiepifcopo, Joannes XIII. papa, Benediftus VI. necnon alius Benedicts VII. Egbcrto fimiliter Trcvirenft archiepifcopo temporibus Ottoon primi, & fecundi pia difpofitione contulerunt. Nos autem ea intucntes & diligenter perpendentes, dignum duximus cum confilio, & conleniu totius cleri & populi Romani, id ipfum de Primatu, ficut conftitutum erat, confirmare, atque noftris Apoftolicis «picibus corroborare. Quod obi in ecclefia S. Petri in dominica Partionis, cunâo clero, cunâoque populo nas ipfi, furfum in atnbone confidentes, prclentia veftra revelavimus; & eadem privilegia legi fecimus, pro amore diicipulorum Sanfti Petri, quoi prrtulimus Eucharii, Valerii, & Materni, ab omnibus acclamatam eft * jure primatum ipfum vobis, veftrifque fuccefforibus deberi; qui in Cathedra fedetis difcipulorum fanâi Petii. Quapropter, omnibus jpfis laudantibus & refpicientibus pro invellitura ipfius primatus, Romana mitra caput veftrum infignivimus : .qua dc vos & fucccftores veftri in ccdcfiafticis officiis, Romano more, femper utamini, femperqtre vos ede Romanas fedis difcipulos, reminifeamini. Quod tamen in lynodo noftra, quam circa XII. poft ipfum Pa/chalem diem ', Deo prrfidente, celebravimus, Epifeopis& Archiepifcopis, necnon dt aliis ordinibus conlentientibus, melius & firmius ftabihvimus, ea tamen, ut lingulis annis vos, vcftriquc fuccc ftores femcl legatos veftros ad nos noftrofque fucceffores mittatis; per quos vobis de noftris utilitatibus illis io partibus agendis remittamus; & femper vos ipG tertio anno Romam vifitationis gratia, ut dulciffimi fratres ad primogenitum fratrem, veniatis, nifi forte inevitabilis oeceffitas ingruerit. Quapropter defideriis veftris annuentes fecundum praefatorum privilegiorum tenorem per hoc noftne Apoftolic· auâontitis privilegium decernimus, & confirmamus ipfum vobis, veftrifque fuccefforibus primatum hoc modo, ut habeatis primum lueum poft Legatum apofiolicum in Galliam, Germaniamve deftinatum, &c- & fi miffus Romane ecclefie defuerit, poft imperatorem, vel regem fedeodi, quique alia in privilegiis Theodorico conccffis enarrata fuis locis. Ego Almardus Lugdunenfis ecclefie indignus arehiepifeopus in prediâa fynodo refidens falva prifearuns conftitutionum firmitate, & Lugdunenfis ecclefie authoritate hoc decretum laudavi, manuque propria roborans fubfcripfi. Ego Joannes Purtuenfis epifeopus in predida fynodo refidens confirmavi, & iubfcripfi. Ego Gadalous epifeopus iubfcripfi. Ego Benediâus fanâx Tufcane ecclefie epifeopus fubfcripfi. Ego Gerardus Florentinus epifeopus fubfcripfi. Ego Crefccntius fanâc Silv* Candide gratia non meritis epifeopus fubnotavi. Ego Hugo Afilienfis epifeopus fubfcripfi. Ego Wido Aftenfis epifeopus fubfcripfi. Ego Wido Vullurnenfis epifeopus iubfcripfi. Ego Cunibertus Taurinenfium epifeopus fubfcripfi. Ego Hernicus Spoletanus epifeopus fubfcripfi. Data Idibus Aprilis per manus Petri Diaconi, & Bibliothecarii, & Cancellarii fanâx Apoflolicx frdis. Anno Domini Leonis IX. pape L indift. U.

APPROBATIO VITÆ S. DEODATI,

De qua in prafatione.

Anno ab incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti millefimo quadragefimo nono indiâ. 2. concurrente (exto, epaâa quartadccima, regnante Henrico filio Conradi imperatoris anno decimo, ac imperante tertio: hsc gefta, quae de pis memoris pontifice Deodato feripta funt ad fummnm Apoftolice fedia apicem delata funt, atque in provinciali fynodo cjukkm fanda Romans

— ...mao· ecciefie eft conftitotum , ut in pnrfeatia A ecclefiam deinceps refpiccre, ut nihil metuant de
CNKBTf rP'®°POfu® · abbatum, clencotum, fit laicorum, imperiali , vel regie conditione . Epifeopus au- *nno
IM, recitarentur, * cum recitata fuilient dataautho tem, in cujus dicecefi iftius ecclefiz conftiuftuin ,*^TI

ritate ab iplb fumaao Papa Leone *IX.* ptimo anno fui Apoftolatus decretum eft, quatenusmEccleGa Dei legerentur , dc firmiftime ferverentur ad laudem, & gloriam Domini noftri Jefu Chrifti, fit honorem ipfius beatiftimi patroni noftri Deodati, fit ad «dificationem multorum pcrcuufta facula foculorum.

Ad le idn· concihxm per/ivi fyinii Lttm balla , qnnm exbibei Hrimcciai m ntiqxitaiibat Corlartciqfibai lib. 1. pqg. 49.

Leo epifeopus*-Servus fervorum Dei omnibus Chrifti fidelibus. Sanfti propofitt votum nou felum Divino eftefto impletur, fed etiam humano B futfiragio adjuvatur . Sit autem notum omotbus ianâa ecclefia filiis tam piefentibus, quam fututis, quia filius nofter cariflimus fecundus Henries· imperator auguftus quamdam ecclefiam a fe funditus couftruâam in honorem fanfta Dei geaitricis dotai·· noftra virginis Marta , fit BB. Apoftolorum Simonis, fitjuda pofitam lucoGoflaria, ubi fratres funt fub canonica degentes regula, quibus prapofiiit quemdam presbyterum noaune Ramalduoi tam pro anima fua , fuaque conjugis Augnfta fili· noftra Agnetis remedio , quam pro falute etiam parentum fuorum Conradi, fic Gifila diva memoria pio aflcâu , piaque inteotiooe fanfto Petro, ejufque Apoftolica fedi per feripturam propria manu fignatam penitus con- C celfit per manos noftras, fcilicet indigni Vicarii ejufdeta Apoftolorum principis, cum enemus cum Leo Moguntia , ibique fynodum haberemus , ut ipfa ecclefia pofita fub apoftolico jure io perpetuum libera, fit quieta perfiflat ab omni jure, fit dominio, ab omni laGone, & moieftfe fuam integritatem habens in omnibus rebus, fit facultatibus, quas modo habet in pntdiâo loco Goslaria ia Egela fit Iberefelib, fit in Scemmenflete , fit iu Gerflete, fit in Valentro juxta Rhenum 6fo, aliifque locis , & villis, & queeumque in perpetuum habitura eft, five fint mobilia, five immobilia . Quod donum de manibus prsdiâi filn ooftri Aogufti fufeipientes decrevimus per hoc 00 ftr· apoftolie· authoritatis privilegium omne ro- D bar apoftolieum eidem ecclefiz fandz Ma<i«, fit SaoAorum Apoftolorum Simonis , & Jud· contribuere & condonare, ut integra in fuis rebus, ûnfque poflèflâonibus in fecula conflans nullum metuat, vel ab imperatore, vel a rege, vel aliqua perfona publica, vel privata difpendium, ac detrimentum. Dignum tamen duximus eidemcariflimo filio noftro Auguilo, ejufque fuccetforibus ad vocationem ipfius facri loci ea ratione relinquere, ut femper io poteflate habeantprzpofitos fecundum Deum ordinare , non autem ex bonis iptis aliquid alicui ia proprium dare, live in beneficium tribuere . At ft contra prohibitionem noftram quifquam eorum tentavcrit agere, liberum jubemus efle prspofito, & canonicis, qui ibi pro tempore faerint Gc omnimodo ad Romanam

eft monafteriun., nihil in eo habeat juris aut poteftatis przter ecclefiafticum regimen , flt fecun* dum canonica inflituta epifcopalem poteftatem. Statuimus igitur Apoftolica cenfura fub divini judicii obteftationc , ut nulla poteftas imperialis , vel regia, ccclefialbca, vel feculam, vel quavis hominum perfona magna, vel parva , cujulcumque fit fexus vel «tatis contra hoc noftr» Apoltolic· corroborationis privilegium venire perternptet. Quiiquts vero, nuere, quodvifve tuent ufque ad dignam fatiuaâionem noftri Apoftoiici anathematis vulnere fauciatus cxiftat . Qui vero ab bic prohibitis fe cuftodicnt , fit quidquid hic legitur illibate obfervaverit, plenam babeala nobis bencdiftioncm , fit a Deo fempiternam falutem .

Datum IV. Kalcn. Novemb. per manus Petri Diaconi Bibliothecam , A Cancellarii S. Apoftolic* fedis anno Domini Leonis PP. I.indic. III.

Denique io boc ipfo concilio mftitutum afterit Eogelhufius chronic, pag. 101. jejunium banni , quid fit illud docet Serranus rer. Mogunt. tib, 1. cap. 31. hir verbis.* *Jejnnttutt bannitam fmt Jmgaarws, G mtenfxm jejamnm,* yawd ad Dr/isa···, *fta panam,* iftiarjw avrr/radaav ai *111 fnfctpttbatxr,* fat *ft banne divfn· digtot agnofcekant ; bxjaf. fut ad npflra fere ttmpora fmt :n Mogantma reQcltji· ttfet, G to mod· ftvt ptr trtdeom jtrveketer, itfdemqxt feriit* ywrnvadmodam *qnatner temporent jejxnia, fed aim bebdomadibat,* f«a/ ruiwi»»riaav *vtrficnl· tfl· fignificabat.*

Ftfl falus fic miferi *tibi trxnt jejxnia banni, id tfl P°fl dnminicat, fiikei camtar* falus, *tf* mifericordia, fnarvw *illa tfl dominica XIX. poft Trinitatem . Hac Dominica poft qaaji* aaadr *gntti.*

Antequam vero manum ab hac fynodo retraham juvat addere , quod ftatim fubdo ad unum aliquod pertinens, ex conciliis Romanis ; quale vero nefeio. In charta quadam Turonenfi relata a Sammartbams Gall. Chrift. torn. 1. pag. 76J. hzc narrantur ipfis faoâi Gregotii pape VII. verbis : *Beete memorl» vitee· dominam Leontm papsae IX. pretdettffertm etftrmn emdm ceumwtpr». poflt· Cenetnfl ie Syetd·* Aasvaaa *fuper Citrum B. Mertim* (TuronenCs) *prtclemeli,* yvia *tum etffemt vtem tecitfiet* (a factorum celebratione) *pr· Gtrvefo Ctnomnmr^i tptfcopo G Gtnfrido .Vierttllo captoy tpft Citrat S. Marttei fervata fmt tccltfa tonfaetadiat cefart vtlmrit ;* (f. noluerit) *O tdcirco ex otnnt caret cimxt poftxlaati,* (fic)/» fvi *fibi coafiliam dartl failaram aj'^xc >· ttrtiatn diem promififft.* Die *tgitar tertia toadxaat· ctafiii·, ft ab ipjo B. Martin·, <)ma petitioni bme c»»fentire animam indaxerat, in fomnit graviter increpatam fmjfe palam emnibat retaht. Ipfii·· Canmtufi Clerico in bit vtrbit rtfpondit. Frater iulo inquietare B. Martinetm. Ha:c rtponfitni Sjnodni tfta af. Efnftm prabait.*

CONCILIUM TICINENSE,

A Leone IX. celebratum anno Chrifti mxlix.

HAnc *Jymdam* in hebdomada Pentecoftes Paphe congregate Leonem, indeque per montem Jovis cum pluribus Romanorum io Cifalpinu partes deveniffe, *ait Hermanmtr, m/ fxpravid(ftt, fed <)md ;· te fit afiam non addit.*

CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM,

In quo privilegium monafterio S. Grata: Bergomenfis diœcefis conceffum eft.

XtUt ttJH9 iv. htlfe ftert prtvlltginm JCi na S. Grtlt λ Lttv ptpt /X caac*^«av : ftd cnjnt «anu etnedl» , raeerraMV. Nfqnt nl* «umim A·- ***« cntlllK*» Lr» crltlravlt. fiaed tgH"? mm m. xLix. trthttnt UgMtl, avere dlvintte tft. Etpri vdtglnm lpfnnt *vr«w , suerara* fertafft figmtntunt dlcl dtbtt : c*rw ra <· flt mtntle Cnrtdl Imp. tl-dea* casci/te prtjtttu, yw* ramea decear «aarr tthr mtt Ltttll ptatlflltltm thtrtt . lrrtpflfft ltbrtrij trrort noml* Cnrtdl fnfplcttnr UghtUtt . g>od fi ita e/it, pritnlrgto fldtl tffrtltnr : fetrndnm ctrtt rft, rdltnm la tltq*· cmcilt faijt, cujtu mt-mtrlt nebtl tllt nnilt fttpptdtltl. Slfutuor mlmant e«ra»r Xriwu fpttdl Lttnti p*p<t IX. ftetim poft ptfcbt teltbrtlt fnnt: -ttnm igitur nulli tribui pa-tejl privilegium , v>. ldul Junll ctnflffutem. fibia/e aarem idcaayse eft, llc txbibte.

In nomine fande fit individuç Trinitatis.

EGo Leo, fervus fervorum Dei, una cum reverendiffimis archiepifcopi*, epifeopis, abbatibus , alilique fande ecclefi» catholic» fidelibus in facra fynodo refidentibus, necnon At judicibus legifque dodoribus, fpirituali filio domino Conrado imperatore , intervenientibus precibus Ambrofii Pergamenfis epifcopi, necnon Olderici Brixienfis epifcopi , poftulantibus infuper prrdidis imperatore At Gmiliter predidis reverendiffimis epifeopis , nos fandamque fynodum deprecantibu* : noftra & totius facrc fynodi largitione concedimus monafterio S. Grate curtem At caftrum, attinentia, & eundaqute Adleida mater S.Grate, que hoc monafterium de propriis rebuscd'ficavit, At imperialibus conftitutionibus feu preceptis omnu ad eumdem monafterium pertinentia multo jure confirmata conftttuir, ut elediones abbauffe tn fororum ordinatione permaneant, Ac omnia in potcftate abbatifle fine aliqua dimiuutione confiftant, & regibus , five pontificibus , patriarchis , archiepilcopis, metropolitan!*, epifcopi*, abbatiffe , feu a quobbel veftrorum, dt domino clero intemerata permanere perpetualiter conftituimus fandr Pcrgamenfi matri ecclefie, ubi domnus Ambrofius epifcopus prrordtnatu* effe videtur , noftra tynodali concordi largitione concedimus , ac omnia quae fpiritualiter agere debet, hoc eft , circa confecrationem abbatiile vel 'monacharum , At de ' nulla fe intromittant, nequedccaftro, ôc curte deSaranica, neque de aliis caftris Ac villis campis, vineis, cafis, molendinis , tam de civitate PcrgamenG, quam de furis per totum comitatum cum omnia & omnibus ad eumdem mootftcrium S. Grata: de predido epifeopo attinentia cumreltgiofo jure concedimus. Unde fi quit contra hanc apoftolicam At fy nodalem authoritatetn Ac largitionem quilquam epifcopus invafor aliquid moitetur, Gre contra hoc quod prediximus, repugnaverit, cujulcunquc gradus, vel ordinis, aut officii, vei dignitatis, aut generis, feiat fein iram B. Petri apoftolorum principis, dc omnium Iandorum, Atnoftram, noflrorumque prrdeccfforum cutlurum , & aeternaliter anathematis vinculo damnatum, ac in excommunicatione vidurnm univerfalis ecclefi* & eundi populiCbriftiam. Infuper nifi a malo rcGpuent , irrevocabili exilio puniatur, vel ultimis lupplicns fetiatur, & bona ejus publicentur. Qui veru pio intuitu cuftos At obfervator m omnibus extiterit, benediâionisgranam & vitam «ternam cum omnibus fandis habere mereatur in izculafcculorum. Arnen. Fiat, fiat. in bis autem mtcifuerunt archiepifcopi, epilcopi, abbates, judices Romani feu de vicinis At longinquis civitatibus. Interfuit D. Conradus imperator, & Ambrofius, & Oldericus, epifcopi, &c. quorum impullu N. Pixneftinus, Georgius PortuenGs, Deodatus HolftienGs, Martianus NarnienGs, Benedidus Tiburtinus , Bernardus Caftrienfis, Joannes PetroGnus , Gregorius OrtenGs, Georgius Tiburtinus, Valentinus ManotenGs, Theodorus Mileto, Savinus abbas Planets, D. abbas Allinentis; omnes archiepifcopi, epiicopi, abbates, & reliqui plures cardinales, ficadis interfuere. Gregorius cardinalis ad vincula, Benedidus S. Czoliae, Andreas presbyter patriarcha LateranenGs , Julianus presbyter LateranenGs , Fauttinus presbyter S. Petri , Marcus presbyter S. Petri apoftoli . Hi omnes cardinales his adis interfuere. Pauftmus caput fenatusAt conful, Ac judex de palatio, Julianus de Ferna Muana Romanus, Paulus de templo palatii, & plures alii.

Data & corroborata vi. idu* junii in patriarchio LarcranenG Domini faivatoris feliciter. Amen, amen. Subscriptio notarii , omtffo figno.

Ego Stephaaus notarius interfui , fit juflu D. Leonis fuinmt pontificis ocuuia fupradida fcripfi & tradidi.

CONCILIUM REMENSE,

Pro difciplina Ac moribus ccdeGss reformandis celebratum anno domini mxlix. tempore Leouis papee IX.

Ex vttufU Rtltttnfl todlct t Rartnlt tdltuut.

I. Que ANTECESSERUNT Concilium

J pvEfundo papa Damafo, qui in civitateBrixenorum , qu» eft in provincia Iftrias , fojygt epifcopus , At k» apoftolica fede inthronizatus, triginta folummodo ibi vixerat diebus: Romani , legatione de ejus obitu ad imperatorem Henncum direda , petierunt ut ecclefias paftorc viduate ab co fubrogarctur alius.

Qui

t Hoc «ft ltinerariiMn Anielm , iub nomine Adorum Concilii Remenfu a Buonio in fine Tom. XII. /" Ap-

ANNO CHRISTI

Qyi fuper hoe negotio , epifeoporum dc opii- matum imperii fiai qunrens confilium , invenit inter ceteros dominum Brunonem Tulleofem ad idem officium fubeundum elfe idoneum : utpote qui aetatis maturitate, morumque & fcienti*claritudine «idebarur confpicuus , fibique fanguinis affinitate proximus. Unde apotlolica dignitatis ei adjudicata fuoc infigma: juftumque ab Augufto, ut ad hac fecundum ecclefiafticas landiooesfufcipieoda, Romana inviferet moenia . Sed quia iolemuia imminebant nativitatis dominica ; hac cum clero, cujus fuerat pallor, difpofuit celebrare, eifque celebratis, quo erat prsceptum , abire.

Huius itaque pontificis notitiam io colloquio, a prafato imperatore de Franco·um rege, pacis dc amicitia confirmande gratia , ante non multum tempus habito, memoratus abbas Henmaruifuerat confecutus . A quo etiam prom-ffum acceperat , quod in proximo quadragefimah jejunio, B. Remigii fcpukrum abique equi folatio foret expetiturus.' quia cum eorumdem regum aliquando familiaria adinvicem perferens mandata, per contiguam regionem tranfierit , ipfius fanât locum orationis gratia invifere neglexerit . Quod idem abbas fagaciter recolens animo, fua dirigensferipta i|li fuggerit , ut quoniam pro delegato fibi apoftolici primatus officio Romam ire difponit * fi quando ad cognatos fines certo ecclefi* revocetur emolumento, non fiat irrita Francorum apoftolo ab eo fafta promiftio . Mittit vero' ei in munere vas ad bibendum idoneum, intus dc cx terius auro decentiftime decoratum * : iqpnuaus illi dc ipfius fanâa ecclefia dedicanda fuum cum petitione defiderium. Ad h*c idemepifcopus benigne refert , quia eifi alia nulla fe revocet ecclefi* utilitas , vel pro folo amore fanfti Remigii reverfurum ad Galli**, dc rjus bafilicam dedicaturum, fi divina annuerit benignitas.

Celebratis ergo in fede civitatis Leucorum duobus dominice nativitatis diebus: in tertio, clero fuo valefaciens, iter carpere Romam ducens ag greditur. Quo perveniens, eum favore totius populi hooorabiliter excipitur; apoftoliceque dignitatis infulis infignitus, in hypapante domini, (n cathedra B. Petri inthrooisatur, dc Leo papa Romano more nuncupatur. Hic digne adminiftrans que fui funt officii, inftanterque difponens que aue · videntur accommoda divine religioni : quaJragefimalis temporis explet jejunia, fuccedentia-Ĩue dominice refurreftionis ibi celebrat folemnia.

Hibus elapfis , fynodum convocat epifeoporum Italie: dc ibi quclibet perverfa in eorum epifeopiis pullulantia, aut corrigit, aut hortatur corrigere.

Aliquanti autem temporis interlabente curriculo, Gallicum revifere folum tam beato Remigia fafta promiftio, quam orthodoxe fidei in illis partibus adeo tepefaft* perfuadet intentio . Unde a Romanis expetita licentia, per quafdam Larii urbes iter agens, in eis mulca difponit e:clefiafticc honeftati congrua : tandemque adit imperatorem Henricum, in regione commorantem Saxonica.

Interea memoratus abbas defiderii fut compotem fe futurum ex ipfius pape certos pollicitatione, regi Francorum Laudunum venienti occurrit in pentecoftes folemnitate, ejufque confilium dc favorem expetit de prefato templo apoftolica confecerando benediftione ; monens & poftulans, ut his agendis luam prafentiam exhibeat, dc epifcopos regnique fui principes fecum interefte faciat . Cui idem rex ad prefens mente benigna annuit: leque, nifi alicujus impedimenti intercefferit cafus, tante feftivitati adfuturutnafterit. Ex quo promiflb abbas laetificatus revertitur, indeque papae Coloniam Agrippinam cum imperatore advenienti, in apoftolorum Petri dc Pauli natalicio fit obvius.* a quo adventus fui ad Remenfc folum, gerendarumque ibi rerum tempus dc ordinem , inveil«gat diligentius.

Ille vero fibi notificans pandit, quomodo prius deliberaftet, ut oâava die ab ipfius fanâi feftivitate, quae in Kalendis Oâobris habetur celeberrima , illo veniret : dc ipfius monafterium dedicans, poftea ibidem ex epifeopis Gallia congregatam fynodum celebraret . Qua fententia mutata , ad cumdem locum in folemnitate S. Michaelis archangeli fe ventu'um , dc in ecclefia B. Mari* Remis miftarum facra in eadem die memorat celebraturum; feftum vero gloriofi patris Remigii, pretiofi corporis ejus elevationi ; dc fubfequentem, bafilic* confecrationi; ceteros deinde 1res, fynodi deputat celebrationi. Quibus auditis, ad fuum ccenobium rediit abbas, fuaque (cripta per Franciam eique contiguas direxit provincias: invitans faofts ecclefi* fideles, ut ad tanti gaudii participationem concurrant mente promptiftima , tam pro amore dc veneratione ejufdem patroni fui , quam ut benediâione muniri mererentur apofto- Cl'ca_-

Cçterum papa Colonia digreflus , Tullum io exaltatione dominica Crucis venit : indeque circumjacentium regionum epifeopis dc abbatibuslIteris fu* authoritatis mandari prxeepit, ut in praefixa die fibi occurrerent ad fynodum celebrandam in bafilica prsfati Francorum apoftoli : ut per quem orthodoxs fidei initiati Ium rudimentis * *in ejus prxieoti»* confequerenrur reparationem tepefaâe in fe divina religionis. Hujufmodi mandatis gratulatur pia fidelium devotio, preparans fe ftudiofe ad implendum quod ex apoftolica dignitatis fibi promulgatur cdifto,

Venenatus autem ferpens, qui ab exordio mundi ad humani generis inhiat praecipitium , uni ialutari propofito, commenti fui nititur opponere obftaculum . Ad complendam enim perfidi* fur voluntatem quoidam potentes iaicos excitat* qui incenis conjugiis operam dando, & aliorum criminum nefariis ufibus fe implicando, violato» res erant hooeftatis ecclefiafticas : idcoque verebantur reatuum fuorum latebras in locem prodere. Sed & nonnullos epifeopos & abbates illis adjungit, qui in ovile dominicum aliunde, non per oftium, irruperant, & in ecclefiis fuis , catholicorum patrum iaoftionibus contraria qu*dam pullulare permiferant , qose condift* fynodi examinatione referenda man ifcftari metuebant. Utenim feriptum eft: Oansi/ au/v edit *lucmt: &* idcirco peccatis luis magis magifque occultationis adhibet obnubilationem. Tante itaque perverfitatis viri, incentoris fui callida faggeflione inftruai, regi Francorum fuggerunt , regni fui decus annihilari, fi in eo Romani pontificis authoritatem dominari permitteret ; vel fi eidem , ut decreverat, occurrens prcfentic fu* favorem ad cogendum concilium exhiberet.

Addunt etiam, quod nullus antecefforum ejus id

pendica ad an. 1049. publicatum, cui nullum Auftoru nomen prefixutn eft , quia deerat in MS. codice, quo u-lue eft Baroniua. qui hoc anno n. >4. ait, fe te fruftra illud Itinerarium . quod ab illis a&is diverfum putabat, perquifiiffe. Marlotus Toa». ». Metropoli» Remcnii» i. 1. c. illud ex Cod. MS. corre&ii» publicavit. Pa/M/ ad *eu,* 1049. m. >1.

id reperiatur aliquando cooccffifle, utob fimilem caufam Franci orbes logrcflba pateret alicui pap. Hi* vero ageodi*, paci* dt tranquillitatis congrua funt tempora : regni autem ejus flatus fit io perturbatione non modica, qnibuidam viris potentibus dominationis ejus jugum detrectantibus, terrsfque & caftella quslibet ab ipfius ditione abalienantibus. Quapropter regie dignitati ferunt congruere, utilitati rcipubtica turr fapienter contulere potius, quam fynodii intendere : principes fuo*, & totius exercitu* fui potentiam io rebelles commovere. Ipfo* etiam epifeopo* & abbates penes quos maxima pars facultatum regni eft, ceofeot immune* hujus expeditioni* efte non debere : ante alio* abbatem fandi Remigii, quem, quafi dc rerum fisarum abundantia pnsfumeutem, pro van· gloria amore ad monafterium fuum coofecrandumcalnmniabantur Romana urbis pontificem evocafle.

Hac igitur verfipclli perfuafione rex emollitus, & ab honefto propofito ad fedudionis devia flexus, papa per Silvanedenfetn mandat eprlcopum, fc fuofqoe pontifices Cum abbatibus cogi ad comprimendam pervicaciam fibi rcfiftentium : ideoque non pofle occurrere illi in prefixo termino ad peragendum concilium. Unde adventum fuum ia Franciam in aliud tempus differat : quo abfolutb hujufmodi negotiis eum debito cum honore fi» fripiat. Ad hac papa remandat ; promidsonem beato fadam Remigio nequire fe irritam facere, fed ad bafilicam ejus dedicandam procul dubio venturum / ubi, fi qui dirime religionis amatores convenerint, cum eis fynodi rationem fe fatetur habiturum. Cujus mandati ad regem relatione perlata, ipfe tamen in rebelles iter aggreditur.coaAa in unum ingenti exercitu* fui militia; fed A epifeopis, & plerifqueabbatibus contra voluntatem fuam Illo euntibus ; illis etiam perverti* ccclefiaram reAoribu* ad id negotium ultro fe ingerentibus, qui ut fummi paftoris vicariam aâus eorum examinare venientem poffent cffiigere, eamdem expeditionem exitiali techna elaboraverunt ftruere. Abducitur cum eit dt memoratu* abbas fanâi Remigii, mceftus admodum flt gemens, quafi non effet vifura* effèâum défideni fui. Sed divin· confolationis ejus mmrori non deluit potentia.

Vit enim unius diei dt dimidii Itinere confefto, Induite eft illi redeundi licentia. Qj»i reverfus celerrime, Romanum antiftitem adhuc Tulli remorantem expetit; cumque pro regiis mandatisjamdiu conceptum propofitum non permutaffe cognofeens, gratulabundus ad monafterium rediit; snftsntcr pruparare faUgens, qu· tanti patrie confluentiumque filiorum fanfiss ecclefi» forent neceflaria conventui. Jam quippe dierum prope erat terminus, qui firpradiân difpofitionis completioni fuerat attributu».

Denique domnus papa a Leucorum urbe digreffus, Itet ad Remcntem ducens utbem arripuit; dc io opportunis locis, fingulis quibufque noâibus maafione accepta, in vigilia feftivitatis fandi Michaelis ad Cunnolenfem villam venit. Coi priefatu* abbas ibidem obvius fnâu*, quaecumqne neceferiu* expetit ufu*, illi omnique comitatui ejua affluenter fuppeditavit. Dic vero fequenti ad fanAum pervenit Remigium, archiepmopis tribus comitatus, Trerireofi videlicet, Lugduncnfi, Vefootionenfi, aliifque viris honorabilibus : inter quos erat Joannes epifeopus Portuenfis, dc Petra* ecc*e^iE Romane diaconus, dc ipfius urbi* pnefeAus. His protinus conglobator in unum tota fratruB> coagrcgrt·O› * eundi* abbatum, monachorum, clericorum, qui jam ex mdlti* confluxerant partibus, numcroiaconqio. Ex quibus omnib·* in atrio bafilic* difponitur deceritifliina procert», epifeopi* tribo·, SilvaneAeafi videlicet, Andegavenfi, Nrvcrnenfi, longe digcfto* ordine* antecedentibus, textumque evangelii cum aqua benedsAx dc aromatum odore Gerentibus. Sic ergo dilpofiti, papam advenientem fu&ipiunt, cui ecclefiam introeunti refponforium, bum» teli, cum digna modulatione concinunt : dt dum ante altare fsnâa crucis orat, aliud refponlb» rium, fumm· Trinitati videlicet, concinentes finiunt. Progreffo autem eo ufque ad altare fandi Chriftophori, dc ante venerandi Francorum apoftoli fepulcrum orationem explente, iterum hymnum, T» Deme Audaawa, confona vocum jubilant vociferatione. Qui tandem io fede fibi decenter apparat* paululum relidens, adftantes laetificavit benedidione apoftolica: & exinde egneffus, ab eifdem pfallcntium choris cum divinis laudibus deducitur ufque ad civitatis moenia.

Qjii Remenfi* clerus cum arduepiteopo fuo, aliifque quibufdam obviam procedens epifeopis, perfpKua proceftionis numerofos difponit ordines in atrio S.Diooyfii martyris. Ubi ad tanti pontificis fufeeptionem competentia concinens cantica, ufque ad ecclefiam fandas Marin illum comitatur cum maximas jubilationis gloria. Illic vtro, ante fanda crucis dc ejufdem Dei, gemtnCei* altaria complet* oratione, in arcbiepifcopali allquantulum refedit fede, archiprarfulc Remenli ad ejus dexteram, Trevirenfi autem refideatead finiflram. Deinde miniftris altaria prnparatis, quibufque pro officiorum congruentia : & ipfe fisccrdotalibus redimitus infignibus, procellit ad miflaram celebranda lolemnia. Qpibus expictis, & adftante populo apoftolica benedidioae munito, pmdidoRemorum archiepifcopo fibi fisifqoe neceffarios fumptu* fuppeditante, rcicdiooem percepit in majori palatio, juxta ecclcfiam fito.

Die autem fubiequentl, metuens ne praspediretur frequenti* circumfluentium populorum, doobus tantum comitatu* capcllaais, dum noAurnc a fratribus explerentur vigili·, ad fimftum remeavit Remigium: f'faâeqùé fibi balneo lotus dc tonfui eft, utpote qui imminentem tanti patria folemnitatem in craftino celebraturus,' transferre dtfponebat tam pretio!· gemmas venerabile pignus; & prsrparata fibi quadam domo contigua ecclefia illic fecretnm remorandi expetiit, quia metuebat ad publicum procedere.

Ad fepulchrum enim fandi, uuafi ex toto orbe excitata, tanta hominum confluebat numerofitas: ut introeuntibus, fpatiofi templi vix iufficeret capacitas. Advolabant enim tam ex vicinis, quam ex longinquis regionibus, prornifeui fexu* innumerabile*, effundebat afpcra Franci* ad honorem gloriofi apoftoli fui villanos, oppidano*, & cives: fed dt Gallia pene ex omnibus fui* partibus boc tranfmittebat populorum millia : inter quos accelerabant epifroporum, abbatum, monachorum, clericorum general* agmina. Ignobilis nobili, ont inops cedere ne£c»cbat diviti: fed omnes una conglobati, concurrebant intentione devoca, buftoque cwleftem margaritam continenti dnlcia imprimentes ofcala, oblationum tuarum quifque pro pofle offerebant donaria. Qui vero cooftipatoram violentia repulfi propius accedere non valebant, heu» quantum gementes fe defiderii foi privari efledu, de longe projedis muneribus qsna attulerant, quafi 1».

ANNO CHRISTI ..«»

■pidibus, fandi fepulcrum pia tamen devotione A obruebant.

Eft autem ante fores ipfius bafilic* quoddam fpanofum atrium, in quo quotiens denfitatem fui perpeti non poterat frequentia tantorum explicabat ccetuum, eo duâa aviditate cernendi ipfum beati Petri vicarium. Poft beati enim Remigii captatum fuffragium , ad hujus fummopere inhiabat confpedum . Qui ut magnanimo defiderantium fatiifaceret aneftui , eminentius folarium domus, in qua remorabatur, petens, unde & aditantes contueri, & abeifdemconfpici, fic loquens poiTet audiri, apoftolica eos benedidione ixtificavit. Hifque recedentibus, & aliis fubinde atque aliis illud atrium catcrvatimreplentibus, ter in eadem die fua: exhortationis monita impertiens B falubria, liquido patefecit, quae vitanda, queque ad fallitem animarum fuarum fibi forent expetibilia. In eadem denique domo, Iaera myfteria fibi fecit celebrari: quia non dabatur uipiam locus opportunus ecclefiam introeundi , nec ipG fratres pre importunitate plebtum lolitum illic penfutn divini valebant perfolvere officii.

Adveniente interea node, nec tamen confluentium rârefcente, fed magi» magifque crebreicente copia, damnas papa metuens ne in factis vigiliis Deo famulantes importunitate plebis prrpediren«ur exequi divinae fervitutis folemnia ; tum etiam ne fibi pretiofi corporis ianâi ipfius transferendi, ecclcficque dedicande inhiberetur copia: delegatis clericis fuis ejufdem loci memorato abbati, C fpatiofttatem templi prrcepir penitus evacuari , obferatifque diligenter foribus, omnibus intercludi facultatem introeundi. Praecepit etiam ex fua parte hoc populis enunciari, at ad horam fecederent , flt abfque ulla fui impetus inquietudine folemnes illius nodis excubias cam digna devotione a Deo militantibus celebrari linerent ; fe procul dubio die fubfequenti eorum deftderiis promittit faiisfadurum, & theiaurum defidersbilem, quem qoerebaot, illorum confpedibus expofiturum. Si vero mandatis detredarent annuere, infefto negotio, propter quod adveniflet, recefturum fore. Quod cum tandem maxima difficultate fuiffet obtentum, pleraque tamen numerofitas populorum cum copiolis luminaribus deforis ex D cubans, ejufdem pollicitationis prcftolsretur effe&um : cereorum ubertate , quafi multiplici fiderum fpleodore, interius irradiata ecclefia , Deo fervientium chori in canticis fpirituahbus decenti(Time illius nodis exegerunt Ipatia.

Mane autem fado folceptus eft a domno papa intra ecclefiam feoftus martyr Cornelius : quem cum aliis fandorum pignoribus comperientes clerici , illo detulerunt pro multis violentiis , quas ecclefia fua patiebatur a quibufdsm malefaftoribus. Circa horam deinde tertiam: redimitus idem apoftolicns infulis facerdotalibus , ad gloriofi patris Remigii fepulcrum procedit cum thymiamateriis & crucibus, lociatis fibi archiepifcopis quatuor, RemenG videlicet, Trevirenfi, Lugdunenfi, E Vefontione&fi, cum quibufdam aliis: fed &ipfius loci abbate, domnoque Hugone venerabili patre cceoobii Cluniacenfis , & illius ordinis plurimis . Cum quibus litania fads, & fuper fandum corpus non modica thymiamatum accenfa fragrantia, cecinit refpouforium, *Diri&tar artato mta* . Quo cum verfu explero, feretrum fandi, ut preparatis inftrumantis aptatum ad portandum redderetur habile, a fuo loco paululum removit, &antiphooam, *Coaftfftr* dMViai Xmigias, decantavit.

At ubi competenter, prout res exigebat, difpofitum fuit: ipfe ante alios cum prrfatis archiepifeopis, & abbatibus, fupp uns humeris illud' devote lacrymans extulit, *f* refponforium , *hit tft it JgUMibtif*, inchoavit . Cujus vocem fubfequentes chori plahentium ovantes erumpunt in jubilationis tripudium , pratque alacritate cordis. O quantorum ora manantium rigavit redundantia fletuum ! quantorumve mentes ad tanti patris captanda fuffragia funt compundcin fufpiria beatorum gemituum! Tradens autem dominus papa eumdem pretiofum thefaurum fe ultro ingerentium * vobis, ab inquietudine turbaram *icceffit* in oratorium fanâa: Trinitatis, quod ad meridianam plagam infra ambitum ipfius ecclefic decenter conftrudum erat, Harduni cujufdam illius loci cœnobit* Audio continens dominicum fepulerum eleganter imaginatum indar illius Hicrofolymitani , in quo noftra requievit falvatio. Hoc igitur Trevircnfem archiepifcopum in fui prefcntia eadem die confecrarc fecit, ex confcnfu prefati Remorum archiprazfulis multorum ibi fandorum collitis reliquiis.

ANNO CHRISTI

Denique monafterii foribus pstefadis, tibi illa ctrleflis gemma defideramium populorum eft expoGta obtutibus, tum vero cerneres promifcuum vulgus prz nimia exultaiione manibus plaudere, innumeros in divinas laudes gratulabunda vociferatione erumpere, potentes, impotentes, nobiles, ignobiles , quemque pro fuis viribus fummopere niti, ut tam optata gaudia propius mereretur contingere . Magna fides , magno procul dubio remuneranda premio ! qust nc tanti reddatur expers emolumenti, nec imminentis mortis revocatur periculo. Quidam enim pre nimia defideni fui feflinanone précipités, dum inter conftipatos cuneos corruunt, non valentes refurgere, fuftocati & conculcati intereunt. Rapitur djadaturpotiui quam portatur pretiofi corporis theca , tot millium undique propellente frequentia, velut navis aequoreorum fluctuum haede illae agitata violentia, nunc hi, nunc ilii , extorquendo fibi felicia vendicant dona. Et ut paucis multa concludantur , nec longius ambagibus legentium deficiat intentio: toto interfinio, quod civitatem & caftellum ipfius fandi interjacet, tam jucundasgitatur contentio . Adcft Remenfis ckrus cum civium multitudine , apoftolum fuum ad proprie urbis moenia elaborat devehere.

Quem vix ab hujufmodi impetus denfitate avulfum, lands Dei genitricis infert ecdefue: ut cui vivens in corpore dignis laboribus vite prxfentis multa comparaverat commoda, catholicacque religionis competentia addiderat infignia , huic vel unius nodis morula, exultationem fimul & fandificationem, fuorum oflium exhiberet prasfentia. Collocato ergo eo fuper fanda: Crucis altare, archiepifeopus Vcfontionenfis ad altare beatae Marie procedens, milTarum folemnia cum eorum clero de ipfius gloriofi patris celebravit feftiviutc.

His autem expletis, dum concurrentium devotio magis agglomeratur, diei interea dapfo curriculo nox fubfequitur ; cujus tamen caligine bafilice illius adyta nullo modo fiunt obfcura : tot gratulabundi conventus fuum quodammodo diem preference undique micant luminaris. Monachi autem ibidem circa patronum fuum letis invigilant excubiis, dc matutinalem explent curfam cum duodecim ledionibus & refponforiis fuis. Poft quos eaÜetn vigilias folemniter peragendas canonici fufcipiunt, & cum novem ledionibus matutinorum officia confummantes ufque ad lucem protrahant. Qui fado mane, Primam, Tertiam, Mtffamqua cum Sexta hora ante folita decantantes tempora , venerabile corpus cum divinis laudibus efferunt *a* bea-

CKRiVri -beatç Dei genitricis ecclefia: quod in circuituci- cun> jucunditate deportantes , congruas ftationes per przfixa faciunt fpatia. Cumque ad eum locum ventum effet , ubi quondam fuerat porta antiqua, Patens nuncupata vocabulo, per quam idem fanftus hoftem humani generis in eadem urbe vifibilibus ignium dcbacchantem exterminiis adhuc in carne vivens orationibus expulit; illic eoidcm pretiofos artus deponunt, fic ipfius miraculi memoriam dip,na devotione & canticis fpiritualibus agunt . Ad cujus faftt memoriale ibidem bafilica moderno cil contiruâa tempore: quam quidam fervus Dei, Conftantiusnemine, fuis impenfis eleganter compofuit, & Dei famulos ad ejus oblequium, quoad potuit, dum viveret , aggregavit , fic in honore fanftz Maris Magdaienz lanftique Remigii confecrarj fecit.

ήζ·θβ*«Γ S. Rtortu, Dum ,u<lue *K„ur >l|a Circuitio extra civitatis mœoia, domnus papa convocatis epifcopi* intra dedicandi monallerii abdita , fmgulis lingula ad conlecrandum delegavit altaria ; Remenlen» vero archiepifcopum cum Lifojenti epifeopo ternam circuitionem cum crucibus & fanftoium reliquiis, fecundum ecclefiatbcum ordinem exterius conftituit agere , ibique conlecrationi* officium adimplere : ipfe vero cum fibi neceffariis remanens interius, divini tabernaculi ‘aiiftificationetu ftrenue diligenterque exequatur.

Poftquam igitur eu ventum eft, ubi fecundum orthodoxorum patrum decreta , pignora fandorum, & facra quzque debent intra dedicatam ecclefiam recipi, przfati canonici, ut diftum eft , deportato corpore beati Remigii pci gyrum urbis & caftelli , cique adjacentis municipii , pervenerunt cum eo ufque ad portas monafteni, ubi tot millium excreverat frequentia, ut prz eorum denfitate eidem gloriolo patri domum fibi paratam introeundi intercluderetur licentia . Ipfe namque papa eafdem januas vetuerat referiri; ne impetus cum eodem faofto irruentium, fic fibi diferimini, & impedimento cceptz dedicationis foret confumnutioni. Quocirca aliquod diverticulum, quo valeat intromitti, perquiritur: tandemque vix a:urbaruminquietudine abftraftus, perfeneftram, quz eft fuper S. Trinitatis oratorium , demittitur . Quem domnus apoftolicus cum maxima devotio D ne & canticis fpiritualibus receptum, non ad przfens iu proprio loco repofttit, led fuper principale altare , quod in honore apoltolorum Petii fic Pauli, Clemcntifque fic Chuftophori martyrum , fic beati Remigii, confecrarat, collocavit. Et cujus rei gratia hoc facere decreverit, dignam memoria rationis fententiam lubmtulit.· videlicet ut evidens fic conlpicuus omnium appareret oculis in celebranda fynodo : in qua ti quis erroneus aliquid frivolum vel ecdefiafticz rei gioni adverfum afferere przlumeret : erga hunc vir Dei illius virtuus potentiam per (ui corporis przfcntiam exhiberet, quam adhuc in mundo vivens erga Arianum hzreticum exhibu<t · cui in conventu epifcoporum cathobcae fidei lucem nebulofi dogma- E tis umbra obnubilate molienti, ad adventum luum divina virtute officium vocis extorfit ; fed paulo poft cuin humih fatisfaftione reatum fuumagnofcentem, anima corporifque eumdem fanitatedonatum ad filios adoptionis tranftulit. Quz perorantis papz intenti.) ex fuperno inftinftu procedens, effi-ftu nullo modo caruit : velut hoc opuiculum fuo loco declarabit .

Hac ergo de caula fic locato beati Remigii corpore , univerfis agminibus epifcoporum, abbatum, monachorum, clericorum , per choros decentiffinje ditpofitis , miffarum folemma idem pontifex ,ex dedicationis celebravit fefttvirate. Lefto evangelio, pulpitum confeendens, exhortationis fermoocm fecit ad circumilantem populum , qui plurimus monafterii, ut diftum eft , foribus obieratis, per fencftras irrumpendo fibi fcccnat aditum. Ad quem multa ex ipfius templi fanftificatione concionatus utilia, diem illam celebremefie przeepit perRemenfis epifeopii confinia: anathematis pena damnans omnes illos qui adeumdem locum hujus folennitatis gratia per fiogulos annos confluentibus, vel inde redeuntibus, alicujus impedimenti irrogarent incommoda. Conililuit etiam, ut ad altare, quod ut przfatum eft, in honore apoflolorum Petri fic Pauli, Clementis dc Chriftophori manyrum , gloriofique con- B (efforts Remigii, confecraverat, non indiferete a quibufque, ficut haftenus , facrofanfta myfteria agerentur.· fed fecundum morem Romaoz ecdefiz feptem tantummodo facerdotes , qui io illa congregatione digniores haberentur, ad hoc ofticium deputaremur ; foli Remenfi archiepifcopo , ipfiuive coenobii abbati ibidem miffas agendi potcftate collate, fit cui idem abbas daret licentiam, certe interdum rationis exigente gratial, necnon clero Remenfi bis tn anno, feria videlicet fccunda pafchalis fefti , & vigilia afcenfionis dominiez, quando folennea illic ftationes ex antiqua faciunt traditione. Hzc decreta ne aliquando irrita fierent antiquitate temporis, litteris mandari, cafque lignari figillo fuz praecepit authoritatis. ------------ cannum

Deinde memoratum populum, *fecundum inftilutionis* ejus verba publicam de peccati* fuisconfeffionem agentem abfolvit: explicitifque divinis officiis, apoftolica benediftione fanftificans illum dimifit. Pontifices autem , esnobiorumque redores, & ceteros facri ordinis minifiros qui ibi aderant , ad emendem locum in craftino juflit roverti, ut cum ilhs haberet rationem quam condixerat fynodi.

Acta concilii.

Die vero altera, quz eft quinto Nonas Oftobris, congregati funt in memorata bafilica epifcopi, videlicet numero viginti, cum quinquaginu fere abbatibus, & aliis ecclefiaftici ordinis qnamplurimis:..ubi..ftatim vetus querela inter Remenfis ac Treverenfi» archiepifcopi clericos eft renovata; his adftruentibus, quia Remenfi* primas effet in Gallia , ideoque illi difpofitio competeret fynodica ; ccontra vero illi archiepifcopo Treverenfi eamdem dignitatem conabantur adferibere , primamque fedem poft Romanz ecclefir przfulem in celebrando concilio acquirere . Dominus autem papa non arbitratus opportunum tempus , quo his lationibus imponi valeret congruus finis, fcilicet potius meiuens hujufmodi controverfiam prorumpere ad fcandalum contentionis : in modum coronz fedilia epifcoporum difponi , fic in medio eorum fuz fedis fuggeftum przeepit locati; cujus ordinationis naodum ex arbitrio Remenfis archiprzfulis fanxit adminiftrari. Qui convocatis archidiaconis, fic quibufque cleri fui przcipuis, cum eorum concilio, in modum, utdiftum eft, coronz, pontificum fedilia; ficin medio ejus, apollolicz fedis apparari fecit infignia . .His ita difpofitis, dominus papa faccrdotalibus, quafi ad celebrandam rniffam , infulis redimitus, procedit ex oratorio S. Trinitatis, cum cruce fic evangelu libro, antecedentibus eum facri ordinis minillris: fexque alii *coretn eo procedente»,* ante fandum altare ex integro cantaverunt antiphonam, *net damnu.* Qua expleta cum plalmo, fic

G/a-

ANNO CHRISTI

-*Gitria,* archiepifeopus 1'reverenfis *litaniam fecit :* eaque finita conventum diaconus ut ad Deum preces effunderet admonuit, *Si* fic tempori congruentem domno apoftolico orationem dicente, leftum eft evangelium. *Dixit Sinteni Petra Jefut: Si patentent i» te frater teas-* Poft hre con(ederunt omnes ordine quo Remenlis archtp>c<ul ditpofuit; dominus quidem papa io medio, ut diftum eft, chori, verfq vultu ad fepulcrum beati Remigii; ante oculos autem ejus ad orientalem plagam Remenfis in dextera, Treverenfi» vero in parte refedit finiftra.

Poft Remcnfem deinde, fecundum fubnotatum ordinem refederunt Beroldus Sucffionenfis, Trogo MorinenGs, Frollandus Silvanedcnfis, Adalbero Metenfis:'ad meridianam autem plagam Aylenardus archiepifeopus Lugdunenfis, Hugo Lmgonenfis, Josfridns Couftantienfis, Ivo Sagenfis, Hcrbertut Lifojeofis, Hugo Bajugarenfis, Hugo Avringenfis, Theodoricus Virduneniis; ad iepicrntrionalem vero plagam Hugo archiepifeopus Vefontionenfis, Hugo Nivernenfis, Eufcbius Andegarenfis, Pudicus Namnctenfis, epifcopus Angiorum, & joannes Portucnfis. Poft quorum terga in modum fimiliter corona refederunt abbates hoc ordine: domnus fcilicet abbai fanâi Remigii Herimaru», domnus Hugo Cluniaccnlis, Sigefridu» Conienfis, Folco Corbejenfis, Rotbcrtua Pemniefis, Rainoldus fanfti Richarii, Goifndus Verzelliacenfis, Arnoldus Puliarienfis, Rudolphus Mofomenfis, Oylardui Catalaunenfis, Milo Dervenfis, Noxgaudus AItuilisrenfis, Albertus fanfli Tbeodcrici: Stephanu» fanâi Urbani, Vulvncus fanfti Auguftioi Cantuaricnfis, Alwiuu» fanâi Beoediât de terra Anglorum. Deinde ceteri, qui ut fuperius relatum eft, fimul fuerunt numero quinquaginta.

λ», aid ρuv*. Qttibus ita relidentibus, imperato filentio ex pracepto domni papa furrexit Penus fanda Romana ecclefia diaconus, expedito fermone proponens dc quibus in eadem fynodo fermo effet habendus: de muhis videlicet illiciti», qua contra canonum inflituta in Qalltcis finibus exercebantur: id eft, de fimonisca herefi, dc miniftcrii» ecclefiafticis, & altaribus, qua a laicis tenebarttur, de pravis confuetudimbus, qua: ab ersinattiis ecclefiarum accipiebantur, de inccftis conjugiis, & cis qui legitimas relinquentes uxores adulterinis iterum nuptiis implicabantur, de <n>nachis & clericis a fanâo propofito b. habitu recedentibus: item de clericis mundish militia Audentibus, de rapinis, pauperumque injuftis captionibus, deSodominco vitio, *flc* quibufdam brrefibus, qua in eildem pullulaverant partibus. Quibus propofitis, admonuit omnes qui aderant, ut inde fecum prudenti deliberatione rrafiarent, confiliumqua cum opportuno adjutorio domno paps praberent, quomodo tare nrania divine fegetis femen fufiocsntia extirpari valerent Poll hac ad epifcopos fermone corwerfo, commonuit illos fub anathemate apoflolica authoritans, ut fi quis eorum ad iacros ordines per fimoniaesm harefim pcrveoiflet, vel praemio quemlibet ad eamdem dignitatem promoviffet, publica conleffione patefaceret.

Primus ergo Treverenfi» archiepifcopns ad hac verba furrexit, feque ntc aliquid dediffe vel promififfe pro adepto epifeopstu, neque alicui facros ordines vendidiffc refpoodit. Deinde Lugdunenfis dt Vefontionenfis fingente», ab hujufmodi culpa profeffi funt fe effe immunes. Tunc profatus diaconus ad Remcnfem axchiepifcopiin fe convertit: & quid de his, ex quibus a cetera fsfta fuerat puigatio, ediceret, requifuit. At illefurgens, inducias petiit ufqua in craftinum; dicens fe velle privatim loqui ad domnum apoftolicum. Cenique dits fuiffcnt t ceteri omnes furrrxerunt in ordine, fecundum verba priorum purgantes feab hujufmodi fufpieione; quatuor tantummodo excepti», Lingooenfi videlicet, Ntvernenfi, Conftantienfi, Namneicnfi. Quorum caufit eodio ad difeutiendum rcliâa, diaconus fermoni» curium ad abbates qui aderant tertit. eofque, ne torte *U* ipfi in ovile domioitum aliunde, non per oilium introident, confiteri admonuit. Primus fanât Remigii abbas Hcrimarus furrexit feque ab hujufmodi culpa, congrua refponfione purgavit. Deinde domnus Hugo Cluniacenfis fubfircutus, hanc purgationis fua rationem fubintuiir, dicem: Pro adipiuendo abbatia honore. Deo tcfte, nihil dedi vel promifi: quod quidem caro volnit led mens & ratio repugnavit.

Poff hunc le quidam congrue cxcufare ftuduerunt; alii vero nihil refpondentc», reatum fuum occulere quam patcfaccte maluerunt. Tunc Lingonenhs epifcopus furgen», fuper abbate Pultaricnfi dieecefano fuo plurimum eft conqueftus, Ïuod videlicet m fetore luxuria vivens, pluribus agitiis inferciebat; beato quoque Petro, ejufquc vicano, Romana fcilicet-ecclefia pontifici, cujuj abbatia illa erat, debitum centum quotennia *per*iolvere detreâsvcrat & inde excommunicarua miflarum (aeramenta celebrare prctumpfcrar; excommunicatio... Qui difcullus, nec ab objeftis fe - rvalens purgare criminibus. ab boooris fui eft diJnitate depofilus. His ita definitis, cdlâum eft ib anathemate autboritatis apoftotice, ut fi quis allidentium, quempiam univerfalis ecclefia primatem, prater Romana fedis anuftitem effe affcreret, ibidem publica fatuFsAione patefaceret. Cumque ad iuee univerfi reticerent, leftis fententn» fuper bac re olim promalgatis ab orthodoxis patribus, declaratum eft, quod lolus Romane *fedis ponnfex, univcrialis* ecclefia primas effet & apoftolitu». Poft hac domnus papa fub excommunicatione prohibuit, *ne* quis abfque licentia recederet, antequam tertia lux confummarctur in celebratione concilii, ficque jam node propinquante conventum dimifit.

f»ç»»dr. Sequenti autem dic ad memoratam bsfilicam cum abbatibus & clero convenientibus epifcopis, domnus papa cum quibufdam eorum feceffit in oratorium S. Trinitatis: ubi dum cum eo cott(cffionis fu* privatum colloqutum Reinenfis habuiffet archiepifcopo», fit de ecclcûaftica religioni» profeftu traâatum e&ct diutius eo ordine quo de traofsâa die: «poftolicus inde proceffit, diftaque iua antiphons, *fit,* litanu fafta a Trevereofi archiprafule, evangelism, *Ornnü arfier font,* diaconus legit unirerfi». Deinde fuo loco relidentibus, Remenfem archiepifeopum, ut de limoniaca hxrefi, de qus hefternas obtinuerat inducias, rationem redderet, profatus annuit cancellarius: impetens eum etiam' de multis, qusfe fama vulgante comperiffc afferebat, criminibus Ad hac archiepifeopus furgens, ut fibi confiliandi facultas concederetur expetiit. Qua impetrata, Vefontionenfem, Suertionenfem, Andegavenfem, Nivernenfem, Silvaneftenfem, Morinenfem, epifcopus convocans, cum cis myfterium habuit confiliifms indeque reverfus, caufam fuam, v.t Silvaneftcntis peroraret a domino papa obtinuit. Surgen· r,n epifcopus Silvaneâenfis, eumdun archicp avp' m refpondn non effe reum fimoniaca herein His auditis apoftoHcus prxeepit, ut hac tueilc lacramen- *Mutk f.*

»-— anno .. mento comprobaret archiepHcopus : mandans et· i«m recitari fententiam › qua Maximum Salonitanum epifeopum cx fimili culpa notatum, pari modo fe inde purgare beatus papa fanxit Gregorius. At ille canonicas inducias inde poftulavtt , (eque pvft earum expletionem, quod ratio purgationis pofceret, peradurum fpopondit. Quibus ei concedis , ftatutum eft ut medio Aprili menfe , concilio, quod Rome celebrandum erat ,* intereffet.

Cetera vero que ei objeda funt, quia legitimi arculatoris videbantur delatione carerfe, decretum eft ad praeiens iodifcuffa remanere.

Sic igitur hujufmodi definito negotio, fuper abbatia Dervenii dominus papa conqucftus eft, qu» à TulleoG fubtraâa fuerat epilcopio, & hanc ad B ipfius pertinere ecclrfic poffefftonem, per privilegiorum, quae inde habebat, demonftravit recitationem. E contra Remcofis archiepifcopus abbatiam refpondit fui juris potius efle, & hoc antiquioribus privilegiis ecclefias fu» fe teftifitart valere. Papa vero, quia in prastenti non .erant eadem (cripta, ex qikiium ledione valeiet hrc controverfia finiri, juflir ea interim in archivis Remenfis ecclrfic perquifita in craftino in medium afferri . Tunc Turoncnfes clerici per Lpgdunenfem archiepilcopum querelam intulerunt (uper Dolenfi epifeopo Britanni» , qui te cum feptem (uffraganeis a Turonenfi archiepifcopo fubtraxe me, fibique jrchiprclulis nonen contra fas vetjdicaverat. Qii ftatim ex authuriMie apoftolica C vocatus eft ad concilium, quod, ut praefatumeft, medio menfe Aprili Rotn?: erat celebrandum, ut ibi rationis hujus agitaretur judicum.

Poft hcc memoratus diaconus in epifeopum Liogooeofem invehitur, cumque epifcopalem dignitatem per fimoniscam hrrefim obttnuiffe, facroa ordines vendidiffe , bellica arma contra fits ferendo homicidia perpetraffe , alieni matrimonii jura violaffe , in clericos fuos tyrannidem exercuifle , fodomitico etiam flagitio pollutum efle, criminatur. Quibus verbis fidem prebebanf plurimi delatores qui aderant; inter quos quidam clericus afferuit , quod fibi adhuc laico conjugem fuam violenter abftulerat, & poft perpetratum cum ea adulterium monacham fecerat. Adfuit & pres D byter quidam, fe ab eodem epifeopo conquerens captum, & fatellitum ejus fuiffe poteftati traditum, qui eum multis fupplictts excruciantes, quod fceicftius eft, clavis acutiflimis genitalia ejus confixerant, talique violentia ab eo decem libras denariorum extorlerant. His auditis, epifeopusconfiliandi licentiam petiit: qua impetrata, archiepifci-pos Velontioncnlem & Lngdunciitem accetfit, eifque credens arcanum connl i lui, petit ut fibi fint caufidici . Sed qui cum tantis flagitiis foret implicitus, m oculis alterius magis quam in fuis trabem videns , fratrem quamvis culpabilem in hcfterna *lynodo*criminatus fuerat, ejulque adcon-(ummatiunem & i, fe merito damnandus alpiraverat : noo folum le objedis nequit exeufare cri- E mmibus, (ed etiam ejus caufidico, ne ad fuidefenfionem quidquam proferre valeat, /iogu» motus adimitur divinitus.

Velontioncnfis quippe epifeopus , dum fufeeptum ejus negotium perorare , & ad excufatiossem criminofi incongrue quedam decerneret proponere : iniperato fibi fuffragium vocis divino feniit denegari numine. Procul dubio magnus pater Remtgius ob hoc ipfum, ut prediftum eft, ante confpeâum (ynodi expolitus a beat» fidei papa, etiam his ejufdem virtutis enituit potentia , qua •km, dum adhuc peregrinaretur ia *terris, Ana-* A ni illius exinanivit molimina. Tune enim hsereticum adverfus catholicam fidem blafphemias deliberantem *gariire, ac conata* perageret, fed potius rcfpicieodo ³ fidelis fieret ;, fitentio condemnavit.· nunc autem virum licet fidelem, nec (ce Ieratum defendendo delinqueret , ufu loquendi privavit. Et revera divin» fublimitatis inconiprehenfibiiis vit tus in utroque fafto mirabiliter enituit: qu» dt ibi gloriofe anime, licet adhuc involucris fept» , tantum poteftatis contulit , ft quanta eam jam beatificaverit gloria , nunc citca ejus exanime corpus patenter ollendit.

ANNO CHRISTI ..«·. * Kà^it···

Poftquam ergo pr»fatus Vefontionenfis epifeopus a luo conatu tali miraculo fe prohiberi cognovit.- Lugdunenfi, ut fui vice caufam perorare t innuit- Qui (urgens ait eumdem Lingonenfem epifeopum confiteri, quod (aeros ordines vendiderit, & memoratam pecuniam ab illo presbytero extorferit; fed fuppliciis, quibus afferebat , eum excruciari non fecerit: cetera vero, musfibi fuerant objcâa, hunc penitus denegare afferuit . His diâis, domnus papa videns eadem die non pofle ad plenum hujufmodi negotium ventilari , jam enim nox inflabat: quid in canonibus de fit· croium ordinum venditoribus fit decretum juflit tantum modo recitari. Ledaque fententiaadpreceptum ejus ex concilio Chalcedooenfi , capitulo videlicet fecundo, foluta eft fynodus , dilato u(-qu. m craftinum hujus rationis judicio.

Mane autem fafto, iterum ad eumdem locum Aa, s,.t epi(copi convenere cutn abbatibus & ceteris eccle- l<tlia· fic ordinibus : ad quos domno papa procedentenon eft cantata antiphona , *ExaaJi not Donnât* , ficut heri, A nudiullertius ; fed ad ejus adventum clerus decentiflime cecinit hymnum , *Peai trtator Spiritui* . Quo completo cum antiphona de (anfto Remigio, litania fafta eft a Veiontionenfi archiepifcopo, poftquatn de Spiritu fando colledam dixit dominus apofloficus . Sicque ledum eft evangelium: *Ego[ttntpatior boant.* Cum- 7»«· ι«· que univerfi confueto refediflent ordine, (upradidus ecclefia Romane diaconus ait , confequens effe, ut ubi hefterna (ynodus fuerat terminata , ibi rationis fua iteraret initia, a Lingoncnfi videlicec caûfa. Qui rtquifitus, ft a fynodica examinatione fe fubduxiffe repertus, ex parte Dei fit beati Petri apoftolorum principis , ejulque vicarii , qui piefens aderat, ab eodem diacono, tertio eft vocatus. Diredi funt etiam epifcopi Silvanedenfis ft Andegavenfis ad illius hofpitinm , ut (i forte eum ibi reperirent, revocarent ad concilium- Qui dum *imperata* accelerant peragere, ipfius referendarii allocutio fit ad ilius, qui noo. dum fe a fimoniaca herefi debita purgaverant refponfione. Ai Nivernenfis epifeopus furgens, pro epifeopio plurimum pecuni» confeffus eft a parentibus datum fuiffe, fe tamen ignorante r coque adepto nonnulla ecdefiaftic» religioni contraria commififfe , und<- fe afferebat divin» ultionis vindidam periimefeere. Ideoque, fi domno pape ft prefcoti conventui dignum videretur, idem officium velle dimittere potius, quam in ejus retentione animam fuam peffumdare . Qu» ubi dixit, paftorale pedum ante pedes ipfius apoftolici pofuit. file vero *tanti viti flexus* devotione, favente fyuodo, eumdem, quod abfque fuo confenfu eadem pecunia data fuerit, facramento comprobate fecit · ficque Wli per alitod pedum minifterium enifcopalc reddidit.

Interea lallatum eft coram privilegium Remenfis ecclefis\dc abbatia Dervenfi ⁱ ex cujus ledtone comprobatum eft , eam pertinere ad jus Remenfis urchiepifcopi. Redeuntes denique qui mif. fi fuc-

-fi fuerant ad revocandum Lingoneofem epifeo-A rum cmiflet, id cum digna fatisfa&ione
P"®» unoclaveruot eum, facinorum fuorum metacatam drfcuffionem, fuge arripuifle pntfidium. Tuae cx pnrceato ipfius papas leâe fimt ftntentia fuper hujulcemodi re promulgat* ab orthodoxis patribus: ficuue univarfi concilii Judicio excouunuukatiouis eft pena damnatus. Quod an-' diem epifeopus Vefoutiooenfis, funexit, & quomodo eumdem reum ercuûre nitens, c* divina virtute per beati Remigii- merita filentio condemnatus fit, patefecit; coram eodem conventu fatis devote veniam peteos, quod ejufdem miraculi novitatem conique negligenter celarit. Hic ex pia devotione & alacritate cordis domnus papa in lacrymas eompunâut, fic ait.* Adhuc vivit beatus Remigius. Tunc ex pnecepto ejus omnes fiirre- B xerunt, Reum eo ante eiufdem fanâi fepulcrum proftrati, antipbonam fiiofti Remigii cx integro devotiffime cecinerunt.

Poft hcc futgeos Conftaotienfisepifeopus,confeffua eft fe ignorante a quodam fratre fuo emptum fibi epiicopium fisiue.* quod cum refcilfet, ne contra fas ordinationem illam fufeiperet, voluiflè aufugere, fed ab eodem violenter captum, epifeopaii contra voluntatem fuam efle dignitate donatum, Quod (aeramento comprobare juflus, nec renuens, fic judicatus eft fimoniacc bxrefis non incurrifle facinus. Accedens denique Namnetenfis confeflus eft genitorem fuum epifeopum faille civitatis, flt in ejus vita donum epifeopii fe percepiSe, mortuoque illi fiibrogatum per lar-C gitionem pectusin. Quapropter judic» Qrnodi, fablato amsuto fle paflorali pedo, privatusefipontificali minifterto, condonato ei, intervenientibus epifeopis, tantummodo presbyteratus officio.

Horum igitur caufa tali modo terminata, commonuit domnua papa arehiepifeopos qui erant io prafentia, ut quem fuffraganeorum fuorum fimo-^acn peftis effe reum fcirent, coram'omnibus ootificare non. renuerent. Ouibus id omnino fe frire denegantibus, habitus eft fermo de epifeopis qui invitati ad fyoodum venire noluerant, nec aliquod inde fua cxcufationis feriptum tranfmiferant allô. Unde competentibus ad hoc patrum recitatis Sententiis, pmna damnati funt excom. municationis, cum omnibus illis qui ipfius papnD formidante* adventum, hac de re profeftt erant in expeditionem regi*-* hominatim veroScnonenfis archicpifcopus, Bellovacenfis, fle Ambianenfia epifeopus: fed fle abbas fanâi Medardi quia abfqu* licentia, recefferat a conventu concilii Exoommunicatus eft etiam fanfti Jacobi archicpifcopn* Gallicienfis, quia contra fas fibi vendicaret culmen apoftolici nominis.

Poft hoc petentibus cis qui fande religionis amatores ibi aderant, plurima fandorum patrum decreta, qux jam per incuriam pro nihilo habebantur, procepto fus authoritatis renovavit; flt multa qua in Gallicana ecclefia exercebantur illicita, ne fierent ulterius, fob anathemate prohibuit. Videlicet:

CANONES.

I.

Ne quia fine de&ione cleri fle populi Ad regimen ecclefiafticum proveheretur.

Ne quis facroa ordine*, aut minifteria ecdcfianica, vel altaria, emeret, aut venderet, Et fi qui* clericorum quidlibet eorum cmiflet, id cum digna fatisfa&ione (uo epifeopo redderet.

III.

Ne quis laicorum, ecdeGaillcnm miniftenum vel altaria teneret, nec epifeoporum quibus consentirent.

IV.

Ne qui* in atrii* ecclefiarum, praeter epifeopum fle ejus miniftrum, quaslibet confuetudiae* exigere prefumeret.

Ne quis pro fepultura, vel baptifmo, live pro euchariftia, aut infirmorum vifitatione, quidquam exigeret,

VI.

Ne quis clericorum, arma militariageflaret. aüt mundana: militia: deferviret.

VII.

Ne quis clericus vel laicus ufuras exerceret.

VIII.

Ne quia monachus, vel clericus, a fuo gradu apoflataret.

IX.

Ne quifquam aliquibus facriordinis iter agentibus violentiam ullam inferre auderet.

Ne quis pauperes homines rapinis vcl captionibus vexaret.

XI.

Ne quis inceftuofae coojundioni fe copularet.

XII.

Ne quit legitima uxore dereli&a aliam duceret.

Et quia novi haeretici in Gallicanis partibus emerferant, cosexcomnounicavit, illis additis qui ab eis aliquod munus vel fervitium acciperent, aut quodlibet dcfcnfioot» patrocinium illis impenderent.

Pari modo damnavit & Sodomitas.

Excommunicavit etiam comites Engelrai fic Euftachium propter inceftum & Hugonem de Braina» quia legitimam uxorem dipniferat, & aliam fibi in matrimonio fociavcrat. Interdixit fic Balduino comiti Flandrenfi, ne filiam fuamWilielmo Nortmanno nuptui danet; fic illi, ne eam acciperet. Vocavit etiam comitem Tctbaldum, quoniam fuam dimiferat uxorem.

Vocavit & Goxfridum Andegavenfem ufque ad fynodum futuram Moguntise, ibi excommunican*dum, nifi relaxaret quem captum tenebat, domnum Gervalium, qui tunc erat przful fedis Cenommiez: portes vero ab eiufdem tyranni poteftate exemptui, XTidone archiepifcopo defundo - a rege Francorum Henrico fubiogatus eft ad regimen Remenfis ecclefiz

Excommunicavit. denique illos, de quibus,proclamationem fecerantCompcndtenfes clerici, propter quorum injufiitiam illuc detulerant corpus S. martyris Cornelii: eos quoque qui ab eadem fynodo redeuntibus aliquid inferrent impedimenti.

Privilegium autem quod fecerat fanfto Remigio ibidem in confpeâu omnium recitatum confirmavit, R conftitqit omni tempote, ficut feri.

— — -piuIB continebitur, inviolabiliter confervari; fic· Ve beoedifiionc data concilium folvit.

cHRisri

QJ>JB concilium secuta sunt.

Hujufmodi ergo or.'ine, beati patris Remigii, devotus Romanae (edis pontifex quartam celebravit translationem, & feliciter texto Nonas OAobris confummavit drvinx domus ianflificationem: quam etiam, ut declaratum eft, tnum dierum continuatione infignivit celebratione lynoJ· mii-Jefimo fit quadtagefimonono anno feliciflimx incarnationis Domini nollri Jclu Chrilti. Quapropter, ut deliberaverat, ex divina difpofitionc compos erteftus defiderii fui, die fubfequenti, poli expletionem fyiiodicam, venit in c«, itulum fratrum, .ieqne o' innotuit fuum velle accelerare reditum Unde fpintalibus illos demulcens coho* quiis, focietatem eorum devote petiit & accepit, iuamque cis humilitir petentibus ipfe largitus eft, & proftiatos ad publicam confcflionem abfolv r, & ex ordme omnes deofculatos apoftolica benediâione fanflificavit.

Port hxc egreffus. epifcopos, & abbates, ceterolque ecdefi^ftici ordinis, qui nondum receffe-ram, convocavit: & cum eis ecclcGam ingreffus, mirtatum iolenria celebrari fecit. Qu>bus exple* tis, ad ianfti tepuleum, quod, ut d dum «.(t, fuper altare beati Chntlophori port bafificx dedicationem collocaverat, cum humili devotione aeceilit: ibiqueoratione completa, illud deioitc <uppolitis burner s in.e extulit, & in ftatione tibi decenter appauti cum divinis liudbus repofup. Ubi iterum atque iterum cum laciymis fe profternens, tandem in viam tuam exm: & ulque ad cartclli adiium com tattts cum canticis (piri tusi bus a fratribus I(numriofo conventu populi, omnibus valedicens recellit.

"fAb(<-<4»t>· """* ',4· Accedens * autem, inde ad fui labu<is recompenfationctn rçtn'it frudum msgnx mercedis, m arcano fcilicet devou pedoris ignem prxcipu t di Jeflionis, quo ab illo tempore erga eumdem pio nolum patrem Remigium magnopere dignolcitur flagralTe: ut idem ipfe latetur m quadam epirtola direâ» portmvdum epiicopis Francix, quam luo loco in fubfequentibus curabimus ponere.

Ex qua gratia etiam alterius gratix adeptusert emolumentum, cum ei divina virtus de qu bufdam, qui ei impedimentum advenienti in Ga.lias conati erant inferre, ultionem prxllmt per ipfius fandi, cui fuerat famulatus, mentum. Nam, ut multos prxterminimus, qui illi fuere contum, Gcbumus Laudunenfis epilcopus, & Hugo de Braina callello, qui inter ejus derogatores quart (igniferi extiterunt, eodem anno rgnommiola morte vitam finierunt. Ille enim, <μηχ exitialem technam, ut apoftoheam dcvi>arct prxlentiam, regi fuggedit, & hanc maxima parte cleri lui devote expetente, iplea lua lede lonve aufugit: nec dominici corporis v atico a malitia lua lanftihcatus, nec ab eodem clero fuo coniulatione vifitationis in extremis reiocillatus, d/vmo judicio extra fines epilcopn lui (olus obiit quafi peregrinus. Al ter vero, quia caput minilln Chrifli fe abfeiffurum fuerat minitatus, ore (acrilego, quo impia verba protulerat, holhlis gladii abicilfione cli mutilatus.

Dignum eft ad * porternm memoriam aliud miraculum lupradiclis addere, mod divina potentia in manibus huius pontificis operata eft, cx ea qua erga patronum noftrum flagrabat devotione. Anno et.im fecundo poft expletionem eorum qux prxmiffa funt, cum Romx moraretur, cafu accidente per pincern* jucunam vas ilJud fraftunaell, quod fibi datum efle a prrfato abbate Heri maro in primordiis hujus «pulculi memoratum eft. Quod ubi pro certo agnovit, aliquantum gr«. viter tulit· Licet enim multa haberot pturis pre*· tii, prx ceteris tamen illud diligebar; quia m i* nitio apoflolatus fui cx parte fanAi Remigii fibi miffum afferebar .' ideoque ad bibendum, lupra cetera qux erant in oblequio ejus, illi delgâabilnis erte folebat.

Dum ergo cum fpiritjalrbus quibufdam viris, qui ei praetentes erant, placido, ut temper erat, vuliu, ex eodem damno conquereretur, & auri, fex peritus reficiendi bujulmodi fraânram ab eo perquiri prirciperetur: quiuam eorum alludentes, & alacri refponfionedixerunt, quod landus hic, in cujus illud tantopere amplcdrbaturdevotione, tanti effe: apud Dominum menti. ut ei idem vas integrum fua reformaret interceifione. At ille nihil inde fe diffidere cum fpiiituali jucunditate relpondens, cjulque virtutes multiplici fermant exaggerans, vas Iradum fibi deferri praecepit. Quo delato, avullam inde particulam fuo loco repofuit: &, quali aurifici ad reficiendum relcrvaretur, lignum tamen crucis, ut fertur, et caute imprimens, recondi juflit. Quod in crarti*'" no vilut caufa reficiendi coram delatum, ita ope atione divina integrum e(l inventum, ut nullum n eo fraûurx portet reperiri veftigium.

Hoc itaque videns venirabms papa, Dei omnrpotentiam collaudavit, & huius miraculi novitatem meritis beati Remigi adlcriprtt, per cujus interventum, fidei efficacia id obtinere meruit. Ne autem ex hac relatione arguamur mendacii, ideonue involum habeatur hujus fctipti memotlale, prohrimus tres idoneos telles, quorum ind cio id nobis pollmodum contigii agn< icere. Hngonem videlicet Nivernenfem eprteopum, & Hugonem Remcnfis ecctertx diaconum ,& quemdam clmcnm Aylenardi quondam Lugdunenfix archieortcopi capellanum, nomme Bcnediâum. Quorum duo primi concilio ab eodem papa, ut moris rth erat, decimoquinto die poli dominicam rrfiprefhonem Romx habito interfuerunt: ÔC quod retulimus, ab his qui prxtentes vidqDrunt, id vere faâum effe didicerunt. Tertius vero cum domino fuo prxtens interfuit: & quod videndo competit, nobis port aliquot annos icicirantibus indicavit.

V<r denique venerabilis fxpe dtâum apoftolum noflrum eo majeis fervrnti excolens diledio oe, cumque lum noprre dcliderans honorare, & illius inonallerium lua auihontate nobilitare: epiHolam ejus laude refertam J rexit fanAx ecclefic nlio in Franria conllitutis, qua decrevit apud eos haberi cJebrem ipfius faniti tcftivitatem, quxrcohtur Kalendis OAobris.

Plui ima etiam ad eccJcfialUcam utilitatem pertinentia, qux in praelata lynodo in ejus bafilica habita (radiaverat, juilit apud eos capitulatim digeri, «5c inter orthodoxos canones numerari. Cojus epiftolx textum, quia ordo narrationis videtur exigeie, huic operi dignum judicavimus inferere. Ljus vero exemplar bujufmodi eft:

Lee epifcapur, fervm fervorum Det, fratribus (J finit catholicis per untverfum reguum Francorum corfittufu, faiutemy t7 apoficlucttn feneeliBteneur.

COmpertum caritati veftrx creditnus, quod poft contecrationcm noflrjm, illam videlicet, qua benignitas Dei humilnatenj noliram Laude Romanx ecclcfiz prxeflc voluit, Germaniam Galliam-

'I liamgue vifitaÀ mus ; ac Rer.iorum urbem adcun A hr Fsti le*> ω*ɪ*ɪŋo voto & iumœa dcvotrone ccdetiam C»»0] ^c·*· Remigii (ut longe ante defidcravimus) Deo annuente, & ejufdem fanâiiTimi vin patrocioantibus meritis, cum magna gloria dedicavimus , atque poft 'Oofecrationem ecclefiz m eadem fynodum celebrantes, plunma ad'utilitatem ChriftiatMB religionis ncceflaria confilio coepilcoporum * fuorum, aflenfu etiam & laude cleri & populi, quorum innumera multitudo ad tanizdevotionis celebritatem confluxerat, ftatuendo confirmavimus . Que omnia capitulis digefta inter canones haberi praecepimus , fit poftea m om.»bus fynodis quas habuimus, idiplum conhimare curavimus. Et quoniam beatiftimum Remigium gentis Francorum przdicatorem , & apoftolum ‹ct B mus , venerari & honorare illum , q iein Dominus m cœlo mitificavit , prout pclTumus , debemus: prrfertim cum femper in nolbo pcdqre inde ipfius amor ferventius ardear, quod pretiofiffimum corpus ipfius fanâiftimi viri propriis manibus transferentes io locum fibi przparatum , miraqqe pulcritudine exquifiti operis decoratum, repofuimus. Unde veftram admonere volumusdiledionem, ut ficut nos in ejus obfrouns perpenditis gratulari , ita fic vos caufa noiln amoris , maximeque ex debito paterni honor>s, folennitatem ejus , quae eft Kalendis Oftobns, celebrem habeatis . Quia etfi aliis non eft apoftolus , tamen vobis eft : nam primitiz ejus vos eftis in Domino. Hunc itaque honorem patri & apofto C lo veftro exhibete; ut, juxta promitTum Domini, longaevi fuper terram vivere, & ejufdem patiis precibus cternz beatitudinis felicitatem mercamini poflidere. Valete.

Nor® Sevehiui Binii.

De hae fynodo Hermannus Contraftus : *^fu'umna.'f,* inquit , *uaapare Dominai pape lynodum maenam Remit cum (Jalharum eptjfapii habuit.* Pe eadem Sigtbertut ir» libio ce liiuilribus fci iptoribus eccleliaiticis <>p.ij(.iti fcribit : *.Aefelmes Remenfis monachal /ciipht itmeraiium Itoni Leonii papa a* Romm ia *Cjaliiat , cb hoc maxime, nottfi.-aret, queuta autboritete Rrml> , tel in aim hilus, rnodum celetrarit : qua Jubtiluete C? fufittla e~ x^m>m.verit cauta! e,(icptfil.a> , qua dij.rbuoue peccontri lerr-*ert, quomodo ci turlas Dei Cuopprata fit fined jatn ;atuit m* -mj *cau.n Remeufli Jyecdi , ubi dus» epijcopui l'rifingcn'.i ceatumi. 1er a^.-rri tenti « arelt-dicam auibo.tatem , i.-rrtite m ominum o.ulli cbn.Ht.it .* Hzc bieebciu.s . ACt» tOncili. irvegra ab author; e|ur temporis , qui »id *t* , quam hdeiitlime tcript\, accepit ex Remenfi ecclefi Raiumu», esque append, lom. n. unde no* eadeu^ huc tranilulimus , inferior.

Inter eso qui lynodo meituule narrantur ponitur lvo Sage-ihs ; quem refl u, Sacieniem xppcil.nduni elle beoe monuit rrv.-rend. uomini,s Joannes P caruul ianfli Viflon Paritienl « rinomcul. Nun Sieeoerti continuator *'ple,* monachus Beccen·;* *tu* N munoia , itu eum paflim nominat . Ett ve o Sagie ‹ti* ep.lcopm arrhiepiicop · Rotomaceuü lubduu*. Quod au'-m drhderatur in afti* concilii hujus, turphbt VVilrlmu» Gemmeticen- b* monachus zquaii* lib. 7. cap. if. h s verbis: J‹i *illo tmerr landui Leo papa Galliot expetilt , ec.lefiam* . fli *Remn ! Rcmeap, urcbieptjcopl conjecra-vit , eju que core.., n ec.ltpam nuper dedicatam trandu.it. Tunc Remit idem tapa grande cone hum tenuit ,* CT *iefidet* eptj.e*frti t>el abbatei acriter redargult : !ater quai , ut dicunt, propter .ombuiheuem ecclep<e itioni d'xit ; gutd fee fit, perfide) flua lege damnari aebei , qui matrem tuam ecciebam cremate aului er Eloqueni Iva palam canfeful efi, je malum quidem fecife, ne deteriora fierent a Jcelerofil /aper filioi ecclefia . Denique ern'lentiatu Jecurldum iaguet pafie ju/Jum accepit , ac de rehtuetatrC janidi Cle'xrafii ecclefia operam adéibuit .* L'i id vero enucleatius perfcribatvr , neceliarin tuerit relegendum c. p 1;. eiuldem VVilielrrn Geminet icenlis , lient is Ropertura & Aveijotun felio* Wilielnn Soreugn depopulato* luilte Sagienli-m eccleliam , & -n eam pr*domun cnllocafle f tbim . Quod zge*r>me terens Ivo , nobiles baionea N irttnanmz , przeipueque Hugonem Grantemiiluihum roravit fibi cum luis adrlle l nmn. Stnenjii veru cernentes exercitum , foruter rellnerunt . Ivo rontrs judit viCit-as «des incendi. Mox, inquit Wilielinus Gemme· ticenhs , *par.'^h.aal juf.t parell epifeopi , ign.i vr>a inamiHus Hante -vento al eccleitam currit , fp amque inundem cen/umit , impior in ea furentei a.mer artit.* fcr cap. 1». etufdem libri ; *Profirtth . diHam efi . fiIm di/tcid.n (implied ui in pace circa Sagrum I&uit aliquantulum re/tiiare. Nidi.it* dt·# *prolui ecclefiam c>operire Inegit, ly quarto Nonai Januarii ileum ded cat'il.* Hz- ex VViliCimo (ii-Tmetirenfi R D funnes Picardus.

ci *c.* Addit Ordericus , hb. v. quod m h.s afl s pr»· termillnm eft, prol b.mle Leonem m hoc concilio, ne presbyteri coniine* haberent ! quod Hiigom» abbat is Cluniaceni s confilio faftuin doiei Aibencus in chronico.

ANNO CHSUTI

AD CONCILIUM REMENSE

Contra fimoniacos A S. Leone IX- papa, anno 1049 celebratum.

ADDITIO.

I« Sappl. Mi>ü p*(. /^>Ü« in vita S. Hugoois abbatis CluniacenfisD authore Hddcbcrto Ccnomanenli coarvo ferme feriptore de hac Remenfi lynodo leguntur , hrc addere minime pœmtcret . Ita enim ille ; *Ctem Leo IX. translaturus B. Remigii corpus Remis ujque pervemjfet , tbi fynodum celebraret Peruralem , Vir beatus affuit plenut au^loritatu , iJ reverentia, fuaque prafenha praj iti conctin pluri rnum copièrent -nfiitutii* Or *cum adverjut fimontacot ageretur , & nonnu.lt pontiffes, qutbus vel confcienlta confufionem , vel imperitia jllenttum addu- xerat, tn prafatam bnrefim rem fus difceptarent , tpje r·!o l-rcenfui juffha negoti itionem Simonis conftanter abolere curavit · Ex adverfo enim ajcendena & opponens taurum pro domo Ifrjtl , nee numero rtnitentium , nec acceptione motus efi perjonarum . Quo tn concilia dum tl.e de fua interrogaretur promotione-* Caro, *inquit,* voluit , fpiritus repugnavit. Sane lana relponfio, quia *)aflui imprimit* accufator */ut,* & tentatione carnis pullatus, ut caderet, & ne caderet virtute fpiritus reftititfe monftratur. *Erii autem illi tanta in "exhortatione gra- tia , ut ad expeftationem fermonis iiltui tiiulrium Jujpenderentur animi perfona'um ; unde jujju Papa f.inHam , (7 plenam habuit gratia^orationem ,*

Ü fimoniact de male comparatu expalji Junt divnitatibut, de lacrano Domini formcatorei iq*htbiti Sacerdotet.* 's»

TE-

TESTAMENTUM odalrici

Propoiïti Remenfi» in quo de hoc conciho hoonulla dantur.

N nomine *Cin&'* & individuas Trinitati». Ego J Odalricus fanftz Remenfis Ecclefiz przpofi tu» ita tellamentum meum m vita ftatui ordina* re , ficque lite» vei controverfias, quz poflent o› riri, definire . Notum volo fieri tam przfentibus quam futuris, quod alodium de Oichimaco, quod ego tenebam a canonicis S. Mari» ad Trecenfum fcilicet pro folidis VI. augmentavi quam melius potui, acquirendo ad incrementum illius ter* ras videlicet de campo qui voeatur Limax, cum ceteris aliis multiplicando cenfum nec non vinatica , in quo etiam confirm, vicariam meam ; quod ita auftum atque veftithm relinquo cum vinea indomimeata Canonicis S. Mariz Remenfis ecclefiz', atque ut fit in cuftodia illius qui erit przpofitus de mille fagis difpono qui perfolvet Canonicis quotannis pnediâum trecenfum , fcilicet folidos fex , & dabit vacario mercedetn fuam de cenfu & vinatici», qu» inibi debentur, & quod refiduum fuerit, fervabit ad detinendam vacariam ; de cafeis vero dabit Canonicis quotannis in prima dominica adventus Domini ad dividendum inter fe 71· dabit etiam in fecunda fena & feptima totius adventus Canonicis Inrefeftorio cafeos , quod fi incurrerit fefiivita» vel jejunium non dabit nec reftaurabit, ex omnibus autem quos habebit per totum annum de vacaria perfolvet decimam S. Dionyfio, ficut & ego feci in vita mea, refiduum vero fi quod fiierit , -fervabit ad detinendam vacariam , Unde oro hanc a Canonicis retributionem ut in fequenti feria poft acceptam przdiftam benediflionem animz mez faciant commendationem. Quod fi exigentibus peccatis, vaecz illzomnes mortuz vel deprzdatz fuerint, quod fiepe contingit, oro Canonicos tam przfentes quam futuros, pro Deo & pro remiffione peccatorum fiiorum, ut non adnullare permittant hoc commune commodum illorum, quod pia devotione ordinavi; fed quod ille minifterde redditibus illius alodii redintegrare non poterit , concedant fieri de communi. Volo etiam & difpono ut Canonici S. Dionyfii in cuftodia .habeant & excolant alodium de mutationibus, quod ego emi auxilio Dei atque piiftimz genitricis pro quotannis perfolvant Canonicis S. Mariz folidos XVIII. in anniverfario meo , nec non fuper fepulturam meam distribuant pauperibus panes de fextariis duobus de figlo, & de vino modium unum . Alodium vero quod ego redemi a fratribus & nepotibus meis fcilicet de Roureio 6c ftogia fimiliter habeant & excolant, atque pro eo quotannis in primo die Lunz quadragefimz dent in refeftorio S. Mariz Icutellas novas C. cultellos X. valentem unumque denarios duos Remenfis monetz . Unde fuppliciter oro Canonicos qt ipib die poft verfutn in refèâorio & poftbenedifiionem prandii dicant pro anima mea : *Lnm tceltt* arva/ ufque in finem pfalmi, qup finito dicat decanus vel hebdomadarius *In p».* *ct* cum collefta. Illi etiam Clerico qui przfentabit fcutellas & cultellos dent ipfo die pnebendam unam. Hoc vero ita ideo ordioavi, ut hoc tantummodo perfolvant de ftogia de Roureio, quatenus fi quid de mutationis defueritad perfohendum quod propofui, faltem ab ifto fupplere poffint, quod ‹l iuperabundavent, ipfi habeant. Volo etiam huic prrfcripto operi aliud apponere per quod poftim opufcufa noftra mentibus pofterorum mémorisa revocare. Conftat quod falutiferum fydus fcilicyt papa Leo ad illuminandam totam Galliam quondarfi vifitavit Remeniem provinciam), qui poft dedicationem Ecclefi® & pretiofi corporis beati Remigii elevationem in przfentia ejufdem piiftimi confcflbrls Synodum celebravit , in qua divinam religionem nimium tepefaftam ftudiofe reparavit, in qua etiam de nymoniaca- hzrefi & de ecclefiaiilcis minifteriis «flantes.......... admonuit fit viriliter perterruit ; tunc ego cum quibufdam ex noftris tanta comminatione judicii perterriti, domno Widoni archiepifeopo minifteria noftra reddidimus , ne divinam ultionem quam domnus Papa comminabatur incurreremus .· fed domnus Papa qui circa hoc officium me fidelem cognoverat, rogavit Widonem archiepifcopum ut mihi illud idem officium fub nomine obedientiz injungeret, quod arcbiepifeopuslibenter implevit, nec minus domnus Papa hoc idem mihi fumma obedientia injunxit, qui fi circa res fratrum prius fui fidelis, deinceps attentius fidelior effe ftudui. Sed cum animus circa multa honefta fic utilia In rebus fratrum infatigabili defiderio zftuaret, reparavi quadam vetuftate attrita, & Inter alia in clauftrum quzdam necdum inchoata erexi a fundamento, & inter alia hyemale refeftorium. Ordinavi etiam io przbenda Canonicorum unum quod & regula pnecipiebat fic neceffitas expetebat . Nam cum hoc in noftra regula habeatur, ut unufquifque Canonicus habeat quatuor libras panis, & noftri non haberent, nifi tantum duas & dimidiam , cepi laborare attentius ut noftris temporibus illud certum pondus panis quod przcipit regula compleretur ; quod ut poffet fieri , in cuna & in villis S. Mariz nonnullas ordinavi carrucas, ex quarum proventu tandem perfeci, ut haberent Canonici cum illo pane qui eft ponderis fblidorum L. fic alium minorem panem ponderia folidorum XXX. β(ne poft decefium noftrum hzc noftra inftitutio ad nihilum taberetur , feci meo fumtu confilio & auxilio domni Gervafii Venerabilis archiepifeopi ad pontem S- Remigii duos molendinos quos beata Maria concedo, fic ad opus minoris panis quem accrevi difpono, quos dedi ad Trecenfum...... cum afi. nis & vanno & ponte , tali pafto ut & pontem detineat & in horreo S. Mariz de frumento modios odo quotannis perfolvat . In hofpitio vero pro decimo de figlo fextarios fex . Dedi etiam ad opus minoris panis molendinum , quod ex meo conftruxi in lancia , fit quod dedi ad trecenfum pro modiis duobus de frumento quotannis. Illud etiam fummopere ftudui ad fummum penducere, ut ficut ex meo perfeceram leftos iu dormitorio, ita & culcitra cum pulvinari in unoquoque fupponeretur, ex meo difponena, ut quotiefeumque aliquis ex noftris morietur fratribus, ex percepto Decani culcitra cum pulvinari ad hofpitium S. Mariz deportetur ; alia vero cum pulvinari ex alodio de corte Salonis quod dedi beatz Mariz , rdApuretur, quod ut poffet fieri taliter ordinavi libras feptem quas accept de doma meacumRif.

fejo,

-ffp*i* quod librarum iv. *pretii efle* zftifno, po-A. vel eo amplius in uno anno moriantur, quod ex—7------
αNN<> fti in inanu domni Hermanni magnz fidei fic.u- alodio non poterit, ex minilterio luofupplaat,
"H***r tilttatis viri, atque hoc cfficium ex ns nummis & quod tbi dabit cum ex alodioexierit, recipiat. ,Mf
** ' ptzdi&is, leâis, culcitris fic pulvinaribus fupetm- Unde hoc tantum oroa fratribus, ut quoties
λ djsatitur pro Deo fic remedio animz luz injunxi commendationem animz 'defunâi Canonici fa-
quod pnediâum alodium volo, ut fit tn cutlo- ctent, me in illa commendatione apponantK ict-
dia illius, qui erit przpofitus de hominibus S. Jicct quod dicerent fmgularitcr, dicant plura-
Martini. Iccirco quod fi duo Canonici vel tres, l'-or. &

CONCILIUM MOGUNTINUM

t

XLII. EPISC, CONISA SIMONIAN AL14VE VITIA CLERI

Celebratum anno domini mxl ix. tempore Leonis Papz IX.

DE tempore hujus fytiodi variant fcriptores. B Lambertus, quern iequitur Sennuj in hi ftoria Moguntina ad annum Chriili 1050. abba-
Trepmre·· gtadenfis eamdem ad annum Chnfli *loji.* refert. Ego Baronium leâatus, vei iorem efle puto iententiam Hermanni Contrail), & AdamiBremenfis, qui hzc & fcripferunt fic vjderunt; nimirum hanc fynodum anno 1049 celebratam efle. Dc rebus in *fynodo* geflis Hermannus nihil przter ifla *: Moguntiacum veniens altam fmodum quadraginta propt epifeoporum coram imptratoro Û tegni*
AbarsuiUi l'¦' *nofirt principbus celebravit.* Adamus autem Bremenfis lib. *J* cap.Ji aâa hujus fynodi prolixius enarrans, hzc feribit. *Fune habita eft Jpnodus generalis apud Moguntiam, prafidente domno apoftolico, & imperatore Henrico, cam epicopis Bardent Moguntinenfi, Eberbardo Frevereitf, HermannoCoiontenji, Adalberto H.imburgenfi, Engtlbardo Magdtburgenft, cetenjque provincial urn Jacerdqltbus. In eo concilio quidam Spitenfis, nmnine Sibico, eat crimen adulterii intendebatur, examinatione facrificii purgatus eft. Pratereu multa -bidem Janata funt ad utthiatem ecclefie, pra quibat fimomaca barefit, & nefanda facerdotum nonjugia, bc.oprapha fmodi ma-*
• j.u *na perpetuo damnata ' eft: quod ventent domum no fier archiepifcopus not tacuiffe probatur. De muhe ·ribut ftatuit eamdem (en'entiom I quam pradeceffbr eju> memorabili! Alebrandu, (fi antea Lt-ennui, inchoaverant: ut fcilicet fieren· extra /rnagogim, <7 eivitatem, ne malejuada pellicum vicinia caftos violaret obtutut. Hac fynodus Jaffa eft anno domini* 1049· *ipfe tfl arcbiepifeopi feptimus. Et tunc majut altare tribunalis dedicatum ejl tn honorem Genitricis Dti, Dt qua jynodo mentionem ideo feci,* <j«ad *dominus Adelbertus to tempore, y«o tam clari hommes m tccltfia fuerunt, Jap.entia ac virtutum merito ftrt omnes pracelluit; tantus apud pupam, tais apud. Cafarem habebatur, ut de pubheu rebut abjaue ejus concilio wl ageretur.* Hzc Adam.

Hac eadem fynodo, interceflione pontificis aliorumque principum, imperator» reconciliatusefl Lotharingiz dux Godefridus: de cujus animi magnitudine, bellica *gloria*, bclhnfque contra imperatorem fic ecclehas nonnullas expeditionibus, C taodemque de admirabili voluntaria pernitentia cjuldem, plura Lambertus: quamquam in tempore graviter aberret· *Hicfmodo^* inquit Chapeavilla in notis cap. t. n»m. 2. *imperator qualiionem propofuit coram fanfta Jrnodo de itgen.' 'anflt Servatu Leodienfis epifeopi de getin ejus ac Jappatattone annorum: qua omnia, Jaffa diligenti dijcuffione, u' p:e credenda, funt Jrnodah decreto coafy. mata. Joannes Presbrter chronico Gemblacenfi.*

G. C- De concilii huius epoeba dubitare non finie VVihertu» in vita S. Leonis: ubi dicitm laniius pontifex, poll Remenfe concilium per Germaniam rediens, *generale apud Moguntiam ctncHium babuife* ' Ex eo quoque dilcuuus, Sibchonem ibi pej-ralle. atque m penutu pcenam, *maxillam efut manjijje contortam paraljp, quamdiu ž*. Remenfe quoqu- concilium, hujus epo<i,m idfinut : cum in eo Gosfndus Andegaveniit ad lyoodum futuram Moguntiz vocetur·

fy L E C L S ECCLESIASTICÆ

Maccabei régir Scotorum e (ocularibus fuis depromptz.

el irrathf Z^Hriflo initiatum ad profanum judicem non vocatu; vocatum comparentem non judi-
Z·î/7ff'!! cato, fed ad facros antiflites remittito.
‹›· «a Decimam partem terrx nafcenttum, pafloribus
·'·▪ Ecclefiarum libere conferto, Deumque femper votis fic oblationibus contuetis adorato.

Qui Pontificis auâoritatem annum totum execratum contemplent, neque fe interim reconciEliarit hoflis reipublicr habetor, qui vero duos annos in ea contumacia perfeverarit, fortunis omnibus mulâator.

Si quis quempiam, cujus ipfe fumptibusaulviâu non alitur quotidiano, feu ad publicum conventum feu ad forum nundinafque comitatus, ut afleda fuerit, capitis reus efto (vid. Hollins hifl. Scot. pag. 171.)

CON

CHRISTI CMRISÏ1

CONCILIUM ROTOMAGENSE, ”

A MALGERIO ARCHIEP. ROTO M AGENSÎ.

Cum duobus fuffraganeis epifeopis, 'celebratum eirca annum Chrifti (1) ml.

Num primum in lucem editur» ax R- P- Jaeobi Sirmondi S. J. apograpbo, quod ex codice fanAi Michaelis de Tumba defcriplcrat.

TITULI CANONUM.

L *Dt fymbolo fidei catholica.*
II. *Ut epifcepstui a principe, datis muneribus, non ambietur.*
UL *Vt epifcopi nd alias civitates non tranfeant.*
IV. *Ne monachi ad honores per pecuniam afptrenf*
V. *Ut eptfcoput epifcopum non fupplantet, nec abbas abbatem.*
VI. *Ut epifcoput faeros ordines non vendat.*
Vil. *Ut epifcopi ofiicialcs ab ordinandis munera non exigant.*
VIII. *De /cientia & atate ordinandorum.*
IX. *Alienum clericum epifcopus non ordinet.*
X. *Ut Epifcopus clericorum flipendiu laids ne lar. giatur.*
XI. Air *arcbidiaconut arcbidiaconum fapptanlet.*
XII. *Ne clericus clericum fupplantet.*
XIII. *Ne preibyter prej byteri ecclefiam ufurpet.*
XIV. *Ne chrifma vendetur.*
XV. *Ut pro dedicandis ecclefiis munera non exigsntur.*
XVI. *Ut pro baplifmate petunia non exigatur.*
XVII. *Ut baptizatorum m albis candela tf cbrif. male tantum donetur*
XVIII. *Ne paenitentes per avaritiam paventur eut alleventur.*
XIX. *Ut baptizati m ecclefia per oljo dici in albis reprajcntentur.*

EPISTOLA SYNODICA AD EPISG cctctofqac orthodoxos ptovinci® Kotomagenfis

Fratribus nofiru , ac comprovincialibus epifeopis , ÛJ cutem eribodoxu fidtlibul , Malgerius fandia Kotomapnfi, «chfia praelcDui epifcopus, Hugoq Ebrotcocenfit jedti epifcopus , Hotbtrtus Conflantia fedu eptfcopus, tJ omne Concilium in Domine falutem.

QUoniam, fanftiflimi *fratres*, fandim *matrem* ecclefiam a primo fui honoris & tranquillitatis Hatu penitus immutatam videmus, partim fublatis e vita bonis principibus , partim * ignaris & imbecillibus luccefioribus , *fed & magis* peccatis nollns exigentibus: placuit laccrdotalem inter nos fieri conventum, ut lalutifcra collatione, in quantum divina nobis gratia mlpirarerit, quod male a nobis erratum eft , corrigamus , quod refte & fabric faftum, Habiliter teneamus. Incumbebat enim nobis fit neccifarium confilium traftare fuper his, qux noftris temporibus ab immicis ecclefia lanfta patitur. Sed quia , ut ait heatu» Gregorius , ordo ereftionis in bono ifle eft, ut primum contra nos, & poftmodum contra malos eiigamur ; quod a nobis confiât admilium, a nobis quoque primum judiciali fententia expietur. Et licet de re hujufmodi, quam fclubri ordinatione confiituere volumus, prcccedentium patrum priica aikloritas nequaquam filuerit tamen quia multi inter nos lunt , qui *sut* exiguam , aut pene nullam reft® eruditionis notitiam contigetunr, ncceflarium duximus ea quae a findis patribus nobis |radita funt in medium recenfcre. Videlicet.

•Fon» i/»a· hoftit c«<

CANONES.

I. *Dt fymbolo fidei catholica,*

In primi·, ut catholice & apoftolicx fidei fymbolum firmiter teneamus.

II. *Ut epifeopatus c principe, datis muneribut non ambietur.*

Ut illa pernicioia confuctudo, & inexplebilis avaritiae corruptela funditus eradi'cctur, qua multos perniciofa munera undecumque collegifle audivimus , quibus principem regni & familiares ejua corrumpere valeant, ut ad epifeopatus honorem fleant pervenire. Quod nulla quidem humilitate , led ambiciofa dominatione fieri non dubium eft. Unde hanc peftem a finibus ecclcfiz repellendam judicamus: ne gratiam fandi Spiritus, vilis mercatura, compendiis appretiabilem facere videamur.

III. *Ut epifcopi ad alias civitates non tranfeant.*

Ut nullus epifeoporurn de civitate in qUa denominatus &' ordinatus eft , ad Aham ampliòris honoris caufa tranfire prefumat: ficut de quibufdam auditum eft, qui putabant evangelic© exemplo pofle tueri cupiditatem luam; per quod, ex occafione perfecutionis, apoftolici praedicatores jubentur tranfire de civitate in civitatem . Quod omnino prifea fandorum patrum... ...

IV. *Ne monachi ad honores per pecuniam adfpircnt.*

Similis fententia de monachorum ordine....... Nullus *per* pecuniam, nifi communi fratrum....... S. Benedidi ad hujufmodi honorem adfplrct.

V. Lt *Vif"f*·* non fupplanttt, nec obbas ebbatem.*

Ut nullus epifcopus, five abbas, alterius

(i) Non into sojo. habitum eft, cum ipfi adfuerit Kobertus Conflantienfis Epifcopus, cujus fucccdor JotFridus Rcouenfi Concilio an. 1049. aderat . Retrahendum igitur ad an. faltem JO4S.

4M NO CHKIITt -riuj epifcopi, vel abbatia honorem, fup-plantare prgclumat.

yi. *Ut epifeopus jttrps erdtnes nn venjet,*

Ut nullus epifeopus presbyterum aut diaconum, nec aliquem inferioris ordinis clericum, per pecuniam ordinare *(I)* *prac*-iumat.

VII. *Vt tptfiopi officiales ab ordinandis munera non ettigane.*

Ut nullus ex officialibus epifcopi, archidiaconus videlicet, aut notarius, pro ordinandis clericis munera exigat.

VIII. *De fcientia, v atate ordimnaoram.*

Ut ad iacros ordines, nifi eruditi, aetate legitima, non promoveantur.

IX. *Alienant clericum eptjcopus non ordiptt.*

Ut epifeopus alterius ditrcefis clericum, nifi fub legatione, aut probabilibus (ignis, ordinare prxfumat.

X. *Ut epifeopus clericorum jhpendia laicis ne largtasur.*

Ut<«pifcopus, clericorum ecdefir ftipendia, aut terras, laicis beneficiare minime prarfumat.

XI. *Hi arcbidiaconus arcbidiaconunt fupplantet.*

Ut nullus archidiaconus, alterius archidiaconum fupplanta.re prxiumac.

XII. *Ne c/ertcut deruunt fupplantet.*

Similiter clericus, alterius clerici honorem non invadat.

XIII. *Ne presbrter presbyteri eccleflam ufurpet.*

Presbyter quoque, alterius presbyteri ecclefiam temeraria ufurpatione quxrere non audeat.

XIV. *Ne cbrifma vendatur.*

Ut facrum chrifma nullus vendere praefumat.

XV. *Ut pro dedicandis ecelefiis munera non exigantur.*

Ut in dedicandis ecelefiis nullus coada munera exigat, nifi fponte a fidelibus donentur. Sed ne hac occafione dilatio ulla confecrandis ecelefiis ingeratur.

XVI. *Vt pro baptifntate pecunia non exigatur.*

Ut pro baptizandis catechumenis nullus quoque pecuniam, nifi fponte quoque donetur, quzrere prefumat.

XVII. *Vt bapiizatorum In albis candela é* cbrifmale tantum donetur.*

Ut in albis baptizatorum, folummodo candela cc chrifmale capitum donetur, nifi quid benignitas humana privato con* cellent.

XVIII. *Ne pernitentes per avaritiam graventur, aut alleventur.*

Ut pœnitentes occafione avaritiz gravare. aut levare, nemo przfumat; fed juxta modum culpz, vel poflibilicatem na*urz, moderetur pcenitentu. Tales nam-

Aquc, fi hujU· fanâionia tranlgreiTorei in-venlantur, gradus fui periculo fubjaceant.

XIX. *Ut baptizati tn ecclefia per otio diet m elbis rcprafentcntur.*

Ut baptizati, in eadem ecclefia, in qua regenerationi· gratiam acceperunt, & in qua parochiabi exiftunt, per οὰïοηο· dies in albis reprzfententur cum cereis ardentibus. O&avo ....c...

N o τλ D. Angel i Godim.

Ad epirtolam iynodicam.

Bnù *Principibut*.) Guillelmo I. Richardo I. & 11. quorum inlignia erga eccleGam pietaa effulGt.

Partim imtedllibui.) Richardi III & Guilleltni Nothi adhuc impuberia teneram vtatern commemorat, ηυ* turbarum ac bellorum civilium occationes plurimas nnniftrarunc, unde eccleGafticae dilciplinc exitium.

Ut ait B. G'egoriar.) Gregorius Magnus Moralium lib. lx. cap. 1J.

^4 *faaStir Petnbat tradita.*) Qux a Concilio hic ftatuimtur, non tam ejus decreta lunt, quam antecedentium Conciliorum ianAione», quas ad uium prillinum revocare contendit : quod quidecu conlitii noftri fate demoulttare.

Ad Canones.

Iz primi/ at caibaliire fice.) Ad Can. r. Majorum Tuorum exemplo Concilii Patres a catholica tide confticuenda luas fanft ones ador.untur, ut 3c in Conciliis anti-Cqui iribut Arelatenli VI. Tub Carolo M- an. Stj. cap. i. Moguntino ejufdem anni cap. I. & Remenfi ejuldem an. cap. i. Pariiieuli VI. cap. t. anni tap. & aliis ufr tatam nofcitur.

Ne gratiam S. Spiritar.) Ad Cat. a. Vix aliud quidquam «que (serorum canonum cenfura perftrtngitur ac Simomx labes, quam procul ab Ecclefia amandari fummopere optaverunt SS. Patres, quorum frequentilfimas linitiones eo nomine editas recenfere m promptu eilet led quia nonftime lunt prolixum earum texere catalogum luperfedemus, paucas qu* preftius ad propolitum noftram faciunt commemorare contenti, m primis Canonem Apoftolxum a Concilio Nicaeno I). relatum proferre luber S' f«r/ ait. *Ppifcomu fie.-alartbat Principii*/ ajat per «Ό Pcclefiam adeptui fit. deputatur & /rgregetar, Ǿ .mne> fat lilt comm»nuca»t* Eodem fpeftat Symmacni Papar Epiftola cap. t. qu« eos potiffimum damnat, qui ad Epifeopatus conlequendos potentium gratiam data pecunia ambitiolius aucu-UMn/ur ,.c firifr.gia demereo geft.anc & ah. mnumerl Canones, * quos confulto praetereo. Eos confute, C®*t fi lubet.

De civitatt in l»a ordinat»! efi) Ad Can. j. H<Ki iplum veluti quoddam adulterii genus, maxime fi ambitionia, aut avaritiae ftudio fiat, anriqna prohiber Ecclefue difciplina Concitii Nic. cap. 15. Sardie, cap 1. Antiocheni cap. ai. Carthsgmenlis III. cap. A IV. cap. 17. poft Canonetn Apoflolicum »7. Turomci lub Carolo M. cap. 14. Aquifgrane >iis Iub Ludovico cap. 44. Ravennatenfis fub Joanne IX. cap. }. A t- His accedunt fummotum Pontificum Epiftôlx Hilarii ad Afcamum cap. 1. & a. Pelagn 11 epiftola a. Nicolai 1. ad Hincnurum Remenlem. Pre caeteris autem S. Leonis ad Anaftalium Theffalomceniem eos qui propriae civitatis mediocritate defpefta loci honoratiorjs admimftra-E tionem ambierint., non folum a cathedra depelli alie-M, fed etlam a propria deturbarl jubentis, quem lequitur Concilium Nannetenfe.

Apofioiici Prddieetarei) In alienum fenfutn detorquere videntur Epiflolam a. Pelagii H. & alteram iub nomine Anteri, tum temporis evulgatam per quas licet grailantis perfecutioms caula, reltéla propria ad aliam demigrare.

Simili/ fententia de Menacbontm orditte,) Ad Can. 4. Ex hujua Canonis initio colliguntur poftrama precedentis qux excidere verba, iimoniam in conTequendo epiicopatu fpeftare l ex eo quod pari feneenriae (ubjictat eos qui oblata pecunia ad Monachatum afpirant, jux-

(a) Scilicet veneebant Epifcopi quod prius emetant. lilia enim temporibui adeo invaluerat Simpniaca luea, ut eum Hlldebrandut S. R. E. Archidiaconus, Letatua Virions P. II. vemflec in Galliaa in fynodo Lugdunenft 45. Epifcopi fe per Simoniam cathedram adeptos elle conielli lint. & fe facerdotio ptopterca abdicaverint. *Befia.*

juxta Concilium Nicaenum H. eap. ip. Francofordienie A
Alit tbAeur»»

Per pecuniam ordinare frr/txfl .) Xd *Can.* 6· Tote funt prilcorum Patrum tn exlirpando Simoni»»* pravitati» vitio fxnfttone· , adeo ut vix ullum repereri» Concilium , cnju» cenfuram effugiat . Ejus t^pia fuit bac ipfe. *!»te frequentia, ut publice ac impune te» fact* baud fetu» ac profan* venale» m Ecclefia proftarent ! Pro Italia nnu» omnium inffar prodeat motum iui (emporia tefii» Petrus Damiani opufculo j.ı de aftis a (e Mediolani ; ubi fe cum Anfelmo Lucenfi Epifc. Mediolanum a Nicolao 11. milium refert , ut ecclefiam illam a Suboriaca labe depurgaret ; Mediolani vero tum confuetudinem obrinuiffe fcnbit , ut quifqui» ad clericatu» ordine» provehendus accederet , de Subdiaconatu 1». nummo» , de Diaconatu vero »8. poftremo de Presbyteratu fufcipiendo »4. quafi per pr»-fixam conditioni» regulam daret ; quo in negotio ambo jlli infignes Pontifice» Legati ; ita folerter & profpere rem egerunt , ut Guidonrtp Archiep. ad reflpilcentiam ,B A fufcipiendam pro tam immani icelere poenitentiam flefterent . Itaque Archiepifcopo in genua provoluto centum annorum pernitentia indiAa ejufque redemptio per unumquemque annum taxata cert* pecuni* quantitate, prcbxa eft ; unde corruptiftimo» *vi huju» mole» liceat conj.-ftar.e .

Nullut ex Officialise Epifeopi &c.) ^4d *Cm.* 7. Infigne extat huius argumenti apud S. Gregonum hb. 4. «pifl. cap. 8t. Decretum in fynodo Romana cap. j. editum quo antiquam Patrum regulam fecutti» nihil omnino de ordinationibus Clericorum accipiendum elle conftituit , neque ex datione pallii, neque, ex chartarum traditione : *Quia ficui* , inquit vir fandus , *non decet Pontificem manum imponit -vendere, ita mi-ŋ/Cer vel notariat non aebet in ordinatione ejue, vocen> fiaam vel calamum -vendere.* Nec Gregorius , quem iuutati funt Patre» Concilii Bituriccnfi» cap. }· apud fynodum Lemovicenlem aft. ». qui pravam apud c iny.-ftam confuetudmem abrogarunt, qua folebant Icn- C ploie» pro receniend s ordinandorum nominibus presium accipere ; quod iane hac noftra State innovati intereft plurimym , aut certe ut novis Cone lu Tridengini fef». »t. cap. 1. de reform, regulis vigor illibatus evnftiret.

Ad fatroc ordinet nifi eruditi.) Ad Can. t. Peritiam litterarum polluant lacri Canone», maxime in facru ordinibus fufeipiendis ; ut patet ex *fynodo* Romana fub Hilario apud Antonium Auauftinum, Concilio Aurefianenti III. cap. 6. Toler. IV. cap. it. & 19. Meldenfi cap. 9». Nannetenfi cap. n. Narb nenfi ; quibui accedunt G egorn M. epiftole , ' altera J anm Scillitano Epilcopo , Jinuano Calaritaixi altera , necnon Gretorn II. Epiftola ». in principio.

/Etais *légitima.*) Hoc eft, non ante trigefimum crati» annum in Presbytero , quem decet artate A lapientia pollere juxta romims lijnibca'ionem , fumpto ab attire Chrifti exemplo , qu, ut obfervat Concilium Neocefarienfe cap. II. & S. Ihdoru» Hifpalenfis I, dc oftic. ecclel. cap. *j.* apud Concilium Aquifgrancnfe cap. 9. tricefimo anno baptixatus pr*dicandi evangelii exor-‹u» etl ofticium . Leyitae autem quia in veteri lege , cu|u« auftoritatem in Canonibus SS. Patres icquuntur , ut loquitur Concil. To.etan. IV. cap. *iC.* ab anno », iervire mandantur , eamdem in l.evitis fui» ecclelí* requilivit ; Hypodiacones veto »0. ann s minores non admifit Concilium Trullanum cap. rf. & Toletanum II. can. r. Et quidem ex antiqui» Patrum *Sc* Conciliorum * tanft onibu» ; donec Concilii Tridentini · fure novo ad ij . in Presbyter» , in Diaconis ad »t. in Hypodiscerus **. definitae (unt ordinandorum aetates, cui prrierat)inpridem Cementina *generalem de *tate CT °'datandorum* , »8. Subdiaconis , Diaconis io. prselcribery .

fuF legatione.) ^id Can. 9. Per legationem litteras proptii Epiicopi inteilige , quas vetere» commendat.t ia» , fine quibus alienum Clericum ordinare aut (ufe pere antiqui» Canonibu» tum Gr«c>«, tum Latmi» £ proh.betur Nicaeni Concilii cap. 16. Sardicenlu cap. ij. Chakedo .en·» cap. ig. Trullam , Canonibu» Apoftoli-c‹» 15. 16. & g». ex Latini» vero Carthag. 1. c. *j. Sc* III. cap. »1. Bracarenlis I. c. »6. Toletani XIII. cap. ir. & alus innumeris . Ha» porro littera» qua» Nic*-num Concilium formats» vocat , polleri vulgato nomine dtmilloria» appellarunt , quarum mentio eft in fynodo Romana tub /.achatia Papa , A inter Gr*co« meminit Concilium Trullanum cap. 17. Varia» earum formula» ex antiquis monumentis exhibet Strmondus m append, ad torn. ». Concil. Gall.

Clericorum Ecclefia fiipendia.) .Ad Can. to. Doo ex boc canone obfervanda occurrunt , bonorum fcilicet Ecclefi» Dei ftipendns addiftorum divilio . fuxta veterem Ecclefi» ufum , quorum una par» cederet Vcntifici , alta Prwbyteris α Diaconi» , ommque ciero, ter· rn Ecclefiarum fabrie*(quarta pauperum ac peregrinorum necefsitatibus fubleviandis applicanda . Ita fynodus Romana »80. epifcoporôsn lob Sylveftro cap. 4. Simpliciu· epift. Gelafiua epift. 1. cap. »9. Gregorius M, ad Aug. interrog. 1. ahis ». & Gregorius II. epift.

Alrermn eft, quod horum omnium difpenfationem pene» epifeopum ftatnentnt Canones tum veteres, turn recentlores , in prtmis vero Canon Apoftolicus^l. Concilium Antiochendm'cap. »p Aquifgranenle II. fub Ludovico Pio part. ». cap. 78. Panficnfe fub Ludovico & Lotharm lib. 1. cap. 19. & Vvormatienie 11. cap. *6.* fynodus Niccna generatis II. & cecumenica fub Hadriano II. cap. if. A >9. Concilium Aurelianenfe III cap. *f.* & IV. cap. I. Tolet. 111. cap. il. & IV. cap. gs. Emeritenfe cap. 14. ftt alia quamplurima , quibus res coca Poncificum fidei ac providenti* conunitcitur . Verum ingraveicente *onere* epifeopatn» atque aufto fidelium humero, ut tandem eorum fubfidio confulerctur , sconomos ecclefiaflic* iubftanti* difpenfatore» Concilium Chalcedonenfe cap. »6. inftituit. Antique hujus difciplin* frequentiftima fuppetunt exempla , maxime apud D. Avguftinum duobus fermombus *De com~ muni vita Clericorum* ; in Galli s apud S. Profperum *De vita contemflativa* cap ». & cap. 9. ad if. Rom» Æc in Anglia apud D. Gregorium *ad rtnefiionei Augufiini jtnglorum Apofioii* tum maxime cum Clerici m commune Reguurium more vitam inftituente» , clauflro communi atque «dibtis utentes'Epifcoporum imperiis Sarereng , Gratiano telle , quemadmodum in Ecclefia •tomsgenli faftum ex antiquioribus ftatutis ecclefi» , & ex libello qui de divinis officus a Joanne Aonncenfi editu» »ft , plane lefiatum manet : ac vei ex eo conjicitur , quod epifeopi» clericorum tuorum (hpendia live pr*dia quoquo roodo diftrahendi alio facultas abrogatur, quod ex Symmachi Pap* epift. 1. Nicens fynodo 11. cap. I». delunoptum eft . & aliis multis apud Gratianum , qu* quidem indicaflTe * iuffecerit . Huit decreto anlam prebuiffe iufpicor alienationem terre , quam Martini Ecclefiam vocant , olim juri* ecclefi» Rocomagenlis , ad Canonicorum luftentationem concef' fam , a Roberto Malgeni deceftore (ocularibus viris traditam: quam tandem paftione inita GuiHelmo Bona anima appellato , Galterius Gifardus & Guillelmus filius Gaufudi, Ecclefi* reftituerunt anno loto, ut ex chartis ecclefi* Metropolitana,- confiât.

Isicii beneficiare.) Beneficiate idem omnino eft in Jure civili & canonico, quod in noftro lnfeodare, feu feodo aliquem afticer: ; ut & Beneficium ac beneficia-nut nibil aliud nifi feodum *Sc* feodatsrium fonant . Huic porro benefici A beneficiarii appellationes 10 occlefiafticam dilciplmam translatas cenfent feriptores , vel ex co potiffimuni tempore quo pofteftione* ecclefiaftic* *Sc* redditus qui olim commuhes erant, paulatim protrellu tempori» finguli fingulis ecclefi» mimftri» , ob mmifterium ll:pendii loco adlcnpri , aur certe a fundatoribus attributi funt , quibus tamquam re propria fruerentur , eaque ipfi arbitrio jam tuo , fine ullius treotiomi , Archiduconi , vel epifeopi dilpenfarent . Certam inftituti hujus Epochsm ad Ludovic· Pii *tatem nonnulli referunt , beneficiorum inftitutionem Gregorio IV. tribuentes , ut inter alias notat Vicecomea Hb. 4. de Bapt. cap. 4· quibus fuffragatur infigoe Con* ciln Aquifgranenfis ab eodem Pontifice tuo» temporis celebrati fragmentum, auod ex vetuftiffimo cttnobii S. Petri Vivi Senonenfis chronico edidit d. Hugo Matoad ejufdem *afeeterii* tunc Prior in fui» ad Robertum Pullum commentariis, in quo fiatutum legitur pro Canonicis qui fub prspofitis vivebant (quia pnepoiiti temporalia mate traftabanc , dc nobiliores foetiorefque Canonici pofteftiones ufurpabant) *ut fuilibet canomcur , perfonit ad certum numerum rtdtitir , /uum temporale proprium pofiideret, & ut de commutet camera cuilibet difiribueretur, prout in choro divinil officiit refideret. Hrc* ibi. Pr»valuit nihilominus in plerifque ecclefiis ad plures anno» antiqua vit* communis ratio , quam ad poftera plurimum , frequentiores Pontificum ^fanftiones, ac vanarum ccclefiaram inftituta demonftrant.

Ut la.rum cbrifma.) Ad Can. 14. Non recent , fed a multi» i»m inde feculis prsvu» invaluerat ufui ttitle» ab Ecc'ei-a exploita* , totiefque refumptus, (actum Chrilma pecunias pretio commutandi, qui quidem multi» canonibus condendi» occationem prcbuit . Nondum tamen apud pofteros ufa» oblolevit , ut cbfervavit Petru» Arcudiu* hb. ». cap. p. *ex* veteri mf. cod. Vaticano , qui inter Orientalium ab ecclefia Romana defeAionia caufa» , non minimam recenfet eam , qu* ex Capellanorum Rom. Pontifici» avaritia orta creditur , qui deferetxe» a fede apoftolica annuatim facrum CUriima , donec to. auri libre a Ciero dt populo, priccer alia dona dt munufcula fibi penderentur , non recedebant . Romanis fubinde Greci eo in nerotio baud longe religiolorc» excitarunt) quo» prêtatu» Arcudiu» >0 Rufiia

•lib i *ıp··ı·* g»,«p. ›*▮

•CoucCtnh. , ‹.« A»a‹h· «. i»· Aatcl· › r·'· * * T°a* ⁝' '* * T* ⁝"‹ ' f â Tü o Aüb *Cuo o* M •Afl .. c ,1 d« R«ior Clrric. *'·

If. Rom. fab SZ« r«.d

c 1» Aur«l. in c. niv

Tol«c III.

Lador a Loih ⁝ · c Crim·. *q▮··P,,'·, '*''.

RulGa exituam C^rtimatia ampullam ducentis aureis vesdicafle Tcribit.

U» i» *dedicandie ettlefiit.) Ad Ce»,* ry. Quod Conciliis Bracareufi cap. y. Vvormatienfi cap. I· Aquilgta-DenCi II. Cub Ludovico Pio part. I. cap. *j. 6c* Cabilonenfi fub Carolo Magno cap. *id.* maxime confentaneuro eft.

Pre >feprâaadû *eateiba»te»ii.)* C«*. *16* Vel ut leviflima Ικηοηια abiit fufyicio , baptizandis coniignandilque fidelibus a facerdotibus pretia ullatenus praefici vetat Gelafius I. epirt. i. cap. 7. nec quibuslibet illa* tioniboa impofitia exagitari permittit renafeentes , Ge· Jafii verba lunt, (ecus facientes honori· periculo fore obnoxios edicit ; *Qaaaiaat,* inquit, *faad grain accepi-*XMM, eram *dare ntandaaaar :* fed nec a baptizandi· quidem offerri voluit Concilium Ellberitanum cap. 4t. Q«< *baptila»tar,* inquit, swsVar m coxrbaxa «ox *trvtlant , at Jaterdoe ftted* •*ttrpit, fretto di/fraberc vide«-ter.* Nonnihil fupiode temperamenti huic decreto attulit Concit, Bracarenie II. cap. 7. dum (pont·-a baptileatis oblata recipere induifit. Quod etiam ufus poilertoram temporum srobafie liquido demonftrant pleruqoe contiitutiones lynodaler diverfarum ecclefivum , maxime Odonis Parifienlis , Lingonienfea , & Treceoles annis tqoa. dt zqoo.

Ut i» albir baftizalorunt.) Ad Ce». 17. Albn baptisatoram dies defignantur, quibus neophyti albati ad ecclefiam confluere cenabantur , tefte Rabano de mftit. Cler. lib.]. cap. 1». *Diei ,* inquit , *albet Vocitatam propter eoe ,* fau *i» fanfla nSt baftiieti aibii fer totam Mdotaadai» ettentar veJHbtu ,* quas fabbatho fequenti deponebant › & ex Greets Jobius Mocacbus apud Photiurn Blbl. nuas. >**· ait : a'a· »· ©·»<<· ,›››‹ ·»· •*iftfi* *«λ··<·'·< , ideft , qui baptizantur , fepteni dies candidas gerant vertes .

Chriftnale.) De quo Ordo Romanus m fabb. Pafchr , Alcuious ibid. *It* Honorius AuguHod. in Gemma anime lib·. i. cap. >4}· & lib.). cap. 109, Quoddam eft capitis operimentum lineum, canutii inftar, quo tum temporis neophytorum capita tegebantur t atque etiamnum parvulorum in baptil'mo involvi coniueverunt , ut ex plerifque.Manualibus libris notum eft: eapropter Honorius Auguftod. cbtiimale recens baptisatorum mitra comparat , ac differtis verbi* eidem myfterio tribuit Rabanes Mauras de inftit. Cler. lib. 1. cap. 19. *Tegiter,* inquit, *pof lacrem* ssn*enein *cafut efti* (baptizati) ssyPna *velamine , at inbeUigat ft diademati› regni* tr *Sacerdttaht dignitatil portitorem* h··» *ranone* t bri/-*maiis ano inangitar ,* xt *indicat Coeuilinm Laadictnnm* (cap. 84.) t»w *velamini/ ,* qaod *[abbatbo »■ albii do·rfjSuo» fieri tcclejia cefit .* Ac in quibufdam ecclelns lericorum fuperpeliicns conficiendis ului *efbe* Colitum Gurllefmus Durandus Ratio, divin, lib. J. cap. r. num. is. docet . Unde amplioris , quam nunc , forme iuiffe oportuit , ut fuperpelliciis conficiendis ufui efle portet .

Ut poemtentee gravare &c.) Sacerdotum avaritie locum deuere pcrnitrntiarum redemptiones impolita pecuniae mulâa ab Anglu ad Gallos profefte , atque ea tempeftate paffim in Normannia wiurpatv. Qp· tametfi «qm nonnihil a primava (ui inftit itione prafeferrent , haud multo poft initium detirxerunt . Siquidem (scerdotes propriis commodis inhiantes mulAss pecuniarias pcenitentibus imponendas in ufus proprios con* vertere ceperunt, Atque adeo in deteriora proruente tiagitio culparum lethalium vemim aut animadverfionem propriis commodis & utilitatibus metientes , pro cuÿufque criminis, non ratione, fed pecunia foivendo panitentes , aut ligabant aut folvebant. Qpibus malis ut occurrerent olim Anglican! Patres I. lasculi adverfus ejufmodi redemptiones cum primum apud eos exorte lunt, graviter invehi coeperunt in Concil. Cloverbovienli cap. *9. Iub S. Cutberto Cantuar. Arch, congregato ad an. 747.

Per aiiavat diei i» albii reprafenlentur.) .Ad Ca». iy. Juxta prilcum veteris Ecclefia morem , cujus meminit D. Auguftinus m ferm ad Competentes in oftavis Paicb· . Ordo Romanus in die Pafcbm , Rabanus Maurus lib. s. inftit. Cler.c. cap. m. Alcuious de odfic. div. c. de lab* fanft. & in albis, *A* epift. ad Carni. M· Amalarius de ufte. div. bb." 1. cap.)a. flt gg. flr Honorius Auguftod. in Gemma an. lib. s. cap. ij) *fftaae aaHioner» ,* inquit, *m a3e diet i» albit ftrvet» , m· oSaua die lava»!.* |dc»cu ab antiquis Patribus diebus, du» * fabbatho fan^o ad oftavam Pafchse excurrunt , hebdomadae m albis nomen inditum eflb legimus ; utpote cujus fabbatho albas veftes neophyti deponerent . Qpod haud dubie fublatum , cum adulterum baptilotus ceflavit j ac ftata baptizandi tempora defieruot, cata propter imminentia parvulis pericula , tum propter auAam fupra modum fidelium multitudinem , ut cbfervat Rupertus Abbas lib· 4. cap. 11.

DE BEkENG ZHE ENZAB, CHÆ

DAMNATIONE MULTIPLICI.

Opuiculum Anonyœi qui feribebat anno 1088. quo mortuus efl Berengarius.

Peux» Franc. CbifBetius S. J. edidit ex MS. codice S. Augendi. Hoc vem conciliis , que Benogatlaaaan cau· fam agitarunt, praemittere vifam eft .

nEringerius Andegavenfis buneGm fui nominis X} condidit, & veritatem Dominici corporis ft fanguinis, contra evaogdicam veritatem abnegare prufumpfit. Videlicet afferens , panem & vinum in facrificio Domini, non vere, nec effentialiter , fed figurate tantum converti in corpus ft fanguinem Dominicum.* quod catholicas fidei & evangelic· veritati apertidime adverfatur , uti fanâi patres docuerunt. Quapropter fanftus Leo papa La. eamdem hzrefim fuo tempore ad apoflolicam fedem per litteras * ipfius Bcringerii dclatam, generali fynodi judicio diligentius ventilavit, ft ventilatam lynodali judicio damnavit. lplura quoque Beringerinm communione ecclefia privavit; quam iplc Dominici corporis fle fanguidii communione fuis aflertionibus voluit privare. Deinde iplum ad proximam tunc fynodum , in proximo Septembri ab eo Vercellis celebrandam, vocavit audiendum. Ad banc fynodum oou ipfe Bcringenus , Ced quidam ejus fautores pervenerunt : qui-tfe legatos ejus etfe afferentes, cumque defendere volentes , in primo aditu defecerunt. Domnus autem apoftolicus iierum fynodali judicio fitmeotiam Bcringerii, & librum Joannii Scotti de corpore Domini, fub anathemate damnavit & fldem, qnam omnes catholici de varitat· corporis & fanguinis Domini haâenus habuerant, & adhuc habent, confirmavit . Hic utrilqua fy. nodis domnus Lsnfrsncus , non multo poft Anglorum archiepifcopus , feribens contra Beringerium, fe interfuifïa fatetur : tn quarum priore d· Beringeriana herefl fe infamatum , dc expurgatum ; fed in utriiqae, ejufdem hmreTeos damna· ttoni cum omnibus catbolicûie aflanûfle tcftatur.

Vidor quoque P*P«< & io fade , flt in au&o ritate fucceffor fanAi Leonis papas, miffo legato inGallias, venerabili, inquam, Hildcbcando, tune arcbidiacono, fed noftri tempons apoftolico, ge* neraktn fynodum Tnroois congregavit ; in «m spfe Beriogerius accepta optione defendendi *ig ,* cum lie penitus defaodere non poffet , (ub jurejurando propriam berefim anathematizavit , ft communem ianâe ecdeCas fidem de veritate corporis ft fanguinis Domini fe deincep· Certaturum iub eodem juramento promifit ; licet podex ad eamdem bsrefim redierit.

Nicolaus autem papa eidem Beringerio Rom· 10 generali fynodo audientiam cooccUit, casriam» que ejus cum centum tredecim epifcopi· fynodo. 11 judicio ventilavit. Sed ille iterum cum feftam .. , fuam

fuam defendere non valerer, tandem quafi cor- reptus, libros propriz hzrefcos in confpeflu dumm apoftolici, & totius fynodi, manu propria concremavit: 6t errore aboegato, catholicam profeffionem quam in Turonenfi concilio fecerat, tub jure/u ando iterum renovavit : ita pronuntians. Ego Berengarnrs, indignus, Acc. *ut* iv/ru *-tn* caa- *Cibe Romane* avm 1059.

Formam autem hujus juramenti & anathematis ita fanda Ephefina fynodus quibuslibet abdicandis hzrefibus cap. xv. prrlcriplit ; & de hzrefi infamatos , non nifi pet hujufmodi abdicationem hzrefis, expurgari debere decrevit: unde Ac a Benngerio talem receperunt fatistaâionem . Hanc juratoriam profeflionem Beringerii domnus **papa** Nicolaus ftatim per diverfa tranfmifit regna : ut omne» gratias agerent pro cjusconverfionc, quoniam pndrm multum fcandaliuti funt de ejus avertione. Sed Beringerius more fuo ad proprium vomitum redire non timuit, & ultra omnes hzreticos, Romanos pontifices , & fandam Romanam ecclefiam verbis & feriptis bîafphcmsrr prxfompfit . Nempe fandum Leonem papam, non pontificem , led pompificcm , & pulpificem appellavit; fandam Rom.num ecclefiam, vanitatis concilium At ecclefiam malignantium ; Romanam fedem, non apoftolicam , fed ledc-n faranz , didis & fcriptis non timuit appellare . Sed hzrefiin luam, poli tot fynodica* damnationes, Acadiurationes, clanculo per dilcipulos li as ufqtiequaquç non cctL' it diffeminare , & quoslibet incautos veneno lua iioelcos inficete.

Unde venerabilis papa Alexander (ucccffor Nicolai papa?, itteris eum latis amice przmonun , ut a lefta fua cefhret, nce amplius fandam ccdefiam fcandaliraret . Ille autem ab incepto defifiere noluit, hocque ipfum eidem apofioheo litteris futs remandare non tunuir.

Quapropter reverendiflimus papa Gregorius le ptimus, fucccfiov Alexandri , iterum eidem Beringerio audientiam m duabus ' ly nodis generalibus Romz conccllit. Sed. cum ipfe feftam fuatn catholirz fidei contrariam denegare non poffet ; iterum iub turamento eamdcœ abdicare , fic fidem catholicam profiteri delegit, ficut m fuperioribus conciliis fecit. Tot igitur conciliisBermgerlanam hzrefim damnaram percepimus, tum ex fidelium relatione virorum qui eiidem conciIns interfuerunt , tum ex regeftis Romanorum pontificum , tum ex (criptis tebgioiorum virorum, qui de his fidelifitme fcnpterunt · **Nam eadem concilia 00-** ftris temporibus infra **xl**. annos celebrata repenuntur, quot anni ab cxoidio pootifi-atus faodi Leonis pape ufque in priefentem annum computantur, qui eft ab incarnanone dommi **ml xxxviii.** Unde St adhuc multi vivunt, qui eifdem conciliis intei fuei unt : qui & nobis de eifdem conciliis fideliffime teftificati funt.

Ultimz quoque generali fynodo fub Gregorio papa ieptimo, anno dominiez incarnationis **ml xxix.** nos ipfi interfuimus, fic vidimus quando Beringerius m media iynodo conftitit , & hrrefim de corpore Domihi, fient fupra diximur, coram omnibus proprie manus facramento abdicavit. videlicet fub pizfentia Gregorn pape , Heinrici patriarchr Aquilejenfis, Ac reverendiffimorum epifcoporum Petri Albanenfis, beati Anfelmi Lucenfis, Landtiifi de Pifa, Reginhcrii *de* Florentia , Hugunis Dicnfis, Altmanni Patavienfis, & seliquorum centum quinquaginta epifeopotum , & abbatum , Ac innumerabilium *dcrkotum* .

Horum ig tur conciliorum tam generalium ,<X apoftolica automate tam principaliter firmatorum iandiones , contra Beringerianam hrrefim nobis Cutficefe debent. *Tum pofl dffputationem mere polemicam adverfus Bcren^am dogme .* Nec nectffanum, *Inquit,* nobis videbatur, ut fingulas Beringeiii nzntas enumeraremus , & enumeratas fingulariter aonuDaremusprzfcrnra cum eruditiflimi dodores, Lanfrancus inquam , & Chriftinus , ambo religione eruditione Chiiftianillim, non mulio poft epifcopi, de his enicfeatiflune icripferint. *Et pojl nonnulla:* Hrc autem in fine fcedulz fimplicioribus fratribus , noftns in quam fimilibus , fraterna pixmonitione fuggerimus. *Quibus verbi 1, monarbuen /r prodit; atque ut putat Ch./fetius ex conjefluns qn.if effert , Berudtfimum.*

CONCILIUM ROMANUM II.

In quo, damnato Berengario, Lanfrancus fententiam abfolutionis retulit, anno ML tempore Leonis pape IX.

Uo tempore ifla fynodus Romz cclebrata fuerit, Hermannus Conttadus m chronico, anno 1050. indicat breviter his verbis: *Dominus papa poft pajeba finodum item Romat coHeolt.* Qua dc caula celebratum, quidve in ea adum fuerit, offendit Lanfrancus in commentario quem contra Berengarium edidit, his verbis: *Tempore Jan- lll Laon t papa delata efl borefis tua* (alloquitur Berengarium *ipfum*) ad *apoflolicam jedem . cum fynodo p^ufidertt,* ac *r,fideret fecum non parva multitude epifeoporum, atflatum , diverfique ordinis t divrrfir regionibus religtojurum perjonerum , jufum efl* tn *omni audientia recitari quas mibt de corpore & fanguine domine litteras tranfrmfitt . Portitor quippe earum legatus tuus , me In Nortmannia non reperto, tradidit eas quibufdam clericis . Qual eum legiffent,* dt *contra ufitatiffmam ecclefia fidem /criptas animadvertiffent , velo Dei accenfi , quibo]dam ad legendum eas porrexerunt. Itaque faflum efl, ut non deterior de te quam tle me fuerit exorte fufprfea, ad quem videlicet tales btterat deflmaveru : putantibus multis , me fovere at fmere qua a te dicerentur : vel gratia , qua te diligerem ; vel fide , qua revera ita effe indubitantir rentrer». Igitur cum 4 quodam Remenfi clerico Romam perlatas recitator lrgeret , ir.lebefto quod Joaanent Scotum extolleres Pajcbefium damnares , communi de eucbariftta fidet adver/<l [entlres : promulgata efl in te damnationis fententia , privans te communione fanfla ecclefia , quem tu privare [enfla ejus communione fatagebas . Pofl bac pracepit papa ut [urgerem , pravl rumorit 4 me maculam afftergerem, fidem meam exponerem, ixpofitam plui facris autoritetibus qilom argumentis probarem'. Itaque furrext : quod [enfl, dlxl : quod dixl , probavl . ommbut plarult ; nulli difphcult* Hadenus de iynodo Romana Lanfrancus , in qua damnato, ut vidifti, Berengario. *ipfe* Lanfrancus abfoluiioms fententiam letulit.

In hoc eodem concilio conua Berengarium a Leone pontifice celebrato idem pontifex decrevit

vit pallium Dominico patriarcha Veneto, eidem Sue Pr'*'Ie8'e,e concedit, ut crucem ante le deferret: parnarchaiemque fedem approbavit, fit e-ptfcopis Veoetix provincia & Iftria fcripfit, ut hurc tamquam primati fuo obedillent, cumque revererentur. Hxc cx feripto chronico Andrea: Dauduli. Que omnia renovata dt confinnata ab Alexandro fecundo in concilio Mantuano, idem autor affirmat. Sicque plane translatus fuit patriarchatus Gradenfis in Venetum, qui hsâenus titulo Gradenfis ledis potitus erat.

Nocje Gabr. Cossartii, S. J.

Trapcicas- Mowa habitatu boc anno fvnodutn ddciwis tum ex Hermanno, cuius veiba r*uio ante Irtilh, tum ex βı· Remenfs concilii, rupn frlbone freunda llatutum eft, ut archiepifcopus Rem-niis, & Dolcnlis rpiteopus, medio Ap'ili, Romano concilio interetlent. At cum annis etiam confequentibui a Leone concilia Rome Habita but poti pakha, atque id nimis pfi hnlic dicat Anteimus monacha· in fine iftorum concilu Reinenfi».· cur hu'C potlas, quam contecucis conciliis prima illa Berengarn damnatio tribusmr, mox dicemus in notis ad concilium Vercelienie. Refte autem admonet vir clarifimus Francilcus de Rnye, m eniditillima diftrrtatione de Berenjatio, bis laplum efte auflnrem vite Lanfranci, quod & boc concilium Leoni Vili. Pont. Max. tribuat & Berena» num dicar eo refponfalea clericos duos pro te mitifle. Nam m Romano concilio. ne^ne per (e, neque alium ullum auditus ell .· neque clericos duos nifi ad Vetcellenfe miht.

Locum in hoc concilio vir idem eruditiffimus Lanfranco inter abbatrs tribuit; qui anno tantum ml xiii. hoc eft, annis poft hoc concilium ttedecim, abbas fuit. Alius hic erat Lanfianco m lyuodo locus, ad quam. u. a>t ipfe, non tantum epilcopi, *Sc* abbates, fed *diverfi ordinii rflhiolu p:fine* magno numero convenerant.

Aliud eft, quod eidem erudito viro excidit: venifle Romam eo anne^ Lanfrancutn ad placandum pontificem, qui Normanniam totam, propter Guillelmi ducis cum Mathilde contanguinaa matrimonium, interdifto multaverat. De iioc enim iAterdifto ejifle Lanfrancum, non cum Leone IX. ltd cum Nicolao IL qui poft annoa omnino rx. po..tificatum adnt, dilcimus tum ex Lanlranci vita; cujus auftor, Linfranci iphus aetati luppar; tum ex Beccenli chronico, in quod ex •a vita pars ifta transfula eft · Illius autem interdifh nulla, opinor, nifi in duobus bis locis mentio.

Çÿ» ADDITIO AD CONCIL. ROMANUM in cauta Bcrengarii.

Juramentum Berengarn Turomci derm fafium Koma m ecclefia Lateranenfi de Eucbartjtio, tempore Gregorn VII. papa.

Mtrio* A ■rcdoii.IV· *frofiteor panem altarii poft confcçratlonem effe vera»» corpus Cbnfti, quod notum eft de Virgine, quod poffum eft tn erute, quod 'edet ad dexteram Patrn, tf vinum altarii poftquam confecratum ejt, ejje verum /angutnem, qui mtuvil de latere Cbri. Jti. Et ficut ore pronuntlo, Ita me co>de habere confirmo, fic me adjuvet Detu, tf hac /aera.*

SCtiptum iftud cum Romr apud Papam moram facerem in conventu Epifcopotum, quem habuit io feftivitate omnium Sanâorum vociferatione multa omnibus pronuntiari fecit, dicens fufbcere debere his quibus lac potus dandus effet non cibos, fecundum quod feribit S. Auguftiuus de facrificto ecclefie dicens: *Quod videtti in altari pamt eft tf vinum, quod etlam oculi vefirt vobit renuntiant: quod autem fidei tnfiruenda poflulat, ponit efl corpul Cbrlfll, vlnumque fangun.* Inclamans populo me non elfe hxrencum, tta me de feriptuns, non de corde meo habere, omnibus teftificans in audientia fua Petrum Damiani non inferiorem lima eruditionis, non inferiorem Lanfraono dignitate chriftianx religionis Rome non A coofenfifte de factificio Ecclefie diâia Lanhani, pro eo fe dare fententiam, negligcnda cf e ea qua diceret Lanfranous potius quam ea Sue diceret Petrus Damiani, Romana ecclefia itus, S. Rufina, fi fans memini, epifeopus, non inferior, ut diAa repetam, Lanfranno lima eruditionis, dignitate chrifiiana religionis, multo Lanfranno operofior m ftudio divine ledIonis, fecundum quod pizcepit ipfe Dominus *Jcrutamini /criptural.* Ita papa ille, cum quo moras pene per annum feceram, compefcitam putare vifus eft, & compofitam vecordiam tuiba turbate, ut ait B. AuguftinusK cmni commoti, quo me ha* leticum quantum potuit infimulaverat: maxime quid Papa undecumque libros comportari fecerat, B Epifeopis & abbatibus, Clericis & monachis, unde Sacrificia Chrifti impervertibilia, fcnfa & feripta, Auguftini, Jeronymi, Ambrofii, aliorumque legenda propofuerat, mecum lentientibus ia eis qui cum Papa erant, epifeopo Portuenfi, c* pifeopo Sucirenii, epifeopo ferracinenfi, cardinalibus Attone Mediolanenfi, monacho Tudenfi Romanz ecclefie cardinali nomine Deufdedit, Petro cancellario, benigni atque humilis cordis, fratre Fulcone tranfmontano, clerico ipfius do* mini Pape, conviftpre nihilominus Tethbaldo, qai litteratior diligentia peculiari apud S. Petrum eo tempore habebatur clericus, Ac fratre quodam, qui cognomine Bonadies appellabatur, aliifquc compluribus, quorum nomina dignitatelque non C teneo. Cum tamen urgerent Papam illum quam maxime pcftilentes Ac feripturarum pervertores, ut exigeret a me moras adhuc Rome facere ufque ad conventum qui futurus erat apud cumin quadragefima epifeoporum, fecundum vulgare il* Ind Terentii *interim piet aliquid*, fperantes tunc frequentiorem adluturam turbam, Ac aliquid ulterius veritatem valiturum tumultum ineptorum multo coplofiorem tunc affcAurum ad dejiciendum quafi de arce Papam, qui vernatis partibus propugnaverat At me maxime fecundum quod domnus Boetius de fe contigifle in quodam con* cilio feribit: quamquam me viro huic non comparem, omnino dicens compreflus mdoâorum grege conticui, vetitus ne merito haberer iufanus, D ii inter niianos fapiens videri contenderem. Ec ita circa quxdam per Pape inconftantiam quoad fperabat turba rei exitus habuit. Papa enim qui in conventu illo in feftivitate omnium fandorum feriptum iupi apofitum multa vociferatione fidei fuffi cere debere omnibus ptonunciari fecerat, nihil feriptodomi, nihil a calumniatoribus addi permiferat, ufque eodejedus eft importunitate Paduani fcurrar non epifeopi, & Pilani non epifeopi fed antichrifli. Qui enim veritatem negat antichriftus eft. Et ipfe maxime cum Paduano illo omnibus qui de facnficio Chrifti contradicebant maxime veritatem negando patronari fufeeperat. De quorum ultione omnipotens illa juftitia divina non diftulit Paduanus enim continuo gladio interemtus depe-E nit, Pifanus vitam impiam continua quantum ad me pervenit inlolenti morte finivit Lique eo inquam, Papa dejcâus eft, ut permitteret calumniatoribus ventatis in poftenori quadragefimali concilio feriptum a (c firmatum in priori feftivitate omnium Sanftorum, Epifeoporum confeifu feripto mutari hujufasodi.

Corde credo tf ore confiteor panem tf vinum q»a. ponuntur In altori per mi/terium facra orationis tf verbo noftri flademptoril fubftaVialiter converti tn veram tf propriam & vivificatricem carnem tf Jonguinem Jefu CLrl/ti Domini noftri tf poft conjecrahonem effe verum Cbrtftl corput, quod natum eft de Vh.

Virgae, f»#d pra j
-------------pependit, f«ad fidet
CH»?vri Ja«g«'a*w CÀnffi , ,·/ dr latere ejat efafnt
»"»·. ·*» *** i**'*''· /*'■ /t**· & virtute* Sacranti ŀ fed «" proprietate nataro, tf veritate fubflanIM-

Ho.- feriptum mutatum ad placitum eorum , qui ut ait Poeta gentili*.* *Turpe petat parere annoribot*, Ù* f«« *tmberhet didicere flaet perdenda fateri*, ut quafi viftores viderentur, quod oon feriptnm a me prius de a Papa confirmatum eadem complexione fequerentur, fed adderent *fabnaatialiter ad me pertulit Pifanu» epifcopus* , fi forte eadem complexione in confeffu ecclefix ego illud legerem , dicens facile toleraturum dominum papam *fabftanttaliter addendo calumniatoribus con-* {entire. Ego ebarta correpta, Aquantum brevitas permittebat tempori* recurfa, perpendi ad fanum intelkfturn utcumque poffe reduci flt *fabflaatialiter* & cetera verba quo in fcripto erratici pofuiftent luo, reipondi, qyia ita placeret domiooPaf·*, me *fahflantielitcr additurum* , cogitans idip» nm quod adjicerent *fabiianiialittr* plus valere ad dejiciendos co» fecundum quod icnbitur; dejeciffi eos dum allevarentur . Re enim vera quod dicit qui* panis (aeratus in altari, falva fua fubflantia , eft corpus Chrifti , ideft non amittens quod erat, fed affumens quod non erat . Panis enim ante Chrifti emam nunquam nifi ad fuftentationem corporis valuit , in crena illa ut etiam ad falutem valeret anime nutu fui creatoris ac- C cepit, Ahter quod dicit quispaais (aeratus io altan eft corpus Chrifti, oculo cordis tui, fed non oculo eorporis, non manui, non denti,- unde beatu* Auguftiocs › *Intelhge, feriptura ello capax , attende aliad ia altari [abjici oculit tail, aliud innui cordi Ino.* Item ip quodam fermone de verb.s eysngelii.* *Tunc autem* i»c *erit idtfl vita erit unieui-9·» cerpeet tf Je^xu Chrifti, fi quod In Sacramenta Vifibiltter fitmitur, ia ipfa peritote* , fpiritualiter manducetur, fpiritualiter bibatur. *Ita* verum enunciatum efle etiam ab ipfa veritate, ut eos quibus enunciabatur lateret quid ipfa veritas diceret, exempla non défunt. Cum enim Domino Jefu quidam non de conftaniia propofiti, fed de levitate* vecordi* diceret : *notifier frixer tc quacumque* <*- D rri, refpondit dominus quod ille minime intellexit, cum tamen veritas nifi verum dixerit..* Refpondit enim.* *vulpet foveat habent , tf volucre1 call* aidai, quod erat refpondifte , doloiitas ad quam defignandam de Herode idrm ipfe dicit *! Dicite vedpi illi*, & levitas quam nomine avium hoc loco Dominus defignavit, apud te hofpitium acceperant, io interiore tuo dominantur ; quod dum fit, ego iu te mihi adquicfcerc non poftum, ego te conviftoretn & affectam habere non debeo. Ille autem refponfum fibi putavit effe quod non haberet Dominus Jefus fibi ipfi hofpitium temporale nedum fibi & illi. Non minus cur urgeretur a cognatis afeendere ad diem felium refpondens *! ege a·· afeendam ad diem feftum hanc* , ver *afcendtle ad* E *dicae feftum iftum !* refpondiffe putatus (e non afcenfurum ad diem (ellum quod minime refpondit . Illi in adhortatione fua , nt afeenderent ad diem feftnm, potuerant, *ut tf difcipub tm gloriam hebeant* ; & aid hoc Dominus Jefus non refponderati ego non afeendam ad diem feftum hunc; ubi pronomen feme, accipi voluit, tamquam fi diceret ad diem feftum hujufmodi, ideft ut vobis vel mihi' gloriam qussram temporalem- Si enim Dominus fine additamento pronominis quod eft *hunc* vel ι/tam dixiffet, ego non afeendam ad diem felium, nulla ratione illis p<«attendentibus Domi

friras r» awe* A nm «d feftum afecodiftct (nihilominus ubi dicit Dominu*; /«drrv ad danrvrâm wZ*Jbtiflrjm* neu *eft »nti ün volta* ; 00a defeat qui *inepte* pateat Dominons Jefum dixiffe Pair11 folia* efle , oon faua dare federe ad dexteram vel ad finiftram ; fed plane ia codem loco Dotnina* manifeftavit fuum effe ficut A Patris dare, federe ad dexteram vel ad finiftram dices» *! Sed qmbat paratum eft a fatre* awa , ubi ncceflarto (ubaoditur, eft meum dare fed non talibus hominibus quales illi erant, qui coapoftolis fuis fuperbe excellere, matre intercedente , appetebant^ & ita effe accipiendum de pronomine quod ponitur ibi vobis, ideft talibus quales vos eftis nullus pervenere poterit. Secundum hec (cripturarum loca putavi licere mihi, pronunciare, quod erratici addi fcripto volebant, fuo Ideft *fabftaaiialiter*, dum ad aliud quam ipforum intcHeftum vocem referrem eamdens . Ipfi enim ad hoc accipiebant quod *fahftaniialiter* addebant, dicentes panis (aeratus io altari eft fubftantialiter corpus Chrifti ut qui hunc dixiffet, dixiffe putaretur pani* fubjeâum de Sacrificio Cfanfti per fui corruptionem ablatum deefle , fabjeâum vero corpori* Chrifti per generationem (hbjeâi fui recens fafturo adeue , cui falfitati tota ratio, tota contradicit auftoritas. Duo funtenim in (acrificio Chrifti Sacramentum βi res Sacramenti , Sacramentum non amittens percorruptio. nem fubjedi quod erat, & res Sacramenti minime nunc primum incipiens effe per generationem fubjedi quod erat.

ANNO CKMSH

Quod in fcripto fuo erratici addiderunt *perae?-ftmicaa jratioalc,* revera contra fe ftripferont ; quia nihil per myfterium agi poterit , nifi aliud expo· fuum, aliud latens habuerit, & quod expofitom in hoc negotio Sacramentum , dc quod latet res Sacramenti accipitur, Unde B. Auguftlnu» de facrificio altaris : Intellige , efto feriptur* capax , Attende aliud altari fubjici oculis tuis, aliud innui cordi tuo.

Quod autem fcripfernnt *! pane* tf vinaae fiat peiumtar in altari cenverti* ra *verate tf preprint* ae vivificetncm carnee* tf Sangatntne Jrfa Chrifti Demini noftri*, non me latebat eos ira velle aceipi ficut dixi, ut putet quis deeffe in facnficio altaris fubjeâa panis & vini per corruptionem fui , & adeffe carnem Chrifti À Sanguinem, nunc primum effe inftituta per generationem fubjedi fui contra manifeftam de (acrificioChrifti beati Ambrofii fententiam dicentis.* *In hac cametf Sangntne nil crnenttene, nil corruptibile mena bumene concipiat, fed vrvificairicene tf Salvatrice*! fakftaatiai* in pane tf vino-* Et notanda omnipotentis juftitia in eos quos merito juftitic fua dat io reprobum fenfum. Poftquam enim fcripferuut dcconverfione panis & vim' in Sanguinem qua revera eft fecundum quod interpretantur *authentic·* feripturra, non fecundum errori* opinionem ita confeQuentcr quod revera deftiuit, velint , nolint qui (cripferaot addiderunt . Et poft oonfecrationem , ubi naceffario fubaudiendum eft ipfius panis & vini effe, ubi item neceffario fubaudiendum reliquerunt *ipfum panem* dt vinum veram Chrifti corpus dc Sanguinem, Qyi enim ita feribit neceffario in (acrificio Chrifti panem dt vinum fisper-effc conftituit. Confeerari enim panem & vinum in altari non eft deftrui febjcda panis fitvini per 'corruptionem fui. Qpodcumque enimconfecratur noa amittit quod erat, fed io melius quam erat Erovehitur; & qukumque enunciat affirmationem anc , panis dc vinum poft confecratiooem funt corpus Chrifti dc Sanguis ooceffario mentitur, fi affirmationi huic auferat vel fitbjedos terminos qui

ANNO CHRISTI

qui fiant panis & vinum poft^confecranonem, vel pr«dicatos qui funt corpus Chrifti dt Sanguis.

Quod autem fcripferuot: ne· *taata» fcrfigmat tf vtrtainn Sacraaowti·*, caufam ut ita feriberent nefcierunt, nullam ergo fcripturain, nullius perverfitatem audivi, qu* confiitoeret Sacramentum altaris folum effe fine re Sacramenti; fed oecratib aliqua appellari Sacramentum convincit aliquid nifi conftituerit etiam rem, cujus Sacramentum debet appellari.

Quod autem effigiaverunt aliqui figuram illam quam dixerunt ebymeram, dicentes, prima draco, pofirema leo, media ipfa ebymera: fignum fibi ad demonftrandam impudicitiam confinxerunt, nullo tali monftro in continentia exiftente totius animalis. Et fi dicas quod ajunt fcundapfiis, nui- B lum fubjc&um hoc nomine demouftrafti nulli rei cxrftenti hoc ouod demonftraretnr invenifti. Dominus autem Jelus in ccena fits gratias agens Patri, quod non infufficiens effet ad benediftiooem illam per eum cujus Vei bum perfonaliter homo fibi unierat, in quo erat mundum reconcilians fibi, pani dt vino benedixit, ideft panem dc vinum in eam dignitatem provexit, ut przter naturalem fuftentationem quam reficiendis poffant adhiberi corporibus, fint etiam ad falurem ammeefficaces. Sacramenta ea conflituens corporis fuidtSanguinis: ita in facrificioChriftinoneft panis dt vinum tantum fignum vel Sacramentum quod erat impoflibile; quia duo ftfnt femper fignum dc Cgnatum, Sacramentumdc res cujusSa- C cramentum eft. Nec virtutem habet fignum vel Sacramentum, fi folum illud confideres, quod itnpolfibile eft, fed virtus figni fignatum dc virtus Sacramenti res, cujus Sacramentum eft. Inde B. Auguftious: *Hoc accipe t» paae quod pependit l» crate.* Hvc *bibe la calice pro «a yusd efl m vino, fuod* auMvif *t latere.* De eodem B. Ambrofius: *Jt> carae ifta & faaptiat aibil corruptibile, Mil m n In* naras Ammm ceurrpias, *fed falvatrierae* m-*vifitatricevifae fabftaatiaat in pane O vino. Alibi Aaguftiiuer. Intellige, e//e* capsa *feriptara^ attende aliad fabjici ocalit tau, alutd iaaai cordi tuo.*

Quod fcripferunt de impropriétate natur* dc veritate fubftantia, contra mc non fcripferuot. Ego ita habebam panem dt vinum facrata in al- D tari effe, hm aims cujufquam, fed proprium Chrifti corpus non fantafticum ficut Manicbxr, fed verum dc humanum; dc pro eo frnftra feripto fuo iftud tale quafi feripto meo contradicere indiderunt. Scriptum illud meumr fuffecerat pape in Concilio illo in feftivitate omnium Sandorum in Lsterancnfi ecclefia, feriptum illudio ouusium audientia legi fecerat omnibus, fi ita vellent me feriptum illud jurejurando firmatnm effe in eorum audientia adountiari fecerat. Proximum etiam diem conftiiuerat qua ipfius fi ita vellent, fa&i juramenti etiam per ignitum ferrum firmamentum ab aliquo meo acciperent; ita veniente die conftituio, quantum poteram jejuniis dc orationibus rei exitum apud juftum judi- E ccm premuuitum me habere prefumebam, *quando* ad me in palatio poft folis occubitum a Papa domnus abbas Montis Caftini, famous tunc in palatio auttontatis, attulit jubere domnum Papam, ut ad hofpitium ad refeâionem corporis me reciperem; quia ipfe omnino deftitiftet, & a juramento quod publico populo propofuerat, dc a confirmatione per ignitum ferrum juramenti. Poftquam autem in illo quadragefimalt concilio permilfam eft erraticis, meum feriptum ficut fupra di&um eft, feripto mutare fuo apud Papam obiiDucxunc, ut in confeffu Epifcoporum feriptum eo-

Arra manu tenerem, & legerem, per facra affirmaus, me ita habere, ut legifferu. Quod cum fccifleui licere mihi hoc facere, ficut fupra dixi,pu- c una, eorum intonare voces, non ad eorum eas fenfa accipere quod legerunt, ad interpretationem meam non ad ipforum me legere inclamaverunt: ut etiam boc juramento firmarem, nec fecundum eorum fenfa feriptum quod tenebam deinceps interpretaturum. Hic mihi omnipotentis mifericordia non defuit. Refpondi enim me ad eorum intcilcâum meum non deducere, ea quas ante paucos dies mecum inde Papa egerat, fola tenere, ita inclamatione eorum fappreffa, nullus quid mecum Papa egiffet interrogavit. Non ego, non Papa expofuit, fed ut videtur, non locus eftexpoocndi. Ante paucos dies accito a fe mihi, audiente Portueofi epiicopo, ita Papa narraverat.* Ego
„ plane te de Chrifti facrificio fecundum fcriptu-
„ ras bene fentire non dubito, tamen quia con-
„ faetudinis mihi eft, ad B. Mariam de hia,
„ qu* mc movent recurrere, ante aliquot dies
„ impofui religiofo cuidam amico & familiari meo
„ jejuniis & orationibus operam dare, atque ita
„ a beata Maria obtinere, ut per eum mini non
„ taceret, fed verbis commendaret quorfum me
„ de negotio quod *In manibus habebam deChri-*
„ fli facrificio reciperem, in quo immotns perfi-
„ (lerem. Religiofus vir & mihi familiaris peti-
„ tioni mee fatisfacere voluit. Poft conftitutuni
„ temporis fpatium a beata Maria audivit, & ad
„ me retulit, nihil de facrificio Chrifti cogitan-
„ dum, nihil effe tenendum quod haberent χο-
ή tbcntic* fcripturc, contra quas Berengeriua ni-
„ hi! habebat. Hoc tibi mamfeflare voluit ut fe-
„ curiorem ad nos fiduciam flt alacriorem fpem
„ habeas. Ita erraticis confcnfum meum ne fe-
„ eundum opinionem eorum quod legeram intet-
„ pretarer, negavi. Confcntire me bis que me-
„ cum Papa egerat omnino confirmavi. Ita me erraticorum vecordiam evafiffe jam putaveram, cum Papa nefeio a quibus perfuafus, & quafi de arce dejeâus, fubito a me exegit unde nihil ante confeffum Epifcoporum, nihil in cooffeffu per fe vel per alium egerat; quod nulla eum a me ratione exigere poffe quafi l'ecurus jqm eram, ut proftratus humi confiterer me ad tempus illud ufque erraffe, pro eo quod dicens de facrificio Ecciefie pania & vinum fiterata in altari funt corpus Chrifti dc Sanguis, non >ddidiffem *fabfUatiahter.* Qyid dicam? Subita Papa? vecordia perturbatus, Deo non donante mihi conftantiam peccatis meis exigentibus, ne continuo mihi ipfe Papa anathema faceret & vulgus, quod quafi neceffario confequebatur, io quam vellet mc necem arriperet, proftratus ut jubebat, facrilega voce me errafle confeflus fum. {ia mecuiu agens; qui te occifuri funt omnes Cbriftianooomine gloriantur, ab omnibus obfequium m nece tua Deo prnftitiffe putabuntur. Facilior tibi erit ad divinam mifericordiam recurfus. Evolve te utcumque de poteftate erraticorum dc manibus Ad ~~hoc me facrilegium duo folum quam fupra potui~~ esufa dejecit, fed etiam *hxc* quam nulla fubfcripturus fum falfitate. Pertulerant ad me quibus non credere non debebam, domnus ille Montifcafiini Abbas & Petrus Neapolitanus ejutdem cœnobii monachus, de cujus Laude interim tacco, ne forte infafficienter agens, quid amplius agerem non habuiffe ab aliquo reputer, voluntatem Papa: in eo fuiffe fi foli ilii aflenfism prebuiflem, me quamdiu viveret, loco aliquo quafi carcere claudere, ut mecum fentire de fetipturis minime putaretur, & ita adverfariis fibi compliant dc au-

~auâon:ata confirmanda veritatis miuitno labora-A CHRiiri r-1, A<' hoe n'ih' · pa,re n'i^r'cor<,'irum /·,·. confolationis Deo firmamentum quia indiguiflitno define ; & ad juflum Pape coram omnibus quod proteftioni nsec *fabdantialiter* non addidif-Icm orraffe me confiteri non horrui. Exaudi Domine, placare IXxnine , intende & fac ipintum meum, ur in tuo proficiam fpiritu, quanto mtarore poteft deficere, Bt qui omnipotentiam tuam parcendo maxime fit miierando roanifeftas, Deus omnipotens miferere , fons miferteordiarum tantum facrilegium agoofcenti . Ignolce infelicitati me*, lethiam falutatis tui quandoque reftirut , antequam veniat lalutaris ille tuus in majeftate tuade Sanftorum Assgekiruaa tantum crimen in tne ipfr ignis caniumens, 'congrui doloris igne canfurwi Et vos etiam mihi in Chrifto Fratres, quiaumque io fcripium iftud incidentis, fortes *ditet ôtoais tn* proximum chriftiao* *vires*exerite, con» feftionis meae Ixchrymas tniferanter attendite , mihi apud ommpotcutem tnilericordiam proficiant votis agite.

DE JOANNIS SCOTI L1BAO

fujctr m Itt cootra Berengorium eoacthu frequent taenlt».

G maa. Cossa xt 11, S. J. Ad montt 10.

Joannis Scoti de rachariftia librum non alium afle puto a quam qui extat hodie fub nomine Bertrami . Primus hoç. detexit Petrus de Marea Parilienfis arcbiepilcopuc , eaque de re fcripfit eruditiflimam epiftolam ad D Lucam Dachcnum , quae Spicilegii Tomo ». ipfo in lupine eft edita Pnecipuum illius argumentum eft, quod excerptus ex codice Joannis Scoti locus, quem me» in Afcetini epiftola teges, totidem verbir eo in libro qui dicitur Bertram! . reperiarur. Deinde librum fisum Scitus Caroli Calvi jullu fcripferat , ut ait Betenaarius in litteris ad Ricardum , Bertram» pariter in epiftola nuncupatoris , principis imperio adaftum fcripnife fe profitetor . Joannes Scons Pafehafium impugnabat ; in Pafehafium Bertramos torus eft.

Jhmfo'Hal A >iv4·A tf. ^4.

Unum eft in quo aflentm (eruentia hujus illuftriffimo eruditiilimoque iii&ori non poiTum ; quod opus iftud |am inde ab oho fuo fub emenriro Berrami no* mine delituifle credit ; id agence feiheet Joanne ipfo Scoto, ut hae tamquam larya udus, hatefeos invidiam declinaret. Primis enim temporibus , nulla Bertrami mentio, perpetua Joannis Scoti. Hincmarus, BerengaritH , Lanfrancos, Gmtniundus , Durandus , Afcelinus . fynodi Roman* , Verctllenfis , Parilienfis , omnes Joaonem Scotum operit iihus agnoverunt auftorem : ac ne femel quidem exprobrata eft aut commemorata nominis illa hitIo , quam ignorare non poterant , fi librum , quem (ciebant dicebantque efle Joannis Scoti, alterius inicnptum nomini videbant. Primus Sigebertus opus hoc Rerrramo adfcripGt · Ratramno tnbuit Anonymus a Cellotio noftro lll Appendice—mifcellanea ad hiltorixm Gottefcalchi editus , quem Sl geberto recentioiem aibitror.

Eft autem opetae pretium animadvertere , quod nuper in publicis de The.dntia difputatiombus pari eruditione ac facund a docebat Bullionarus princeps Emmanuel Theodofius dux Albretanus , nunquam viis fimul opera duo , quorum alteium Joannis Scoti diceretur , alterum Bertrami . Nono, undeeimo, duodecimo firculo , liber Joannis Scoti legebatur ; duodecimo & confequentibus , Bertrami . Magnum indicium unius epiidemque operis (prsrfertim cum id aliunde tam inulta perfuadeant) primum fub une, demde tub alio nomine prodeuntis.

BERENGARH AD LANFRANCUM c*nno

Epiftolp, cujus tneotio ia Romano concilio. **"'

Frein Lt»/ra<i Beriagctnat.

PErvenit ad ne, frater Lanfrance, quiddam an. ditum ab Jogelranoo Carnoteofi, it. quo diffimulare non debui ammooere dileâionem tuam. Id autem eft, *difplicere* tibi immo heretical habuifle fententiat Joannis Scoti de Sacramento altaris, in quibus diffentit a fufcepta tuo Pafcha"fio.Hac ergo io *re (i ita eft, Frater,* indignum fecifti ingenio , quod tibi Deui non afpetnabiic contulit, pratpropcram ferendo fcntentiam . Nondum enim adeo fategifti in fcriptura divina cum tais diiigetnioribus. Et nunc ergo, Frater, qtiantumlibet rudis in illa fcriptura vellem tantum audire de eo, fi opportunum mihi fieret, adhibitis, quibus vellos, vel judicibus congruis , vei auditoribus. Quod quamdiu non fit, non *afpernanter* afpicias quod dico. Si haereticum habes joannem, cujus ieutentias de euchariftia probamus.- habendus tibi eft hcreticus Ambrofius , Hieronymus , Auguftinus, ut de cactctu taceam.

Not G. C.

Hanc epiftolatn primus edidit Dacherius ex bibliotheca regia , ac deinde Fraticifcu· de in difftertatione de Benengario : quorum pofterior illam ipfan» effe, qu* in Romano concilio prolata fuit , ex eo probat , quod intellexit concilium ex his litteris, «sed Brreqgariar /mmoss *Scolax» extalicret,* Pa/cbqyfa* damnarrt , coMsasam *de etteborifie fidei tdvtrj· Jentiret* Qji* tria in hac epiftola praftat. Addo ego certiflirnum id elle ex poβren»a hujud epiftoha periodo: confxrarer modo cum his Berengsrii yerbis in epiftola ad Aicelmum; *t^erbo ">ett de* Jmmc *foeraat* › iwa *tcrxvdife omnia ilhat : fotecano^ae atttei* vidxfent ad* reas rras *te'tiantia, recitare tae fofe e» feriftu il·· loram, qoor praeeram babeadot effe aertveos ia eftfio-* pZx *ad Laifraacaao fi Joavtet itte beerettcnj haberetur.*

Observatio P. Antonii Pagi ad Ann. Ch. tojo. u. 4. & j.

Baronius n. j. (ecatus Andream Dandulum in Chronico ait in hoc Concilio Romano S. Leonem Dominico Patriarch» Veneto pallium eonceffifle , & epifeopta Venetia provincia & Iftria fcriplifle, ut huic tamquam Primati luo obedirent. Verum fafta haec in alia fynodo Romana ann. tojj. congregata , ut manifefte liquet ex epiftola ad epifcopos Veneti» & lilria , inter Leoninas ordine s. ab hoc S. Pontifice data : *Novent,* inquit , *vefira cbtriffima aoinr i» Cbnfio fraternitat bec ia vrx[enti buUShoae* vt. (qua eo Chrilti anno ufque ad Septembrem in curfu fuit) *cberiffitauta eoufretreoo* -ve- iff*·/"· *lyoodat» babitem tuam* Apdie judicio fynodi definitum fuifle ; *Ut aova totrol Teneti* . Ifirltc cafttt V*

Sic fleoe , inquit Baronins citatus r tram/ata/ *fait Patriarcbotat Gradenfit in Cenetnat ,* fM dw^rasu *tttalo Grodeo/h iedii fotitai erat.* Veram nonnifi Nicolaus V. defunflo Dominico Michaele Gradenfi Patriarcha , translata Gradenfi» ecclefia dignitate in Venenaram urbem › S. Laurentium Jufiimanum epifeopum Caftetlanum feu Olivolenlem Patriarchal· titulo auxit ; fupprefloque utroque titulo *Bc* Gradenfi & Caftellano , primum Veneriarum Patriarcham creavit an. rati. t. Oftob.

» AD CONCILIUM ROMANUM ....

A S. Latut /X /vfdaarads pajt albat , ld tft tina diti» 19. Aprtlit aaa» 1050. ctlibratatt.

ADDITIO.

Concilii hujus afta apud Labbeum nihil fe- erunt ahud ^rrter caufam Berengarii di- fcuffiam , ac definitam . Patres nulli ibidem oc- currunt . Nos ex. aâis Tullenfium epifeoporum legendis in anecdotis Martene torn. j. pag. 1080. portionem non modicam adorum ejuidem Concilii fupplemus ; Bullam fcilicet Leonis IX. qua cultum decernit S. Gerardo Tullenfi epifeopo ex decreto ejufdem fynodi , cujus Bulle pretium augent longo déduite ordine fubfcriptioncs epi- feoporum, qui concilio illi adfuerunt. Haec ergo Bulla Leonis.

Lea *Spifcopat ftfmu fmonm Dti, caafiir tc. tltfia catboli'a filiii l» Cbriftt falattat, tf aptfta- itcaat btatdiSiaum.*

Virtus divinae operationis in omnibus mirabilis, maxime tamen in fanâis fais, quos piwfci* vit, & prsdeftinavit conformes fieri imaginis filii fui, quos etiam vocavit, A juftificavit, ante- Îuam focula fierent, antequam ipfi exifterent . quia ipfe Dominus in evangelio dicit : *fattr attat afaut* aaada apvra/NT, *tf tgp optrvr.* Verum proculdubio effe quotidie oftenditur , quod dicit, fcilicet eos faoAificaodos, quos vocavit, eos vocandos, quos predeftinavit fola gratuit· mi* ferationis bonitate, non hmnaoi generis merito , quia naturaliter omnes fumus filii ir«, fic filii gebenne.Cum autem hcc dicere ceperimus, continuo patefacimus, quia ficut nemo accendit lucernam, dc ponit eam fub modio, (êd fiiper oaodclabrum ftatoit, ut luceat omnibus , Si in domo funt ; fic & Dominus nofter Jefus trifles illos clarificando miraculis in mundo , quos fecum vivere, dc gloriari *facit la* celo, ut qui per adoptionem faâi funt filii Det, prarvenieote gmtia pateat illos heredes effe regni , quod promifit Deus diligentibus fe . Paulo igitur ante nos in epifeopatu Tulleofi , unde nutu Omnipotentis, & omnia fuo arbitrio difoooen*tis, non ullis meritorum noftrorum proicdibas ad apoftolicam fedem translati fumus, fuit epi- fcopus nomine Gerardus, qui duo talenta, intelleâum, dc operationem a cclefti patrefamilias accipiens , divinam legem , quam medullitus intellexit , fic opere adimplere ftuduit , ut fieret dignus accipere illam defiderabilem a Deo falutatiooem : *ftrvt bnt, tf fidalit,* pate *f»ptr pooc» fvifli jUtlù, l*apra *oudta tt ctafiituei» , intra i» gaudia»» Daatnt tui.* Sic enim Domini fui talenta erogavit, fic animas lucratus eft , verba falutis praedicando, dc opere, quod praedicabat , exercendo , ut geminatam Domino fuo. pecuniam prefentaret , dc fibi «terna beneficia camularet. Lumbos fibi praecinxit, caftitatem fervando , lucernas in manibus portavit exempla bone operationis aliis prebendo . Expeâavit Dominum fuum a nuptiis fanâx ecclefi· non dor. miendo , fed vigilando prima , fecunda , tertia vigilia , anxius ad ejus afpeâum , fecundum illud, quod quotidie pfallebat : *Sitat ctrt>»l dtfidtrat ad fttttt afuaraar, ita dtfidtrat nia» ad tt, Duat. Sitivit i» tt oalaut utra, auaat toultipli. cittr, tara atra.* At quia fic femper animo fufpirabat ad Deum, ejus virtute comitatus anplicam ducens vitam , quotidie Chriftum in pauperibus ad menfatn fuam fufeipiens . quotidie piis aâibus infiftens, nec docendo, nec agendo, nifi quod fanftum & Deo gratum effiet, multis effulfit miraculorum prodigiis fanâitati ejus teftimonium perhibentibus ; unde adhuc plûtes te* ftes exiftunt : quod Ac idem poft mortem carnis cum Chrifto Domino noftro fpiritu -vivens , flt glohans, fepe operatus eft, & fope adhuc curaus diverfos languores, diverfafque infirmitates. Quamvis autem venerabile corpus ejus multis , ut diximus , haâenus corufcaret miraculis , & ipfe in numero fandorum divino fit deputatus judicio , nondum tamen in catalogo iïnôorum fortitus eft humana corroboratione numerum » quod Dei miferatrix clementia nobis ftrvis fuis reliquit agendum , ubi ad culmen afeendimus apoftolicum . Relidentibus ergo nobis Rome in fynodo io ecdefia Salvatoris cum multis coepifcopis noftris circa fexto nonas Majas, relatum eft auribus noftris ab Udooc Tulleofi uraepofito , eadem noâe ipfum Gerardum m viuone apparuiffe cuidam venerabili monacho , nomine Albixoni, qui lynodo intererat, quem ipfo Udo ni* miis precibus cooftrinxerat exorare Dominum o* ftendere fibi cujus meriti effiet apud Deum ipfe domnus Gerardus , qui tot miraculorum radiis emicabat. Videbatur ergo illi ipfum adfiftere fi* bi , quem nunquam corporaliter viderat , etiam nomen ejus audierat, &. dicere fe ipfum Gerardum effe, pro quo Deum decreverat exorare . Ad quod ille, gavifus, fedulo feifeitari cœpit, an effiet apud Deum in numero fanâorum , cui licio vultu refpondit, proculdubio fe efle cum Deo, dignumque ac juftum fore eos honorari in terris ab omnibus, qui honorantur in Caelis ante Deum ab Angelorum agminibus ; quam vifionem ipfi ore proprio divulgavimus io fynodo , exponentes ipfius domni Gerardi vitam venerabilem, converfationem mirabilem, miraculornm mollitudinem, efficaciam divine virtutis ad corpus ejus exuberantem. Et feaueoter faaâam fynodam iaterroÎavimut, fi deberet ut fanâus venerari, *St* fantur deinceps nominari. Ad quod cunâi tam archiepifeopi, quam epifeopi , tam abbates, quam clerici, ac laici, quorum utrorumque magna erat multitudo, quafi uno ore clamaverunt ipffim domnum Gerardum virum effis fânâum, adeo inter fan&o* numerandum, nominandum, *ft* veoerandum pro eo quod vivens in came teftantibus miraculis vir fanâus extirit. flt carne exutus qualis in mundo fuerit, In caelefti beatitudine pofitus mundo quotidie eifdem miraculis innoiefeit. Decrevimus igitur fic annuente, & laudante *ff*nodo, ut ex hoc fanâus habeatur, flt fanâus colatur 8. Kal. Majas tam Leuch· ficut S. Manfuetus, & S. Aper, quam ubique terrarum ficut exteri fanâi, cujus fanâi Venerabile corpus per nos ipfos cupimus transferre, & digno loco in altari proprio collocare ad laudem, & gloriam Domini noftri Jefu Chrifti, qui ideo faAus eft pro nobis homo, ut non folum falvaret eos g pec-

cr peccatis, fêd etiam conferat cia premium beati-n»d>ni». dc manGonem io Celis, obi ipfe cum Patre & Spiritu SanAo vivit, & regnat per fe-CB*· feculorum. Arnen,

NOMINA SANCTORUM PATRUM.

Qai praferipta fyeait ialtrfieeraai.

Dominicus patriarcha Gradenfis
Alinardus archiepifcopus Lugdunenfis
Leodegarius Vienneofe archiepife.
Hugo Bifuntinus archiepife,
Huocbertus Sicilientis archiepife.
Hildcbrandus Capucnfis archiepife.
Petrus Confanus archiepife.
iScneofis epifcopus
ohannes Portuenfis archiepife.
Wido Volaterrenfis epifcopus
Crefccntius Sil»® candid® epifcopus
Iohannes Velletrenfu epifcopus
ohannes Hoftienfis epifcopus
ohannes Savinenfis epifcopus
Johannes Tiburtinos epifcopus
Bcnediâus Salernitanus epifcopus
Leo Gagetanns epifcopus
Atto Camerinenfis epifcopus
Johannes Sicincnfis epifcopus
Adalbero Metenfis epifcopus
Obito Pifcnfis epifcopus
Htinricus Populonia epifcopus
Atenuleus Fclulanus epifcopus
Crefcentiu* Cerenfis epifcopus
Azo Centum-Cellenfis epifcopus
Gerardus Reatinenfis epifcopus
Bonizo Tufcalanenfis epifcopus
Johannes Suaqcnfis epifcopus
Gerardus Rofellanus epifcopus
Tbeodericus Orbienfis epifcopus
Harduinus Faneniis epifcopus
Herimannus Caflellanus epifcopus
Herimannus Gorbinenfis epifcopus
Aldredus Wigradenfis epifcopus
Leo Murenfis epifcopus
Mafio Montis-viridis epifcopus
Bonus Petroincnfis epifcopus
Bernardus Patavienfis epifcopus
Wahcrus Veroneofis epifcopus
Heinricus Spoletinus epifcopus
Ifembardus Thcancnfis epifcopus
Petrus Buturneofis epifcopus
Atto Marficanus epifcopus
Leo Soranus epifcopus
Bcnediâus Berulenüs epifcopus
Azo Folinenfis epilpopus
Altigrimus Immolenfis epifcopus
Gerardus Florentinus epifcopus
Fridericus Genuenfis epifcopus
Gozfrcdus Conftantienfis epifcopus
Mainus Pedonenfis epifcopus
Hugo Nivernenfis epifcopus
Ifembaldus Pidavenfis epifcopus
Arnolfus SanAooenfis epifcopus
Arduinus Tudertinus epifcopus
Hugo acchidiaconus ecclefi® Roman®
Petrus ejufdem ecclefi® diaconus, & etiam can. cellarius, & bioliotbecarius.
Sicco primicerius ipfius ecclefi®
Richardus abbas S. Benediâi
Hugo abbas Cluniaccnfis
Airardus abbas S. Pauli
Johannes abbas S. Sab®
Rcinenua abbas S. Bonifacii
A Johannes abbas S. Laurentii
BooaAus abbas S Johannis ANuo
Ricberus abbas S. Juliani CHmsn
Liudfridus abbas & Vinceatii
Gozfredus abbas da Vergellaco
Walerandus abbas S. VItoni
Gerevinus abbas & Rkbcri
Viventiis abbas S. Januarii
Leo abbas S. Cornelii
Martinos abbas S. Blafii
Felix abbas S. Andrea
Richardus abbas S. Ragneberti
Dudo abbas S. Mana
Percnefius abbas S. Salvatoris
Agino abbas S. Silveftri
B Adam abbas S. Ifaac
Teuzo abbas S. Petri
Viventius abbas S. Januarii
Willelmus abbas S. Apollinaris
Wido abbas S· Severi
Liuzo abbas S. Mari·
Albricus abbas S. Zenonis
Johannes abbas S. Salvatoris
BooaAus abbas S. Salvatoris
Lctus abbas S. Angeli
Stepbanus abbas S. Thom®
Rodulfus abbas S. Petri.

Iu hac pariter fynodo ab objects accufationi-bus fefe purgavit Guido Mediolancnfis archiepi-fcopus, & iterum commota lis eft dc ordine fe-C dcodi in concilio Romano. Pontificis enim dex-teram ambiebant Mediolanenfcs, quibus «mulos fe opponebant Ravennatenfcs. Decifum pro Me-diolaoenfibus aflerit Landulpbus fenior Hiftor. Mediolan. lib. J. cap. 3. his verbis: Ea /ravpr/s-te D. Guide Koaea apad Aeaeaaaae Pantt/ceai Lee-aene, r>/éf«e Leeae teafiliaae (concilium) andf/r raaa eptfcepit regeate, f«i aa/ra Papio /suadeas cr-/rfracwraS (anno fcilicet precedent! 1049.) ac-cafatat ejd. Qpi tam raegnifiit aeullii /apieatibat Clericit, ac Jfreaw^Easis taihlibat beaeratat ace»-fehenet qaafi plaaeba ipfe ia ca%£he (concilio) mittit, Ct diotrjii raintiti *PP*g<M0r/, tF «W-Hei taaeatbas, aliifyttt argaareatit taiaeiceraaa cal-Udet faperaffet i^fidiat, ette fubite [ait altenatie-D nibui dentefait, d* anbiepifcepi Kaveaaatit eft-entet, quad Aaveaaa/ arcbtepiftepat a douera la-tete apoftolici japer Medielaneafeae fedtre fearper it. beret, bellant graviffiataat ertaat efl, qaa peruHe Dea aaaaeate ettlefia Ambrpfiaaa per Gatieam fe. dear ipfeta viriliter devicit, Ü nhgiafe badie, fg jeatper tenebit.

Cur vero fynodum hanc, in qua S. Gerardus Tuileafis epifcopus ia Sanâorum album relatus eft ad annum lojo. retulerim, fecit auftoritas Wipcrti, qui in vita S. Leonis IX. aflerit in pofteriori fynodo, poft Allms celebrata, S- Ge-rardo honores facros decretos fuifle. Synodus poft Albas prior anno 1049. altera vero io«o. convenit. Infuper ex Aâis Tulleafium epKco-E porum coniist poft peraâsm folemnem illam vi-ri fanAi confecrationem Tullenfes facra ejus ly-pfana transferenda folemni pompa fufcepiile, id vero aâum die dominica ia. KaL Novembris, quod fane annum soyo. indicat, ac demon-ftrat, eo ipfo anno poft Albas confecrationem illam ad concilium procedentis anni 1049. per-tinuifle, cum nulla fuccurra/ ratio, cur trans-latio ad biennium translata fuerit. Qn® diAa fiat tum adverfus eos, qui eam confecrationem ad concilium anni 1049. cum Mabilionio refe-runt, tum pariter in illos, qui ad annum Jojj, cum Labbeo rejiciunt.

CON.

»·»·. I·I·.

CONVENTUS B R. I O 1)4 ENSIS

Iu quo Bereogarius conviâus , anno Domini ml . Leone IX. pontifice : Henrico I. Franc, rege . Guilldmo Notbo Normanni* duce.

D Àmnatni Λ·μμ Bercaganar rouira /Ìsm- fpargtrt ara ctffmnt . vert In A'irma· M fucctffu , difcimsu tu opéra Darandi Trttnn-fis abbatis de carpere & fanttuue Chrfis cujus hoc fut finem, c*rls femt: Is aurem (Berenga- 'Cm.iif»· jiu») dominicae Incarnationi» anno * 1053. Normannorum finibus irrepfu , & ad coenobium , quod Pratellis nuncupatur , appulit i cathpliçoque viro, qui idem menae regebat coenobium , • quo fic hoaefte fatis exceptus fuerat , multa blafphemus impie delatravit : quod ipfe quoque, eodem abbate , An»fredo nomine , referente , dum apud me fuper tanta impietate valde quereretur, non multo port agnovi. In multis itaque futailiter ad eodem abbate pertentatus , in yjriad. «fr.b.otoUi. & Pe.M„ r. pertus. Qcu inde digreffus, Normannorum prin- * tMttt»·/ cipem * feflinus adiit, quem fua quoque irreti- ΣΧα«1'λλγ< P«ttia fubtiliter attentavit. Verum ille licet r aetate , adoiefeenti» necdum excederet annos : tamen illum, quia catholice fidei merito praeditus erat, fit gratia, callide fufpeodit: fecumque, quoad regni Iui ad mediterraneam perveniret feriero, Briooam vocabulo, detinuit. Ubi undique coa&is catholicis ac lapientibus viris , fuper eadem rc difpoochat confliftum haberi. Ea ergo ventaui efi, flt res fequenti die ventilanda pro· poGta . Cumque multi ex tota Normaania lapientes , qm plurimi dc chri habebamur , conveniflent : praefatum bcrefiarcham Berenearium .to qtod«<s. 1«.™. «k rica, ia cujus eloquentia viftori· Gbi fpetn pofuerat, ita coram omnibus confutaverunt, atque evidenti ratiooe fuperaverunt, quatinus eis filentium imponerent , verborumque quibus fidem catholicam tuebantur, afienfum ab eis extorquerent. Mirrtt étiaéf, ipfum: Certmttin pttitffr : th· rictt tltitti mrht tnttrr9f>»ntilnit mbi/ rtfptnJiffi : fti nidn ad ea/ thltfft, srrvram udorr/ar catMitem JUtta, Ü auMiSvrwit »a Ltnetn pan-tifktat pltnat . utmutua ttaiput Λ Davandbss , cani inflaret conflituta dies concilii poftmodtun VgrceU'S habiti.

Cossa k. TI i S. J.

Convento» hujas anna* eertiffima dalignat Durandus , auto habitum efle docet ante Vercellenie/ concilium , quod anno ml . Kj I. Setemb celebratum » ex noltrn ad illud noti» moi intelliges. QjKxl ergo annum Mint. notatum apudeumdem legimu*, mendum eft manifeftiflimum. Qui» autem m defignando rerum quibus ipfe interfuit tempore , non aliquando labatur ? preferaim ft non annales digerit , fed ex occafi ne aarrtt I quod hoc loco Durandus fecit . Quid ft icnpferrt Durandus , m nus quidem Latine, fed or temporibus illis, eae mi I» Narmamua' finibus Irrepflt : fit pro . I», le- rt»fm

elle mi. nemini ut ipeso dubium erit, qui id modo logent , quod ad Vercellenfe concilium mox. annotabo.

Opponitur, Pritehenli» monaftehi cdificationetn anno Mini, adicnbi in chronico Beccenli : nullum ergo fuille Pratellenlem abbatem anoo ml queo» Berengarius adiret . Royua in doft (limia fuis vindiciis, chronico Beccenli Vvillelmum Gemmeticenfem aholque opponit , ex quibus intellig cur conflitutum elle boc cernobium anta annum mu Addo ero «etuftrora elle quoque illius initia - Nam ex Gilbert! Candelam Prateltenfi» monachi codice MS. cujus verba deferibit Arturu» Monafterienfts, in Neuftria p>a, difeimus Eimtrdum Footanellemcm monachum a Radulpho abbate fuo ad retendon» Pratellenle monafterium miffumefte, eiquepnefuiffe annis decem Ob.it autem Xadulphus ille Pontaneilenlia abbas anno mkI vii. itaque anno decem ante Ansfrodum abbatem . Ii non perfeAum, at certe inchoaltum erat Pratellenfe monafterium . Beccenle igitoe mopafteno , quod dudura ante'inchoatum fuerat \

Ad «ratem Guillelmi ducis quod attioet : (ubduftfe Λι.» G«i(- ommbus repeno , anno» turn xxiia. natum fuiffe . O> I·I·I ·»·« Aeanem en na fu fle cum dux renuntiatas eft, difcimas ··»·- ex * Oiderico i adeptam autrm banc dignitatem anno ·IÙK».o,. mxxxv docent O'deticu» * idem. & Willelmus · Gem - · metiienO· . Emrndandu» igitur Ordericus *, apud quOna GuilMmus moriens anno ml xxxviii. ait fe anoos I kiv. . ^Ib vixiffe : fenbendum enim I viii. emendandus etiam , · cum dicit ibidem Guillelmu* te ducem fuiile annis ferme t.vr. fcrfbendum enim r. non cantum ex initisame tnodu ratiombu», fed etiam ex alio Orderici * loco.

CONCILIUM VERCELLENSE,

Io quo damnatur Joannis Scoti liber, flt Berengarii dofirina, celebratum Kalend. Septemb. anno domini ml . Leone XX. pontifice, Henrico I. Franc, rege.

QU· in hae fyoodo contra Berengarium aâi tata luerint , in prrdido Lanfranci contra eumdem Barengarium commentario his verbis 'u»ft .·· cenieotur : Dehinc · declarata eH Spaedat Vertel- » V* preaiate Septembri y aedem pr^i- dente pentifee, e& ulehrata Percellis, ad quam vocatui */· voηβï . Eta vere prerepte tf precibut prafaii penttficu , nfqut ad ipfam jynadam fecum remaaff. la qua In aadaentia ernmum, qui dt dtver fit hujus mends partibus illuc convenerant , Joannis Scati hhar de euchartfiia hftus efi ac damnatus ; jentantia tua aapefita ac damnata; ffdta fanAa ecchfiat quam egt tenet, tf tenendam adjhrae , audita & aencerds arnnasm fenfu confirmata . Dm> D clericit qai le^atat taat fe effe dixerant, vahatee te defendere , la prima fiatiaa * aadita defecaraat, tf re- capti faat. Ai hae feateatia amqaaat dtfteffit faa&at Lto rn dnvauins fait caatihh , /<« pandas ipfe prafentiaet faaat tabtbaft, fta qaa ptr hgatar feat ro itvtrfit prtvnctit mgrr^an iefittait, fiua /e·· mtia nan tffapit facctfftvtat qaoqat faaat fthtttaae-ataria papaaa I^iBaraaa . Huculque Lanfrancus de Lib. »· Efynodo Vercellenfi ; cujus meminit etiam Guitmundut in commentario , quem fcripfit de corpore fit fanguineChrifti, eidemque prcfuifie Leonem pontificem Sradit

ANNO CHRISTI

NOTM GABKIBLIt

Hermannum anno ml hoc concilium adfcribentetn fecuti omne* erant.* donec prodeunti nuper Durandi Tro1mentis abbatis libello, qui annum ml iii. defignat, adhaerere nonnulli maluerunt . Veterem eaoebam aderit Francifcus de Roye , ium argumenti* plurimis , tum boc prelerum , eoque, ut diffiteri ndmo poteft , certiflimo : quod anno ml iii. Beneventi Leo pontifex a Junio ad exeuntem annum moratus eft , imfbo, ut *ajunt* nonnulli , ad confequentis Martium . Septembri ergo , intereffe Vercellenh concilio non potuit .· lapûunque effe vel Durandum , vel ejus exicriptorem necelle eft . Qua de re vide, quzfo,quid modo ad conventum Bnonenfem annotaverim.

Rrcentiorem epocham in&rmaffe , prifeam confirmare eft . Eam tamen lubec, ut fymbolam etiam meam conferim, peculiari argumento aflerere. In Remenfi concilio anni mxl ix. vocatus fuerat, ut fupra leçifti,Dolerait* epdcupui cum czteri* Armorie* antiftitibu* ad concilium quod medio Aprili (anno fcilicet ml .) Romr celebrandum erat. Non adfuerunt : quapropter eo* e(communicavit Leo papa per litteras , ad Brittonnm principem datas quas fupra edidimus . additque .· *]Quod fi ercufare /e r'ttonabiliter valuerint, Vercctlnfi conilho K*lmdu Septembru future prafentet interfint*: M/f«r *tbe, fi Deus permijerit , erimus, cemfet eorum auditurl* . En igitur poft concilium Romanum anni lojto. Vercellenfe concilium, eodem anno , Septembri menfe . Quid aliud quzrimns ? Septembri habitam hanc fynodum didiceramus ex Lanfranco : habitam Kalendis Sepremb ex hac una Leonis epilbola difeimus.

Edu». d. JLuc» D«che-

ASCELINI ET BERENGARII

Litters mutus, port Vercellenfe concilium datz.

I.

Fratri Ajcelino Berengartm.

LOnge aliter vobis feribendum fuerat, fi mihi id liberum vis divina feciffet : quod quia non ht, feribendum vobis utcumque putavi . Per vos igitur tranfiens difpofueram omnino nihil agere cum quibufeumque de Eucharillia, priufquam ia· tisficerem m eo epikopis, ad quos contendebam fecundum euangelicam & apoftohestn feripturam. Inde faâum cil ·, ut nihil pene vobis oppoiue U rim , mhilque confenferim in colloquio 1B0 , ad quod quam indigne tunc conveneras, ntomittam czteros , fi rem confideres , non latebit. Inde facium eft , ut etiam tacuerim ad damnabilem & facrilegam illam Willelmi fententiam, quam pronunciavit omnem hominem ad menlain dominicam debere ad palcha accedere. Ut ergo ad rem veniam, audivi nunc jaftuare Willelmum, quod negare nequiverim haereticum elle Joannem Scotum. Quod falfum effe, teftis inibi es , fi latis meminiftt verborum meorum : quamvis hzreti. cum habeas tu quoque Joannem Scotum: quam mconfiderate, quam impie , quam indigne lacerdolio tuo non diutius te nefcirc permittat, ille de quo apoftolus fidelibus promittit , /ed êX A *<]uid aliter fapitu , & boc vobit Ûικι revelabit* . Sapis enim contra omnes naturae rationes , contra evangelicam & apoftolicam fententiam : fi cum Pafchafio fapis, in eo quod folus fibi confingit , facramento dominici corporis decedere panis omnino lubllantiam . Verba autem mea de Joanne hcc fuerunt , non pervidifte omnia ilhua, ficut etiam nunc verum eft , quz autem vidiffem ad eam rem pertinentia , recitare me pofle ex feriptis illorum, quos przfixeram habendos effe h*. reticos in epiftola ad Lanfrancum, fi Joannes ille hzrcticus haberetur : cztcium fi quid in illo

A viderem noo fatis delimatum, facile me improbatunun effe. Hzc & vere dicebam, ft in nullam excuflionem ex tranfitu *venire* contendebam, propter caufam fuperius didam. Duo tantum protulit ille, ficut nofti, vir optunus, quz a me audita ad eum pervenerant. Convincere ipfa verba m confecrationem panis inftituta , non decedere facramento pania materiam : & non effe virgam epifcopalem , animarum curam. Horum prius ego, ficut meminiffe potes, confirmavi; & ita planum eft , ut fufficiat hzc fentirc & convincere etiam puerulus in fehola coniiitutus , qui vim junâurz verborum non inftrenuc callet. De fecundo immo dixi, &. confirmavi, & confirmo, virgam illam elle animarum curam ; ut facile advertere B poffer, qui vellet, quid lentircm . Et nunc quod apud epifeopos agere fufeeperam , vellem, fi mihi tutum fieret , faltem apud vos agere in audientia quorumcuinquc . Sed quamdiu non *pollum* , obiecro per numen Domini , ne falfum teftem te facias, quod Joannem illum ego damnaverim.- moneoque ut caveas, & ab evangelico illo ve.· ut *tenetu elavem /clentia, lj<fi non introitII*, ÎX *mtroeuntel intratre non finltit*. Meminerís etiam illius prophétie* ad populum deteftatlonis , ubi ait, *Populat enim ad irncundiartt provocant eft, tP filii mendacii', qui dicunt videntibnl, nolite videre ; tX o/picimlihul, nohte afpicere nobo ea qua refla flent* . Sicut ad me dixit in audientia tua Arnulphus vefter , ut permitterem vos , C fictit inftituti effetis, fectire. Quamquam totustn eo fins, ne quis tranfgrediatur terminos patrum, cvangeliflz, *|K>ftoli, Ambrofii, Auguftini, Hieronymi. Quod ita te habere , fi mihi fiat copta tecum agere , quantum de tua vigilantia Certi(fimus przfumo , luce clarius pervidebis. Scripti tibi hzc utcumque.- inteiim opportunitatem a domino colloquendi tibi expeftans. Vale.

I«. I.

ANNO CHRISTI

G. C. Convifhrs Berengarius in Rrionenfi conventu A ahis , cum hbi non conflit liet , rurfulque errores docerет tuos; srgre ferebat dici ab ii* qui colloqui iftu interfuerant , damnatum 'a fe Joannem Seotum. Illam itaque veluti maculam hac epifloia eluere conatur : iliaque addit, qua: ad przfens argumentum non IpeAanr.
Dacas port Vercellenfe coadliutn has littera* ortendic Afcelini refponiio ; ante Panfsenle , mentio quam bis hic facit Berengarius, epifeoporum, quibufeuru agit,

-IL

Domino Berengario frater Afcelinul.

Litteras tuas nuper Iztus fufeepi , fperaos fvftinum nobis tuz corretbonis fignificari gaudium quibus perledis laetitia mea verfa ett in mœrorem , cum priftinum adhuc affirmare non deftiteris errorem. O Deus.' ubi eft illa vivacitas , illa lubtilitas, illa prudentia , quibus affatim pollere folebas? Cum etiam illa quz in colloquio noftro difta funt, ut majora taceam , fi non diftimulas, oblitus fis. Illam fententiam Wil E lelmi dico, quam pronuocias dixiffe, omnem bominem *la* pafcha debere ad tnenfam dominicam accedere. Qyam fi fic proferret, facrilega urique judicari deberet : fed hanc aliter luiffe prolatam refles funt qui interfuerunt . Tuoc enim diftum fuit , quod & nunc teflificamur : omnem Chriftianum debere in paie ha de mcnfa dominica communicare, nifi pro aliquo crimine a fe perpetrato a tam falubri fequeftretur convivio? hoc autem nullomodo fiat, niG folo precepto confcfforis fui; alioquin claves ecclefi® annullantur. Sed ut ad me redeam omni re conGderara , non indigne me ad przdi&um colloquium coovcaiffe credo.

ANNO CHRISTI

do. Attuli enim meeum, quod quamdiu vixero; adjuvante divina virtute, centras, indubitabile, nuililque eventibus violabile in tacrario cordis retinebo: ndnam fcilicet & vinum in altari, Spiritus fangs virtute per facerdotis minifterium verum corpus, verumque fanguinem Chrifti effici. Quod feriptura atteftante, fatis evidenter probatur, fi non finiftra interpretatione temeretur. Joannem vero Scoturn, nec inconfiderate, nec impie, nec indigne facerdotio meo habeo: quem toto nifu, totaque intemiooe ad hoc folum tendere video, ut mihi perfuadeat, hoc videlicet quod in altari confecratur, neque vere corpus, neque vere Chrifti fanguinem effe. Hoc autem aftruere nititur ex fanâorum Patrum opufculis que prave exponit. Quorum illam fanât Gregorii orationem hic annotari fufficiat. *Perficiant in nobis tua, demas, quafumus, focramenta fwad continenti ut qua nunc fpecie gerimui, rerum veri, tale capiamus*. Quam exponendo przdidus Joannes, inter cetera fidei noftre contraria, *fpecie*, inquit, *geruntur ifta, ws veritate*. Quod non catholice diâum, it bene tuam vigilantiam novi, non ignoras: prefectim cum id in fepcdiâocolloquio non negaveris, quando eandem orationem cum expofieione fua ex Joannis libro recitavi. Verum tune, quod & nunc, objecifti nobis, te libellum illius nondum ad finem ufque perlegiffe. Unde fatis mirari nequimus, te, tantçfci licet prudetuic virum, tantopere laudare quod ignoras; neque enim, fi noveris, te laudavtffe crediderim - Novit namque prudentia tua, fic cavenda efle verba haretkorum, ceu pocula veneficorum, quae prius dulciter mulcent, ut poftmodum letaliter necent. Ceterum cum Pafchafio alitique catholicis non folum fapio led etiam veneror, & ampledor, verum corpus verumque fanguinem Chrifti a fidelibus in altari fumi fub fpecie panis & vini. Sed neque hoc, ut dicis, contra naturas rationes ago: neque enim aliud. naturam duxerim, quam Det voluntatem. Quis enim farse fapsens caufam rerum naturam vocet? aut non potius omnium naturarum, fit ex natura fui generis nafcentium, voluntatem Dei efle fateatur? Porro voluntas Dei tam efficax eft, fic omnipotens, ut ejus velle folum, fieri fit ac per boc voluifle illum aliquid, fcciffe. Onraia raiaa faacawyra *voluit dominas fecit.* Voluit autem panem fit vinum, quod io altari, landi Spiritus confecratiooe, per minifterium facerdotis conficitur, vere fuam carnem fit fanguinem potentia, liter creari; creando vero, quotidie myftice immolari. Quod & ipfe patenter infmuar in hujus facramenti exordio difcipulis fuis dicens: *Accipite tf comedite: boe eft corpus meum.* Ac ne leviter acciperent, vel qualecumque corpus putarent (membra enim Chrifti dicuntur quique fideles ac per hoc corpus) adjecit claritudinem, fic ait: qaad *pro vobis tradetur.* fimiliter fit de calice: *qui pro vobis effundetur*. Ecce quomodo nos inftruit Redemptor nofter: ecce quomodo aperit fic exprimit quod corpus, quem fanguinem nobis commendet: panem fic vinum difcipuli carnalibus intuebantur oculis, fic audiebapt a veritate: *boc eft corpus meum,* yvad *pro vobis tradetur:* fit, *bic Jan mis* «vrai „ *fai pro malin fundetur.* Quid apermit? Quid clarius? Quid dulcius? O quam fanum aftruere · Quam pcriculofum niti refellere, quod ventas alleverat. Hoc evangelift* teftantur, apoftoli conctonantur, fanâi doâores tradant, fi redo intclleâu percipiantur. Quifquis autem illorum bene diâa prave interpretatus fuerit r quid de eis mereatur, ipfe viderit. Neque vero mirari, vel diffidere debemus, Deum facere poffe, ol hoc quod in altari confecratur, virtute Spiritus lanâi, fit minifterio facerdotis uniatur corpori illi quod ex Maria virgine Redemptor «ofter affnmpfit: quippe utrumque fiibftantia corporea, utrumque vifibile; fi reminifeimur, nos ipfos ex corporea, fit incorporea, ex mortali fic immortali fubftantia efle compaftos; fi denique firmiter credimus divinam humanatnque naturam * conventfle perfonam. Edifferat mjhi cinis fit pulvis, fecundi, vel tertii rationem: & tunc *ig* fufficere credat ad primi expeditionem. *enim cognovit fetuum domini, aut cvfiliarius ejus fait?* H«c tibi breviter refpondenm, offendens me cum Pafchafio neque contra natur* rationes, neque contra evangelicam fit apoftolicam fapere fententiam. Denique per nomen domini me obfecras, ne faciam me falfum teftem quod Jdannem nobifeum damnaveris: quod libenter obfervabo. Verum de hoc uftis fumverus, quod fupra didam illius expolltionem in oratione Gregortana, ipfa veritate conftridus, nobifeum improbafti. Ad ultimum, timeo ne illud v* evangelicum, unde me cavere mones, in caput tuum, quod abfit, retotqueatur. Clavem enim (cienti* volvens, ipfe non introire videns, quoniamuniverfah ecclefi* didentis, fic quibus perluades quod fentis, nimirum introeundi aditum claudis. Quod vero domnus Arnulphus cantor fubjecit, videlicet ut permitteres nos ficut tnftttuti effemus fetv tire: bene fit faptenter protulit, tueque faluti, fi velles, eompendiofe confutuit. Deterruiflct enim te, ii poffet, ne per te folum, vel fi qui funt, per tuos foetos, viam mutare nitereris, quam doâores noftri tam fanât, tam fapientes, tam catholici, adeo redam, adeo delimatam, adeo protritam, nobis oftenderunt, ut nullus tyu eam tenuerit, exorbitet; nullus qui non tenuesit, non exorbitare nequeat. Sed tuee hadenus. Nunc te familiariter exoratum velim, ut ab hac perverfa mtentione dcfiftas, neve nobis inauditas vanafque credulitates ingeras, neve cibi tam libere committas: evangelic* illius gallinas alis nutriendum te humiliter fubmiitere non detreftes, ne preciarum illud ingenium, quod tibi Deus conceffrt, infatuetur, & ideò foras ejiciatur, & ab omnibus conculcetur. Pudeat *te* patrocinari librum, quem Vercellis in plenaria *(yoodo* damnatum, te quoque propter eum herefis macula notatum, audivimus. Redi ergo, precor, ad catholicam & apoftolicam traditionem, ut fle in te compleatur illud apoftolicum quod mihi direxifti: *Sed & fi autd aliter fapitu,* êT *bot vobis Deus revelabit.*

AD CON

**!*»

w AD CONCILIUM VERCELLENSE

Anno 105©. Kalendis Septembris celebratum

additio.

S-f M »."0 P1- '»»

COecihi Vercllenfii eftu njerien (rupem ή/rr-ctdntikei , fepplevitLekkeei, te tnpmt , fM dt illt eped entborei [eripit repent. £» ce&lie utr eddinet Bellen Letnu IX. Pepe ei Pttren ek-belen Meffihenftn S. VtSeru, jaaw m *te ipfe fy-indo deten lentiftx iden teftetxr. Velgemt tlien P. Mertent Anecdet. ten.* 1. *peg.* 171. *tn feeknc treeiferter.*

BULLÆ LEONIS PAPÆ IX.

Ad Petren ekketen MeffUdtnfen S. ViUerit.

Stdii eptftelice pnteflitnn , & ekketieat Veituti enfin S. Viàtrtt n cencedit

LEo epifeopus fervus fertorum Det, Petro abbati monafterii S. Viâoris Maftilienfis martyiis , & omnium apoftolorum, tuifque fuccelT nbus abbatibus, perpetuam in Domino falutpm.

Contenu apoftolica moderamini pia religione pollentibus benivola compaflione fuccurrere , dc petentium defideriis , congruum impertiri fuftragium . Ex boc enim laseri potiftitnum premium a conditore omnium Deo in fydereis coetibus promerebitur, 6 venerabilia loca noftris temporibu» ad meliorem fuerint , Deo jutante , cuiturn perduâa , & a Ixfione pratorum hominum proteâa. Quia tero tu, dileâiflime fill, cum ad fynodum noftram Vercelleofem venifti, tutamen noftrx apoftolic® defenfionis, privilegium monafterio tuo , quod proprie eft S- Perri , fapplici devotione a nobis poftulaftt ; inclinati precibus tuis, per hujus ooftrx apoftolic® praeceptionis leriem prsediôutn monafterium S. Viôoris Martyris, ommumque apoftolorum, cui tu pncefiemeruifti, ut liberum ab omni bumana conditione, & jugo confiftat , pro eo quod fub jure fanât Pctn pofitum, libertatem meruit adipifei, noftra apoftolica authomate femper efte decernimus quio etiam interdicimus, ne quicquam moleftationis , quicquam violenti®, aut rapin® in rebus ejufdem monafterii, & etiam cellis nomioatim , facrilega manu committere audeat. Concedimus etiam ipfi veftro monafterio abbatiolam quamdam , laudi Vidons nomme, apud Valentioam civitatem litam , quam nobis in ipla fynodo ipfius civitatis epifeopus *Pontini* manibus noftris reddidit,& per omnia refutavit, tunc ufque injufte detentam ab abbate S- Theodofredi ex tempore defoiationis monafterii fandi Vidoris . Statuentes apoftolica cenfura, ne ulla unquam hominum perfona, cujufcumque poteftatis vel conditionis , cujufcumque fexus, Atxtatis, contra hanc noftr® apoftolic® audoritatis defenfionem venire pretentet . Quod fi aufus fuerit, noftri cufpide anathematis tranfverberatus erit ufque ad dignam fatisfadio nem . Qui vero fe ab hac prxlumptione cuftodierit, benedidionem a Domino Deo confequatur, Ac ctern® vite particeps efficiatur.

Data VII Idus Septembris per manus Petri diaconi bibliotbecarii , & cancellarii fandx apofloliccjfedis anno Domini ML. Leonis oooipapae 11. Indrâione IV.

£jP QUERELA FULCONIS ABBATIS CORBEJENSIS.

Dt Epijctpe Anbieeeiifi edfxmmentnfijicni,

ALexandio nniverfali minifIro catholic® matris Ecclefia , humillimus Fulco cum fibi commiflb Corbejenfi csnobio. Patrum venerande , paternitatem tuam fupplex adeo , fuggerens vobis quomodo locus nofter Corbejeufis predeceflbrum veftrorum fanda audoriute adolevit : At eorum privilegiis libertatem, & immunitatem acceperit. Accepit quidem ; fed heu noftris veftrifque temporibus irritam facit Guido Ambianenfis epifeopus . Unde juftum eft Sanditatem veftram fcire a quibus primo locus nofter cepit t & ufque prxlcns tempus liber ab omni Ambi·· ssenfi epifeopo manfit · Sanda igitur Balthiidis tegina rexque Lotharius locum noftrum a principio fundaverunt, Ac quia quafi quadam peculiari familiaritate iifdvm fundatoribus locus ifte commeodabatur pro immunitate expetenda Berthefridum Ambianis tunc pontificem devotiilime expetierunt, de quorum idem Berthcfridus coepifcopis inis feribit. *Adierint* «ve, inquit, *domne Beltkildii region rteqee Lttkerint , poftelenttt neftre prtvtlegio locnn ek eit fendeten tnneeen O like, ren jieri ek' enet /- feter» Ankiennfi Epifeopo, pne petitione nol/itl,* yarns *nikii dtfjteen religioni, mbri. teintant fnfltt cevonikeu kektket , ije^den etien feet leceprtprut pewilegitt eitntie, et Afetiueefien leeut, et Linetefe, et deeeei Mercelli krflite, et Leeevte^/it ecclefie, nectdinet* f«rsd *petent, et fcilicet tf n eneiket ^ee iert lect ille eetitt-rnt, eellen denteetieeen ekketi inferet vtl fre. Diribet vel Cleneu , vel ctllit, vel fenelu , ltcen nje/ien eb ekkete nen edeef, tkrtfne lente exnee-Um ctxfeflen , & erdtnei prtet ekket tepettertl , indelgeet.* Hrc conccftio S. Eligio, S. Pharaooe, S. Audceoo, S. Auiberto , S. Geuefio , Ethbaldo, Emmooe, Adone, Audomo, Suphone* Burgundies, Draucoue epifeopis confentientibus , firmata ducentis annis maniit . Poft Ludovicus filius Caroli Magni Synodum totius Galli® Parifiis convocavit , Rothbenus Pafcbafius ejus lori tunc ubbas, cujus infigne eft volumen de corpore & Sanguine Domini , interfuit privilegium Berthefridi prefentavit , regia dignitas cum toto conventu aflcnfit , *»rchipr*iul Hincmants* fuurtt quoque privilegium edidit. Tali ergo auâoritate diu uius eft locus uique ad tempus Hodonis abbatis bic Romam adiit, privilegia utraque detulit; Benedidua papa utraque privilegia fuo privilegio firmavit , interdicens fub anathemate nequam potcftatem io abbate, fratribus vel quibuflibet perfonis loco fubjeâis, epifeopus Ambianenfis habeat , nec ad locum fine *permiffu abbatis* veniat. Idem concetfum eft a Nicolao papa, poft etiam a Cbriftophoro, qui utique fua privilegia fuper

AMNO CHKBTI fisper hoc ediderunt. Talium ergo auâoritate per A quingentos fere annos uta eft locos ufque ad tempus proximi prcdeceflbris hujus qui dicebatur Fulco. Ille inftioAu hujus qui nunc eft epifeopos fucceffor fous, aliqoid contraire privilegiis molitas eft, fed cito repolta deflitit. Io illa enim turba domnus papa Leo ad confecrationcm Ecclefia S. Remigii affuit, fynodus magna fedit, privilegia prcdtAa obtuli, domnus Papa legit, confenfit, io audito totius fynodi fub anathemate ne quis irrumperet interdixit: & quia etiam tunc diaconus eram, ut ordinarer Romam ire *jutât;* veni rdinatus redii, privilegium fuum hoc fuper negotio detuli. Ecce autem idem qui nunc ° epifeopus cum coarchidiacono fuo Joanne, Romam venit, multis criminibus falfo me denotans apud dominum Papam, infaper de accepta beoediAione apoftolica. Abfens eram; ideo uterqoe iUe & ego jofli fumus adeffe Vercellis, ut Synodaliter res ageretur, ftatutus adfui, acculatores nutet· nulli. Papa lileras domno archiprsfuli, ut noftris privifegiis aftipulatetur mifit, À Epifcopo AmbianenG ne quid impie ageret io nos indixit. Quoad vixit deinceps epifeopus Fulco, intrgralibertas irait loco. Fukotti foccetât prsfens Wide, qui funstnopere nititor irritare quod ratum eft^ tot apoftolicorotn ferflis auâoritate; hiac labor multus, multi conventa; inter que omnia aliquando mihi mandavit ut de bono ecclefi® darem, flt ipfe ita altaria cellarum, in quibusolim miniftraveraot monachi, quieta nobis faceret, gratiam fuam redintegraret, privilegiis ex toto confeotiret. Dedi xl. libras valens, vidente comite Balduino, fuiique tot Principibus, prxtyAz rei paâum firmatum, led ecce minus fervatur: pecuniam quidem accepit, altaria non dedit, nec paci confenfit: clericos noftros Ambianis evocavit, fed ire differentes excommunicavit. Hanc illatam injuriam non eque ferentes, tcftem conventionis noftr® comitem Baiduinom adhibuimus uterque ego feilicet & Epifeopus Cufteracum venimus, multus etiam abbatum & clericorum conventus; privilegiis m tot auribus leAis epifeopus refragari non valuit. Poft *htc omnia nondum* obdormierat ira animi ejus; & ecce Synodum habens me jutât intereffc, cujus rei poteftatcm in nullo 6bi dant privilegia, nec ullus prcdeceffor nofter exeeutus eft. Infirmabar, fratrem in negotio noftra defenfionis, laicum etiam qui probaret intereffe non poteft, miti; excufationem neglexit, excommunicationem vero non amplius feptem dies diflulit. Recitata injufta ligatione ad Archiepifcopi auditorium uterque no» invitamur: ipfe ftatuto 000 affuit, ego tamen affui, & audita noftr® rei ferie, archipreful attendens injufte prolatam excommunicationis cenfuram, iterura monuit ut lolvcret, monenti non adquievit, fed rurfos excommunicamur. Ecce, pater precipue, paftor egregie, tantus eft cumulus calamftanofiraj, tc fprj noftra, in le defenGo noftra, patienti membro compati debet & caput; te Deus przfecit Ecclefi®; quam acceptam juftum eft defenfare·' defolatus locus S. Petri, cui dignum eft adftipularc, quia fpecialiter es defenfor S. Petri, (a) anno CH,ê,?T‹

CONCILIUM PARISIENSE

In quo damnatus Berenganus coram Henrico I. Francorum Rege, xvj i. Ksl. Novembr. anoo domini ML.

CEkLrati cneilii ntt Mtmimi Darandas Ttarura/r: pa/ty-a® *dt Brimtnfi tlna* fw *différait, detfae liittru a Btrtalario ad Caraatntftt tUrint datu*: Cum autem, *inanit*, tanti mali fama crebrefcrivt, flt omnium corda fidelium vehementius percelleret, perque multos hujufmodi virus latenter A operte jam frrperet: contigit, ut ad aurrs etiam Regis Francorum Henraci perveniret. Qui confuItu fui regni pontificum, procerumque, concilium Parifiiscogi decimo feptimo Kxl. Novembris prccepit, ac profatum Berenganum, ut aut fua diâa patrum au toritate firmaret multis fibi obnitentibus; aut fi ea defendere nequiret, in catholicam cui obviare noo poffet fidem prudenter tranfiret, intereffe tantorum cœtui patrum imperavit. Interca con-E diâa venerat dies, frequenfque conventus prefulum, ac reliquorum ianâi ordinis clericorum, Menon nobilium laicorum Parifiis fsâuseft. Sed jam diâus Berenganus male confeienti® percultus terrore, ut juffus erat eo venire diftuht, feqoe cum Branone fuo, videlicet epifeopo Andegaveafi, fub quo archidiaconi fungebatur honore, pro eo maxime continuit. quia eodem errore, ut pote tanti viri credulus, fic ipfe nofeebaturinvolvi. Interea prcful Aurelianenfis quofdam apices in fcheda hand parva dlgeftos in confpeAu Damnium, fic regis, intererat enim protulit. Et prccipiat, inqnit, veftra fao&itas has littera* e Bcreneano editas, ft libet recitari: quas ego quidem ab ipfo nequaquam accepi, fed cum eas cuidam luo familiari, nomine Paulo, per veredarium diriberet, violenter rapui. Quibus fufeeptis, & ad recitandum traditis, omnium aures eriguntur, ora in filentium componuntur, corda ad iotclligendum, que continebantur io c>s, pr®pa> rantur; fed inter legendum multum repente fit murmur, & per finguia abfurdi lenta verba gr‹vis inflrcpit fremitus. Itaque omnibus talis ledio, quoniam nequitâma fordebat hasrefi, vehementer difphcuit. Damnato proinde communi fententia talium autore, damnatis ejus complicibus, cum codice Joannis Scoti, cx quo, ea qu® damnabantur, fumpta videbantur, concilio folato difeeffum eft; ea conditione, ut niû refipiiceret ejufmodi perverfitat» aotor, cum fequacibns fuis, ab omni exercitu Francorum, preeuotibus clericis cum ecclefiaftko apparatu, intlan ter quafiti, ubicumque conveniffent, eo ufqueobliderentur, donec aut confentirent catholic® fidei, aut mortis pcenas luituri caperentur. *Addit tu I» alta ftHta media, rumpt Tantmfi fana* 1055. error»»· *akjurafft, moxqat itd vomituni rtdiiffe.*

(a) Quanquam querela illa multo ferius feripta fit. quam concilium Vercellenfe celebraretur; attamen hi. ponendam cenfui, utpote in qua agitur de caufa in Concilio Vercelleoti ialtem audita. *Mtnfi. .£/*

ANNO CHKBO

Nota G». Cosuit. S. J.**

Btro.i·· >4 Convocatum hoc concilium intellexerat Bsronii» ex Theodumi Leodienfis epifeopi ad Hsnricum regvaa epiftola, quam mox tabjidatn : fed habitum non effe .eadem tpn epillola perihaferat. Arbitrabatur nimirum, Menncum diifusdenti Thaoduino silentam efft. Secus autem omnino efIV, a Durando Troamsufi, quem Barorilus non viderat, docemur.

Diem xvii. Ksl. Ncvesnh. Durandus *adfcrlbit:*dtrevellere hunc limitem religio eft. Neque vero cur.buc fynodus a Francifco de Roy« V. CX ante Vercellenibm collocata fit, caufc quidquam video. Nam quod ait Durandus, *infilrt temoni conclti fq/tmadam rcrcrlh Miti* : id non ad Parinenfe concilium refert, fad ad Berengarium refpoodere interrogantibus tunc temporia cunAantem ImmoPariGenfe coicilium ooo commemorat, nifi poil faâara de Verrellenti mentionem *t t~'* guam illam quidem, fed qux ad confihum fuum fatis effet, nempe ut cautam indicaret Beroogariani fileotii. Hoc enim loco Durandus, quod animadvertendo eft, ea duntaaat enarrat que aeverfus Bereugarium iu Gallia gefla funt In Brionenfi conventu, in Parifienfi *con*fiho, ac denique Tnronenfi: Romanas fynodos quatuor ne appellat quidem, Vercetlenfis mentionem facit, nomine uno tenui, ob eam quam dixi cautam: neque de ipfius aftis una eft apud ipiuon littera.

Cur ergo coafta Parifienfis fynodus, (iquidem in Vercellenfi conferta ree erat? Qpla fortecauiabacurBevenganus. Vercellis neque fe auditum etie, cum abeffet, neque legatos fuos, cum primo ftatim aditu „telleLanfranco, defecerint. Contumax erat herefiarcha. Vercellenfi non parebat judioo : ad id per Gallicanam fynodum adigendus. Ah« fubefte. quas ignoramus, caulx petuerunt. Qpod autem opponitur, caufari Thcodumum m epiftola fua, Bercngarium a Romano Pont.fi.e nondum effe deonatum. id vero Thenduinus, Ut mox. legenti conflabit, neque vero ferrbere potuit, cum Romanas fyoodi judicium ignoraro non pollet.

Hoc addo, non effe difceptatam in hac fynodo Branoms caufam, quantum intelligere ex Troarnenfi abbate poilumus, *lt* Tbeoduini confilia Henricum regem eatenui *lerutum effe.* Qjiid enim ille fuedebat? Ilocunam pnrcipuum (nam appendicis loco cetera) ut fuperfederetur judicio, donec *ruciperttnr* X«μμμ *fnlit audientle*, hoc eft audiendi *tc* cognofcendi poteftas, *trun efiftopu·· W« «porteai drmxrtiriit fubirefintenttam, prêter afafletitm tutsritrttm.* Ceterum Brunonem multis purgat Royus in differtatione jam *a me* laudata.

Hsnc porro Tbeoduini epiftolam hic edendam puta* vimus.* ex qua, praeter cetera, id quoque intelfges, fcripfide illum non quod a Rege exquilitum effet iphus fuper habenda fynodo conlilium. fed qnud ind.ftam

Epiftolam Barooius Durando Leodienfr epifeopo fri- buit; fed pridem animadvertam eft, iftius non effe ..E/ha quippe qui anno :o*J. obierit, annis omnino fex antequam Henricua regnaret : fed Tbeoduini, qui ejufdem civitatis epifeopus armo ro4I. creatus eft En tibi »- ■os epi o pat

£-Tb.q *GUrl,^» & ,,Vlftiffimo Aegl Freneotum He^ - Uoittenfi, rt»et, tempori* <0, Dvrandai rrgm çakraar/earw *lt» moderari, ttt t» aternam tum S»»3u ab emtipateate Deo mento debeat corenari.*

FAma iupremos Gallic fines pretergrefla, u>tam Germaniam pervafit, iamque omnium noflrum replevit aures, qualiter Bruno Andegavenfis epifeopus, item Berengarius Turonenfis, antiquas herefes modernis temporibus introdu- E ceodo, aftruant corpus domini, non tam corpus effe, quam umbram & figuram corporis domini: legitima conjugia deftruant, & quantum in ipG* eft, baptifmum parvulorum evertant· Quos ad revincendum & publice confutandum, eo zelo, eoque fervore, quo erga fanftam ecclefiam divina infpiratione plurimum femper ardetis ajunt vos concilium advocafle, ubi tandem illud totius nobiliflitni regni vetlri, heu nimia turpe opprobrium, de medio auferatis, & in cternum, u fieri poteft, ab ipia omnium hominum memoria deleatis. O pia roluatu › *& vere rege* dignifficA mal Quas utinam eflbftunp habere poflet, nt h>* » tanto (acrilegto eoo*viâos,* quod certe fisciNlmum eft, abfqae ulla dilatione debita ahio coofequcreiur. ,™71

Sed defperamsu id fieri poffe, cum Bruno exiflat epifbopus; epifeopum autem ooo oportet damnationis fubln lententiam, prater apoftolicam autontatem. Igitur omnes, quicumque ftuonafilii matris ecclefie, in maximo dolore potiti fumus. Nam plurimum veremur, fi illi miimimis & penditiffimis risis audientia fanfti concilii, ficut ipfi de poena fecuri poftulaot, permittatur, cam de Cauta prcfdmptiorra reviftoa puniri minime cooccdatur, gravifiima fcandala io omnium fidelium populo generari. Certe, quos videbunt B impunitos, & nequaquam a fisi gradus honore dejedos.* eoidetn putabunt ab omni concilio, aut vioci non potaifle, aut juftificatos efle.* enintque ut ita dicam, uoviffima'pejora prioribus.

Ergo majeftatem tuam omnes exoratam vellemus, ut interim illorum impiam, facrilegam, dt nefariam aflertrooem audire contemneretis : donec accepta Romane (edisaudientia, damnandi poteftatem haberetis. Qpamquam bujufmodi homines nequaquam oporteat audiri.* neque tam eft pro diis concilium advocandum, quam de illorum fnpplicio exquirendum. Tunc quippe haretici audiendi fuerunt, quando bcrefes ipiie, dt hu/ufmodi quaftiones, utpote qua: nondum ad unguem difcuffr fuifleot, in dubium ~~venire~~ po-C tuerunt : ut per congteflam certaminis pateiceret, utra para ftaret pro *defeaûooe* refîlât». Quod idem nuoc profeâo fieri non oportet, quia creberrimis fandorum patrum coociliis, tum etiam venerabilium doâorum clariflimir fentcmiis, ira omoia font eliquata, ut ne minimum quidem re(ederit de omni fece dubitationis. Sed & nos e* multia, epiûolarl brevitate cogente, pauca expo* nemus & proponemus exempla, pertinentia ad corpus & faoguinem domini. Art itaque B. Leo^** papa, &c. *Artit'l>> S. Letnii p»pe, CyriUi, Al*.ffar» Irtfi, Artgt&ai, Bafilii, Etrfebli, HiUrti, & T: »£***. letati notiliiverbatimfmtentiu, It*λ *perarat.* Quam* obrcm Brunonem & Berengarium jam anathe* ?«o. nutizatos arbitramur. Quod.fi ita eft, vere il* concilii audientia deneganda eft. & Ctam ve- (ISIS, cumque nofiria epifeopis (fi ita vobis Vld·· tUr) çutn amico VtftrO imperatore, CUBI ipfo, que vindlâa jo flatuatur, deliberaoeoinj u(quorum manus fupt etJlm «·<« 'P' iûl <««««. *H* afyt TMàttutt.*

BCRENGARII AD RICHAKDUM^^ EPISTOLA.

Mele rfua Dsshsnsi ToalUp- c„<li'

Data eft poft concilium Vercellenfe, cujos memicut .· data item poft Parifienfe cum faâaœ fibi a rege dicat injuriam. Quam enim aliam?

Dileffo fratri Aicmtràe Bereitgariuit falttom ac fofpitattut.

2Jia facile vobis faftum efle cum rege loqui nou nefeio: vellem, fi videretur & vobis, tn illi aliquod pro me faceretis, fi forte humanitatis, JibcralitaUa, digoitatifque *regiae*, atque Chriftiaultatis reputatione aliqua munificentia compeofaret damnum, quod ia clerico ecclefiae fu- injuftiflime, ac regia majeflate indignifilme, tantum intulit. Quod fi fileit, ab immodica culpa, fe modica cxpenfa, non modicum exolvit. Si autem non facit › me tamen prxfto nihi-

nihilominus habet io eo uno fervire regias ma- » «t fansfaciam fecundum feripturas illi dc quibus velit; injuftifljase damnatum Scotum Joannem, injuftiflime nihilominus aflcrium Pafchafium in concilio * Verctllenfi, perverte flere- indigoiflimeexpofuifle illi clericos Car. notenles (fi ita res afta eft quomodo ad me per. venit) fententiam de eoebariftia, quam in fciipiura habent gloriole memoria Fulbert·' epilcopi: quam quidam ipfius epifeopi putant fuiilcleotentiam, fed eft B. Auguftini: autem *prepietit* fMi *prepbtlent dt turde fit;* f«r *dicunt, het dicit detumui,* CNAV downs·/ «ea *Jit* hj««r·/. Propter Afcclmum dico, quod beati Auguftini verba ad pravitatem fui erroris detorquete non timuit: ficut quidam compatriote ilbus, qui apud Piftavum inter difcuiientes eandem beari Auguftini fententiam, hanc conjeâuram non eft con. fufus inferre. Propheta *dicit tranfiionum facramentum*, quod per fauces tranliret m ventrem. Quod autem hoc minus fidelitatis mee fervitium refugiat: noverit que feribit Joannes Scotus, mo-

,,le

*

vX*η·ΓΓ. 8'®

Aoiru illum fcripfiffe precarioque Caroli ".«g"·*" reeeftbns fui: qui quantum circa res gerendas perftrenuus, tantum circa religionem devotos, ne ineruditorum, carnaliumque *tlhiu* temporis pre. valeret ineptia. Eradito vero Joanni illi irrpofuit colligere de feripturis qux ineptiam illam converterent. Unde ferato portet defunâo patro, ciniam contra calumnias nunc viventium: ai fe malit exhibere indignum fuccetlione flt fede illius magnifici antecefToris fui, qui etiam circa nego, tiun iatelligeodarum feripturarum follicitus, ab erudito vivo viro, non ad teoebraudum veritatis lumen, tale exegit obfequium. akno

Sacramentum quidem tranlitorium eft; virtus vero que per ipfum operatur, & gratia qua in. Bfinuatur atterna participatio facramenti, multo, mm eft, paucorum communio caritatis. Qui dominum pure diligit, bene ad facramentum accedit. Mandatum novum, caritas. Teftamentutn novum, promnlio regni calorum, p gnus heredi* tatis, id eft iacramcntum communionis.

AD SYNODUM PARISIENSEM

yfut, *et edfcrtbitttr* **a** ***Ltiitt*** lojw.

ADNOTATIO CHRONOLOGICA

Ii M.ufi <<ppl f«t

DE anno, quo habita eft fynodus ifta Pariti enfis ita difletui in nota ad Pagium ad an num sojo. 15. Non Durandus tantummodo,fed fit author brevis chronici Elonenfis, vulgar Anecdor. Martenii tom. III. coi. 1396 fynodihu jus Parificnfis meminit, fed illam cum an. 1051. componit, feribit en m ad annum i Turn: *Qjttdem Bertngertut* Aadrgwea^aw *dt Ctrpert,* ***Û*** **Jaagaiw Darnw** *ebfurdetu,* ***G*** *reprobent* Cfaa/ffaaesv *cencitevit; unde Peri/iut iwitetui, emgregat·' Synede aaa* ***vnitj*** *ftd dettffe tjut felletteit ren tundrenelui tfl.* Es his certum annota hujus concilii, quem Durandus a Pagio laudatu* filet, intelligimus (quantum tamen Author Ineuntis foculi decimi tertii fidem meretur): *flt Pagina* in eo aflignando nonnihil exorbitatis depreheoditor.

CONCILIUM COYACENSE

Pro reformandis moribus eccleGo in ditecefi Ovetenfi, era ml xxxviii. id eft anno Chrifti ml. celebratum iub Ferdinando rege primo Caftell·, qui cognominatus eft Magnus, tempore Leonis papa IX.

TITULI CAPITULORUM.

DECRETA FBIDINANDI KEGtS,

flX *Senete regtue, tJ emntue tpifctperute mdûbut tentât ru Hi/penie degniieul,* aassuiWB *tjufdeot rtgut eptiueetun,* ara **ml xxxviii.**

PRÆFATIO.

IN nomine Patris, fit Filii, & Spiritus lanAi. Ego Fcrdinandus rex, flt Sancia regina, ad E reftaurationem noftra Cbrilliamtatis fecimus concilium in caftro ' Coyaca, in dmecefi fcilicet Ovetenfi, cum epiicopis, flt abbatibus, fle totius regni noftri optimatibus. In quo concilio * priaientes extitere Froilauus epiicopus Ovetenfis, Cyprianus Legionenfia, Didacus Aftuncenfis, Syrus Pa

a Contulit Card, de Afuiue bue Concilium cum exemplari Toletano MS. e quo variantes hafco deprehendit. MS. Capanea. a DeeA m MS. Tolet.

PalMMia· ledis, · Goums Vifocenfis, GomwosA Cšhluritsoenfis, Joonaes PampiloneoCs, Psire» Luesafis, Crsfcoauu Irieafis.

anno

CAPITULA.

I.

In primo igitur titulo ftatuimus , ut unuiquifque epifcopus * ecclefiarum minifterium cum luis clericis ordinate teneat in inis fcdibus.

It

In fecundo titulo, ut omnes abbatesfe & fratres fuos, & monafteria, dcabbacifta fo & moniales fuas , dc monafteria, fecundum beati Benedicii regant ftatota: dt ipü abbates dc abbatiflx cum fuis con* gregat ionibus dc coenobiis fine obediences, & per omnia fubditi fuis epifcopis. Nullus eorum recipiat monachum alienum , aut fanélimonialcm , nifi per abbatis fui ÔC abbatiflx juflionem. Si quis hoc decretum violare prjtfumpferic, anathema ftc.

III.

Tertio autem titulo ftatuimus, at omnes ecclefix & clerici ftnt fub jure fui epifeopi : nec poteftatem aliquam habeant C fuper ecclefias aut clericos laici. Ecclefix autem ftnt integrx, dc non divita , cum presbyteris dc diaconis, & cum totius anni citculi libris, cnm ornamentisecclefia'· Ricis: ita ut non facriticent cum calice ligneo, vel fidili. Veftes autem presbyteri *nt in facrificio, 1 amidus, alba, cingulum, ftola, cafula, manipulus. Veftesdiaconi, 4 amidus, alba, cingulum , ftola , datmalica , manipulus . Altaris vero ara tota fit lapidea, & ab epifcopis confecrata . Hoftia fit ex frumento 5 fana de intégra. Vinum fit mundum, dc aqua mun-D da , ita ut inter vinum , boftiam , dc aquam, Irinitas fit figuificata. Altare fit honefte indutum , dc defuper lineum indumentum mundum . Subtus * calicem , dc defuper, corporale lineum mundum dt integrum.

Presbyteri vero dc diacones, 7 qui minifterio funguntur ecclefix , arma * belli non deferant, femper coronas apertas habexue, barbas radant, mulieres fecum in domo non habeant, nifi matrem dc fotorem, aut amitam, aut novercam. Veftimentum unius coloris, dc competens ha-E beant . » Intra etiam dextros ecclefix laici uxorati non habitent, nec jura polfideaut. Doceant autem '* clerici filios ecclefix, dc infantes, ut fymbolum dc orationem dominicam memoriter teneant. Si qQif autem laicus , hujus uoftne inftirutionis violator extiterit , anathema fit : presbyter vero ·· dc diaconus, fi hujus juf- ··,» Conis deftrudor extiterit, feuginta folidoe epifeopo perfolvac, dc gradu ecclefiaRico careat.

IV.

Quarto vero titulo ftatuimus , ut omnes archidiaconi dc presbyteri; ficut facri canones prxeipiunt , vocent ad poenitentiam adulteros, inceftuofos, fanguine mixtos, fures, homicidas, maleficos, dc qui cum animalibus fe inquinant; de fi pœni-®tvre noluerint, feparentur ab ecclefia dea communione.

V.

Quinto autem titulo decrevimus,utarchidiaconi tales clericos conftitutis qua· tuor temporibus ad ordines ducant , qui perfede totum pfalterium , hymnos , dt cantica, epiftolas, evangelia, dc orationes fciant. Presbyteri ad nuptias caufa edendi non eant, nifi ad benedicendum. Clerici dc laici, qui ad convivia dctuudorum venerint, fic panem defundi comedant, ut aliquid boni pro ejus anima faciant : ad qux tamen convivia vocentur pauperes dt debiles pro anima defundi.

VI.

Sctto vero titulo admonemus, ut omnes Chriftiani die fabbati advefpcrafcentc ad ecclefiam concurrant , dc " dominica matutina, 11 Millas, & omnes horas audiant , opus fervile non exerceant, neo fedentur itinera, nifiorationis caufa, aut fepelieudi mortuos, aut vifttandi infirmos., aut pro regis fecreto ; pro Saracenorum impetu .

Nullui etiam Chriftianus eunt Judxis in una domo maneat, nec cum eis cibum fumat . Si quis autem hanc noftram M conftitutionem fregerit, per leptem dies poenitentiam agat . Quod fi poenitere noluerit , fi major perlona fuerit , per annum integrum communione careat; fi inferior pertona fuerit 9 centum ftagellavaccipiat

Vif.

Septimo quoque titulo admonemus, ut omnes comites, leu majorini regales, populum fibi fubdicum per juftitiam regant, pauperes injufte non opprimant , in judicio teftimonium, nifi illorum prefentium qui viderunt auc audierunt, non accipiant. Quod fi tcftes falfi convi&i tuerint , illud fupplicium accipiant, quod in libro judicum de fallis teftibus eft conftitutum.

vin.

i Forte , *Ocnfll*, vel , ut eft in Mice capituli· ex Wiomate exararis.
» MS. *ltk/ieHicux» McnafteriuHt* $ MS. , *elbeiB* , , *umnifultu» , flolim, C»fnl*n<*
4 MS. UMti» , *tiban»* , *Ko/μ* , *eUlntulicutn , nttnifubw*»* I J MS. *er f'tu'. titSt* / MS. *telin* .
1 MS. *C qui.* X MS. ÿ MS. jj/ra. jo U MS. deed vox *dma.* 11 MS. *aal.*
It MS *die dcrtinicu* . ij MS. 14 MS

ANNO CHRISTI

VIII.

O&avo autem ticulo mandamus, ut in Legione, & in fuis terminis, in Gallccia, & in Afturiis, & Portugale, tale fit judicium femper, quale eftconftitutumin decretis Adefonfi regis pro homicidio, pro raufo, pro fajone, aut pro omnibus calumniis fuis. Tale vefo judicium fit in Caftella, quale fuit in diebus avi noftri Sancti ducis.

IX.

Nono quoque titulo pratcipitnus, ut triennium non includat ecclcfiafticas ver tales.- fed unaquaeque ecclefia (ûcuc Ca nones pnecipiunc, & ficut lex Gothica mandatj omni tempore fuas veritates recuperet & poflideat.

X.

Decimo vero titulo decrevimus, ut ille qui laboravit vineas aut terras in concentione pofitas, colligat fruges : & poftea habeant judicium fuper radicem: & fi vidus fuerit laborator, reddat fruges domino hxredicach.

XI.

Undecimo autem titulo mandamus, ut Chriftiani per *omnes* fexta ferias jejunent, & hora congrua cibo reficiantur, dc faciant labores fuos.

XII.

Duodecimo quoque titulo prxeipimus, Ut fi quilibet homo pro qualicumque culpa

A ad ecclefiam confugerit· non fit aufus ali... quis eum'inde violenter abftrahere, nec perfequi infra dextros ecclefie, qui funt triginta pafTus: fed fublato morti* periculo, & corpori* deturbatione -, faciat quod lex Gothica jubet. Qui aliter fecerit, anachema fit, & folvac epifeopo mille foildot puriffimi argenti.

XIII.

Tertio decimotitulo mandamus, utomnes majores & minores veritatem & jufticiam *regis* non " contemnant fed, ficut in diebus domini Adefonfi regis, fideles B& reâi periiflant, &. talem veritatem faciant regi, qualem illi fecerant in diebus fuis. Caftellani autem in Caftella talem veritatem faciant regi, qualem fecerunt Sancio duci. Rex vero talem veritatem faciat eis, qualem fecit praefatus comes Sancius. Er confirmo totos illos foros cuudis habitantibus Legione, quos dedit illis rex dominus Adcfonlus, pater Sancias reginx uxoris mex. Qui igitur hanc noAram conftitutionem fregerit, rex,comes, vicecomes, majorinus, fago, tam ecclefiafticus, quam fxcularis ordo, excommunicatus, & a confortto fandorum fegregatus, & perpetua damnatione cumdisboto & angelis ejus damnatus, & dignitate fua temporali fit privatus. Finis. *Huc tx Cej. Çméubeu/i,*

trCOYAC ENSIS CONCILII

***Mu** Amphere, e fcbeiie tufituuie rejlitutum, unne* 1050. *eelebrutum.*

PRALFATIO LUSITANI EXSCRIPTOR.IS.

nohuM Eavsnea/i^Smas Baraaias *Tent. XI. Au-O Z uehum* *··· lojo. m AfS. *endue Ovetenfii Bcclefin Cejucenfe cencihum pubiicuvtt, emnti een alterum <«Jlt3erei, qui difhntt cenabum* ni *Juti ceUeStembut inferuernt, exempler Buremt funt ft n,l· Cerdtuulte <lt Aguirre,* fa< *ubum cedteem l* TelelMa ecclefie **iwnit,** ubi diflum conaltuiu **t*** tubet, celleiiim cum exemplurt « Burente publicuie oulgutnt tem.* 3. *cenciher. Hifpen. pug.* sop. ***tf fa.*** *edditit vuritutihui le3iouibut ex MS. redice Teletext, Bt »· eedem tem.* 3. *peg.* six. *ex MS. codice menufleni S. Fecundi publicevit* farayar *perara cupite ejujdtm ceecihi wrnecule ferment Hifpette untique, preut expreffe,* Û* *cencepte fuerunt* 1· *eedem cencibe. Mr»r entem idem cencihum multit eb ubn exempluribut dioerfum,* ***O*** *ficut up?.eret, pht quem uliut iutegntuti refiitutum, exhibente*[1] *e» MS. cedice rectifie Cemmbricrnfii, quutmrcenlii uemii en ttqtttere, ut ex chereffere,* ***tf*** *netu uppuret, emfel.* X1B. *fic hebet.*

ia *mtu* milleGma nonageGma tertia, fn nomi, ne Domini, & Salvatoris noftri Jefu Chrifti. Temporibus fereoiflimi, atque regis principis domini Ferdinand!, & conjugis fue Dona Sancita R.rginar, editum eft boc decretum m concilio.

in unum cum omnes epifcopi *conveni*flent : Petrus videlicet Lucenfis Metropol. Gmiliter & Troylmi Obetenfis ; Crefconiu* Urienfis, & A poftolica fedis; Cyprianus, Legionenfis; Didaeus, AHunaceofis; Miro ' Pakntme; Gotoice, Galagrotitanus, Joannes, Pampilonenfis: Item Gomice, Ocimenfu ; Cifnandur Portugalenfis cum omnibus abbatibus, refidente jam praedi âo principe fuper flumen Stolis urbe Cograoca pro corrigendis ac dirigendis reguli*, vel tramitibus eccleſi·, ut mos eft antiquorum patrum, ac iumendis tramitibus.

Agnofcitur, dc omnibus vobis cognitum manet fecundum quod ab anteceflbribus noftris, & hic collaudatum eft â prcfentibps, & conftitutum ; atque ordinatum fuit, qui obediences apoftolicts, dc canonicis documentis fic prsceperuot : (Jt omnis homo ex toro corde dt mente in cun&is aAibus fuis magis Deo ferviret, quam voluntatibus vanis. Nunc vero in prefens amplius proficiicentes, peccato, quo erant obduratas auresoo-flrcs.

1 MS. *tricornium.* a MS. *CtmeuAcm*

flru, ne audiremus legem, flt ne audiremus A-
c-uiusn [redacted]bam , neque quod hi facri canones
.·»·>Γ docent, fed involvebamur iu peccatisnoftrisquo-
A'm»>* tidie, propter quod multa mala venerunt in ter.
rTrTcr- r*". θ** hsuc rcn0 * ut omne> inunum
coadunati audiatis quid concilium hoc premo-
«mu··,C >> I-(fatûiau aliquibus rebus bonis innovati», fe-
kK pafeù" ciamus aliquid boni, propter quod a Domino
·«, M^w»t- mereamur a parcatis abfolvi ; ait enim Apofto'-
μΓZ·'»* *U1 ' P°,eft enim , ut fi quis timens Deum fue-
wth·· «·Λ· r*t, femoris verbo flatim obedit, fi, flt ad pnn-
cipum juffa, aut feniorum pro rebus temporali-
but feculi hujus accommodamus auditum, flt fa-
crmns quod jubent ; quarc pro falute animarum
Ik<H CO«H noftraeutn rebelles lumus, flt pertinace», ut non
•»ri («β« audiamus, dc quo nos prnmooec Scriptura fecra? B
«ic quidem praecipimus, ut hoc concilium , quod
per omnem orbem terrarum regni noftri ftatu-
iiM *«>bn« tam eft obfervemus ; afpesimus etenim fit vidl-
mu» nefanda miracula , quantam efuriem , ine-
diam , peftiienriam, cladem , flt magnam inediam
prooter peccata noftra retro aftis annis in terra
* «ptfcapl , IwMorofO· noftra paifi fumus.

Et ideo timentes atque tabefeentes illam vo-
cem , quam Dominus per Moyfem filiis Ifrael
Mr 1·^·!: locutu» eft dicens: Si nolueritis , fle non audie-
ritis me, addam correptiones veftras centuplum,
•CdriiaSi*·, flt conteram fuperbiem , flt duritiem veftram ;
fruftra feminabitis fementem , flt non reddam
4<ρ*·4<·<<, fruftus ftlOS ; COnfumCtUr incaflum robUt Vefter ,
nec proferet terra fementem , nec arbores poma C
prebebunt ; comedetis, fltnon faiurabimiui .Nam
ibidem in eodem loco fic ait : Si in pruceptis
meis ambulaveritis , flt mandata mea cuftodieri-
tis, flt feceritis ea, dabo vobis pluviam tempori-
bus fuis , βζ terra gignet germen fuum , flt po-
mi» arbores replebuntur , apprehendet meifium
tritura vindemiam, flt vindemia occupabit femen-
tem, flt edetis panem vcflrum in faturitate.

D«<' I. Nos autem epiicopi fuperius nominati *, con-
fentfeofe Ferdinaodo rege, & Sandia regina fta-
«« «Mx.r tuimus, ut in noftris fedibus teneamus canoni-
i» cgm & minifterium ecclefi* fenâ* pro
hic)«h«M polubilitate noftra impleamus,

•pifc·? a· Deinde flatuimus , ut omnia monafteria no-
gî.*q*<>â«*· Λ** fecundum poilibilitates luas adimpleant ordi- D
<i«'e»ti<i» nem fanâi Ifidari, vel & Benediâi, & nihil ha-
b*·0* proprium nifi per liceonam lui epifeopi ,
•C Nttubk sui fui abbatis; flt ipfi abbates fuis epifeopi» fint
»··4 ornai» bac pre fin» obedientes. Sic fanâi canones docent, flt nullus
4«βη· ·H>· cacmplari- eorum recipiat monachum aut fratrem alienum ,
nifi per proprium abbatis mandatum. Si quis au-
n<n ii. tem hoc decretum violare prcfumpferit, anathe-
ma fit.

4>in "'bT I,era tertiam monitionem flatuimus , ut om-
nes ecdefia», qus in unaquaque Paroquia haben-
u«<r hi. tor, in fuorum epifeoporum jure permaneant, fle
carici nullum inde fervitium laicis faciant, nifi
«[redacted] fua voluntate, flc fuorum epifeoporum juflione ,
'^· iccle^® fi®ì 'o<cg>*· & »oo divifie inter
«4n7·. * * presbyteros , flt habeant mioiftras presbyteros , E
diaconos, librofque de toto anni circulo, fltcum
ornamento ecclefiaftico , ita ut non facrificent
cum calice ligneo, vel fiâili. Vcfles presbytero-
rum fint fuperpilitium, amiâus, alba, fioâorium,
balteum, ftola, manipulum, flt cafula. Veftes dia-
conorum fini amiâus, albe, fit ftola. Subtus ca-
lice fit patena, flt defuper lineum corporale. Om-
nis altaris ara fit lapidea, flt ab epifeopi» confe-
ssâta, hoflia vero ex frumento eleâo fine alia mi**
tura, flt fiot fele, flt tota fit fana flt integra. Vi-
num etiam fit purum , flt mundum; ita ut in-
ter vinum , fit hoftiam, flt aquam fit trinita» fi*
gnificata . Ilii vero presbyteri , qui mimftetium·
ecclefie funguntur, habeant veftimeota ufque ad anno CHami
tallos. Armis bellicis non utantur, femper..coro-
nas apertas habeant, flt barbas radam. Mulieres
fecum extraneas in domo non habeam, nifi tan-
tum matrem, aut amitam, fotorem, aut mater-
teram, aut mulierem probatam, flt omnes indu-
taa nigra vefte, tam in corpora , quam io capi-
te ; flt dent fidejuftores, ut nec de eis , nec per
eas ullum adulterium fiat . Et infra dextros ip-
fius eccfefic lsici cum feminis *non* babiteat,nec
jus aliquod poflideant. Doceant autem filios ec-
clefi*, flt infentes, ut fimbolum , dt orationem
dominicam memoriter teneaht. Sl quis tamen
presbyter aut diaconus hujus noftri decreti viola-
tor extiterit lolidos fexaginta fuo epifeopo per-
folvat, flt gradu ecclefiaftico careat.

Quarto vero titulo flatuimus, ut omnes abba- D«r. IV. DiCirt hoc
tes , presbyteri , ficut facti canones praecipiunt,
adulteros, inceftuofos, fengnimixtos,fures, homi- »uu «sin,.
eidas, maleficos, flt qui cum animalibus fe coin-
quinaverunt , ab eeelefia ejiciant, fed primitus
ammoncaot cos, ut fint filii ecclefie, dt conver-
tamur , flt tunc fi poenitentiam agere dignam no-
luerint , feparemur ab ecdefia , dc a commu-
nione.

Quinto autem capitulo ftstuinms , fabbatbo t>«,. v.
pafebn , dt pentecofte» ut baprifmus generaliter H« 4«««
adimpleatur, flt fic nullus infans ante tostermi-
nos baptizetur nifi infirmitas coegerit. Ipfiquein- i. »4î«<·
fautes baptizari ante epifcopum adducantur
chrifmate perungantur . Abbates vero tales mo-
nachos adducat ad ordinandum, qui perfeâe, dc
memoriter teneant totum plaherium cum hym-
nis, dt canticis, dc bene inftruâi adducantur ad
ordinandum mediata quadragefims , dt mediato
augufto. Monachi ad nuptias non eunt, nifi tan-
tum ad benedicendum. Lsici quoque ad exequias
mortuorum non veniant, fed qui eas fecerint,
vocent presbyteros, diaconos, pauperes, flt debi-
les, qui non habeant unde retribuant.

Sexto autem capitulo admonemus , ut omnes D,<'· VI'
chnftiani die fabbato advefperafcentc ad ecde-
fiam concurrant. Die autem dominica matutinas,
flt miflam, flt omnes horas *audiant.* Opus fervi-
le non exerceant -Et non faciant iter nifi ora-
tionis caufa, vei fepeliendi mortuo» , aut - ifi-
landi infirmos, aut regis exercitum, aut propter
Sarracenorum impetum, flt Normannorntn incur- DmK i·»·
fum. Et oullu» cbriftiaous , aur chriflian» cum 4,1,1
Judzis aufus fit in domum manere, aut cum eis
cibum fumcrc. Si quis hanc iaftitutiooem frege-
rit, per feptem dies poenitentiam agat. Quod fi
pçnitere noluerit, fi major pertona fuerit, per an-
num integrum communione careat. Si inferior
perfona fuerit, centum flagella accipiat.

Septimo quoque ammonittotus titulo h*c for- vr
ma fervetur , ut omnes comites, fit infantiones
imperantes terne, flt regales villici per juftitiam
fubditos regant , flt pauperes non opprimant, flt
io judicio teftimonium nop accipiant, nifi tefti-
mouium illorum, in quorum *patientia* faâa ef-
fet caufa, vel culpa nofeitur* vei quam qui pro-
priis oculis eam viderint , flt auribus audierint ,
quod fi felfi teftes convifti fuerint, illud iuppli-
cium fubeant , quod in libro Judicum de falfit
tcftibus eft conftitotum.

Oftavo autem capitulo mandamus, ut in Le- d*,,. vui
gione, flt in fuis termini», flt io Galtecta, fltln
Afturias , flt in Portugale ficut in decretis Ado-
fonfi principis eft conftitotum pro omicidio fcili-
cet, raofe, fegtooe, vel per omnes fuss exaftio-
nes, ficut in diebus fuis , ita in diebus noftris
per-

ANNO CMXISTI >•«0. permaneat firmum; & in catella ficut in diebus Avi noAri SanAionis ducix.

Dm. IX. It MUm I·· |Wi m»4 Item 8000 capirulo mandamus, ut ecclefiafticaa bareditetes triennium non includat, fed unaquaque seekfia, ficut canones pntcipiuor, & ficut lex Gotica mandat, omni tempore fuai hereditates recuperet, dt poffideat.

Dwt. X. Deanvqjrero titulo praecipimus, ut de terris, At vincit in contemptionem pofins, ille, qui eas laboraverit, colligat fruges, vel fruâus, & portes habeant veritatem fuper radicem.

Oxr.XL Undecimo titulo ftatuimus, ut omnes fextaa ferias chriftiani homines jejunent, & more quadragefima hora congrua cibo fe reficiant, & laborent fuos iabores.

Dm. XU. Duodecimo autem titulo praecipimus, ut qnili- *** '>o<no» AUI *d ecclefiam confugerit: tam cum r,b^\<<·· homicidio, aut cum qualihct caufa, aut cum quo- [redacted] libet damno, noa fit antus qui cum perkeutus fuerit, illum exinde violenter abftrahere, fed fi-'"·..... ... cur lex gotica docet extra mortis periculum faciat ipfe debitor quantum ai juffum faerit, flt nullus homo fit aulus amodo, ut infra dextroc ecclefia qui funt XXX/& unum partui violenter ingrediatur, aut rabtor aut contumeliofase-· · xiftat, quod qui feceris anathema fit, & centum folidos cogatur exolvere. CHKISTI

Tertio decimo titulcX u‹ omnes tam majores, quam inferiores veritatem Λ ju Alliam regis non contemnant. Sed ficut in diebus Adetonfi priocipis fideles At veraces ei perfirtant, At talem veritatem faciant ei, qualem in ipfis diebus prakiiâore®gi Aifonfo fecerunt, At in caflella talem veritatem faciant caftellano regi domino Ferdinando, flt fuis filiis, ac nepotibus, qualem fecerunt illi duci donwoo Ssnâio, At ille talem veritatem faciat eis, qualem illis fecit pacer fuus comes dominus Saodius. D*cr. xu. 'ζ*·* £.1 V·* i»r».

CONCILIUM SIPONTINUM,

A Leone IX. celebratum, in quo depofiii archiepifcopi duo, anno domini * Mt.

HUjtu eexellii artHuriitm dfbentm Wtitrio, cm- Jar, is /mdfi *hajm ptat^ku vli», k«c vtr„* Ae/nat: xelo fanftx religionis fervent praful venerandus, apud Sipontum habito concilio, duos depofuitab officio archicpifcopatas, qui cummercede fanâum artumpferant minifterium, vitio olationis unos ambiens procellere alterum. Hae rsa/MO FF/fertar, src *eliU ufpieat* /medt Aaje/ seraria,

CONCILIUM PROVINCIALE

k MmtM TWt. Am<4. Apud S. Tiberium anno M L. congregatum.

Ex tkarurh Arultrf.

LIBELLUS SUPPLEX MONACHORUM ARULENSIUM

ad congregatos patres adverfus bonorum monafterii invaiores.

ORthodoxis patribus omnigena vencratiooe dignis, quos faoâa cx diverfis aggiegavit fides partibus, quoique nc&n m dikâione fraternitatia vinculum gemma caritatis, ponufi ibus videlicet, quibus collata eft curaccclefiarum Dei, grex tantillus alma Dei genitricis Maux cœnobii Arulas banc querimonia clementia veftra dirigit paginam, in qua funt adnotata pnndia, qua fe caulatur ab injuftis dt pravis hominibus per vim feu per donationes inlicitas, feufub prétexta cujuslibet fraudulentia, a fuo jure diftraâa. Nam oofcat almitas veftra profatum coenobium noviter adificari emptum pro uniorum amirtione pradiorum, non eft porte ooftrum illud ad perfeAum ufque perducere, ncceffaria deficiente qua fuftentatiom competunt fragilitatis humana Idcirco pradi&us tam variis cafibua fatigatus, Dei omnipotentis fupplex veftramque omnium depofeit clementiam, ut ob amorem ejafdem glariofa genitricis audoritate pontificali feriantur a vobis vinculo jufta damnationis, & excommunicationis quoufque retinuerint pradida prodia pradiâta Virginis. Hac funt vero nomina pradiorum dt militum ea poffideotium. In peinis alodem S. Marin, quem habet in comitatu Berchtraoo, id eft in Marola cum ipfa ecclefia, dt m Avifaoo tenet mulier Reioaldi qui fuit quondam cum filio fuo. Remuodus Arnaldialodem de Orlarios, Gausbertus ipfum de Pidre At de Urfiniaoo, Guillelmus Oliba ipfum de Corneliano, Guillelmus Johanms tenet S. Mariam de Panifar, & ipfas vincas de Clufa, W.llelmus Dalmatii iplum alodem de Maras, At de campo Eldrici, & de Trcfferra, dede villa Mulacha, At ipfum de Keixanos, Bernardus Olive alodem de ERutmors, dt de Kaftellone dt de Rodas, Aicardus Odonis alodem dè Rabdos, Bernardus Adal* beni ecclefiam de Chafamori, Arnaldus Johannis alodem de Elfinas, Seniofredus Miconis alodem do Terradas, At in Pines medium manfum, Deu(de franc manfum unum in Terrodas, Segarus Berardi tpfoa maofos Ac ipfos alodes de Terradas, At io Cirafia manfos tres, Ac ipfos manfos cum alode de Ortos, At ipfos maofos cum alo-

. < Hnc fy«o4us tnteyonenda eft Conciliis Komano A Vercelienfi boc eodem anno sojo. habiti* : fuir enim bu. jus aatd isdtio celebrata .' Vviberras futuidetu in vita S. Leonis Noni lit», a. c. a- narrato Concilio Sipontino fuv- ·** .' ladr reMtü· xrqfa Xmmmi rvdnl, *utl fotrxe tAxealtei rrvtlettt*t S. Gfrcrfax fati/*, Lmmscwm «sdr- *tun*, alras Fcr/bfon ia mmmv· jbaftvm* rMvpaMudiM» *faut.*

———alode de villa Rubeo, dc ipfos de Vilaro cartel- rualVri 'ano » ipfurn alodem de Cofta, & ipfum de Felgus, & de Valedella, dc de Campo Sambuce. Seguinns tenet in Albimano inter tnanloa Abordas Icptem, & ipfum decimum de Rabugadas cum medium manium, Ac. A multa alia nobis aufert. Udalgertus viceoomes tenet totum alodium dc Alleles.

SYNODUS ANATHEMA PRONUNGIAT

adveifut iavaforcs bonorum monafteni.

GUm finit* cogeret nos fides ex di»erfis ia nnum congregati partibus, fandam celebraturi fynodum idibus Julii apud beatum Tiberium, cum ieligiuforum multitudine abbatum, dc honeftiffimorum virorum utriufque (exus, status, vel ordinis; oblata eft querimonia pagina oculis nofiris ex monachis alma Marie Virginis cienobio Arulis, fimul cum pratnotata praedia que fibi ab injuftil tolluntur hominibus; pro qua amiftione rerum compulit adire prelentiam noftram, fuffiagium expetentes noftrum: quod illis negare non eft noftri ordinis, nec redum; eum in periculis fubvenire debeamus, dc in neceffitate conftnutis ferre juflitiam. Ob hoc igitur nos humiles JESUGHRIS1T pontifices advertentes tantam tamque inauditam fervorum Dei queri» moniam, inlliodu ejufdem provocamur ad compcferndum eam juxta nolle noftrum ad decreta canonum. Idcirco ego WTIFREDUS alma prirx Narbona metropolitanus confirmo, f UGO epifeopus Uietenfis. f ARNALLUS epifeopus Magalonenfis. t BER.ENGAR.IUS epifeopus Birerrenfis. BERNARDUS epifeopus Lntovicnfis. fGONTARIUS epifeopus Agatenfis. fBERENGARiUS epifeopus Elnenfis. Ilii <|ui fuerunt ad fnbverfionem de Malo, d< S. Maria, deRiarde, Roland videlicet & alii qui confenfi fuerunt, cum legatis ceterorum coepifcoporutn noftrorutn & cum abbatibus religiofis ex diverfis ordinibus Gothia ac Spania, nolentes exorbitare a regulis SS. Patrum, accenfi fhmma Spiritus fandi, percutimus eos, qui in fupra feripta.culpa atque ncgligentia funt aut erunt irretiti, fecundum quod in culpa funt aut efunt implicati, per gladium Patns & Filii & Spiritus fandi, & per anathemauzationem omniora quae lunt fuerunt dc erunt fidelium Dei, nifi ad veram pcenitenti-itu veneunt, & fecundum porte illorum emendaverint, fint extorres a liminibus fande Dei ecclefis, i<| anatbematizatione fint omnes luperius nominati, omnefquc tnaledidiooes veteris & novi Teftamenti luper eorum capita multiplicamus. Maledidi fint in civitate, maledifti in agro, maledida horrea eorum & cellaria eorum, maledidi cibi eorum & reliquia ipforum, maledida fint interiora ventris eorum & frudus terra ipforum armenta & greges ipforum; maledidi ingredientes dt egrediemes. Mittat fuper eos dominus fa» mem & pettilentiam & increpationem in omnia opera eorum qua faciunt, donec conterat eos dc perdat velociter propter adinventiones eorumpeifimas, in quibus relinquunt Dominum. Adducat Dominus fuper illo*· peftilentiam donec deIcat eos de terra qiiam pollident. Percutiat cos egeftate & febri & frigore ardore & eftu, & aere corrupto, ac rubigiue; & perfequatur eoe donec pereant. Tradat illos Dominus corruentes coram inimicis fuis. Sint cadavera illorum volatilibus in efcam & befttis terra, & non fit qui abigat. Sint perculit cacitate, A amentia, ac furore mentis; & palpent in meridie ficut palpari folet caecus in tenebris; & non dirigantur greffus eorum. Maledida fint capita eorum per feptem portas, id eft per nares, flt aures, fit oculos, & per buccam eorum. Maledidum fic cerebrum eorum, capilli, humeri, brachia, manus, digiti, frons, cilia, lingua, dentes, gula, pedas, dorfutn, cor, venter, umbilicus, interiora, exteriora, Apoflcriora, vitalia, inguines, coccc, geniculi, tibia, tali, pedes, planta, articuli,ve-junfturr, vifcera, ofla, medulla. Hoc omnia praenominata illorum maledida fint nifi refipuerint, & ad veram poenitentiam venerint. Et hac regula maledidionis atque anathemati/ationis fervetur, & permaneat in omnibus primatum ecclefiis. Quicumque igitur cum ptseuominaiis hominibus locuti *fuerint* Ictenter, nifi emendare eos hortati fuerint, aut cum eis manducaverint, biberint, dormierint, in aliquove participati fuerint, nifi refipuerint; fi clericus fuerit, proprio ordine periclitabitur, fi laicus aut femina, nifi paupertate aut metu deprehenfus fuerit, pradida damnatione perdendum, A anathematizandum, A excommunicandum fe erte perhorielcat. Ad· fynodus idus Julii anno Incarnati Verbi M. t. indiftione s f s. *anno xx. regnante rege* HENRICO in Francia anni cycli xvm. vi. Scriptum per manus Oliva. f GUISLIBERTUS gratia Dei epifeopus Barcinoucnfis, VTIFREDUS pruful t.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM III.

In caufa Gregorii VerceHenfis epifcopi, *de adulterio accufati,* ccrumque qui a fimoniacis ordinali fuerant, congregatum anno domini ml i. tempore Leonis pape IX.

HErmannus Contraftus in chronico res hujus lynodi m caufa Gregorii Vercellenfis cwf. copi, paulo fufius quam folet, iftis verbis recenfet: *Foli pnfcb» item dominal pope Leo fynodnm Rom» collegit, etbl inter tln Gregonam Vercellenfem epifcopum propter adulterium atm vtdua ijttedam avuncull fai fponfa eedmiffam, & perjuria perpeirata, abfentem (F uejaentem exeommumcavtt: ifaem tomen »« multo poft Romam vementem, fee-Infefleomm^ne promittentem oficio priori reflitmt.*

In hsc eadem fynodo ventilatam fuiffc quasftioucm de ordinatis ab epifcopis fimoniacis indicat epiftofa Petri Damiani ad Henricutn Ravennatem epifcopum: qua'cum ille ordinatos a fimoniacis ab aliorum calumnia merito, prout fupra conftitutum ac decifum fuerat, defendiflet, idque ipfis ordinatis gratum effet, libellum edidit, quem *Gretiffimwr* infcripfit, ideo quod in eodem de illis ordinatis ageret qui omnino gratis a fimoniacis ordinati fuerant, quibufqueeadc caufa idem libellus vere gratiflimus foret.

Infuper in hoc concilio Leonem fcripfiffe decretum de continentia clericorum, quod Conflitutum vocabant, teftatur PetrusDamianua inepiftola

ftola ad Cunibertum Taurinenfetn epifeopum ; A cepae ecclefia vendant famalae ,
chr m^i —— de femini», clericis malo nfu inlervien- chia .'eprebenderit facrilega prellyterti «jarixtiew ANNO CHRISTI
tibus, hec quae fequuntur ftatuta fuiffe tradit : *In plenaria plane friede faaOa ueeateriat Lee papa cenflituit , nt quacuneque damnabtlet femina intra Ammom neeenia repertreetur preibyteru prefiituta , extunc Ct deincepi Lateraaenfi palatte adjudicare», tur ancilla. Quid videlicet Jalutare fiatutune, aquitain jujlitiaqae plemffineum , w/ etiane per ornntt etclefiat propaganda* effit decemimut : euatenut pra cepte prttrf ipeflelica fedie edeffo, unufqaijque epifcepae ecclefia vendant famalae , chia .'eprebenderit facrilega prellyterti «jarixtiew prefiratat · aquitain Jalictt jure, nt qua facrit altartbui raputffe ftrvonrm Det cMvracaa/ar ebftquinm , tpja bec faltttee epifcapt per ditennutt capitii fut fuppleant faneeelattt*.* Huc Petrus-

Ceterum ex luccifis vepribus infaufta vitulamina rurlus exorta , falce apoftolica poft fandum Leonem papam amputanda fuerunt per fuccctfores pontifices , rurfumque radicitus excidenda ·

βββ»αηβκΜ£βκαββ»βκΦΪ£αβα»ιαβ«$9ηΑ»ακ:αιβ!βηα» AD SYNODUM ROMANA.

Anni 1051.

ADDITIO.

$vfriMW«na *Jtnnnit Sabtntnfi epifctpi centra Farfenftt* weascÀcr *in frnndn Keneavn Amie* tof I.

Si Mml s«fbi p'î »«<!«·(R«r· lui ScrifH

A Udiat Dominus & totius regni ..... medbra-B tor equiffimus, vel prime fedis epifcopus , audiatque eunda hec fanda fynodus , percipiatque jnflatn proclamatiouem , quam facio fuper abbatem Pburphenfem , a quo mulras & paffus ium, & patior injurius. Eft quedam ecclefia iu honore S. Michaelis Archangel) fits in monte , qui dicitur Taocia, videlicet in epilcopatu meo, que juris mei epifcopatus eft , cujus altaris audor , & dedicator creditur fuiffe Sdvcller bcatiffimus hujus alme (edis epifcopus; fuper quod altare non eft veritus artias ille aufu temerario maceriem adiere , & fupra tanti confcCTatoris violatam couteCrationcm miffas per monachos fuos cantare, nullo ve) faciente, vel jubente epifcopo. De ecclefia autem illa, nefeio per quem da C rorem, medietatem obtinet ecclefia fanû® Marie, cujus ipfe abbas eft; medietatem vero alteram epifcopatus poffidet meu>«. Sed ex h s me· dtctaiibu* inter me, & abbatem Hugonem , talis obligatio fada eft, ut femper tu tempore quadragefimali, & in menfc Majo meus ibi cum tuo minifter fedet, ceteris vero temporibus lolus fuus ibi fedet minifter , a quo tria xenia in anno ha berem. Et fi umqnarn abbas ille, aur aliquis fucceffor ejus aut venderet alicui, aut donaret, aut propter beneficium, aut quoquo modo, ipfiusec clefiae medietatem fuam.:..tunc ad meum , ineo- q rumque fuccefforum deveniret proprietatem . Et^ fi ego , vel aliquis fucceffor meus de medietate ipfius ecclefi®, que eft mei epifcopatus, aliquid tale feciftem : tunc ipfa medietas ad abbatis deveniret proprietatem . Et ecce domnus ipfe ab bat in his omnibus cecidit, quia neque minifte rium meum ita tradavic, ut decuit, neque promiffa xenia mifit, fed medietatem luam duabus Dei ancillis dedit . Arfit prxdida ecclefia una dierum, & poft combuftionem duxit ille epifeopum Siphonienfem, & me nolente, A nefeiente, confccravit eam. Cum vero nna dierum fciret , me iturum fure ad quemdam locum, mei ienio E it* juffione implenda, paravit adverius me infidias, & tales, ut fi me portet, occideret, aut fi non poffet, domum, in qua iple nodu jacerem, incendio cobcremaret. Cujus nefariae adinventionis extitit auftor Petrus monachus , qui dicitur dc Laurentio, A cum eo Darus de Uberto,Tcueo de Bcrixo, Albertious Adulterinus, Barocco, Petrus CafteUanus, Raino de Crefeeotio, Follia Joannes Ferrarius , Rainaldu* de Gaidone presbytcro, & Azolious . Umui dcuiqix tnci archtpresbyteri filvam incidit ob hoc, quod meum fidelem ilium cognovit , que non minus valuit , quam centum libra*. Cepit quemdam fcrvluutem meum, & quia dixit, fe meum effe, abilulit ei equum, & omnia veftimeota ejus. Pretcrea decimas omnes , que mihi pertinent , necnon & partem meam de bonis mortuorum , ubicumque valet, contendit, maxime tamen m Buccimano, & Vulpiano . His & alit* ab eo abbate preflus adverfitatibu* , proclamo me fuper illum , querens mifericordiam veltram, ut non fioatiseccIC' fiam meam, unmo tam veftram, quam meam , tantis adverfiiaiibus gravari , tantiique moleftns moleliari , fed potius liberata a perturbationibus tanti perturbatoris, grate* inde maximis Deo reddamus, & vobis.

His ita recitatis, quatfitum eft ab advocatodemini abbatis , ut domnus Papa , fanda fynodo concedente inducias permitteret ad fingula que Sabinenfis epifcopus conclamaverat , verius A iubtdius mveftigandum, & refpoodendum . Tunc bengna largitione permiffum eft- Aderant autem ibidem utriuique partis amici veraciores, & pacifici ferutatoret, qui ipfas res canonice indagantes , retulerunt domno Papas , quod per legem , vel facro* canones judicare vellet, ne ambs partes in detrimentum graviffimum devenirent , videlicet propter violationem A deftruâionemakaris, *tf.* reliquiarum ejus, quas auferre idemSabinenfi* epifcopus prcfumpfit, & propter depratdationes, five incendia, quas poflmodum domni abbatis milnum exercitus fecit. Nam proprietasecclefi® pro acquifitione, & authentica profeffionc antiquior . & anterior per omnia inventa eft hujus noftri monafterii fuiffe. Hoc fummus prcful certius difeernens, litem ipfarn, prouicumque potuit, fedare fecit, & edidit monaflerio huic mirabde privilegium (u® pie confirmationis de omnium hujus monafterii bonorum acquifitionibus liberrime poffideodis. Denique poft longum tenapus noftri, fcilicet diebus ita vidimus, & audivimus referentem , & certiffime teftantem quemdam R.om. epife. nomme Petrum jam menis vetulum, qui Rome morabatur apud fandum Vincentium juxta ecclefiam fandam beati Petri apoftoli, omnia, ut fupra diximus , coram fe examinata, & diffinita fuiffe, dt privilegium fic edi-

CON-

anno CHRISTI

CHRISTI

CONCILIUM MANTUANUM

A LEONE IX. CELEBRARI COEPTUM,

Et faâioforum tumolta abruptum, anno Domini ul ii.

S*Anttui panttftx*, repedans in Italiam, <s»7 FPÏ- *ktrtm in tjm vita*, concilium apud Mantuam habendum cooiiiiiuit quod faâio quorumdam pontificum, fevcrnateth ejus jufti judicii timentium perturbavit. Nam famihc eorum fautrices feelen, fubitum contra domni apo(loiici familiam moverunt tumultum, fecure adftantem antebafilicam, in qua publicum habebatur concilium: ita ut vir iaoâos cogeretur, a medio confettis (urgere, fit ante portam ad fedandum ftrepitum procedere, Çujus pnefentiam non reveriti, Deo ojlibilns, magis magifque in nequitia pertinaces, A nitebantur ad eum exarmatos confugientes ant· oculos ipfius confodere, & a valvis ecclefi· ut ibi tutarentur repellere. Ita ut impetus fagina-rum dt faxorum circum ejufdem ianâi auret dc ora volitaret, atque quofdam ejus vefte defendi cupientes vulneraret. Qui tumultus admodum difficulter fedatus, cçptum rigorem concilii tmperfidum coegit relinqui. Sed in craftinum eundi hujus (editionis incentores fevera examinatione damnandi, a piittimo patre funt mifericordi indulgentia abfoluti: ne videretur caufa ultionis afperitatem in eos exercere judicii.

CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM

frafidt Micbaelr Cernlarit patriartba Anna Mandant tjôj. fnd. K. Cbrifli rojl. iaiitosr. .

MICHAELIS B ΜΙΧΑΗΛ.

£xerwp/«w edr/x *fyntdalu ftnltntl», fub Micbatlt fyifii/Jattat tf unrverfalt patriarcha, a hictta Janftiffielt prttofyattllt tf chartophiact •«hfla, anna 6j6j.* J. *fndiil. naptix flant (·ftimo gradu.*

I'<rev τη; ἰχπθπστκ triutvîrcn; 4Ζφ» *III* Mr> γ«ηλ τῦ sr^wni?» Xj μχχ^,μΪ Χβτ^ιβίργν »<ρα Nranrtr *τῦ intmn* «*®»ν<π/^ν>λν χκρννφόλχχΦ* τη; *μεγάλη* txxXnr'ec, «α-Τ0 τν Γφ'. · ξi »τφ-, τη » *ιτινιμηχιν*, rifgj *τῦ μη -yivtdai γάμηι ἱβiiμ» ζχ^μῦ*.

Svppl Mi.fi

r m t·*. i liatu *f.»et*

R Etuiifli ianâiiTime, ad nofiram mediocritatem, cum quidam (obrims nati, nuptias lc l> t. *Gr»r. cum mvteem inirent, & in przlenti eas prohi-^. butfle, fic quxfiifti per littera» an non oporteat plO(,ibere, led permittere ulterius progredi. Nolli vero puifime qualia dc nuptiis legunlatores fanciverunt. Ajunt enun, Inter afccndentes fit delcendentes tn infinitum nuptix prohibentur, inter eos autem qui (uni a latere, eft quaedam prohibitio. V.rX, £h>4<L>iw, oppofita ei, quod eft in infinitum, particularem inducit prohibitionem. Idque mitnfcflum fit ex its qux rutius leges di cunt. Nuptiae conjungi prohibentur, fratres, con-iobrim, fit qui ex us, nai> dumtaxat. Quid hac D lege clar us requiri poteft? nihil. Qjionam in. do cenabitur quiipiam prohibitionem aut permtftio neo» alum tacete lupra eam qux lancita eft? Si jg lut terminum prohibitionis cx eadem cognatione nuptiarum legijlnor fixit ad lobrino» ufque. & quae his ulteriora funt indefinita reliquit, nemo eft qui legitimum terminum egredi poftir, contrarium n. continuit. Audi etiam expreffim permittentem nuptus natorum ex fobrinis. Heres, inquit, (cripta tub conditione, fi prone-E poti propatrui, proavunculive pronepoti nupferit, impleat conditionem, non enim turpes funt nuptiae. Qu<d na? quia odo gradibus (eparantur. Etfi cmm eamdem radicem idemque genus communicent lbbrinorum filu, graduum intervallum, & legislators verba, ad unionem rutius cognationem vocant, connubii jure concetto. Sextus enim gradus & inter eos, qui funt CX tranlverfo, fit inter affines, impedit omnino nuptias, fic

A 'NsirryetC · *ifpvmn* «FW t(u' *ημ»ηρβτ* preicmni, ὡi jUsMosnav TrvJv *Tu<rt%tt· ὑλφνν* <9po; *γάμη xivturtto* α^ηλοι rtwjp^t* *»?at*, π χαρβν *ιχύλυχχ* τνν «tî-ηi. χi ›£ητη<τα; *ijsf γραμμάπη r Sitv τῦ* ηη»» τν *yxpan μη* xasAbHy, *β>λ'»<r^t»«v* ^pa *Caiwv.* x. τ«να> &·*φιλ(Γαη, tüe »»ti* Γβμ®ν *tl* wjtM^tnu ^«Γ·τζ«ρτ. *φαχίγχρ^ txt* ?J3 *elvttrtur* ιζ *xxtkvw fil xtiptnnv t yaμφ* χαώλιιπι<4 txt Si ?ÇS ix vλβyi» iri τι χνλυτι*. τi vi» ΤΓΣρημα, arTrMjtrtM414U0* «ρὀ τ» *ἀτιρανην, μιιχιιῦ* η·γλ>μ «®λνσΠ- ›Ç *τῦη* ϋηλο» cÇ ®r ai/Orc *tl* νομ·τ *patri.* xw-λύοιιηιτ ·*<>; *γχμα xanattiav xStApei*, ô^ctètA-φοζ, ›Ç *tl* auî^J *Ttxnpfyrtt* μὀνβν. τι' τντν τβ »βμκ *vxpirtptr ζητήααί, τι* ; »$&». ›Ç rJ; *αν τι ι'τιχκρήβ-ειι χνiλυστν η αφιχιι itipav ùxtp τίιη ηδκ-iΗτρήώι» rttnraiBxl; fl pit* wv ôpvv τη χ®λυ<ΤΗ* *tx τῦ oùrü* >^'μ®ν· *νομη-* τη *μiχv·* iiβ-iξα5<λφ«ν ϋτηζβττν, «yx *τορρνήρμ* Ttinay «φη«Ο α'χ^ο κα, *irn* · ■ην *νομιχiν* βρβν *ύ-gtpCiwai &ωάμ$>φ·.* «»τσ«μ·-θiTH *γχρ.* x; «xw ns fÇii *TUTtfytifafwtjgfi-pniïw* i'χ/^i»ó/4»»·»(χ«μβν. ή ^ραφ^β-α (φîιτ<) • *ûtè α*ρι<πï* χλη,ΜνὀμΦ*, *ictv* nJ *τκτιξαiιK-* * «'·*·<" φφ ^«μηθï *rXnpvrw rUùxiptxiv. ü γάρ tti<* ^Tr* Èan" s'erv · *γάμ&.* ijÿ' *rij tlt* «ρο;'·-Τi,i rir *l-rftoi βΑ^μiτ* · . *fi ?àp* xjτη *û-

v τη \

ρζηί τη mïi y9»l(«κβiMAMβσπ w A
CHRIST! Φ I''*****» ».Î7k, «>V »' Φ β*ûμ&
iet'rnnf , < ή rS ρμ9&IX i·»*
c L
>ζ «JSk ni ^hx«Am, rvrçwpùo·* ?ÇĴ yipvt.
I μ^i Γβρ ï(ir9i &ι$μά)$ iriJfi sa xÀxyt'e,
tÇ Iti i^ii ΰξ << 'I' xâpra» àxnpyn ri*
?Ίχμ·ν, «j nv rtrtrvru itν; ÎfyXbH 'IIt el>
lySoef fût £<5μΛ», ruynqppnpStfL·» Iy*t tfuù
αυυυιλ4<η*, HΠ nJ» sa «λχ/ι'β, wn ήΰ tJÇ^ày-
ytftiai nrt» οι yapimç. rtf/fj^ini w »*i·-
μ·» 3*5m°* *· rai' ir»ti*r«m< ζη7ημ« , bx ci»aie
4 Tf vaptxvmnl ότκημων ^λσόμ^MO», < B
«Mîιφθο»· <VCM* ifyiMfy*». ita fjfyi ytip ήi
«4£ •ZwsdfWT®'"» ή>·ν όξ «y^.coxc,
«MsjAbvC rtwitMp^M* nl» <»mw, nS i^Siptt
9tejtAniijfyit (îttdpjl, τια> rliran» XeCf, tbv-
nt ι, «ΐιηλυπ /4>h, wc ΰζ αμiμχπμ. emwt-
φθοχτυ ffy yep*"· iw >xp ΰξχ'iΐλφ·. «p«Jnr
«poc 5ri«» μφχλάν t «·<ιψ<ά», itipai ηίρά
1ζ yarei tippnpBpei, π> ^«μηλ»β 5·μ!^<>ι , χβ
rnyotpS» x«r' «υφ κ'χ iη^ιiηη 7 ραφα ' ·/
ρφ, >*P **I α'Mιιλχi nmproy irt^airi 3*5-
μέ», e/ opJnt ό£$»·λφ«. H Si 5*« 7n; art-
ψ»»i τ ι«7 itfftfnu βΛ^μβî . < «rue β.^ομ»i
»«/7τ»π/i rtu>ay9/jfy&· fraSphi τια μιμψτν
ΰ'τιλκ ιχ·(φ4$ι, »«tvar'e« κ, Xrr
TÙ^^gXvytrpeti, ira τΐιν 0»7»λIώ. C* μ$ιî
«ιΓζ «μ τβ tpStp» iripv βιδμοϊ , ciârrv$ rl
ramper#- iw φ I.ιρχμ^o* τιλ·χ pna», ni»
H yt tri ni îβiiμp yàpn »* tipywm . nSv
Ji ix t Ac^i'b evyfyti» ό nJ <3^όι>φ χχτηλαμ-
ββvβμξυ*- iιoλv atùpnnu γκμ&·, £ χνβ^β-
»«.#· H»M κμ/ζiΓB!. bât yip 0 δ.πξαiδ.λφφ'
rl Tw i/<τι^«i»λφH 5oI«τχ> σv»Λpμv&»ι*ιηι κύ
τηη , χ q r? i/χ»ξïχ.λφ» ^vyâtr^ tut rlv tb
X«Çàç uiric avaBoi/raff· iiσ.ξαi.μφov , tb?w
<9pii w tax/τHi γάμιι xa^rÀwtrw aeri. μολvσ·-
μ>< Γβρ π η ycaaix, φθορβ , >ζ ρυρ-
• Aχ *»c μβ' * μΐ^9κ κκiAβτ^", <? ττ ήμικτ * ita-
firn arrr/Oiτ^·. irti iSt I αυτή »«»a>ç 9iKH9-
τη nJ* c^ ay^.rwsc *υvκμμζύη opoowr·»», iÇ
nJ» TXÎ u>rl(βvγ^μήχ tb β'μβ?>· era-
•fimt&tn. tta lCiopQl· Ir ^μφτήρ^ βχθ-
fMf iy/m; f ruljippnSr· n *wAu5r . nJ/ ^4** g
yip îk vXgfit evy^umiv μι» b £,'ζ«, £ »ηΓ»!
ptg. xjp itàfMpg nt Oλ«i»ïμ«τη, >ζ n> pX.ua-
nt pt^itn. Irai Si nJk ot'x^enira»» όζ iitya-
μ»ύ» τια e-tkar.» Hληφκ'χ/, JJ· Çcaw· T^*h
««·♦««» ·»«β1>η»<, < · Çftfp Miraxe*t'Ç«-
ι·μ»< fjtyrtt ιζ ruppuàySpat όξ tripe yziiK arpèi în-
pw , τι» ^άμ9» t^BTt Xiχ«λυμ^i·». b ifa' 5»r-
pèt rvy^pnei, α'λλ' ix nJ* v9μiχύ» ιιβηΓμά-
τυ» , qjq' <«vη 5»*»î , Uc cJ apy^s n
3iλυ ru.axrwnti nj ipp&i J Fip t'xn « 7« «-
iiλψiμB Γv»H, pia iri nJ jt.Jei η»vτ»)i >ζ α'5iλ-
<>ǀJ μ· β·«ρξ , xi λ»»τii vc3 tnupart xàu» XfXo^icot/ άΐιλφiΐ ή νύμφη , τια tuctijc «Alui
• evy7c9nar tîi c» arpiruxm α'3ιλφαi >ζ ruyfyiias * Avytrepju . cinyl yep ό
w>-* , τινχ TvtiTvc nJ* eiyyctiSa/v eût αζομνυ, iÇ τ/tn* άμiμπτυl <0poe-tA5a. en Tap 4>τό$
«· wr»r Àm TÛju tbî îOμφiζi μ» àitAflu , arv wpèç τια <9ρύτiιu ηύτvκ έ£α$ιλφiα' τ τîιύ 5h«v τΐώ μ^ζv,
(i μ3μη< àJt xapèi τlμ> α»iψ/«» yaptxè * συγγρά-φv rupCoXata . ixmJιι mïç tb *x7b ty njv
u» «uiri» da^ptS» apturi τΐζμiλημμαι. «»èç St τiιu έ.σ<ξχδiλφiω τvύτη , χ, rtu ptxpàv àvt-
4xatv, àvtxiripnnv Snrepat n ntetxiciw . ή l^/i y*P *pôç w ¢'7âoev αΐιλhβτη» 3«5μ·ν .
si Jr αηψ«χ ùxtpdàivn nv Γχπv , ig ttt vsy tâèopot frétal , «ru aM^ttl «λλρ*

jam contradas dirimit · Rurfus gradus o&avns· — -
permiffam habet conjunâionem , five E , qu. *nno
coeunt, five a latere cognati, five affines . C.r- u A
ta icptimum gradum omnis commit qusftio ,
que non aliter, quam jure c.t ilis fcient.r di(-
(olvjtur , & lincera *mente tcrrnintmr . Nam*
quaecuinquc conjugia perfonarum fimul coeun-
tium cx propinquitate fire affinitate feptinao ια-
clufa giadu conAitermi , ea inddToiuta manent ,
ui ex inculpatis copulata nuptiis . Duo enim
confobnni patrueleire inllrumenta dotalia com-
ponentes cum matertera amita ve magna, & fra-
tn» farorifvc filia, progredi» ex alia tene & pro-
genie , non imponent fibi accuiationci crimi-
num . Nam confobrini quartum a iè invicem
gradum obtinent ; amita autem (eu matertera
tnbus dividitur gradibus a fratribus forori(ve fi-
lia · Atque ita computatus feptimus in his gra-
du» acuta confideratioue fubtilique ratione , re-
prehenfionem effugit , propter prcceptum: cum
in aliis quidem gradibus qui feptimum prece- t
dunt, diijunfforum generum connexionem tem-
perans, veniat, fepiuno autem nuptias non im-
pediat . Cognatorum autem a latere nuptue te-
ptimo gradu comprehen/e, prorfus vetus tuot ,
C fugiendnque cenientur. Neque enim fobrina (o-
brioo nato copulabitur unquam, aut fobrino na-
ta, ad patria fui fobrinum retrocedens, eum ad
iuas nuptias alliciet urnquam . Hac enim etl ge-
nens inquinatio & corruptela , & cognationis
probrum, ac miflio incontinens, & * *legali op*
pofita diffidio. Neque enim eadem omnino pro ζ,'ζ|**
pinquitas peribnatum per affinitatem conjunda-
rum : & earum qua ex eadem cognatione &
fanguina progenite.- ut in utrifque feptimus gra>
dus perm (Tus fit , aut prohibitus. Cognationum
enim a latere radix una, unufque fons, licet di-
vertas propagines & *rivuli* diffindi intervallis .
DQuc emm propinquitates per nuptias conffituta,
duorum diverforum generum conjundionem tra-
hunt , ha velut cx alio geneie *in aliud* infitz &
coaicicentes , prohibitum continent connubium ,
non jure cognationis , fed legalibus ediâis , &
divina voce, & in unum copulante ab initio ma-
ri feminam . Non enim quod fratris mei uxor
una caro eli cum viro fuo, fratre meo, flt (ub-
tili mente ac confidcratione , * fponfa cenfetur · I»<I»»·
foror mea , etiam hujus omnem cognationem ,
in unam perfonam obliterans, forores , flt con
fanguiness reputabo * Offendit enim lex' , quas
earum non ducam, & cum qu.bus fine reprcheo <«·«o···άιI,
fione coeam. Non enim cum uxoris meer foro v·· h"i··
re, vel ejufdem confobrina, aut amita materte- y*^**‹°*
rave majore : fed nec cum fratris forons vel fi-
lia , dotales conlcribam tabulas , quoniam lexti
gradus flt inferiorum laqueis irretitus fum . At
eum fobrinc , paterne materneve hujus filia ,
vel cum pro patrui , pro avuncuh , pro amita ,
pro matertera: nepte , irreprehenfibilr ffatuam
conjugium. Nam illa ad odavum gradum remo-
ta eff : hxc autem excedit festum , fle ad fepti-
mum fubfiffit. Sic patruus vel avunculus £c fra-
tris forons vel filius diverte cognanoois confo-

ws* I

anno CHRIST! vajio namque leginmo ditUnr inter fe , ne et cognationem ullo modo cotnuminent . Nemo igiiur rede dixerit, affinitate conjundum & cognominatum abuGve cognatum , proximiorem «ut «qualem effe ei qui eft ex genere & languine: ut eam ob caufam lifdem nuptiarum claudatur finibu», quemadmodum fuperiua explicatum eit . Cum enim legislator conlobrioorum filios connubio jungi vetuit, fit fobrinorum filiis congrtffsonem pcrmifit, mhilc^ue de iis qui funt ia medio ffatuit , ex vetito Al non vetito mentem fuam tnanifeftam fecit , ut limites tranfgrcdi non oporteat. Nam fi fobrinus filiam fobrini amato* ne afptcieos , legalem terminum non Iplane obfetvans , laktviet. (adut equus ad fui generis animal hinnit) non maritus , fed ftuprator ex eo judicatur . Sobrini autem paterni maternive filius, exiftens extra graduum numerum a legislatore interdidum, fi quidem retrocedens fepem egrediatur, Ac rclids trtfexadelphia intra prohibitas infiltat nuptias , At cum patris fobrina flagitioie corrumpatur , infidiofe plane ' fic latroni* more, nec legitimam cam uxorem ducet, fic ideo ignommiofe ab hac leparabitur , fic * qui oicula huic exhibuit, velut quodam dileda fponfalitia munera prohibitarum nuptiarum ci largietur . Quanaro vero hzc funt t perpetuum dedeces, Ac illaudata fama . Itaque propter bas tordes, Ac inquinationem confulionemque generisAc commiftionem cognâtici fanguinis , piilume , in iis qui fepttmi funt gradus ex trsniverfo nuptis non connumerantur , neque a bene lentientibus agnofeuntur , e numero legitimorum conjugiorum religiofe exploite. Sic jurifconfultorum perceptiones volunt ; fic antiquiffimi fapieotum judxum'ab initio ad hoc ufque tempus de his pronuntiarunt, & hujufmodi nuptiis terminum pofuerunt. Talia etiam clarorum magnorumque viroium conllituta lunt Ac coollituentur conjugia , fic adhuc conftituuntur , irreprehenfibilem habentia miftioocm , At cognationis cruore thorum immaculatum nullo modo inquinantia. Cum autem beatus *inter* patriarchas dominusStfinoius inveniret (ut videtor) fua «tate, qui ie * impudenter fexto gradu affinitatis mifccrent , £ eltrJ| reprcheolionem effe fratres duos cum duabus conlcbrims alterius cognationis, aut cum amita materterave majore , fic fratris fororifve filia congredi, nec turpes effe videri nuptias, hoc quidem Novella laodione vetuit; extra hxc autem , cetera indefinita nec prohibita reliquit . Cum enim dixit patruum vel avunculum , & fratris fororifve filium non pofle duas forores accipere , aut duos fratres amiiam materieramve, flt fratris fororifve filiam.* fic, quod patriarcha majus videtur delidum, cum prohibuit duos fratres mifceri per nuptias duabus confobunis : quafi ex his gencium or netur confufio Ac nominum conturbatio: fie haâenus ventas circumlcripfi< coitiones , nihil amplius de iis .-xprimens ; videtur apertiilime lexti quidem gradus fic inkuorts nuptias vetare, nec concedere locum habere : eorum autem qui lextum gradum ftee·

*e P·111·· * '«'P*· '*e»aX »·> veiu«,

«(>·<«» <««n*.

Λ ft/t'rr «ρώπυ ιζβΚλφα* ixiprytvpfytot, Cava-
μη eweύβ-ι tw ^αμαι. ^ώνματι τ*ρ tjS »β- cH«îrri μηύ àwJ/wifir·*Ir «λλίλ·»*, rUù avyyoAtucv *, . ····
»χτ*α»ν xarappvntunmt μι^κμύι. ι&ϊ mv èp-
wxw , η» ώξ άγγπιαί vvημμΒμη, ι£ «τυΓ-
joi xenr^pijrixsSc iîMΑμβτ^φ,'·», orxwonpovj
?«r»F aîwrr ni r'x TÎ >OWi 1g β/'μττφ-· *να Stel
Tin τ»7i βύηΐ ni» γβμνο caQwrji η7 ·ρ·»i,
wirarp κ, ·ροέ*ίλη»πΐί. I [ap v^o^Irm τi τϋν
ό^αιιλφα* xanjxc βροi γάμο XOiMMαv χχλύ-
α«, ηΐ It τ /ηξαιι'λφο»; τιώ ruvfXdLrrv rvr-
β^ιψ®'» *$ M'i τ/ 3ιαη»ζάμι-
vG, f'x τi χτ»Λ>λυμξι.« < αχχΜλύτv ααφi »iv
i«x?Tb* xarWDTf rxawô , wc u Sit Taptufittinta! '
ri όpoÔt'rtn. * c μα» γάρ ληζβλλφφ* «Fri*
rlu τv SigeiiλφΒ «ύrv 3ι^«τή»αν ι'ρ«·ρ»τ
ατ4ών, «·9<ωειαβ*τ, vav βμιχόν όρη μη χχ -
ρ«φvλαζ«μ$vΦ' χαθαρώϊ , wc *<»t G sr/ τι
rùyyctti iχριμ/τ/πv, ά γαμiττκ ά>λάφ$op4.
c*nù9c* vtPou^G . ό Si pt teir»£a&A<>G·,
xxnre/θμvμ^iMv Ca xsAtiew r«S vομo^iτpββθ-
μ& τηχχάη» »£·>, άτιp dwnlual üripa.aCà
^PaÔ/λ*CI'» ' llα τ /ηξαιιλφ/αv a<*k, fera»
«xwXi a^wy erâ*rnjpe-r< γάμ»*> » < 1p τi
Τχ^o IιτΛχιιλφp vαροκτφάβρp, i'χ/ββλβκ άpα
* < λvτ£ΐχώi «Ç κ voμiμoχ rhi'tiw γαμiτκ . ig ·<π«.ι.<
Sfa' mura αΐiμoκ ηΐ,τκ Sfytpt9i(mwt ig tu .
aopôi Tutnku · ai'«çpa$c cuu£<4mc φ/λ^α, μή& *'v'
ηύτp flô άχτ,γopΛ,μi^,v» γάμo» tirtiprim »J-
vχ ^aexsror ni ôÇarj-rnt . τ/vα JH nànt, a·
FH^of αιώvιo» , ttf|* φήμiώ wt £φημη . tfgf
nient γάν η ρυrβτμκη^ >g nv φυpμoi ig IUjU
Γ.<η'>χΐΛηv τi ¶*.λ, xJ ±lil iηιμ^ιβη τΐ rv^-
qt«D^£'e-__ aa~ «___i.·___ /_.'—r_ .'__ ~
^i'v ό τv ί/Μoμv w ri^xrnjei^nTW
^ar^G» ISi w« £ φρovvστ ^vue firni, f$ CP-
vόμυv ι'χφυλoφβρv^^ Xττ^τιτκτo svnntritu .
an» ηι ϊoμικoT nt S^gTVypMTtt CiAamt. Iru
jg oι τ<λ«/τπΓ»ι ήΰ Γ·φ«η/ϊυv iaarJ» όζ tip
χΐi >g »Xt> nJ» via ns^fJv thtuv Sutv-
aturtun, ig mvnv t>7c γvμoκ n^nnm S-
tiov. C ntttZtti κ»(3φαv«Iv xi μiγβiλvv «v3/xSy rv-
viïU < βτΛ·»i<τovπïi rupTixtr/a, tri ruMrrv-
TBi, «μώαχτov τiα μ/ξιv λαβovπι, χ; nJ ffuy-
yCttKtS λύδpv TjLk κμiβηηι no/rkv μη$ΐλ* μβ·
λκvopπι. o Ji μΜ«ρ<τo« & χβτ&αipχβi χυ*ιθi
XroivviG, £pw , üi toixc» , CF me «<ό'αυ-
tov ^povwç · «votiSUv Itl »ξ «7χιΓ«< τvi * ·«*-
τv *χτv μζ^vυμ^κ 3«θμβ, ig ιivηηΐμpη» Sid-
ιιλφβ< δύo Juri» άζαiiλφαι apwTtuc tnpvTcri-
c-ιr, r μπ^ovι >g evfvjxjè <rwtp](ti9ett ,
τv» ^«μov αι\pòv f-wu μι* âoxc7v. τvη μ^ι) Ji«
ytgpi χ«χώλυχι θlσ·Mΐα·μαη{ y τ» J* ι'χτφ τvπ»v
αφiϊχO aneio^/r* <? άκύλατα. Η»ών γβp μ^
Αύχ^χι θπoζ ig αvιψιόv iùo ά^ιλφά λβμ(Λl-
ïκv, r Suo άliλφκ ^«αv >g a'vrjxav. «UM, o

Joxh μπζβζ άμάpτημχ τώ itxTt/άpχv) , aTHpnüi èùo αάiλψoi èόo όξα^ΖλφαΚ «pwm/c μi-fyvobau γβμικvi^ ώ« »χ τ»-η» rty)(ùawi τύv >C»«v iηiσυμζχiηύoικ, >g nJ» ovoμάτωv βvμτiύ·<μκ . >g μiχυ τόtv Λi * χΜλvpφ-αî Kfo^pexpr^G nSv (ΠαιλXo-ιαv , >g μχ'τι ικ φMv»i<« · irip twtwç · Jomn α^φipκη , *»v μ$υ τv iχτv βαθμi >g τv χατυπiα» rira γβμoη χαλιiπv, < '**" μη σvχχ«μiio χώραν * ιιαλαμβvvH» 5 nJv 3' i>ff/3«voHwv η iχτov ipov διμiτiμ rlu η/vώφHαv · χ.^,,, nywoÿai . rnrrn twî πιίλβι ρoμoθπϋv voμoθi'τηΐi rg χαvoviζωv ïtponnittfan . w μάλλov «Aîov tèw ·riv a^rTMts mtfiiïkuv >g συτφiγγoη γάμov . o γάρ txtivot μiχυ ηττpΊo îrn-

raF

ANNO CHRISTI

<«v ββθμϊ, »f *Iti* m.dCmanrsc axapncarrv, aA «amc Jtuc, *Ου luuiκμβυ* Wu λν τη ίμη *γάμπα , η rlu tyetlut,* 4 «Μφιο»1ω. aiäa τΐιΰ *ραμπιιά η υϋ η τι* sx^evu, 4 ri mpatx^dwpM. *àto'Ιlt* Wu) χο*θ<- pév μ», *I* Wrà μχ^υτϋν *μ». I* βνφΚ nt

aares^pyit» μ»N *tvCtu* i ntMa Mpt/xa χολϋμβπ» aocjilth', *'*>« xJ ni *μ/χ& «« &*- ϋμϊ* χολιΐτβι ·*<iχτΗν«/φα, Cf ηiτμ *μv** · η χολντιχνν Γθiη *(iw. /erp χβριλθυν ta Χοτνχμκ Xaoa , «ι«νiτ/μχ<· ϋοντριψπ rari^. d»a τρ a/^uuip id aprarra» rηχαλiζψαμ^vβ xaniÿpftrtirM *<·»<. In yip* Jaxrneiatt _ rat'âwv *άτη^ρκμι^ϊη , i x,* m ^payav XJ tΗv ciuiwrr evArvc, τη *ημηάκ μ& «ri»·* λ/ττυν β/βλιΚ ««θ' i««πρ , nAlrtrZer *It qaj awl* w riper xadtaaç «wtfe/ev, ni nJv Otooe- pu» ardeur * rtzvtXuv χκv«*/α-μ«τν, ni xamt^d- ÿcs τι βτμvvv ›Ç τ/μτvv α*υ>λiζαμζυΚ, wt »«ηβ·| ruvwuriMV η>ζιν tx^Rvat , iÇ ■ημβ» riav ne) vituv η^Γραiψβ*^*/ , *qpj ηί μιτ* uîm «tTuXmHv, ntA«Tpa*t'av *wnx* ·ψ4- éi iÇ β'μ^μχινν, χ<θ«ρ«σ rjj ÆpcrcJp *rlu bïafjriv* T» redae ^xtifauenitu, iÇ Θ»4 x<5epa» tt:t« rari *iτιμ/ζικι xJ rwtt^flauç* nfv αμιμτ tu> *yttuaff* η» β'vθρviχυϊ *υλ«ττvα*χv. TBÛm <rar, _ u ripJmH, a%>< iζ·λι>γv ax ni xapx n;C, j-pxteint »tt» Γ«μ** β»βλiξ«μ!}ϊιθι iÇ Ιιβ^αφχζχv ’π;, * «χχ/μτηα^ ι^ρχβχκ .

* T>η Jii ni co-or *ri rel^p^fxà euvajrxâi tx-* ' *η$&ηiγρΛμμχη;,(** r$csaaaxsç^iAiv «aJ/xit*| *«τνiρiτφx,* τη *αύηχ^ρφ* i *ύχηiρβiφ·* iÇ *a-^patytit* Nixn nt *ri ôrtunn* a»*· mrojulAs »jq' χαρηφυλβχβi τϋ r^/wnriiK τϋ Θ'» *μ'γχλη* /Μλχτiβi , ?rr It X, τvι *ζα^ραφχΐΊ ηi» λβΠβτήη.» Îranôw»* < xarreiap- *χ*/aw? vorod/** i3tC«'a>5ea, swJeSu, *μι\vi* iϊημμήτπ τ»7i

Adunt , licium exiftimare copulam ! eadem cnnl-aotiquis legulaiotibus laocicns , dt ûcra confti-tuens régula; magis etiam quam hi contrahens & conIhingens ex affinitate nuptias. Quod enim ilh ulquc ad quartum ftitentnt gradum, autpro-pici bonctlatem prohibuerunt , ira dicentes, non poflum accipere uxoru mer ex alio filiam, aut neptem,'aut proneptem, neque uxorem filii mei, aut nepotis aut pronepotis mei :' fed neque fo-rium meam, vel novercam meam. Hic cuce di-vina fapictu patriarcha, neque itas neque altas defpi-ciens prohibitiones, fed & qua ad fexium ufque gradum porriguntur vetans, in hoc iolo prohibito-liumpoiuit terminum: quem nemo ex Gbriftiaoo populo ·preteriens', fine cenlnra unquam reverte-Btur , fed^ pudore fuffufua^, lugebit plurimum M Nempe educatus ille in foro dt judiciis a pueris, qui state dc prudentia canus, legalefquc verfans quotidie libros; tandem io facro conlcdu fedes , flt divinorum virtxum * contrahens definitiones, dc quod cattum honedumque undique colligens , cxadidimum conjugiorum ordinem exponere noa dubitavit, & novam de his feribere decifionem, quam poderis relinqueret, * titulum omnino ve-racem dt irreprehenfibilem , largientem homini-bus puram generis exiftentiam, eofqueDeo con. fervantes caHilfitnos confuetudinc dc conjunftio-oe nuptiarum culpa carentium . Hac tibi facra-tiffime pauca ex paucis ad ea , qua a te fcripto funt, de hupliis colligentes & exarantes, * mit ,imu» io

Hoc exemplum patriarcharum literarum fy nodalitcr editarum, prolatum ex codicibus repo istis m faoâiore feereto , & confirmatum pro-prie manus fubfcriptione, dc figillo Niceta fan-âiilimi protofyncelli de chartophylacis fanâiflima magna Dei ecclefia, lubfcripttonibus etiam pe rititfimorum diaconorum ootariorumqoe patriar chalium roboratum , datum eft meufe dc tndi-âtone fuprafcriptis.

ANNO CHairrl

* p»rl«t<··.

* laAirvm

* mISn»«, (c<1p<· <o∧- pxkt·!· Ta ·»<<· hi· M> I·ηιpl·ι· pat lapaii fa I·πl·μ , |a. ·«·■<·· pal. <n> pi«t»tl· !«π· 4· »»- pun la^aUU (· coidt'o- r«M·, a<^a« it· bac 4« mairioaall. tr|aa>«acani #··<·o pa,, paliiam aft. cm.

·OOO i35·<M®·

CONVENTUS EPISCOPORUM

In quo Ift;iius a clero de populo Lemovicenfi elcûus eft epifeoffas, & a métropoliteno, ac fufiraganeis ordinatus, anno Chrifti ml ii.

Qmtutm tnltfiant» film , raav pra- */tntiitu* fMAis *futuri», «rrraam tu Dauii- s» falutext.*

NOlibcamus fraternitati veftrs, quia defunâo venerabilis memoris epifeopo domno *Jor-*dano, ecclefia Lemovicenfis multis quatfata tem peflatlbus, & fuorum etiam afiliâainjuriis, con-fiiio dt auxilio eguit: fed Det mtferteordiadcpie-tas nobis in tentatiooibus non defuit. Igitur de fubtogando antiflite , Dei providentiam dt cle-mentiam precati fumus , atque clencornm & o-ptimatum plures , dominum Guilleltnam comi-tem adiimus, & de defolata ecclefia noftra coo-Juefti fumus; utque Deo dignum, eptfcopum af-iâs ccelefis Lemovicenfi provideret , rogavi-mus. Ipfe vero afftiâiones noftras haud nefeiens, nobilque compatiens, & fuper eligendo antifttte hsfitans , huc illueque animum vertens , totius Aquitanis primorum, ÔC ecclefis noftrs clerico-Drum dc cifatorum, commune expetiit confilium: rimarique cœpit, fi quem ubique locorum hujus officii reperiret idoneum . Diu autetn alii cum aliis feifeitantes, nullum atque idoneum provifo-rem , vel ordinatorem faoân difperfe ecclcfiac videntes; poibemo fententia cleri dt populi, nec-non dt comitis, totiufque Aquitaniae poteftatis , ia unum convenit, ut quemdam oobiliffimumvi-rum nomine lâeriqtn, multorum teftimonio ap-probatum , moribus probum , hofpitalem , beni-E gnum, fobrium, dt ad omne opus Dei pararam, elegerunt; &ex monogamia, ficut apoftoluspre-cepit , rapuerant , atque emfeopum acclamave-runt . Hic enim nunc eecletue prndi/ht biatns dc fraâuras fupplere & çonfolidare valebat. Elegi-mus ergo illum fecundum Domini prsceptum , reiuâantem dc contradicentem , ex voluntate dc cooienfu domni Guillelmi comitis , dc Ademari vicecomitis, omniumque procerum dc cafatonim, atque totius populi , clericorum quoque , decani

— " CHiusn rideheet Petri, ft prepofiri Goftridi, & omuiom archidiacooorum, cantoris, atque tonus cleri. Elegimus illuni, dc adhuc eligimus ad regendam ecclefiam beati Sttphani Lemovic· fedis: ut ftt oobis pallor pius ia neceflitate, ad fuccnrrcodum promptui, pro omoibui fibi commifSs bella, tor iodefeffus. Igitur domine Bituriçenfis metro· politana, ante veftram prefeotiam, ceterorum· que epifcoporum gratia Dei hic adunatorum, venimus rogantes ft poftulantet, ut hunc cleri· cum a Deo prueteftum: a nobis autem acela-mato·», ab apoftolico Romano, Ac omnibus comprovincialibus epiicopis collaudatum, ab comité autem dc omnibus optimatibus adjudicatum, nobis ordioerie epifeopum.

Ergo eleâus eft dominus Ifterius anno Domini stLit» ab incarnatione, Ac ordinatus a prrfentibua epiicopis, videlicet Bituricenfi metropo· litaoo domno Aimorve, ft Arvernenfi epifeopo domno decano Reocouc, ft Gerardo Pctrogori·censi. laude flt coefirnfti Petri Rutroeafis eptf. copi, GnUlielmi Albienfis epifeopi, BeroardiCaturcenfis epifeopi. Eleftus eft autem D. Ifterius menfe Januario, pndte nonas. Anno 31. Hei»· rici regi». ANNO chkisti ****

* S. Aimo Bituriçenfis archiepifeopoi. * Wvc .ft
S. Reneo ArveroenGs epifeopus.
S. Geraldus Petrogorie. epifeopus.
S. Guillelmus Albienfis epifeopu».
& Bernardus Caturceoiu epifeopus.
S. Hildebcnus Gabalitenfls epiicopus.
S. Stephanas Velavenfi epifeopus.
S. Petrus Ratencnfis epifeopus.
S. Guillelmus comes.
& Ademarus vicecomes.
S. Ademarus Lsrondenfis.
S. GereIdus Petrobuferenfis.
S. Aimencus Pifcanarcnfis.
S. Petrus Petrobuferenfis.

a^no ARISTI I·, t· ANNO CHKISTI ..»>·

CONVENTUS SANDIONYSIANUS

EPISCOPORUM, ET OPTIMATUM,

Ubi deteftu ft recognite S. Dionyfii reliqui*, V. Idus Januar. anno domini, ut probabile eft, NLiii. Leone IX. pontifice: Henrico I. Franc, rege.

Diray/i *Areopagita ctrpm λ ft fervarlu ffobant «wnacii Rambonenfel S. Enoerannt, farto fcilicet, «t fertur in fifiilio Leonil IX. diplo»a* re, *fablatam ex regie ad Partfiol monafterio. Qpod velati per* akyvar *annot omffa», & retent tn tmnet repertum, da» »agna pompa traaifertcnt cerent Henrico Ireperatore, tmmo Leone ipfo papa IX* isrercedra/ *regit Prancoram nantil: contexdantqae nl hl priur ftataendam*, ywarw *rete tnqnifita» effet m Gallia, verone Jebitlam effet S. Dinjfii ctrpm,* a« *ibide» fnptreffet. Ÿlft pontifici atque tneperotorljxflo legetornm oratio: ^nibxl dttnn» regrejfil*, res. *ventm indifJxl ad V. ldxl Jtnntr.* da/ayve *od o»· ntl, (J td Rttnbonenfet lpfot littern, xt cognitioni, qntbxl liberet, intereffent. Adfteeretnt txne eptftoel, tant coteromm ordinneet vire, eetxieeo frequanti·: qxtbeli fpeUontibat, tbl reperta Jocra reliquia, xnde ablata dicebantar. Hac ta» ex Ano* 'HlftF'tse. T. IV p <»»· •ibM T» V. *tty»o, qae» edidit * j^xereetanxl, ta»* rar *Rigordo * in Vita Philippi Aaga/li, coliegi»at. Javal aate», o»ifle caterii qaa pratefferant, conventa» tpfa» Anonpmi & Rigordi verbit defehbere.*

Die imminente conftituta, *inqalt Anony»m,* smdique convenit multitudo non modica: inqua contigit fuiffe epifcopos, abbates, monachos, clericos, nobiles, atque ignobiles & utriufque (exus quamplures. Quorum conlorrto non defmt vifto. riofiffimi regis Henrtci frater nomine Odo, ab eo direftus eam curialium pluribus, ad diligenter percipiendum, & luculenter enarrandum, quo ordine fuoram adeffe fidelium precibus, optata proipera revelando, dignaretur conditor omnium Dominus: quoniam fe agnofeens farcinispeccatorum depreffam, prpdamabat indignam corporeis oculis videre tanti viri corpus gloriofum. Sed tamen divinam clementiam fideliter effe credens adfuturam, mifit fanguineam purpuram ad involvendam pretiofi corporis glebam. In hoc beatus vaticinandus juxta vocem erangeticam, quod non vifis rebus fidem adhibuerit devotam, fpemqoe penitos inconcuffam. Pridie autem quam hujus nuntii infudaretur propofito, Domini facie generali proventa a fratribus, jejunio fcilicet, ft CTequenti nofta continuata, orationum, vigiliarum, lacrymarumquc exercitio: polt confunimationem officii matutinahs, ptefentibus epiicopis, prrfatorumque ordinum probabilibus plurimis, in afHtftione eorum deGderia profperan rogantibus Dominum, reverenter in medio delatum eft argenteum ferinium, prika adhuc iubtilitate arti· ficiofiiCme munitum. Quo cum magna difficultate referato in adftantium prsfcntia, repente preiiofiffimi martyris Dionyfn reperiuntur offa, pallo tant* veruftalis nimietate coniumpto obvoluta, ut inter manus tenentium evanelceret in fimilitodmem tela aianearum. Unde pcrfuG fuaviilimi odoris fragrantia, afleruerunt nullius ad hanc effe deleftauonis pigmentorum genera.

Tunc inenarrabilis gaudii diu poftulata vifione, Domini experta pietate, qui nunquam fibi placita rogantibus dedignatur adeffe, jubilando prorumpunt in laudibus gratiarumqoe aftione, permistis devotis fingulubus ioopinabiliter ortos Ixtiti·. Poft hac ablatis vetufli pallii reliquiis, cum aliifque pignoribus *vellimentorum* fanâi Dionyfii fociorumque ejus ftudiofe conditis, offibufque devotiflime ab abbate involutis in pallio ad hoc a rége deflinato, magnalia Dei votis pofccunum declarata paftores ecckfiaftici enuntiaverunt omni populo voce praclara· Qui quanto exaltaverunt tripodio, jucunda, qua ioagiufcaie ataonafterio profecuti funt facra membra, indicavit proceffio. Praefato vero Odone regi per ordinans juxta quod viderat alacriter onnfta referente: ik le Domino folatis multiplicibus gratiarum aftk». nibut pro colfatis ab eo rotis fidalium profperis effc&ibui, intermiffis regie pompe dignitatibus, eodem die gratum duxit venire nodis pedibus, tanti patroni fufiragiom humiliter afeiturns.' ibtque fe confitens deliquiffe in quibus folitum eft humana fragilitati divina conipeftum majeftatia offendere, feque cum fuis omnibus devovens fou· fti martyris famulatui, ft patrocinio, recedit, pro munere pallio magni pretii oblato. Qeiato vero a proceftioae cum praeunte ft fubfequeore plebit frequentia facto corpore, quindecim cootU

anis

AMNO CM«IS П ■nuit diebus dimiftittu eft .fuper principale altaie: A ia qtubas ex diveefis regionibus caufa vifitandi, Affragiutnqqe expetcqdi, plurimi utnufquc fexus couvcnere. Et tunc Gbi mutuo ad cuftodiamfuc cedentibua fratribus, diei noâifque vicibus tamdiu eft diligeniiflime cuftoditun* : dooae intro* miffis litteris indicibus primi erroris, & ftsbfecut« veritatis, feris obicibufque munitumfacrosartus continens fnbtili artificio (crinium, quamplu ribus pnsfeotibus, fuo priori loculo booorabiliter fuit reflitutum.

Sed non pretereundum videtur, aliquorum nomina hic ad pofterorum memoriam iaferere.qui potiorum dignitatum iofigniti claricate , prefentis dicuntur celebritatis gaudio iaterfmfle, atque omnia qu» tuoc gefta narrantur , in potientia B rum vidifte : ut eorum teftimonk» fallax fopiatur opinio, ventuiiique foboixe fiducialius roboretur promulgata traditio.

De epifcopali ordine ifti convenere; Wido Retnenfium archiepifcopus, RobertasLamuariorum archiepifcopus, * Imbertus Panfiorum epifcopus, * Ilenandus Landunenfium epifcopus, Balduinus Noviomcnfium epifcopus , Waltenu* Mcldenfium epifcopus, FroclandOs SilvaoeAeofium epifcopus. Unufquifque quorum, clericalis latcalifque ordinis addunt probabiliores perfonas fecum.

Dc ordine abbatum ifti adfuerunt iterum : in primis domnus abbas Hugo Ccmobii fanfti Dionyfii , Albertus abbas Majoris monafterii, Joannes abbas Fifcannenfi* ccenobii , Landericus ab- C bas fandi Petri Carnotenfis, Robcrtus «bbas fandi Petri Foftateofis, Rodulfus abbas iandi Petri Latioiaceofis, Adalbertus monachus fandi Remi* gii, qui & ipfe afleruit in prufentia imperatoris, in hac patria fandum Areopagitam Dtonyfium effe , quando unius mortui hominis corpus pro eo de terra voluit extrahere: Gaufredufqueabbas Columbenfis coenobii · Quorum unumquemque , devotos & Dei fideles monachos fecum non piguit habere.

Itli autem aftiterunt de ordine laicorum in primis Odo memorati regis frater atque fidelis nuncius, Waltcrius comes Pontilarenfis, W IIJ- D mus comes CorboilenGs , Iro comes Bellomontenfis , '•'alerannus comes Mciledenfis : & alii nobiles , muluque devotae fidet gregarii milites. *Htfftiuu* Znaeyaves.

ftiftrdtt w td ttnt» thhppl* , ar- ?ne f«a accqXaae, *difttgut td* Framera»» *ft· r;/w ptrcttfttdttt : ctat menrtlu ftrttt omttttt* •«Mten sm«>«r *ctmtttttttt, td Htarttttt Ktbtrtl β~ ltttt uh ptrptvft It* bac *dtjcnbttdt tnvtttt m»· rtltr, tf btbtt prtprit tttttUt·.* cmm *Attt)· tut ttrrtfittt ctnftrtl* cm *vtttm trtl.* Imperator, mifit magnos viros & lapientes io Franciam, ut plene rei veritatem agoofcerent. Vifis nuntiis imperatoris, Heuncus rex convocavit ar> chiepifcopos, epifcopus, & barones totius regni- & cum Odone caritlimo fratre iuo ad ecclefiam beatillimi martyris Dtonyfn mifit . Fafta amem oratione, allata funt tria vaia argentea , Rufiici, Dionyfii, A Eleutherii, coram omoi populo, diligentitbme figillata. Et aperto vafc beati mattyrii Dtonyfii , totum corpus ipfius cum capite, lovcntum eft, exceptis duobus oflibus de collo , que funt in ecclefia Vergiaccnfi ; A os quoddam de brachio , quod Stephanus papa III. fecum ad Romauam portavit ecclefiam, ôc poiuit in ecclefia, que hodie fcbola G‹«eorum vocatur · Hoc videntes univerfi populi, can iaerymis dt fufpisits pura* manu* levante* ad Dominum, Dco& beate Mane Virgini , & fandis martyribus le commendantes , cum gaudio rcceftcrunt . Tunc nuocii qui mitfi fuerant, ad imperatorem cinftîme revertentes, fuper his que viderant dc audierant, imperatorem plemflime cettificsverunt. Hoc fuit faâum tempore Leonis pape IX. anno Domini ml. *Htfftui/ &jgerdnt.*

tidncqla G. G

Alio* fallebam Germani , Galli fortsite (eipfos. Utcumque eft , falfo acud Rigordum annus huic conventui ML. adfcribisur. Primum enim Helioandu* Laudunen* fis epifcopus, qui intererat, anno tantna» iOJı epicopus efl. Deinde habitus eft hic conventus poft fuppoiititiam S. Donyfii Areopagitae apud Ratisbuoenfe* invent«nem, quit anno I^Ooi. pap» IV. hoc efl , Chr»fti ioj1. adornatu eft . Hoc enim anno caufignatuac eft Leon.s diploma, ab illi» co-ibAum, quod velexpunftuna eftet a nobis «x pont fici* huius litre· i* , nifi cederemus fuiccpt» jam lude ab initio hujus operis nuceifutti. t»Dtius tfniane editionis reprvfentand» , vel accufatun» talii , nifi tcholion hae d« re noftrum properantes operae ouui flent. Vitia ejus causia fufiffinse perfrqunur Dublet us. Quibus rgo unum addant, petilum ex indiftlone , qur notatur v. Adfctipfitiet pontificius noranu* fextam , qua: labi incipiebat a Kalendi* Septembribus.

CONCILIUM ROMANUM IV.

De canonizatione fanfti Gerardi Leucorum epifcopi, & de limitibus diœcefis inter Aquilejeofem & Forojulienfcm epifcopos controverfis, celebratum anno Domini MLI11. tempore Leonis papae IX.

A Ntequam Leo pontifex adverfus Nortman- E XjL bos proficifceretur , *itquit Herrntutut Cttrtr&u,* poft pafeba Rom» lynodum babuit, in qua, autore Sigeberto, Gerardum Leucorum fu* pra fe quintum epilcopum in fauAorusn numerum rerillit. Ex epiftola fecunda Leonis noni ad Tboutam Africanum epifcopum apene confiat , in hac fynodo definitam elle veterem illam controverfiAm tuter Forojulienlem & Aquileieflfem aotiftites de limitibus dicecefeoa, ftaiutumque ut Aquileja totius Venetis & lQriac mcuopulis eftet.

OisexvATio P. Antomu Pagi od An. Chr. iojo. n. t.

In fynodo Romana an. joj·. a Leone IX. congrega* XA , 5. uerardue Tullenfis eptfeoeus in hnAorom name· ru® retactM eft t at ex literis bonis Canomatianis a Mabillcnio fecuL V. Benedift. p. tpq. o cenebhc erut» intrlligitnas, ex qnibua etiasn illius Concilii epochs bis itmotefcit ; *Hrfdentital* , inquit ii· litceri· S. Leo, *Sjnttdtiu Kccltf· S^^tttrll tumtiti·* CMpUcqpt* Mqdns , *(lrtt fttt Nttti ldtftt l rrittu» tf tunhu ttfn, Ud»»e ltUtn/l Prtptfie tjdn· »>· St tfju»* Ammmv *Gertrdttt lt vfiott ^pertlft culdeu»* vnerehU *ldttth* Ac. *btcrrvl»lu iflttr,* A *». wmuç « *ltudtMt Sy—ft* *bthtiut , &· itlttur tttt Ktl. Htfti tle C»fu‹ ftt&l vtnrrtM* ctrftl ptr W lffv etfitilif trttiftrrt,* quod A *ttglt* f.lb

ANNO CHRtSTI >·**·

- jojo finem fanAitfimtu Poetifex preftitit. Ma-A biiloeles laudato* hanc Romanam'Synodum ad an. JO49. 400 in hebdomada poll Alba* Rom* Synodu» hibira, t«*ocat. quia ea, <n qua S. Gerardus canonnatu*, •)u* corpoiia elevationem praecedit. Verum virdoAilîi-mu* non animadverterit non folum an. 104> fed etïam---- iojo S. Laonem Romat Synodurn celebratfe, & VV,- b-rtuminеim vita difertc reflan Gtrardum in ,i Synodo bonorib»·» San&orum donatum.

'anno pofftrio- CHRISTI

<Od> d88bd8gn3&» «egbd8&· «O

Q AD SYNODUM ROMANAM IV.

S. Ltont IX anno toy J. *celtbratam*

ADNOTATIO CRITICA.

B« S»ppl. Naaâ fM(.

Romaoc huic fynodo duo aflignat LabbeusB tom. XL psg. 1451. Venet. edit, adferiptio-nem fcilicet S. Gerardi Tullenfis epifeopi m hum fanâorum, & definitionem controverse de limitibus dtœcefts inter Gradenfem, fic Aquilejen-tem Patriarchas, de qua ait Labbeus in epitiola fecunda Zenonis noni ad Thomam Africanum pifeopum. Verum qua: de S. Gerardo narrat, ad tÿnodum anni 1050. pertinere in additione ad fy-nodum ejufdem aoni demonfhavi. Sententia ve-ro io lite duorum patriarcharum ad fynodum hu-jus anui 105;. Ipeâat; fed hujus mentio non qui-dem in epitiola ad Thomam, at potius in epi-flola ad epifeopo» Venetis, & Iftriæ occurrit.

£5* AFRICANUM CONCILIUM FORTE CARTHAG1NENSE

Pra *vindicando Certhagintnfit Ecclefie primatu Aeno circiter* 1053. *celebratum.*

S. T Eo IX. in epillola ad Petrum & Joan-C nem Africanos epiicopo* commemorat, laudatque *concilium, <Juod\ elt, Juji 0 nobit dt rt-bat ccclefiaflicu babaifiil.* Ineo tone aliéna etl au-thoritss CarthaginenGs epicopi, quem *totlat A-frite mctropolitanat** pontifex ipte agnofcit, A ambo illi epiicopi cum unit edo torre Africano concilio vindicaverunt adverius temerario* aufus Gumermitani epifeopi, qui concilia ùbi indicen-da* & epdcopos per Atticam contecrandos con-tendebat. Cum tamen concilium Africx univerfae audis, oe reprrientes tibi in mente ea frequen-tiflàm* concilia Africana vetera ex ducentis &eo amplius epifeopis colleâa; afferit enim idem £ Leo in epitiola ad Thomam Africanum epifeo-pum m *tot» Africe* o/« *epifcopot* tunc /ii-*Jtrtfft.* Eo redaâus erat olitn glotiofus, tunemi-er Africane ecclefie flatus. Cum vero epitiola hxc ad Thomam indicet aliam epitlolam ad Pe-trum fic Jounncm Epifcopos, in qua de fynodo fit mentio, eademque ad Thomam epitiola con-fignetur die XF7. *Kal. Jiuerll JndiUiona VII.* id ett anno 1053. ejuidem temporis, & priorem il-lam ad Petrum, & aliam ad Joannem effe con-flat; unde & de concilii tempore coojeftura de-ducitur. j.

anno CHRISn

PSEUDOSYNODUS CQNSTANT1NOPOLITANA

ANNO CHRISn

SUB M1CHAELE CEKULARIO

P, ** G'«CO. |H(.

In qua io Apoflolica Sedis Legatos anathema inrotquetur.

Ed.clum dt pr xilo pittacio tn facre mtnja » Lt-O gatu F.orrinr., tontra far.Îltfiimam Patriar-tham Dominum Micbotltm mtnjc Junto, indi-£2une frptim»

Zrud&i/za wtgj ?» ŗ'iφΟΑΠι Tcmtxza C» *Ty Iyix* (*aît<ζ»! xerpet a»o Paipttjc ^ρρΐνβίνν xstn T» a-j.twmri' xatTtrep^v xopJ μίχνί laviu·, DSrxr ζ'.

PRrGdente Michaele fanâiffimo Domino no· ibo & Oecumemco Patriarcha, a dextris Catechumenorum, & fimul cum ipfo confi-dentibus Dei amanttilimis Metropolitis Theo-phane Cyzici & Syncello, Niceta Chalcedonis & Syncello, Laurentio Dyrrachii & Syncello, Antimo Sides, Nicolao Piiinuntis, Leone My-rorum, Leone Trapezuntis, Joanne Smyrnae Eafebio Adrianopolis, Conflantino Mitylenes, Nicolao Chonarum, Hypatio Htdruntis, ŰL Archiepifcopis Leone Carabyziz, Gregorio Mefembrix affiftenttbus, & Patnarchalibu* no-bilibus.

Nequam ac improbo dçmoui non fat fuir, ut videtur, malorum. Propterea namque nul-lum umquam finem fecit, in pios homines ar-repens, & novum quid adverfu* veritafem iem-

Π Ρβχβ^ημαΛi Μι-χαiλ *тü eytvrimt Ipvv itr-* xoôraxj *olxv/jfyiixï Toiltfxpyn cen7ç ïtfytùç μιριΟ1* , *αΌη^αζβνπΑΥ aürjS ^ro-φiλκβτvv* ^rT«iroA:i$ Θiθφ«ν« Κt^txa Σι<Γ-xt»M, N/xn'nt Χαλχηîβνο, Σiφ'Χiλλν, Aaw-< *pcor/n, Δυρραχό» vZ Συγχιl^ü 9 Λ^ιμη* Σ/ïnç, Νιχολαν Ottrivaync * *Atomt* Mcpoiv * *Aiwnt Τρατηζβνλi,* Iwevw» *Σμύρνη*, Eferr/Jr'e Alptxva-τoλiω, Κ«vr«m'ns MrrtXfun;, Νιχολατν Χ«»ων, Testrr/v Upàvm* tÇ ἀργiiτκτχβXMν Atovm Kot-P«i3<ζώκ, *rpfiyoipt Mіт/μβ^μι τβρiΓβιμζovv* ‹ҫ *liarpittpytxâiv oip^ôvtuv.*

Ot'x *lui àpx,* wc »onu, *χΐρο* 7ςJ *τνιφύ хахùv.* ûrot t»s» *yttp à ΤΛiοηιηīζ ÆrtCtvtv tnt-* njRiorrr χ*τι» *«λνβ&α* «у« Iφ/-6<τ·

XHV

«wayavfciuiaK· Ta/veprr < μμ^χκ μZΛ ni-A mpd T« rJJsraer. tappn.
ci«c ne «»3ρu»a* Wfielf». Mttirł it X, ja/ nom rA«v«tf A StAfaoyttrev vχoτχiλiζ^ r«- peruperv τ·> esirJ midoycooiè* ùvnxco óλvi, χ- 3ï iithiiCb. «Ç.Tiinjv tx aolùv faoyZw , φ dC<r»0»« i\Tt(ioi ηî υ»«- '{".«.ojsoiwc ìθiλiM'Y μiτ λ/ qjqvanpwv 3oan?n/x«ruv v χΛριπι yÇJ>tlSott van, C» xàotv ou xxrà τi óp- ũ» Àc^a ô aovxpoc »npxT«r fffXvJorffCS> · « rwov- Trov euirJ ni» μη^χvημχαι» vrprÇotvcanjv · kut i- ik JonnCwi irbpts t xJ «vo^ôaeror ,χ, τι yap èx àv Tti'/^otflvv τόηi ovoμαo'MO , α>ip#« »« πvoτβi ά»«- ù-uni · ?ni Tarp tcxtfjn αoιpκ ltip^ot ycwiytrv, t(u Âcffiü mrtjv «'λθ·»Πi voλ/v xj δioφύλβχ- τoo , αφ >K , Jτττp α«·π« ϋψ»λβ χ. μiηαρβ tin βiτη oρ^o^oξ/βκ oηγχî àrubÎOvTat , χβθβραî̂ τïïi « ni vàytfm ı ηί τη oZχvμOiχî ιιχρ- ριβτι xtf«nt, χ; ποταμών ?txn» .'«< ό χvασχ τ* ύρ ηΛιον r*îs 4.β-ι5»®v eòyyaoi χaπιp. àXairrv, m'i ment», ιoσχip κιpαμ>o , ή σMβ-μo , i XfAn(r,; χΛ»θ« ı η γ<·η èf μάλλον h'xhv oi· iftonpoy, ώ(μovιά xyptos «rwnlrvevn; nv σρθov hoyor τp hxjiopi nSr Aoyuaruv *αη>λϋμ(αα>^«ι »»ιγ#)ρ>ι«v, ώί lÇ Γραφiuύ αασθε^αι ό rf μυ- St»» τηi μιχαΛιχ rà Θ»i /«vλησταπ τρχ»»'ζρ, Si iti 4μ«ι, μάλλον Si tlu cpOo^o» τβ Θιi ιχχλπ- σι'βτv, <. irahfiP-C lôi un αι/vυχαΓoμOβ·; αύαiv Xi/Mβημβαη ο'ρOώiξι» arxSiyolt St αχîη τ»η , •vι £rtfl(4f , < τ» óρδoioζρo OBpo^aivtxv /ΘiλO- (jfyt, xx^vxtfitiÀor, tl ««λ-τ«vπ< ήμZv αλλαη lı* jw, >9 oτι r« tuyau»; napttxbw'uç iχηooι fypin, tlu) x«rù 4>t>tffv αώβρώχv μoρ^/ù ταρχ φυσιν cÇuMa'iOMV tir drrytiyt^a ı vtfôl Si tÇ «τι μ>) Siaxpitofjfyxx «rd <opt<rArr»ρ->v μιτιλ«μ3«vHv yo- yχμηχoη»' wot txt' nxet Jf rintt , «£ óπ τό itpor, Xj lytw σύμβ·λo>, o »«σι ηΓ σιουοèιχoΓ , X, oixoyfyixoii ^φîvμαιπv άμαχov ιγ« rki'í'^uii, ttàotf λoΓιτμoT «£ χopιΓyρχvηκ ÀoΓoκ À θρ«' CetpCoXjî μη χιβόηλόύιν /ΘιλOρφι, ynSi m ρβχλησι'oκ f'xêôoiç tx τβ »«τρό< , tÇ τβ vtà η T·£μΛ nâynv, J nJv τβ πoνψi μηχ&τημχM, αλΛ' tx τβ <«τρ«ı <>«μθ ı<τop<4.H&«ı · μήη ττ Γρβφi ·ρ·β·i'χio ι^iλo/τκ , ή ex exoyxSapàrtrt φη· oτι τμ$ vώΓ»« «ιμών, ΰη μ/u' Cbtoliv oλ<κ βou- Kiiÿioii óτι >ιη«ιξι'vXβτ«ii τi« ó χπ'σ-αί iχoι'η- η θi·i» avJpatert Si αv^ρμoτβτ tStxutoarcjt, βiλλβ' xj η» τττaρηv τi C* ΓβφΓpî συvóiβu xte) ηi» μβo ^iλυoσgμαîvo çcmpèt α*τ/μά(oτη;, k φη- ţW, otrtt ïfaxpfioen xttptt eopth&urtpn2^v^αμηχό-„ φσ σκ μ>ί ypltùat λσπφτ-ta-tam «wtpvpas μιτηλ«μ3vή»v, oτvαθιμα Γγ«· χατ'υîη» Si τ»η xi TÜù ixrüo rtuiojov èbtlivnt ατιμώζovτκ , η φηoη · triSti ó τρ Pμμ«/ώ> iχχληoT'91 Ô η/ξ« wôr·' vatpaifioo^αι Sttymtyfy) tbç μi'λλovτη Six· «era, iî «pw/Joripe βξiïύβι yetponntti ,««θoμoλo- yti9t ok sxfTt nîît xtii^S rtuxiinvntt yeytnitt χμoo «px«imc ô^«xoXb3Ïvtvi ««ran rèi ««oτoλι- χχ »χvβ*··($ η'ξηκ, τ» itpjt dvSpiSv xan ruuoiu'·**, «rd rd sum ippâtüxt 0vλo'μ«- <3«, μχiβμύ tuity rlu χoρό τo yoμιτύ nuid- φMv I^ιλόovvκ, η «jroripàirrK «unie Tiκ «ρΛ «λλόλvi χχτύ χ^μρov η» «ρoo-ηχovτη óμιλ/«{ ' τîi «ξ/^ ΰp·9p χoρoiXf/ponv'tio'tSfyxôni ή ύχoiiîΛχόρχ, am μη$βμ& χμλωδν ιoi wy wràw

per excogitans. Quapropter lonumeris ferefiau- d.bu» ante Domini m carne adventum genus humanum illulit, inoumeus vero poftmodum erroribus & illecebrîs fupplantare & dejicere coi, qui illi credebant, omnino non defbrit , neque unquam cefTavic · Verumtamen his quo- que de medio (ublatis, cum pia , magnaque fpes effet in iis , qui pietatem ampieduntur , nnnquam in poftetum nova impietatis femina inventuros io omnibus his quae contra redam rationem improbus ille diffemmare Audiat , cum contra ac ipfe fperaverat, machins illius diflipaiat fuiifent, nunc quidam homines impu & exeerandt , & quid non quicumque pieta- tem colit eos non nominaret , immines e te- nebris erumpentes , cum ex Hefperia ortum ducant, in pietatis cultricem hanc, & a Deo confervatam urbem advenientes, ex qua tam- quam cx alta & eminente fpecula orthodoxi» tontes erumpunt , & pura pietatis fluenta in orbis terrarum fines perfluunt , & fluviorum intlar animas , que lub foie degunt omnes pus dogmatibus irrigant, in hac veluti fulgur, five turbo, five grandinis copia, five, ut ma- gis proprie rem indicemus , veluti fylveftiia porcus irruentes , redam rationem diverfiiate dogmatum pnevertere conati (nnt ita , ut & Scripturam in myftka magne Dei Ecclefias reponerent menfa, qua nos , immo oitbcxio **xam** Dei Ecclefiam, omnefque, qui impiis **eo-** rum dogmat bus non abtepri funt , orthodo- xos oh id idem , quod pii effe , *& fidem* or- thodoxam dilatari przcupiunt , anathemate fe- riunt, incufaotes nos m multis alus, & prae- terea quod barbam «que ac illi radere , fir eam, que eft fecundum naturam , hominis fi- guram immutare non fuflinemua . Ntc uon quod non divifi a Presbyteris matrimonioj tn- dis, communionem fufcipimus Ad hrc quod iacrofandum Symbolum, quod omnibus Syno- dalibus, & Oecumemcia decretis •neoncutlum atque inexpugnabile robur habet, fpuriis cogi- tatis , & fermombus adnltermis , 0c **auaace** excelTu adulterare nolumus nec ut illi , ex Patre & Filio Spiritum Sandum , o improb **Ddçmonis machinas.' fed ex Patre dicimus pro- cedere; neque Scripturae animum advertere vo- lenies, que ne deglabretis, ait, mente veftra-, neque omnino animo volvere volentes, deco- rum id mulieribus creatorem Deum ftatuiflie, quod indecorum effet hominibus; fed & quin- tum Gangrenfts Synodi Caoonem de iis, qui a nuptiis abhorrent, palam contemnentes, qui dicit:** *Si qtttt ft dividit o Prttbyttro confitgoto , quifi non oporteat, pofiixam ilie focreim fecerit , illitu oblationi/ portuipeet fitrl* , *axa/bviwa flt* . **Et io hoc etiam fextam Synodum rejicientes, & contemnentes, que ait Can. 13. £hobi«m** Aarwaisr *Ecclefie pro Cernent traditam effe* eagw *vitnm , at yvr ad Dixconatom , vtl PrtibrtrrO' ptraseorndï' funt , profi/tantnr, ft* rn *aaa- pltttt fui/ xxoriht/ conjangmdo/, M/antiquo/Co- nont/ Apqfiolicct perftflionit , ordtnifane* /irrtMM- *ttt, hominem, y«> font* 1* *facrit , conjugia de- incepi tx boc temporii momento firme,* ÿ *flabi- lia effe w/rsmvs, neqxaqxam eorum i»m uxoribot confiiniiionem di/folvtott/, Vel tot mutuo , tem- port convenienti, eonfaetadine privant//* . g**aa». *obrem fi* fais drgwar *inveniat faertl, <lai Hjpo- diacomie, vtl Diaeonn/, vel prt/byttr ordtnttar ,*

it od

I - "- -' tt xi txltxt f^xdxxt xjumi nrfM4y««0» pr<KÀ<4> Αβα^μi» itttnfrCffy&ti ημîμ*»

ctiwSTI ri/r' t*"1 f^rr celtkittt . Sti >•1«. uriinxiietûi trmpvrt xl r» pojlxletxr , xiptvjlrtx- tur Jt » lt^ittutx cum <txurt cenfxttuittu xlflrn- tttrxm, nt rx r» » Vtt conftHutxl, tf fux jpre Jtutlx icutltiful nuptial injuri» afflctrt cn&tmur, Evxngtllc» vtet txclxmantr , Que I><u» con- innxit, homo non fep*ret ; tf Apojltlo lberntt: Honorabiles nuptias, & thorum immaculatum: tf ; .Alligatus « uxori , ne qu* re folutionem. Si quu trg» prxter Apofitlicet C-inonci incltxtut flt xll^uctH torum , f*r funt in furlt frerlyto. rorum infuimut , t>tl Diotonorum, conjuufime tum ltgitimx uxore, lf toltft(etudtfu prtvxrt, lt- ponatur. Similiter tf fl fulj Prcibyter vel £)rr- conur fuom uxorttn pletxtie protentu ejecerit, fl- grtgelur, tffl perfevrret, leponMur. Prefer haec omnia nihil omnino Capientes , Spiritum non ex Patre, ted ex Filio quoque affirmant pro- cedere ; cum vocem illam neque ab Evange- liffis habeant, neque blafphemiun hoc dogma • Sybodo Occumenica hauferint. Dominus e- nim Deus noffer ait, Spiritul -veritatit , qui 4 Pxtn procellt. Verumtamen nove hujufce im- pietatis parentes Spiritum inquiunt, qui a Pa- tre dc Filio procedit ; non illud rurlus atten- dentes , fi in quo a Patre fpiritua procedit , proprietas illius cognofeitur. Similiter fle fi In qno generatur Filius, Filii; 8(procedit, ut ipfi nugantur , fle Spiritus a Filio, pliiribus pro- prietatibus Spiritum a Patre difcerni , quam filium . Commune emm Spiritu· fle Filio ex ipfo Patre procelTus , propria vero Spiritus ex Patre proceffio , non vero a Filio . Quod fi pluribus differentiis Spiritus quam Filius di- (cernitur , proximior erit paterne iubfiantis Filius, quam Spiritus. Et fic rurfus Macedo- nii in Spiritum Sanâum conatus emergent , eorum drama , fcenamque induens. Prefer jam diâa neque illud capere omnino volunt , om- ne, quod commune non eft omnium domina- tricis, flt coniubftantrali) Triadis , unius tan- tummodo ex tribus efle . Sed hi quidem hac ratione, & contra nos, fle Orthodoxam Dei Ecdefiam impudenter fefe gefferunt, ab alte- ra quam a velere Roma adpiiflimum noftrum Imperatorem accedentes, fic alia quxdam con- tra Orthodoxum Ecdefia cetum dolo malo machinati, imo vero & ipfum acceffum ab i- nitio mentiti, cum cotnminifcerentur ex urbe Roma accedere, miftoique efle a Papa, re au tem ipfa fraudis plenis monitis , fic confiliis Argyri, ipfi ex fe advenerant , nullo modo a Papa milii. Sed fic literas , quas ab eo fcili- ret deferebant, commenti funt: quod ab aliis etiam multis agnitum eft, fed eo potiifimum, quod palam litterarum figilla. adulterata efle dcprchenfa funt . Scriptum autem ab impiis hike contra nos repofitum Italicis literis exa ratum , fit in prgfcnlia Hypodiaconorum fe- cund* hebdomadis ab ipfis primum altari Dei magnas Ecclefi* appofiium, poftmodum, quod Hypodiaconi illud fummoverunt , fic a (aera menfa abjecerunt, fic illis qui appofucrant, ut denuo reciperent , contenderunt , illi noluе- runt- Illius in pavimentum dejeâi , cum jam in manus multorum pervenerit , ne blafphe- tna promulgarentur , mediocritas noftra in fe recepit ideoque nonnullis advocatis, qui ex Italica lingua io Graeam convertere callent ,

μiτ» μîώ 0* τ*$ ry(^ponwae xjHpJ ΛΧΦηüΛΦ CHITOTÎ ομiλο^Ηχ, t»; «ΤΜ-χαiΠ» 1üi Ημiμ* «pll tL» ezxUav γαμιτiiι ûμ/Λιχl , "να μΪ ά*ηiθα» ns* t» θ« .·»»μ·5τηι<3η»Γβ , xj £λβ>χ3α»'τ« τ^ αντi ταρβσζ'α, γχμü* i*f/ae^cJpt^u. τχ< τi Λ'α^iλΖχ φανήi îxCowtxî , bç l 9töl ïζΧξα» â^pwx^ μ»I χ«οζ»Ή4,)Ç τï «τοτiλβ Jilaaw- TTC, τiμiχχ η» 5*αμ«* 0» ταβ7, Ô τîη χβ/τiιi l- uïutnl· xj, StSiratyyrxtxl , μi ζiiτ«λυβτ». Η τμ ντ ηλμήα^ ταρα τ« atweX/xie xa>ôi«c χηάμ^υ«< τζτά ttpofj^w, xuftrpvnpu^ φαμ8^, » Suai- »w», i (JreS/axewx air»crp<<r τχ rl/ui ημi- μοι γυχχîχχ σιηχφ^ια , xJxwTwwae, χαi>α<ρ»Η&ω. •irxJnx , iÇ ht/ç -epfffCiinp®*, r i«άχβ»φ· tUw taurù ^υταïχα β^ΟφάαΗ/.'Aa/^at i'χ/3«λλοζ, «φβ- tjÇt<dv ixiptykw 2« χαθαζρΜ^ω* <σπ«ι txt τά- σι Si nmi μηδι α»»ο«τ «λv ιθiλβνπ;, ê»wç η τμ^μα >hi iχ τï τα^δi, άΜα £ iχ τ» vii φβην txxep£fi\)xt, άτι Sn α»« EùxyytTwib τiα φνχήά iχτοζ ηύτûny In «t· uîxufj^txül ri*ôSti vi βλάσφημο» tst» xtxriuiTtu iò^μα. · μ^i yif χι&Φ" · θτ·î Ημβν φî«·' , À τηiμα τη βλχ- dftac, δ χαρά τi τα'£ο« i'xTtpæin»· Si τηi W»xî τνότχi δυατiβ^α τητïρμ ni «ντiμά φ«β·<» , • ταράrτi τα^σs,,x} τi ι*ï txxop&mt: *>λά μχ- τ«λ», «c tè & τi τα?κ ixw~ p&nt w χκûμχ, ...

tir<wruç xJ h Cf y» tyvint · w'i» , Η τï vii · fxiroc£fnt< Si tlf · aJnJy λiμ®" vi τΜυμα ix jJ v'tl, nXtiorn Stetrltotrvi ή ·»ι"μα n xa- 1ξ· , ûrrp l wlc · xarro» μ$» Γαρ τνΖματι , >i Μ^/χ ἐζ αυτi τi ectÇii ΦρΜ· , 7δ»β J·' τi ΤτΛ'μαη^ ή ix τi lf ixxêp&rtç > J μîά '> 1ü wl- fl Si αλποσζ $iχφοροi7 SiartV^tnt τi ττώμα nutp · wee, iyyvrtpot lt icn tbc «χτο xqc ürtttK ὁ vιo , iffp τi νιώμ»· x, ûη> ή Μ«- xsievia ταλσ χ*η τi «vX'ματκ ταρ««ΰφ«i τiλ- μα τi Zxciraiv ΰτνδοβμ^'η δράμα, rllù cxUvUu' Xwtk δ» ^»φηιμ^1Λîν, ûSi ewtcjleti σΛvi «θ/λχ- 07k, trlη w, 9ttp μι tit xotvit rnc rarntpara- prxnc, >ζ ομοβσήi Τύμβο , Cαii ift μοη "ÏTiS ry/Hv · m tu St η τï χν/,^η «ρ^βολη xasrav nJr Τ^lt · oi>λ' ol μ£Λ iη» ημμ» τν ttvfâ, «} τι ορθ·δοζ* τï θi» iχχληr/α χατηταiδΛσαντ» · »'φ' «ripae μ«v άτο τηi epw/ΐυτφαî Ρώμικ τρ· τi» φiλΧσιβî- ;«η» ήμων etünxpttnpa α*φ/χ»μ$υθ/* <»α Si li- nt xani η οp$oioξü τη iχχΛη^iχζ χληραiμοτκ eXSMwpX^arws ' μάΜοiζ Si xj oturliù rlui «φiζη t î- τλασμοïιυ rllL oipyiiu iroiWctpfyjoi, κ /x τη Ρά· μηi μθ» «φiχî&Λî) χαρά τï χάχα άτοταλiιϋαι σχηφάμ^υβι , ττπi Si «Λ>&«μμ€, tbTc «νρά τi αργυρό δβλiραï vwo^riqjqi qjH σνμiβλαΓ , αi>- τiι η άφ iaun5> αφiκόμ^ιοι , Φ μήη ταρά τi τά- πα άτβΓαλαiπi· Α>λα >ζ το γράμμαηi , « «ά άτ' ΙΧ6Λ» δηθο* i'ïΓiφi'ρ^î'Λ, Όλασάρφiβτ - Τiτ» Γάρ άτοη άΜvv τολλων, iÇ ά»ο τi η ιύν ^φαμμάτνν σφραΛδΧî νοαοθ/μ&iα φα»ρ<ii φνραθiωοΜ* βυvi μα» «* v» ταρά ηiv Su&tÇiv twd» «τ·ηθθ» ΓΓΓραφβνχαθ'iμά», Ιτκλ/χβΓi Γράμ- μααζ Γφραμμβών, >ζ ixl xatpowtxv τi$» ùxoSn-

x«Vj» TÜc SSLripaç îβάομοδο , trap ητύν τρύην μαi rji 'ζκ^îζη τη τi θ»i μι^αλχiΖχχλχσ/αi iΤΓπθα»· vcipen Si δ<« τi τi? cxoStcaôvuvç α*τ·iσα£αζ τβτβ, χ, ττ $(îβ ΛΧορρîi^Λî ^«χiζη<,

»ρ·ΤΗ»««5βi μθ' η"i ^tert λοιβὺν, ixwovf Jl A CHWST> A** 3»A»»θIιΰ«i TΪW xeiti τβ ίΐοΐφον pty>i(‘.l, £ ««t* oft ·\Ηρα xo»wv Ζλθο'», μη ^ημορ»Χ»θη π» Cf «υ'τώ Ολββ-φημi^α, η μιτ^τικ ήμ«ν α>ίλ«- βιι·ι πι» ιΐιι Iπ.λ/J* γλάιττι^ oi τιιύ iλ- Á«J« μιπ>0αλλi<» ft'Jo'n.» »μ>«λ?σ·βμθ·η rr.ai , ή>·*» τν upooneireïetiov Κ,οαμάν , τ»'» Ρ»μ«/'ο? η\Πυρ®» χΐ ην μοναχόν Iwetvrnv ην ίβ·χ«vov ,μιηι· iperxt ll !yyfoi<t>ov «νιτριφβη · τϊ ΐγγρχφου nape τύη-ν μιη φρ*β3ΰ*Π η rirou ΰρ>i αό τβΓ (.τμακην lv-et' lfi τι ir rri itrce, x, r? 3v r!x τη ρβμχ/w ίÇ axorAtxnç xxOiJfxi βνπλi- B yoi, βι·»θ»μ« tra», x, μήτο iιχι.θω ορθοioζo , β»α ÂQ-»»3ai χρβζι/μ/ηκ, ιμ »io« · Oÿùpns θi· χχριτι lüi «Γ<« πi» Ρ»μα/«» ιχχλη· eiets tiifxoioc, Π>1»·i πi» Αμβλφην»» ιρχΗΐi- cxowoç , Φipi3«'£>X.«i ιιοiχονο , χ, <raxt>9>étpo<, rïrt τoιi rut χ«θολ/χη i'χχληβ·/«« TtxW nectat P#- μχiχη χρώτη, ι£ αχοτολιχη χ«θ/ΐρ«, »fôç ή» art J>) wpôç χiφ«λ(H>, i φρovτι' χ«σ«» ni» t'xxAwwv tStxiës ΰ«ρμο£« , τη« ιχιλητιοκΊχη ο·ρΐιώκ « XPtêaç Xxoj'f · ηιiτηv rw βζαιλιχ^v mokty /, C ήμi oiχοχριτιηρΐου αύτη noinfat · ιva xa^ùl χiΓραχηι,χητιλ^ύΐμ^u tiC, 'Juj^u ,πάρχ ïpyφ rnnftipoont ή /Jon, £ «Jtarrxtu« iχ τχλ< xebTjR χόλι«i àri(i<xnt »ρβ« tb ut» αο'τηi* f It μη J» Srvi, βθΰ» ynwrxtruear upo μιv tavnor ot iiioζχβ-μαο'οι αιΐτοχρίτορι , · χληρο , η α-ΰΓχλητο , $ β λα« τιiτηi 1o Χ^β-τηοo χόλi«<i X, »««·« ή χ«θολάι i'xxÂna/at, rpii é»nty· O« JtifuixcinsM, βθo χλ^Γα χαιρόμι^η ά>«θ«ν, ΐÇ μ»'^·», ·θθ iλi&vΰ λυχβμiθα, χ«χο> · rjq' yèp βτ·» »ρ6 τη xto*«ç χράτοο , χ. tbç χύτη ττπμημΟΑoo , »C ι*8i χολιπτi σοφ»i, ypvtxrtxtiπι- 1o , < ορθοΛξο t«<» ή χολ/i · ότο·/ It *(ó Μ<χ«ηλ t·» xatnr^fxrtxfci 'λiyó^ρ.o'· οατριοiρχην, Tri otvrù ΰ'.oiχ «τυνιρyiΐ , χΛμγλ ζiζάνιά πiv aipio-w-' x«?iX*rnr itxxTtùpfTt<t d» μΐιτφ «ότηi , Sri xar^tù» ot Σιμνiβχoi τ<ίν Svpfùv τi $ti xt- npirxuet, hjm' ώ; BxAi^rot τ« χχροiχου atmSr ίΐÇ·ίαουχiζουαι, >ζ » μόνον χρό Κληριχχτη , vρό E'xwxo»«n« ctvayourtv. ùl ot Αρ^βνοι «- vββχiτiζουαι τβ« C» β\ομχπ τη ly'txl ÎpoiJoç βiβχvτιvμZΛov , μαλi^β τ»i Αβτινβi ⁱ û oi ^ovxTtrai ixixopirtv, ότι txtii τηi txxAηδiα πi» rpenur τη» iχχλη<π«ν τi Χρκοο, >ζ η βλη3«ή ÿvr/it, <i τ» βοΐοτiχμχ oλβ 1» χότμη «χολκλi- χθό«/. «$ ot Νiχολχ/πα τοi σχρχiχού Γχμου re· g çar.apei·/, xi iitxStxirt n<\ τβ <fpn ^urtarngjuvmi- ftrèii· tèsui ΣiβηipχvoI ΐχiκχτύριχήvφΛπ nv vó- μov ti MoeaitK' ols oI ü^μαήμαχοι , η θiβ- μχχοι, άχi'χoφχτ α»ο τï σύμβολα tb áyiu xvfl- μχτο τΐιύ ιχχόρiσιv iχ τ» υιό «4 « Ν«£w- ρΐiυoi nr crapxixiv π$». laJa/w χχ$α(/σμov tri maiw vηρόσιv, £st το βριφη to θ/η«·»4$>« wo τη o>Joni ήμ/ρβ aro' τη r^fivirtus ζχηiζi.Oαι irriTtiyocv, iÇ tbî ytwa/xaî, tl'l C# τvi χχττμη- viv tu>?^ , iïτ» ce ττ Γcora xi'iιιvΛχσ-α xotw· irtnuJou, *r» a^arr/rot βΛΧτiζiδαιι J^xw- >jM, ι t(u κρμiιv τη χiφ«λ»!ζ>ζ Tàxw^wv®^, v o! Nβζωρκιoι το'ί nç uôuet κ&ipov' ΐßÇ, îçlJèxro τiu''ïiκaηιζσ τή$ P«μoιl/χη« iχχιΛ(σ/Jρi τâi μάrγvvα ξκ iζovπιι bίίtlu xwκuHavbaamtt- χoyτaι' blip '>» MXatwrpuir, >ζ tripw TtXtiruv tpyvr «vτ», · culm Mt^atA 1ρχμμ.αιβ·ιtJ xvpi ημvv Aimtos TÏ <«»« .... titéra ήμio mlt ûyyιhou mini tw Caw·

Protolpatarium duntaxat Gwtmam , Ruma' num Pyrum, & Munachnm Juannem Hilpa. anno num , Icripiuram ill,m in notiram linguam CH,*,IST! traofvchere tmpoluit . Tranlverli veto lenten· tia hit iildcm vcibis ita ic habebat · Si.aK«w- fidet, lJ facnflao Remane ÎT Awfloilce fo- Jjt je opp->r..t, anatbema fit, nec dicatur Ortbo- doxui , Jed Procymtt.v , & novel Anticbri/lui Ubertui divina £'<*//> /iwiAa Romane Ecclefla Epifcopai , Petrul Amalpbikenorum Arcblepljco- pm, Federicul Diaconui, & facellanut, untver- Je catbohca Ecclefie film . Sanfla Romana prt- ,ma Ô* Apofloltca.fedet , ed quam , /anquam ed caput, cere mw«w Eccl'fi.irum Jpecialiter oda- pietur , Ecdefioftica pecu, at nectjfuatu gratia ad banc regietit urbem not foot apocrifianol mittere conjiitett , nt, quemadmodum fctiptum di·, de-, feendemut , ÎT vtdeamuf , fl opere complete efl vox, fM4 coniine· ex ee erbe nd ewel Illuti e- fcendit, cognofceretque , fl ret aliter Jr beberet . Hmc notem fit pre omnibul, glonofil Imperato- Tibet, Clere, Senatul, populoque Conflentinopeti- te*·, xmverfe'tte Catbohce Ecclefia, notbic e- gnovijfe, quod maxime letamur, bonnet, 6* twa· mmum, quod ef/l-llln diemul , malum ¥··* perimet ed cdlumnal Imperil , vtrojque eb nfdem cobo-ellatol & clvet Jap entet , maxime omnium Cbrljl/ene, tt onb doxe ttrbt ell: quod ed Mcbarlem, qui Pelrltrcbete abutitur, & tl- tint infipientle Joetot, & ctnj>rtel, ln medie ll- litu plurime berejeon ztzama quot die d ljrmmen- txr Quemadmodum entm Simonian d-nurn Det vende t ; et Falefil hajpitel [uol celirent Ô" non folum ed Clericatum, fd tnjuper ed Eutico· palam promovent : et Anent rebarznt ta no- mine fenfle Trinitatu biptizaloi , Ü L tmot petifimem : et Donatjie decernent , extra Gre- corem E.cl'film , Eccleflam Cbrtfil , Ü verem facTificinm, & baptljma ex eneverje orbe perilf- fe. et Nicolaite carnalel neptim concedent , de- fenduntque jacrit altam minifini ; nl S venam , matidiélam legem Marfit pronanctant : et Pne^- matom.ecbl, met Tbeomacbt , Sptntul Sanfh fx Ftllo procejfionem ex Symbole abjcidemnt : lu Nazareni , carnalem judeorum munditiem fervent , et parvulol morlenlet ente oflavum dtem a nativitate bapiitari contradicant : Ü mulleret vel tn menflrett, vel partu per dilan- let, communicare , vd fi baptizlte non Juennt , baptizari prohibent: & comam capitil , tJ bar- bam , vdatl Nlzerenl nutnentel, cot qui cornai tondent , fecundum inflitutionem Romana Ec- deflet barbat radunt , tn communionem non reci- piunt. De qu but errorlbat , & ahlt pluribul o· peribui , ipfe Mt bael litem domini nofiri Leo- mi Papa admonitui, refipiftcre neglexlt. Pofimo- dum nobii illini pendu fimihem melorum argu- menta rationabiliter opponentibat , prejenttam fuam, atque colloquium penitue demgavit, neque facrum Imperatorum collium, & faptentumeum cohortantium ad fanam mentem , autitt : quem- admodum & antea Latinorum Ecclefiu daqfit, eofqeee Agyteital meueepani, verbu & fa&n ubi- que perfecutul efl m tantum, ut ln fl m fun a- natbematizaret Apofldicam fedem, contra quam feiplum adbuc fubfctlbet Oecumemcum Patriar- cham . Quare noi ejufdem fantte , & prime A- pefiohee fedlt inflgnem Injuriam, tf vim non fe-

CMHisTt & ... tf Citbolteam fidtm multu Médit dtmer- HP***1'· prafadicatione fanita & individua Trinitatu, C Tirant Apoflolici, cajul nu famat Αρκτιβ^ηι, Cf omnium orthodoxorum fatram, tf feptem Synodorum, ta aviver)a catbaiica Lcrlefia anathemati, quod dominai nofter pilfirmt Papa eidem Micbaeh, tf ilhai [equacibut, β [vaderi nolunt, decrevit, hint >a madam fubferibimul. Michael, Patnarcbatu abutitur, Neopbytui, (y gal,tantum humana timore monafticam habitam indatt, nane vero dehflir tninrabilihal apud mu.tol dfformatul, tf ana f*m eo Lee, qui Acrid* dlcltur, è* ejufdem Miebieiji [actliariai Nicepboral, qui Latinaram faerifutam tn confpeflu omnium pedibul conculcaVIt, calerique omnel, qui tot fequuntur m jam defit! erroribus, tf fjcinoribm, βi analberna, Maranatba cam Simoniacn, Valefiis, Artanu, Donal'flit, Nicolattii, Severtantl, Manlebetit, tam jaibai dogmata flataunt, tf altts, qut fermentatum, animatam effe dicant, tf cam omnibal bureticu, imo veto cam Dtabol» tf Angela ejat, β rrfiptfeert nolunt. Amen. Amen. Amen. Et hcc quidem in impio illo feripto & deteftando continebuntur: Mediocritas vero noftra tentam contra pietatem audaciam & impudentiam haud fuftinens Gne examine, & impunitam prztergredi, valido & fanâo Imperatori noftro de hac re fermonem habuit. At ille, namque ante unum tantum diem ab urbe dilcefleraut, poftquam illi relatum fuerat, viret, qui eoa in hanc magnam urbem reducerent, mittit, vocanturque citiftime, fed nolunt mediocritatem noftram convenire, aut in confpeftu fanihe & magne Synodi procedere, & refponfum utcumque dare de his, qux ipfi impie cnunctarunt, (ed ut ipfi in Scriptura ab ipfis exarata exprefferant, & mulio plura, quam in eo feripta fueram, contra noftram ndem habere fefe contendunt, velleque fe potuit mortem oppetere, non tamen in confpeâum noftrum & Synodi venire. Hzc enim tobuftus & Sanflus nofter Imperator, per reiponfutn fpeâabilia magiftri, & a fupplicationibus, Dei amantiffimi Canhophilacis, & Commentariorum Scriptoiis, eos nobis & Synodo dicere renunciavit. Cum vero iis nolentibus ad Synodum 6c nos accedere, vim inferri, validus «t fanAut nofter Imperator, propter Legationis provinciam, quam pre fe ferre videbantur, non probaret, rurfumqne tantam contra pietatem impudentiam innoxiam permanere hand decorum effet, & prorfui indignum, medicinam optimam iei przparavit, & pretiofum & venerandum feriptum ad noftram mediocritatem per Stcphanum fanfiiiTimum Monachum, & magnz EccleftzOeconomum, & Joannem Magiftrum, & a fupÎlicauonibus, & Conflantem Veftarchem, & 'hilofophorum Hypatutn tranlmifit, cujus tenor ille eft: San&tfflme Domina, dt et, quod

ASireel r$ IriAtxifW καχύτ λογικύ àrrtalùiat Ai»— t Ûu TetpwKv «m, fy tua β-αντοχκν ran· τιλω aerp iiran. ôn πî t^taî £»λ<£μχ7ι ÎÇÎ al-Tvxpanpwv, tC ««φην» ye^trinrwv xcn>e*x«r«- <êatr «t'rry, ûoxaffC#, XaStk <9pirtptv TbC rj«J Aaiivw ιχχληαία ἀαφαλιααη, >Ç «υτπ αζυμΐτν avoxzAwy ρήμααι kJ tpy^l άχανηιχνι xartlιάξχη iti nrnnv, vff ô niif υιοιιαυτη ανα· διμάτΐζεσ τ'ιν «τ»Γολ<κ(α χαδιιραν, χχ& M iaunv irt hmypà^xt tixn/tyxxiv ααr^άρχιαι' e-?ca- ήμάί τϊi αΓία avriif, G «ρβ'ηκ exoroArtic

B χα^iipα rliù c£«<wav Ctav SCtN «χ ὁο»φ/ρ·ν-τκ, τία n xa^nAnluè xifn χαιυiùκ&αι xeAt/Çeχν oipepaiptÇuee, «ρ·κtier* τη ^/«c, ίç, à^ififrn T /αïΦ', Ten «TareArah Opav», η τιν^ την etxdx^Ttv Itixtpfyi., (? »à>π.» fli opjolo^w ttariftiv ï$ iRTti e-uartôwy, «ro xz'enç τη xa^oArxic twAnrizç π! άνα&ματι, tttp I vò&φ* ἠμ«v · dCAej3/rer»c xarai ni «iJtjS M<χ«ηλ, £ nîç aὐ-Tti ixo/jfyiot; , ta» μΐ xriSwrcy, άηφηvan, ·α> χαδυχογράφομiμ. MryzsiA · χαηιχρχ'τtxùl taτυάργα, » vidtpowç, € μiv^ àvdpvxivv aèCy τ»

C μβνζχ-iχο'ν ^ημα rtu l»' iγχλvίμαασ αὁηχiΓO/ tapa xattùv lια*(φψιαμ%19*, χ, μiτ αιτi Λraw · τη Αχ^iiβ , < · σαχiλΑαiî^* th ain Mζ^ζηX · Νιχη<>βρ«i, t'K τὴν τὸν Λχτ/ww δυαιοσ •peçayJc xxnxenws ι»7 «wt, xj χαvττ ai hôpfyjat αὐηî df ηi xcoxtefyoti αλανiαμαβιt ι£ ηλμτιμααιν, sCasvat» ά'.α^ιμα^ Mapara^à au» ηïî 'Sapantaxtût, Bar* AfT/o/c, Apfeartit, ûeyatrrrzrc, NrxaAzirwç, '£.f(iv\ttavoiç, Mzvr^etrarç, oul « Ια^ματiζvαι £ η7 âb^ttif ητι Ii OΛζvμαι îμφυχov £vat, iÇ au»

Q ^xàrt to°ç »/prrrxe7ç, μάi^oι II £ μ™ «n ÂratCô· Am, τφ «»s'Awy, tàv un ™&ὐαiv, αμάν. αμήν, αμάν' Tamn» /jfy» «> là τη ιιτaηβi τηὐτη, <B άvoαiη γραφά · ή Si μιτ^ρτη ημιvv την τηλιχαὐΤiiυ χαη τη XrtCnaC ν^λμαν, xj την άvatlceav μά άvo^op^χ ανιτιζιAfLray μὔvαι, xJM άΊμὔρηιαι, rfi xpatv/ὐ, xj άγιρ αμάν βααιλὔ Tτί areeà τπτκ χοσολογ^πιι· xj ὁ, άααν Γαρ nrot αχβïηµβv µιχ χ, µβ;βv ι'µί'ρα µ^ τι tf& TBTM àvcat^nvat tJ xpiTet αότï, τπ ὑ τάν µι-^αλότβλσ τ»TM μιηταλχίvτη ιχΐiμïM · xj ·3αττβv

E μιηιχiμχαιηι, ¡i* 0eAovnti Si τv άμιήρχ μiξιό· rent avpoa-fA^êîv, η Ί» ι'tpi xj μτγάλp auvilqt b·'l; ὀφ<v ι'λ^ὔv, xJ awdxetr/vTtlta laval, xtt) wv άτιβάϊv άχηρΛξαvτ»· a>A' «χβλάθ** ^tî tw ταρ aa'nJv ixn^drt ιγγροiφ*, «J xAsk, S* nJ» da αvτὔ γραφεΛηiv κατά τη ηµπίρα w/nwc tjçgpt fexfiv ItoTfjvavnt' aipièe&ai II Oarvwv μα»A», ά fît άφτv ήμ7v, τη αυνóiμ itàfiv. TaStu 7«P · xparutdf, £ âytti ημβv ^arrAdfc It ânx£mhk th vseX^sxTH μα^ι' ρκ, <£ t·» ni» Jttie-fw, tÇ τï διοφιλκάτη **ρτ·φὐλα«, tÇ τμ ὐχομτφατφραφM At^r tbthç ήμ7v, «Ç τη α&όiφ μιμά.υχΖ»' »'w« Ji «unie JJf» mH β»Α·μ&άη 7f tfueéja», xJ ήμ7v α'τavτχο-«r, βτ<o5η»α» · xpanreae x, cr>/ac ημέν CartA&, Iia v» irntüv xse>-xfèo&at rffmf τη oftxfbtiat iφφîκηο, w tW'XttffC* ' a'yfxJ/χητβv II χάλα την τviλiχαὐτη wml τη £atfiiiaç putiveu àvailfaxv àeopttrii 4», itfi ά>λ«χ αναξιβv, >χ·vομη<Γ» θιραχΜηι «'eifftF t'S ααράγματι, τ/χoov, > ·wkxtxuisw Γράμμα βρ^την ήμιήραt μιξiiηiπ Ita' Σηφάαι rI latttn-τα μ·ητχ», ·ι\ο»4μΐi rri μιγάλvκ iκχλτκιαi, lawiyyts μαγήρκ, Iti TÜvlf^rtmv, tÇKaàv-c«mc tÇ ὁχβτχ ni» φιΚαιάφη» ὁξ«ζ»Γ«λὔτ. II hi tintal · άγιvταη liarom xstî τ·' αομ^ο7·; ΰ' flaatAeia μη ιpΛ,vήαααα, £pt την ρίζαν rtS χαη âai nb Ε'ρμηνΛηiv <? τ·ΰ μιpm τοὐ «ρΓιφβ» τ·άμ|ὐ I&txtiçtii ξθ4·{, vaf iripoir

'anno' ns T' •?'*·* ** 'V/4·' N ·»η· τυφ A accideras , a rfs Krgte Majefau penatmi 'ff—
chaiSTi Ocae»· ««rcsiXatp^» •P®< T»» «r>cwtun» xa , ate di* , mab radic/i· ar/aaa kakajje 4» Jalerprêt1 ANNO
St «ûnJv rarla^a^sr^ûri x^crXXa/, ni υηφλυα· km , Ü 'form Argjri ; tf It findent CMMI*TI
für roraùrn · ni â«' ^«pr/av ni αv<5ιμ«τζ- raayaaw perrgr/aM , tf at abu Jappefilu 4«.
o?x»« iÇ Tttte αυμβ»λΧβ-αμξΰΐ{, x. rotte ôtJté»- find jatedt mi' pqfjamar, mm/i vert aaiiereiver.
aôntC, Xj ^ραφανηti, X, μιι,'ï* Ληχ/ν trl tcu- keretti ad Z«4« Jantiitaltat tranjmijiiaal , at
n»vjramrwe Qorne, xxu3xru ctaixrw/xavTwv · per eei ii/Irutmtv tf tin, nt Jneeiha tn pejtt-
«pae/ni^f γίρ ή fteerXwe μν, 7»ar χ, wv Bcr«>- mm efntiant. Cbartela hat pe/i anathema diflum
^ην va» Γχμilpiv /Jao «p^upoù , χ; niv Rifnt svv tf Ca^Jihariu , tf ft, ya/ pnklicamnt, 4·'ftrt.
iMiivii uiw ixexAnfctw hc txjv tuAexav · M It pfertnt, aat rent, tlt ^4 efi, vel tenxittr cal-

lent, taren tendet teuekerater . Mta Jifnidem rtgus Majeftai inptrevit, el tf l'efardut Ar-
Orx« rnf Totjaimf μηΰ r.SiK- Hyrt gntt , tf Vefet tUnt flint tn phintent
Ἰιύη ζ. Tcûm » 3w«Xix>i, χ, θi<» γρηφή· cencladamnr, 4/ tit Vilena degant , main dtve-
K«πî γ«νν τ·ό xeii, yimuaduMdaa ftent itInt prenter hanc can-
«oΤ«φ«ηρι «'»«>«-B/am . Mtnfe Juin inJifl. -j. Et bac quidem
μι», βοηiπ ni ΰπβίζ α τουπόι^i- Regia Al divina feriptura coohwbar Secun-
μ^υβτ» «Ç à «te trv recno ?οô)<r<v Jiîewô- dum itaque pietatis cultoris Imperatoris pro-
Πi , i etùnti rtre varweaer Αυ σριτμ^οι tut rapa- videntiam , ipium impietatis fcriptum , nec
cia ni» «pas /LtctXtwc ext<-«? μ\>^, ca τΛ μ<- noo qui illud expufuenmi, Ac vel «d illod fa-
ctxprrM «ν«5«ματ< ύ»ο3λχ^»)σβν ' txeiOw ciendum adhortati funt, vel auâonbus auxi-
Si xem» τήν ηπρτχν ήμ/ραν, i ι! IIï φ&Tη μ^ lium praftiterunt , in prutentia miliorum ab
J·WÇ ûKûo'IK «βιομαίχ- Imperatore in magno fccreto anathemate lub-
aâi funt; judicatum vero eft quarta dia, qua eft prima curreat11 Jaebdomadis.

aSl. St τ»ΐΐ repôrnç J'aX/a μχvχ, xjt?' m qpj Vigefima quarta vero die pratentia meabs
ή ?»c χιμvτικ cwdiou rx^wcs χ,χγ.w.?n»at μ«λ- Julii, qua & quinta Synodi expolitio pro mo-
Λη xaru' π cusnSri »»' dxpaarH toJ vλη^oîA, «· C re legenda eft, audiente multitudine, anathe-
χθιμ« rtedàtt ni euri àrtfiiç tyq βυθii iy· mate feriendum elle nulum impium lcri-
yfxt^rn · Πρβi Si φ' ηύ nun ί'χθιρ^64* 'lA·' ptura, nec non Ac qui illud ediderunt, fitfen
βψανηι qpf nuetinvit Ἰσβ , ἰ Ἰβυλτ./ rte την pferunt , fie contentera aliquem , aut conii
ηύτvυ m'nrt» SiStutant' *î St mpunnivv/ τουρι- liutn, ut illud fieret praftiterunr. Prototypum
φο'τκ v«ρ< T^r Suanflùt itaritu ΐγγρχφαν qjq vero proje&r ab impiis , impii execrand>quc
pueapaô ti xetwtetbàtr «M* à» &xyî< r«ù ^ap- fcriMi combuftum non eft» ted in tecioChar-
τvφυλβχβi avtnûw ctxprtn rc Jrqrfxn rdv topnylacis fecreto repofitum , ad perpetuum
TχλικβύΠι του $tou υμvv ΟλβτφημιΚΓβvτvv ' q^j' eorum dedecus , & flabiliorem conJrmuano-
atC μv.ιμΝτiρβ» xanyiueiv ' itî St ytveirxHv , arr netn, qui fimilia advenus Deum noftrum bla-
Irani lit rxoct» r^t'pxr roû cïrewrvç μη*ôi , ««θ' fpbemaruut. Sciendum preterea eft, quod vi-
ην 'α'.iOiμAτî»îητβ? οι xani τï o'p5o$oξou xcrroic gefirao die ptefentis mentis, quo illi, qui ad-
ῢλβτφημΜ-ormc, συμχορχαα» n?c σημ/cat euvr- vetius orthodoxam fidem Nafphemarunt, ana-
^βζ·™ ημ/v βρχπρΓιπ, χ. oï c*tourni x/v-D thematе ifti funt, aderant .una cum ahis Pre-
η μηρvoλZπ»;, vt' at βργηTΑτχοχοi , ajMuv· fuiibus , qui nobiteum confidebant , uni verfi
Ατvv ό Αθηvών Σό^χιλλ^ , Μιχχήλ Συ- Metropolitæ & Epifcopi , qui in urbe dege-
λ«iου xj Σ,ύγχιλληκ , Νκόλβοι E;\avR«s qpj' baw : Uq AtheMrum Λ Symelius ,
Σύ^χιλλο , Δημή&& Kagiac <φi A'ρχατη-χη· Michael Sylsi fie Syocellua, Nicolaus Eucha-
Πβ»λ>* Αήμvου, ΚοÇ'aiiat, A'r- me fic Syocellus, Demetrius Caria fit Archà-
epiteopus, Paulus Lemni, LcoCotradua, Antonius Zicchic.

fcÿ» AD PSEUDO-SYNODUM CONSTANTINOPOLITANAM

1 Sai Mickrlt Centlann nmu 1054. ctltkrnttrae.

ADDITIO.

i» s«vri· M··β ph "·«. T) farda k»jn' aila ex Allelit differtettnt dtEeé OriaAelee petrnnkat irüt. ftM·· fititffit ad J" jlkn/ tctlffieA Gmcor. attepia Lekbtm tn coUe- Pttnme Aatiiatbtmme petrianlma Grate (f Latine Siintftn retint. Omifit frnedlcnrlnertl, ^»et Mi- e^Uket Cetriernt Menmeonter. Lttitf. Gneta Teœ. thetl Cerelernt dt rckne e Je in n rntilte gtftù H. peg. tôt. tf Le reprafnlatar.

F,trait Patriarch Aatricbntt*.*

I. XjUmquam Diabolus abfiftit in(idiis contra nos, & machinis adverfus genus humanum, beati(lime; fed (fubinde variai ia vitam excitat calamitates, «c innumera quotidie contra homines commovet commenta, per ea omnino nos quaffare ac dcjieere moliens. Et interdum quidem alis*, plane veto infinitas, diverfifque temporibus, procellas vite immifit. Nunc vero poftquam tum Hereieoo amota funt fcandala, tum orthodoxe fidei fontes copiofe & uberiim ad fines terre diffluunt; homines quofdam exfecrandos, impios, & quo non eos pio rum quifpiam appellaverit nomine, ab Oc* cidente in magoam hanc propulit civit<»em qui quidem adventus fui caufam prxtexerunt, a Papa milfos fe effe; verum Argyri dolofis faggeftionibus confiliiiquc ad imperia tem urbem venerunt, ubi ingentium fcandalo rum cauffas tam io aliis quam adverfus *iplam* pietatem dare conati funt.

II. Ac eorum quidem dolos alios, cum machinationibus pcrverfis ineptifque, quid attinet enarrare? Utque linere quas ad nos & ad potentem fanâumoue noffrum imperatorem detulerunt, confiâe exfliterint, tigillorum fraude & adulteratione palaçi figmentum convincente. Quod autem ordine poffremum eft, magnitudine maline ac nequitis primum, id feripto reprefentabo perfeftioni tue.

III. Poftquam deprehenfi funt fiaudolentam feci(Te profeâionem, litcrafque finxifte varios quidem fermones fuperbia, & confidentia plenos adverfus rcâam 6dem addiderunt; a nobis depravatam effe orthodoxum, cum in aliis, tum in eo quod Spiritum Sanâum affeveremus a folo Paire, non autem etiam a Filio procedere: apud fe vero boc fanum permanere ac firmum pertendentes. Jaâanter etiam dixerant fe profe&os ad nofirorum eorrcâiouem, non ad perverfionem fuorum. Et nos quidem eorum colloquium coogrcffionemque detre&avimus; tam quod certi effemus illos ab impietate dimoveri nou poffe; quam quia fine beatitudinc tua, cstcrifque fanâiffimis Patriarchis, hujufmodi de rebus verba cum legaris Romanis com E movere, putavimus &. omnino indiguum *et*fe, & confuetudini, que fuperioribus temporibus in hu(uimodi obtinuit, contrarium) ac minime conveniens.

IV. At ilii, qui majus quid prioribus vellent temerario confiho audere, & pofttrioribus prima fuperare, feripturam contra nos depofuerunt in rryftica magna Dei ecclefia menla; alia quadam eorum impietatis exponentem deliramenta, quaque tandem fnbjicit anathemati omnem ecctefiam urthodoxosum, quod qui in ea lunt nolint barbas inflar Latinorum radere, nec dubitent oblatione» umere a presbyteris conjugatis; ad

***aintf/M** vaf«p‰« τ» KηρvN^v «V* rip Avrtaj^an Ttçap^ÜJJ* Πi£βv.

[illegible]

...........[redacted]«te «ptr^twwv >»>«µ»χοηιv, ·»« «i οζvµ»» A hzc panem fermentatum uffera.it ; item in Spiritum anno iandum a patie, Ftlioqua ptocedctc , fed a CHMUT foje Patre.

µβπρχ xtCMK µ" ta TV rapoi «. T» °'* > ix jxovM ri ixeepdlsOer Ar^a-n.» rarrÆ'-µ« ri z^isr, <'»βθ»µ«ττ.

Te pci a» αµπιον Itu, xzrratmSIiret t£u' e<rt-fil nùntt rpcilu., x. µ>i J'ric »4*» ripuJx ι'λΛρv· aie // rin i , ltd ri iC φ«»ρ*i < »v αφκ β»·v rnJr χ, nSv ιβ$·µβφµ* vatvruv u-xejraxevwv «χβηθιααr «orta. α'λλζ µζ* na, xa9' ήµü», µαλλi» Sικατά ηi» »piMβξ«» »β»-η·» ce τη µφ«λρ τ· θ» èxaXvrt'f Ολανφχµ»· rrarvmc, xpuuirOau', «x«xàçc*»pu «µα» · v' «» µή vχαιiαλv» safç Ca JsiutA» «<βρµ(α ' mpaçB 7«p nrç χ^·i, x, · «ρυτΛκ» ës η» ηvβτηρχ-ςη âoxtSv, xa>xtXX«eav τη c» ^vµρ fxaAqrt'ec < «πψτ·» τι pi>sç ri Πβ»« iiurir étwctXu. TttK Sl tjS «UtjJ luχiµ att>r/u n rlu ήµvv ^Λζτφηµ/χτ , iÇ rie r»?r «'«·i3i x*^ nia ορθ«i·-ζvv t'x^f^csxç <«»σΓβξ« CxerAixi Cv tJ µ/γβλµ ctxptra», όχιβχλοµ^ι α»χ3ιµχτι · τ·λλα ,uûs Tifr 7r j-ρχφΓî ntente (βiθιvηι, xrei tu si; ·ψ<» χµΓ» «λθ«», < τ»Γi η β*λ«i nSv Cai «ctjT, xj τη i»βτροφη ri iyîη ζυλ3·Αχ «ζ»ηiζ«. s?at zepum'remc · aie Sl ix »W^s»t» , «M« xJ ieuTÙi f,' µη vxu<rs»rur vte) Tant ηχλήµ$Mî JmxsiAa», fk si xxrn Inc auJnS» φηµιβµ 3M*r··

K« mint µζi «vtp x«5' χµ«» · xempôc ι-rnfiùpnrt». awmfjfyj nr tùç rat) rin, χ, τρ" cj nAndniri. w*urv» µθ>. ait τi aruric ûCpuK ηµ» xervanâr. rn» yip t» nu/ripv Ttàn&gt « »H-θ·µ<3«· âArvps» Sl , ak ri s'p5i Xcysy, i xpd-0aX** erppsc xJ χτιόµζ^·* «wtntuat^nr®* h et, ffepemt^CST^* xxpd ni» JixtXfiW» «C ?λ«β·φX MX· vχ ix/cz . irRru It, ait «r n3» apo-(ixvn.» f\nuîi iüηστv x. «znAnp» ht » river «et Tirus «rè Piune doixerrv ^ρβµαβTB , irxfjx/xcarwc < Tij'c vie µιγχλÎΛî&β^·v n, Cetera-txc Jtzmrxc «ζ,ιβχ τη» «ec«e*er> 5ùc.

Ti Sl »pif rie µβχβφµ*·ΛΛu ηβ1ζµipχβi mû-rl ^ρζµµαητ, treJiuia^rnt «tnt terra τµ epic vfix tiw •^ravfu.'iiu z'erreAusav* » A** Aperrsç rrv·' A4 X'λζ/Wr tKaSr, SlÏ nùm rwc saèc & ι^ρ«φî»v«» ·ιµψ®, rp e/η·βµ·«µ^ πλπ·-τητι· «C lîΛηρ9µ·^^^i vimif ruunt Stu rose £-λζββî lfi tfsl ric riuvc ixHWi «O/xnsMCaa»» , tpoc l'l ««Γζλχα··». epic 1«', x, otxriec ρvρζφii, rupzrvt'vHC < χβρζθχξ^i «υ7·i *? Iιζλχ^H» »<ei r· 3ò>µζτ·" < TÙc^u/aa^tt-TU £ saXrxesvsùc lf*»* t/riac, »Ç °·* *9« »»dE 4) ce Pυµ. tia^MCi-v ιρυτχθ^ο», ipµiζη-v«v aps'c %' ·* iii**ΛΓB/» »*·· re^zr tu» «rdxiws.

Îl<à U τi «pat ris z^rairum vzresup)^» A-A^tvJpMc ήµηip· «>mnk· wtlhWi Itpsrsfcdw» iTρβψτ/Ψ » «K d» smp •USK rvv* ÿ*'* t4s>p«·*, etfw l* '*«»· ·*«*<· µχκ^'η · x, ruZ µβΛ κβηη^µΰiη τη γπµβρϋ r»k e>taaruAHC η «pH »

V. Gctcrucn pretliiiifer, rinpiam banc lcripturam igm fui(le traditam, ncc ad noilrum ommoo renifle cbnlpedum . Id autem tuna non contigit , propterea quod palam , coramque omnibus hebdomadariis fubdiaconss , fle quibufdam alii depofitj fuerat . Sed dc de tu, qui fic adverfum nes, feu potius advertunt Orthodoxos omndx. in magna Dei ccclefia blalpbemarant, unionem fumere , indecens duximus ; ne Romanis fcandaloium daremus occafionem . Inter alios enim , qui legationis primum locum tenere videbatur , cancellarium Romane ecclefi· , & confobrihum Regis , ac Papai feiplum appellabat Interim tamen eodem pire ipiamque contra nos bhfhemiam , fle eoi , qui impiam adveilus O tbodoxos Icripturam expoluerant , in magno fecrrto juflu imperatori , fubdimus anathemati: pluumum quidem poft kripiurc ill us fuppofitionem adhortati eos , ut in confpedum noftrum venirent, atque tam alus ea contentis , quam fanâi f/mboli depravationi reounciarent . Poftquam suum recufarunt , ipfique fibi manus violentas illatu. ros le comminat· funt, fi ultra hac in re moleilia afficerentur , ad anathema in eorum blafphemum cenfuimus efle progrediendum.

VI. Atque hzc funt que in nos malus machinatus fuit. Que fermone communicamus cum tua peifeâtone · Primo quidem , quod ejufdem eontumelic nobifeum particeps fis . Pcrfuaium quippe habemus te noftram loco tuc ducere . Secundo vero , quoniam reda dodiinar cujus firmum prefidom es , ac ptopugsnator inexpugnabilis non mediocriter probro affeâa eft , atque blafphemiia impetita per impios Immines. Ad hasc , ut eorum, quz acciderunt notitiam, fcientiamque plenam adeptus, si forte a Roma ad te Dîner· hifce de rebus advenerint, refponfionem confiderate des , dignam magnanima , experientiflima, ac divioiflima mente tua.

VII. Porro epiftolas iftas ad beatiftimos patriarchas , omnino confimfles huic ad «anditatem tuam mifl·, quia neminem leligioforum , fidcliumque invenimus, qui deferret iis, ad qoosjcript· funt, tu· mifimus per· feâioni ; quo ad illos trafmittas per aliuern pium , qui ad loca illa proficifcetur . 'rrterea propriis litetis , admonebis , atque excitabis eos , ut telum divinum pro redo dogmate , flt inculpata finceraque noflra fide affuraant, utque fi forte de iis, qu· Roma gefla funt, interrogati fuerint , coi»· veniens ad eos, didumque, ficut declaravimus, dentyefpMfom.

VIH. De ooftrî» aurem ad fandiffiomm Alexandri* patriarcham literis , ctiam ad fandiffimum Jcrofolymor. patriarcham fcripfi. mas; quo fi tpfe naocifci dqu potueris facili, tatem illas mittendi , ipfe ad tjtu beatittsdioem dirigat . Et mwc qoidem urgente pro. fediooeut iuam fandiratis tu· genero, pan. en verbis, ac obiter que evenerunt enarra-Vt-

vunus. Poftea vero, fi' neceile fuerit, fijfius, mittemus feriptutn, quod adverfus nos depofiium fuit in myftita, d.vmaque meni. Ex quo difees iftotom in fide perverfitacem; quodque omni imperitia & rufticirare, imrao, ut verius dicajur, flupore, ac dementia conferti fini.

Dominus io profpera valetudine confervet perfeâiooein tuam, orantem pro nobis.

Aci» fvtnyutp xarro vdpato tu tfeyat^/sCHtI«ζ>ιλ-- Jf nn χλ«τύπρ·ν cuetnpav, «. βiπυπι -, Λήβν«, itiCfAvuIu wdc tt v*tf rarurV^ura- Tara, τι i/χτροφβν rénar rtti w vtfrv* x«t «Ç βμαθ/βi t^rnc xJ arj-po/x/aç, voMîS, si «xhv, evxiàw'xî »$ αφρϊταύχ τπτλ^ρννται. O χί/'^φ* C* ύγάχ S/χφυλχξαι ni» tfijr πλ«·- Ttiru, ΧχβρΕ»>ιν όχίρ ύμνν.

ÇONCILIU1Ù NARBONENSE,

i» treag tf peut confirent* efl VIII. Kilend. Sepltethr. Annt MLIV. indifl. VII.*

Ex archivo archiepilcopi Narboneofis edidit Steph. Balucius V. CI. in opere de concordia facerdot. & imp.

PRÆFATIO.

Anno Dominiez incarnationis ml iv. Indiâione .vu. Epaâa nona, concurrente v. oâavo Kal. Septembris, conventus erat apud urbem Narbonam, dccein venerabilium epifeoporum, Bernardi leilicet Biterrcnfis, fit G interii Agathenfis, & Roflagni LuAevenfis, fit Arnaldi Magaloneniis, Froterir quoque Nemaufenfix, Guifredi vero CarcaflenGs, immo Bcrengarii Gerundenfis, Guifredi Barchioonenfis, necnon Guillelmi Albienfis.' inter quosfuere legati domni Guillelmi Urgellenfis, videlicet Bcrengarii, ficUgonis Utetenfis. Prefidente domno Guifredo prediâr urbis archiprefule, cujus induftria predida lynodus, opitulante Petro Ramundi comite, atque Berengario vicecomite, cum abbatum & clericorum ac quorumdam nobilium fit ignobilium, non minima multitudine, ad confirmandam pariter & cuflodiendam treugam & pacem., & dileâionei» quam univerfalis ecclefia unanimiter infttuit, & reformandum ejufdem flatum, qui a pravis conculcabatur hominibus, Dominicis obtemperantes juflibus pro temporalibus commodis eommilfe fibi plebi impenfis,a fumrno omnium paftore, ut «terna prarmia mereantur adipifei in fecula:

CAPITULA.

I.

t dr TREucA. Primo ergo omnium inftitutionum noftrarum> qUX ,n hoc tomo feribenda funt, monemus, dc mandamus fecundum przceptum Dei, & noftrum, ut nullus Chriflianorum alium quemlibet Chriftianum occidat: quia qui Cbriftianum occidit, fine dubio Chrifti fanguiuem fundit. Si quis vero, quod non optamus, injuftehominem occiderit, per legem eum emendet.

II.

Iterum mandamus atque confirmamus W·» treugam Dei, quz a nobis · dudum conftituta fuerat, dc nunc a pravis hominibus difrupta efle vitietur; at firmiter deinceps ab omnibus teneatur. Igitur obfecramus per Deum, dc monemus, ut Bncma Chriftianorutn, quemlibet Chriftianum requirat ad malefaciendum ab occalu lolia quartz feriz, ufque fecund* felix illuccfcentc Sole.

III.

Prxcipimua etiam, ut a prima dominica adventus domini, ufque o&avas tranfa&ss epiphaniz; five a prima dominica quz eft ante caput jejuniorum, ufque tranfadas o&avas pafchz; five a dominica ante afcenfionemdomini, ufqueodavaspentecoftert · expletas; vel de feftivitatibus fandz Marix, & in vigiliis ejufdem, dt in vigilia fandi Joannis Baptiftc, ve! in feftivitate ejufdem, atque in vigiliis apoftolorum, dc in feftivitatibus eorumdem, & in vigilia vinculz fandi Petri, & in feftivitate ejufdem, & in vigilia fandorum Jufti & Paftoris, & folennitate eorumdem, & in vigilia fandi Laurentii f ejufdemque feftivitate, & in feftivitate fandi Michaelis, & in vigilia omnium Sandorum, dc in feftivitate eorumdem, & in feftivitate landi Martini, di in jejuniis quatuor temporum: in przfcriptis jejuniis, five feftivitatibus, atque vigiliis, nemo Chriftianorum quemlibet alium Chriftianum Izdat, neque dehoneftare, aut deprzdare de fuis rebus przfumat.

IV.

Hanc treugam domini firmiter cuftodiri przcipimus: dc omnes qui eam tenueptint, & fideliter obfervarint, benedidionem fempiternam ab ipfo Jefu Chrifto domino dc falvatore noftro percipiant, dc hzreditatem xternz vitz fine fine poflideant. Illi autem qui rebelles extiterint, vel cranfgreflorcs, five qui auxilium eis in aliquo przbuerint, tamdiu anathematis vinculo fubjaceant, quoufque digne arbitrio proprii epifcopi fatisfaciant.

V.

Si quis autem voluntarie aut fcienter ho·

ANNO ciwum -hominem occiderit in hac rreuga, aut apprehenderit, aut caftrum cuiuslibet tulerit, aut deftruxerit, aut in.......indidam treugam infidiando, aut aguitândo tacere volens comprobatus fuerit; ab omnicostu Chriftianorum definitum eft in omni vita fua perpetuo damnetur exilio. *

VI.

Si quis autem aliter alieni aliquam injuriam fecerit, aut damnum : id judicio proprii epifeopi,' aut clericorum ejuidem, quibus idem epifeopus commiferit, fecundum modum culps dircdioacin faciat per judicium aqux frigide, aut per exilium, B iicut flaturum eft-

VII?

i Quicumque vero adpropinquante quadrageGtnx tempore, five alcenfionis domini, ve) pentecoftes, necnon & adventus domini, qui eft treugam Domini caftrum, vel munitionem conftruere voluerit; non illi facere hoc liceat, nifi duas hebdomadas, eundis fcientibus, 'ante przdidum tempus incipiant.

VIII.

De debitoribus vero & fideju(Toribus, ut fi contendunt ea qux debent projiciantur ab ecclefia : dt in illorum parochia nemo faciat facrum minifterium, ufque prxfcripti debitores reddant debita.

I 5C·

Oliveta uamque, cujus pignoris inipfo aquarum diluvio pacem legimus terris redditam, & de cujus liquore fandum chrifma conficitur, necnon & altaria fanda illuminantur, fub tam firmam pacem (latuimus·· ut nemo Chriftianorum eam prxcidere audeat, vel ad deformitatemtiuncare, neque earumdem frudus rapere. Quod qui fecerit, juxta quod definitum de ceteris, per treugam Dei ea emendet.

X.

Oves ergo, & earum paftores eas cuftodieates, fimiliter in treugam Dei permaneant eundis diebus, in eundis locis: ita ut nullus Chriftianus eas deprxdare Rrxfamat, neque illas, neque illarum paores, Ixdere, vel invadere. Quod qui fecerit per Dei treugam, hoc totum emendet.

XI.

06 Pacem autem a nobis fire a principibus olim conflitutam, mandamus, five firmamus ut ab hodierna die & deinceps ecclefiam nullas hominum infringat; neque manfiones, qux in ciroaitu ecclefiarum funt & erunt; neque aliquid ex omnibus, qux infra xxx. paflus funt ecdcfix & erunt, violenter auferre audeat, aut prxfumere; nifi epifeopus, aut cui ipfe juftoric, propter fuum cenlum, aut propter hominem excommunicatumexcepta munitione, quas infra prxdidos paflus xxx.

A ecclefir fita fuerit ad concitandum bella & contentiones. ANNO CHKISTI

XII.

Cenfemus iterum, ut nequis hominum terras, vel res cujufcumque ecclcfix vindicare prxiumat, fine dono & permiffione illius cujus eadem ecdefia fuerit.

XIII.

Reditus vero fynodales nemo laicofum in opus fuum retineat, prxter confenfum epifcoporum, vel clericorum : fed quibus jure debentur omnino fefticuat.

XIV.

Monemus iterum, ut nullus laicorum in opus fuum retineat primitias, neque oblationes, neque cimeteriorum pretia, neque ova, aut ea qux ad ec^ dantur per afpcrfionem falis & aqux in caena domini, neque trigintarios qui rede debentur a clericis recipi pro fidelium defundorum orationibus: fed clericis qui eildem ecclefiis prxfunt, utendos relinquat: necquicquam ex fevo *, quod pro eadem ecdefia tenet, minuere prxfumat. *-«·<·/· s**——<«···

XV.

Clericis quoque, monachis, atque fan- C dimomalibus, feeminis, & comitibus eorum, militaria arma non portantibus, ut aliquid ex bonis eorum nemo apprehendat, nec rapiendo auferat.

XVI.

Eas vero res, & terras, ac vineas, & cetera, qux in jus proprium aedominium canonici, & monachi, fandimoniales teaminx habent & habere nofcuntur, nullus hominum vel feminarum invadere, rapere aut tollere prxfumat, nec aliquid inde ufurpare; ncque per vim, neque per vkcatiam, neque per diftridionem ibi ullam hofpitalitatem accipiat: nifi permiflionem, vel donum epifcoporum vel canonicorum & abbatum, ad quos eadem res pertinuerit, adquirçre potuerint.

XVII.

Infuper eas villas, & manfos, terras, & vineal, five ecclefias, qux a fidelibus Dei collatx efte videntur in opus canonicorum, ut commune inde viverent, qux veraciter fciri poteft in hoc opus data efte nofcuntur, nullius pertona hominnm aufus fit habere vel retinere, neque per vicariam, neque per fevnm, neque ner bajuliam, neque per ullam vocem, fine propria voluntate epifeopi, & canonicorum, vel abbatum, canonicorum, ad quos eas res pertinere nofcuntur, cum voluntate canonicorum fuorum, nifi quantum prxlcripti canonici cum prxfcripcis lenioribus communiter voluerint.

XVIII

Statuimus autem, inter vos de oontentionibus terrarum, & de debitoribus fle fidejufloribus, Dei authoutate, & noflra, ut

firmo ex eis vindi&am fumat : donec ante proprii fui epiicopi , & poteftatis , cujus ditionis fuerit, prxfentiam veniens, eaulam (nam exponat, ut alicujus eorum judicio terminetur, atque definiatur. Epiicopu* autem & princeps regionis ipfius , quibus eadem res pertinuerit ad diffringendum, noceat reiiftenti, & adjuvet obedientem.

XIX.

Nullus etiam Cbrifbanorum ullam fubflantia<n villani non apprehendat, jpifi cantum corpus fiium per forfaâûram quam ipfe per fe faciat, & non diffringat cum* nifi per direânm.

XX.

Caballarium autem nemo apprehendat, ut * redut' faciat , neque faciat , neque fubftantiam ejus tollat , nifi tantum per direâum.

XXI.

Rapinas & prxdas ex quibuslibet Chriftianorum nemo virorum aut mulierum faciat.

XXII.

Prxcipimus etiam , ut equae nemo rapiat , nifi homo defuper inventus fuerit armatus. Alefes vero nemo incendat.

XXIII.

Furi prsenotato & publico , latronique atque praedoni, in Chriftianis nemo auxilium prxbeat , neque ad illud agendum eum conducat fe fciente , ufque ad fatis* faâionem veniant.

XXIV.

Negociatores , & oratores qui ferunt fportas , nemo fubftantiam eorum apprehendat.

XXV.

Hanc autem inftitutionem prxdiâam monemus pariter & obfecramus , ut onnes homines & femine in prxdiâis comiratibus five epifcopatibua degente» firmicer teneant, atque intente cuftodiant fecundum fuam polle.

XXVI.

Quod fi quis eorumdem hominum vet /feminarum prxdiâam pacem ac inftitutionem prxfumptnofe infregerit, & infra XL. dies non emendaverit, noverit (etamdiu extraneum a Chriftianorum confortio, & a liminibus fanâc Dei ecclefie fegre* gatum , donec ei, cui damnum pertulerit , duplum reftituat ; & poteftati illius terre, in qua illud aâum fuerit, xü folidos emendet; & epifeopo ejufdem terre emendet, manu propria jurando fuper altare fedis , aut fuper quo liberavit, quo epifcopus jufierie, quia amplius emendare non debeat pro tranfgreflione excommunicationis ; aut emendet ei xl. folidos fine lacramento.

XXVII.

Dicimus iterum , ut hxc inftitutio ab omnibus firmiter teneatur, ficut fuperius feriptum ed : prxter eos qui de fuo alode, vel fevo, five bajuliaj inftitutoresexticerint.

XXVIII.

Quam' inftitutionem quicumque tranfgrefius fuerit , obedire nolens fupradiâls inftitutionibus : presbyter ei miflam non cantet , neque ullum facrum officium , neque communicet eum, vel fepeliat, fe fciente.

XXIX.

Si aurem quislibet hominum , ve! feminarum , ab hac die & deinceps aufu temerario hujus noftrx inftitutionis violator extiterit : anathematis vinculo feriatur, &a fanda Dei ecclefia procul pelletur , & ab omnium cœtu Chriftianortun tamdiu (eparetur , donec ad fatisfadionem indubitanter veniat.

CONVENTUS BARCINONENSIS

ANNO DOMINI MLIV.

Anno falutis humane mlIV. convenerunt apud Barcinonem Guifredus Narboncnfis , & Raimbaidus Arelatenfis , archiepifcopi ; epifcopi vero, Guiihbertua Bjrcinonenfis, Guillelmus Aufonenfis , fit Betengarius Geruodenfis. Quo in conventu Icâum eft decncum R.aymundi comitis Barcinonenfis, & Adalmodis comirifle, adverfus invafores bonorum ecclefi· Barcinonenfis . *Em fcMti f»tri A· MΛηλ erkttfifafi.*

DtmtMt fUunnli tf AUbmJti Barri. neaea>MV at fair *nKxuUt vti [tu ftfftf· fimti* Barriaewqjb.

Apod fanAatn Barcinonenfis Ecclefia fedem exeerabilis penitus 3t radicife abolendas inoleverat ufus, quem facri omniarafe canonea deteflautur, fcilicet ut vinum juris Canonicotum ianûas crucis fantasque Eulalias feu aliud quodlibet poflidendum, poteftati illorum iubj.dum, a dominio fui fepararetur, adeo ut invafores domos illorum ingrederentur, & quicqmd deleâabile effet vifui, feu vinum, feu alia anxlibet poffelfio, fecum diripiendo auferret. Unde placuit gloriofiffimis Barchinonenfium principibus, R.emundo videlicet inclito Comiti, conjugiqoe fue nobiiiflime Adalmod·', ut boc vitinm funditus extirparpur & a poffeifionibus Canonicorum procul Segregaretur, atque infimulhoc decretum ltatuerunt pro amore fummi Regis* pro redemptione fuarutn animarum. Qpodita £e habet. Innomine divino fnmmo trino. Nos divina provideo te clementia Barchinonenfium Princeps Remundus Comes & Adalmodis Comitiffa hoc decretum pa-

. . —pariter faneimus at nemo hominum quod juriiA ****<« ·®* ceTO',ur Canonicorum fediafanâu crucis lan- CJ^S" fiasque Eulali· violare amplius audeat, qui funt •unrero quadragirrta, neque altena pecunia inva- (br domos eorum ab hodierno die & deinceps am-, plias audeat ingredi & aliquid illorum fobditum pnteftati feu vi feu clam fecum auferre, hoc videlicet modo ut nemo eorum adquirendarufn pecuniarum vel gratia alterius vinum vel poffefTionem aliquam luam dicat efle. Qiod fi fecerit At «comprobatum fuerit, ab hoc edifto vel donatione procul pellatur, fit ipfe qut in hoc convicio inventus fuerit, in bocdecreto non habeatur. Quod fi nos aut aliquis fùccedentium in principatu vel nifi fuerimus hoc decretum vel pttum ad nullaré,——— anathematis vinculo conftringamur ftc fanâi fpiritus chnisti gladio feriamur. Aâum eft boc.xit.Kal. Decem j,ris a0no incarnationis Domjni noftri JciuChri- ~Tîi' Lilii, poft millefimum, regni vero Regis Henrki xxuu. Reimundus Comes. Guisliber- tus gratia Dei Epifeopus. Willelmus gratia Dei Epiicopus Aufonenfis Ecclrfie.-Almodis Dei gratia CôtnittïTa. Berengarius Dei gratia Gcruodenfu Epifeopus. S- Remundi Guillelmi. S. Raimundi Comes. Guifredus fanftat prime EccleGa fedis Marbooeofis Epifeopus fubfcripfi. Raimbaldus Affhiepifcopus fubfcripfi. Miro Presbyter , qui hac fcripfit die β amo quo fupra.

CONCILIUM MOGUN TINUM

In quo eleâus Viâor papa II. anno ULtv.

COv/ÛMirter *tbmki Htrewmi*, ad aaaaav ml iv. B Convenius, ab imperatore Moguotie faâus eft, in quo Gcbehardus ËiftetenGum epifeopus, ab epifeopis eleâus, Romamque miffus; ibique honorifice fufreptus, in fequenti quadragefima, uu *ninrinm* ml v. in ccena Domini cl iv. papa ordinatus, Viâoris II. nomen accepit,

Æ°Tt raff. r

VITA ET EPISTOLA

ch7?°ti iv»»·

VICTORIS PAP Æ II.

Vlftor, cui nomen Gebehardus erat, ecclefie-C que EiftctenG magna cum utilitate prefidebat, juffu clcn Romam per H Idebrandum ecclefie Romana fubdiaconum ab imperatore poftulaitu, Romam addutitur: flt contenfu univerfi cleri ac populi pontif x anno Domini JOJJ. tempore Henrici 111. imperatoris elig>tur, & m die cteo* Domini folenniter conlecratur. Ab imperatore eum fibi prclentari poftuiarunt, quoniam ht ecclefia Romana , ut inquit Leo Oftlenfis, pertona ad tantum officium idonea reperiri non poterat.

1" («ft·. Ad corrigendos pravos ufus ecclefie Gallicana, caufafque quorumdam epilcoporym cognofceodas , Hiidebrandum Romana ecclefie fubdiaconum cardinalem, qui poftea fidus eft pon-D tifex nomine Gregorius VII. legatum a latere in Galliae ablegavit, qui * Lugduni indiâo concilio epifeopum de fimonia accafaturh miraculois ad propriam deli&i confeQsooem adegit, dum juflus recitare hymnum glorificationis, iu eo, df *Spiritui ftntf·* nequaquam pronuntiare potuiffet. Anno pontificatus fui primo paffus efi horrendam proditionem, cum ad ejus interitum fobdiaconus quidam venenum(didu pavendam!) in facrutn calicem immitit. Sed Deus duplici miraculo ne pontifex biberet obftitit, & tanti facrilegii sudorem detexit. Lambertus rem geftam fic defetibit : „ Huic, nempe Viâori pape, fub- H diaconus toxicum in calicem mifit: quęm çum m Ipfe poft coofucratiooemlevare vellet, neepoffet, E „ a Domino cantam fefii inquifituraa, cum populo M ad orationem profternitur, ftatimque toxicator „ a demooe arripitur. Ita igitur caufa snanife- w fiera, domnus papa calicem cum fenguioe do- „ minico cuidam altari juffit includi, & pro re- • Hquns ia perpetuum conferveri. Deinde ite- m nam cum populb ramdtu ad orationem profter- „ nitur, quoufque fubdiaconus a datmonio libe· „ raretur. Haec Laxnbertus (J(pergeπfis ,· aliive „ plures.

Ab Henrico imperatore Roma evocatus , in Germaniam veniens anno pontificatus fui fecundo, Chrifti Redemptoris io$6. >nvenit eum gravi morbo laborantem, flt jam animam agentem . Accidit illud fine dub<o fingulari Dei gratia . Nam paulo poftquam coram pontifice peccatorum confeflionem egifler, ablata reftituiflet , ab adilautibus veniam petiviftet , fiiiumque Henri- H«n<i la- cum adhuc quinquennem ab eleâonbus tunc °' prefentibus regem conftitutum Romaneque eccicfia commendatum Vrâori pontifici obtuliffet, magno Dei beneficio per eumdem animam fuam Deo obtulit, cum annis oâodccim in imperio regoaflet. Agnes Augufta mater puerum H··π<««îv. quidem religiofe educare cepit ; *fed* cum βχ*,,·,°·"·· ephebis exceiliflct, abftraâus a matre, faâus eft hoftis Romane ecclefie , cujus beneficio , per Viâorem Romanum, regnum Germanie confeeutus fuerat . Anno fequente cx Germania in Urbem reverfus, excommunicavit TraGtnundum comitem Theatinum, qui legatos Coeftantinopoli redeuntes fpoliaverat.

Hujus temporibus , magno totius Germanorum ecclefie beneficio, fanâus Anno io cathedra Colonienfi collocatur archiepifcopus : qui s· A“° ** Henrico imperatori , a quo graviter exagitaba *“Γ· PrOP,ere· qooft libere cum reprehenderet, futurum obitum prodixit.

Defunâus eft Viâor papa Florenti· atmoCbri- Obilal *n*- fti 1057. die 18. Julii, cum fedifiet annos duos,*··“ı mentes tres, flt dies quindecim; fepultus eft Ioeo eodem- quo obierat . Ceftavis epifeopatus , auâore Lamberto, a vigefima oAava Julti ad fecaudam Augufti per dies quinque.

,Δ!Λ2. VICTORIS PAPÆ II. LITTERÆ, quibus ecclefis Stive Candids privilegia Humberti epifeopi gratiaamplificat.

*VtStr epifcip*i, ftrvus frrpertnt Dti, diitflt frt tn & epifetpt Humbtrtt, & per nm tctlefl* ftnlitrm virgmxm & mtrtyrpn , Ktflt* tJ Stand*, f** Stlv* C**did*, n perpt· ltlM .*

A^Fficii noflri effedignofciiur, ut ea apice fum· V-e ma apoftolies fedis, cui Deo audore pre* iidemut , univerfitati ecclefiarum tamquam noflris reliquis membris* confolamus. In qua^utique , fi pia & neceffaria folicitudine debemus B operam noftram etiam longinquis, & non quetentibus ultro porrigere : multo magis propttiç quis lequel*, merito eam debemus exigentibus prorogare: quia dum tempus habemus, ad omnes debemus bonum operari, maxime autem ad domeflicos fidei, juxta magi(lerium divi apoflo li Pauli. Ut enim ipfe atteftatur, qui fuorum , & maxime domeflicorum curam non habet, fidem negavit, & eft infideli deterior- Ad indar liquidera vifibilia ignis , invifibilis caritas paucis / ipatu. * *>c>niora fibi corripit, Ac inde gradatim ad longinquiora fe extendit. Quapropter fecundum fuggefiionem tuam, nofler wereodidimeconfrater, & coepifcope Humberte, ad aliquam temporalem memoris deceftori noftro domino Leoni, fit ju- C giter in fanda Romana & apoftolica, fed etiam iupra vires tuas & facultates haâenuq exhibuiftt, per hujus north privilegii fandionem decernentes concedimus, & confirmamus tibi, & per re atque propter te in perpetuum, reverends ecclefis fandarum virginum & martyrum, Rufins ac Secunde, qus nominatur Silva Candida, in fundo, qui vocatur Bofcus, quicquid auri, argenti, pallii, feu cers, vel quarumcumque rerum omnino jadatum, vel pofitum fuerit, vel oblatum in toto altari majori fandi Petri, five in ejus 'enerabili confeflione, aut certe fibi, fuifque fuccefforibus oblatum ab inchoatione matutinorum quinte feris in cena Domini, ufque dum completorium peradum fuerit, veluti io fabbato fan- D Ho ab hora tertia per totam ipfam diem, deinceps ufque poft expletam in craftinutn ml(Tam , qualefcumque, vel quantafcumque oblationes prsfati altaris, & confertionis ejus , per privilegia venerabilis Sergii, & multorum antecertorum noilrorum , jam dida ecclefia fandarum Rufios , ac Secunds promeruit, retinuit, retinet, etiam retineat ad perpetuam anims noflrs mercedem , nominifque noftri & (ervitii fui m landa Romana ecclefia memoriam illarum oblationum ,

A quas eidem facrofands ecclefis per hoc noftrum privilegium adjiciendo concedimus, & confirmamus , ficut fuperius didum eft : fcilicet ab inchoatione matutinorum quints fefis in ccena domini , ufque poft completorium .! falva fibi per omnia , & hoc noftro privilegio eidem in perpetuum'f'efervata, & confirmata *· confeflione, & confirmatione omnium oblationum, quas per privilegia anteaefforurn noflrorum hadenus accipere , & fibi habere confervetur : videlicet in die palmarum, in ccena domini, & in parafceve, in iabbato fando, & die dominica. Neque enim illud noftrum ita adjicimus, ut illud antcceflorum noflrorum donum inPàliquo minuamus. In qua utique conceflipne , & confirmatione nt novitatis arbitramur egifle : fcilicet exemplo revcrendiffimonim prsdecefforum noflrorum, fic copia fande Romans ecclefis, inopiam lateralis , & maxime domefties filis , laudabili libertate fecundum apoflolicam inftitutionem (upplere . Venerabilis apoftolies fedis cenfura fub divini contcftatione judicii, & anathematis interpofitione flatuentes interdicimus , ut nullus unquam (ucceflurum noflrorum pontificum , vel quilibet publicarum adionum adnuniflratoc, feu alia quslibet , & quantnmlibet magna , parvaque perfona , audeat vel prsfumat, contra hujus noflrs donationis privilegium cogere , aut aliter quicquam alienare, auferre , aut minuere ; fed potius firmum, & flabile in perpetuum, ficut concertem & confirmatum eft permaneat. Si quis autem, quod non optamus , temerario auiu hoc noftrum apoftolies fedis ftatutum , in quoquam infringere prsfumpferit , & coadjutor illius in aliquo extiterit: audoritate lands & individus Trinitatis , Ac aportolorum principis Petri, cujus licet indigni , dignatione divina, vice fungimur, vinculo anathematis fit mancipatus, & a regno Dei fegregatus , & diabolo , dt angelis ejus , nifi forte refipi(cens fatisfaetst, indiflblubiliter aggregetur. Qui vero pio refpcda obfervator & defenfor hujus conceffionis & confirmationis extiterit, poteftate beati Petri apoftolorum principis, fit precibus fandarum virginum, ac Chrifti martyrum, Rufinc & Secunds, cslellis regni introitum , fic gratiam , atque gloriam a julio judice Domino Deo noftro , vitamque sternam percipere mereatur in ircula ixculorum, Amen . Scriptum per manus Gregorii notarii, & feriniarii S- Romans ecclefis in mcnfe Maii, Indid. x. Bene valere. Datum odavo Idus Maii , per manus Aribonis diaconi, anno J. domini paps Vidons II. Indid. x. Decernimus ergo , ut nulli omnino hominum liceat, &c. Si qus igitur tn futurum, &c. Cundis autem , &c.

‹ı' CONCILIUM FLORENTINUM,

Contra alienatores rerum ecclefiarticatum, celebratum anno Domini mlv. tempore Vidoris paps II.

Πμ·*<· » A Udoritate Leonis Qflienfis conflat hanc fynodum in prsfentia Vidorû paps, & Henrici imperatoris celebratam efle . Cboflitutam E fuifle in ea decretum de bonis ecclefis nonalienandis, teflatur Petrus Damianos tn epiftola ad Domnum V. epifeopum, quas eft duodecima libri

(i) In boc forte concilio anathemati«mu· Narboaenfn Arcbiepifcoptu, ut tradit Operationia Bervngarii Vice» comitis Narbonen. in Concilio Tolofano anni rojd. infra afferenda, ubi verfua finem legitur: *Nu nr Dei efet , ptrni prnderm*· f**n* ranPMMWMcesratfw , yntw *Ut nttit jieltrtltn* , Φ* « *Ptft TlStrt ont* s*·. *Epifctfii* MsrbnaMnxatMB, Cr *Slnnitatm* dTr.

ANNO CHRISTI ••I»·

•bri IV. In eadem bac fynodo damnatum fuiffe Berengarium conflat teftimonio Lanfranci, qui afferit Vtâoretn iplum in omnibus conciliis que celebravit, vel celebranda curavit, çunâa a pre* dcceffore conrftituta confitmafle : prneipue que citca damnationem herefeos Bercagani per iplum A gefta fuerant. Ait enim: *fln*Jettentlt Leonlt pt p* non effugit facetfforem ^xo^ne /▀- feltciimtm* tle papam Fifleoem. Sed fnldqxid do iac re fende cotent ipfe flatmt, ftatxive pr*eepit, bee ettam tfta /ita a/fue omnium canaliorum fnorttm tuHtrltalt flr-mavtt.* Vide Baronium prsdtâo loco.

ANNO CHRISTI

^'''CONCILIUM IN LUGDUNENSI *'

re*f« «rjn· **"**'

Gallia celebratum, quo epifeopus quidam pçr Hildebrandum fedis apoffolice legarum mi* raculofc de crimine fimonte convincitur, anno domini ml v. tempore Viâoris pape II. celebratum.

H.iaAmdw **" ""„l1

ΓT LÀ *Tldebrondet S. Roman* ecclefi* cardinalll fub diaconat, farm Piflorpapa ad corrigendae pra-v*t xfa ecclefi* Galltcan* legatam λ Utere mtfe-rat in Galliam, Lagdnni concilium congregavit, de f** ·» anttfatoriUn geflh Romanorum pontiflcum * Hnolao Aragpnto congeHll b*c defcripflt Baronlnl :*

Eodem tempore, cum fimoniaca ha:reGs totam Italiam & Burgundiam occupaffet: idem ponti

' r...fex mifit a latere fuo eamdem * archidiaconum Hildebrandum ad ultramontanas partes cum qui bufdam epifeopis. Cum autem ad Lugdunenkm provinciam perveniffet, in ea fynodum celebra vir/ in qua per ipfum archidiaconum Deus maximum dignatus eft operari miraculum. ReGdentibus enim 10 ca fynodo archicpllcopis, epifeopis, & aliarum ccdefiarum prelatis: arehiepifeopusvir C quidam litteratus , 6t accufatores pecunia curru pit, & fibi amicos fecit . Mane autem faâo rediens ad fynodum, audaâer dixit: Ubi (unt qui me accufant? Exeat 10 publicum quicumque me voluerit damnare.

Tunc, obmutefeentibus eundis , praediâus arch dtaconui, tamquam vir dilcretus, & fapiens, convertens fe ad illum, dixit : Credifne , o archiepifcope, Spiritum fandum cum Patre flt Fi-

Arrhiepifc·· pM «iraCül· trptUf â· ■OBMCSt.

lio uoam effe fubftantiam deitatis? Quo refpondente, Credo ; addidit archiduconus: DicG/ena *Patri tf Fillo, tf Spirttni Sanflo.* Tunc ille *Glorto Petri,* {y *Flll»,* expedite dicebat : fed Spi'ilum fandum nullatenus proferre poterat . Quem cum frequenter inchoaret, & nihil proficeret r videns fe per divinum judicium omnino confufum, procidit ad pedes trehidiaeoni , & coofeffus eft proprio ore £e fimooiaeum effe. Poftquam vero a facerdotali officio eft depofitus , *Gloria Patri, & Ftlib, tf Spirited fanflo,* libera clara voce decantavit. Quod fadura fimoniacos in tantum perterruit , quod praeter alios prslatos ccdefiarum viginti feptem , epifeopi quadraginta quinque fi-

B moniacos fe effe confeffi funt, & fuit honoribus Mbl^ue ulla aiia acculai lone renuntiaverunt. Celebrata lyaodo , & aliis rebus rite ordinatis & compolitis, legaii ad Urbem redierunt,

Eamdem btltoriam récitent. Defidtrlnl aikti *Caflnenfll t VFiMmul Malmetbargenfll bibliotbecarluf. G Petrnl Domiant In epiftaU ad Dominicum. & frotret enml, O* ad *Ntctltnm papan, bu vtr'llt :*

Interca tiled etiam quod Hiidebrando Romane ecclefir atchidiacono referente didici , hic inlerete opera pretium judicamus. Nam cum adhuc fubdiaconatua dumtaxat fungeretur officio, t Virtute papa apocnfiatius in Gallias dctlinatus, fynedum congregavit ; in qua videlicet (ex epifcopos diveilis criminibus involutos ex apoftolica fedis auâoritate depofuit. Inter quos quidam erat epifeopus, qui, quoniam per fimoniacam harefim ad epifcoparus culmen inepfertt, Spiritum fanâum verbis cxprrmere , quibukmnque lentaret nififbus, non valebar. £t quidem Patrem, flt Filium expedite fans ac facile proferebat : ad Spitum vero fandum cum perveniffet , mox lingua balbutiens tandem rigida manebat. Merito liquident Spiritum fandum dum emit, amifit : ut qui exclufus erat ab anima, procul etiam conicqueuter effet a lingua . Hac igitur difficultate conviens , epifcopale * decarceravit officium . *H*c* Ta·. Ml. γ P·**··» *· *'ct^mlmh. Petrol .*

*H*c eodem de Hiidebrando recltat Wiltelmut Melmelburicnfll blbhotbecorml, ex relatione fanfli Hn* D*^ctur abbatlt CUnlacetflt, at^ue ln fine alt :* Hu jof miraculis teftis luit abbas faspe nominatus *Hugo Jclliett,* qm dcjcSum epifcopuin per loca iecum ducens , illius rei experimentum fiepe rifit : de quorum verborum ceitmidine dubitantem omnis Europa confutat , que Cluniacenfis religionis numerum per euin augmentatum non nc-(cit. *Hec de Hildebrando Wthelmut ex Httgone ,* Vivil.lm·· «i'ŏ·'Γη „s,nl·'"hb·s·

CONCILIUM LEXOVIENSE

· BvlH·. Ce.clt- R·

A Legato fedis Apoftolica coadum, 10 quo Malgerius Rotomagenfis Antilles a Comprovincialibus Epifeopis annuente Guillelmo Notho Normannorum Duce ab Epifcopalt munere arcetur anno Domini 1055.

PAoca ex adis Concilii Lexovicnfis iuperfunt, quas Guilldmus PiAavicnfis Lexoviorum Archidiacouus cosataneus feriptor, Guillelmos Gemmcticcafis, Ordcricus Vitalis, flt GuiHelmusMaltnesboncofis poderis confignarunt. Ejus celebrandi caufani Malgcni abdicationem fuiffe ferunt. Cupas occatione nonnulla contra corruptiffimoa ejus ani mores , dc maxime contra effrenatam E Clericorum libidinem , & alia nonnulla faneita fuiffe, aâa Concilii Rotomagcnfis tub JoanneII. produnt. Quod ad potiffimam celebrandi Concilii caufam fpeâat, Malgcni fcilicet dcpofitioncm, quatuor prccipuas abdicationis ejus caulas rompicâitur GuiHelmus Piâavienfis, geftorum Gmllelmi Conquaffioris nobilis feriptor ; Rerum nempe cccicfiaftkarum diflraftionem , rapacitatem , vi-

vita incootiaentiam, & (edis apoftolic· comem-A fiiiooe vos joAitia» ftmora faerit, conflantes per ·

cmcmt i F,uw'· Legit··*·· hifcecaufla accederent alias do·, quas commemorant Guillclaaas Malmesborienfis R Orderictu Vitalis ; altera quidem , GuilMmi ·dium ex recenti memoria rebellionis Malgerii; altera vero, inceftarum cum Mathilde nuptiarum rcpreheoGo, quas paulo ante in Concilio Remcofi damnatas a Leone IX· cerrum eft. Prières han verborum ferie profequitur Gutllelmus Piftavieo-fis. ftun *peat* pian*ora* anuaja ditavit , fpa-lianda attenuavit ecclefie* : ra fpvnf* ejut, vcl peter dtceadut, fed rapacifl** prada Mtefet eytt-dt* ai*ium faficintet , **iu* nitidae preiert , Jeremie leedr* t*ert etiçehet , fpm· lieerelitetit prtdipu : fepeaeueere *e»itxi effet cefigetet pri-vell* etf* puiitce, De**l fei Jevnù & Utci^dice [ifinu diiigrutie, perfere *eleiet eele* prévite-tit vie. Ntcde* ni* eeeie* pefint iergitini, ie-net feitt *etrepebtne e*»i fere eneetnte cereit tf tbtfexre : preterit mekfiet iufe*ie ejet eier Uffeudeketar ei elie cri*iee. Défit iefeptr iujerie en levi ecclefie* xxiverfelem, rejet tteiex* Pri*e-fe* nan ce que deceit eMientix ve*retet efi-t ee* Apefielici *eeieto fepi·· ei Kx*eeeet Cencilix* eccittu m *t ire. Prixcepi 1giter e**edverlnt je* san *eeitit egi epertere ie cexft precipe· grevtte tit, * eltre petinde fepee*! jxdtcii tre* irriteret tn fe, lepefxit petrn* npxHtco feu&efyueii Ape-fielici Ficerie, cexfiifaee Norvmeie tptfeepit junte Cmmmv autberitete* fententia* dantibur *ta**i cenftafu. Mauril**vera catbeira libereta providit ex Italia Act.

Hac Piftavinus, qui Hugonis Lexovicnfis ze-lum eodem libro commendat. quod in ea depo-

mvoeni ia pane Del , propter Deum damnnas filium patrui fui, Richard! fcilicet II. cujus He-ro e* iratre Guiidmo Arcenfi Comite aera fuit. Eadem ferme tradit Guiileloma Malmeaua-rknfis, At Gnilielmus Gemmeticeofis haeferibit I. 7. Hiftona : *B» Melgeriut Anbiff^el fiateutagte^t dtfipere c*pit , tf tnfipintia inaut Arcbiprxfulaiu* Duet reddidit . Dux ante* Meigfi-riu* l» infula* gu» dicit* Gbtrnecia* nenfir , Jjaedi decrete *etrepelit*u* ftit* MeurilieFb-fent^i xtutbt milii virtutibut nallnii tra-didit.*

ANNO CMBiSTI

Haftenm Gemmeticeofis. Eidem fuppar Orde-rlcus Viulis in ea , quam refert ex Guillelmo Ie extremo tum vita Ipiritu conftitute ac-florum fuorum suacephalcou, alteram depolitio-ni» caufam prodit, conceptum videlicet Principis odium adretfui Pontificem , Cmul cum Guillel-mo Arcacenfi fratre perduellionis reum. Remits edifferit Ordericus. *Nn *ultt pefl, alia *lbigra-vifii*a adverfitai uberta efl . Patr* sa*f»r **ei Maigrit* Aalenage^t arcbiepifcaput, tfG*IM*ut frater ejut, cui Artat tf Cnettatn* Celegii gratit dedere*, *e velat neti** centc*pferu* : tf Hn. rku* Aege* , tf Eugelraunx* Çe*ite* Pentivi centra «·» accerferunt dfc.* E(poft pauca. *Obfiiie-nd gravi Caflmfee caercui , fiT perjura* Caueite* exulare* CMgi, *arc m caret vita fu redire ei ii quad anuferat , pentifi . Pretervu* faecee Prafa-Cie*, g* nec D* devetui, nec *tbi fidet erat , de PntficeU fede per decretu* Pepu Apefut : tfMen-rilum venerabile* cenebite*,* furar *Ibi jit Fle·, *mtia Itall» trenf*iferat, In hce* ^«r/ringavi.

h38h 8> ·δ»"β9··β>

CONCILIUM TURONENSE,

Per Hildebrandum *fubdiacooum*, & apoftolica fedis legatom, indiAom, quo Berengarius abjurata herefi fidem catholicam eft profeflus anno Domini mlv. tempore ViAoris papa IL

R*M|iria· IrUn (■■ A Uftoritate apoftolica, per Hildebrandumfub-diaconum & legatum a latere, Berengarium detcftationem fiTabjuratiooem hsrefoos, ca-

>*■ prnSw tholic* fidei profieflionem edidifle, feriptor hujus

. ‹ temporis Guiimundu» Averfanus archiepifcopus

Ub,4, t,. teftarur his verbis; /μ/τΛμ μ μ *tcclffie perieetu**

<r»«i. *D*ne* pepe* I* Bertngurieue figmnte *ox fut exertu ddunevit : deinde per hnne ipfe* , f«i* mtoc

· irg. f*. *pretfl, de*inun Gregeriu* pipe* , tunc * erchi-dietnu* ejufde* Re*e*t feiit in ceucilte Tumnfi cenvicit : ipfu*q* Bereugerium, ut vidtietur ,cer. rtffu*, ecprepr* *enut fecre*nte fetufeae*t*, cle*ntcr fufcepit.* Lanfraocus agens contra Be-rengsrium teftatur idem bis verbis : *βiηή* In cncilie Tumenfi, cui ipfiut FiEeru interfuere le-geti , iete tfl tîîi epfie icfnienii perte* tue* -* E

$N«n *cu* de/nindem fnfctpere nneuieret, centff-fut cert* etnmitu ce*u*ne* ecclefie fide* ,* jvra» *flt te eb ille beet ite crediture* , ficut In Ae*ene cenctli» tejer^fecftfupcriui cneprebnfu**. Ad hanc fjrnodum Henricus imperator fuos legatos mifit,

£« ■»▷ ,s per quos conquerebatur, quod Fcrdinsodus Mu

fr,<MM jaot çggefle M Legioni, rex , dctreftaret Ro-mano imperatori parere, fibique contra jure mo-remque majorum nomen imperatoris arrogsret. Quas cum inufitata edent, petebat per eofdem legatos, eum , fi non monitus a captis defifte-ret .excommunicatione percelli, univerfamque Hif-

paniam ipfi fubje&am interdite fubjici . Petitio-nem imperatoris joftam efle patres concilii, una cum Vitere pontifice, judicarunt: ideoquelega-toe quofdam deputarunt, qui adPerdiosndomre-gem profsâi, eum a captis defiftete monerem , timulque eidem intimarent, quod fi decreto pon-tificis dc concilii non obtemperet, excommunies» lionii &interdi&i fentennas metuere debeat. Hac legatione audita rex epifeopos Ac principes regni convenire, quidve legatis refpondcri debeat, in confultatiooem vocari pnecipit.

Quod cum faftum effet , potioci parri vifem fuit Romano pontifici obedieodum: adeoque no-mine imperatoris Ac rebellione abftineodum effe. Huic fententia rex Ferdinand»» ecqniefcens, re-fpondit legetis fe effefturum quod Cedes apofto-lice pnacepiffet. Hrc ex Joanne Mariana, aliifvn fupra recenfitie, Baronin sono tojj. num. SJ. dc feqoencibos.

ad Atk Chr.. iojj. n. j. Rtf.

Quia tam in Chronico ViadoeiaesA, «asm ia Malle· acenG a Labbso in BibUceb. pubUcarisGsMittHuTwo· nanfir cuaa pnsfanci anue enajeuticar, a r—— aal fsa-tenria, quas ab eo calcato nn recedit, Bereoldas retv-byter qui Hemanai Cbroaicon continuavit, quiqu* ii· iad ia sanam fequemem ddfcrt, nos abdacert aoa de·

t»ta· SobCiacooas crac HildsbraeS·· , ot cetera *r-KanMMia liquet) *Tenait* «a* Pape (aemfe HilMtrandas , diAus psdsa GrcgoriM VU.) <«·< «/me *it* Cmcihit «Mteffag· ad *Aφῦβϋι fai aaetbeaea mafaiit.* le-*mgariat fiitt fanvi ipfe fntntian terrerent,* aaa> *aci* few *ea mit terni itfrnnmi . emvenere tt^u-vit. £f»4 Ift/ttfat Caraeteafeae* ▮ icilictt Fulbert·») *prtt4ra&* «feârt. De eaiMa Syno4o Toronenii hac babet Aaoormos CbUftetianM ta Opofailo fe Multiplici Beree*»r|i DamoetlpM , mm MLXXXVIII. compofr-

tii

4Kat tanaitae ata fe «taratfe ftanfet *HMraui* «a or dm «feMCMf ferfeufe, /ofeu ijt (MMR iuk Vifeorv 1L Papa) -dr tfflfei *ctMfeae* resfesat *hiw/ii* Mu «<yfr» ('4 ** » Co—itts AafeRToriMB Fulc mm . at Vi-

NFFWVM «HyWfeW <VWfWfeMV . MW »Aμ»·I·i·M·P I HfeU noofeua Archi4iacoeo)/r4 *a^tri tetafettt Aft/ktin, <r-atralna fyaafeaa Tenait , ta* pu *iffe^tnu· errât aftffta ƒlreat 4tftu4tn4i je , caa» fe ftattai 4e-ftaffte am ppfrt, fub jarejereafe preprint barefta eaa-tbeanàzavit, fe* mmmn - *faaEa Ecclefia /Uen 4e ve-ntate Ctrferit fe Sangaiaii Dma fe ieiatnr fervata-*

reïtierit.

ftf"t. pw. arfcfe eamaa lupfeM wM . «P* *trtalerat, ieaeai ttfeutiammk -irtbiepifS^i, tT Etait-mua», fai tifttna , tattriuu teinta efi.* Has itaque Syaodua .mdrrsunqt· ραβ Teraarafoai, 4e qua bac anoo tpaai , aaao fe aauafe lacerlia coocraRta . Ds Turooenfi fob Viâort Mit Daraafea Troaraeafe Abba·, rufat verb* aaao ML. mm XVL retulia»·», qua bue revocanda

ææ e?ao;ææææ aa&iooüo<j.ia i,£i3<ic3wai

WARELATENSE CONCILIUM

Anno circiter lojj. celebratam.

Il M·»β tapi p»fr ·H». TjEreogarini NarbonenCs vicecomes io queri-£j monit fua dc Guifredo archiepilcopo Patribas concilii Totofaoi aaoi 1056· exhibits, quatn legas apud Labbcum Torn. XIL psg. ıA. Verier, edit, oanat fe anaibcnuti devotum a Guifredo Narbooanfi archicpifcopo, ad patres fyoodi Arelatenfis adverfarium ilium fuam provocaffe ; fed illo reeufeute fifterc fe jodicio fyoodi, hioc coa âuoa £0 aflerit, ut ad Romanum pontificem appellaret. Eo verba Bareagarii, ex quibus Arelateofe concilium exculpitur; *Bga Berea&ariai patrer ai Leeatet faatuet fevttfieii* C 10 concilio To loiaao tendentes; nempe, ut Baluaius ia notis

Cad hanc querelata interpretatur, ad Raitnbaldom Arelateaies, fe Ranimai Aqaeniew) *& ai tau-*

ai itatmut apa/beltran, tin libeat antten taravi Ex his . de tempore eoocilli betat Ardateufis conÿefeura daeitar. Cam enim hoc reclamaret Bercngarms apud fynodum Totofanam anai, ut Baluxms in notis *ibti.* cenfet 105A ab an. toyy. Aiclateafie baec fynodus , proxime ante appella· tionem ad ledcm apoftolicam celebrata (haud multum didst. w

CONCILIUM ROTOMAGENSE

h mu CmM. m- ·▮·»·*·'·

Piimum fub beata memoria Maurilio habitum anoo Domini roff»

DE fee *rearilie iat fchbit Laareutiat* BttfeMiuDcutn *fe faa ai Detnu ertkfie Gallicae* Neateti-elatare.* Concilium RocomagenfecelebratumGoiLlelmo Normsnoorum Duce , qui poftea Aaghc rex defeus eft , pmfente MaurUto Rotomagcafi comprovincialibus Bajoceofi t AbrinceaA (Lexovienû, Ebroicenli, Safieafi, CoaftaaKiesfi , de caftitatc, fe ceteris Patrum iaftitutis fcrvandis , Paftorum incuria negiefeis, anao Domini 105y Henrico L Frauconmi Rege.

MMMMMOKMIMβNIMMMMIMIMIMMIMNMIMMHMMM——

CONCILIUM COLONIENSE

dun «VfS. «H·»

Q|K> auftoritate ViAoris papa Beldninus Godefridns comites Flandrue, Henrico *tqfi* quinquennali coociliau fuerunt, anno domini ml vi.

teba»*» ****** HAHntaM fe Godefridua coibo Flandri· coJD mites, hoftes eram imperiales» e quibus rex quinquennale *jun* GH meruere poterat . Cum ergo Hanricus imperator morituros» fillium fuam poatifiri eommendaffrt: ille oecfflariom efle *jc-*

E dicabat; ut perduelles imperii, qui rrnua iateflints bellis graviter inquietate potndleat, cum rege adhuc puero concilfenmtur. Qpa de caofii generalem fynodum Colonia celebrandam iadicit. /n *ea,* iaqoit Sigabernis. feardaiaw ŷ Gala.

.friia»t anSaate papa Vi&tett ad gratia* HgufrAniom vivo fen GnftefrHo par eft credere, IlM paeta» rrdataetert 9 eaten Mieeaat attnu jedaa. tiled aafar non dicat. Baronies saw loj&ms- tar. In hac inita concordia redditam faff· Bea· mere 11.

ÎÆXC ONCIL1UM CABILONENSE

Anno MLVI. ab HiUebrsndo *Mit apoftolic legato celebratam co·firmat canonicis Romaneofibns ecclefiam de Spinofa.**

IN diebat Humbert! archiepifcapi Lagdencnfis, & Leodagarii Vienoenfis iaffa «ft contentio de quadam ecclefia, iri loco qui dicitur Spinei·, condita ia honore domini noftri Jefu Chrifti, fub veneratione S. Bernardi Vtenneatis Ecclefi* archieprfcopi dedreata, *in* comitatu Lugduncnfie regione Anio oppidi, fecua fluvium Ararim, cujus poflertionir bona quidem Galterius (Jgoni filius illicite ufurpabat, *fed anftoritate* flt admonitione iupradiftorom Pontificum Galterius omnia qua quercbat, dimifit, ficut jam multoiieos fecerat, praster unum fervitium in natale Domini flaturum, hoc eft unum porcum trium folidorum cum 1». panibus & tribus lintrariis de vino, & tribus eminis de avena: qu* vero omnia, fi cut prodiximus, dimifit, dc uxor fua, & filii lui, Adalardus fcilicet, fit Stephanos, & Hugo, & Galterius : Si quis vero eorum, aut aliqua perfona freutaris vel ecclcfiaftica io iMo loco a> liud quefierit, aut fuperauxerir, prater canonicos Romaoenfes quorum *juris* eft fupradifta ecclefia, iram Dei incurrat, dc omnibus maicdi* B&ionibus fubjaceat, nifi refipuerit, dc feofti judicto, cujus bona invadere nititur, cum diabolo tradatur. Signum Gallari invaleris fapradMH qui hcc laudavit dc feribere juflit. S. Adelardi, S. Srephani, S, Ugoms, S. Gaalterii fratrum filiorum ejus Ganerii fupradiâi. S. Durandi. S.Holism. S. Stephani. S. Ebrardi. Data per manua Petri S- Vicnucnfis Ecclefia Cancellarii io Concilio Cabilonenfi, cui prêtait Aldebrannus S. R. E. apocrifiarius, & coofenferunt archiepilcopi Umbertus Lugdunenfis, dt Leutgarius Vieonenfis, Aimo Bituricenfis, Bartbolomxui Turonenfu. Item Wido Cabilooenfis, Eufcbius Andcfcevenfis, Maninos Auximorum, item Martinos D'aletum, item Martinos, Cœnoœannicorum, CArtaldus Gratiaaopolitaous, Poncius Valentinus, Petrus Dtenfis, ueraldns Vivarienfis, dt ceteri perordinem. Anno Incarnationis Dominicç MLVL Jndiâ. IX. epsfts j. Henrico Romanoturn Impertiorc H. Item Henrico Francorum Rcge, 1« dibus Februarii.

iMmMBMiiaueeaBwuKMiwiMiMsiaieaBswMiseauaBaaaB

EXCERPTA CONCILII APUD S. ÆGIDIUM

In provincia Natbonenfi habiti circs atsti. urvi, pro confirmanda treugs dc pace.

Ex ArcMvO srebiepiicopt Narboncofis edidit Stepb. 1lalusius V. O. ad UK sv. da concord, (acetdbt. *dt* Imp.

BX concih'o apod fanftum Ægidium petafto, •bi fafta eft fynodaUs collatio patrum, cpifcoporum videlicet Gallicanorum xxtl; quorum unanimiter confenfus, & par votum, hoc definivit, quod hic titulatum, memorandum man. damus, cum peridots fuppofitis. Hi tant. Raimbaldos Arelaienlis, Laudegarius Vienuenfis, cum legatis NarbonenGs prim* prefulis vice tangentibus, Froierius Nemaulenus, (Jgo (Jceticcnfis, Wilelmus Albienfis, Bernardus Lutevcnfis, Geraldus Vivarienfis, Petrus Valenfis, (JdairicusTricaftrinenfis. Franco Vendacenfis, Clemens Cavilloncnfis, Petrus Aqoenfis, Pontius Maflilicnfis, Deodatus ToJoncnfis, Gaucelinus Forojuleqfis, Andreas Nicenfis, Durandus Vincenfis.Bertrannus Reeenfit, Ugo Senacieofit, Pontius Giandenfis, Ugo Dignenfis. Hi omnes collcâi in unum, Ule fancitum dederunt decretum.

I.

Canonicam promulgantes fententiam, ut loca canonicorum, ac monachorum coenobia, vel villas facris ordinibus ecclefiarum defignatas, nullius conditionis perfona invadere teutet ab hoDdie ufque in perpetuum, nec hofpitaUtatle caufa, nec ingenio mato infits contaetudinü.* nifi cum oeceflitas coegerit, quantum ad ufitm natar» pertinuerit, fine deftruâiooe Joci.

II.

Ecclefias autem, qus intra caftellum aut civitatem fundat* fuerint, aut in villi·', vel in agris, ili* videlicet in quibus udificitun ad debellandum non habetur, vel cum quibus feditio non exercetur, nec mslefaftonim excurfus ad reparanda damna civilia vel communia fieri comprobatur.* hanc pari coofenfn volunt dt definiunt habere poteftatcm, ut nemo infra terminum xxx. dextrorum circa ecclefias pofitum qulcquam rapere prefamat, nec ulli pertan* nocenti aut innocenEti matam ingerat, nifi cum tpio termino malefaftor damnum intulerit. >]oc excommunicant fub anathemate in perpetuam.

11L

Militibus autem majoribus vel minoribus hoc priBcipiunt, ut ab bodie ufque in nativitatem fanâi Joannis, ooUua arma ferre prstfumat quacumque dc caufa. *Data pridie Pfea, Stptnairu .*

tr AD CO NC1LI UM A P U D S. A GIDI UM

dw *et ftrter* tojA *iaUtuet*

ADNOTATIO CHR.ONOLOGICA .

>> SapH IUUfH EPocham concilii apud S. sEgidium corn an •o IOO. a Labbco compofitam, mendofam arguit novus oditor Gall»· Cbriftian· rom. peg, J94* b* pianiflimo argumento . Synodus ifia dic pridie nanas Svyaudru, ut ex aâis liquet, habebatur, eidcmqne inter ceteros, adfuit Bernardus Lntevenfis Epifcopus . Sed anno tojd. Aidibus Septembris, IdeA poft die» novem conci· iio Tololano adfuiAe legimus AoAagnum Lu* tevenfis «niicopve obiiffe, A poA réunifiions metropolitanl afleaium ceterique pmAiiis , foccef-for dari Lutevenfibus potuit? Mefins igitut alii concilium hoc in anonm toyn. refonsnt. u

«MHNIMBHβPβMMBO

SYNODUS LANDAVENSIS

Sub Hcrgualdo xxtx. ibidem epifcopo.

h fee *feenii* rtfu txctutnivuttter* viwr *ilhteet ptr tirittetm* medice & *etfttl tfifctfi ή* /rjl· *MtiviUlii àtu»i.*

Cmc BHub FAmilia Catgucauni regis Morcanue filii Mourici dic nativitatis domini vificarit Landaviam bono aSeOn, A ut dicitur de virga Aaron verfa ia dracooem, animus illius familia tardus ad fperandum bonum, velox ad faciendum ma. Ium, A ditatus uns nimio gaudio tant· feftiritatis, cepit bacchari copia potationis, fequeftrata dtfcrctiona fobrietatis, in tantum quod imperfeôi viri amifla vi feieoti· dt pietatis, dcvaftaveraut unum familiarem dc nepotem Hcrgualdi c-pifeopi, Bcrthutis nomine, virum juflum dc medicum totius patrie. Et fiifta tam exeerabili invafione, A fub ala fandorum Dnbricii, Teliavi, Oudocei , & afylo: mifit epifeopos legatos fisos per omnes occlefiae totius fu· d>mcefeos obtemperanto fibi infra oflium *Teretir* , fuper ripam *Qei* dc ripam T>o» , m fimul convenirent derid mqjoris dignitatis defti tam, quam inferioris apud Laodaviam. Et ia plena fynodo depolitis crucibus cum fanAis reliquiis ad terram, devettia cymbalis, fimul & clanfo oftio ecclefi·, cum fti piuib fpinis : dc ita carens fervitio dc peftora remanfit diebus dc noftibos , iaAo anathemate £>milia regis & fcqueftrai· a tota orthodoxa fidet forte. Et audita canta fubmotiooe, A dilatata per patriam magno ftrepitn & murmure, cœpit sex lacrymari pro damnatione fanvlia fua , defiderans potius pacem eum fuo pallore, quam participstiooetn perpetrata injuria . Advocatis omnibus comitibus fuis renuifivit apud Landaviam lacrymabili devotione, fimul & familia fegregata a Chriftiaoorum confortio. Et audita ejusprece, dc data fibi venia fimul A familia juoAa cum peenitentia canonica.* dixit rex pofitis manibux fais fuper altare Petri apoftoli & fandorum confefibrum Dnbricii, Teliavi, & Oodocci, dc coramuBtroque populo clericali & laicali : Confirmo hanc eleemoiyoam, tribuesu Deo Henringoona videlicet, dt fanftis prndiAfe, & epifcopo Hervvaldo, dt omnibus pontificibus Laudavi· in fempitema confecratiooe, liberam ab omni fervitio feculari dc regali, dc cum data communione incolis , in campo dt in Glvia, in aqua dc io pofimis . Do clericis teftet funt. dTr. Fafto anathemate firperuturis hanc eieetnoiynam ab ecclefia Landavim dc a paftoribus ejus data entem besmdidtione forveturia dc confirmaturis in quieta pace. Amen

CANONES TAAVISINIINCEATI ANNI

Ut *Tent* mow rnftfrnw

QAnatum eft, ut nicuique ecctefi· now MnO' fna integer abique nilo fervitio MtribsuMv , A presbyten io eis cossftitnti de decimis, neqhfe Dda oblationibus fidelium , nec da domibus, mA Mone da atriis, vel bortis juxta «clefts (A) politia neque da prafcripto aaanfo ahqaod forvicinm faciat, prêter ecdefiafticMD , dc fi aliquid amplius habuerint inter fooioribns fnprofcripnrat debitum fervititun impendant, nt nuite de dote ecclefi· vel manlo presbyterium eanlum Utera cogat.

Juxta fyuodalia pnmepta daetwiaaw, uttmltea mortalium de agro ecclefi·, noqne de decimis* oblationibus fidelium quemquam presbyterum ali· Equam canium .perfolvcre eogat, nec qsrifqaem , cnjuslibet ordinis, Mtf dignitatis , exinde quioquam fabtrabat, dC radibitioocm qtsMteanque o-xigat temporalem. Qmd fi fccerit, cotnmnnioM ufque ad uàsûdfioMm privetur, (é) W

CON·

J» CaatMM haies retinui, quia jam edideram m -eo CoociUmum Supplanta, t—— VL pa» <R. Ceeaum boa Ipun seperias apud Beloeium Capitular, tom. *L* pe» *iff.*

cüïün-------------------------------

**.'
CONCILIUM TOLOSANUM,

xvi 11. BpifeOponun cootrs fimonisas attaque cleri & populi vitia celebratum anno domini MLvi. tempore Via*» pape II.

TITULI CAPITULOKUM.

PRÆFATIO.

A Noo incarnationis dominico tnillefimo quin-•MMfimo fexto, Idibus Septembris, babi ta eft usada fvitodus decem & odo cpificoporum apud vrbem Tolofam , juffu domni papa Vidons, qui ob funditus extirpaedam Gmoniacambarefim, *tc* reparandum (and* ecdeRo Astum feeuadum prifeorum fcita canonum , vicarios vice Gm direxit Rambaldnm Arelateofem, flt Pontium Aqucnfem, archieptfeopos, qui edjuodo fibi VTi fredo Dei gratia Narboneofi arduepifcopo, ah<f-que coepiiropii caterarosi urbium , (aodi Petri audoricate flt prssoominari papo juftone, Ruidorum patrum inditura fequentes, hoc in provinciis Galic atque Hifpania perpetim oblervaoda oftituaverunt.

CAPITULA.

I.

Si quis epifeoporum accepta quocumque modo pecunia ordinaverit epifcopum, abbatem , presbyterum , diaconum , aut quemcumque alium, qui numeratur inter clericos, ip(e gradus fui fubjaceat periculo : & qui fic ordinetur, nullum habeat frudum ex hujufmodi mercimonio , fed fit alienos ejus dignitatis & ordinis quem per pecunias acquifivit.

Item placuit confirmare, ficut feriptum eft, ut epifeopus, vel abbas , presbyter, ante triginta annos, diaconos vero ante viginti quinque non ordinetur: nifi ant ft»-E dio fanditatis aut fapientie ornati, providentia epifcopi fimul & cleri promoveantur. Et eadem ordinatio ne fiat, nifi temporibus fecundum canones fiatutis: aliter quidem irrita fiat ordinatio.

III.

Dedicationes item ecclefiarum eadem fanda fynodus per pecuniae fieri nullatenus volait.

IV.

Item placuit, ut nullus clericos, vel monachus, vel alius aliquis proeis, epifcopatum , vel abbatiam, vel presbyteratum emese pracfamat. Sed neque comes , vel alia ulla poteftas, eadem vendere, aut pretium pro eis accipere audeat. Quod fi quis hoc tranfgreflÎM fuerit, rfifi refipuerit, dc digne fatisfecerit, communione priveBtur.

V.

Statuit item fanda (ynodus, ut fl quis ctarisorum adipifcendc abbatic caufa monachas c&das fuerit, ia abbatia quidem monachus permaneat, fed ad ipfum honorem, ad quem adfpirabat, nullatenus accedat. Quod fi pnefampferit , excommunicetur.

VI.

Item decrevit, ut abbates curam monachorum & monafteriorum exerceant, & eis vidum & ve(litum fecundum regulam c fandi Benedi&i prebeant.* & hoc agentes proprium eos habere nullatenus permittant . Ipfi vero monachi abfque voluntate abbatis prxpofituram aliquam non teneant. Abbas autem vel monachus has inftitutiones corrigentes , a propriis corrigantur epifeopis.

VII.

Placuit quoque, presbyteros, diaconos, & reliquos clericos , qui ecclefiafticos tenuerint honores, abftinere omnimodis ab uxoribus, vel reliquis mulieribus . Quod fi non fecerint , honore fimul dc omeio priventur, & a propriis epifeopis excommunicentur.

VIII.

Inter hrc quoque placuit, noxios diverfbrum fceierum diverfis feutenciis refrenari . Et quia audivimus qnoidam laicorom nefario anfu res ecclenafticas fais ufibns applicuiffe, & injufto dominio in fuum opus retinuiffe : idcirco omnimodis prohibemus, ut nemo Jaicorum abbatiam monachorum , vel clericorum arcbidiaconttum ^n^ui w«Mfit urom i vdnmrorem pr^byterii, vel facrifte, fenmagiftrifebo- nJJof jof prediaam aofit foi, ufibof retinere; & fi fecerit exconlBlunicationi fubjaceat.

IX.

cn%m »··

IX.

Pnrdpimus quoque ut nullus Ukorum aliquid fuldpere audeat de rebus nue fubftaisciia defunâoram, nifi quantum ipfi dafan&i adbibitis idoneis cembus in vita fua ordinaverint.* auc 6 ioteftati obierint, ad libitum propinquorum heredem dividantur.

X.

Statuimus etiam, ut ecclefis ad iedem pertinentes, qux folvunt tertium, aut paratam, vel fynodum, folito more periol» vaut epifcopis vel clericis. De iis vero ecdefiis, qux non dane tertium, vel pa ratam: tertia pars decimarum cum primitiis dt oblationibus, qux dccoemeteriis de defanâis confequnntur, epifeopo dt clericis affignerur. Simili quoque modo fia. tuimur de ecclcfiis ad monafteria pertinentibus.

XI.

Item de ecclefiisin alodtisiaicorumcon* ftittttia, uc tertia pars decimaram cum primitiis, & presbyterio, & arteris ia poteftate presbyteri, ad fervitium ipfius ecclefie, fab epifcopi, vel clericorum ditione permaneant. Qui autem contrarii fan-Aχ matri ecclefie dc auferunt dc retinent ad fuum opus alodia, que pertinent ad communitates ca^ontcoram, vel monachorum: nifi refipuerint, dt reddiderint ea› pncdiâo anathemati fubdantur.

XII.

Adulteros vero, inceftuofos, ac perjuros monemus per domini obedienciam, dc Petri apoftolorum principis, dcdomini Vidtoeis, dt noftram: ut refipifcant a vitiis hujufmodi, dc ad dignam fatisfa&iooem fecundum ftstuta canonum perveniant: dt excommuhicamas id in futuram fieri nnl-latentu

XIII.

Cum hxtuticis dc cum excommunicatis ullam participationem vel focietatem habentem praecipue excommunicamus: nifi corregionis vel admonitionis caufa, ut ad fidem redeant catholicam. Si qui autem adjuvantes eos defendere conati fuerint: vinculo fimul excommunicationis cum cis fubditi permaneant.

Qpscumque fuperius feripta tenentur, confirmavit ft anathematitsvit fanâa lynodus prsdidis congregat· temporibus jubente papa Vidore, regnante Henrico Pio imperatore, fub venerabili Pontio Tolofano comite. Qpibus quicumque obedire fiuduerit, domini benediftione & apoftolica repleatur.* qui vero contemptor & inobediena extiterit, domini judicio perpetualiter fabjedusfit. Firmant & confignant Rambaldus Arelatenfis dt Pontina Aquenfia archiepifcopi, vice paps Viftoria. Contignat Wifredns Narbonenfis Dei gratia arcbiewfcop». Confirmant dommi antedifti epifcopi, fciliect, Arnoldos Tolofanus epifeopus, Bernardus Biterrenfis, Gootherius Agathenfis, Arnaldus... Bernardus Aginaenfis, Raimoudus Vafaunfir AraaMoa Magaluoenfis, EMaadus Aptenfis, P®. trua Rnthcucnfis, Frorerms Neruaulcnfrt, Roilagnua LutaveoGa, Heraclma Biforrcolis, Bernardus Couveoenfis, Bernardos Conforaocafis, Arnaldss Elocnfis.

ANNO CHAISTI

BUEKIMONIA BEA.ENGAK.il S. s.;

okvcmmTM AtodMA^Cr Ui be.

fifctpe» Ntrimjt» t frtpv»!· l» u^cilu ** '

Tato/dw *Mu» ArtUtnfi, & fs tu Afttru/i, , I titoru ftteaé t»M CJkrifa* nl vi.

SANCTÆ huic conglomerationi vicariorum Del, legans fcilicet fammi pontificia Romani vicem obtinentia beati Petri apoftolorum principis, ejufque vice fungentibus, archiepifcopi· videlicet & epifcopis, necnon & abbatibus hanc io lynodum fandam fiftentibus, ex catholica fide tradentibus, bsc querimonia noo modica ideo prefentat, ut & legatur, & audiatur, dijudicetur, atque definiatur. Sed ut plenius dijudicetur, ad originem inchoetur.

Ego Beriaganus Narbona urbis proconful, querimoniam hanc vobis omnibus facio palam, quam de metropolitano meo fratre veftro habeo magnam. Arcbiepifcopatus quippe Narbone fint cnjufdam avunculi mei Ermeogaodi archiepifcopi, cujus in diebus idem epifcopatns' unus erat ex melioribus qui funt de Roma ufque Hilpaoin fi nibui, villis atque callclis ditatus, pnsdiis & alodiis locupletatus: cujus ecclefia plena ciat codicibus, aureis adornata tabulis & fcnniis & crucibus, aureis fulgebat coronis prctiofilque lapidibus· Canonicorum ibidem multorum voces certis horis audiebantur, orationes dabantur, ftomamm bonorum operum incrementis ibidem agebantur› Caftra autem ipfius ecclefis, & villas, prodi·, & pofteftiones, non a laicis fiuebantur, fed a famm (antibus m ea Deo poftidebantur. Ecclefiam vero illam olim pius rex Karolus fabricaverat, atque in honore fandorum Jufti & Paflons conio* crare fecerat, ft eam inclyte caftcilis, ft villis, terrifqne locarat, ft vineis, ficut ft a veterano-Dru™ «raditur didis, ft ut iexitai » regalibus elufdam ecclefis pnsceptis. Defundo autem prm fato divo memoris archiepifcopo, Guifredus Cerdanienfium comes Narbonam adiens, cujus conianguineam ego jam poftidebam uxorem, exquilivit utrofquc parente· meos ft me iptum de prsfato archiepifeopatu ad opus filii fui fupiafcripti noftri antiftitis, qui non erat adhuc nifi decem annorum, ft fpopoudit pro eo magnum dare donum inter comitem Rutenis, ft patrem meum centum millia folidorum. Sed pater mens ft mater mea noo ei adjutebant. Ego autem amore tanta confanguinitaus dudus, ft fimulationis amieuate deceptus, fegregavi me pro hac re a coofortio genitorum meorum; ft nifi mihi adquieviffent, arbitratus fui interficere illos. Ccr nens enim pater metu me motum, mcque coa tra fe ita fore molcflum, adquievit mes voluntati, ft petitionibus pnememorati Gaufredi, atque inter fe ft comitem Rutenis acceptis centum millia folidis pretium pro epfcoparu, dedimus eum prsnotato filio fuo aniiftici aoftro; qui jurejurando, Deumque teftando, dixit nobis fuum didum firmum ft fidem firmam, quia fi ille forat antifles nofter, ot fuit ft eft, ullum noftrum neque de noftris non ciTe damnum, neque damnum, ipfius epifcopstu. Sedente autem illo is cathedra, & state aique honore crfiecq^, dum

'<r-

———6ht «ram ot ipfis «flat mihi tarifa h ar-
chiustî m· * ·*XH·· «"<*r· ceeflontm bofliam ta-
la » de maoMcartt conftnguiaàaeem ma· uxo-
ris, a taatt locam hoaoria, ia qoo adiutna fum
posera tlhm, ft et mihi aràt taftatat * jevares
mihi honorent team atqtse habere: tooc (urgent,
quafi diabolo·, fuperbe atqoe repente exacerbavit
me, ft provocavit ad iracaodiam ft edthcavit
fuper me caftra, venitque cum ingenti exercitu
fbper me, ft fecit mihi guerram crudelem, ft
/nere interempti pro ea ex utraque parte fere
milha homines. Tunc veto caftra, ft villas, pre-
dia, ft poflediooes, qu« erant in dominium pre-
face ecciefie, fifeoa ft poflefliooes canonicorum,
ft queque «x communi erant, abflulit Deo ft
famulantibus ei, deditqne diabolo ac militantibus B
illi. Et ita alia omnia ad laicalem vertit cenfu-
ratn, ut etiam omnes qui ea pofbdent, quafi
per alodia habent paterna . later hxc autem
Enballum Urgcllitentem prelulem contigit mori.
Et praefatus arcbiepifeopus adquifivit illum epifco-
patum ad opus fratris lui Guilieljni, ft fpopon-
dit dare pro eo centum millia folidot . Quod
mihi fatis libuerat , fi meum damnum non ef-
fet. Firmato aurem taoto munere pro ipfo epii-
copatu, arcbiepifeopus prememoratus, hoftis Dei
ft hominis, ad fedem tuam rediens , atque cc-
defiam fitam adiens , thcfeuro· quoique , qui a
conditione in eam congregati erant , fubtraxit .
Tabulas vero ft poftabulas ft cruces ft ferinia
reliquiarum aurea ft argentea excoriavit. Pate- C
nas infirper calicum aurea» vel argenteas, ubi
fanda (acrificia (umebantur,in manibus aurificum
Judeorum mifit ad deftrueodum, ft Hifpaniam
venundari pro ipfo epifeopatu. Codices sutem,
qui ibi erant variis generibus, non meliores reli-
quit. Sed ita male fuam ecclefiam diftipavit ,i at
etiam ft clerici defitut, & qui inibi funt, inopes
ft mendici ·: ft nullus pulcher tn ea apparet. Non
clamydes, neque capas polemitas, nou cyclades.,
non dalmaticas, non curebalk, non lignum Do-
minicum. Omnia hsc, qu· a conditione ibi pio»
ra congregata erant, fed diflipavit ea, deditque
pro epifeopatu fratris fui. Infuper, quod pejus
eft & inhonefium, commendavit fe manibus ad
comitiffam Urgelli . Pro qua re non folum mi- D
hi, fed etiam eundis noftr* patri· nobilibus in
magoom ruit odium. Quo perado, aggregavit
concilium non modicum juxta prefata urbe
Narbona multorum (ui diocefi epifcoporum ,
inter quos fuit hic Raimbaldus Arelaienfis ar-
cbiepifeopus , & in eorum atque noftrorum
omnium pnefentiam reliquit eundas armas mi
litarias , ft omnem fieculi militiam , atque
excommunicando mifit fub anathema tam fe-
metipfum quam omnes fui diocefi epifcopos ,
qui ab illa die deinceps armis erant fumpturi.
Qui non multo poft acceptis armis ut miles ,
non corrigia fuccindus lumbis , fed ferro , ft
debellavit mecum. Et quot mortui , quot vul-
nerati quot detruncati , ausnicque aduftz ec-
elefis, & exarfia reliqui·, fi per fingula enar-
rare voluero, fortaffe & vobis foret fallidium ,
ft feciltus dies quam copia deferri . Deinde
venerunt epifeopi in meam terram , ft me-
tum una cum eodem archiepifeopo firmaverunt
iregnam Dei inviolabilem tenere in omnem
meam terram, atque ex eadem corruptores teter-
rimam juftitiam facere. Unde idem arcbiepifeo-
pus ft ego hanc fecimus convenientiam, ut de
eundis quz emendata fuiffent p«r ipfius tregue
fradiooem, una medietas fuiflet praefatas ecdeüe,
•lia mea pro exercenda ludioa. Ego autem con-

Afenfi ipfam aaeam mcdamatem coodireflioni if
fins ecclefi·. Sed ife non in ejes covtdirrifta-
nem, fed in dettruftrmmm mifit; qeta ft ab cc· c
ctefia eam abftuht, ft mtiitibos ner folidatas
tribuit potius, quam decem millia tolidoe. Qpa
data Dieo ft foetider firmata , qui primi eam
fregerunt iu ooftra patria , fui milites ex fuo
cxienteacalello, occiderunt unum militem meum
io treguam Dei, ft retinuit homicidas illos, ft
nullam quivi ab eo imperrare jullitiam . Deinde
Petrus Raimundi Biterrenfium comes in treguam
Dei violavit ecclefiam (and· Mane, coenobium
lori ele&i, ubi mirificum habetur lignum Do-
mmicum, ft extraxit ab inde duos milites inch-
natos atque innoxios, ft unum ex cis, qui erat
confanguineus meus, pependit in ligno, « occi-
fit, morte crudeli quafi cieptem. Unde idem ar-
chicpifcopus talis luffragator extittt , nt 'etiam
faailegos & homicidas illos in lua fe mittentes
poteftate patrocinavit, fuffragatorque. eorum ex-
vitri ; & in eo ullam non valui invenire*, jufti-
nam. Prattcrce (aeramenta qu« mihi luper fan-
da altaria manibus juratus eft multa, unquam
non mihi tenuit, fed omnia fiegit. Ad ultimum
vero bonum opus operatus eft, latis Deo ft uni-
vetias plebi Narbonenfis placibile. Unde male
bsec omnia obltvifeeramus, fi nobis tn bonum
venidet. Corpora namque fandorum Jufti ft Pa-
ftoris, que prememoratus rex Karolus ab Hif-
pania deferens, atque in via carens, in profate
in eorum honore aedificata ecclefia collocare cp.
taverat, qu* nobis noftrifquc patribus multam
erant optata, ab idem archiepifeopo explorata
& canta, ad fuam ufque cum honore afportavit
cccletiam, atque honorifice collocavit. Unde non
folum a me, fed etiam a fuis civibus laudatus
atque diledus erat. Qui non multo poft, liti,
gante eo cum fuo arrhrdiacono, voluit trahere
prrdidorum corpora fandorum ab ecclefia eo-
rum · Et ego rogavi cum ne hoc feciflet , ft vo-
lui ei dare obfides per decein millia foiidos, ut
fi ullus homo vel feemina ullam vim ei faceret
de ipforum eorporbus fandorum, aut de ullo mu-
nere ets oblato vel prcfenrato, ego de illo vel
illis hoc facientibus adjutor eflem paedido
pontifici per fidem non fidam . Idem vero
archilevita voluit eis fatisfacere in judicio epi-
fcopi Arelato . Qyi renuit ; fed fubllrafta
ab eadem fede tantorum corpora fandorum
duxit ft inhonefte collocavit rn quaodam vil-
lanam ecclefiam . Ibi fuam cathedram fabrica-
vit, ibi ordinem fuum fixit , ibi fuas fynodos
tenuit, ibi codices ft cruces ft lignum Domini-
cum afportavit, ibi clericos prima fedis , quo·
meliores invenit, conflituit; & ita eligens mem-
brum , caput reliquit quafi tugurium. Infuper
eundi noftra patria nobiles , & plebs eunda ,
qui foliti funt occurrere ad civitatem ft ad fe-
dem (uam, ft pœnitentes fua munera ad fuam
fedem dare atque prafentare (olentibus, multof-
que adjutorios ad operam fua ecclefi·facientibus,
abftultt, ft amusera illa fuis militibus per (olida
tas tribuit, ft fuam ecclefiam defertam ft fine
capite dereliquit. Interim vero idem archiepifeo-
pus habuit meum placitum, ft conftriexit meet
ad fuum libitum fatisfacerc, ft dixit mihi fuum
didum ft fidem, quam melioremel requirerepo
tui , ut ft ad fedem fuam rediret , & corpora
fanda in ea reftitucret. Qui mentiras eft mihi,
fed ut mihi fuit teftatus , facere noluit , & eft
mihi mentitus fuum didum d fuam fidem. De-
inde conjux mea videns eum , rogavit reftituere
corpora lands, ft idem ipfe ad ecclefiam fuam
redi-

- [redacted]radite, direteanque iroftrum fnpra tnodum «xi-A
αχῖῃ f**' nr'»ae ****** ro,ui,: ** ,<Λβ*". eft ** .*.

4,*. tMonantem ducere ipfa (ante corpora ia aliena patria, & ufque in ciernum aobh noa ete recuperanda. Quae audioaa, metuens ne iubito, fi- Ni(juratus eft, hoc faceret me abfcnte & ignorante, fuit ad praefatam villae ecclefiam, non adhuc confecrartm, & traxit exinde corpora (ante, reflituttque A condidit honorifico in fcdemiuam. Deiode coojux *mea* prolirata coram eo, fuum poftnlavit accipere direâum: qui renuit. Ego au» wm^onfeftim ut boc novi, vidi porfatum >rchicpifcopum: voluique ei affirmare dirrâum A de me A de conjuge tneaAdc omnibus meis ia judicio fui dioeeli epifeoporum A epifeopi Arela to per decem millia fulidoa; quirennt. Beinde in judicio legati apoflolici A hujus faaft- lynodi; A huoc fprevit."*Ad ultimum vero exclamavi ianânm Petrum A judicium domni apoflolici, ut irem coram eo, A in ejus maou ei affirmarem direftum. Hunc multo parvi pendit; lied excommunicavit inclementer atqub iojufte me A meam uxorem, meofque infantes, A omnem noàram terram, tam crudeliter, ita ut nullus ibi baptizetur, nec communicetur, nec fepeliatur. Nue autem nifi timor Dei edet, parvi penderemus fuam excommunicationem, quem tot malis novimus (celeratum, A a papa Viâore cum cxx. epifcopis anathematizatum, A fiosomaettm, qui otnoes ordines fuos vendidit, qui omnes epileopot, taceam de alienis, fed omnes qnos in terra ordinavit, nique ad novidimnm quadrae»

tem redimere fecit. Q?od C oon crcditb; Lute* venfetn requirite epifcoptim, A Heltmeniem j A hi boc vobis tcftificentor, qui ab eo funt ordi» usti. Neque ecclefias me- terre coofecrare vo luit, douce datans earum tenoit. Nuper autem deos meos milites vruientes ex vigilia faute Salvatoris Aniso-, die Eptpbani-, eo jubeite atque fuffragaute, funt capti A tenti; A ros qui illoa ceperunt, patrocinat, A dat cis folidatas. Ideo «O Beringarius profatus banc vehis A Do* mino Deo facio querimoniam, A poftulo julii tiam: quam nifi impetravero, fua excommunicationi parvi pendero, A in meam terram treguam nullam tenebo, neque judicium apoftolict a* piius adclamsbo.

Qpod ego Beringarius ita (operitis queror ad legatos fummi pontificis fupenus, A ad cuoAoe epiicopQs A abbates, quoniam ad fynodum Arelati cooabam ofiendere. Sed quoniam mhil pro fait, ad domnum apofiolicum ideo libens mittere curavi. Quem rogo per Deum A faoftum Petrum, ut ab bac excommunicatione me abloivat, meoque pnsfuli de me fatisfaciat: quoniam ufque Romam ego lubentius fatisfiscere ire non ambigo: ille, nifi ligatus, umquam (ponte dou ibit.

Ex noth Stefrani Bslozh ad hoc Concilium.

TVS Naapora quo qaerinmnia ifthec proposes eft, vi- L/ daa non oaam tie omnium fententiaai, Nam ali» V«i pacant a&nm id efle anno MLXVI. A qaidem in concilio apud Narbonem babito *i* decepti, opinor, an* Aoritate qoorandMi aftoram illuta sani, qnoram men* tin estas apud Catellam in pat. ft*. A 7I1. earaan* Aem memoriarum, qua vere doceat meet tnm con* troverfiaa buffo inter arcbwpifcopunr A vicecomitem. Sad ego at aliter fontiam faciunt multa. Namiftaquc rimmua prolata fuit coram lejans tuatuui pontificia, prarieete BaimbaMo Arelateaû archiepifcopo, Aonidem vivente papa VAora, ut ego quidem arbitrer. Scimus autem lecaroa ejuidem Vi&oris, Xawnbaldam Arelatenfom, A Pootium Aquerdem, archiepifcopo, fynodam Ceocif. *GntraL* Torn. XIX.

{· T^aa^tb· cetehraViffe fide umiroam Nonnans arcaiepucopas. Deiade, hac querimonia habita eft ia lyuodo cui Lodovonfts A Heleriatriu amiftites affuerunt. At BoflagoMi Lodovoafcm epifcopuu», A Arnaldo* Hel«malbm, iocerfuifle concilio Toletano anni MLVI. conflat ex aftis concilii. Deaiaue, fi poft HMNte* ViAons ifta afta luna, eue flaveaparMM Mnae VKosm anatbeaaa «mu» MuMrat adverfua Guifredniu, eucoa ex Gregoeii VIL teftunoMO conftsta multis Komania aontifleibue excuavmamCaMXD *fwtef* Hauddubie valutnet iftuA adaocen- Aim inviAiam, profidia«w mafna in caulsm Berengarii inducere poterat. Sed videliert Gutffredus a nullo baftanua Aumaao pontifice excommunicatea luerat, quant a Tiftore. ANMn CHaiari

a *Fraim lai Gailiehai*) Contigit iftad circa annum Chrifti nuUefimom quadragefimum primum. Nam Heribaldua epitropos Urteilonha virtbat bdbuc anno MXL. xv. Kal. Oftobtia, ut patet ex chartulario ecclefi- Ur- . Guilieimat autem epifcopus U.geileofis, Hertbaldi fncctflor, interfuit concilio Narbooenfi anno MXL1IL xvi. Kal. Aprilis. Fwtaffie ergo id aftum anno MXUI. -vel initio asmi MXLUI. cum ftatim dicat Berengariua, Guifiudun srcbieeifcepnm congragaffe concilium non owdiemn apud Narbondm baud mult- poft exam Guiheimam loesverae in cathedra Urgellenu, A baie concilie iuterfuiiJe Xaimbaldnm Areiarenfem arcbiepilcopem. Kaimbaldum porro iacerfuifle concilie Narbcneuti, d< quo mox dicebaow, docent afta illius ceucilii eu- extent ia arch vo monafterii Cuxanenha. Niii fi mud concilium interpretomut illud quod in eadem urbe Narbooenfi habitum efl a Guifredo Kalendie Aogufli ejufdem anni. cu> etiam interfuit ftaimbaldua, nt fide- f. ciuiK veterat iefim- haAenae medrt-.

b *Mtllar t'U iaaligrtae*) Durum illud ac vaide inbumanum, A prralue contrarium regulis occleGaftics.qutempore Mcwdifti lerv<at locum hnmaaitari, concedont- beperfma parvulorum, pmnueutia» monentium. K^àj^M^Taks',^ —inthMB a fermera & infra, purificatioM» maberum praut in vat is regioaibns regule variant. Inwiverfuaatamen ,ice?» untatMh rertriffum fin-- baptilma parvnioram, ittoaqne pemttrHiam morientloak M* cap. AfaMNaar iw. De fanteut. excoranraa.

c ^haSbraMStcer--) N'miru- ia roorilo Florenti» no, quod a papa VAore U. habitum fuerat anno lupe» nave. Cari ««cilio interfiriff- can «pilcnpoa Aocet hio lbm-. A4 eam pea-ro Guifrvdi NatfeoMofia excomoaamttréra rafpemff- vidatnr GrugoruM VII. dum bac in coacilio tornari» fancribat anno MLXXVI11. Rrora-- MM M&BB MMMMMNWratAmw *A fr^fttfafihat mfrit*

Bit Wrt *praltrtaaiaai* sm 4, dacamsni-- « Ddteamrju Tes». *IF. Aaecêetaraae eJttaae*

ftm(t cam emairar *fan tffn^tu* is *tone »f·*

NOiom fic omnibus hominibus in Chrifto pie vivere hic A in futura vita cupientibus R.<s ecclcfiafticas jure hereditario Deo fervientibus pro redentione animarum traditas ioconvul» las efle debere maxima fandorum Patrum fanait auâoritas. Quapropter cupiditate duAi inimici Dei defidetantes depredate, invadere boc quod fideles monafteriis, Deo inipiramc, dederunt, fisa propria voluntate omnipotentem Deum pravis moribua inis exacerbant, Sed nunc pro E certo fciat fraternitas cbriftiaoornm, Cluniacenfc monafterium cum omni fuo honore proprie Deo A B. Apofioio Petro fitcccftoribofcue fuit viris apoftolicis a peifcis temporibus fu- cooftruftionis efle datum eum cunAis locis fibi iodiverfis partibus mundi adjacentibus. Et ideo placuit concilio (ante Roman- EecleG- celebrato apud Tolofsm urbem, jubente papa Vitere, menfe fc» ptembrio, preiente ARNALDO epifeopo, ut locus Moyfiacenfis, cui prcefl DURANNUS abbas, Cluniaco fubditns, cum omni fuo honore, quod habet aut habebit, aoftoritate pontificum xviis. firmaretur. Sunt autem excepto ooete an-

------- ——eisuquo Hia sd/acvmia, MoosCorbeUtH , Aoca- A nvfaftoret coaîMuantur benediâionem 4c abfolu —
cvuîrr ciwr'<> TiHa-nova. Tiila S. PaHadii , I>vancl- tionem pontificalem : m»«fore» «ero, G noo «. aftmo
him, Morracw , bMitunaa eum cuoftic appen- mendaveriat, peicipunt dignam ft divinam ul.
«dia fupndiftMvm k>c«Mt * adjutores ft U- trauom. '**

uasuuRiKRaouueiMuumuauuMioauamauauaBnvwNauiwas

CONCILIUM COMPOSTELLANUM,

A Crefçpnio (i) Compoflrllano archiepifcopo ad difciplinam ecckfiafiicam reflaurundam cekbratum anno domiat ml vi. *tetopore* ViAoris pap· II.

A Ar read. *In* qua

IN hoc concilio ex fchedij Antonii Auguftini BdiAts affecit Baronius, tuter alia qua» ad di&iplioam ecclefiaAicem confervendam (pedant, illud fancitum Nperiri, ut facerdotes omnes, epifeopi atque presbyteri miflitn quotidie celebrarent : Ut cleria tempore jejunii A litaniarum, quoties publica deliAorum expiatio indiceretur , cilicio induerentur. Hcc Baronius ex prsdiAo codice Antonii Auguftioi anno joyft num. 16.

XaCrrd. S» Hη ⸺ ⁼⁼ P 'H

AHa far/e/ Concilii cx BAS. Ectltfx Tclctxnx e Card. d< ÂffHm dtfcrtpu bnc /irnt.

Io nomine Domini noftri Jefu Chrifti. Hoc eft decretale Concilium apud Compoltellauam urbem, infra baGlicam fan/li ac beatiffimi Jacobi Apoftoli, a tributEpifeopis editum cum presbyteris, diaconibus, & Clericis, atque Abbatibus, qui mira feripti font.

CANONES.

I.

UT per illas fedes Epifcopsles juxta facros Canones agere ftudeant ; itaut *ipG* Epifeopi duos vel 1res prepofitos eleâps habeant cumfe fu ceterorum clericorum , qui curam diacefium

• it* inML * deganiarum procurent, ft neceffaria Monachorum adimpleant . Omni autem tempore unam omnes horam intra ecckfiam fimol celebrent, u-Dlos num refeAorium , unum dormitorium , & dum in propinquo fuerint, omnibus Canonicis , cum Epifeopis habeant, ut abfque uno de bis tribus nuinquam defit Monachis. Et in his omnibus filentium pbfervent, necnon ft ad menfam lectiones fanAas femper audiant. Vcftimenta Epifcoporum atque clericorum ufque ad talos induantur . Cilicia omnes Canonici apud fe habeant, &capelos nigros, ur cum opportunitas fuerit, *ooo* fit ais neceflitas inquirendi, fed omnibus diebus qnadragefim·, litaniarum, ft quarta feria, & fexta, ft quando pcenitentiatn tenuerint, induatur. Sacrificia ipfi Epifeopi , ft omnes presbyteri omni die offerant Deo, porter languorem , & debilitatem corporis.- ft qni non potuerit per fe offerre propter tftam fragilitatem , omnibus diebus audiat. Pfalmoa qni potuerit plut recitare, recitet ; qui ooo plus, quinquaginta die omni perfolvat. Et omnibus horis, pruna, tertia, fexta , vefpertinis, ft completoriis, medium uoAis noAurnis , ft matutinis omni die perfolvat . Et fuper rebus ipfius ecclefie canonico nullus laicus delegationem habeat. Dilctplinam ft nutritionem clericorum faciant, ft fuper omnes ordines, archipresbyteroa, ft primi dericoe, fub manibus Epifeoporum pre- duobus vel tribus diipeofatores exiftsnt.Ita etiam ft ad omnes Miffas , dum dixerit Diaconus: *tatervu poccm tradite,* omnibus intra cccle. fiam dantibus pacis ofculum fibi invicem tribuatur, & per omnes communiones majores Nativitatis Domini, Pafcb· , ft Pentecoftes , quliquis de quo habuerit, munera offerat.

I I.

Adjungimus ut per omnes diocefes talet cirgantur Abbates, qui myfterii S. Trinitatis catto, nem Gdcliter faciant, ft in dirinis Scripturis, ft facris Canonibus lini eruditi. Hi autem Abbates per proprias Ecclefias canonicas faciant fcholam, ft difciplinam componant, ut tales deferant ad Epifeopo» clericos ordinandos · Snbdisconus annos XVIII. habeat , diaconus >j. presbyter jo. ft ipfi qui totum Pfalrerium, cantica ft hymnos» faliiparfionetn , baptiftenum , iofufliationcm , dt commendationem, ft boras, ft ipfum cantarede fefti» unius jufli, unius confefforts, unius virginis, de virginibus, de defnnAis, ft omnia refponforia perfode (cisnt. Et nullus prefumat Simoniaens effe quercus Gbi ipfam ordinationem; nec epifeopus, nec presbyter, nec diaconus , nec omnibui miniffris ecdefi·emere, nec vendere, nec ipia facra mimfteria, nec oleum, nec ulla de ordine ecclcfiaftico. Qjiod qui fecerit, fimoniacum fe effe coguofcat, non veriffimum Chriftiaoutn. Nec ullus minifter ecclcfi· arma fccularis portet. Et omnes.........detoofo defuper capite, ut circucoronat deorfum dimittant ft abfciffas habeant barbas.

III.

Intromittimus, ut omni ecdefic infra70.dextros nullus laicus, vel mulieres , oec refuganes fortem habeant , nx aliquos ex eis recipiant , fed Itent cooperte * ateculas & inrtruAu . Cruces, capfe, ft calices.ex argento fiant , libri de toto anni circulo. Mulieres vero extranee nullam communionem neque confortium cum Epifeopi» , nec cum Monachis habeant, nec ad habitandum permittimus; propter necefliratem cmm, matrem, amitam, vel lororum, morem ft habitum rehgiofutn habentes, non vetamus . Omnibus diebus dominicis faltipariionem fxiant , oEntttes hymnos cantent, ft ipfi refugantes, qui ordines ecdefise dimifenint , ft uxoribus fe iociaverant, dimittant eas, fttn confeflionemintrent. Si quis talis fuerit , nt propter infirmitatem aut propter debilitatem impoffibile videatur, fob ipfis presbyteris de ipfi» ecclefiis intrent , « omnia peccata manifeflent, ft pcenitentiam accipiant , ft cum cis habitent , & cum cis dormiant , ut nunquam de eorum cuftodia recedant. Et omnes Chrifliani, da minimis ufque ad maximum, fymbolum ft orationem dominicam memoriter teneant, ft cua

· kci Ir MC

(1) Crefcouiiu hujus Concilii Finie* perperam appellatur CompoOeianu» Archiepifcopu ; Ciefcoaiu, entra alium Bpifcopatum non feflic , quam Iii·, indequt 11» Concilio Coyicmfi anno 105α. conqrcaat· βρ«Λ·ρβ» *Irjeufn* nuncupatur- CompofielU «ero uonnifi Callido II. Sedente in Metropolim «reAa. *Etffw ad aa Cbr.* »O|d. n. Î»

▮ I ▮ —A cunAi mantfeftitionem & panitentiam, quii-A AF'fSL ^uu v(P*r*a|et> teneant. Et nullus Chriftiaous dnaa*uxores-bebvir.--neet uxorem fratria *loi ac.* e»pia< . Quod qui p>nfamp<erit, & talc feelus coouotfcrii, «f> ecclefia à communione erivetur.

I V.

De ccvoobialibus anneAimut, ut ordinem regularem per omnia oblervent, charitatem invicem teneant, proprias pecunias dimittant, ad foculum non revertantur, in negotiis (ocularibus alios eligant, qui judicia, dt intentione» cunAas monaftmi s(Terant *A* difoutunt. Ii vero qui regular*m ordinem ia moaaileriia proposeront, &φο« ftea regreifi funt ficut cinis ad vomitum fuum, limdiu abecclcGis dcChridianis feparemur, quoufque priori (latui iomonaileriis recipiantur. Qui Bcot patrocinari ant defendere voluerit, dt eoa oon ftatim ad proprium locum reduxerit, «· communicetur.

V,

Informamus, m poteftates dt judices in plebe oppredio oes non faciant, & judicium cum miicricordia teneant dt temperent; munera & offcrtioocs ante difeudum judiciom non accipiant; poft difendam autem veritatem, de vera juftitia & audoritate legis panem accipiant, & partem- - I dimittant. Iterum interdicimus omnes Chriftia- *& mcamationea*, & Inno profemina, nec ad animalia domanda, nec mulierculas L~u.com.- ad telas allia firfpendere, quia omnia cunfta ido< '-·'· lolatria eft, & terrem, animalis, diabolica, ana* thematisat eam fanda mater ecclefia, fed omnia cunAa in nomine Parris flt Filii, & Spiritus fan* Ai debent Chrifliani facere.

V I.

Adjicimus, ut hi confiingninei qui Tant con* jugati, a conjugio (eparentnr, dt poenitentiam expleant, aut ab ecclefia & contortio Chriftia* norum expellantur. Ita dtfponimus de presbyteris & diaconibus conjugatis. Data & confirmata lex die 18. Kalendarum Februariarum ora >094. ari* RA * ai. regnante fereniftimo Brincipe Brede-^emarui. nando.

Divino auxilio fultus Crefconius idem Apoftolies fedis Epifeopus confirmavit.

Auxilio Chrifti proteAus Suarios Dumienfis fedis Epifeopus confirmavit.

In Dei nomme eleAus Viftrarius Metropolitana! * Tucenfis eccleft« Epdcopua confirmavit.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM

A ViAorc IL celebratum anno ml vii.

ANno domini MLVII. xiv. Kal. Maii, lod.Cx. habuit ViAorPapall. generale concilium Roma io Conftantiniana bafilica - ubi inter catera. '-'ariorum epifeopatus, qui fuerat in duos divitas, antiquum ia (latum reformatus eft, fublata illa fciffionet & AAo epifcopos, qui tunc partem Marficana dkecefeos injufte occupabat, in Theatinam civitatem translatus. flbe *difeimut* ex *epifiola SlepMû Papa IX. quam ptfl tjui vitam fecando* face *fuijiciemai.*

t?* AD ROMANUM CONCILIUM

A ViBort papa 11. unsc 1057. *iaiitum*

ADDITIO.

1» S«rpl M»am

S*Ui ViBore papa //. Aeiwewxw feeddwiv ceaci-hana ex Iitent Stepiani papa IX metum Lotkes commemorat ; [ei vm qaHqaam aliud tangit prater nomen & tuticiem* cexjxaA· *epifcopatai Marferum, foem pradeceffortt fm obm [aderant in due. Ntfcio an mih faaihonhit ovihut occurrent lalla VtBont II. fua V'viaimaune arcüepifctpo Ekrtduttrnfi, teem ta fua provtmic eleltam ViBer pontifeu confecravit, jure omnia epifeopatut fui cupedilo Mia confirmavit. Porre Miam Mu datam judice in Aomano M concilio anni* 1057. *cajat rti indicia miėt font nomina plurium Italorum epifeoporum, faa pontificii illiet Iitent fuljunBe ea lierterra BMdanenfi proferant Gellia CMfitana au-*Awvs *noviffmtc tom. 111. pag.* 178. *append. Annui documento Me fuljtBut cum odfmpta indiffionc concilio congruunt. Menfit tiferepat ; nam he eA Jnliut menfiti concilium vero Aprili menfe convenit. Facile tamen opptfitio concilutar ; nam documentum illud Gallia CMfiuma pontificia Mia eadem frripoma ferte Mgpt decretum eltri ESredunenfit, quo epifeopum fuam jam cenfecratum c. FiBon perna, 9 impetratam ai eo pontificiam Miam agnofett dfi emipet. Huc decrete, «en vero Mia mnmemt data iUa temporii* nonas julii anno tertio Dpootificatus domini papa ViAoria II. indi&ione X. Tam fucctdnnt namius */talorum epifeoporum qoi* interfuerunt, A corroboraverunt Ane *feripta, nempe ialiam*; nrpxr enise ventfiwi/e *eft, Itato hfee epifeopet decretum illud Ekrednneitfiifm, ptoFvinimamutm confeeratum jam α pontfice excipiunt, anfheitate fua cenfirmaffe. Ita ergo rtn tatam toncipio. Ele/Shtt a clero Eiredanc^fi* Poιvμμμμμ *Aemam petiit, ibtquc a pontifice confecratni mneilio interfuit, atque m eo fallam impetravit α penti^ce, quam concilii patret fnlfcriptieue fua nierarunt*; /la-*tunqee ad fmt rrfUtutui literal ilku eum ceteri» ~confieratlenit faa documtrnt citro eaheMt, a quo notto dicrtfe hac emnta aâmiffa fimt.*

PRIVILEGIUM VICTORIS PAPAII.

FFiummum *cniiepifeope EMtmenfi ctftctfum.*

ViBor epifeepat, fervat ftroonm Dei, iilefh ton-fratri &ceepifioptt KPiaimaano^ & aereum fan-Ba Ekreiunntfi ecclefia O fatctfiorilat ipfiutea. noaiee promoventit in perpetuam.

S*AnAa* Romana & apoftolica fedis apicem ideo fuper genus & fuper regna in principes-po-

poftoloium fuosum Petro conftiimt univerfitaiis A lemmmibus juxta privilegia noftrorum antecaflb—
η·Γὺ Dominus, ut evellat, ft deftrnat, .ft planter, ft «dtfiwt 'n nomine ipfius. Siqmdcm donec fanda ejus ecclefia in toto terrarum orbe diftufa temporalitatis mutabilitati fubjacebit, variis ft continuis defeduum ft profiAaura fisorum viciflitudinibus, velut luna tuis meuftroi» , alternabitur, ut fine intaemiflioœ deprehendatur in ea» quod induftrius hortulanus debeas evellere, vel plantare,, ft quod fapiens arcbitedm deftruere, vel «dificare. Unde nos, nullo noftro meriro, fcdfolo divinitatis nuru in fend·, ft univerfalis ecclcfin fpecula praecellentes, & varios *ejus faccef** fus profpedantes, inter alia spfina diferimioa animadvertimus , Ebreduacnfem ecclefiam , pria·/ quidem iocurlione ft pervafiooc Saracenorum , fecundo autem receptione & potfeffione transit»·garum ft iodifcinlinatorum ; dciode longa oppreftionc paftorum tuorum immo mercenariorum,& Î[uod pejus eft Simoniaca hsrefi, ft mutua octitone debacchantium proftratam miferabilitcr ft corruptam, quondam religione ft opibus mirabiliter cve&am, ft integram , cujus omnimoda de* folationi ft defe&toni pracordialiter compatieotça, te cariflime coofrater ft coepifeope Vioimann· prefsta ecclefi· archiepifcopum ft redorera pro vit· merito , ft fapienti· dodriaa ordinavimus & confecravimus fecundum elediooem cleri ft populi, ad petitionem quoque rcligioforua· principum ft ad fuggcftioocm venerabilium primatuum circumjacentium provinciarum. Qporumuna nimis fententia extitit, ut fi Ebrcduoenfi cedefi· recuperatio aliqua qtuereretur, ab illa matre, fcilicet ecclefia Romana, que peius illo B. Marcellioum prsdicatorem, ft pontificem direxerat, praedicator ft pontifex repofccretur. Itaque fecundum quod tua devotiopofhlavit, fibi privilegium noftr· apoftolic· sudorsmtis ad corroborationem fui archiepifcopatus, in rudi ft indifctplinata ec«cleGa vix nomen ipfum nudum pene retinente, ft parietinas fuas jamdemonftrante, inclinati precibus tuis, prefentis anni decima indidiooe hac noftra decretali pagina concedimus ft confirmamus tibi Ebrcdunenfem dicecefim in integro, ft ad archiepifcopalem fedem bafilicam domina no. ftr· Dei genitricis femperque virginis Mari· prin-D cipalem , cum omni fua antiqua Λ juOa pertinentia, io baptifatalibus ecelefiis, capellil , monafteriis, cimiteriis, poilefiionibus , villis, caftellis, pafcuis, agris, vineis, lyivis,aquis,aquarumve decurfibus, pifcania, domibus, mancipiis, colonis , peculiis, ft cum omnibus omnino rebusf, mobilibus, ft immobilibus , vel fe moventibus, fibi jufte pertinentibus, tameas, quas modoquicte ft legaliter poffidet, quam illas, quas deinceps collatione fidelium» fas redditione vel emptiooe, aut qualibet ratkrae acquirere poterit . Confirmamus quoque tibi omnium ecclefiarum totius tu· dicecefis decimas, primitias , oblationes tam vivorum quam defundorum, judicia clericorum, ft cunâa ecclefiaftica officia, ut ex difpofitiooe tua fecundum canonicam fanftionem pendeant. Pari, ter quoque fuffraganeorum tuorum confecrationem, debitam fubjeftiooem , & reverentiam feu obedientiam, necnon ad concilium agendum convocationem & audoriratem, fecundum omne jus quod roetropolitanis fpis (utfraganei canonice debent, falva io omnibus fanfte Romane, ft apQ. Aolic· fedis, ut dignum eft, auftoritate. Preterea hujuimodi noftri privilegii tenore concedimus & confirmamus tibi ufum facri pallii fecondum antiquam confuetudioem pnadeccffbrum tuorum, qua confucvcruat eo uti m fhbfcriptu

rum illis ioduha antiquitus , fcilicet in die fando Patch·, in die afccafiouia Domini , in die fando Peniecoftes , in nativitate Domini noftri Jefu Chrifti, in epiphania Domini, incrnnaDo* mini, in aflumptiooe Beat· Mari· femper viralnia, io natahtiia omnium aneftotoeum , in fefto omnium fandorum , in feftiritate S. Marccllinj prcfaie civitatis Ebreduneofis archiepifcopi , in dedicatione principalis bafific· B. *Meri»* femper virginis, io confecratiooe epifeoporum , in ordinatione presbyterorum ft diaconorum , fabbatis xjuniorum, ft quatuor temporum , ft in confiecratiooibw novaram ft principalium bafiliearuœ. Qjnn etiam ad fupplementum beneficentia apo-Bftolic· atque arcbieptfcop. mfigoe, crucis dominie· vexillum ubicumque"jus tu parochia ma, ft in parochiis fuffraganeorum tuorum concedimus ft fancimus, apoflofic· authoritatis privilegio bajulari ante te. Porro pallio facro ita te uti volumus, ut diligenter atque vigilanter perpendas quod tu* fratermtati immineat agendum; olus illius fcilicet inter alia , ut carnem tuam crucifigendo cum vitiis ft concupifceotiis, ftigpata J. C· cum paufo apofl. in corpore tuo portes , ft femper mortificationem illius in pedore & fcapulis circumferas ; non ad aliquod ofteotationis tu· ft fingularis excellenti· indicium, fed adde* mooAraodum caufa comovemorationis ft imitationis ovibus tabi commiflis Salvatoris noftri veoa-Crabile fignum, qui ineffabili pietate ovem centeflitnam in humeris fuis reportavit. Demum igitur omnibus fupraferiptis, apoAdias fedis anâoritate , per boc ooftrum privilegium tu· diieftioni cooceflis , ft confirmatis, eadem apofioiica an. ftoritate interdicimus ne temere obviet, auteoo. tradicat aliquis. Si quis aurem , quod non optamus nefario aufu prciumpferic huic ooAro decrero it» aliquo contraire ve) refragari , five fit ec« clefiaftkus, clericus aut laicus, fervus, aut liber, magna vel parva peribo· , fetat fe anathematis vinculo innodatum, ft cum diabolo, cjufque atrocifltmis mtniftris, atque cum Joda traditore , nifi forte prius refipuerit, rterne gehenne fup* pliciis deputandum. At vero quifquis pio intuitu D obfervator m omnibus extiterit hqjus noftri apoftolici confiitnti, bcoedidioois gratiam a mifericordiffimo domino noftro multipliciter confequatur ft vite «terne poffeflbr efficiatur. Atnco.

Oritas Ebrcdunenfium metropolis
Civitas Dtgnenfium
Civitas Soiingenfiuon *ei.* Solioenfinm
Civitas Rigomageniram
Civitas Samafienfinm *vtl* Saniciecium
Civitas Glannatiua
Civitas Semeienentium, ideft Nicentium
Civitas Vecicncium, *ei.* Vcnfiontium
Civitas Antipolis ideft Graffenfis.

Antiqua auftoritate fanftorum prsedcceftbrum noftrorum cleros ft populus Ebredunenfis eligi-Emps, laudamus , C. corrdboramus Winimeooum archiepifcopum in fede arehiepifcopali Ebrednnenfi, prccipicote fummo pontifice, ft tmiverf·-li papa Vi&ore, confirmante Willelmo, Bertrando, ft Gaufredo, fini Poatio Dteufi comité, ire ut pntfideat ft regat omnes ecçleGm iupradtâ· civitatis , fient feriptum efi ia privilegio , quod Dominus pep· Viftor illius coufecrator auftontate Romana fibi eootulit, cam decimis, ft primi* tiis, fient expedit archiêpifeopo tenere ft difponere. Si quis autem bocdecretum infregerit, ni* fi ad fatisfaAioncm venerit , fetat fit damnatum ft CMibeiMtiutum: fiet, fiat, «meo. Datum..

ANNO CftXtSTl »·>> .... oom· julit per manus Araboli diaconi aro» A urtio pontificanu Dmuu papa Viftoris fecundi indiâionc ducima Hnmbertus diAus cardinalis epifcopus faute ecclefi· Stlwsctndid· ; Fnderi-cat cardinalia S. Cbrifcgosw, AraoMw Arrtiaua epifcopus. Giraldos Florentinos eptfcopsu. Lndovicus Nncerious epifeopua, Ermaonus Caftclleofia epifeopos, Litgriiros Popilicnfis eprfcopos, Johannes Soncofi* epifcopus, GregoritN Vercd I leofia epifeopur, Cimibertua Taunncnfis epifco. pus, Guido Egobsnenfis epifoopns, own quibus Vditrcafa opifeopus, FefOhnus epifcopua, Pits· nw epifcopus, Prfiorteufis epifeooaa, ouraes hi iaterfiitrnat, ft oorroboravcruat φκ fupra fcn-p«a. Dao gratia·, anstn. y. m ANNO CHXUTI

VITA ET EPISTOLÆ

STEPHANI PAPÆ IX.

Snfka··· CTepbanus. antea Fridencas appellatus, ex ab B O bate Caffioenfi ft cardinale presbytero, communi totius cleri confenfu invitus laftus eft pontifex, hujus nominis nonus, anno Chrifti roderaproris 10J7. rqputnte Henrico IV. Habitis m Urbe plurimi» conciliis contra concubinatum altave plurima vitia cleri, more· ecckfiu reformavit. Petrum Damiani ab eremo abftra&um, creavit epifcopum cardinalem Ofticnfem. Ad ecclefiam Con-
XrST**** °-**'-. ftamioopolitanam fehifmtte divifam catholica ft «poftolicn communioni coofoeiaodam legationem mifit io orientem, qua fungebantur Stephanas cardinalis, Mainardus Silva Candide epifcopus,
D<M>M<e· ft Defidertos abbas Caffioeofis defignatus. Dato tUis rerum agendarum commonitorio, piacepit,
m: ut quamprimum poftcot reditum pararent. De futuri pontificis elcftioee decretum edidit, quod
„ Leo Oftieofis bis verbis defcribit : Poft fasse,
„ congregati· iutra ecclefiam epifeopis, ft dero,
„ populoque Romano» fob diftrifta nimis inhibit
M tiooe confinait, ut fi, antequam Hildebrandus
„ Romana tunc ecclefia fubdiacomu ab impera-
„ trice, ad quam pro qmbufilam respublica oe-
„ gotiis communi confilio mittebatur, rediret, fc
„ mori contingeret, nullus omnino papam elige-
„ re auderet : fed ufque ad illius reditum fedes
„ apoftolica intafta racarrr, ejus demum ordi
„ nenda cooidio. Ad iovifendum fanflum Jasonem Gualbertum, fama (anflitaiis celrb rrimum, Florentiam profeftus incidit in morbum.* ft pau cu diebus poftquam egrotaffet, obiit quarto K»
O^.i $i< lendas Aprilis, anno 1058. Interes. inquit Leo Oflietu», Gregorius Laieianenfis, ft Tofcula nenfis comes, comperto Romani pontificii obi
*Cakmi», w arardta. X. „ ρ><«4·ρ«ρ· * kOteukM *> tu,(ociato 6bi Gerardo * Galeiaoie, ft Romanis potentibus aliquot, nodu cum armarorum turbis ecclefiam una pervadunt, & Joannem Velitreofem epifeopum, Mincium poftea cognominatum, papam conftituunt, Benediâi illi impofito nomius. Quod cum Pctuis Damianos, vir valde religiolus, quem eo tempore Stephanos papa ab eremo extradant in D ftieofi ecclefia epifeopum fecerat comperiffet, una cum catdmalibus reiitlere ac reclamare cuepit, atque anatbematixate. Sed tamen hi omnes timore pcrculfi pet varia loca fugere. Qua E ratione autem fchifmaticui fede expulfus fuerit, infra in vita Nicolai II. dicetur.

EPISTOLA L STEPHANI PAPÆ IX-

ad Gervafium * archicpifeopum Rcnscnfem.

Pro religione fortiter agenti auxiliata pollicetor: Bitanceafia arcbiepife. caufam in almd tempos d-ftert : to orbem ad fynodum com (offragMeis lots eum evocat.

Aaplaaer *tfifttf·! firvut[tntng Dti, ertheftfiMf ftiiiini if tftffh·* *<Mt* AnMbftMMav.

T)Romotioai noftr*» fient oobis fcripGfti, eon Jl ambigimus tc gratulari. amicitiam quoque Chnccram ft voiomn, ft optantes inter m fore perpetuam» Porto obedientiam fidclitateaaque, Iaam nobis pollicetit, te imegerrioM ferraturam › at debes, ft ut te decet, fervaaeria: facis quod faciendum optime icis, quod principalem ft communem matrem, eoa atodo nos, revereris tn nobis. De concilio autem Remis habendO quid alitad dicendum, nifi oood beata memoris dominus Viftor Dei judicio hinc eft raptas : ft quod tu, ficut inter ooa convenit, noo remandati›, an in hoc effet regis coafeofns *f* Sed ft de Bttuticenfi archiepifcopo, quia dilefttss filias nollet Hildebrandus, cui illima caufa maxime nota eft, abeft, hoc tantum refpondemus, quod eo revertente, ft te cum ilio ad ms vernem, tam Der boc, quam cx aliis eeclcfiafticis negotiis tuum confilium habebimus. Ne deficias» aut frangaris, fi adverfarios pro fidelitate (ante Romana ccclcfiar, immo pro fandorum canonum defeoCone patens; fciens fecundum apoftolum, quod in boc pofitas fis. Auxilium enim noftrum ft confilium tibi pro juftitia agoaicaoti tempore noftri pontificatus, ad quriu nullo meo merito videor affumptus, noo deent: & fecundum quod oras, orabimus dominum Jefam, ne a bono propofito aliquando decidat. Ceterum Rome quinto decimo die poft lanftum paicha fyoodom celebraturi, tuam fraternitatem, cum fufiraganeis ejus, volumus, ftauâoritate apoftolica jubemus, interciie abique inevitabili oeccflitatc.

Non Sxvxximi Binii.

Ex biMimbeca Patrii Maffooi bmc cum quatuor N<-col*i, ft fex decim Alexandri 1L a4 Gervafium summifem arcbiepiicopwn (errata, prodiit *n lucror. In visa Steabaui, Nicolai ft Alexandri IL Paptnus progerw >e 1erinferat PDlirilro Xraaea/ *enhrfiftefet* illrô» ego antea male iwutatiu, ia bac edrttooe, peu PF'ârbua *Ofr-Mfb* feribendum effe ceufeo, fiquidM borampmrificoea tempora noo Vvilieiaroa alfeeis, fed Uvido, ft Gervafiro primus, ut vidoro ed iu ceculrooKemeidusm epilcopoeum, qui eft arod Flodoardom, Komroft uedrfte prufuifle letitnr. Non illo vero Gervafiua alter eft, «> Iro epiAola »0« ft $>ceberti cowtinuaior auro

1114. meminerant ; vixit»· tempora FaCdulit Π. <4 •nee «pftolam ·α»4·<u Certe·** , «tam hab«c «bAiu Paperin* i* vita «jat·*· Pafebaiia 1L

IιT» IX. luli· iter*.

II. AD pandul phum mar sicanum imcofo m.

Mariorum epifcopatum in duas partes diviiutn, in pnftinum ftatum reftituit.

StfoiMutt Dti, iiltfl· ttufrairi

tpijnpit ,« Mvfciu tairfi» teatant ff· ii firkin.*

IN fpecula feofts dt' univerfalis ecclefie adhuc peregrinautis, quanto ceteris emioeotiores ap- paremus, tanto vehementius concurrere viciftitu dinibus inde debemus . Sicut enim Luna menflruo Corfu deficit, dc perficit: fic inecclefia mi- («·»ı̂··· litanti temporalibus fubje&a , continuas * alter- ii«rMt«»M. catiooes, dt profeftus incurrit: cujus defeftui, vel diminution! , ficus neceffe efl ut compatiamur , procul dubio expedit, ut profeftui vel plenitudini congratulemur. Quapropter unam Marlicanam ecdefiam inteftino dt diuturno malo , dt plufquam civili difeordia fecularium hominum mifeàbiliter difciffam, dc iu duos epifeopattn contra fanftornm Patrum canones a Teopbyfafto difto papa divifam , dt poftea permitfu magis quam confenfu, necelfitate quam utilitate, a (anftiffimo prudeceffore noftro Leone , ficut inventa fuit , omiflam, eandemque fub beate memorix decedore noftro Viftore, judicio generalis concilii, per divinam gratiam in gremio Bafilice Conftantiniane aggregatam, quarto decimo Kalendas Maii, Indiftione decima, dtdivifiooem illam unius dimccfeos iu duas partes evacuatam, dt abdicatam , atque in antiquam fui ftatus unionem reformatam , dt in perpetuum ipfam, ficut juftum fuit , dlmccfim unam uni epifeopo decretam. Inde interventu totius fanftst fynodi, epifeopo Adone , qui tunc partem Marficane dicecefeos injufte occupabat , io Tbeatinam civitatem fublato , per hujus noftri privilegii decretalem paginam, deinceps tibi , beatiffime dc coufrster & coepifcope Paodulphe , dt Xucceflbribus tuis in perpetuum concedimus, dt fecundum quod tibi fynodaliter , ficut faperius diâum fuit, indicatumeft, firmam Marficanum epifcopatum, cura omni fuaintegritate dt pertinentia (inter quae nominatif» ecclefia fanftas Sabine antique civitatis Marforum) •d epifeopalem fedem largimur , atque decernimus; necnon dt reliquas ecclefias totius Msrficanr difccfis cum pertinentiis, decimis, dc oblationibus carum , tam pro vivis , quam mlmb pro dcfun&s, fecundum quod faofti canot» decreverunt.' pariterqua cccUCam domino noftrai fenft· Dei geuitricw Virginia Maria ia Carfeofe cuns decimis & oblationibus, imrno cum omnibnafibi pertinentibus tant ia caflro Tupbo, fic Scavtllis, quam........ & aleo lands Maria, dt CfeitoUa, dt Paatpcraao ufips· ad Capiftreilum , dt tn tota valle Nerfaceodat . Infuper audoritate apoftolica fancimos, ut quandocumque expedierit, ordinationes clericorum, dt confecratiooes altarium ibidem facias, dc in monafteriis, quod tni jurueft, dt fanâi canones cenfent, dc reliqua omnia qua ad epifcopnm pertinent fine cujufquam cootradiftione expleas: fcilicet intra jufte· terminos to- Btius parochia Mariicana, tam illius partis quam antea obtinebas, five dt alterius quam tibi injufte epifcopi iovaferant. Hinc apoftolica fedis an- Aoritate febnixi, poteftatis dt confirmationis privilegium iodiflblubiliter ftatuentes, interdicimus fub divini etiam conteftatione judicii, dt anathematis interpofitkwe, ut nullus unquam fucccflbrum noftrorum pontificum, vel quilibet publicarum aftiosmm adminiftrator , feu alia qualibet, vel quantnmlibet magna, parvaque peribna , audeat vel prafumat contra hujus noftra confirmationis privilegium agere, aut quipptam inde alienare, auferre, aut minuere : fed potias firmum ac flabile in perpetuum fic, ficuta nobis eoncef- fum, dt confirmatum eft . Si quis autemquod Cnoo optamus , temerario aufu noftra apoftolica fedis ftatutum in quopiam alienare, vel infringete pmfumpferit , dt cootradiftor illies extiterit ; audoritate fanda dt individu· Triattacts, dt spoilolorum principis , vinculo anathematis mancipatus, a regno Dei fegregatus, diabolo, dt angelis ejus, nifi ferta refiaifcat, iodiftbfebiliter *ag*gregetur. Qui vero refpeda obfervator dt defiro* for Imius cooceifioais dc coafirmatiaais extiterit : pote(late fanda Dei genitricis, dc femper virginis Maria, dt B.Petri apoftolorum principis, dtprecibus beate Sabina martyris, dt omnium fendorum , dt cnleftinm multitudine angelorum , gloriam a jufto judice domino noftro Jefu Chrifto, vitamque sternam percipere mereatur in fecula Dfzculorum. Arnen.

Scriptum per manum............Notarii dt Scriniarii fanfte Romana apoftoiicaHcdis in menfe Decemb. indift. II.

Datum in Caftro Cafitso v. Idus Decembris per manus Humbert! fenfta ecclefiaSilva candida epifcopi, dt bibliothecam fenfts Romana dt apoftolica fedis , anno primo domini papa Stcphani IX. Indift. n.

ΠΓ STEPHANI PAPÆ IX. DECRETA.

s»»tM a /^Um papa Stephanus, qui zeli Phinee* fig*,,.,'* xJ labatur ardorem , omnes clericos Ronus Ap«4Sp.t qUi poQ interdiftum pape Leonis incontinentes >d'c»»(-cxl*trrant t de conventu clericorum, & choro ec- b<<<«a<tpi· elefie przccpiflet exire, ut quamquam reliâisfç- cmu-Eminis per pernitenti· fe lamenta corrigerent, tamen , quia faofto viro ioobedientcs feerant, dt de fecrario ad tempos exirent , dt celcbrMd· asifisi licentiam de cetero npn fperarent.)- M

III- p«S· ***·

CON-

«B«β*BWMMBOttMtiflSUSMS®B

CONCILIUM NOVARIENSE

A Guidooe Archiepifcopo Mediolanenfi ob Clericorum coonebia habitum.

DB w *- tep. S- ap»d te- nttllue» M. J. d» SS. SrM , ftr Mrrieav brida : Fsâus eft fyoodritf Pmiulutn Conveutus per Guidooesn Archiepifcobom Novaiiu: ubicum triduo prodi&u vacarent negotii· , placuit pluri· bu· Landulpham ft Arialdum abientes , excommunicaudos ; fa&umque eft. Ferma fier tmarah afcri»· e *Stipteee fepe Aeete* , pw emr/rii /ri. ravi *telle ittleüt.*

CT AD FONTANETUM SYNODUS

Aaae I057. firiita.

VEnetus Labbei editor Syoodi cujufdam Novariea G· , Pagio iodtaate » es Landalphi fcripfcrat Pagius , & ex illo Venetus eoUeftor, qui tamen reftius ia titulo Guidonem illum Mo· dmlaaaofetn aatiftiiem adpeltat; reipfe enim Ma* diotaucnfiom (acri» pruetat. Accuratio» aliquid da hac ipfe provinciali (yoodo tradidit antiquior Landalpbo juniore Arodphu· alter Mediolancn-6» hiftoricus Iri. Ill. cap. XL Rer. Italic. Tota. IV. peg. »4. enem tamen caute legendum moneo, cum aa Icriberci quo tempore incontinenti· bm flt fimoriarie (acerdotibut adverius S. Arialdam, flt focium cjui Landulphmn favebat: Fe· *fio»* eft *fytedeitt ptefelee» eieltereet* ceuuveftts m fera, fri dicriu/er Fantantfm·; (inDicacefiNo* varianfi, qui hodie pariter veterem appellationem retinet) ·*» ouv Sridna *fpèriteeUSet vecereet* an› *gniùt Ulen·»* (Arialdi , fle Landalphi) profta /aataa adwarnw , *etifeet tfi eeeetiet* CMveritata· taafenr (utriuique) eMSfiravara jufla /arv aarirau-dem. Frihaopar eft *ite.* .ftjre maria fiecriptadeus £s«dripb·» , cam verari drimraf, mqgrs *eeteUiter, B** fiiee raamera/ar *tptfnpi» , pretipe» fifietrepeli· tree* , /arear /eri» /iavir io Clerice» , *ergent ili·» fee {lerte^e ftriueiu , leteei* eure Jbvrier *et fretm &t.*

SYNODUS ROMANA

Sei Sitfbee· fefe IX 4aae 1058. *ttltlrele.*

NEminem mibl refragaturum arbitror, fi concilium qnoddam agnoverim in fequentiStopisari IX. bella, eoam pro immunitae· Ocri Lacani concedam Moratorius ex pluteis Locari arcbivi vulgavit Antiquit. ItaL Tom. V. pue, F74· Qporfum enim id dccreviffe pontifex aOeruerit au cum epifeopis ibidem receofitia , niG tacita inmscns, id fe ia concilie ftateille, flt e condiit lententia lueras iUas (nas dedifle.

Si cui vero ardeam Gt conciliem exculpetv ex monumento, in quo de concilio oe vocula quidem, illum pcofefto Concilium quoddam a Sto* phaoo IX. coaftnm admittere coget authoritas Chronici Vukuroeofis Her. Italic. Tom. IV. pag. $14. obi iermooe iaftitneo de Laodooc clerico , nui a Capnenis per pecuniam acceperat ecclefiam /aatfi Fsacmta dr CapM, Monachis per (ummam injuriam ereptam ; quare addit (crptor Chronici illius vacat·» Lando ad J>aarir« *e J*—e fepe SttfStne ire teeteetffit . Ueie iilte» ipfi trot» Ce·*

BULLA STEPHANI PAPÆ,

ftva *Citri Leteei* jmanmitarim *eferit.*

PAPA Stéphane· epifeopus , iervus ferrorum Dei, dilaftdfimii ia Chrifto filiis omnibus Samrdetfeus, Levitts, umverGique (acris ordinibus. Luce commoranribm, feu de omnibus pia. bibns, derias, acolitbis, (ubdiaconibus, diaconibus, presbyteris, Gsburbanis Lnctnfis epifeopatus, fle omnibus (ucccfloribm eorum m perpetuum.

Si erga fidelium laicorum ordinem, legalem confuctudinem , & decreta, piatatte fervar* nobis couveoit, mulco amplios circa clericorum gradus, qui ecclefi· Dei fideliter miniftrant, flt fervioat vifa aquitain obfervare, flt obfervanda confirma* re debemus. Quapropter ob interventum ddeftii· fimi coepifcop» noftri Anfelmi Laceufi· epifeopi, fimulque Beuedifii Bcftetrmenfis epifeopi, ABomfacii Albaneofis epifeopi , ft domni Humborti feofte llufion fedis epifeopi, necnon Petri Levi· ceneofis epifeopi, finmlque Jobannfe Portusefi· epifeopi, necnon ft domni Hildebrand! fenâa Kotnams ocetefi· jnbdiacoai, atfeenmqne noftromm fideliam , per hujus noftra pnocepriosus pe* ginem conftituimns, ft confirmamus, fient (aero* mm canonum demonftrat anftoritae · ft human· pencipinnt leges, fient etiam diis ab Ottone imperatore augufto, ft reliquis tmpcrasorfaw per pracepri paginam cooccfiam ft confirmatum efte videtur, ut drincem anulla magna pervagae per· iona hominum admeubria jndfeia peo qualicumque controvert· pertrahantur, vel ante finmlares judices examinentur, vel diftru^mmr, niG tau» leftiam pntiumat infirm, vel tributum, five redditum , feu etiam luperimpofitum riMem fecerdotibus, flt canAu (acris ordinibus , a quacumque pertona imponatur, vel requiriter. Et m ali·

.... aîiquia audeat f» Intromittere fine lega.i jadkioA cwaitTid· aHqulbai» iupaftnftilibtn eorum , five fervta ntriuique fexo», val familiis, feu etiam de uni. vertis eorum colonis, necnon mobilibus , & immobilibus, arvis, enhilibus, vincis, olibetis , filvis, pratis pafcualibos , fen nniverfis hereditatibus eorum, five acquititt», necnon eorum bonis, vel qnicquid illis julte dt Iegaliter pertinere perfpicitur. Infaper concedimus per hoc noftrum apoftolicum privilegium omnibus facerdotibus, levius, onoftiique fac·»» ordinibus jam didi epifeopacus, ut eorum advocatas non aliter nifi (olus, juret fine ulla contradiftione, ficut io fianAa Romana ecclefia agitor. Et liceat eis fecundam ccclrfiafticos gradus quiero dt pacifice vivere, & Deo fervire, fit fub hujus noftri privilegii defen-B fione coofifiere . Ita fane juvemus , ut nullus Dux, five Marcbio, Comes, Vicecomes, Gaftaldus, Curialis, Exador, Decanus, Vocemiffarius, vel etiam ulla perfona hominum audeat interdicere, vel confringere hoc, quod a nobis conftitutum, dcconfirmatumeft. Si quis autem (quod non credimus) temerario aulb huic noftro apo(talk· privilegio «ontrarius extiterit, fciat fe , nifi refiptierit, & dananom, quod *fecerit*, emen- au!STI daverit, auâoritate *Dei omnipotentis, &* & Po· tri Apoftblorom principi», acnoftra, anathemati» vinculo innodatum , & i Regno Dei alienum , atque cum Juda traditore fociatum. Infupercotn. potitum/ exifiat auri optimi libra» decem , medictarem facro noftro palatio , medietatem illi», quibus injuria illata fuerit. Qui vero pro .intuitu cuftos, dt obfervator hujus noftri apollolki precepti extiterir, bcoediftionis apoftolica» gratiam , vitatnque «ternam a Domino Deo noftro confiequi mereatur in faecula fcculorum. Arnen.

Sigoom per manus Gregorii notarii , & feriniarii fanA* Roman* ecclefia in meule Odubrio, & *iadiâiooc* undecima.

Datum Rome per manus Humbert! find* ecclefi* Give candid* Epifcopi , fic bibliothecarii land* Roman·, & apoftolica iedis , anno pontificatus domini Stepbani noni pape primo XV. O Kalends» Novembri» indidione undecima.

VITA ET EPISTOLÆ

NICOLAI PAPÆ II.

Nlftotm NICOLAUS, cui nomen erat Gerardus , ex C Florentino epilcopo, per cardinales ab Urbe fugatos, legitime eleâus eft pooukx Roma-
0,1. nos anno Chrifti toj8. tempore regnantis Henrici IV. Antequam vero confecraretur dt Romam mitteretur , hoc confilio Hildebrandt prudenter egerunt , ut ad expellendum & facilius ejxiendum e fede (chiimaticum Benedidum , legatione ad imperatricem miffa, approbatio Henrici regis poftularetur : ne , fortafle hac re intermiffa res fibi injuriam illatam exiftimans fchifmaticis adhrrerec, & intrufum defendens, periculum fchif-
f«dl. itnf.r matis augeret. Placuit confilium, petita & obtenta eft approbatio eleAi Nicolai pontificis : finmlque Godefirido Tuicise marchioni demandatum fuit , at eleâum in Urbem inducat, & invafo- D rem fedis Benedidum inde ejiciet . Quod cum , tefte Leone Oftienfi , menfe Januario anni >059. effeduaa fuiftet : coniecratus, & Nicolai fecundi nomine appellatus, Romane fedisinvaforem cum fisis Latoribus omnibus excommunicavit : tandem interventu quorumdam admiftum ad communionem apud ecclefiam fanA* Mariae, qu* major a Romanis dicitur , facerdotah officio privatum manere conftituit. Berengarium fecundore-
r.laplu·,ß,,,,1ß.4 M* lapfum fit perjurum, tertio ad palinodiam, pcemteotiam, fic fidei orthodox* profelfrooem emittendam fufeepit. Conllitutionem de eledione Romani pontificis edidit . Ad Mediolancnfem ccciefiam a labe fimoni* expurgandam , Petrum Damisni , fic Anfelmum Lucenfem in Romano E pontificatu iucceflTorem, ablegavit.

ta Apuliam profodus , Northmannos ab excommunicatione abfolvit, eofque exadojuramento fidelitatis Roman* ecclefi· devinxit : ut ea horum prxfidio fulta & munita , tyrannidem fil rapinam omnem a fede apoftolica profugaret. Mortuus eft pontifex optimus in fine menfis Julii, anno Chrifti millcumo fexsgetimo, cum fediflet annos duos & fex tneoies. Vacavit epifeopatus mentibus ferme tribus.

EPISTOLA I. NICOLAI PAPÆ II.

AD GERVASIUM REMENSEM ARCHIEP1SCOPUM.

Ut Hernicum Francorum regem ob quaedam perperam faAa corripiat.

NiceUttr tpifeeptu [troei ferœmm Dei , Gerv^fit» venerebtb ertbiepifcepe fehttem tune be-MdiUwte epeftelite.

Licet de veftra fraternitate qusdamfiniftra, nec fine difeuifione dimittenda , pervenerint ad apoftolicam fedem , fcilicet, quod ejoa invaforibus faverit, quod pontificales adus poftpofuerit, tamen quia tcftimonio perfon* non levis defenderis, fed potius de fidelitate fanâi Petri laudaris, premiffa tranfimus , & ut verum fit de vobis teftimonium optamus . Vos autem omni co· nanime Audete ita vivere, ut veftri non habeant inimici, unde nos poflint in vos cootriftare. Scitis enim quam benigna vobis fuerit communia mater fanâa Romana ecclefia , quamque 'de to magna ei fiducia, ut tua folertia rrancorum poflet fuccurrere pene lapi* ecclefi· Proinde age· re Aude, quod de te fperavit apoftolica fedes: dc veflrum regem gloriofum caftiga, precare, admone, ne pravo 'nitatur peflimorum confilio , qui noftra ditcordia putant fe apoftolicam cenluram evadere; caveatque facris canonibusi, immo beato Petro, rcfillcre, nofque, qui eum ficutpupillam volumus amare oculi, contra femovere. Salis enim mirari poteft , fi pro aliquo fluito, ficut eft, quem voluit ordinari, Matifcooenfis epifeopus , vult dominum dt fandum Petrum offendere , * noftram caritatem atque Cnceram dite- * alUt. »·. -r·-- Aionem circa fe parvi pendere. An putat aliquis membrorum antichrifti , quod plus non poffit ei prodeffe gratia beati Petri , quam omnium impiorum perfida fidelitas ? Agat itaque gloriofus rex,

rxx, ul lihftt, contra n-s. quamvis pro ilio ejof-A que exercitu Dram femper precari parati fumus, K duce »ero Godefrido nemo ros 'terreat, cum fuerit opus ros veoira Romam : quia non tantum robis impedimentum non faciet, fed etiam fideliter ferrttium impendetr Salutant ros, cariffimi fratrea noftri, cardinales epifeopi , nec nou humilitas cariifimi filii noftri Hildebrandi.

II. AD GER.VASIUM REMENSEM archiepiicopam.

Jubet Belvacenfem epifcopum fimoniace promotum cum Silvaneâenfi ejufdem criminis confcio ab oficio fufpeodi .

McWaas *tpifctpm ftrom ftrvttrintt Dti , Gtrvtfi* B *vntrtHi trtfaffttpt Hjnanfi fallit* ✗ bntà&tftat.*

A Udirimus relatione multorum, quod Beluacenfis epifeopus, contra ftatuta canonum , fine robis, te fine vcftro aflenfu fuerit confecratus, immo exeeratus ; te, quod pejus eft , ad epifeopatum fublimatus. Accingimini igitur, te fultus hac noftra auâoritate, ex parte omnipotentis, Dei, auâoritate beati apoftoli,Petri, omne qpifcopale officium fibi, ufquedum ad Romanam fynodum in tertia feptimana poft pafcha ante nos difeutiendus veniat, interdicite. Si autem in aperto res eft, quod pecuniam dederit, omnibus Beiuacenfibus clericis ac laicis, ut Gbi ante C pntdiâum noftram judicium non obediant , fub excommunicatione, pradifti apoftoli Petri auftoritate interdicite. Non enim ob hoc promotuseft, ut fit epifeopus, ut beatus Gregorius dicit , fed ut fiat lupus, te fanda ecdefia invafor, te deteftaodus hatreticus. Silvaneâenfi enim vcftro faf* fieganeo epifeopo, fi eum pecuniam dedifle prefcivit, te veftrum afleninm in malcdiftioois herede beoedfcaado non habuit; fimiliter omneepifcopaJe oficium, tdquedum ad pradiâam fynodum veniat, te nobis te tibi digne fatitfaciat, beati apoftoli Petri auâoritate interdicite.

III. AD EUNDEM.

Monet, at ob damna perfonis te rebus Viretenenlis ecdefia illata, eidem debite fatisfaciat.

Afapfear *tfifttptu ftrvtt ftntrii* Dti, Gtrt*fit K,ninfi tetlifia artittfifttft fabtit* tf tftfitlttt* kntdtflitanu.*

Q Uooiam nobis commiffum eft, ft auAorita* te beati Petri traditum, fupra quem fundamentum univerfalis ecdefia folidatum eft, quatenus te errata corrigamus, te membra noftro capiti eohureuua, ne dtftooent, ftudmmus; tibi, «pote vetat de noftris ft fanâts Romane eccle-fi- membris, patenae intimando pcncipimus, quatenus per te, quem in gremio anatris tua, univerfalis videlicet ecdefia, conciufiim effe ipera-E mus, ne Virdunenfi ecdefia qua nobis commiffa eft cum fratribus, quidquam injuria tam per ta, quam per tuos inferre amodo patiaris. Qpod autem contra ejufdem ecdefia fratres nunc noviter, ft tu, te tui, damni te injuria iotuliflia , communiter te Cinfta ecdefia Romanacaufa, ft noftri amofe emendare te, omni occafione remota, admonende jubemus; hoc eft, pradamdePoftuiler, qua potefta:i tua contigit, te de Meda, quam Bogobraodua deprudatus eft, prada, cujus

Ctacii Gflurad Tom. XIX-

numerus infra feriptua eft, ducenta fexaginta quatuor animalia. Oericos autem de eadem ecdefia canonicos, nulla interveniente mora, recludi > captura precipiaa: ut pro hac te prssdiâis reboa lludiofe pcraâis, te gratiam apoftolorum principis te noftram habere promerearis.

IV. AD EUMDEM.

In gratiam recipitur, dc monetur nt cum duct r N. pacem ineat

NittUat firm» ftrvtritaf Dti Gtrwfi» vtarrtiu. tnkifpjctpt jtitttHt tf tf&IttMt itat· àiDitttat.

Q Uia referentes filio noftro G. te in fidelitate beati Petri perfiftere, ejulqoe auâoritati per omma reverenter affurgere comperietur paterna caritate fient cariQimum filium ampleftimur, te ampleâeodo, toto mentis sfteftu diligimus. De* nique qnamdiu te fidelem filium exhibebis, no* ftra paternitas tibi nufquam deerit : immo debita caritate firffragabitur, noftraque auâoritate in* ccffanter tuebitur. Quod deepifcopoSilvatieâenfi nobis per filium noftrum mandafti, quia canonicum eft , cum eodem filio noftro tibi coocedlmtu. Neque enim juftitia contraire volumus, pro qua mori, fi neceffe fit, lucrum putaoras.Catemm de noftro adventu in Franciam, nullam ad prafens tibi feribimus certitudinem. Cum autem ad te nofter filios veneni : ipfe tam de hoc, quam de omnibus aliis te certifieibit. Mandamusautem te praecipimus, quatenus cum duce cariflimo filio noftro pacem ineas.' ut tui ad not fecure valeam venire, nofque cos poffimus audire . Nolumus etenim duos tam canffimos filios in difeordia mènera.

Bpftlola quasdam Gemfii ad Nicolaum П- extat io *ItUldul-* fine illarum van eum epiftel» Gabevti, tamnis Sario· bvrisuüs, te Sraphaal Toreaccafie ea bibliotheca Papirii Materni Paritus impraia fime anno sdis ted eam a Garvafto II. ad Fafchahm U. feripeam effe parer, primo m vita Pafehalis 11. apud Maleaam ubi hanc ad Psfehaltm II. (criptam refert ·· fecundo quia fenpta eft poft ebitam regis Philippi, qui mortuus eft amo 1io<. *£t»* D tempore Palcbslis П. ft Ivoois, qui spiff, sod. rjuldem Gsrvafii U. meminit.

V. PRIVILEGIUM MONASTERIO fanâ· Felicitatis cooceffum a Nicolao papa 11*

/Hctl&r rpifctpu ftrvtu ftrvttit Dti Ttiitrge aUthJfa i^ontfitrii fa*!U Ftlitiiatii , jeata Fltnuiai fiii, fiityu ftcctftfii, tf ia]*& fttftfitt fniutfim, m ftrftat» .*

Q Uoniam omnipotentis dignatio fuo gratuito b munere , nullo digno praecedente opere , ad ooc noftram humilitatem dignata eft prorehere, quatenus per mm ubique terrarum proprio fanguine redemi------ecdefia lumeu admimftraret : ----- › rationabile decimus, coope rants ipfo, de quo loqui prafiamimua,fecundum proprias vires umcuiqoe acceptum talentum diftrtbucre: ne, apparente ipfius majcftate , quod abfit, fine acquiuto lucro vetat inutilia fervus videamur rcsncare. Qpod utique per divinam mi forieordiam coafeota pofte Iperamus, fi snetnbru *ejus adhuc per* fidem in terra cakftia anhelantibus, prafidia que poBnmus fereno aftêâu fup-

peditire curamus. Sic enim, lie profeâo litpeh num noftr· fragilitati conciliamus euxiltum, & Kura intra-cordis holpitium manente intentione, ominum confequimur favorem boneftmn; cum licet uotverfia debitores fimus gentibus, fidei lumine clarentibus; domefticis quoque noftris benevolentia (lud o lingularem curam impendimus, magiftrutn gentium fequentes, qui bonum opus adimpleri precipit in omnes, ad domefticos fidei maxime. Monaflerium itaque fanft· Felicitatis rum omnibus fibi pertinentibus rebus, quod no-(1rs epifcopalis fimplex adhuc difpcnfatio quorumdam pradeceflorum noftrorum ncgligcMla deflruâum, coaptato nobilium fandimonialium plurimarum collegio, reaedificare curavit ex integro: nunc e(iam fecundum apoftolie· fedis, cui defer- B vimus, vairntiain, per'noflraa manus dedicatum, Habilitate perfeveranti roboramus, dt confirmamus, atque ut perpetua vigeat religione, feoueftrata pravorum infeflattone, omnipotentis Dei committimus tutel·. Cui etiam, ficut dignum oobia videtur, quia incuria Florentinorum epitroporum fua ptedia nequiter funt diftrsOa, flt facrilegorttm quorumdam temeritate invafa, concedimus, flt apoftolica au&oritate llabilimus inanio», flt fundos venerabili loco pia devotione oblatos, & offerendos, ubicumque veraci rtlatiouo ejus nomini fuerint titulati, fuoque juri religiola folicitudinq invefliti, atque nrveftiendt»

Liberum pneterea idem r.ddimw mooaftexium, atque abfolutum ab omni («culari fltmun C dana conditione, five diflriâioue: ne liceat alicui mago· parveque perfona, anobis reftituta predia, firmiterque Habilita, décimales (preorntat fcilictt) quoque quofdam a nobis concef-(os aliquo ingeuio evadere, aut aliqua fraude furrtpere, five diminuere, fifcum denique, feu debitam fubjeâioncm exigere: fed maneat venerabilis locus noftra tutela firmatus in fanâopropofito; nullique alii fit obnoxius, nifi Florentino epifeopo, qui memor noftr· devotionis, fueque fragilitatis, juftiti· norma fervata, fecundum doftoris gentium prcceptum, eî.'dcm fanâimonialibus honorem congruum exhibendo, ml prxtcr blandum dominium requirat ex debito. Si autem, quod non credimus, aliquis temerarius hanc apo- D ftolicam fanâionem crudeli mente tentaverit te· fringere, noftramque in dilutionem fecundum locum ludendo caflare: nifi admonitus refipuerit, ac digne emendaverit, anathematis gladio percutiatur ab omnipotenti divinitate, jaculata fibi de czlo ultione in hac ptsfenti carne, interficiatque eum Deus tpiritu oris fui, dum venerit judicare fzculum. Qui vero noftrz loborationis pius confervetor extnerit, tn fecundo adventu mercatur

>i. illam mellifluam vocem audire. *Vtnite Bintdifii Patrii mei, pertipite* rrgaanv. Praterra ut hjrc pagina fidem legentibus aftruat: & propri· manus lubfcriptione, & apoftolie: tigilli munire ftuduimus imprefttone.

t Sigillum Nicolai pape.

Ego Bonifacius Albanenfis epifeopus fubferipfi.
Ego Joannes Portuenfis epifeopus fublcnpfi.
Ego Petrus Lavicanenfis epifeopus fubferipfi.
Ego Brunus Prrneftinus epifeopus fubferipfi.
Ego Pettus peccator monachus fubferipfi.

Datum Florenti· fexto Idus Januarii, anno ab incarnatione domini noftri Jefd Chrifti tojpper manus Humberts fanda ecciefie Silv· candid· epifeopi, & apoftolie· ledis btbliothecarii, A anna primo pontificatus domini pap· Nicolai II lodiâaoo· decima tertia.

Vf. AD EDWAR.DUM ANGLORUM aeαxm·

De confirmation· privilegiorum ecclefi* SFcfimonaftericoGs,quamin honorem faoâi Petri apofloli rex fundaverat.

Extat infra ia Ctnvtain Wrftataaxflrritnfianna to66.

VII. AD ANNAM REGINAM GALLIÆ .":»"".*laDMM*.

Laudat ejus pietatem.- hortatur ut ad virtutem, ·*· flt virum excitet, & prolem mftituat.

Nictlaat tpiftnpat fervmt ftrvanatt Dti gltritfa regia· *falnteia G aptfiiticam Medt&tineai,* Uk· ». «r»

BOnar voluntatis auâori omnipotenti Deo digoes gratias agimus quia io femineo pedore virile virtutum robur audimus. Pervenit quippe ad aures noftris, prcceUentiffima filia, fereuitatem tuam indigentibus munificentia pia liberalitatis affluere, devotiftim· oratioms ftudiis infudare, pro violenter oppreflis vim diiUiâiODÎaexnrcere, cutenfque bonis operibus, iu quantum tibi competit, omcium regi· dignitatis implere. Hovtatnur igitur, ut num quem Deo infpirante fe-Ctnel rogrefta es tramitem teneas, mviftiifitnninque rirum tuum, filium noftrum, regem, ad pietatis «quitatilque gubernacula moderanda provocaro contendas. St enim eloqueutia Abigai! *I** flultum Nabat ab irafeentia David gladio ferrovir lilacfiim: quauto magis devotio tua pruddntiffiaiutn virum tuum divinis reddet obtutibaa glOriofum? Sic denique eum vere diligis, fi fervore qua Dei funt piis exhortationibus facis. Ahdquin quo paâo viros fuos illa conjuges amare creduntur, qux in eis capias, ut ita loquar, cd·porum diligunt, fed animarum aurum, quod iu eis reconditur, non attendunt? Hafonmi enim, ·I (*I « juxta apoftolum, *thefamat tfiann la wtfit fiSilibat:* qu· nimirum hoc dumtaxat ampleâuntur, quod vermes devorant in fepulcris; illud vefaoc defpitiutN, cui ammarcefcibilis gloria fervetur in ccelis. In carne quippe amorem fuum illa conftituerat, qu® David fe defpicienti ironica minitatione dicebat. *Qnam liaritfni fiât Mit rex* ,. K>i * *ifratl, tbfct aperient ft aaie ttaiat ftrvtraai fanram, G nadaim efi fa^fi nadttar* vanr *ta fourni?* Quz profeâo quia defiderium fuum in fola carne pofuerat, carnis fruâu débita eft animadverfione privata. Unde paulo poft feriptura fubjungit: *Ifritnr Mitbtl filia Saal* era *r/i natni filial ifafit lüd. ad diint iwrtu fna.* Tu autem, glotiola fiha, quia fecunditatis donum divinitus, œeruifti, fie clariftùnam mftrue fobolem, ut inter ipla ladaiitis infanti· rudimenta ad creatoris fut nutriatur E amorem. Fer te igitur dileant cui potiflimum debeant, ôc quod in regali» aul· folio fint tiobb les gemiti, & quod in ecclefi· gremio longe nobilius per fandi Spiritus gratiam (unt renati. Noli· aliquando pecuniam prefers· fufliri*, fed tbefanrum ve*· fapienii· inhianter acquire. Rcgtna quippe Saba venir non videre divitias, fed audire lapieniiaro Salomonia: quas tamen ipfe non petiit, copiofius reportavit. Tu etiam, fili·, divinis obediendo mandatis fapientiam poflade, ut merearis ad falutem anima tue, flt terreniseompetenter affluere, flt de tranfitorii regni culmine ad edefte tranfite.

VIII.

faSiwa τ**4·· VIIL ad EPISCOPOS GALLIÆ, Aquitani*, Vafconi* ·

Decreta promulgata ia Romana fynodo ann. 1059. nonnulla continet.

/faelaxt tptfcapet fervet fervantur Del, eenikat arebieptfctptt, eptfcepn, Matihtu cltrmtt & lat-et/ JUtlikl/, tam tnayerihn/ faam mieeriket,per aena/ Gallia/ ne CkrtfU cemaaeraattkat, nta Aftuteviel/ 6 Vajcnihu, fataleae Ù apeflali-cam k/Mttam.*

ANno dominica Incarnationis ML1X. anno pontificatus noftri primo, Indift. 111R0 maaa urbe in bafilica fanfti Salvatoris, qu* appellatur Coaflautiniana, fandam celebrantes fynodum, a fanftis Patribus, videlicet extit. epicopis, exceptis abbatibus, A clericis religiofis ac laicis celebratam dcüata ecelefis fanâ* ad communem utilitatem, Deo propitio, canonice difpofuimus. Inter c«cra de Nicolaitarum hsrcfi, id eft de conjugatis presbyteris, diaconibus, A omnibus in clero cooftitutis, ab omni concilia ftatutnm eft A corroboratum ita. Quicumque facerdotum, diaconorum, A fubdiaconorum, poft lonftitutum beat* memori* prcdccefloris noftri fan&iflimi Leonis pap* de caftitate clericorum, concubinam palam duxit, vel duftam non reliquit: ex parte omnipotentis Dei, auftoritatebeatiorum apoftolorum Petri A Pauli, precipimus A omnino contradicimus, ut Miffam non cantent, neque evangelium pronuntient, neque epiftolam ad Mtflam legant, neque io presbyterio ad divina officia cum bis qui prefius inlhtutioni obedrentes fuerunt maneant, neque partem ab ecclefia recipiant: quoufque a nobis lententia fuper hnjufmodi, Deo concedente, procedat. Et precipicotes ftatuimus, ut hi prsdiftorum ordinum, qui ejufdem pr*decrflbris noftri *decreto* obedientes b*c fervaverit, juxta ecclefias quibo» ordinari funt, ficut oportet religiefos clericos, fimul manducent A dormiant. Et rogantes monemus, ut ad apoftolicam, communem fcilicet, vtam fummoperc pervenire Audeant: quatenus perfeftionem coofecuti, cum his qui centclimo fruftu ditantes ia celefti patria mereantur adferibi.

De his autem clericis qui looluram projiciunt, A a clericatu recedunt, quos spoliatas Juliaoiftas jure vocitamus: ftatuimus ut nifi ad profefAonem clericatus redierint. omni Chriftiana communione priventur.

De monachis vero propofitum non fervantibus decrevimus, ut quoufque ad piopofiium redeant, A in monafterio regulariter confiftant, communione privati permaneant.

Illi etiam qui peregrinos, vel oratores cujufcumque fanfti, five clericos, five monachos, vel feminas, ieu iuermes paupere» deprsdaii fuerint, vel bona eorum rapuerint, vel m malum eisobviaverint, anathematis vinculo feriantur, nifi digne emendaverint.

De confiniis coemeteriorum, ficut antiquitus & fandis Patribus ftatutum eft, ftatuimus ita: Ut major ecclefia per circuitum fexaginta paflus habeat, capelhe vero, five minoresecclefias, triginta. Qui autem confinium eorum infringere lentaverit, vel perfonam hominis aut bona ejus inde abftiaxerii, nifi publicus latro fuerit, quoufque emendet *A* quod rapuerit reddat excommunicetur.

Hcc igitur A estera hnjufmodi, quxeumque in lachs canonibus habentur, authenticum fonfta lynodus prsfata tore cenfuit oUervandum.

IX. AD R...... COMITEM RUTENNENSEM.

Hortatur ut ecclefiarum & paupernm fit defenfor, A monafterio Virduncnfi poflcftioncs aliquas, quas iojufte detinet, reftituat.

Ntcelaat epi/capat fervat fervireut Det, A. Kntt^ tteafi cemtti iiltfla flit jalatem êT apeflahcam IteneàiHtotuite.

Z^Ogoofdbntes tui animi propofitum, A quod V_a propt/r regnum Dei A juftitlam ejusvoluens renuat temporali faftigio facularium occupationum confidenter tibi denuntiamus, ut fecundum libi injunximus cum ore ad os loqueremur lefiis Dei A pauperibus defenforem te opponis, juftitiamque eis adquirendo, mconfpe&u Dei cxcufaius exifia», quod non fine caufa gladium portas. Et quia noftrum eft te admonere, fi qua non negligcnda cognoverimus tenegligere: orando fimul & praecipiendo auftoritate apoftolica monemus, ut monafterio S. Petri fito Virduni quod venerabilis vir confangumeus tuus Waleranus abbas regit, curtes, quas in terra poffeftionis tu* habere dignofcitur, reflituas ne, quod abfit, ad perditionem anime tus diutius eas retinendo, excommunicationem ab anteceflbribus noftris comprecatam invaforibu» comm incuna·. Nec volumu· dicas, a parentibus tuis, vel uxoris tua, cas fervis Dei lubtraftas: quia juftus dominus reddit iniquitatem patrum in filios 10 tertiam & quartam generationem. Strut coitu conicis veritati» teflatur antiquitas, S. Amantius peculiaris seller patronus eat contradidit iervitorum S. Petri ufibus.

GERVAS11 REMORUM ARCHIEPISC epiftola ad Nicolaum H. papam

Gratias agit dc benignitate legatis fuis exhibita. De obitu Henrici regis dolere fe oftendit, ac pontificem, fi in Galliam venerit, debito cum honore fufeepturum.

ExctUealfftatr patri patrata tf epi/caporaat tpifccpo Ntcala», Gtrvafiat diflitf eptfcepeu fixalt I'rvitient cette exiÿûtatu aa<4 areriawfau.

GRatias ago divine primum pietati, veftreetiam, optime pater, mediocritati quod non tantum apud vos accuiatorum meorum valuit delatio, ut non veridica legatorum noftrorum admitteretur excufatio: nec apoftolica cenfura mihi negaret mifericordiam, in quem non fine multorum admiratione tantum inhorruerat. Gratias nihilomious ago velim * humilitati qo« quanta principem & pallorem fanda» Roman* ecclcfi* decuit benignitate, noftros legatos fanos accepit infirmos vifitavit, mortuos fçpeiivit. Et fi enim uni tantum apud vos infirmato & mortuo hsc vifitationis A fepultur* folatis impepdiftis: in uno tamen ceteros vifitaflis, ceteros tepeliftis. Cui non ego qui nihil fum, fed tota Remenfis ecclefia bone converfationis teftimonium perhibet. Cujus obitum, ccrerorumque, qui pene omnes obierunt, audiens, incicdibili triftitia Ium affeftus: nec unquam non odifle valeo illum cujus iuperbia id cflecit, ut ifti mitterentur. Si enim qualem exiftimavi legatum roifiVcm, ifti nec miiterciitui, nec fortaffc moreremur: quod veftra pru-

prudentia optime recognofeit. Praterea maltoA gravior angit me triftitia de-obitu domini regia, quod etiam veftram noo latet prudentiam. Scitis enim quantum infremes dt indomiti funt noftrates : quorum divlfiooem, timeo regni noftri fore defolationem. Ad quam evitaodam, veftrum mihi confilium & auxilium flagito, qua nulli regno ut pote pater omnium, negare poteritis prse fertim cum noftro femper debeatis quod optimi viri patria deberi cenfuerunt. De veftro adventu in noftiam Galliam quid animi habuerim vivente domino rege, licet diffamatus fim id noluiffe, fatis ut puto fignificavt paternitati veftra : dt nunc in eos is mihi animus eft, Dcoteftante, ut non tantum cum defiderem, fed & fitiam.* ita ut venientem auâoritatem veftram cum tanto gaudio B & honore fufeipiam, quanto decet Petri vicarium fufeipi, dt apoftoitee cenfurc per omnia cooperator cxiftam. Dicant adverfarii quantumlibet me infidelem dt rebellem magiftratui veftro: ego fubjeftionem meam vobis profiteor : dc quicumque eam vobis negaverint, cujuslibet ordinis fini, mihi communicate non poterunt. Obloquitur etiam adverfartis illa obedjentia, quam fine omni refpcâu fufpenfionis dt interdidi veftri confervent, non fine magno damno ecclefiantm noflrarum dc noftro. Impedivit quoque meum erga vos famulatum illa fufpenfio. Ad quod reftaurandum, ficut recuperare poffibile eft, fi ita ad cetera redintegranda faltem aliqua fpes rcftaret, de tanto dolore qusfi de gravi fotnno reiurgerem. EftC enim mihi auimus, nec defpero id futurum, cum gaudio atque reverentia quandoque apoftolatum veftrum fufeipere, tantumque honoris vobis impendere, quantum perfouac dc officio veftro convenire manifirilum eft. Nec ooftris temporibus fuiffe, vel futurum effe in veftra fede aliquem credo, quem copiofius honorare defiderem. Nam qui nos fic bonoraftis prudentia dt fan&itate veftra, ut de regno noftro Roma eligeret, quem .fibi & mundo caput ordinaret: nos puoque tanto honore vos dignamur, quanto dominus nofter Jefu» Chriftus Petrum decoravit, ubi ecclefie principatu illum fublimavit. Dominus omnipotens fanftitatem veftram ad utilitatem fanflac ecclefix diutiffime confervet : dc avertat a pruden-D tia veftra, ne alicujus levis fermo gratiam veAram mihi, neve fervitium dc fidelitatem meam vobis auferat

DECRETA NICOLAI II. PAPÆ.

«t BaUtii r m?" > Nno primo Philippi Regis. Hec funt pr«cepta Nicolai Papa in canonibus facris viciffim reperta, qua Romana Ecclefia praecipue afferit tenere.

I. Primum quidem ut pax & tregua Domini a fideabus Chnftiams reperta dt laudata, ficut fcripturav habentur, ita firmiter toMaaor, nufirâftores vero anathemate ferianmr.

II. Ut nullus epifcopau vel presbyter exootamunicaio alterius vel fiso feienter communicet. Quod fi fecerit, fciat fibi gradus fui periculum imminere.

III. Ut presbyteri injugati aut uxores dimittant, neque cum e' une icftimooio legitimo habitent, aut Ecdef n com ordinibus luis amittant.

IV. Ut presbyteri dc diaconi dc fubdiacoui dt omnes qui Canonici funt uxores non habeant. Et fi duxerint, deponantur dt a Canonicorum contortio feparentur.

V. Ut Ecclefia & altaria oec vendantur nec emantur. Qui autem amodo vendiderint aut emerint, anathemati fubjacebunt·

VI. Ut epifeopi dc clerici arma non ferant, neque venatui neque aucupio Audeam, neque tabulis aut tefferia ludant.

VII. Ut epifeopi canonicas vel officia ecckfiaftica non vendant, dc de confecrationibus cedefiarum, aut ordinationibus clericorum, ipfi dc clerici eorum nihil exigant.

VIII. Ut cccleGas per pretium afimonisciscon-fecratu denuo confecrentur.

IX. Ut presbyteri & omnes a tempore Nicolai Pap· nique nunc dt deinceps feienter ordinati a fimoniaeia feiant fs non effe ordinatos, dc detnceps non fiant.

X. Ut dominicis diebuS mercata non fiant, exceptis annuis feriis, dc quas ad viftum peni* nent.

XI. Scimus quidem laids Ecclefiaa omnino non competere. Sed ubi illi ex toro auferri non poffum, faltem oblationes Miffarum dc altarium laicia omnino prohibemus.

XII. De cimitcriis autem & fepultura dc baptifteriis exaâionem fieri omnino prohibemus.

XIII. Si quia infra feptimnm confanguinitatis gradum uxorem habet, aut deinceps duxerit, ab epifeopo fuo eam dimittere canonice compellatur. A vero obedire noluerit, excommunicetur.

XIV. Ut nullus Abbas obedientias fuas vendat, neque nullus^ monachus emat obedientias. Quod fi prefumpferint, utrique ordine officioque csreant., quia fimoniace agunt. Et monachi proprium omnino non habeant.

XV. Abbatibus, presbyteris, miniftrifque quid de rebus ecclefiallicis vel facro miniilerio alienare vel obligare abfque peririi(Iu & fubfcriptionc conventus lui nihil liceat. Quod qui profumpferit, degradetur, communione conceffa ; dc quod temere praclumptum eft & alienatum ordinatione fui epifeopi revocetur.

tf» AD EPISTOLAS NICOLAI PAPÆ II. APPENDIX.

S»ppi M«»a **» *»·· *Eptfcopu i, fervar fervorum Dti, Wilwlw wnerahh rp/ftip* Dorttfirtufi, fiifoif [rttctfftribuf tbidem camnict promavradis «a prrptraas*

A. ···· Sr.iv.MCo» «ii B'»». ToeiF iu Z^Ura magna nobis follicitudine infidit cura Pro Dei ecclefiis ac piis locis vigilandum, ne aliquam neceffitatia jaAuram fuflioeant, fed proprie utilitatis ftipendia confequanEtur, ideo convenit nos tota mentis imegritate eifdem venerabilibus locis ut ca, qu· fua funt ftabi)na permaneant providere. Igitur quiapetifti a nobis, Kiriffime fili, cum Edvvardi regis legatis, atque literis noftri videlicet amici, ut per noftri privilegii paginam tu· ecclefie, tibique, necnon fuccefforibus tuis omnia perpetualiter confirmaremus, que prefate ecclefie jufte, dc legahter competunt »· fuggeftioni tu· gratanter annucn-

nuente· , per hujus noflra conftitutionis decre-A tum fie apoftoliae fedis liberale ediAutn concedimos , dc confirmamus tibi , ficut fupra legitur , tuiique fuccefforibus ibidem canonice, promoveo, dis in perpetuum, quaeque preface ecclefia pertinent, tam que in praefentiarum poflidet, vel poffedir, dc maxime parochiam Lmdili, ecclefiamque Stov. cum Nevvcrca fic appendiciis, quasinjufte Alvricus archiepifeopus Eboracenfis invatit, uti per legatorum noftrorum diAa, fit per antecefforum tcftimonia fic feripta agnovimus quamque in futuro quocumque modo divinis , & humanis legibus adquirere poterit, fcilicet prenominata ecclefia cum omnibus rebus, fic poflellionibus fuis, ac pertinentiis mobilibus, fic immobilibus, icfeque moventibus, caftns fcilicet, caflis , B villis, territoriis, ecclefiis, cum primitiis, dc decimattonibus, cum omnibus quoque, que pia devotio fidelium facris cotatulif fibi , vel contulerit /"Oblationibus , pro falute vivorum , atque etiam mortuorum. Statuentes per hujus noftra: apoftolica: ledis, cui, DeoauAore, pratfidemus, aufto ritatem, & noftti edidi inviolabilem conftituttonem, ut neque rex, neque archiepifeopus, five dux, five marchio, feu comes , aut vicecomes, nec alia five magna five perfona cujufcumque dignitatia vel ordiuia contra hoc noftrum privilegium prrfumat præfatam ecclefiam, autte, Canftime confrater, tuofque in perpetuum fucceffores de bonis fuis deinvcttire, aut inquietare, aut ali» quid ibi contra lanftos canones conftituere , vel ordinare, fed ita ticut prxdifla ecclefia, quas omnia prxhbavimus, melius firmiufve a lue conftilutioms initio tenuit, teneas, poffideafque, tam tu, quam fucceffores tui fub conftitutionis hujus pagina & npoflolica ian&îone . Si quis igitur quod non optamus, contra hoc noftrum privilegium venire temptaverit, de ficutt ab apoftolica autboritate praeceptum, ac corroboratum eft permanere non dimilent, fciat fe anathematis vinculo innodatum, fic cum Juda traditore, fil Da* than, fic Abyron partem habere, nifi forte refipuent, fit digne latisfecerit. Qui vero pio intuitu in omnibus obfervato extiterit, euftodiens hujus privilegii noftri conftituta , ad cultum Dei relpicientis, benediAionis gratiam a mifericordiffimo Domino Deo noftro confequatur , dc vite aeterne particeps fieri mereatur . Dat. V. Non. Maii per manus Bernardi , epifeopi S. ecclefia Peneftno®, anno ab incarnatione Domini MLI. anno tertio pontificatus Nicolai Papae IL indiâ. XIV.

CrTOLOSANUM CONCILIUM

Sub Nicolao II. Fapa aaM *incerto habttum.*

Quod bic exbibeo Tolofanum canalium , fMIW tX ollatO 0 MoitenC Vft. Me». Tem. documento eraiSwr; ■·» efftamen idem -mv Tolofano anni 10j6. yao doUiffimi rjni ferlpterii fententia fiut. Difcrtmen ip/iia· per fe fenlttur ; nam priât illud fub ViUert II. convenit ; Fape vicartoi agentibut Rambaldo Arelateqfi, tj Fautif Aqrnnfl. Hae vera indixit Ugo domni Nicolai (nempe II.)» apoftolici legatus ; yarsv *ipfum effe Hugonem dei» eptfcapum Dtenfem, ac tandem Lagdunenfem arcbiepifcepum diuturna nlurium* aaaaraw *pontificia l» Galliot legatione celebrem , Marteniut opinatur . Sed refragatoret bebet feriptoret* «wars *cum Fagio ad A.* 1075. f** M *Gregorio VII. prituum eo miffum judicat ; quamquam ego ibidem 1» Notit vel fub Alexandro II. ventfle conjeci . Ut ut fit, plane confiat decretum illud, quod bic affero. Telafanum concilium aliquod intra triennium illud, quod Ntcolaui II. in pontificatu egit, pofiulare.*

DONATIO ECCLESIÆ S. SEGOLENÆ

Faûa Monsfterio S. ViAoris a Geraldo Ameiii fit Vidiano Ermengaudi.

Notum fit omnibus hominibus in Chrifto credentibus, quoniam percurrente fynodalide-C çreto, quod ab Ugone domni Nicolai apoflolici legato atune epifcopis, de ecdefiafticis viris in jconcilio Tolofano ftatutum eft, cotjcuffa fune audientium corda, audientes neminem poffe lai* cum ingredi ccleftem patriam, qui hic contra prsecepta canonum male invafam poffcderit ecclefiam. ideoque inlpirante clementia Dei honorabiles viri Geraldus Ameiii, dc Vidimus Ermengaudi, in quorum poteftatem eranr quodam ecclefia, quarum una eft , ubi corpus B. (a) Sigolenx requiefeit, altera, quo in honore B. Petri apoftqli fuit dedicata, in qua pradiAa beatiffima Sigolena cum pluribus virginibus monafticam vitam duxit, quo funt fundate in comitatu Albienfi, in loco, quem dicunt ad Grava, habito falubri confilio cum laicis fupradiftarum ecclefiarum, caterifque religiofis hominibus, decreverunt prediftas ecclefias ad priorem ftatum reparare. dtc. (*Reliqua omitto gatffpe qua fine non /sciw*).Fafta charta donationis III. nonas aprilis anno ab incarnatione Domini MLXII. indiAione quartadecima, regnante Philippo rege Francorum .

ANNO CHKBT. DUO CONVENTUS EPISCOPORUM ANNO chmish

In provincia Narbooenfi, anno Domini ml viii,

Cn,<ni I. À Nno xxv 111. regni Henrici regis, convenerunt Guifiredus archiepifeopus Narbonenfis, Guiftedus epifcopus Carcaflouenfis, dc Berangarius Hclenenfis , ad dedicationem HeJcnenfir ec-

(«) S. Snoleit* abbatifc TroelarenGs monafterii ili pasu Albienli vitam habes in appendice ad bibliothecam novam Philippi Uhbai. MAKTBNE ·

ecclefi* . Qto tn cooveatu recitata videtor «pi-ftola canonicorum Heteoebfiam de ruftauratioae ww-' «clef»· , & de querela adverfus vtcccOmi-tem Caftrioovt . &r *ftMtr Fetn ér Mtrte ftrrtf.*

anno CMw,*T

Mrctrivüi Htlrttrofir Ercltfa fmt

Nno millefimo (quinquagefimo oâavo) in-diâioni* * <t. XBvin. anno Henrici Re-gt* Franci* , uti. Idus Decembris advenerunt principes dt femore* ex diverts* urbibus dt viri cum multorum bonorum hominum turfes in (vil-la) qu« dicitur Elna ad rrsdificaodan» fedem ianâ* Eulali*. Fuit autem ibi Dominus Guifre-dus archiepifcopus cum fuis fequacibu* Narbonen-fiutn copiofi*, Berengarius epifcopos Gerunds cum tuis, Guifredus epifeopo* Carcaflonenft* cum furs, Raymundu* Cerdanienfi* Come* cum fais , <dt ce-teri boni fidele* quorum nomina feribere longum eft ; qui viderunt dc audierunt quando dcflruâo-res Ecclefi* dederunt emeodatneoton* ad canoni-cam (ante Eulali* pro peccatorum feorum re-demptione. Ideo ego Berengarius tuitu Dri Elc-•enfis epifeopo* pro delendis peccatorum meorum oneribus, qua graviflime fuper fanâam Eulaiiam peregi, dono dt «mendo Deo omnipotenti dtfan-â* Ealalin ad «pnonicam villam que dicitur Sa-Irla* cum omnibus fui* pcrtrnentii* de terminis dc affrontâtlonrbus omnibus, fine alla refervatio-ne , ad proprium alodium canonic* cum exili-bo* dc regreflibu* viil* dc omnium vili* pertinen-tium. Qu* vero omnia fupradiâa de meo jure in Dei poteftatem de fanâa Eulali* ac Canoni-corum ejus trado nutum & dominium ad quod voluerint Canonici faciendum in land* Eulali* fervitro. St autem ego aut ulla pertona cujulcun-qne genens contra hanc feripturam donationis dc emendationis ad irrumpendum venerit (ecundum legem canoni* vobis Caoooicis emendet . Atque fub Dei judicio quifqui* mafculini generi* eut fe-minini ex hac die dt deinceps tulerit Sslellas, aut de Salellas, vel ei pertinentibus, de canonica ian-Û* Eulali*, per poteftatem quam Dominus de-dit apoftolo Petto de fuis, dt illi nobis epifeopis, Icommunico ego dc Mathematico eo* dc ea* (·-cientes dc conlenneote* dt confiliames per patrem dc filium dc (piritum lanâum, ut a limine cccle-fia extra maneant, non loquatur cum ei* neque habitet aliqui*, neque communicentur, nec mur-tui fcpeliantur. Sic ego Berengarius . Sie & ego Guifredus archiepifcopus afiirtno. Sic & ego Be-tengarius Gerund* epifeopus dico dt affirmo. Ex ego Guifredus Carcaftonenfis epifeopo» . Omnes fimul in anum excommunicamus & confirmamus hoc tui. Idus Decembris, regni vero Franci* xxvi ii. Henrici Rcg>» · Berengarius epifeopus . Gaufiedu* dt Raymundus Comite*. Fuerunt au-tem hujus donationis dc emendationi* dividentes <k audientes archidiaconu* Udalgarius , Geraldus Sacrifia, Ellemarut dc Stepluous Caput ichol«, Berttardua, dcEbfcs, & Poenu* Camerarius ,Gai-tarde* Decanus, Arnaldu» Vicarius ville , Rai-mondos Abbas , Pontius fanâi Genefni Abbas, fanât Andréas Raimundus dtc. Guifredus epif-eopus dcc. Adalu* grammaticus fecerdoa rogatus fcripfit.

II. Eodem anno ad Barcinoncnfi* ecclcfi* de-dicationem convenerunt , Guifredus Natbooen-fis, dt Raimbaldu* Arelatenfis, archiepifcopi; e-pifcopi »cro , Guillelmus Urgellenfi* , Guillel-mus Aufonenfis, Berengarius Gcruadenfi* , Ar-pallas Hclcncnfis, PaternusTortofeofis, dcGuil-

Alabertua Barcioooenfi* . In eo conventu multe ttatwta funt; qua* ad rea ccdefieflicas paftinem.

Lcâiie» quoque in hoc conventu decretum H*-li duc» Déni· & mfaiarum Balearium : quo exemplum patri* fui Mugehid infula* Baleare·, & epifeopatum Deoio , pofuit fub jure & dite* ceû epilcopi Barcinoncnfi*. Cui decreto fubfcri-plerunt, Raimbaldu* epiicopu* Arelaienfis, Gui-fredu* arcbiepifcopns Naiboneufi*. Arnaldu* epil-coput Magalonenfi* , de Guillelmus U'cellcaû* · *Ек frhrit» njitei.*

*AA· ttücetinù infitu Ercl<fi»t & fieml dttrr- *«*» Hth Durit Dtnm till al rctlrt ptiunnn tr»· ftrtpttHB *iru<*y* «À tUttflrif. Ptrrr tir Mart* Bcbarlv/ar/v Enlt/tt Rrrllttntttfll.*

IjOftquam imperator caeli ac terre, deviâo mor-tis principe, ut aperiifet mortalibus januam vitat, glorificata per refurrcâionetn lui corpori· carne, quam ex nobis pro nobis aflumpfit de matre femper virgine, attendit ad palatium e·-lefte cum patre & fpiritu fanâo viâuru* & re gnaturua fine line, adimpleta fanâi fprriius pro-mifl'ione, fonu* apofiolorum extvit in univerium orbem terr*, & Cbriftiaoi nomini* vocabulum primum apud Antiochenam Ecclefiam empitefle, dt fic deinde per omnem mundum in diverfi* locis £*â« fuut Ecclcfi*, ut a folia 01 tu ufque ad occafum nomen Dommi effet laudabile. Hoc videns humani genetis inimicus fualit fui* mini-liris pagani* ac gentilibus ut periequerentur dt oc-ciderent fidele* Chritli gladii* & multi* cruciati-bus dt dellrucrent Ecclefia* tam in urbibus quam m aliis mundi partibus, quod & faâum eft in Barchinotsenfi civitate antiquis temporibus a bar-bati* Hifpaniam intrantibus, peccati* Cbtiftisno-rum exigentibus. Sed Cluilius quamvis tcccattj. cem miferatus Chttflianam plebem, excitavit Lu-dovicum pium Regem, qui expulit Hifmaeliticam gentem, dt liberavit Bircbinooenfcm urbem , dt Cbriftianus populus fic reparavit deflruâam Bar-chmonenfi* Eccicfi* fedem. Cumque idem Rex morti* perfolviflet debita, dt volvente mundi ro-ta veternofa temporum pertranfiflent fecula, it*-rum propter hominum peccata gens invaluit pe-gana, & capta eft Batchmona, dt interfeAt funt habitatores ejus, & deflruAa faoâuaria, dt cum iacn ordinis miniftris everfa funt altaria . Sed etiam Chriflus inilereu paratus,prcdiâamurbem poftea recuperavit fidelibus , ex poliis peliifen* gentilibus, dc per fucccflioue a* hereditati* tradi-dit Chriftianis Comitibus, de quorum linea vel genealogia naturali venit gloriola* Comes ac Mar-cii10 Raimundus Betengatii, faâus c<i propugna-tor & murus Chrilbaui populi, dt per ejus vi-âoriam cum adjutorio Chrtfti faâi funt ei tri-butarii pagani Chriftianorum adverfarti , quo* plus quam omnes antecello·c* fui comprimens & faciens profugos, multos vidoas fecit triumphos, dt Chriftianorum amplificavit terminos. *Jam ve-to* divina gratia, cum ipfe Come* ac Marchio ampli honoris principatum obeinuiffet ia terra , largitoris omaium bonorum recognovit beneficia, dc pro tanto honore rependens ei multa fervitis, julle dc pie confideravit de Ecclefia, que Chri-ilt eft fponfa, dt mater eft ooflra. Unde *io prin-cipali* throno fui boooris intra axeoia Barchino-neniis civitati* cun> vidiflet aulam epilcopali* fc-di* jam deficere vetuftate operi* dt cx parte de-flruâam a barbaris, indoluit caufa divini amo-ris, dt cam renovari dt reftaurari fecit It anouit a fundaincnii» ad boootem Chnfti dt nome* fan-

, ..-fando crucis fouduque Eulalia infigo-» martyris A renovatione ft rtftauratiooc pnsdteu fedi* habuit confortem , cooperatorem , ft (aftoram jium atque benignum GuiUbertum Irsfots prsfiilam urbis. Poftqsam autem magnieus Come- ac Marchio Raimandu* atone oobilis ejus uxor domna Almodi* ft idem Pontifex Barchinonenfis iroerjcA» evohitione aunofi tempore vidfflent defideratam perfedionem cwptt operi» , pro premit* sterne retributionis emptrant cogitare de die confecratfoai*, ut perfediu» poturffent Deo placere da perfedfooe labori» ft dc communi roto dedicationi* . Igitur tantus Prfocep* & tam nobilia Comitiffa tamque piu» ft benigna» epifcopd* cooAituerunt contecrationi» infigne opus, ft quartu* decimu» dica Xalcndaram Deccmbriam eft conftitutu», ft foda eft ipfodie dedicatio ad rnillefimi quinqusgetimi odavi ab incarnatione Domini tempus fecundum aram nonagefimam fextam , indidione vero undecima proprii» notam temporibus , ft in ope ft m opero dedicationis ejus invitatu* eft ab eis revereatiffifimu* Narbonenfium archiepifcopus urbis metro, polilan- Guifredu* ft rdigiofiflimu* Prima* Arelateofis Ecclefic Rajemballu» archiepifcopus alisque epifcopi quorum numerus fubfcrlpti» declarabitur nominibus; ft congregatus eft infinitus diverite stati* ac fexus populos , permixtis clericorum ft laicorum ordinibus , ut magni gaudii ft feftivifati* eflet celebris conventu» ft anniverfaria memoria diei hujus in fiitun* non celTaret tem-C poribus , publicata etiam per feriem dotis hujus

Eam ft confirmatam ab ipfi» atxhiepifcopi» atque pontificibus, ft ab ipfo Comite ft ComitiA aliifquc principibus, clenci* videlicet atque laici* videntibus, que modo verbis fic incipit talibus. IN NOMINE fand- ft individus Trinitatis. Ego Guifrodus archiepifcopus Narbonenfis, ft ego Rajemballu* arcbiepifeopue Arelatenfis, ft ego Guillelmus epifeopus (Jrgellenfis , ft ego aliua Guilleknu* epifeopus Aufoncnfi» , ft ego Bereagariw epifeopus Gerundenfis, ft ego Arnallns 0-pifeopu* Elnenfi», ft ego Paterno* epifeopus civitati» Tortofeofis, ft ego Guilabcrtus epifeopus Barchinonenfis, una cum confeofo ac juOtidomni Raimondi principis BarchinooenG» ft ComitisD Genindenfis ft Marchionis Aufonenfis, ft cum aflcnfu fa- conjugis nomine Aimodis Comitifis nobilis , fubarrantes anulo divius legi* cnlcAi Regi fponfam Eccleflam Barchusoocnfis fedis , donamus ft confirmamus prsdifts fodi omnes Ecclefias ft univerfa foa prsdia ft omne debitum fibi jufte debitum ft omnem cenfismft redditum quantumcunque ft quandocuoque ft ubicunque jufte adquifitam & adquirendum , ut fecure ft libere habeat & poffideat in perpetuum, ft nulla poteftas hoc habeat vel aliqols homo per virtutem vel per ingenium poster epifcopi ipfius fedis vel clericorum affeofum. Pretense nos fupradidi omnes excommunicando fub Mathemaris imerdrftionc confirmamus Majorgas ft Minorgas rafaias E Baleares ft cpifcooatsun civitatis Deois ft epifeopatum civitatis Mois ft earum Ecclefia* omne* ft quantum pertinet ad clericatus ordines, ut omnes epifcopi, presbyteri, & diaconi, aliique cielici in prslibati* mfolis ft in prsfati* locis commorante* a minimo nique ad maximum fta puero ufque ad fanem ab hodierno die ft deinceps minime cooentar depofoere ab alio aliquo Poo» tificum ullis* ordinationem clericatus neque ebrif. matis facri cunfeftiooem neque aliquem cultum ullius clericatus nifi ab epifeopo BarchiaoMuG aut ab illo cui ipfe preceper»t five permiferit, fi-

cut illa fcriptura teftatur quam inde Maiehid ft filios ejus Hali Hifmaelita quosdam fecerunt ft Gudabcrto epifeopo lirchiooocnfi dederunt ft tradiderant . Infiiper etiam admonemus atque mandamus ut Barchioooenfi* fedis Ecclefia ornnioo fit libera ft femper gaudeat fraucbitate fe. cura ft Canonici fimul cum ipfa canonica cum rebus ad eandem canonicam pertfacniibu». Terminos quoque epifeopetns faod- fedis Banrhiaonenfis ita volumus effe difiindos ft ab Aufonenfi ft Gerundenfi epifeopats effe difcreto* find per antiquo* novimus populee ft ficut dabitecooflituti font contra orientalem ft feptentrtonalem plagam five per plana , feu per colles devexos atque monte* excello*, ft contra meridiem longe per maritimos, ft contra occidentem verto* Dertofom annotatos Balagarii loco-, ut qulcquid infra ft extra predida fodes adquifivit vel adquifierit per fads largitionis modos babeat confirmatum per ooe pradidos epifeopo- ft manu ooflra roboratum five per alio- atque per me Rsimundtun Comitem ft per me Comitiflàm Almodem ft fuccefiôres noAra- & filioft nepote* ft pronepote- ft deioccp- alio-. Nam ft providentia noAra illud foierter providere curavit , ut fi Tarraco , que diu danguit , adhuc per nos principes aut per fuccelTore* noAroa largiente Deo vire* convalefcendi habuerit , ft in priAini honoris Batum Deus reduxerit, per no- ft fuccefibre» noAros non perdat quod foBc habuit ft habere debebit ft debrte recuperare po> terit. Sed ft propter honorem Chrifti ft faodcruci* gloriam , ut ficut Regi Conftantino , fic nobis de baibaria per crucis triumphum det viâoriam , cooftituimus hujus diei aooiverforiam de fecuritate ft tranquillitate gaudere memoriam ; in qua nemo Mt octo dies anniverfari- memo* ris hujus coufocrationis, qurtuorquidem qui procedent, ft quatuor qui fubfeqoeatur , interpofiium novum diem fcfttvs rememorationis iftius (ante dedicationis audeat tollere vel faciat tolli rem alicoju* advenientis vel redeuntis ve! affaU liat vel aaaliiri faciat vel soceat quocunquc tno> do malignitatis, vel teloneum accipiat vel accipi faciat cujufcuoq»c hominis per bos dies coaronientis five revertentis, neque is ipfo eodem die futurs remuaeratiom- iftius confocraiiosis . De ipfo quoque terra vcl univtrfis Ecdeftia Mt parochiis rd qualibufeumque prmdii* que ad canonicam faoâs crucia feoduqise EulalM* pertinent, poflidet vel abhinc per univerfo tempora jnfte

Aram excommunicamue & interdiam-- ntsulhu homo cufaslibet poteftatii not Cna aut ordinis •liquid iode aadeat tollere ant alienare rei ad damnum prsdid- canonice qoolibut modo treat, ferre rd commetare. Nemo pnadia ipfius Ecdofi-, nbfcuoque debita illi aorerh , ad profeâam illae- confeftim masifrAare aoa^pigeat- ioterdicimas quoque junta Batuta fimdorani canonum ft aa&orüâtem foaftoram aniiquoram patrum ut auUm quorumlibot Pontificum infra fine- ip6na eptfeopals* Bedefiam confectam rei pmnileotem ejufdem epifcopii fisfeipere nec ejus dericoa ordinare prurftemat , nifi forte prefal pranominatn fedi* aftrnium fpootaaee pnabeat. Igitur hanc anirerfom noAram conAitutioni* dotem fapenus promulgatam perenni lege relituram cenfomu* , omnemque hominem illam obiervantem ft ut ftabilia permaneat adjurantem pro poflb beoedicinaaa, ft dintarnitatem vit- prefeotu ft perpetuitatem temper manenti* obtineat pCBoptamu* .

.Statuimus autem fub divini judicii obtcftatmao interdiâione ut fi qnislibct bona cujufcumque poteftatis aut ordinis banc diirumpere vel violare nifus fuerit , aut dUrupcnt aut violavent, hic de parte Dei omnipotentis & beati Petri apoftoli omoiumque fandorum ‹§(nottra excommunicatur permaneat & a conventu Undo Ecclefue 6t omnium Chitflianorum alienus esiftat, rarisreiique vinculis innodatus inferorum pceoas cternaliter fentiat . Quod fi ab intento defillar, & digna pamtudinc Gmul fit emendatione fatisfaciat, ab hac excommunicatione folvatur, & hcc noftra conftitutio inreiragabilis & inconvnlfa perpetualiter habeatur . Raimbaldua archiepifcopus lubfcripG. Guisliberius gratia Dei epifcopus fubfcripfi. Berengarius Dei gratia Tortulenfis epifcopus fubfcripfi. Miro presbyter, qui bare fcripfit die & anno quo fupra.

Prrvr/rÇMW Pram tf Mtjerttritai quod Hili Dex Dtau JUtttt fiftigtjd dfdil tf jibdidlt ii/itiil Biltirti tf titeat tpiJcapHitut Dtoii Jedi Btrckiaaan tf tattui Ettkfiu tf cieraei tpfat tpijal fitHi.

NOtiti· plurimorum tam inflantium quam pofletorum tradere fatag mus qualiter luperno opitulante nomine fedes lanflx crucis ianâeque Eulalin Batchtnoneofis anno dominice iocarnationis quinquagcfimo oflavo pofl millcfv mum, infiftcntibus gloriofiflimi prathilis ejuldem fedis Gslabcrti intctccflibus , intutarum Bales rium clericatus atque ordinum necnon urbis Deni· adepta eft donum. Dux quoque ptediflc urbis, dum viveret , nomine Mugcyd , interventu jamdidi Pontificis revocavit atque Subdidit infulas prdibatas Baleares , quas nunc vulgo Majoreras & Minoreras, vocant , fub jure d diœccfi fande prefate fedis Barchinoncnfis , ftatuens ac jubens ut omnis clericorum gradus tn prxdidis degens infulis a nullo pontificum auderet expetere ordinem altcujus clericatus, neque lacn chrifmatis unitionem vel confcdionem , neque Ecclcfiae dedicationem, neque ullius clericatus cultum Aabqucm excepto antifttte Barchinoneafi . Hujus itaque largitionis filius prsdidi Ducis Mugcyd atirudor atque imitator nomine Hali dedit ac iwbdidit omnes Ecclefias dc epifcopatum prsafatarum infularum dt pradid· urbis Denir juri Sc dtoccfi load· fedis Barchinonenfis, eodem videlicet modo quo genitor falus Mtsgeyd precatu pranomiaati Pontificis impertivit univerfa hac fedi pralocut·. Impertitionis autem praedidarum Ecckliaium dt epifeopatus earundem hifloria digna cognitu ita fe habet . IN DEI OMNIPOTENTIS NOMINE. Ego Hali Dux urbis D·ni· dc infulatum Balearium Mugcyd jamdlft· urbis olim Ducis proles aflenfu filiorum meorum dc ceterorum limaelitarum in meo palatiomajorum contrado atque largior fedifand· crucisfandeque Euiabe Barchinooenft de prcdiâo prefuli omnes Eccleiias dc epifcopatum regni noftri que funt io intutis Baieaiibus dt m urbe Dénia, ut perpenm abincceps maneant fnb dittcefi prxdift· uibis Barchinonenfis , & ut omnes clerici, presbyteri , dt diaconi in locis pietati commorantes a musimo ufque ad maximum , a pueio ulque ad fcoem, ab hodierno die dc tempotcuunime conentur depofeere ab aliquo Pontificum ullius ordinationem clericatus neque chrifmatis facri conledionem neque cultum aliquem ullius clericatus nifi ab epifeopo Barchinonenfi aut ab tpfo cui ille ptfccepcrit. Si aliquis , quod abfit , hoc laigmonis donum improbo nifu adnullaie vel difrumpctc conatus fuerit, celeftis Regis iram incurret , & «b omni lege penitus exors fist , pollmodum hoc maneat indiicullum atque firmum omne per sevum . Fsda charta donationis vu. Ksl. Januarii anno prclcripto apud urbem Deoiam juflu Hali & aftenfu filiorum fuonttn majorumque fuorutn inferius corroboratum.

Raimbaldus arch epifcopus fedis Arelatenfit fubfcripfi . Aroaldus epifcopus Magalonenfis. Gui*fredu» fandae* prime fedis Narbonenfis Ecclefi· epifcopus fubfcripfi . Procerius Nemaufenfis epileopus. Guilleltnus gtatia Dei Urgellenfis epifeopus fubfcripfi. Arluvinus facerdos, qui hoc feriplil dic & anno quo fupra.

R* TARR VVf MR 'ï'IA* WW TOr P^Rr I ««A* a s».^. t o r î MW

SYNODUS DIOECESANA BAMBERGENSIS,

A Gunthario, Bamberg. Epifeopo, celebrata, Anno Chrifti ml viii.

Dt detiiHthewt fifuhut inter Wnrcebtrrgmjtm, tf Biiaiergtafm

IN nomma fanâe, dc individue Trinitatis, Noverit omnium præfentis «tatis quam futur· polleritatis , quaiiter , Ego Gunthanus Qpintus BabenbergenGs Bpifcopus, propter multimoda *mea* Ecclefia oagotia, lynodum univerforum fubjeâorum tenui, erat emm plebi hujus Epifcopii, utpote ex maxima parte Slavonics , ritibus gentilibus dedica abhorrens a Religione Cnfliana tam in cognatorum connubiis , quam iu decimationum contradiâione, deeratis Patrum omnino contraria. Qpapropter communi omnium judicio confirmatum eft, ut qui fponte canonicis decretis nollent obedire compellerentur intrare , dr qui canonice banno confttiftas non decimaret E bonis fuis à Domino fuo abdicaretur donec refipifcere compelleretur.

Huic Synodo Eberhardus Comes Vkirxeburgenfis advocatus fupervemens decimationes quafdam novalium noflrorum per prolocutorem fuun Apclin dc Cunftat Wituburgenfi Ecclefi· repotiavit, fed meo advocato Wolframmo per prolocutorem luiim Kacxelinum de Hamtenfcld refpondente a Domino .Mctaurdo chartam de eadem re coram omnibus perlegente, Synodali judicio cxpoflulatio illa infirmata eft iupradiftadecimatio noftrr Ecclefie adjudicata , ficut ego , meique fideles proteftati funt Dominum noflrum Imperatorem Henricum hujus Epiicopii terminos fuo predio a Wirxeburgenfi Ecclefia commis· cafle.

Ifli autem font telles, qui huic Synodo interfuerunt.

Herimannus hujus Bambergenfis Ecclefi· Prepofitus, qui canonice interrogatus omnium alienfu judicium fecit.

Poppo Decanus.

Razzelin : Penno, Luitzo ; Adelune, Gozebreht ; Hartuuic.

Me-

V

ANNO CHRISTI

Meioaardo Schoüflicus.
Adalbero Decanus de Duridat Hutsno.
Arnold de Sieslice.
Oxe dc Stafelellein
Sigeio, Ruothart, Necer; Adalbraht ; Odaltic ; ft fera ornais Oerua Bambergcnfis Ecclefi*.

Laid aatm jii erant.

Cobo Palatinus Comes.
Pertolt, ft Fridericus filiae ejus.
Gotelcalc, ft Frideric filius ejus.
Bppo dc Nubeim.
Goxarm, Cornee
Adalbraht dc Vorft.
Stcrcbere Comes.
Gofrain Comes.
Regitnboto Comes, ft filias ejus Diemar.
Kraft Comes.
Itnmo, Walipoto.

A

./«Ata *ifii adfammt.*

Gomprebt & filias «jus Meiafo*
Herimao ft Volerai.
Ebo; Vocbo; Afcuein.
Adelolt de Trubaha, ft frater ejus Houso.
Erbo dc Wiaenaba.

Mttùfiorialtt entem ιΛ·

Maaeiia
B Aroolc de Sicheodorf.

Tuticho, ft frater ejus Babo
Dcipolt, ft alii piurcs quos ootninare longum eft.
Ada idibtsa Aprilis. ladift. IV. annoDom.Il>*. carnationis MLVIII. anno Epifcopatua Domini Guntbarii Ii.

ANNO CHMISTI — ANNO CHRISTI

CONCILIUM SUTRINUM·!)

Qyo Benediftus pfcudopapa & fcbifmaticus, cognomento Mincius, depofitus, omnique lacer, dotali officio privatus eft, anno ml ix. temporc Nicolai pay* II. elefti.

IN bac fynodo inraCorrm fedis apoftolic* Benediftutn depolitum, omnique lacerdotali muoem privatum elle, ft poflea veniam a pontifice petiviffe, babetar, inqait Baronins, incodice Va tkaoo, qui iirfcfibitur *Leker mfoernt* Ideirfteftantur vetera Romanorum pontificum gefta , que collegit Nicolmis Aragonenfis cardinalis, bis verbist *Celekrata ita^m* re *pact ele&iene (at dbffnm* dl) *Stai diDai Ntcalaat pontifra* mn *arrfediacrae & cardnmiihai coofiliam habui , at pro cutfa jam daHi TeHtrenfit iatrnfi*, aped *Sotruua Synodam celebraret : ad mtam non folam epifeopo, Tafcta & Lombardia , fed & magnam Godefndnm, ft Gaiberfnm ιβηηllortorn eoovocare deberet. Qnod abfyu® Matiaaa faite* tfi. Pradiflat aatt** Aftocutr, ofc **Nkelaaf pape* tea' fanfaeit,** fan **apod Sattriat** *taeveatraat , In fpnade rtjUrrt cagneatt :* **ftdm** *paa* inoaferat, caaftieatia rmerdentt, raillait, tf* m demeat *prepria* remeavit. ÿaed fathia pefta-* C *f·*· Nkelaiu pontife» rei meritate* cognant, tontiiie eam fratriiai kahto, ad Urkam ana eam* en, *aen enat patentia , fed taaqaana keaat* **Ù** *kaaetlu paftr aettfit . Uadt , aaflere ftaana fadfaaa e/l ,* ywmi *tata a papale* **if** *tiara, dape iaaore fnfttptm, jenta cenlnttaaa artiam a aamnalihtt ia fide apefieiKa p^fiini efl. Traafattu aateae paatit dàkat , meaaeratai Mtnciat ad prajtntiaaa Naeelai papa w* niaat petitanu accefiit : tX ad aju vefiigiaai prati-deni, vielntiaai fe fatft perpeftna afftraif. fed invafianh crimen tX perjarn reatam nen negaoit.Ea preprta teitar tanfefim digna faffii rtcipeenf , apifeepaht ff facerdetaha eficu drpafitiaom tacarrett tafratt. Iliad aatem ipfiat pontificie eoirnom 9tht~ aunter aaptkat, ^aad Aetnaeam» paaftfteet tapitatui, Urbtt deauaiata,* **tf** *ectlt/I^Uca Jara, faatiitaite ectaparaet, par tnaieetiaat detiaakaat.* Hec ibi. Qu* aâa effe in concilio ab eodem pootifice celebrato dubium noo eft.

GF CONVENTUS MEDIOLANENSIS

In ^aa eterici enerati, ft fthfmatiei in ecclefia Aernena pacem admifi font coram legatii apa- fiohcit Arae 1059. *latitat·*

PR.ÆMONIT1O COLLECTORIS.

S^i.Mi.a M ·»'· **pyMMSi** re *Spnade Navarienfi, fea ad Fontane-* **W** *tam S. Ariaidai, ft Landalpha* 11 yw *clerice,* raa» ; sepa» *interim Jatu fmfto, re, trapfiet ad* Ai. **cibra** *II.* pm bgerai */iit» Anfehnam* dt Bodagie Mededanra/e* cive* *ac Lacenfm epifcapam*, erae Fetv· *Damieni epifeopo* **6** *S. A. X. Cor-* views **redipre***. £e cwoaeaSer *bgoti celekrtm tlen aeaventotn indiaenmt,* «a **fee** rear c *f· gtfiam* ear Era» *idem Patrat Dominai lo opifiola ad Hildtkrao-dom orciodiacommo,* **faut*** **U** *reforeodam m Mea-* '·»■* *prafiitam* narrat; **ft** orne re» **Ma** *ft eccle-ftftté*, atfae **SM*M** *alate ilia ceMeie,* ararmr* *ipfua Mon/M* fynodum AmbrofiacMm voca» *Ar· Mtiptot m. m.* «p. xr/. *kg. m m ».* *nape* *tlttitar ; aarrat* **me** *pmtcilinm id* *Sta.*

(I) Sutnenfe Concilium anno sojp. antc^-'am Nicolaus II. in Urkans venires, ideeooe ——f» Iaimaiio , mao or tefisiur Uv oihenfts I. s. c. ia. Rom.», adventavu, calebeatom. Ps<MU -d ZTcX· \<Γ«. *

' StiptoutKt /X pvyaav /qgaripurau A
cuIIIt. cvr* * Nicri*· Π. mffttt; f» p» iftlligit firi
i·,», Nicriti (rtp»nbii «d aÂaav. ιιβψτRueuim
/ρμ&μτ aaar X059. AMMaivea^ Aeic ceu«*ur«i
fiUni in»ihi inriciit fide/ Mcriri<nc*·
fit kttfitt cnwvti tvutt Joyf. f«i priatut eft Ni.
criri, d«%a«r«r. Mmc wrt ifft S. Petri Dttùni
tfifirit frmnda eft.

Domino Hildebrando venerabili Archidiacono, Petrus peccator monachus *finceriffimc* devotionis affeâum.

Privilegium Romeo» ecclefi» quantas habeat vices ad Levandam canonice equitatis, Aljuftib· regulam, quantumque vigorem ad difponeodam ecctefiaftici ftatus contineat difciplinam, folus ille dilucide comprehendit, qui ecdefiafticis con- B fuevit infudarc negotiis. Quod utique privilegium, qui inexpertus eft parvipendit , exercitatus ampleâitur. Quia ficut arma non curat, qui certamen ignorat/fic e diverfo telis inhianter accingitur , qui ad reportandos ex mone viftoriarum tlsulos animatur. Armis autem privilegium Romana accietic non incongrue comoaraverim, quia dum h»c una per cathedram beati Petri totius Chriftian» religionis caput effeâa, cunftisin orbe terrarum principetur ecclefiis, velut dux ante aciem fidelium cuneis fulta, ac fpccialis prerogative au- Aoritate munita, Ac evangctico mucrone veritati relidentium cervices obtruncat, At ad inviâiflimc dimicandum totam Chrifti militiam in unius charitatis , ac fidei unanimitate confpirat. Hoc tu C fubtiliter, ut At alia multa perpendens, frequenter a me charitate, qu» fuppetat omnia, poflulafli , ut Romanorum pontificum decreta , vel gefta percurrens, quidquid apoftolicc fedis auiboritati fpecialiter competere videretur, hinc inde curiofus excerperem , atque in parvi voluminis unionem nove compilationis arte conflarem. Hanc itaque tue petitionis inftantiam cum ego negligens flocci penderem , magtfque fuperftrtioni , quam neccflilati obnoxiam judicarem, divinitus, ut reor, aAutn eft, ut Medilanenfem urbem, bcatiftimi Nicolai papae legatione fundus, adirem.

Erat enim inter clerum, Ac populum propter duas hzrefes, Simoniacam videlicet, Ac Nicolaitarum, fatis turbulenta feditio. Nicolaile autem D dicuntur clerici, qui contra caftitatis ecdcfiafticx regulam feeminis admifeentur . Qui plane tunc fomicatorcs fiunt, cum fœdi commercii copulas ineunt; tunc Nicolait» jure vocantur, cum hanc lethlferam peftem velut cx authoritatedefendunt. Vitium quippe in haercfim vertitur, cum perverti dogmatis ailerlione firmatur. Quid plura? nobis digna fedis apoftolica veneratione receptis , ac negotiis , que nos attraxerant , intimatis poft diem alterum, faâione clericorum repente in populo murmur exoritur, non debere Ambrofianam ecclefiam Romanis legibus fubjacere , nullumque judicandi, vel difponendi jus Romano pontifici in illa fede competere. Nimis indignum, inquiunt, ut qu* fub progenitoribus noftris femper E extitit libera, ad noftra confufionis opprobrium nunc alteri, quod abfit , ecclefi* fit fubjeâa . Poftremo tumultuantium clamor attollitur , ex diverfa partibus ad epifcopale palatium venitur: dein tintinnabula perftrepunt prrgrandis area taba, qua illic eft, tota civitas clangoribus in* tonatur. Intentabant mihi, ut ita loquar, omnia mortem, Ac ut ab amicis meis mihi fape fiiggeftum eft, nonnulli meum fangninem fitiebant . Augebat autem hujus ignis incendium hoc permaxime, quia congregatis quafi ad fynodum totius Ambrofiana parochia clericis, ego in medio nrfidens, five potius pmfidens, rcverentitlimum Mediolanenfem archiepiftopum ad fintftram, prudentia quoque, ac fanftitate confpicuum Anfd- mum Luccafcm epifeopum pofuifle mihi accufabar ad dexteram. Hinc porro quanta a frementi populo dici potuerint, non necelfe eft apicibus tradi, quod nimirum per fe valet intclligi . Et revera ipfedomnus archiepifcopus, mox ut noftr* eft pr«feftionis admonitus, impiger obtulit,ultro etiam, ut fi ego praeciperem, in fcabello, quod nolitis fubcrat pedibus, fine controvetlia refideret. Dicant id ooa fimplici faâum intentione qui volunt. Nos autem non boc irritationi populi zelantis, ut fertur, adferibimus, fed apofto lice fedis reverenti* deputamus. Ut autem ad compendium veniam, afccndi pulpitum; ac fedato vix populo hujufmodi fum verbis exorfus.

anno OMNSTI ,*tt'

Noverit charitas veftra, dileôiflimi , non me pro Romana ecclefi* huc honore venii!· , fed vcftram gloriam querere, vobis falutem, & gratiam, que io Chrifto eft, cum eis asxiliofi permittitis, providere. Qiio enim paâo honore indiget parvuli hominis , que laudes , atque pr»conia ex ipfius ore fortita eft Salvatoris? Quas autem provincia per omnia regna terrarum ab ejus ditione extranea reperitur , cujus arbitrio ipfum quoque cortum Ac ligatur,Ac folvitur? Omnes autem five patriarchii cujuslibet apicem , five metropoleon primatus, aut epifeopatuum cathedras, vel ecdcfiarum cujufcumque ordinis dignitatem, five rex, five imperator, fivecujuslibet conditionis homo purus inflituit,Ac prout voluntas, aut facultas arat, fpecialium fibi prerogativarum jura pr»fixit. Romanam autem ecclefiam folus ipte fundavit, Ac fuper petram fidei mox nafccntis erexit, qui beato vite «terne clavigero terreni fimul Ac cceleftis imperii jura conceffif , Non ergo quaelibet terrena fententia , fed illud verbum, quo conftruâum eft caelum Ac terra, per quod denique condita funt elementa, Romanam fundavit ecclefiam. Illius certe privilegio fungitur, illius auftoritate fulcitur, unde non dubium quia nuifquis cuilibet ecciefi» jus fuum detrahit, injuftitiam facit. qui autem Romane ecclefi· privilegium ab ipfo fummo omnium ecclefiarum rapite traditum auferre conatur.- hic procul dubio in herefim labitur: Ac cum ille notetur injuftus, hic eft dicendus haereticus. Fidem quippe violat, qui adverfus illam agit, que mater eft fidei; Ac illi comumax inveflstur, qui aam eundis ecclefiis pretulifle cognofcitur.

Ut autem omiflis aliis, ad id, quod nunc agitur, veniamus: non debet ignorare fanâa veftra devotio, quia beati Apoftolorum principes Petrus, Ac Paulus, ficut per fuum fanguinem Romanam ecclefiam confecrarunt:' ita mox inter ipfa nafcentis fidei rudimenta hanc Mediolanenfem ecclefiam per fuos difcipulos lucrati funt Chrifto · Nazarius quippe martyr infignis, ficui feriptuna tcftaatur , Petri authoritate , baptifma a Lino ejus fucceftbre fufeepit:' qui pofimodum cum B. Cei* fo in hac fisnfta urbe uaartyriu coronatus eft · Sanâi vero martyres Protafius, atque Gervafius beatum Paulum apoftolum tnagiflrum, *ac* perceptorem ssabuifle noftnntur; ficut B.Ambrofius Ac ipfe teftatur. *Jfti fint,* inquit, y« *mnitt meet fiqmri, refineriet priii,* AT *rivilitt , fiaiti jtnf Dimin Mftn* Sicut ergo Salvator nofter binos ante faciem fuam difcipulos mifit ; ita quodammodo uterque fanâus apoftolus ex magifterio fuo in hanc urbem paedicatores fanihe fidei geminos deftinavit. Cum ergo veftr· falutis authores ex Romans ecclefi» prodierint difcipli-

"fcipUna, confequen* eft, juxta equitatis ordinem, u* *cc<t^a Romana mater, Ambrofiana fit filia, Üt autem hic ordo inter utramque Ambrofianam vMahcot, di apoftolieam fodem, non ooviter oriri, fed antiquitus teouiffe non dubitetur; B. Ambrofius cum hanc Nicolailarum foedem ad reottorum foetere perniciem in hac urbe dolertt, eararae per fe {bias coercere non poffet, fedi» Apoftolic® max qmtfivit auxilium: cai videlicet is, qui tunc praterat p*pa Sinciu-, tresperfooas, presbyterum, diacoaam, & fubdiacooum ad corraftioMin uleifeendi huju* Crelcris deflinavit. Cam hi* itaqoe beatiffimus pontifex, quos corrigere non potuit, velat fcateoteas vermibus fentinam ex arbis hujus fagena projecit; onde dt ipfe fanâus Ambrofius io omnibus feqoi Ce magiftram fanftam Romanam profitetur eccleflam. Scrutamini itaque feriptura* veftra*, dl per quod ruitis diligenter inquirite, dt fi non poteftis apud vofmetipfo* invenire, quod loquimur, mendacii arguite: fi autem poteftis, nolite veritatircfiftere, nolite matrem veftram crudeliter impugnare; fed ex cujus uberibus lac fuxlftis apoftolic® fidei; ejus femper gaudere folidis doftrin® caleftis dapibus recreari.

Quantum pnfmrit rati· rMu.

His itaque rationibus de prerogative, dc principatu fedis apofloJicu redditis, populus onfhino benevolus redditur, dc exeeuturum fe, quidquid injungerem, unanimiter pollicetur. Tunc nimirum liquido pcrfenfi, in ecdcfiafticis caufis quantam Romaneecclefi® poffe privilegium valeat; quamque boc fanda tua prudentia non otiofe depofeat. Qjiod utique Deo annuente implete ftudcbimiis, fi tamen hujus rei geft® prius ordinem digeramus. Qpid multis moror? Adeft clericorum perplurimus ille conventus communiter, & tigillatim qurfque perquiritur, vix a tanto numero quifpiam promotus adordinem fine pretio repentur. Erat enim genuinus, immo inordiqatus ordo, fic ioevafibilis regula illius ecclcfie-, ut quicumque ad quemlibet ordinem, vel etiam ad epifeopatum confecrandus accederet, prefixum prius abfque ulla controverfia canonem daret. Hic plane quot curis affiâus, quot fim cogitationum (limulis («diatus, quot denique tufpiria ex imi* vifceribus traxerim, facunda etiam lingua non explicat. Tam late fiquidem diœcefis, ram nobilis urbis, omnes ecclefias facris myfieriis profanare, quodam modo chnftian® religionis videbatur everfio. Sed fic litigiofum erat induigere paucis, cum fere omnium effet culpa communis: nec legitimum videbatur diveria in eos prodire fententia, cam effet una omnibuscaufa. Hoc etiam noftra» augmentabat anguftias, quia nifi qualemcumque decifionis calculum caufa ifta fulciperct, nifi cum magna hominum ftrage furentis populi fe jurgia non fedarent.

De recancltiandir burrticis.

Tunc inter maltas difeeptationes proceflit in medium ills Innocentii pap® fententia sb antiquioribus inventa: ftaad *mnltii peccatur, mal*raw III* quoque diferetio ad memoriam rediit, quam SS. Pontifices, fit authentici canonum conditores de Donatîftis, & Norattints, ac reliquis, qui apud diverfas hsrefes ordinati funt, invenerunt. Id etiam nos non pneterit, quod noftrss memoris nonus Leo papa plerofque fimo, niacos, & male promotos, tamquam noviter ordinavit. Hare & alia plura meditantlbus, & iориecn* conferentibus illud etiam derenit in manus, quod infignn papa Leo I. Januario fcripfit epifcopo: (epift. ΙΓΙ.) *LeQn,* ait, *fraternitatit tua littrii, vigente· fidei tau,* fori vA'βv aeuerw-■«/, qgMVMMO, *cengratulantei tibi t funi ad <«· /fodias» grrgis Cbrifii paierait» curam vigilanter* r«ry»rrfo, ae *luet,* f«i /«À *fpecit avium fubintraverunt, befiiali [avitia fimpluet luefyuedilacerent, tf ne» ftlwiip/i nulla cerreHieet perficiant, fed etiam fu* Jientfana carrnmpani. Quad ne vipena pefit* siri*nere fallacia, diUfliamm tuam duximui cammaurndam, infimiaatei ad anima periculum pertinere, fi* f«>/eM*w da *his,* fusa *nabii la Careticeram, alata fcblfmatKnrum feÀam delapfui, tf ft utcumque beretlos cammamenic centagiane maculant, refipiicent m cammuniene catheleca, fiua pnfefitne legitima futiifafhmt habeatur. Saluberrimum retat, tf fpiritaaht medicina utilitate plemgimttm efl, ut five preibjteri, five dtacani, aut. cujuilibet erdiait cleriti, f» fe currefiei videri vlunt, atque ai catCalicem fidam, f«a« jampridem amiferaut, rurfu» reverti ambiunt, priai errarer faut, tf ipjir anAaret erraram damnatei fine ambiguitate fateantur; ut ferfihut pravit ettaea peremptu, nulla fperandifuperfit eccefia, ne ullum membratu talium peffil facutdte vaelari, cum per amnia illit prafefiia prapria caperet abviare. Circa faut etiam Illam cantuum canfiitultanem praciptmui cafiadiri, ut l» magna habeant bénéficia, fi adempta fibi amni premotianit Cfpe, in {«· mvenmatur ardmt, Habilitait perpetua maneant; fi tamen iterat» tinBiaae* mb *fuerint maculati. tien bec levem apud Dentinum nexam incurrit,* fa/ *de talibut ad fuerat premevendie erdiuet judicavit.* tysd *fi cum grandi examinetient eram-tia cenetditur incutpjtir, multe maetr η·η debei ticere fufpe&it.* Idem quonoe Leo In hereticorum receptione Aoatolio Conftantinopolitano epikopo fic mandavit (epift. ;S.) Qui plenis fatisfaâionibus male gefta condemnant, & accufare magis fe eligant, quam tueri, pacis, & communionis noftrs unitate letentur, ita ut digno prius anathemate; que contra, fidem catholicam funt recepta damnentur. Aliter enim in ecclefia Dei, corpus eft Chrifti nec rata funt facerdotia, nec vera funt facrificia, nifi in noftrs propriette natur® verus nos pontifex reconciliet, verus immaculati agai linguis emuodet. Nec xfpere igitur communionis uoftne gratia deneganda eft, nec temere eft largienda. Idem vero Aquilejenu epifcopo feribens ait (Epift. 84. ad Nicetam). Damnent apertis promillionibus fisi fuperbi erro*ris authores, & quod io doftritu eorum unirerfalis ecclefia exhorruit, deteftentur. Omnia decreta tynodalia, qu® ad exctfiooem fimoniac® bsrefeos Apoftolic® fedis confirmavit authoritas amplefti fe, *flt* in omnibus approbare pleni-, dc apertis, ac propria manu feripti* proteftatiooibu* eloquantur. Illud etiam nos non aufugit, ubi Fulbertus Carnotenfia epifeopus primati fuo fu-^per presbytero per pecuniam ordinato ex auâoritate Toletani concilii tale reperitur dedlffcconfilium, (Epift. 2f. Lcutherico archiep. Senou.) (Aliis quippe premiffis boc intulit) «Propterea, n inquit, depofitum non reordinabitis, f«d redH detis ei fuos gradus per iuttrnmcota, dc per „ veftimenta, qu® ad ipfos gradus pertinent, ita „ dicendo: *Kedde tibi gradum Oftiarli, ff te* ia „ *illum gradum refiitue ffc. In nemine Dei Patrii,* » iT » *& Spiritui Suntil.* Novifllmc autem „ benediâiooe fetificabitis eum, fic concludet*. „ do: *Bentdiffie Dei Patrii, tf Filii, tf Spirt-„ tui Sar.fli fuper te defeendat, ut fii reflitutut in* » er-

ANNO ,*,7™

erJiue feterJefeli t tfeffrrei pjecebiler befiier Dee A
ANA °. » iMéil Pré ftttitu, aRt ffafeutbur papulieue
CHKiSTi àpttnii Dee, tut :$ better, & gleria t- fetui»
„ /nrutoruae . " Hoc client noftram memoriam non pertranfiir, quod beatu» papa Gregonu» Neophyti» Angit» difpenfative «d tempus conjugia canonibus inrcrdiâa , permifit , (Epift. Jl. hb. ult.) Apoftolica etiam illa difcretio nobis ad memoriam eft reduAa, qua Gentilibus nuper convertis ad fidem nihil aliud oneri» impofuenmt , nifi or ab immolati» fimulacrorum, & fanguiœ, ft futfocMO, ft fornicatione fe tantummodo atftodireni, lo arâo itaque politi, quia non poteramus mala illiu» crcleGe mera canonum authoritate corrigere, ftoduimm falcem pcrvcyfis ejus ufibus finem imponere , ac gratuits promotionis ordinem futuris temporibus providere. Exegimus igiiur ex tunc, ft deinceps gratuits promotionis inviolabilem fponfionem prius per monumenta literarum , deinde per manum, poftrcnsopercvangelicum facramcntutn . Et quidem fponfio ftylo digefta , ut apud no» habetur , hic fimpliciter tranicribatur.

tyeql· *Arcbiepiftepi Mtiieîeutrft.*

Vido divina gratia Mediolanenfis ecclefi· arebiepifeopus, omnibus Chrifti fidelibus, ejufdem ecdefia cieto, ft populo «ternam ialutetn io Domino.

Non ignorat fanâa devotio veftra, dileâitâmi fratrea, ft filii, quam reproba , quam dctcftabilis, Déo odibili» · igoominioia , atque perverts, omniumque fanâorum canonum auâoritate damnata coofuetudo in hac fan&a ecdefia, cui,Deo anâore defervio, antiquitas inoleverit, quamque lethalif, atque ptfiifer* leprs animas innocen{um contaminatione perfuderit, fimooiacs videicet haerefis damnata , femperque damnanda venalitas, ft perniciofa negotiatio hujufmodi, qus in hac fanda ecdefia coofuetudinaliter obtinebat, ut quifquis ad clericales ordines provehendus accederet , de fobdiaconatu quidem duodecim nummoj , dc diaconatu vero decem ftoâo, poftremo de presbyteratu fufeipiendo vigintiquatuor, quafi per préfixant conditionis regulam darer. Hoc i-taque modo Simon magus , heu proh dotor ! hanc fandam Ambrofianam ecdefiam perverfitatis fus velut officinam fecerat. Follem, malleos, ft incudem , trapeaita ac monetarius iniquitatis habebat ; nihilque aliud , nifi animarum omnium commune periculum fabricabat. Noftris vero temporibus, quia Salvator nofter pius, ac mifericors plebem fuam . quam pio cruore redemerat , fub bac mortiferi languoris atroci· perire condoluit , velut ad obviandum, ac viriliter obfiftendumvoraci, ac virulento draconi vefiros animo» J, vifitante Spiritu* San&i gratia , concorditer incitavit; ita ut quibuidem ex noftri» fedem apoftolicam adeuntibus , tantum hujus terrs periculum fanâus, ac Deo dignus Nicolaus papa cognofceret, atque nd cooipeftendum, ft funditus extirpaodum hoc facinus domnum Oftienfem Petrum epifcopum deftinaret. Quapropter, dilcâiftini fratres, in eoufpcftu Dei omnipotentis, & filii ejus Chrifti Jefu , qui judicaturus eft vivo» ft morruo·, & forints SaoAi, qui hanc peftem fpecialiter damnat , ac deftruit , fub teftimonio omnium Angelorum, cunâorumqueSanâorumDei, prefèote jam diAo domno Petro epifeopo, ftetiam vendrando domno Aofclnxj Locenfi epifcopo, ft omnibus vobis, damno, deteftor, ac reprobam judico hanc perverfam, qu* haAcnus vi-fftit in hac ecdefia, negotiandi confuetudinem omoemque fimooiacam hartfim . Infuper obligo non folum me, ftd & omnes clericos tneos, qui nunc funt, omnefque fucceftores noftros , ft inviolabili nodo firtnifltm· promi(T,onis aftringo , m nec ego , nec quifquam fucceflbr meus , nec fnquifitor, ueque Rodolarius, nec aliquis hujufmodi de piwnovendis ad ecdefiafticos ordines aliquid tollat. Quod C fuadente diabolo, five aliquis noftrum , qui nunc fumus, five fuccflbrum noftrorum, qui poft nos futuri funt, hujus fahsberrlmn promiiuonis violator extiterit , ft aliquid in conferendis ordinibus tollere peftifera negotiatione pr«fumpferit.* dator fimul & acceptor cum iplo bsrefis hujus auâore Simone perpetuo anathematis vinculo conflringatur, ft a Dei omnipotentt» , omniumque fanâorum confortio feparatu» cum Juda, ft Caipha cum Dathan, ft Abiron fub «terna damnationis atrocitate damnetur . Nicolaitantm quoque herefim nihilominus condemnamus , ft non modo presbyteros , fed ft diaconos, ft fubdiaconot, ab uxorum, ft concubinarum faedo confortio noftris fludiis, in quantum nobis poflibilitas inerit , fub eodem , quo fupra , teftimonio arcendos effe promittimus. Quod ut verius credatur, nos cum noftris clericis propria manu fubfcribendo firmamus, fifilli quoque noftri formam imprimi jubemus . nfuper hoc addentes , ac fub ejufdem fponfionis vinculo inviolabiliter promittentes, ut neque dc abbatiis ordinandis, neque de capellis , vel quibuslibet Ecdefiis inveftiendis, vd ordinandis, uve tradendis, neque de Epifeopi» promovendis , neque facrofanâo chrifmate, neque de confecratione ecclefiarum, vel nos, vel noftri familiare» aliquid omnino tollamus . Spiritus fanâus , qui fandorum chnfmarum auâor eft , nos , noftrofque fucceftorrs ab omni vinculo prsfals malediAionis eripiat; ita tamen, ut hancfaluberhmam couftitutionem perfeverap^er implere coocedat , qui cum Patre, ft Filio vivit in fecula isculolum. Amen.

Ego Dei gratia Wido Mediolanenfis ecclefie archiepifcopus hanc fponfionem a me faâam firmavj, roboravi, atque fubicripfi . Odalricus Vicodominus, ft Presbyter fubfcripfi.

Gribcrius Presbyter fubfcripfi.
Arderaitu Presbyter fubicripfi
Arto Presbyter fubfcripfi
Ariprandus indigne Diaconus fubfcripfi
Ardericus Diacpnu» fubfcripfi
Ambrofius Diaconus fubfcripfi
Aâo Diaconus fubfcripfi
Liprandus fubdiaconus fubfcripfi
Landulpbus fubdiaconus fubfcripfi
Aâo fubdiaconus fubicripfi,
ft alii fubfcripfere.

JajrjxraaduM *Artbitfifafi.*

Foftmodum accedens idem archiepifcopus ante fanâum Altare, prgfenic Domno Lucente , juravit in manum meam , dicens: „ Si hec, in„ quit , de limoniaca , ft Nicolaitantm herefi „ delenda , & funditus-deftruenda fideliter nan „ obfervavero, ab omnipotenti Deo, & omnibus „ fandis fim excommuoicatus, ft anathematiza„ tus, & ab omni chriftianorum confortio inve„ riiar alienus. " Similiter ft Vicedomious » ft Cancellarius ejus , & omnes illi , qui aderant, clerici, manus fua» in manum meam dederunt, & hrc eadem excommunicationi», ft anathematis verba dixerunt . Deinde acceflst Amulphu» ne-

' '*P°· rHKBTi ^er'ea· » «J» c

epifcopi, booeflua videlicet dc prudens A unam manum archiepifcopus te- ®®'t, alteram ipfe fuper lanftum Evangelium potuit, df juravit, dicens : Dominus meus Wido Archieptfcopua. qpi bid eft, ab bodie io antea, dt quod promiut de caftitate clericorum fideliter oblcrvabit.* dc iufuper numquam confecrabu alicujus OrdinisClericum fu® diecefis, prater Monachos, quam ante promotionem non iaciet jurare, quod in boc Breviculo feriptum eft. Sic me Deus adjuvet, dc ifta lanfta Evangelia.

hdicahtf SattateaH rvnmr, pad yrrarvovaler.

Pro fufeipiendix Ecclefafticis, five per me, ii ve per fubmiflam perfonam, feu per quodhbet B Ingenium, neque dedi neque promifi, neque per promifliones daturus fum aliquid. Sic me Deus adjuvet, dc ifta fanfta Evangelia.

Arckitpifcopi.

Hoc fado Domnus Archiepifcopus illico in pavimentum cum omni humilitate profternitur, & injungi libi penicenriam pro venalitatis *bujut* nefando commercio deprecatur; cujus videlicet fceleru, licet in illa ecclefia non ipfe primus tx nterit auftor, non tamen, ut debuit, fuerat extirpator. Centum itaque annorum fibi pçmtentiam indidi, redemptionemque ejus taxatam per unumquemque annum pecuni® quantitate prefix·. C

jHijWiultiie Artiifpi/ftpi, & μμιΐι Λ9' dtvtrfunt.

Mox majorem Ecclefiam fimul ingreiH, pulpitum alcendimus. Tunc coram copioio populo civitatis, dt clero, clericum fuum taftis facroiandis Evangeliis, jurare fecit, quod ipfe Archirpifcopus, donec adviveret, in quantum poflet (excepta fuorum bonorum datione, fi nollet) iftas duas, Nicolaitarum videlicet, *ac* fimoniacam berries, omni Audio, totiique viribus fincere, ac fideliter extirpate contenderer,- ita ut neque Presbytero, neque Diacono, neque Subd>acono iç minam ~~cum~~ gradu fimul habere permitteretur cooferendis etiam ecclefiafticis fariwmentis vena D litafis omne commercium funditus prohiberet. Id ipfum jusjurandum contra fimoniacov, dc Nicolaitas permaxime pars populi, non modo civilis, fed dc fuburbani jam dederat, quorum videlicet multitudo millenarium, ut fertur, numerum ex cedebar.

His ita geftis, confideratifque fandorum Patrum fenccotiis, quos fuperius memoravimus, aliorumque, quos ftudio brevitatis nmifimus, vifum eft nobis, ut omne» illi clerici, accepta pp nitentia, inter Miflarum lolemnia reconciliarentur, ornamenta de manu epifcopi recipientes, ficut Pulbertum Epifcopum, fupra narravimus, dediffe coofilium: hoc tamen prius, quod infra feripium eft, ante fandum altare legentes.

Jajjaraadaat Cirrictra».

Ego Arialdus diftus Diaconus de Capella Mcdtol*oeu<h Archiepifcopi, hac feriptura, quam manu mica fcripfi profiteor, me eam fidem tenere, quam facrofanfta feptem concilia Evaogelica, dt Apoftolica auftoritate firmarunt, dequambeatiflimi Pontifices Romani ad diverfos data pne dseatione lucidiAsm· veritatis expofuerunt. Anathematizo quoque generaliter omnes bereies, extollentes fe adverfus fanftam Catholicam, dc Apoftolicam Ecclefiam, fpecialiter vero, atque nominatim fimoniacam herefim, qua in ipbtn ecclefiam conatur introducere factorum Ordinum, *five* qfficiorum malediftam venalitatem: deinde Nicolaitarum equo abominabilem hrrefim, qu® impudenter latrat facri aiiaris mimflros debere, vd pofle licenter uti conjugibus, quomodo & laicos.· unde quia his diebus ha dua harefes, fcilicet fimoniacorum, dc Nicolaitarum gravius ecclefiam Dei vexant, dc impugnant (Simoniacos omnes dt Nicolaitas cum dogmatibus, auftoribus, leftatoribufque luis sterno anathemate dignos wife pronuntio, jurans per fanftam Omoufion Trinitatem.

Fauttmii Citricuitii,

Pçnitentia autem Clericorum talis eft. Il ηιmirum, qui folum conditui® a diabolo regule canonum dederunt, itaut nonnulli eorum via peccatum boc efle cognofcerent, quinque annorum pceniteotiam acceperunt, hoc modo, ut omni tempore, «flate fimul, & byeme duos diei, duabus autem anni quadragefimis. Natalem videlicet, & fandum Paicha pr®cedentibu<, tres dies per hebdomadam jejunarent m pane, & aqua. Eorum autem, qui plus dederunt, Yeptem a»norum eft poenitentia, iub eadem fcilicet jejunii quantitate dîftinâa: poftquod feptennium,quamdtu vixerint lextam feriam jejunabunt: qui au- C icm jejunare facile noo poteft, unum cx his die* bus per omnem hebdomadam redimere licentiam habet, itaut unum Pfahcriurumeditctur, aut medium cum quinquaginta Mcrao®», aut unum pauperem palcat, & loris pedibus numinum porrigat. Hoc infuper Dquiqq Archiepifcopo promittente, quod omnes orationi· caule procul ipfe dirigeret, live videlicet Romam, live Turonum: ipfe autem Archiepifcopus profefturum fe ad B* Jacobi venerabilem tumulum, qui eft in Hifpania dilponcbat. His itaque tali modo reconciliatis, decretum eii, ut non mox paflim omnibua redderetur officium, led his dumtaxat, qui defileris eruditi, dc calli, & morum gravitate vidohonelli; exteris autem fufficeret, quod D land® ecrlefi® per divinam gratiam client rurfus iolcrti, a qua catenus fuerant divine fententi® fJce prscifi. Illi etiam ipfi, quibus mimftrandi licentia redditur, non ex male mercata veteri ordinatione admiflum reparantur officium, fed ex illa potius Beati Apoftolorum Principis efficacifflima auftoritate, qua *ia* Beatum Apollinarem repente ufus eft, dicens.* furge, inquit, accipe Spiritum Sandum, fimulque Pontificatum.

Ecce omnem difcretioois illius ordinem apttd Mediolanenfem urbem babitum, breviter expofnimus.· adhuc tamen utrum fedis apoftufic® judicio placeat ignoramus. Nos enim fi quid erravimus ad Petri magifterium corrigendi libenter accedimus^, dc rcuadationis opprobrium non vere- E mur. H®c eft enim illa, ut ita loquar, officina fabrilis, cui nimirum is, qui fabri dicebatur filius prsfidet: ad cujus regulam omnis mento moneta reducitur: ad cujus reftitudmis lineam quidquid ufpiam depravatum fuerit, reformatur, utrum aurem ego in recoDciliatiooe illorum er-i raverim, nelcio, unum autem per omnipotentis Dei clementiam fpero, quia poft tot jurationum genera, quibus archiepifcopus bec promifld firmarie, poft facramenta tam multiplicis populj per Evangelium data, -poft juramenta certe omnium clericorum ante fanftum altero literis, & proprio orc prolata. utricque ifl® bxrefcs fic ip

Hia

V — ill· crcleOa Um per argumenta provide coercitio A italic* tamen fedes bee spud fe rvtraâanda dif- — -,. - *rutSrt* n*' •Hr't· , M euftore Deo noAris femportbus cutlet: ft nlram panAo, an liai digne fint ex *>**o Cm^ fiat «d radivi*· certamina reparande. Apo- auAoritata fa· cenfura decernat.

«r CONSTANTINOPOLITANUM CONCILIUM

Ceafaatfa Lukuda Ctafiaatiaepe&aae Patriartba profile Aaaa io j 8. tafe'/n· as· *writer.*

ıμΓτ·«1Ï *LieSadie Beehjiaat CenfUMiaepalittnam adaeiaifiraadetu fyfeepiffe Mae* lojp. nwd/ajaa j V—i *fui carfa evaluit P. Capertu ia bJUria Obtentle/iea Patrianbanevt CeafUatiaapelitaaeraat defini vît.* 4« /awe, Jf *Ja/Gnte AjtatMaat diligeatiiu evfafrt , faputatiMeai Me fata aundtfaat Util· Itaifftt: aaat anna* 1058. ya/ *Cfateruat erat aatàu* 1567. O' *MfBieneae XII. Detevtbri vttnft ffatt , Ce^ianiiaae Hit jeta Jatraae elavaat rtfebat,* aedewya* *aaaa Jpnedaae babait, faaat bar traatftra ett eo- dm Jan Lotaelevii Itat.]. LU. IV. Senten. Spaed. IL* X64·

CONSTANTINI LICHUDIS

Seriptaai ia Spaede faSatlaiaut, dr prut *eriatiaaii.*

Ceaflaatiaat atiftraittat Dti artbitpifeepai.

Ctuftaaitneptlit, aeva Kma, & univtrfahi patriartba,

INter omnia alia majoris ecclefia* Dei jura & bona, nec ea qu· de fervis flatuere placuit, ab equitate ac decoro funt aliena . Nam quotquot horum quoque cedis piaculo polluti fuerint, ft intra facra ejus fepra pervenerint, adbibita commiferatioae recipiuntur- Et à morte quidem jpfos ecclefia materne pietate ficut ft alio*, liberat 1 verum eofdem ad fervitutem perpetuam, qu· cum eorum tota fe vita porrigit , pro fua confuetudine antiqua ceu divino quodam rigore damnet, facris ipibs monalleriis ac domibus religiofi* vendens , ut etiam fpe conceptam vitam ab beti liberam imperio furs excludant animis , ft ipio nomine fervitutis accufantem facinus ftimulum habeant, perque poenitentiam caedis turpitudinem expurgent . Itaque Demetriunr Titii fervura , «dis inquinamento pollutum , idque confeffum, veluti qui piaculum\«dis adnsiferit, ex mone prifeo bnc magna Dei ecclefia pe/ religiofiflimos defenfores, Demetrio Prieneofi epifcopo, xxrv. aureorum pretio perfoluto, fic vendidit: ut is omne dominium ft proprietatem ejus habeat , nec aliquibus quifquam mortalium fibi quidquam juris in eum vindicet. Simul per hanc diAatam ab £s feripturam religiofiffimos pro tempore antifiites epifcopatui illius hortatur, ut majorem in modum fahitis ejus curam gerant , ft Îux ad commodum ipfius, ft piaculi remiflionem peâant, imperent atque doceant . Non tamen eum fervili conditione liberare , nec ulli aufiot perfone vendere, per qusm e fervitute perpetua, ecclefiaftica pena eripiatur. Quippe fi nuntiatam aliquando fuerit, indicatum Demetrium libertate potitum; ipfe quidem irrogatum fibi jure fupplicium nou eAugiet, fed denuo per religiofiflimos Defenfores mdeiliflnn· fervituti , graviffimoqne labori mancipabitur ; epifeopatus autem multabitur, ut qui conflitutiones feriptas flocci fecerit ,

B **KONΣTANTINOT**

τ· Λ^χβiv.

Σημ^μβ ruvoJatfe, *ngj διῒλχ tyxAtyiarttiT.*

Kuneurtt^* ἰλῒμ Θ»ί «ρχ»·ı«·χ·χ#·

KwtfayTnwrfoftK, *ηβκ P'*ίμη* , W «'xa^Jurxdf «Îm*-

·W ar^Eπι τύ» «Xλων axayru», *nS»* τϊiτι Θιΐ - ». Mf^AjK sxχTusrferç *ioutiwn* i$ *tutXtSv;* •J* r** IwU» #¥Mirpjv« r» 1$ Jr*i/· Cζβ/ψ«, r« Jrxaft 1$. <prrevise q>Aere>s»*mr . eret *γβίρ* ıÇ *Τ»η»* ftevu μ/rw χρ»^<π, ıÇ nSv -- *tujriç* Carie *yufani; npaiif ni* »vμv«θ&. xJ θβv<7v μ$» ı'η'βτκ me *βλ·* λ«« *font μηπμύ , JhÀhjc ϋ Idwnü, τνμ^ reptannaffâ ri ininu* ζυp, «uni riu ·pχi- Oc» "μινλ/τ4·/4»άυ *^Tf rtfaàfttrt,* xanuxe* >« ÛMptnk, O«4wc *vperrtnyfai* Φ */àfiev atχ»κ ύπμ*&MM,* uc *at* »J tw *it ιλπϊΦ** eSirrs·» *fit** t›k *ifynitts* axCaAsrCv ,«$>-» T? ‹‹‹T? ιλιΓχ· *iyaefaiffyet* «V*C* *W*

vaeaa^atpica. x, mruv ûqtufrgjav 1W *Dmxst Uv* τϊ *μΐιάτμβπ φβΗκφ* ^gpsrôfS* tu, xJ c^a^epdCe-avnt, wnî w *eût'ta^ca*0»f** όζιϊβτν ak qjMtpTXâdra raw φ«η« *μMr^* à τϋ* Cha *μφάλη ϊιχλχvlA ità* Ai» *StinCtritMi (*-* Jtwv, ûapjrgk» sTATxewp Πμυπχ , *hi ta-* ροχρ yepwrjUMtibV xJ'. *irt* rêrevnùrâ Ist tst m- qwv X} *ntpeinm,* aî *μηlθ4* τόν* «ravtuv fis* ρov ακίθοτΗχ *aûri, r«p«yàe«* Jai *nunai'lif γρβφη ıζ xttri vφ* θ»»· φiλ*τ<*v/ srmaroK *iit* «υτχρ snrxerwy, ml· *it&ett ττ «ύτϊ* rAfor csmjgMi, <jd ni rnpec λυσιΗλΜv *χζαρvστv ri mnt'r» μύτη* rÿ«sXdC*> •*Stu n* >ƺ *Stifimtt. μH* xwpasÿer *rit* E JuAaacqc «tins V *ιλXθ^vv, μ^η *t«p«nMv* tfc «ρvσυvov, ô ı rnc J<xmx»c *iatàeg ri iwiteimertxà iatlfav Xu^inrut. « jfa wn* · βipχμ/#· A4θ*βI«> swpsp·· .tL±»£

xsnudrxfeu «κ /χφΑξη», <M. rxja^ivmit nfe λıv *itù* nSv θïMiλκϋτυν ZxJixav χβληυηΠη JaXrip, άαρυτόηı ossqpsrt'p. *ζιψMï^^ηηι U* A irtrxent, *tii τη yiΓρ^μ/^η «^rrrjrucu Sum^sK* rj !v χ«τυ qppw'c π»7«-mpesrak , ύ·β*

© ' \ «·

Ifav xdvormhb sf^wrinw* ·ρ·i «rarporfu A A eum, qui fervi dominus aliquando fuit, & ex··»·
CRtSti τὰ ycn ... ô' ₁tKπ ... *i eludendum omnem *in hvjutmodi* eafibua adfo. jAXSS»
|·|>. I TNUtMg qft' *itu/β «xoreXutss, TtS μηίβμϋι* *J!?Ua"
Xduss^m R» μϋ ullo modo corporali morte diftradus hic Deme. |ri,, m<le tf>aelqr, tut ab alia
·*/> trip* Iκ· perfona puniatur: hae ira fancita, dt cxclcfiafti-
M·ί4/ϊ* Αφπϊνμ·*, I>p W ™ ittqtvfÿin ιχ- co more perferipta, dtobfignata per bullam plum-
i>4rt«TMjJ iθ«<, $ <ψρ«^<·5ι»ηι tw Ite μ·λί- beam, data funt menfe Decembri, indiftwnis
βΐχ 0uM«rrf<ip, ιι4«5ïι μφί ὑΜιμβ^, ι'«ι. XH. anni VICIolCLXVIII à
npuSrtaK <0, trie Γφ££.

CONCILIUM ROMANUM ‹› CENTUM

Et tredecim epifeoporum, quo Berengarios barefi fua tertium abjurata, fidem catholicam tertio profeflus eft, & de eleftione Romani pontificis conftitutio edita fuit, anno domini ml ix. **tempore Nicolai papa II.**

Hinitu tfifttfll, ftnu ftrwrttnr Dtl, totnibot epifcipu telMnit, cxaAsfxe c/rre
leMB car^Emaa df *t/tfaltten itittdiBmm.*

Vigilantia univerfalis regiminis affiduam folicitudinem omnibus debentes, faiuti quoque veftra providentes, qua tn Romana fynodo nuper celebrata, coram centum tredecim epifeopu, nobis licet immeritis prafidentibus, funt canonice conftituta, vobis notificare curamus: quia ad faiutem veftram exeeutores eorum vos effe optemus, dc apoflolica audoritate jubendo mandamus.

I.

CiUlmlsi Primo namque, infpedore Deo, eft fiatutum, et ckdio Romani pontificis in potellate carei-C nulmm epifeoporum fit: ita nt fi quis apoftolica ledi fine pramtffa concordi dc canonica ele-Aiooe eorum, ac deinde fequentium ordinum refigiolorum, elerteorom & laicorom confenfu, lochronisatur, is non papa vel epoftoiiçus, fed apottaticus habeatur.

Ut monente' Romano pontifice, vel cujufcum que civitatis, nullus prafumat facultates eorum iavadere, fed futcefl bribua eorum referventur ta**.

III.

Mir· ■«·. X»*w^· <M·4*· Ut nullae miffam audiat presbyteri, quem fcitu concubinam indubitanter habere, aut fubintrododam mulierem. Unde etiam ifla fanda *(fnodat* hoc capitulum fub excommunicatione liatuit, dicens.* Quicumque facerdotum, diaconomm, fubdiaconorum· poft conftitutum beatu memoria pnedecefIbris noftri fandiffimi papa Leonis de caftitate clericorum, concubinam palam duxerit, rei dnftam non reliquerit, ex parte omnipotentis Dei, audoritate beatorum apoftolorum Pttri dt Pauli pracipimus, & omnino contradi- E cimus, nt miffam non cantet, neque evangeiium rel epiftolam ac miffam legat, neque in presbyterio ad divina officia cum iis qui prefata con- ditioni obedientes fuerint maneat, neque partem ab eccleGa fufeipiat, quoulque a nobis fententia fuper hujufmodi, Deo concedente, procedat.

IV.

Et pracipientes ftatuimus, ut ii predidorum ordinum, qui eidem prndeçeffori noftro obedientes, caftitatem fervaveruot, *juxta ecckfias* quibus ordinati funt, fient oportet rcligiofos clericos, fimul manducent, dt dormiant: dcquidquid eis ab ecclefiis venit, communiter habeant. Er rogantes monemus, ut ad epoftoiicam, communem ffilicct, vitam fummopere pervenire Audeant.

V.

Deinde, ut decima dc primida, feu oblationes vivorum dc mortuorum, eccleGis Dei fideliter reddantur a laicis.* dc nt in difpofitionc epifeoporum fiat. Quu qui retinuerint, a fanda ecclefia communione feparentur.

VI.

Ut per laicos nullo modo quilibet clericus aut presbyter obtineat ecclefiam, nec gratis, ncc pretio.

VII.

Ut nullus habitum monachi fufeipiat, fpem aut promiflsonem habens ut abbas fiat.

VIII.

Nec aliquis presbyter duas ecc|efias fimul obtineat.

IX.

Ut per fimoniacam harefim Semo ordinetur vel promoveatur ad quodlibet ecctsfiafticum officium.

X.

Ut cujuslibet ordinis clericos laid non judicent.

XI.

Ut de consanguinitate fua nullas uxorem ducat ufque ad generationem feptimam, rei quoufque parentela cogoofcj poterit.

XII.

(x) Concilium hoc menfe Aprili, dt in tertia Sept'maoa poft Pafcba habitum ex Nicolai II. p. RpUlolal· ad Archiepifcopum Rhemenfem colligitur; cx oftava autem Epift. ejufdem ad Epifeopo· Gallia dicitur a IS. *bu aidrUert CXIU. Cpfcofil, txtttfb MiMhu, & clrncil rtllxitfir, et Uitit tttonml*; quod repetit Nicolaus initio Adorum hujus Concilii m Immm V··— *"torele* r*rm n). Eprfapü. Verum ex Vaticano Codice mfia exhibiti in fubfcriptionibua bajus Concilii *non* referiuntur fubfcripti nifi <}. Epifeepi; hias forte legendum LXUI. loco CXIU. Bpifcopis in citatu locis Nicolai: frequenter enim hac nota L. exfcmitnr lqeo C. dc e converto. Ia hoc Concilio VVidoncm Archiep. Mediolanenfem ab Arialdo, & Landulpho Cotta Simomace labis infimulatem, Oddo vel Atto Novsrienfi· Epifeopus cum Aflenfi dt Taurinenfi BpiGopis defendere conatus eft ex Ughellotom.4. de Ep. Novarien. a.ql. Aderit infoper de Archieeilcopis Mediolanen. buncWidoncm tnterfaiffo huic Concilie, atque primo foco fabtcripfifle, uti ex s&u apud Vaticanam; veum» ex «Au infra exhibitis primo loco fubfcribit V. archiepifcopus Bomegradenfis patriarcha; non Mediolanenfia Archiep. qui ooUibi, faut nec Afltnfis Epitcopus Cubicripius legitur.

XII.

CHRISTI C

Ut lutu' uxorem (imul ficconeubmam habens non tomimunj:ct evdchz.

XIII.

Ut nulliis lairns ad quemlibet gradumecclefiailicum repente promoveatur : πili , poil,muiaium habitum LrcuUrem, diuturna convctfatione uner elerreo» *fueut* comprobatus .

Vos ergo fixe fic aha fandorum patrum ftattjta'fideliter & Chrifliana reverentia oblcivate, h vultis de lanftz Rcnunz ecclefix, & apoftolicse' ledis , pace & communione atque benedici>ouc **gaudere** .

Decretum contra Simoniacos

Dominu' papa Nicolaus f,nodo in bafilica Con* ilinim.ana praefidens, Jixit: Erga (imornalus nullam mile'icviJiam in dignitate (etvandam habendam efte decernimus ; led justa canonum (andrones, & decreta fandorum panum, eos cmnino damnamus , ac deponendos elle apoftolica auftornate fancimus. Dc its auietn qui non per pecuniam, fed gratis funt a fimontacis ordinati, quia qnxiho a longo tempore eft diutius ventilata , omnem * modum dubietatis ablolvimus : ita ut fuper h c capitulo neminem deinceps ambigere permittamus. Quia igitur ufque adeo hxc venenata pernicies hadenus inolevit, ut vix qux· ! bet ecclefia valeat repertri, qux hoc moioonon f>t aliqua ex parte corrupta : cos qui ufque modo gratis (unt a fnnoniacis confecrati , non tam Centura juftttix , quam intuitu mifericordir, m acceptis ordinibus manere permittimus: nili ferte alia culpa ex vita eorum contra canones cis exiilat. Tanta quippe talium multitudo eft, ut dum rigotem canomci vigoris fuper eos (urvare non pollumus, necciTe fit ut dilpcnlatoric ad pixcondefcenfioms ibidium noilios animos ad prxfens inclinemus, ita tnnen audoi itate iandoi uin apoftoiorum Petii fic Pauli omnimodis interdicimus, ne aliquando aliquis fucceiTorum noftioium ex bac noftra permiifione regulam (ibi vel alicui aflumat, vel pra-figat ; quta hoc non auftoritas amiquo'iim patrum jubendo aut concedendo promulgvit. (ed tempor . nimia ncccihias permittendum^ a nobis extorfit . De iztero autem (i quis hinc ;n pofteium , ab eo qt em fimomacum efte non dubitat, (e coniecrari perimlcrti; & coniecrator , fi, ucniecratus , non difparem damnationis (entcii- t am (obeat ; (ed uteique depolitus pcemtcntiam agat, fic privatus a propria dignitate perfiftat ·

Nihilo minus auftoritate apoftolica decernimus, quod lt) aliis conventibus nollns decrevimus : Ut fi quis pecunia, vel gratia humana, vel populari, (eu militari tumultu , fine concordi & canonica ckdione ac benedictione cardinalium epifeopotum, ac demde fcqucntium ordinum religioiorurn clcncorum, fuerit apoftolicr fedi inthromzatus : non papa vrl apoftolicus , (cd apoftatteus habeatur. hceatque cardinalibus *epifcopis,* cum ckgiofis & Deum timentibus clericis fic laicis, invaforem, etiam cum anathemate, fit humano auxilio, &. (ludio , a fed? apoftolica repellere ; fic quem dignum judicavcunt, ptxpouere. Quod fi hoc intra Uibrm pefretre nequiverint noftra audorita<e apoftolica extra Urbem congregati in loco qui eis placuerit , eligant quem digniorem fic utiliorem apoftohex feift perfpcxermt, concefta ei audontate regendi fic diiponendi res ad utilitatem fanftte .Romana ecclefix , (ecundum quod et melius videbiiur , juxta qualitatem temporis , quali uin omnino tnfhroriitaius (it

JUSJURANDUM QUOD IN EADEM Synodo jecit Bikengarius.

ANNO CHRISTI

Ego Beienganus indignus diaconus ecclefix itandi Mauritu Andegavenfis , cognoicens vetam fic apollolicam fidem, anathemati/o omnem bzieiim ; prxcipue , de qua hadenus infamatus lmn . qux aftiueie conatur , panem & vinum , qux m ahaii ponuntur, poft conlecrationem iokimmodo (aeramentum, &c non verum corpus & languincm Domini noftri Jetu Chrifti efte i ner polle lenfu*a'lter,* nifi in folo (aeramento, mani bus iacerdotnm traftari, vel frangi, *veMt fiJelium dentibus atteri. Contentio autem (anftx Romanx B ecclefix λ apoftoltcx ledi, & ore & corde profiteor de (aeramento dominiez menfit eam fidem me tenere , quam dominus fic venerabilis papa Nicolaus, & hxc fanda (yirodu·· audoritareevangelica λ apoftolica tenendam tradidit, mihique * ' firmavit: luilicet panem fic vinum, quz in altati ponttiitui , poll confccratioпem non folum (aeramentum , led etiam verum corpus fic (anguinum Domini noftri Jefu Chrifti elle · fic ieniualiter , non lolutn (aeramento, fed in vettate, manibus facerdotum tradari, fic frangi, fic fidelium dentibus atteri, jurans per (andam fie ho troufion Trinitatem , fic per hxc (acrofanda Chrifti evangelia . Eos vero, qui contra hanc fidem venerint , cum dogmatibus, fic (edatoribus fuis, rterno aC nathemate dignos elle pronuntio . Quod B igo ipfe aliquando aliquid contra hxc (entire ac prxdicare prxfumpfero : fubjaceam canonum (everitati. Ledo & perledo (ponte fublcripii.

Ad boc Colclham [pcflont tret Epiflola feqntnHr t Marlene In Fbc/Jura Anecdotoram torn. 4. 91. *idIfI.*

EPISTOLA HUGONIS ErisCOPI TRecENSIS

ad Batihblorr.ru Tuonenfem archiepifcopum.

*De cella Crcdonen/i m concil. Aanrano fab Nicolao P*P* Vindocinenpbul monachil afferta.*

BARTHOLOMÆO Domino ac venerabili 1 uronenfi archiepifcopo , EUSEBIO quoque Andegavcnfi epifeopo, necnon & GAUFRE- L)O cotmit cltriftianidimo, HUGO auguftxTrcconiin epifcopus quicquid cis eft utilius.

Quod vidimus atque audivimus , quod etiam cum aliis fratribus noftris Nivernenfi epifeopo HUGONE, aique Mcldenfi epifeopo V/ALTERIO m Romana fynodo determinavimus , hoc viva voce veritatis telbficamur. Vidimus namque in fando Romeno concilio quemdam ex fratrii hui S. Albini Andegavenfis , atque audivimus , loquentibus kilicet litteris ecclefix S. Albini clamorem adverius fratres S. Trinitatis Vindocinenfis ccrnobii, de quadam videlicet ecclefia S. Clementis Credonenli. Sed cum Vindocinenfium audiremus econira privilegium, relidente bonx me. motix papa NICOLAO, nos toraque (andaRomana lynodus partes Vindocinenfium juftirtimas diffinivimus , quod etiam viderunt & audierunt venerabiles noftrx ecclefix clerici , archidiaconi Gosbertus fic Antcllus, clerici vero Stephanus & Burdinus.

EPL

ANWO CHRIS П

EPISTÔLA HUGONIS

NiveroenGs epifeopi ad eumdem.

Ejefient argumenti.

B TurooenG archiepifeopo, E. AndegavcnG e pifcopo, A comiti GAÜFR1DO Hugo N· verneoGs epifeopus unicuique perpetuo felicitatis munus.

Preterito anno dum Roms -in fanda fynodo eOetnus, dubitabilis querela ad aures papa N. venit de «quadam ecclefia S. Clementis Crcdo-nenGs, quam fanâs Trinitatis VmdocinenGs ec-clefts fratres A S. Albini monachi invicem pro* ponentibus nobis, oflendenint. Papa vero plun- B bus iotastus, boc MeteoG epifeopo atque Tre. cafltoo, oecoon A mihi Nivernenfi, ACenoma-ScnG, atque AretenG A LiminenG feorfom eun-tibus indagari juflit, cui fupradida fecundum jus concederetur ecclefia. Nos veto ut ab utrifque monachis audivimus; idipfum papa retulimus. lofe vero io plenaria fynodo fupradiftam eccle-iiam S. Trinitatis ccenobio vindicavit: quoniam hoc judicavirr: quod nemo ferum quod tenet ab aliquo poteii dimittere ecclefis, nec alicui nifi per comealum illius a quo defeendit. Valete.

EPISTOLA WALTERI

Epifeopi MeldenGs ad.eumdem.

Ejnfdetn argumenti.

B. Turoneofi archiepifeopo, E. Aodegavis pre-iuli, ejufdemqtie civitatis G. Comiti VV. Mddcnfis humillimus (acerdos sternam in Do n^no falutem.

Anno preterite Homam perreximus, Deoque fuffragante fanâe fynodo interfuimus, ibique lo-ci coram papa Csnâs Romans EccleGs cuoâif-que patribus circumquaque in fide convocatis, querelam monachorum S. Albini contra fanâs Trinitatis monachos exagitatam audivimus. Quam fumftius pontifex venerabilibus epifeopis, videli-cet Nivernenfi, TrecacenG quoque, mihi quoque Meldenfi, AretenGque, CœnotnaoeoG, traâare ac veraciter difeutere, traâatam difeuffamque fus audientis fanâxque fynodi referri prscepit. Rem ergo a fummo pontifice conceflam a faoAis pa-tribus auditam Romans audoritate ecclefis con-firmatam, mandamus nullatenus fieri debere ir-ritam. Qiiod 1'i quis irritam fecerit, de Romans ecclefis anathemate credimus periclitari. Vale.

Nora Sivbkini BINtl.

N»»errt · p fcopoiu· 1"4,I",Z]n bac fynodo cantum Sc tredreim epifcopos (qua de caufa « Guitmundo eju» temporii noblliftimo irriptore generale concilium nominatur) authoritate «edit apofto-licae congregato» fuifle, Algaru· & Lanfrancu* teftantur. bbr.drie- ‹II», c. it. Verba Algari ifta funt: .gawd «» *certtui imootefiat fide-* t Bcre«g®-if *Andegavenfii breretici confeffto, auam de bntui ret catbolua fide fenpfit Roma prmfiente Nicolao pape*, dp corsas retain *tredtcim epilcofit furejnrandofir-mavit t ad medium deferatur*, Ac. Eodem pertinent ilia Lanfranci: *A beato memoria Nicole» totiui Cbrifiiani nominii fummo pontifice, & e centum tredeeim epifeopu* A·· csaci- l,l ‹;·«? *audita, examinatu*, atfar *damnata font*. Bercn-garium in hac fynodo confutatum, convittum Sc dam-natum effe, tertiaque vice ad communionem ecclefis receptum, Joannis Scoti ahorumque libro», quorum le* Aione corruptus fuerat, ccmbuflifle, fidei profeflronem ejufdem rogatu per Humbertum cardinalem conceptam edidifiê, A iuramento prsflito conbrmafle, conflat in primis ex fragmentis hifloris Francorum ad Glabrum appofitu, ubi bre (ummatim recenfita continentur his verbis: *Ωρα de caufa*, nimirum quod pofl hrreiim fe-eundo abjuratam, α fidei pcoieflronem iteratam, ad w

Amitum fuum, ut ait Gudmundur fupra nominatui, a. liquanto poli reveriu» fuerit, 4 *Nicolao popa Cetiocatue fiomam petiit, ubi in prufentia ejnfdem pepo df matta-* anno CHRISTI *latitant ad banc nefariae» develetur fuerat feOum*. (Lan-trancus in fuo contra Bereogarium commentario eum-dem compellans. ait *Igitur cam a fuodam Rrmeufi clc-rlio Romam perlurai Interar*, fcilicet Berengarii, *recite-tor legeret, intellecto food Jonnaem Scotum extolleret, epicbepum damnaret, communi de eucbarifiia fidet ndver-fentirti ^promulgate tefi tn te damnations fentenue*, Ac.) De taéiâ tum in endem concilio per ipturnmct Berenganum combuftione librorum, ifta Lanfrancus lub» jungens, ait, *beata memoria Nicolae. totiui Cbrifita-ni nominu fummo pontifice, & a Centum tredectm epifee-pir Renue audita, examinate, atfue damnata font. Tunc ‹pcot»e inclinato corpore, fed non beauliato torde, ignem areeudiX. a--------., aredio JenHl Cox- 'ilii in eum conjeci tod rebut omnlbni ... petribai fui pr* jentet e›ant traditam inuolabiliier fervetaram, veterem-iue doB›tnam tuam de corpore* Cr *Jaugtuue Domiai ab.il-la die alm noa prxdicaturum*. Berengarius igitur in hoc concilio ob eam hzreinn, quam de vera prsfentia cor-poris A fanguinii Chnfli domini male docuerat, conde-mnatus, poltulavit formulam orthodoxe fidei a Nico-lao pontifice proponi, qua, quid de veritate corporis A fanguinis Chrifti tenendum furet, contineretur rogatu Berengarii, juffuque pontificis accedente confcnplit eam Hutnbertus epifeopus cardinalis, omniumque alfenfu, tefle Lanfranco, legendam A confitendam tradidit Be-rengario; qui acceptam legit, ieque contenta credete non tantidm publice eft confetTu», *fed* etiam jurejuran-do confirmavit, manuque propria fubfcripfit. Nicolaus vero papa gaudens de ejus converlione, Jusjurandum e-jufdem feriptum mifit per urbes Italis, Gallis, Ger-manis, A ad quscunique loca fama pravitatis illiut C pervenire potuerat: ut ficut ecclefis fcandalnats prius dolebant de ipfo averso atque adverfo, ita de eodem poftea converfc gauderent, A Deo gratias agerent. Quibufnam autem verbis conceptum fuerit ejufmodi Be-rengarii jusjurandum, hic ex Lanfranco deferibendum, A exhibendum putamus. Sic fe habet: *Ego Berengariut* Ac. ut fupta.

hdc» proh

p,·l‹(T··.ı

f.iiplitHui

Sed a concilio libere dimiflus, tantum abeft ut jura-te promiflioni A fidei profeflioni fteterit: ut potius eam-dem impugnaverit. Nam, ut abunde docet Lanfrancos, poft hoc concilium. ubi qus vellet feribendi liberam facultatem naftu» effet infelix, fcnpfit mveftivam ad-verfus eam quam in eo concilio legit, probavit, jura-mento firmavit, atque fubfcripfit, fidei catholice con-feffiooem, converfu» in Humbertum qui eam fcripfiffet, A Romanam ecclefiam, cujus audoritate feciffet. Qpod dum Lanfrancos cognoviflet, mox fparfo veneno para-vit antidota, feribens ad eumdem Berenganum, egre-D glum commentarium, quo arrogantis berefiarche arro-gantiam retundit, etrores refellit, fallacias diflolvit, A blafphemlu redargute. Advertas eamdem virulentam Berengarii kriptiooem non folum Lanfraocus, fed etiam Gu'tmundua, Algeru* Ctuniacenfie monarbut, A Albe-ncus Caffinentia diaconus, fcripferunt. Epiftola qus-dam eodem argumento contra Berenganum a fando VVorphermo abbate hujus temporis audore confcnpta extat apud Sunum in vita ejufdem VVorpbermi qua pratter hanc enarratur A redarguitur alia bsrefis ejuf-dem Berengerii negantis Chnflum ingreffum efle ad di-fcipulos januia claufia, ideoque evanaeticam veritatem plane contemnentis. Quid quod ipfe Deus e calo mi-raculis Berenganum confutant, Petrua Damiani mept-ftola ad Defiderium Caflinenfem abbatem refert, quod mulier quodam relotyp» habens virum de adadtevio fu-fpedum, alterius coniilio bofliam confecratam a facer-dote fibi quafi coosmunicaturs porredam acceperit: qua ufque ad medietatem in carnem converfa, altera me-£dieta« in fpecie non fuerit mutata. Hem quod facerdo-ti cuidam mter facrificandom de veritate corpora A fanguinis in eucbariftia dubitanti, boc eodem tempore accidit, ut dum facram bofliam frangeret, rubra pror-fus ac perfeda cato inter ejus manus appareret, illiuf-que digitos cruentaret. Hsc ex epiflola Petri Damia-ni Baroniua.

B‹i‹*g»n» ·›·'·* «· B*···

B«rr›((riM refellitur JLaeheer·, ·liligM ûn prone,».

Hoc eodem concilio de eledione Romani pontificis edita eft conftitutio, qua ad gratiam referendam regi Henrico, cujua ope, proxime procedenti fcbifmati fimi impofitua, redditaque pace ecclefis Romano pontifex conftitutus fuerat, decretam eft, ut pontifex quem cle-rus primum fuia fuffragiis elegiftet, imperator favore fuo approbaret: fm vero per bella aut feditiones id cl·· ro"facere non liceret, tunc ipfe cleros refunderet libe-ram eiedionem m imperatorem: quemque vellet ipfe non fuo, fed cleri nomine eligeret, eiedumque contra

Da ·!*«›·'

ANNO CHRISTI 1059.

Ichalmatico* fedi» invadores defenderet. Hoc privilegio automate apoftolica zdihcatione® ecclefue imperatoribu» concello, dum miniftii rrjii ad defttuftionem ecclefue ejufdem abuterentur, ipfo jure *privari* meruerunt! Natn quod ad vitaada ichiimata lalubriter fuerat mdiHitum: nequitia pnncipum converfum til ad excitanda fch'dmata deteriora quam unquam fuerunt, u' P^tfbit uifra in creatione Cadaloi & Gutberti duorym pellilenlirtimorum pfeudo-pontibcum. Ipiam conftitutionem, qu* apud Gratianum capite, In nomine, diff. »}. exist, Deu (edit, presbyter cardmalu tituli fanftorum apoftolorum, m libello quem contra invitotes limoniacos atque Ichtfmaticos paulo poft edidit, quando Guiberti fchifma vigeret, labefjaftatam atque a fchifmaticu additione corruptam elfe otlendit, apud Baronium anno 1059. Tener conftitutionis ifte eft:

CAiiflnxno iwdGraiK cMlal û corrupi».

In nomine Domini noftri fit Salvatoris Jefu Chnfti. Anno ab incarnatione ejufdem millefimo quinquagefimonono, mente Aprili, indidione duodecima, propofitis facrofandis evangeliis, piafidaite quoque reverendifiimo ac beauflimo Nicolao apoftolico pap.1 In bafilica Lateranentis patriarchii, quz cognominatur Conftanliniana, confidentibus etiam reverrndilTimis epifeopis, abbatibus, presbyteris, diaconis, idem venerabilis pontifex auctoritate apoftolica decernens dc eledione lummi pontificis inquit.- Novit bcatitudo veftra, diledillimi fratres eoepifcopi, inferiora quoque membra Chrifti non latuit, defundo piz memoriz domino Stephano prrdecelTorc noftro, lute apoftolica (edes, cui auflore Deo defervro, quot adierfa pertulerit, quot denique per fimomacz hzrefcos trapezitas repetitis malleis crebrifque tunfionibus fubjacuerit: adeo ut columna Det viventis jamjam pene videretur concufta nutare; fic fagena fumnu pifcaions, procellis intumefcentibus, cogeretur in naufragii profunda demergi. Unde, fi placet fraternitati veftrz, debemus, auxiltante Deo, futuris cafibus prudenter occurrere, fit ecdefiaftaco* ftatui, ne recidiva, quod abfit, mala przvaleant, przcavere. Quapropter inftrutU pxzdeceiTorum noftrorum, aliorumque fandorum patrum audontate, decernimus atque (latuimus.* ut abeunte hujus Romanz univcrlahs ecclefi* pontifice, in pnmis cardinales rpiteopi diligenlliffime fimul de elcdione traitantes, mox * ipfi clericos catdmales adhibeant, ficqtie reliquus clerus, fic populus ad confenfum novz ikdionis accedat, nimirum prreaventes, ne venalitatis moibus aliqua occafione fubrepat. Et ideo religiofiftimi viri prrduces fint in promovenda pontificis elcdione, reliqui autem (equaces. Ceitu- ve-O atque legitimus electionis ordo perpenditur, fi prrfpe&is diverforum patrum regulis, five geftis, etiam in illa beati Leonis pixdecefloris noftri lententia iccolatur: Nulla, „ mquit, ratio finit, ut inter epiteopos habean„ tur. qui nec a clericis lunt eledi. nec a ple„ bibus expetiti, nec a comprovincialibus rpifco„ pis ;uin metropolitan! judicio coniccrati. Quia vero iedes apoftolica eundis m orbe terratum przleitur ecclefns, atque ideo fupra le metropolitanum habere non poteft. caidinales epifcopi procul dubio metiupolitani vice funguntur, qui videlicet eledum epalcopum ad apoftolici culminis apicem provehant.

mani junli-

Chnfti

Eligatur autem de ipfius ecclefiz gremio, fi repentur idoneus; vel fi de ipfa non invenitur, ex aha affumatur.- falvo debito honore fit reverentia diledi hlii noftri Henrici, qui imprxfentiarum rex habetur; fic futurus imperator, Deo concedente. fperatur, ficut jam fibi concedimus; fic fuccetlonbus * illius, qui ab apoftolica fede perloiialiter hoc jus impetraverint. Quod pravorum atque iniquorum hominum na perverfitatis inva-

· foccclle-

A Juerit, ut pura, fincera, atque gratuita fieri in Urbe non poflit eleftio: cardinales epifcopi cum rcligiofis clericis, eaiholicifque laicis, licet paucis, jus poteftaiis obtineant eligere apoftolica fedis pontificem, ubi ' congruere viderint. Plane poftquam eledio fuerit lada, ft bellica ternpellas, vel quahfcumque hominum conatus, malignitatis (ludio reftiterit, ut is qui efeihrs eft in apoftolica fede juxta confuetudindm * auftofizari non valeat: ciedus tamen, ficut venis papa ob tineat audoritatem regendi Romanam ecclefiam, & dtfponçndi omnes facultates illius. Quod beatum Gregotium ante fuam confccrationem fecif fe cognovimus.

ANNO CHRISTI 1059.

* «drfivci· ttvi JudiC*.

imhroni' tin Ita A U Fari

B Qpod fi quis contra hoc noftrum decretum, fvnodali lententia promulgatum, per fedittonem, vel prziumpiionem ' quolibet ingenio eledus aut etiam ordinatus, feu inlhrtyrizatus fuerit: audoritale divina, & fandotum apoftolorum Petri β Pauli, perpetuo anathemate cum fuis auâortbus, fiiutonbus fic ifquacibus, a limine fandz Dei ecclefue feparatus, abjiciatur ficut antichriftus, invafor, & deftrudor totius Ghriftianitatis. Nec aliqua fuper hoc audientia aliquando ei refervetur: fed ab omni ecclcfiaftico gradu, in quocumque fuerat prius, fine retradatione deponatur. Cui quifquis adhat ferit, vel qualccumque tamquam pontifici reverentiam exhibuerit, aut in aliquo eum defendere prsefumpferir, pan lententia fit mancipatus.

* «ut illdt aum.

C Quifquis autem hujus noftrfc decretalis fententic temerator extiterit, & Romanam ecclefiam fua prxfumptione confundere & conturbare contra hoc ftatutum tentaient, perpetuo anathemate atque excommunicatione damnetur, fit cum impiis, qui non refurgent io judicio, reputetur. Omnipotentis fcilicet Patris, fit Fihi » & Spiritus fandi contra fe iram fenliat, fit fandorum apoftolorum Petri & Pauli, quorum ecclefiam prrfumit confundere, in hac vita & in futura furorem lentiat. Fiat habitatio ejus defecta, & in tabernaculis ejus non fit qui inhabitet. Fiant filii ejus orphani, & uxor ejus vidua: commotus commoveatur ipfe, & filii ejus, & mendicent, & ejiciantur de habitationibus fuis.

D Scrutetur fenerator omnem fubftantiam ejus, & diripiant alieni labores ejus, orbis terrarum pugnet contra eum, fic eunda elementa fint ei contraria; fit omnium fandorum quiefeentium menta illum confundant, fit in hac vita fuper euin apertam vindidam oilendant. Obfcrvatorcs autem hufiis noftri decreti omnipotentis Dei gratia protegat, fic audoritas beatorum apoftolorum Petri fit Pauli ab omnium peccatorum vinculis abfolvat.

Nicolaus epifeopus fandz fit apoftolkz Romans ecclefi*, huic decreto a nobis promulgato fubfcripfi.

Bonifacius Albanenfis, fubfcripfi.

Humbertus fandae ecclefiz Silvz Candidz, fubfcripfi

Penus Oliienfis, fubfcripfi.

Ei cxien epifcopi numero LXXVI. cum presbyteris fit diaconibus fubfcripfenmt

£x-

ANNO chhisti

Extat hot decretum relatum ab duHore Cbronter Farfenfit, qui vivebat circa exttumfeeult XI. quod chromeon dedit Muratorlul Ker. Italic.Tom. 11. par. II. peg, 645. In to vero'nonulla variant ab tdlto hie <J in jub/criptionibui ex quMxi v.t-ruentei bit danda1 cenful, Ikj.ripto tamen prim fera integro exordio, m yaw variante! enitent. Igitur poft illa verba Archiepifcopis/c lego in eodem codice.

EPifcopis, Abbatibus, feu venerabilibus presbyteris atque diaconis. Item venerabilis Pontifex auftontare apoftolica decernens de elcébone fummi Pontificis inquit: Novit beatitudo^eftra diledifffimi fratres & coepifcopi, inferiora quoque B Chrifti membra non latuit: defuncto pic memo ri® domno Stcphano dcceflore noftro, hzc apaftolica Cede» cui Deo auflore defervio quot adverfa pertuletit, quod deruque per funooiacæ hrrefis trapezitas, repetitis malleis, crcbrifque tunfionibus (ubjacuerit: adeo ut columna Dei viventis jam jam pene videietur loncufla nutare, & lagena'fummi pifcatoris procellis intumelcrntibus, cogeretur in naufragii profunda fubmergi. Unde fi placet Fraternitati veftra: debemus auxilianle Deo futuris cafibus prudenter occurrere, & ecclefiaftico flatui ne rediviva (quod abfit) mala pnevaleant, mpofterum providere. Quspropter inftrudi pratdcceilorum nolborum aliorumque SS. Patrum auftontate decernimus atque liat ut mus, ut obeunte hujus Romans univerfalis Etclefix Pontifice, in primis Cardinales diligentiffima fimul coofideratione traitantes, falvo debito honore & reverentia diledilfimi filii nolit i Heinrici, qui in prefenuarum Rex habetur, & futurus Imperator, Deo concedente fperatur, ficut jam mediante ejus nuntio Longobardi® cancellario IV. conccflimus, & fucceflbrum illius, qui ab hac apoftolica fede perfonaliter hoc jus impetraverint ad confenium novx eledionis ac* cedant; nimirum prreaventes, ne venalitatis morbus qualibet occafione fubrepat,* rehgiofi viri cum (çreniiTimo filio noftro Rege Hcinrico praeducés fint in promovenda Pontificis eleibone j reliqui autem fequaces. Elidant autem dc ipfw«D Ecclefie gretnio.* fi repemur idoneus, vel fi de ipfa non invenitur ex aha aftumatur. Quod fi pravorum atque iniquorum hominum ita perverfitas invaluerit, ut pura (incera atque gratuita eleâio fieri in urbe nou poibt, licet pauci Tint, jus tamen poieftatis obtineant eligendi Apoftolicx fedis Pontificem, ubi cum invîftiflimo Rege congruentius judicaverint.

Plane poftquam eleâio &c. *nt eft m editu.* ÎA

A *Poft jnbfcnptconti m codice Vaticano 19S4 jcrtp tum eft boc decretum. Quod an buiuifii, an altertui concilii, incertum eft.* ANNO

Si quis lucus juramentum violando prophanat quod debet regi vel domiqo-luo; ejuique regnum dolofc atque perverte tradavenr, in chullum Domini manum milerit; priur ixculum relinquat, arma deponat, & 111 monafterium eat, fic fei viat ibi cunctis diebus vita: fux. Si quis epifcopus., aut presbyter, aut diaconus, aut deiicus, con filium dederit, & hoc etiam perpetraverit.* ab officio deponatur, fic ad exitum vitx euchariftiam corporis fil fangu/in Domini percipiat.

Contra fimoniecai in hac fynodo conjtitutum edidit, ex fuo G'alianui\^> ia fuee fcfuuniur m jdo libro decretorum dejcripfil ıßıı verbii

Statuimus decretum de limomacis tripartita hac refi, id eft, de fimomacis fimomace ordinantibus, vel ordinalis; & Je fimooiacis fimomace a non fiinoniacis; fic de timoniacis; non fimoniace a fimomacis* Sunoniaci fimoniace ordinari, vel ordinatores, kcundum ecckfiafticos canones a ptoprio gradu decidant. Simomaci quoque timomace a non iinwnucu ordinali, fimiliter al officio male accepto removeantur. Simoniacos autem non fimomace a fimomacis ordinatos mifericotditct per manus impofitionem pro temporis necctlitate in officio concedimus permanere. *Et inferlui:* Dc extero (latuimus, ut fi quis in poftcrum ab co, quem fimoniacuin efle non dubiCtat, fe confeçrari permifent: fic conlecrator fic confecratus non diipaiem damnationis ientemtiam fubcant, IcJ uteique depofitus pœnitentiam agat, fic privatus propria dignitate perfiftat. *Et Jec/uen-ll caplte ita:* Erga hmoniacos nullam mitericor. diam m dignitate fervanda habendam efle decernimus.* fed juxta canonum (anâioncs, fie décida lautiorum patrum, cos omnino damnamus, ac deponendos elle apoftolica auctoritate fancimus.

comr.i.»' *aitioitm* S,' i.o p '»

ILtSenut ap»4 Gratianum. De bii etiam petrut Damiani m epi/fola ad Fiereniinoi, cum ab eodem Nicolao pantifiie ait m boc coacdio d-crctum editum contra Jimottiacor. tr/fatur bu ve'bii. Conftitutum eft in Romano, fanftx nxmorijB Nicuho pontifice prxfidente, concilio, ut quicumque per eo» (*nempe timoniacoi*) eatenus fuitfen€ ,n CU|U*I,!*' ««>^·«'«· Sr4du' pmmot,. percepn honoris mmiileno permanerent: extunc rero & deinceps, quicumque fe paterentur a limoiuacu provehi, nihil remtu» deberent ex ea promotione lucrari, dc hc miniflrandi jura deponerent, tamquam li haec nullatenus percepirtent. *Ita ibi.*

Dim T' El

' Prac'puum i.Ium grapalorum, qui ytngiic Ipolinm mtu-Ierat, Gerardam comilrm Galen, m bac eadem 'ijnodo ex.cmmuni.atum afi:mat Petrui Damiam in defcnpone K,omanæ ecdepa- odverfui regium .Advocatum, fuam in-j>a ub Alexandro pojitam inveniet.*

* * *G.C.* Epiiloi* ad epilcopo» Galhx fuperiu* deferipta, edava mtrr Nicolai epillola», ad hoc concilium peremet. Omnino videnda.

AD CONCILIUM ROMANUM

In caufa Simotiiawrurn. Cl incontimntlum clericorum 4 Elicolao papa II. & CX11I. epifeopu Anno 1059· habitum.

ADDITI*σ.*

COI. LECTORIS PRAEFATIO.

t. h,Ffi p·»· ·>>

A celebre boc Romanum concilium additamenta datarut, m ipfo flatim limine difeutienda nonnulla XX etnfec', <l«« ab eruditu otatie noftrre Jcriptonbul in dubium revocantur. De numéro Epifeoporum con cilio aftidantium .imbigit coileHor Venetul, quod epifeoporum Jubjcriptionel ex Vaticano codice α Labbeo produfla ntmntji nomma lnum <7 fexaginta exhibeant·, quare librariorum m.uria CXUI.pro LXIII.fcri. ftum

prtrw tn adlirbujar amesite i*J»>t*inr. Sed variorum codicum fimmus in numero CXÎII. tpfcoporum owsn ^ani* lemonflrat . $-/, b mutilum eflb bum Vaticanum catalogum ANNO conflat ex fubfcnptionibus, pm; ex Af. J. asdice Martelnus acaepit , & ego ex iUo jnferius dabo; in bis rwm ■«>»« fwW«m epifcopos„1* leguntur, fceflra in Vaticano qnarenda. Muratorim pariter amligerefe profitetur, num WI fiat qua dt bac fined» terret Anulpbxr, qui res Mrdiolanonfes bujus atari,, »<- r-* e ft remota, fcribebat. Tradit enim , Cuidonem Mediolimenfem arcbiopifcepum a S. Arlaldo de fl. manla tn fined» acctfalum, b eb epifeopis Neverittfi, Afitsfi, b Taurineilfi definfim in gratiam Pontificis admiffum primant in fiffiono letent obtinuiffe . Nufpsam enim , elt Muratorixs, inter toxcilli patier Guide apparet: frufira *tient in catalogo Vaticano quasar Aflonfem, b* Taurinanfem epifeopo, . Sed & bas ambiguitate/ tollit calalogur a Martenio prod*fas, in quo prfi cardinales flatim fi offert Guido •rchiepifcopui utique Mediolanonfis, quamvis fedis nomen ibidem non ltgstur. Bfi etiam ibi inter patrer Rofredu» Aftcnfis epifeopus ; eft GumbcrtusJPaulinoncnt» ; quia nominis larva tegitor Cunipertus Taurine^fis , facile detegenda! en collatione indicii Vaticani , in que efi Cumbciius Mâurincniil. ftet ergo verita/ eornm, Arnulpbos fcrijfit, μιηρ/η un nego bfloricum illam fabtqfis clericis addi-fam quadam farto ad grattam fcripfiffe, b narrationem Juam ita inftitncffe, ut plat favori, quam veritati daret. Verba ejus infra dabutUur.

dUa bujus conctlti aped Labium mella faltem sntegra fiperfint, qxOrube defefam maxima parte fupplent Utera Nilblai pontificii excyclica ad omnes catholico, epifcopos , in quibut canones finrulo, in epitomen contralto, attingit. Hat ipfa, literas nufas ego fim m vetefio Piflorstnfi codice nUembranaceo face-II, nt arbitror, XII. m quo colleHio canonum exhibetur ; ad extrema» vero pagellarum oras bine inde' adferipta font eadem mana canonica quadam finiilone, pontificem, b conciliorum ad rem , de qua lvotradiat, congeltentes. Hac sgstur Nicolai II. epiftola ibidem je offert, non quidem ad omnet epifcopos, fed ad juffraganco, Amalpbitana ecclefia dtrtfa, in qua licet eadem narrat, b iifdem Verbis ac in encyclica ad omnes epifcopos, qnadam tamen balet additamenta,,five tir, ad qnos dirigi ila congrnentia, five etiam cononibns magis explicandis opportuna.

Poftrema jtandem inter bac additamenta claudant fnbfcriptioner , protêt ex codice Mi. Floreficnfi dedit Martene Vet. Monam. Torn. Vît. pag. 60. qutbxs parallelas exbibeo eafdem ftebfcrsptienes cx f^aticano codice a P. Poffmo depromptas, b a Labbee valgatas.

CONCILII ROMANI

CANONES.

Kicolout tpifiopdt Jtrvut fervorum £)ti omni but epifeopis ^dmalpbitana ecclc/sa fuffraga ncis, cunHoque clero , & populo falutem ca-rtfnata, tr benrdiflientm apoftolicans.

TTIgilantia univerfaiis regiminis afii-V duam (olicitudinem omnibus de* bentes, falutis quoque veflrx - *casfa pra-ngativee dilcflionis coriffrmi confratrts noftri orcbitpifcopi veftri fpccialiter* providentes , qux in Romana fynodo nuper celebrata coram 113· epifeopis, nobis licet immeritis przfidcDtibus, funt canonice inftituta, vobis notificare curamus, quia ad falutem veftram exeeutores eorum vos elfe optamus, & apoftolica authoritate jubendo mandamus.

Primo namque infpc&orc Deo eft ftatutum * ut fi quis apoftolic» fedi fine concordia, &. canonica cledione, ac benedi&ionc cardinalium epifcoporum , ac deinde fequentium ordinum religioforum clericorum * intronixatur non papa vel apoftolicus * habeatur.

Et ut moriente Romano Pontifice , vel cujufcumque civitatis nullus prxfumat facultates eorum invadere, fed fucceflori-bus eorum ferventur integrat.

Ut nullus mittam audiat presbyteri , quem fcit concubinam indubitanter habere, aut iubinbrodudam mulierem. Unde ipfa prima * fynodus hoc capitulum fub excommunicatione flatuit , dicens : Quicutnque Sacerdotum, Diaconus , vel Subdiaconus poft conftrtutum B. Mem. prxdeceftorjs noftri Leonis papx de caftitate clericorum concubinam * duxerit, vel duftam non reliquerit ex parte omnipotentis Dei, authoritate beatorum apoftolorum principum Petri, & Pauli prxeipimus, & omnino contradicimus, ut miffam non cantet, nec epiftolanr, nec evangelium ad mittam legat, neque in presbyterio ad divina officia cum his , qui prxfatx conftitutioni obediences fuerint , maneat; neque partem ab ecclefia fufeipiat , qüoufque a nobis fententia fuper hujufmodi Domino concedente procedat.

Et prreipientes ftatuimus, ut hi prz-di&orum ordinum, qui, eidem przdeceffori noftro obedientes, caftitarem fervavdruot, juxta ecclefias quibus ordinati funt, ficut oportet reiigiofos clericos, fimul man-ducent, & dormiant & quidquid eis ab ecclefiis competit, * communiter habeant.

Et rogantes monemus ut ad apoftolicam, fcilicet communem, vitam fummopere pervenire ftudeant, - *quatenus perfe-faonem tonfecuti, cum bis, qui ccntcfimo difantur, in ca/qfti patria mertantur adferibi.*

Denique ut decimat, & primitiae, feu quzeumque oblationes vivorum, & mortuorum ecclefiis Dei fideliter reddantur a laicis , & ut in difpofitione epifcoporum

anno Christi · M.'''/. uhh.

rum fint * *fecundum canones m/lrtbuenda* , 9ua' 9U* retinuerint, a fanâc ecdclie gremio feparencur.

Ut P^Γ laico* nullo modo quilibet ciericua, "aut presbyter obtineat ecclefiam, nec gratis, nec pretio.·

Ut nullus habitum monachi; fuicipiac fpem aut promifiîonem habens , quod abbas fiat.

Et ut per fimoniacam hxrcfim nemo ordinetur, vel promoveatur ad quodlibet oflScium ecclefiafticytn.

P.J i' Ut cujuslibet ordinis clericos latci non judicent, * >a« *de eccleflis ejiciant.*

Ut de confanguinitate fua nullus uxorem ducat ufque * generationem lep- Atimam , vel coufque parentela cognolci poterit.

ANNO CHRIS ri

Ut laicus uxorem fimul, & concubinam habens non communicet ecclefix.

Ut nullus laicus ad quemlibet gradum ecclefiaflicum *repente* · promoveatur, nifi *prius* · mutatum habitum fxcularem diutina converfatione inter clericos fuerit comprobatus. Vos ergo hxc & alia SS. Patrum llatuta fideliter, & chrifliana reverentia oblcrvate, *6 '"hominatirn I'U, qua vobis archiepifcopus vejitr practpit injpnodo^quam apud vos habuit primo anno ordinatius fua ,* h vultis de fandae Romanx ecclefiz, & apoftolicx fedis pace & communione , arque benediélionc gaudere V

Gefta efia «n *bac flnodo narrat Arnulpbm Hiftor. Medial. llb. III. cap. XIII. bn verba :* Ecce metropojitanu» velier prar /olito Romanam vocatur ad fynodum . Abiit , fed contra vrftros affedus profper fit itli ad cunila fucceflus. Decibilitcr equidem tradatur ab Apolloiico tunc Nicolao .cujus dextro pofitus eil in przfenti fynodo latere . Ad quem accufandum cum Arialdus ille delator affurgcret, protinus cx adverfo liantes Aflenfis , Novarienfis, &Taurincnfi», ac reliqui fuhraganei prrlule», coram omni ccetu falfidicum ilium fcnpturarum authoiitate refellunt. Sicque confutatus ab omnibus rcledit in terra confufus . Proinde awhiepiicopus cum promitteret domno Papa: de^*inceps obedientiam , accepto abeo annulo spoftolicz gratiae, ac totius poteflatis ecdefiaflicz , rediit gloriofus in omnibut.

SUBSCRIPTIONES

Eκ Codice Faticano apud Labbcuu» .

i Nicolaus epifcopus fanâz caiholicz & apoflolicz Romane ccclefiz , huic decreto a nobis fic fuperius legitime promulgato lubfcripfi .
x Bomfacius Dei gratia Albanenfis epifeonns.
j Ubertus epifcopus Sylvz candidz ecdefiz.
4 Petrus Ollienfis epifcopus.
5 Petrus Laricanus epifcopus.
Hujuimodr Romani epifcopi fubfcripferunt cum
6 Johanne Poriuenfi epifeopo.
7 Johannes Cardinalis muli Sanfli Marci
8 Leo Cardinatis tituli S. Damafi.
9 Cardinalis tituli S. Mariz trans Tiberim.
10 Defiderius Cardinalis tituli S Cecihz.
Hujufmodi fubfcripferunt
11 Mancinus Diaconus.
Ii Creicemius Diaconns.
13 Amarigus Diaconus.
Hujufmodi Diaconi S. R E. fubfcripferunt.
14 Htldebrandns monachus & fubdiaconus , & czteri Romauz ccclefiz lubfcripierunr.
15 16 V. archiepifcopus Bomegradcnfis patrisrcha .
17 Ugo Gryfopolitanus archiepifcopus
18 Hildeprandus Capuanus archiepifcopus.
19 Uldericus Beneventanus archiepifcopus.
20 Ulphanus Salernitanus archiepifcopus
Hujufrnodi fubfcripferunt.
21 Johannes epifcopus Salsipenfis.
22 Johannes epifcopus Tiburtinus.
23 Rotandus epifcopus Sutrmenfis.
24 Eilardus epifeopua & abbas S. Pauli I
25 Leo epifcopus Cajetanus.
26 J. epifcopus Fumanenfis.
27 Pandulfus epifcopus Marficnfis.

£x Codice Floicficnh upnd Martem.

1 Ego Nicolaus epifcopus iandz cathohez , dt apollolicz Romanz ecdefiz , huic decreio » nobis, ficut fuperius legitur , promulgato fubicripfi. (4)
2 Bonifacius Dei grana Albanenfis epifcopus fubfcripfi.
3 Hubertus Syl<z candidz epifcopus fubfcripfi.
4 Petrus Holiicqlii epifcopus fubfcripfi .
6 **Johannes Portuenfis epifcopus fubfcripfi.**
7 Johannes cardinalis tituli S. Marci
8 **Leo cardinalis tituli S. Damafi**·
9 **Uvius tituli S. Mariz trans Tiberim**
10 **Defiderius cardinalis tituli S.** Ccciliz.
Hi omnes fubfcripferunt.
it **Mancinus archidiaconus.**
11 **Crcfcentius Diaconus.**
13 **Amantius Diaconus. Omnes S. Romanz ecclefiz fubfcripferuni.**
14 **Hddebrandus monachas diaconus & czteri Romane ecclefiz fubfcripferunt.**
£i; **Guido archiepifcopus.**
16 **Dominicus Gradeafia patriarcha.**
17 **Hugo Cryfopolitaous archiepifcopus.**
18 **Hillebrandus Capuanus archiepifcopus**
19 **Voldencus Beneventanus archiepifcopus**
20 **Alfanut Salernitanus archiepifcopus**
Hi omnes fubfcripferunt.
11 **Johannes Sabinenfis epifcopus**
22 **Johannes Tiburtinenfis epifcopus**
23 Rotandus **Surrinenfis epifcopus**
24 **Alaidus epifcopus & Abbas S. Pauli Rotnz**
25 **Leo Gajetanz epifcopus**
26 **Johannes epifcopus Terracmcnfis**
27 Pandolftr. **Marficnfis epifcopus**

*8'At-

Mjecl bis vartautrl ex Chronico Sarfclefl dc fuo /tepende («) Ftrf. ,td. dt JRoœani Ëpifcopi V. idcK Ac.

anno CHRISTI

Cm Ctdtcr Vatieane apnd LaHenrn.

fy 18 Atto epifeopus ReatenGs.
19 Dominicus epifeopus VabenGs.
30 Pahunbtis epifeopus SuranenGs.
31 P. epilcopus Caflellanenfts.
31 Johannes epifeopus 'Psvenfis.
33 Lodokus epifeopus Amiterninus.
34 Hermaonus epitcopus Caftellanus
33 Henricus epifeopus Spoletinus
36 Maginandus epifeopus ArbinenGs
37 Gottifredus epifeopus AvellanenGs

38 UUericus epifeopus Firmentis
39 Berardus epifeopus Etculanus
40 Hugo epifeopus Camerinentis
.41 Hugo epifeopus Numantinus
41 Franfmundus epifeopus Fefulanus
43 L epifeopus Suanar
44 "Nofredus epifeopus Senenfis

4J Vido ep...........
46 P. epifeopus WlturnenGs
47 Benediâus epifeopus Suefanus
48 Azo epifeopus Fulinenfis
49 P. epifeopus Apicrenfis
jo Girardus epifeopus Rofelanus
ji Anfelmus epifeopus LunenGa
jj P. epifeopus Penfarienfis
J3 Adulfinus N. epifeopus.......
J4 Rodulphus epifeopus Eugubinus
5j Vifodonus epifeopus Senogalienfis
jt$ Martinus epifeopus Fundentis
j7 Martinus epifeopus Tudertinus
58 Arduinus epifeopus Tianenfts

59 B. epifeopus Sipontinus
60 Hugo epifeopus Galhenfis
61 Gerardus epitcopus Reatinus

6z IGdorus epifeopus BalneoregenGs
63 Regino epifeopus Populonienfis
64 Erafmus epifeopus. Signeniis archiepifcopus Alipharue
«5
66 Cumbertus *epifeopus MautinenGs*

67 Alto epifeopus NorarienGs
68 ^ïenricus epifeopus Iporegenfis
69 VV. epifeopus Popukmix

70 Ubertus epifeopus JanueuGs
71 Duatus epifeopus CorbinenGs
7% I. epifeopus Trebentis
73 I. epifeopus Alathenenfis
74 Placidus epifeopus Iterolanenfis
Hujufmodi omnes fubfcrjpferuot.

A

Ex QoJigi Flortfitnfi ipud Marlene.

38 Atto epifeopus Teaten^s
19 Dominus epifeopus BilbenGs
30 Palumbo epifeopus SuranenGs
31 Petrus epifeopus Caflellanus
31 Johannes epifeopus Permenfis
. 33 Lodiucus epifeopus'Nucerinus
^34 Herimannus epifeopus Caftalenenfi'
3j Henricus epifeopus Spolitinus
36 Meinardus epifeopus UrbinenGs
37 Godefridus epifeopus PeroÇinus
Hageno epifeopus Eduenfis.
Godefridus epifeopus AttelanenGs
B38 Udulricus epifeopus FirmanenG*
39 Berardus epifeopus Efculanus
40 Hugo epifeopus Camerinentis
41 Willelmus epifeopus Numanus
41 Erafmus epifeopus Fefitlanus
43 Johannes Suanae
44 Rofredus epifeopus AteftenGs
Marius epifeopus Fundenfis
. Albertus epifeopus Narianenfis
Bernardus epifeopus Agathentis
' Teuzo epifeopus Urbibetanus
Johannes epifeopus Clufinus
Johannes epifeopus Senenfis
4J Guido epifeopus WulturnenGs
46 Petrus epifeopus Wulturnentis
C47 Benediâus epifeopus Suedanus
48 Azo epifeopus FullienenGs
49 Petrus epifeopus Aprutianus
jo Gerardus epifeopus Rofellanns
js Anfelmus epifeopus LuctenGs
jl Petrus epifeopus Penfaurienfis
j3 Andulfus epilcopus Fertranus
J4 Rodulfus epifeopus Egubinus
jj Thcotius epifeopus Senogalenfis
*5**
J7 Arduinus epifeopus Tudertinus
j8 Arduinus epifeopus Fanentis
Arnulfus epifeopus Cufentinus
Stephanus epifeopus TrojanenGs
J9 Benediâus epifeopus SimphronienGs
D 60 Hugo epifeopus Gallenfis
61 Gerardus epifeopus Teatinus
Gislebertus epifeopus TufcanenGs
Acbinus A Gunns epifeopus
61 Ingo epifeopus Balneoregis
63 Tegruno epifeopus Populonienfis
70 Obertut epifeopus Jannenfis
71 Deodatus epifeopus CorbinenGs
72 Johannes epifeopus TrebenGs
73 Johannes epifeopus AlatrinenGs
74 Placitus epifeopus BerolanenGs
64 Erafmus epifeopus SignienGs

65 Arechis epifeopus Aliphona
66 Gunibertus epifeopus PauiinonenGs
Opizo epifeopus Bolienfis
Benzo epifeopus AlbenGs
67 Otto epifeopus NovarienGs
68 Henricus epifeopus YpoligienGs
69 Guillelmus Pampulias epifeopus
Gregorius VercellenGs. Omnes confirmaverunt.
Summa epifeoporum, qui interfuerunt hufe fanaiflimae fynodo, fuit *CXXIII.*

IN

IN SUPERIORES CONCILII SUBSCRIPTIONES

JO: DOMINICI MANSI

ADNOTATIO, ET CONJECTU ILÆ.

QUanti fit pretii catalogus ille a Martenio produAus, nemo fati» intelliget, nifi qui diligentem ejus collationem cum V«cicano catalogo, Ughellio, variiioue aetati» illius documenti, infbtuerit . Id ut faciliu» affequantur leAores , fruAumque ex eo referant uberem ad epifcoporum lenem tot Jnfigmum in Italia epifcopatuum emendandam , producendam , illuftrandam hunc meum laborem ,& conjeAuras habeant .

Petree Lantanei L. Labienani. Deefl epifeopus ifte m catalogo Marienu fupplendus cx Vaticano, congruitque cum documentis ejus artatis apud Ughellium Tom. X. pag. 119. oov. edir.

ûwde *arebiepi/cepae* , utique Mediolanenfis , de quo tn Pratanone egi . In Vaticano non quidem deeft';fed luxata le&io illum ita fade deformavit , ut vix agnoicafur.' Illud enim K. *arcbiepifcoput Bcnaegradenjie patriarcha* ita reflituendum eft. Wide *arcbiepijcoput , Dem Gradeiafii patriarcha* .

^41fatuu Salernitanae ; ita (ananda left o vitiata Vaticani i nam Affanum appellant monumenta ejus «tatis apud Ugbellium .

wfZardw *epticaput & àbbat* . Apparet hic fubfcriptu» chi-tx confecrationi» ccclefiae Farfenii» anno iodo. apud Murat. Ant. Ital. tom. V. pag. 1019 ubi vocatur *Apiardut.*

Jaaanet tpijcopttt Taracinen/11 . Deed in Vaticano, nili forte idem fit epifeopu», qui ibidem fub ementito *Joannie Pirnaancnjh* nomine comparet . Firmane enim tsbule nullum ejus nominis epdcopum tunc admittebant .

^<ila *epifeepue Tcaten/it.* Male in Vaticano *epifcapui Heatrnfit.* Nam Ughellius , qui non altam leAiooem , nifi hanc Vftkanam viderat, ex illa dare Reatenfibus Attonem epifcopum cogitur, cum maluiftet Jocundum a monumentis Reatinis oblatum. Teatin* viciflîm tabule Attonem annunciant.

Jomtet Permcnfir forte eft 'Joannes Pcnnenfis , qui boc anno privilegium , a Nicolao papa impetravit , legendum apud Ugbellium in Pennenlibus.

Gotofredut epifcoput Pm/iari . Bene congruunt hire Ughellio, & in Vaticano catalogo deefl.

Gatafrcém ept/caput Atcllanenfie . Optime dt epifcopum hunc m lenem Atellanorum epifcoporum Ughellius non aecenluit ex vitiata Vaticani leAionc prohibitus ; habet enim Vaticinus *^4vcllanenfii.* Quae bare fedes *i*

Gmllelmui Nuaeataui, nunc Humanus,- ita enim Humana urbs medio arvo diAa , quam cathedram tunc babuiffe Gutllelmum quemdam docet inftrumentum apud Ughellium in A runtims pag· UI·

Fraimut Fe/ulanue. Vaticanus legit Tra^wnisd·/. Sed memorat Ughellius inftrumentum quoddam anni ıoiy., in quo de inauguratione Tranfmundi eodem anno ıo<7· bt ment>o . Quomodo ergo concilio huic anno lOfp. Tranfmundns fubkripferit ? Bene aigo Erafmus fignatur, qui ante Tranfmundum'in F.lulanaa tabulas (deefl enim) referendus eft.

Xβ/red·» *^trNenfie* f. Aftenfis , nam Aftenfem adfuiile ea Arnutfo, de quo in Praefatione diximus . Tabule Afleiiies apud UaheUium hiatum hic habent villum, ut hunc commode admittant . Male in Vaticano Afa/rrAu $<*nen/ie* ; cum Jobannem tunc Senenfibus prasfuiiie & tabulae Ugbellianc dcmonllrant, & in hoc catalogo legitur.

Mariai Fundcniu Vatic. *Martinat.* Utra melior leAio?

Guido epifcoput Wnlturnenit. f. *Volaterranen/ii* ; nam eius nominis epifeopus tunc agebat Volaterris ex Ugbelho. Viciflîm *Petrae Welturneuft* , qui ftatim additur m catalogo VVulturnenfibua infuli» ornabatur.

Multae Fertranui f. *Filteaaue.* In Vatie, deefl nomen fedis,. Feltreoie» tabule habent hiatum hoc epifeopo explendum.

Petrei ^pretianai. Congruunt Uthelliana documenta. Quid eft illud Vatic. *P. Aptcrenfit* ·

Miclmae Lecmpi. Optime, male m Vatie. *Lanenfit* . Ita fert documentum anm ioji. apud Murat. Ant. Ital. to. V. pag. 974. Quare expungendus in Ughellio Anlelmus Lunenfis ex vitiata leftione natus.

TbetiHu Senoiallienfii. Meminit hujus S. Petrus Damiani tefle Ughellio. Ergo male in Vaticano appellatur , P'I-*ladenine* .

^rduiruu Tudcrtinut. Vatic. *Martinat.* Quae melior?

^fr/aura/ *Fanen/ii.* Hunc & Fanenies tabulae offerunt apud Ughell.

Gerardut Teatinui. Maluerim *Pectinat* , ut m Vaticano,- cum epifcopi finitimi hic recenfeantur .

BenediSat Simphronen/ie. Ita At Ughellius. Quid m Vaticano B. *Sipontinat ?*

Gititiertui Tnjcanenfii. Ncfcio ubi nomen hujus epifcopi inter Patres fynodi hujus legerit Ughellius; cujus attat· fubfcriptiones ifte ex codice Florefienli nondum prodierant , nihilo tamen lecius fynodo adfuifie hunc ipfum Gislebertum affirmat, Ac quidem reAe , ut bine difeimu». a

Mbinae A^mat ex hoc uno documento noms eft , ignotus Ughellio .

tags *Balneareec-npi.* Vaticanus, *Ifidorut.* Ughellius ex boc uno documento dedit *Gibertui.* Cui deferamus?

Tigrane *PapuJotvenjie* . Vane. Regia·. Sed m tabulis Ughellianis notus eft *Terrine ;* quamquam biennio citius anno rodi, ut eft in Ughellio ejus exordium flatuamus oportet hac fubfcriprione jubente.

Deodatui epifcoput Barbtnenbt ; nempe monti» Corbini in Apulia , qui dcin epifeopatu» Vvulrumenfi conjunAus nomen fuum amifit. Conjun&ionem hanc nondum faAam anno 1059. ex hoc unico documento difeimu» .

^(rtchu epifcoput ylliebomt. In catalogo Vaticano nomen boc cum voce epifeopus coalefcens monftrum exhibet , nempe *.Arcbitpiicapet Jtliphana* . Verum nomen, ne in Ughellio quidem habes.

Gatubertet Paulinaiaenjit. In Vaticano *Cumehertui Maennen/it.* Ubique vitiata leAio; eft enim Cunibertus Taurinenfw, de quo m Pnefatione .

Opiza Balienjit. An *Lnifa Boiien/fi* Ughellio in Bobienfibus notus?

Benza jilbenjii Notu, epdcopus cx Panegirico Henrici 111. imperatoris hb eo feripto, At a me fsepe in hoc o* pere produAo. Ugbellium latuit.

Guilleiaaui Pampelia·. An Guillelmus Pompilienfis feu Foro-Pompilienfis ? Honeftum quidem ecclefis illius tunc epifcopum ftatult Ughellius, eumdemque inter Patres concihi hujus Romani fubfcnptum legifl· fe in codice Vaticano affirmat, at codici» Romam er font, que apud Labbeum reprefentantur , nihilque *it* Hooefto Pompilianti ferunt. Profert ille documentum de Honello a ıı< ıo^y. , A alterum anni ioda, ex poftremo vero ifto an. roda. Veccbiasanus in nova Ughel ii editione expreffit non quidem Honeftu», fed *Gualfaeuiu* , quod aliquanto propius ad GuiUelmum acted it.

Gretariut Vercellen/it. Notui Ughcllio praefui. Csteras fubfcriptiones omitto , quod nullas explicationes vei cotrcAionea pofcant

AD CONCILIUM.ROMANUM

SUB NICOLAO II. PAPA.

Anne io$0. bibiixm Drcrtte addita.

NICOLAI II. PAPÆ DECRETA.

S"PPt H Appro II.

£7 m'co Bib R«S u <0«<'Λ*·ι· <o11<«io·<ι

CAP. V.

DE *ordinatis infra annos grave* nobis periculum imminet, quia prius fe de vidoria jadant, quam bellare viderint aut, fciant; ideft prius orthcia facrz caftitati conicia per cupiditarem arripiunt, quam jacula incentiva naturae ex periri poiTunt. Idcirco facri canones fanxerunt. ut lubdiaconus non ordinetur ante annos 14. nec diaconus ante annos 35. nec presbyter ante 30.

CAP. IX.

De praediis quoque vel poiTefTtonibus ecclefia*rum vel monafteriorum hxc decernimus; ut nullum * laicorum vel clericotum fine confenfu epifcoporum canonicorum abbatum monachorum vel tandimonialium quidquam habeat vel poftideat. Quod qui fecerit aut polTctfa non reddiderit auaihematisctur.

* (. nul lu· SooJe Nice *in dtciiiuia* leg.· ipuj

CAP. X.

vi*" θ* clericis arma ferentibus hoc decernimus, ut quamdiu. arma tulerint a proprio gradu decidant. C

CAP. XV.

De iis autem clericis qui tonfuras projiciunt, A& * clericattl reciduVit, quos apeftatas Julianiftas, jure vocamus, ftatuimus, ut nifi ad ptofeftionem clericatus redierint, omni chriftiana comamntone priventur.

Clerici vero vel monaci & laici ufurarii quandiu illud turpe lucrum iequuti fuerint, anathematis vinculo obnoxii teneantur.

CAP. XV.

Illi etiam qui peregrinos vet oratores CD)ut»|| cumque S. five clericos, feu monachos vel fcmfiBL nas (eu inermes pauperes depraedati fuerint vel bona eorum rapuerint, vel in malum eis obviaverint, anathematis vinculo feriantur, nifi digne B emendaverint.

CAP. XVI.

Pax vero ilia, quam treviam Dei dicimus, fic obfervetur ficut ab archiepiicoprs, & epifeopis uniuicujuique provinciz totius orbis ftatuts eft; qui vero eam violaverit ufque ad iatisfisdionem excommunicationi fubjaceat.

CAP. XVI.

Hate igitur &c. hujufmodi quacumque in facris canonibus habentur authenticum S. Synodus ft> re cenfuit obfervandum.

W› AD ROMANUM CONCILIUM

Sub Nicolao II. Pont. Anno 1059. habitum.

ADDITIO KOVA.

» Aretinis tabulis uade monumentum infe-D„ O rius producendum eft etutum fides adjicien-„ da edet indubia, ftatuere oporteret, Concilium „ quoddam fub Nicolao II. exteris tub eo habi-„ tis prxferendum. Exh bent enim N culaum m „ concilio Romano (edentem anno 105S. ponti-„ ficatus fui anno primo, indidione XII. men-„ fis nomen detrite vetuftate iiterx occuluerunt. „ Ut vera tamen fatear, multa (unt qux tabu-„ larum iftarum corruptionem, ad annum quod „ attinet, dcmonftrant. Ademptus in ledcm S. „ Petri Nicolaus exeunte Decembri anno 1058. „ Senis dum ageret, nonnifi anni fequentis |a-„ nuario mente Romam venit, ut ejus ada re-„ flantur. Quomodo ergo *anno nondum* elapfo „ toj8. Rome in bafilica Couftanriniana federe E „ medius in patrum conieftu potuit? Configna-„ tur infuper Arennum monumentum anno pon-„ tificatus Nicolai primo,- id vero convenire ne-„ quaquam poruifTet cum diplomate Nicolai, a „ **Pagio ad an. rojp. exhibito, quod ann. 1060.** „ **Januarium meniem & pontificatus annum pri-**mum fimul componit; fecundum enim npn primum cgiftet Nicolaus, (iquidcm pontificalis dignitatis (ux annos ab anno io;8. ducere coepiffct. Hanc Aretinarum tabularum corredionem mihi fumo: cetera ledorum judicio remitto. Neque enim ambigo futuros qui contra rerum, qux hic narrantur, veritatem reclament. Aretini veteres Senenfes tabulas fuis oppofiras fufpicionis accufanr; Senenfes Arctinas nihilo finceriores judicant. Vetus eft controverfia in conciliis agitata fatpius, varie definita, & nunquam lopita. Vide fupplementum noftrum torn. j. pag. 531. ad concilium in Vico Wallari in Eri uria.

Ex Arcbrvia 5. trcltfie Arttma ». 178.

In nomine S. fic individuae. Trinitatis anno Domini Incar. 1058. Ind. XII· currente, mcnfe ...» Donno qtoque ac venerabili, ac beatiftimo papa Nicolao Tl. papa in facrofanda beati Apoftolorum principis Cede anno 1. Pontificatus fui, in-

tra

t&ilisTi ,.If_ tra Baulicam Salvatoris, que Conlfantimana dicitur Prǽfidente. Quoniam fçunus bumanæ mentis concupilcibilis effe natura, necnon obiiviicibiis, nec ita tenacis meinorie, ut non egeat recordatione; dignum duximus contulere concuplie ibili, & prodeffe obiivifcibih; quatenus & meta imponatur ambitioni, & locus prorfus auferatur oblivioni, icriplis referendo hominum ada, vel diâa, ne quando aliter procedant quam rei veritas dicat. Unde qua apud apotlolicain Sedem afta funt inter Joannem Sencnfem epifeopum, & inter Arnaldum Aretinum epifeopum ad memoriam futurorum huic charta tiadidimus; quia neutrum eorum a fubjcda rei **ventate deviare Volu**mus. Igitur cum relideret prrdiâus Domnus Nicolaus venerabilis papa in generaii fynodo intra Bafilicam ConQantinianam, centum quoque ac tredecim epifeopis cum eo rcfidentibua, videlicet cardinalibus S. apoflolica Scdis Uoberro Sylvas Candida, Bonifacio Albanenfi, Petro Lavtcaocnfi, Petro Oftienfi, Johanne Portuenfi, Dominico Patriarcha Gradenfi? Guidone archiepifcopo Mediolanenfi, Ugone Bironticcnfi, Ildebrando Capuano, Udelrico Beneventano, Alfano Paieraitano, Petro Malfitano, cum Suffragauc» eorum, aliifque mullis diverfarum provinciarum ufque ad preferiptum numerum, quamplurimis quoque abbatibus, presbyteris, ac diaconibus i in eorum omnium prafentia adurgens Johannes Scnenfis ecclefia epifeopus conqueftus eft Donoo prxdifto apoftolico & univerfe venerabili Synodo de Arnaldo Aretino epifeopo, dicens: *Domine, precor mijericordiam veftram, tf tohui bujul jlnodi, ut fuper diuturna querela mihi commiffa ecclefiet dignemini fleüere aurel veftra clementia, tf de confratre noftro Arnold» Aretino epijcopo mibt, I placet, facite juftiliam, qui heu» mea ecclefla, deceat fcihcet tf adJa inter plebei tf abbatial detinet, tf contendit per Violentiam; tf qui» opollolico pletati, •r notum eft, jeptfjime proclamavi, tf necdum juftitiom impetravi, tf ipfe a be-ta memoria pradecef-foribui veftrn Leone videlicet, tf Viflore frequenter, tn Mantuana nimirum, Florentina, atque Romana fynodo: fuper hoc vocatui a vobn quoque In prajentia pnmo utique veftra fenodo monitul, tf huic tam venerabili Deoque dileflo concillo ad rationem fuper hac querela* faciendam adefte; indutiis tunc imperatis, *juffui pofteque htterlt veftrll vocatui, dum renuit venire, cenjeot fanflital veftra quid ex hoc tamdiu ventilato negotio debeatn diffinire.* Quibus auditis prziatus Donnu» papa totam fynodum interrogat, quid ex hac cauia fieri debeat: ab univerta autem reipondetur, ut fecundum morem ufque ad tertium diem indutiaret, quia confiater rtofter ipfe qui nunc deed aut forfan veniet, aut canonicas cxcufationes diriget. Et ita faâum eft; tertia autem d>e Senenfis prziul querelam replicuit, & nuntii Aretini affuerunt; fed quia Dominum fuum canonice excufare non potuerunt, fanâae iynodi Judices Senenfem debere falva querela inveftiri concorditer judicaverunt. Quod & apoftolicus annuens quarta demum die fzpediftum Senenfcm epifeopum ita inveftivit difens: ftvra *pranominatu; confrater nofter Aretinul epifcoput Amaldul ab antetefforlbm noftrlt multotleni, a nobli autem bn monitul, caritative juffui, regulariter vocatul, neque venit, neque canonical excujationel mflt, Jecundum juditium tf laudationem hujut venernbihjfima fynodi, falva tpfim ufque ad alteram fmodum querela, te de profatu rebut tf tuam eccleflam Inveftimul; Ito tamen ut fl ipfe jam diftul .... Amaldul, aut antea, aut tunc non fe prafenlavent; tf quod juftltia judicax>ertt jequi contempjerit, tua aeincepl ecae/lo tf quiete perpetueliter habeat, illi» fuaque ecclefla VOX ulferlni fuper hoc a... prorjuima neat.* Seneatis autem pictul fic inveflicionem ex apoflolica manu recepit, & oblculatis reverenter fandis papa pedibus totam venerabilem iynodum ad fututum leftimonium invitavit.

Lte»lto,tu f",'

ANNO CHRIJTI

Ego Nicolaus epifeopus S. Romana & apoftolicx fedis Ss.

Ego Eldebrandus S. Romana ecclafix qualifcunque archidiaconus, Ss.

Ego Petrus indignus epifeopus Ss.

Ego Umbertus S. ecclefia Silvxcandid· epifeopus Ss.

Poftquam hac edidi In meo Supplemento teperi Jubfcriptlonel ollat eju/dem Concllll m Chronle» Farfen/l, cujui memini fuperuu. Cum Vero ljtal Otulll correfiiorel reperenm **yvaw** *flat* **m** *Pellce·* **M Cad.** *A P. Poffino fuppedttala La^beo,* **yva/** *exhibit Marttnt ex Çod. Floreflenfi hic dandae*

Nicolaus epifeopus fanftc catholics fit Apoftolica Romana EccleGa, buic decreto a nob», ficut fupcnu* Jegnur promulgatoiubfcripfi & Romani Epifeopi V. ideft.

Bonifacius Albancnfis,
Uinbrrtus S'lvae Candida,
Petrus Ofticnfis,
Petrus Lavicanenfis,
Joannes Portucof».

Et Cardinales IV.

Joannes tituli S. Marci,
Leo tit. S. Laurentii in Damafo
Guido S. Maria Tranllybctim
Dcfiderius S Caecili·

Et Diaconi HI.

Martius
Crefcentius
Amantius &
Hildebrandus Subdiaconus & monachos cum ceteris fubfcripfit.
Vibertus Archiepifcopus
Dominicus Gradenfis patriarcha
Ugo Cryfopolitanus Patriarcha
Hildcprandns Capuanus Archiepifc.
Odelrictts Beneventanus Arcbiep.
Alpbaous Salernitanus Archiep.
Et ceteri Epifeopi, Joannes Sabinenfis
Joannes Triburtenfis
Rotandus Sutrienfis
Ailardus epife. & abbas S. Pauli
Leo epife. Gajetanus
Joannes Terracinenfis
Pandolfus Marficnfis
Atto Teatinus
Dominicus Balbenfis.
Joannes Binnenfis
Palumbus Surenfis
Petrus Civitatis Caftellanar
Ludovicos Nucerinus
Herimannus Caflelianus
Henricus Spoktanus
Mainardus (Jrbmenfis
Gotifredus Perufious
Aganus Eduenfis
Gotifredus Atellanus
Odelncus Firmanus
Bernardus Efculanus
Ugo Camerinenfis
Willelinus Humanenfis
Tranfmundus Fefulanus

ANNO CHRISTI

- Joannes Su.sme
Gofredus Lugubinus
Martious Fundenfis
Albertus Varianus
Bernardus Agatbcnfis
Tcuzo Utbeveianus
Joannes Clufiinis
oannes Sencnfis
Guido Vulterraneofis
Beoediâus Sueâanus
Aro Fulienfis
Petrus Aprutienfis
Gerardus Rofellamis
Anfeltnus Lucentis
Petrus Pclaurienfia
Andulfus Fcretranus *
Rodulfus Gubinuc
Theodicus Senogallienfis
Arduinus Tudertmus
Arduinus Faventinus
Arnnlplius Cuncnfis
Stephanus Trojanus
Bencdidus Setnpronienfis

a Ugo Callienfis
Gerardus Rearenfis
Gisiebertus Tukulanus
Agginus Affuenfii
logo Balneorcfienfis
Tegrinus Popilonienfit
Uberius Genuenfis
Deodatus Grabinenfis
Joannes Trebenfia
oannes Alatrinenfis
Placidus Bcrolancnfis
Herafonus Sencnfis
Anchis Alifanc
A Gumbertus TaurinenGs
Opizo Bobienfis
Oddo Novarienfis
Eihricus Iporifienfis
Willelmus ....

AJVNO CHRISTI

Hi omnes confvmaverunt ; de quibus fuerunt Epifeopi t«vi. Cardinales IV. Diaconi UI.fubdiaconus Hildebrandus monachus, & ceteri Subdiaconi Roman® Ecclefia:, & multi alii Catholici confirmaverunt- «§»

CONCILI'UM AMALPHIÆ,

I N APULIA

Celebratura anno ml ix. tempore Nicolai paps II.

IcmSi0i. cuaiiiü . A Malphia urbs efl Apuli®, in qua, telle Leo- C XX nc QHtçtjfi > Nicoiâu$ p>pa banc fynodum celebravit, & Traneofena epifeopum, telle Petro Damiani in epiflola ad fande Romane ecclefi® cardinales, throno depofuit. Probabile eft eum· dem pontificem in hac fynodo duo illa juramen ta, fidelitatis, & folvendi annui cenfus, quz ex Vaticano codice recitantur apud Baronium , a Nortmannis exegifle.

Obser vat io P. Ant o nii Pac i
ad An. 1059. n. 15.

Hic dicitur Concilium illud Anoalphi® celebratum , idque reflari Leonem Oftienlem l. J. *c.* is. licet h-c diferte aderat , N.colium 11. Concilium *Meifi , non vero *-Amalpbiec* congregare decreville . Nam hr dur urbes valde inter (e d verfr; Amalphia urbs miritima & Arch epifcopal s in Pnncipatu citeriori Regni Neapolitani pofita ; Melph » vero , feu Melfia Lucanie urbe , in qua Nicolaus II. Enifcopatum erexit , & Romano Pontifici immediate lubjecit.**

AD SYNODUM MELPH1TANAM

A Nicolao papa II. anno »059. habitam.

ADDITIO

S.ppl M.nf, P'S. ·»♦».

IN *Melpbitano fynodo referende , vel >· mtmluD ipfo erravit Labbeut ,* wpnmre Fagi» Ainalphim *pro* Mclphi *ab e· colleUore pofitum-,* eam *re ipfl Melpbim locum effe notent feriptarei veteret , quo fynodut efl habita. Errandi caeje Labbeo falt met Ille urbit bujul nomen addita vocali efferendi , qui apud nonnnilei eltm obtinnit , nt pre* Melphi *nfarpiverint* Amelphi ; *hinc levi permntitione nmnt literni! flitam efl Amnlphi. Sed hu, qanjim comperti Jnnt, omiffit, juvit hic lliqnid dire dt rebett ; m bic fynodo peftis , cum nihil feri pnter nomen In pfiteritu collefiionibui le^rtur. Efl verodiplomn Rtcbudl Copan principll* r* *gritum Clfimtu ccenobil, quod m hac fynodo letum, & m'eodem di plomate fertbitur,* <7 *Leo Oftienjil hb.* 3. *cap.* 13. *tonfirmat. Profert vero illud P. Galtoli Hifl. Cl-Jin. tom. II. peg. 161.*

In nomine fanâc & individu® Trinitatis, anno incarnationis Domini nollri Jefu Chnlli millefimo quinquagefimo nono, indifbone duodecima. Domno* Nicholao venerabili papa apud Amelphim *factam* fynodum cogente cum aliis quampluribus interfui ego Richardus, nutu divino, Gapuanus princeps. Ubi coraplurima de animarum falute traderentur ilpirante divina mifericordia recogitare cœpi in corde meo aliquid mihi agendum fore, quod ad ialutemamm® me-, & patentum meorum defuoâorum proficerem . Tunc, mooente prcdiâo univertali papa, accerfiio domno Dcfiderio venerabili abbate Caffinenfi pro remedio anim* mee , meique avunculi Ramulfi , ac fratris mei Afkettni inveflivi eum de abbacia, quz dicitur S. Maria io Calena, fia in finibus Apulic inter montem Garganum , & mare Adriaticum, juxta callellum , quod dicitur Befli: fieri quoque przcepimus hos noftr® oblationis apices , per quos prefati Gaffinenfis cœnobii S. Benediâi diâiooi iubjicimus przdiâam abbacia oa S. Mari- cum integris omnibus caflellis, villis, vicis, cellis, domibus, territoriis,pr·-dibus; iylvu, arbuftis, vineis, olivetis, pratis, •quis, molendinis, pilcariis, aliifque omnbus rebus

bus mobilibus & immobilibus ad prarkns quocum- *lue pr*f»UB abbMiz perimentibus, cum ^IHs etiam quz amodo ad opus ejutdem abbaciz abbates, aut restores ejus acquifituu funtquibutcutuque legalibus modis. Unde univerfit notlris fidelibus indicimus nunquam aliquando molelliam, invafiotsem vel fraudacionem p-u pizfatutn venerabile monafterium 5. Benedicti de pizdida abbacia, quam fibi optulimus. Cognita eundis hac nuftrz audoritat s firmitfirna iandione, quoniam fi nothorum fideliutn quatifeumque humano ingenio principale h:>c feriptum, quod manu noftra, fic tetrium idoneorum roboratum eft, noftroque fignatum infringere volens, prz didam abbaciam de dicione p'ztati coenobii fubtrahere temptaverit, vel cx eis fibi moleftus Afuerit, fubjacebit compohaoni auri librarum cen tum, medietatem noth* earner» & medietatem przdido laudo coenobio. Nosmetipios quoque noftrofque hzredes & fucccflores perpétue fubjtcimus obligationi, ut nunquam ipfam abbaciam cum fuis omnibus qugramus a patronatu, & dictone ejuidem monafterii fanâi Bcoedidi fubtrahere. Quod fi temptaverimus, fimus ei culpabiles auri libras mille. Hujus fctipti manu nolira, fit tedium roborati, & figillo noflro Cignati tenore folidifTime in perpetuum permanente - Data decimo Kalendas ieptembns ar\no principatus ejufdem glorioû principis dumni Rtchardi "lecundo. Scriptumper manum Aldemarn jubente eodem feteniflimo principe.

1*3;-m; *i*T<1*T £*L â*i:

SYNODUS BENEVENTANA

A Nicolao II. babil. Anno 1059»

T} ^wvenfanam frnolnm a Nic-jho II. habitam ex JD charta quadam U^bellli protulit Libben/, fed mendtfo (J binica Hmc ip/aen <.ba>tam m chronico Valtnrnenfi recitalim, j'd mnito correilt item, ba bemm opnd Moratorium eja/dem chronici editorem Ker. Ital Tom. I part. II. pag 515. £mo ex illo promendam iterum dnxi.

RESTITUTIO Cr.l.LÆ S. MARIÆ IN CASTa NIETO

Falla ob Alberto Monocbo, & Roffndo Comite, Mono/lerio SanUt Vincentii ad Vulexrnxm co ram M.olao Popo m Sjnodo Beneventano, Anno 1059.

IN nomine Sandz, & indïvid z Trinitatis. Anno Dominice Incarnations >05^. meule Augufto initiante, Indidione XII. currente, domno quoque venerabili, ac beatilhmo ' Papa Nicolao II. * in facrofauda beati A poftulorum principis fede, anno primo ponuficaius lu> p,z fidente, *Quonlam fclmnl bumonal venlet camapr-fctbtiti effe nataro, nec non obhvijilbm ! , nec lto tenueu memorta, nl non egeant recordatione, dl gnam dtximtt/ eanfielere concxpi/eibili, & providere oMtvifctbili, qnotenm O meta Imponatxr ambitioni, O lotnt prorfn/ onjerateer oblinioni. Scriptu vidrh cet.......... bominnm OSO, vel diilo, ne qiundaqae aliter procédant,* fvamr *rei verita/ diffat! Unde qua afin font inter Joennem venerabiletu abbatem mana jleni Soniti Vincentii fuper Vn.txrni flimw fonte/ Jitt, & Albertum Monaebam, atque R.offredxm quondam Hoffredi comiti/ filitem, bate ebarta tradidimal, qala matram eoram o jnbjeffa rei veritate deviaro volumen.* * Igitur cum ptzdidus domnus Nicolaus papa apud Beneventum extra ipfam civitatem intra eccleliam beati Petri juxta Huvium fabbati fynodum celebraret, & eo nonnulli archlepiicoporum, abbatum, monachorum, 0c totius ecclefiaftici ordinis, atque laicalis non parva multitudo refideret; in pi imis domnus Humbertu», Bonifacius, Joannes cardinales epifeopi, Defiderius abbas, & presbytei, lldcprandus fubdiacor.us, item cardinales'. Voadalricus Beneventanus, Petrus Amalhtanus, Altanus Salernitanus, Sergius Neapolitanus, Joannes Surrentinus archiepifcopi, Hieronymus › Albertus, aliique quamplurtmi epifeopi. Landulphus Beneventanus princeps, Robertus, Petrus, Gerardus comites, & alii quamplures; afTurgens Joar.nc» przfati monaftcrn abbas conqucftus eft fuper denominatum Albettum monachum direns; Obfecro, Domini, mifcricordiam vettram, & omnium, qui huic finde lynodo interlunt, ut faciatis mihi juftiiiim de Alberto monacho, qui cellam Sandi Vincentii, " *Sanilam Mariam* ir *Cjflin eto* M® natierio noftro tubripuit, ib que fibi nomen, (peciem btficii abbatis uturpmum, fit in picknatia lauditbmi papz Leonis refutatum, ac lub interpoiitione perpetua anathematis contradidum, tcftantibus venerab hbus Viris Humberto cardinali, Petro Amalfitano, Voadalrico Beneventano arch epiicopis, nunc iterum temera· 10 aufu ufarpavit, fic iplain celiam *jam dido* monailerio violenter conundit. Iplo vero Alberto afturgente, fic fe per comitem, cujus vi, * hoc egent, defendere nitente, dum *nullo* ' pars juftitiz fibi Lveret, litetis *Jiffiniilonti,* * fit couftitutioni* iz pe d d<, *jemperqne dicendl * beata memoria* domm papz Leonis recnari», fic facro ftgillo mumt>s, a'que tJlamento praedidorum veneiabihum atehiDepitconorum Cvnfirmatis, judicio totius lynodi eft d fimium : prefatum Albettum debere nomine, & officio male arrepto piivan, & monaflonutn Bean Viocenui perpetualiter invcfbri de jam didi cejla, ommbulque tuis ptrtinentus, quod fic fadum eft. Ipie namque Albertus monachus, diffus abbas, nomen, fit officium abbatis, atque cellam per virgam in manu papas refutavit; fic qu'a erat anathematizatus, fic ab omni altari» miniflerio depofitus, tn poteftatem abbatis eft ad *regu.am corrigenda!* * datus. Praenominatus vero Rotfiedus comes, dum vellet ûbi ju» fupralcnptz celle vindicare, relatis literis domni papz Leonis, *annotata nuntiorum* * imperatoris O'tams, *tefiimonioqm* predidorum * archiepifcoporum, Humbert! videlicet, Petri, atque Voadalricicon vidus, nec non & anathematis, * pœnzque mil le *axreornm manceefornm* * reus adjudicatus, prat fatam cellam in manu pape refutavit, feque, (u olque heredes quod per ... ' ..... contra tnona lienum Beati Vincentii aliquo modo non age rent, perpetualiter *fub * pra/cripta* ptsna obligavit. His ita geftis, reverentilfsmus papa Joan nem abbatem landi Vincentii ex eadem fandz Marie cella, in perpetuum inveftivit. Omnes hujus inveftitionis, ac cotillitutionis violatores cum prxnominata ptena perpetuo anathemate obligavit. Quod ut verius credatur ' huic pagine ma-

mu

anno CHRISTI

du propria fubfcripfit, fit fua boll* infigniri A iuffit.

Ego Nicola» SanA· Roman·, & apoftolica fedis prsfui confirmavi.

G> .·.»«/. Ego Humbert» epifeopus fanâ· ecclefie fyl· VK Candid· interfui, esgaavr, * & fubfcripfi.

V/"· Ego Alfsnus gratia Det Salernitanus archiepifcopus interfui, A fubfcripfi.

Sergius archiepifcopus Neapolitanus

Ego Joannes archiepifcopus Surrentinus anno

Ego Bomfacius epifeopus fanft· ecclefie Alb·» CH1*"*T1 nenfis interfui.

Ego Gnaldaricus Dei gratia Beneventanus archiepifcopus interim.

Ego Petrus grati* Dei Atnalfitan· ecclefi· epifcop» interfui.

Zï"»~.· voctlic.

CONVENTUS ' REMENSIS

Quando Philipp» rex, prstfente Henrico patre, Remis coronatus eft, die Pentecoflcs, Anno NLIX.

Auftior ex MS. Sireoodi, A Tom. IV. Hiflor. Franc. Operectani, paf. sis.

.d.-* Jil"· MLX· ANno Incarnat. Dominic· MLtx.Indiâ.xn. Hennci regis an. xxxit. eadem diecompleto, pontificatus domni Gervafii arcbiepifeopi quarto, die pentecoftes, xxni. Maii. Philippus rex hoc ordine in majore ecdefia ante altare fanâc Maux a venerabili archiepifcopo Retnenfi confccratus eft. Inchoata milia, antequam epiftola legeretur, domnus archiepifcopus vertit fe ad cum, A expoluit ei fidem catholicam, feifeitans ab eo, utrum hanc crederet & defendere vellet. Quod annuente,'delata eft ejus profeftio; quam accipiens ipfe legit, dum adhuc feptennis effet, cique fubfcripfit. Erat autem profeftio ejus haec:

Ego Philippus, Deo propitiante, mox futurus rex Francorum, in die ordinationis me· promit.C to coram Deo A fanâis ejus, quod unicuique veftrum A ecdefiis vobis commiflis, canonicum piivilcgium, A debitam legem, atque juftitiam conlervabo, A defenfionem, adjuvante Domino, quantum potero exhibebo, ficut rex in fuo regno unicuique epifeopo A ecclefi· fibi commifte per reâumf exhibere debet: populo quoque * v. bis • «»b>» credito me dilpenlationem legum in fuo jure confidentem noftra auâoritate conceffurum.

Qua perlefta, poluit eam in manus archiepiicopi, prxfentibns Hugone archiepifcopo Vefontronenfi, A Ermenfndo epifeopo Sedunmfi, Nicolai papx legatis, A Mainardo Senonenfi, Bartholomxo Turonenfi, archiepilcopis. Item eptfcopis, Baldumo Noviomagenfi, Frollando Silva· D neâenfi, Litberto Cameracenfi, Guidooe Ambianenfi, Aganone Eduenli, Harduino Lingonenfi, Achardo Cabilonenfi, Ifembardo Aurelianenfi, Hugone Nivcrncnfi, HcudoneSueffionenfi, Rotgero Catalaunenfi, Elmando Laudunenti, Imbcrto Parifieofi, Walteno Meldenfi, Godefndo Aulifiodorenfi, Hugone TricaŒioo, lâerio Lemovicenfi, Gmllclmo Ecolefmenfi, Arnoldo Santonenfi, Quinaco Namnetenfi, Piselcntibus etiam abbatibus, Ademaro fanâi Remigii, Rainerio fanâi Benediâi, Hugone fanâi Dionyfii, Adroldo fanâi Germani, Gctuino fanâi Richarii, Gathone ianât Valcrici, Guerino fanâi Vitoni, Fuicône Faremonafterienfi, Gerardo fanâi Medardi, Henrico Hermeriarum, Fulcone fanâi Mi- E * Harduino Laudunenfi, * Contone fanâi Flou, Gmdone Marcranenfi, Radulpho Mofo I„ menfi, Alberto ianâi Theodçrici, Guarino Alt•°""" villarcnû, Gcnrtco ianâi Bafoli, Hugone Resba- Bcenfi, Odilsrdo Catalaunenfi, Gendelgero mon·· f flerii in eremo, Valerano Virduneofi, Adalberone Divionenfi, Arnoldo * Piâavenfi, Guillelmo · Trenorcienfi, Hugooc Karrofcofi, Avefgaudor*""""AH "Cenomanenfi, Hugone Crefpiacehft.

Deinde acejpieos archiepifcopus baculum fanâi Remigii, difieiuit quiete A pacifice, quomodo ad eum pertineret eleAio regis, A confecratio, ex quo S. Remigius Ludovicuro regem baptitavit A confecravit. Difleruit etiam, quomodo per illum baculum hanc confecrandi poteftatem, A totius Galli· principatum Hormifdas papa fanâo dederit Remigio, A quomodo Viâor papa, fibi A ecclefi· fu· coocefferit. Tunc annuente patre ipfius Henrico, elegit eum io regem.

Poft eum, legati Romana fedis, cum id fine psp· nutu fieri licitum elle difertum ibi fit, honoris tamen & amoris gratia, tum ej» ibi affuerunt legati. Poft hos arcbiepifeopi A epiicopi, abbates. A'clerici. Poft, Wido dux Aquitani·. Poft, Hugo filius A legat» ducis Burgundi·. Poft, legari Bslduini marchionis, A legati Gofridi Andecavenfis comitis. Deinde comites, Rodulfus fcilicet Vsdeiifis, Herbert» Vermanden*fis, W>do Pontizenfis, Willelmus Sueftionicus, Rainsldus, Rogerus, Manaftes, Hilduin», Wib lcimus Arverneofis, Heldeberras de illa Marchia, Foleo Ecolefmenfis, vicecomes LemovicenGs. Poll, milites, A populi, tam majores quam minores, uno ore confenticntes, laudaverunt, ter proclamsntes: Laudamus, volumus, fiat. Tunc fecit ipfe Philippus precepium, fient anteceffores Im fecerunt, de rebus fanâc Marte, A de Remenfi comitatu, A de rebus fanâi Remigii, A de ceteris abbatiis. Quod firmavit» cique fub fcripfit. Subfcripfitetiam archiepifcopus. Nam ibi confiituit eum fummum cancellarium; ficut anteceflores fui, anteceflbres fuos fecerant: A ita confecravit eum in regem. Revertente autem ar« chiepifcopo ad tedem fuam, A fedeute, delatum eft privilegium, quod papa Viâor ei dederat: le* âumque eft circumflantibus A audientibus epifeopis. raâs funt hsec omnia cum omni devotione A alacritate quam maxima, fine omni difturb·· none, & nullatenus alicujus contradiâioM, vel aliquo reipublic· damno. Hos omoea Gervafi» archiepifcopus libettfer excepit; A de fumptibus luis, eis pleniiTtme erogavit.* nulli tamen ex debito, prcicr regem; fed honoris caufa ecclefi·, A liberalitatis fue.

CON-

"‹‹CONCILIUM VIENNENSE,

IN GALLIA,

▪a Mir»·· TbtiA.rU, ‹ 4 r· ›«▪

A B Incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti, XX anno MLX. lodidiooc Kill, *pridie* Kalco-Februarii, luna xxiv. fecunda feria . pr*fidente Stephano catholics urbit Ruma cardinali presbytero, Apoftolic* fedis vicario, in bafihca Refurre&ionis Dominic*, & fanâorum Macha* basorum , fanâa fynodus , qu* ex prreepto domini noftri beatiflimi fummi Pontificis dc univerfalis Pap* Nicolai, Vienn* , quas eft metropolis Gallis, convenit : propofitis facrofanâis evangehis, & prrmiiTis ad Deum intentiflime precibus, diligenti confideratione retraâatis his , in quibus ecdefiarum ftatus in toto pcene orbe, & maxime in Galliis, vacillare & peflumdari videbatur, qu* breviter infra placuit adnedi , condigna foltcitudine definivit.

Sanâi Spiritus audoritate, ut Chalcedonenfi fynodo fententia de fimoniacis prolata, ab omnibus obfervetut , quatenus quicumque deinceps pecunia , aut aliqua interveniente conventione fierolari, aut quolibet modo, contra canonicam cenfuram, epifcopatum, abbatiam, aut archidiaconatum , feu archipresbyteratum, aut aliquam dignitatem ecdefiafticam, feu aliquem gradum, vei miniflerium, vel beneficium, quod noonifi clericis habere fandorum Patrum fancivit audoritas, dare vel accipere quolibet modo canonibus contrario lentaverit.* d dans a proprio decidat gradu flt dignitate: fit accipiens minifterium feu beneficium male ufiirpatum numquam recuperaturus amittat.

U.

Si quis epifcopus aut prxlatus quilibet contre prsfixam regulam abquod ecclefiafticum minifterium feu beneficium, vel etiam ipfam praerodam, que canonica dicitur, ordinare aut dare voluerit ; libere liceat clericis contradicere; & vicinorum epifeoporurn judicium, vel fi neceffe fuerit , ipfam quoque fedem Apoftolicam appellare.

III.

Item ut nullus epifeoporurn vel pr*Iatoram aliquod novum beneficium dc rebus ad jus ecclcfic pertinentibus ulterius prefumat contra canones alicui vendere aut dare. Qtficumque vero aliquid ad jus ecclefi* pertinens fub nomine beneficii , five quolibet modo ab ecclefia alienare ha&enus prcfumpfit; fi adhuc fupereft, autrefti* tuat ecclefi* quod male fubtraxit, aut canouica multetur fententia.

IV.

Nullus ecclefiam magnam vel parvam.......* Citera *defeat* I

CONCILIUM TURONENSE,

In quo multa de difrplina ecclefiadice a Stephano cardinale legato spoftolico, & X. epifeopis, conftituta funt anno Chrifti mlx. IndiAiooc xm. KaL Marui.

Editum a D. Luca Dacherio initio Operum Lanfranci, inter notas ad ejus vite*.

TITULI CAPITULORUM

I. *Vt at»e ptceaia , vt/ alia convenient centre caavaes, drl vtl accipiat benefits*.*

II. *Ut epifeepe hatficiaei centra preitflant rtgalam ctaftrtnti ctatrabeant clerici.*

III. *Ut aallai epifeepei bénéficiant vendatt aat det: nec alteact* fM */aat ecclefia.*

IV. *Ut aelini eccIefiane a laice accipiat fine ccafcn-/» epifeepi : vef«e venaient accipiat.*

V. *Ut wm» clericale efficient accipiat »Ifi la aniei civitetii tcclfiu*

VI. *Dt tpefe. prtibpler. diae, fnhdiac. f·» nealieru ceraali cepala detenti, al tfficl» non ceffaverint.*

VII. *Ut clerical neilitani bénéficiant cattitat.*

Vili. *Dt laicu qai eblatienei ecclefia, ftpaltaraat, q tertiant deoataraac partem, ptffidnt, aat vendant, aut dant.*

IX. *Ut cxcamunnKati fiat tnctfil, adulteri, & <pri fua axtrt diutiffa, aliam decant.*

X. *Ut deferter mnntfltcai religionii , fit nictnrneaaicarat; fimihter & Mai <]ui eum pecaiteatem ata receperit.*

P R Æ F A T I O.

A B Incarnatione Domini noftri Jefi> Chrifti anno ul x- Indiâtone xiu. Kalend. Martii Luna xiti. tv. feria, prefidente Stephano catbolke urbis Rome cardinali presbytero, fit spoftolic* fedis vicano, *lo bafiiica* fanâl Maorim, fociorumque ejus, fanâa fynodus, qua ox prccepto domini noftri beatiftimi fummi pontificis*, & univerfalis pap* Nicola·, Turonis , que eft metropolis Galli*, convenit, propofina facrofanâis evangeliis, dt premift* ad Drum intentiftime precibus, diligenti confideratione retraâatis its, in quibus ecdefiarum ftatus in toto pene orbe , ßî maxime io Galliis, vacillare & peliundari videbatur : qu* breviter infra placuit anoeâi, condigna folicitudine definivit.

CAPITULA

SanAi Spiritus auAoritate,nt credimus, in Chalcedonenfi fynodo fenteotia de fimoniacis pcohn·, fic ab omnibus obfervetur: quatinus quieumqoe deinccpa pecu* Dia, aut aliqua inconveniente conventione ieculari, uht quolibet modo contra canosicam cenfuram , epifcopatum ant abbatiam, aut archidiaconatum, fca archipresbyte·

----——byteratum, aut aliquam dignitatem code- A fiafticam, five aliquem gradum , aut miniftertum, vel beneficium, quod non nifi clericis habere fandorum patrum fancivit audoritas, dare , vel accipere, quolibet modo canonibus contrario, tentaverit: & dans, a proprio decidat gradu & dignitate; & accipiens, minifterium feu beneficium male ufurpatum , numquam recuperaturus, amittat.

cHRisri ..*.

IL

Si quis aut epifeopus, aut prxlatus qnislibet , contra praefixam regulam aliquod ecclefiafticum minifterium, vel etiam B ipfam prxbendam, qux canonica dicitur, ordinare, aut dare voluerit: libere liceat clericis contradicere; & *vicinorum epifeoporum* judicium , vel , fi neceflie fuerit, ipfam quoque fedem apoftolicam appellare.

III.

Item ut nullus epifeoporum, vel prxlatorum , aliquod novum beneficium de rebus ad jus ecclefix pertinentibus ulterius przfumat contra canones alicui vendere ut dare. Quicumque vero aliquid ad jus ecclefix pertinens, fub nomine beneficii, five quolibet modo, ab ecclefia alienare ha&enus przfumpfit: fi adhuc fupereft , aut reftituat ecclefix quod male fubtraxit, aut canonica multetur fententia.

IV

Nullus ecclefiam magnam, vel parvam deinceps fine confenfu epifcopi, in cujus parochia eft, a laicis przfumat accipere quolibet modo: fed neque a clerico , vel monacho, feu laico, fub pretii alicujus venalitate. Quod fi fecerit. & vendens "D & emens, ea carcat.

V.

Confirmamus etiam ut non nifi in unius civitatis ecelefiis, quifquamamodo aliquod clericale officium accipiat. Quod qui pr»varicatus fuerit, canonica ultione feriatur.

VI.

Prxterea fi quis epifeoporum , presbyterorum , diaconorum , aut fubdiaconorum, poft cognitum interdiilum domini noftri papx Nicolai , mulieris cujuslibct carnali detentus copula, a minifterio & beneficio altaris non ceffevit; five dein-E ceps cognofcens prxlibatum apoftohex fetiis interdiitum, aut mulierem, aut .minifterium ecclefix cum beneficio non ftatim deferuerit , nullam reftitutionis in priflino gradu veniam fibi refervafle cognofeat.

VIÎ.

Quicumque autem clericorum deinceps in armis militaverint , & beneficium, & confortium clericorum amittant.

VHL

Quicumque laicotum aliquid de iis qu» ad oblationem, vel eleemofynam ecclefi» pertinent , five fepulturam, five faltem tertiam decimarum partem poflidere, vendere, aut fub nomine beneficii, alicui dare ulterius prefampferit: anathematis gladio feriatur. ANNO CHMSTI

ix.

Quicumque confanguineam fuam , aut quam conianguineus fuua prius cognoverat, aut cujus confanguineam carnaliter in conjugium accepit, vel deinceps acceperit ; vel poftquam cognovit, non flllm dimifit, aut cognofcebs non dimiferit; aut qui uxorem alterius rapuit, feu rapuerit; vel qui fuam uxorem une judicio epifeopali dimittens, aliam duxit, vel duxerit: donec fe fru&uofe tradat poenitentiae , a corpore & fanguine domini noftri Jefu , *& a* liminibus ecclefi» fe exclufum, & alienatum , & omnimodis ficut putridum membrum a fano corpore przcifum gladio fpiritus, quod eft verbum Dei, agnofeat.

X.

Quicumque monafticx religionis defertor Juventus fuerit: a regno Dei, & a Chriftianorum, ficut apoftata excludatur, & alienus exiftat, donec refipifcens digne pzniteat. Similiter qui ejufmodi digne pcenitentes recipere noluerit, tertio admonitus, fi non adquieverit, a communione fratrum fufpendatur , five fit abbas, five abbatifla, donec acqu*eicat

Ego Stephanus fanâa Romane ecclefias cardinalis facerdos vocatus, vice domini mei papa Nicolai prnfidens fynodo , his conflitutionihis a nobis canonice promulgatis, parvitatis me« aflenfum przbens fubfcripfi. Deinde fubfcripferunt decem tam archicpifcopi, quam epifcopi.

STEPH ANI CARDINALIS LEGATI APOſTOLICI EPISTOLA ² AD I....... DICTOM archiepifcopum Doienfem. fyaoA.n <·' pr. drftri· P....

Ut adfit fynodo Romans Nicolai II. poft pafcha, vel Turonenfi a fe habenda: ante mediam quadragefimam.

P^i ept^tnm priecipu t tr Xvihaaa wltfit ctrîiulil tcclt-fie ltito ertbitpifctpt, rtfpi/ctre, (f ed vient /elutu tf tmcndettoaii ndirt con/elit.

Dominus meus pontifex fununus & univerfalis Papa Nicolaus, te quamvis rebellem , flt monitis falumibu» averfum , nequaquam tamen paterna & confveta Romane ecclefis mifericordia indignum judicavit: fed miffa, fi tamen ad te pervenit, legatione, ad fynodum, qua antiquo more Rome poll pafcha celebrabitur , adhuc tibi refipdcendi locum donans, evocavit. Sed dt poft

ANNO OIRIJTI ▮it poft datas ad te litteras, fecundum confilu fui A providentiam, & temporum eventorumquenecelfitatem, me ad has partes deftinavit, ▮ ut quz pofletn in ecclefia Gallicana, Deo juvante, conciliis, ezterifquc laboribus emendarem, vices luas mihi tradens, injunxit. Unde apud Turonum dominica ante mediam quadragefimam fynoduniui dixi, ad quam dominum meum folicitudmc. & mediocritatem tuam fumptibus & labore levans, landi Petri ejufque vicani mibique tradita audomaie te convoco, & ab omni periculo, quod ti bi ex parte principis civitatis ejuldem evenire poliit, fecurum facio. Quod fi occ ad nos, nec ad dominum meum in didis terminis venire voluens: vindidam abfque imicridoidta fenties ccceliafticz diftndionis. Exemplar etiam mitto e* piftolz hujus poteftatis a domino meo mihi tra- ANNO CHRISTI

CONCILIUM AVENIONENSE

Ab Hugone Abbate Cluniacenfi Nicolai P. II. Legato celebratum.

IsPr>f>«i n.Cboso ▮" *' /^Oncilium Avenionenfe fub Nicolao II. habt B lum eruitur cx Bertrando Siftancenfi epifcopo in inftxumento anno 1170. feripto, & in arcbivo Ecclefiz Foicalquer ienlis aflervaio his verbis: **Gerardus** Caprcrius *titffat m tpf»* (nempe Epifcopatu Siflaricenfi, id eft ad Epifeopatum 5 apad «rlrav Jvraraam* r» Coaci/ii» «ragae, **feed** *Ibi ctltbvevu eam omnibvt Epifcapii fttim Pvtvmcut Htf? Cittiiamt/it Abbai jttagtat Ifgww D. P. P.* N.ce/at Celebratum autem fuiffe hoc anno pariatum Concilium teftaiur Bucheus lib. 9. Hlft. Provincizqui illud legit in exemplari fibi oftenfo a Policarpo Riviera Carihufiano viro erudito. Quod exemplar, ficut & authogra pbutn alias in archivo Capituli Forcalquienfis aflervatum, licet deperdita fint, bterz tamen Nicolai Papas Clero, plebique in civitate Siftariccnfi confiilcntibus datz, fit a Bucheo loco citato allate, ficut flt iniirumentum Bertrandl Siftaricenfis Epifcopi Concilium hoc Avenione congregatum fuiffe, nos dubitare non patiuntur. Fallitur tamen Bucheus, qui illud cum altero Concilio Avenione anno 1080. coado confundit, & iftud ad annum iodo., serrabit. Sunt enim duo Concilia m eadem urbe diverfis annis habita, ut ex iis, que de utroque fupeilunt, mamfcftum redditur. x

CONCILIUM JACCETANUM

IN HISPANIA,

In quo abrogatus ritus precandi Gothicus, Romanus introdudus; R translata Jaceam epifcopalis (edes que Ofca: prius fuerat, anno **ml x.**

Ex Hieronymi Surit* Indicibus terum Arakan.

ÆR.I Mxcvui. hoc eft, anno Chrifti **ml x.** Saneius epifeopus Aragoncnfis, inivit *Suvlt»*. Paternus epifeopus Czlarauguftanus, Aruulpbus epifeopus Rolenfis: & Guillelmus Urgel litanus W fredi Caeretanis comitis fihus, Hera clrus BigeronenGs, Stephanus Olorenfis, Gome cius Calagurritanus, Joannes Ledorenfis, epifeopi^Auftindo Auxitano epifeopo aflidcntes, lacez vetufto Vafconum oppido, concilium ejus provmciz celebrant, quam & cis Pyrenzum, & ea Aquitani· regione, quz Vafcoma illis temporibus **diâa** eft, nunc Gafcuonia vocatur, aut regi Ratmro paruilie, aut fccdere fuifle adjundam, non opinione folum, fed etiam plane ad veritatem hoc uno monumento mihi perfuadeo. In primo concilii conieffu, rege una cum filiis acL> regni proceribus allidente, maxima fiequentiaat **que** applaufu in Dei optimi maximi laudes populus erumpit: regem, benigniflimum ac fereniflunutn principem compellat: profpcraque acclamatione divinum implorat numen, ut hoftium ac gentium viâor exifteret. Summa religione ac pietate, m eo concilio czremoniarum facra, ma**gna** corruptela propter afliduosbellorum tumuiius **interuuffa,** fanciuntur: depravati mores palm in ordinem rediguntur, & perfeda in ft nuta majorum revocantur.* ne quid ex fandorum patrum ritu, sseghgeniia fraudeve pretermit teretur. Sacra omnia pie riteque ex catholicis fandr Romsnz cc-Cclefiz decretis atque fanâionibus inftaurantur: nc inter ipfas clades, ac feros bellorum exitus, aut continuum armorum ufum, Caere religionis viderentur noftri negligentiores. Data facerdoti**bus** lex, ne quo alio more quam Romano precarentur: neque Gothica, utpotc peregrina, piacula exfolverentur. Ecclefiaftica frdes Jacczconftituitur, quz prifeis temporibus Ofcz collocata fuerat.' decernuntque, ut quandoque dicecefis caput ab impiorum dominatu eriperetur, **illi** Jaccetana fedes lubjiceretur, & tamquam filia parentem pie landeque colerer. Fines *diaccili* terminantur, ac circunsfcribuntur. Paternus Czfarauguftanus epifeopus, permiffu facriconcilii, ecclefiam fandarum Maffarum Czhrauguftz urbis, quz innumerabilium martyrum cineribus compadz erant, ad Orbas & Iberi confluentes ripas vetuftis temporibus conflrudam, quz facris reliquiis *confecral» fuerat, flt* D. Eocratrdr dicata, regio honori tribuens atque gratificans, Jaccetanz ecdcGz contribuit. Eamque rem ac terminatos fines Gregorius VII- pontifex maximus decreto fuo poflea confirmat. Przter decumas, tertia tributorum portio, quz Cziarauguftani & Tudclam populi reges Mauri penfitani, ecclefiailicis muneribus affignatur. Ex eo epifcopi, qui ad eam diem Aragomz cognomento ufi fuerant, Jaccetani etiam appellantur.

ANNO Christi

AAa huius Concilii aanb traoTaAia, nimirum an. Chr. rjoj. IsAa fuere «x aathantico exemplari m palatio Epilcopi Ofcenüs : unde traniempeom habuit ncclefia Toletana, «u aliud ad noa (inquit Card, de Ajuirre) direxit fideliter exiêriptum cum plurimis aliis facris monumenti», curante id potiffimom cl. V. D. Michaele dei Olmo, canonico Toletano.

Ane Deenmi I Joj. dit Jtvtt, fee fuit mka Stftmirii, mcitiift/t Oftrpfi ia ftitlit D. Often, fii Epifctpiy ia prefentie are» ae/arfi (f ttfinnt fnbftripternet ed ia* fpecieliur Vtettrun, Mef. tinxi de Seitynt procureur............J*. D. Martini Dei gretie Ofctrfit Epifnpi, pretfntevit vtnerende Arnelde Gerfin dt Lezen» cenentce tf officie, ii Ofcenfi, pre tribxneü fedmti, ^xeddeet prtvileginnt fêrenttfixel Principle Reninint rtftltnde nttntorie regii JragMxnr, ec Senítt fìiìi ejet, & petiit enandeto ec enderitnto diffi Oficielii per mt natarixm tnfreferiptnnt fe ferneeue pxkhccni redigi, »/ prefem trenfxntptxne exdontete jndicierie exenepletent, eemdent fident m jodicio & extra cone difle originali faciet : & dentinm tficielii vifo & ledo dide privilégié, mendavit nubi naterit mfreferiptt, qxi illud i» pxbiicent ferntam redigam, tf tranfcnbem de verbe ed verbxm, preflont oxderitetem prefenii tranfnmpto, y«i tendent vim obtituet in jxdiciit tX exire, fient & ipfnnt originale privilégient. Tiner vtre didi privilegii teki eli.*

Sub Chrifti nomine St ejus ineffabili providentia Ranimirus Rex gloriofus, & Sanâius filius ejus, omnibus divine legi» ac Chriftiane religionis cultoribus fub noftro regimine contiitutis. Volumus notum fieri dileâiont vedbc, quoniam ob reflaurandum fanâe matris ecclefic flatum nolitis tn partibus, noflra majorumqne noflrorum negligentia pene corruptum, fynodum novem Epilcoporum congregari fecimus in loco a prifeis olim Jacca nominato m quo Synodali conventu, prefentibus atque confentientibus cunfli noflri principatus primatibus atque magnatibus, pleraque fanâorum canonum inflituta Epifeoporum judicio reflituimus, & confirmamus. Nec non& Epifeopatum in civitate Ofcenfi antiquitus inflifutum, fed a Paganis invafum atque deftruâum, in dicecefi fua majoribus noftris & nobis a Deo inflituta, in fupraferipto fcilicet loco, facrati Concilii decreto reflaurare fluduimus. Ad cujus Îdenam Deo miferante reflaurationem, ego przatus Ranimirus, quamvis indignus, Chriftiprovidentia Rex, una cum filionoftro Sanâio, donamus in perpetuum ipfi Ecclefic, in qua Epifeopatum ftabilimus, coenobium quod vocatur Sarane cum omnibus fuis pertinentiis, ac coenobium Lierdi cum omnibus fibi pertinentibus, ac coenobium Septemfontes cum omnibus fuis pertinentiis, ac coenobium Sirafie cum omnibus pertinentiis, ac cçnobium Rabaga cum omnibus eorum pertinentiis, ac coenobium S. Maria cum omnibus eorum pertinentiis. Nec non omnes ecclefias quz nunc lunt, & in poflerum Deo annuente edificabuntur ab onu fluvii qui Cinga dicitur, ufque in vallem Lupariam, ubi in aoteaâis temporibus, przdiâz fedis termini extitere, & exinde per plagam meridianam verfus Occidentem, ad locum ufque qui Plana major nomi» natur, indeque per gyrum ad feptentrionalem vergens regionem, Gcut Pyrenaei montes preeminent Aragoniz, indufa omni valla Orfela, ac toto Pintano cum parochialibus ecclefiis fuppofitorum caftellorum, ut fcilicet Filera, Penna, Sos, Lopera, Unocaftello, Sufia, Librana, Elifeo, Caflellomanco, Aguero, & Moricllo.

Statuimus, etiam, ut caule Clericorum, pro quibas hucutque ecclefia nutirta <n partibus gravata noa modicam extiterat, deinceps .epifeopo folo flt archidiaconibus *ejus dilcuticndc* relinquantur, ut indebita circa cos Iscularium cupiditas noftro cauteriata judicio in talibus prorfus refecciur, & fecundum normam juftitix fuum cuique jus confervetur.

Donamus etiam dc concedimus Deo & beato Pifcatori omnem decimam noflri juris, auri,!^ genti, frumenti, feu vini, five de czteris rebus, quas nobis attributarii fponte'aut coaâe exfolvuni, ram Cbrifliaoi, quam Sarraceni, ex omnibus * virulis atque caftris, tam in montanis quam in planis, infra prefixos terminos. Addimus ad hzc de omni dominatu caftri quod nominatur Atarcs ex omnibus quz ibi habemus, vel ad nos pertinent, laborantium quoque omnium noflrorum, feu de ipfo teloneo quod accipimus dejscca, vel homicidiorum, five regalium placitorum totius regni Aragomz. Ex omnibus decimationem omnem donamus, infuper & ex ipfis tributis, quz recipimus in przfenti, vel recipere debemus, aut in futuro Deo miferante recipiemus: De Czfaraugufta, nec nen & Xutela, de omnibus tertiam partem ipfius decimationis fupradiâz Eccjefiz & Epifeopo concedimus dc donamus. Iulii.

Ego vero Sanâius przfati Regis filius, divino incenius amore, concedo Deo dt beato Clavigero domum quam habeo in Jacca, cum omnibus quz illi pertinent·

Hzc omnia fuperius conftituta feu deferipta donamus Deo dc beato Petro ad reflaurationem fupradiâi Epifcopatus, propter remiflionem noflrorum peccarninum, ac remedium animarum noftrarum, dl pro requie progenitorum noflrorum: ea videlicet ratione, ut fi aliquando Deo diiponente caput ipfius Epifcopatus paruerimus recuperare, ifta, quam reflauramus, Ecclefia ipfi fit fubdita, dc unum fit cum illa. * Qui fi uoa donatores, aut aliquis fuccflorum noflrorum, vel ulla magna, five parva perfona, de his fuperius feriptis dt donatis aliquid voluerit minuere, tollere, vel alienare, nullatenus hoc valeat vendicare; fed fi qals pretium petierit, canonica componat auâoritare. Et ifta donatio firma fit dc flabilis cum Chrifto in fecula omnia. Si vero, quod abfit, ullius perfonz fpiritus quis fuerit contrarius, dc hano donationem velit difrumpere, feu violate ; quoafque canonice emendet, reftituat, fatiiqne faciat, aullam cum Chriftianis participationis caufam ie exiftimet habere. Infuper dc ab Ecclefic conventu fit extraneus, decum juda proditore deputatus.

Faâa charta donationis anno millefimo fexagefimo tertio Dominice Nativitatis zra millefima centefima prima Imjiâionc decima tertia

Ego Ranimirus, quarnvi.· indignus, Chrifti providentia Rex, hanc donationem propria manu confirmo, & SS. & omnes Epifcopos in hoc facro Concilio congregatos, ut liée confirment & fubfcribant, rogo.

Sanâius filius regis.
Alius vero Sanâius frater ejus.
Auflindus Aufcieofis Eccleüx Archiepifcopus.
Guiilermus CJrgele Ecclefic Epifeopus.
Heraclius Bigorrenfis Ecclefic Epifeopus
Stephanus Oloreofis Ecclefic Epifeopus-
Gomefanus Calagorriranc Ecclefic Epifeopus.
Joannes Leyureufis Ecclefic Epifeopus.
Sanâius prefate Ecclefic Epifeopus.
Paternus Ccfarauguflaoc Ecclefic Epifeopus
Arnulphus Rotcnfis Ecclefic Epifeopus.

ANNO CBMISTI »·«·.

Bclalco Abba cœoobii S. Joannir Baptilfe.
Banto Abba cmoobii £ Andrée Apoftoli.
Garait» Abba Afiuenfu.
San&tua Comes.
Fortumo Sancit procer.
Lope Garleanus procer.

Omoefque pioceres Regis praefati eo modo nutriti aulas regis. /

K Audientes enim cunâi habitatores Aragonem * Patri t tam viri quam fsmitue, omnes una voce laudantes Deum, confirmaverunt dicentes.* u nuS Deus, una fides, unum baptifmum: gratias Chiifto ctekfti ac bcoigniflimo , ac fereoiffimo Raoimirtf Pnncipi, qui curam adhibuit adreflaurationem fanA· matris Ecclefia.* fit illi concerta ialus flt vita longera , viâoria inimicorum optata B

*l m«> cor- i||i pateat. Poft exceffum «ero hujus * edis cum Afanftis in Paradifo amœmtaie intromittat viAu — ı rum feliciter in fecula loculorum. Amen. ^ ĉiîîîv vnJUSXI

Obser vat io P. Ant onii Pagi ad An. Ch. 1060. n. x.

Concilium Jaceetanum, quod hoc anno Baronior cum Sunta in indue refert , anno 106}. celebratum . More* tus enim 1. ». l.ivefbgat. op. 11. pag. 494. laudat chartam Dedicationis Eccleii* Jacceniis , datam a novem Epifcopis. qui Concilio interfuere, in qua legitur; *feSa tbtrle dtdicttiatli* «mm *MLXIII. art MCI.* quo lcilicec tempore Ramiros in Aragoma regnabat. Huic Concilio gratuit Auflindus Archiep. Auxitanus in Aquitania, quia Ofca , qnae ledes erat Epifcopalis, tunc a Mauris occupabatur, & Archiepifcopus Auxitanus hoc munere in Navarra Ac in Aragooia fungebatur . Eft autem Jacca ATagoniK urbs ad Aragoniim fluvium pofita .

er synodus sl evicensis

Anm *Ckrifit* nux. XcxMdri *II. ftf* I. Hnriti IV. Regit VI.*

Iodide ab Adalberto Hamburgenfi Archiepifcopo, patet ex Encydicq feripta ad Wilhelmum Rofchildenfcm Epifcopum hiffrag. utum fuum

gTT.0·,. NJ· ·♦ ·■ , S. Aransae, <7 *Afeftelita Sedit* Igere/, C ·*· *9 tewer/trita Septetetri—abeai net·:.·* nano *Artbitfijtafat Haalttrgaifit Frevifer* sud/gaar *VtùUtlan Epife'*· jelettM,*

AD Synodum quam apud Slefvich celebrandam efle eontthui, vos veniffe , aut nuntium veftntm mififlTe grato perciperem ammo, fed de hoc alias. Nunc autem fraternitatem veftram latere nolo quid moleftfe mihi Adalvardus Epifcopas intulit, qtaetn vobis teftibus, qui ordinationi ejus interfuiffis, SiAonienfis Ecclefir confeeravi Pontificem , quem dum barbara gens fibi praetfle noluit Scarenfem Ecclefiam iuvadere cçpit. Peto igitur ut nuninm meum , qui illic iturus •ft, ad Dalbienfem velitis Epifcopum dirigere . Hoc habui de Synodo, quae dicerem cum & alia multa fint, qu* faflidii caufa omitto.

Hat efftt retital Adaant Brtawejif.
Hit faijttA fe^tantta dt frepagtiiene tjtifdtia Ecelffia fer AdaUertma.

Ipfi vero quos Metropolitanus ad gentes ordinavit, plures funt, quorum iedes, ft nomina didicimus ipfo narrante: io Daniam itaque novem conftiruit ' Rodulphum ad Slefvich , Oddonem ad Rlppam, Chriftianum ad Arhus, Hevibertum ad Viburg, Magnum, ft Albriitum in Vendilam infulam, Edbertum in Vionem Infulam, & Flaftriam, ViUelmum in Seland, Eginonem m Sca E aiam provinciam . In Suediam vero confacravit fex, Adalvardum , ft Accilinum , item Adalvardum , & Tadicum , nec non Simeooem atque Joannem. In Norvegiam duos tantum ipfe conjectavit Tolff, ft Sivardum. Ceterum aliunde ordinatos, com fatisfacerent, ft fecum tenuit mifericorditer, ft abeuntesdimifit hilariter, ficut Meinardum, Qfrnuodum, Oiernardum, & Algorum, •liofqoe multos prcterca. Turolfum quendampo- fuit ad Oreadas, Iffeph ad Islanx infulam. Sunt Epifco[redacted]i quoi ordinavit [redacted] viginti , quorum tres abortivi , extra vineam otiofi remanterunt, fua querentes, non qur Jefu Chi'i'i. Quos univerfos gloriolus Archicpifcopus decenti honora habens ad prrdtcandum Barbaris verbum Dei prece, & praemio commendabat. Ita fcprffime vidimus cum quatuor, aut quinque ftipatus Epifcopis (prout ipfum audivimus dicentem) abfque multitudine efle non porte.

Cypreus in Hili. Eccl. Slefic. & Holfat. hstC addit. Adalbertus Slcfvvicum fc recepit , ubi fle propter loci commoditatem Synodum cogere iolebvt: dt omnibus familiariter utebatur.

$. I. Sueno II. Danis Rex, oui Slefvici age- D bat de Epifcopi adventu certior taAu* eum invitavit, & convivio acceptum liberaliter traâat: Epifcoptss vkiffim Regem laute accepit : otto diebus continuata convivia more barbarorum, & ita Rex Epifcopum ex inimicitiis in gratiam recipit, odio, quo haAenus illum profequutuscrat, depofito.

Ç. II. Cumque inter alia de Epifcopis, & Palloribus in Dania conflitucndis Archiepifcopus verba facere , ft agere cepiflet : Rex fatius efle refpondit, C ad Ecclefiattica munera, ft minifteria vocarentur indigene in Regno Danfe nati, ft educati, quibus ferme Daotcus vernaculus, ft notus effet, quam exteri, & alienigene, qui ejus ufum nullum haberent, idque fibi placere: ita enim interpretibus opus non efle . Quas cum ita fint, cupere le ut in pofterum Albertus io Epifcopis defignandis, ft creandis ejus rationem haberet, ft indigenas exteris preferre vellet.

f. III. Sed & de pace Chnftianorum, & paganorum converfione aâum, ft traofaâusn fuit.

Atque ita inter Regem ft Epifcopum convenit, ft Slefvtco difceflnm etl contendentibus animis, & rebus bene compotitis, gv

CONCILIUM BENEVENTANUM

Dt(<rif/il U- *1 Ux«ttM, w, n mf. *«Γμ ·'·/.μ cut u,fau <· t«.<"■< ' **..

IN nomine Domini Dei dt Salvatoris noftri JESU Chrifti Domini sterni, ÔC in nomine fandae individuaque Trinitatis . Ego (Jdalricus Dotninj gratia fande Beneventane fedis archiepifeopus, notum Jacimus omnibus fidelibus catholice ecclefie , in noftra rafidemibus praeCentia , cund lque in gremio ecclefia manentibus . Quoniam dum in fanda ecçlefia catholica Dei genitricis dl Virginis Maria noftri epifcopatus refediflem, fimul cum Dodone epifcopo, ac vicario domini noftri fummi Pontificis dc univerfalisPapa noftri fandiflimi nomine Nicolai, dc Bernardo coepifropo , dt Cancellario pradidi domini Pape gloriotiflimi t ibique refidentibus ceteris epifeopis; fcilicet Civitatcnfe, Florentinenle , Latioeule, Montccorbinenfe , necnon dc Telefinenfe, dc Ahfinenfe, Bibinenfe, Frequentincnfe : cum abbatibus, facerdotibus , ceterilque gradibus ecctefiz, fimul cum aliquibus lakis , ibique proficifcentibus ad fandam fynodum . Inter cetera , que in eadem fyuodo dida dc emendata funt , dominus Amicus abbas monatleiii fande Sophie futrexit dc fede fua: proftratulque humi, iuppltciter dc reverenter coepit reclamare , dc quztbon<m facere adverius Leonem epifeopum Draco narienfem : quatenus ipfe contra catholicam audoiitatem teneret duas ecclefias; unam, quz nominatur, ad fandam Mariam, conflrudatn in lo co, qui *Nolicine* nominatur; aliam, que vocatur, ad fandum Benedidum , conlbudam intra mce nia ejufdem civitatis Draconenfis, una cum juti-hus ac pofleflionibus earum ecclefiarum ; quoniam ipias ecclefias dicebat efle pertinentes jam nunc nominato monaflerio.

Tunc iple Leo convocatus , humiliter dc patienter adoravit eamdem fandam fynodum , interrogatufque quid inde diceret ; ipte Leo epifeoptis cœpit manifeftare dc dicere, quatenus pranominatas ecclefias, cum omnibus illarum juribus, legaliter dc jufte prznotninatum monatlerium fande Sophie debet tenere dc poflidere ; dc rede debent efle fubjedz przfato monaflerio dc fibi Leoni epifcopo , dc Draconariz ecclefiz dicebat nequaquam pertinere debere, nec ipfe inde quid^uam tollere, nec ullam invafioneni contra pre-latum fandz Sophi» monafterium, aliquando vel u'■› tempore ipte feciflet; fed abaliis invafonbus a ›.e raptoribus hoc nefarium facinus atque U-cr.ic^.um operatum efle.

Hoc audito placuit nobis & fande fynodo, ut ipfe Leo epifcopus per paftoralc pedum, quod ille fuis propriis tenebat manibus, renueret prardiflo abbati ad partem przdidi monafterii jam didas ecclefias, cum omnibus rebus ac pofTefDooibus ipfis ecclctiis pertinentibus .' & mox fecundum noftrum & fande fyttodi przcpptum , prefatas per paftoralcm baculum renuit eccleflas, una cum omnibus illarum pertinentiis : dt dicens manifeflavit fe, ut neque Leo epifcopus , neque fut fucceflores, neque pars ipfius jam didi epifeopi aliquanto tempore de jam didis eccleflis, dt dc illarum rebus ac pertinentes cum parte jam didi monafterii non cmifarcnt atque contende* rent per nullam quamlibet inventam rationem.* verum tamen amodo dc perpetuis temporibus , tam ipfe Amicus abbas, quam ejus fucceflores , feu dc pars jam didi monafterii, jam nominatas ecclefias cum omnibus'earum pofleflionibus dt rebus , tam que modo habere dc poflidere videntur, feu quam dc omnia illa que in antea Dominuit per illos dt fuos fideles in ipfis ecckfiis dederit, firmiter habeant, necnon dt poffideaot , juxta textum de nomine illius monafterii, dc de jam didarum ccclcfiarum continentiis dt pertincntiis , una cum inferius atque fuperius, cum aquis dc cum viis deanditis, omnibufque fuispertiuentiia, fine aliqua contradidione jam nunc didi Leonis epifeopi , ejufque fucceflbrum, feu « parte jam didi fui epifeopi : led fine cujuslibet requifitione ab illorum partibus . Propterea per confenfum omnium , qui in ipfa fanda fynodo refoderunt , confirmavimus juxta inftitutionem fandorum Canonum jam didas ecclefias cum omnibus earum rebus dc pertinentiis , ut preiatura fande Sophiae monafterium "habeat atque poflideat , nulla violentia ah aliquo fibi ingerenda. Ei ui eunda que fuperius leguntur , in perpetuum recordentur, dc conferventur , annulo noflro hoc prreeptum infigniri juflimus, noftrilquo manibus, ibidem adnotavimus dc fubfcripfimus.

Datum per manus Joannis clerici, in anno ah Incarnatione Domini noftri JESÜ Chrifti ml xi. dc nono anno pontificatus domini Udalrici piifls-mi Pontificis, metric Junio, lodidionc xiv. foliciter admodum.

Ego qui fupra, Udalricus archiepifcopus.

Ego qui fupra, Dodo Rofellanus epifcopus irvterfui, confenfi, necnon dc fubfcripfi.

WWWlttWIW ttft*itt-W

>.Cb

CONCILIUM ROMANUM

A Nicolao It. Papa celebratum Anno 1061.

JL> eo ita Aelredus Abbas Rjevallenfis in vi-ta S. Eduardi regis apud Seidennm ia decem Scriptoribus Hifp. Angi. pag. 366. Arx *fan. D"> dt omnibut curam gerent , munia feeunium catholita vtritatn regulam fieri volem , omnibui tttam prodeffe defiderant, at ipfe dt fait jteartor tffi. ceretur , Ü ahii ad falutem dofirtna Apoftolica prebetetur cum Atldrtdt Eborocenfi Archiep. duo mittuntur* (Romam nempe) ή» *Pontificatum elefh , Grifo fcilicet ad Eccleftam I^vellenfem , Kvolterui vero ad Hercforditnjem.* SI'1 *prefente tt , cum %uo* Etwierant, *Anbieptfcepe, a èemim Papa montre tonfecratiomi fufctpto IN CONCILIO ^UOD IN LATERANENSI PALATIO, Dei, u/credimm, mute metu forte convenerat, cum cuterv Patrikcu bnertfiet nufederunt. Dem tempore opportuno eum btfmrat K.tgu* m *mtdium pretuliffnt, cuteta , ^uu tie fuerant imperata, adjiciunt. Fawt votit Kegtu fan-Oilatu fummi Pontificii, totiufaue facti Conventui unanimii, rationabihftpntfenttniia. AcctptaqucS.Patru Eptflela , nthtl omnino adoerfi tote ilio itinere pafft cum femme tripudio Regi , pairiu^ue reddmr- M,*

tsr. Hoc autem Romanum Concilium, cui m-Aldredes, confundendam nou eft eumal. tero Concilio Romano anno >059celebrato. Aldredus enim exeunt· tantum Decembri an. 1060. ad Ehoracenfem Episcopatum eveAm eft, ut omnes antiqui Scriptores Aoglicl tellantur. Refert poftea Aelredns literas S. Eduardi Regis, ad Nicolaum Papam diredas, quas Aldredus Romam antro totfi. detulit, A Privilegium'Nicolai PaprS. Eduardo conceffum, qùo privilegia Regibus Anglorum, ut petierat Eduardus, confirmat, & tam epiftola illa, quam hoc privilegium cum an. 1odi. & Concilio Romano fecundo copulari debent. Neque ab hoc evellenda, & ad Synodum anni 1039. eum Baron10, aliifque psffim referenda Gerardi Comrttt Glarenni, crterorumque predo B oum, qui Aldredum, comitclque depretiaverant, excommunicatio, dc qua Auftor Defenfionis Roman· Ecclefi· adveriut Regium Advocatum: *In Plenaria* £ywd·, Pa/>a *Nicolao prafidento*, excaa>. Mt««K4/iM *tft Gertrdul.* Aldredus cnitn, ut dixi mm, nonnifi lob exitum anni Cbrifti I060. Archiepiicopua Eboraccnfis cledus, & poftea Romam a S. Eduardo miffus. Certum itaque & iodubitatum, Nicolao ii. Ecclefiam Romanam ad· mioiftrante, duo Romana Concilia congregata efte, ac utrique magnum numerum Epifcoporum interfutile; cam prius anno 1039. coaftum >13. Epifeopo um fuerit; pofterius vero a laudato Defcnlore Mr«M appelletur, quod citius quam anno 1061· indici non potuit.

WAD ROMANUM CONCIL1UM11.

Sub Nicolao II. papa anno rodi, habitum

ADDITIO.

i. Uppf <0. 1. m- Quamvis non fatis conftat utrum ea, qu» hic daturus fum de Romano Concilio ad illud quod anno *1061.* habitum eft, Concilium c wd» pertineat, huic tamen potius, quam precedent! anni J059 ideo adferibo, quod ex additamento hoc meo conftet fermonem effe de Concilio cui Gallici plures epifeopi interfuerint, prius vero illud ex Italicis tantummodo extitiffe exits, que fuperfunt fubfcrrptionibus compertum eft. Hxc vero habeo, qux fecundo huic Romano Concilio adjiciam. Res erat de Ecclefia quadam Credo nenti, quam fibi afferebant monachi S. Albini Aodegaveofis, eamque vtciffim ut fibi debitam Vtodocineofes monachi tuebantur. Caufa ad Burdegaleofc quoddam Concilium anno 1068· circiter delata, coram legato apoftolico Stephano S. R. E. cardinali, monachis S. Albini pro fuo jure certantibus, Vitalis monachus Vindocinenfis repoluu, caufani illam jaav *pridem* m Xonrana /y- vearraAih/ *memoria Nicolao papa publice terminatam felfet audientibut quibufdam Epifcopic de Gallio ad Concil. profeHii, Nugone videlicet Nivernenfi, Gualterio Meidenfi, liem^ue Hagone Trecenfi, at<)ue Wlgrino Cenomanenfi, quorum trei H. fctlicet VV. & altul H. cum adhuc viverent*, èT *monacht S. Alhikt fapedfl-.-» calumniam itereflenl., hier-! fual B. Turonenfi archiepifcopo, Ü E. An decavaram pontifici tn tefiimomum Monachii Vndoemi tranfmiferunt, prolefiantrt vidilfe fe,* Ô" *audiffe querelam illam juflo examino libratam coram profato papa Nicolao m communi Concilio fuiffe definitam.* l ia legas in aft>s coocihi Burdegalcnfisanni >068 in Col!.ft. Veneto Labbcana tom. XII. col. 170.

EOT

SYN ODUS CADOMENSIS

Epifcoporum, Abbatum, ac Procerum totius Normannix, juffu Guillrlmi II. Normannorum Du- c's› ftatuend· public· utilitati tum ccckfiaftice tum fzculati inftituta auno 1061.

Cmoi' tto- «·-... f. «a.

Synodi bujiu meminerunt ex recentionbus Molineus in Guillelmo Conqueftcre. Carolus Burcvillttu in fui» da CaaomenGs Academi· ac urbis antiquitatibus, ex veteribus monumentis, ac (cribit Guiilelmum Ducem celebrem apud Cadomum babuifte conventum Epifcoporum, Abbatum, tociufque Province Ootimatum: ubi de tapims ce de populationibus eompefcendis, qux ob prxrento'um bellorum turbas acinvmaiu & Principis ablennam io ea graflabantur, tum de pace ac freuntate publica conftituenda aftum. H jus etiam Conc lu meminit Mabilldeiua Annal. Bened. torn. 4. p 484. ex charta Pratelleofis monafteru. Pauca qux fuperfunt decreta collegit Moimeua inGuiUelmo IL. ad an. iodi.

I.

UT Abbates, aliique Przlati * ruri commorantes in urbes monafteriis V vicinas fe conferrent, ne cum publica of. ienfione huc illucque vagari viderentur.

II.

Ur quotidie * ferofigni pulfu ad preces Deo fundendas quifque invitaretur, atque occlutia foribus domorum, ultra vagari amplius vetitum admoneretur

III.

Ut 1ll.deinceps adverfus fures, ficarios, ahofque id ^enus nebulones, aut criminum reos, juxta legum placita animadverteretur, ac ftatutas legibus pcenas luerent criminum poftulati <3c conviéli.

Hxc Ac abs multa communi omnium voto conftituta ante conventus generalis dimiflioiKm juraverunt finguli amuffim pro civili iervaturos, & ut

(t) Concil. Arelat. V. an. js*. Can. ;. (a) Id primum a Guill. Angl. re(e *Ik* Nora. Duce Ustutum, uc furtis noAurnis caveretur. Vefpertinus autem ille figni pulfui vocabatur ignitsgium. (j) Ita PiAeafes fynodi, * Regum Capitularia.

fic *ut a fubditi»* excutioni mandarentur qnanto-*"Ui tuulurO1 polliciti funt. Qui quantalibct lo-eorum intercapedine a fe invicem difliti eflent , Aquafi urbi» unius concives fub Principe fuo, non-(ecus ac iub amantiffimo patre-familias vi&uros invicem fpoponderunt.

VITA ET EPISTOLA

ALEXANDRI PAPÆ II.

ALexauder , patria MediolanenGs epifeopus Lucenfis, antea Anfelmus nuncupatus, poil tres tnenies interregni , a cardinalibus *ian&tj* Romane ecclefie legitimo ritu pontifex Romanus hujus nomims fecundus ehdus eft, anno Cbritb 1061· tempore regnantis Henrici IV. Cum obitus Nicolai pape innotuittet, comite» lu (culant , & Galenam, aliique Romani proceres , propter fœdus cum Nortmannis initum fanftz Romane ecclefie cardinalibus infenfi , habita pfcudolynodo Bafileenfi, comitem quemdam Galene deputarunt, qui coronam auream, & infignem patriciatus titulum , ad regem Henricum deterens, pro Romano pontifice ex Longobardia eligendo iolicitaret. Cardinales, circumventione eorum cognita, idem prettiterunt, & ad eumdem regem, Stephanum cardinalem presbyterum, quondam Cltiniacenfis ccenobit monachum, ablegarunt . Qui jcum, regiis minillris obflantibus , contra jus gentium ad colloquium regis non admitteretur: rediit ad fuo», quidque fibi cvenfflct coram omnibus expofuit. Faâa relatione, circa Kalendas Qftobris cardinales pontificem elegerunt, non quem vellent, fed quem regi gratum fore putabant.- nimirum Anfelmum patria Mediolaneniem , epifeopum Lucenfem , regis familiarem, aulrque régir quafi alumnum & domefticum. Sed quid accidit? Audita eleâione Anfclmi, que infeio & inconfulto rege comigiffet, conclamata eft ab omn bus in aula regis injuria regi illata . Hortatu ergo Gu>bcrti Parmcnfis^ cancellant, duo epifeopi publico concubinatu infamati , cum Gerardo illo Galerie comite & ÜcniCgO przdonc , quem Nicolaus'in Romano conc,l'° exeommunicaverat, ipfo fefto Simonis *flc Judr* convenientes,Cadatoum Parntçnfcm epifeoP°m jam en,f* excommunicatum elegerunt , uovumque ichifma concitarunt . Petrus Damiani ichitmaticum per litteras increpavit, fed tantum abeftur homopeflilens litteris Petri exterritus certaret ,nt etiam ipfe turpirtimus turpiflime viveret, aiiifqtte turpiter viventibus conniveret. Cumque ea re incontinentium clericorum omnium animos fibi conciliaret , libidinique frena laxaret , diiii funt Cadaloitæ, qui antea Nicolaitac dicebantur.

Alexander Hildebrandum, flatura quidem parvum, fed viribus ingenii & gratia Spiritus ianfii admirabilem , ex archidiacono creavit cancellarium , cui unireris Romane ecclefie adminiAratio ex officio committeretur. Cadalous corrupti, auro proceribus Urbis , Romam armata manu ingredi tentavit: fed rcpnllus, magna tui confufione ad propria revertit. Cumque hecomnia fierent ftudio, inftinâu, & opera iftius Guiberti principis , quem imperatrix cancellarium fecerat; fingulari Det confilio accidit, *ut* fando Annoni Colonienfi archiepifcopo (qui Henricum *"gpm* puerum jlm annorum decem a matre Agnete impetratrice fubduxerat , blanditiifque definitum , cztcrotumque Germanis principum obfequio frequentatum & cultum , educandum retinuerat) regis cuftodia & regni adminiftratio , habitis defuper (comitiis, demandaretur. Hanc poteftatem confecutus , ad res ecclefia» componendas , atque Ichifma novum plane extirpandum, contulit fc in Italiam, & Romam ufque pervenit. Inde in Germaniam reverfus, hortatu Petri Damiani, in pratlcntia regis, epifeoporum Germamz & Italic fynodum convocavit : qua , poft difputationem inter Romane ecclefie defenlorem & advocatum regium habitam, omnium acclamatione Cadalous pfeudopontifex eft damnatus , Alexandri autem eleâio comprobata . Quod cum patres Mantuani concilii, cui Anno Co'onienfis legatione regis nomine funftus interfuerat, fua fententia confirmaffent, & fchifmaticus fecundo Urbem infeliciter expugnare tentifiet. tandem pfeudopontifex a fcfaifmate recedens , petita fit obtenta venia ab Alexandro , paucis poft diebus malam mortem incurrit - Augufla, que nefarie Gadaloi promotioni faverat, poenitentiam aâura Romam venit ad lithinaapoHolorum .' feque non tantum **imperio, verum** etiam feculati cnra fic honore totam abdicavit . "Alexander pontifex fedem apoftolicam quiete adeptus, legationem miGt ad Eduardum regem Anglir pro Wulftano WigornienGs ecclcfue epifeopo eligendo. Petrum Damiani ablegavit m Gallias propter angoflias , quibus Cluniacenfes monachi **affligebantur, eumdem miGt Florentiam** id fcbifma ibtdcm conflatum denuo componendum.

Hereftm Nicolaitarum, qui clericorum incontinentium conjugia pertinaciter defendebant, per Damianum confutavit & eradicavit. Inceftuoforum vero herefim , que audoritate Juftiniaoi imperatoris atterebat, eadem ratione qua in fuccetfionibus numerandos efle gradus consanguinitatis , non tantum per epiftolam Petri Damiani , verum etiam duobus plutibufque Rome habitis conciliis impugnavit . Contra novos haereticos hoc tempore emergentes , qui docebant epilcopatus a principibus laicis abfque crimine fimoniz licite emi potte, quoique PetrusDamiani (criptis fuis graviter inieâatus eft, decretum edidit, quo omr>s beneficii ecclefiaftici venditionem & emptionem interdixit.

Per Godefridum Tufcic roarchionem , Romanam ecclefiam liberavit « Normannis; cum jam Richardus Nortmannorum princeps Aquinum ufque viâor pçrveniflet, Urbem proxime invalutus, ut a pontifice impqratoris infigne confequi potter. Ad Guilielmum comitem Nortmarmia: , quem Edvvardus, virgo virginem habens uxorem Editham, nulla prole reliAa, fncceflorem regni coiiftituerat , mtfit vexillum, ut Haroldum tyrannum, Anglic regnum occupantem, poft obitum fanâi Edwardt regis expelleret , atque ut legitimus fucceflor eodem regno potiretur . Pro componendis ledittonibui per Gmoniacos & fornica-

nicarios clericos exortis, legationem mifit ad Mediptanenfes. Decreta auâoritata apoftolica rpfis praeferipta infra fubjunguniur. A Gmlielmo comite Burgundi·, & compluribus Francorum nobilibus, pro defendenda Romana ecclefia, quoties opus erat, juratam promiflioaem accepit. Ulutn mitre, laicis haftenus inconceifum, U.atislao duci Bohcrootum concedit. Hcoricum regem, qui juvenili fuiore Bertam conjugem repudiare parabat, per Petrum Damiani apoftolica legatione a propofito revocavit. Argenimenfem epifeopum, Guarocrum nomine, obcrimen fimo nie epifeopatu privavit. Cum Muguntinofic Barobergeafi de fimooic crimine accufatis lanftum Annonem ad fe venientem, & pro reis epiicopis intercedentem, honorifice excepit, brachio fan- B ftiCsfarii donavit: ejufque favore citra munerum acceptionem, ut cum injuria pontificis fufpicatur Lambertus, prediâos abfolvit. Per legatos a latere fuo in Angliatn miflos in concilio Wintonienfi Stigandum Cantuarienfis ecclefise invalorcm depofuit; Lanfranco eidem iubrogato duplex pallium cooccftit. Petrum Anagnine civitatis epifeopum, ad Michaclem VII. Orientis imperatorem, apocrifiarium mifit, unde eumdem imperatorem cum Romana ecclefia communione eoojunftum fuiftc (aperte colligiter. Bafihcam fanâi Benediâi in monafterio Cafiinenfi ipfe io pre fentia omnium cardinalium dedicavit. Henricum regem, quem propter fimoniacas abbatiarum & epilcopatuum nundinationes, alisque plura deliâa, C Saxoncs & principes ithperii apud pontificem accufaverant, quemque fanftus Anno, abdicata hanc ob caufam regni cura & adminiftratione, ab impietate & facrilegiis apud eumdem pontificem graphice dcfctipfsrat, per litteras Romam citavit: verum morte prsventus, caufam regis, fucceflbri dijudicandam reliquit. Mortuus eft pontifex miraculofa demonis expulfione, & claudi hominis cura celeberrimus, Rome, decimo Kalendas Maii, anno 1071. cum fcdiftet annos undecim, menfes fex, & dies vigintiduos. Saeb.em.

EPISTOLA L ALEXANDRI PAPÆ 11.

AD MEDIOLANENSES CONTER

Excitat eos ad virtutum exercitia.

Nicolant epl/copni fervas fervornao Dei, ornntbnt Medtolanenfibiri citro, & populo, falateno Ü apoftolicano kenedsfilonefa.

Divini judicii difpofitione provifum eft, ut Mediolanenfis ecciefie filius, & Ambrofiants uberibus fublaâatus, ad famulatum apoftolica ledis indignus afcentkrem, ac matri omnium ec clefiarum pallora.ii cur» foliettudioe defervirem. Unde cum totius umverfalis ecciefie cura nobis non levis incumbat, propenfius circa vos ipfa natura nos provoca: effe pervigiles: ut unde nos confiât originis duxifle primordium, ibi etiam majoris ad sternam falutem habeamus folictudinis incrementum. Naro & ignis ea primum ligna conflagrat, ex quibus oritur: & fons ante omnia illas terra venas infundit, ex quibus profluens derivatur. Unde vos, dileâiftimi, internas dileâionis Jftudio cohortans, rogo, ut ad celutn fe jvefler fpiritus erigat, deceptoria terrenarum rerum & caduca lucra contemnat I ab amore «r· A nofi hujus mundi *It* prudenter expediat, adoratoris fui defidertum medullitus inardelcat. Edis enim, ficut beatus dicit apoftolus, gens iarâa, populus acquifitionis: ut virtutes annuntietis ejus, qui de tenebris *vos vocavit* ad admirabile lumen fuum. Quibus e»go hereditas incontaminata, immarcefcibilis, confervetur io cchs: abfit ut eorum mens per amorem rebus fit involuta terrenis. ' rwr ·

Plane, quia etiam vulgaribus loquimur, vulgatum feripturs teftimonium libentius exhibemus. Mementote itaque, fratres mei, quod in oratione dominica dicitis: ***Pater nofter, quu el in cabs.*** Quem itaque patrem vocamus, ad ejus hereditatem tota mentis concupiicentia left inarc debemus. De terrena porro hereditate feriptum eft: ***Herode lat, ad*** 9«asv m ***principlo fefiinalur,*** ia ıŋꝕM ÀeuediAeae ***carekit.*** Cur er^o, cum dicimus. ***Pater nofter,*** pisfto fubjungimus, ***et in calu,*** & non potius, qui es m terris, videlicet que nobis notiores funt: five, qui es in aquis, aut inabyffis, cum ubique Deus fit, mhilque ab ejurprrfentia vacuum fit? ted cum dicimus, ***Pater nofter,*** idcirco addimus, ftm ***(et tn talls,*** ui ad illam cxleftcm hereditatem fefe nofter animus erigat, atque in tam fublime germen adfc tus, ut fit heres Dei, terrena qualibet ignobiliter non requirat. Enim vero pater fidei Abraham pluie* habuit filios; led folu* ille nobilis, qui fuit uxoris; qui vero ex concubinarum iunt ignobilitate luiepti paternat hereditatis fncceftione leguntur exclufi. Porro autem, dum eos aluit Abraham, omnes dicebantur filii Abraham; ac vero cum teftamentum veuii, qui cflet legitimus heres, qui fieri deberet exheres, patenter oftcndit. Nam feriptura trftante, dedit Abraham omnem hereditatem filio fuo Ifaic; filus autem concubinarum dedic munera, flt fegrcgavtt cos a filio fuo Ifaac. M*·*- ·· r'*« " a<ſ</ »1.

Ecce itaque omnes dicebantur filii, fed non omnes hrrednatis paterne lunt jura fortiti. Sic profifti fratres quamplu'cs lunt hodie Chrifttanat profiftiunis titulo decorati, qui videlicet ia Chrifti hereditate nequaquam merentur adlcnbi J & nunc quidem paterno vocabulo gloriantur, fed D nequaquam ad heredttanda paterna bona perveniunt, quia velut fpurii, non celeftia, fed terrena ignobiliter concupilcunt. Vos autem, dile Aiftimi, membra mea, vifccra anime mee, fic faiagte per viam mandati celetlis incedere, ut mens noftra merito femper debeat de fanda coafanguineorum luorutn converfione gaudere. Speramus autem in eo, qui de Virgine dignatus eft nafei, quia noftri minifterii tempore ianâa clericorum caftitas exaltabitur, & incontinentium luxuria cum ceteris hdefibus coi.fundetur. Omnipotens Deus, dileâiilimi fratres mei, ab omni vos pravitate cullodiat, & per juftittr femttam ad celeftia vos regna perducat. c.th.xa

EU< AD HARALDUM NORVEGIÆ

Hortatur eum ad obediendum Adalbert© Hamburgenfi archiepifeopo-

Alexander epifeopus fervat fervorum I^el brra.dk Mrtmannorum regi falutem & opoftobeam Lenedsfftonem

Quia adhuc rudes in fide exiftitis, & in cc·"defiaftica dilciplina quodammodo claudicatis; oportet nos- auibus totius ccclcfic eft com mif-

miflum regimen, divinis admoniüoaibuf voa fre queutais vilitate. Sed quia ob longarum difficultatem viarum per nos hoc agere minime valemus: fciatis uoa * Albeito Bremenfi archiepifcopo vicano noflro hcc firmiter comaufitle. Prsdvlus itaque archiepifcopus legatus noller fuis nobis efl conqueftus epiftolis, quod epiicopi veftne provincia, aut non fiint confecrati, aut data pecunia contra Romana privilegia qu® fuz ecclefi® fibique data funt, in Angha, vel in Gallia pcflimc funt ordinati. Unde ex auâontrtc apoftolorum Petn & Pauli vos admonemus, ut ficuti apoftolicz fedi reverentiam fubjeâionis debetis exhibere, ita pretatam venerabili archiepifcopo vicario noftro, & vice noftra fungenti, vos vcftrique cpifeopi impendatis, *tJc.*

* Ad.Ibcno.

111. EPISTOLÆ AD SUENONEM
KLGLM DXNOXUM F1AGMIN1UM.

Eligit cenium a Suenone Daoorum rege, quem majores ejus peiiolvcre confucveruot.

Akxaadrr api/capa; */frvut fervarum Dti* **Sacxaai** r«g» *Donarunt.*

QUapropter prudentiam tuam admonemus, ut cenium regni tui, quem przdccelTores lut fanda apoftolica cede fee perfohere iofiti funt nobis & lucceflonbus noftris ttanfmittere ftudeat: ita tamen, ut non ficut oblatio in altari pona tur, led, ut fupra diximus, tam nobis, quam fucecfloribus noftris, ut ccuius approbetur, prefentiahtcr offeratur.

IV. AD PETRUM DALMATIÆ
& Sclavonic Archiepifcopum.

Mulo illi pallio, ejuldem officio graviter incumbere hortatur.

AZcmmdvr *ftrvm fervorum Dti Petra venerabili arcbttpifcepe Diothenfii Alcfut* **Anttbtrenjii** *ecc.tfia ja-* **Jatrn** *ptrptluam in Cbnfla.*

**^71't* ▀▀ r/ <1 /·*'·

CI paftorcs ovinrn foie geluque pro gregis fui «J cuftodia dtc ac neâc intenti tunt, & ut ne qua ex eis aut errando pereat, aut ferinis laniatis motfibus deficiat, oculis femper vigilantibus circutnfpedant: quanto iudore, quanlaque cura debemus elle pervigiles nos, qui paftorcs animarum dfc dictmur? Attendamus igitur ut iufccptum officium exhibere erga cuftodum dominica rum ovium non cedemus: ne m die divini examinis pro detidia noftia ante fummum pallorem neghgenliz nos reatus excruciet, unde modo honoris reverentia inter exteros lublimiores judica inur. Igitur, dilediftime frater, petitionibus tuis juftis annuentes, apoftolica auâoritate decernimus, ut per hujus privilegii noftri paginam fie fanétii fimim Diocheniem ecdefiam cum omnibus tuis pei tiuentiis, Antibareufcm ecdefiam cum omnibus tuis pei linemus, Fiaterentem ecdefiam cum omnibus luu pertinentes. Palechienlcra ecclcliain cum omnibus fuis.pcrtinentiis, Suatincuiem ecclefiam cum omnibus fuis pettinentiis, ocod.rienfem ecdefiam cum omnibus tuis pertinemus, Dinnaftinenfem ecdefiam cum omnibus luis periinentiis, Polatinenlem ecdefiam cutn omnibus fuis pertiiientiis, Serbtrnicm ecddiain cum luis pcrtmcntiis, Bolonicnfein ecdefiam cum fuis pertinentes, Tibunienfem ecdefiam cum fuis pertinentiis, monafteria quoque tam Latinorum, quam

AGnecoriuu, fixe hiatorum cures.* ut fciâJ & hcc omnia unira ecdeûam effe, teque omiubus predittis locis epifcopah regimme preeffe.

Pallium autem fraternitati tue ex more ad Miffarum folcuiuia celebranda, ficut antecefloribua tuis conceflum eft, concedimus; videlicet in tutali domini, epiphania, cana domini, pafcha, afccnfiooc, penrecofle, *la* natali fanâi Joannis Baptific, natali apoftolorum Petri & Pauli, & quatuor fcflivitalibus fanâ® Maria;, fcilicet nativitate, annuntiatione, purificatione, aftumptione, dc duobus fedis ianâi Angeli, fic pro natalities quoque duodecim apoftolorum, natali fanât Gregorii, & fanâorum Sergii & Bacchi, dc feftrvitate omnium fanâorum, atque natali tuo,& quoties ordinationem vel conlecrauoocm ecdefurutn celebramus. Hortamur itaque caritatem tuam, ut mores vite tuz tanto Ironori conveniant: quatenus, auftoreDco, exemplis verhifque poliis effe confpicuus. Vita igitur tua filiis tuis fit regula, ut li que lottuudo in illis deprehenditur, in ca dirigatur. Cor ergo tuum neque profpcra, qua coqxirahKr hic blandiantur, extollant, neque adverfa dejiciant: led quidquid illud fuerit, virtutis putitate devincat.

Nullum apud te locum ira, odium, nullum furor indifcretus inveniat. Sacre beocdiâionis tue, juflique judicii opus, nulla venalitatis interventio commaculet. Sit in te & boni palloris dulcedo*, fit & judicis feveta diftriâio: unum fcixeet, quod inoocentcrvivcnte» foveat; aliud quod inquietos a piavitate compefcat. Mifericordem te, prout virtus patiatur, pauperibus exhibe. Oppretlis defenfio tua fubveoiat, opprimentibus modefta ratio coutradicat. Nullius faciem contra juftitiam accipias, nullum qucrentdm jufta defpicias. Cuftodia in te zquitalis excellat.* ut nec dives potentia fua aliquid apud vos extra viam fuadeal rationis audere; nec pauperem de (e fua faciat humilitas dcfperare; quatenus, Deomiferaote, talis potfis exiftere, qualem facra leâio precipit, dicens: *Opertet epifcopum irreprebeufibilettt effe.* Sed his omnibus uti falubriter poteris, fi caritatem magiliram habueris: qtoam qui fecutus fuerit, a refto aliquando tramite non recedit. Ecce, frater cariifime, inter multa alia, iftalunt faceidotti, ifta funt pallii ornamenta: qu® fiftudtofe obfervaveris, quod foris accepiffe eflendetis, intus habebis. Crux etiam ante te, ficut ante prrdeceftores tuos per Dalmatiam & Slavousam ubique geratur. Arducpifcopalum quoque cedefiz tue, juxta formam Candorum przdecefforum noftrorum, a quorum auâoritate non debes aberrate, concedimus & confirmamus. Sanda Trinitas gratia fuz proteâsonis fraternitatem luam circumdet, atque in timoris fui vos viam dirigat: ut poft hujus vitz amaritudinem, ad ztemam poliis firaul dulcedinem pervenire. Bene valete.

Subjacet hi« fjillum, nempe circulus quadrificus, in formam cruci·, cum nomine ejufdrm pontifici· Alexandri pipz H. circumcirca ejufmodi habens infcriptionem.

t *Exaltavit mt Deul in virtute brachil ful*·

Poft tigillum ifta fubpcnur fubfcriptio poft noram temperi·.

Pontificatus domiat Alexandri II. pape an. II. indiâione'duodecima. Datum Rome decimo quinto Kalendas Apulis. ' ·'«••r"'·

V. SY-

A

V. SYNODICA AD OMNES EPISCOPOS.

De rebus in concilio Romano gefiis

Alexander fervet ferverem Dei, emeibnt eptfcepit catMectt, eeeflMMe clte·, Ü pepelo, feletem tF etpewiew bemdifLeeem.

I 7 **Igilantia univerfalis, èfc. £*Sa/ »w/r< m** *cn-*
V celte Fme»e priete.

VL AD GERVAS1UM ARCHIEPISCOPUM
* E M E NS B M.

De Cadaloi pfeudopontificis vinculis; dc de fimooiacis exttrpandis.

Alexander eptfctpet fervet ferverem Dei, certffime tenfretn Gervtfe Kemenf erehepiftep· feintent & epefleücem benediBienem.

Vlfis fraternitatis tuz litteris, evidenter inteleximas, eam matri fuas fanâx Romtneeccleiiac fineeram compatlionem exhibere, ipfamque, fi facultas daretur, prxfentia corporis velle vifitare· Et quia iolicitudinem tuam ejufdem profperitate letari, quemadmodum de infortunio contrillari, oon dubitamus: annuntiamus tibi, divjna fuffragante clementia, Cadaloi prxfumptionem extollentem fe adverfus apoftolicam fedem, tanto amplius ad majorem fui ignominiam devenifle, quanto ipfe (peraverat allions tupeibia cuimen aicendiffe. Siquidem proprii nominis etymologiam evidenter intelligent, ad reparandam pecuniam in periculum capitis lui a fautoribus fuis diAributam, cujuldam turris prxfidio gemebundus fervatur.

Unde per mifericordiam Dei fperamus nullo modo pofle evadere. donec quidquid contra fandum Petrum nequitia fua prrlumpfit, fansfecent digna emendatione. Quod igitur fimoniaex hzrefeos pellem, qux in panibus illis vires adhuc obtinet ejus dolo, velle infequi fignificalli: non parum devotionis tux (ludio congaudemus. In quo nimirum adeo fpecialem dilcdkinem a nobis & filiis fanâx Romane ecclefix promeruiAi, ut a nonnullis te odio habentibus, odium nobis evidentibus indiciis exhiberideclaretur. Super Aurelianenfem denique, qui fimomace epifeopatum obtinuifle, & inde perjurium tribus alus fibi adhibitis incurnile probatur, fententiam dare archiepifcopum Senoneniem litteris noflris admonuimus: quem nimirum, ut cum ipfo convenias, & negotium illud pariter agas, apoflohca automate hortamur. Abbatem quoque fanât Medardi jam pridem excommunicationis vinculo innodatum, omnibus modis operam dare Audeas, ut de abbatia, quam injuile retinet, ejiciatur, & alter digne Ai canonice iubftituatur.

Cxtera veto qux m linens tuis continentur, ad prxfcns difiulimus.* prxfertim cum in prxfentia tui, quam defideramus videre, id melius fieri exifiimamus: norf enim panis securi, neque arbor cultro fuccidi folet. Decania autem Ameltici iterum Ac iterum te admonemus, titquodin apertis lineris nofiris cbntinetur, omni Audio omnrque folicitudine petagas.

CONSTITUTIONES QUAS LEGATI ledis apofiolic* Medioianentibus ob(erviridas prxfcripferuiit.

fit termine fanBe èX individue Trmitetit. eb incereetiene demini nefin Jij Cbnfli* **ml xvii.** *paiUi/ca/ar vere demmi Aiexmdn II. pap* Jexte, indtBiene faiata, die prime ineafii Angnfli, eBem feliciter Medieleni.*

CUm confiet, fratres cari(limi, omne genas *bomiautn fub* primi pareatis praevaricatione ^/µ«ı<7ı* ortum, cx radice carnis peccati trahere contagia···* «<<!<*«. culpas, eamque propter boc pcenam fullinere vmBdiâx, ut miferiis multis repletum, fibique ipfi grave & ingratum, nunquam in eodem valeat permanere flatu.· ut quia iaâori fuo noluit obedire, ex poena peccati cogatur mutabilitatis fux milerias tolerare; ita ut nec ahrmo virtutis Habilitatem, nec corpore flatus tenens qualitatem, in diverfa viliorum mouAra erumpat, & praeceps ad xtcrox mortis interitum currat: immenla Dei bonitas humanam naturam fic vitiatam, dc a ft per mandatorum ejus tranfgreffioncm multifariam clongatam non deleruit; (ed labentem quotidie erigit, fugientem revocat, nexibus amoris multiplicium beneficiorum fibi lig^tt. Sed nec fic in voluntate ipfius permanenti, vel mandatis ejus adhxrenti leges edixit, canonefque Spiritu fando Cdiâavit, modos conftituit quibus debeat anima compefci, & in bonis enutriri. Quorum omnium caput, (ummumque apicem, Romanam, cui per beatum Petrum non folum terram, fed iptosexlos ligandos ac folvendor dedit, confiituit ecclefiam: ut quidquid ubique ecclefiarum pravitatis repetitur, dum ibi non poterit, ab ea quafi ab origine & magifira omnium corrigatur.

Quapropter dilcâionem vefiram hortor, & per Chnfium rogans obtefior, ne erubefeat quilquam malum emendare, quod non erubuit ante Dei oculos perpetrare. Quia igitur in hac (anâa Mediolanenfi ecclefia, quorumdam pravorum cleiieorum ac laicorum Aata, vel negleâu, in multis divine legis defuevit regula, unde in hac ^praeclara urbe peraiciofa inter jullitie, ut videbatur, fautores, & malitir defenfores orta fedino, ac mortifera in omnem intus & extra populum diifemioata difeordia, ad animarum interitum.' qualiter per boni Jefu amatoris hominum mifericordiam, & per nos qualefeumque apofiolicx ledis legatos, noAramque pervigilem operam, feditio in quietem, difeordia in pacem, perverlitas reduâa [fit io reâitudinem, feripturx titulis annotamus.· ut, juvante domino, pacem firmam, Ac canonice reâitudinis normam, m bac fanâa ecclefia in perpetuum Aabiliamus. Quia itaque per confratrem oofirum dominum Petrum OAieniem epifcopum, reverende fanâitatis virum, quedam iunt olim in hac urbe correâa.· non opus efi ea, vel prxteritas lites omnibus notas, replicare: led qux nunc funt canonica difciplina a nobis Astuta, ad futurorum memoriam litteris exarare.

ApoAolica igitur auâontate fulti, ex parte om- Ce»<·· rt nipotentis Dei, Ac apoftolorum principis Petri, gloriofique confeAoris Chrifii Ambrofii, Aatuentes prxeipimus, ac per virtutem Spiritus ianâi, qui eA peccatorum remiflio, interdicimus, non nova przcipientes, (ed antiqua reformantes, ut nullus in univerla hujus ecclefix parochia monachus abbas per pretium quocumque modo conventum accipiat, canonicus etiam, ncc nifi gratis, nec ullo alio modo ordinetur. Ex nulla

Doo quo

quoque ecclefiaftici ordinis bcoediâione ,vel ex A ecdefiarum coufacratiombus, vel chrifanatis datjone, quidquam muneris a quoquam per aliquam conventionem detur aut accipiatur.

C»»tr« dot- Presbyter etiam, diaconus , ac fubdiaconus , feminam ad fornicandum palam retinens, donec inculpa manferic, nec officium faciat, nec eccle-fic beneficium habear. Qui vero non teiinct, fic e*eniu ex humana conditione ceciderit: poftquam *mtolieftum* veraciter fuerit, fufpendatur ab officio tantum, donec per poenitentiam fatisfeccrir.

Statuimus infuper neminem prcdiAorum graduum clericum ex fufpicione damnari : ita ut nec officio careat, nec beneficio, nifi ipfe forte confeflus, vel per idoneos telles veraciter Ct conviâus. Ne autem laedendi eos aliqua occafio pto*> relidis feminis eorum fiat:

Statuimus ut cum illis in una domo non maneant , nec manducent, nec bibant, nec fine tribus vel duobus idoneis teftibus fimulloquantur.* fic hac ferventes, nullam pro cis calumniam patiantur; ipfi vero juxta ecclefias, fi fieri poteft, habitare cogantur. Qualiter vero quifque eorum pro ordinum iuasqualitate, vel culpc varietate , officium ac beneficium perdatideo feribimus , quia cunâa ecclefiaftica officia in ftatus fui dignitate confiftcre volumus, fic nullum clericorum pro cujufquam peccati culpa, vel officii fui aliqua in Deum oflenfa, io judicio laicorum amodo efle permittimus, fed modis omnibus io perpetuum prohibemus.

Si quis autem laicuscujufque ordinis, preferiptorum graduum clericos in poteftate fua habet, cum primum feivem in veritate, aliquem ex eis vel feminam, ficut diâum eft, renocre: vel in fornicationis crimen cafu cecidiffe: ftnim per fe vel per fuum nuntium hoc ftudeat indicare archiepifcopo, fit hujus ecclcfix ordinariis, quibus cura ifta commiffa fuerit. Si ipfe, aut ipfi, illi admodum fcilicet in culpa obdurato vel accidentaliter lapfo interdixerint, ut dignum eft , officium: ipfe laicus poftmodum interdicat obdurato

Suppl·» i,i. tantum officio . Si vero archiepifcopus, vel fui

«. Mfi.a.mordinani, poftquam audierint, hoc neglexerint :

•rchitaûcô^ ar laicus, quicumque fit, ex tunc in fua poteftate, nec officium facere, nec beneficium alicui D ex illis permittat tenere, donec culpam deferat, fit digne domino per poenitentiam fatisfaciat . Prrcipimus ut illud beneficium , quod cuiquam clericorum aulertur, nullus laicus in fuum ufum vel lucrum accipiat, nec alicui fuorum tribuat : fed ad ipfius ecclcfix, vel miniftraniium illi opus fic utilitatem fervetur, aut expendatur , donec vel ipfe, fi dignus *fuerit,* reconcilietur, vel alter loco ejus cooftituatur.

Hoc etiam conftituimus, fic firmiter contradicimus , ut nullus laicus alicui ex illis qui forte lapfi fuerint , ullam in prxdiolis, fi habet, aut in aliquibus bonis fuis , vel izculari , fi forfan fuerit, beneficio, violentiam inferat, nihilque de fuis nifi ccclefiafticum beneficium prediâo modo E tollat.

Similiter quoque, ut nullus laicusa cujufquam ordinis clerico m gradu aliquo ecclefiaftico benedicendo quidquam muneris exigat vel accipiat , ne cum Simone mago particeps fiat.

Illud autem quod fpeciali devotione eft dignum, inviolabili confttutione judicamus fore in perpetuum firmum; ut hujus gloriofx fedis antiftes , qui nunc eft, vel quicumque deinceps fuerit, femei aut bis, fi poffe fuerit fibi, per omnes plebes, quicumque eas teneat, ad confignandum , dc Chriftianitatcm fecundum Canones perquirendum vadat: nullufque laicus aut *claicut* in hoc erre-fiflat, (ed devote ei in his qua domini faint obediat fic miniftret. Integram quoque habeat in omnem firam clerum canonice judicandi ac diffringendi poteftatem, tam io civitate , quam extra , per omoes plebes fit capellas.- ut dum clerici fuerint a («cularis judicii infrftatione fecuri, in divina fervitute, fit caoooum auâoritate confidant quieti, fic archiepifcopo fuo obediaot devoti.

Illos autem omnes clericos * laicos, qui contra fimoniacos fic incontinentes clericos , ut per reâarn fidem, ne hate mala fierent, operam darent, juraverunt, & per hoc incendia , depraedationes, (anguinum eflfafiones, roultafque iojuftas violentias fecerunt , omnimodo prohibemus ne hxc ulterius faciant.' fed femctiplos cuftodieodo, fit pro his qui ea non fervant, archiepifcopo fuo fit ordinariis hujus ecclefie , fufiraganeifque epifcopia, quod canonicum eft fuggerendo , fit cum bono animo fupplicando; in his operam tribuant, hoc eft, ftudium habeant. Et quila alicujus damni vel dedecoris, quod pro hujus placiti caufa alicui illatum eft, ex aliqua parte amodo repetitio fiat , aut odium mancat.* fed pax Chrifti , que iuperat omnem fenfum, corda écrira poflideac.

Ad hxc igitur omnia confervenda, fit perenniter ftabilieuda , quia aliquando nopoullos magis mundana quam sterna pœoa a malo retrahit, fic ad bonum compellit: fi quis ex his omnibus, qui pro officio fit poteftate ecclcfiaftica vel mundana C hcc agere debet, fit poteft ea ftudiofe fit fideliter perficere, ficut prcmifTum eft, neglexerit aut noluerit : archiepifcopus quidem , de fuo centum libras denariorum perfolvat , fic fi contempferit , donec emendet, proprio officioabflracat; clericus autem vel laicus , pro ordinis ac dignitatis fusa qualitate ac poteftate tali mulâetur damno, ut fi quidem de ordine capitaneorum fuerit, vigintidenariorum libras, variorum autem decem , negotiatorum quinque, reliquorum vero-pro quaiitare fic poifibilitate componat ad utilitatem hujus fanâ« matris ecclefias.· fit ficut pro treuga Dei fraâa per decem tot civitates rifcattum faciat.

Si quis itaque (quod non optamus, fit Dominus avertat) hcc non obfervaverit, fic tranfgref(or f^us, ficut ftatutura eft, emendare contempferit ! incurrat «terne malediâionis fic anathematis vinculum, fic cum Dathan fic Abiroo pr«fens , atque cum Juda traditore, Pilato fic CaU pba, «ternum fubeat interitum , nifi refipifeat , fic digne fatisfaciat. Omnipotens Deus , dulciffimi fratres fic filii , precibus beatiffimi apoftolorum principis Petri, fit gloriofiriimi confortis fui Ambrofii, ab his omnibus mahs vos cuftodiat ! fic in bonorum obfervantia corda veftra fic corpora ita dirigat , ut ad promiriam vobis «terne beatitudinis hereditatem pervenire concedat .· Amen.

Ego Mainardus Dei gratia Silva candida diâuTepifcopus, apoftolicc fedis *legatus, huicconftitutionis* pagine a me fade fubfcripfi.

Ego Joannes fanâc Romane ecclefie cardinalis presbyter, atque ejufdem legatus , huic conftitutioni fubfcripfi.

Vif. AD EPISCOPOS DANIÆ.

Pro fynodo ctlebraoda.

Atamdbr *tpjnpai ftrvtu ftrtmrxm Dti, tumhu tfificfit i» rtffm vβ»η» ctnfiituth, ftii O nfn vittn» eMintihii, ftdxttm* èy d *Affitlictm itmWfamm.*

HAmburgenfia epifcopus, venerabili* vicarius noder, litteris fle legatis tui* cooquefluseft, quod quidam Edbcrtu* Farienfi» epifcopus, multis criminibus involutus, ad fynodum fuam per 'trieoaiam vocatus, venire cootempfit. Quod quia coofilio quorumdam veftrorum dicitur effe fadum; mandamus, ft apoftolica auAoritate praei, pâmas, ut ab hojafraodi recedatis omnino conilio, eumque ad audientiam jiredidi fratrisnoftri ire admoneatis: quatenus poft fadam examinationem canonice judicetur. E/ *tljtqeHiu iiiprxtipitnr It tl* «Mm·*. *& fotnfa£htittm nkikttnt.*

VIII. AD W1LIELMUM REGEM Anglosum.

Pro exadione denarii fao&i Petri.

lira Alroesdrr *Vvilulm· rtgt* AqgZeraaa.

VI·(·<·U. NOvit prudentia tua Anglorum regnum, ex quo C nomen Chrifti ibi danficatum eft, fub apoftolorum principis manu ft tutela cxtitUTe; donec quidam, membra mali capitisefTedi, zelantes fuperbiam patris fui fatana padum Dei abjecerunt, ft Anglorum populum a via veritatis averterunt. E/ pa«/a pvjf: Nam, ut bene uofti, donec Angit fidele* erant, pia devotionis refpedu ad cognitionem religioni* annuam penfionem apoftolicc fedi exhibebant, ex qua par* Romano pontifici, pan ecdefie fande Mana, que vocatur Schola Anglorum, in ufum fratrum deferebatur.

IX. AD SANCTUM ANNONEM Archiepifcopum Colonicnfcm.

Concedit illi privilegium immunitatis pro monafterio Sigebergenfi.

Altxtxdtr tpifctpnt [mrt fervorim Dti, Amni ercbitpifiop· Janfix Colmitnfit ecdtffo I» Cbrifl· Jtfo fratri ctritfimo,

QUod a nobis, Deo dilede frater, expetis, ex officio fufeepto & apoftolica audoritate univerfis debemus ecclefiis. At mihi tecum, in Deo dilede frater, aliter agendum eft, quippe apud virum religiofum, & revera tam operibus quam nomine epifeopum. itaque ex parte domini noftri Jefu Chrifti, & fanda Dei genitricis Maria, fandorumque apoflolorum Petri & Pauli, E omniumque fandorum & eledorum Dei, confirmimus & corroboramus abbatiam illam in perpetuum: ne qua perfona magna vel parva, non sliquis fucceffbrum tuorum, non rex, aut comes, nullus, inquam, hominum, cx ca quidquam ad deftrudionem loci demoliri audeat: verum omnibus collatis & conferendis pax fit permanens ft inconvulfa: & pnma ifta, quo modo inflituuntur, apud monachos permaneat confuetudo, fit- A que allas de abbate libera eledio. Si qui hujus doftri privilegii temere violator extiterit, perpetui anathematis vinculis *ie innodandum* noverit, nifi forte refipifcen* digne fatisfecerit. Qui vero pia devotione obiervator effe fluduerit, peccato, rum fuorum omnium contequalur veniam, & rterna beatitudini* gloriam mereatur.

V. AD VILIELMUM REGEM ANGLOKUM.

Fidem laudat eique ecclefiafticarum nerfonarum defenTioncm, & Lanfranci caulam commendat.

B A/rxaudrr *tfifcopnr Jtrttat ftrvoritm Dti, terifitm· fili· Vvilitlmt glortofo rrgi Anglorum, falttttm* dT *apoflolictm btntdifitontm.*

OMnipotenti Deo laudes gratiafque referimus, quod in hoc tempore licet mundus in maligno potitus plus folito pravis incumbat (ludus, tamen inter mundi principes & redores egregiam veftre religionis famam intelligimus, & quantum honoris fande ecclefia, tum fimoniaca hatrefis vires opprimendo, tum catholice libertatis nfu* fit officia confirmando, veftra virtus impendat, non dubia relatione cognofcimus. Sed quia non iis, qui bona demonftrant, («) juftitia, fed in fine probari* premium & corona promittitur.* excellentiam veftram plena diledione monemus, ut in ftudio Chrifliahiflimedevotionisveftre.perfiftatis: & primo quidem ecclefias Chrifti, qux in regno veftro funt, religiofo cultu, & juftis difpofitionibu* exornetis, commifla vobis regni gubernacula ita juftitia tenendo tradetis, ut ex opetom reftitudine, quod feriptum eft, Car rrgi/ i» wiw *Dti,* vobis manifefle congruat.

Rogamus etiam diiedionetn veftram, uteccleiiaftica* prrfonas ab injuria defendatis: viduas, & orphanos, & oppreflo* mifericorditer televando protegatis. Qiximam licet ille rex regum fic fupernus, arbiter totius regni quod vobis tradidit, ratjonem a vobis exigat.* pro his tamen di. ftridius appellabit, quibus (f) non fuerunt vires D ft arma. nifi veftra potentia. Ad hcc igitur perfeicoda; & aliarum virtutum Incrementa percipienda, fratri* noftri Lanfranci Cantuariennis archiepifcopi monitis & confiiiis gloriam veftram hortamur acquiefcere, quem cariflimum membrum, & unum ex primis Romane ecclefia filiis lateri noftro aflidue non adjundum efte dolemus; fed ex frudu, quem ecclefia in regno veftro tribuit, confolationem ejus abfentia fumimus. AdoiOMc Alotidet ic-

Preterca eminentia veftra notum effe volumus, quod caufa Alricii, qui olim Ciceftrenfis ecclefia praful didus, a fuppofitis legatorum noftrorum depolitus eft, non ad plenum nobis tradata videtur: ideoque, ficut in canonibus cantura E eft, in priflinum locum debere reditui judicavimus. Deinde caufara ejus, juxta cenfuram canonica traditionis, diligenter retradandam & definiendam predido fratri noftro archiepifcopo Lanfranco commifimus. Item fibi negotium dedifeernenda lite que inter archiepifcopum Eboracenfem &cpiicopum Dorcaccflrcnfem de pertinentia diceceiis eorum eft, firmiter injungendo commendavimus, ut hanc caufara diligentilfima perquifiltone pertradet, & jufto fine determinet. In caufis D« cuti canaifli· t 1.1rl.ru !<(.<>« ,ρ·. ftolfcu

uu

(a) Dantur variante* ex Cod. Mff. Angiitin. *Initie Ctncil.GtKtTxl,* Tom. XIX.

(b) *bic non font wet &t.*

autem pertraûandis, & definiendis ita fibi (a) A noftrz fic apoftolice audoritatis vicem dedimus , ut quidquid in eis, juftiti* diâante , determinaverit, quafi in noftra tpneientia definitum, deinceps firmum & indiffblubile teneatur. Multa vo. bis przter hzc fignifkata dediftemus, nifi quod ea io hujus dileAiflimi fratris noftri Lanfranci , dt ejufdem fideliflimi vobis, ore pofuimus : ut ejus viva voce, de noftr* dileâionis aftcâum'plenius cognofcatis, & reliqua noftrz legationis verba attentius audiatis . Deus autens omnipotens det vobis queeunque fibi font placita velle & pofle: ut fie hic auâor fit (i) veilri gubernaculi, fic retributor in gloria fempitefni gaudii.

XI. AD LANDULPHUM.

Refpondet quod non aliter quam cum confenfu usons fus monadicam vitam ingredi fic votum commentis emittere poffir.

A/rxaadrr ZZ, Landnlfo i» Corfica.

NOtificafti te morte tenus infirmatum elfe , fic peccatorum tuorum recordatione fic terrore valde pavcfaûum, anxie quffifle monachum fieri, & a tua uxore, minis fic terroribus eam occidendi, ad bsc licentiam extorfiffe, fic fic te monachicam veftem fine abbate fumpfifle, fic mo naftcrium petiifle - Poilea vero cum ianus faâus elles: tuz uxoris reclamantibus ejulationibus , fic planâibus, turque fàmiliz difperfion bus, utpote * pcenitens, deviâus, domutn remeafle fic poft multos dies quorumdam fapientum confilio ad jam diâz mulieris cubrie rednfle diceris. Nunc autem, fi tua uxore uti liceat, noftrum requiris confilium. Si ita denique eft, ut tuus nuntius narrat non videtur nobis rationabiliter neque fana mente id taâum . Quoniam cum orant homini ad monachicam vitam tendenti legaliter fic jufte fit peragendum tu contra leges minaciter fic violenter a tua uxore, pattim terrore mortis, partim tuz infirmitatis doloribus exanimatus , devia fecutus, nulla, ut dicitur, licentia accepta, teceflifti, fic monaftetium pctifti. Non enim violentia, fed ex pari voluntate fic confenfu , ficut D lanfb patres dicunt, hrc fieri debent. Neque vir in monatlerio recipiendus eft, nifi uxor illius femineum monaftetium elegerit, aut protefla continentia , habitum cum fellinatione mutaverit . Sanftus enim Bafilius epifeopus de hac re taliter „ dicit : Si quis conjugatus vult conveni ad mo„ naftcrium, non eft recipiendus, nili prius a „ conjugc caftimoniain profitente fuerit ablolu„ tus. Nam fi illa, illo vivente, alteri per in„ continentiam nupferit : procul dubio adultera „ erit : nec recipitur apud dominum ejulmodi „ viri converfio, quam fequitur conjugalis icedc„ ris proftitutio. Tales igitur tunc fine culpa re„ lido fzculo fequuntur Chrilium , fi habeant ex „ pari voluntate caftitatis conicnfnm . Itaque , fili E „ cariftime, perpende fit vide: fi fic canonice a tua es folutus uxore, fic tua uxor ita pollicita eft.- fic tu fic illa adimplete bonum inceptum, fic votum veftrum: aliter enim non debemus vobis necclfitatc frparationis imponere.

* λ' atpoli

* Al Neque eir moaifteriooi elicere, •»i profelT». debei

XII. AD GERVASIUM REMENSEM Archicpifcopum

Compatitur aiBiâo ftatui ecclefiz Remenfis; illatamque injuriam legitime vindicandam pollicetur.

Alexander fervit fervorum Dei, dileftlflimo fratri Gervaflo archiepifcopo, /alitem & apoflelicam benedtiltonem.

Dileâionis tus litteras diligenter accepimus , fic gratanter ampledentes , intento mentis intuitu caritative perfpeximus. Sed querelis fic doBloribus plenas cernentes, caritative compatimur, fic condolemus: tum quia ecclefia tua antiquitus inter esteras occidentales, Deo propitio, nitore prudentis atque religionis refplenduit, aeperapollolicam, cui Deo atuftore licet indigni defervimus, fedem, magnificats emicuit; cum eadem , a prioribus patribus fic prasdeceflbribus noftris non eiferepans, in finu itio te retinere, fic caritatis dulcedine fovere defiderat. Quz querclz, ctfi inter damna ecclefiz quz referunt, inter dolores fic gemitus cordis tui, quos depingere contendunt , faltem * pedoris tui fic fidelitatem, quam noftrs Romans adhibes, fic unicam fic finceram dileâionem, quam tus Remenfi fervas ecclefiz , fatis urbane fic honelle monftravcrint ; nos tamen utCcumque arguunt , quia vindicem gladium manu apoftolicz pltionis in adverfarios tuos * jam porreximus : liquidera antiqui hoftis invidia , antichnftuin per iniquitatis conceptionem fuorum vicerum egerens de fentina , tantis eo ingruente Rcmanam ecclefiam per quinquennium ; nunc callida tergivei latione , nunc hoftili invafiooeoppreflit periculis , ot ioteftina noftrz fpecialis ecclefiz negotia vix poflemus veatilare, nedum longinqua ad plenum extricare. Verum poft longam tempeftatem, fit crebras procellas, iereno, nube expulfa, Deo jubente, reddito , forenfibus jam occurrere valemus: quia, Deo propirio, unde ire debeamus viam videmus. Non tamen jufte , ut vcllra diligentia novit, poteft fieri, ut prius quis - quoquam prxlato excommunicetur, quam mifla lynodica canonice ad refpondendum vocetur . Age modo debitum tenemes ordinem , fic adverfariis tins vocatorias litteras dirigemus , fic tibi tuxque ecclefiz juliitiam exequi procul dubio pollicemur. Quapropter, quii, ut ijunt, numquaru conlequimur vidotiam , nifi prius pixcedat pugna: ut tuz, ficut amantitlinius fponfus fic egregius patronus, ecclefiz viriliter fubvenias, fit Romanz per beatum Petrum , velut bonus filius , ftrenue adjuvando obedias , fic vinez domini indefeflus collaborator centenum frudum tempore meflionis recipias : ad fynodum , Deo annuente , qumtodecimo die poft pioximum pafcha cum pretentiz tuz diledione celebrandam , fanditatem <uam venire defideramus, ac fando conventui interfere apoftolica auâoritate invitamus. Ad hac fi dileâus filius noflef Petrus fanclx Romans ecclefiz fubdiaconus, fit nofter cancellarius , qudm pro relponlis ccclefiallicis veftras ad partes mififmus, per vos tranfierit : ita erga eum ie tua fraternitas habeat, ut, quemadmodum nos diligat, oftendat . Quod autem citius apicibus tuis non refpondimus, non nobis, fed tui legati utmizdeputes feftinationi.

XIII.

(»1 ' (b) *noftri.*

XIII. AD EUNDEM.

Monet ut controvetfiam quz eft inter clericos citre afleâum componat. Significat comitibus effe fcriptum , ut ecclefis Izfz iatisfaciant , vel ad iyoodum futuram Roma comparcant.

Alexander eplfeopea fervut ferverlm Del , Grrvafio Rtmen/I arekupifcopo fratri cariffimo, falutem. C opoflohcam benedifiinem. /

SI faccrdotale , quod adnvniftramus, officium mentis integritate penlemus.· fic nos cum filiis noftris individus caritatis debet unire concordia, ut ficut patres io nomine, ita affciiu probemur in opeie. Ideoque deGderamus, ut quos diverfitas voluntatis ab alterutra diledione facit effe divifos, eos ad concordiam redeuntes cantas faciat effe in gratia unitos. Litteras itaque (anditatis veftra: lufcipientes folita diligentia relegimus : in quibus continebatur controverfia quz inter vcs & clericos veftros M. ' fit A. vertitur ; & damna, quz M. fle R. comites, ecclefiz veftrz atque canonicis inferunt. Unde *ipfe* profeffus es, te ante legatos noftros aut fatislaciendo corrigere, aut pleniffime purgare. Quapropter dileAionem tuam intente hortamur, ut ante legatos noftros P. fandz Romans ecclefiz bibliothecarium , atque V. cardinalem presbyterum, fi ipfi adeffe potuerint, congregatis fnffragancistuis, ad- C miffo etiam Laudunenfi, cui inftans negotium commiieramus, epifeopo, ita equitatis lance terminetur, ut neutra pats de iojuflitia amplius cauletur. Illi tamen, quia ad beatiffimi Petri facratiffimum corpus venerunt, in quo totiusChnftianitatis eft fingulare refugiam, fibi fentiant adeffe przfidium , quo per nos non videamini moti **ad** iracundiam: quia fi proximorum neceffitatibus benigna mente compatimur, noftris procul dubio petitionibus clementem dommum repetimus. Ita ergo, frater bcatiifime, ftude, quatenus dum ad fynodum, ad quam pro adjutorio faoAz ecclefis invitatus es, Deo auxiliante veneris, de his expeditus, folummodo ad ecdefiaftici negotii iaces confilium, & ianft* tuz univerlali matri ercle D **fis** , ut prudentillimus cnnfiliator , & fortiffimus propugnator, contra huiles fuos ultionis atque dcfenlionis impendas auxil ürn. Comitibus autem illis, qui ecclefis tuz advelantur; iterum feripfimus, ut aut ante legatos noftros mala , quz ecckf« tuz intulerunt, fatisfacienies digne emendando corrigant, aut ad przlatam fynodum omni pofthabita occafione , ad relpondcndum de obje-Ais veniant. Ubi fi rebelles fmnnt ; quod juftum vifum fuerit decernemus , & officium noftrum adimplere non omittemus. Pizfatos autem ligatos veftrz benignitati iterum commendamus : quos tamen a fraternitate tua honefte tradari non dubitamus.

* MaaxfTetn ⁄ Asciri-CO°I

XIV. AD EUNDEM.

Monet iterum ut duorum clericorum Remenfium cautam terminet.

Alexander epiftopxt fervit fervorum Del, Gervaflo vexerat?:lt confratri Remorum archiepifcopo. falutem (J apojloltcam btnediShonem .

MIramur diligentiam tuam , dileAiffime frater, auAoritatem noftram ita pani pendere, ut **ea, quz** crebris orationibus noftris digne admoneris atque rogaris, minime videaris perficere . Si enim aliquis in tui auxilii favore confilus, a partibus noftris ad te veniendi faftidmrn arriperet , & iu confidentia fua deceptus nihil proficeret : credimus quod caritas tua non parum doleret . Ut enim de patientia noftra interim taceamus : qua fiducia beatiffimum Petrum, czleftis regni, clavigerum , tn tuis petitionibus vales invitare ; *cum* jam per biennium ii, qui ejus patrocinium longis itineribus, gravibufque laboribus petierunt, fere nihil, nobis vice fus-inflantibus, adhuc potuerunt impetrare? Cum enim in hac petra, in ?ua Chrifti ecclefia zdificata eft, fingulare fit reugium tribulantibus conftitutum, ut qui adeam confugiunt femper loleant invenire lolatium : hu- B jufccmodi tempore noftro evacuari Romanz ecclcfue privilegium, diftîmulando terre non poffumus. Quapropter fraternitatem tuam his noftris affatibus diligenter admonemus, atque admonentes przcipimus: ut ita te nunc in caufa Manafle & Amalrici ecclefiz tuz clericorum pium reddas, ita benignum exhibeas, quo ulterius aures noftiz inde querelam non audiant : quatenus ficut in uno cœpifti reftaurationem, ita jnfta exeeutione perficias in utroque: quia non iocipientibus, fed perfeverantibus promittitur przmium. Si autem m hac re verba noftra tibi levia fuerint, amicitia inter nos durare non poterit.

XV. AD EUNDEM.

Blandinenfis & alterius cœnobiî invafores , nifi rationi acquiehant , excommunicari jubet.

Alexander eplfeopit fervit fervorum Del , Gervaflo ftemtnfi erchaepifcopo, Jalxtem (J apoftolteam bened.fitonem,

LIcet Carnotenfium caufam contra przceptum lanftz apuftohcz fedis , & priftiuz reAitudims tuz zelum, reprehenfibiliter neglexiffe proberis: tamen quia meffis multa, & operarii pauci , ad definienda ecclefiaftica negotia quz nobis deferuntur , prudentiam tuam nobis cooperatricem effe expofeimus . Piziemium itaque portitoris laciymabiles querimonias audienres , compailionem ut opo<tult exhibuimus. Deploravit enim fehonore propriz abbatiz, altero limoniace lubrogato, privatum: feque nullam indejuftitiam conlequi potmffe . Litteras etiam Blandinenfis cceuobij nobis attulit , quod quidam Everelmus monaftenum illud fimomace invaferit , ipfiufque bona ejeâis monachis ad nihilum redegerit, vitamque fuam adulteriis variifque criminibus ultra humanam confuctudinem polluerit . Admonemus itaque caritatem tuam , ut utrumque invaforem convenias.* & fi res ita eft, hanc przfumptionem in partibus illis ulterius locis venerabilibus obeffe non permittas . Quod fi przfati invafores canonice rationi acquiefccre coo- E tetnpferint , & quibus debentur ipfa monafleria dimittere noluerint : noftra eos apoftolica auAoritate ftudeas cum omnibus fautoribus fuis excommunicare.

XVL AD EUNDEM.

Condolet ueccflitatibus ecclefia Remeofis , eique auxilium pollicetur .

at/r**»drr *fervat ferveram Dti , Gervafie Xtaenfiam diltgentifjiam mtbifr^all , a/ywr ia Ckrifi» dileDiffime fratrt, Jalatem & appjMtcam benedtHitnna .*

V lfis fraternitatis tue litteris , coepifcoporum quoque Usorum, nec non & clericorum flebilibus auditis querelis : fenfibiliter intelleximus quam maximis cladibus & erumnis *prçtcr* folitum Remenfis gloriofillima opprimatur ecclefia ; quan- B toque tua religiofa dileffio immerito verfetur * incommodo . Quapropter vera afleâi compaffione, tum ex loci, cui immeriti pratfidemus, folicita confideraiione'; tum etiam ex iu* prudentia: neceflitudine , quam pio diligimus finccri cordis amore; gravi gemitu , detrimento tuse condolemus ecclefix: nec nonfaftidio tuo, cariftimcprocul dubio compatimur prccipue . Auxilii quoque dexteram, quam a noftra tantopere poftulaieftu» duifti apoftolica Cede, integro affcâu prompti fumus pro viribus noftris , proque temporis qualitate , oeceflitaci ruat benigne *impendere ;* atque apoftolie* authoritatis clypeum omnibus Remcnfis ecclefi* adverfariis libenter opponere. Sedpr* nuntii tui feftinatiooe , qui fe afferebat collegas C nullo,modo pofle relinquere, tu* caulae habile utpote io momento temporum, minime tunc, abientibus etiam noftris fratribus cardinalibus , repenre valuimus confiliuro. Ipfi autem poft paululum , tue legationis communicata fupplicatione, & aptum ccnfilium invenire, ft inventum una cum legato , quem a latere noftro popolcifti , auxiliante Deo , quam citius poterimus , curabimus partibus vcftris dirigere. Interim vero hanc noftram refponfionem fuffraganeis tuis cpifcopis , qui fimiliter noftrum per litteras imploraverunt fuffragium fue matri ecclefi® Remenfi, intimare ne negligas: apoftolie* fedis, nili morte fuerimus prxventi, certitTimc prxftolando legatum.

XVII. AD EUNDEM.

Hortatur ut incaufa abbatifix cLaudunenfi monaiierto injufte cj«&z cognofccnda , Elinendo Laudunenfi epitcopo , juxta tenorem coinmiffioois apoftolie», confilio afliftat.

Alexander epifcopat Jerviu ferveram Dei , cariffime fratri Gervafio fGmenfi archiepifeopo , falutem dT apoflalicam btntdiilientm.

PRoclamatio delata eft fanâ* apoftolie* fedi , quod abbatilla Laudunenfis , ^monafterii fcihcct fanâi Joannis , fine canonica audientia & judicio epifeopi fui , a regimine fuo ejiciatur . Quod nimirum quia canonicis inftitutionibus oranino videtur elle contrariumadmoouimusconfiatnem noftrum Elinaoduin Lauduncnfem epifeopum, ut hanc caufam diligenter dlicutiat, atque canonice diffiniat. Ita tamen, ut eadem abbatiffa , priuiquam difcuflio fiat, regimini fuo , ficut facri canones prxcipiunt , reftituatur. Invitamus igitur fraternitatem uam , ut manum adjutorii tui ad hzc exequenda fibi tribuat ; &, ut hoc negotium juxta tenorem litterarum noftrarum, quas fibi inifimus, determinetur, te adjutorem ft cooperatorem adhibeas . Quod quidem A folicitudinis ftudium , etiamfi apoftolatus noflri litteris premooitus non *effet* , oporteret tarneo devotionem tuam impendere ; ipfumque Lauduncufem epifeopum , quia parochianus tuus eft , ad hoc peragendum incitare. Non dubitet igitur prudentia tua hunc laborem arripere , feque pro domo Ifirael murum opponere. Et quiaomeiitui eft pacem diligere, ficut jam te fieplusadmonuimus, iterum admonemus, ut pacem cumcariflimo nôftro duce Godefrido ftudeas componere. Periculofuro eft enim ecclefiam tuam tanto difcrimine fatigari, ft nobis importabile tot acculatiombus pulfari.

XVIII, ad eundem.

Prohibet ne coofecret JoffclinumSueflionenretnepifcopum de fimonta conviâum . Betuacenfem epifeopum corrigi, & Ambianenlèm, ob injuriam Corbejenû abbati illatam , ad fatisfaâionem adigi praecipit ·

Airx-tdrr eptfcoptt fervat fervoram Del , Gervtfie venerabili Armer·»» arcbitpifcep· Jielatem & apoftelicaae beaedi&ieana.

F ftern Cmooiacam , que haâenus veftris io partibus quafi timida ferpere folebat , nunc caput accepimus extuliffe , & gregi dominico, tam timore quam pudore remoto , graviflimam jaâuram inftantiflime inferre. Unde non mediocrore e/Bci<nur.' quippe qni nobis creditos & Chrifti faoguine redemptos quorumdam pervertitate perire videamus. Quod totum fane archtepifcopis imputamus : nemo enim fimooiacus emptionem iniret, fi fe confecrandum fore defperaret . Sed quia archiepifcopi fine diferetiooe coofecrant, multi indifertte ad epifeopatus adfpirant. Verum cum tempus acceperimus, adjutore Deo, fit de confècratis dc de confecraforibus j*uflitias judicabimus. At vero audito tuo erga fandam religionem bono ftudio, non modice gaudemus, quem ftrenuum cultorem ita in vinea domini operari audivimus, ut nulla Simonis propago in ea, quantum ad te attinet, radicare poflit. D Et quamquam' admonitione non videaris egere ; te tamen admonemus, atque prscipimus, ut Joffelinum Sueffâonenfi ecclefia non confecrcs epifeopum , qui archidiaconatum fimoniace obtinuiffe non contentus, epifeopari etiam pecunia contendit . Bcluacenfem autem cpHcopum, quem res ccclefiafticas & populum Dei atrociter difperdeotem audivimus, fi verum eft, jubemus ita virga ianâa auâoritatis *feriat* , ut ceteri, fi qui iunt fimiles ejus, exemplo corrigantur. PorroAmbianenfis epifeopus a nobis admonitus , ab injuria Corbejenfi abbati illata, non veritus noftram auIteritatem, non modo non defiftit, veram etiam in dies eam multiplicat . Quare utrumque ad te maturius convoces, eorum contentioni finem caEnonice impofiturus . Quod fi per te nequiveris » rem totam ad fedem apoftolicam iempeftivius per epiftolam referas ; ut apoftolica auâoritaie hxc contentio fopita conquiefcat . Haec agas, & aliis quoque ecclefi* utilitatibus hortamur infervias : ut laboris tui dominum Jefum quandoque habeas largiflimum retributorem , ft noftram erga te benevolentiam fentias certiorem.

XIX.

XIX. AD EUNDEM.

Cur monaflerium Corbejenfe ab epifeopo exemerit.

Alexander epifeopus fervat fervorum Dei, fratri G-r- Vofio f«letem tj apofiolicam henediftionem.

pRivilegia coenobii Corbejenfis ab antecelTaribus nolitis inftituta antiquitus, noverit nos tua dileftio confirmafte. &. ut in perpetuum rata fint, auftoritate fanftorum Petri 'fit Pauli roboralTe. Quod noftrz fanftionis cdiftum te quoSlue obfervare volumus, & per omnia oblervari acias, pia folicitudinc commonemus. Miramur autem tuz prudentis videri, pizdifta privilegia B difrentiri ecclcfiaflico canoni; cum conflet apud te alias efle leges ecclefiarum, qux funt generales; & alias efle eas, quz fpecialiter in privilegiis, quibufdam przroganrur ecclefus ad immunitatem, ne quorumlibet importunitate patiantur inquietudines. Caufam vero, quz lumma & principalis erat inter epifcopum & abbatem, canonice in concilio difculfam, fcias nos penitus terminaffe: eumdemque epifcopum nobis fit fanftz Romans & apoflolicz fedi, cui Deo auftore pizfidemus, coram fratribus & ccepifcopis noftris fa tisfecifle in fynodo: ipiumque pro inobedientia fua fufpenfum fuilTe ab officio. Cstera autem, de quibus abbai conqueritur, mandarpus frater nitati tus ut audias; & fecundum quod tibi ju (ftum videbitur, definias. Chrilma vero & ordinationes fi epifeopus fpiritu fuperbiz inflatus dare noluerit, noflra licentia przfato monaderio con. cedas, & in omnibus negotiis auxilium tuz proteftiunis exhibeas.

XX. AD EUNDEM.

Privilegia monaderio farfti Dionyfii a pratdeccforibifs contra Panfienfem epifcopum conceifa confirmat.

Alexander fervet ferverem Dei, cariflimo fratri Gervafio Remenfi arcbiepifeopo, falntem Ü apofiolicam benedifiionem. D

DEvotioni tus notum fieri volumus, quod abbas monallerii S. Dionyfii martyris apud noftram audientiam fuper epifeopo Parifienfi fernel & fecundo fuerit queflus: videlicet quod ipfe contra jus privilegiorum a fanftis & apoflolicis viris falubriter eidem mooaflerio multotiens conceffum, contraque Francorum regum & epifcoporum ipfius patris conilitutiones, fubnpere, Ubique vendicarc jam difti monallerii poteftatem attentaverit. Ad quz nimirum dirimenda, ad fedem apoftolicam utcumque venire invitavimus: ut ibi congregatis ecclefiarum judicibus hujus caufam litigii canonice determinaremus. His igitur in fando concilio reprzientatis, poll longam difcuflionem, E poll varias utriufque partis oppofitiones, claruit jullitiam przfato mooaflerio favere nec tot aut tentorum pontificum auftori, abfque horrendo anatbemate, aliquem polle obviare. Unde confilio totius fanfti conventus, quza fandis przdeccfloribus noftris fanfte funt inflituta firmavimus atque corroboravimus. Rogando itaque fraternitatem ruam admonemus, quatenus, fi invitatus fueris ab abbate vel fratribus ejufdem monafleni, chrifma & oleum & cetera quz eis ex epifcopali officio videntur neceflaria, tribuas, ac tuos luffraganeos tribuere przcipias.

XXI. AD ARCHIEPISCOPOS GALLIÆ.

Mandat ut Petre Damiano Oftienfi epifeopo, legato fedis apoflolicz, iri omnibus fidem habeant, & debite obediant.

Alexander epifcopi / fervet fervorem Dei, Gervafia Remenfi, Rtcberie Senottettf, Bartbolomeeo Terontnfi, M.......~ Bitericeufi, T... B rdigalenfi, arcbiepijcopis, falxtem b apoftoltcam beneditfionem.

NOn ignorat fanfta veftra fraternitas, diiedififimi, quod ex auftoritate fedis apoflolicz, cui nos indignos clementia divina przfecit, totius univerfalis ecdefiz regendus ac difponendus nobis flatus incumbit. Quoniam igitur pluribus ecclefiarum negotiis occupati, ad vos ipfi venire non poflumus: talem vobis virum deflinare curavimus, quo nimirum poil nos major in Romana ecclefia auftoritas non habetur, Petrum videlicet Damianum Ofticnfem epifcopum, qui nimirum & noder eft oculus, fleapoflolicz fedis immobile fiimamentum. Huic itaque vicem noftram pleno jure commifimus; ut quidquid in illis partibus Deo auxiliante, (latuerit, ita ratum teneatur fle firmum, ac fi (pedali noflri examinis fuerit lententia promulgatum. Qtispropter venerabilem fanftitarem veftram fraterna charitate monemus, & iinfuper apoftolica vobis auftoritate przcipimus: ut talem tantumque virum, tamquam noftram perfonam, digna fludeatis devotione fufeipere, ejufque fententiis atque judiciis, propter beati Petri afoftolorum principis reverentiam, humiliter obedire. Qpifqüis enim fallu fuperbiz, quod abfit, inflatus, illius judicio conlradiftor vel adverfator extiterit: ufque ad dignam fittisfaftionem, noftram vel Romanz ecdefiz gratiam non habebit. Quia vero, eum ad vos Girelmum mifimus, adhuc adventum przfati domini Petri nos impetrare poffe nullatenus (peraremus: volumus ut fi quid apud vos Girelmus ctepit, ad domini Petri magiflerium veniat, & per ejus manum, quidquid agendum eft, fiat.

XXII. AD GERVASIUM REMENSEM archiepifcopum ejufdemque fuftraganeos.

Excommunicationis fententiam in Reginaldum monallerii fanfti Medardi invaforem a Petro Damiani latam confirmat, camque execution! mandari przcipit.

Alexander epifeopet ferves fervorem Dei, Gervafio Remenfi archiepifcopo cem feis fuffiragetnets, fi ebediennt, faietem & apoftoheem benediUtonem.

SI quod officii veftri eft exequeremini, non abbatem, fed maleficum Reginaldum, a Petro Oftienfi epifeopo, flta vobis in conciliis juftaratione, ut nobis relatum eft, condemnatum, ab ipfo fanfti Medardi, quod fimoniace invafit, coenobio penitus eliminaretis. Quod fi caufa cupiditatis, aut amore vel timore alicujus potentis perfonz, explere renuiflis: hzc omnia Dei omnipotentis timori przpofuiflis, fle nullum difperfis monachis folatium regrediendi przbuiftis. Quapropter ejufdem Rainaldi malitia magis multiplicatur & crelcit. Hzc vero idcirco mandare curavimus, quia ex iifdem difperfis monachis quidam ad nos venerunt flentes fle ejulantes; alii litteras direxerunt lamentabiles, juftitiam fanftPetri,noftram-

fttamque confolationem pro tali injuftiiia requi A Ienter · Unde fttpradiâi Perri veftramque noftra aucloritaie corroboramus fententiam; eumdemquc Ramaldum, & confenraneor ejus, anathematiza mus· ipfumque ceroobtum, quamdiu in eo man. ferit, interdicimus : & ut idem faciatis, vobis mandamus.

XXIII. AD GERVASIUM REMENSEM

De amoto Carnoienfis ecciefic fimoniico invaiore, Gervafio fit regi gratias agit : Aurelianen(em eadem de caula amoveri petit.

Alexander cpfcepm [erutu ferveram Dei, fretu (iIrx'tjle Kemtnfi arcltiepifctp», /</· lutem tJ epffitlitem benedifitonem.

Debitar frateimtati tu* grates rependimus, quod m ejcdionc Hr.... a nobis damnari, quod Catnotenlcm ecclefiam fimomace mvatcrat, re promptum kihcitumque oftendifti .· quodque, ut al'e- ûignu» Ai idoneus eidem eccleliae canonce iubft iturretur, cauflimo filio noftro Philippu Ftajscoium regi confilium dedifti. Cui mmiτιπη, iuilque cpumaiibus, ut dignas luper hoc grates rependas, prudentiam luam invitamus. Novent etiam fraternitas tua, nos conttatrcm noflrum Senonentem archiepilcopum admonuifle, H.d<; quatenus Aurelianenfis ecclefi* invafotem * noftraC apoftolica auâoritate excommunicet. Claret cmm ipfum iimoniace epilcopatum obtinere, & ad obtegendam reatus ini improbitatem perjurium in Cabilonenfi lynodo incur rifle; fuique fraudulentia conlratrem noftrum Petrum Oftienfem epileopum, a quo eadem fynodus celebrata eft, deceptive. Super hrc et am, ad augmentum criminum luotum, Inieras apoftolatus noftri, quibus »d hrc examinanda vocabamr, omnino refutavit. Quapropter cariistem tuam apoftolica βuθoi. tate admonemus, ut prrfato Senonenfi archiepikopo m damnatione Aurelianenfis invaloris, contempto timore & gratta omnium, te locium & adjutorem adhibeas.

D

XXIV. AD GERVASIUM REMENSEM
& ad Senonenlem. arc hiepikopos, eotumque luffragancos.

Catifam divortii inter Radulfum comitem etuf. que usoitm, unique dijudicandam committit.

Alexander epijtopm jervat ferveram Dei, fratri Gervapo a>\ixep:fcspo, cnrnilv/^vc Jttffragarei i fait, necnon Senonenf arroirpi/copo, faif^at Jaflra&aneii, falutrm & ^pejiohiam hrr.e-difltoaem.

Muhei ifta, pr*lcntium Inieiaruni portatiix, apoftolorum limma adiens, conquefta eft E quod ei comes Radulfus omnia bona liiaablluJirir, eaque dimiffa, cumme fornicationis fallaciter objefto, alleram ducere velit, quod quam fit divinis & humanis legibur contrarium, ftaternifas vcftra perpendat. Quapropter Audeat religio veftta ipfum convenire.· & fi caufa talis eft, ut ifta afferit, redditis propriis bonis, ut ipfa ab eodem recipiatur fatagite. Quod fi iple rationi acquiefcete ttculaveiit, vos fuper eum canonicum deliberate judrcmm : quod nos, kquenies lanflolum patrum auâomatem, ubi fententiam veflrain audieiimus, confirmabimus.

XXV. AD GERVASIUM ARCHIEPISC. Remense m.

Ut corpus fanâi Menni ab ecclefia fua indebite per Gatalaunentium epikopum translatum ad propriam ecclefiam comminatione cenfurarum ccclefiaflicarum referatur.

Alexander eptfapxt [trvtel ferveram Dtl, Gervafle Remenfl eyiftgp» ltnjrttn deleflilimo, Jalxtem if apefloheam benedifilontm.

Quoniam ad univerlalem fedem, cui divina providentia prefidemus, lacrymabths & in- *carifftma* B audita ccclefiz fanâi Menni querimonia eft allata, tanâiflimi Scilicet, ejus corporis abtentia delolaia, domibus quoque & exteris omnibus bonis impie & fine more denudata. lacrymas nos & Romanam fundere cogit ecclcfiam. Unde fratern.rati tu* rogando curavimus mandare, ut corpus fanâitîîmi viri ab epifeopo Catalaunenfium a propria fede deportatum, & quod lacrymabiiius eft, cruentis armatorum militum manibus velue in pattern prxdr difeiffum, ad propria redire, remota omni excufationis fimulanone, facias. Evetlionem quoque domorum, & direptionem ceterorum bonorum, ficut juftum eft, & officium magifterii tui decet, ut emendare compellas, ex parte beatorum apoftolorum Petri & Pauli praecipiendo mandamus. Qirod fi lententi* noftr*, immo tuar jullx deliberationi, paiere noluerit, virga magiftratus tui ex auâoritate fanât Petri aidentidime feriatur.

XXVI AD UDONEM TREVERENESM,
& 'I heodoncum Virdunenfem epifcopos.

Ut qui in morbo monachum fe futurum promiferat, & beneficia abdicaverat, fi deinde convalefcens monachus fieri nolit, beneficia illi reflituantur.

Alexander epifcopei fervat [trvelram Del, Vdoni Trevereaft, tJ Theodertce Virdaiten/l, epifctptj, [elatem perpeteam.

Prxfentium lator Cofaldus presbyter ad limina I»· p. apoftolorum veniens, querelam apoftolic* fedt depofuit : beneficium & altaria qux per canor. cam Virdunenfis ecclefi* obtinete iolebat, a *quodam dlacono* Richerio nomine fibi ablata e(r Dixit enim, quod quondam in infirmitate, fervore paffionis oppreflus, monachum fe facere proiniferit, non tamen ut monafterio vel abbati fe tradiderit, vel promiflionem fcripferit : fed confitetur quod beneficium in manu *adaocatl* ecclefi* refutaverit. At poftquam convaluit, monachum facere mox negavit. Dixit etiam, quod cum infirmus jaceret, prcdiâus Richerius beneficium fuum ab epifeopo Virdunenfr acquirere potuiflet, quia dixit eum monachum jam faâum efte. Caufa differtur in Trevereniem fynodum, in qua prxfatua Richeriu» diaconus mala fide acquififlc ac male tnuafte conviâus eft. Quapropter quia beati Benediâi, canonicaque, & prxeipue patris & prrdecefforis noftri fanâi Gregorii pap* conftuuuo, interdicit, ante unius anni probationem effici monachum.· fi ita eft, ui dixit, judicamus, & auâontaïc apoftolica przcipimus, ui diligentia vcftra atque clementia harum porutor, Cofaldus pirsbyter videlicet, beneficia & aharia teuput, habeat, & quiete retineat.

XXVII.

XXVH. AD CLERICOS NEAPOLITANOS.

Qpomodo gradua coofanguinitatis computandi fiat.

Alexender II. ckricit Ntnptlitunit.

DE parentèle gradibus tara famote qucftionis apud illos fcrupulum nuper etiam tuter vos emerfifle cognovimus. fuper qua nonnullos neniciofos interpretes ac difputatores, contra ventatis regulam fanamque doâxioam dogmatiaare dolemus. Sedeatcs emm in cathedra peiblentte diôant jura que oefciunt, & docent illa que nullatenus didicerunt. Nam, ut fertur, ita generanones λ duobus fratribus altrinfecus prodeuntes enumerant, ut eorum invicem filios quartam, nepotes fextatn, pronepotes oâavam generatioDem effe perhibeant. Hoc itaque modo unumquemque generationis gradum qui unua procul dubio dicendus efi, dividunt, atque imperite nn merandam progeniem, defecere contendunt. Qui nimirum nequaquam in hujus faetoris tuâus pefiilenter irrumperent, fi facre pabulum feripture vivacis ingenii faucibus ruminarent. Nam quod duorum fratrum, five nepotum, vel deinceps ti trinque delcendennum generationes, non diverte dici, fed eodem ac tub uno nomine debeant uniformiter appellari, teftatur liber Geneieos, cum dicit: Vixit Jofepb cx. annis, flt vidit Ephraim filios ufque ad tertiam generationem. Filis quoque Machir, filii Manafie, nati funt in genibus Jofepb. Porro autem fi fic cognationes (opputari deberent, ut veftri difputatores autumant, dum Jofepb ex utroque filio, Ephraim icihcet & Manaile, nepotes haberet.' nequaquam feriptura dicerer, quia vidit filios Ephraim ufque ad tertiam, led ufque ad fextam generationem. Item beaius quoque Gregorius dum fuper Anglorum conjugiis Icriberct, hcc fere verba deprompfit. Qucdam lex in Romana republics praecepit, ut duoruin fratrum, vel foratum filius, vel filia, in conjugio copularentur. Sed omnino cogoofcnur cx hoc conjugio fobolem non poffe fucerefeere. Unde neceffe e11, ut jam tv. vel v. invicem generationes copulentur. In quibus nimirum verbis luce clarius patet, quia dum doâor infignis duorum fratrum fobolcs prohibet in matrimonio jungi, in quarta vero generatione permittit neophytos copulari; nequaquam, ut cultores perverfi dogmatis adftruunt, generatio quarta in duorum fratrum filiis valeat inveniri.

XXVIII. AD CONSTANTINUM Axetinum EPISCOPUM.

Ut fxi eaacuÎiM *[tut ctnft^utntnm, then defptn- [ttetut, ttxertM, tum refitlnut;*

SCripfifti quemdam ecdefic tus filium, concubinz (u« m quarta linea confanguineam, al •enus icihcet defponfatam, pro conjugo duxifle. Juraverat enim eam, utafferis, m matrimonium prius ducere fponfus: iuravit etiam illam in fornicatione retinere inceiluofus. *lient tnfre.* Apoflolica fulti auâoritate tibi judicando confutuimus, fp&nfam proprio (ponfo concedi, illi videlicet qui nulla conlanguinitatis copula jungitur fibi. Quoniam mifericordius perjuni perna, quam pro vitandis culpis contrahit, indulgenda eft, quam pceaa perjurii cum perfeverantia criminis vel déliât. Tribus denique peccator ifte notatur cnmi Ambos, perjurio, adulterio, inceflu. Perjurio namÎ|ue, quia quod obfervare légaliser non potuit, me judicio parcorum vel judicum, temere jurare prefumpfit. Adulterio quidem, quoniam alterius fpoofam vivente (proximo concupivit & feduxit. tecellu, quia contra decreta patrum, vicinius quam liceat, permiiccre fanguincm (anguini non veretur. Zrrav *infru.* Nofti quid facri canones fuper hujufccmodi homine decreverunt · videlicet; fi laicus, ut non promoveatur ad clerum; fi clericus, ulterius non afeendat.

XXIX. AD AMALGÉRIUM CIV1TATENSEM Episcopum.

Dt fentttnhn prttbjltri f·; prui?tertrm tcatlit.

FRatri huic, quem perpetrati homicidii reatu ad judicium canonice pœmlentic fulcipiendum, ad apoftoheam fedem mififti, noveris nos hujus ordinis pceuuentiam mifericordic rcfpedti injunxiffe. Nam quia presbyter presbyterum occidit, quadruphciter, ixvi 11^ videheet annis, eum peemtere oportet: quatuordecim annos fibi miferkorditer indiximus, irrccuperabiliterdeficientes eum presbyteratu, &omni adminiftratione altaris- Quos quidem quatuordecim annos hoc ordine oblêrvabit. Tribus prioribus antus extra ecclefiam, nifi ad extrema mortis, abfque communione, A mente participatione, A pace fit. Sed a cena Domini foiummodu reconcilietur, ufque ad odavas peniecoftes. Hac pmfenti quadragrfima quotidie j junet in pane & aqua diebus tribus hebdomade, ufque io palcha. Ab oâavis pentecofles ufque in feflutn fanâi Michaelb, duobus diebus; demde 1res. Poli tres annos, reddita fibi communione ecclefie & mente, inter idiotas fit ufque ad expletos feptem annos, eodem modo totum pœnitenuc tempus let vans. Et quia convenit cum effe fub regimine abbatis, mandamus tibi, ut mittas eum in aliquo monallerio, Ut ibi condigne prennent falvrtur; & fi tibi vel abbati videtur fibi remittere, fi hunc obfcrvaffc poenitentiam videris, poft tres annos beet*

XXX. AD CLERUM WLTURNENSEM.

Dt pamtentu e)m qui prerhierutu i» fc nrntn tr. ruentem tnterfcttrtt.

pOenitens prrfentium portitor ad nos veniens, retulit fe inftinâu diaboli quemdam presbyterum armatum fuper fe irruentem, iâtimqpe ferentem, occidiffe. Unde quia in canonibus habetur pro mterfeâioae armati presbyteri fimplicem paniteniiam effe dandam, injunximus poenitentiam decem annorum: ita ut hinc ufque ad pafcha jejunet iribus diebus per feptimanam 10 pane & aqua, A non utatur calciamentis neque lino. Ab oâava pentecofte», ufque ad feftivitatem fandi Martini jejunet duobus diebus per fcptimanam: & a feftivitate fanâi Marum ufque ad natalem Domini, aut laciat carcerem jejunans quotidie in pane & aqua, aut eat exui & jejunet tribus diebus in pane & aqua. Ab oftava epiphanic ufque ad quadragefimam jejunet duobus diebus. A quadragefima ufque in pafcha jejunet tribus diebus, tn pane & aqua.- & hcc faciat uf que ad annos quinque. Ab mgreflu autem ecclefic & communione feptem annos abfttoeat

XXXI. AD RUMOLDUM CONSTANTIENS. Eriscopo μ.

De abbate cuji» fervus furtis uoo iâu ab ipio percuffus, poft fex mcnfc* monuus eft.

Alexander Rumoldo Conflaulie^Ji epifcopo.

trop ittc INtelleximus in litteris tuis, quod earum lator, iacerdos videlicet & abbas, ita acerrime ftimulatus, fervientem uno furtis iâu in dorto percuderit: & fic percuffus, ut per conjcâuram admittitur, (ex tamen menfibus Iranians, obierit. Unde hunc quart homicidii culpa notatum, fic fui gradus horrens incurriffe periculum, & dignitatis perpendimus pertulifte naufragium, in qua re, (alvo tui ordinis privilegio, quodammodo repentina lcveritas & ftatuiffc videtur prxjudicium, fic pixcipue diferetion» exceffiffc modum: quae nimitum clcmentiort nobis videtur moderamine temperanda. De qua videlicet habenda dilcrctione rt tua ftaiernnas hxfirat, Giegorianat au&oritatis teftimonium kgat. *Item*. Fraternitati rue mandamus, ut fatrem iftuin abbatix icftituat: fit fi jam annus pœnitentix tranfaâus habetur, iaterdutali (ibi officio reftituto, eum facris altaribus mmiftrare permittat.

XXXII. AD EUNDEM.

De eo qui fubdiaconatus ordine poftportto, diaconus fic presbyter eft ordinatus.

SOlicitudo dileflionis tux ftuduit confidere, u- β π < tium ponitor iftarum litterarum, diaconatus *Iiiudo' &* presbyteratus officium fit idoneus peragere necne: cum ad id pirpropero curlu, videlicet fine lubdiaconatus ordine, negligently potius quam iuperbia, cognoicatur adlccnd fte. Undenosconfulendo caritati tux mandavimus, ut ab officio facerdotali eum prohibeas, donec proximo quatuor temporum jejunio lubdiaconatus minifterium fibi rite imponas, fic Gc deinceps ad majora ofticia eum redire concedas.

XXX111. AD GUILLELMUM PETR.ACOR.icenlem fic Durannum Tololanum epifeopos, fic Hugoncm abbatem.

Prxicribit modum pœnitentix ab eo peragendz qui fraternx exdis nolens caufa fuerat.

Alexander epljcoput fervorum Dt», Guuielmo Peleagoricenfi, Duranno Tslofenfi^ epifeopn; (J Hugoni abbatl.

t î)R.xfentium portitor litterarum ad nos perve- X mens, lacrymabilicer conteffus ert fe fratricidii crimen incurriffe. Qui, beet tanti facinoris efficiens caufa fuerit: tamen minime lua voluntaie peiaâum intimavit. Cum enim fratrem fuum inimicantem fibi paratis infidtis cepiffct, fit ipfum ut fecum itet percurtione capuli entis coegnTet, coniobrinus quidam fuus lecum pe-veniens, fine confilio, fic prxmeditatione, fine voluntate etiam ipfius, ut adftruit, eum inte-lecit. Cui licetcondignam religio veftia injuuxent, fic laudabilem pœnitentiam: tamen cuca eum imlericordix vicer* exh benies, jixcipimus, ut cum domum redierit, medietatem tetius patrimonii lui, pro fratris animaeque tux remedio pauperibus tribuat; » alterius * quoque hcied.tatts ha- pottioucm nihilo minus pro eadem caufa diftribuens, nfutn fruâum lus neceiTitan refervet. Et fic ordinatis omnibus fuis, liber in monarterium ingrediatur, & ibi per unum annum hujufmodi pcemrentia maceretur.· fcilicet ut a pentecorte ufque ad fandi Michaelis fertivitatem bis in unaquaque hebdomada jejunet in pane fic aqua. Dehinc autem uique ad quadrageumam tribus diebus jejunet fimiliter in pane fic aqua; fic ut a corpote fic fanguine Domini ufque ad tres annos expletos abftt-neat, nifi periculum mortis immineat. Quadragefimam totam, prêter dies dominicos, fimiliter jejunet: arma nullo modo in vita fua induat: confugio ulque ad peraâam feptem annorum poenitentiam non utatur: (exta fena, donec vixerit, B jejunet. Hccomma ita illi conjunximus, ut rt infirmitatem ejus lute minime ferre porte, providentia veftra prxfenlerit, licentiam habeat miferendi, prout placuerit

XXXIV. AD OMNES EPISCOPOS * HtSPANIÆ. -., G

Quod Judxi fervari debeant, non occidi·

Alexander papa omnibus epifeopis Hfpama.

PLacuit nobis fermo, quem nuper de vobis au- j,o p divimus: quomodo tutati eltis Judzos qui inter vos habitant, ne interimerentur ab ill·» qui C contra Saracenos in Hifpaniam proficilcebantur Illi quippe ftulta ignorantia, vel forte exea cupiditate commoti, m eorum necem volebant frvire, quos fortalle divina pietas ad falutem prxdeftinavit. Sic etiam beatus Gregorius quofdam qui ad eos delendos exardefeebant, prohibuit, impium effe denuntians eos delere velle, qui Dei mifericordia let vati funt; ut patria libertateque amiffa, diuturna peenitentia, patrum prxjudicio, in eftufione (anguinis falvatoris damnati, per terrarum orbis plagas difperfi vivant. * Difpar nimirum eft ludxorum fic Saracenorum caufa- In illos enim, qui Chrtftianos perlequuntur, & ex utbibus fic propriis fedibus pellunt, jufte pugnatur: hi vero ubique parati lunt (ervire. Quemdam etiam epifeopum ivnagogam eorum deftruere volentem prohibuit.

XXXV. AD CLERUM ET POPULUM Lucensem

Minifttì & fervitores ecciefix abique ulla venalitate ab epilcoprs ordinentur,

Alexander eptfcopu· fervus fervorum Url, Luien/Is ecclefiet clero & populo, jalutem perpetuam.

EX multis temporibus hoc detcftabile malum, , r gx intra veftram ecclefiam inoleviffe cognovi- a»ii» · mus, ut nulli umquam clerico, quamvis rcligio- E fo, quamvis fciencia fic moribus prxdito, ecclcfiafticum beneficium concederetur, nifi ei, qui profano pecunix munere illud ertiere ftuduiffet: fiebatque ecclefia fic res ejus ita venalis, vcluti quidam terrena fic v.l.s merx a negotiatoribus ad vendendum expolita. Quod malum, quam neteftabile, quantum Deo lanâifque fit contrarium, fic (acri canones docent, & fere omnibus manifeftum cxlliiit. Chalcedonenfe namque concilium unum ex principalibus, fimili pœna condemnat eos, qui ecclefiz beneficium interventu pecunix acquirunt, fic cos, qui facram manus impofitionem, pet quam Spiritus fanâus confit 'm

tur, mercari dignofcur ur. U" olqiie enim auAo-A ritate inexpugnabili, illoa a béneficie, iftos a fa cro ordine jubet expelli. Unde human* generis redemptor, omnes ementes & vendentes dc tern* pto ejiciens, cathedras vendentium columbas ever, tit, nummulaiioium effudit aes, precepti fu· au-Aoritate denuntians, & dicens: ***hehtt fecert dement pitru mti demtm mgttietiteu.*** Illud quoque in eodem fafto folicite coofidcrate, quod per totum textum fanAi evangeiu nulquam tepentur, Domitium tanta feventate, tam dillriâa Centura juftitic, peccantes corripuiffe : cum non lolutu eloquio increpans, verum etiam Mo flagello dc funiculis verberans, omnes eliminavit dc templo: aperte demonftrans, quod tales negotiatores, non ficut cactcri peccatores, Tint corripiendi, fed a! templo Dei, id eft, a fanAa ecclefia longius funt projiciendi. Nam ficut per columbarum venditores illi denotantur, qui laeram manus impofitio* nem vendere conantur , fic per nummularios , ecclefiatlici beneficii venditores defignantur , qui domum Dei, tefte evangelio, fpclnncam latronum efficiunt. Quapropter ego Alexander fanâ* Roman* ecclefi*, & apoftolicc fedis epifcopus, immo mioifter indignus , tot & tanta mala in multis ecclefiis, & maxime in Lucenli ccclcfia , ex iniqua concupifeeotia fieri eonfpiciens, ne fanguis iniquorum a diftrifto judice de manu no-Ara requiratur, illa extirpare, & penitus eradicare decrevimus. Cooflituimus itaque, & prarlcnti decreto fitmwnet, ficut olim noftri anteceftores C fecide nolcuntur , ut nullus deinceps epilcoporum, beneficium ecclefie, quod quidam canonicam, «el **prehendas, feu** etiam ordines vocant, pro aliquo pretio vel munere clericis fudeat umquam conferte; (ed omnes minifiros, & krvitores ecclefie, gratis, & abfque ulla venalitate in lanAaecclcfia ftudeant ordinare. Ncc eligant io domo Domini, qui majores facculos pccumx confesani: fed eos, qui moribus, & difiiplioa, atque icieutia divites , pro officio iuo ipfam valeant lufteotare ecclefiam . Continuimus , dc eodem modo firmamus, ut nullus cujulciimque gr.idus clericus, pro ecclefi* beneficio aliquid audeat conferre, aut fabric* ecdefiarum, vel donariis ecclefiarum , feu etiam quod pauperibus fit rribuen-^ dum: quia telle feriptuta, qui aliquid male accipit, ut quafi bene difpcnfct, potius gravatur , quam juvatur. Quod fi aliquis divinotum prxceptorum, & animarum falutis immemor, prxfatum beneficium ecclcfix , iniqua cupiditate du-Aus, vendere, vel emere temerarioaufu prrfump ferit, .ficut in Chalcedonenfi concilio definitum efl , gradus fui periculo eum fubjacere decernimus: nec miniftrare poffit ecclefix, quam pecunia venalem fieri concupivit ; A infuper terribili anathematis mucrone peifoifus, nili refipuerit, ab ecclefia Dei, quam lacGt, modis omnibus abfeindatur.

XXXVI. AD GEBONAR.DUM
Vtennenfem archiepilcopum .

De presbytero, qui cuduco morbo laborabat.

lw>lf K «·» «t µ. *luttrh**

IN tuis litteris continebatur fic. Hic clericus X ordinem habet presbyterii; fed quia caduco morbo laborat, & ipfi iu pirfentiarum hoc agnovimus, non aufi fuimus concedere fibi, ut offerrec, vel miffam celebraret. Quia vero languor in culpa non eft, fuper hac re auftoriiatis noftrx decreto coniulendum deliberavimus. Coniulimus itaque, ut fi frequenter hoc morbo tangitur, ab oblatione , A miffarum celebratione, inodis omnibut prohiueatur. Indecens enim eft , & peri* culoium, ut in coofccratione euchariftix morbo viâna epileptico cadat. Si vero Dei mifericordia convaluerit, quandoquidem non culpa, £td infirmitas eft in caufa , cum facrificare jam non incidicimus.

XXXVII. AD VLTI N ENSIS
ecckfix clericos .

Qpam inpofuit poenitentiam Theoderico,qui filium nou fponte occidit.

Diligentia veftra nofcat huic ' Theoderico , i,e p ,, ▷ pro parricidio, videlicet morte filii lui,non -"* fponte commiflo, auAoritate beatiffimorum apoftolorum & cioonum prennenttam nos feptennio ' >· »<><·. * compofuiffe: in eodem * peraâ* pernitenti* tempus connumerantes. Ita ut amodo ufquefan Ai Martini feftum duobus jejunet in hebdomada diebus , quarta fern videlicet & iexta , in pane & aqua. A fandi Martini fellivitate ufque ad Domini nativitatem, continuum agat jejunium in pane & aqua , exceptis dominicis & quintis feriis, tnquibus quadragefimali cibo vcfcatur. Ab oAavis theophanic ufque ad quadragefimam, duobus in hebdomada jejunet diebus, quarta & fexta feria, in pane & aqua, exceptis feftis princtpalibus,. in quibus eleemofyna se redimat. In quadrag[redacted]ima[redacted] vero tempore continuum age[redacted]dum eft jejunium in pane & aqua, exceptis dominicis.In quinta feria * tantum, vinum ei bibere & qua- · ,/ tHl>u dtagefimali uti cibo concedimus. Poll annum ve- "··>·" «shiro completum, io toto anno duobus diebus in"" unaquaque hebdomada in pane & aqua jejunet . In quadragefima tamen continuum agat jejunium in pane & aqua . Et in unoquoque anno ufque ad expletum pernitentis tempus hujulmodi jejunium agendum eft , & a carne fe abftineat. Per unum annum ecclefiam ei denegamus. Poft ingreffum ecclefi*, tribus annis eum a communione (eparamus, nifi mortis fuerit timore prxveotus. Si quis autem epifcopus, vel rclig>ofus prèsbyter, caufa pietatis aliquid fibi relaxare volucrir: hoc ei apoftolica audoritate concedimus,

XXXVIII. AD EPISCOPOS,
clericos & judices Itali*.

Quomodo computandi gradus confaoguinitatis.

AD fedem apoftolicam perlata efl qosftio noviter exorta de gradibus confaoguinitatis ' quam quidam legum & canonum imperiti excitantes , eoldem propinquitatis gradus contra factos *canone* ,* A ecclefiafticum morem, numerare nituntur: novo A inaudito errore affirmantes, quod germani fratres, vel forores, inter lie fint in fecunda generatione; filii eorum vel filis, E m quarta ; nepotes vei neptes eorum io fexta . Talique modo progeniem computantes, & hujufmodi fexto eam gradu terminantes,dicunt,deinceps viros ac mulieres inter fe poffe nuptialia jura contrahere. Et ad hujufmodi profanum errorem confirmandum, in argumentum affumunt fxculates leges, quas Juftmianus imperator promulgavit de fucceflionibusconfanguineorum. Quibus coofifi , oftendere moliuntur, fratres in fecundo gradu effe ***numeratos , fllios eorum la*** quarto, nepotes in fexto. Sic feriem genealogi* terminantes, numerationem fanâorum patrunl , & antiquam ecclcfix computationem ad nos uf-

que perdoftam, perverfa quadam calliditate di- fturbare nitamur. Nos vero, Deo annuente , hanc quaeftiooem dilcutere curavimus, in fynodo habita in Lateraneafi confiftorio, convocatis ad hoc opus epifeopis, & clericis, atque judicibus diverfarum provinciarum. Denique diu ventilatis legibus, & facris canonibus , diflinfte invenimus, ob aliam caufam , alteram legum fieri , alteram canonum computationem . In legibus liquidera ob nihil aliud ipfotum graduum mentio faâa eft, nifi ut hereditas, vel fucceflio, ab uoa ad alteram perfonam inter confanguineos deferatur. lo canonibus vero ob hoc progenies computatur, ut aperte monftretur, ufque ad quotam generationem a confanguineorum fit nuptiis abftinendum. Ibi preferibitur ut hereditas propinquis modo legitimo conferatur: hic vero, ut rite & canonice inter fideles nupti* celebrentur. In lembus diftriôe non numerantur gradus, nifi ufque ad fextam : in canonibus autem ufque ad leptimam diftinguuntur generationem . Hac igitur de caufa , quia hereditates nequeunt deferri nifi de una ad alteram petfonam : idcirco curavit fecularis imperator in fingulis per tonis fingulos prefigere gradus. Quia vero nupti* fine duabus non valent fieri perfonis, idep lacti canones duas in uno gradu confli tuere petlonas. Utramqae tamen computationem, fi attente, ac fubtiliter perfpeâa fuerit, idem fenfifle, & eamdem elle in eis fenrentiam, atque ad eumdem terminum convenire mantfcftiflimum erit. Jufltnianus namque ufque ad quem gradum confanguinitas ipfa perduret, in fuia legibus non definivit. Canones vero ultra feptimam, nullam numeravere generationem. Sexto quippe gradu determinato , in ipfis legibus fubintulit imperator. (Hafteous oftendifle fufficiat, quemadmodum gradus cognationis numerentur. Napique cx his palam eft iutclligere, quemadmodum ulteriores quoque gradus numerare debeamus. Generata quippe perfona femper gradum adjicit.) Ecce in his brevibus verbis aperte oftenditur, tales gradus, quales ifti computant, non tantuos ufque ad fextum, verum etiam ultra numerari debere: quippe cum ultra lextum ulteriores gradus numerandos effe decernat. Ubi enim ulteriores nominat gradus , aperte indicat non fex tantummodo efle gradus, fed fex finitis, adhuc alios numerandos. Nec mirum, cum in praecedentibus ipfe firmaverit'imperator, decimo etiam gradu confanguineos fibi inter fe poffe fuccedere. Cum enim decimum nominat , non elle tantummodo fex, luce clarius confitetur. Hi ergo evigilent, & aciem mentis , fi poflunr, intendant, quos haftcnus iftiufmodi pertulit error. Enimvero ubi fecundum lege* inter agnatos, vel cognatos defertur facceflio, conlatsguineosefle non dubium eft. Neque enim fibi fuccederent, nifi inter fe parentela: vinculo tenercruur. Succedunt autem inter fe, tefle Juflinlano, in decimo gradu-- confangutnei igitur fibi fuat, qui fibi fuccedunt. Qpcd là in decimo gradu confanguinei fibi exiftunt, non eft terminata ccnfangiunitas, ut ifti fatentur, infexto tantummodo gradu . Quid igitur dicent ? computatis namque gradibus, ficut ifti numerant, aut finitur coolanguinitas in fexto gradu, aut non. Si finitur, fallaces erunt leges, quibus ifti nuuntur, qua in decimo gradu fibi fuccedere confanguineos jubent. Quod fi non finitur conlanguiniras in ifto fexto gradu: falfidici erunt ipfi , qui ultra illum fextura gradum nolunt computare confanguinitatetu. Igitur aut leges erunt falfse, aut ifti, qui fic fi. suunt generationem . Sed ut veridice leges, & veraces fint canones, dicamus hoc quod verittf habet: fcilicet quod anno terminatur confanguitasin hujufmodt icxto gudu, led terminatur fecundum canones in feplimo gradu. Utraque enim computatio, ficut fuperius diximus: uno fine con. eluditur- Namque duo gradus legatas unum gradum canonicum conftituunt. Fratres itaque, qui fecundum faeculares leges dicuntur in fccbndo gradu, juxta canones numerantur in primo; filii fratrum, qui illic numerantur in quarto, hic computantur in fecundo; nepotes, qui in fexto ibi, tftic numerantur in tertio: fic deinceps qui mlegibus feribuntur io oâavo & decimo, in canonibus definiuntur in quarto & quinto. Atque hoc modo de reliquis fentiendum eft , ut qui fecundum canones dicuntur fexto, vel feptimo, fecundum leges accipiantur in duodecimo, vel quartodecimo. Hanc computationem intelligent prudenti(limus papa Gregorius , dum quereretur , in quota generatione conjungi fideles debeant, ipfae iarcularcs leges in teftimonium adducens, Auguftino Anglorum epifcopo fic refcripfit : (Quedam terrena lex in Romana republics permittit, ut five fratris & fotoris , five duorum fratrum germanorum, feu duarum fororum filius flt filia mifceanrur . Sed experimento didicimus ex tali conjugio fobolem non polle fuccrefcere . Unde neceffe eft, ut jam in tertia, vel in quarta generatione copulatio fidelium licenter fibi conjungi debeat. Nam a fecunda, quam prxdiximus, omnimodo debeut abflioere.) Ecce hic aperte monfttator, filios & filias fratrum in fecunda generatione numerari. Et, fi fratrum filii & fili»numerantur m fecunda: fieri non poteft, ut ipfifratres non lint in prima . Quod fi filtres computantur in prima, filii eorum in fecunda.-dubium non eft, quin eorum nepotes fint in tertia, pronepotes in quarta, & fic de reliquis ufque ad leptimam. Sed funt quidam qui ex his Gregorii verbis, quibus ait, ut.in tertia, vel quarta generatione copulentur fideles, occafionem accipiunt illicita matrimonia contrahendi : dicentes fe hoc jufte facere poffe, quod prudentiftimus doâor fua lentenția diffinivit . Ifti itaque qui le hoc velameoto defendere nituntur, advertant in ejufdem patris iententiis, hoc non generalitercunâis, fed fpecialiter Anglorum genti mandaife. Nam poftmodnm a Felice Mellame Sicilis pratfule requifi. tus, an boc, quod Auguflipo mandaverat, generaliter cunftx ecclefis tenendum effet , aperliflime firmavit, non aliis hoc, quam illi gemimandaffe: ne bonum quod ceperant , metuendo aufteriora, defererent. Sed & illis, poftquam infide edent firma radice fblidati , & univerfali ecclefia:, cenfuit femper effe tenendum, ut nullam de propria confaoguioirate , vel affinitate , infra feptimam generationem aliquis fibi audeat conjugio copulare. Ecce apene monftrstum etl, St ex verbis ipfius legis, & auftoritafe prudentiffinn pape Gregorii , quid de gradibus confanguinitati* numerandis (entire debeamus. Quamvis alia quoque ratio pati modo ipfos reveneat adverfarios , Nam fi , ui ipfi fatentur , in illo fexto gradu confanguinitas finiretur : omnes perfonarum ramuiculos, qui ultra illum gradum in piftura arboris continentur, velat fupetfluos oporteret detruncati. Sed quia omnes qui in prediâs arboris piftura numerantur , ex una parentela eonfiflunt y numqusm fine diminution® confanguinitatis a fe poterunt leparari : veluti non fine datnno cujufque perfonas valent a proprio corpore , manus, brachia, & pedes truneari . Illa quoque factorum praeceptio canonum , quae jubet a propria

pria abûinere coufaogu anate, quatndiu generatio recordatur, aut memoria retinetur, nec a prsdida parentela difcrepat computatione. Nam uileptem gradibus, ft canonice dcufualiter numerentur, omnia propinquitatum nomina continentur. Ultra quos nec confanguioitax invenitur, nec nomina graduum reperiuotur, nec fucccdTio poteft amplius protogari, nec memoriter ab aliquo generatio recordari· Ne vero in hac confaaguiniiaeia computatione, aliqua dehinc valeat ambiguitas remanere·* aliam, quam quidam faciunt, numerationem, in hac etiam difputatione duximus finiendam. Sunt enim quidam, qui non a fratribus, fed a hilis eorum, id cil, patruelibus, rei confobriois, genealogiam numerare incipiunt: docentes filios fratrum io prima generatione computari debere, quia fratres, quafi quidam truncus, ex quo csteri ramufculi oriuntur, exiftunt· Sed nec ifta graduum computatio, fi bene intclleâa fuerit, ab ea, quam fuperius expofuimus, io fentetitia poterit €fle diverfa. Ifti eoim qui numerandi initium fumuot a filiis fratrum, nonprogrediuntur ultra fextam generationem.* fed ficut totius mundi fex states exiftunt, dc humans vits *itidem fex.* *ita dc io confanguinitate* fex tantummodo autumant computandas effe generatioaes: quibus finitis, uovsconjunftiooisdicunt poffe fieri initium, ut quafi fugientem revocare poffiot confanguinitarcm. Hzc itaque computatio, Jus incipit a fratrum filiis, denumerat ufquead extern generationem, tantumdem valet, quantum ea qus incipit a fratribus, dc computat ufque ad feptimam.. Nec ulla in fenfti exiftit dtverfitas: quamvis in numero graduum varietas videatur. Ultima eoim generatio, fi initium numerandi fumat a fratribus, feptima invenitur, fi a filiis fratrum, repetitur frxta. Taliter igitur determinatis gradibus confanguinitatis, apoftolica vos auâoritate monemus, fratres, dtfilii, utomnibus fic (eriem genealogis computandam efle intimetis, quemadmodum fanfti patres numerandam effe (anxerunt, dc antiquus mos lands dc univerfalis ecdefix per louga tempora olim computaffe moulhaiur. Nam fi quis pervetfa dc obliinata monte a redo tramite apoftolicz fedis deviare voluerit, dc aliter quam nos, in nuptiisce-D lebrandis gradus parentels numerare contenderit: primum pro fua temeritate czlefti pœna pleâetur; poftmodttm vero gladio perpetui anathematis fe noverit jugulandum. Date Roras, dcc.

XXXIX. AD LANFRANCUM
Cantuarienfcm archie;ilcopum.

Przdeceflorum fuorum decreta confirmat, ut monachis ecclefias cathédrales obtinere liceat.

dlcMandrr *eplfctpul fervus fervorum Del, reverendtjfim» frjtn tn Cbnflo L.enfrinto venerubih* Can- E *tuureeufi grcbiepifcepo, fululem lj apofloheum beuededismtem.*

A Ccepimns a quibufdam venientibus de par- t>*»ci. XJI ttbns veftris ad limina fanâorum apo0otum Petri dc Pauli, quod quidam clerici affociato fibi terrens potcftaci, laicorum videlicet, auxilio, diabolico Spiritu repleti, moliuntur de ecclefia fanâi Salvatoris in Dorobernia quz eft metropolis totius Britannis, monachos expellere, dc clericos inibi conftituere. Cui nefario operi moljtionis fuz, hoc adjicere conantur, ut in omni Alcde *cpifcopali* ordo monachorum extirpetur, qtrafi in eis non vigeat audtaritas religionis.

Qua de re zelo Dei compulfi, feruunium de privilegiis ecclefiarum fieri prscopimus: dc venic ad manus ftatutura przdecefforis noftri beats memoris Gregorii majoris, dcecctefns Angtis: quomodo fcilicet praecepit Auguftioo gentis veftrs apoftolo, ut ejuidem ordinis visos, cujus dc ipfe nofcitur effe, poneret io prsfata lede metropolitans. Cujus preceptioncs inter alia hzc fubnexa „ (unt: Quia, inquit, tua fraternitas monafterii „ regulis erudita, in ecdefia Angtorum, qusnu- ,, per auâore Deo ad fidem perduAa eft: hanc de-., bet converlationem inftitucro, qus in inluo „ ttafcentis ecclefie fuit patribus noftris.* in qai- B„ bus nuliua eorum ex iis, qus poffidebant, ali„ quid fuum efle dicebat, fed erant illi omnia „ communia: Quam communionis regulamordi„ ni monachorum permaxime congruere, nemo qui dubitat. Htnc habetur epiftota Bontfacii, qui quartus a beato Gregorio eccleliz Romans, cui auâore Deo prsfidemus, prsfuit, quam Atelbcrto regi Anglorum, dc Laurentio przdeceffori reftro mifit: in qua prsmiflis hujufmodi ccafura anathematis ufus ctl: „ Gloriole, inquit, fili, „ quod ab apoftolica fede per coepifcopum no„ (lrum Mellitum poftulaliis, libenti animo con„ cedimus; id eft, ut veftra benignitas in mooa„ fterio Dorobernenfi civitate conftttuto, quod „ fanâus doâor * nofter Auguftinus beats me- C„ moris Gregorii difctpulus fanâi Salvatoris no„ mini confecravit, cui ad prsfens przeffe digno„ fcitur dileâiffimus frater nofter Laurentius, li„ center per omnia monachorum regulariter vi„ ventium habitationem ftatuat: apoftolica auâo„ ritate decernentes, ut ipfi veftrs falutis pre„ dicatorcs rnonacht, monachorum gregem aflo„ cient, dc eorum vitam fanâitatnm moribus e„ xornent. Qus noftradecreta fiquis fucceflorum „ noftrorum, regum, five epifeoporum, clerico„ rum, Gve lakorum irrita facere lentaverit, a „ principe apoftolorum Petro, de a cunâis fuc„ cefloribus fuis, anathematis vinculo lubjaceat, „ quoadufque quod temerario auiu peregit, Deo „ placita iatisfaâione poeniteat, dc hujus inquietu„ dims veftrs emendationem promittat. " Unde quia ratione di&ante quieti ecclefiarum utile efle perfpeximus, prsfens decretum prsnominatorum patrum confirmamus, device apoftolorum fubeodem anathemate eos conftringimus, quicumque huic obviare contenderint.

XL. AD ODRICUM ABBATEM
Vindocmenfem.

Abbatis privilegium:

Alexander eplfcopttt fervul fervorum Del, dileUifl. wo fili» Odrtc» abbati Vindocsneryfit mnafieeli, cuufiifque fucceffortbui ejut ibidem regulariterpromovendit, m *perpetuum.*

OMnibtts qui de juflo ac puro defiderio pro- g, ,pefr cedunt fuccurrere nos debere, ipfa apofto- Suooadi. lica cenfurj monemur. Quanto enim quifque altius effert oculos mentis ad divine fpeciem con. temptationis: tanto nos ejus intentionem ftudiofius animare dc exaltare debemus; ut ad illum, qui eft fruâus dc merces operum bonorum, poffit pervenire defiderium bonum. Confirmamus igitur, atque per hujus noftri privilegii paginam corroboramus, monafterium fandz Trinitatis apud caftrum Vindocinum Gtum ' quod videlicet Gau-

Gaufredus Andegavenfis comes, & uxor ejus A- A gnes Pifiavenfis comitiffa, fundaverunt, St beato Petro in alodium & patrimonium cum -rirniverfis rebus ad eumdetp locum pertinentibus pia devotione obtulerunt . Hoc itaque monafterium ftudio bone voluntatis fundatum, & juri beati Petri contriditum, juxta fundatorum inftitutionem, ftt tuo religionis petitionem , carifltme fili Abba Odnce, ita apoftolica audoritate munimus: quatinus inter prime ftc apoftolicz fedis pontificem, dt Viodocinenfis monafterii abbatem , nulla, cujufcumque dignitatis vel ordinis perfona fit, media, habeatur. Concedimus etiam omnibus hujus lolt abbatibus ecclefiam bratz Prifcr: laudi Spiritus judicio decernentes , ut nulla deinceps ecckfiaftica fxcularifve perfona prxdidam beate B Prifcz ecclefiam, feu ecclefixdignitatem, eis auferre prxfumat, Abbas Viodocinenfis, qui alodiarius beati Petri noicitur, ab epifeopo, vel a quofibet nofttx fedis vicario, ad concilium nullatenus vocetur. Hoc etiam prxfentis decreti audoritate prohibemus, ut nulla, nifi folius papz perfona, poteftatem aliquam aut dominationem in prxdido Vindocinenfi coenobio exercere audeat , vel pro aliqu bus rebus ejufdem loci abbatem five fratres folhcitare contendat. Sed fi quis contra eos caufari voluerit, Pape prxfentia requiratur; cujus, monafterium ipfum, fit res ad monaflerium pertinentes, efte nofcuntur. Quod fi legatus a noftro vel noftrorum fuccefforum latere nfiffus , ad partes Tranfalpinas defccnderit , fic C prxdidum locum beati Petri placuerit v[illegible]tare : ibi caritative fafeipiatur, fit ei quz corpori erunt ncccfliiria, juxta luci poffibilitatem, miniflreutur. Iptc vero in eodem loco nihil difponat , nihil corrigat, nec occafione legationis quicquam molefttir loci habitatoribus infcr.it · fed fi quid agnoverit corrigendum , papx notificare licebit. Pritetcrea (latuimus, ut defundo abbate ipfius loci, fueceflor et eligatur de eadem congregatione.* fi tamen lando regimine dignus inveniatur . Si apud eos dignus prxlatione inventus non fuerit , a Cluniaco, feu u Majori monaflcno, uti undecumque melius poterunt, piocurent monachi patrem fibi fecundum Deum ehgcre. Elcdus autem, kd no» , vel «d ni/ftros luccc'ffores , ordinandusD accedat : & a fede beau Petri apoftoli cujus eft juns , baculum fit confeci attonem accipiat. Si veto grave fuci it cledo, pro fua ordinatione ftatim Romam venire: licennam habeat, a quocumque voluerit catholico epilcopo , abbati» benedid>onem fuicipeie. Quomodo tamen vel qualiter elcdio ipfa vel' ordinatio fada extiterit · ftudeant monachi ejufdem loci, papx litteris intimare, ur «iut emendet, fi opus fuerit emendandum ; aut fi fuerit fecundum Deum, & B· Beneu.Ji regulam tada , bono ftudio gratuletur, & fua audoritate firmetur. Neque illud omittendum eft, magi»autem huic noftrx confirmationi adneftendum , quod Tbeodcrictu f^ndx Marix Carnotcnfir ceckfix, epifcopus, m cujus dimcefi przdiftus Vin- E docinenfis locus fitus noicitur, Clementi papx epiftolam fuam tranfmifcrit, rogius cum, quatenus hic locus, coofilio ejus fit voluntate , beato Petro oblatus , tali per cum corroboraretur audoritate : ut neque illi, neque fuccefforibus fuis hujus loci rebus vim vel calumniam inferre, five de his quicquam fubnahere, vel pro qualicumque caufa excommunicare, five interdicere , feu quamlibet poteftatem aut dominationem in ipto loco exercere liceict, vo) qualibet occafione redonem loci vel fiatres moleflare prrfumeret. Quod benigne Clemens papa annuit, fit fua audoritate A firmavit Et nos noftra audoritate dignum annuere cenfemus : fit perpetuo anathemate prrdidi epifeopi damnamus iucceflorem his przceptionibus refragantem, fic calumniam *inferre* lentantem , donec refipifeat, fit Romane ecclefix faitsfaciat . Omnia autem , qux prxfamm monafterium ufque hodie poffediffe noicitur , firma, inconcuffa, eidem loco manere fine cujutquam rehadsrione fancimus. Cenfum vero duodecim fohJorum de moneta illius patrix beato Petro per unumquemque annum reddt volumus. Si cornea Vindocioeofis , vel quilibet de hominibus fuit , advenus przdifti loci abbatem querelam habuerit : in curia abbatis, pro dignitate loci, querela ipfa finiatur. Dimidia tamen fors forfadi, fecunBdum conftitutionem fundatorum ononafteiii, condonetur . Quicumque igitur contra hujus noftrz audorttaiis przceptionem fcientcr fecerit, nifi fe correxerit digna latishdione , maledidione Dei omnipotentis Pastis , & Filii , fic Spiritus fandi damnetur, confundatur , pereat, in cujus honore fic nomine locus ipfe conftrudus eft. Deinde incurrat tram Dei genitricis , fic apoftoli Petri, fic omnium fandorum, fic noftra audoritate fit excommunicatus, ut numquam regnum Dei videar, fed cum diabolo fiejuda traditore omoibufque impiis fit damnatus, fit in tenebris maneat fic umbra mortis . Qui autem confervator hujus noftrz apoftolice confirmationis fic tuitionis extiterit .' ipfe benedicatur omni benedidione , & partem C habear in regno Dei, fic gaudeat tetitia fempiterna in illa luce fic claritate czlorum , ubi eft omne bonum in fiecula fzculorum. Amen.

Scriptum per manus Ramerii feriniani fic notarii facri palatii in menle Maji , Indidione I. Datum Laterani per manus Petri fandz Romane ecclefix fubdiaconi atque cancellarii vice domni Annonis Colonienfis archiepifcopi, vtti. Idus Maii , anno H. domni Alexandri II. papz , ab incarnatione Domini ml xiii. fndid. i.

XLÏ. AD EUGUBINOS.

Privilegium ecclefix Petri Damiani.

D Akx.radrr *epifcopne fervat fervoram Dti, amtubett Eagabiany citre & populo , fidtiibai Videlicet fertfh Petri, folutem & tpoliolicem btnediflienem.*

NOn ignorat fanda veflra devotio , dile&iflr j,,,, mi fratres & filii, quia ecclefiam cariftimi ·»»p«'· '»' fr.<•.-is & cocptfcopi noftri Petri Damiani , io bolo«l beati Luca evangelific nomine conferi alam, nos in beati Petri apoflolorum principis , noftraque tutela ac defenfione fufeepimus, falva reverentia, & utilitate fande Romane ecclefix. eamque, ut ad orationis & facrificir gratiam vigeat, ac illibata permaneat, ex apoftolica fedi» audoritate firmamus . Quapropter quicumque prxdidum oratorium qualibet machinatione vel iludio deftruere, E vel hoftilirer impugnare lentaverit , ab omnipotenti Deo, ac beato Petro apoftolo excommunicandum fe effe non ambigat: *6i* ufque ad farisfadioncm congruam excludendum le a liminibus iande ecclefix, prout dignum eft, perhorrefeat : ficut dicit apoftolus: *Si gait templam Dei violevent , dtjperdet illum Dette .* Qui praefatum locum fandorum pro Chrifti amore' coluerit, & intemeratum atque incolumcn fervare ifuduerit : ipfe quoque per interccfiionembeati Petri, templum Chrifti fiat ; & beaedidiooem fui redemptoris hereditate poffideat. ». c*. »·

XLII.

.wphaXLII. AD DIDONEM EPISCOPUM
®°»</·· Aμ B|ΛNΣN«EM.

Jubet ut defiftat ab inquietatione abbatis & monafterii Corbejenfis. Alioquio lufpcndir ipfum ab officio, & excommunicat, docec abbati co >am archiepifcopo Remenli latisfaciat.

Alexander fervat fervorum Del, Vvidoni Ambianenfi epifeopo, Jalxtem & apofloheam benediOtonem.

Miramur fraternitatem tuam, negledis ianflorum canonum audoritatibus, puftpofita quo que fande *apoftoltcee* /edis reverentia, injulle, line ulla ratione, monafterium Gorbejenle mquie B tare, & abbatem a przdcccftore noftro pi® memori® Leone ordinatum temeraria przlumptione excommunicafle. Altaria quoque juti ipfius monafterii pertinentia, contra fandorum canonum inflituta, aliis, unde maxime indignamur, collate, dato ab cjufdem monafterii abbate pretio non reddidifte. Ita videlicet, ut in his przddis omnibus privilegia ab ancecefloi bus noftris canonica & apoftolica audoritate confirmata pro nihilo duceres, & fanâz univeilali ecclefiz nullius obedient'® reverentiam exbberes. Unde monemus, fit apoftolica audoritate omnino prccipimus, ut ab iftiufmodi prefumptionibus manum retrahas, fic injuriam przfato monafterio fic abbati ulteiius inferre non prefumas. Quod li huic nollr® admonitioni aurem debit® obedientiz non inclinaveris, fic fupra memoratum monafterium ulterius inquietare lentaveris: apolL/ica audoritate fancisnus, ut idem, chrifma, fic ordinationes, fit cztera qi'z a te folitus eft recipere, ab archiepifcopo Remenfi, vel a quolibet al o, quem libi opportunius providerit, deinceps lecipiat. Si au tem fuperbia elatus, his noftris prxeeptiombus obviaveris, fic fupradido monaftetio injuriam amplius inferre przlumpleris. Icias ce omni cpiicopali officio fic faccrdotali privatum e/Te, donec tu inorem lupetbiz, debitam per humilitatem dirai leris, fic nobis fit fanâz apoftolicz ledi per condignam obedientiam fatisfacere ftudueris. Si autem, fecundum duritiam fic impoenitens cor tuum, iram tibi apoftolicz fedis, fpreta hac noftra admonitione, thcfaunzaveris: omnino libi facrofandam communionem interdicimus, nili cumin periculo mortis fueris conftitutus; donec ante przfentiam fiatris noftri Remenfis archiepifcopi, cujos judicio omnem hanc caufam commilimus, fupradido abbati latisfacias.

FlbIt:,0lhX L 1 11. AD HUGONEM ABBATEM
:iu«i»c Cl uniaceksem.

Quod nemo (me apoftolico judicio poteft excommunica-e monachos Cluoiacenfes, nec interdicere.

Alexander epljcoput fervut fervorum Dei, dlleffiffimo filio Hugpnt abbati monafiern, quod dlcitur Clumacum, tn honore beatorum apoflolorum Petri & Pauli confecratum, tn comitatu Matifconenfi filum, & per te cunliu fuccefforibus fuit abb.lti-but tn perpetuum.

Gum omnium fidelium pertitionibus fic necef. fualibus fubvemre debeat apoftolicz caritatis gratia: multo magis his eft impertienda ejus beneficii clementia, quos fingulariter proprios, fic fic fpecialiicr le gaudet filios habere fanda Romana mater ecclefia, & iu® utilitatis gratia, fic przcedcntium patrum audoritate egregia. Quorum etiam defidertrs fic votis, eo plenius parere debet audoritas apoftolies fublimitaris: quo certius condat eos non nifi illa defiderare & expetere, que funt ad honorem fanâe pietatis, & utilitatem verz religionis. Et quotiens in fu® oecef-fitatis commodis noftrum affenlum, fic folitum apoftolic* auâoritatis lluduerunt humiliter requirere przfidium: ultro benignitatis intuitu nos convenit fubvenire, fic rite pro magna fecuritate folidare: ut cx hoc nobis potiftimum premium a conditore omnium Deo io fidereis arcibus confcribatur. Et ideo quia poftulafti a nobis, ut prefatum monafterium apoftolicz auâoritatis ferie muniremus, fic omnia ejus perlinentia perenni jure ibidem inviolabiliter permanendo confirmaremus, fic abfque omni jugo, feu ditione cujuicumque perfonz, conftabilire noftri privilegii pagina /luderemus: propterea tuis flexus precibus, per hujus nofirc auâoritatis privilegium ftatuentesdecernimus, ut cunâa loca fic monafteria ad fupradidum Clumacum coenobium pertinentia, quz ab aliquibus fidcliftiinis Chriftianis, regibus, c?ifcopis, ducibus, ieu principibus, eidem loco funt concefta, fic ab anreceftoribus tuis adquifita, Bernons videlicet, Odone, Eymardo, fie beat® recordationis S Majolo, fie bon® memori® OJilone przdecefiore tuo, vel quzeumque ad eundem locum pertinere videntur, abfque ullius contra^didione, cum magna fecuritate quietus debeas poflidere; fit per te univerfi fucccflores tui in perpetuum. Necnon fub divini judicii promulgatione, fic confirmatione, fic anathematis mterdid'One, corroborantes decrevimus, ut nullus epifcopus, feti quilibet facerdotum, in eodem veniat coenobio, pro aliqua ordinatione, five confecratione ecclefic, presbyterorum/ vel diaconorum, *miffarum* celebratione, nifi ab abbate cjufdem loci invitatus fuerit, venire ad agendum prefumat. Sed liceat monachis ipfius loci, cujufcumque voluerint ordinationis gradum fufeipere, ubicumque tibi, tuilque fucceiforibus placuerit. Interdicimus autem fub fimili anathematis promulgatione, ut idem locus fub nullius cujufcumque epifeopi, vel facerdotis, deprimatur interdiâioms titulo, feu excommunicationis, vel anathematis vinculo. Non enim patitur fanâe fedis apoftolicz aùâoritas, ur ullius cujufcumque perfonz obligatione profemdatur a fe cuilibet concefta liberalis libertas: neque ipfius loci fratres ubicumque pofiti ,cu/ufcumque epifeopi malediâionis vel excommunicationis vinculo teneantur adftriâi. Inhoneftum enim nobis videtur, ut fine noftro judicio aqubdam anathematizetur fanflz fedis apoftolicz filius, veluti cujufcumque fubjedz ecclefiz difcipulus. S> qua vero competens ratio adverfus eos quemquam moverit, fit hoc aliter determinari nequiverit · judicium apoftolicum, quod nulli przjudicium prztendere patitur, fupra hoc patienter przftoletur, humiliter requiratur. Decernimus etiam, fic illius, cujus vice, quamvis indigni fungimur, audoritate *faocimut: ut ifdcm locus* omnibus ad /e ob falutem confugientibus fit mtfericordi® finus, fit totius pietatis fic falutis portus.Obtineat in eo locum juftus, nec repellatur pernitere volens iniquus. Przbcatur innocentibus cantas mutua fraternitatis, nec negetur otfenfis lpes /alutis, fic indulgentia pietatis. Et fi aliquis eundem locum expeticrit inz humilitatis fic falutis gratia, minime a venia fic optata mifcricordia excludatur: fed oleo medicamenti falutaris. fovendus benignucr colligatur: quia fit juftum fic eft, ut io do-

domo pietatis de jufto prebeatur dilcâio fanâ® fraternitatis, & ad veniam confugienti peccatori non negetur medicamentum indulgenti* & (alutis. Sit autem omnibus ibi advenientibus caufa faluti», hic, & in perpetuum, divine miferatlonis & pietatis refugium, & apofkJica benediâio nis dt abfohitioms prafidium. Decernimus prrte rea & omnino conftituimus, ut nredidi lociobeunte abbate, non ibt aljus cujufcumqne perforas violentia conftituatur ordinandus, fed ab ipfa congregatione loci, fecundum timorem Dei, & inftitubooem legislatoris Bencdiâi, pater qui fibi praefte debeat, eligatur; & ad eum ordinandum, quicumque illis placuerit, epifeopus advocetur. Qpafcumque vero terras nunc tenes, dt quas tu, ruique fucceffores acquirere potueritis, in perpe luum poftidendas concedimus vobis. Si quit autem temerario aufu, quod fieri non credimus, contra hujus noftrz apoftolica confirmâtionis fertetn vemie, aut agere tentaverit; (cut fe domini noftri Jefu Chrifti, & apoftolorum principia Petri, anathematis vinculo innodandum, & cum diabolo, ejulquc atrociffimis pompis, atquc cum Juda traditore Dorninr & Salvatoris noftri Jefu Chrifti, in eteruum igoem concremandum, fimulquc in voraginem, tartarcumque chaos denierfum cum impiis dejiciendum. Qui verq euflos & obfervator noftri pnvtkgrj erfilent, bene diâionis gratum, & vitam «ternam a domino confcquatur, &c.

f> Wtvopo

XLIV. AD GEBEHARDÜM
Salzburgenfem archiepifcopum.

Concedit ut epifeopatum unum in fua parochia conftituat.

Æsxandrr epifcapxi ftrvni ftrvorum Dt>, G intrito SaltLttrjtenfi ercbitpifcapa, faifqat fac. ttffonbut l» perpetaxm.

QUotlens es a nobis petuntur qua religioni conveniunt, prompta debemus conceffione annuere, & favoris noftri graiatuèc przbere fenfum.- quoniam ex confideretion» noftri officii cogimur ecdefiarum utilitatibus etiam fi mini. D me exigantur, folicite invigilare, & animarum faluti fokrti Audio providere. Quapropter, dileftiffime frater, quia poftulaili a nobis, quatenus apoftolica auâoritate concederemus tibi unum epifcopatum in tua parochia conftituere, quia ecclefia tua tam ample diffufa eft, quod per te folum non poffis eam in chrifmate, aliifque pluribus, quibus epifcopali officio indiget, decenter ac rationabiliter regere: piis precibus tuis inclinati, libenter annuimus, & ut etiam impleatur, fatagimus. Apoftolica igitur auâoritate, veneran de frater, religioni tur concedimus, volumus, & fumamus, atque auâotsirate beati Petri apoftolorum principis, in quocumque loco tibi melius vifum fuerit, epifeopatum in tua parochia, con-E ftrue, &ad procurandam falutetn animarum, adjutorem ubi lua confideratione ibi prapone. Ita tamen, ut epifeopatus ille, qpeiefia tua, tibiqoe vel tuis (ucceiTonbus numquam fabtrahatur; & nullus ibi epifeopus quandoque, five per invefti turam, ut dici ailblet, vel quocumque pado inibi conftituatur, nifi qtiri» tu, vel tui fucceffores, prompta voluntate elegerint, ordinaverint, & confecraverint. Indignum enim atque detefta* bile eft, ut hoc quod Audio pietatisa vobis qu®fitum, apoftolica auâoritate firmatum, ad detrimentum ecclefia tuz quolibet modo vertatur. Si Aquis autem temerario aufu hujus noftra fanâio* nis privilegium infregerit, noverit fe apoftolica excommunicationis atque anathematis vinculo innodatum. At vero, qui pio intuitu cuftos &obfervator exttterit, perpetua benedfâionis abundantia repleatur. Data Lateranis xn. Kal. Aprilis, per manus Petri clerici, fungentis vice Petri fande Romanas ecclefi* cardinalis ac bibliothecarii, anno ab Incarnatione domini ml xx. pontificatus vero domini Alexandri pape II. nono, Indiâ. vi 11.

XLV. AD ALTMANNUM PATAVIENSEM Enicoanm.

BPrivilegium ecclefia ab Altmanno ad regularem canonicorum vitam edificata.

Alexander rpifi-apui ftntai fervoram Dei, dr/râe fratri In Chrijio Altmanna PataV- epifeopa, <7 per tam ecclefia qaam In territari» ejnfdem civitatir in parta Oeni flaminit canflraxit, tf in honore fanlla Triwlatie tf paffionii damini naftri Jefu Cbrifti, tf [anttaram Andrea apaftali, Pantaleonie martyrii, tf fanPti Ntcalai canfejfarit, conjectavit, in perpttuam.

GOnvenit apoftolico moderamini religiofis dcfidenis & petitionibus ea benignitate & pietatis (ludio condefcendcre, efieâumque praebere: .Cut dum fpiritualis audoritas officii *fui* debitum peragit, dum pia fidelium ftatuta roborando venerabilibus locis prafidfam defenfionis impendit, hinc affedus fuperna fttxibutionis lucretur inilium quod m parando beneficio non minor fuir caritas quam poteftas. Hoc enim & bonorum ftudiis, fpe proficiendi, augmentum tribuit; & opus proprium, fiuâu profeâionis, Deo acceptable reddit. Itaque, dileâc frater, cariftima fanâi Petri filia Imperatrice Agnete femper Augufta indicante nobis, te in fufiurbio *civitatis tuejuxta* pottum przdtâi Ruminis Oeni ad communem & regularem canonicorum vitam, ecclefiam cdnafiruxifle; & ut eam, juxta propofitum tur devotionisde conftitutionis, apoftolicis privilegiis firmaternus, tum ipfa partes tuas referente, tum ipfo pro te fanâiffimo defideriopoftulante: ranto promptius utriufque voluntati annuendum efte indicavimus, quanto fit tua vota jufta efte certius intelliginjus, & illius defideria divino accenfafpiritu ubique profperart cupimus. Concedentes *igitur* tibi *Ct* prefatz ecclefiz, hujus noftri apoftolici decreti privilegium, lancimus, & apoftolica auâoritate ftatuimus: ut clerici qui vel nunc in eadem ecclefia funt ordinati, fub communi femper vita, & clauftrah convetfatione confidant. Ad quorum communem ufum confirmamus, & incommutabiliter tenenda decernimus, determinate quidem & ea qua pranominata Imperatrix Augufta pro remedio anima fua donavit.

Eaamtrat pafftfanet tam ab Imperatrice, tam ab epifeapa, bate etcitfia denatat,

Hkc inquam omnia, & quacumque etiam in* nominata bona, eidem ecclefia vel nunc jufte collata funt, vel in poftenim Deodifponeote conferenda, co tenore & auâoritate ad communem ufiun fratrum ibidctft Deo farnulamiam decerni, mus, & corroboramus: ut communem & regularem vitam ducentes, nihil de bonis ecclefi® pnepofito & fingulart ufui vendicent. Ut hzc igitur noftra decreta, adjuvante, domino, nndique firma illibjatique permaneant; apoftolica auâoritatecon flitutqm t ut nullus rex, imperator, dux, comes,

mes , epifcoput , vel archiepfcopus , Ceu aliqua perioaa ieculari» aut ecclefiaftica, prxfatam ecde* fiam ab eo ftatu & ordine» quem fuperius con* fismavimus , divellere » aut aliqua perturbatione impedire prxfumat ; vel quicquam de rebus Sc bonis ecclefia; invadere, aut diminuere, vel ab ufu fruftuum fubtrahere audeat. Si quis autem contra hujus noftr® fanftionis decreta lemerario aufu venire tentaverit ufque ad digtuat fatisfaftionem , anathematis laqueo le irretitum noverit . Qui vero hcc eadem fideli devotione obfervare curaverit, divine remunerationis gratiam & apoftoliex benediftiouis hic dc in futuro coofequatur abundantiam . Datum Rome v. Non. Martii, per manus Petri fanftx Romanx ccdcfix presbyt. cardinalis ac bibliothecarii. Anno xti. pontifies tus domini Alexandri 11. Pape, Indiftione xt.

FRAGMENTA QUÆDAM EPISTOLARUM ALEXANDRI PAPÆ II.

J«o r >4 t.t r. Ei 14.4 ..c.

ntMCbitni.

ZMMUMMaicatar *alium* rxcvHmaairsrr tw *poffit.*

Audivimus quod Henricus Ravennas diftusarchiepiicopus, nifus fit te excomnfunicare : quod, quia excommunicatus excommunicare non potuit,! apoftolica auftoritate te tuofque abfolventes , mandamus exinde non curare.

. *G. C.* laicribitur apud Gratianum Valeriano epifeopo Martyri .

Epifcepie & regi Dtfaatiarum ,

Dt tpifctp. prtibjter. diaeon. feminet Mcipientibett, O rttintnlibui.*

Cn.it. AA. Si quis amodo epifeopus, presbyter, diaconus, feminam acceperit, vel acceptam retinuerit, pro* prio gradu decidat, ufque ad fatisfadionem, nec in choro pfallentium maneat , nec aliquam por tiooem de rebus ecclefiafticis habeat.

hfdme.

Dt eufftritate Mainardi tpifctpi, & Jtatmu artbitptfcopi.

ifuptmr Notificamus, omnia capitula, qux per confratres noftros venerabiles, Mainardum fcilicet collateralem epifcopum noftrum , Ac Joannam archiprxfulcm noftrum, inSpalxto aliilque civitatibus funt ftatuta, eadem in Romana lyoodo feriatim ea referente, a bcatx memorix prxdeceflbre no-Aro Nicolao , apoftolica auftoritate roborata, Ac fub anathematis intcrpofiiione-roborata.

Definite Gradenfi patriarcha.

Dt prtsbjt. dtacan. fubdite. tofie ntn viventibas.

Erubefcant impii, At aperte nos intelligent judicio fanfti Spiritus eos qui in tribus facris gradibus, presbyteratu fcilicet, diaconatu, Ac fubdiacopatu pofiti , mulierculas non abjecerunt, At ca* fte non vixerunt , excludere ab eorumdem graduum dignitate. De tjaamfeftis loquimur : fecretorum autem cognitor Ac judex Deus eft.

Clere Mtdielpntnfi.

Dt fimoniteit, & preibyt. diMtn. /abditet.* ywi *femimt abutuntur.*

Noveritis nos in fynodo noftra Romana epifcopis omnibus, & religiofis fratribus adjudicantibus, decreviffe , a fimoniacis & fornicatoribus officium celebrari non debere, qec aliquem Chiiflianum id ab iis audire. Populum itaque a fimoniacis, & ab his quos feminis abuti cognofcitis, officium audire interdicite , fic iacerdotes gihilo minus a tam nefaria prxfumptione repellite. Si quis vero facerdotum, diaconorum , vel fubdiaconorum, officium contumaciter deferens, feminam fibi potius eligit, ficut fponte ob fornicationem dimittit officium, itaob prxvaricationemdimittere cogatuf & invitus benefickim. c·· i», aia.

Ptpule MtditUntpfi

Dt prtsbyttris fimuntacu, & ftrnicattribut.

Sciat nobilitas veftra nos in Romana fynodo confilio totius fanfti conventus dccrevifte , ut a presbytero fimonraco , feu concubinam habente, Mifla a nullo fidelium uud'atur. Eos etiam, qui ut fornicari liceat divinum officium derelinquunt, fit ab eo recedentes, diabolo Ac ejus operibus ferviunt, ficut fe jaftiifime ab officio alienos faciunt, ua bcixficio ecclefiarum privatos adjudicamus. c».. ·ıM.

Ex regiftn ejufdem.

De tpifcepe finttniaeo dSi ftnurttort.

Lancium Micernium epifcopum ab epifeopio depolui, quia-accufatus eft & conviftus de fornicatione, At fimoniaca epiicopatus adeptione , iacror.unque ordinum venditione

*Jtctli»** arcinfiacAM

Dt tt fni epifctpMnn. per fimenum (J btntitidium MfUfflit

Litteris ad fedem apoflolicam allatis computuimus, te contempto fanftorum patrum anathemate, archidiaconatum non modo pecunia , verum etiam homicidio acquifiifle : Ac nunc tanta (celeris contagione maeulikjim , Sueffioocnicm epifeopatum per dcteft.bile fimoniaeç hxrefis commercium compar.fle. Unde apoftolica auftoritate tibi interdicimus, ut ordinationem fnfeipere non ptxfumas, donec ante nos , vel legatum noftrum , purificare te fuper hac infamia ftudeas.

Ex *regifre tjufdtnt.*

Dt eptftepis duabur dtpefitis.

Emolfus Santonenfis in Francia , Ac Landus Nucerinus in Italia, epifcopi, multis certilquecriminibus accufati; alter quod ecclefiarum ecclcfiafticorum ordinum confecrationem fimoniace Ac interveniente pecunia fecerit; alier quod officium ab apoftolico fibi interdiftum prxfumpferit, conviât: funt iynodali judicio depofiti.

Clem Mediolsntnfi.

Dt erckiepifcopo fiseoaxion.

Arthiepifcopum veftrum fimoniacum fuifle nullus veftrum ignorat: quia dum abbatias & otdtoes vendit, hoc etiam ipfe propalat.

Ex loco mcerfo.

Quot Mtffat in dit facerdatt celehrare IsCtat.

!»·►·. cj». mteof··* ch. Sufficit facerdoti Miflam unira in die celebrarc' Su*· Chriftus ferae! paffuseft, & totum mundum redemit. Non modica res eft, unam Mil-B fam facere : & valde felix eft, qui unam digne celebrare poteft I Qiiidam tamen pro defundis unun faciunt, & alteram de die, û neccfte fir. Natu quicumque pro peconiis, aut adulationibus faccularium, una dic pratlumunt plures facere miffas, non exifttmo evadere condemnationem.

Philippe regi Francorum.

£<*od Romana fedis decreta tanquant repul* cano, nscxt admittenda faut.*

I»ti c i». Ignorant raiferi quoj hujus lande fedis decreta, ita pia fide a filiis matris ecclefix accipienda fint, & veneranda, ut tanquam tegula canonum C ab cifdem abfque ullo ferupulo admittantut.

Cirre Ô" *populo Florentino.*

Monachi intra clauflra morentur, ff a prmhcalione abftineant, aaa mhuflrcnt.

(«o p., < E ✱‹ e i.nt Chile, Juxta ChalcedonenGs tenorem optimi concil mOD>chis, quamvis religiofis, ad-normam fanâi Benediâi, intra clauftrum morari pnreipimus: vicos, caftella, civitates peragrare prohibemus : nifi forte quis de fuas anime falute fcllicitus, ut eorum habitum atfumat, eos intra dauilrum coniulere voluerit.

Mangifo Veneter.fi epifeopo.

Nullis eleemofynis redimi pofft, quin conjanguinei Jeparentur.

i»op. Hujus viri caufam, fuper qua apoftolicam iedem conluluifti, retraçantes, fi quo modo mifencorditer coojunâam fibi illicite conlanguineam retinere polTct, *& orationibus, jejumis,* ac hereditatis & eleemofynarum fc largitione redimere : nullam auâoritatcm competimus, qua fibi *cuneederemus.*

Berengario Bafiietnfi epifeopo.

De poenitentia tjxl, far filiam patrui corruperat.

t'»p>c.· Ifte pernitens venit ad nos, eonfeftulque eft, fe filiam patrui fui corrupfiOe; cui quatuordecim annorum poenitentiam injunximus, ut jejunet quidem tribus quadragefimis. In quadragefima poft pentecoften, duobus diebus in pane & aqua in feptimana.- & in adventu, tribus : fit in majori quadragefima, tribus: & abftineat fe ab mgreftu ecclefut, & a communione, duobus annis.

*Gtallelmo dt * Monftroltn.* * «i m·»· ·cilola-

Nifi coram ecclefia confongainitaee probata, uxorem dimitttro an licet·

Multorum relation· cognovimus, te propriam velle abjicere uxorem, & adherere alteri, pretendçntem confanguioitatif occafionem. Unde a* poftolica auâoritare interdicendo mandamus tibi, ut banc quam nunc habes uxorem, nullatenus prsfumas dimittere, vel aliam ducere, donec epifeopomm religioforam concilium caufam iftam examinaverit. ,rep ,c.,, I<·» ,,»· <··"I10,"··

Wifredo Conflantr« epifeopo.

De mifericordia impendenda bls, qui homicidia fupervenientes, nec voluntate, nec aiiione perpetraverint.

Dicebant fe latores praefentiurn homicidio illi, *pro* quo poenitentia illis injunâaeft, penitus non mterfuiftc, fed prcliantibus folummodo cafu lupervenifle · Quod fi ita eft ; quandoquidem nec in caufa homicidii, nec in culpa fuerint, mifericordia fuper eos mori, exilium eis apoflolica audoritate remifimus. l»op io‹ I*

Landulfo dT Arialdo clericis.

Non Ua effe sndalgtndum perjuris, ut perjurandi detur occafio.

Poflumus in perjurio aliquo crimine lapfis inifericordix manum porrigere, fed non debemus ad tuturx perditionis exemplum licentiam dare. ira p. u ·♦·

Bertngario Narbone^fi Vnecomiti.

Non effe occidendos Judxos.

Noverit prudentia veftra nobis placuilTe, quod Judxos, qui fub veftra poteftate habitant, tutati eftts ne occiderentur. Non enim gaudet Deus eftulione fanguints, neque laetatur m perditione malorum. Iw P·«>· '5 "r

VVifredo Narbcmenfi archiepifcopo.

De eodem.

Noverit prudentia veftra, quod omnes leges tam eccleGafticx, quam fxculares, effufionem humani fanguinis prohibent. Ire p (J .

Ex loco incerto.

Confeeretur qui tieflus eft ah ecclefia, éX eft illero dignior, licet filius jacerdotis.

E Apoftolica audoritate praecipimus vobis, ut *il* eum, qui ab eccleGa eleâus eft, altero digniorem efte, canonicamque ejus eledionem probaveritis, tuiti noftra auâoritate confecretis. Nam pro eo quod filius facerdotis dicitur : fi carters virtutes in eum conveniant, non rejicimus : fed luffrigantibus meritis connivcndo, eum recipimus. Dift.,» c»K "·

Ex

Ex loco incerto.

I Fratrem.»·/ fororem nxoru fjuivoce tantum did cognalot.

<u»4 Quod autem frater, fororve uxoris tux cognati tui dicuntur, çquivocationu jure fit, & necetfitate vulgaris appellationis potius, quam ulla caufa cognationis. Uxor enim fratris, iratnffia potius, quam cognata vocatur. Mariti frater levir dicitur. Duorum autem fratrum uxores vocantur janitrices, quafizeandem januam tenentes, vel per eandem jariuam intrantes. Viri (oror Glos appellatur. Sororis autem vir non habet nomen fpecialc, non uxoris frater.

j £* *loco incerto.*

Htfl ranenlct\ud,cafum .lU: comprth-.Je-rit laicui excommunicetur.

S> quis deinceps priorum, aut cujufcumque dignitatis, vel cuiulcqmque ordinis laicorum, epif. copum comprehendent, percuflcnt, aut aliqua vi a propria lede expulerit, nifi forte judicatum canonice; sudores, & cooperatores tanti (celetis anathematizentur, dt bona eorum ecclefiz ipfius juri perpetuo tradamur. Si vero in presbyterum, vel in quemcumque inferiorum graduum clericum haç eadem przfumpferit, canonice pcenitentiz. atque depofitioni fubjacebit. Si contumax fuerit, excommunicetur.

63· AD EPISTOLAS ALEXANDRI II.

APPENDIX.

IN SEQ.UENTEM EPISTOLAM COLLECTORIS

ADMONITIO.

Quom rjça, xt arbitror, primut profero epiftolam inter Alexandrine} bac xne perfuafuiratunt dedi, food in M. S. codice Luctufl, ex quod lom accepi, ftattm fabdatur epiflola ejufdem Alexandri, inter Labbeanat ed XXXV1I1. Codex vere ille eodem eft Bunfiardi collettto cum addittonibuc anonjmi, exbibetfue fcriptura formam, jv meante XII. foculo erat familiar^.*

Fraternitatis tu« iludioiz fagacitati frater amande quia debeo, refero grates; quoniam que fifti que debuilh, jucundam me rcddtdtfti. Unde placide ad inquifita relpondeo. Sedem apoftolicam contulere dccrevtfti, fi mufier copula nuptiali exnanco viro juhâa cognationi ejus pertineat; fi eo defundo cognatio maneat eadem, vel fi ab alio viro cognationis vocabula diffolvantur; vel fi iufcepte totales poffint legitime ad prioris viri cognationem rranfite copulam. Eft enim verbum Domini validum & forre, eft durabile, eft pnefervabile, & immutabile, non motnentaneum, non tranfitoriom, ait autem per fe ipfa veritas, que Deus eft, & verbum Det. *Calem tJ terra trenfibxnt, verbo entem meo nentranflem.* Antequam Deus in carne mtçr homines appareret, eq^rfifptrante, dixit ei Adam * *Quamobrem relimptet bemo patrem fuum, & matrem, & edicartblt uxori fua & erunt duo in carne una,* cui non contradixit Dominus.

Deinde cum veritas oriretur de terra, in terra & vifibihs tn humanitate apparuit, interrogatum eft, fi licitum effiet homini uxorem relinquere. Quod perhibens vetuit fieri, przfertim fi fornicatio fois excluderet copulam maritalem;unde protulit ftatim in medium eandem ipfam fententiam, quam ante fzcula manens cum Patre, Verbum inlpiraverat in Adam, iple confirmans, quod ipfe primus protulit homo. *Quamobrem rehnijutt bomo patrem fuum, & matrem, & odbarebit uxori Ju.e, & erunt duo m came una.*

Si una caro fiunt, quomodo potell aliquis eorum propinquus uni pertinere, nifi pertineat alteri, quod minime fieri poffe credendum eft; nam uno detundo m fuperllite affinitas non deletur, nec alia copula conjugalis affinitatem prioris copulz folvere valet. Sed neque alius conjundion s Cfoboles placet ad ipfius *affinitatis priorn* fiquidem tranfire confouium, pro eo quod verbum Domini validum eft, & forte, & ut tnquiens dixit Propheta, verlaw *Domuu ftabit in aternum; /7* ai.ai *Propheta, ^eoniam ipfe dixit, & fatta (ent, ipjt mandavit & creata Junt, ftatmt ea in afrrnum, & in [a-ulum (acuit, praceptum p>fuit, &* ■·» *prateribit.* Nam per verbum luum, atque ptzceptum efficere duo carnem unam, id eft malculum, etfceminam, qui innumeram multitudinem fexiss utriulque non dcllinr ferum facere unum, ficut per (e veritas dix<t, *Non roga pro bit tontune, jed pro tn, crcdluri funt per vtrbxm tomtit n me, ut unum fint, fient tu pater, me,* β" <ζ· ■ *te., ut* άT *ipfi* tn *nobn unum fint.* Si quis facrilego, fft temerario aufu In defundo quæ propinquitatem, vel fub altero affinitatis vocabula diilipare, & lufceptas luboles alterius copulz credens legitime lociari prop nquitati prioris, hic negar Dei verbum validum effe, vel fune.

Er quia tam facile, *st* tam velociter quzrit dilTolvere, h>c non credit, verbum Dvmini manere in «ternum. Confice.......... ex quatuor locis a le dillantibus magna intercapedine, & confeâa, & conglutinata finge cujulcumque figure vel immenfitatis volueris corpus · Numquid erit humanum ingenium, quod ipfas quatuor partes ab invicem valeat fegregare, ut unaquzque poffit agnofei, ficut a quatuor avis duo conficiuntur io unum, & de duobus fir concretio uEna? An fimihtudtnem de quatuor elementis unde homo concretus eft poteft colligere; fi eorum unaquzque fpreies, quoniam in multas divifiones partita eft, diferetas inter fe conferas paries aliquas. Fu idem in metallis, hoc etiam in liquoribus, probat etiam in coloribus pidor, qui fequttur ane naturam, fucis admtfcendo colores ex invifib<libus corpora fingens. Sed ne alia Domini conflitutio, vel juffio 'tafTaretur, & ne tellus i proprio vacaret ornatu, Spiritu Sanfio reflante pofuit terminum- conftitutio Sanda Sanilorum. Air autem przceptio fanda divins; *crejate, & multiplicamini, Ü replete terram* Pofuit erum Dominus terminos caulis, ztatibus fzcdii finem (latuit, compagibus membwrum hominum poluit nu-

numerum. Lex ecciefie regulaque (anctorum co-A gnauoni mortalium, agnatis, atque affinibus terminum reciprocationis inflituit, quod valde metuendum, exterminari fanamus. Quifquis extcrmmari non metuit, catholicus non eflc convin* citur.

^ALEXANDER IL

R. OMALDO (a) CUMANO EPISCOPO

m «a Hm· cJ>- lupcr c*"""

QUper caufas GilTandi presbyteri de morte epi-O (copi (ui przdecedoris tui infamati in medium confuluimus. Itaque circa omnium aditantium fratrum affenfu .unanimi tue dikâiont refcribimus, prxfatum Gillandum ante teprcientandum ubi fi certi accuûtores defuerint, tunc diClante jultitia fme omni controyerfia presbyter quzcutnque ob hoc injulle amifit, ac facerdotium, & integra accipiat beneficia. Purgationem (A) tamen ante te, duobus (jbi Sacerdotibus junâis, ubiac-B rufator ce(Taverit, eutjdem ex (e praebere tuo committimus arbitrio. Vu.garem denique legem a nulla canonica fanâione fultam, ferventis (ctlicet, five frigidae aquz ignitique ferri contaAum, aut cujuslibet popularis inventionis (quia fabricante hzc funt omnino fada invidia) nec ipfum exhibere, nec aliquo modo te volumus populare, immo apoftolica autlsoritate prohibemus hr. millime.

C3· AD SEQUENTEM EPISTOLAM

COLLECTOÀIS ADMONITIO.

QU.cumque Ivonem accufant de corrupto, tnterpolatoque textu canonum, (f decretorum, in colle, ll.onem Juam trinfinlti, tlhi profeHo accidet apportunum fragmentum fequentis Alexandri epiflola, qad ego effendi in *MS. Pifiaiienfic catbedralu codice, m que Ivonu decretum cum alus nonnnllu decret.mbui linflwtfi!'«ui in extiemn pagellarum ora adjeftu continetur. Ex hac ipfa enim epiflola excerpfli Ivo cap.* 409. *«Jï ex illo Grat.axul dt>l.* 5 *Z. cap. lolicitudo, canonem illum, quem G Labbeni inter Alexandri eptliolai num. XXXII. recltat. In eodem Ivonu decreto data hac optfiola legitur ad Aomaldum Conflanttenfem; In codice vero fl.tor-.cnfl e]us, ad quem dirigitur, mtrs de/lderatur. Ad leUorum comuoudnm utramque l'fllontm ex adverju pojtiam exhibebo.*

EX EDITO IVONIS ET GRATIANI.

Ad Aomaldum Cenflantlenfem eplfeopum. De eo tqut fnbdiaconatui ordine peflpofito, diaconus, & pre] bjter efl ordinatus.

SOlicitudo dileilionis tuz ftuduit confulere, utrum portitor iftarum litterarum, diaconatus fic presbyteratus officium fit idoneus peragere, necne: cum ad id prepropero curfu, videlicet fine iubdiaconatus ordine, negligentia potius, quam (uperbia, cognofeatur adfcendilTe. Unde nos con (utendo caritati tux mandavimus, ut ab officio lacerdotali eum prohibeas, donec proximo quatuor temporum jejunio iubdiaconatus tnimfterium fibi rite imponas, & fic deinceps ad majora offi cia cum redire concedas.

EX M. S. COD. PISTOR.

Alexander papa II.

De quodam Sacerdote male ordinato.

QUidam tn clericalibus officiis educatus fubdiaconatus gradum fufcipere neglexit, Je diaconatus, ac presbyteratus honorem, non quidem ambitioie, (ed negligenter conlcendit. In quo pxccptum canonicum non nos invenide meminimus; conlilium autem ex prxiogativa authoritatis apoftoicx damus. Ab urriufque itaque ideft facerdotalis, & leviticz, quot inordinate fu(cepit, officio (ulpendatur; donec congruo tempore interfit ejus, qui ad fubdiaconum benedicendum honorem, fic cum eis iubdiaconatus fufcipiat benedidionem. Prius tamen difeutiendum fi ejus vita digna officio habeatur; & fic, fi vita: canones non obviaverit, in priore ordinatione diaconus, & presbyter teneatur.

EJUSDEM

AD BURCHARDUM HALBERSTADENSEM EPISCOPUM,

laude ejl.t Ommendat, G pallium pro merito concedit.

n- i

Alexander epifeopus (Jervul fervirum) Dei dile lliffimo «a Cbr.' ll (Burchardo) Halberfiadenfi epijcopo m Domino falutem G apofiolheam benedillonem.

E. U» € lptctl ectl- ıb tppetd. P.». ».

INter multa quz magifler & doftor gentium, miniller quidem Chrifti, & (ecundum Dei grati® donum, difpeniator myfteriorum ejus, di(crete fic (piritualiter inilituit, quoidam inecclefia S. non ut bofpites, fic advenas, fed ut cives fic coheredes, fic concorporales in habitaculum Dei coaedificatos, in area quoque dominica comparticipes fic cooperatores, lingulari munificentia excellenter donari prrmonuit. Dum tempus, inquit, habemus, bonum operemur ad omnem, maxime autem ad domcfticos fidei. Unde etiam mi dileâiffime fili Burcharde venerande coepifcope, fidei tux, quz per cbaritatem operatur, fic jufti-tir

(«) *Gratian. in eduo* Rsynildo M. *S. meat* Ramaldo fuc» fragmento epillo r S. Gtegorn ad Brunichildem; ted perperam, cum revera tit Alexandri 11 nec in edita epiflola $ Grejorn lejstur, ut notant corraâotes Rctnani in idem caput *Mennam.*

(*b*) Extat hzc periocha m Cap. *Mennam* a. q. j. ad-

lix tus que ex fide eft, plurimum congratulamur. Temporibus autem illis, m quibus vepit ira Dei io filios diffidentis, de quibus verepoffumus cum apoftolo dicere. Videte canes malos operari concifionem : opus minifterii lui, dc aodificationem corpus (corporis) Chrifti ad honoreov-apoftolorum Petri & Pauli ad voluntatem Ac jnrtïonem dileâirtîmi noftri filu Henrici IV. regis, fcilicV ut ecclefialliez: pacis inquietudinem icgius advocatus propülfares, cum omni gaudio iufccpifli. Itaque poft fufceptuin legationis obfequium, femper unanimis uno fpiritu & (incera afteftione pro nobis ac Romana ecclefia nobitcum folicitus fuifti : non tamen qurrens qu» tua, quantum qux hint Jefu Chrifti. Pro tanto igitur Deo ejufque SS. Apoftoli» a te collate (er ® vitio, in pruni» ipfi gratias laudefque debitas referimus. Qui dileclirtimo filio noftro prxuominaio regi, tam (andum opus tibi injungere tibique lufdpere infpiravit. Deinde quia lancta Romana ecclefia, qux bene fundata eft luper firmam petram boc femper habuit verz charitatisjudicium, ut aut nunquam, aut raro ab aliquo gsatts habere vellet beneficium: competit uoftro apoftolico moderamini aliquod honeftum, aut fingulare donativum pro noftro jure tibi turque ecclefir privilegiorum auâoritate concedi. Itaque & locum & nomen filii fpirituaiis fingulan ac familiari aftcdu tibi concedimus, fandr quoque HalherlhJcnfi ecclefir tur, ut fit filia Romans ec-elefix pizrogativam quamdam attribuimus. Infuper quoque pio paternoque affcdu pallio te adornare decrevimus, fa.lva tamen audoritaie aut magifterio lands metropolis Moguntinx ecclefir, iilvo quoque fratrum tuorum coepifcoporutn & vrdme ik loco. Sed tuum eft, ut ficut nos foriniecus, it» te iple adornes intrinlecus, ut docendo fit faciendo, quxeumque funt jufta, qur cumque honefta, ante & retro efte portis condpicuus, pallium in determinaris diebus, ad faera miflarum folemnia celebranda tibi concedimus, in natali Domini, in fefto S. Stephani protomanyris & S. Johannis Evangrliftx, in Epiphania Domini, in purificatione, Ac aftumptioue, & nativiure lanftx Maris, m cœna Domini, mb. A Sabbatbo, in dic relurreâioni in AfcAnfione Domini, in Pentecoftes firfto, in fefto S. Johaums Bapuftx, m ferto Johannis fic Pauli, inventione corporis S- Stephani. in fefto S. Sixu, Jc S. Michaelis, & omnium fandorum, m nativitate apoftolorum Petri β(Pauli, & Andre», in dedicatione ecclefiarum, in faciendis ordinibus Ciucem etiam ante te & ante |ucceffores tuos portandi licentiam dotumut. In (lationibus quoque fctpvis fuper NaccutnXideft equum, iolemmter ornatum. Videatur fymle diploma Colo nienfi ecclefir datum) equitandum permittimus tibi & (uccertoribus tuis. Infuper mitras tibi Ac fucceftoribus tuis, ac canonicis excellentioribus, fcilicet presbyteris Ac diaconis, inter miflarumfolemnia miniilraturis fubdiaconis m majori ecclefia tua, & fuprafcriptis feftivitatibus portandas concedimus. Et omnia qux privilegiorum auâoriiate tibi Ac tux ecclefir a prrdecefToribus nofttis, videlicet iuinmu potjtificibus, infuper etiam five regum, live imperatorum confirmationibus, feu quarumlibet perfonarum donationibus jufte collatx funt, noftro quoque auâoritans privilegio confirmamus. Prrierea quoque (latuimus coram Deo, ac terribili e/us examine futuro, Ac per hujus noftra privilegii & apoflolici (prxeepti) (eriem ac conftitutionem fancimus, ac B. Dei genitricis, (emperque Virginis Manx, nec non B. B. Apoftolorum Petri & Pauli, fandorum etiam martyrum Stephani ac Xixti (Sixii) C exterorumque omnium fânâorum auâoritate, in quorum nomine prénommai· tua ecclefia dedic*ta cil, decernimus, atque obteilamur tam apo. Holies ledis futuro» pontifices, quam qui ecclefiafticas admmifftraverint aâtoocs, cunâofquc chrifttanorum titulo mfignitos, ut nullus hanc licentiam (fibi (umat) de his omnibus, qur eidem ecjlefix a priadecertoribus noftris per privilégia jufte concerta, vpi a nobis data vel danda, aut ab aliquibus fidelibus viris ac rnuberibus prxfarr ecclefir tradita funt, vel futuris temporibus contrademur, tam in abbanis, quam in monatleriis, •c xenodochiis, tam m firmius, quam in terris, & comitatbus, leu aliquibus pofteiiionibus convellendi, dilvcfticndi, moleftandi, vel alienandi.

£3* IN SEQ^UENTEM EPISTOLAM COLLECTORIS PRÆMONITIo.

1HS *EX nonnnllit epifiola, qaam h:c exhibeo, lacimii a Gratiano fimal innflii tf ajfatit cvmpingitar epifela lli» »d Lncenjet, qaam Ljbbeaf nam. XXXI'. dedit. Integram dnpla, at inpla majerem tx ar. cbetjpo Lkcenfl, quem fervent archiva Canonicorum ecclefia illiat catbedralit platea BB. I. vacavit primai ommam Florentinat nofler tn opere mjcripto* Memorie dt lla Conteffa Matilda *I» append. Veter. Menam. pap.* r 29. *Ex illa vera bic tranfiah, ne demcept tn colleflionibat conciliaram maula, O hinc inde detrancata Jpeflacalam Jai miferahdam, lagendamqae lefleribat, relqaa canonica amatoribat prabeat.*

fcÿ» AD CLERUM, ET POPULUM LUCENSEM

Contra facral ordinatlone», tj bénéficieram tallaitenet fimenlacal.

/llfxander eprfcopal, fervat ferveram Del, Lnctnfit eccltfia aero, & papolo in perpetanm. I

CUM divina providentia idcirco nos in fede apoftolica conllituere voluerit, ut omnium eccleQarum generalem curam gerere debeamus, tum maxime illi ecclefie ftudium noftrs devotionis follicitius eft exhibendum, in qua ante fufeeptum univerfaiis regiminis opus ecdefiaftici officii ncceffitate laboravimus, & cui privata quodammodo dileâtone prius defervire ftuduimus. Circa Lu-D ceniem itaque ecclefiam tanto fpecialius noftrs devotionis (ludiam defideramus impendere, quanto & illi privata ejus, dt publica omnium cura compellimur providere. In ea igitur quod multis temporibus male pullularte, Ac in robur jam inveterat» malitis comperimu» excrevifte divini verbi gladio fuccidcre, dt penitus extirpareoptamus, ut Deo volente erutis fpnsis vitiorum, tn fertilem poftmodum mertem femen illic fatum valeat abundare. * Ex mullis temporibus hoc deteftabtle malum intra ipfam ecclcfiam loolcvide cognovimus, ut ^7*«··· *«ıi.ı\>

fcj?· «t nulli unquamcletico,quamvisreligiofo, quam-A vis icientia & moribus pisdito ecdefiafticum beneficium concederetur, nifi ei qui profano pecunis munere illud emere ftuduidet; fiebat cede'fia 81 res ejns ita .venalis, veluti qusdam terrena, & vilis merx a negotiatoribus ad vendendum expofita. Quod malum quam deteftabile , quantum Deo, fanftrtque fit contrarium, & ffacri *emones* docent, & fere, omnibus manifeftum exiftit. Chalcedonenle nempe concilium unum ex principalibus, fimilt poena condemnat eos, qui facram manus impofittonem (per quam SpiritusSanftusconfert) mercari dignofeuntur. Utrofque enim aulteritate inexpugnabili, illos a beneficio, iftos facro ordine jubet repelli. Sacrorum vero canonum auftoritate docemur, omnia qus Deo, vel ejusB ecclefis offeruntur, facra fieri ipfa oblatione ; nullaque autem (aera fieri poffunt, nifi (piritu fanâo, a quo omnis fanftificatio procedit. Nam ficuromnis quaelibet res cum imperatori defertur , imperialis efficitur; fic cum ex voto Deo, vel fanâis offertur, divina; ac per hoc fanftificata cognofeitur. Non igitur mirum, fi par pcena conftringit eos, qui aut facrum ordinem , aut facram rem ecclefis vendere , feu emere audent ; cum neutram, mfi Sanâi Spiritus dono valaeat (anâificari. Prsterea cum facrorum canonum auâoritas quatuor ex rebus ecclefis jubeat fieri portiones , quarum una pauperibus , altera fabricis ecclefiarum fit impendenda, tertia epifcopo, quarta clericis conferenda; ficut pauperibus ecclefis fingulc partesCgratis funt concedende, ita quoque relique partes nec ab ipfo epifcopo vel clero funt retinende, aut vendenda, fed *els* pro Evangelii praecepto, & officii fui labore eodem modo conferende, in veteri quoque teftamento, cum adhuc gratia Evangelii adhuc non corufcaret in mundo , legimus fcelus hoc quantum abominabile effet, cum tempore Jeroboam quicumque volebat, implebat manum fuam , *6l* nebat facerdos excelforum , & propter hanc caufam peccavit domus Jeroboam , & deleta eft de fupcrficie terrs. Si vero domus Jeroboam ob hoc deleta eft, quod pecuniam accipiens conftituebat facerdotes in excelfis; non immerito de libro vus cslcflis eorum nomina delentur, qus interventu pecunis facerdotes , vel^ clericos in domo Dei conftituunt . Puto enim, quod hi tales nunquam adverterunt pia mille fententiam dicentis: Qp» non cognovi negotiationem; introibo in potentias Domini. Nam fi quis ideo intrat in potentias Domini, quia non cognovit negotiationem, aperte coniequitur, ut non intret in eas, qui negotiationes maxime ecclefiafticarum rerum non iolum cognoverit, fed etiam exercuerit, in novo autem teftamento humani genens redemptor omnes ementes Ac vendentes de templo ejiciens, cathedras vendentium columbas evertit, nummulariorum effundit ss, praecepti fui auâoritate denuncians, & dicens; Nolite facere domum patris mei domum negotiationis, in quo Salvatoris fafto vigilanter eft advertendum, quod non dicitur cathedras vendentium moviffe , fed evertiffe. Levius utique ferendum effet, fi talium negotiatorum cathedr® moverentur, quam fi everterentur; ficut per Joannem Dotrtinica voce Angelo idem predicatori Ephefi ecclefia dicitur; age poenitentiam, & prima opera fac, alioquin veniam ad te ,& movebo candelabrum tuum de loco fuo.Jllud quoque in eodem faâo ioUtcite confiderate, quod per totum textum fanfti evangelii nufquam repetitur , Dominum tanta feventate , tam diftriâa cenfura juftitic, peccantes corripuiffe, cum non folum eloquio increpans, verum eti|m fado flagello de funiculis verberans omnes eliminavit de templo; aperte demonftrans, quod tales negotiatores non ficut ceteri pectatores funt corripiendi , led a templo Dei i. a fanfta ecclefia longius funt projiciendi. Nam ficut per columbarum venditores illi denotantur , qui facram manus impoiitionem vendere conantur, lie per nummularios eccleftaflici beneficii venditores defignantur , qui domum Dei telle evangel ip Ipeluncam latronum efficiunt. Quia ab hutufmodi mercatoribus quidquid poffunt capiunt , & gladio fu® malitite non corpora , fed quod pejus eft anirrfos trucida·e nofcuotur. Tempore vero apoftolorum cum multi rerum (uarum pre* tia ad ped-s eorum ponerent , Anaoia , & Saphira infpirante Sanfto Spiritu voto cordis pretium agrorum liiorum Deo obtulerunt . Qui poftmodum, quia luggerente Diabolo partem ipfius pretii retn.eie conati funt, voceB. Petri principis apoftolorum fpiritui lanûo mentiti *idc* dicuntur , & quam grave fcelus contraxerint, utriufque repentina morte mooftratur. Si ergo illi initio (urgentis ecclefix tam horribili pcena divinitus funt puniti pro co folummodo , quod partem pretii ictinuiffent, quod folo voto ecclefi® obtulerant ; quid dicendum eft de his mercatoribus, qui non fuas, fed res ecclefis, fed in ufus fuos ex propinquorum fuorum non verentur vertere ? Profcfto ficut deterius eft diftrahere, vel comparare res ecclefis, non quas ipfi ecclefis conferunt, feu quas pro animabus fuis fideles offerunt, quam folam pretii partem rerum a fe oblatarum retinuiffe ; fic talium negotiatorum interitus gravior & profundior , quam illorum effe convincitur ; ex hac quoque peftima venditione pene malorum omnium iemina pullulare nofcuntur. Nam ii qui res Ecclefiarum dc potiora earum pretio ftudent acquirere, non Deo, vel ejus ecclefis velle famulari , fed foli Mammons velle fervire veridica ratioqc probantur. Sicut etiam fanâus Gregorius de fimoniacis teftatur, non vitam moribus compone, re, non fcientia curant exornare, fed folummodq. aurum, *6c* pecuniam, quibus res emant ecclefis, inhiantes defiderant congregare. Ac fi tandem..malitis ~~fus votum impleverint~~,-& data .numerofa pecunia rerum ecçlefiaQiçarum penes fe dominium habere coeperint, tunc aperiunt qua intentione ecclefias militare decreverunt. Toto enim mentis annifu undecumque poffunt corradere pecuniam ftudent, utque prius evacuaverant poffint redimplere marfupia , cujus aviditate impulfi facns non parcunt altaribus; fed veluti fures & facrilegi profanas eis manus injiciunt, pauperibus, & ecclefiarum fabricis decimas & oblationes jufte & canonice competentes , more praedonum diripiunt , a mortuis etiam, quafi filci cxadores importunis clamoribus velut tributa exigunt-Terras quoque, quas fideles pro fuis peccatis ecdefiae contulerunt, quia eas ex toto vendere non poffunt , ob vHiftjmum redditum pecunia accepta £ quibufque concedunt. Inter fe autem ubi de lege divina , & de animarum falute effer tradendum, litibus fle contentionibus, clamoribus, flt injuriis prsrftrepere non defiftunt. Quibus ad cumulum lue damnationis non fuffkit, quod ipfi pereuntque, fed infuper laicos, quibus ducatum redr vie prebére debuerant, fecum malo exemplo trahunt in profundam inferni voraginem . Quapropter ego Alexander Sinde Romane ecclctix & apoftolicc fedu epifeopus (immo minifter indignus) tot & tanta mala in multis ecelefiis & maxime in Lucenfi ecclefia ex iniqua concupiiccmia fieri conipiciens, ne (anguis {iniquorum a di-

diftriâo judice de manu noftra recjuiratur, illa extirpare & penitus eradicite decrevimus : Coqftituimus iftas, & praefenti decreto firmamus (fipit Qfim noftri deceilores fecifle noicuntur) ut nullus deinceps epifeoporurn , beneficium ecclefie Cquod quidam canonicam, vel prrbendas , *feu* etiam sordines voeant) jiro aliquo pretio vel munere clericis andear unquam conferre. Sed etiam miniftros, & fervitote* ecclefie gratis, & abfque ulla venalitate in S.-Vcclefia ftudeant ordinare. Nec eligant in domo Domini qui majores facculos pecuniae conferant, fed eos qui moribus & difciplina, atque fcientia diviel pro officio fuo ipfam valeant fubflentare ecclefiam. Sponte Chrifti donaria non pro libitu cujufque invito fponfo venalia fiant, fed gratis & pro vita meritis tribuantur, nec audeat ullus cujufcumque gradus fit clericus per fevel per interpofitam perfonam aliquo ingenio pretium vel dare, vel promittere, nec ipfi epilcopo nec alicui ex ejus mimftris,fed cuicuiqtie magne vel mediocri, aut parve perfone . Ne vero calliditas aut fraus Diaboli fub fpccie religionis aliquos fua malitis laqueo capiat conftituimus, & eodem modo firmamus, nt nullus cujufCumque gradu* clericus pro ecclefie, beneficio aliquid audeat conferre , aut fabrics ecclefiarum , vel donariis ecdefiarum , feu euain quod pauperibus fit tribuendum, quia (teftefcriptura) qui aliquid male accipit ut quali bene difpenfet, potius gravatur, quam juvatur. Quod fi aliquis divinorum przceptoruin & animarum falutis immemor, prafatum beneficium ecclefia iniqua cupiditate duftus vendere vel emere temerario aufu prafampfertt , ficut in Chalcedonenti concilio definitum eft , gradus fui periculo eum fubjacere decernimus ; nec mimftrari poffit ecclefie , quam pecunia venalem fieri concdpivit, & infuper terribili anathematis mucrone petfoftus (nifi refipuerit) ab ecclefia Dei , quam lafit , modis omnibus abfeindatur.

Ego Alexander folms Dî *mlt Sanftr Romana* apoftolica ecclefia preful , & Luccnfis epifcopus *la hoc* decrcio ad confirmandum. ss.

ALEXANDER II.

ADELARDO SUESSIONENSI EPISCOPO.

Quod XXX. annorum longitudinem homicidii in terra Dei fafti pceoitentiam'extendiftis, conftitutioni huic auftoritatem non damus.- quia **in facri* hoc canonibus non invenimus . Tamen** Couoniam a prudentibus & religiofie viris tteva Dei pro confervanda in populo pace eft continuta, omnino non reprobamus.

de CONCILIIS INCAUS A"77^T CHRISTI

Scbifrnttu Ctdaloi Anhptpt ctldretif

DISSERTATIO.

INter ea , qu£ in hiftoria Ecclefiaftica magnis adhuc obvoluta tenebris fedulam feriptoris o-péram efflagitant, ut oftufa tandem depulfa caligine in eam producantur lucem, qua plura olim obfcura, nunc diligentia fummorum virorum perfpicua cffeâa funt ; vix dubito , obfcurius aliud occurrere prae hiftoria fchifmatis in Alexandrum II. a Cadaloo Parmenfi epifeopo , dein faftione Germanorum Pleudo-Pontifice excitati . Hujus quamvis exordia comperta funt, exitus tamen latet ; nam Baronius intra triennium claudit ; ratus anno 1064. Mantuanum Concilium convemffe, cujus lententia res ecclefie Romane compofuit. Pagius ad annum 1067. prorogat ; Ptolemeus Luccnfis apud eundem Pagium ann. 1069. maluit . Mihi vero in meis ad Pagium adnotationibus nova fententia fedit, cum ad annum ufque 1072. eam fynodum , exitumque fchifmatis promoverim. Hec ergo olim, hec nunc pariter ientio ,· quamquam fecundis curis res tota difcuffii , alia plane nonnulla difpexiffe mihi vifus fum, que tunc (cribentem fugerant . Ea omnia in peculiari hac differtatione exponenda.

Totius hujus hiftorie decurrende vie ducem mihi olim , & nunc pariter conftittto Beozonem Albe Pompepe in Infubna epifeopum, qui tunc, cum illa omnia agebantur, non prefens tantummodo aderat, fed & rerum geftarum auftor potiftimus fuit, Erat ille quidem iniquiffimo in legitimos Romanos Pontifices animo , quod forte fimooiaci criminis reus ultorem Pontificem Nicolaum II. fenferit. Profeôo cardinalis Aragoniusin vita Nicolai II. quam ex Vaticanis monumentis collegerat , *repreflam ab eo* Pontifice audaciam Langobardorum epifeoporurn narrans , Bentonem Albenfem inter ceteros recenfer. Ipfe vero Bento in eo , quàd fcripfit panrgyrio feu hiftoria Henrici III. imperatoria , non improbare fe facerdotiorum emptionem figmficat. Quamquam igitur feriptoris hujus fublefta fides habenda eft , dum crimina fanâiffimorum pontificum Alexandri II. & Gregorii VII. tam multis exaggerat ; in reliquis tamen, in quibus nihil odium & detraâio valet, fidem indubitatam meretur pre ceteris, qui vel ztate vixerunt , ab his remotiori , vel corvi licet, rerum tamen , quas narrant, e Erant incuriofi. Quamquam & rara funt, queeozvi lcriptores his de rebus feribunt , que cum Benzone non cohereant, ut fubinde demonftrabimu* . Hanc vero ipfam htftoriam vel panegyricum Henrici III. imperatoris a Benzone feriptum pre oculis habere me fciant Leâores , cum auâorem iftum laudo; quod fane opus ad noftram ufque aetatem latens prior edidit Jo: Burcbardus Menkenius inter Scriptores Rer. German tom. I. pag. 957. quam editionem ignorans Jo.· Petrus Ludewig in tom. IX. Reliquiarum anno 1731. iterato illam produnt . Ita ergo tota febiimatis hujus hiftoria ex Benzone , cui tamen ego annorum, fic temporis certas notas fuppeditabo, quo res ipfa planior fiat, dt perfpicua.

Nicolao II. rebus humanis exempto anno 1061.

Lon-

ANNO CHRftn

I■ Iuusrt ,,5, "Longobardi» epifeopi, illi forte , quos Nicolaus **· ve' cofrfpuoA' › vel loco amoverat , jum fto cum epifeopis Germani» , qui Cæi.rriana* ıpartes tuebantur , confilio , Batikam ad concilium convenerunt, ibique decreto prius emiilodc Pontifice nonnili ex Italia petendo, e fuis quofdam ad Aulam imperatoris ablegarunt, pontificem pro fuo voio poftulaturi . Dum hxc agerentur , lanior cleri Romani pars in coetum junfta Anfelmum Lncenfem epifcopum tub Alexandri II. nomine pontificem renuntiavit . Affumptus eft ipfa die Kalendarutn Oâobris , ut affer» S-«Petrus Damiani in concertatione Regii Romani defenforis . Redierunt interea ex aula Legati Balilenfes cum Regis facu lraft-.de eligendo Cadaloo Parmenfi epifeopo in Pontificem, qua: fane ele-itio kftione quotumdam obtinuit . Sic ego *rem* compono, fidem pixftaie lenuens Benzoni , qui in gratiam Pontificis fui nairationem itum ita inftituit, ut Cadaloi eleâionem affumptioni Alexandri tempore prseierat lib. 2. cap. 4. Cum viuffim Leo Oftienfi* lib. J. cap. 20· tradat, Cadaloum integro fere menfe ipia fcilicet die fcfta SS. Apoftolorum Simonis & Judx pofteriorem effe Alexandro .

His aftis Cadalous Romam transferendus erat, quam tamen adverfus illum Alexander II. tuebatur cufti Richardo Normannorum Duce. Res igiiur arrms prxftanda ; quare comparatis militum copiis jufius eft Benzo Albenfis epifeopus eleffum luum Romam adducere, fed pluviis obllant.bus, it Goi[redacted]do Barbato -, Beatricis , qux Tufci principabatur, conforte itinera obfidente , res in annum fcquentem protrada eft . Die VIII. Cal. Aprilis an. 1062. Sutrium ingreffus eft telle Benzone lib 2· cap. 9. ac deinde 14. Aprils, ut in Ailis Alexandri a Cardinali Aragonio colleftis adnotatum eft, Romam propiusiucceflit. Romanorum animos munerum pclteâu , verborumque lenocinio prxmiflus eo Benzo praeparaverat ; nihilo tamen lecius Urbem ingredi numquam datum eft Cadaloo, qui in pratis U«bi adjacentibus cum exercitu fuo confedit . Hinc utrinque collocutiones, & paffa quadam aittinfecus propoftta, donec tandem Gothofiedus id fuggeflit con filii , nimirum ut eicitos uterque in privatam^ Dicecefim fuam, Parmenlem nempe , & Lucenfem concederent, donec cx aula oraculum expeâaretnr.

Uterque igitur ekftus abiit in diverfa, Alexander Lucam , Cadalous Parmam . Sed hoc ipfo forte anno antequam S. Petrus Damiani ad eremum feceihlTct, eodem ^prxfente cum exteris, & ante profectionem Lucanam Alexander concil utn habuit, in quo de cauta Forofempronenfis ecclelix tractatum eft. Affa hujus Judicii, vd fynodi extant apud Labbeum ad annum 106s. Porro Alexander toto reliquo anno 1062. Lucx egit, ut non oblcure demonftrant temporis not® adfcriptx Lucenfi illi concilio, de quo ftatirn . Anno vero iequenti ineunte vir jam fe dederat rediturus Rosnam; nam die VII. Idus Januarii anni to6j-in comitatuSenenii agens diploma illud fignat,quod Florentinus in append, veter, monum. ad vitam Matbildis n. 9. producit.

Moram in civitate fua epifcopali trahetr^Alexander , convocato concilio judicium infiituir de Abbatiffa monafterii S. Jutiinr , quam Sanctimoniales quasdam per calumniam acculaveretit. Concilium illud , quod huc ufque Colkftores latuit , produffis adis fuo loco daturus fum.

Ita pariter & Cadalous Parme confidens concilium iaûioforum hominum convocavit, ut Benzo ipfe tradit , & ex Benzone ego ioo loco.

Quid *veto* actuin fit in Germania , <Operofiori difpofitione hie dilputandum; fi enim Hiftoricos redeiiaflreos audias , Germani epiicopi cum Italicis plane mu.ltts in concilium coeuntes, (quod in locum ignotum Osborium indidum fuiffe er *S. .Pelro* Damiani affirmant) coeuntes, inquam, in concilium definierunt , Alexandri II. eleffioncm ratam,' & legitimam el{e, Cadaloi vero inaufpicatam-., quern poftremum & hia fententia depofuerunt . Concilium hoc Germanicum veteres omnes Germanos feriptores eiiam corvos la· tens, fufpeâum mihi olim efficiebatur. Nihil de illo Sigeberzus , nihil Lambertus , nihil ctiam Benzo , qui in narratione hujus febifmatis pup* pim & proram facit. Seçl, inquiunt, LeoOftieotis, qui runc florebat, Id tradit verbis adeo perIpicuis , ut interpretationem omnem refpuant . *Eodrtm anno* X dc Cadalbo loquitur) *Id eft in pradiUorum Apoftolorum Simonis & Juda vigiliis ab omnibus Tbeutanicis*, <ÿ *Italicis epifeopis , qui eum Rege tunc aderant , jufto Dei judicio damnatus eft , ac depofitus.* Congruit his omnibus S. Petrus Damiani , qui in difeeptacione fynodali inter regis advocatum , & Romane ecclefi® defenlorem $. 1. feribit. *Quoniam m proximo , ut jperamus , flet blc Osborienfe concilium, &e.* Quod ergo concilium mox habendum enunciat Damianus , id re ipfa habituât Oftienfis affer».

Quamquam ego pariter concilium in Germania aliquod admitto; illi tamen afferendo alterius plane tcftimonio utendum eft ac illo , quod ex recitatis Oftienfis verbis a Criticis do&iffimis affertur. Nam ab Oftienfi concilium hoc cum Mantuano confufum facile intelliget, quifquis noverit Scriptorem il um afferuiffe Cadaloum in fynodo illa damnatum aufugiffe, *nec ultra venire ad bar parler appofuljft.* Id enim ficut de Mantuano concilio verum eft, ita in Geimanico omnino fallit. Rediit enim Romam Cadalous anno fequentt 1063., ibiqttc integro quinquennio fubftitit. Rejecto igitur Oftienfi , concilium iftud Germanicum, quod Osborienle dicendum effe ex S. Petro Damiani confiat, multo validius affentur ex eodem S- Petro Damiani , qui eadem ipfa verba >ec»at abOftienfi exferipta, & interpolata. Cedo imhi verba ejus ex epill. III. lib. IV. ad Cttnipertum . *Cadalous fiqutdem ipfo feflivitatis die ' SS. Apoftolorum Simonis & J"da , quafi tn papam Deo reprobante , ac repellente , fult eltHut ; eodemque vertente anno in pradiltorum Apoftolorum vigiliis ab omnibus Tbeubqntcts & Italien eptlcopll, & Metropolitams , qui cum Rege tunc aderant , damnatur eft , & depofitus.* Tcftimonium eft hoc tanta: autlioritatis, ut a conflanti omnium fcriptoium Germanicorum filentio extundi nequaquam poflit . Attamen ut ambo ifta concilientur, & iiJentium fcilicet exterorum, & S. Petri Damiani affectio, reputandum eft non concilium quidem tunc convenifle, led omnes illos epifcopos, qui S. Annont Colonienfi epifeopo contentiebant, habebantque in fua poteftate regem puerum, ab Agnetis impera, tricis p.irentilque ejus tutela fubtradum , in unam lcntentram coeuntes, Alexandri allutnptionem approbaffe, Cadaloi rejeciffc.

Modo in viam redeundum Igitur res Alexandri in Germania ila pertradata eft, auitoic forte b. Petro Damiani, qui pontificia legatione ibidem fungebatur , ut reditus in Urbem IHi permitteretur. Rediiffe ineunte anno loô^.ex Lucenfibus monumentis luperius evici. Hoc ipfo anno, quo abfente Cadaloo, Romanz urbis res fatis erant pacatx, habite credo gemina ilia Romana

ANNO CHRISTI

-ni concilia contra inceiluolos , quz Baromus, A crteriqud poft illum nullo perfuafi argumento anno 1065. alignant. Profeâo anno illo ardebant jam bella civilia inter Romanos , turb® urbem totam commovebant, ut locus nullus eflet quieti, habendis conciliis epifeoporum necefiarix.

Quando Cadalous redierit Romam , Aula Germanica jubente, ut Benzo ait , mihi eft incompertum, credo tamen hoc anno, vel lequenti id actam , cum Bcnzo fcnbat , cognito Alcxandu reditu , ex Imperio literas rrdditasfuiiTe, utichiimaticus Papa ad Urbem cum copiis reduceretur. Tunc autem accidit, quod fupra monui, nempe arcis S. Angeli a copiis Cadaloicis occupatio . Hinc m fubjeâam Urbem excurrebant milites, palTimque tirages edebantur. Qua; Urbis facies B per quinquennium perfeveravit, id affirmante *K* iexandro in epiftola ad Gervafium Remenfem his verbis: ***Tanti, eo ingruente per quinquennium nunc callida tergiverjatione, nunc boflih invafione oppreflit pericula, ut tnteflina nodra Jpecult, ecclefla negotia Vix ptfftmut ventilare, nedum longinqua ad plenum investigate*** . Quinquennium iftud ducendum cenfco ab anno 1063. circiter, ac in anno io68.fiftit. Tunc enim Deus , qui ab alto rebus ecclefiz lu« invigilat , Gothofredum Tufci* Ducem excitavit , ut manum porrigeret lapfis in extremam anguftiam , armifque fuis in ordinem ita redegit adverfarios, ut intra arcem vetat in carcete inclufos illos haberet. Tunc refpiravir Alexander , & in Urbe quietus confidens concilium C habere potuit adverfus timoniacos, cui occafioncm pizbuit accufatjo in Atchiepifcopum Florentinum a monachis inftituta , ft infigni illo prodigio ignis , quem Petrus monachus ad probandam rei veritatem illzlus tabivit, afterta. Hucufque ebronologi cum Baromo , & Pagio concilium illud affixerunt anno 1063. fed modo ex adnotatione M. S. codicis Florentini apud cl. Lamium in opere de Erud. Apofiolorum pag. 279. aifignandum anno 106$. confiat. Ita enim milia; ***Inclpit textui miraculi, quod Deminui ad delraflionem fimontaca baeefi, operari dignatm ed m epifeapatu Florentino ab incarnatione Jua millefimo LXVIII.Id. Februarlo ferla IF. prima hebdomada In quadrage fima In monafler,o de Septimo.*** Is eft Petrus abeX-D perimento ignis, nomen ignei fortitus, quem dein , meritis ft (cientia infignem, epifeopum Al banenfem , ac fanâz Romane ecclefic cardinalem egifte compertum eft. Hanc in arce S. Angeli reclufionem ***per tempu,, & tempora, & dimidium tomporu*** perfevcraiTc (cribens Benzo , cum aâis Alexandri fere congruit, in quibus biennalem reclufionem fubftinuifiTeCadalout legitur. Si duos illos annos & femis ex anno 1068. repetamus, in annum 1070. labentem deducemur.

Longius protraftz mora pertzfus Cadalous cum nihil luperelfe prompti auxilii ex aula imperatoris intelligeret, fuga (e ex aice S. Angeli proripuit . Id equidem elefto ***fuo non*** fane honorificum fucatis fubdolo ingenio verbis narrat Benzo E lib. J· cap. 2. fed quam ille cohoneftat evafionem, turpem fugam extitifie tcftantur afta Alexandria cardinale Aragonio collegia his verbis : ***Per duoi annot a fidehbni Papa Alexandri objeffut , calamttatibui multlt afftiflui, exinde egredi*** nan ***potuit, donec ab eodem Cenci» trecentu librl, argenti fe redemit. Sic itaque uno ronzino , Pj uno chente con tentul, Inopi, & ager tnltr oraterei occulte dij'cedent ad mentem Burdoni,*** , Û* ***tandem ad burgum Bercctl non fine multa confufione pervenlt.*** Hanc fugam poft Gothofrcdi mortem cœptam Bênzo ibidem icribit .

igitur dum tic tes baberent trie , fama vciaxincrebuit Gothofredum in caftro Bulliunis, quod Gallis Belgicx eft oppidum, dccclÎifie. Eo Bcnzonis verba hb.j. cap. 10. ***Tandem Deo ne, mifcrente Golbofredui catpit languere, & arbitratui , quia fl mutejjit aerem, ab imminent, valetudine pefJtt convatm* , Petiit proinde juum cedrum Bughonem, ubl expiravit*** . Narrat (ubiode ea, 'quz dc evafione Cadaloi fuperius admonuimus, tum addit, te a ducibus partis tus imilum futile lega tum ad Csfarenj, (olicitaturum auxi ha rebus Cadaloi reftituendis ncoctfaria. In aula principis res mature difcufia eft, ac decretum , ut quantocius concilio in Germania habito , de julbtia caulae CadaloicK ageretur. Id m ***fe lulcepit S.*** Anno Colonienfis , quo agente concilium illud re ipla in Gctmania eft habitum . Sed cum forte minus frequentes epilcopt convcniilciit , (ulpendendum interim ab ultima definitione patres ceniucrunt ufque ad indiftam tunc , ft poft annum habendam Synodum Mantuanam . Hrc omnia Bcnzo ibidem, cap. 26. qui ft fubjungit.* ***Igltur completo fpatlo annua revolutionl,*** (nempe poft concilium Germanicum) ***tneerplt /fanat*** (ideft S. Anno) ***Iter fua expeditionl,, fj venlt Mantuam*** , ubi habitum eft concilium, de cujus exitu, quod parti fur parum faverit, plane filet Bento.

Ex his omnibus conftare arbitror,quam parum huc ulquc dc epoca concilii Mantuani criticis etiam doâiftimis confinem. Non enim anno 1064. ut C Batonius cenfuit, non anno 1067. ut Pagius reformavit, fed anno 1071. vel tone 1072. Mintuana (ynodus depofmonis fcntcntiam in Cadaloum ptonunciavii. Quod ego hit brevibus demonftro. Gotbofredus Baibatus (nam de hoc agitur viro Beatricis, non dc altero viro cognomine Mathildis marito, qui nimis tero, utpote poft obitum Alexandri anno 1076. obiit.) in pervigilio Nativitatis Domini anni 1070. obivit, ut ex con(enfu veterum omnium icriptorum convenit inter omnes. Ut demus aliquid itineri Bcnzoms in Germaniam, non prius anno (equenn 1071. forte nondum adulto fynodus in Germania coivit. Anno expleto, adeoque anno »072. Mantuana fynodus ex Italis Germanifque epifeopis colligitur, qua pronuociaote io Cadaloum conclamatum eft , ille vero dcin numquam poftea rediit in urbem, ac brevi obivit. Annus idem, 1071. quamquam fatis ex Benzone eruitur , deteris etiam , licet non coaevi icriptoris teftimomo adftrui poteft , nempe Antonii Nellii, qui («culo 15. Chiomcon monafterii S. Andree Mantuani O. S. B. a Mutatorio tom. 24· rer. Italic, vulgatum feribebat. Hzc verba authoris, qui id accepifte ex vetuftis ejus monatlerti monumentis non immerito creditur. A/exaadvr ***П. rogante Henrico*** imperatare /K (id eft Rege IV. Imperatore III.) ***Mantuam cum vemffet, généralt ibidem celebrato concillo, monad*·*** rn bmc, y«ad ab «jar ***ert&one*** (quam cum anno 1017. ibidem componit) ***fine abbate perfeveraverat annoi circa quinquaginta*** fsuiiyw, v/raw ***venerabilem Ubertum primum profecit abbatem, anni, videlicet Domini mille duobu, feptuaginto.***

Contra haqc ipiam epocham opponent chronologi authoritatem Sigebcrti icriptoris coevi , & Landulphi junioris, qui S. Aria.di Mediolanenfis clerici vitam Izculo XII. ineunte fcriplit. Ambo enim Scriptores ifti fynodum Mantuanam anno 1067. adfcribunt. Horum egoquidem teftimonium admitterem, fi «quo falrem pede cum Benzone non cocvo tantummodo, & oculato, fed de rebus utcumque fuis fcrtbcnte confidere pollent . Nunc vero cum priorum fides poilcriori concedat ;

n- CHRtSTi & cum alterutros errare neceffe fit; id facilius **· ««roque illo fcriptore, quam de Benzone «oα-cedendum arbitror. Hermannus Contraâus Sige-berto fuppar eft ; qui tamen aflign<ns Mantuano concilio annum 1064. errat; errare ergo & Sige-bertus potuit; potuit & Landulphus, quialiquan-to hac date pollcrior vixit.

Supereft nunc nodus alius expediendus, qui me inter legendas S. Petri Damiani epiftolas aliquan-to tenuit udftriâum. Inter eius epiftolas ex Ca-jetani editione lib- I. epift. XV. quaedam legitur ad Alexandrum II. in qua reditus ejus e Man-tuano concilio commemoratur. Porro S. Petrum Damianum anno 107X. die VIII. ^Kak Martii ® obiiffc Baroniu» ex Bcrtoldo Conftauttenfi pro- Abavir. Ex quo cetifcquatur neceflc eft, Minuta-num concilium anno sir feriusaopr. convenifle , adcoque minus accurate fcripfiffe Benzonctn eon-cilium illud Mantuanam caivilTe cample/a *(pat-* annua revolutions* pûit Germanicum concilium. Id profeâomcdefidc Benzonis in fufpicionem vocaret, ft de anno obitus S. Petri Damiani cernori dAcu-menip conflaret. Cum.tamen id unice probetur ex fide Bertoldi , quern in chronologie rerum etiam retate fua geftarum frequenter laptum notat Pagius qd A. 1096. num. VI. duâqm hinc argu-mentum adverfus meam chronotaxim n hii valet Forte igitur S. Petrus Damiani anno 1072. obie-rit / quod fi con.igiffe "admiferimus, fatva funt omnia.

TABULA CHRONOLOGIC A.

Arruw in *boc febifmate Reflaram juxta noflram diflerlahonem.*

GOncilium BaGlee cogitur ex Langobardi® ma-xime & Germants epifcopis, in quo dc pe-tendo a Rege ex Italia pontifice agitur.

Alexander 11. dic Kalcnd. Odobris pontifex reopociatur.

Cadalous ParmcnGs epifcopus a faâiofis epifeo-pis in pontificem ialutatur *dlc* lefts SS. Apoftplo-rum Simonis & Judse.

Cadalous cum militum manu Romam venit , fed ab Alexandri militibus repullus intra Urbem perrumpere non valet ; & poft quorumdam die-rum inoram pacilcnur cym Alexandro, ut ambo ad proprias (edes remeent, expedituri quid >n au-la Germanica ea de re flatueretur.

Alexander ante difceilum fuum majo menfe con. cilium Roma: habet, in qyo dc caula Foroicm-pronienfis cccleii® auvcrlus ienogallienfem cogno-tcit.

S. Petrus Damiani in Galliam, & Germaniam legatus Alexaodii mittitur , coaddque Germanis epifcopis cum Italis quibufdam Alexaodii II. pon-tificatum confirmat io pervigiliis SS. Simonis fit |ud« .

Cadalous Parma concilium ex faitofis eoarum celebrat.

Alexander itidem. Lue® concilium habet io cau-ta Erittz abbstiffz dc incontinentia acculaiz.

Alexander anni huius exordio in Uibeinredit, codemque anno duo concilia celebrat contra incc-ftuolas clericorum conjunâionts.

Cadalous ôc ipie pariter redit in Urbem, ac deditione Romanorum quorumdam arcem S. An-geli occupat ; unde in fubjcâam Urbem frequen-ter excutrit , inquictatque Alexandrum «mulum fuum ; que Urbis facies per quinquennium perfe-verat.

Alexander adjutus armis Gothofredi Barbati du-cis Tufciz, & Normannornm, ita in arfiurn re-digit Cadaloum, ut in arce ivclut in carccre re-clutum habeat ; quibus in anguftiis duobus annis ac lemis miler ille retinetur.

Alexander concilium Rome cogit contra Simo-niacos occalione Petri Florentini archiepifcopi de eo crimine accufati, & conviât a Petro monacho, qui veritatem accufationis fuse, ignem illcfus fu-ftmens probavit.

Alexander hujus anni Julio menfe Luc® age-bat, ut ex charta 10. apud Florentinium in vita Mathildis confiât, immo & ibi refcdifte diutius Florentinius in vita Mathildis probat.

D .Gothofredus vitricus Mathildis in pervigilio Na-talis Domini obit.

Cadalous fuga dilapfus ex arce errabundus huc illuc vagatur, cujus partes defenfurus Benzo le-gationem in Germaniam fufeipit.

Concilium in Germania a S- Annone Colonienfi «pilcopo cogitur pro extinguendo fcbifmate , in quo res tota differtur ufque ad concilium Mantua-num poft annum celebrandum.

Concilium Mantuanum , cui przfidet Alexander , & adeft Beatrix commffa. v»

CONC1LIABULUM BASILEENSE,

In caufa eieâioDis pontifici® celebratum anno domini ml xi. tempore interregni pontificii.

HUjm fynodi meminit Hermanns in ebrenico ree geflai perpetuo flientio dignat fapprimit. Pe-tral vero Dam ani ealdem in opprobrium fcbifmati-loram bit verbu defcribit : Cum autem in urbe Romana hzc agerentur , Longobardorum epifeo-pi, tam fimonuci & incontinentes, quam alii facinorofi, auâore Guiberto Parmenfi (conflitu-tus erat hic cancellarius regis, homo nequiffi-mus, ut idem auctor habet in Nicolao) convene-ium in unum, Sc confimilium clericorum mul-titudine congregata , communiter (latuerunt, ut aliunde non deberent papam recipere, quam de paradifo Italiz ; (ita Longobardiam nominabant) :£· & talem perfonam , qu® infirmitatibus eorum compateretur & condefccndcret · Quo faâo, ali-quos ex ipfis ad imperatricem ultra montes mi-ferunt, qui ejus animum quibufdam veriiimilibus figmentis allicerent, & Gbi propitium facerent . Venientes autem ad eam, fuggeflerunt quod fi-lius ejus ira in honorem patriciates deberet fuc-cedere ,^cnt in regia dignitate. Prxtcrca impu-denter afferebant quod Nicolaus papa (latuerat decretis fuis, quod nullus deinceps haberetui Ro-manus epifcopus, nifi prius a cardinalibus eligp-retur, cui poftea accederet confenfus regis . *Hac de Irratione ad Henricum.*

S.K4 *autem probrofa in eidem pfeudofynodo jalla* omnia qux ab eo luerant ftatuta. çafTare mere dibili prorfus audacia prxfumpfiftiÿ. In quommi-
tn illa difputatione bibita inter regium adv». & Romana ecclefia defenforem, auftore Petro Damiani, a nebit fit» lac» infertui recitanda, hae deferipta leguntur: Dcfenfor Romane ecclefix dixit: Ecce compellis me vulgato fermonedepromere, quod ob imperialis palatii reverentiam decreveram filentio pia:tertre. Sed juxta veftrse fcilicet exadionis infiantiam jam proteratur in medium opus egregium vcfiium, feculis ommbqs inauditum. Redores enim aulx regie, cum nonnullis Teutonici regni fandis (ut ita loquar) epifcop sconfpirantes, contra Romanam ecclefiam conc*l,um collegiftia, qui papam, JVka/aew *videlicet,* quafi per fynodalem fententiam condemçaflis, & omnia qux ab eo luerant ftatuta. çafTare mere dibili prorfus audacia prxfumpfiftiÿ. In quommirum, non dicam judicio, (ed prxjudicio, idipfum quoque privilegium, quod regi prxdidus papa con* tulerat (fi dicere liceat) vacuaftis: Nam dum quid* quid ille conftituit, veflra lententia decernente, deftruitur: confequenter etiam id, quod ab eodem papa regi praeditum fuerat, aboletur. Sed abiit a nobis, ut propter cujuslibtt hominis infolentiam rex, qui innocens erat, quantum ad nos, rem fui juris amittat: & quem, audore Deo, votis omnibus prxftoiamur ad imperiale fafiigium non permittemus ob alienam culpam, rcg'jedignitatis incurrere detrimentum. *Hac ut pfeudojynodi decret» perinfami deynfor Romana ecclefi».*

AD CONCUIABULUM BASILEENSE,

In quo Cadalous eptjcoput Parmenfil in Pfeudo-ponttficem eleflul eft, Anno iodi. celebratum.

additio.

Nefcio unde haufent Anonymus Z.vvetienfis qyi cadente feculo XII. Romanorum Pontificum hiftoriam illam fcribebat, quam vulgavit Pexius Anecdot. tom. I. part. III. pag. 384. ea, que de hoc concilio narravit, qux quidem nonnulla continent fida, alia vero, qux probabile aliquid prxferunt. Quod enim innuit de prxfentia regis Henrici, dum concilium haberetur, hrc utique non coherent cum hiHoria Herman! narrantis, legationem miflam fuiffe a Patribus ad imperatricem matrem, & tutricem pueri regis. Utcumque fit, en illa: *Nicolao Papa defunite Romani coronam & alia munera Hcinrico regi ejufdem nommu IV. traafmiferunt, eumqui pro eligendo fummo pontifice interpellaverunt. Sfn ad Je vacatu plertfaue Itali» eptjcapu, generale concilio Bafilea habito, eadem, miferunt, corona impofita, Patriciar Rom morum eft appellatul. Deinde communi omnium concilio, Romanorumque legatu eltgentibui, Kadelo Parmelfii praful VIL Kal. Nov. declaratur papa, & mutato nomine Honortut cognom.natur. Dum bac aguntur, Nordmanni al.quibui Romanil fibi aof.itit Luca urbu Tufcla en(copum An/elmum, dato fibi Alexandri nomine, m Kal. Ofjnbrii XXPI. ditbut ante Parmenfit epifcopi ad papatui promotionem, fedi impofuerunt Apoftolica.*

SYNODUS ROMANA

In qua contra Gulielmum Senegallienfem Epifeopum lententia lata eft pro Beneddo Epifeopo Sempronienti.

Sententia ab Alexandro II. in Synodo Lateranenfi die t. Mati mLXII. *lata in BentdiHi Forofemprome^fil Epifcopi favorem legitur inferta tn Diplomate Honora III. apud Vgbellum torn.* 1. *in Semprontepfibul, eftque hujufmodi.*

CUM in Dei omnipotentis nomine, & reverentia in facrofaudo Lateranenfi palatio D. Papa Alexander cum quampluribus refideret epifeopis, quorum hrc funt nomina, qux fequuntur. In primis Dominus Ildebrandus S. R. E. Aichidiaconus, nec non & D. Petrus Damianus Oftienlis ecclefia epifeopus, & D. Bomfacius Albaneufis epifeopus, dc D. Mainardus Sutrienfis epifeopus, & D. Hugo Eugubinenfis Ecclefix epifeopus, & D. Mainardus Urbinatenfis epifeopus, & D. Arduinus Fanenfis epifeopus, & D. Guillelmus Humanenfis epifeopus, & D. Hugo Caflienfis epifeopus, & D. Dominicus Pifaurenfis epifeopus, & D. Lotharius Auximan. ecclefix epifeopus, & alii quamplures; in quorum omnium prxfentia iurgens Guillclmus Scnogallienfis epifcopus inquit. Domine Patet reverenda veftrr fandidime conqueror pietati fuper fratre noftro Bcnedido Foroiempronienfi epifeopo, qui quandam ecclefiam noftrx dicecefis, cujus vocabulum eftl S. Joannis, qux dicitur in Sotbitulo, cum fuis ecclefiis eidem Maffx, quam nobis, nothe que ecclefix facram contendit, & fibi temere ufurpare prxlumpfit; unde veftram deprecor pietatem, ut noflrr ecclefia jufiitiam facere dignemini. Tunc domlhus Petrus Damiar.us coepit exponere, quatenus Dominus Vidor S. R. E. AmHcs, Foto femp'onienfis ecclefix motus pierate paupertatis ejufdem cum decimis, 6c oblationibus virorum, & defundorum cum oblationibus univerfis miferando conccffcrit, fuoque dommio mancipaverit ejufdem maffx ecclefiasuniverfas iifdem redditibus prxlibatis; quo referente idem exteri protcilati funt; hxc vera effet affectio Quod audiens D Papa Alexander, eundis audientibus, placidoore inquit, quod a prxdeceffore noftro bonx memorix D. Vidore vobis referentibus Saturum agnovimus, firmum & ratum effe cenfemus; & P'Xcipimus, ut deinceps D. Guillelmus Senegallien. epifeopus, nec illius fucceffores inquietare audeant Benedidum Forofcmpronien. epifeopum, velejuf* dem fucceffores in perpetuum. Qucd fi amplius inquietare tentaverit, fit in pcena ducentorum folidorum aureorum, medietatem * ecclefix fu prad'dz- Adum eft hoc menfe Maii die vero lo. Indidione * xin.Ego ScrgtusS. R. E. Serimarius hxc ada (ctipfi.

câïfiV, BβOββ3βΛEΛB„αEΛBΛ®K)βi®*'36Λβκ^^

tr a d CONCILIUM ROMANUM

In caufa Patri Arcbeepifcopt Florentem Anno lod*. *ett fert», bebihtm.*

ADDITIO.

S·"' M»i m. ··*· ** '' '·♦·■ CA *bet RrwDtm tentiluem el anne* 106». *t»t acbrbnologu bac afate ailtgainm eft,* man- nam 1068. *defluUrim caufam* 1» *diffcrtalinc mea* de fchifmate Cadaloi, &c. *Jnpmu> ajfignavi . Mede quadam faccxrrmu eidem pafittr concilio addenda ,* dr faiÀai *Labbtar, catenque calleflorei filent, fnfe ruta m concilio Hemano* , food anna 1070. *affigeat Veneta! Labbei editor, idrmque re ipfe ejfe cum prafenti centilio ibidem demetire , adnotat idem Venetui ceUefler , m concilio eodem figentem fmffe ballem Alexandri pro monafterio quodam Praerqfi, quam tamen ballem fufpicionii merito arpuit . Hanc ipfam ballem , ibidem omiffam , hic reddo ex Cqfma Prafenfi lib. 11. quod rei ad concilium iflud pertineutei utcumque referat.*

c4m«.*To®' l >·«,. Alexander fcrvus fervorum Dei, urbis RomzB epifcopis fit papis fuis fuccefforibus , necnon catholicis epifcopis fanftzque Romanx ecclefia fubjeftis cunftis, utriufque vit» profperitatem & apoftolicam bcnediflioncm a fummo Deo cum omnibus Sanftis.

Ea, quz Dominus Deus fuam per clementiam ad augmentum Apoflolicz fedis condonare dignatus eft , ad agnitionem omnigenarum linguarum hoc fub chirographo propagari volumus, pnmum quidem mifericordiam Dei fuper nos dtftufam liquide annuntiamus. *Boc*morum Dux Wratulaur, vir, Chriftianus, fidei integerrimus amator, rebus in bellicis magnificus triumphator, quod (eremflime ubique terrarum claruit , limina Apollo lorum Petri, & Pauli honeftos per nunctos quotidie vifnans , nos , czteroique in Dei fervitio devotiflimos omni beneficio non minime przteriens pic mentis devotione innotuit. Multa ante tempora votum Deo vovi , quod adhuc nequa quam implevi. Ecclefiam in honorem Salvatoris noftri, cuius ubique proledione munitus, veftras pietatis auxilio sedificare cupio. Didis talibus auditu, pontificalis apex ut .adcreiceret, fanftorum patrum numero fcptuaginta duorum communi conftlio penitus collaudavimus I Igitur ad hzc perficienda Joaunem epifcopum Tufculanenfem , fundamentum dare mifimus , cujus tn przfcntta A ipfe przfatus dux cophinos terra onu(latos duo. decun propnis humena portafe videbatur. Locus ergo, io quo eft erefta, VTiflegrada cognomina. tur, quod fonat literaliter altior civitatibus. Qpam facrofauftam ecclefiam totius provincial caput dici, venerari fanximus; przdiis, mancipiis, auro, argento , ciNenfque ernamcztu dooeater *ditauto* competimus . Epifcopi ejus fub dominio fuis de decimis, trecentos homines ad eandem ecclefiam legregaverunt ; Przful Pragenfis duecuto* , Olo· mucenfis centum, fratrum luorum Conradi, Ortoms confenfu . Hoc itidem afylum tutamini B. Petri principis Apoftolorum , cunftifque in ejus iede Ceffuris firmiter commendavit. Marea* XII. de eadem ecclefia ad pedes Univerfalis Papz , quicunique erit, omni anno offerendas iub Chrilli teftimonio deftinavit . Hujus vero conditionis gratia cunftis ceifior in eadem regione ut videretur ecclefns , qualicumque apparamento feprem Cardmales altari Sanfti Petri miniftrar· (ludent, mitra, fandaltis, fimili modo ipfius ecdefiz prepofitum, presbyterum , diaconum, fubdiacooutn incedere praecipimus. Laudes, qua· fub diademate ftatutis diebus proclamare folcmus, fblummodo in ifta ecclefia aflame duce fumma diligentia Chhflum collaudare permittimus, chrifma baptizandi, confecrationem clericorum, epifeopus loci illius invidia diaboli attaftu* abnegare G pratum· pfetit, noflri decreti judicio apud quemlibet Epifcopum inveniat, *& accipiat.* Nemine autem C prxpedlente omnem injuriam in Romana fynodo libere proclamet. Scripta iftarum literarum figillo imprciTo fupra venerandum corpus B. Petri apoftoli pofuimus ; maxime ea pro caufa , ui fi quis Dei inimicus mandatorumque ejus contemptor hoc divellere voluerit, fciat, fe ab omnipo* tenti Deo in perpetuum condemnatum, ac cum coetibus Sanftorum nil commune fore, fed cum diabolo inextinguibili gehennz incendio ctemaliter concremari . Data hzc in manus Petri prepofiti S. Georgii tn palatio Lateranenfi , fub Henrico tege filio Henrid gloriofiflitni imperatoris, VII. Idus Map. v.

CONCILIUM BENEVENTANUM,

DlJ ti . σ 'ji*';'· ‒ A· r...» C*rJ TN «omine Domini omnipotentis noftii JESU Chrifti, & in nomine lanftz&individuzTrinitalis. Quamobrem novent omnium fidelium, przfentium fcilicet ac futurorum, fagacitas, dum refidemus m fanfta fynodo congregati ; unufquifφ*< confitens fua facinora & delifta quemadmodum beatus Apoftolus Jacobos proclamat m fua epiflola, dum hanc in fcnttnuain ac verba prorumpit: ~~*Confitemihi a'lterutram peccata ac*~~ *crimina veftra C orate Dominam omnipotentem pro Invifadtitmmt :* ne tremendam ilim» vocem judicis zterni audiatis in extremo judicii die , **quando** ad peccatores dicet : *Ite a me ooj maledtfll en ignem aternam* Et e contra ad juftos : *Venite bcnedtfll Patrii mei , poftidtte vitam ater·* Daat*, *qua praparola eft vobti* Fa/rr *mon* . Etenim multum valet coram Deo omnipotenti deprecatio aflidua hominis jufti irrefti corde. Ibique refidentf domino Udafrico egregio arcbtepifcopo ejufdem fedis , dt *joxta* eum relidente domino Landolfo fereniffimo principe , necnon fit Bernardo epifeopo, ac Cancellario domini fummi Pontificis & venerabilis Papz Nicolai nomine : ubi *& Dodo* epifeopus ac vicarius ejufdem domini Papz m eodem concilio ; & epifeopus A- g mclgetius ianftz fedis Florentinenfis, & Joannes epifeopus fanftz fedis Lsrinenfis, ccterique epifcopi, ac abbates, iacerdotes, ac clerici, &. cuo· flo populo fibi afliftente.

Polleaquam autem fanfta leftio in eadem fan*

ai

da fynodo terminata efi, ad euaendatumom uai- ·*«··· » CT*iel «·) aul e««i«i»a, fe· quacamque caufa injufta reperta efi, acquirere ia ommbus fuis juribus ac pctitioaibns, quodjufie in fua pofiefitone legaliter babere & pofl&dere videntur; ut'Domino omnipotente tuente, unufquifque cum fais pofleAombos ad propria cum gaudio ac letitia remearet.

Interea furrexit Amicus humilis abbas monafterii fanAifitm· Virginis Sophs», humoque in terra profiratue, cum reverentia ac humilitate fumma ctepit redamare contra & adverfus Leonem epifeopum faodiflim· fedi· Draconarie, & in hec verba quamprimum prorupit: Quod ipfe Leo epifeopus Draconarius injufte & irrationabiliter teneret ecclefiam vocabulo fanda Mane, coofirudam in loco qui majorum noftrornm tempore *Sin* nominari folebat; moderno autem tempore ab hominibus *Ntdun»* nominatur. una cum juribus ac poficftsonibus ipfius ecdefiac pertinentibus; fimulque & ecclefiam nomine fandi Bene didi conftruftam intus eamdem civitatem Draconariam, cum fais juribus ac pofiirilionibus, qui- ecclefie ipfa, ut fupra didum eft, legibus hint fnbdit· ac pertinentes jam dido tnonafterio.

Quamprimum ipfe Leo fnrgens, cum humilitate «t patientia adoravit in eadem fanda fynodo: cum reverentia carpit manifeftare fit dicere, quod veraciter pnsnomrnat· ecclefue, cum omnibus fuis juribm, nec non fit poflefisonibus, legaliter & jufte effent pertinentes fub lege prsenominati monafierii, verumtamen ab aliis redoribus injufte poftefi· : & nequaquam ipfe Leo aliquid toilere ^vel minuere tentadet de poteftate praenominati monafierii, verumtamen ab aliis redotibus injufte Ac inordinate adminiflratum: & iterum profetfas eft, ut neque ipfe Leo epifeopus, neque fin fucceifores, neque pars jam nominati epifeopi umquam contra eum cum parte jam didi monaftern non caufarent; neque contenderent, per nullam quamcumque etiam inventam occafionem ac rationem altercandi illic cum pute jam didi monafterit, aliquid tollere, vcl minuere, vel invadere: fed amodo flt deinceps ipfe Amicus humilis abbas, ejulque fucceifores, At pars jam didi monafierii, omnibus juribus ac poflefltonibus ad eatrtdem ecclefiam pertinentibus, tam quod modo poflidere videntur, feu & illud quod amodo & mantes Dominus per fuos fide, les in ipfam jam nominaram ecclefiam dederit, fe·1 quocumque ibt oblatum feo delegatum fue-Ani, five per offertfanes, donaticae·, emptiones, coaamutationes, feu precepta concefffoou in Domino, totum ac integrum pars fam nominalimonaAerii, syufque cuftodes ac pnepofiti, qui bi ipfa ecclefia a parte jam nominati monafierii preordinati fuerint, firmiter illud habeant dc poifideant in omnibus, juxta textum de nomineejufdem monafierii A jam diftarum ecclefiarum continentium atque pertinentium, una cum inferius & fuperius, & cum aquis, & cum vus, & andins fuis, omnibutque pertinentiis mobilibus ac immobilibus faciendam; inde pars ejufdem monafttrii ft jam nane diAarvm ecclefiarum, juxta atque fecundum legis rationem omnia queeomque voluerint, five a jaaxrte jam didi Leonis epdeopi, dc de illius fuccefforibus, feu pars jam didi epifeopo fui, aliqua contradidione five cojufcumque requxfilione ab illarum partibus.

H»c omnia, ut fuperius taxata funt, & confenfu omnium qui in ipfa fanda fynodo refoderunt, abfque omni dolo perpeteus temporibus firmatum eft; ut a modo & in perpettua temporibus nullus audeat inde in aliquo modo violare, aut etiam ullam vim oec non violentiam inferre in quacumque re: verumtamen juxta uiftituUonem fandorum Canonum femper firmum ac Habile permaneat ad poffeffiofiem jam nunc nominali monafierii & jam didarum ecclefiarum, dc de diis qui ibidem a parte jam nominati monafterii 'prsrordinati fuerint. Et ut hec eunda qu· fuperius leguntur, in Domini nomine habeant vigorem; & in perpetuum recordentur & robierveniur, annuli fuperius didi domini principis tmpreflione juflimus infignin, ceterofquc iuis manibus teftes fubfcribere mendavimus.

Datum Idibus Junii.* feriptum per manus Joannis clerici & notarii, necnon defenforis prano minati ptonaflerii, anno Dominice omnipotentis Domini mcarnationis revolato ml xii. & vtceCtmo quinto anno principatus fuperius d>ââ domini Pandolphi, eximii ac excellenuilimi principis: necnon quinto annojsrinripatus domini Landol phi, exisnii generofimmique principis: ac quinto anno principatus domini Athenolphi magni principis filii, per indidionem xtv

Adum in eodem fando *epifeopio*. Subfcripferunt autem, reftefque funt: Dominus Bernardus epifeopus: Dominus Conftantinus epifeopus: Dominus Joannes cardinalis: Dominus Lambertus cardinalis.* Dominus Ægidius cardinalis.

CONCILIUM OSBORIENSE,

Audoritate fandi Annonis Coionicnfis archiepifeopi congregatum, quo tn prsfentia regis, poft habitam dsfputatlonena, quae mfrafcribitur, Cadalous pfeudopapa omnium acclamatione eft condemnatas, & Alexandri legitime fada elcdio eft confirmata, anno domini MLxti. ipfo fefto fandorum Simonis At Judae.

Dijctptrti» hnodalh tnitr repit ndvôntiM tj Xv- «vana *ectitfiet bfnforem.*

IPfo exordio Petius Damiani ejufdem operis audor compellans impium Cadaloum antipapam, poll alia, qu· in eum dixerat, liste habet: Sed ad h«c glotiaris, & jaftas.* rrx me & impelatrix mater elegit: ad hunc apicem me regia celfitudo provexit. Sed cum hinc aula regia fuum tueatur eleftum, ilfinc Romana ecclefia prcpnum defendat antifiucm jam in folio conftitutum; dignum eft ut fandorum atque prudentium facerdotum multitudo conveniat, & banc qusftionem ventilana fub canonici juris audoritate dikemat. Quoniam & in proximo, ut tperamus, fiet hic Osborienfe concilium, hic jam ejufdem concilii conftituamus velut in quadam tabella pidurx prcludium. Juxta juiTionem ergo Danielis, patrum throni fint pofiti, judicium ledeat, libri aperiantur, & folutionis indiga qurftio in medium deducatur. Hic itaque Romanz defenfor ccdcG·, fuas allegationes luferat illic advocatus re-

------- Chh"ti * - regius proprie partis **argumenta** depromat. Ta- ceet *>erfn* cum f*10 hserefiarcha. advocatio *tan*,um re8'. **Romana** invicem colloquatur ecclefia. Sanâorvm vero faccrdotum credi fint a-nirai, ut dc que utrinque dicenda iunt conferant, & perorate caute judicialiter fententte calculum ponant. Age igitur, defenfor apoftolicz fedis incipiat: deinde regius advocatus, quz fibi videbuntur oftendat.

Dtfmfar Λημμ ttcltfie.

»ïi·ζ* * Cum beatitudo veftra, venerabiles patres, fuper apoftolic® fedis negotio difputat, ad cuuâas ecclefias pertinere, quod vertatur in manibus, non ignorat. Hac enim flante, reliqueflant: fin autem h«c, que omnium fundamentum eft & bafis, obruitur, ceterarum quoque ftatus neceiïe B eft collabatur. Omnis autem five patriarcham» cujuslibet apicem, five metropoleon primatus,aut epiteopatuum cathedras, vel ccclefiarum cujufcumque ordinis dignitates, five rex, five imperator, five cujuslibet conditionis homo purus inftiiuit, &, prout voluntas aut/aculras tulit, fpiritualium prerogativaium jura prefixit: Romanam autem ecclefiam folus ille fundavit, fit fupra petram fidei mox nafcentis erexit, qui beato vite «terne clavigero terreni fimiliter & cceleftis imperii juta commifit. Non ergo quchbet terrena lententia, fed illud Verbum, per quod conftruâum eft ccelum & terra, per quod denique omnia condita funt elementa, Romanam fundavit ecclefiam.illrus certe privilegio fungitur, illius auâoritatefuliter. (Jnde non dubium, quia qnifquis cuilibet ecclefi» jus fuum detrahit, injuftitiam facit: qui autem Romana ecclefiz privilegium, abipfofummo omnium ecclefiarum capite traditum auferre cooatur, hic procul dubio in **hrrefim** labitur: & cum ille notatur injuftus, hic eft dicendus hz. retiens: fidem quippe violat, qui adverfus illam agit que mater eft fidei; & ille contumax invenitur, qui eam cunftis ecclefiis prztulifle cogno fcitur. Cum hoc igitur veftra fanâitas indubitanter agnofeat, vos, qui non quilibet, fed nobiliores & egregii eftis filii Roman® ecclefi®.' pietatis viXcera circa matrem veftram compaticntes often dite, & utrum deflrui debeat, fibtmet eligendo pontifirem, judicate. Mirum quippe eft ,fi ,quodD minoribus ecclefiis canonicus vigor attribuit>, illi foli, quz caput eft omnium, non permiGt.

Argias adwca/as.

Prolixa declamatio dedit attentionem, benevolentiam, atque docilitatem, & hoc potius juxta coniuetudinem foti judicialis, quam lecundum regulam concilii fynodalis: ubi fcilicet non magnopere curate debemus elucubrat® locutionis urbanitatem, fed vive fentcntiz potius puritatem. Ad querelam ergo coram fandis facerdotibus deponendam fufficiat nobis dicere, quoniam inthronirafts papam fine ccnlenfu domini noftri regis, ad injuriam fcilicet atque contemptum regi® majeftatis.

Dtfrnfer ÎMUU tetUfle.

Ordinationem papz faftam diffiteri nec poflumus, nec debemus; regis autem injuriam modis omnibus propulfamus. Sed videamus primo, fi placet, unum papa fine rege potuerit fieri, & fic poftmodum de regis dilputemus injuria.

Aegrr *advocatu*.

Per te liquido novimus, quia illi debent pontificem, cum ordinatur, eligere, quos fibi, poftquam ordinatus fuerit, canonica decrevit auftoruas obedire: pap» vero, quia univerfalis eft pontifex, non modo Romanus populus, *fed* Romanus imperator, qui caput eft populi, obedientiam

A debet. cenfendumoe ergo eft ut papam finecapite fuo populus eligat, & ei quem non degit imperator obediat? Confiat ergo quod, nifi Romani regis afTenius accefTeri*, Romani ponrificts eleâio non ent perteâa. ANNO CHKiSTI

*Dtftn/tr Roma** tttltflt*.

Perhibendum eft itaque juxta veftrz difputationis articulum, quod neque Stephanus, nec Sixtus, neque Cornelius, non demqueClemens, non Silvefter, non ipfe beatus Petrus, papah nomine digni funt, qui ab imperatoribus eorumdem tempore eledi non funt.

Aegms *advocatu*.

Gtntiles reges non funt adbibendi ad hujus, de qua loquimur, eleâionisexemplum.' qui, quoniam ignorabant fidem Cbriftianam, Chriftianorum non poterant ordinare pontificem. Caternm Chriftiani principes, femper Romanos elegere pontifices.

Dtftuftr Romane tcclefe.

Qui mentitur in communi colloquio', mendax dicitur: qui autem in pndentia venerabilium facerdotum falfa protulerit, facrilegii procul dubio crimen incurrit. Dixifti Chriftianos principes, Romanos femper elegifle pontifices. percurre metum eccleftaftics antiquitatis biftorias, Romanorum prziulum catalogum ftudiofe difquire: & cum perpaucis inveneris in eleâione fua regium acceflifle Confenfum, confitere te perfpicuum protuliffe C mendacium. Quis enim rex Antonii filium Damafum Hifpanienfem? quis Innocentium Innocentii filium Albanenfem? quis denique ZoGmutp Grrcnm Abramii filium elegit? Quis praeterea Leonem Quintiani filium de Tufcia? quis Hilarium Crifpini filium de *Sardinia? quis* Caeleftmum Prilci Romani civis filium *f* quis Bonifaciutn, quis Anaftafium, «que Romanos? Denique multos attexerem, nifi faftidium generarem. Sed ne me putes, non habentem copiam, ab eorum enumeratione deficere. quis imperatorum, elegit Simplicium Tiburtinum? quis Felicem natione Romanum *f* quis Gelafium Afrum Valerii filium? quis Symmachum Sardmic province®, filium Fortunati *f* quis Hormifdam filium Jufti natione Campanum? Joannem origine Tufcum, Felicem natione Samnitem, Bonifacium Gibaldi filium, Mercurium Projeâi, Agapitium Gordiani, natura Romanos?

Qyis enim regum, cleâiom cujuslibet iftorum (uum legitur adhibuiiTe confenfum? Cum eorum temporibus Roman® reipubhc® Chriftiani principes pnefuifle legantur, id eft Valentinianus fenior, Valens frater ejus, qui occifus eft in pugna Gothica prope Hadrianopolim, Gratianus, quia Maximo tyranno peremptus eft, Valentinianus junior, qui necatus eft a comite fuo Vienne, deinde Arcadius, Honorius, Theodofius, Joannes ille qui apud Ravennam occifus eft, Valentinianus tertius, qui in campo Martio eft peremptus, E Martianus, Leo, Majoranus, Severus, Anthemius, Olybnus, Glycerius, Zeno, Nepos ille qui in villa iua occifus eft juxta Salonas, Augultplus, Anaftaiius, Juftinus, & czteri Romani im^ratores: quos evitandi lacioiofi flyli caufa ptetereo. Da mihi ergo eorum, quos enumeravimus, abquem, vcl prasfulcm requirentem, eel principem aflenfum in eleâione prebentem: & ego do manum, ac te perhibeo laureandum: alioquin fi dare non poteris, in hoc te conviâum per omnia perneceflTe eft fatearis. Quod autem beato Gregorio legitur adhibuiiTe Mauricius imperator a(Tenium, & perpauci alii principes aliis

pro-

promovendis; hoc diftavit perturbatio temporum, flt tampcftaa horrenda bellorum.

Asgeas adoaea/as.

Si .mentiri eft contra mentem loqui, temerarium eft me mendacii tam procaciter argui, qui non utique falfum, fed verum me dixifte putavi: tamen affemior, fit in hoc fuperatum me elfe non abnuo.

Dftnfor Ruunt ttcltfi.*

Ut autem idiplum adhuc manifeftius pateat, te fuper hac dimicandi materia perdidifle, tibimetipfi clarius innotefeat.' lege Conflamini imperatoris ediftum, ubi fedis apoftolicr conftituit fuper omnes in orbe terrarum ecclefias principatum. Nam poftquam fupra corpus beati Petri bafilicatn fundator erexit, poftquam patriarchium Lateranenfe m beati Salvatoris honore conftruxit, mox per imperialis referipti fenem, Romane ecciefie conftuuit dignitatem. Ubi nimirum beato Silveftro * fuifque fucccftoribus obtulit, ut regali more, & aurea corona pleffatur in capite, ft ceteras regii cultus infulas ufurparent. Verum beatus Silvefter ornamenta, qu» iacerdotali congruere judicabat officio, in proprios ufus aftumpfit; coronam vero, vel cetera, que magis ambitiofa quam myftica videbantur, omifit. Cui etiamConftantinusLateranenfem palatium, quod catenas aula regalis extiterat, perpetuo jure canceffit; regnum Italie judicandum tradidit. Nam & ipfit»» régis bee verba funt: Unde, inquit, congruum infpeximus, noflrum imperium & regni poteftatem orientalibus transferri & tranfmutari regionibus, & tn Byzantia provincia in optimo loco nomini noftro civitatem edificari, & noftrum illic conftitui imperium. Quoniam ubi principatus facerdotum, & Chriftianse religionis ca. put ab imperatore oelefli conftitutumeft, juflum non eft, ut illic imperator terrenus habeat poteftatem.

Audifti quia terrenus imperator non habet in Romana ecclefia poteftatem: quomodo ergo *fine* illius arbitrio, qui poteftatem ibi non htbet, non licet eligi facerdotcm? Ipfe vero Conftanti nopolim velut in fecunda Roma perpetue regnaturus abfceftit. Longe vero poft Theodofius imperator beati Pauli baGlicam coepit: qno drfunćx filius ejus Honorius eamdem baGlicam ad calcem uique peiduxit. Hi quoque Romaneecclefiz privilegium nihilo minus firmarunt. Quomodo ergo praerogativam fibi in Romani pontificis eleAione relinquerent, qui Romanam ecclefiam nequaquam fibi ftuduerunt fubdere, fed przferre; non przeipere, fed parere; non precellere, fed fubelTe?

Argrttr *tdvtctlm*

Attentior plane, & ratum duco quod loqueris. Sed efto quod nunc regia celfitudo ex antiquorum confuetudine principum hoc fibimet allegare non pOflit: verumtameo tu hoc negare non potes, quod pater domini mei regis pie memoriae Henricus imperator, faâus eft patricius Romanorum, a quibus accepit in eleâione fuper ordinando pontifice principatum. Huc accedit quod przftantius eft, quod Nicolaus papa hoc domino meo regi privilegium, quod ex paterno jam jure tulceperat, prrbuit, & per iynodalis infuper decreti paginam confirmavit. Cum ergo privatus quifque a luo decidere jure non debeat, donec ventilato negotio judicialis iu eum fententia promulgetur: quo paâo majeftas regia przrogativam hanc fus dignitatis amifit, quam & ex apoftolicc fedis bberalitate percepit, & ex raterno imperialis iaiiigu jure fufeepit? Quo, inquam, modo io Romana ecclefia dignitatis adepte locum fine judicio perdidit, qui Romanam ecclefiam non offendit?

Dftnftr Aawvsaa ttcltft.*

Privilegium inviâiflimo regi noftro, ipfi quoque defendimus, ft ut luperpleoum illibaiumque poflideat optqmus. Porro autem Romana ecclefia multo nobilius atque fublimius, quam mater carnis, mater eft regis. Illa fiquidem peperit, ut per ejus traducem revertatur in pulverem; ifta genuit, ut Chrifti- fine fine regnantis efficiat cobeiedem. Et cunâi liquido novimus, quia rex, licet egregie indolis, tamen adhuc puer eft. Quid ergo mali fecit Romana ecclefia, fi filio luo, com adhuc impubes effet, cumudhoc tutrla egeret, ipfa tuaroris officium fubiit, & jus ?uod ilii competebat implevit? Quis nefeit qttia acerdotem eligere puer ignorat? Sepe mater judicis tribunal iriumpit, telles adfcilcit, notarios convocat, ficque per adftipulationes ft rata, & inluper apicum monimenta, omnia bonorum Inorum filio jura delegat. Inierim tamen, ufque dum ille ad juvenilis «tatis incrementum perveniat, ft rationis capax fiat, illacunffadifpenfat, omnia ordinat: ficque quod jam alieni juris eft patrimonium, ad propriae difponit provifionis arbitrium. Numquid ob hoc dicenda eft mulier ifla filio luo conceffa fubtrahere? immo venus perbibetur, ut puto, pietatis Audio defervire. Qiia que rudls adhuc fllius dilapidare ac prodigere poterat, bzc ilia fibimet apte difpofita, caute rerenta, & tat onabifer ordinata eonfervat. Carnalis ergo mater adjuvat filium in rebus terrenis; & mater ecclefia filio fuo regi prsbere non debet auxihum m fpititualibus doms? Obmutefcat ergo pleffenda vetfutia, que fcilicet hoc damnet quod przdicare debuerat; illi crimen imponcie nititur, que pro beneficiis gloriam promeretur. Huc accedit, quia nonnumquam ob varietatem temporum fepe mutandus eft ordo caufartnn. Tunc enim, * quoniam pontificem fibi Romana percepit ecclefia, tante fimultatis fomes in * fe-ditionis cives accenderat, tantus livor ft odium tumultuantis populi corda turbaverat: ur de tam longinquis terrarum foatiis nequaquam regie clemenue preftolari poffemus oraculum Nifi enim quantocius ordinaretur antifles, perniciofus in populo gladius mutuis vulneribus defeviret, ft non parva Rumanorum civium ftrages fieret.

Rfgi»/ tdvotttm/.

Obtende quod vis, argumentare quod placet: dummodo conflet quia nullatenus debuit immutari quod papa conceflit, quod decretoconftituit, quod feriptione firmavit.

Dftnftr Λμλμλ rteltftt.

Quid mirum fi hominis carnis adhuc fragilitate circumdati ftatuta mutentur, quoniam orampotens Deus, qui videlicet omnia que fotura lunt novit, ea quoque, qne a femetipfo conftituuntur, immutat? Nam ex eo quod promittit aliquando aliquid minait, vel etiam totum^fubtrahit, aliquando mala minatur, dc non infligit.

Aegias aduaeaSas.

Ea quae propofmfti feripta declarentur exemplis. Quid eft ergo quod Deus uinquam promi* fit, & minuit?

Dftfmftr Ktetttut fttltfie.

Si non excidit, reminifei potes quod dixit Dominus ad Noe: *A/ira ptriaemtbit fpiritut mttmi ή foartae l» nmn, fnt ctrt tft; diti illimi tntMt* aaaamav. Sed cum feriptura commemorat quingentorum tunc annorum exiittfle Noe, quando hzc fibi Dominus loquebatur, fex-

fexcentorum tunc jam effe . cum cataclyfmus A crnl>,(: bquido patet, viginti annos de prelcripti numeri fpatio fuifle *fubira&os;* vitasque ipatium, quod humano generi Deus promifit, imminuit, quia perverfitatis eorum reatu» excrevit . Inde quoque per os patriarcha lacob promifit Spintu» fandus, dicens: *Non anferetar fceptram de Jnda , tX dax Je femore ejat, donec ware/, fai mittendai eft.* Et tamen nec temporibus Judicum legimus viros de tribu Juda Temper fuper Ifraei tenuifie ducatum, nec rege» ex eadem tribu principatum tenuilTe ufque ad Chnfti reperiuniur adventum. Confiât ergo, quia Deus omnipotens Tape quod homini promifit , imminqit, quoniam homo quod DeO' debuerat non implevit.

Regini advocator.

Doce dc ubi Deus promittit bonum aliquod , dl efficaciter non implevit.

Dtfenfor Ahum ecclefia.

Recordare quid drxit dominus ad Jofiam re- *KcrTl* Juda; *Pre et,* inquit, f*ed *aadrfti verba veineunt i, (f perterritam eft cor team, tX bnmihatai ee ceram domino. eaJette fermentbat contre lecnm tflam,if babitaterei ejat, tX fcidifti veftiannte tea, Iff flevifti coram tree : idcirco colligam te ed patrer letet, tf celbgerit ed fepalcrnm team ia pate.* Et tamen paulo poll feriptura dicit *Ia diebae rjlu efceaJit Pbetet * Necbe rex Ægppti contra regem AJJyrioram ed flamen Eapbratem, tX e M" etterfnm ejat, & occijnt eft * Magrde, cnm vidtfet eam.* Ad Sedeciam quoque regem C Juda per Jeremiam dicitur.* *Audi verbum dentiat, Sedecia rea Jade . Hat ditet Domiam ad te: Non marierit la gladie, fed ia pace morierit, tX Jecaadane combuftionem patrum lueram regam pnerarn , f«» fuerant unit te, fic comburent te: tX ve dentene, planget te, puis verbum boc ege locutui fata , dicit Dominât .* Quod nimirum quomodo potuit fieri, qui feriem ferutatur biftoria nunquam poterit invenire . Nam portquam a rege Babylonis femel eft captus, Babylomamquc translatus, numquam legitur ulterius ab eju» vinculis abfolutus . Jufto ergo judicio fubirahit Deu» nonnumquam homini bona que promifit; cum rebellis homo, illius fervarc mandata contemnit.

Azgtar *advocatut.*

Profequere etiam , quomodo Deus quod minatus eft non infligit.

Defenfer Remana etciefia.

Nemo, qui limen ecclelic terit , ignorat quia Jonas ad Niniven a domino miflus exclamavit , dicens; *Adbac fuadraginta diei, tX trinive fabverteter.* Sed quia civitas illa ad Deum cocoeft corde converfa, nequaquam, juxta minacem domini fententiam , excidii eft everfione deleta. Cum ergo Deus omnipotens non modo verax , led fit ipfa fit veritas , inviolato confiln lui manente propofito, exterioris judicii fui fsepe variat ordinem, juxta humani live probi five improbi meriti qualitatem, quatenus bt a pravitatecorredus, quod Deus jufte minatur evadat ; dt prolapfus in E culpam, nullatenus qua» pollicetur bona percipiat. HilK eft quod per Jeremiam dicit : *Benat facite viat veftrat, tf ftadta veftra, tX andite vocem domini Det veftri : tf pernitebit deminnm mali fxod becatnt eft advcrfnm vol .* Hinc eft quod ad Eli quoque per virum Dei dominus ait : *Loqnent locatat fam , at domat taa , tf demat patrii tai , miniftraret In cenfpefta meo afyae in fempiternam. Nnnc aatem , dicit dominât : Abfit boc a me : fed faicamfxe glortficaverit me, glorificabo eam; forantem contemnant me, erant ignobritt.*

*R*gf*t advecatat.*

Reâe plane cunâa * proposeras , perfpicuis roboratli tcftimoniis fcnpturarum . Attamen ad luperiora pauliiper revertere, & juxta tue fponfionis elogium de domini mei regis injuria rat.oncm redde.

Defenfer Ramena ecclefia.

Gloriofo regi in eligendo pontificem abfit ut nos intulerimus injuriam, cum ad hoc nos, ficut fuperius diâum eft, neceflitas impulerit, non rapina. Ad hoc, inquam, nos invitos traxit imminens periculum civilis belli , non ledendi vel minuendi hujufmodi imperii.

Rrgiat advecatat.

Civile bellum objicis: imminens periculum^in B tue allegationis defenfiooe prétendis; dicatur etiam , ft placet, quod fi cclum rueret, terra fubcicmium pateretur : perge adhuc addens , quod pontus arefeeret , terram diluvium inundaret. Quid mihi omnia hec, dum confier, quia quidquid accideret , nullo modo fandi pape fententiam debuifti infringere, nulla ratione fynodalis decreti myfterium licuit violare? ficut enim feriptura perhibet, melias eft ut oriatur fcandalum, quam ut veritas relinquatur. Nam fi hoc bellum timuiflent beati martyres, * fierent procnl dubio fanda» militias delertore».

Defenfer Remana ecclefia.

Non ignoras quod inter omnes fandos martyre» Petrus & Paulus in apotiolici fenatus culmine poffident principatum.

Regini advocatai.

Hoc ficut negare facrilegium eft , ita etiam affirmare fuperflitium.

Deftnfer Remana ecclefia.

Eorum funt nobik tenenda veftigia, eorum forma juris eft adibit» imprimenda, fub eorum magiftra debemus vivere difciplina.

Regini advecatat.

Hoc utique clarum eft , perfpicuum eft : fed quid a ce portenti, quid praeftigii, fub hoc funiculo indufiionis alatur, ignoro.

Deftnfer Ramena ecclefia.

Tolle prxftigium , intellige veritatem . Times me, tamquam sibi tendicula» fubflruentem. Au- D di Paulum de capite luo Petro veraciter perhibentem t *Petral, antequam venirent quidam a Jacebo, cum gentihbxt edebat : eam entem veniffent , fabtrabebat tf fegregabat fe, timent ett qui ex errtumqfiene erant .* Cernimus ergo Petrum non rigidum, fed diferetum; timebat enim Judteos, ne per occafionem gentium a fide recederent Chriftianorum: fit ne perderet gregem creditum, boni paftoris eft imitatus exemplum. Faftu* eft enim Judnis tamquam Jnd«us, nt Judaeos lucrifaceret: ficut Chriftus apparuit io forma caroispcccati , ut a peccatis hominem liberaret . Et cum legem Moyfi non ambigeret abolendam , confulens tamen adhuc rudibus & infirmis fratribus, tenuit ad tempus umbram legis , ut eos quoque proveheret ad "perfc&e nofcendam plenitudinem veritatis. Io hoc ergo beatns Peiru» diferetionis nobit regulam dedit , quatenus aliquando , ubi tamen non plurimum noceat, declinemus aliquantulum a tramite reditudiois, ut confnlerc valeamur infirmi».

Argia/ *advocatur.*

Qui dicis quod Petrus aliquando legem Judaicam tenuit, cur non dicis quod in eadem epiflola legitur, nimirum quia Paulus in facie eum reprehendit? *In faciem,* inquit, *ei reftiti, faia reprebepfibilrt erat.* Eique dixit; *Si te , cane Jit Jadaat, gentiliter , & asn Jadette vivu, quomodo co-*

ANNO CHRISTI

*arv? Cum ergo iliud prsmififti ,A *

Deferar Famana

Quod Petrus egit competfiona miferteordi· , hoc Paulus arguit pro magtfterfe diidplin·. Ille quod fecit difpenfative, ut infinnie tolleret feandaluaa; boc tfte corripuit, ne indiferctus quilibet pafiim adduceret in exemplum . (o Petro difcamus, ut periculo.......... imminente difereti Pauli termonibus inftruamur; ut fani· rebut vita noftra mere deferviat reftitudiui.

Aegiat

Laudo quidem redditam rationem .' fed cum dttorum apoftolorum propofueru magifterium, nurum ' cum , pretermtflb Paulo, iofem Petrum adduxeris in exemplum.

Defenfer Aawsae «rfe£e.

Noli , frater , pueriliter currere , immo noli volare , fed perge : pro gravitate quippe negotii prolatio eft quoque moderanda fermooM. Audi etiam confequentcr dc Paulum dilcretioais aure· lineam noftris oculis opponentem , ejuidemque difpenfativc compaftionis auftorem · Sicut eoius apoftobeorum Aftuum teftatur hiftoria , neram* balabat Paulae Syriam & Ciliciam , confirmans ecclefias, pervemtque io Derben, dtLyftram: dc ccce difeipulua quidam erat nomine Timotheus , filius mulieris vtdu· fidelis: pater autem gentilis. Hunc ergo, ut ad compendium veniamus , apoftolus circumcidit, quoniam Judeos , immo Judeis, qui in illis erant regionibus, timuit.

Cur itaque circumcidit fidelem hominem, non Juduum, qui videlicet iocircumcifus erat, & natione gentilis? nifi ut difcretionis Audio delcrviret, ne Judci fideles in fcandalum corruentes, a fide recederent. Hoc etiam nunc ad memoriam redit, quoniam aliquando juxta morem Nazareorum comam ex voto nutrivit, & poftquam navigaflet io Syriam , in Cenchris pofirus , caput , juxta legis mandata, totondit.* Refert adhuc Lu* cat fact· feriptor hiftoric: Caw cww/éamtr, in* quit, Hierq/Wywaau, Ziiewer *fufeeperummt fratre»;* & fequenti die Jacobus dc omoes (eoiores , qui curo eo eram, evangelio illius comprobato, disc* runt ci : Prdrr *frater , quoi millia Jam su Judait ,* yai *crediderunt in Cbrtfle , tf* awwr «wWwerrjD /•at *ltgu . Audieram autem it* tv , yaad *difctfiemm decern* a *Meyfe terant <jai per gemet fnnt Judaerum , dictat* aaa *dekere hi circumcidere jüiet fees,* arc /rcaadaw *cenfuetudincm ingredi.* £ard rrga aft? aliyae *apertet tenveairt multitudimm ;* aa*dient enim te Juperveniffe . Hec erge fee jued tiki ditianl . Sant nakit fuataer viri vetum kakemet fuper ft; kit affitmpttt fandlifaa te cum ijfii ,* O *impende in illit, at radant capita: & Jcitnt* ausa», f«ia *de te audierunt, falja feat , Jed amkulm* 0* *lp/e caftediear legem. Tunc Pania/ ajfnmptu viri/ , pefierieri die partfeatni cnee illi/ mtravit in templum , annumtant expletitnem dierum purifia tieait, dente efferretur pre antfaefne eantm eklatte.*

Cur itaque Panlus juxta ceremonias hxfeorum E caput rafit, nudipedalia exercuit, facrincia obtu* Iit, dc legem deftruens, legis prccepra fervavit? cur, inquam, hcc omnia, niG ut his qui exjudeis fideles extiierant fcandalum tolleretur, formam fufeepit aegritudinis, ut morbos auferret ·-grotis : fervavit ceremonias legis , de quibus tamen io epiftola dicit : *^pa miki fueram lucra , fafia faut detrimenta* '. 3t propter Chriftum arbitror velut ftercora: circumcidit hominem, dc ta-

α·ι«*. «. men hoc terribiliter clamat: Dica, inquit, *veki/t urna β circumcidamur, Cknftut niktl nekit prederit.* Quod, qu*fo, majus peccatumcifepoterit, quam ChrUhun perdere, Chriflian· *religionis regulam»*----------- violare, Judaice legis ritus inducere , novam evangelii gratiam impugnare ? & tamen hac apo* ftolua Paulus in fiiperbcie fecifle confpteitur, ne in ipfis nova fidet rudimentis mentes adhuc tenera fcandala paterentur . Quantum namque ex exterioribus cernitur, Cerinihus & Ebion ml pene pejus inveniuntur egifle quam Paulus: qui nimirum in Chrtftum credentes , pioptet hoc ioluna a patribus anathematizati Iunt , quia legis ceremonias evangelio Chrifti milcuerunt , & fic nova confefli funt, ut vetera non mutarent. Sed eece cum dicitur , quoniam Jacobus , & omnes (eoiores hoc Paulo confihum dederunt .' omnes ergo dilcipuli, quod P«ulus fecit , pariter fecc- Brunt: unumque fcilicet habent in hoc meritum , qui fecit, & qui faciendi dedere confihum.

Chr isti

Swergo ipfi principes mundi, quorum legibus parent non modo ngu tertarum, led ipfaetiam cclfitudo colorum, non dubitavere pro paucis qui tunc erant hominibus, in tam penculoio negotio condefeendere, cur nobis utique parvulis, & infra eorum veftigia longe jacentibus, non licuit innnmerabili Roman· urbis multitudini lubveniN? Sed quid apoftolos loquimur feandalumcaviffe debilium, dc novtter cooverforum .' cum dc ipfe iliorum magtfter dt dominos, cujus nimirum omnia fecula fubfternuntur imperio, ad noftre imitation<s exemplum, fcandalum praecavent Ju* deorum *f Sineen,* inquit, *reget terra a ^nikni ac· Cctpinnt trikatane? a filii» fai»^ an nk alitnu^* quo reipondente, *Ak alientt·.* Jefus iubiungit : *Ergelikiri fnnt βΐÜ. Vt antea» neu ftandalintumi tei, vale ad mare, & unite* damas» : *tf e»ae ptfcem,* yar *print afeendierit, telle, tf aperte ere ejut invtwi fiatereat: illum jnattnt, da eli pre aee tf te.* Ad molliendum ergo ngorcm rcftitudi ns, ad tuendam virtutem difcreiionis, U ubi Peirus non (officit ad exemplum, junge dt Paulum. Quod fi procaci contumaci· nequeunt uterque (ufiteere: pudeat te ultra Jcfum per dicacitatis ineptiam profihre. *Futi/ enim legu Ckrifiai ad ju/littamemat credenti.*

M·"*- I

Fegiur advecatut·

Diferettonis virtutem tot feriptnrsrum teflimo* niis approbatam improbare non poflumns ! fed abfit ut ulla virtus fit tam fublimis, lamvc praecipua, cujus tuende (ludio fe anathematis barathrum corruere debramus ! Nam cum omne , quod nobis ex divina lege praecipitur , ad hoc procul dubio tendat, ut nos creatori noftro fo* cietare aeterna conjungat t 6 nos ab eo, quod abfit, per maledi&iuais fententiam contingat abfeedere: que diicretio, qu« ficut duuur.pis com* paftio, tam incomparabile damnum nobis poterit compenlare? Sane fi propter hoc folum virtus appetitur, ut omnipotenti* Dei focictas acquiratur: qualis jam illa virtus edet , qua nos a divini contubernii focieratt repellat?

Defenfer ttemana ecclefi».

Hare cor profequaris, quia nobis occulta funt evidenter expone.

A^i»! iivttilu.

Synodalis enim decreti pagina, quam cum concilii totius affenfa beatui Ncolaus papa cooilituir, cui quippe manus articulum indidit» quam tot epifeoporurn venerandus celebrifque conventus fubicriptionc firmavit, anathematis vinculo juxta morem carere non potuit. Unde vos.pro compaifione, vel condefecnfiooe, nelcio quam dicitis , furentis populi, nequaquam vofesctipfos deberetis tam inenodabilitcr fententfe nexibus irretire . Ridiculum quippe eft, fic obrutum dc voragine ma-

-marini fluâus eruere: ut ipfe compellatur erep-Ay»* ad vefperam danvc nkifcar me de ntmicit ,or oodofis procellarum fpumantium cumulis fubfidere.

Defnfir fiomana ecclefia.

Cum hxc inconfuhius loqueris, Andabatarum adverfum me more configis: qui nimirum dum claufis temper oculis pugnant, alios quidem vulnerant, fed quomodo feipfos a vulneribus tueantur, ignorant. Dicis, quia nequaquam debemus in anathema corruere, etiamfi per hoc valeamus infirmis fratribus fubvenire. Huc vibraftt gladium, tentafti vuinus infigere: fed tibimet ut clypeum opponeres non viditli. Numquid tibi jam de tnemoiia excidit quod fuperius proruit, quoniam beatus Paulus in epiftola fuadicit: *Qjtiaficircrtmdamnr, Cbrtfint nibil nobu proderit?* Et tamen quod taro ditlriâe prohibuit, ipfe pro caritate fratrum infirmantium, ne fcandalum paterentur, implevit. Quod enim majus five deterius poterit quis anathema fubire, quam cui negatum eft Chriftum pro fui reatus^amnatione prodeffe? Nam cui Chriftus non prodeft, procul dubio anathema eft: nihilque eft aliud anathema aliquem fieri, nifi a Chrifti, in quo benedicuntur omnes gentes, focietste repelli. Si ergo Paulus hoc anathema pro carirate fratrum fubire non timuit, immo prorfus evafit, cum non qualemcumque hominem, fed Chriftianum utique difcipulum circumcidit: tu, quatio, ubi cordis oculos amififti, qui, quod apoftoius fecit, non faciendum effe teftaris? ipfe enim dicit: *Q*ec*niq*t Jcrtpta /*isr, ad nofiram doOrmam fcrtpta font.*

Ærçtar adctfea/ns.

Verifimile eft, quod ficut Paulus coapoftolum fuum Petrum de judaizandi redivi a uiurpattone corripuit: ita nihilo minus, ft in femetipfum, pofiquam difcipulum circumciderat, reprehendat. Nec mihi hoc aliter umqtiam poterit periuaderi, pifi fortaftis in ejus vetbis aliquatenus valeat invcuiri.

Defenfor Romane ecclefia.

Ut nullus ambiguitatis narvus m tua mente remaneat, ut nulla cor tuum fuper hoc negotio deinceps caligo confundat, audi quid idem Paulus ad Romanos dicat: *Veritatem dico tn Cbrifto, non mentior, teflimoninm mihi perbibente con/cientia mea In Spirit* fanflo, quoniam tnflitio efi mtbi tnMtut, & continui dolor cordi meo. optabam entire ipfe anathema effe a Chrifto pre fratribui meti, yai fini cognati met fecindum carnem, qui font Ifraelitn.* Ecce Paulus, cum non fit, ficut nos, neceftitate coaftus, fponte ac voluntarie defiderat anathema effe pro fratribus: & tu milii proponis anathema timendum, ubi me perlpicis 6i inevitabili prorfus necefiitate fuiffe conftrklum, & caritatis ftudio, ne tanta fratrum multitudo corrueret, inclinatum. Audi etiam quod Moyfes pro populo Ifraeiitico poftulans dicat: *Obfecro, Domine, peccavit popnht ifte peccatam maximam, fecernntqne fibi deot aireol: ait, dimitte elt banc no team, ait. fl non f.ictat, dele me de libro tnoqnem fcrtpfiftt.* Qrod nimirum pleniter fiet, cum reprobis in judicio dicet: *Ite maledifit In ignem Merum.* Ecce hic Paulus optat anathema pro fratribus fieri: ecce illic Moyfes poftuiat ex Dei libro pro populi, quem ducebat, caritate deleri: ft fois Romana ecclefia, que pietatem & caritatem toto terrarum cibe fpiritualiter ft principaliter docet, ex imminentibus vibratis undique gladiis filios tuos, quos quotidie per facti baptiimatis myflcrimn generat, liberare non auderet? *Malediflai vir*, ait Saul, *yw comederit panem nf- iα hoc*, ficut legitur, anathema Jonathat cecidit: fed cum ab imminenti mortis fentemia ciri'as, qua pro populo ftrcnue dimicaverat, liberavit. Vis audire quid etiam de ipfo Jefu, totius benedtdionia auâore, idem apoftoius dieat? *CAri/fer*, inquit, *It wr lIberaret a malediih legit, faflat eH maledi&am.* Si ergo ipfe auâor benediâionis «ternas, ut nos a vinculomaledi&ionisabfolveret, malediâioni non dedignatus eft fubjacerc: ft fandi quique vel novi vel veteris teftamenti, dum fui capitis imitantur exemplum, & infirmis fubvenire fratribus in periculis concupifcunt, anathematis fubire fententiam nullatenus perhorreicunt: cur uni mihi Diteris imputare peccatum, ft caritatem ad hoc me induxiffe non perfpicis, qux operit multitudinem peccatorum? Quomodo autem me cujuslibet hominis fententia ligat, quem caritas ipfa, qux Deus eft, liberat? Erubefcat igitur humani anathematis imputator, cum pes caritatis gratiam mecum fit xterna beocdiâionis indultor.

Regini advocatit.

Cuicumque in dtfputatione certanti veritas ipfa defecerit, ineptum eft adhuc per ambages atque veHutias pertinaciter niti: ridiculum eft diutius verbis prolixioribus immorari. De vinculo fiquidem anathematis, quo te haftenus arbitrabar adftringi, ita te naviter expedilli: ut nihil de cetcro tibi valeat objici, nihil fuper hoc capitulo rationabiliter poffit opponi. Verumtamen udhuc video mihi materiam fupcrefte, quam tibi valeam non fine caufa retuftatori objicere. Dicitis quia neceftkate conrtriâï, ft velut angufti temporis brevi fpatio coarâati, nequaquam potuiftis in eleâtonc pontificis expeftare confenfum regie majeftatis, quod profedo frivolum effe, perfpicuum eit. Confiat enim tres plus minus menles interim dccurritfe, ex quo fandae *memoriae papa Nicolaus* occubuit, ufque ad Kalendas Oâobris, cum ifte fuccelfit. Videamus ergo fi *per* tam morofam longitudinem, trimcftris videlicet fpatii, non potuerit ab aula regia pragmatice fanftionis vobis apoca reportari.

Defenfor Romana ecclefia.

Ecce compellis me vulgato 'ermone depromere, quod imperialis palatii reverentia decreveram filentio praeterire, fed juxta vefirx fcilicet exaâionis inftantiam jam proberatur in medium opus egregium vefirum, faculis omnibus inauditum. Rcdotes enim aulx regie, cum nounuHis Teutonici regni fanftis, ut ita loquar, epifeopis, coofpirantes contra Romanam ecclefiam concilium collegifiis, quo papam quafi per fynodalem fententiam condemnaftis, & omnia qux ab eo fuerunt ftatuta qua(Tare incredibili prorfus audacia prxfumpfiftis. In quo nimirum non dicam judicio, fed prxjudicio, idipfum quoque privilegium, quod regi prxdiâus papa contulerat, fi dicere liceat, vacuaftis. Nam dum, quidquid ille conftituit, veftra lententia decernente deftruitur: confequenter etiam id quod ab eo regi prxftitutum fuerat, aboletur. Sed abfit a nobis, ut propter cujulibet hominis infolenttam, rex, qui innocens erat, quantum ad nos, rem (ui juris amittat: &quem, auâore Deo, votis omnibus prxftolamus ad imperiale falligium, non permittemus, ob alienam culpam, regix dignitatis incurrere detrimentum. Sed ut totam inauditx calamitatis ooftrx percurramus hiftoriam: Stephanus cardinalis presbyter apoftolkx fedis, vir videlicet tante gravitatis & honeftatis nitore confpicuus, tantis demotic, ficut non obfcurum efi.

ANNO CHKISTt ''«». UttMte

eft, virtutum floribus infignitus, cum apoftolicis libris ad aulam regiam miffus, ab aulicis adminiftratoribus non eft admiflus: led per qumque fere dies, ad beati Petri & apoftolica fedis injuriam, pro foribus maofit excluio».

Qpod illd) dipote vir gravis Ac patieos, aqua* nimuer tulit: legati tamen officium, quo fungebatur, implere non potuit.Ciaulum itaque figriatumque myfterium concilii, cujus erat gerulus, retulit, quia regis eum prafentari confpeAibus, curialium pleAenda temeritas non permifit. In qua nimirum inopinata prafumptionis audacia, tanta difputandi videtur inefle materia, ut A Demoftbenis eloquentiam vincat, & copiam Tulliana facultatis excedar. Unde fi vellemus injuriam noftram diftriâius perfequi, jure potiemus obteu dere, quia vos Romana ecclefia vofmetipfos dono privaftis, qui fcilicet ei pr»judicii veAri gratis contumeliam intuliftis. Ille quippe foedus amicitis Violat, qui gratis amicum per oflenfionis tnoleftiam pullat. Nam & Dominus Judais per

7"ta*. f>. Jeremiam ait: *Ecce feriant dexteti Ifratl tf doaoai Jnia fetdtu novet*, non fecunda* ραβα* ytted pepjgi cum patribai corn*, paffn* food irrita* ftoentni.* Ille ergo irritum reddit beneficii paAum, qui prior violat amicitia (aeramentum. Verumtamen Komana ecclefia non vult exaggerare quod pertulit, fed perfeverare cupit in munere, quod regio culmini libcraliter prorogavit.

Ee^ieif advocatae.

Quod domino noftro regi reverenter adteribis innocentiam, digne facis: quod autem adminiAratoribus aula publics devolvis e diverio calumniam, vtdetur injoilum. Quidquid enim circa vos in hujufmodi cafibus aAum eft, ad hoc nos rogis munus impulit, imperiale praceptum, non propris libertatis arbitrium.

Defnfor Romana tccltfla.

Ego tibi fecundum cordis tui duritiam refpondebo; dico enim quod Dei omnipotentis obtemperare fermoQibus aliquando peccatum eft.

Regini advocatat.

Ad boc quod alleris, mens humana concutitur, & Chriftiaos pietatis iene non valet auditus.

Deftnfer Romana ecclefia.

Qjtia hoc tantopere miraris, illud etiam con fequenter adjicio, quia propter hoc quod Deo quidam promptus obedivit, funditus periit; aliu* ob id quod obtemperare contcmpfit, ad cumulum gratis plenioris afeendit.

Xvgia/ advocate/.

Incredibile eft valde quod dicis: verumtamen fi vales exemplis approbare quod loqueris, dic quis umquam obedivit, ac propterea periit?

Deftnfor Remana tccicfia.

Non te latet quod Juda Ifcarioti, qui jam aecepto confilio eum traditurus erat, ait Dominus.

7«. *Sjttd facit, fac cititn.* Poftmodum quoque, cum ad ejus ofculum accedere prefumpfiftet, adjicit s *Anicc, ai qui vetufiis* fubauditur, perfice. Sed quia miler his termonibus efficaciter obedirit irrévocabilité» periit.

Aegias advoealat.

Hujus propofitionis ratione reddita, reddecon. fequenter alterius, quis fcilicet Dei omnipotentia obedientiam fprerit, & propter hoc copiofiorem gratiam metuit.

Deftnfor X»hv«m ecclefia.

Si placet, hoc in memoriam revoca, quod Do*

■}*.'. H. minus ad Jeremiam dixit; *Fade ai domamRecbabitara*, dSl lentere elt, tf inlredacei 10 demam Domini, in ana* exedra* tbefaarorxm, tf dabu cit bibere vineae.* Et paulo poft propheta fobjungit: *Et pofai «raw filiit Rtchabitera* fapboiple.* ANNO aas «nm, dp «Wav/, dr dm» *d vest *Bebite venam.* CM, *'TI S»? *TtfponderantΛ» Inbemat vina*,* f*u* J«m-dei *pater nefler onacepit* aedis, dreew: Nen *biittii* viatMN *vot (ffilii' veflri afae ia ftmpittmnen.* Unde poftmodum Jercmias ait ei«: *Hac dicit Dt*l-..* Dent exercitae*: Non deficiet ver it flirpe Jontdab filii Rtcbab, fleat ne ceafpefla meo cnn&ir ditial.* At ecce ille male obediens, perfunAu* obcdieotis munere, cucurrit ad laqueum: tfti feliciter inobediente*, perpetuam lui conditoris meruere confpeâum. Hoc etiltn ad hoc valet quod fuperius didum eft, quia cum papam fine contenfu regis eligimus, non debetis quod extrinfecus aAum eft dijudicare, ted potius qu snimo & qua intentione lit faAum, diligenter attendere,

F.e^tat advocatat.

Hoc argument* nobis domeflica foot; & numquam deficiunt, quia de promptuarii* proferuntur; femper enim poilu mus io praei operis exhibitione delinquere; fed quia occulta eft, ad pute menti* debemus patrocinium convolare.

*Deftnjor Âmv*m ecclefia.*

Cenfefne temper debere juxta rerum atque verborum fuperficiem judicari? quid enim juxta verborum ftrepitum magis eft abfonum, quam cum Deu* Pater, dc Filius, dc Spiritus fandus mediatorem Deidc hominum dicitur *tradidide?* Ecce Chriftnm tradidit Juda*, tradidit dc Pater: numquid non quali fimilis cafus videtur? ergonc traditor eft Judas, At traditor Deus Pater?

A/gia/ advocator.

Unde probas quia Pater & Filius & Spiritus faoAu* tradiderint Salvatorem?

Deftnfor tcclrfia Remano.

Audi apoftolum dicentem: fi«i *prtprit Filiofat* '.·■ * naa *pepercit, fed pro omnibai nebit tradidit ellam.* Cui A Salomon ait; *Cam fit jnftat, tf omnia, fec~ r»t- u fle dtfpenas, ipfant φη nan debet paxiri, tende*, nat.* Quod autem fe Filius tradidit, idem dicit apoftolos: «n *illexit, tf tradidit femetepfnm eain· >. pro me.* Quod autem dt Spiritus fanAus tradidit Filium, lapientia perhibet, dicen·: * *Unigenitat* · ;η. *eft ansa* Spirant fapientia, & non * Uberavit ma* 1·-'· DWiAaa» *a labift ftnt.* MalediAi apud veteres» di* MI'·* "*** cebantar omnes qui fafpendebantur in ligno: *Chrifteu antem, ut* apoftolus dicit, *at net Uberaret* Λ *malediUof faUnt eft maleditfam.* Spiritus ergo fanAus liberavit malediAnm a labiis fuis: quia .qus per ora prophetarum de Chrifti paftiooe locatus eft, non cohibuit, fed fuper eum fine dimiftio* ne compleri cunAa permifit. Ergo fecundum te, qui non de cotdis intentione, led femper ex operum vis fuperficie judicare; fi pater tradidit Fi* lium, & ipfe te tradidit Filius, Λ Spiritus fanAus, Judas quid male fecit? FaAa eft traditio · Patre, faAa eft a Filio, necoona Spiritu lanAo, faAa eft a Juda; una res a pluribus faAa eft, fed eadem res in operatoribus decernenda * eft. * f <uic<r. Quod enim Deus omnipotent ex caritate, hoc ·04*· Judas fecit ex cupidine acquirenda pecunia .... Quod Deu* fecit ad falutis noftra remedium., hoc ille fecit ad explendum infatiabilis avaritia votum. Vide ergo, quia non quid homo faciat debemus attendere, ted quo animo & voluntate, diligenter examinare. Nam fi fola dumtaxat exteriora perpendimus: invenimus ipfumDominum Salvatorem, Ac dixiffe quod prohibet, Ac feciffc aliter quod jubet.

Hjufptit, ait, *dixerit fratri fuo, Fatae, reni* MακO. t· *erit gtbeaan init*: & tamen ipio reforreAionis fua dic, duobus de fe dubitative loquentibut,

anno ai| : ° & ,ef* C**^1 ** *»*<**■**»· Dixerat
OH*|$T| cl>an> ·» monte difcipulis: *Si fut te percufferit m dattieram matcilUne, peak Uli & alterant:* in paffione tero politus, ^percutienti fe in maxillam peero fecerdotis non modo non alteram prcbuit, fed infuper dixit : *Si male teutnt feat, expatra dt male; fin anltm lent, cur me cedit?* Ct qaotnodo jam rerurn eft, quod *de* ilk) Lucia ait, *futd epfit facnt & ioctrt;* G quod docuit non implevit? Sed procul dubio intcBigendum eft hoc eum prccrpiffe ad prcparationem cordis, non autem ad oftenfionem operis. Quomodo enim paratui corde non fair io maxillam alteram c*di, qui pro hominum falutc decrevprat toto corpore era* cifigt *t* Paulus etiam palma percuffus jufftone poo* tificis, ait : *ftmtnt te Ont, ptritt ittlitU*. B Quod minus intelligentibus videtur in verbo convictum: fed in fenfu, prophetici tenet oraculi lacramemum.

Pariet enim dealbatus hypoertfis eft, fecerdotalem Inb hoc nomine prafferens dignitatem, fed occultans intrinfeeos luteam malitiar turpitudinem: nam quod humilitatis fort, mirabiliter euftodivit. Cum enim illi diceretur : *Frtncepi facer datum maUdicitl· Nefcivi, fréter, ywa prmctpa effet facerdatam· Scriptum efl enim i Frmctpem pepuli tai nan maledicer.* (Jbi oftend tur, quanta idem tranquillitate dixiftet, quod iratus intultfte vidobvtut. Quibus fertpturarum teftimoniia quid aliud edocetur, nili quia non juxta verba nuda fempe> debemus fententfes judicare, fed quo animo, qua mentis intentione proferantur fufciperc?

ПМµ>.

Argia» *advecatur.*

Dnbta qu« proponis luculenter elucidas perexempla que fubjicis. Sed qtuefo te ut ad fuperiura panlifper redeas, & cur noscalumnierisvobis pistjudicium intulifle, qui regie ditioni paruimus, patenter exponas.

Defcnfer Aemaaa ecclefia.

Rrfee plane, ordinsbtlitct Ac congruenter, poftquam omnis velli» partis objcâio non rhetoricis argumentis, non coloribus oratorits, non diale* fticis ipllogiftnis, fed viva potius atque perfpicu» ventatis etl ratione purgata, *retia* vice jam dignum eft, ut de velitis ecceffibus vel breviter differatur. Eoimvero damnatio papa tam gravis D & inexpiabilis, ut non humano, fed divino dumtaxat lit traAaoda judicio. Reges autem noftros tum statis infirmitas, tum fragilitas fexus excolat; quibus utique non reatus adferibstur, fed eorum conliharus, ut dignum eft, imputatur. Omiffis itaque perverGtatibus enteris, ut quid igoo-
y.hMsinen. rant? Roma, reprobum dominum in Romanum pontificem eligere pnefumpfifti?

Regnet advecatue.

Eleftionetn quidem, ut palam eft, fecimus : fed longe prius, Gerardo comite, aliifque Romanis, ut videbatur, civibus infatigabifiter infifienubus, ad boc ioduâi lumus. Nam Ac abbas monaltcrii, quod dicitur clivus Scauri, non defuit. Non ergo, ut sileris, ignorante Roma : E fed prefente atque petente, Romani pontificis c* feâio faâa eft.

Defeafer Remana ecclefia.

In hoc pro me lacis, dnm Gerardo fub anathemate conftituto te communicaffe teftaris. Nam, nt de abbate & aliis intctim Gleamus, dc Gerardo liceat tantummodo dicere, ecclcfi» bominem non fiiiffc, Ac Chrifti nequaquam pertinuifle fidelibus. Illud enim unum caput anathemati makriiA onique fubjacuit omnium *fere* pontificum, quicumque Romane ecclefia ejus temporibus praefuerunt; demum paulo antequam pifeopum, quo· a beati Petri liminibus redeuntes invafit, ipoliavit, At ufque ad mille Paptenfis CM(££T1 monet» libras appendentia rapuit. Propter boc itaque tn plenaria fynodo, papa Nicolao pr»fidente, excommunicatus eft, Al extiaâu luminaribus fub perpetuo fuit anathemate condemnatus. Perpendat igitur fen&a fynodus, fi illius ejufque complicum rata jure videatur eloftio, qui tam terribiliter atque horribiliter eft ab ecclcfi» vifceribus evangelica atque canonica falce prascifus, ut ne in morte quidem de Chriftianitatis luerit titulo reformatus; Ac fi per eum ordinari Romanam ecclefiam d'gnum fuit, qui eam femper eft feraliter perfecutus.

Et quomodo fummam debet ecclefiam ordinare, cui cujufcumque limen ecclefi» non licet attingere? Clamat Dominus ad Ifracl; *dnatiema* JiA" '· in medie *tue Ifracl* : «ec *peteric flare centra iefttt tuet, danet deleatur eu te* y» dec *centamenâtat pft /celere*. Et hoc quare *t Quoniam* Achau filipa Cbarmi de ancthemate lencbo ducentos dumtaxat argenti ficlos, reguiamque auream quinqueginta liciorum, Ac coccineum abftulerat pallium. Er ob hanc vilem videlicet fummam, auâorfc*· leris non modo lapidatur, fed & lapidum acervis obruitur. Si propter illum hominem, qui dumtaxat unum facrilegium fraude commiferat f Ifracl ante fuorum boftium faciem ruiturus erat; quomodo ftabit ecclefia, fi per virum tot criminibus involatum fuerit ordinata? praefestina eant Ac talem elegerit, in quem, tefte*mundo, omnium vitiorum fentioa confiunt: ' pfeudoepifco-*X·η·,ρA>- pi, apofiolorum antichnlli, adverfariom Chrifti *t* amici puellarum, mangonem ecclefiarum.
igitur i(lorum, juflo videbitur examine p.stfitrendus? Utrum is, quem elegit unus vir, perpetue maledtâionis anathemate condemnatus? an ille potius, quem cardinales epifeopi unanimiter vocaverunt, quem clerus degit, quem populus expetivit, non ab extremitate terrarum, fed intra moenia Romanorum s & in ipfius fedis apoftolica gremio? iT"'-

*Ai^mm afioecatm^*

Tot a te rationibus redditis pollemus fortaftis adhibere confentum, fi femel emiffam deceret regiam majeftatem mutare fententiam. Principali quippe gloria velut inconftanii» mavtis imprimitur, fi quodeomque fua cooftitutiooia ediâum leviter annulletur.

Defeefer Keneana ectlffia.

t Qpis nefeiat rege Deum effe majorem? Al tamen dicere non erubefeir.* *faaitat oh, futi eoa-* ·. Mt- ·'l *flitucrtat Sani regem*. Et per Samoelem ei denuntiat, dicem : *Frejecit re Deminue, tu fie ren fuper Ifracl.* Si poenitere feDcus afleruit, qui futura cuofta cognoverat; cur homo foam mutare. io melius fententiam erubefeat, qui, qualia At ipfe qnoque fit faturus ignorat *f* Ille de booo M-&OS eft malus *t* ifte vfetelioet Cadalooe dolofus, de malo, utique quod jam erat, fit quotidie diabofi more deterior.

Aegiae adjecatai.

Quam incoufalte msoc loqueris, qui diabolum deteriori pofle teftaris? qui certe tam malus eft, ut deterior effe non poflit.

Dtftnfer Amtaau etxUfia.

Mentior, fi quod propofni, fcriptura teftimoniis comprobant non valeo. Nem, Ifeia tefte, dicebat fuperbo» in mundi principio : *Jlfcendam tfa.* <«. *fuper altitudinem neehittm, fimiUt era allifihua.* Paulus autem dicit : *la firn mundi eeaiene adonfatur,* rtef. t· *t/ cateliitm fupra amne* f«sd *dicitur Dant, aal*

fatd ceütar. Qpi ergo tune aflfeftavit Deo le fi-
ANNO cmaim autan efle, in Cm mundi jam deterior fAu
qui vuk prior miners, Per quod maasfitfto t»b
ligitur , jliabolum adhuc ia decertor· polle cor*
ruere .y Be quia diabolo» interpretatur deorfum
fluens , * Cadalous a cadendo diâus, * ruinam
•Q.iHc ▮ Fopvli fonat, ipfifqoe nominibus, aptidime mvt-
L«T'w ««to cem concordant. Dic creo Quomodo ille pon-
“«···› * ttifex effet , quem non Romanus populus , *led*
Gtaco x-j aMS jjQnjo COlO lyj, complicibus, idemque non
• N««p« G«- Romanus, fed foburbanus *, & noo ecdeGa fi-
,M*' ied ηM,Λ,ιΛ“· * anathematizatus, elegit ?
b· Cti«u illene eflet tuo judicio pontifei » qui fuam ven-
•pp^aiaa didit, ut Romanam ccdaGam obtineret ? quiRo-
manos occidit in ore gladii, ut Romanus ponti-
fex fieret' Dices me non dcbnifle pontificem fi
■a'appjb-M-coofBofu refis eligere , Bt magni pendendum
mihi non fuiffe ut populus non periret.

Ecce bic beatus Auguftinus Hipponenfi ecde-
Ga, Valerio virente, prcficitur: ecce illine Am-
brofius, oftavo die poftquam baptizatur eft, *per-
ceptis cun&is ecdefiafticis* gradibus, epilcopus or-
dinatur . In quibus utique ob nihil aliud cano-
nica anAoritatis ordo deferitor, niG dumtaxat ut
faloti populi confriatur: Bc tu mihi dicis in fer-
vendo populo ipG regi me debuiffie contulere, ut
fibimet io dando eoufenfu unius epiftole gloria
proveniret. Nam unde poftmodom Romanus im-
perator Geret, fi tunc fe Romanus populus mu*
luis vulneribus peremiffet' Porro autem, quia in
conftrtuendo pontifice Romana ecdefia a caritate
regia non recedit , hoc etiam indicio eft, quia
cum io clero luo religiofis viris dt fapientibus a-
bundaret, non de propriis, fed eum qui regi tam-
quam domefticus & familiaris erat elegit.

Asgies sdoararas.

Qui(quis veritati, poftquam patefafta claruit,
obftinate renititur, Dei omnipotentis adrerlarins
000 immerito judicatur, cujos adverfum fe iram
inextinguibiliter provocat, fi veritatem, que ipfe
·®» PeT,inac,tcr & arroganter impugnat. Nam ut
ipMMioaU opilegM. ipfe difputatioois tuse velut epilogum faciam, cum
inter nos queftio moveretur, utrum fine regisaf-
fenfu Romani pontificis fieri poflit eleflio , re-
cenfitis hiftoriarum catalogis, tantam Romano-
rum imperatorum atque pontificum copum coa-
cervafi i, & velut nubem mihi teftium oppofmfli,
nC his confpeftis, ne nutum quidem me adver-
fom te luper hoc ulterius facere libuiffet. De a-
natbemate vero, quod Nicolaus papa conftitmt, io
quo ctiam, ut verum fatear, totam viAone vim
intentio noftra pofuerat, tam invMbs feriptura-
rum teftimouiis, taro lucidis certe, modo beato-
rum apoftolorum, modo ipfius domini Salvatoris,
tus difputatioois affertto fe purgavit exemplis, ut
Bc nos catenus ignota doceret, Br vos ab illius
Umenti» vinculo patenter abfolveret.

Deinde a domini noftri regis, quam dicebamus,
injuria, que fcilicet nos adverfum vos acrius ac-
' cendcbat, tau» ftrenue fe purgavit oratio : ut evi-
denti clarefcat indicio, quia in eo,quod fibi *pon-*
tificem populus Romanus elegii, roajettati potif»
fimum regie miniftravtt; nec ei, ficutdicebatur,
privilegium tulit, fed potius roboravit, dum non
dc Romana ecclefie, fed ex aula regia facerdotem
ad aeoflolic· ledit culmen evexit. Pofiremo de
cteduone Parmenfis epifeopi quid dicimus' loquar,
an Gleam *t Sed* juxta feripturato cvucrpOrav/mna-
mas *tntn fait* Et certe ubi nuda veritas
cernitur, turpis ignominia eft, fi commento fal-
lacNB defervitur. IpG plane liquido novimus ana-
thematizatum effe Gerardum , nec ignoramus ejus
inftinftu potiflimum hunc cptlcopum m hoc nc-

Agonum fodle pelleâum. & ut ita loquar, aibor-
qun de venenata radice anathematis oritur,ante- ANNO CHRIJTI
quam pcroMteSum prornmpat /n fruflum, modis
omnibus , ne nocear, evellatur, teflante veritate,
que dicit: Damn arfor /acis *pa&nm fo* . *Mvlk 1·*
■■», Mndrtar, *ij* 1» *ifntat mttttittr.*

Dtftnfnr KtattM nchji·.

Ecce audivit béatitude* veftra, venerabiles pa-
tres, quoniam qui inipeâor eft mentium,confoe-
derat nos in concertatione verborum. Videt enim
nos non malitia caufa contiigeu fed invenien-
da veritatis ftudio defervite; ideoquedignatuseft
motam inter nos fopire querelam, & luam nobis
infpirare concordiam. Pax enim noftra, qua fe-
cii utrumque unum, conflavit Bc in eodem con-
fenfu corda duorum. Agamus ei gratias, qui prius
* (jgçtuni petrj periclitari permtfit & turbine*
ventorum Bt procellis undatum: led ecce ut re
gredeibs manum tetendit, Petrum erexit, ventis
imperavit, Bc dilcrimioa manna cotnprfcutlr.on-
fellim mare, quod in cumulos erigebatur, oorui-
tur, lempeftatts procella (edatur, ventotum tutbo 1« hoc opal·
reprimitur, Bc aurea cali fari s (crenatui .

Clanfalt dflitaif.

Amodo igitur, dilcfttllimi, illinc regalis aula
confiharii , hinc fedis apoftolica comminiftri ,
utraque pars in hoc uno ftudio conipuemus labo-
rantes, ut fiammum facerdotium & Romanum fi-
raul confoederetur imperium, quatenus humanum
genus, quod per hos duos apices in utraque (ub-
ftantia regitur, nullis, quod abiit, parnbus.quod
per Gadaloum nuper faâum eft , 'refcindatur : de-
que mundi vertices io perpetua caritatis umoue
occurrant, ut inferiora membra per eorum ducorT
diam non refiliant ; Bt quatenus ab uno tneaiato-
re Dei Bt hominum hac duo, regnum fcilicetBt
facerdotium, divino lunt conflata myfterio ; iu
fublimes ifta due perfona tanta fibimet unani-
mitate jungantur, ut quodam mutue caritatis
glutmo Bt rex in Romano pontifice, & Romanus
pontifex inveniatur io rege, falvo fcilicet mopri-
vilegio papa, quod nemo prater eum ufarpare
permittitur. Ceterum Bc iple delinquentes, cnm
caufa diâaverit, fcrmfi lege coerceat, Bt iex * •f'peMlbx.
cum fuis epifcopis fuper animarum ftatu prolata
lacrornm canonum softeritate decernat, ille tam-
quam parens paterno femper jure praeemineat ,'
ifte velut unitus ac fingularis filius in amoris il-
lrus amplexibus requielcat . Attalus plane rex
AGa Bc Nicomedes rex Bithynie, intantum Ro-
manam rempublicam dilexere, ut uterque tnoriens
Romanum populum leftamento reliquent here-
dem.

Sanda ergo ecdefia principes quam propenfio*
ri invicem debent caritate congruere, quibus in-
junâum eft caritatem pracipue Gbriftiano popu-
lo predicate : ut ex eorum, qua procedat ex pie-
tate, concordia, fanâa univerishs xratuletur ec-
clefi·, ac Ecmmo utriufque ftudio Chriftiaoa re-
ligionis renorcat dikiplina. Verum nos pHcaroris
naviculam ex hiatu Scylla voraginis extrahentes,
dum fuceeflorem Petri fidei labcnte veftigio mer-
fum ad litora quieta deducimus, piur< "ereptori
noftro ceieuima cantemus: Te Deum iaudamns;
te Dominnm confitemur.

Haflcnus fynodalis difeeptacio, cui ia codice
mox fubfcripti leguntur hi verbs.

Viti· divin·, ptpnh Caddee ruito,
Tt «MWt, ur dr· saadMun tr^urrforrt *tfhu**

Tt yuapur *Trttrtat Jiaml tiftrMa hittni.*

CON

CONCILIIUM ARAGONENSE

'JtiaP.n»., Apud fanflutn Joannetn Rupenfem * vtt. Kalend. Jul. aooo, ut adfcribi, folet, ml xii. celebratum.

Ex comment. rerum Atagonenfium Hieronymi Bjaocz .

Refidente gloriofo principe Ranimiro , una cum venerabilibus epiUopis; fcilicet Sanâio, & Garfia, & Gomefano. ꝗ abbatibus faoâi Joannis coenobii i fcilicet Blafius, & Paternus minor: reGdenttbus etiam univeriis fratribus & clericis fui regni, in capitulo prxnominati cœnobii, iu Sinftius Aragoncnfis epiicopus exorfus eli loqui. Pro diiciplina, & ordirie ecclefiaflico, cum diligenti cura, ac providentia trademus, f> placet Domino noftro Ranimiro regi, ac epiicopis abbanbuique adftantibus, necnon etiam, monachis, ac univerfis clericis, m qu* ad ordinationis tenorem pertinent, juxta divin* legis praecepta, & Nice notum canonum conftituta; ac cum adjutorio Domini in omnem rvum manfura folidemus, ficut eft predeftinatum , & conllitutum ab inclito rege Sanâio, totius Hefperi» Domino, in przientia «pifcoporum iubfcriptorutn. fcilicet Sanâii epifeopi Aragonenfis; de Sanâii Pampiloneufis ; Gariiz , Najarenfis; & Arnulphi Ripacurtienfis ; Ac Juliani Caftelienfis ; Ac Pontii Ovetenfis; Ac aliorutn plurimorum epifcoporum: nomina quonim longe eft dicere. Hoc vero eft noftr* inftiuitionis decretum: ut epifeopi Aragonenfes ex monachis profati cœnobii habeantur, & eligantur. Ranimuus rex Hâns in medio concilii, dixit** Ego laudo , corroboro decreta genitoris mei Sanâii, ac huic veftr* definitioni fubicribo. Umvtrfi epilcopi,ac abbates fimul cum clericis dixerunt : Laudamus , IC huic fubfcriptioni nos fubfcribimus. *Hlc Blen· M jeJiclo enter non pence.* Quicumque futurorum regum, fucceftbrnm nothorum, tranfgredientes, & deviantes ab hoc regali fimul Ac pon. tificali decieto, tentaveiit, diftolverc hanc tciipturam; in przfenti fzculo omnipotens Deus, qui eft juftus judex, Ac regum rex, diflolvat, Ac dividat regalem honorem , Ac potentiam tegni eorum, deique illud fe diligentibus, At timentibus, Ac noftra decreta iervantibus : & in futuro fepa. D rati a conforiio omnium Chriftianotum, interpellante pro eis beato Joanne Baptiftacum omnibus tandis, participentur in focictate cum Dathan, Ac Abiron, At Juda traditore, in inferno inferiori , luentes pœnas perpetui incendii fiue fine per zterna fzcula. Arnen. Data eft fenteatie vu. Kal. Julii. Æra MLXII.

Nota Gabrieiis Cossarth S. J.

Hieronymus Blanca qui primu» bate edidit, in Aiagonenlibu. tonamentam» atram hc fumptam elle ait pro anno Chnfli: eumque Baromus, Binius , aliiqins fecuti lunt . Verum habitam n‹x› effe banc lynodum an. Chrifli ML XII. tnvka mihi perfuadent. Ac primum , quod «n ea dicuntur Arsgonenfes epifeopi , qui Jaccetani nuncupari anno Al® debutffent . Nam in Jsccenfi concilio , anno C.hulti MLX. decretam boc fuerat. Et fic reipia diAi font donec epifeopatu» idem Ofcam, quz prima eJus fedes fuerat , relatu* eft . Nec diffiteor tamen quo tempore Jaccetani dici debuerunt , eodem effe Arago nenfie* nonnumquam appellatos : fed probabile non eft re tam recenrl decretum hoc violatum effe , coram Ranimuo iplo , qui ante anno» duo* illui* auftor fuerat .

Deinde huic concilio interfuit Paternus minor abba* S Joanni», Paternu* nimirum fecundus, cum minor in A defignandis aetatibus dicator, quem major flTantiquior unus przeeflent At Paternus ille U. ut difcimus ex catalogo abbatum hujus cœnobii , abbas *elle* defiit an. Chrifti MXLH.

Denique lumptam bic atram erte pro anno Cbrifti.no· rum effet ac Imt exemplo. Summa Hifpanornm eft hac m parte religio, quam numquam gentis annales, nedum ▪nllrumenta publica viol, it. Cur ergo violatam hic nonnulli volunt ? quia tum zra Hifpaniea Cbr. natalem antecedat annis xxxvitr, annus ilhua MLXII. incidit in annum Cbr. MXXIV. Quo anno certum eft haberi lynodum illam non potuiffe , nec ipfi intarefte Raninurum regem, qui nifi poll annos omnino decem regna* re tson cepit .

Et refte quidem hac in parte ratiocinantur, fi bic adfcnpta fit era MLXH. Sed cum illi merito zram Hifpanicam excludant: ego Cbr. intelligi non porte offenderim : quid fuyeiell, nifi ut errorem in numeros irrepi4le qredamus ? Ego veto addendam arte decadem tusam fufpicor , legendumque ca MLXXI1. Congruit enim illa cum anno Chrifti MXXX1V. qui primus eft regnf Ranimiri. Quim autem erar confentanetms, or flarim poil parentis obitum in medio concilii diceret i Eee/<ar *d» t? corrohar» àtercte* grwtorir *nui Senitii.* Cui id tamdiu omiffum anno demum MLXII. fecirtet ?

Eodem anno MXXXIV. Blafium abbatem fsnAi Joannis fuifle , ditcimus'ex lofltumenti» a Joanne Bria Martines abbate illius cœnobii recitatis in hiû. quam de eo ronfcripfit . Commode ad rem noftram , cum eum boc m concilio repetimus Adjungitur quoque ipfi Paternos minor . hve fecundus , quem abbatem hoc anno fuiffe probare abunde non poffino: immo fi Ms'tinriium au- , ibba- effe cceptc an. tantum MXXXVI. Verum is imbe[redacted]i aigumento duAus eft , quod Blalii abbati* memoria ad *annum ufque MXXXVI. in artu perleveret. Nam cum in hoc concilio Blafius fimul A Paternus minor lanffi Joanms abbates dicantur : Paternum an i® MXXXIV. nondum fuiffe abbatem ex eo concludi non poteft , quod anno eodem Blafiu» abbas effet Cur autem limnl duo , multis difputat idem , quae longius eflet hic defcribere.

In Aragonenfis epifeopi nomine mendum quoque effe fu(picor , feribendumque non SanAiut», fed Mantium , quem epifeopum Aragonenfem snno MXXXIV. fuiffe colligo ex aho inilrumento quo Ranimiro» I. Arag. rex dotem conftituit confugi lue . Cui iubfcnptnm *t Men-Hut tfifcofui confimnrw* . Integrum extat ap«d Martinenum , contignatum anno incarnationis MXXXVI. menfe Aug. xxti. die, Luna xxv.Sed mendum bic quoque certirtimum . Nam fecnndum Dionyin cyclos MS. quibus utor , dies Amtufl. xxit. in Lunam xxv. incurrit non anno MXXXVI. fed anno MXXXIV.

Sancitum ititem pro Mantio frribi prodire efl. Hoc fecit & Matiana nofter, hifloriarum lib. vttt. csp.ult. Et in boc iplo monumento . Ubi Mantu nomen videmus, icnpfit Hieronymus Blanca , *SenâH.* Mantium tamen fuiffe diicimus A ex Fiartinearo qui monumentum hoc edidit, fctipfitqut , *Mtncii* , Ac ex privilegio Leirenli de quo mox loquar cui fubfctipfit Mantia» , cum epiicopis iifdem qui Pmnatenii fuotcripfirte bic dicuntur .

Marna in Hifpanonsm libris harum rerum indiligentia . Cimis unum pszterea exemplum affero ad bzc tem1»« * Manuum eumdem fpeftana. Ab Ambrnfio Mo»»·*» ajm^«i_en»ditiism· refertur B“. logium Cordubcnfem , donatio qttzdam *SenBii* majotu , cui adferipta zra MLXXVII. Scriptumque , *Mertinnt j4re^anenfit rftfcettu confireo»* : ex quo Mprtinum addit Aragonenfium epitroporum faftis . aE»a illa incidit in annum Chtilli MXXxIX. ante quem SanAius ifle obierat . Falfa ergo anni notatio . QnOd fi detraxeris decadem unam , fcribafque MLXVIL annus erit Chrifti MXXIX. quo anno parebat Artgonia dt rej' Ssnftio majori ; At epifeopo , non Martino cujua nufquam aha* mentio, led Manno, cujus nomsu in multis circa hzc tempora monumentis legimus.

Hzc cum fctiptiflem . incidi in loram hifl. S. Joanms.

ANNO CHRISTI ··<·.

ni» , ubi refertnr donatio quaedam , rui adfcripta era MLXXII. boc eft , anno Or. MXXXIV. 8t diet Aug. xxiv. quod infttumenrum videtur fuperftiteSaoAio confeAom. Bx euo promm eft atgumentari , ftan'mirum anoo MXXXIV. mente Junio reçem nondum fuifle, fed error hic quoque io numeris , ifque manifeftut . Dicitur enim haec donatio faAa die Lunae xx»v. Mail , Luna xx». At anno MXXXIV. rv.hd horum occurrit : concurrunt autem ifta ann › MXXXi. Sctibendum icitur, aera MI.XIX. non MLXXII. Deirde fac an. MXXXIV. mente Aug. vixifle SanAium. Nihil boc mihi incommodat; cum in ilio iplo mftnunento, Ranuniru» rex dicatur : qui Cive mortuo parente rex hoc an. fuerit , mea nihil intereft quod quidem ad hoc concilium attinet Suf>junaitur eodem loco apud Marrinetium aha donatio , ejufdem *rs MLXXII. mente Sept. Sed cum nihil addatur , convincere illam falfi nequeo : falftm tamen tem. notam efle, caetera quae ante dixi mihi perfuadenr.

Quod ù vel inftramenram hoc, vel alia qu«c repenri poflunt : opinioni mee advertentur , non tamen anno Chi. »06*. fynodum hanc habitam efle credam , fed aham quamdam in numeric labem efle. Neque enim hic ··<··» fed cotiteAuraa mea» fimpliciter expono ACM . ft mihi pria» vemflenc in mentem , eoo tanti quidem fetiflem , ut movendi Leo tarflet haf^iynoju», it ad annum continuo MXXXIV. rranrfereida Erd m- digna» noo duxiflem, de quibua leAor ad annum illum admonendua videretur.

anno CHRISTI

In boc autem concilio cooftituta efle aha multa , conflat ex AragonenR» epife. qui prrfatur, verbi» E- ditom eft fcilicet ex vetuflo cod. S. Joannis , in quo. ceteri» omifft» , deicripea fuerant ea tantum , qu« ad illud coenobium attinebant.

Extremum boc addo , SanAuim majorem A<avonir regem , cvju» hic decretum a Ranimtro ft'·o centirmatur de non elicendi» Aratnneniibu» epitropi» , nifi ex monachi» coenobii fanAi Joanni» : pariter flatuilfe in concilio Pompiloneufi arra ml xi. hoc eft , anno Chrifti Mxxiit. ut ex monachi» m nafteru Leirenfi» fanAt Si.l- Rvaton» , Bompilonenle» epifeopi c-Optarantur . Extat deererum hoc l;ve, ut vocatur , privilegium recale Sc pontificale, apud Sindovallium m notitia cpitaOporiim Pompilonen''unicui lubfcripferunt iidrm epifceni , qui hic dicuntur privilegium monachorum UnAi Joann» confirmafle.

tr PARMENSE CONC1L1ABULUM

A Cadaloo Antipapa Anno io6s babitnm.

b.ppl.M»*fi PO ·>«?.

Eduflat m patriam Cadalout curaram omnium' ptimam banc habuit, nt faffiontl lua epl/co plt omnibul coadunatu elethonom foam tn pontifical adproban, & confirmari curaret. De bac pfeado fr-•ada auditndut tft Benzo Albenfii ep.fcoput m pane-unco Hennci III. llb. *. tap. 14. *ubi bac fnblt* .

Omne» fur dicęceûs face· dotes ad celebrandam fynodum cohortatur. In quorum medio relidens dixit : Confr.vres & fini cliarilfimi, qui confiditis metum in adjutorio ahiflimi, precor ut veftris curionibus me adjuvetis, quia fub tanto pindere gementem videtis. Coaâus demque patrum eoepifeoporum admonitione & pueri re^is Domini met, tr.atnfque Auguffs clementi mtflione, ad -pc^t .ndum hunc falcem me inclinari, veftrifque iupplicationibus fretus, quo» femper amavi. Piaefertim autem huic oneri ideo me lubjeci, ut removerem lapidea offenlionis de itinere domini mei futuri imperatori», quos projiciunt N.'rman-
v,i,Oα- ni impullione Gotoiredi * ud dedecus regis at que totius imperii. Quis ego fum ? quem deGgnarum ad apicem iummnm ' Noo incis ineritis ad hanc eledonem veni, fed ineffabili pietate omnipotentis Dei, qui de animalibus infimisPhaisoncm domuit, & infirma mundi, ut confundat fortia, eligere voluit. Q.uod fibi placet, de fervo fuo faciat, etiamfi in mare cum Jona ad devorandum me jaciat. Sit nomen ejus in fecula benedidum, cujus effugere non valemus edirium. Vus antem fratres ime intermiihone orate , & impugnantes me jejuniis atque vigiliis expugnate H i diibs furrexcrunt, Ac facras Inaniaseflufis lacymis cantaverunt. Poli harum expletionem de- 'dit Albenfis epifcopus hanc orationem. *O milen-car» femper Deul, qui Je calo rnenttbut gebennam pl*aftl,* VÏT *Abltopbln /ataunl n^flitum diflpafu , dffipa confpt'aftonem Anna Catpba*, è7 *vntnttm bracbtt tat faper eltHiM taam extende.* Extremum reto *tynodt* complevit hçmnus Auguflint A Ambrufn.

er LUCENSE CONCILIUM

In caaja Bntta Abbatiffa pn Jvmmam tnjnriem ntcu)eta, Anno 1061. *coram Alexandre H. PoUifxc ttltiratum.*

G Onctllxm boc Loce tn petrla mea celebrafnm , E colleUoram Jlbpentum bacuj^ue fx^ll ; yq<id mlrarl fabefl, cam jamdlx Jlt, tn ^to Flarenltnlu in commentario fao de rebxl n Matbiidacomutjfagofln dlcamentam , ande illad mnltur, valgacHrlt ln appendicejtag. MJ. Hlfi>rtam tel ibidem gena, qaad perfpicae fal t1 m co lem docxmtnro mpnmatar, omlt tendam b;c cenjto. Eft antem S. Jxflina Parthenlon Cflebre m arbe noftra ordlnn S. hmediSli , m <jao nobilet vlrglnel pietate & omniam vlrlatam txtrcltattone menalllcam vitam d.llgenlet excolunt idée nobllitate taK.xm úl religlone, fed temotiffuna antiquitate clarejcunt -.cum ln aublvo /mo documenta facah decimi fervent, unde tj docamentuao, non tomen aatbograpbam , blt exhibeo, extraQnm eft. En illud.

Legale, jullumque effe dedaratutn eft, ut ea, qux Gnodali concilio difliuiiui, maxime Romans ecclefias plente pratiule flili officio , atque memoiiz commendetur. Rome itaque Alexandro viro religiofiffimo prsfidaute , accidit . ut id u>o· nafferto S. Juftms apud Lucentem civitatem exiftercut quzdam monachx fallacus, & iuftdiic plens, quarum nomina funt Juffa, tt Bonella, ac Euteima, que vano (uti figmento, nt afloleot , oppofuerunt rchgioL* abbatiffc przfati Monafleni nomine Eritdis, ut noftu cud quodam olerico eam dcptebcndilTent, quod nela» efl d'flum, opus netaoum ufurpatitem. Afferebant aut ecu ftu* faillifuni* indicii», quoniam videtunt eam lampadem dormitorii extingueutem, & cum praefato clenco reilam flantem, tu loquentea , portafque menalierii aperta* invetnfle, qux otnuia argumenta conuput caflitaiia , aut violati corpoti» cite vide-

debanrur. Nec tamen apponentes ei de corruptio- A que accufatione falfis omnibus revelata affertu-
CtftUSTJ Π° corP°*** » «jebant, quod iecurz, flt intrepidae
io«i. caminum ignis intraffent, quoniam prsedifta abbatiffa earum caftitate, & bonae cooverfationis tramite excelleret, fit oefcirent in ea aliquam fui corporis ineffe corruptionem. Dei nuru, ut fit aliquando . fic legitur, neceffe eft, nt veniant fcanda)·; orta populari feditione in praefata Civitate aftum eft, ut fama rants fallaciae praeberet aures prelibatas Pontificis, ut fibi mos eft pervigilans, ne in ovile Domini lupus rapax ingrederetur continuo fummo ftudio direxit a latere fuo religioios Pontifices cum venerabilibus cleri, cis ipfius civitatis, comitante maxima parte Luceofis populi. Sedentes ergO in przdido monafterio ftatuere abbatiffam Γη medio, fit qur eam infamaverant venire fecerunt . Sed una earum Eufetnia nomine ab accufatione teftimonii refugit, ficut falfis perfonis eft folitiim. Cuicanonice, & legalrter direfti funt ires vices nuntii, ut veniret intrepide, fit fi aut accufatnx, vel teftis vellet haberi , audientiam ei ab omnibus quamvis effet inimica, non denegaretur, fit cum venire nolutffct, fit non reprzfentaretur canonice, fit legibus denegata eft illi ab epifcopis in perpetuum przdiftr ac.ulationis omn<s audientia , dataque poftea In ca lentcntia ei pcenz debere fubjacere, quam debere pati illam, cui crimen oppofuit, fi veredvdiffer . Deinde fecunda nomine Bonella in medio ven.ffet, ->c Abbatiffr accufat;onem inferens intet rogatur ab epifcopis, utrum fur accufattonis re- C ft.s habuiffet, fic cum diceret io fc rei habere telles, venii quadam nomine Jufta dolofis verbis vice teftis ajebst, fe noftu vidiffe fuam Abbatiffam lumen cxnnguentem , nihilque aliud fupradi&z accufationis fe aliquo modo fetre, fic ifta in teftimonio fic deficiente vocata eft alia, quz dicebatur efle teftis debere, venit, fit coram omnibus voce publica dixit omnia, fupradtftam Abbatifhm illius criminis ream non porte deprehendi, rseauc acculationem, vel trftimomum contra cam veraciter apponere porte . Sic deficientibus cunftis in teftimonio, neque concordantibus, at-

epifcoporum, fit clericorum, fimulquetotius congregationis aftannum laudatum, ut quo ante domourn pontificem **Romane Sedis Alexandrum** afta fuerunt, reprarfeotarentur, ut fic ncritu puniretur tam magnum deliftum, quatenus przfatum monafterium vitiis, δ(dolis fupradiftis mundaretur, quod ab ipfo definiretur prout juffum eft, pene toto orbi autboritas, fit exemplum haberet in fecula. At ubi hzc omnia fummo Pontifici per ordinem funt relata, duci ad fe fecit przdiftam Abbatiffam **in ecclefia S. Martini, af**fiftente innumerabili turba clericorum, atque laieorum non juffu Pontificis, quandoquidem minus canonicum videbatur, fed utfatisfierct populo, fic vulgo coram omnibus in S. textu Evangelii :juravit przfata Abbatiffa, quod nota illa, qua accufabatur, neque per fe, neque per inter» pofitam perfonam aliquis homo a <e in monaderium induftus fuerit, neque fornicationem commifiiTc. R.c autem agnita aperte declarataeft fenrentia a fummo Pontifice in lacro Conventu , omnes, qui tunc ibi affuerant, afferebant reum hujus iucufationis, feu falfitatis erga Abbatiffam eandem debere pati pcenamb quam deberet , & ipfa que accufabatur G vera detuliffent videlicet ut extra monafterium fierent, & induis manerent, ficque fe haberent , ut fanfti canones de falfis precipiunt accufatoribus. Quod autem definitum «ft tanti patris decifione, & authoritate, fimul ab omnibus laudatum eft. Afta funt hzc in Luceofi civitate prafeote domno Alexandro piiffimo S. R. B. przfule epifeopo Petro Tufculanenfe, & Mainardo * epifeopo civitatis Papie Adalrico , & epifeopo *fttr» Dtinu» t flt epi-* Xpitcopo. feopo Dodo civitatis Rofelle, & Stephano cardînale S. R. E. it univerfis clericis epifeopatus S. Martini, & Judicibus, atque pene cunftovulgo circumdante anno fecundo ejufdem domni Alexandri IL papz ab incarnatione vero Domini MLX1I. Ind. XV. pridie idus Decembris.

Ego Alexander folius Dei mifericordia licet in. dignus S. R. & Apoflolicz ecclefia przful. SS.k

^**#*^***&Wl·&*********

cSiPA CONCILIUM ROMANUM I. (X°,

Centum fii amplius Epifcoporum occafione Petri Florentini epifcopi *de hzrefi flc* Gtnonia accuiati, adverfus fimomaccs, celebratum anno Domini **ml xiu**. tempore Alexandri papz II.

JZrxandrr *tpiftoptu [trvtram Dti, tutnilm tpifet* D
pu ettbtbcu , " tlert &' peptie , falettm & tpofalictm ktntdiHitltm,

VIgilantia univerfalis ecdefiz regiminis affiduam folicitudinem debentes omnibus,quz in Conftantiniana fynodo nuper celebrata coram centum amplius epilcopis, licet nobis immeritis przlentibus, funt canonice inftituta, vobis notificare curamus quia ad falutem veftram exeeutoref eorum vos effe optamus, fic apoftolica auftor>late jubendo mandamus.

CAPITULA.

•bi «ad.«P * Ptimo namque infpeftorc Deo, ficut a fando
a,cr«.iCÇj. papa Leone, fit a fanfta memoria papa Nicolao
'i*L n h' ° Pr>*>*un flatutum eft , erga fimoniacos nullam

mifericordiam in dignitate fervanda **habendamef**fe decernimus; fed juxta canonum fanftiones, fit decreta fanftorum patrum, eos omnino damnamus, ac in ecclefia non przeffc apoftolica auftoritate lanci mus.

H.

De his autem qui non per pecuniam,fed gratis funt a fimoniacis ordinati, quia **qnefita** jam **a** longo tempore diutius ventilata **eft quzftio** , omnem nodum dubietatis abfolvimus, ita ut fuper hoc capitulo neminem deinceps ambigere per. mittamus. Quia igitur ufque adeo **hzc venenata** pernicies hadenus inolevit, ut vix quelibet ecclefia valeat reperiri que hoc* morbo non fit ali* qua ex pane corrupta: eos qui ufque modo gra- £tis funt a fimoniacis ordinati, non tam obtentu /uftitise, quam intuitu mifcricordiz, in acceptis ordinibus manere permittimus, nifi forte alia cu). pa ex vita eorum fecundum canones eis obfiftat · Tanta quippe talium multitudo eft, ut dum rigo·

—gorcm canonici viroria fuper eo* ferrare nouA poffumus, neceffe fit ut difpenfationead pi« con defecoiiooia (ludium uoftro* anitno* ad praiens inclinemus. Ita tatncn, at auâontat* fandorum apoftolorum Petri de Pauli àmoimodis interdici* mua, ne aliquis fucceflorum ooftrorum ex hac noftra permiftione regulam Cbi, vel alicui iumar, vel prxGgat : quia non haoc aliquis antiquomm panum jubendo aut concedendo promulgavit, fed temporis nirtua oeceHitas permittendo a nobis extorfit. De cetero autem (latuimus, ut (i quis in pOQerum «b eo quem fimomacum eft· non dubitat, (e conIccrari permilent: fit coniecraior 6c confecratus non difparem damnationis lententiam fubcant, ut uterqoe depolitu* agat pemtcntiam, λ * privatus ab ea propria dignitate pctGftat.

anno C^J*1 | c»p O. <·· 'e'° i. ‹|... *Supraloco "I A»'»"·' c/pi*r'<<«r hoc ®'»»da- lot. cll.

III,

Prater hac autem prreipiendo mandamus, ut nullus miiTam audiat presbyteri, quem (cit concubinam indubitanter habere, vel lubimroduftain mulierem. Unde fanda fynodut haec · capitefub excommunicatione ftatuit , dicens .' Quicumqufacerdos vel diaconus poft conftitutum beata me* morue pradeceftoris noftri fanftiflimt papa Leonis aut Nicolai de caftittte dlericoium, concuoinam duxerit palam, vel duâam non reliquerit, cx parte omnipotentis Dei, fic auftoiitate apoftolorum Peni fit Pauli percipimus, & omnino ' interdicimus, ut non cantet miffam, neque evangeiium , neque epiftolam ad miffam legat, neque in près byicrio ad divina officia cum his, qui ptgfata conlhiutioni obedientes fuerint, maneat, neque partem ab eccleGa fufeipiat.

•re»ir»di«·-

Et praecipientes flatuimus, ut hi prcdiftornm ordinum, qui iifdem pradeccflurtbus noftris obdientes caftitatem fervavcrint, juxta ecclefia* quibus ordinati funt, ficut oportet religiolosckncos , fimul manducent & dormiant, dc quidquid eis ab eccleGa competit communiter habeant. Et rogantes monemus, ut ad apoliolicam communem vitam fummopere pervenire ftudeant, quatenus perfefttonem confecuti , cum his qui ccntefimo fruflu ditantur in rxlcfti patria mereantur adfetibi.

a aiĈacipiM- «»· ·

V.

Ut decitnc, primitia, Icu oblationes vivorum dt mortuorum , reddantur a laicit, & in dilpoGtione epifeoporum lunt; quas qui tenuerit, a laa-&a eccleGa («paretur communione.

c«p. <ed«ai

VI.

Ut per laicos nullo modo quilibet clericus aut presbyter obtineat eccleGam oec gratis nec pretio.

OpP» ι·i- ... >*. q.,.

VII.

Nec aliquis presbyter dua* eccleGa* obticeat.

C»p· red<*> »M-«»d...

VIII.

Ut per Gmomacam hcreGm nemo ordinetur, vel ptomoresiur ad quodlibet officium ccclcfiafticum, neque ecclefii* praeficiatur.

IX

Et ut de eoniaoguioitate fua nullus uxorem ducat, ufque ad feptimam generationem , vcl quoufquc parentela cognofei poterit. Quod prius a Nicolao 11.* llatuium hiit.

ANNO CHRISTI

X.

Et ut laicus uxorem litnul habens ßi concubinam, non communicer ecclefia.

C»p to<hl

XI.

Ut nullus habitura monachalem fufeipiat, fpem aut promiifiooem habens ut abbas Hot,

C»p.F«r »·»- <e< *

XII.

Ut nullus laicus ad quemlibet gradum ecclefiafticum repente piomoveatur , nifi prius, muta, to habitu Kculari , divina coniecratione inter clericos fuerit comprobatus . Vos ergo h*c dt alia iaodorum panum ilatuta fideliter & Chri-lluna reverentia obfervate, fi vultis lanâc ccdeiis Romane & apoftoitee fedis pace & comma, mone atque benedidione dc abiolutione gaudere. Valete.

Aoottio G. C.

^UJf n Diln/i cbrwct: Hoc anno in Romano con* cilio d linitum eft ab Alexandro (I. quod epilcomti Nannetenfn abbati Riimundo dt monachi* Dolenfi* ccrnotxi . prius redintegret damnum omne , auod et* violenter intulit, quam judicium inter eos celebretur.

Nota Seveaini Binii.

Hxc de hia qu* in concilio funt ftatuca fummatim AlexaiUci univert* eccleft* . Quod autem Ipeftat ad quartum cinanem , quo decernitur , ut clerici limul manducent dt dormiant , booaque in communi pOITtdeanr ; (cias id tatfum tujjetlioœ Petri Damiani, (eri* ptu fui* Alexandrum poni,beem «d hxc fanciende co-(antis . Extant adhuc ipl* litter* quibu* ifte preponitur titulus. *Ut tetttual, λ ^tubtti* m caa/ rptieisc t»r-*ttittf , frfrinetil bebt»4r lufUt «t utgrtur* . Deinde *t Damur·* ^4/cviaUr· Seartjfaw MP< Prtrwi *fttCttf lboi ftrvitntem Qaentum el* *qfr< iair//i(r«lr> mada-*/am , nuihut* ia bamea· geacrr ·«/«" *frr*lfu/*rtl tfl cnmitul* . faasiw 4r/*«>* *pnprtftetil* , fice. Pioliaior ad dricutatio in lapius citato codice bibliotheca fanAi Patri m Vstirano. Non d< monachis , fed de clericis hir julmodi eft faneitu* canon.- at nac de omnibus dencia, led h<* qui collaqiati* lervirent ecclefii», quot irequeuttor* ulu caoomco* appellare confuevimu» I ob id icili-Dctc.qvod hilce tenvreatur canonibus obligat I. ad quo» rum pralcriptum vitam ducerent clericalem in ommbu* rcgulsrvm, nth I fibi proprium venduaatem . Ad hnem ver· pvohxioris deputation!* , adverto* proprietarios cla'ico* inditura . Petiaaica perorat, diren* .· Peratae* tamen *el b*t imbe^ietnitet tlttictntn , murr-leiltttruM rtbeUleerm ffltta trr vekM , (utSi tui vtflrt y»pr mtfcilel* . Quod drâ* (uperius canoni* (anftionc fanum aud'tii . tn hoc codan concilie canon ille de celebration· Miiatum ab eodrm Alexandra lanciru* elle putatur , q«< recitatur a Gratiano vtrb.s i-fli* ; · *5·ßül fetrrétti unem rtlfvrt in Ht une ultbrn-rr* . ftte. Ccaenca fynodi occatronem prabuit Petras Flo rennmis ebiteopus , qui a clero populoque Flor Mtoo per litteras , qua* recitat Baronius, d· fimoma dt ha* reil sccufaru* , epifcopali honor· privata· eft. H»c ex aA<* ianfti Joanms Gualberti «pud Surium Baronius anno pnediAo.

P«ηι· pr- r"· eo···- ■i <»·o·ι.·- >«m ·p·* A- !«*··*◄■! paptai llbe· uri..

* *a«(ew/.. pra i.oAaq- *nu» *Mi-* amdrl .

CONCILIUM CABILONENSE

A Petro Damiano cardinale, legato apoftolico, & epifeopis tredecim celebratum, sdvetGu Drogooem epifeopum Matifcooenlem, qui Cluniacenfia privilegia violaverat. In quo & alia tra&ata funt, Anno Chrifti ml xiii.

npEmporibus domni Alexandri pape, sntso ab JL incarnatione Domini xixili· Drogo ecdefias MatifconcnGs epifeopus , clericorum fuo. rum fuafion· pelleAns; fuper monafteriutn OuEniacenfe jus poteftatis (ibi fedis contre apoftolicc privilegia 'enditare conatus eft. Vallatus cuneis militum, velat prcdicandi gratia, vel etiam judidi fyoodaiis obtentu, ad beati MaioiibuGJicsm uf-

usque pervenit: (rd rafiftentium obftaculo intra· Αιβιντι re P®**..* · Tunc Hugo venerabilis abbas Romanam adiens fynodum, querelam fuam ex pofuit: obtinuitque, ut Petrus Damianos Oftienfu epifcopus, ad fubveniendutn monafterio deftinaretur; Is ergo apud Cabilonenfem civitatem, fynodum congregavit: nonnulla qu* perperam videbantur prxiuinpta, canonic* faoâioms vigore correxit.* que potuit, juxta ecclefiaftic* difcipline regulam fervanda conftituit: caufanquc Cluniicenfu monallerii, pro qua prefertim componenda devenerat, optimo fine conclufit. Nam tn confyeâu totius concilii leâum eft Vilielmi comtus, primi loci fundatori*, monimentum : ubi prefer Romanum pontificem, nollem jus ineo, nullum dominium cuicutnqoc reliquit ecclefi* . Leâa quoque fedis apoftolic* multorum pontificum privilegia, de tuitione, munitione, ac perpetua ejufdem monafterii libertate, Inquifiti lune omnes epifcopi, fi privilegia qu* audierant, rata decernerent. Omnes uno pre concorditer laudaverunt, atque ut perpetuo' fervanda atque illibata permaneant, communi judicio decreverunt. Ipfe quoque Matifcenfis inquiritur, qui nimirum non minus quam ceteri omnes epifcopi, rataprivilegia, fic inviolabili ac perpetuo jure fervanda libere cuoâi* audientibus piofiietur. Et quia in iifdcm privilegiis, inter cetera, fub anathematis intentatione erat, ne cui epifeoporum liceat, in przfati ccenobii monachos excommunicationis promulgare ieotentiam : epifeopus autem nonabfolu te (fic enim faftum cxcufabat) fed in hunc modum, ut perhibebat ira commotus enuntiarat : fi qui funt mei juris m illo monafterio, quos mihi liceat excommunicare, illos excommunico: qua in re contra privilegia Roman* ecclefix quoquo modo egifle convincebatur, licet ille fe igoorafte coaftaotcr affirmaret: tandem decernente concilio fancitum eft,-ut epifeopus manu luper fanâi* evangelü* fuperpofita juraret, Gcque fedisapoftolic* legato, & concilio fatisfacerec. INDICULUS SACRAMENTI. Audiat, inquit, domnus Petrus Oilienfis ep icopus, & omnis fanâqfynodus, A quia eo die, quo Claniacum commotus adveni non ia eontemptu, five defpcâu fedis apoftolic*, vel domni Alexandri Romani pontificis, hoc cg< : ft privilegiorum tenorem ac feriem, qu* modo in noftns auribus leâa funt, tunc ad liquidum non cognovi. Sic mc Deus adjuvet, & hac fanda evangelia.

Poft cum quoque quatuor ecclefi* ejufdemdenci, in confpeftu omnium acceflerunt, ft jurejurando, quod ille juraverat, fuper eadem evaogelia firmaverunt. Duo autem dc fepteoario numero, qui ad jurandum a fando concilio pr-- fixns fuerat, non petente Matifecnfi, fed donante Domino Oftienfi epifeopo, remanTcrunt. Illico Matifcenfis epifeopus pavimento prollratus, B veniam petiit, fefeque peccaflie confefTus, ponitentiam io pane ft aqua jejunaturus accepit.

Poftera autem die, eodem fanâo refidente concilio, clericis luis tnfiftentibus, idem epifeopus petiit, nt fu* quoque ecclefi* privilegium, quod ab Agapito dudum papa conftitutum fuerat, legeretur. Quo ledo, quia nihil pene, preter ea qu* omnibus ecdcfiis concedi iolent,continebat, videlicet ut ue vel ea qu* juri* ejus jam erant, vel deinceps futura erant, quifpiam violenter invaderet, fed fua omnia reâor ecclefi* in paci* ac tranquillitatis otio poftideret: judicarunt epifcopi, fine caufa id leftum efle, quod «nonafterii privilegii* pridie leâi* nihil detraheret i Quare perpetua monafterii libertate firmata, omni* inter epifeopum ft abbatem controvert» fopita eft : atque inter utrumque firma pax refermata. *Hec ex Clxmecexfit caenebü tebnlitt ubipetele fefiet centinenter, Sirmendxe exterpjit. Alt»* f«v lse *i» fried» ed eecltfiefücem difciplinem fpe· dfentie, infleti feet: fxna* ex *nnmere feit Hederici AxnHenenfit epifcopi cexfe, nti difeuxet ex Alexendri II. epi/iele* xj- «d *Gerv^frm Aemenfem erebttpefcepxm; yvew vide fepre. Vide & vigtfmen» primem ei erchiepifcepet Gelli»*, txilar *figniflcel eem e fe mitti legttnm epe^eltcxM* : yna *exBtntete, btcic cextilie eliifjnt prefmt.*

CONCILIUM ROTOMAGENSE

Sub beat* memori* Maurilio in Confecratione Bafilicc Cathedralis celebratum anno Domini nixui.

Ei u.n:. Io·,. Ro· P ♦»

De ee bee tredit Ordericxi V.nlls lib. 5. bift.i>*eccl.* Anno Dom. Ineam. 1063. lod. J.metropohtsnam Bafilicam in urbe Rotomagenfi quam Robertus inchoavit, Maurihu* Archtepifcopus in honore S. Dei genitricis Mari* cum ingenti tripudio meoie Oâobri dedicavit. *In becce Concilie »Hem injeper, ex MS. ercbtvt Aeterne· peefiy de ceflitete confervende, tj celent SS. Pe irem influettintbet, pefiorem incerte ne&litenier poflpofiut, viriliter refiitxendu. Celebretem eft tflnd Conciliem prefentiber Getllelmo Dece, ec omnibei fxffregeneit prefnlibet, Odone nimirem Bejecenfinm, Joenne Abnncenfiem, Hegene Lcxobiorem, Getllclme Eberovicem, Yvene Seffevierxm, Gexfnde Con ftentienfiem. Ad tiled referendum nonnelli petent Profefienit formelem, qeem de jUe SS. Eucberigie edverfet Bcrngetu errent ee etete cenditem, tfiu ordine friedt, precipnorem Cencihernm pnfefitnibot udjeliem exbibet vetxi liber Pontijkelit ejefdemEcclef» bit verbtt.*

Oportet etiam fratres cariflimi, ut fide* veftrs d< corpore, ft fanguinc Domini, quam pnefidente huic fanâ* fedi venerabili* memori* Maurilio, communi afTenfu contra fpurciflitno* Berengarii ejufque fequacium latratu* difinttis, iterum recitetur .' Corde credimus, & ore profitemur panem io menta Dominica pvopofitum, pariem tantummodo efle ante coofccratiooem, fed in ipfa confecratione, ineflàbHi potentia divinitatis, converti naturam ft fubftantiam panis in naturam ft fisbftantiam carnis; carni* vero non ullius alterius, fed illiu* qu* concepta eft de Spi> ritu fanâo, nata ex Maria Virgine, qiue etiam propter nos ft propter noftram falutem flagelli* Eccfa, * jacuit in fepulchro, tertia die relurrexit a mortuis, & fedet ad dexteram Dei Patri*. Similiter vinum quod aqu* mixtum in calice fanâificandum proponitur, vere & efTentialiter converti in eum fanguinem, qui per lauceam militis de voluere dominici lateri* i* redemptionem mundi feliciter emanavit. Anathematicamus autem omnes contra haec fauâam ft apoftolicam fidem

* *Myr*xi * I. lif.· lufpwf., «W •II* Mt.C*t. f*rpf*c*i- Ceeler.

——«fuperbe atqae Imrettee fentieotes, & impia terne- A Λ·· «*r fic*b* petftffituie fidei fernenla* fundet— -

MKisn rîwle 8lfnen,ci· Maurtlll, altéra*^* Norme»** Prejaluni t'lnt

··«,. Tum ftatuco edito decretum eft ut ordinandi adverfue Berengorn errorent, ym «».1050. tf Brio epifcopi hanc formulam profiterentur. m confutatae, & Aenea, Vercellit, m Parifiieda*· Je* ve* n Concilia m Jojj. dureta* fniffe net* fuerat.

«fe»«fer<ı*£-&Aî;«Av»'β&> λλχ qat» îm<s*r «ferw, «fer» w>

CONVENTUS EPISCOPORUM

Ad dedicationem ecclefia Moyfliacenfis in Cadurcis» viti. Id. Decernb. anno domini ml xiii.

W <Oyfiact^t tenthl, feed l» Cadurci/ fila*, B AVI ecclrfia dedieatie faSa eft vill. Id. Detentl, an* Cbr/ftt MLXIII. Ad tent convenerunt, Au/tindu/ Aufcenfij artl/epifcoput, & epiftopi fepteue, X**undae LaBarenfie, Guillelaeu/ Convete^fil, Wihlmut Agneeefi/, Heracltue Bigerrenflt, Slept**/ Oleroneyfli, Petree Adurenfii, Dura*»/ Telefane1, far & cotnelli lajee elite eret. Ejtclafu/ Fake epifeeput Cederce^fie, fete fi*oniacue. Sinent* aavsraw aMaawwataa* f»pertft lodieyue ln ecclefia ipfe, lapit fcilicet, cm funt It verjut tuctfl:

Idibus odonis domus ifta dicata Decembris,
Gaudet pontifices hos conveniffe celebres.
Auxius Oftindum, Ladora dedit R.symuo-'·dum,
Convena Guillelmum, direxit Aginna Wilelmum.
Juftit & Heracleum non deelTe Beorra benignum,
Elloreus Stephanum concedit, fic Adura Petrum,
Te Duranne, fuum noflrumque Tolofa patronum.
Refpuitur Fulco Simonis dant jura Cadurco·
Myriades luifris apponens tres duodenis.
Virgineum partum dabat orbi tunc venerandum.
Hanc tibi, Chrifte Deus, rex inftituitClodovcut.
Auxit magnificas poft hunc donis Ludovicus.

G. C. In voce, Myriade/, bis peccavit sudor huius carminis: quod A eam lingulari numero ulurpaverit, cum Myrte/ dicenda fuillet: Bc pro mille fumplerit, cum decem millia fipnificet. Sic ergo peflimum vertum bene interpret·'·: Myriel una annorum, boc eft apud ıî'-ıış, anni mille, lufirlt duodenlr, annis fc hcer fex«-g../ta, appear»/ dc adjiciens /re/ annos, vlrgineum perennl, ld eft, annum virginei partus, debui tunc, A deTignabat. Goillelmus Catellus non intellexit, annuanque putavit ind cari ml x.

C^SYNODUS AMB1ANENSIS

An* 1063. lolita p » cauft Fade·»» Cortejeitf/ eik/lii

GOrbejenfium jura quçdam ufurpaverat Fulco II. Ambiaenfis Epifeopus Hanc ufurpationem fafto iplo profcquutus eft Guido Fuiconis lucceffor datilqae litteris ad eundem abbatem venire juffit ad fuam Ambianenfem Synodum eumque cx morbo fe excufanrem anathemate punivit Qus exinde confequuta funt habes e Gallia chnftiana T. X. pag. >»6j. Hujus Synodi nihil fupereft nifi litters Guidonis quibus Fulco ad eam Synodum invitantur quas hic damus ex eodem opere pag. »87. app.

Liter* Wtdoni/ Antiiennfit Fulco** eileteue Corktyenfe* ed Synodum invitante/.

Cai Oir-t-s. p. «»i. Fulctm Corlej* aliati VF. divl* prafagio fili da flu, mtdefte fapere & fuperfiea devitare.

Q(Joniam ad ecclefiaftics eruditionis utilitatem fyoodales conventus patres legimus inítituifte, decet A nos, qui eorum laboribus licet virtutibus impares fucceifimus, in prxGgnatis veftigiis, prout mundana tempeftas ignoicit, greffus Dinfigere. Qpapropter veftram columbinam fagacitatem noftris ufibus profuturam, fynodo quam III. Nonas Julii celebraturi fumus, vos intercfie invitatum decrevimus. Balduioum vero monachum vobifeum adducere, atque ibidem noftris vifibus prsfcntari curate. Si autem illicitis excuGtionibus oppofitis, prsdiAo concilio vos fubiraxeritis, vinculis anathematis fine dilatione vinciamini. Vale.

CONCILIUM MANTUANUM

Qpo Cadaloos pfendopapa iterum condemnatur, & Alexander a criminibus fibi obiefts expurgatur, defenditur, A abiolviiur: anno ml xiv. tempore Alexandri pap· II.

«fio <<l«br· ucoxlilt. G(Jm Cadalous uhifmaticus Roms condemna tiu fuiftet, illi, qui pattes ipfius tuebantur calumnias novaique turbas creabant Alexandro, objicientes illi quod collate pecunia thronum apoftolicum confceodiflet ·: ut fcilicet hac ratione alios ab Alexandro abriperent, aliofque mutuo inter fe digladiantes hac de re conftituerent, A Gc partes fuas roborarent. Accedebat, E quod a proceribus imperii fan&us AnooColonienfis archiepifeopus, cui eura & adminiftratio imperii demandata fuerat, Romam ablegatas, coram Alexandro pontifice A cardinalibus diceret, per iftam A'exandri eleâlonem privilegiis A juribus regis Germaniae fummaut injuriam illatam, ntpote qux aliter, quam ha&enut confueverat, fine conienfu A au&orirate regis habita fuiftet ·

— — ~Quod *cum* Hildebrafidu* io prefeotia cardina- A
CHRirn *'um tefutalTer , nihilqoe juri* 10 *tie-*
,04|. Aionc Romani pontifici* regi coacefififlet, quod-
P»«,i<,« 'o que illi preteodebant, non ju* at tyrannidem ei-
A.LxÎ'hi.c'e oftendTet.· rogata fanSi Annonis, auQoritate
tpi·*·· i» apoftolica .'ndida eft fynodus in partibus Lom-
0** birdie celebranda apud Mantuam, qua ipfe pon-
ulex, licet illud * dignitate lua alienum foret , eleAionem fuam legitime & jufte faâam oftendere t. Hortatu pontifici* interfuerunt Petrus Damiani OllienGt epifcopus, Anno Colonienfis archiepifcopu*. Ex Hifpania Munio Calagurritanus, Eximius Aucenfis, & Fonuaiu* AIaventis adfuerunt, qui pro reliquia legatione fungebantur. Inter omnes Lombardie epifeopo», etiam ipfe Ca-
'n^omare dalou* · Parmenfis epilcopus & pfeudopontifeR ,
paammA^a iu^u fandi Annonis pnefto fuit. Hi»prslcotibus,
gaait mltll *jtotuto termina extent,* ait cohedio Nicolai Ara-
s·'/·*>"'· gonii, *Alexander papa ab Urbe cum eptjcoptt & cur dinalibut , ad prafixnm locum profpere , domino au xiltxnle , pervenit . Ibi Mem epifcopl Lombardl* cum fall ecdefiarum prijubbac , prtter CaJalounr Parmenfem, quem tdem Cdomcifii adeffe praceperat, qui remordente eoafcientia fe abfentaverat , pariter*
Ahxiadrr *convenerunt. Cum tn fjnado eadem cum epifcopit A-*
Γ«*,Γ* "l<" *rtficimt, caufam elrfhouu fu* tta diferte rationtbui mantfcftu comprobavit , atque fe de omnibul, qu* fibi ab xmuilt maitttofe objefia fuerant, excufevil fvflictenter, adeo quod ep jcopos Lombardi* qui fibi fuerant adverfati. bénévolat reddiderit &]Hbjeflot. Sed.lto itaque per Dei gratiam imperil tf ecclefi* Jcandalo , poli folutionem fynodi , Alexander pat>a fbemam ac <*teri ad propria bilarei redierunt.*
AU» coati· Quod Sigebertus addit, Alexandrum pontificem a crimine iimonie, quod ei imputatum fuerat, fe adhibito juramento expurgaffe, Otto Fnfingenfi» negare videtur .· qui cum agit de ejulmodi accuGtione Romam mifla ab Hcnrico rege, oihil habet de accufatione criminis Grnoni*, quo pofhiatum relerunt Alexandrum: led iptuin regem ejus déliât reum conftitutum affirmat , esque de caufa ejufdem pontificis litteris Romam vocatum.
Cidaioai pitudapipi Et quamquam certo ignoretur , qu» pcft h«c in tynodo gefta fuerint.· tamen hoc omnes affirmant, Cadaloum in eadem condemnatum fuifse. Tra-
poll veniam pci ll am male obih. dunt enim omnes 'criptores ejus temporis, quodD his duobus concdi.s condemnatus militem armaverit, Urbemque aggrefsus, ut Alexandrum a fede Petri exturbaret, contumcliofe ptilfus & vidus f. erit, paucilque poli diebus quam ab Alexandro veniam petnlset, Ai impetrafset , malam mortem ,ncurrerit . Vide epiftolas Alexandri ad Gerva-Junii Re nentem arch epifcopum , & Baronium anno 1004. numero primo & icqtientibus

Oeser vatio P. Antonji Pagi.
ad An. 1064. n. I. & Icq.

Narrat Baroniu» *Cadalium* pl>udo-Param iterum in Cm.ciio Mantuano hoc anno habito condemnatum Initie . *Sc. Alexandrum II.* ;n univerla Ecdelia Pontificem M lunitum.. Vetum *Synodum Mantuanam* , ideoque Jc *Cadoli* Antipapae damnationem pertinere ad annum mtlleltmum icxigetimum feptimum , no» certo docet Landulphu» Junior, teu a SanAo Paulo, qui re» Mediolani teftas litent mandavit . 11 apud Puiicellum in Vita SanA> Analdi Martyris c. }8. narrata morte ejus, qtt;e anno MLXVJ. contigit , ait : De *cajat morte déduit Alexander Papa unde anne /equenli , fcilicet MLXVIL , cum idem Papa iret ed Synodum,* faam MANTUIEsr/e*bravtl , Mediolanum venti. multaque fecitftatuta de ftatu Mediulenenfts populi Cj Cleri* Quare Sigebenus ln Chron. qui hoc tempore Vivebat , & poft tum Naurfarus & Matrineus Parii, in Chron. refte Concilium hoc anno iuo reddidere. Hate Sijeberr verba ad annum M LXVIL Raw* *duobut de Papote loatendentlbui , Mantu* Synodal colfigitur , mediante Annone CoUuieufi A/clnepifcapo , Alexander Je jurejuranda defimogia expargmu I* Side Apeft^'t- fitbrometur , Cadtdut ut fimoaiocal repadmtar .* Batonhrtn, aliolquc decepit Continuator Hermanni ContraAi, nec in Hiftoria, nec in notation* temporum accuratus . ad quod com animum Puricellul laudatu» non advertrflet, videretque Ptolemaeum Lucenfet* in Chron. Concilium Mantuanum memorar* ad annum MLXIX. , exiftimavit Utc totidem Concilia ede in ea nrb* edebiata ; cum tamen vel*x ipfa Ptolomari leAione pateat, eum de eo Concilio Mantuano verba facere , in quo *Cadatur* damnatu* , *& Heurtent* Rex Germaniae Ecclefias reconciliatu*.

Vidit hunc errorem vulgarem Francifcus Maria Florentinius in Comment. Rerum ad Mathildem Comitidam fpeâaotium lib. r. eumque non vulgaribus argumenti* confutavit . Ipfemet enim Alexander Papa in Epiftola ad Gervafium Remenfem Archiep. ordine XII. *Antiqui bofil invidia*, inquit , *Aat!ebriftum per iatquitatn COIO-*
B *ceptionem duorum vircorum agerent di lentibus n mgruentem Homauam Ecdefiam per qwuquennium , nunc callida tergiverfatione, nunc boftih inva/ione opprejfit periculuHr, ut inteftina noftr* fpetialit Ecclefi* negotia, vix poffemut ventilare , nedum longinqua ed plenum extricare . Kerum poft longam tempefiatem , V Crebrae procellae , jereno , nube expulja , Deo jubente, reddito , forenfibuijam occurrere valemue .* Qjiire cum Cadolus anno MLXH. Eccleftr Roman*, vexande initium fecerit , quinquennium illud nonnili anno MLXVIL abfolutum , & tunc Concilium Mantuanum a pontifice indiAum. Praeterea, Baroniu* num. XXXIV. ex Attis a Nicolao Aragonenii colleAis refert, *vix elapfo jpatio uniae anni* Cadolum ad Urbem remealte, a Cencio preieAi filio in caftellum Santti Angeli recepinm fuifie *: In quo loco per daot annor a fidrtibui Pop* Alexandri obfefiui , & calamitatibur mu!tn ajfiiHm , exinde egredi nonpetuit, donec ab eodem Crucio treeentie librie argenti Je redemit,* fubdit idem Nicolaus , qui addit , eum poftea inde occulte difceiTiife ;
Q Leo vero Oflieofis apud Baromum num. XXXV., *turpiirr* , inquit , *cum paucir aufugit, neque ultra huc rediit.* Cadolus erro nonnifi fub finem anni MLXlil. Romam ruriiis agereilu* eft : quod fi ibidem per biennium * Catholicis cbfcilus fuit, hoc anno ad Concilium *Mantuanum* , quo tum Henricus Rex vocavit , venire non potuit , fruftraque laudatu* Nicolaus eum contumacem appellat ; li obfeftus in caftello Sanfti Angeli inde exire non potuit . Infuper ii paucos poft Concilium *Mantuanam* dies Cadolus interiit , id accidit , quando hoc anno tn eodem caftello obfidione cingebatur , ideoque .Il ill s Attis perperam diceretur , *(.adolaxm* poft duos annos inde aufugiffe.

Btroniu* num. II. ut probet Concilium *Mantuanam* ad annum 1064. pertinete, laudat Hermannum Conttattum , quo nomme eju» Continuatotem intelligit ; fed is dr rebus hoc & feqnentibus anms Rome gellis parum edottos fuit, ut eum legenti patebit. Imo idem Continuator varia alia m ineras miiit, qur falfa elle certis documenti* confiât. Citat etiam Baronius Lambertum ad hunc Chrifti annum, qui tradit. *Sonitum Annonem* Colonienfem Archiepifcopum in Italiam dirrttnm quem liquet inde ad *Mantuanam* Concilium perrexilie . At *Aano* bis in Iralitm milflis, anno nempe 1064. , innoque poltea MLXVIL, quo m Lombardiam cum Alexandro Papa & Gotheindo Tulcue Duce piofeAus ei) , ‹Jc toncilio *Mantuano* interimt . l.ambertus ad hunc Chrifti annum de primo Annonis in Italiam adventu verba facit , ut videre eft apud Baromum num. XXIV. Addic Lambertus *verum ubi ipfe* (Ic.Anno) *peraHe legatione regreffue eft in Galliam , Parmenfii epifeopue (* nempe Cadolus) *armata multitudine non modica Lucen/em Epifcopum* (Ic. Alexandrum II Papam) *Sede Apoftolica per vim deturbare aggreffui eH, E contra fautorilui illtur ad arma impigre concarrentrbiai , congrejfio facia eft , multi que hinc & inde vulneribui acceptu corruerunt* . Paucis interpofitts : *Anfelmui tamen , qui ^Alexander , ij virtute militum CT favore prtncipum Sedem obtinuit. Alter τχπ> gift per contumeliam repulfm . tamen* fwoad *Vixit ,*
K. *ch jure juo non cedebat* , &c. Ubi Lambertus uno tenore narrat, quae hoc ftiequenttbus annis contigere ; quod decepit Baronium , qui rr Lamberti verbis laudatis deducit, Concilium Mantuanum in quo Alexander II. verus Ponctirx agnitus , & Cadolus damnatu* , hoc anno congregatum finite , cum tamen, ut mox diximus, que refert Nicolaus Cardinalis Aragonius , cui magbarn fidem habendam tplemet Raromus ceftfer , huic opimoni advertentur. Mifus itaque hoc anno Romam ab Henrico Rege *Sonitui Anno* , ut teftatur etiam Otio Friftngeufis apud Barornum num. XXXIII. *fc* peraA* legatione in Germaniam reverlus efl .' Porro Mantuam ad Mathildem Cornitiiiam pertmoilfe , afn> loco oftendi-

ANNO CHRISTI

A D

U"'>

& AD MANTUANUM CONCILIUM

Pio caufa Schlfmaiis Ecclefi* Roman* tollendi Anno *(prle* 107a. habitum,

D D I T I O.

Sx S»PPL M»li P<1· ·>»>- A»· circii*» *Mantaeus Concili αβα omnia deperierunt, nihil que ejus dedit Labbeut, nifi pauca illa, qua Nicolaus Aragonùu tn Afin Alexandri II. memoriae prodidit. Ea dum Binius In biftorta ejufdem Conci-Ui, quam G Labbeus In Collefhone fua inférait, expendit, mirum efi quam f*pe tn eftnfionem ventatis incurrent. Scribit, Codaleum a Concilio exsmfloratum, militem armaffe, Urbem eppnguaffe, Alexandrum esturbaffe. Nibil cjufmodi Codaient eft aufui, illa enim omnia arma, exercitul, vle ia Urbem G Alexandrum Concilii Mantuani definitionem anxit fere decem pracefferunt, ut la JDtfferiaiione mea dtmonfirajfe me blandior. Villus inconcilio Antipapa, abiit confufui dejeflufque, nec diu poft inglorius G obfcnrus obivit. Hujus igitur Concilii, adeo celebris, hiftoria non fatis accurato betcnfque expqfita, a me quidam, ad cbrouologtam f«ad attinet, non indiligenter, ut arbitror, dsgefta efi in peculiari Differtattone, quam fuptnus dedi. Xeliquai ejufdem circumflantiai bic exhibeo tpfii verbis Benzonti Albenfis, de quo [ape alias dtfium. S^uanquam feriptori huic non fine deleliu fidem ut addicant le/lores moneo, cum Antipape partibus ftverst, & quamquam prafens omnsbns adfuit, multa tamen faUiom fue ingrata filentio tegit. Hac igitur Benzo llb. III.* cap. 26.

*1 r. poft ·◼ Completo fpatio annue revolutionis * incipit Annas iter fux expeditionis, & venit Mantuam cum trecentis falcatis, quem recepit ComitlflaBeatrix fumtibus regifico luxu paratis. Mandaverat autem ipfe jamdudum Alexandro, per Cumber-*tum* Taurineofem epifeopum, ut caula finiende litis jungeretur fibi Mantuae ad celebrandam iynodmn. Rurfus quoque per Vercellenfem Gregorium, cui fe Alexander familiarius credebat, annuntiaverat idem Annas omnia, qua idem Ale render prefeire volebat. Veniens autem gratulabundus & Ictus, arridenti fortune fe indubitan

Hiid«pr«»·d<"' ter dedit. Prandellus * denique, de certisfemper iocertus, domi refedit. Prcterca Domino elefto

• Od«ioo. · legavit ipfe idem Annas, ut quantocius adeffet Parme, atque lotum fuum exercitum dirigeret Manttix; Adijciens quoque: *Domine pater, quare venenm, tu bem mfts, matura ergo, qu* funt opponenda totius ecclefia bofls.* Continuo Dominus eleâus effulis lacrymis fufpexit in calum & dixit: *1» manui tuai, Domine, coimnendo fpirttum meum.* Denique tanta velocitate regrettas Parmam, ut videretur fibi, quod Angelus Domini, qui afportavit Abacuc fuper lacum Babylonie, tranftulillet eum in locum Parmenlis colonie. Congregaris autem'Epifeopis fynodus inchoatur. Baburras Alexander in cathedra collocatur, fit prout valebat, eos de iervitio Dei admonebat. Et cum diu mnltuinque frendens blaterando verba perftrepe-ret, nulluique balbutatiooem ejus iotclligeret, Annas admonuit ette cetfatsdum atque in craflinum refervandum.

xxvii. Pofiquam auicm die mediante complevit Alexander Synodic* adminifirationisofficium, Palatinorum magna comitante caterva, abiit ad fuum hofpitium, Annas Vero afeendens in fanflus R Arium juxta altaj®, capit cum Jacrymis diutius orare. Ad quem accedens Comititfa dixit; *Domine Archiepifcopo, tempos efi refilltonis.* Cui ille: *Prohibet hodiernum edulium dolor cepbaho* paffionis.* Illa quidem, ut ad epulas accederet, devote m-(labat: Ipfe autem in propofito abftineoti« perdurabat. Tandem rogavit eam, quo praeciperet eundis expetere inenlam, pulfifque omnibus fecretam rediret ecclefiam. Et adjecit: *eft fetretum, 0 Domine, quod tibi volo confiteri, poft cujus confejfionem tecum canebo, fi forte hodie aliquid manducabo.* Deinde ex iinprovilo motu, mclmans le, ut ad pedes ejus cadeict, illa opponens brachia contra, precaiur, ne id faceret. Flentibus autem non parum utrilque, fulpitando, fingultiendo, abfterfis lacrymis exorfus eft ipfe. *Ante bocfaerum eitere, fupre quod celebratur fatrifinum corpora & fanguinis Dommi noflrs JeJu Chrifti, triflitiam cordis mei, 0 pitffima domine, confiteor tibi. Et lerrem oftulando,)upplico benignitati tua, quatenus inde mibt digneris largiri medicinum, ne cadam In opprobrium & in baratri ruinam. Non te latet, 0 domina, meum figmentum, atque meorum origo parentum. Luce clariui eft, quod fanfhsi imperator fecundat Henriette me erigens de flercore, fuper altitudines ceterorum procerum pruetfe voluit, mcque fe alterum en tmpeno conflituent, ml pluifacere potuit. Et ege mtfer G peccator feftui Input rapax, rapui filium ejus de finu matris, cum debuifftm me opponere prefumiton hujus crudentatis. Et quoniam ap-Cprobavi promotionem sflius Alexandri, quem In catbedra B. Petri flatucrunf Normaemi. Idcirco inimicatnr mibi tota euri» domini mei regli, iad« appel-1er Jmim G defertor tf infidelis, b nifi ifta correitéré, tanquam hprofu/ elongabor ob ole.* Hec eft *meri mea, fi cadent m infernum reiiqenro gaiaxea. Probe itaque confilium, e bona principi, mifertcerdie, & veritatii amica, ne de vetite confikojudicerls vüet dtves, denegata Lazaro mite.* Comitifia vero hrc audient, ingemuit, & facie pallens toto corpore intremuit, dixitque: O *peter, quieqmd tue fapitnt cogitatio fuper bac re melini [eunt, proferre non débités, y«M non deficiam, fienequ» modo oaffim relevere teem triflitiam.* Tunc Annas ler Ac quater lufpirans ait: O *Demine, Dee G tibi committo. Vide, ne bet alicui diter. Veie tflum Alexandrum ducere ed curiam, & jurabo dit f*ad nuUam patietur injuriam. Et fi de peHe amiciti* inter ifinm tf regem fuerit ferteffe aliquod intervallum, merebitur Colante, G imperabit ferper letem Arcbiepijtopetnm, me entem bebebit fient tepellennm.* Et Comititfa dicit: *Peter fondle: fient vu fiet, nnUnserit, qui tuts decretalibus contredicet.* Tunc Annas pr* gaudio dixit: *Veraciter vocari1 Beatrix, ilttribulattombas cenfiitutir adjutrix G bentfa&rtx. Macrobium^ te faciat egie Sepbee, corii terraque creatrix.*

Et faâa eft dies craftana. Noluit Annas<adiec*p ****11. in conventu (edere cum Alexandro, quia («dium fueram cunflis verba, qu« dicebat blaterando. Tertie vero dici diluenlo, adeft Parmenfit exercitus maxima multitudo, promtiflims perficere juf-

cniusti >o,Π •juftionem Cofonienfis Agrippa . Difeurrena per HMea* Mantuan· urbis armorum horror ingere* Mt formidinem turbis, damant vocibus & tubis. Badacule diabole, quid venifti huc facere. Carbo extiretas, fligia palude tioAus, malediAc foris & initu* Huc audiens Alxander delituit, atque ad fynodum venire diftulit. Ut autem pervenit ad aures Beatricis fonitus ifte, quafi tnorte pneoccu* pata , cecidit in leAulum anguftiata. Hoc audito Aonas ad eam concurrit, qua vifa, ruens io ter* ram velut mortuus fiait. Currunt tales & quales ad trifte fpeâaculnm, ululabat Civitas flebatque Palatium. Mutavit fortuna rerum faciem, labe* faâavit Parmenfium aciem . Poft fpatium unius hora, reverfas io fe Annas & nutu ac flebili voce cœpit dicere: *Eseito foras.* Turba quidem dimifla, feme! dc iterem ofeitavit ipfa. Tunc Archiepifcopus quafi fibilando dixit: O *pnffima domiw, dignare paululum aperire oculos, & refufeita •er tuti fidoles mortuos.* At illa paipebttasfublevavit, vivofque quantnlumcutnqne laetificavit. Io- A cerea nox tenir, atque exceptis puellis alios ***— hofpitium abire coegit. Cum medium fileotium tenerent homines, & animalia cnnfta , reficitur modica forbiunculа. Dormivit parum fohammodo ad unius hors fpatium; deinde eodem cibo re* fucillatur. Cui dixit: O dbanne,/ dec *vis perficere, quod mibi disesftit me tf tt tf regem ttidifts. Ubi enim fuerimus notati nomino atque officio Juda traditoris, adjudicabimur fili» perditionis. Non tfi boc tui juns, fed imperatorii, tf boc drift fieri m fyn»do cum Epifcopis, fui examinant caufam fui tefttbus legitimis.* Quid plura ? Era vicit, quia hunc,*ìohefcando vetitam cfcam* mordere coegit, tlanmque a propoiito cogitationis omnino quievit, rafifqtse crinibus ad curiam rediit. Quod ut co* B goovit rex ejufque curia, indignantur fibi pro communi omnium injuria. Annas autem habens fnnilitudioem Apopompei, capit confpirare adverfus Chriftum domini; quod malum adhuc perdurac: det finem mali, qut eunda regendo & judicando procurat. anno cUR|sn **<4'

(i) CONCILIUM BARCINONENSE,

In quo leges Gothica, quibus Catalani uttbantur plane funt abrogata, anno domini MLxtv. tempore Alexandri papa II.

O·(·A*«· •Mdu. yq» Pifcopi Hiipani , qui Mantuano concilio interfueruntt reverfuri inHiipanias, duxerunt fecum ab Alexandro papa decretum legatum a latere Hugonem cardinalem , cujus auAoritate Barcinone hcc fynodus congregata fuit : in qua leges Gothicas, quibus Catalani utebantur , penitus abrogavit , novafque fanxtt quibus populus haflenus utitur . (Jt autem ritus Gothici , in facris adhiberi foliii, abrogarentur, ab illis obtinere non potuit , nec cogere voluit : cum iidem in concilio Mantuano catholici efte cogniti fuifsent. In eadem fynodo Alexander papa tamquam germanus pontifex eft receptus : Cadalous autem communibus omnium votis eft condemnatus. *Baroniut rd an. rsLtto.* taw. xl ii.

ADDITIO G. C

REm aliter narrat Mariana hl. ix. *blft. cap.». Hxgoncm fcilicet, ante Mantranant concilium,* «MI MLXIV. *ad principes Htfpania firma legatum effeciffe, ut repudiat» Codait», ab Alexandro florent. Addit-* Is legatus, utGotthica precandi ratio abrogaretur, quamvis magno conatu obtinere non potuit. Mifti contra Mantuam in Gallia Cifalpi- D m, ubi de fchifmate conventus epifeoporum habiti funt , epifeopi tres , Munio Calagurritanus , Eximius Aucenfis, Fortunius Alavenfis, Gottbicos libros, quos fecum detulere, pontifici & patribus probarunt , quafi orthodoxos nuIJaquc vitiofos parte.

Quod fi anne MLxtv. *ivit tn Hifponiaut Hngt retent in Alexandri gratiam receptat : bit in eam legatnm fuiffe neceffit eft. Nam tf anno* ml xvj ii. *e» profeffum , aliquot prafuijfe conciliis, tf Romanum in facris ritum, pulfo Gottbico , inftituiffb, ud annum illum fiitndeumt.*

Minue affmtmr Bini», fui poft Baronium ait, loges Gotbicas boc anno pensius abrogatas in Catalans» Jutfft. Eodem enim anno id perfiEum, fee abrogata funi Gottbxa factorum crrtmonsa ox illius gentis fcriptonbus difeimus.

Observatio P. Antonii Pagi
ad an. Cb. 1064. π· β. & i«q*

flugonem Candidum Presbyterum Cardinalem fas Hifpanum legavit' Alexander fl. tum ad tollendum Sehifma , tum «e Divinorum Officiorum ritus Romana ex Diormula conftitneret *i* quod difeimus, tum ex Diagolib. I. Hift. Comit. Barcin. c. *jj*, tum ex Sarita 1.1. c. at. Agmtus fuit ab omnibus ut verus Pontifex Alexander II. & Officium Rom. uti tam decretum *fuerat in Concilio* Jacetano anno MLX1II. coafto receptum in Concilio ab Hmom Legato· Sed contigere hstc omnia anno MLXVUI. tefttbus citatis Auftoeibus , omoibcdqM qui tradunt bee perafta poft Concilium Mantuanum ana» MLXVII. congregatum. Ad bac *SosoBim Ransmius* Aragonum Rex , in Privilegio Abbatia Leirenfis , quod extat apod Sandovallium in Notitia epifeoporum Pampilonenfium ait , *Hngoucm* Cardinalem interfuifle Concilio *tjsirenfi , anno regni fsu fexto* , qui eft annus Chrifti MLXVI11. eui *Surito &* qui Hiflorias fuas veterum Monumentorum fide compotuere , Divinorum Oftiòorum mutationem affignant . Ad eum itaque annum Concilia varia durante ea Legatione in Hifpania habita , revocanda, nec una Hugonis Legatio in duas dividenda , ut perperam CofsartiiM Tom. IX. Concit- pag. sitr. qui cum non advertiflet, *Concilium Mantuamun* ad annum MLXVII. pertinere, & legiffet , *Urgonem* poft illud Concilium in Hifpaniam ab Alexandro II. Legatom mifftrm , unicam Hugonis Legationem in duas diftinguit, altersm, qu· hoc anno cum quo illud Concilium alligat, alteramque , qo· anno MLXVUI. acciderit. Refte tamen vidit Coftartiue *Consilium Bartimsttm fe* , cujus hic meminit Bsronius , fpeftare ad annum MLXVUI. licut *9t Tolo/annm* ac quaedam alia, de quibus

(r) Ifta ad an. ioqo. msnifefto errore revocat Surita, Btroniui, aliique ad an. todq. Melius in poflrema Conciliorum editione Parifienii , ubi ifta aAs dicuntur an. sodt. quod verum efte probavit Didacus in hiftoria Comitum Rarcinoneniium. Errant autem vehementer, qui iftsm Gothicarum legum abrogationem, feu potius additionem ad veterem lrgis codicem , decretam putant in Concilio Ecdeiiaflico. Nulla enim illic mentio auftoritatis Bcclefiafticse. Sane feriptores rerum Hifpaoicarum, & alii quidam, tradunt huic conventui pnsfuifle Hugo■em Caodidum Cardinalem , qui tum Sedis Apoftolic* Legatus erat in his regionibus , eumque penitus abrogaffe *«»·· Gothicas , novafque fanciviffe : quod tnfigniter falfum eft. Faftum id fola Principum auAoritate, cum conulio tamen Magnatum, ftc judicum provinciae. Delendum ergo Concilium illud m tomis Conciliorum . *Bthiiii l. 4. Marta Ui'panix.*

AHNU CHRISTI 104«

-bus eo (Sirifti anno agemus. Barcrwoee/r eo Chriftian-no habitu deaconftrat Diagus laudatus, aitque Ecclenanicorum Officiorum reformatione a Sanftio Munito ejufque Proceribus admifla, HafMir Legatum rum A-quiiioo Sinhi Joannis Pennatenlis Abbate aSanAi» Ba-miro lege Legato ad Ponvficqm m>tfo Romnn perre-xiffe, dc dum per urbem Barcinooenfem tranfiret, ibi per abqoot dies fubflitifle.

Prwerat tunc Conutacui Barcinonenfi Raymundus Be-rengarii hujus nominis primus; far *Petalul dt/eiatur*. Hrc AqpwMdar *Bereugteii nimia clarult pfbitate, & lu-ttr altm Htframu Prtutipet futtr ^agarcnel tantum babuit fManpatum, ut XU. K g/ι H/fen^* (sdeft P efeft Sa-racenorum) *lu- temperi ammatim /I trilutum tanaaam lebuerent. Hlt denique Cmrnt famefifmuifmtm 'niam deterurr^ emam Ugone Cardinall Lc-»*, ac *juli flurimtt MtgauUbut Intra Barcin-um, /upradiBtrum tanpli- V* q/ira/a, *prtpria qu liq/litait jura*, fmr *Ba<cb metre Ujaticat aaacafa-•wai, mandavitgue, at l>t ltiqjhtatteaibui manet ctmita-ta»\sd Barcimmnfit Ctaulatm letperl» regerentur*, in-guitjAuAor Anonymua *de gejtu Ctmitum Barcla*. Videns tus hunc Principem ad ea, quae Alexander II. opta-t, valde prapenfum, de Officio Gothico m eo Prm-patu abrogando cogitavit. Ejus conatum promovit *idalumdtt* Kaymutidi uxor in Francia nata, ubi Offi-um Romanum, *Gallicanum* diftum, in ufu erat, toe-Mtin* mgentis animi, dt cujus res praeclare gaftar m monumentis liifpsnicia pe occurrunt. Legatus itaque Concilium *Barcimne* indixit, cui interfuere Epdcopi flt Abbates Principatus Barcinonenfis, dt in quo, ut te-

ANNO CHRISTI

Alert Diagua laudatus, communi conCrnfu Officium Go-thicum repudiarunt. & juxta facto Can<..ncs decreee *re, ut impaâerusu* CPsct in perpetua contuentia vi-verent, neque, ut ante fadtum fuerat, uxores duce-rent. Sed Concilium iftud, uti iam infatuavimus, anno' MLXV11I. celebratum.

Antequam ei hr»a imponeretur, fubdit Diagus c. jt Saplax Coo.es Conventum Procerum, quem Hilpa-ni *Certe»* vocant, convocavit, ut m eo de legibus Go-thic s, quod jam fa&um fuerat de levibus EcclehUVcis in Concile, neret. Huic adfuere *Huge Legata/8t* Ma-gnates numero XXL quorum conflio *St* aiicnfu Gdex Legum, vulgo vocatus, *Ulatl.I Bartim/tenje/*, qu<> et-lamnum utuntur Catalan!, a Principe condi'us eft ut iquet etiam ex ejus P<«far one, in qua legirur. *Hac funi Uiaeia de curialibu/ upbu/, gml* coisdrtaerarat narre 1« iwsa *patria amni temfore dettuutt* Rsrwaada/ *Bar-cbineneujh vetut Cmue/, & ^ddalmadi/ ejut co-jax. af-fenpmt tf exclamatl-»/ lllorum t/rrn Magnatum, l» de-H.et Ptutii l'lc'ettmltit Gerund*, aliorumque «b-dem no-minatorum, inter quos cuu. nul.us Epicopus compa-reat, Baluxius lib. q. Mareae Hifp. ad annum MLXV1II. reft- concludit, Gothicarum Legum abrogationem, ieu potius Additionem ad veterem legis Codicem, Gftam non efle in Concilio Ecclefiaftico, dsceptumque Pro-nium, aliofque qui eam attribuunt *Hugimi* Legato, cum id laftum fuerit Principis auftont.ee. Fallitur tamen V>r doftiftimu- in eo, quod ait, *Concilium Barcimmea-fe* ex Concllioium ColleAione delendum efle; cum, re-tie Diagu laudato, omnes Scriptores Catalani ejui men-tionem fcccnnt.

W<8»· O-tSS-

CONCILIUM ROMANUM II.

Contra iaceftuoforum' hxrrfim celebratum anno domini mlxv. tempore Alexandri paps IL

!ar«a««fi he.' »«<:« <«l Ι ∆

HOc *temper btertfii lmeflu'»forum a quibufdam jurectufaltu excitata at^ut drfenfa eti*, far: *aufferitate Jufltniaai imperaltrn eadem* ratzPW, yxa m /itccrjSeaifa/,, £rxAt nxaveraader *effe datebant. Impugnavit uxt htrefim pre atterit acerrimut artbodaxu fidei dtfenjar Petntt* Dawtans. Cawfar «jar *fcnptii tolli* pan patfr» ad «aw caw prtwradaw aa^anra/a aM&d/ea apa/ *effet; AUtutt-*'drr papa, Aawa Aanc jjwdaw *tndixii*, m faa raw fra *defenfant illiut bmnjeM deerttum edtdtt, ftad* a Gra/iaaa bu *verba dejcribtiur:* Ad fedem apofto-licam perlata eft qusftio aoviter exorta de gra-dibos confanguinitatis, qoam quidam legum & canonum imperiti excitantes, cofdem propinqui-tatii gradus contra facros canones & ecclefiafti. cum morem numerare nituntur novo & inaudi-to' errore affirmantes, quod germani fratres vel fotores inter fe fint in iecunda generatione, fibi eorum vel fili- in quarta, nepotes vel neptes in fextaЇ talique modo progeniem computantes, flt hujufmodi feato eam gradu terminantes, dicunt, deinceps viros ac mulieres inter fe pofse nuptia-lia jura contrahere. £t ad hujufmodi profanum errorem confirmandum, in argumentum afra munt iaeculares leges, quas Juflinianus imperator promulgavit dc fuccсfftonibus confanguincotum. quibus confiG oftendere moliuntur, fratres in fe-cundo gradu effe numeratos, filios eorum iu quar-to, nepotes in fexto. Sic feriem genealogi ter. minantes, numerationem fanAorum patrum, fic antiquam ecclefias computationem ad nos ufque pêrduâam perverfa quadam calliditate di(lutbare nituntur. Nos vero, Deo annuente, iu fynodo habita in Laterancnfi coofiftorfo * convocatis ad

C<>r· a t au^iiil.

«.A4 &.· .p·· *Md '«.r,'.«· 1·**.

Choc opus epifeopis & ciet icis atque judicibus di-v<rfarotn provinciarum, denique diu ventilatis le-gibus & (acris canonibus, dtftrnâc invenimus, ob aliam atque aliam caufam, alteram legum fieri, aberam canonum computationem. In legibus li-quidera ob nihil aliud ipiorum graduum mentio faâa eft, nifi ut hereditas vel lucccilio ab un« ad alteram perfonam inter confanguineos deferatur. io canonibus vero ob hoc progenies computatur, ut aperte monftretur ufque ad quotam generatio-nem a confanguioeorum fit nuptiis abftiaendutD, <yc. *Bt ia Jbtt fit;* laitier igitur determinatis gra-dibus couUnituinitatis, apoftolica vos auâoritate monemus, fiatres flt filii, nt omnibus fic feriem genealogia computandameffe intimetis, quemad-modum fanâi patres numerandam effe faaxerunt, & antiquus mos ccclefie per longa tempora olim computaffc monllrarar. Nam fi quii pervcrla flt oblimata mante a redo tramite apoftolice fedis deviare voluerit', flt aliter quam nos, in nuptiis celebrandis gradus parentelae numerare contend rit, primum pro fua remetiiate celefti pœna ple-âeiur. poll modum vero gladio perpetui anathe-matis fe novent jugulandum. Datum Rome. *fft.*

Ακ la^peian eja/dem attat cntiht, pntataani. tatmatt tmamunatta faOa »β, at kabetat apad Gra-ttaaaat. Sed if apad lvmtem Caeaatealem tfifct-pamt fai ta fiat faault bapn darait, ncitata Fep-*naatar alia eja/dem argumenti detrela ab eadem leaaadre pantifice data ad dtverfet, aempa ad Mea-palttaaaa* naa, *adfeaetaram eptfcapam aliud, aliud eufuper ad epiftapm Bafileenjem, aliud etiam ad e-piftapmm Areftuum, quibat tnitligat futfli* etdam *pauhfiti infitit pluntmtm labaraudarn.*

Ire p.» ea. !^. h, tptptia^

CON-

cĪaĪsti ı·4|. CHRISTI

CONCILIUM ROMANUM III.

Quo iidem inceftuofi heretici excommunicantur, anno domini MLXV. iub Alexandro papa IL

Chucikî· In. Ctflas AJrxMdrs pap* «dmasù:· , dr yas *pratedenti tanctha,* urns *Jeficertt: égal illi fait eodem* mm *banc ftcaadnm tn etnemdem ncoflaeforam caxfa fjnodam congregare, In* para *mere incefaofot& bnreticot pertinace/ excemaeanicatione percelleret : fed ,* ÇMîd *djla/t Petnu Daaotani, id ttiaat fintfrafla. Nam arte diaboli cenginttnafii animn tncefinoferam ce»jagam , nail» timore nlerna damnationi/ ab tnvtcna d/veili potaerant. Tefiatxr id çaidem* ip *fe Petrat Daminnl , dam* is *libelle* de *cntemptnjn <ah dr bit agent ifia dx.lt :* Ecce infupcr hoc anno , ficut noftis, per Roman* (edit antiflitem bit congregatum eft fynodale concilium, ubi denuo omoct inceftuofi , juxta canonum decreta , ccclefiaftica funt communicatione privati . Sed nuit ex tot millibus hominum, Celtem unum vicit ab infaufli Roderis abomination* divullum ? Immo ne profundiori ipGus calamitatis sMorberetur hiatu, quis cotum poft haec cedefi» limen terere deflitit? aut quis iniuper ifta confiderent, eb eorum fe familiaritate removit? In omnes itaque letalis leprae contagium ferpit: quu nimirum omnes cotum complices apoftolice cxcemmunicationis nexus adflringit . Enim vero quifquis conjugalis profapiz titulis infignitur : quitquis male blandientis form· fuavi venuftate mulcetur, praefertim fi largioris fubftantic dotibus affluit, rei fuccrefcentis (obolis indoles fpem fibi future pofteritatir infundit; confultius judicat a Deo tnaoitefte recedere , quam adeo lucrofi matrimonii glutinum difgregare. Si vero his contraria evenerint , atque uxorie calamitatis incommoditate percellatur, ipfe vir falle confanguinitatis lineam texit, & inaudita proavorum nomina per multa argumenta confingit; atque fimul quofdam inhu jus allegationis teflimonium advocat, quos tamen "per vite terminum lublatos e medio non ignorat . Is itaque fibimet accufatot & reus crimen impingit, fcelus exaggerat, atque adminiculum , quo cx tam periculofo naufragio enatare pofTit , inquirit. *Hac Petra/: figatfican/, aitad adbac neniam ea Ini enn; tata videlicet nannalli legitime copalati , prateata fifla cenfangninitatit, folationem* 4 *nexa matrimonii pracararent ,* yao/ *tntli conjagii perniteret , cam tn mala plantat qaa non patavelant impegiffent,*

CONCILIUM ÆDUENSE,

Apud Auguftodunum, in quo dux Burgundic Robertus Aganoni epifeopo, & aliis, Hugonis abbatis Cluniacenfis opera pacatus, anno Chrifti circiter MLXV.

DE *boc epi/ceperam conventa, rebafoete In eo gefiit , Hago manatbat Clamacnfit tn vita S. Hagoni/ abbati/ fcnbtt bu verbi/ .* Dux , *inqnit,* Burgundic Rotbertus Haganooem Æduorum epil copum nimia iofcftatione gravabat, variifque pre· donum incurfibus paflim Borgundta laborabat. Eapropter epifcopi, Gaufredus Lugdunenlis , Hugo Btfuntinenfis, Acbardus Cabilonenfis , & Drogo Matifcenfis, Æduam convenerunt, nugniquepatrem confiiii Hugonem Cluniacenfem abbatem renire rogaverunt. Aderat illullrium cooioia multitudo virorum, populas confluebat infinitus , pro pace fupplicans indefeflis clamoribus. Adveniens ipfe dux, immo tyrannus, Æduam intravit: fed faftu maligno intereſſe conventui recufavit . At pater Hugo fervore caritatis concitus, tyrannum adiit: quem vehementer increpans, cunftis mirantibus tanquatn ovem mitiflimam fecum adduxit . Epifcopis autem fupplicantibus , ut pater Hugo pro pace agenda loqueretur, turbis undique con. ticemibus, *Cc ex ejus* ore pendentibus , fic ait ; Qui pacem querunt , qui Deum diligunt , nos audiant , nobifcum agant. Qui vero filius pacis non eft, qui non ex Deo , fed adverfarius eft, huic ex parte omnipotentis praecipio, ut a nobis exeat , & operi divino non noceat . Vix difta compleverat , cum ecce quidam flatura procerus, facie truculentus, multis cum lequentibus egreffus difparnit. Nun fuit in nnta multitudine hominum, qui aliquem noflee egredientium : mirabantur finguli ; ftupebant univerfi . Querentibus invicem fuper his , non erat aliud rcfpoodere , nifi interdicente fanfto demones vifibiliter exiiffe, cgreffofque de turbis, fimul cvaouifTe . His ita depulfis, tantam mox predicatio fanfti efficaciam habuit; ut eo jubente dux ipfe-fiti mortem filii interfeftoribus condonarer, & ecclefia pacem reciperet.

Nota Gaia. Cossλat ii S. J.

Concilium hoc neque haberi potuit ante annum MIX. cum Drogonis Matilconenfia *epifcopi* qui interfuit, decedor VVantherici» adhuc oominecur epifeopus Mat'icoDnenli» in illius aiiftrumcntia fi Galli* Chriftian* credimus: in qaa *dt* refertur, Drogooem ordinatum elle anno MXIII. Neque rejici pocell, polt ann. MXXUI· cum Achirdus Cabdoncafis epifeopus, obierit ante hunc annum . Immo vero neque poft annum MLXX. cum eo anno archiepifcopus Lugdunenlis effet , non Gaufredus. led Humbertos, ut intelliges ex concilioCabilonenle ad illum annum. Male ergo alii anno MLV. alii MLXXII· celebratum aflerunt . Ego circiter annum MLXV. conftituo , quo (edebant epueopi omnes , qui hic nominantur . Suus içitur in Gallia Chriftiana locus efle Gauiredo debet inter archiepifcopo» Lugdunenfes, ante Humbertum. Cum enim anno MLXXVII. feceflent Humbertus In monafterium ; fi ei tuccefliflet Gaufredus , non potuiftet huic intereſſe concilio , quod ance ann. MLXX. celebsatum efle oportet.

CONCILIUM HELEN ENSE,

In prato Tulugienfi, la quo treuga & pax confirmata anno Chrifti circiter mexv

Editum ca tabultrio regio BarcinonenG * Stephano Baluiio V. Cl. ad librunr. iv. operis da Concjrd. 'aierd. Be imper.

HÆc eft treuga & pax confirmata ab archiepiicopo Njrbontnli domno Guitredo, & a Berengano Gerundenfr epifeopo , & a domno Raymundo Hefencnfi epifeopo, & a comitibus Ruftilionenftum, domno fcilicet Gauxtredo, & a Guilaberto filio ejus, & a domno Poncio Impuritanenti comite , & a domno Guillelmo Bifuldunenfium comité, fit a domno Raymundo Ceritanenfiuin comite , & a domno Gauzbeno vicecomite de Caftronovo, cum carters magnatibus Hclenenfis epifeopatus, >n Tulugienfi ;rato , quod eft in comitatu Koflilionis.

Continueront namque ptzdidi pontifices cum confenlu crterorum nubilium , ut m comitatu Ruifilioneofi, vel Confiuentano, vel Valhfpiricnfi , ullus homo ecdefiam non infringat , neque cimeteria, vel facrana, xxx. paffuum ecclefiaftieorum in circuitu uniufcujufque ecclrfi* , nifi e pifeopus propter hominem excommunicatum , aut propter fuum cenfiitn. Si vero aliquis homo aliter infregerit ecdefiam, vel fpatium xxx. pafTuum ipfius ecclefi* in predido epiicopatu Helenenfi : qu.dqtsid ei commilerit , emendet ut jnfium fuerit ipfi hommi cui inju<iam fcceut ; dc ecclefi·» in qua fecerit , fattslacut legalüer : fic infuper compofitionem facrilegii Hdcnenfi componat epifeopo.

Ecdefias vero illas ubi cadra fuerint confiruâa, five ubi fures vel rapaces congregaverint furta, vel przdam, vel malefaâa , tamdiu potuerunt eas jam didi epiicopi in defenfiene przfcript* pacis, quouique querimonia prtdidarum ecclefiarom deteratur Helenenfi epifeopo ; fit ejus judicio aut jufte emendetur quod in ipfis ecdefiis commiffum fuerit , aut ab eodem epifeopo rpiae ecclefiz a defenfione pizhbatz pacis Icparcoturlidcm epifeopi rtxfati conftituerunt, ut in jam difto epifeopatu Hdcnenfi nullus violente· infringat dominicaturas canonicorum vel monafleriornm, neque aliquid rapiat inde.

Clericum vero arma non ferentem, vel monaehum, vel (anâimonialem, ftve viduam , nemo apprehendat, nec illis aliquid injuria inferat.

Villanum , neque Villanam, nemo apprehendat, mft propter culpam quam ipfe Viilanus vel Villana fecerint . Et fi eos apprehendent , non difttmgat nifi per diredum.

Et ut ptzdain nemo faciat in jam diâo epifeopatu de equabus , vel pullis , ftve mulis earum, Ztatis unius anni: neque de bobus, neque de vaccis, five vitulis earum ; neque de aftnis , vel aftnabus, ftve pullis earum neque de ovibus, arietibus, hircu, capris, five earum fœtibns.

Manfiones Villanorujji nemo incendat , neque c.ertat .

Terras in contentione pofitas nullus Villanus laboret , poftquam commonitus firent ab eo in quo juftitia placiti non remanient . Si vero ter commonitus poflea ibi laboraverit, fic propterea damnum acceperit , non requiratur pro pace fraâa.

Si quis autem fidejuflor extiterit, fi fidem non portaverit , de fuo proprio pignorciur , nec pro pace frada habeatur Si quis autem przdidam trevam & pacem infregerit, fimpla tantum compolitione emendet illi cui infregent infra priesos xv. dies. Si vero infra primos xv. dies fimpliciter Aon emendaverit, compofitionem mali quod intulit m duplo componat.- ita ut medietatem tibus duplz compofitionis habeat queteiator ; & altciam medietaicin habeat epifeopus, dc iple comes, qui adjutor fuerit eidem epilcopo ad hanc jtilhtiam faciendam .

Si quis autem przdidam pacem vel trevam ' , ' '"P tf mde juftitiam tacere noluerit , infra xv. dies,'" quod querelator fuam querelam prefentaverir ante epifcopum, & ejufdem clericos, ac comitem : ipfe malefactor & confiiiatores & adjutores ejus ' emendare noluerint , egrediantur a treva & pace , & malum quod propter hoc illatum fuerit es, non requiratur pro pace vel treva fraâa. Et ii malefactor & adjutores ejus poflea jam diâo querelanti ullum malum icceruit intra trevam , emendet pro trees fic pace fraâa.

hem przdidi epifeopi firmaverunt trevam domini; videlicet ut cmni tempore teneatur ab omnibus Chriftiams , ab occatu folis quart* teri* , id eft, Merchoris die, ufque ad ortum Solis fecund* feri*, id eft, Lums die. Item continuatim teneatur a prima die adventus domini nique ad oâavas epiphani* Domini quando fcftivitas fanâi Hiiarij agitur . Item fimiltter continuatim teneatur a die Lunis qu* antecedit caput jejunn , ufque ad diem Lunis oui eft primus poft diem Dominicam oâavarum Pentecoften: filtres feftivitates fanâ* Maris , cum fuis vigiliis : fic nativitatem fanâi Joannis, cum fua vigilia · fic feftivitatem fanâorum Jufti fic Paftoris, fic Abdon fic Sennen , fie fanâi Felicis , fic fandi Genefii , fie fanâi Natani , fie fanâi Laurentii , fie fanât Michaelis, fit feftivitatem omnium Sanâorum fie fanâi Martini : & duç feftivitates fanâ* crucis cathedra fanâi Petri, fie feftivnatem fanj^fti Enneftì , que eft xii. KaL Septembr. fic decollationem fanâi Joannis Baptift*. cum vigiliis, fit cum omnibus noâibus jam diâarnm feftivitatum ; fic omnes dies fie nodes quatuor temporum. Si qms autem infra hanc prcdiâam trevam domini aliquod malum alicui fecerit, in duplum ei componat : fic poflea per judicium aquz frigid* irevam domini in fede * fanâ* Eulali* emendet.

Si quis autem infra hanc trevam hominem occiderit fine aliquo cafu , ex confenfu omnium Chriftianorum diffinitum eft, ut omnibus diebus site fua exilio damnetur: fi autem cum csfuferit, egrediatur tamen a terra ufque ad ' tetem. mum quem epifeopus vel canonici exiftimaverint effe imponendum.

Si quis autem infra hanc trevam fe miferit in * aguit, vel ipfum aguet (labiliter pio morte vel apprehenfione alicuius horn ius , aut pro apprebenfione alterius caftelh , fic tamen (i hoc agere non potuerit : fimiliter emendet ad judiciumepi(copi fit canonicorum ejus ipfam trevam domini, ficut faceret ft fcciffet qund agere tentavit .

ci»i"sn ,*<∎ Item prohibuerunt ne in terminibus hi», con- «unatis trevis, videlicet tempore Adventus Domini, feu Quadragefimc, nullos cartrum vel munitionem cdificare prsfumat, nifi xv. diebus ante continuatas prcdiâas trevas hoc inchoaverit.

De pratdiAa autem ireva, vel pace, querela ad epifcopum, vel ad ejus canonicos, Ieu fatigatio omni tempore fiat: & ficut fupenu* icriptum efi io pace de ecelefiis, ita fiat. Et ipfi in quibus epifeopus vel canonici prrdidi fe fatigaverint de direptione prefat® pacis vel trevs domini, fi- ve fidejufloree, vel bofiatici pro pace vel treva domini, & maland fidem inde portante* epifcopo vel canonicis ejnfdem fedi*. excommunicentur ab epifcopo vel a canonicis ejufdem fedi*, cum prote&oribos & adjuvantibus fe. Quandiu (e con teodenat ficut infianores pacis vel trev® domini, ipfi & rea eorum non habeantur in pace & treva domini.

Nota G. C.

Synodi lacu* m Helenenfi epiicopatu, ubi extat bodieque, ut Baltuiu* admonuit, oppidulum quod *Tnln-* vocant 1 baud procul Perpiniano. Cat, autrui de irma» Helmenfi* parochi® dilciplina in hoc concilio fit a<tam: Hdenenfe in prato Tolugienfi eo jure modoque appellavi, quo Sirmondu* nolle* Majalooenie apud Juncari**, & hujuimodi alia·

A tempore vt.v ulla, nifi ex epifeoporum qui inter- fuerunt, «tare, capi etrnjeAura poteft. Helenesdem epifcopom iuiffe R»ymundum anno ιαχv. confiât: cum eo anno, uc Sammarthani reterunt in Gallia Chrtftiana, ecclefi® fu® poitertiones aliqua* aequifiiffe repeti*. tur. Eodem anno, Λ prateritis ac consequentibus Nirbonenli ecclefi® VVifredu*, Gerundenfi Berengariu* ejus fiater, prwtuit. Igitur circiter annum illum, qoo tres illos fimul epifcopo* finde certum eft, coHocandum hoc concilium potavi. | I—, ANNO CHRISTI ..*>

Caererum quadrare in annum mxl v. cui attributum fuerat, nullo modo poteft. Nam eo anno Helenenfis epifeopus erat Betenganu*, quod cum ex multis alii* conflat, tttm ex a&a ipfi* conventus in ecclefia S-.Mt· chaeli* Fluvianenfi*, ex quibus argumentum ducebatur, tunc Helenenfem epifcopum fuiffe Petrum, atque hac il> parte concilii hujus conttxtum emendandum effe. Nam in illo conventu, Petri quidem epifcopi nomen legitur, epifeopatus nomine fuppreffb.; fed.legere pergen- B fi n«,m occurrit dderte «c «omioatim expceffu* Berengaaius Helenenfi*. Sedem autem illam non trouit Petrus, nifi anno m). ut in notitia HcleneoGum epilcoporum perbibetur.

Eodem argument? conficitur, juramentum Gauifredi comiti* Petro epifcopo Helenenfi faAum, quod concilii hujus extremum occupat locum in editione Balutiana, ad hanc fynodum non pertinere.

Aha eft in eodem loco habita fjrnodos Helenenfi*, quam huc refervatam tanquam hac noftra pofleriorem, ut titulus pneferebat. Verum cum eam propius, uti mox edendam, infpexianimadverti faperioria effe temporis, quippe cui prrfuerit Aufonenfi» epifeopus Oliva, qui anno mxl v. obiit. Eam itaque refeci in appendicero.

«€&· >«O·$> <<· h§&· -es· ·β9·

gy CONSTANTI NOPOLITANUM CONCILIUM

Jitut Xipbtiiat Anno Mundtno 6574· Jxd. *W· Chrifti 1066. blhitntn.*

JOANNIS XIPHILINi. C — IΩANNOT TOT ΞIΦIΛΓNOT.

Sejp* Manii ΛppTo® 11. — *Dt [ptnfthbui.* — Πi } μηKAΊXi.

I»b 111 p. MEnfit Aprilis dic XXVI. feria quarta, in- diâione quarta, *anno* VIC13l^) LXXVI. pfriidenie Joanne, fanfiifiimo domino nolho λ univerfali patriarcha, ad dexteram carethumeniorum pariem; adfidentibus ei lancliiTimis metropolitan's, Ccfarienfi, Ephefino, Heraclienfi, Ancyrano, Cyticeno, Cbakedoncnfi, Sebafiienfi, Gangreno, Philippenfi, Hierapoli· D tsno, Cotyaii, Mitylenseo, Chooenfi, Nacolinenfi; & Aichiepifcopis, Marone®, Proeconefi, Garellx, Lemni, Bofpori, Gotti®, Herculano: quum ad extremum vemiTcnt etiam Amafenus, Melitenicus, Claudiopolitanus, Iconienfis, Hidtuntious.

Quamvis evidenter & expreffis verbis in fy-E nodali tomo promulgaro a clariflimo patriarcha, domino Siiinnio, de prohibitis & inCeüis nuptiis, nihil dc iponfalibu* quoque fit com- V D prehenfuin: tamen quum jus * civile patris atque filii fponfam, filio vel patri omnino conjungi propterea retet, quod illa novercar locum habeatf bate nurus, licet nupti® fequutc non fini: idemque valeat in fponfa filii adoptivi, licet adoptio foluta fit, ut eam pater adoptivus uxorem accipere nequeat; veluti nurum & filii fui conjugem; quum obtinuerit denique in hunc ufque diem, ut qui virginem fibi deiponderit, eamque vel morte amiferit, vel repu» dio, vel confenfu, pmnarumque legitimarum pmftatiooc, ac deinde duxerit aliam, neque

MHh' A'«vz»/p> X r. *ήμιρχ I. hntyui· fft>K 3.* ΓτΒi cq>oj. qppexadfl/^ui *luemnt* Ti *αφMirùi* vαόv Sfrxόrn <* *niut/jfyitxi παξιαιρ-* ce r»t~i ιιξ/βΓi μιρiΐπ ÎJJ , o-o-
ytitie^otruy (uinl *tavtfpvnmv* μ^oχvλ/X^ * *Kxta-apeïai, n E'qjtcre, 1» H'peaAfitK, ri* A'y- *χυρχi* XatAjOfJe*·*, *ri Σιβχ-* r*éaç, t· Γ«»/>βi, tJ *Φιλi»rw*, r? I'f/Mrr/-λ/vc, ri Ker^tisv, *ri Mιτvλαü I* τϊ Xatysîr, t» NxxaAséac* (B ap^rfx/e-xoxwv, t? M®p«W*rc, tà Προ/χβPiβ·», T8 Γφ'Mι, τβ Λ»μτ», τβBoσ- *χopu,* π* ΓoO/ac, τΐ *H'paχλι^** »λ·5βvπ*v iÇ ὀ ὑτιpμ, *τü A'μαo'iîχi, τü* MrArrtwii > τi λ«o· l/evoAroif. ri I'aoyie, £ *η Ύiρηη* ·

E/' μι» ·ροiηλ·* χ«ηi(As^/vjer nJ «χη-Ocir/ rtuioâ/xfj *ήμρ tag? ri χύΐΐiμ» τχξιάp** χβ, χι«μ Σ/σιη/ti, *txt* ηϊ *χηχiλυi#·»* xj βθ»-μι'αιv ^<αμ*»v, i/*<λ>ι·TB/, χ^ *rlf μyτiΓΗχ* α>λ' ι'χη >C Wui τβ *vttrpii* μηivια, * xj *rlui* τβ αΐιλφβ, xwXJm *rarmnuw I* * roAmxe'ç »·μ#^. nJ *lit*«S Λ · tJ *«3iλφ(5* *· jVV · rg»«re ()S^ *μχτρuïΛl πiζιv , rliù 3t vîμφ»ζ, ό* ^•βiμφ* *μη ri* suis» J" *G ini rnfpnt'* ris τβ *ml, mJ* » * Od'AsWK *λι>9η^* μ>| · *δiιuαμ^iiβ* τβ (ÿrre «rrpèç *nürlui λκiüv f vύμ-* φ(ιυ, xj τ» ij/x *uti ^χμιτiuù" txpxtyrt St* >Ç *μî- W* τi« w μ«iτ4·ΛiμÎ#·v x»pàu, w i ^atveTy *nullui βηηββλivη,* η · ·i*·

'teniret, £* ^perifiae mtn^abpr, «tjpmi /.Afocerdos, neque diaconus eut fitbdiacomtr ordi-

CHMWTI » f* fuletbet itpiet ImÎxow, vanl/exasev ^ctpamvtônt, itpttpm IχλβIH Key Çtffyetr »i·ζ« iÇ vaï y ψM> ptrtmurr, χέ- rji rf hixpire ttptmrp euaaAs, τi xperêtr thf x«vtuv ^ÇJ ebfpiwt » μ4 pire» a* ytp& iÇ itpeKeyh * φ^β<τ« yfl1tMtr, χ·λώ- àtu η x^ άΟiβ'μ·)' l» etutiK^typ» hepi(ttitu. i>Ki eh pntitie x«nt «i* tiper nnbjuet yi- p9* li h attyTK-tu, Oœfrp U, ü tr>p« rp4- *μ * l^λiλMτvι, μχ ΰξ·· Het* binpet tap·' nivw rfi x«ni rlui eityypÎHKt lwtqjty!* ailfS •PtttiTv, cJ^ ik furies vih/pe yinnt Γβμ·9 i ««r» /ÎM·» τσ« rpéaet ti ibiptta v«pe«e^tnu,1 rw/itnbei n x«n> n» teptpee yipet repas iymrpSfttr, x θ^·κ »<hji n rtwaM«T^« jrlw nuteititnr mXxûstt n xJ ·λικ tutbieetbfU · 1>K tepiut pmititts τi yip» ηξη n xJ xm>r«r«v T^htn. 2i« tùw yif t, areriuat iri» Xàbet m!luv ex ïξίπι», β>λ' hi juÿi ?Çà ibtpiw »·- ptht itefj^tntt Mmir, «i C#9e η <ανβ>A«^μ« tepeti iaphifenr, tetrii» iteortitbet xx tfyitr. ti if ipwtfHew iÇ repipta, imp yipets, ei tenet imitiemtt a fjty» turiet ïχλβMτ/ txc ÿiUMtrxôf ni tipmtvi, tw itipai xtpjiciaer®t t! Ü Ÿuf ftirlat rî eripdt, tm yiireatr eiepipepyic ü xipal^. aru xJ tb7î prnccmic, τi< λiτβoi eperip» cavrfat- μ^χi, αρ4χλον ii è premier rvrxeéjugvQ* $ xerü r^MV <^λov»μ^υ·", ύη tripte» èyeyipt- » » llyepesn iii, <; îai nu κ r ttys οκμ«·3χτπ>ι'π iζ tiet. tn ii tuhe vém* t£ ixi ÎÇJ . «n twnt h' henpet ahtttf a' rëpet xpanFr x«» n7« répett xjr rets ttipett «v- ttiïbiypeei 9(ηiζ·η. btappéiip tet'nut ére- oenéprbe, ere G ettt «ponmt» hi Φ raAc» etxôr repete, x «'»· 5hw xararssv, if h· rù Λλ»θÛ*T®- eujueitxê w'mb, i «aô tripe ri vtf) rptyepieç ruveitxên êpe C βMiληΰ btexhpe· — r^*, f*i ytip» netrtHtet κηύλνηι, n» suint kJ •ttwrin* ht φ pmàw τia' χκ'λυστν * ceepptiimv t- ^mv. μ»i<2* «*a< yip» η «i pmifies ittiçe- pu t fit ffhejrr tb Οψ/τi xJ ippvfj^x.

nari poffit, quafi qui lecuodas contraxiffe oapuaa reputetur: viium ett nunc quoque me* diocriuti ooftr*, totiqoe ianAi&mc fynodo praienti, valero in omnibus iocefiis prohibitii- que nuptiis debere, ut 000 modo ü nupiic fa- ensque preces intcrccflerint, ejuimodi contra» âus prohibeatur, & illicitus adpelletur, fed A fi (poufalta lecuodom legem peraâa fint, nuptiis non impletis, fed morte, vel alio modo fohi- tis, nefas fit alterutri barum perforant m ,jun- &a fibi per cognationem perlooe, cojus cauia nuptiarum nalcitur impedimentum, vel alio Ïuodam modo ioceflus admittitur, copularijn- o legibufque comprobato nuitrimonio, rie»e per facros canones concraâus hic vel conjugium nuncupetur, aut ullo modo fubfidat, quum le- gitima fponfalia matrimonii Jocum & conditio- nem obtineant. Nem propterea nec abfqnc po- nis b*c diflblvere licet, quum de inceftis *re- gula juris definita, ubi cootraâus legibus io- terdiâus fit, non licere neuam ex gere. Iniis autem, que jure legibufque valent, quemad- modum m nuptus, poena perfolvuntor: ot lu- crum vir coofequatur, fi quidem per cau&nn mulieris repudium mittatur, fio culpa viri.lu» crem mu|,er luferat. Sic & m fponblibui, fi- quidem cum poena confillat eorum difiblutio, memfcitiibmum eft, eum, qoi fponlaliu con- «·»·<, & fecundum leges ddblvit, alia deiti- CeP* u«ore d«·*4 · digamum effe, atque ita nunc, A in pottcrum nominatum iri, A tutu- rum. Idem vero A tn feminis omnino locum habebit, quum eadem in utroque fexu tam in nirp iis. quam ceteris cootraâibus obtinere, le- ges fanciant. Itaque diferte pronuntiamus, quai A qualefcumqoe perfonas per jura civilia, vel facros canones, vel indicatum fyoodalem to- mum, vel aliam de tertiis nuptiis fynodaletu pariter A imperatoriam fanâionem, a conlbi- lio matrimoniali arceantur: eafdem A io fpon- falibus prohibitionem maniMiffimam habere, nec ullum efle nuptiarum A fponlaliuni dfieri- tncn in hoc, ut licite juficque contrahantur.

chrusπ

c. 0* <p,,i

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΤ' ΒΟΤΑΝΕΓΑΤΟΤ.

XptxreCa»·», hnvpïr nt rtuia&xsk * «re<>a«NÇ, ait Ttf} rùr «btpitw ypipuet « tîc prarelcc, yfimtfÿtet ,Ti Γ·*»· τi ttyttnre et'w ffytx» *ατ<μiρχχ τi Λφιλîκi, S béret·· ietCpefi^bx Tf tvi^Îf i ύβΛηηyι^φ· TtpvriCeVM* λ^·*.

TO' nwç ptyittti nS» itetxhfa» θ«» «m w ip^et, λ»>·- ba*· G eeaii imeftiw- tt. en» infiytbttt -ri patret nie ^κτημ/· vm», eîie(Jlp hecmt9 Ç ώ »μφ»βύ^·μ^ι. ei ii ni» pepiitte Ifyen nie h Ofit f nS» ·»θμi- «w iit M9 * h rén» muieyinrtt etc tie fit'er tnufync axetepift yhmtt τi «m · nXAjj pe)9M h rie lin hitperhc x, wacrf- ξ*< · yip^t · >·**« ›ç pi ix &tè χ·βΖ^/4χ·" tirxtp ipe^* β>λi·

NICEPHORI BOTANIATÆ.

*Aerte hdlt tvtfirreeu * iartla [rMit, it · tncefln eMptm <*»» (ρ·λi·M·ι, feHefttk Jten- XipWmu, failijuut (T mtvtrfeliμ/η·(T· «U, p»d csrjar flMTMnv «cctaG· faijt&rn bttt fcnftem aanae hih fwt Mum.*

a« <i«cs«ca iu> <,<··<· ^,,7* **

Sr in nuKîmù Wmlniftratioaibue Dcatn imerrenire, dirino A ûpieoti verbo coofir. matur, atque ite perfici rte maximar, on ge- runtur, oovimuaomoci, minimeqocdtmitan>«. Jam ú qxtdcm ex maximis Dei operibusetiani visa botninum eft, & eorumdem tam procrea» tio.mam in hanc vitam merenteumm ab ip- fins difpeniatiotie pcedet: multo magia ex ejui- dem tea cura, tum mandato conjugium egoo- icirnr, quod legibns licitam fit, noca Deore- jeftnm; quemadmodum & alienum, & pags-

ib· ph »>

V»» a num

■" " " wnum eft, quod ab ipfiui mandato recedit atque fcHe^STI ^'juog,tt,r· Si eoim ipfe tam diierte rem ex- ,h«. pofuit, ac pronuntiavit; a Deoconjunaor, per homines foparari non debere, ficut evangehra divtnaque vox illa prodidit : quis neget lecundnm ipiiuj voluntatem incertas nuptias prohiberi, deque (ementia ejufdem illas habere locum, qux juxta (aeros ÿ. ecclefiafticos canones mutuo confeniu comrahuniur, & non prohibentur? aut fi quis contumaciter ea reijciat, quas de herarum & (ynodalium legum praeiiripto & jui-(u optimo geruntur, non >d palam luerit adveriau Deo, & ab eo deficere? Verum enim vero ne quis na furiofus fit, adeoque de potcftate exeat, ut in manus majoris dc omni exceptione (uperioris judicis , adverfando" et , quod bonum eft , & ad malum declinanda , incidere velit, Itaque fi cunftos divina lex & fynodabr , etiam invitos ad meliora traducit , ne per (aeram iynodi fentemiam excludantur : multo m.ig'S operat pretium eft una cum iuifragio iynodali, & pontificali principem iplum suoque decernere, qu.ilique le przberc lociun & adlertorem in iis, quz przclare a fandiiiirms, & divimilimis pontificibus, ipioque lanâiifimo patriarcha decreta (unt, & rede conthtuta. Quoniam ergo per fententiam fynodakm Aprili menfe praeterit» indidione quarta promulgatam a felicis memoriz patrarcha, domino Joanne Xtphtlino, & a fanditlimn nrutropolitams & arcbiepilcopis, quotquot id temporis ad urbem imperatricem erant , majcltas tnea didicit, in ea fynodo de incertis nuptus e(Te cognitum, quonam ûilicet paâo prohibiez nupiiz fecundum (aeros canones atque leges inhiberi debeant, & qui vcilfim ex locum habere, quz fecundum leges fiunt , nec (ynodi judicio vetantur: atque hoc nomine majeflan mer lug geftum eft , ut ab ea tale decretum confirmetur , ne ab aliquo torte vel metu , vel dolo malo, vel alio quodam modo non laudabili reinodatur : quum cjiifmodt res divina fit & pia , preces oblatas exaudivit , & auftoritate principali placentia Deo corroboravit, eaque propter facrz fanâz fynodo quoqnecompr ›¹"-ta; ut ne reâe ohm fada, de novo male (ub vertantur; neve loco moveantur immota, profanaque (ut ita dixerim-| fiant. Sanet enim majeftas mei per hoc aurez bull» kripttim, ut faâum illud a patriarcha pariter & fynodo decretum, firmum ratumque fit, necqudquam id vel nudo vetbo in dubium audeat revoc?re, ac refeindere. Nam qui huic lacrzlynodalique lententiz advertatur, mox ipfo fa&o fidei noli iz gubernacula fubvertit, & anathematis faftus eft reus, abdicatufquea magna ecclefia removetur , velut inhumanus & confceleratus, qui &. canonibus adverfetur Λ eotdem refeindat atque convellat. Quippe mqr.'.u mea przclare dijucata geftaque per iptain iynodum oblignans , prxfentem hanc auteam bullam promulgavit, ad confirmandum & ftabiliendum ea.· cui bul)z rubris litteris tublcripfit, & per ess veritatem clariorem di(l<ns, verum ei figillum ,quafi quoddam aureum corollarium, adpendit. An. mundi VIC1313LXXXXV11I, hac tpfa tenia indiâione , menfe Januario, quo ◊ piadivicitufque contlituta majeftas noftra iubfcrtpfic-

A τ^/ε in xj όδνιχό ; · 1ήί «»τή «ροΓαζηκ Λ-AortiH^θς'π ·υ« ¯ζιατρόρφ,ο . μ yap CHMm àwt irrrpxvwrr'rf ί^φώνητι , τβ ›'χ ΘÛ ro» ··*«-νηνωμο^ χ«ρχ «νθρ«»«ν μή χαχμζίΦζζ , χ«θ« φν,πν ή Α'φ^λιχή χ} d'Hz φ»νή, 1ι β» «Mrçai» ffWf, μή xzm βάλνριν αυτί χωλύτ&αι τύ ά&μιτα, «βροβα/νκ? St χζτβ rfuî * ν^ήφον x«ra τμ '_ψ«·4 .-. θ«4« r; i'χχληηζΓζχή χανόνζ * β-αοην«μ^α χ, μη χωλυό^οα·, ή Η τι xxau^aStâxxtn <v»o π» Û »*' τή nJv δϊίων νομών < xiwoStxiiv ο/χοχομΑχ ιζ xr-λι-β-fWi at'eims ο/χοχομκ'μ^ζ , βχ αν'ήχρυ ίίων «V» τίτχαι Θίβ Χ, αχό -αχι w ωρχτή^ον, <ή'Ίλ« μή ίτ« τζ μα.ύη , χι ζών οιχύων 1xrα/» tpptvtS» , ak

B /μχ{3·πν « χπρβ μπζβν®- < «τζρβίτήτχ χ?ιτ«, ,* ώτιωμια το x«Xcù, χ; «ρο ni χπρον μ -πίφορά . ύ yiv ατχντν ό viΦ* νόμο χ; rpv», ètxiç xaTttvayxx£n £ μή (ϊβλομζόκ μιπφίρι&αΐ <ρο π? ·χρ«-ίτ»»>α, v; «j μη τή ffpvdj» τή df-ixc ^ήφ» c^xrpxx/ζοζντ», πο>λώ yt μάλλον αξιον tri μ^' τή ψηφο^/ζ τή ruvoStxnç άργαρατιχν »Ç rw χρατίνπ» ιτζψηφ*ζ»>?ζΐ, >Ç ιιιτχιρ iή πυμ-αράπτHv <i σvvili/χζαν ηϊ χζλί wzpx nSv Itρωτήr^v < dwontnav βργπρ««τ, χ. «tuJj Tί vavlf-f* χατ ιαρ^χ Οηπι'ττ, >Ç οίχονομη Jùrt χ«· λα . χ, yxp i'xh * Stxxeyriuç σρνβδιχή τού μα- ·«<« κ'>«· xate)TB xxrtjxpyou xufjou Γωχννου τ»ρ Ξ/φιλόορΓί-

C.γζιημζύκ χχη τό Α'χορίίλιον μΐίχχ τή ζζριλΘου-β-η è. rWntr/Jvoç, ιτιη χ} ιύ·· ήη α»ϊημβντων χβ-τύ τια βχσιλ&,ουτχν ιιρωτύτων μητρβχολζηίχ «ρ^απητχοτά»?, βν/μα5θ* ή βασιλεία μΟροτι αν-voiiχκi iχ^θη τ» »fti nSv χαμιτών γάμων, χν η οφείλουτιν οι χίχωλυμζόοι χατύ τού ?m'opî χα· νό.χ; jÇ νόμου χνβχχΓτίζιδχι, χ^ πτω; <9poCxtv(4V οι χχτΰ νομού yivoyfyjot, χ^ M*! ο'ρνο^ζχόϊ χωλρβ-μ3^οι, ûπ»μιή>θη ηύηυ ZvtxZ» / Cxt îXhx μορ, wCf ιπιχυρω^ιιύχι τχρ χύτη τΐω ηιχύτ»v xfja-tv , u «J; «7 μή τχρχ τίvo x«ni φό^ον τρ^βν, ή ζάλον , ή ^· τροτον άλλον ουχ tnxt»tnv χνχτρίτοιη , >Ç Lui // 1 <9ρχγμχ θ«ον v&i ιτηχουπ τή nSv àt- .

D τουρλών αιτήηω , < txfxpxruvi βχατλιχά ΤΟ T(J OtJ * apiffavni, χ} xxm 1ούη)C τρ θ«α »ζ '«>'«.>■ àγix συvόi» * συνοζοζχχνπι , û lv to χάλχν * '··"*·**-■χιχτηχγμζόα χαλύ; , «χχ^vή χαχύ μη άνχμο-, ^λ<4.oινη, >Ç * ax/ixra μιπιχιονίντ·, >£ « &Ϊ9HV ' »' avttpx * ^tvoryn . Δ/oe^fntt yàp r βατιλûχ μου Six του τχρόνη ·χρυο·οβού'λου λόγου, τΐιΰ yzfo-μζο'ην πχτiiαρχιχην χ! συνοζιχτν xt/xlvt βιζχίαν ι-ι· v«, $ μή nxpx tivo αχ ; ·φιλού του λόΓου τ»λ-μ«ιθ«/ «vdrxtivfôe/ η ctvol^ixt^xt ι «ûτίγρνιμχ γάρ, ο άν'ίιχιχτων ηύτη τρ ^îot xxt rwoSixp xù-ct4 , ττ ήμιτίρα τζΓίβ owxvxrptw ηύ οΐα·

gxatç, iÇ «v«θιμχτζ xa^proCt'CAxatc , i* αχοχήρρ-χη τχρχ τη υιγάλνκ îχχληtia άτοχα^ίτατνι, >ç άντιτράττων ηί χανόχι t >C àνα^irow ηυ'ηυ vô Six* σχλ^ων, àvrà»ûfw««T» <£ * ιτχρχνομώηρο . Κ«« * Γάρ ύχιχφραγίζουχχ ή βχσιλοίχμου ηί^ χίχî;μαίχ "τ" χαλω χ; οίχονομχ^Οχηι συνοζιχωί, >ζ η χαράν ιJÇè-Stn χρρσο/3ορλλο>, r'ç i'χιχûρωaivη ιφι ripicrnnt, ûχοτημηναμο*η & αΰτ(5 St ipuθρiν γρβμμχ'ιων t)Ç

Stà oouTuv 1ήν αλήθ«αν φανωτίρχν Ϊ9aycpÀ.ovaa , χορανην wr-gtp ήή τινα φριχτήν, τήν αληθώ χφρχ' . Γί3α τούτφ άχβιωρτ.τχτα 5 cLa tru τφ Γφχό . τή ταρούαη τ /τη ivζιχτιωνο t του Γανουαρίου μ»ΐν·i, C> ÿ» $ τι νιμίηρον <t £ιο<χροβλητνν ûχίβημηναη χράη .

CONVENTUS WESTMONASTERIENSIS,

Sub rege Edv^a-do confeftbre habitus, in natali domini anno gratis ml xvi. Indiftione nt. regni C/uldem regis xxv. atque ultimo, prefemibus Edwardo rege, Edgitha regma, Snga<>do archicpif-cqpo Canmarts, Eldredo archiepifcopo Ebotaci, cxterifque Anglic epifeopis, abbatibus, capella* ni» regi», comitibus, miniitri» , leu thaiois tegus, & militibus, qui inchartarum lcquentium hib-icriptiombus nominantur.

/- quo aBum fuit de dotatione, privilegia , celebn effio &c. ecclrfi fenfil Petri Weflmenajlerll, ùıŋ aA integro rcadificeta & dedicate , malttjqite diplomatibuj ampupime munit*, prout llquet e tribul cbar-iit praLfll regli Edwerdl, tf epiftohs Leonti pap* IX. C Al.oiai IL qu* Jequuntur.*

CHARTA I. REGIS EDVPA'RDIA confefforis, ecdelix fandi Pctn V/cftmoaa-fteucnfi confcda.

In qua, epiflola Leonii pap IX. ad eundem regem recitatur: fed plater multa interme ha , (dola-tionem fine dubio continentia) defideratrr chart* exordium (quod b.lrwgiaen vocant) tf conclufia.*

Edvvardut Dei gratia Angloru &c.

A«hi» <t'i» io,φι.». CCtre vo» volo, quoniam tempore avorum meo-tum, patrifquc mei , multa & gravia bello-rum pericula afdixerunt gentem Anglorum , & B ipfo» tam a iuis , quam ab extraneis concitata : adeo ut pene periclitata fit hereditaria legum iuc-ceflio, tnagnumque mterftitium inter fiatrem meum Edmundum , qui patre meo mortuo iuccePit , meque, habitum fit, invadentibus regnum Swe-geno & Cnuiho filio eju» regibus Denorum, ac nliis ipfius Cnuthi, Haroldo Al Harde Cnuiho, a quibi» & alter meus frater Alficdns crudeliter eft occilus.* folufque, ficuiJoas occifioncm Atha-lix , fic ego crudelitatem eorum evafi- Tandem refpeftu mifeticordix Dei, poft pluie» annos, ego Ed^atJus ad paternum folium reaccefii , & co q Êotius fine ullo belloium labore , fient amab i s)eo Salomon, t^nta pace & terum opulroûa a bundavi, ut nullus antecedentium regum fimil s mei fuerit in gi .na Sc dtvitii». Scd gratia Dei , non me , ut atloict , ex opulentia Ac iuperba oontemptus mvafit , immo ccepi cog tare cujus dono & aux'ho ad regm culmen cvali; quoniam Dei eft legnum, Sc cui vult dare iliud ; & quia mundus nantit, & concupitcentia ejus . qui au tern totum fe fubdit Deo, feliciter regnat & per Re' i-er Ro- *°'|'- petualiter dives eft. Itaque deliberavi me ire ad lim.na lubltmmm apoftolorum Puri & Pauli, & ibi gratias agere pro collatts beneficus , Sc exo D rare ut eam pacem firmarrtDeus perpetuam mi-hi & polleris meis. Pizpaiavi ergo Ac denumera-vi expenfas necoffanas umeri, & honorabilia do na qux ferrem lan&s apoftohs. Sed grauu» lu-per re moeror habebat optimates meos , utpote memores malorum qu* fub aliis regibus pertule-rant, ne tanto domino , & pro patnx rege ab fente, regnum noviter fedatum aliqua turbaretur h ifttlitate , & metuentes id quod ianâus Eze-chias, ne fi forte in via aut rgritudine, aut alio incommodo deficerem , hereditariis regibus *care-rent*;, maxime qma nullum habebam nhum. Ita-que communi habito concilio , rogabant me ut ab intentione defiderem , pollicentes fe fatislaâu-ros Eko pio voto meo, tam in miffarum & ora-tionum oblatione, quam in largaeleemofynarum diftriburione . Srd cum obnixe contradicerem , *uetu<. undem un ique placuit , uı mitterentur legati duo ab utraque pa>te, * Eldredusfic * Hermanu»*vv:ter»e»- epifcopi, & abbate» Wlfncua & Elfvvynus , qui ",ρ-"hb0* apoftolo meam voluntatem 6c votum, & illotum' petitionem indicarent, & fecundum ejus (emen-tum, quam mihi mandaret , promifi me omnia fafturum . Fadum eft ergo quod voluimus . Et veniente» Romam legati noilri ex voluntate Dei invenerunt colicflam fynodum in eadtm urbe , cumque expolmllcnt meam voluntatem. St fuam petitionem ccAim ducentis & quii quaginta epii-copis , & alia multitudine fandorum patrum : tunc apoftolicus cx confilio land* lynodi hanc epiftolam lcripiit.

I.ro epif'ipxt fervu< fervorum Dei, diieflo filio fuo Edjver.io Anfiorum regi, faiutem tf a·".·;:·.',lcam bentdiJlonem .

„ Q ioniam voluntatem laudabilem & Deo gra-tam jgnovimu». gratias agimus Deo, per quem reges regnant , & principes |u(la decernunt. Sed quia ptope eft Dommut in omni loco in vacantibus eum in veritate , & laudi apofto' cum hio capite conjunfEi , lunt unus iptntus At mas preces xquahrer audiunt ; 5 nma con-dat periclitari tegtonem Anghvam rx tua di-k'-tlio -e, qui iieno jnftir x leditioios eju» mo-tus cohibes: cx aud i tate Der, Λ hnflotum apoftoloium , t; land* ivnodi , aulolvimus te a peccato silius voti, pro quo Det offenlamti-mes, & ab omnibus neghecntiis & iniquitati-bus tui», ea nimirum pot· date ufi, quam Do-minus in beato Petro conceUit nobis, dicens i *Quacumque jaloentit juper terram, jointe erunt tf m ca.:l.* Deinde prxcipimu» tibi tub nomi C« ob ne landx obedientix & ptrmtenr r, ut expen f'~"~ ı las qua» ad illud iter paraveras, paupeubu» e~ rog<», & coenobium monachicum in honorem fandi Petri apoftolorum prujetpis, aut novum contlru.is, aut vetuftum emendes, & augeas , ά lufficienriam v dualium *fratribus de* tuis re-d tibus conflituas, quatenus dum ili» ailidue i-mbi Deum laudaverint, & ianftis augeatur glo-ria , & tibi indulgentia . Cui loco quidquid contuleris, vel collatum eft , -clconferetur, ut ratum fit, apoflolica audoritate praecipimus : & ut femper habitatio monachorum (it, & nulli laicae perfonae nifi regi iubdatur, & quaecumqne privilegia ibi inftituere volucris , ad honorem Dei pçrtinrntia, concedimus , & robuftiffima audorit.ue confirmamus: & tnfradores eorum aeterna maledidione damnamus.

Hxc & aha aportolica mandata cum referrent nobis legati, interea revelavit beatu» Petrus cui-dam probabilis vitx monacho inclufo , nomme Wulfino , voluntatem fuam effe , ut refirucrera locum qui dicitur V Vcftmonafterium : quod a tern-

CHJUSTI tempore S. Auguftini primi Anglorum epifeopi ntultaqt* veterum regum munificencia honoratum, propter vetnflatem flt frequentes bellorum tumultus pene videbatur deftruâum. Cumque mihi hanc vifionem mcifque retuhflet, & apoftolie* fitter* «qualia praecepta detuliflent: contuli voluntatem meam cum voluntate Det, dc cum totius regni elcâione, dc dedi me ad reftruâionem ejufdem loci. Itaque decimari prateepi omnem fnbftantiam meam, tam in auro dc argento quam in pecudibus, dc omni generepoffeflionum: dc deftrueos veterem, novam a fundamento bafilicam conftruxi, de conftruâam dedicari feci quinto Kalendaq Januarii: in qua collocavi ipfi die reliquias, quas Martinus papa, dt Leo qui eum confecravit, dederunt Alfredo regi, B de qnas ipfe a Carlcmanno rege Francorum dari fibi impetravit; cujus filiam pater ejus Ethelvvlfus rex, poft mortem prime conjugis, duxerit in uxorem, queque ab ipfo ad fucceuorem ejus Etbelftanum, deinde ad Edgarwm, ad «ltimum ad nos pervenerunt t fcilicet duas partes crucis domini, dc partem unius clavi, partetnque tunic* ejus incomutilis, dt de veftimentis ianâe Marite, & reliquias apoftolorum Petri dt Pauli, Andre·, Bsrtbolomci, Barnabe, dc aliorum plurimorum fandorum, dc quinque capfas aliis fandorum reliquiis plenas: dc flatui, ut quicumquereus msjeflatis regi·, vel cujuslibet alterius offenf*, ad locum, in qu· paufanc ift* reliqui*, confugerit, ejus rei dt membrorum ac vite impunitatem con- C fcquatnr.

K»·?··*·, u“*“ ’ ***

CHARTA II- REGIS EDWARDI

confefforis, ecclefi* faoâi Petri VVcftmonafterieofi confcâa.

Dtfitrehar Mrim.

Sciant omnes future generationes, me pro roti mei abfolutiooe, pcccatorumque meorum omnium remiffione, pro animabus regum, tam fuccefTorum quam prcdeceflbrum meorum, & omnium parentum meorum, & pro pace & habilitate regni mei, fit prolptritatc totius Anglontm populi, loco ils, id eft VVeflmonaflerio, omni- D modem libertatem, quantum ad poteftatem terr·mm cooceflifTe. Et quod illi de ecclefiaftica hoc regia libertate ftatuo. Ejus iginsr amoris ftitnulo & fide pleniffifoa ac devoti Aima fuflislius, cuius largiflua miieratioue in cathedra regali promotus fum, cum concilio dt decreto archiepifcoponim, epifcoporum, comitum, aliorumque meorum optimatum, profpiciens, hoc ipfi ecciefie & habitantibus in ea, five pertinentibus ad eam, utile fore, non folum io prslenti, fed io futurum, elegi faneienduin, atque perpeti ftabilimentoab omnibus confirmandum: ut pro Chrifti honore & amore, &pro reverentia fummi apoftolorumprincipis Petri, cujus patrocinio meipfam commifi, & pro devotione ac veneratione ianflarum reli* E qniarum, quas eidem loco contuli, beatorum videlicet apoftolorum, martyrum, confeflorutn, dt virginum, ut omnipotens Deus per illorum fnffragia fandorum, depulfis cunâis adverfitatibus, cum pacis dt honoris fui ftabilitate, ac perpetue tranquillitatis fublimatione, locum illum cuftodiat, difponat, & protegat, flt pro magnifica dignitate five regali excellentia ipfius ecclefia, & pro quiete monachorum ibidem Deo famulantium, tantus honor eidem ecclefiss habeatur in perpetuum & ohtyvetur: ut neque nos, neque fucccffores noftri, ncc quilibet epifeopus, necqui-

*·“·»"···

A eutnque de judiciaria poteftate, in ipfam fanâani bafilicam, vel in manentes in ipfa, vel in hornines qui cum fuit terris vel qualibufeumnue fubftsntiis ad ipfam tradere vel devovere fe voluerint, nifi per voluntatem abbatis, dt filorum monachorum, ullam unquam habeant poteftatem. Et fit h*c fanda mater ecclefia peculiaris patroni noftri domini dc magni apofloli ter beati Petri, libera dc abfoluta ab omni invafionc vel inquietudine omnium hominum, cujufcumque poteftatis effe videantur. Preterca aliud conflltoo, atque in perpetuum confirmo, ut quifque fugitivorum de quocumque loco, pro quacumquecaufu, cujufcumque conditionis fit, ipfum fanâum locum, vel procinâum „*tjat*, fugiens intraverit, immunis fit omnino, ac plenam libertatem confequarar.

ζAÏMi. ,<2”*** Arr,Mn·

Si quis vero hanc noftram donationem augere dc amplificare voluerit, sugeat Deus dies ejus profperos hic dc in futurum. Si autem evenerit ut aliquis aut regum foccedentium, vel altcujos perfone homo, quod non optamus, diabolica temeritate fuerit claras vei feduftus, quatenasboc noftrum ftatutam infringere vel minuere, aut in aliud mutare velit: fciat fe perpetuo anathemate damnatum, nifi tamen fatisfadionc emendaverit. Si autem emendatione fuerit indignus, ipfe quidem cum Joda proditore, gehenna ignibus cremabitur: fed haec charta nihilo minus in fua libertate permanebit, quamdiu Chriftiani nominis timor dt amor in hac ooftra gente perfeverarint.

A·«M«»·ı>> ,M<<*rw·

Ad ultimum, chartam iflam confcribi dc figillari jufli, 8c ipfam mana mea figno fanda crucis imprefli, dc idoneos tqfles annotari precept ad corroborandam. Itaque propriam donationis libertatem ego Edvvardus, Deo largiente; Anglorum rex, fignum venerande crocis imprefli.

Ego Editba regina huic donationi regi· confentiens fabfcripfi.

Ego Stigandus arcbiepifeopus confenfi dc fobferipfi.

Ego Vlfinus epifeopus, confenfi dc fabfcripfi.
Ego Leofricus epifeopus, confenfidcfubferipfi.
Ego Hermannua epiicopus confenfi dc fubferipfi.
Ego Valterus epifeopus confenfi dcfabfcripfi.
Ego Gnfo epifeopus confenfi dc fubferipfi.
Ego Walftanas epifeopus confenfi dc fabfcripfi.
Ego Sivvardaa epifeopus confenfi dt fabfcripfi.
Ego Edvvynus abbas confenfi dc fabfcripfi.
Ego Agdfius abbas confenfi dc fabfcripfi.
Ego Aifvvinus abbas confenfi & fabfcripfi.
Ego Leofricus abbas confenfi dc fubferipfi.
Ego Agelvvras abbas confenfi dc fabfcripfi.
Ego Valdvvyaus abbas confenfi ftc fabfcripfi.
Ego Wulvvaldus abbas confenfi dc fubferipfi ‹
Ego Reynbaldus cancellarius.
Bgo Haroldus dux.
Ego Edvvynus dox.
Ego Leofdwinua dux.
Ego Guden dux.
Ego Ergarus minifler.
Ego Kcndua minifler.
Bgo Vygodus minifler.
Bgo Radulphus minifler.
Bgo Robertos minifler.
Ego Edoothus minifler.
Ego Ageinodus, Wulfricus, Syvvanius, Godricus.

Afta apud VZeftmonafterium quinto Kalendas Januarii, die Unâorum Innocentium, anoo dominie· incarnationis millefimo fcxsgefimo fexto, iodiftione tertia, anno regni fereuiffimtEdward! tegis * vicefimo quinto· owycrgarias notarius ed

»icem Reynbaldi regia dignitatis cancellarii hanc A c²Mr,*fn fcripfi de fubfcripfi. la Dei nomme fe* lieiler. Amen.

chiBTi ,m<·

CHARTA III. REGIS EDWARD! confefloris, ecclefia fanâi Petri Wefttnonafterxnfi confeâa.

HakUur ia Aac «Aeria, *afifiola régir Edovardi confefforis ad fofam Nicolaum II. pro confirmatime privilegiorum tctlefa f^VtUatanafierii, & efifiola Nicolai papa II. al* **www** *Edwardum con/efforent, qua ferita ornait, cX flaro tnjaftr privilegia.*

IN nomine fenâas & individuas Trinitatis, pro- B ter eos qui juftitiam Dei contemnunt, dtfuam volunt conftituere. Qjioniam juftitiat Dei non funt fubjeâi, procurandum eft tis qui ecclefiarum Dei privilegia conftiruunt, ut multiplices chartas dc multitudinem teftium atque malediâionum congerant.* quibus, etfi non femper, tamen aliquotiens pcftimorum hominum impia protervia, dt perniciofa prefumptio, totius jroteratur, retundatur, ac reverberetur, necnon fortiftimo defenfioois robore funditas eradicetur. Qpapropterego Edvvardus, Dei gratia Anglorum tex, notum facio omnibus futuris poft me foculi generationibus, quoniam pnecepto Leonis pape, pro ptenitcntl# dc **rcmiflîooe** peccatorum meorum, renoVMVt & raelioravi bafilicani eam Perri, qua fitaC eft prope mcenia principalis Anglorum urbis Londouiarum, deab occidentali ora ejufdem urbis dicitur Wcftmonafterium, que cdificata quidem ^u<r*t antiquitus fub Mellito, London primo epifeopo, focio dc contemporaneo fanâi Auguftini primi Cantuarin archiepifeopi, dc per ipfum beatum Petrum, angelico famulante fervitio, fanâe Crucis impreftione dc facri chrifmatis permixtione dedicata: fed per frequentes incuruones barbarorum, dc maxime Danorum, qui, patre meo Æthelredo vivente, irruptionem in Angliam fecerant, dc eo mortuo, cum fratre meo Edmundo dimidium regni fub amicitiarum pacationem tenuerant, fratremque alium Alfredum miferabilitcr interemptum enecaverant, negleâa penitus^ dc deftrufta videbatur.

a«ïkîû«*7' pH··· <··4>r·.

Cum ergo renovaftem eam, dc multa privilegia regias poteftatis de apoftolicc auâoriiaiis per beatum Leonem papam in ea conftituiflem: defaoâo ipfo Leone, dc confirmato in ejus loco Nicolao, placuit mihi renovare, meliorare, ftc confirmare qoufuetudines dc donationes pecuniarum, quas anteceftbres mei reges fanfto Petro inftituerant, ptopter devotionem fummam quam habuit femper Anglorum gens erga eum dc ejus vicarios. Itaque propter boc negotium dc alia quamplura, legatos mifi Romam, eptfcopum unum Aldredum, de duos eleâos ad ordinandos epifcopos, Glilbnem fcilicet & Walterum, ut a E domino papa factarentur. Venientes autem Romam, ab apoftolico Nicolao honore quo decebat fufccpti, invenerunt ibi ad fynodum congregatam multitudinem magnam epifcoporum, abbatum, monachorum, dc clericorum, ccterorutnque fidelium.· cumque audiente fynodo fuc legationis canfatn perorarent, hujus fummam epiftoie domino pap« obtulerunt.

Smihmm universalis ecclefia faire Nicolao Eivvardet anno *!"A„A Dtt Anglorum rtx Mitant fnijethonem & omnimodam lentitiam.* CH,^»T'

GLorificamus Deum, qui curam habet fuse* Icétx ecclefia, quoniam in **loco boni** pta- deceftorts, vos optimum fuccaflbrem conftituit. Quapropter juftum judicamus apud vos, velutad toiidam petram, * accurrere, dc probare omnes bonas intentiones nothas, fit veftram notitiam atque focietatem in bono habere: quatenus eas donationes & privilegia qua obtinuimus apud pre* deceffTorem vefttum, renovetis dc augeatis nobis: videlicet, ut quod ille injunxit nobis fubnomine obedientir ac pcenitentiô, propter votum quod voveram ire Romam, &cin remiftîonem omnium peccatorum meoiutn, conftruere cmoobium monachorum in honorem apoftoli Petri, ratum faciatis, dt privilegia pofleflionum flt dignitatum ejufdem loci confirmetis, renovetis, atque augeant, dt in perpetuum immutabilia ftare decernatis. Ego quoque pro modulo meo augeo dc confirmo donationes & confuetudmes pecuniarum, quas habet fanâus Petrus in Anglia, & ipfas pecunias colleâas, cum regalibus donis mitto vobis, ut oretis pro me, dc pro pace regni met,dccontinuam ac iolennem memoriam haberi inftituaris, totius gentis Anglorum, coram corporibus fanàorum apoftolorum. Valete. V«ii f» >»»<··"- Ce*er«»»r *'·*' "" s

lis igitur litteris a fummo pontifice fufeeptit, cum feliciter ad votum fuum omnibus peraftis a Roma redirent, confulente fanâa fynodo, tranftniftam a domino papa mibi detulerunt epiftoiam.

Nicolaus eptfcopui fervas fervorum Dei, gloripfilfimu ac puffimo, omniquo tonore digniffimo, fpiritrait quoque filio noflro, Edwardo Anglorum reei, Vifitatiouem omuimodom, /oletem mellifluam, ff iemdi&ontm apoflolicam.

„ /'"XMnipotenti Deo referimus grates, qui ve-
„ Vx ftram prudentiflimam excellentiam io om-
„ nibus oruavit dc decoravit erga beatum Petrum
„ apoftolorum principem, dc nobifeum habere di-
„ leftionem dc in omnibus apoftolicis confentire
„ cenfaris. Litteras igitur veftne nobilitati tranf- r «i«-'-<«*-
„ mittimus, dc per eas focietatem fanàorum apo-
„ ftolorum dc noftram vobis damus, orantes mi- Soiir.·/ f
„ fericurdiam illius qui eft dominas omnium, dc
„ rex fuper omnia lolus, ut ipfe vos participem
„ faciat ex omnibus, ft qua font coram Deo,bo-
„ nis operibus noftris: dc fratres nos, ac focios
„ in fus dileâione conftituat io omni tempore
„ amplius, ac non minorem partem noftri obfc-
„ quii vobis reconfigoet in fuo regno, quam no-
„ bifmetipfis provenire optamus. Erimus etiam
„ deinceps pro vobis fine dubio orantes aflidue,
„ ut ipfe Deus vobis fabjiciat boftes dtinimicos,
„ qui contra vos voluerint infnrgere: dc con6r-
„ met vos io paterno folio dc propria hereditate.
„ At beatus Petrus fit vobis cultos dc adjutor
„ femper io omni tribulatione. Claret enim An- *tara»* An.
„ glorum reges, pro reverentia dc devotione, ««·<■·
„ quam exhibuerunt, beato Petro, gloria dt bo-
„ nore floruifte, ac ipfius patrocinio famofos trium-
„ phos obtinuiffe: cujus beati apoftoli mentis,
„ veftro defiderio dc voluntati omnipotens Deus
„ prseflet cficâum, dt confirmet vobis paierai re-
„ gni imperium, dc tribuat pacis incrementum.
„ dc poft praefentis vite decurfam, perducat ad teter-
„ num permanentis glome impertum.Renovamus

ANNO CHHien pri»iltji» .

„ ergo , fic confirmamus, ac augemus vobis pri- A
„ vilegia vcflra, fcilicet, ut abioluti fitis ab illo voto quod timebatis, fi(ab omnibus aliis peccatis fit iniquitatibus veftris, audoritate illius, qui me, licet indignum i fu· fande przefle voluit ecclefix. Prxterea illi loco, quem (ub nomine fandx pcenitentie conftitueodum, ficnic liorandum Iufcepiftis: quoniam, ut iertur, primo antiquitus confecrationem a beato Petro accepit, cujus, licet indigni, vicarii fumus, fic quia regia antiquitus fedeseft:ex audoritate Dei & fandorum apoftolorum, atque hujus R.omanz fedis, fic noftra, concedimus, permittimus, fic folidiflime confirmamus, ut amplius in perpetuum regix conftitutionls fic confecrationis Ioeus iit, atque repofiiorium regalium infignium, B
„ fic habitatio perpetua monachorum , qui nulli omnino perfone nifi regi fubdantur, habeantque poteftatem, fecundum regulam fandi Benedidi, per fucceiliones eligere ex fe idoneos abbates; neque introducatur per violentiam *extranea* perfona, nili quam concors congregatio effe pizelcgcrit. Abfolvimus etiam eum locum ab omhi fervitio fic dominatione epiicopali , ut nullus epiicopus illuc introeat ordinaturus, aut prxcrpinrus aliqind, nifi ex petitione fie confenfu abbatis fic monachorum. Et habeat idem locus liberum procindum, id eft ambitum , fic ccemeterium mortuorum circa fe , abfque epifeopali, vel cujuslibet refpcilu vel exadione , fit omnia qur ad libertatem fic exaltationem il-C
„ lius loci, ad honorem Dei pertinentia per noftram audoritarem accedere poffunt, hilari atque promptiflima soluntate concedimus. Poflefhones autem, quas antiqui reges, feu qincumque alii homines, vos quoque, fic vcflri barones, ad eumdem locum contulifiis, fic chartas quz ex eis fadx funt, divina fic noftra audomate roboramus, fic raras ac ftabiles effe decernimus; fic infradores earum, vel invafores, vel diminuto'es , aut di(perfores, venditores etiam , xterna maledidione cum Juda proditore damnamus, ut in beata partem non habeant refurredione ; fed a beato Petro apu.lolo fe judicandos fetant, quando fedebit cum fuis coapoflolis judicans duodecim tribus Iirael. Vo-D
„ bis vero, fic poliens veftris regibus committimus advocationem fic tuitionem ejufdem loci , fic omnium totius Angltx ecdefiarum , ut vice noftra cum confflio epifeoporurn fic abbatum conftituatis ubique qux jufla funt, fcientes pro ‡ hoc vos recepturos mercedem ab eo cujus regnum fic imperium non detinet nec minuetur in fzculum. Valete.

Hanc igitur epiftolam apoftolici privilegii placuit inferere huic noftrc confirmationi, ut fecundum quod fando Leoni prius placuerat, mihique prcceperatconcordanti, ad hoc fuccefforeejus Nicolao, fic eadem aut majora mihi pnecipiente; fciant omnes futurs generationes, mepro voti predidi ablolutione, peccatorumque meorum omnium re-E miflione, fic zternx vitz remujneratione , fic pro xnimabus regum, tam fucceflorumquamprxdeceſforum meorum, fic omnium parentum meorum, dc pro pace fic ftabilitste regni mei, dc profperitate totius Anglorum populi, loco illi omnimodam libertatem, quantum ad poteftatem terrenam, conccfliffe; fic quod illide ecclefiaftica, hoc regia lihcrtate ftatuo. Ejus igitur amoris ftimulo, fic fide plein flima ac devotiifima iuffultus, cujus largiflua milfratmoc m cathedra regali promotus fum cum concilio fic' decreto archiepifeoporum, epifcoporum , comitum, aliorumque omnium optimatum, profpiciens, hoc ipfi ecclefias habitantibus io ea five pertinentibus ad eam, utile fore, non folum in przienti, led in futuro elegi faneiendum, atque perpeti ftabilimento ab omnibus confirmandum: ut pro Chrifti honore dc amore, fic pro reverentia fummi apoftolorum principis Peni6cujus patrocinio mcipium commifi, fic pro devotione fic veneratione fandarum reliquiarum, quas eidem loco contuli , beatorum videlicet apoftolorum, martyrum, confefforum, fic virginum, ut omnipotens Deus per iftorum fuffragia fandorum , depulfis eundis advertitatibus, cum pacis fic honoris fui Habilitate, ac perpetuas tranquillitatis lublimatioae , locum illum cuftodiat, difponat , ac protegat, fic pro magnifica dignitate five fegali excellentia ipfius ecclefie» fit pro quietemonacliorum ibidem Deo famulantium , tantus honor eidem ecclefie habeatur in perpetuum ficobfervetur, ut neque nos, neque fticceffores noftri, néque quilibet epifcopus, nec quicumque de judiciaria potertate, in iplam facram bafilicam, vel in manentes in ipfa, vel in homines, qui cum fuis terris, vel-qualibufeumque fubflantii.? ad ip(am tradere, vel devovere fe voluerint, nifi per voluntatem abbatis & fuorum monachorum ullam unquam habeat poieftatem , fed fit hec fanâa ma* ter ecclefia peculiaris patroni noftri domini & ma· gni apoftoli ter & Petri, libera fic abfoluta ab omni invafione vel inquietudine omnium hominum, cujufcumque ordinis vel poteftatis effe videantur. Prxterea aliud conftiuio atque'in perpetuo confirmo, ut quifquis fugitivorum, de quocumque loco, pro quacumque caufa cujufcumque conditionis iit, ipfum fandum locum vel procindumejus fugiens intraverit, immunis omnino hanc plenam libertatem confequatur. £IIr|b()Uia,

*Et i*fre.* Hanc igitur chartam mes donationis fic libertatis, in die dedicationis predidxecclefie recitari jufli coram epifeopis, abbatibus, comitibus, desomnibus optimatibus Anglic , omnique populo audiente fic vidente: fic fecundum apoftohci Leonis cjufque fuccefforis Nicolai conditutum, excommunicari feci eos qui decretum noilium infringerent , vel infringi permitterent , quantum in jpfis eflet. Quifquis autem fuccefforum meorum hanc donationis libertatem firmiter atque inviolabiliter cuftodierit, rterna coronetur claritate, carleftifque regni plena perfruatur felicitate.

Si quis vero, quod abfit , eam dcftruere voluerit, vel hujus noftri decreti contradidor ,convulior, fic temerator extiterit. cum Juda traditore, aeterno anathemati fubjaceat, nifi Deo fic beato fuo apoftolo Petro digna poenitentia fatisfecerit.

Ut ergo hcc audoritas noftiis fic futuris temporibus circa ipfum* fandum locum perenniter firma fic inviolata permaneat, vel per omnia tempora illafa cuftodiatur atque confervetur, fic «b omnibus optimabus noftris, fic judicibus publicis fic privatis, melius ac certius credatur : manus noftra fubfcriptione fubter eam decrevimus roborare, dc idoneos teftes annotare, atque tigillo noftro juffimus figillari.

•nue" *o·· ήι·**·

Ego Edwardus Dei gratia Angloram rex hoc privilegium jufli componere, & compotitum am figno dominica crucis confirmando imprefli..

Ego Edgida regina omni alacritate metuis hoc corroboravi.

Ego Stigandus fande metropolis ecclefie Carttuaric epifcopus confirmavi.

Ego Eldredus archiepifcopus Eboracenfis ecclefie contignavi.

Ego

II. anno CHRISTI Ego Wilielmus epifcopus Loodomeofia ecclefi·, A gg omnia fuperfcriptb confenticns, fubfcripfi.
Ego Hermannus epifcopus confenfi & fubfcripfi.
Ego Wulfuviuus CMfeopus confenfi Afubfcripfi.
Ego Walferus epifeopo» confenfi & fubfcripfi.
Ego Leofricus epifcopus confenfi A fubfcripfi.
Ego Giro epifcopus confenfi ftc fubfcripfi.
Ego Wulftanus epifcopus confenfi & fubfcripfi.
Ego Siwardus epifcopus confenfi & fubfcripfi.
BgoGoduvicius epifcopus confenfi & fubfcripfi.
Ego AgdGus epifcopus confenfi & fubfcripfi.
Ego Eduvious abbas confenfi & fubfcripfi.
EgOAgelwius abbas confenG fie fubfcripfi.
Ego Leofricus *abbu coafeoû* 6c lubfcnpG.
Ego Baldewinus abbas confenfi 6c fubfcripfi.
Ego Wnlfiivoldos abbas coofenû & fubfcripG.
Ego Bdmundos abbas confenfi 6c fubfcripfi.
Ego Reyuhaldus regis canceil. relegi 6c figillavi.
Ego Osberaus regts capellanus^
Ego Petrus regis capellanus.
Ego Rodbertus capellanus.
Ego Haroldus dux.'
Ego Eduvinus comes.
Ego Gud comes.
Ego Leoflewinus comes.
Ego Marieras comes.
Ego Eigaras minifter.
EgoCondius minifter.
Ego Radhnipbua minifter.
Ego Rodbertus minifter.
Ego Agelnodus minifter.
Ego Wygodus minifter.
Ego Adnotbus minifter.
Ego, Vulfricus miles.
Ego Syvvardus miles.
Ego Godricus miles.
Ego Colo miles.
B Ego VvuKuvardus miles.
Omnes confentientes fafcrioGmus ftabilita apud Vveftmonafterium f quinto Kal.' Januarii, dio fanâorum innocentium, anno dominice incarnationis millefimo fexagefimo fexto, indiftiooe tertia, anno regni Eduvardi aobilrilimi ftc clemeotiffimi regis vigefimoquinto.

Ego Alfgeattss notarius,, ad vicem Reynbaldi regie digmtatis cancellarii, hoc privilegium fcripfi 6c fubfcripfi. lu Dei nomine feliciter. Arnen.

tr CONCILIUM IN PROVINC/IA GRADENSI

*A Dtutinie· fitritnh** aaae lo64. *ctltbrtttuft.*

ru 1"1 ^^Oncilii hujus mentio, A decretum in caufa V-i Jurium quorumdam, que in vicariumeccte» fia S. Stephani Muranenfis indicabat fibi plehanus Ssnftx Marie, a Murants; decretum, inquam, Crftud infertum eft in afta concilii Veneti anno 115». celebrati, quod ex nqva Ugbelli editione ad eundem annum referimus. Quare huc leftorea tranCmitto.

CONVENTUS COMPENDIENSIS

In quq iflum Placitum pro Monaftcrio S. Medardi adverfiis Albericum Cociacenfêm.

n***iM*' £ ρ.ζïΓ TN nora,ne fanâm & indrriduse Trinitatis. Ego A Philippus gratia Dei Francorum Rex. Dum fub tutore degerem Baiduinp jnarchione, meo patre nuper defunAo, in diebus pueritie mec Compendii eft habitum colloquium publicum, cui interfuit prcdiâws Marchio Baidulnus meus (ut praedixi) patronus cum Gervafio Remenfi Archiepifcopo, 6c aliis pluribus Epifcopis, fcilicet *Adeiardo SueftionenG, Vvidone Ambianenfi, altero Vvidooe fimiliter Beluncenfi, Balduino Noviomenfi, ac Drogone Tarvanenfi, cujus convocatio & confertus propter complures manifefte faftus eft proclamationes, quas adverfus Aibricum Cociacenfêm Abbas fanâi Medardi Raynoldus jufte habebat, qui advocatona & confuetodine iniqua terras S. Medardi, poffidore volebat, fcilicet in terris S. Medardi ubicunque vellet,prao» dium Gbi praeparari faceret, & a cmnobio S. Medardi & Vico caftro media via de fuo caftello rufticos & incolas ad fuam juftitiam venire compelleret, & in hoftem profeâurus equos fecum de prndiâis villis, qüantofcumque vellet, duceret; & equites earum .fecum ire cogeret. Mercatores denique A vini conduâores de Flandrenfi natio, ne ad terras S. Medardi venientes juftificMrc volebat, quod retro inauditum, ac ei inlicitum erat, nifi prius prodamationem .apud Abbatem aut procuratores villarum faceret. Denique mercatores quatuor comitatuum, fcilicet Noviomenfis, VirotpaodenGs, Ambiancofts, Jaa/er/ nullus anteceflbnim fuorum aliquo modo euntes aut redeuntes, ficut ille ufque ad Iftius diem prodamationis injufte fecit, inquietam prcfumpfit: quoniam eorum procuratio erat fub tutela dicujus monachi ad boc & bis fimilia procuranda conftituti. Et quia nibil honsna quse fiSpra memoravimus fibi potuit adquiiem, nec doob, aec veftitura, nec teftimonio; omni fubmota ratione, communi cenfura totius conventus Epifeoporum atque laicorum, injuriam quamfnpe fupramemorati Sanâi loco Injufte intulit, legaliter coaviâus emendavit, ea conditionis conventione, communique prefentiom aftipulatiooe, ut fi amplius aliquid borum fecerit & inde prodamationem Abbatis habuerit» nifi poftea infra quindecim dies quod commifit emendare, A proclamata reftitue- E re procuraverit, Silvaneftis in captionem fe con» ferat, donec capitale fegallter reddat, & decem libras auri regio fifco pro fniata Injuria, A temeritate, antequam difcedat, perfoivat. Quam etiam conventionem manu fi^a tunc io manum Balduini marchionit met tutoris mifit; feque juramento firmaturum, quandocunqoe eum mono* rem, fpopoodit: üt ergo hujus ratio conventionis in perpetuum rata permaneret & inviolabilis, ego Philippo» puer Rex Francorum auoo Incarnationis Domimcc millefimo fexagefimo fexto Indiâione IV. regni vero mei an. * quinto, manu . 1 propria firmavi, & figllli regii impreflione firmare jufli, & fignatam manibus multorum pectentium Regi Francorum fidelium corroborandam tradi pnecepi.

ANNO CHRISTI

Signum pitflTimi Regis Francomm Philippi. A
Signum Balduini Comitis- nobiiiifimi.
Signum Gervafii preclariflimi Remorum archiepifcopi.
S gnutn *Alardi tunc* temporis Sueflbrum difti epifcopi.
Signum Vvidonis AmbianenGum epifcopi.
Signum alienus Vvidonia^Bclvaccnfium epifcopi.
Signum Balduini Noviomenfium epifcopi-
Stgnum Drogonis Tarvanenfis epifcopi.
Signum Rodulfi Comitic.
Signum Vvlllelmt Suefforum Comitis.
Signum Vvidonis Comitis Ponrivenfis.

Signum Anielli Huffdeng.
Signum Vacrelai.
Signum Rodulfi.
De familia-Regis, *Signum Baldrici-*
Signum IngenulA.
Signum Frederici.
Signjttn Amalrici.
Signum Vvidonis.
Signum Rotberti advocati.
Signum Iohannis de Vico S. Medardi
Signum Drogouts.
Signum Adonis.
Signum Ledonis.
Signum Fuiberti.

ANNO CMUSTI

«<β'Ο><β9»4>4>'β&><8> ·β>0<9"βχι·Ο·

O CONSTANTINOFOLITANUil CONCILIUM

Sxb JMηne Xtpbtlino Potriorcbo Anno Munimo 6J7J- *Amo Chrifti* 1067·

Anno 1047

ALTERA SYNODAL1S B ΕΤΕ'ΡΑ ΣΤΝΟΔΙΚΗ

feotentia

S«PRl.M«nff *De fponfalifa'.* ΓΙβρ) μηΚΜΚ.

p H·

MEnGs Martii die XIX. indiftionc IV. anno VICI^ICLXX. przüdente Joanne, fanarflimo dommo noftro, & univerfali patnar. cb.. m mioote fa.ero, «IGdeoi.ta, .p« "<·giftratibus quibufdam ordinis fenatorn, pneterque nos fanaiiGmis metropolitams ,Qeunenfi, Heraclienfi, Nicsno, Cbalcedonenfi, Tyanenfi, Neoccfanenfi Amoricnfi, Coryaii, Amaftridls, Celefene , Colonienfi : & archiepiicopis , videlicet archiepifcopo Selybriat, Rufn,&Gotthis .

Eodem die, quum omnes ordinis fen»torii proceres abfcefliflent, & advemilet mrrropolita nus PatrenGs, & Nicetas (ynceilus , de iponGdibus eft propofit· quae Ilio, num fcilicet in contriftibus nuptialibus, ubi cognationis lex impedimentum adfert, fponialia pro nuptiis habenda Gnt : ut vel permittatur, quod fublcquutu rum eft, conjugium ; ve! prohibeatur, tamquam illicitum, & legibus contrarium , & m facros canones impingens. Interrogati vero cunfti, qui coram aderant, fanâifîmi pontifices, commu m fententia de qusftione controveifa refponderunt, ejuimodi contraâum prohibendum efle, quoties celebratis tponfalibus, nec fcquutisnuptus, cum perfona quapiam vel ob cognationem, vel ob adGmtatem manifeftatn vetita, rontraftus alius infticuitur: partira , quod nona gefimus oâavus canon *l»o&oe* univerfalis fextz fynodi fic ad verbum flatuat ; Q{JI ALII DES PONSATAM, viro adhuc fuperftite , duxerit uxorem, adulterii crimine tenetor : (quippe nifi patres ilU divini fponialia loco nuptiarum habuiffent, (ed pro re quadam diveria ; quonam modo adulterii crimen impegiflent ei , qui cum defponfata cum altero matrimonium contrahit ? Nam haud dubie cum nuptacommittituradulterium, nec citra diferimen eamdem pcenarum rationem ac modum tam ih adulterio , quam in fcortatione, canones fiatuunt) parum, quod jus civile titulo v. libri xxvin. Bafihco- ÎUlB » *° hjnc fententiam loquatur . Patris *

•tinxi 1· ','pL· ***"*

TkÆ^M Meprrp» <y. *ίχηημϊπν 3 . ètwç* jyjL Γφοι, «ρ®χ«θημ!(χ'» IVatvvu tb *ayttenm* ιιβΊΠ-,, £ ιπχτ^'ρχν, *d» rfi μτ'* *SwilJaÙM* ,r,A w*- βν^χλητηθν, ωρίί St ωαωωρεrew μη£ονολι?£5, re KatrarpSMS, rj Ηρ««λ·ι«κ , τ» Notat/ers, ri XaXwiidw» τi · Toww, TV N10-* "*" W<r«eiaf, τ» *Α'μνρτάι* nü ΚβτοiΛ Τ *τ» Κ'μή-* , TVÙ KrAfviwn;, rï KoAuvéetf , 1Ç erp· χ/fT/J-«O»fc»y, *TÔ Σηλυβ^αί,* tb Pacis, qgf TOO I οτ^/eç.

Tn *<u/rf* »'μZρ« nfr *tvytAnhxie «vâvrw* û*»· *γνρηα-oirmr,* rAÔvrm *3i ιζ,Ίi μήξητiλίπν* Πα-^•Jr, < ffvyvtM» NaJjr», «pem^n ni *rüf μη-* ΓΡία αμφ/0«Μ4μ$υον . fTyv *do t*f ytpt-* *xo<{* <Γί/ί<χλλχ>μβτη', C/Θ» *iri *3μ/X,* Q*χώ'λυοη* «Warv, *«nl γόμ»* nuirfeu Reorder* κ, η *ixt^ixtiSat η μ$ ran* μ<>Λον *«opeSbuiat«v-* *wxtvnVy I* «ro^rwr^ei, wç «Ονσμο'Ιτ* 9 *ri~* *μοκ dtearnifyiw* y 1$ O*i·ι *xarirt* dQporxarTOV . x, ηροτηθηβ'Ο er ««pwra^crrrc irertK *ocuntpci-* *rtint αρχμρ&i,*)Ç «τον xanr Λ«μι» *xecrà* td «-*κμφiβoλβτ, xuXurwf* s«r«r *rl «vûïibayiao* Ca<S« μ.η^iχi «ρββαβυi , K9W *?*μ» μη* ïΓοανλιιθηο-αν-TOC, <wpd<?r eparowv *I àxo ruyfaietiy* n rf»d aygcw «ρβΜ»*« «Ρ^ΤΦ»0"» μ·**« rnpar W-Ài^iuctr <π»ηiλλβ>μβ· tïto *μ$* rj cveworJ·T-E^oβ *xaoivol* τη« *«yi«i οΐχχ(£μιχλi ιχτκ* ruvelau , *:υ χατi *ρημ* 3^λ«μβάï»η . » Ilu trip? μη-* *f£3i<ew tu* τi *«vlpβ ζΰχη* μ >«μ·ν * *«yó~* '·*<*·'" *μΒμη* , ιώ τηi μ·θ<Η«(*ΰαχχΜβû» iγχλήμχτι, (d* Γ«ρ μ>| *iλv^iζo™ «/* θi?·τ *9<xripn rbal μvη?Mv* *di* ^αμΜ *ηiζσ,* <£>λ' αiλβ *τι* , xtJ« *«v* μοιχών *iγχλvμκτι* rô ewnndp^v τη" *lnpov* μνηΓΧβ-χ-ρφίρ *ΰτiβλβηι* «pnc iηβviρβν *yip «ροiήλα* ή μο/χΜ τληημiλ<<ΠΗ» *riiulçopov oi xej/ôitf* ny φ ιΜΓπμ/ω» λό^ον $ rpdew *totπ* τήi μκ^ό«i *'3* τη< πορ«α β Ίιθϋτηβ) *nn 3l* τi ηβλι-

T/X»

P
i

...... II!!» Ti<~ yeue Qf! rA :.τιτλν Tw axi. /Jr/iAi » Я*τι- A
AMMO -v t v . F
CHMît i Atxw» tflU At^orToc' Tiw τ· τ«£-ιμχ, « /« «-
. ÏAφ* μ» μ»ητι<Α » ιιαιημχι , χ/v >«·
μ»rat «u?ÇS eu ytyilaTti. ή μΒ£ yip μτιξυΰîi ,
») If ηιμφπι τάξιν Xj μιΤ» τηχ χιΦαΑ«/«*
«fis ιολλαι tyojt ó χατήρμ» t ouiιμιαν «fini» λαμ-
/Jaw . οώ< vwipx tfil xon μ* μνη ^ . yiyont
yip μβ acaOtpat. Λ,ηλον ou» »ù Ixl tout» , w;
e»w yiu» rtu» μη»Γι<«v or' χομο^ιηη »Ç
αθιομο». τ» vuufIxt vov wywram, tC μή orovn vu-
v<xanx>«< νθισ-ΤΓτβv . xjq' tout» sxt iy^t'Hei ·
yip τi ifjfywstSat ηi «ζματχ xw-
AύoΉi, t«iy«rn. «o-t /I tnpott » Six ?-'t·
μov <ruyyçjnitt(t ità J» iy^tSfixy μη βροβχιro»-B
π». i Ca Ts5 ,χαπιλὸ?*» nSv moôruv χ^λυμχ-
ruv, rtuin.mvnt iQ -ni Upau^wt xttpxXetx. x. °'
σvμτ«ρo»η * xxotfptifvnt άργκρ^ί τi ηιαυτρ
xevovujin χομιχί Γv«μ»î ίμο^v«μoruo-αv , w
oena φρο»4v n »Ç >iynr αν«μολο^ησαν, »Ç μηiε*
τί çAearitv epovtrv i xparrnr, * όμο^οϋ UÇfil-
τov. ι'τη W CA ™7i H (ιραχτοιην TtapayyfXlatl
ojrta xotf7v »Ç ^HpoJtTHV Apao-Jtv, ώ(orlτι μνη-
ΓΛοαμ^ο τ/να , »C μi χαητ yiμov σι*ναφ$«ί ,
ατοΓαόι ηιι/ίη οι*»>5»itoΓT τί-ίτο», sîro iτίpφ "oμι-
μφ yaMP τiΛβφθv, oûπ îtpitu ^nponvten $Qf-
Tur, oûη *^ροηvχμ&*ο(Trass cJ^iyvoixç οiφiλM1
rite α»α rü ûptMVjuni, ws i»>«μoi,αΛ-
λoτ^μiπτι. fat xj τiα Iripv untrI^direr « τι;
iyxynral, ·«$ tipturium 3<χθμiν iμτoiïζiηi a-
vaCatvwv. oûη» yttèextn »Ç Xt'^*rv ι'μοΰ ταν-
Tii χαπθOτo, »C eôn» xpirnt^ef »x Tavtif
w», όζiφiη,ταv.

hatnlve mei Iponfam , uxorem ducere non———— polJuni, duret eotum uxores non fucum . Nam ilia \io»ercx , hac nurus locum habet . Item, poll capita qurdam * Quamvis multas pater meus habuit , nullam earum duco * nec ma trem fponfc quondam mer, quippe mea lo crus fuit. Igitur & m hoc perlpicuum eft, legum conditores habuille fponfalia pro nupiiis, & illicitum * exiftiinaile , quod coniequitur , ianxilTeque , non polle conjungi , atque hacc dc adfinitate, nam poft enumerata (anguinis impedimenta , lubjciunt . 5unt dc aliae nuptiae, qu* nun ,ob)us «ognationis, fed propter adi\mtatem noti procedunt . & in hujufmodi impedimentorum enumeratione , prndida quoque capita collocantur. Ac prrlcmes una lanCtiilimi pontifices m hanc canonicam legalemque (ententiam conienletunt, ita fe fentire ac dicere profetb, nec diverlum quid ie vel cogitatione , vel f*do probare , velut una voce pronuntiarunt : quandoquidem & in renuntiationibus ad iacerdotium , ita Ie tum facere, tum manus imçpnere dicerent ut quum quis aliqua fibi defponCata , nec matrimonio copulata , quocumque modo eam deferens, aliud deinde legitimum matrimonium contraxerit ·, nec lacerdos ordinetur, nec forte per ignorantiam ordinatu», quidquam frudus inde referat; fed facerdotio, veluti digamus, exedat. Nam & qui defpooiaum alii duxerit, ad lacerdotu gradum adicendere prohibetur. Sic Ie tum judi- tum dicete , pariter omnes ' depofue- **runt , S. fic ab omnibus faciendum pronuntiarunt.**

I» D. 'a i h''

xAnewJr *ruvnTopoùvniv*

To fIJtpHWMot τού *Txtejipyt xt-tit* Iwatir» ιχH oôna.

MH»j Φi3ρχ«όv r'· £ ΙιιημiτΗ* η. Ιιολλοὸ πiν ιχχΛΜiχτiχvv € μοvαχήv ad wm; àro^svHC α'Νιοτρι'α ύτοδυομο*Mb uxtpayout ζιμΟΑ»; nJ» 5ιχαζομθόο» C* xoXrnxù s'xxAaria'rxJ Jrxxrntflv ' αΑλότ μ» τη »'χχλη<η?ι j-rtïi τη nia vομιμvv àx^Cilat n VfKTiifjfyH KtMtvm, ïi-uζ-μ&Λ S μηχiτι τoυ Aor-τοϋ μi'η μovάχov μππ nJv τσα iχχλviΛΤiχoiv fiïvycK ûχHβ-iρχόμ^vov , Co itxccrv&y βτ/m^apHV. i'ρχολαOα yip irrtxpv; %uto · £ oùx «rrif lotcbnvTi iiβτpartiffyoi, Hu) α'το τη; Α-μüv μiτ^ιότητο /τιτιμησιν jrate££>intr * vλiχύ tl μήτM sxxArto-MKtxic LtodirtoK o-'moc, xtA^»«&«q κχρ χμiv ixtpeytiti^tdbtu θαττρχ μ*ρα η$» Χ«α-£oμΰό«v. TWxaÙTa yip βὸi τi βμόμrTv xj xi απτιτ/μητov. η Ü xaptr αημi^μα ùxxvxyrv-«9luot ùpIà* »ζ ·««■« το7 τ»λπ·iχο7 iixxra'ç · 7»β ώπ&θo» «Jrwtv λ«Corne τov ήμiτîp* Jroet<r-μï , μι< Tpoo-ÎQwntt tom τo<ovτβ{Λ oëç W Tirir «vnypôïf.

Dt clericis ciuiîâj agentibus

Subeatatio petritrcba, dommi Joannu , fit btbit.

MEnfc Februario, xvi. die, 111, indiâio-ne. Cum multos ecclefiallicas & monachos videremus alienas cautfas (ubeuntes, dc pro ·'· decertantes, qui in civilibus & eccle- *®-Dfiaf\lcig judicug htigant*, **ab ecclefiaftico confuetudine, & legum gravitate quod fiebat, alienum judicante» «latuimus ut nemo deinceps , nec monachus, nec ullus ecclefiafticus, alienas ' caulas iufcipiens in judicio defendat. Id enim* eft aperte mercenaria opera: dc nemo tale quid agens, noftra: * moderationis fupplicium cffugtci: przterquam fi forte cum fit cauda ecckfiaftica, a nobis jubeatur alterutrius litigantium partis dcfenfionem fuicipere. Tunc eoim praeterquam quod erit reprebenfionis expers, in poenam quoque non cadet. Prcfens autem iuboo tatio omnibus quoque civilibus judicibus legi juffa eft: ut cum noftri decreti fcientiam ha~~buerint, eos omnino~~ non admittant ad ullo-Erum caufa* agendas.**

'k"! ·' ··»- •nioic· '· ·*4î·αî.

à

SYNODUS MHLPHIENSIS,

Et Salernitana ab Alexandro II. celebrate.

U,.II *Alemurr Lftjctpn Serom Sertornat Del.*

NOtum fit omnibus fanâz E defiz filiis, quonum in Synodo , quz trito Pontificatus noftri anno apud Melphim in Ecclefia B· Petri Apofiolorum Principis, quz eft ejufdem civitatis fedes Epifcopatus, ptzfidentibus nobis , & aliis Coepifcopis, & Abbatibus die Calrndarum Augufbtum celebrata eft, conflarer nofter Alphonlus S. Salernitane Ecclefic Archiepifcopus de hzreditatibits eidem Ecclefiz pertinentibus , quas Guillelmus filius Tancrcdx, ôt milites fui invariant , querimoniam fecit . Unde eum a nobis hac de ratione vo.atum, ut quz violenter invaferat j.ifte eidem ecclefic redderet , paterna caritate monuimus,l ted quia in contumacia fua perdutans obedire nobis, & tanto Conventui noluit , judicio totius lacti Concilii eum, & fautoresfuos a liminibus fanâe ecclefiz fequeftravimus, & anathematis viriculo, quoufque refipifccict, innodavimus.- led poftea infpirante fibi illo, qui neminem vult perire, ad permtentiam , & ad emendationem , cum Salerni eflemus , ante noftram przfentiam cum militibus fuis humiliter venit . Quapropter Epifeoporum, £ Abbatum . & aliorum fidelium congregato conventu, inter quos £ fuerunt Joannes Tuli ulanenfis epifeopus Cardinalis, & Ildebtandus S. R. E- Archidiaconus , & Ambrolius Ttrracinenfis epifeopus, & Balduinus Melph s epifeopus, & Stephanus Trojanus epifcopus, & Ingilbertus Tufcenfis epifeopus, & Gi(ullus Salernitanus Princeps cum fratribus fuis Guidone, & Joanne, Robertus Dux , & Rogcnus Comes Pater ejus, & alii pluies Longobardi & Normanni, idem Guillelmus .\ Girmondus filius Gimundi, qui dicitur de Multi miles, ejus hire ditarius S. Salernitane Ecclefiz nominarim cur tem S. Petri Dataro, & curtem S. Viti de Siler, que funt juxta eumdem fluvium , ÖC Ecclefiam D S. Michaelis Archangel· , quz fita eft m crypta montis, qui dicitur Aurrus, cum omnibus hominibus, & pcitinentiis luis, & res dc lacu mafore cum toto ipfo lacu, & res de Tufciano, & de Lama, & dc Rivoalto', & de Afa, &, de Pecentino, & Jufuni, & Salfanicum, & Forino,& Anguillario, & Prato & omnes alias res ipfimatri Ecclefic,j8c ceteris Ecclefiis Salernitanis pertinentes fub nomine fidei, quam Deo & S. Petro debebant, in manp veftra refutaverunt , atque dimiferunt, ôc fe confirmaverunt elle fubanathemate, fi eas amplius przlumcrent invadere . Inde nos omnibus fupradiâis coram adftanr bir. Epdcoporum judicio, & laudatione Longobardorum , & Normannorum, qui intererant, S. Salernitanx Ecclefic, & per eam tibi confrater Al- „ 14l'tne Salernitane Archicpifcope , fuccefforibufque tuis iupradiâss res, & hereditates ftabilivimu* , concedimus, & in perpetuum confirmamus, & deinceps (alvo tuo, fucceflorumque tuorum vigore earum invaiores , & depredatores, & perfeeu^tores perpetuo anathematis vinculo religamus. Si quis vero contra hujus noftrc prcceptionis fcnptum temere agere prefumpterit, aut fautor extiterit, kiat fe audoritate B. Petri Apoftolorum principis, & noftra, a regno Dei alienatum, atque cum Jq|ia traditore Domini in aternum damnatum. Qui autem hujus nofirc conceffionis, & confirmationis conft tutmnem obiervaverit devotus, a tanâa & individua Trinitate benedicatur, & zterni regni intervenientibus Dei genitrice Maria, & B. Matthco Apoftolo & Evangelifta, quorum caufam adjuverit, particeps effici mereatur &c.

Ego Alexander folius Dei mifericordia licet indignus S R. ÔC Apoftolicz Ecclefic Epifeopus m hac conftitutionis pagina ad confirmandum volens lublcrrpfi.

Ego Joannes Tufculanenfis Epifeopus me affutile teftificaus fubfcnpfi.

Ego Hugo Ydruntinus Archiepifcopus me aifuifle leftificans fubfcnpfi.

Ego Ambrofius Terracme Epifeopus fubfcripfi.

Ego Hildebrandus S. R. E. Diaconus fubferipfi .

CONCILIUM AUSCENSE,

Aiio i«ri pfCfidc Hugone Candido Card, legato apoft. in quo decretum ut omnes ecclefiz Vafconie , quartam decimarum panem cathedrahbns ecclefiis perfolverent, exceptis ecclefiis fanâi Orientii' alia quoque quz ad ciclefiafticam difciplinam pertinent, conftituta , Anno Chrifti ml xvill.

fe, T»· li Sp i'1 <h"'·"·· ANno MlxXym. incarnationis Domini noftri Jefu Chrifti , 'fidum eft concilium apud Aufciam civitatem mctropolitanam I Tenuitque concilium dominus Hugo, qui vocabatur Albus, fanâz Romanz eccleliz cardinalis, cum bonz memoiiz Auftindo .archiepifcopo , & omnibus fiiffugancis fuis epifeopis, & abbatibus, & magnatibus umveiiz Guaiiomz.

In-er cztcra flabilimcnta quz ibi fanxerunt , decievetunt ut omnes ecclefiz, quz infra terminos Guilconiz continentur, femper quartam partem decimz unaquzque ecclefia luis fcdibus redderet . Nam antea minime faciebant . Hoc audiens domnus abbas Raimundus fanâi Orientii , Edhrit fe minime confentire in hoc, ut ecclefic fanâi conieflbris, que per tot tempora ingenue permanferant, tali jugo fubanitterentur. Audiens hoc cardinalis prefatus, quod in monafterio ejus tumulatus effet tam * amiciflimua * coofeffor , . Al, & tarn magne auâoritatis fuper omnes archiepi(copes , qui in fede Aufcia fuerant ; dccrevit cum domno Aufttndo , & omni ctttu epif- ** toporum, $c abbatum, ut pro amore fanâi eonfefforis prrdiâi , ecclefic ejus ab hac conditione liberrime permanerent , ficut antea facere folebant. Sanxitque, ac firmavit domnas cardinalis, cum Auftindo archiepifcopo , abbati Raimundo fanâi Orientii . at omnes confuetudiaes „ quas an-

anteaiin honore , & in etclefiis tencre foliti e-A rant , abfque ulla infeflatione invidorum cpifcoporum, vel archidiaconorum, mconvulfz permanerent.

Laudaverunt etiam, ut gubernator, qui locum fandi Prientii rexerit, vices archidiaconi in honore fuo fuper ecclefias & clericos teneat: Ac ipfe, fi lapfi fuerint , juflitiam faciat . Tamen fi poenitere voluerint, *ipfe ante* przfcntiam domni archiepifcopi reprzfeotet, & ipfe silis poenitentiam injungat , ut illi placuerit : excepto quod ullam legem ab illis non requirat.

Archidtacono autem interdicimus convivia more fymbolarum in ejus eccletiis peragi, aut in honore ejus aliquid ufurpari contra coniuetudinem veterem.

Igitur fi quis perverfus «mulus temere contra hoc moleflare Jocum fandum tentaverit : fecundo, terriove commonitus, fin cum fatisfadtone congrua emendaverit , iram Dei & fandi confefforis incurrat. Fiat, fiat. Arnen.

£go Hugo fande Romanae ccclcfix cardinalis, fignavi.

Ego Auflindus archiepHcopus ifliua Cedis. , fignav/.

Hz funt ecciefie, quas didus Romanae ecclefiz cardinali», cum affcnfu & voluntate Auflindi archiepifcopi. At omnium fuflraganeorum cplfcoporum, Ac abbatum univerfc Guslconiz, voluit, decrevit , confirmavit, effe immunc», ficut fuperius didum elt: videlicet ecclefiam (andi Cincii, ecclefiam fandi Lazari\ ecclefiam fandi Petrpdc Jolac, ecclefiam de Materes, ecclefiam de Lobejano, ecclefiam deDurano, ecclefiam de Tcahut, ecclefiam de Cella, nova, ecclefiam de Augeraco, ecclefiam de Martino vallo, ecclefiam deSeregu-zano, ecclefiam de Begaut, ecclefiam dc Roma-Bjacho, ecclefiam de Aqua clufa, ecclefiam de Blailano, ecclefiam de Guoz , ecclefiam de Boxas , ecclefiam de Mirapeis, ecclefiam de Martino Vingo, ecclefiam de..... ecclefiam de Juffano, ecclefiam de Cazano , ecclefiam d'Antras, ecclefiam de Toltari , ecclefiam de Garaut , ecclefiam de **Rcffelencs.**

CONCILIUM TOLOSANUM,

De reflaurando epifeopatu Ledorenfi habitum ab Hugone Candido cardinale, fedis apoflolicz legato, Anno **ml xvj ii.**

Edidit Catellus ex tabulario S. Stepbani ToloCati»: nos emendatius ex ahis MSS. exemplaribus.

IN nomine Patris, At Filii, flt Spiritus fandi , Ainen. Anno incarnationis Dommi millefimo fexagefimo odavo, Indidione fexta, odavoanno domini pape Alexandri videlicet fecundi , fecundo vero anno regni Philippi regis Francorum , ac tuitione Balduim Flandrenfis comitis . Hugo candidus fandz Romane ecclefiz cardinalis przcipuus , in Tolofa urbe juffu prztcripti papz , confultu vero omnium confratrum fuorum, fandam fynodum, cum undecim epifeopi», & abbatibus pluribus , cum rcligiofis clericis vel laicis , Chnflo vero difponente, m ipfius minifteni. qui vera lux conflat, opus, tenuit. Nam cum de omnibus congruentiis ecdefiarum , epifcoporum fcilicct, clericorum, monachorum, âtlaicomm, five pauperum , jufte & religiofe fecundum Deum & canones fandorum patrum, ibi, in quantum ipfe Chriflus fua pietate permifit , definitum efl : tum Spiritu fando accenfi, accufando, defendendo, judicando , fimoniacz hzrefeos non tantum flipites, verum etiam radices funditus exterminaverunt. Contigit vero inter cztera de Ledorenfi ecclefia , quz erat jam pene dcflruda , legitime definiendo judicare. Erat enim in loco illo quoddam monaflerium de epifeopatu omnino conftrudum : ita videlicet , ut non folum ipfius plebis infeientiz fufikerct bona fupranominatz ecciefie, epifeopatu» fcilicet , munaflerio illi tribuere ; verum etiam altaria, lapides , cztera additamenta ibi velocius tranfmutare . Placuit autem Spiritui fando illud monaflerium jam eo ufque **quafi au**thenticum , quod Gregorius Lafcarenfia epifeopus juri» fandi Severii eue iojufte dicebat, ad priftinum revocare gradum.' quatenus , veluti epifeopatus fluite agendo jamdudiun converfus eft in monaflerium; ita converfim, fapienter corrigendo, monaflerium converteretur in epifcopatum. Judicatum efl igitur a fratribus omnibus ilfms fandi conventus , dominum epifeopum nomine Raymundum accipere, fit locum propris fue fedis io monaflerio ea ratione ponere , & monachos ibi morantes refigiofe, & fecundum regulam fandi Benedidi vivere , ut dominus abbas conflringeret, & fi pro melioratione vitz ad alia vellent ire, nulli denegaret : evacuato autem de monachis templo, clericos religiofos, ac regulariter vivere volentes, probo», pudicos, fecundum Deum ibi poneret: quoniam nullus ulterius monachus, quemadmodum a fandis patribus illis flatum efl, ibi ordinaretur - fic ita monaflerium non amplius effet monachorum proprie locos , fed effet epifeopi , vere fedes & vidus . Hoc autem privilegium dominus Hugo cardinalis vir excellentiffimus, cum archiepifeopo Guillelmo Auxienfi, Aymone Bituricenfi, flt cum epifeopis Duranno Tolofano, Geraldo Caturcenfi , Godcmaro XantOnenfi , Gregorio Lafcurrenfi , Petro Adurtnfi , Guillelmo Convenenfi , ipfo Raimuodo Ledorenfi, Bernardo Coferanenfi, Bernardo Aqucnfi : cum abbatibus Hugone Cluniacenfi, Ademarode fando Martiale, Beraldo dc fando Ægidio, Raymundo Condomenfi , Odone de fando Joanne Angeriaco, Bernardo Maffilicnfi , Conflantio de Clayraco, Raymundo de faodo Papulo, Frotardo de fando Pontio: cum omnibus religiofi» viris clericis, vel laicis, qui in fanda fynodointerfuerunt , laudavit, confirmavit, atque fubanatbematis vinculo, omnes, qui contradicere ulterius vellent , in perpetuum fine remedio aliquo juns damnavit.

f

ïi<£τ »«cd»r. To».

IN CONCILIO BURDEGALENSI

Siephsnus Cardinalis fcdis ipoflolic* legatus celiam Sanûi Clementis de Credonio monachi» Vindocinenfibus jfleiit.

Ex cb^rttri» Vtnlaanlnfi.

Licet monacKbrum S. Albini querela, quam erga monachos Vindocini dc rcclcfia Credonenfi jure fibi habere videbantur, fitpms ven tilata, injulla femper dc de invidi® orta radice legali judicio comprobata fit: femper tamen eos verbis laceffere, & placitis ïam definitis iterum iuquietare lolita fua improbitate contendunt. Prini· namque calumnia, quam eis de przdtffa ecrlefia intulerunt, audiente domno (a) E. Andecavorum pontifice, &. dormii (b/UV.tunc abbate S. Sergit, poflea fado epifcopo Cenomanis, domno quoque A.'abbate S. Vincentis ejufdem civitatis, multifque aliis probabilibus virispizfeotibus coram Goffrido comite fada eft, qui cum eos requififiet, ut litteras vel telles exhiberent de donatione illa, quam fibi a Suardo vetulofaffam fuiffe afferebant, & quod pater fuus Fulco comes & ipfe donum illud auâorizaffet, refponder«nt fe inde litteras numquam habuiffe; fed tamen utrum telles habere poffent ex hominibus temporis illius, fi fpatium eis concederetur requirere. Comes vero Goffredus terminum illis annum integrum ponens y ut infra telles fuos, dc undecumque, etiam fi de hoflibus fuis efient, fiducialiter *tu* abfque metu aliquo fibi adducerent imperavit. Quod cum faeere naqmviffent, quia quos numquam habuerant, reperire telles alicubi non valebant, calumniam interim omittentes, x. anms dc amplius quibus comes Goffredus vixit poftea filuerunt: ftatim vero poll mortem illius aprum fe icalumniandi repenffe rempus exillimantec, rurfus nova decreta cudere, novos fibi judices adverius monachos Vindocini per manum Goftredi comitis junioris, Goffredi alterius fucceflorіs adfeire tentabanr, nonnullos etiam potentium pertonarum viros quos improvide contra jus dc fas in hoc fibi maxmse profuturos credebant oberrantes, ut videlicet quod jufia ratione nequiteraut, vrl uieumqvr muneribus efficere prrvalerent. Sed eorum fpe m hac etiam parte, Deo difoonenre. fruftrata, alia iterum adipifeendi quod cupiebant molui funt inferre machinamenta. Miferunt namque legarum Romam G.unum de monachis fuis, qui eorum fuper hac re Domino papz infinuaret querelam; fed longe aliter quam fperabant evenit, quia quanto ibi dlUriffior tenetor ccnfura juftitiz, tanto minus invenit quod corrumpat avaritia adinventrix juftitiz. Denique O. abbas qui eodem tempore pronecefftatibus monaflerii lui Romam perrexerat, cum in concilio tunc coram Nicolao pepa collefto, cum ceteris adftaret, dc accufstori Illi ratione congrua dedono ecclefiz & de dono ecclefix mhnafterio Vmdocinr faflo, dc de judieio Andecavis, poftea a fxpediffo comite G. aliifque fupranominatis viris publice determinato, refpondiffei, communi domini papzdcepilcoporum qui affuere decreto fancitum eft, pnefatara ecclefiam S. Clementis de Credonenfi caflro ad jus faoff* Trinitatis Vindocinenfis coenobii procul dubio legaliter pertinere, Tantis igitur, taraque manifeftis, dc intuper t,nta auAontate definitis judiciis f«pe conviât mnocentiz adhuc immemores, & tot injuriarum quas monachis Vindocini fui» in Chrifto, velint, nolint, fratribus fecerant, penitus non recordantes, rurfutn placita iterare, judices alios in ahenis regionibus adhibere conati funt. Quafi vero in ab»m tranfeurrere patriam, examinatani reâitudinis poilit extinguere veritatem. Poli longum itaque tempus, cum quidam Stephauns B.Petri cardinalis diffus Romani autiibtis Alexandri pape legatione in Galliis fungeretur; remorante illo in Andecaveofi patria apud callrum Salmurum, ecce itetuni monachi S. Albini quafi noviter tunc inciperent, querimoniam de monachis Vindocini pro ecclefia Credonenfi ad aures illius pertulerunt. At ille eis non ftatim ibi, fed apud civitatem(c) Burdigalam, ubi & concilium habiturus erat, pnemonitis monachis Vindocini, dc illuc vocatis, refponfurum caufam fe & diligenter lpopondtt examinaturum. Cumque ad concilium die calendas Aprilis conveuiffent, dc monachi S. Albini clamorem fuum cunâis qui aderant audientibus fecifient, quidam de Fratribus Vindocini, qui idtirco venerat, Vitalis nomine, refpondit caufam illam jam pridem in Romana fynodo fub venerabilis memoria: Nicolao papa publice determinatam fuiffe, audientibus quibufdam epifeopis de Gallia ad concilium profeâis, Hugone videlicet Nivemenfi, Gualtcrio Meldenfi, itemque Hugone Trecenfi, atque Wigrino Cenomanenfi, quorum tres H. fcilicet VV. dt alius H. cum adbtic viverent, dc monachi S Albini hepediâim calumniato iteraffent, litteras luas B. Turonenfi archiepifcopo dc E. Andecavorum pontifici in teftimonium monachis Vindocini tranfmiferunt, procédantes vidiffe fe dc audiffe querelam illam jufto examine libratam coram pnefato papa Nicolao in communi concilio fulffe definitam. Hoc ludito prxfatus cardinalis Stephanus, recitatis peius epifeoporum epiftolis, reipondlt non efie conveniens, nec omnino licere, quod Romanus pontifex feme) jufte definierat, a quoquam alio rurfus aliter difculi. Hoc folum modo illis reliquum efie, ut fi verbis monachi dc litteris epifeoporum, adftipulationem praeferentibus credere detreffarent, ipfi przdiffus adirent epifeopos, & utrum ita effet rei veritas eorum viva voce per femecipfos ufque ad fequentem B. Petri feftivitarem que m. calendas Julii celebratur, pentecoftes Splenius addifcerent: dc fi ita effet ut eorum epifcolz proteftabantur agnofecrent, ulterius monachos Vindocini de hac re nullatenus pnefumerent inquietare: fin autem Romam fequenti anno ad traâandum in concilio querelz illius judicium utrique pergerent. Hanc feotentia rationabiliter julleque prolatam tam epifcopi quam abbates, alijque ecclcfiaftici ordinis qui afluere vir! rrligio-

Conc.i k„

(a) Eafebio. *(b)* Vlgrino locus videtur intelli(*ndiM·

(r) Concilium Burdlfal· anno toal. celebravit Stephanus legatus, de qnotuc

Tg———fi, quorum (ubfcripta funt nomina teftati funt . A beriut Piâavcnfis, Ragomundut Vafatenfis , Qui ———
A**®' Goicelious Burdcgalenfis archiepifcopus/Goderahnus Sanftonenfi;, Guillclmut Engohmenïis, I femriscus, Nannetenfit, Mengifaa Vencteiifu , Iteiius Lemoviceuii», Guillelmus Agencniis. * 1>4I
*·<I.

CONCILIA CELEBRATA IN HISPANIA CITERIORI,

In quibus Gothici facrorum ritus abrogati anno, ut probabilius videtur, **ml xvj ii.** Alexandro 11. pontifice.

HUgonem Caudidum presbyterum cardinalem B m Hifpaniam legavit Alexander 1L tum ob aha, tum ut divinorum officiorum ritus Romana et formula conilituerct ; quod difeimus tum ex illius gentis hi(loricis, tum ex litteris Alexandri ipfius ad Aquilinum S. Joannis Pinfstenfis abbatem, quas m ccenobii illius hiftoria JoannesBri. zius Martineaius edidit . Satis conflat, non firie conciliorum audoritate id efte&uin : & Barcinonenie , ubi boc agitatum, jam edidi ad annum **ml xiv.** noh quod eo anno celebratum putarem, ftd ne Bimum corruptiTe , in ne przfertim non indubitata, viderer.

Aonum ego **I xvi i i.** adfcribo . Primum enim, Hugonem eumdem video, hoc anno Toiofanum concilium & Aukenie, que hnitima Hilpamz lo' G ca funt, celcbraile- Ejus igitur adventus male m annum **ml xxi.** a Maftinezio differtur . Deinde Sandius Ranimtrus Aragonum rex, in privilegio abbatiaLeirenGs, quod extat apud Sandovallium, in epifeoporum Pampilonenlium notitia, aitHugonem cardinalem interfuiffe concilio Lcirenti , anno regni lui (exto , qui annus efi Chrifti **ml xvi ii.** Huic ttaque anno indubitanter affignat divinorum officioium mutationem Hieronymus Suuta , qui huions» fuas veterum monumentorum fide confcripfit . At Carbonellus tn chronico, & Mlftmezius in hiftoria fanâi Joannis , a Inque anno id tribuunt **ml xxi.** nixi antiquis illorum temporum monumentis, quz eonfignata lunt, Vel *anno* Ml> xxi. *cum Intrat»! lex Romano In fan* D *flnm Joannem* XI. Ka/ *Apnlil, fecunda feptrmana qttadrngefima , frla tertia :* vel era MCI», qui annus eft **Chtifli ml xxi.** *anno nono regni Sanfhi Remettrez , pnmo vero tn&reffionli Romani officlt sa /milo Joanne*.

Quz ita concilianda mihi videntur : ut inHifpaniam Hugo Candidus anno **ml xvi**11. venerit, in Aragonia finiumifque regionibus de mutandis facrorum ceremoniis habuerit concilia,' fed res, quamvis eo anno decreta, perfeda tamen *nifi* anno **ml xxi.** non fuerit , propter populi antiquis fuis ritibus addifli pertinaciam : quem ea in ro cogere invitum facri magiftratus noluerunt , fedilenfim perfuadere. Unde & tadurn , ut irritum tamdtu fuerit eadem dq re decretum concilii Jaccenfis, anni **ml x.**

Eadem caula fuit , cur (aeros ritus ut mutarent Caftellani vix adduci, ac nifi vi quadam potuerint. Sed hujus id loci non efi. Ad eosenisn Hugo non penetravit, five id mandatum illi non fuerat, five tempeftivum nondum effe duxit, id deinde Gregorio VII. pontifice perfeftum, anno **MLXXX.**

Gothicum officium diAum eft. quod a finAo Ifidoro jqilpalenfi Gothis adhuc m Hilpania regnantibus , juf(u Toletanæ fynodi, anno dcxxxiii. compofitum 'digeflumque fit. DiAum deinde Toletanum , quod Mauris anno occxiv. Htfnaniarum potitis, cum pan indigenarum maxima profugiflet, eorum aliqui qui domi remanferunt, inter Mauros , facrorum ritus eoidem Toleti cuflodierint . DiAom Sc Moaarabicum , quoniam ao ufi Mosarabes five Mozarabes ; quod nomen Hifpanis qui cum Mauris vixerant , inditum, non quod Mosarabes,. corrupta voce , quafi Miftarabas didi tint ; ut volunt plerique omnes ; led quod probabilius exiflimo , a Maza Arabum duce , qui Hifpaniam domuit.

Toleti in antiquis ecclefii», qu* Moaarabum fuerunt, flatis anni diebus res divina Gothiio ritu hodieque peragitur . Ac preterea in templo maximo lacellum exrat, ubi idem perpetuo fervatur quod iuflituit Francifcsa cardinalis Ximemu» , qui dt Moaarabicos divinorum officiorum fibro» typis edi juffit , ne tante rei memo,ia periret .

Romanum autem officium , a plerifque Hifpanlcarum rerum fcnptoribut, etiam Gallicanum dicitur, quod io Gallia fufeeptum pnu» fuifftt. Atque id eorum nonnulli obferirant, Htfpamarum principes Romanos ritus Francarum conjutum fuafu admififle . Nam & apud Alfoofum VI. Caflell· regem , id eftecifle Conftantiam conjugem › certum eft ! & Raymundum Berengarium Barcinouenlem cbmirem in eo Almodi confugi oWecutum ef(e, multorum eft coojaAura. Addere potoiflent, Bt trmifendam Ramiri Aragonum regis uxorem , quo rege decreta primum in Jaccenfi concilio anno ml x. caeremoniarum illa mutatio ftnt , Francam quoque fuille, flt Francos , multos concilii iflius epifeopos .

Ï* Hirduinl
«•'.XC

ONCILIUM GERUNDENSE

Anno **ml xvj ii.** celebratum.

Dtfcriptlem illud eft ex Collt#iont mf. Concillortn» Hffpama , Golite, Jfrlteo, & Orlentn , ysr< tft tn Ecclefia CatSedralt Gerandenfi I frottjcxm ttixd prebamanlter communicant! ftoktliji. D. JOSEPHUS TAfERNER & D ARDEHNE , Ecclefle CotMrolu Bcurctnonenfif Canonic·; , *Illttftriffimi Epifeopi Gertmdenflj fratre* genilao, *Ü tjnjdem EplJcOpi Vicartxl General».*

SYnodus hebita apud Gerundam, juffu domini E Alexandri Pap«, ubi fua vice pnefuit Hugo Candidus , S. R.. E. Cardinalis presbyter . retidente Domno Guifredo Narbooenfi archiepifcopo , cum ceteris epifeopis & abbatibus fubceriue comprehenfis: a quibus conftituta funt hsec que infra continentur : anno Dominice Incarnationis millefimo ftxagefimo oftaeo ; iub prefentia domni Raytmundi Barchtnonenfis Comicis, & domne Almodis Comitiffç.· quorum cura & inflantia hcc fynodus'congregata eft.

I.

Io primis condemnaverunt ibi dcteftabiletn Gtnoniacam herefim , non folum in graduum ordmibua, fed etiam io eccleGafticis honoribut ; videlicet ut non adtribuantur muneris vcl obfequii ic-

fiecularis pretio, *fed bonr vltx* & fapienti® me· A ,urP'* grit'e lucfu® prohibetur in capite (acerdotii, ita abdicetur a diftoclericalis honoris corpore, ficque quod gratis accipitur, fecundum Domioicam fepieniiam gratis de·, tur: ita ut nullus clericus vel laicus vendat vel emat ecclefiafticum honorem & nullus teneat ecclefiaftica ornamenta, qui fit laicus: neque 'fit inde facnfta, aut bajulus.

Chresti n,° ' ^•‹'ue I•«a.

II.

Deinde conftituemnt, ut ecclefia, quz plus non habet de decimis, quarta pars ei, reddatur ad opus prcsbytciorum & clericorum: & ut ex omnibus rebus quz potfidentur, tam de operibus manuum, quam ex agricultura; fed de molendinis, five de-hortis & de arboribus, & ex om-B tibus animalibus, primitiz & decim® reddantur.

III.

Item excommunicando fanxerunt, ut incefli omnibus modis teparentur: deinde habeant licentiam ineundi melioris conjugii.

IV.

Itqm conftituerunt, ut illi qui fuas uxoresdimiferunt, & alias acceperunt, fuas recuperent, fi vivz fuerint, & alienas dimittant. Et nifi hoc fecerint, fint ita excommunicat), tam incefti, quam ifti, ut nullus Chriflianus eis Ave dicat, nec cum eis manducet neque bibat; in ecclefia fimul non orent: C infirmati fuerint, non vifitentur, nifi pro fatisfaftione: & fi mortui fuerint fine poenitentia & communione, non fepe- C liantur.

V.

Item judicaverunt de clericis arma ferentibus, ut arma dimittant, & quzque illicita cum eis commifcrint, digne defleant. Quod fi agere noluerint, de choro exeant, & canonicam perdant, & omne beneficium Ecclefiz amittant. Si vero hzc relinquere noluerint, przdiflz lententi® de inceftis fubjaceant I

VI.

Clerici, fi lectores furunt & uxores duxerint, in ledoratu permaneant in choro; fed non in congregatione canonica.

A presbytero nfque ad fubdiaconum fi uxoremD duxeiint, aut concubinam retinuerint, de clero exeant, & omne beneficium ecdefialhcum perdant, & cum laicis in ecclefia maneant. Quod fi inobedientes fuerint, ienientiam de inceftisincurrant.

VIII.

Illi autem qui arma fic uxores dimiferint, fecun fic qtneti, fit lina ullo pavore permaneant. Nullus res eorum diripiat, nec eis aliquam injuriam faciat; fed ipfi fit res eorum fint in pace & treuga Domini per omnes dies.

Clerici fic monachi alterius regionis non recipiantur fine commendatitiis litteris fui Pontificis.

X.

De ufurariis clericis, aut de minirtris laicorum, id fuit llatutum: aut definant, aut deponantur.

XI.

Clericus a mapre ordine ufc \laorem, non fit akator, neque venatur

XII.

Ad finem hujus denunciamus capitisfe, ut illi pertiftaot; in fiipradid/ excommunicatione, qui prardta canonicarum feu monadicarum diripiunt congregationum. ^rjstj L,,u

XIII.

De terris vero feu poffeffionibus ecclefiaftici juris, qu® ab epifcopo feu a clero laicis hominibus dantur, fancientes (latuerunt, ut poftobitum epifeopi^ abbatis, aut clerici, qui illas dedifle dignofeitur, libere fit folide revertantur ad ecclefiam, cujus dominii cafdem fuiffe confident: cum injuftumcft eorum poft mortem quoquo pafio exfequi dationem, qui non valefit prclibatas resecclefi® dimittere per fuccertionem. Nec a laicorum filiis, heredibus, five fuccefforibus, poffefiionea cccle(i®, poft mortem parentum vel propinquorum, quamvis ab cifdem parentibus longe poffcftas, illorum * voce cenfuerunt jufte umquam potuiffe repeti, aut eas fequi; quia res Deo dicat® non debent a laicis hereditario jure pofl'idcri. 'f*.,™

XIV.

De terris autem, quas a Chrifticoiis deteftanda Judaeorum emit, aut emerit perfidia, (latuerunt, ut omnis decimatio earum ita illi daretur ecclefi®, in cujus parochia ecdem terre fit®fint vel fuerint, quemadmodum fi a Chriftianis colerentur.- quoniam injuftum eft ecclefiam eas decimas amittere feu amififfc, quas conflat, antequam Judzi huc advenirent, habuiffe. Quapropter unde amittit primitias fit oblationes, faltem exinde habere deberet decimationes.

Hugo Candidus, (anil® Roman® Ecclefi® Cardinalis presbyter & leptus, his fynodalibus geftis vice domini mei Pàp® fubfcripfi.
Guifredus Narbonenfis archiepifcopus fubfcripfi.
Guillermus Auxenfis archiepifcopus fubfcripfi.
Berengarius Gerundenfis epifcopus fubfcripfi.
Guillermus Urgellenfis epifcopus fubfcripfi.
Guillermus Autbnenfis epifcopus fubfcripfi.
Berengarius Agathenfis epifcopus fubfcripfi.
Salomon Rotenenlis epifcopus fubfcripfi,
Guillermus Convenientis epifcopus fubfcripfi.
Seguinus monachus & presbyter, agens vices Durandi Tolofani epifeopi, fubfcripfi.
Qubertus clericus, agens vices Uzcticenfis epifeo- [illegible]i, fubfcripfi^
Frotardus Tomerienfis abbas.
Dalmatius Craffenfis abbas.
Andreas S. Cucufati abbas.
*** Renardus S. Martini Cuniogenîcnfis abbas.** ·/·««,R·?
Oliba S. P<ftri Galli cantus abbas. aaM·».
Amatus S. Salvatoris Breclenfis abbas.
Tailio S. Laurentii abbas.

Item pralibatus Cardinalis cum przfatis epifeopis, feu abbatibus, five principibus, ac totius terre magnatibus confirmavit, necnon & laudavit nacem fic treuguam Domini, .ficut erat aj>« Epenia io epifeopatu Gerundenfi: fic addidit m eadem treuga Domini, coufenfu omnium atque juffu, ut pari, modo teneretur a. Dominica odavis Pafchc, ufque ad 0A0 dies poft Pentecoften.

Si quis vero inobediens fuerit his prediâis conftitutionibus, aut tranlgreffor earum, excommunicationis anathemati fubjaceat, quoadufque refipifeat, fic fatisfaâioncm inde canonice ' veniat. - z.rM.rad· ‹·»

CON-

W*«RI«T1 ··♦»- villvlù l I·»»

CONCILIUM AUSONENSE

Celebratum circi annum domini mixviii. it^quo de Treuga fic. Pace aâurçi eft.

Bi Append. *Cnfl'tuitonfi pocli & treuva edita in vice Aujonenfi.*

HÆc eft pax confirmata ab Epifeopi» & Abbatibus fic Comitibus necnon Vicecommbus in epifeopatu Aulone . Scilicet ut ab ifta dtc deinceps nullus homo Ecclefiam neque fpatium neque manfionem que in circuitu Ecclefiz funt aut erunt ufque ad triginta ccclefiallieos paflus invadat . Ecclefiis autem illas in hac defenfione non ponimus in quibus caftella faâa funt vel erunt . Eas vero Ecclefiis 10 quibus raptores vel fures predam vel furta congregaverunt, vel maleficiendo inde exierunt, aut illic redierunt, tamdiu falvas efte jubemus *donec* querimonia malefaâi ad Eptfcopum Aufonz fic ad fedem & ad conventum Canonicorum cjuldem fedis fe fatigaverint, * vel malefaâor ille juftitiam inde facere nolit, poftea ex mandato przdiâi Pontifia» vel praefatorum Canonicorum ipfe malefaâor feu reus ejus non falventur in eadem Ecclefia . ille autem homo qui Ecclefiam invaferit, aut altis , exceptis fupradiftis malefaâohbus, aliquid ei malum fecerit, aut ea quae in circuitu Ecclclin ipfius funt ufque ad triginta ecclefiafticos paflus irruperit , facrilegii compofitionetn emendet przfa tn fedi, & querelanti malefaâas in duplum re ihtuat.

^•<«tM«rn . t • >«·

De clericll, monachll, monlaltbul, & yldull.

Item placnit ut clericos qui arma non portaverint , aut monachos , feu fanâimoniales , vel viduas , ullus non invadat , neque injuriam eis faciat vel aliqua malcfaâs. Communia vero Canonicorum vel monachorum feu fanâimomalium vel ecclefiaftica alodia & pofleffiones quas Ecclefi* noftri cpifco^slus, vel clçriçi arma non ferentes, aut monachi feu fanâimoniales tenent, ullus homo non infringat, aut aliquid inde diripiat. Qttod fi fecerit, m duplo ei componat.

De prado animallum.

Similiter confirmaverunt ut nullus homo in ifto epifeopatu Aufonz , fcilicet Bfluldunenfi , Petralatenfi , atque Impuritanenfi , predam non faciat de equabus vel pulhs earum ufque ad medium annum, neque de bobus, neque dc vaccis, ueque de afiois vel afinabus , ncque dc ovibus , vervecibus, vel agnis, ncque de Capris vel hircis, vel eorum fetibus.

De monfionibui pagenJfum & pluribui allil rebut fub pact Junl con/ùluta.

Manfioncs vero pagenfium vel clericorum arma non ferentium, & columbaria , & palearia , ullus homo non incendat vel definiar . Villanum aut vdlanam, & cleucos aima non ferentes, & monachos , feu fanâimoniales , & viduas, ullus homo non fit aufus occidere, vulnerare , debilitare , neque comprehendere vel diftringere nifi propter fuam culpam quam przdiâi habent fiiâam , & non difiringant eos nifi per direâum folum. Et tamen hoc non fiat nifi prius querelando fe fatigavetit ficut prçdiâtiam eft. Pagentibus autem vefiimenta non auferantur, neque vomeres, ncque ligones . Oliveta vero nemo incida| vel comburat, sel fruâus eorum diflipet.

A *Dt pignoratlone rerum olterlul pro phvlo vel allol non Jaclenda.*

Item conftitutum eft ut nullus homo pignore? res alternis pro plivio vel pro alio quolibet negotio quod alicui vel cum aliquo fecerit, quamfdis ille lolvent . Quicumque hanc pacem quam praedixit infregerit, fit illi cui eam infregerit infra xv. dus (impium non emendaverit , fi dies xv. tranficrint , in duplo componat. Quam duplationem habeat Epifeopus ipfe Gerondz, fic Comes qui eam redirigere fecerit .

SI flltm Jaclat malum , un pater teneatur.

Item contlituLum cil quod fi aliquis filius magnatum tcrix tam majorum quam minorum fesent aliquod malum per pacem & *treugam* Domini aliquibus hominibus ex caflro patris fui vel ex honore ejus , aut cum hominibus luis , ipfe cogat filium fuum & homines luam tertam tenentes redirigere malum.quod fecrrint. Quod fi noluermt facere ipfe filius vel przfati homines , idem pater redirigat omne malum quod filius futis fic homines fui fecerint. Quod fi filius non fecerit malum ex caftro vel honore patrjj fui, & tamen fcccm cum hominibus tenentibus terram patris fui vel cum iis quos idem pater habuit in Çlua familia, fimiliter ipfe pater cogat homines redirigere przfatum malum. Qpod u facere non potuerit, auferat ei beneficium fuum ex toto, dc projiciat illos cx familia fua fine engan . Quod fi ipic pater facere noluerit, tamdiu maneat fub excommunicatione cum omni honore fuo & przfatus filius five przfati homines cum eo donec redirigant ex toto malum quod commiferunt. Quod fi filius adhuc cX aliis locis , rron honore paterno vel caftro, neque cum hominibus patris, aliquod malum alicui fecerit , non redeat in paternum caftrum vel honorem , neque pater aut mater impendant ei aliquod beneficium, vel protegant eum in aliquo. Quod qui fecerit, aut e-D mendet malum quod finus perpetraverit ; aut tamdiu mancat in excommunicatione donec emender.

St quit inculpatur, qualiter debet [e expiare.

Item conftitutum eft quod fi aliquis fuerit inculpatus ex aliquo modo quod ipfa prcccperit aut ftabilierit aut confilium dederit quod ageretur , & ille dixerit fe hoc non egiffc, de quo in veritate notum fuerit quod ipfe per fcmctipfum przdiâo malo non interfuerit, propria manu juret fuper altare confecrarum fc non precepifle neque ftabilifle neque confilium dedifle quod malum illud perpetraretur , fic poftmodum non fit proteâor aut defenfor illius qui boc malum fc-**cit ullo ingenio vel aliquo modo . Quod fi hemo fuus fuerit qui fuara teneat terram ant habeat fuûm beneficium, unde poflit cum diftringere , aut faciat boc fibi radirigeie , aut auferat ei cx toto terram fic beneficium fuum, fit poftea expellat eum a fe fine aliquo engan, fit non exhibeat ei ullam fecictatetn ad fuum beneficium , neque defendat eum tn aliquo.

De omnibus-illis conftitutum eft qui interfuerint maiefaftis quod fi dixerint fe non mterfuifle vel malum unde culpantur fe non fecifle, quod expient fe per judicium aquz frigidae in fede fan-

âi

anno CHklS Π

•ili Peiri. Quod fi facere noluerint, cxcommunicanum fubjaceant. Omnes vero probationes fic expiationes que judicabuntur querelatoiibus & rediredoribus paci» & treuge Donum fiant per judicium aque frigide tn lède-lanili Petri.

'Ultimo vero dc pace & treuga Dpmtm a nemine bar in omni Aufonae epikopalu donec primo querela ad Aufonenfem Epilcopum & ejus Canonicos perveniat, & expedetur terminus fatigationis triginta dierum antequam Epifcopus Ac Canonici fedis faciant in malefadore: quia li (in fra) triginta hos dies redired* non fuerint, vel ita firmant in mimi Epiicopi Ac Canonicorum *elu» per pignora* quod ledirigatur fine engan, nuktador ille Ac proprix res iu* non fint in pace Ac treuga Domini illo Ac honore fuo excom- A municato cum honoribiu luis.>

Item Hugo Candidus Cardinalis Romanus in Concilio Gerundenfi cum Epucopis Ac Abbatibus five Principibus ac totius terre magnalibus Ac audoritate Romani Pape, cujus legatione fungebatur confirmavit Ac laudavit pacem Ac treugam ficut erat apprehenfa in epifeopatu Gerundenfi - Et addidit in eadem treuga contentu tftnnium atque juffit audorijMte Domini Pape-ut pari modo teneretur a Dominica odavarum Patch* ui- B que ad odo dies poti Pcntecoften ficut quadragctimali tempore. Et tranlgreflores pacis & treu gx Domini excommunicationis anathemati fubjecit quoadufque refipiicant & ad iatisfadiones in canonica veniant.

ANNO CHRISTI <•«1

anno CHRISTI

CON CILIU MOGUNTINUM

anno CHRISTI '*e'

Audoritate Sigefridi I. indidum in caufa Henrici IV. regis, volentis Bertam uxorem, quam ante biennium duxerat, repudiare, celebratum Anno Domini **ml xix.**

De rcbat in hac fynodo fpftii Lambtrhti, in chronico, anno O)ιηι»ι totSç. *ifta rejert:* Poti pentecotlcn Wormati* cum principibus regni adem rex colloquium habuit. Ibi pnmum cum epdeopo Mognnttno rem drereto agit, cjuique o. pern ad perficiendum, quod mente machinctur, obnixe implorat. Si impetret, (e deinceps ei tubditum, Ac dido obtemperantem fore; ad hoc Thuringos armata manu, h aliter nequeat, coadurum, ut decimas fine olla in perpetuum contradidione perfolvant Annuente epdcopo Ac padione ulrimque firmata, rex ad publicum refert, fibi cum uxore non convenire, diu oculos hominum fefeliiffe, ultra fallere nolle. Nullum ei crimen, quo jufle repudium mercatur, vfferre; fed *fe* (incertum quo fato, quo Dei judicio) nullam cum ea maritalis opens copiam habere. Proinde per Deum orare, ut fe male ominata compede abfolvant. patianttrque xquo animo diicidtum fieri, ut illa fibi, & ipfe ei, ie ita Deus velit, felicioris matrimonii viam patefaciat. Et ne quis violatum femcl pudorem cauleiur obfiare iterum ntipturx, fe iuh jurejurando confirmare, quod eam, ut acceperit, fic incontaminatam illibatoque virginitatis pudore conlervaverit. Fœda res Ac regia nujeftate nimium abhorrens vila efl omnibus qui aderant. Negotio tamen, cui rex tam lervidc animum adjeciffet, detredare finguli religioium arbitrabantur. Epilcopus quoque tam pretiofa pollicitatione redemptus, quanturrq poterat, falva verecundia, haud argre cautam regis tuebatur. Itaque eundis id fieri decernentibus, fynodum conficiendo negotio indixit Moguntix, proxima poli felium fandi Michaelis hebdomada. E/ *pofi aha ab bu diverja hic pergit ejujdtm cauflt trailatloncm deferibere.*

Imminente jam die, qui iemdendo regis con. jugio dtdus luctat, rex Moguntiam concitus properabat. Ecie inter eumdum rompent legatum fedis apollohcx tuum Moguntiae adventum prefiolan, qtu difcidutm fieri prohibeat, Λ cpjtcopo Moguntino apofloliex auimadverfionis fententiam minuetur. quod tatn nefarie fèparationis (è audo em proiniterit. Conileruatus illico quod rem diu cxopiatam perdidiffct c manibus, pariter quo venerat m SutMum redire volebat. Vix egre tamen amicoium confilus fupeiatut, ne principes regni fruilratctur, quo* fumma frequentia fibi Moguntie occurrere juffiffet, Franconefurt abiit, ibique eos qui Mogunti* convenerant flaturo die adcfTe juifit. Quo dum frequentes venilTent, Pe* trus Damianus, is legatus erat fedis apoftolice, vir eiate Ac vita: innocentia admodum reverendus, mandata expofuit Romani pontificis, peffimam rem, Ac a nomine Chnltiano, nedum ab regto, multum abhorrentem elle, quam moliatur. Si minus humanis legibus vel canonum fandiombus terreretur, paceret faltem fama & CXiAimationi pioprie, ne fcilicet tam foedi exempli venenum, ab rege fumpto initio, commacularet populum Chnflianum; Ac qui ultor effedebuiffet criminum, ipfe audor At fignifer fieret ad fligitium. Pollremo fi non flederetur confiliis, fc neceflario vim ecclefiaflicam adhibiturum, At canonum lege fcelus prohibiturum. Ad hec fuis manibus numquain imperatorem confecraodum fore, qui pefttlenn exemplo, quantum in fe edet, fidem Chriflianam prodidiffet.

Tum vero in eum coorti omnes qui aderant principes, ajebant equa ceniere Romanum pontificem, Ac per Deum rogabant, ne crimen inferret gloria fua, & regii nominis majeftatem tam turpis fadi colluvione macularet. Praterea ne parentibus regina, caufam defedionis, Ac juflam turbanda reipublicx occafionem daret: qui fi viri effent, cum armis At opibus plurimum *potlent,* tantam filiz lue contumeliam procul dubio infigni aliquo facinore expiaturi effent- Hac ratione fradus magis quam inflexus: Si id, inquit, fixum, obllinatumque eft vobis, imperabo ego- P met mihi, feramque ut potero onus quod depo- r' nere non valeo. Ita efferato magia per ftudtum concordis odio, annuit quidem, ut in regni consortium regina revocaretur; ipfe tamen, ut congreffum ejus confpedumque vitaret, adbibitis fibi vix quadraginta militibus, in SaXoniam concitus rediit. Regina cum cetera multitudine Ac regni inlignibus paulatim fubfecuta eft. Cumque ad eum Goslarium veniffet, vix compnlfus ille a familiaribus fuis, ur ei obviam^procederet, fatis fuperque pro confuetudine eam benigne fufeepit. Sed protinus refrigefeente amore, ad ingenium fuum atque ad priftinum rigorem animi rediit. Et quia confilia fcindendi conjugii fepe jam tentata non procefferant; ftatuit dcincepa communicato cutn ea iolum regni nomine, fic eam habere

"here quafi non haberet, Hae *Lambertm. CenAat,* ** ,Λ *li>* *conciliatam regi* , cx a* *dfr99 fllIWI HtnrKttm* , jlU *lgfl /ltcttjlt* r*

CHRISTI

ADDITIO G. C.

De Mofunnno epifeopo Sigxfrido rem aliter JLainbeitu* narrat ; furm iple Je fe Sj*etridu* in epiRola ad Λkxandrum II. Ait enim regi le in lactem rcliitifle, ft minitatum elle excommunicationem , iodiflum tamen a coepilcopir fui*, ad rem diiceprandam ac defioienaam , Mognotinum concilium . Ad extremum , pontificem rogat , ut aliquo* *de* latere fuo mittat, qui huic confilio prclint. Pugnant ift* ex diametro cum u* que nairat Lambertut.- live i* erraverit, five Sigefridu* re ipfa corrumpi *fe* ab Henrico reg* paflu*. Polluam competit Alexandrum re.tov eogmta . letatum Moguntiam mittite I liltera* feripferit , quibus fucum footifici faceret. Sic autem i11« te habent.

SIGEFRIDI EPISCOPI MOGUNTINI

eptfiola ed Alexandreae II.

Demme bextiffime, & vere apefelici culmiaii before reverende Alexandre II. Sifrtdm Moganttna fpecaiator ettlefia , debita fubjefltonu reverentiam, omntmeda fervitntu ebfanrlam.

Licet untverfalis ecclefue flatus generaliter innitatur fuper fundamentum apoftolorum & prophetarum, & in ipfo fui verticis culmine angularem geflet lapidem, Dommum fcilicet Jefum Chriftum: fpecialiter tamen magnus ille Petrus, juxta folidiffimam fui nomini* firmitatem, & firmiflimam fidei & confefliom» lue foliditatem , eju* totam fuftentat fabricam : ad hoc quidem eleâus a Domino , ubi dicitur *: Jxper Sene petram adlJScabe enlefiam meam.* inde namque omnis apoftolicorum patrum beata iucceflio, auâontate ipfius Domini, fedi ejus, Romanefcilicet ecclefic, banc dedicavit excellentiam, & in eundi* femper hujus privilegii fervavit reverentiam: ut majora ecclefic negotia, & difficiliore* caularum exitus, ad ipfam, velut ad caput , referantur, cjufque judicio cuoâa falubriter examinata, in portum faluti* dirigantur . Quia vero divine miferationis gratia vos in hanc fedem inthroni«vit ft vice ipfius Petri omnium ecclefiarum folicitudinem impofuit : nectflarium duximus veflro refervari judicio, quas novimus nec pofle, nec debere, fine veftrs auâoritate noftro terminari Audio.

Inter multimoda ecclefic negotia, que veftrum expeflam examen , folicitudtoi veflrc quiddam tale incubuit, quod & etclelisftici* judicils valde eft infolitum ; & omni modernm temporis civi & memoris pene inauditum. Filius enim vefler, Hcmricu* nofter , ante pauco* dies conjugem fuam voluit dimittere : & eam quam legitimi* fponlalibus, conjugali dote, regali confecrationc, & publicis nuptu* , regali,corona ft (aeramento fibi firmatam ibeiavit, nullam primo interponens diicidii culpam, vel caulam , omnino a fe fepa«rare voluit . Quo no*, veluti monftro attoniti , ft infoiita rei iacie permoti, confilio magnatum, quotquot tunc aderant in palatio , in faciem ei teftituimus: & nifi certam exponeret difciditcaufam , ime refpeflu regie poteftatis, fine metu gladii, a veftra pracederel auftorita*, a finu ft a communione ecclefia nos fegregaturos prediXimu*.

Ilie vero retulit nobis , ea de caufa ab ea fe velle leparan: quia non poffet ei, tam naturali, quam maritali coitus foedere copulari. Qjjod mquifitum, cum & ipla fateretur, ornatum aoftrotutn animos nimio mtrrorc affecit , & ipla rei magnitudo nimia dubietate tuibavit . Super qua re fanâillimum apoliulatum vellium , ficut divinum contulimus oraculum , & velut membra ad caput, tantum referimus negotium. Et quia hoc valde rarum, quzftiombus occuirit ecclefiafticis , ft de regiis pene inauditum eft perfonis ; veflrc fanftitatis erit , quid luper tanta re faâo opu* fit decernere, & ad conlufta notlra de lanâuanofact! pedoris veftri relpoulalia remittere.* ut ft inflans negotium, ad falutem moderne «tatis, ecdefiaftica pace finiatur, & de tam inlolit* ft dubia re, veftra auâoritate pofteritas inftruatur.

Denique fratres noftri, qui tunc huic rei interrant, condixerunt, ut concilium . quod negotio competeret, in urbe noftra congregaretur; ft utrique , regi fcilicet & rcginc , ad lynodalcm venire audientiam , ft luper hac re terminalem fubire fententiam, indiceretur. Nos autem dubia tanta rei confidcratione habita, nullomodo hoc fine veftra auâoritate fieri decrevimus, ft totius negotii terminum ad veflrc expcâationem feufulpendimus poflulantes fanâitatem veftram, ut fi id, quod inftar , ratum ducitis per nos fynodaliter terminari, de latere veftro perfonas cum (criptis veflrc aufloritati* ad examen ft judicium tante rei mittere dignemini ; quorum ft audientia res ventiletur, ft convenientia , in beneplacito Dei terminetur-

ANNO CHRISTI MLIII.

CONCILIUM ANSANUM II.

ANNO 10?..

In quo Achardu* Cabilonenfis epifeopus monaflerium fanâi Laurentii monaflerio fanâi Martini Infula Barbarenfis donat, anno nlxx. vii Kalcnd. Fcbr. Alexandro 11. pontifice: rege Francorum Philippo I.

Coneilii bujat eenfervat merxeriave rnfirxmentxm ipfxm denatlenii eenfethem pefi fyeedxm. fixa profitetor Acbardat epifcoptti Cabilenenfii, fe , enti quam menefitrinm , »lim a beate Grtgerie Cabtlvnenfi antjflite m benarem fantli Learenti martyru tonftrttfhtm , & mteltu peffeffunubttt lecapietatam , tant ad nibilant peM *rrdaAaav, nt prifUnam infiatnve reftitnatar , ex caeflite tf effenfx cexenicerane furente, faerxm^tie fidrltam , danarv menafleriv infala fan£li Martini Barbarerfr. Addit:* Porro huic noftra donationi laudem ft affenluon unanimi voto prebuerunt venerandi pontifices, necnonreverendi abbate* , qui una mecum fynodo interfuere, habite apud Anfam caflrum : dominus fcilicet Humbertu* archiepifcopo* lanâc Lugdanenfis fedi» , Hum quoque archiepifcopus Chryfopolilane ecileba, Agano etiam Æduenfi* pr«iul,ft reverendo* Drogo Matilceob* fedi* antifles; venerandus abbas quoque Saviniacenfisccenobii Dalmauus, Atbanacenfi* etiam Wicardu», Ambroniacenfis quoque Raynaldus: eo videlicet tenore huic noftrc donationi prabentes affenfum , ut abbas inlulc Barbarenfis una cum fratribus fiti commiifis, in perpetuum illud polfideant, ftfemper

.......——P*r regulariter ab abbatibus & monachis jam di-A CHMoti ft' n,onxflcri' Martini per fisccadeotia *fas*cula ordinetur , & ab eorum dominatione vel ordinatione numquam feparetnr . Redituum autem ad prcdi&um monafterium fanfti Laurentii, quidquid ad illud pertinet, quod in inça videbar tenere mea, reddidi. *tourner* deinde eetfmede net*. Datum per maeum cancellarii , ni. Kal. Fcbnsar^Luna x. Indiâ. nn. regnante Philip. C*^, po rege.

Unfjmmntitm mlâgram edidit Pemiat mftr ed celcti rrttéiijù** Hfteri* fneCMlenenfii*, pag.41.

CONCILIUM W1NTON1ENSE

In quo per legatum fedts apoftolic· a latere miflum Stigandus Csntuarienfis eceîefic iavafor depobitur anno Domini ml xx. tempore Alexandri pap* II.

Γ\£ *rrbm in bec freodo Wintmienfi gtftit Re-* r*J gtnt ia fait eenelibat bec eit :* Eodem anno, *ntdltfittee fcilicet ef^mfeptuegtfime*, concilium magnum in oâavis pafch· VVintoni* celebratum eft , jubente & ptefente rege VVilicImo , Alexandro papa confentientc , fit per fuos legatos Hermenfredum Seduoenfem epifeopum , fle presbyteros Joanuem fle Petrum cardinales fedis apoftolicc, fuam auftoritatera exhibente. In quo concilio Stigandus Dotobernic archiepifeopus degradator tribus de cauGs, fcilicet quod epifeopa- *q* tum VVintonienfem cum archiepifeopatu injufte poflidebat: fle quod virente Roberto archiepifeopo, non folum archiepifeopatum fumpfit, fed etiam ejus pallio, quod Cantuarix remanfit. dum vi & injufte ab Anglia pulfus eft , in mtfiarum celebratione aliquamdiu ufus eft: flta Benediâo, quem fanâa Romana ecclefia excommunicarit, eo quod pecunia fedem apoftolicam invafit, pallium accepit. Frater quoque ejus Agelmarus Efianglorum epifcopus, eft degradatus . Abbates etiam nonnulli ibi degradati funt, operam dante rege, ut quamplorts ex Anglis, ibis honoribus privarentur, in quorum loco fu· gentu perfonas fubrogaret, ob confirmationem icilicet fui, quod novitet acquifierat , regni . Hinc fle nonnullos tam epifeopos quam abbates , quos nulla evidenti caufa nec concilia nec leges fcculi damnabant , fuis honoribus privavit , fle ufque ad finem vitae cuftodie mancipatos detinuit : fufpicione, ut diximus, tantum induâus novi regni. In hoc itaque concilio dum caetera trepidi , utpote regis agnofeentes animum , ne fuis dignitatibus privarentur, timerent, venerandus vir VVlflanus VVigornienfis epifcopus, poflcflionci quamplures Bfui epifcopatM, ab Aldredo archiepifcopo, dum aVVigoroienfi ecclefia ad Eboraceufem transferretur, fua potentia retentas, qua tunc eodefan&o in poteflatem regiam devenerant, confiantes proclamabat, cxpeâabatque juftitiam fieri tam ab ipfis qui concilio preerant, quam a rage flagitabat . At Eboraceufis ecclefia non habena pallorem, qui pro ea loqueretur, muta erat. Judicatum eft igitur ut ipfa querela fic remaneret , quoufque archiepifcopo ibi conftituto , qui ecclefiam defenderet dum eflet qui ejus querela refponderet , ex objeâis fle refponfis potiet tvideotius ac juftius judicium fieri. Sicque tunceaquerela ad tempus remanfit. *He&emir Regent. Addit btc Biniur, f>e nemt Mettbent tdeee de fy*odo Wmdletbemfi . Sed cvm fit eite emnme fjno det, placet tene preprie fitnie /abjicere.*

G. C. Stigandum in concilio Wiodleshoreofi de^ftuaa sit Ordencu» Vitalis bbro IV. qui quamquam in deftinando fynodi loco errant, juvat tamen hic defcribere ,lIJt d. îyood*li» Stigindi dspoiitioo· narrat.

Rex « *inanit* , & cardinale» concilio prefederunt: & illic Stigandum pridem reprobatum anathemate depofuerunt. Perjuriis enim & homicidiis inquinatu» erat , nec per oftium io arthipraefulatum introierat Nam a duobus epifeopii» Norfulcano , & Guentano , oefaoda gradatione ambitionis & fupplantationis aiceoderat. Sutfra*ganei quoque aliquot dejeâi funt, indigni pontificatu propter criminofam vitam, & cure pafioralis infeitiam. Conftituti funt autem nominandi prcfules , Normanni duo regii Capdlaoi-, Gnafchelinus Gueutaoorum, & Thomas Eboraeorum: unus in loco depofiti, alter deiun&i.

FINIS TOMI XIX.

Prnfcnt Velamen préditt cerrigentifai Antonio de Cilis, dr Dom. Fraocifcum Tonini.